

ספר דור רביעי

ביאור רחב על מסכת חולין מרישא עד גמירה ואור חדש על פסקי הרמב"ם ז"ל שאינם מתאימים עם דעת יתר הראשונים טעמו ונימוקו עפ"י דרכו שדרך בהבנת המשנה והגמרה. אשר ביררתי וביארתי בעזה"ת ע"י יגיעה רבה לילה ויום כמעט רובימי חלדי, אני הקטן משה שמואל בן לאאמ"ז הגאון מו"ה אברהם גלאזנר זצ"ל, ונכד של הגאון רשבכה"ג בעל החת"ס זצ"ל, יושב על כסא הרבנות פה ק"ק קלוייזענבורג תע"א זה ארבעים וארבע שנים לטובה.

פה קלוייזענבורג תע"א, בשנת תפא"ר לפ"ק.

M. Glasner Oberrabbiner, Cluj, Rumänien

בדפוס המשובח של השותפים
ווינשטיין & פרידמאן קלוייזענבורג
בשנת תרפ"א לפ"ק

Cluj - Kolozsvár 1921
Druck von Weinstein & Friedmann

מודעה

כבר נודע בשער בת רבים, שבכל מקום שבא בספרותנו שם עכו"ם וגוי לגנאי, הכוונה עלبني עובדי אלילים שבימים הקדמונים, שלא הכירו חוק ומשפט והתגאלו בכל מיני התועבות, אבל לא חיללה על האומות הנאויריות שבזמןנו אשר אב אחד לכולנו, ושומרית דת חוק ומשפט, ואשר אנו חוסים בצלם ואנו מחויבים לדרوش שלום וטבתם כל הימים.

הקדמה

רש"י ז"ל, אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ר"ל שעשה משה בכתב כדי שעניינו העדה, המה העמלים בתורה, יעניינו בה תמיד וידרשו בה עפ"י המדות שנמסרו להם, והוא ממש כמו בבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שבראם ומסרם לאדם "לעשות" לשכללם ולהשבחים מדור לדור, כי התורה אשר שם משה לפני בניי, נמסרה להם להשביבם ולשכללם תמיד. ואפ"י שהتورה חותמה נתנה, ועליה אין להוסיך וממנה אין לגרוע, ואמרו חז"ל אלה מצות כתיב שאין נביא רשי לחודש דבר מעתה, כל זה אינו אלא שלא להוסיך או לגרוע אבל לפרש ולדרשה, נתנו רשות לכל ב"ד הסמוֹך. גם באזה הווא דומיא דבריה דגס שם אין בכח האדם לברווא יש מאין, רק למוג ולהתייך כחות ויסודות נפרדים ע"י המצאת הקישור הפנימי והגעלם שביניהם. הרוי דהתורה והבריאה שווין זהה ואין חילוק רק بما שהבריאה נמסרה לכל באי עולם, ותוה"ק לעם הנבחר לבני ישראל, לנו היא, לחבה ולשכללה, להגות בה במשמעות הנפש, כדי להציג את האמור שבה, שתגלתה לנו אורות חדשות הנוגנות תונן לחיינו הרוחניים.

וז"ל הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות ממרים "ב"ד הגدول שדרשו באחת מן המדות כפי מה שנראה בעיניהם שחדין כך, ודנו דין, ועמד אחרים ב"ד אחר לסתור אותו, הרוי זה סותר וזה כפי מה שנראה בעינויו, שנאמר אל השופט אשר יהיה בימים ההם, איך חייב ללקת אלא אחר ב"ד שבימיך" עכ"ל. ומה שטענו בעדיות צריך ב"ד גדול בחכמה ובמנין כדי לסתור דברי הב"ד הקדום באזמנן, כתוב הרמב"ם ז"ל שם בהלכ' ב', דזה דוקא בגזרה ותקנה, אבל לא בפירוש התורה. והקשה שם בכ"מ לפ"י דעת הרמב"ם, איך פריך שה"ס אמיירא דאמורה, ממשנה או בריתיא, עד שהוצרך לתרץ אלא אמרי כהאי תנא, ואס לאו מסיק בתיבותא, ולמה לא נאמר דמצוי פלייג, כיון דרשתות נתונה לדורות האחוריים לחלוק על הראשונים, וכותב על זה וזה: "ואפשר לאמר דמים חתימת המשנה קיימו וקבלו שזרות האחוריים לא יחלקו על הראשונים, וכן עשו בחתימת התלמוד, שמיום שנחתם לא ניתן רשות לשום אדם לחלק עלייו" עכ"ל. והנה יש להעיר ע"ז, אם כן הוא כאשר כתוב הכל"מ, איך לא הזכיר ענן גדוול ונוראה כה, בכל הש"ס בבלי ויורשומי, דבר שהוא היסוד ההוראה שקבעו על עצם שלא לחלוק על המשנה, ואח"כ קבלו כן על הגمرا, וכל זה אין זכר ושרש לכוראה.

ומה שנראה לפ"ד בעין הרם והנשא הלאה, והוא עפ"י מה דאיתא בגיטין דף ס' ע"ב, דתנא דברי" מנין לדברים שבע"פ אי אתה רשאי לאמרם בכתב שאתה אמר כתוב לך את הדברים האלה, אלה אתה כותב ואי אתה כותב הלכות וכן לעיל מני' דרש ריבר"ג, כתב כתוב לך את הדברים האלה, וכותב כי על פי הדברים האלה, הא כיצד, דברים שאתה כתב אי אתה רשאי לאמרם על פה, ודברים שעל פה אי

יוצר האור ובORA החשך, יתברך וישתבח מן העולם ועד העולם, כי את זה לעומת זה עשה אלקים, כדי שיתגדר בו האדם, להבדיל ולהפריד בין האור והחשך, בין האמת והשקר. כי זה כל האדם כל זמן שהוא חי על האדמה, לרדו וולדתו זאת היא תכליתו ותכלית והשתוקקתו זו את היא הנסתה והגעלם המתוואת למלאות נפשו במושכלות וחירות. כי מי שהשיג תאוותו ואינו לו השתוקקות יותר, חייו אינם חיים, ומיו ימים שאין בהם חפא. כי עיקר החיים מהicia את כל הנברא, הוא התשוקה העצומה למה שמנוח חוצה לו וקשה להשיגו, אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. וע"ז אמר החכם מכל אדם, שלוש הנה לא תשבענה וכי ארץ לא שבעה מים (משל לי ט"ז) וגם אמר (כהלט י' ז') וגם הנפש לא תמלא, ור"ל הנה בארציות והן במשכילות, א"א להשיג מלאה כל זמן שהאדם חי על האדמה. ואולי לאה כוונו חז"ל במדרשי שדרשו על המקרא, וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל, שנגנו לצדיקים לעתיד לבא, ר"ל שלעלום יהיה האור האמתי גנו מעוני הצדיקים, ויחקרו ידרשו להשיגו. ובזה ימצאו תעונג חיים וככל זכות קיומים, להתעלות מנצח לגבורה ולשאוף בכווסף נפש להשגה גבוהה מעל גביה בעולם העשי "אשר ברא אלקים לעשوت".

ועיין בראש"ע ז"ל שפירוש האי "לעשות" השרשים בכל המינים שונים להם כח לעשות כדמותם. ורש"י ורמב"ן ז"ל מאנן בפירוש זה, מסתמא מושום דהכח להוליד, לא מקרי לעשות אלא לפירות ולרבבות, וש"י שיק רק על דבר חדש מיסודות ישנות. (עיין רמב"ן על הקרה נעשה אדם) ולכן נדחקו בפירוש האי לעשות. ולענין נראה לקיים פירוש הראב"ע, אבל לא קאי על התולדה הטבעית שלolid בדומה לו, אלא קאי על האדם, ופירשו שמה שברא אלקים, יעשה האדם בשכלו חדשות להוציא הכוחות הצפוניים בבריאה לפועלות ידים. וכאשר פירוש העקרים דור דור ישבח מעשיך, שהאדם משבייח את מעשה ה' ע"י המיצאות חדשות, נפלאות שלא שערום הקודמים לו, ועל פעולה זו שפיר שיק לאמר לעשות. ומאוד יומתך לנעוץ בהז סוף התורה בתחילת. כי כמו שהוא בחכמת הטבע, שהאדם בשכלו ותבונתו ממציא חדשות מן היסודות היישנות, כן הוא בחכמת תורהינו הקדושה. כי אם שמעו בישן תשמע בחדש אמרו חז"ל, וכוננות שמן התורה הישנה המכזוי' בידינו, המתגיע בה וממית עצמה עלייה, יכול להוציא חדש שלא היה עוד לעולמים, ובבחינה או אמרו ז"ל שהקב"ה הראה למשה כל מה שתלמיד ותיק עתידי לחדר, כי בכח היה מונח בתורה כל מה שהיה עתידי להתחדר בכל דור ודור. כי האדם לעמל יולד ולראות טוב ולשםו בעמלו, זה במאה שמחדר וממציא דבר בצרבי בנ"א הגשמיים, וזה במאה שМОציא יקר מזולל, או מבאר כל חמירה ומגלה מצפוני התורה, רזי אלקים חיים. וזה נרמזו בדברי תורה"ק, וכל היד החזקה ולכל המורה הגדול, שהוא נתינת התורה כפירוש

הקדמה

על הגורות והתקנות שאין להן אלא מקום וsheet, שנגזרו ונתקנו ע"י השתנות הענינים והאנשימים והמצבים כידוע. אלא דריש' ז"ל מיאן לפרש דתושבע"פ שנסקרה למשה בסיני בהדי תורה שבכתב, תהיה קראוה "חדשים" ולבן נדחק לפרש דמשום דברי סופרים כלול גם גוזרות ותקנות וכן מכנה לכל מה שהסופרים אומרים בשם "חדשים" זהה ודאי נדחק גדול. ועל גוף המאמר קשה מאד מה מתרץ על הקושי, וכי לא ה' מצינו ליתן לנו ספר גדול כדי החזקה של הרמב"ם, ואיך מתרץ הקושי? למה לא נכתבו, במאה שמשיב בעשות ספרים אין קץ, ועיי' בתשו"ח סיימן קצ"ב שהקשה כן, שהי' יכול ליתן לנו ספר גדול ככל דיני התורה בכל ובפרט. ותוס' ז"ל שם בד"ה מפני מה לא נכתבו כתבו וזה': יוגם בהללו"מ לא נתנו כדי שלא ישתכחו" עכ"ל, ועל דבריהם אלו הרבה דייו נשתףך. עי' בחוי' שם ובחוט השני והוא דוחוק דמלבד ממה שזה נגד הכלל دقיל הרמב"ם ז"ל, דהllum"ס לית ב' מחלוקת, אין להבין דבריהם,adam עלולים להיות נשכחים, ומה לא חש לשחתה הני הללמ"ס שנמסרו לנו. ובחוט השני רצה לאמר, adam כל תושבע"פ ה' ניתן למשה מסיני, מחמת הרבייה השחחה נופלת בה. אבל עתה דהllum"ס מעט מעיר הוא כמו שנמן הרמב"ם ז"ל בהקדמותו לזרעים, ונשלמו באיזו מהן ע"י הבאים אחריו تو אין השחחה מצוי' בהן. ובזה יש ליישב שלא יסתורו התוס' דברי עצם, ובביבמות דר' ע"ז ע"ב ד"ה הלהכה, שכתבו שם כדעת הרמב"ם, דעל הללמ"ס לא מצינו חלק. ואם קבלה היא נקבע. אבל בכל אלו הדוחקים לא יצאנו עדין מהובכה הגדולה כאשר יראה המעי' בתשוב' הארוכה בחוי' שם גם מה שקשה להו להטוס' למה לא נאמר הכל בהללמ"ס, הנה הללמ"ס קיל מתושבע"פ שנדרשת ע"פ המידות דהרי אין למדין ק"ו מהלהכה, גם אין לתקן על הלהכה ועיין בטור יוז' סיימן רצ"ד, דספק ערלה בחוי' מיותר מפני שהוא רק מהללמ"ס, והגס שהב"י שם השיג עלי, מצינו הרבה מהראשונים שסבירו דהllum"ס ד"ס מקרי, ורק במקומות דעיקר מפורש בקרא, ושיעורו מהלהכה לוקין. ואין רצוני כאן להאריך בהז, אלא לבאר בוגת הגמ' עירובין הנ"ל.

אבל דעת, דהנה החלוק הגדל והנגלח לעין כל שבין תורה שבכתב לתורה שבע"פ הוא כי תורה שבכתב נסקרה למשה מלאה במלה, מבראשית עד לעני כל ישראל, ותושבע"פ נמסר לו העניין, ולא המלות, ע"ז אמרו ז"ל כל הנביאים נתנבאו בכיה אמר ה' הוסיף עליהם משה שנתנבא בכה ובזה הדבר, ר"ל הנביאים לא קבלו המלות למשון לישראל אלא העניין, והם מסרו את העניין כפי הבנותם בלשון עצם, וזה "כה אמר ה'", אבל משה התנבא בכה ובזה הדבר, דהינו תורה שבכתב "באה הדבר" ותושבע"פ "בכה אמר ה'", תורה שבכתב מלאה במלה כאשר קבלו, ותושבע"פ העניין בלשון עצמו, והינו דאמרי ח' ז"ל אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד ר"ל אותה נבואה עצמה, כל אחד ואחד אמרה בסגנון ובלשונו המוחדת לו, ואפיו אם נקבל דברי המלבים בהקדמותו בספר ירמי, שכל דברי הנביאים ע"ה דברי ה' המה, שהושמו בפיهم מללה במללה, ושינוי הסגנון רצון ה' היה, אבל בתושבע"פ פשיטא שאין לומר כי ה' מלות מסר למשה, כי המלות א"א למסור רק בכתב, וכאשר עינינו רואות באמת, דהllum"ס לא נמסר לנו רק העניינים, ומה רביינו מסר לנו מה שהבן מקבלת סיני, והנה כל עין הנמסר על פה, בטבעו מונח שינויו בהבנתו מאיש לאיש, דכל אחד מכו尼斯 בו מעט מהשגתנו והבנתו הפרטית, ועיין ריש' כתובות נ"ז ע"א ד"ה הא קמ"ל ז"ל: "איכא למימר אלו ואלו דברי סופרים - כתוב הרמב"ם - נקרה כל מה שדרשו עפ"י המידות כי על שם זה נקרה סופרים כאמור בחגיגה ט"ו ע"ב אינה שוקל אליה שבירת קולקל קללות וחמורות בתורה, סופר שסופר אותיות שבתורה ועל תושבע"פ קפetic ושם אמר למה לא נכתבו ולא

אתה רשאי לאמרם בכתב. עיין ברשי' ז"ל. ז"ל: "דברים שאמרה לך בכתב אי אתה רשאי למסרן לישראל על פה" עכ"ל וראיתי בת"ת שנטקתה בדברי ריש' ז"ל, لما הוא דוקא למוסרים לישראל, והלא האיסור הוא לכל אחד לעצמו, ולדעתי נראה דcumo בסיפה, בדברים שעלה פה אי אתה רשאי לכתבן, הוא דוקא למוסרים לישראל ללימוד מהם, אבל רשאי לעצמו כדי שלא ישכח שרי, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל בהקדמותו ביד החזקה ז"ל שם: "ומיימות משה רבינו ועד רבינו הקדוש, לא חיבור שלמים אלו בربים בתושבע"פ, אלא בכל דור ודור ראש בי"ד או נביא שהי' באותו הדור, כותב לעצמו זכרון השמועות ששמע מרבותיו, והוא מלמד ע"פ ברבים וכו" עכ"ל, הרי דלעצמו היה רשאי לכתוב, כמו כן סובר ריש' ז"ל איפכא ג"כ, דרך למד ע"פ אסור בדברים שבכתב, אבל למד לעצמו רשאי, ומה שאינו רשי לכתוב שלא מן הכתב, היינו משום דכל כתיבה זהה כמלמד לאחרים מבון, והנה הטעם שלא למד אחרים ע"פ דברים שככתב נгла לעין כל, כדי שלא יפול חילתה איזה שינוי בלשונו. אבל הטעם שלא לכתוב תושבע"פ למד אחרים נאמרו באזה סברות רבות.

ובאמת ח' ז"ל כבר ישבו על מודעה זו, דלמה נחלקה התורה לשנים, בכתב ובע"פ ולמה לא נתנה כללה בכתב. והוא בוגר' עירובין דף כ"א ע"ב, אל ר"ח להאי מדרבנן דהוה קאי מסדר אגדתא קמי', מי שמעיא לך"חדים גם ישנים" מהו. אל אלו מצות קלות ואלו מצות חמורות. אל' וכי תורה פעמים פעמים נתנה, אלא הלו מדברי תורה, והלו מדברי סופרים. דרש רבא מה דכתיב, יותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבהה אין קץ, בני הזהר בדברי ספרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהם עשה ול"ת, ודברי ספרים כל העובר על דברי ספרים חיב מיתה. שמא תאמר אם יש בהם ממש, מפני מה לא נכתבו, אמר קרא עשות ספרים הרבהה אין קץ, עכ"ל הגמרא. והנה ריש' ז"ל מפרש" דברי ספרים" חדש שנטחדו בכל דור ודור גדר וסיג. אבל תכ"ד חזר זה, דבד"ה ויתר מהמה פירש, לעיל מני כתיב דברי חכמים כדרבנן, אלו דברי תורה שנמסרו למשה ע"פ, שנחalker ברכס חכמי ישראל לאחר שנטמעת הלב ושכח, כדכתיב בסיפה דקרו נתנו מרווחה אחד זה משה, וכתיב בתורי' יותר מהמה בני הזהר ממה שנitin בסיני בכתב שהוא עיקר, בני הזהר באלו שבע"פ, שום הם עיקר, אלא לכך לא נכתבו שאן קץ לעשות ספרים הרבהה בכל אלה עכ"ל. ואח"כ בד"ה עשה והל"ת עשה וכדכתיב ופוך גדר ישכנו נחש עכ"ל. וספרים חיבים מיתה על כלם, כדכתיב ופוך גדר ישכנו נחש עכ"ל. והאי קרא ודאי על הגזירות והתקנות נאמר ולא על תושבע"פ והוא פלא. ובפ"י רביינו חנאל הנדף בגלון הש"ס ווילנא צין לברכות י"א ע"א, דאמרו לו לר' טרפון כדי הייתה לחוב בעצמך שעברת על דברי ב"ה הרי דלא קאי על גזירות ותקנות רק על תושבע"פ, אשר מזה דבר אכן דר"ט חש להחמיר ולעשות כב"ש שדרשו בשכך שצרכיך לשוכב, ולא סמך אב"ה שדרשו שעז זמן שכיבה קאי. והדבר מוכיח מתווך הסוגי' כולה כאן דעל תושבע"פ הדברים נאמרים, דמתחלת דריש לעיל מני חדשים גם ישנים, אמרה נסת ישראל לפני הקב"ה, רבש"ע הרבה גירות גורתי על עצמי יותר מהה שגורת עלי, וקיימות, ע"ז מביא אח"כ הא דאל ר"ח להאי מרבנן שדרש חדש על מצות קלות שהמה דברי ספרים, ודברי ספרים - כתוב הרמב"ם - נקרה כל מה שדרשו עפ"י המידות כי על שם זה נקרה סופרים כאמור בחגיגה ט"ו ע"ב אינה שוקל אליה שבירת קולקל קללות וחמורות בתורה, סופר שסופר אותיות שבתורה ועל תושבע"פ קפetic ושם אמר למה לא נכתבו ולא

הקשה אם יש ממש בתושבע"פ למה לא נכתבו, ותי' משום עשות ספרים הרבה אין אך, ר"ל דהיה מוכחה בכתב לכל זמן ואמן פ"י חדש משונה מכפי שהי' פנימם, כפי צורך המקום והזמן, דמה"ט נמי קרי לתושבע"פ חדשם, כי תושבע"פ אינה אמת החלטי אלא הכספי, דרך מה שהסבירו עליו חכמי אותו הדור הוא האמת, אבל כשstorim מה שהיתה אמת עד היום, נעשה פירושם החדש אמת, כי כן נצטווינו מאותו י"ט שלא נסור מן הדבר אשר יגידו לך חכמי אותו הדור ואפיו יעקרו מה שהי' מוסכם עד עתה, וזה ג"כ הכוונה במה שאמרו אלו ואלו דברי אלקים חיים וכפרש"י שהבאתי. וממנה כאן אותו י"ט אלקים חיים, וידוע מה שאמרו המקובלים "אלקים" בgmtrei טبع, והוא כמו חי' עולם שבברכת התורה וד"ק.

והן הן דברי הרמב"ם שהעתיקתי למלואה, דס"ל דכל ב"ד בדורו אף שאיןנו גדול מן הקדום אלא קטן ממנו, יכול לחלוק ולפרש ולדרשו הכתובים כפי הבנותם ועפ"י הכללים המוסכמים בין החכמים, שנמרו לממ"ס, כי על הללמ"ס כתוב הרמב"ם שלא מצינו חולק ואפי' ב"ד של יהושע הוה מציל חלוק על ב"ד של משה רבינו בפירוש התורה והדרשות. אמנים זאת כתוב הרמב"ם מעיקר הדין, עפ"י מה שאמרה תורה אל השופט אשר יהי' בימים החם, כדרךו של הרמב"ם ז", והיא באמת הלכתא למשיחא, שאם ב Maherah יבנה בהם"ק ושבו בניהם לבולים ותויזר עטרה לישנה, להיות תושבע"פ רק ע"פ וכי' אסור בכתב. כי זאת שיםסר פירוש התורה לחכמי דור ודור מבלי שייצרכו להשיגו על פירושו בתוי' דוינם הקודמים תלוי זהה, שתושבע"פ לא כתבה ולא נעשה לה קיים בעט ברזל, אבל מעתה אשר רבינו הקדוש וחכמי דורו יעקרו את האיסור דדברים שע"פ אסור לכתבם, פשיטה שאסור לו להлок על מה שקבעו דורות שלפנינו בכתב למען יעדמו ימים רבים, כי זאת היתה כוונת היתר הכתיבה לחסום את הדרך بعد הדורות הבאים להחלוק על הראשונים שקדומים. ורק בה נבי' הרעש הגדול שהי' בהיתר כתיבת זו, עד שאמרו ז"ל בתמורה י"ד ע"ב, דכל הכותב הلكות כשרוף את התורה, ואמרו על היתר הכתיבה מوطב שתערker תורה ואל תשכח תורה מישראל, - הן אמת שערקו כאן ציוו התורה בקורע, אשר לפי הכלל שבידיינו אין כח ביד החכמים רק להוראת שעה ולא לדורות, אבל מצינו עוד עיין עקרית דבר מן התורה בקורע, למשל גבי עד אחד באשה שכתו התוס' ריש פרק האשפה רביה, דמשום שיש קצר טעם בדבר משום דיקי ומינסקי אין זה כעוקר דבר מן התורה, וכן בಗות שבטל שלא בפני השליך, סמכו על אפקענינו רבנן לקידשו מנין, ועקרו כמו כן שמיית כספים ע"י פרזובול, וכן לא מצאו עילה להיתר כתיבת תושבע"פ, רק מכך הקרא שבקבלה, דעת לעשות לה' הפרו תורהיך, והו רואו דאית ב' הפרת תורה, ולא עוד אלא דברם האゴפא דין לכטוב תושבע"פ אין אלא תושבע"פ, מדרשה דע"פ הדברים האלה כרתי את ברית (ועיין במהרש"א בח"א גיטין ס' ע"א שהקשה דלאור' מקרא דע"פ הדברים אין מוכח רק דאיכא גם תושבע"פ, אבל לא רשאי לכתבה. וגם, כי ע"פ הדברים האלה הוא נתנית טעם על כתוב לך הדברים האלה עיי'ש אך נדחק. ואני פרשתי הדברים ע"פ מה שהבאתי לעיל בשם הרמב"ם ז'יל דקדום שחבר רבנו הקדוש המשנה הי' כא"א כותב הדברים עצמוני לזכרו, אבל ברבים לא למד אלא על פה, וא"כ הכי פירושו דהאי קרא, כתוב לך הדברים שקיי' ג"כ על תושבע"פ, ורק לך לבדוק אותם שלא תשכחם, כי על פ' הדברים האלה כרתי את ברית, ולכן אסור לכתבם לרבים למד מוחן) וכעפ' קשה טובא דסכ"ס אין אלא דרשה בעלמא, ולפי דעת הרמב"ם, הלא יש כח ביד ב"ד להлок על דרשה זו ג"כ,

טעמא, שהטעם מותהפק לפי שנייו הדברים בשינוי מועט" עכ"ל. ומה"ט פסלו עד מפי עד, دقינו דהושמע לא ישמור המlotות רק הענן, וימסר לשליishi כפי הבנתו, ובכל ישונה העדות, וממילא עשרה שמעו דבר אחד, או ראו עניין אחד בכתב, כא"א מבין אותו בסגנון שלו כפי שכלו ודעתו, כי אין דעתות ב"א שוין.

ומעתה מי שאינו רוצה לעקם האמת, גיע להחלטה, שמה שנסר פירוש התורה ע"פ ונארס לרכתבה, הוא כדי שלא לעשותה קיום לדורי דורות ושלא关联 לקשרו ידי חכמי דור ודור לפרש הכתובים כפי הבנותם, כי רק על אופן זה נבי' נחיות התורה, כי שניינו הדרות ודעותיהם, מצבם ומעמדם הגשמי והמוסרי דרישות שניינו דיניהם תקנות ותיקונים. וראיתי בספר הכתב והקבלה, שטרח ג"כ למצוא טעם ומה נמסר רובי דיני התורה ע"פ, ולא עד אלא שקשה לו יותר, כי הרבה פרשיות שבתורה נשתנו מכל וכל ע"י התושבע"פ, שהוציאים מפשtotם, ולמה לא כתבה לשון מבוררת שלא תהיינה בה הבנות מתחפלות, וכותב דלדעתו הוא כדי לנשות את האדם אם יקבל פירוש האמתי של חז"ל, עיי'ש מה שהאריך, ובאמת איינו כדי להשיב על דברים בטלים כלו ויפה היהת שתקתו מדייבורו, וכל ההתחכחות בה, איינו אלא להסיף תימה על תימה, אבל האמת הוא, שהוא חכמה נפלאה מחייבת התורה, שמסירה לחכמי כל דור ודור פירוש התורה, כדי שתהייה התורה היה עם האומה ומתפתחת עמה, והוא היא נצחיתה, ובזה מתרפרש בטוב טעם נסח ברכבת התורה שלאחריה אשר נתן לנו תורה אמת וח"י עולם נטע בתוכנו" ועיין בטור או"ח סי' קל"ח ושו"ע שם, דמפרש "תורת אמת" היא תורה שבכתב "וחי עולם" היא תושבע"פ, ועפ"י האמור מובן הטיב, כי תורה שבכתב נקראת אמת ואמת המוחלתת שאין תוספת גרעון תופסת בה, כי לנין היא כתובה, וס"ת שחסר אותן או יתראות אחת פסולה, אבל פירושה שהיא תושבע"פ אינה נקראת אמת מוחלתת, רק אמת הסכמיות התלויה בהינת השופט שבימייך, אבל מהאי טעמא גופה, נקראת חי' עולם הנוטעים בתוכנו, כי בה יבא רוח החי של כל דור ודור לפועלות אדם, אשר על שם זה נקראת חי' עולם, וכדי ליתן חזוק (אויטאריטעת) לחכמי התורה שבכל דור ומורה, ז"ל החינוך מצוהetz לא תסור וכו' ימין ושמאל כלומר, אפיו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים, אין ראוי לך לחלק עליהם, אבל נעשה כטעותם, טוב לשבול טעות אחת ויהי הכל מסוריהם תחת דעתם הטוב תמיד, ולא שיעשה כא"א כפי דעתו, שבזה הי' חורבן הדת וחילוק לב העם והפסד האומה למגורי וכוכו עכ"ל, וכעין זה כתוב הרמב"זעה"ת שם וז"ל אפיו תחשוב לבבך שהם טועים והדבר פשוט בעיני כימין לשמאלי, תעשה כטעותם, ואל תאמר איךائق חלב הגמור הזה, או איך הארוג האיש הנקי הזה, אלא תאמר כך זהה אוטי האדון המצווה את המצוות וכו', ועל ממשימות דעתם נתן לי התורה אפיו יטעה עכ"ל, ובמדרשי שמואל על פרקי אבות בפ"א ד"ה ייעשו סיג לתורה" בא"ה ז"ל "ולכן אמר שזאת התורה מסרה ליהושע, לעשות בה כמה שירצה כשייאמר על ימין שהוא שמאלי ועל ימין שהוא ימין **כפי הזמן והמקום**, בכל אלו הוא שלו, לעשות בה מה שירצת, וכן מסרה לזקנים וכו' זזה את מהסבירות, למה לא כתבה תושבע"פ אבל נתנה לבי"ד הגודל לעשות כמו שירצת" עכ"ל, הרי לך מבואר ממש"כ דעא"פ שנמסר למשה מסיני תושבע"פ, כיון שלא נמסר המlotות אלא הענן, ולא נתנו לכתב, זאת מורה שרצון המצווה ית' היה, שלא לעשות קיום לדורות פירוש התורה, מען לא יבא סתירה גלו'י בין החיים ובין התורה, וזה הוא מה שתירץ הש"ס על

הקדמה

להלן אצל ישמעאל אל' מה כתיב בה, אל' לא תנגע וכו'. וכאorio' יפלא הא הנ' ג' משבע מכות שנצטו ב'ג' המ, אשר בלאה"ח חיבים לשמרם, ועינן מה שכתבתי בזה דבר נכוון בשביבי אש על הפסוק הנ'ל. וכעת נראה לי דנהנה ברורacial כשם, שלא לפושט העם רק לחכמים הנאוירים והישרים לבוטם דבר ה', ולכן בחכמה השיבו כי לא יכולו לקבל התורה מצד הנהו מכות שלשה, כי אם תמסר לחכמי האומה לדרש ולפרשuni לאוין, يولיכם רוח אומותם שלול להתיר אסורים, כמו שאמרו על ר"מ שהי' יכול לטהר את הרשות בק"ז טעמי, וכתיב וירושע אמר אלקים מה לך לספר חקי, ותשא בריתך עלי פיך, ואתה שנתת מוסר ותשלך דברי אחיך, אם ראית גנב ותרץ עמו, עם מנאנפים חלקך (תהלים נ'), ופירים אמרו' הגאון צ'ל' כונת הכתובים האלה, דיודע שהרצינו מkor השכל, ודעתינו של האדם משועבדים הרבה לרצונו ונטיתו, וכי שבבו להוט אחר התאותה, بكل ימצא היתר של הבל, וידמה בנפשו כי תורה הוא עשויה. כי בכל ימצא האדם המתעקש, לטובות תאזו לטהר את הרשות בק"ז טעמי, כמו שאמרו ז'ל' בפסחים נ"ב ע"ב ומכלו גינד לו, מי שמקיל לו מגיד לו, זה שאמר' "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי" דהינו לדרש ולפרש דברי תורה, כי זה מקרי "ספר" כמו שדרשו איה ספר שספר אוותיות שבתורה, ותשא בריתך עלי פיך ר"ל ותשער על הברית שכרתני עמך, למסור התורה ביד חכמי דור ודור כדכתיב "כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ביתך" ועל אותו הברית סמיכתך לדרש דורות של דפי, הלא לא עליק ועל כי'ב' הייתה כונתי בבריתות הברית, כי "ויאתת שנתת מוסר ותשליך דברי אחיך" מאחר שלבך נוטה אל התאותה ושנתת מושר, ממליא תשליך את דברי לבאר אותן "אחריך" ר"ל שלא תהי הבנותם נגד רצונך כי תשים אחרי עינייך" אם ראית גנב ותרץ עמו, ואם מנאנפים חלקך" כי הלא תמצא היתר גם על גנבה וניאוף פיך שלחת ברע וכו' ובבן אמר' תתן דפי" ר"ל שבבל פיך תחריב עלמות להתייר איסוריים, ובחכמי התורה האמתאים הנקראים בני אמך, בני ובוני אומתך, בהם תתן דפי. ומה'ט'/mano' חכמי האומות לקבל את התורה, שידעו כי אצלם לא תהי' משומרת ומוסיגת מדרשת של דפי, המהפקים לעלעה משפטיו ודברי אלקים חיים. אבל בני אברם יצחק וייעקב המקודשים משרשנו במדות אבותינו הקודדים, בטוח ה' למסור לנו תורה הקדשה, מעיטה בכתב ורובה ע"פ, בלי פחד שנפהוך הקURAה על פיה ח'ו, וע"ז' anno מברכים" אשר בחר בנו מכל העמים וננתן לנו את תורה" שנותנה לנו במקרא" ייתן אל משה ככלתו אר"י מתחלת למד משה תורה ושכחה, עד שנותנה לו במתנה. שנאמר ויתן אל משה ככלתו (נדרים לח' ע"א), ולפי האמור פירשו דמתחלת עליה במחשבה לפניינו ורובה ע"פ, על כל הדורות הכל בחללמ"ס בili' shaihi' לו רשות לדרש ולפרש ולהחדש דבר, ולכן היה שכחה, שלא היה בכחיכרונו לשמר את הכל, אבל אה' ננתנה לו במתנה, שלא מסר לו בסיני ריק המדות והכללים, וננתן לו רשות לדרש בהם ברכינו, וזאת היה בכח זכרונו להחזיק למשמרת עולם, וכמש'כ' בחוט השני הנ'ל.

וთמיה' רבתא יש לי על הרמב"ם ז'ל, ריש הלכות חובל ומזיק, אחר שביאר עין תחת עין, ע"כ פירושו ממון כתוב בהלכה ו' ז'ל: "יאעפ' שדברים אלו נראין מעניין תורה שבכתב, וככלן מפרשין הן מפי משה רבינו מהר שני, כולן הלכה למעשה הון בידינו, וכזה ראו אבותינו דנין בבי"ד של יהושע, ובב"ד של שמואל הרמתי, ובכל בי"ד שעמדו מימיות משה רבינו עד עכשוו", עכ'ל. וקשה

כמו על שאר דרישות, ולמה הריעשו כ"כ על היתר כתיבה. - אבל הדבר מובן ע"פ מה שכתבנו למעלה, דהאי היתר כתיבה איינו כאשר מצה או לאו שערקו, אלא ע"י היתר כתיבה עשו מותשבע"פ תורה שבכתב, דהינו שאסרו ידי הב"ד הbabim אחריהם שלא לחלק על דרישתם והכרעתם, רק לפרש דבריהם, כמו שפרשין תושב"ב. ואין לנו צרכיים לדחקו של ה'כ' מ' ז'ל, אפשר דבשעת חתימת המשנה וחתיות התלמוד קבלו עליהם שלאiba של דור שאחריהם חלהוק, כי בהאי כתיבה בעצמו מונה האי קבלה, שלא לחלק על מה שקבעו בכתב גבלו הראשונים. וקרווא לה עקרת התורה, ומשלו כתבו הלכות לשופרי התורה, מפני גודל העניין המסובב מזה שנייט כח מחמי דור ודור, לדrhoש ולפרט התורה כפי הבנותם. אבל ההכרה הגדול שאצטום לצעד הכבד בתוצאותיו הלאה היה כמו שאמרו מوطב שתעתקר תורה ואל תשתחה תורה מישראל, כי הן אמרו רצון הנטזיה' יתברך היה בה מה שחלק התורה לשתיים כתוב ובעלפה, כדי שיבא רוח כל דור ודור לפעול אדים בהבנת תורה"ק וממצותיה, אבל רק רוח האומה וחכמיה השרו' על אדמתה, וחיה חי' עם שלם ומוגבל מעצמיות מכל צד, שלא נתערב בה רוח אויה'כ. רק בקדושת האומה הישראלית המפתחת בארץ הקודש בטח, למסור לה תורה כדי לפרש ולדרשה כפי הבנת שופטי כל עת ועת, וזו לשמעו אליהם איפלו יאמרו על ימינו שהוא שמאל, אבל לא על אומה המפוארה בין האומות וחכמיה מועקים מעול גלות הגוף והנפש, וכל הרוחות שבאותם העולם מנשבות בהם, וממציאות את רוח הקדוש שביהם, עד שאמרו חז'ל' כל הדר בח'ול' דומה כמו שאיין רמב"ר ריש פ' שופטים שכטב דלפי דעתו ודעת הרמב"ם ז'ל, אין חיוב כלל למנות שופטים בחו'ל, וממילא מובן דין להניח בידם כח זה שנותנה התורה להשופט שככל עת ועת. ורבינו הקדוש וחכמי דורו (ופלא תורה בראשי' שבשותות ד' ע"א ד'ה וממנה לא זהה ממוקמה דמשמע מני' דהרביה אחרי רבי נתחרה המשנה. ועי' ש' בראש' ש' מש'כ' בזה וכן הוא בראשי' ב' מ' ד' ל' ג' ע"א ועמדתי משתומים) שראו התפשטות הגלויות וצרות המתרבות על האומה המימות רוחה, דאג על קיום התורה, כי מה תהא עלייה, אם לא יעשה לתושבע"פ קיום לדורות ע"י חיבור בכתב, ופחד שבעוד אותו הזמן היו מפרשים תורה שכחוב, והוא שברבות הימים יבא בה רוח זר ומזרע לנו, רוח הזמן של האומות המישלת בנו, ותשתחה תורה אמת מישראל, וכן הסכימו לחבר תושבע"פ בכתב למסרה לישראל כתורה חתומו, כמו משה מפי הגבורה, שלא ישולט בה הונסת וגורען אלא לפרש ולאדרשה, כמו שעוד אותו הזמן היו מפרשים תורה שכחוב. כי ע"י שנותנה המשנה לשישראל המכילה בקרבה כל דיני התורה בכללותיהם ופרטותיהם, א"א שיזיק להם וلتפארתם רוח הגלות העכורה, כמו שהיתה מזקפת תורה שכחוב, הסובלת לטהר עפ' המדות הרשות בק"ז טעמיים. ואחרי רבינו הקדוש וחבורתא קדישתא, באו רבינה ורא'ו, ואחריהם רבינו הרاشונים הרמב"ם ובעליו השו"ע, ומצאנו כי הם צרכיים לעשיות כחותם, לבנות מבצר לטורת בית ישראל וברוכת התורה "אשר בחר בנו פרשטי ע"ג נסח ברכיה ראשונה שברכות התורה" אשר בחר בנו מכל העמים וננתן לנו את תורה" כי יפלא לכאורה דהוא נגד מה שדרשו בע"ז ב' ע"ב על המקרא, ה' מסני בא זורת משער הופיע מהר פארן. Mai בעי בשער, Mai בעי בפארן, Ar"י מלמד שהחיזירה הקב"ה ל תורה על כל אומה ולשון ולא קבולה, עד שבא לישראל וקובלה. ואיך מברכין אנו שבחר בנו מכל העמים אחר שהחיזירה על כל אומה ולשון ומואנו לקובלה. - ונהנה בספריהם על האי קרא, מוסיף עוד דברים לאמור, דעשוו שאל: מה כתיב בה, אל לא תרצה, אמרו לפניו כל עצמו של אותו אביהם רוצח הוא וכו', הlek' אצל עמו ומואב, אל' מה כתיב בה, אל' לא תנאך וכו'.

ודינים ממש כמפורט בפרק, כמו קידושי כסףஆ"פ דקרי לי "ד עיין ריש הלכו" אישות. ובוגין העניין הלא הרמב"ס לשיטתו ס"לrical דרבנן אית' ב"י לאו דלא תסור, והא דספיקא דרבנן לקולא, משום דכן אמרו דיה"י ספק שלחם מותר, וא"כ במה שדרשו מן המדות לגמרי עשו כדאוריתא, וש להם לכך זה מקרה דלא תסור כמו לרמב"ן, ודעמי" דקרו דלא תסור ד"קיא על פירושי המקראות קאי. וכל מה שכתבתיב בענין זה הוא רק בדרך אפשר, ואם שגתי חלילה, ה' הטוב יכפר בעדי. ונזהר לעניינינו: דעל ידי עשיית קיומ לחששבע"פ בכתבano אומרים, דאפיילו יאמרו על ימין שמאל, דאמרה תורה על אותו הדור, שהמוחט משועבד להכרעת הרוב, קאי וקיים - מיום חתימת המשנה ימצא שבعلي המשנה טעו, לדור, שאם דור אחר חתימת התלמוד ימצא שבعلي התלמוד טעו, וכן דור אחר שהסכים הראשונים הן לחומרה והן לקולא, וכמוש"ב לנו אלא מה שהסכים הראשונים הן לחומרה והן לקולא החינוך דMOVט לבנו לסביר טעות אחת בהלכה אחת, מלסתור חלילה כל הבניין, ואפי" דבר הבניין על חכמת הטבע ושאר חכמוות, אין אלו יכולות לזו מהה שקבעו להלכה במשנה או בגמרה. וזה שאמרו ז"ל בחולין נ"ד ע"א וכי להסביר על הטרופות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים. ז"ל הרמב"ס בפ"י מהלכ' שחיטה הלכ' י"ב ויג' עוזר חוץ מאלו שמננו חכמים הדורות הראשונים, והסכים עלייהן בתבティ דיני ישראל, אפשר שתחמי, ואפי" נודע לנו מדרך הרפואה שאין סופה לחיות, וכן אלו שמננו ואמרו שהן טרפה, ע"פ" שיראה מדרך הרפואה שבידיינו שמקצתן אין מיטין ואפשר שתחמי מהן, אין לך אלא מה שמננו חכמים דנאמר ע"פ התורה אשר יירוק" עכ"ל הזhab. ובוא וראה עד כמה רחוק דעת הרמב"ס מדעת הרשב"א בתשובה סימן צ"ח, שroxצה להכחיש המציאות שנראה לעין כל, מכח קבלת חז"ל, אבל הרמב"ס דעת אחרת עמו באמרו מאחר שתתקבל הדבר בתבטי דיני ישראל, ע"י הכתיבה עשו לדבר קיומ הדורות, אין לנו אלא מה שאמרו רחוק דעת הרשב"א לאכול פירות וגבינה שההתליעו, כל זמן שלא פרשו התולעים, והני ומה שאמר בגמרא גמרא דאי בדור לה סמא חייה, דרך דחו בعلמא עיקר י"ד לפרך אלו טרופות) וכן תראה מה שפסקין בא"ח סימן שט"י סעיף ט' דהורג כנה בשבת פטור, וכן ביו"ד סימן פ"ד דמותר מושב הקב"ה וזה מקרני ראמים עד ביצי כנים, ונדחקו לטרץ מינא הוא דמקרי ביצי כנים ובאמת בזמןנו מוסכים בחכמת הטבע, דליך בע"ח בלי פ"ר וע"י הטלת ביצים, ומ"מ לא נסתור דינא אפילו מקרים תולין במאכולות, עיין בש"ת מעיל צדקה דמאכולות שלנו אפילו חלק ריביעי אין בדמה, וצ"ל דנתקטנו הרבה, ומ"מ גם בזיה"ז אנו תולין בה האע"פ שבתח מגוף האשא Kata'a עיי"ש, עיין במשנה יומא פ"ג ע"א ר' מותיא בן CHRSH אמר דמי שנשכו כלב שוטה מאכליין אותו מחצר הכלב שלו וחכמים אוסרים. וכותב הרמב"ס בפיימ"ש אין הלהה קר' מותיא בן CHRSH אלא כחכמים דסבירו דין עוביין על המצות אלא ברפואה בלבד, ר"ל בדברים המרפאים בטבע וכו', אבל לא בדבר שהוא רק מדרך סגולה וכו' והוא עיקר גדול עיי"ש. ועיין בתוס' שבעות ט"ז ע"ב ד"ה אסור להתרפאות דמשמעו דלא ס"ל סברת הרמב"ס. ולא ידעתני למה השמיתו כל

יל טובא, דמנג'ל דלא היי דנין באיזו זמן מן הזמןים עין ממש כיון דהוא ז'ל בעצמו כתוב דבר כל דרישות ז'ל, יש כה לחולק על בי'ד שלפנוי, הלא און זה הללמ'ס אשר לפ' דעת הרמב'ס אין חלק עליהם, אלא דחו'ל דרישו כן מסברא ומה ברורה תחת חבורת המש'ב שם הרמב'ס, ובכען זה בודאי היה כה לאיזו בי'ד באיזו זמן לחלוק. אלא דכלכאר' כונתו למה שהאריך בהקדמתו לארעים, דברים שהיו נוהגין כן מימיות עולם, מעולם לא נפל ספק, כמו אם פרי עץ הדר הוא אטרוג או פלפלין וכדומה אלא דפליגו מניין לנו מקרה. והגש שעל זה גופא קשה הרבה, כמו שהאריך בתשובה חוי' הנ'ל, דמצינו הרבה פלגותות גם בכען אלו, כמו דבני בתירא שכחו אספסח דוחה שבת, דבר שהוא של ציבור ונעשה בפומבי, ושמאו והל דפליגו בנדה אי מטמאה למפרע או לא, ובפסול זה חולין במקווה, דלשמאו לית לי' כלל, דבר הנוגה בכל יום ובכל אשא ובכל אדם בזמן שנהגו בטומאה וטהרה ורי' ס' לדגה'ג אינו נהג אלא בשיל מין וכדומה און מספר, כמו שהאריך החוי', ולא עוד אלא דגס בזמן השופטים והנביאים מצינו זהה, דעין' ברמב'ע עה'ת פ' בחקתי, בקרא "דכל חרם אשר חרמס מן האדם לא יפה מות יומת" ופירשו, דבזאת ליהרג ואמר אחד ערכו עלי' הכתוב מדבר, או שאר דרושים, אבל יפתח טעה בפסוק זה שנדר להעלות בתו לעולה, ואמרו ז'ל דיפתח ונחנס עי' גדלותם לא רצוי לילך זה זהה, כדי להתריד נדרו ונענשו שניהם. וכן בדור המליך רצוי לפסלו מפני שהוא מצד אמו ממואב והיה רוע גדול על זה, עד שדרשו עמו עלי' עמונית מואב ולא מואבית, וכן עד שדרשו וחיה בהם ולא שימות בהם הי שותבים בשבת ולא עמדו על נפשם אף אם השונא בא עליהם והרגם, ומסתמא דגס בשביב חולה شب'ס לא חלו את השבת, והם דברים הנוהגים בכל יום. אבל חוץ מכל זאת, כאן גבי עין בעין בשום אופן א"א להעמיד דעת הרמב'ס ז'ל, דהרי הא קרא בנטיגת אשא הרה כתיב, ואס' הי' אס'ו, ונתת נפש תחת נש, עין תחת עין וכו', והנה בנפש בנפש פליגי אי נפש ממש או ממש, ותלו בפלוגתא דר'ש ורבנן, בנטכוון להרוג את זה והרג את זה, אי פטור או חייב, ואיך יפרנס הרמב'ס פלוגתא זו דאמ עין בעין, ידעו באיזו דרך דנו כל בת דיני נפשות, א"כ גס בעין נמי לא דנו אז, דזאת הו ג'כ דיני נפשות, במקצת נפש מכל הנפש, וגם אפשר בנפש לא ידעו איך לדונו, ולפיגי בי', ומה תאמר כיון דז' כבר בטלו דימוט בלקיחת אבר, עין או יד או רגל, ובמלקות פליגי ר' ישמעאל סנהדרין ולא דנו דיני נפשות, כבש'ס סנהדרין מ"א שהארבעים שנה לפני החרבן בטלו דיני נפשות, א"כ גס בעין נמי לא דנו ורבנן דף י"א, אבל עין תחת עין דataksh לנפש בעין, אי עין ממש ודאי דהוה דוקא באיז'ד של כ"ג, ובלשכת הגזית, כשאר דיני נפשות, אם לא שנאמר דומה גופא שיוי דניין אז בחבלות עין יד ורגל כבממון, ש"מ דמעולם היו דניין אותו בממון, וא"כ בנפש בעין נמי נאמר כן דנו בממון ואיך פליגו אם חייב מיתה או לא. ולא עוד אלא אמרין שם בהחולב פ' ע"א, דר'א קאמר עין ממש, ופרק עין ממש ס"ד, דאיך פlige על כל הני תנאי אלא דשミニ בעין דמייך ולא בדמייך, והני תנאי פליגו עליו. ואיך אייפליגו אי בדמייך או בדמייך, כיון דידעו ממעשה בת דיני שלפניהם, גם זאת הי צרכיהם לדעת אי בדמייך שמו או בדמייך. שוב ראיית בהגהת מהר'ץ חיות ז'ל בב'ק פ' ע"א שמספר ג'כ דברי הרמב'ס אלו כמו שפרשטי דכוונתו, דהוה כמו הני י寥פותות דפרי עץ הדר וכדומה, ומפרש דהינו דקש' עיל ר'א, איך קאמר עין ממש. אבל הקשיות שהקשתי ושהקשה החוי' עדיי במקומן עומדות. אלא דבלא'ה יש מבוכה גדולה בדעת הרמב'ס דקרי לכל מה שנדרש ב'ג' מדות ד"ס ומחקל בינם, להלמ'ס ובכמה מהם ע"כ אנו צריכים לאמור

הקדמה

קושי פלונית על התוס'. ועל הריא"ז קושי פלונית, אלא שמע מינה הם סברו כסברתי, ונראה מי נדחה מפני מי, התוס' והריא"ז או המחברים. ואם אולי יש את نفس תירוץ אחר על התוס' והריא"ז אולת סברתי אשר הסברתי, יודיעני ואודה לו, ובלבך שתרצו כי ג"כ סברא ואפיו מדויק, כי החקוקים רובם אמותיים, אמנים השליליים והמצאות רובם שקר, והם המכxis פניהם האמתות וגורמים בעוליהם להחיזק בשקר בתורת ה'. כי רע בעיניהם להודות על האמת וליעזב החrifיות שלהם **וזאת המכשלה תחת י"ד החrifיפות**. ויזל הריב"ש בתשו' סימן ר' לרבנו מנחים הארוך ז"ל "אמנים תדע ותשכל כי ראוי" לכל חריף ומופלפל לשמור מaad את הדרך עץ החיים, פן בפלפולו ואגב חרופי ה' למיטים מן השירה נטפל, ומה בצע אם חריב פיפיות בידו, הרבה חיל הגודל, הרבה החודרת יורדת ונוקבת עד התהום ובהרים מקדרת ותהי האמת נעדרת - הלא כל ייש וכל חוץ להעמיד תורה ביישור על מכונה ולא יכרת מעונה" עכ"ל. ומה שקשה בעיניו שהראתי שהרבר ב"ש נעלמו ממנה דברי התוס', והקשה א"כ גם המל"מ יהיו נעלמים ח"ז, ועכ"ב אמר שצרכיסים לפרש פ"י אחר בתוס'. בחיה, כי הראה לי אחד מתלמידי כי הרגיש שעה"מ שדברי תוס' אלו נעלמו מל"מ. ומתהני על מעלהתו וכי מפני כן ענקש علينا את דברי התוס' מפשוטם ח"ז, והקדושים האלה ר"ל הב"ש והמל"מ הם בעלימא דקשות ונחית להו שנוציאו شيئاות, כי شيئاות מי יבין, ולא ח"ז שייגרמו לנו לעוות היישר ולעוקם דברי התוס' מפשוטם ואמותותם, וכן לא יעשה", עכ"ל הטהור. מתווך הדברים האלה תראה עד כמה בהילה נשזו הטהורה בהאי דרך עקלתו ש כדי לקיים דברי האחוריים נעם הדרך לפרש דברי הראשונים באופן רוחק מן השכל והפשט, ונאמר על ימין שהוא שמא.

והנה דבריו הקדושים צרייכים Katz ביאור, כי נראה כסותרין את עצמן שכabb שיקבל סברא אפיו מדויק, כי החקוקים רובם אמותיים, והוא סתירה גלוּני ובי', דסבירא היא תולדה שלילת ואם הוא דוחקה אינה סברא. ולא עוד אלא דבריו דבוסף דבריו מתרעם הוא בעצמו, על הדוחק שרווח השואל להעמיס בדברי התוס' להוציא הדברים מפשיטם. אבל דעת כי לעולם הסברא השרה הייתה הגבירה שא"א להסירה ממושלתה, וכדי לקיים את הסברא שא"א להכחישה, נדחקו בלשונות הקדמוניים שהיו מורים לכאר' להיפך. כן היה תמיד מימوت המשנה ולהלאה. כן אנו רואים שעשו חכמיינו ז"ל בעלי התלמוד עם המשנה והבריתא, מאחר שלא היה להן רשות לחלוק עליהם, אם נמצא בהן סתירה למימרא דאמורא, ותירצו חסורי מחסרא וכו', או נעשה כמו שאומר וכו' ונכנסו בדוחוקים בלשונות המשנה כדי להעמיד סברתם השרה והברורה להם. וזה כוונת החת"ס במה שכabb שהדוחוקים רובם אמותיים, ר"ל הדוחוקים בלשון הראשונים שאנו דוחקים בהם, כדי להעמיד סברת האמת של האחוריים, הם לרוב אמותיים ר"ל אמת הסכמייה. אבל כל זאת אנו עושים רק במקרים שניגר עלינו הדריך רק לחלוק ולסתור הסברא, אבל כדי להעמיד דעת איזו אחרון שאין סברתו מוכחת, ורק כדי שלא נושא כתועה נכensis דעתו בעדעת הראשונים נגד משמעויות לשונים או שנחיה את הסברא השרה, ובננה גג על גג להמציא דברים שלא היו ולא נבראו, רק כדי להמתיק לשונו של חכם קדמוני כנגד זה שפק הגאון ז"ל סוללה ויפה אמר אלו هي האי אחרון בחיים עומדים לפניינו, פשיטה שאינו דוחין סברתו מכח לשון התוס' או הרשב"א, ועתה בשבל שמת ודבריו נקבעו בדףס, הרי הם מוקדשים לנו, ולא נהין לסתור אותם לא מגני ולא מסברא, אין לך שבוע הדעות יותר מהה.

הפסיקים והרמב"ם בכללם, דין זה אסור להאכיל מחרץ הכבד של כל שוטה. ועכ"פ לפי מעמד חכמת הרפואה שבעזמננו, אין זאת מדרכי הסוגולה כמו שדים מהרמב"ם, אלא רפואה בטבע CIDOU מחד הפסיכיסטים, ועוד מלפנים מון האימפרובו של הילדים ננד הבלתי טבעי. ועיין רמב"ן עה"ת פ' חקת על הפסוק ויעש משה נשחשת שכוי, כי הוא מדרכי התורה שכל מעשה נס בתוך נס תסיר הנזק במזיק ותרפא החולי במחלה וכו' עי"ש. ובאמת הוא מדרכי הרפואה לרפאות חולין הארץ בארכס עצמו. הן אמת כי הסכמת חכמי הטבע ג"כ אינה אמת מוחלטת, ואפשר יעמוד דור יותר מושכל ויסטור כל בניין הקודמים, אבל גם זאת אמת, כי אם לא היה הסקמת חכמי התלמוד ע"ה מכרחות אחרות אוננו, הינו דינן על פי מעמד החכמה במקומות ובזמן ההוא, כמו שהראתי דינו דיננו רוצח עפ"י אומד הרופאים שככל זמן וזמן. ואם יאמרו שלמה זו אין תרופה, נהרוג את הרוצח, ולא נאמר להם, גמירי די בדרי לי' סמא, שאין אנו מכיריכים אותו עתה כי ע"ז נאמר ואל השופט אשר יהי' בימים ההם וכן פשיטה דאם חז"ל היו עומדים אז על מעמד חכמת הטבע דהוים, לידע שככל בע"ח פרה ורבה, לא היו מתיירין להרג כנה בשבת ולאכול גבינה מתולעת רק בשביב שדורות הקודמים להם היו סוברים שהני בע"ח מניינו קגביל' ונתנו מעצם כמש"כ הרמב"ם ז"ל, דב"ד מותר לסתור דברי ב"ד הקודמים בזמןן אףלו אינם גדול בחכמה ובמנין. ואפיו בפירוש הכתובים מכ"ש בדברים התלילים בחכמת הטבע, דלא היו חושים לסתור דבריהם, מושם דשמא מהו הום חכמים ביוטר וידעו מה שאנו יודעים, דומה בכך, הלא על זה נאמר: ואל השופט אשר יהי' ממה שוגע בחכמת הטבע, כי כל תורותם קודש היא לנו, ואין לו זוז ממנה וכמש"כ הרמב"ם בהלכות שחיטה הנ"ל.

אבל דע כי עניין זה אחורי שעבורו עליינו לפחות גלות ונודדים, המיתה בתוכנו את ההגון השר וכח הביקור, והולדיך דרך פלפול הרחוק מדרך החכמה, כרחוק מזרחה ממערב. וכבר צוחו ע"ז רבותינו גдол הaceous אשר ראו בשבר בת עמנון, איך הינו לבו של י"ז בחכמתם והכרעתם הן מה שנגע לפירוש הכתובים, והן מה שוגע בחכמת הטבע, כי כל תורותם קודש היא לנו, ואין לו זוז ממנה וכמש"כ הרמב"ם בהלכות שחיטה הנ"ל.

אבל דע כי החת"ס צ"ל מה שכabb בעניין זה, והוא בתשובה הנדפסת בסוף חדש מס' כתובות, והוא לרבות אחד מופלפל שרצה לדוחקו לכנוס עמו בפלפולא רבה, ז"ל הטהור: "מאז שמת גדר פלפולו, גדול ליהודים החדרים, עמוד ההוראה שבדור אחרון, ה"ח ק"ז בעל החת"ס צ"ל מה שכabb בעניין זה, והוא בתשובה הנדפסת בסוף חדש מס' כתובות, והוא לרבות אחד מופלפל שרצה לדוחקו לכנוס עמו בפלפולא רבה, ז"ל הטהור: כי מה זה דרכך לאמר: תדע מכך קושי פלוני שהוא סbor כמוני, דאלת"ה לא היה פלוני מקשה מיד, הימנותא קאמינא שגס מעלה ידי חובב וسفון אצלי כמו אותו שהביא ראי' ממן, אלא שאין שכלי נוטה לקבל הסברא יאמרנה מי שיאמרנה. ואין משוא פנים בהלכה. ועתה אשאלו יודיעני ALSO הוה המחבר ההוא קיים ועובד לפני, והקשה לי קושי שלו, והייתי ממהר לכזב סברתו. והבאתי לי ראי' דאל"כ תקsha

אבל אדרבא יבדקו אחריו עד מקום שידם מגעת, ובלי ספק ימצא דברים רבים שלא כונתי בהם את האמת אשר מחותה שהאדם משוחד מדבריו ומרעיוונו גס אני לא יכולתי להשמר מרשות הטיעות הפרושה לרוגלי כל אדם. אבל כך היא דרכה של תורה, זה בונה והשני בא אחריו ומברך דבריו, ומוציא הפסולת מתוך האוכל כדי למצא את האמת האהובה מכל, ואם שכלו, והשנתו, וראיותיו מכירויות אותו לסתור בנינו של ראשון, הוא סותרו ואיינו עושה שקר בנפשו ובנפש המחבר, לבנות בנין של בניון רועה הלה, גג על גג, כיizia מזיך להענין ומזיך גם להמחבר ההוא, המctrער בעולם האמת, שגרם ע"י טעותו להחזיק בשקר. וכן אמרו חז"ל במשנה פ"ה דאבות ד' מדות ביישבים לפני חכמים, ספוג ומשפך משמרת ונפה. ומהד הטובה שבכלן נפה שמוציאאת הקמה וקולות את הסלת, דהינו שمبرר את הפסולת מתוך האוכל, ועין בהקדמת לקוטי חבר בן חיים, שהביא בשם רב החת"ס ז"ל שמקדק איך נתנים החכמים פסולת לפני תלמידיהם ע"ש מה שכתב. אבל הדבר פשוט שא"א לבר בלבד בתבון, והחכם בעצמו אינו יודע לבירר דבריו עצמו, שלא יתערב בהם פסולת מעט, וזאת היא מעשה התלמיד המשכיל. אבל יש מי שkolת הכל לקברו, כל מה שראה ולמד וקרא ואני מבחין בין טוב לרע כספוג שkolת הכל וגורע ממנו מי שkolת את הפסולת ומשליך העיקר והוא משמרת.

ועליך תכליתי שאני רוצה להציג ע"י חבירי זה הו, ללמד לבני יהודה קשת, איך צריך לבקר ולהקורר ולדרשו בדברי חז"ל הקדושים, כדי למצוא את האמת, כדי להבין עמוק ותובנותם, ובפרט איך צריך לדקדק בלשונות הרמב"ם ז"ל אשר לרוב הוא מפרש הסוגי דלא חכמי צraftת ז", וכן לדדק בין פרשי"י ודברי התוס". כי בכל מקום דפלו תמצוא שכל הסוגי מתרפרשת באופן אחר לכל חד וחד, ולאו דוקא באוטו מקום דפלו. וועליך עבודתי היהה באור שיטת הרמב"ם ז"ל, שלרוב פעמים נתקש פסקי מפני שרגלים אלו לפרש הסוגי עפ"י פרשי"י ותוס' שלפנינו, ואין איש שם על לב שיש דרך אחרת בפירושה אשר בה דרך הרמב"ם. ואני משכני נפשאי בעיון אחר עיון עד שגדמה שבעה"י כונתי לאויהה הדרך, וממילא פסקי הרמב"ם מוכרים. והרבה פעמים נראה לפום רהיטא כי פסקי הרמב"ם מכונים עם פסק חכמי צraftת ז", ועי"ז נתקש פסקי מכאן למקום אחר, עד שגם ה"מ לא ידע פשר דבר, והחכמים אחרים כי אמר בכח זה בכח, ממשיכים סברות ומוציאים דין חדש, ואני הרatty כי מעיקרא אין התחלת לשום קושי", כי פסק הרמב"ם בדינא וטעמא, חלק מפסק יתר הראשונים. גם על דברי רשי ותוס' טרחתי הרבה להבינים, ולממצא תמיד סדר ומשטור בפלוגתיהם, וזה חשוב מושך על כל mseceta ויתר מקומות בש"ס.

והנה הראש יוסף והלב ארוי, שני מאורות הגודלים על מס' ז', היו לי לעיני, כי לווי שוכתי לראות דבריהם, לא הייתה בא לכמה דברים וככלים גדולים. אבל בכל זאת לא נשאתי להם פנים במקומות שמצאתם דבריהם אינם מוחוריים. וביתר האחרונים לא עסקתי בקביעות רק לפעמים, או כשותעורהטי על דבריהם מאחד החכמים או התלמידים, וכן אפשר שהמצאה שברות והערות בחבירו זה, שכבר קדמוני אחרים, ואקווא שלא יחשדי שום אדם, למתעטר בטלית שאיןו של. וכן לעומת זה אם תמצוא סתירה לדברי בספרachi האחרונים ז' הלא זה הדבר אשר דברתי, שאין אנו אחריין וערבאי לדברי האחرونים ז'ל, אף שלא יעלה על דעתך לחשב שהגעתי לגדותם ובקיאותם - כי אין אוכל יטעם ממש'כ הנבי' כן", ואנו אנו משועבדים להם לכבותו דעתינו בחזק היד, במקומות

ועיין בנו"ק חוות"ס סימן ל"ה, ד"ה מה שנסתפק ז"ל: "והנה אם החוי"י היה פסק כן, ואטו כל מה שנמצא בתשו' האחرونים נחליט להלכה, הלא חיך אוכל יטעם, ואם דבריו לא נהירן מאן משיחיה בהו", ע"ל. עוד עיון בnb"ת י"ד סימן צ"ו מה שכתב הגאון ז'ל על הגאון העצום ר' וואלף אלעסקער ז'ל וז"ל: הנה חבורו עדיין לא ראייתי אבל את המחבר הכרתי היטב, ואם כי הוה מופלג גדול ועצום בתורה ועצום התמדתו היה דבר פלא בצרורן גודל חריפותו ובקיאותו, ועצום התמדתו היה דבר פלא בצרורן גודל חריפותו הפוסקים והראשונים. כי אף שהיה ציס"ע וחסיד ופרש גודל היה לו לב אמרץ בגברים, ולא נשא פנים לדודו הראשונים, כאשר תראה אשר נקל בעיניו לסתור דבריהם ולהרeros יסודותיהם, כאשר תראה אשר הוכחתיו בחבירו נוב"ק חקל או"ח סימן ל"ח, ואמנם לע"ה הוא בג"ע העליון בישיבה של מעלה, ובלי ספק הוא משתעשע שם עמהם, אף כי השיג עליהם, כי כוונתו ה"י לש"ש עכ"ל הזהב.

הרי תראה כי עוד בימי הום היו דרכי הלימוד של הגאנונים האמתאים לבורר וללבן להקורר ולדרשו אחר האמת באiley שום משוא פנים. אבל מאז וע"ע אין נפלנו מאה ועשר מעלות אחרוני. כי אין דושר ואין מבקש, אין חוקר ואין מברך ואין סותה, רק בונה גג על גג. כי כל מה שנಡפס שחזור ע"ג לבן עליון אין להшиб, וההדרסה מצוי לכל מאן דהוא, והספרים החדשניים יציצו בעשב השדה. ואם המצא ימצא איש אחד יוצאה מן הכל הרוצה בעבר את הקוצים, ולנכש את הפסולת, הרי הוא נדו כיון מרירה, וכקוצץ בנטיעות ח"ו, וע"כ מלאה הארץ חנופה לכבות הדעת תחת יד בעלי זרווע ולשונו מדברת גדלות המוכנים בכל עת להכות בשפט אפס, את כל מי שמתנגד לדעתם, וכל דאלם גבר בהנים ליחסם אדים המעליה בכל נשק האמת והשכל והסביר, תחת לסתור דבריו בראיות נכחות, ותחת להעמיד למוד גנד למוד, מחשבה מול מחשבה, ומהו מסתפקים לצאת נגדו במצח נחוצה במלשינות, רכילות לה"ר וכדומה מהאמצעים השפלים של אנשים חסרי מוסר ונעדרי דעת שלמה.

ואני הגבר נסתי בכל אלה, כי רב בו שבתי בימי חי, ותלי"ת לא מצאו בי וב"ב כל און, כי קמו בי לדפני, אבל רק מפני שדרך למודי לא יטעם לחיכם וקשה עליהם לשם הגינוי המבקר דעת שלפני בלי משוא פנים ע"כ חבו רלי ריבים לדפני חנס. ואני על כל גל וגלו נגעתי ראשית תמיד מן השומעים חרפתם ואינם מшибים, אבל בשיטות למודי עמדתי כעמדו ברזל ולא הנחתיה בשביב לילתם של אלו, ואדרבא בו מצאתי חי רוחני נוחם ונופש על כל התלאות, ותלי"ת לא יגעת לי ריק, כאשר יראה כל המיעין בצד בחבירו זה אשר אני נותן לפני החכמים השלמיים ונבוגים המבקרים האמת ולהאהבת האמת, צריך אני להחזיק טוביה להני המהרכפים, כי ע"י התנגדותם, טרחתני ויגעתי להחזק הענינים בראיות כראי מוצקות ותלי"ת עלתה בידי. ואל יחשדי הקורא והמעיין בחבור זה, כי אדמה בנפשי שככל מקום שהשגת עיל רבותינו הקודמים לנו ז'ל כונתי האמת, כי רמות רוחא זו הוא בערות מאין כמוות, ובפרט שהוא סותר את דרכי מכל וכל. כי מה שהרבה בתני בנפשי עז להציג הוא בניי על היסוד, שככל אדם עלול לטעת, אפילו הגודל שבגדולים, שהרי משה רבנו גוף טעה במה שדן מעצמו, בשער של אהרון ואחרון העמידו על האמת. הרי אכן אדם בארץ שלא יחטא המטרה לפעמים, ואין זאת גנאי לשום אדם אם טעה, אם הטעות היא מلتאה שלא שכחא אצל, ועל דא סמיכתי לבקר ולהשיג לפיא שליל ולבנתי. אבל אין רצוני שיקבלו דברי גם גם אחר הבאותם בדףוס ואחרי שתאוסף נפשי, כאשר יעלה ברצון הבורא יתברך.

הקדמה

הייו צדיקים וישראלים, תמיימי דרך, וגדלו את בניהם בעושר וכבוד, על ברכי התורה והיראה. ובבנם אברחים בעודו בילדותו נראו בו טהרת הנפש וזך לבב, כי היה מסור בכל גופו ונפשו ומואדו לתורה ולעבודה ולגמ"ח, עוד בימי נעירוי. חוץ מהתמדתו הנפלאה הצטיין ביראת אלקים, והי' לפלא בבית מדרשו של רבו הרראשון הגאון האדורו מה"ז בער מיקאלאש זצ"ל בתהיליותו ובתפלתו שהיתה רטובה מבכי ודמעות בזיות ביהמ"ד, וכי' למופת לכל בני גilo. גם עוד מימי בחרותו בפ"ב נהג בטבילות, דבר שהי' אז לפלא ויוצא מן הכלל. וחוץ מיראותו ודבקותו בה' ובתורתו, הצטיין בענות רוח וטובת לב, יוצא מוגדר הממושצע. תמיד ביחס התחרות עם חברים עניים ודלים, ועשה עמם צדקה וחסד בכל עת. מנהגו היה לתת בכל שנה בגדיו - מחלוק ועד בגדי העליון - לבחורים עניים. וגם חבריו אלה גם אחר חותונתו, כאשר כבר ישב על כסא רבנות בק"ק יינק, התהלך באהבה ואחותה, זכר אותן שלא זכו לפrensנה מרווחת כמותו, ושלח להם בכל רגע ורגעמנה יפה יותר מכדי יכולתו. נפשו הייתה כעפר לכל ולא היתה גנאי בעיני, לשם אוורה היה מי שיחיה, והיה תמיד מן הנעלמים ואינם עלביבם.

עוד בימי בחרותו היה מנהגו, לרשות בפנקס כל מעשי מידיו יום ביום. בו בא לחשבון עם נפשו, בו מצא אח"כ מראה חייו הפנמיים, כי אפיו מחשבה לא טוביה רשם שם. ואספраה מעשה שהיה כמי ששמעתיה מפי אאמו"ר זצ"ל CSL כשלמדו אצל רבו האחרון ק"ד בעל הכתב סופר זצ"ל, והיה אז בן עשרים, נתן רבו זצ"ל עיניו בו לטובה, כי היה מן הבוחרים המושלמים במדעים וגם מתנהג בחסידות, ורזה רבו לתהות על קנקנו לראות אם תוכו כברו, لكن כאשר נסע בקי"ץ לירגנון על אייה שביעות, קרא לו שישע עמו, חוץ מהבחור המשמשו א"א זצ"ל נתרצה בשמחת הלב, להיות בצדתו חדא עם רבו. ויהי היום וא"א יצא מן החדר שדרו בו, בעת שרבו ישן מעט אחר הצהרים ושכח לsegor את הארץ אשר בו הוה מונה הפנקס הנ"ל. וכי בבאו החדרה אחר עבר זמן מה, וימצא את רבו קורא בגלגולותיו ויחרד חרדה גדולה, וכמעט פרחה נשמהתו מבלהה. כי מובן מלאיו כי שם נרשמו עניינים שונים ומחשבות שונות, כי באמונה שלמה חשב עם נפשו, ושמרים בסוד ולא הוה מראה לשום אדם بعد כל הון וק"ז לרבו. (ובפרט שהיה כתוב בו שהוא משתוקק לישא את אחיות רבו. אשר בימים מעתים אח"כ שבקה לו חיים בעודה באביה בתוליה בת ח"י שנים). ויפול לפני רבו ויביך ומתחנן לו שלא עישה זאת לקרא הדברים. ורבו לא קם ולא עז ולא השיב לו מאומה. כאשר ראה כי קלטה אליו הרעה מארת המלך, וישב אל חדרו וחשב כי עתה יהיו מוכרת לבrho מפ"ב, ונעה שם בבליה. רבו לא קם ממשיכו עד שקרא כל הכתוב בפנקס מרישיא ועד גמリア, וכאשר החלים קרייתו יצא והוא אל חדר הסמוך ומסר את הפנקס לידי תלמידו ונש��ו על ראשו ואמר לו זהה": "כולך יפה ומום אין בך" ומאותו שעה ואילך היה תלמידו זה איש סודו וויעץ הפנימי בכל ענייני הישיבה ושאר עניינים, כאשר שאל אותו גיטו זקני הכהג"ג מו"ה דוד צבי עפ"ז, האם כשר הדבר בעניינו שיתן בתו הבכירה אמר מורתו ריזל ע"ה לאיש זהה לאשה, השיב לו: דע כי אם היה לי בית שהגייע לפרקה לא הייתה בא למדה זו לשאול ממני עצה בדבר זה.

התנהגותו בעבודת ה' הייתה בהצענו לכת ובתשוכה גדולה אחר המצוות פ"א לא היה בנסיבות בפסח חזרת (סלאט) שחווא מצוה מן המובהר למרור כמבואר בשו"ע א"ח סימן תע"ג ונתן לטרי"ב היוגערטען דינר זהב بعد איזו קלחים סלאט. וכשנודע זאת לרבים ע"י המוכר, לעוז עליו בני עירו, ונצלע הרבה על

שדברינו נראה מדבריהם, וסבירותינו אמתית מסברתם. אבל אפילו אם נמצא תמצאה סתירה לחודשינו בראשונים או באיזו מאמר בש"ס שלא הרששתי בהם, ולהם אנו משועבדים ואין בכחנו לחולק עליהם, הלא זה הדבר אשר דבר האדו החת"ס זצ"ל בכל מקום שהסבירו ושכל הישר מכrichtה שהוא כך, לא סבירה כרסית אלא סבירה מבוארת לכל בר דעת, אז אנו מחויבים לישב לשון הראשון ההוא או המאמר בש"ס, אפיו בדוחק, למען לא נטרך לוז מסברתינו הישרה והאמתית, וכאשר דרכו זצ"ל ז"ל וdochokim כללה רובם אמותים, ר"ל אמת הסכמי.

אמנים להלכה ולמעשה, ודאי אכן לוז מדברי והסכמות הפסיקים המקובלים אצלנו מדור דה, אף שלפי ואורנו והבנטינו יש לפפק בדבריהם אבל מ"מ מהני לנו בירור הפסק הלאה, נגד המוסכם בפסיקים לצרפו במקומות שיש עוד מקום להקל וכדומה. ובפרט נחוץ מאד לידע אצל כל דבר הוראת או"ה, אם הנדון הוא דורייתא או דרבנן, ובדבר זה נסתם כל חזון ונתערבו הפרשיות והתחומין, עד שקשה מאד לידע, עד היכן הוא דורייתא ומתי מתחילת הדרבנן, ובש"ס גופי ובראשונים תמצאה פלוגות נוראות בהזה. ועל כל זה נתמי לבני חברו זה, לבדר וללבן עד מקום שידי יד מה מגעת. ובתפלת המשא אסיים יהא רעווא קדם אבואה דשמייא יתברך, שלא אכשל בדבר הלכה, ולא אומר דבר שלא כרצונו יתברך, ובזאת אבותי הקדושים נ"ע אוכ"ר.

איתא בירושלמי פ"ו דפסחים, כל תורה שאין עמה בית אב אינה תורה, - ונראה כונתו כי מלפניו זאת בישראל שرك יחשוי כהונה ולוי היו מורים לעם וכדתכיב בקרא, ירו משפטיך לעקבות ותורתך לישראל, וכתיב ושתפי כהן ישמרו דעת תורה יבקש מפיו, כי בשבט הלוי בחר ה' לחיות החכמה העלינה שופעת עליהם תמיד והמה מסוגלים מצד קדושות מקורות ותולדתם לדון ולהזרות. ועיין בתשי' חת"ס סוף חאו"ח מש"כ להגאון מהר"ץ חיוט. ואע"פ שכתר תורה וחכמה מונח לכל מי שירצה לאכotas בו, בכל זאת מצוחה לכתלה עכ"פ בכהנים ולויים, וכן נדרש על הקרא, אל הכהנים הלוויים ואל השופט אשר יהי וכו', מצוחה בכהנים הלוויים ואל השופט. וגם זאת היה לחיזוק תושבע"פ, כי מסתמא ברא כרעה דבאה וילך בעקבות אבותוי, וכן גם אחר שגלינו מארכינו, ונוטל כתר התורה מעיל ראש הכהנים, מ"מ ראיינו שהتورה הייתה מהזרת על אכסני' שלה, דור אחר דור. ויש לדרש סמכין אל הכהנים הלוויים ואל השופט, שופט דומי' דכהנים מה הכהנים מיהיחסים, אף השופט שהוא ממיוחסים شبישראל. וזה כונת הירושלמי הנ"ל דכל תורה שאין עמה בית אב, אינה תורה, וכן אמרו במדרש למה נמשלו ישראל לגפן, מה הגפן היא חיה ונשענת על עצים מותים, כך ישראל הם חיים ונשענים על המתים, (מד"ר שמות פמ"ד) וכן מדרכי מחברנו להקדים לפריש שכלם, תולדותיהם וקורותיהם למען ידע מבטן מי יצאו הדברים, ולא אשנה גם אנחנו את מנהגם, ובפרט שמצוות כיבוד או"ה לנו מוחיבים בה גם לאחר מותם, מביאתנו לידי כך, לספר מקצת שבחי אאמו"ר הגאון ר' אברהム בן אידל זצ"ל שהיה ג"כ רבוי מובחק, גם למען יהי דברי אלה מדריכיו של אאמו"ר הגאון זצ"ל מוצקיים וקיימים, לזכור עולם ליווצאי חלצי, בני ובנותי, חתני וכלתاي לבנייהם אחרים, וומרו דרך אבותם לעשות צדקה ומשפט, ולא יעדדו קריסולם מדרך התורה והמצוות, למען יטב להם ולבנייהם אחריהם.

אאמו"ר זצ"ל נולד בשנת תקף"ה בכפר קטן סמוך לראענברג (בסלואוקי) אביו מה"ז יקוטיאל ואמו מרת אידל ע"ה, שניהם

שיטולים בבית ה' אלו תשב"ה, בಚירות אלקינו יפרחו בני לוי. שיטולים מושלמים בעזירה. ובאר הוא כונתו דבני לוי שנתקדשו שועודדים וממצאים תאמין, אבל רק מכך יגעה שנים רבות, מטען טרם נוצרו בכל גלגולו למדרגה בעלי עמל וטורח הרבה עד שנעשו גודלים בעוד עולי ימים, משא"כ מי שאינו מבן, לוי אעפ' שיגעתו ומצאי תאמין, אבל רק מכך יגעה שנים רבות, ורק עלת זקנותו יזכה לגדיות. וזה שאמר צדיק כתמר יפרח, דהינו שמתחלף פרוח ומיד כארץ לבנון ישגא, בעודו באבו يتגדל שלו. אבל זה אין רוק בבניו לו המיעדים לכך מהריוון ולידה, כי בהם תמצא, "שיטולים בבית ה' אלו תנוקות של בית רבן" אתמול ראייתם, ואוטם רבן בתורה תנוקות, ולמהר בחרות אלקינו יפרחו שעומדים ומושלמים בעוזה עומדים בראש העם ותורה תבקש מפהם, והיינו יפרחו את אחרים. וכן מצינו בנח ואברם. כי בנה שהי חטר מגזע צדיקים וישראלים למק' וממושלח, מתחלה ימי חייו נקרא צדיק, וכדיק תמים, וכותוב ונח מצא חן בעיני ה' מציאה שבא צדקתו בלע מל ויגעה, אבל אברהם שהי בן תרכיה צרך לעמוד בשער נסינות עד שקראו והוא יתריך ירא אלקים כי בעקידה נסיו העשيري כתיב עתה ידעת כי ירא אלקים אתה. ומהנה מאוד יומתוק בזה דברי המדרש סוף פרשת נן, אמר סימון י' ממציאות מצא הקב"ה בעולם אחרים, דוד, ישראל. אברם דכתיב מוצאת את לבבו נאמן לפניו, דוד דכתיב מצאי את דוד עבדי, וישראל דכתוב בענבים מדבר מצאי לישראל איתובן חבירי לר' סימון, הלא כתוב ונח מצא חן בעיני ה', אמר להם הוא מצא אבל הקב"ה לא מצא, עכ"ל. והכוונה מובארת באברהם הקב"ה מצא כיון מציאה הבאה בהחס הדעת כי דרשו עליו במדרשי מי יתנו טהדור מטהמא, אברהם מתרח, וכן דוד שהי אדמוני, ואמרו עליון שבן שפהה הוא ומצד אמו מואבי עד שהוצרכו להתרו לבא בקהל, וולדורוש מואבי ולא מוואביה, וכי יכול לחשב עליו שיש"ג נעים אמירות ישראל, ولو המלוכה, והי כמציאה לפני הקב"ה, וכן ישראל במדבר כי עם לווע יצא ממצרים ובעוד ימים הייתה יהודה לקדשו ישראל ממשלוות, ואמרו במדרשי על וייה בשלך פרעה מי צוח ווי, פרעה צוח ווי בראותו את העם דגלים דגלים, נסעים ביד רמה להרים מלכט רהנים וגוי קדש, והמשיל הדבר לבעל שדה שבנו תל ומכו רוזל והליך הסיר התול וסקלה ונטעה, עד שנעשה גן הדסים, וכן מצא הקב"ה מציאה בישראל. ופרק מנה דכתוב ונח מצא חן, ומתרץ לי שפיר, היא מצא כי בלי عمل אזכה להיות חשוב בעיני המלך אבל הקב"ה לא מצא בו מציאה, כי מעותד הי להיות צדיק ונאמנו מצד מה שטרחו אבותינו בשיבול.

סדר למדודו של אמור"ר ז"ל הי' מס' ר"ה ויומא או סוכה באלו
ותתשרי, מגילה על פורים, פסחים על פסתה, שבועות על חג השבעות,
תענית על ת"ב וכל עם פסקי הרא"ש ז"ל. בכל לילה קודם עליה
לטמה פרק משניות, ובכל יום שער עזין, חז' מש"ז הבאיס לפניו
מההמבקשים תורה מפיו. ורבו השני הגנו העצום מה"ז שלמה
קוועטש ז"ל, כאשר הציע לפניו אייה שאלת בפלפולא רבה בעודו
צעיר לימים רב בק"ק יינקatz", השיב לו בזה"ל: מובטחני בז'
שבבאים לא כבירים תה"י מהנשאים. - מעת שהייתי בן עשר היה
לומד עמי כל עניין עמוק שבא לפניו הון באורה והן בתיקון עגונות,
גיטין וקדושים. ואף שגעוני עלי היו גדולים באשר הייתה לי בן
חמיד הה דרכו לעורכי משנת הילדים כמה שעות קודם עלות
השחר והביא לי למוטתי מים לרוחצה וקפאפע חם, וישבנו אח"כ
ללמוד יחד, כל דבר בעיון גמור אפיקו עניינים העומקים והרחוקים
מדעת ילדים, עד שיכלתי לפלפל אם הربנים ות"ח שעברו דרך
עירינו בשמות גיטין ותק"ע עניינים, שאינו יד כל בחור ממשמש בהם

בנסיעותיו על הדרכן שהי' בימים ההם לרוב בעגלה, כי תמיד מחר להתפלל בעשרה, אך פ' שהיה מוכחה להתעכבר ע"ז שעשו או שתים, ולהוסיף לבעל העגלה כמה דיןין על שכרו. ואף אם לא עלתה בידו אחר כל הטרחה להמציא צבור להתפלל, שמה עכ"פ על שחשב לעשותות מצואה. והיה רגיל לפреш בזה מאמר נפלא בברכות מ"ז ע"ב א"ר ה' תשעה וארון מצטרפין, אל י' וארון גברא ה', אלא א"ר ה' תשעה ונראין בעשרה מצטרפין, אמרי לה כי מכונפי אמרי לה כי מבדרי, פרשוי ז' ל' סתום וחותום, והמאמר ציריך באור, ואמר הו ז' בគנות ר' בה שבא לפреш דבריו הראשונים דתשעה וארון מצטרפין. דהנה הרבה פעמים באים תשעה יחד למנין, ואם ייחסר להם אחד הם מתפררים לבקש, ולהזור אחר העシリ, ובתווך כך בא אחד, אבל המה מפוזרים אינה ואנה ע"כ נתפרדה החביבה. ופעמים יראים להתפזר וממותינים על העシリ בחשבם ע"י שיתפרדו בתווך כך יבא אחד ולא ימצאים וילך לו אבל העシリ לא באנטettel המניין, ואלו היו מחזירים אחריו, היו מוצאים אחד להשלים המניין. שמא תאמר שאלה ואלו לא יקבלו שכר כאלו התפללו בעשרה, ע"ז קאמר ר' דלייטה, דט' כה' ג' מצטרפין, ודבר זה למדנו מן הארון, דאמור ז' שם דף ח' ע"ב דלוחות ושברי לוחות מונחים בארון, וילפו מה שיזהרו בזקן שכח תלמודו, לכל שנאנס ולא עלתה בידיו חשבינו לי' כאלו עשאו, וא' כ' גם לגבי תפלה הצבור כל שהוא תשעה והתאמכו להשלים המניין ולא עלתה בידם, ע"י מה שלמדין מהארון מצטרף להחשב כאלו היו עשרה. ור' גלא הבין המליצה הלו, נתקשה בדבר וכי ארון גברא הוא, ופיר' לו ר' דלייטה דכוונו על תשעה שנראין בעשרה, והיכי דמי, או דמכונפי וממותינים שעשו או שתים על העシリ ולא בא, או דמבדרי לחזור אחר העシリ וע"ז נתפרדה החביבה, כי בנתים בא אחד והלך לו, כיון שלא מצאים במקומות בכל אופן מצטרפין כאלו היו עשרה, maarון דילפין מנין' חשב לעשויות מצואה ולא עשה מקבל שכר כאלו עשאה. (ועיין Tos' שבת לב ע"א ד"ה על שקורין לאלה' ק' ארנה שכותבו ע"ג דbullet זוכתינו קרי לי' תיבנה כמו העובר לפני התיבה, היורד לפני התיבה או"י אשכחן נמי ذكري ל' ארן כדאמר תשעה וארון מצטרפין עכ"ל. ולפי פיירוש אמרו' ר' ז' ל', אין מכאןrai' דהכא על ארון דמשה קאי שימוש נלמד חשב לעשיות מצואה וכו').

ואותי בנו ייחדו כל החותמי הרוחניים פזר עלי להדריכני וללמדני וקיים בי מזכות ושננתם לבניך לדבר בס בכל יכלתו, כבר ד' שנים התייחס כאשר התחליל למדני האלפא בביתא ולא רצתה למסור דבר זה למלמדי בית הספר החדשניים מטעם הדיוע. וכמה פעמים ספר לי שכארה הראה לי אותן שין^ו ואמר לו: ראה בני לאות זה יש ג' ראשין והוא נקראת שין^ו אמרתי לו מני ובו ק' ממנה שיש לי רק ראש אחד על השין^ו שיש לה ג' ראשין דרך הלחצה לענין אחד, ואמרلامי ע': מובחני שבנו זה יהי' ג'adol בישראל, כי מי שמע מילך כבר ארבע שנים למדו ק' שהוא היקש שכלי מדעתה דעתPsi. חוץ ממה שלמדתי בחדר חומש רשי' ונומרא, למד הוא ג' בעמ', וכאשר היני כבן תשע כבר ישבתי בין הבחרורים לשםוע שעורי. בחדשוין מן העת ההיא הביא כמה פעמים קושיות ופלפלוים ממני, פעם אחת שמעתי מאחורי הדלת אחר השעור באמרו לאמי ע' אשר יולדתו רגיל ה' לאמר לי שלא יהי' לבני גס עלי על שאני מצlich בלמודי, ואמר: דע כי אבותינו כבשו לפניך הדרך ומה טרחו וגעו בעבורך והתורה מוחצת על אקסניא שלה ופירש בזה דברי המדרש. א Disk כתמן יפרח הארץ בלבנו ישבה אלו

הקדמה

ויהי מנוצח ממנה. וא"א השיב לה תמיד על תרומותתו: אל תdagyi כי בך זה יתבעיד בעזר הש"ת לאילנא רבא. ובעת פטירת אביו ז"ל היה א' מ"ע בת מ"ט שנים. ונשארה אלמנה ל"א שנים, ולא רצתה להנשא שנית רק לשאר אצל, בנה יחידה ואצל בתה יחידתה, אחותה היקרה אשת חיל המפורסמת בצדקה מרת מרים גיטל תחיה שדרה בעדש וכעתפה, ונפטרת אמי מורתינו ע"ה ביום י' מרחשון שנת תרס"ט.

והנה מקורות חי אבותי וקורות חי, אלו הייתה כונתי לפרטן ולספרן כלו, הייתי צריך לחבר חבר גדול, אבל לא באזה חפצתי ורק ראש פרקים נתתי לפני הקורא כדי להודיע כי מגע גדולים אני וגונת הצדקה המפורסמת בכהן מושיע ומודתית מורת צבי תחיה. קבלתי מאמו"ר ז"ל, כי חוץ מאיה חדש שהייתי בפ"ב בסוףימי ק"ד בעל הכת"ס ז"ל לא שמשתי אצל שום רב אחר, ומעט בואי הנה עם אבותי ז"ל כבן שבע שנים, לא עזבתי את עיר רק באקראי, ואני מלא תודה לבני קהילתך הן לאותם ב"ב שכבר שבכו לנו חיים והן לאותם שם חיים אנתנו ה' אריך ימיהם, כי שלוי ושל אבי ז"ל שלהם. ואיננו רוצה להזכיר שמות פרטיים מכמה טעמיים אבל דרך כלל ארכם בברכה משלהט והוא רועא שיטקיים בהם ובזערם אחריהם הנ בטחות שכפי דברי ז"ל התנבאו נביאנו עליהם, שכן אמרו: כל הטובות שהתנבאו היו למחזקי תורה ומכבדיה וקרأتي שם חבירו זה "דור רביעי" באשר אני הראשון שבדור הרביעי להחת"ס ז"ל, ושמו הקדוש בקרבי, ואקוה שלא ימוש כי בתורתינו אפלו אם שניתי לפעמים, ואעפ' שהשגתني גם על דבריו הקדושים, הלא דברי קדשו שהבאתי לעיל היו לי לעיניים ועליהם קסמייכא. זוכתו הנגד וזכות שאר אבותי הקדושים אחורי עמוד לי שלא אבוש ולא אכלם ולא בעוה"ז ולא בעוה"ב, ואזוכה לדסרא ולהוציא שאר חדש דהינו על רוב סוגיות הש"ס, וככמה מאות ש"ת ודברי אגדה, שהם ATI בכתובים ושלא תמיש התורה הזאת מפי זרוי ורעד זרעי ע"ע אוכי"ר.

עוד לפני שנעשתי בר מצוה, עד שהגה"ק מהר"ם פאנעל ז"ל מדעת שלח לי כתוב חבר לרבר מצוה נגד רצון אמו"ר ז"ל. ודרך היה לפלפל עם הרבנים שדרשו בבית הכנסת, עד שהגה"ק ר' הל ליכטנסטיין ז"ל, בקש ממוני שלא לעשות כן עמו כי עיקר תכילת דרשו דברי מוסר ולא פלפל הלכה. וועררני למדוד בכל יום ספרי מוסר כי לא המדרש עיקר אלא המעשה. ודברי קדשו בהבט קודש עשו עלי רושם גדול.

אמו"ר ז"ל בר ברב צדקתו גוז אמר להשIANI אשה בן י"ח שנים לקיים דברי ז"ל בן שמונה עשרה לחופה ואני נולדתי ב"ב כ"א אדר ראשון תרט"ז ובשנת תרל"ד בל"ג בעומר נכנסתי לחופה עם זוגני הצדקה המפורסמת בכהן מושיע ומודתית מורת צבי תחיה. ואחר שלש שנים ומחצה עבר ב חנוכה תרל"ח נבחרתי לרב פה קהلت ז"ו, למלאות מקום אבי מורי ז"ל שנפטר ביום כ"ב כסלו שנה הנ"ל בן נ"ב שנים אחורי שישב בברנות ביבנין י"א שנים ופה עירינו י"ד שנים. תנצ"ב"ה ואחותו יגן עלנו ועכ"א.

מצדامي אני דור רביעי מהחת"ס ז"ל. זקנתי הצדקה המפורסמת מורת הינדל ע"ה, הייתה בתו הגדולה, ואני מורת מרת ריזל ע"ה, הייתה בכורה לאמה, ואני הייתי הראשון שבדור הרביעי החת"ס ז"ל, אמי מורת ע"ה הייתה בת י"ב שנים בעת פטירת החת"ס והיתה אהובה עליו ביותר, ובכלليل שבת קודש בשעת זמרת אשת חיל, תפס בידה וטיל עמה בחדרו. היא הייתה מוחכמת ביותר ומלומדת אהובה תורה בכל לבה כאשר ראתה זאת בבית אביה והיתה משגחת עליו מaad שלא אבטל זמן. והרבה פעמים הייתה קובלת על בעלה באמירה אליו: רואה אני חן בלמודך עם התלמידים והן בנסיון איןך משגיח על בך ייחיך כראוי. והרבה פעמים הייתה קובלת עלי לפני אמו"ר ז"ל לאמר לו: דע כי לאחר הザרים בעת ישנת, לא למד בך מאומה, כי על דברת Tos' אחד פלפל עם הבוחר החוזר עמו על הפשט, ובזה עברו ב' שעות יקרות, ולמה אתה נותן לו בחור שאינו יודע להסביר לו כראוי,

פתחה

לهمبشر נחירה כלל, ולר"ע לא איתסר להםبشر תאהה במדבר, ובפירוש האי פלוגתא, מחלוקת רשי' תוס' ורמב"ס ז"ל.

וטרם שנבוא לביאור הני שלש שיטות נברת תחהה ענן נחירה מה טיבה כי גם בזה ראיתי מבוכה גדולה.

ורשי' בפ' השוחט כ"ז ע"ב כתוב דאפיקו אי יפלין מושפך את דמו דאין שחיתה לעוף מן התורה עכ"פ נחירה בסמנים בעין, וכונתו דושפך דהכא דכתיב אחריו וכשהו בעפר ע"כ הוצאה הדם ממש קאמר, וכיון דהתורה הקפידה על הוצאה הדם, פשיטה לא שכונתה השיקcisים לכל המסכתא וכל הקורא הלומד בחיבור זאת,יפה עשה לעין תחהה בתיה כולה ולהיות הענינים מסודרים בזכרנו ואז بكل ירום בפנים מבון, וזה החלי בעזירת החון לאדם דעת ומאר עין חמיכים.

דזוקה במקומות הסימנים יש לקיים את זאת, אבל ראיית בת"ט על המשנה لكمן פ"ה דהנחר והמעקר שכטב דהנחרה אינה נוגעת בסימנים כלל עיי". ודבריו תמהין מאד, חדא שהוא נגד דברי רבוינו רשי' ותוס' שכטו בכמה מקומות במס' או דהנחרה בסימנים זהו, ועוד אדם אפשר לקיים ושפך ע"י חתיכת ורידין בלי לנגע בסימנים, באופן דבעמsha נחירה אין בה מעשה טרפה אלא הוצאה דם הנפש, או פשיטה דאסורה היה להחוץ בסימנים שהוא מעשה טרפה שאסורה להם במדבר, כיון שלא שיך לנחירה ומילא, דשיטה היהת באבמה בקדשים כמו מלקה הושט מעשה טרפה, והי' השחיטה באבמה בקדשים כמו מלקה בעוף ושניהם בחולין אסורים היו, דבר זו שלא נזכר בשום מקום, אלא ודאי דהנחרה ג"כ בסימנים היה, כי בלא הכרת סימני הצואר אין הדם נשפך בשפע מון הוירידין אלא דכפי הנראה נתמך התומי"ט בדברי רשי' י"ז ע"א ד"ה הנחר ש', דנחרה היינו קרוע לארכאה מנחריים עד החזה עכ"ל, دمشמעו לכארו' בלי נקודות סימנים, אבל זאת א"א, דהרי רשי' בעצמו במקומות הנ"ל לא כתוב כן, וגם על משנה זו لكمן פ"א ע"ב ד"ה הנחר והמעקר, מוסיף רשי' ז"ל "סימנים", הרי דקאי גם אגהור ומפרש דנחרה בסימנים, ובדף פ"ה ע"ב ד"ה נחרו פ"י, "חנקו" הרי דבעין סימנים בנחירה, וכן באמות דברי רשי' תמהין بما ש' דנחרה היינו קרווע לאורך הצואר, ומה שמדיק לשון נחירה ואומר כי ישודה מנהרים, לפ"ד נהפו הוא, דנחרים מלשון נחירה שיסודה "חוור" והיינו נקב, ונקרווא נקי החוטם נחריים על שם שני הנקבים, ונרדף עם "דקורה" "ונקירה" וכולן פירושן תחיבת הסיכון או הרומח בחזקה, והיינו דרשׁה וגיטרא, וזה הוחילוק שבין שחיטה לנחירה כי שניהם עופר במליקה. ועדין הקשרبشر חולין לא ידענו, ועל מדוכה זו ישבו הני תנאי קדמי, ר' ישמעאל ור' עקיבא במקילתן דף ט"ז ע"ב, והוא היסוד והעיקר לענין הנפלא הלו, ובפירוש פלוגתם לפ"י המתבאר בשקל וטרוי' בסוגי, איך שאיש שיטות גדולות וקבועות, הלא המה שלשה הרוועים רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל שככל אחד ואחד דרך דרך לעצמו, וביאור שיטות תמא בדבשו אל, ר'יש' ור'ע פליו בפירוש הכתובים דכי ירחיב ז"א את גבולך וכו', בכל אות נשף תאכלبشر, וכי ירחק מנק המקום ובחת מתפרק ומצאנך וכו' ר'יש' סובר דפרשה זוأتא להתיירبشر תאהה כשייכנסו לארץ שנאסר להם עד עתה, ור'ע סובר דאתא לאסורה להםبشر נחירה שהותר להם עד עתה, ומפרש בגמ' דפליגו, דלהי"ש לא אישתר עיין מה שכתבתי שם ומצאת עונג נפש.

ראיית נחץ לפתוח שער הפתיחה לפרקirs הראשונים המדברים מעין שחיטה וטרפה, באשר זכיתו לגלות עמווקות, בפרט בשיטת הרמב"ס ז"ל, דברים שלא שעורום נשאי כלו ומספרשי השיטות, ועפ"י הכללים שהוצאתי פרשתי הסוגיות אנה ואנה, עד שבכל פרטיו הענינים היתי צרייך לכפול הדברים ולהאריך יותר מדי, לכן מצאתי נכון להעמיד בראש ספרי עיקרים אחדים ולבאר כל עיקר ועיקר באריכות, ובזה הקלטי לי המלאכה בפנים החיבור שלא אצטרך רק להראות מקום לעיקרים, וכן כתבתי שער הכלול בכמה כללים השיקcisים לכל המסכתא וכל הקורא הלומד בחיבור זאת,יפה עשה לעין תחהה בתיה כולה ולהיות הענינים מסודרים בזכרנו ואז بكل ירום בפנים מבון, וזה החלי בעזירת החון לאדם דעת ומאר עין חמיכים.

יעיקר א' השחיטה והנחרה

תוה" ק אסורה לנו האבמה"ח והטרפה והנבלה מפורש במקראי קודש, אבל לא פירשה לנו במקרא מלא איך נקשר הבשר לאכיליה, בלי לפגוע באחד מאיסורים אלו, כי הקרה דזוחחת שנאמר קודם שנכנסו לארץ אתה להתר הזביחה של בקר וצאן בריחוק מקום שהי' אסור להם במדבר מכובאר בפשטהDKRA, ואין כאן ציוו מפורשת על שחיטת חולין, אלא מכלא נשמע, וזה דבר נפלא שלא יבוא ציוו מוחלט על ההקשר בשאר לאכיליה, ולא עוד אלא כיון דהאי קרא בסוף ארבעים נאמר, ועל אחר כניסתן לאארץ, כל ארבעים שנה במדבר איך אללו בשאר - וקרא דושפך את דמו וכשהו בעפר בחיה וועף הנאמר במדבר מיד במתן תורה, שם לא נתרפש על איזה אופן ישפך הדם, ובאמת שפיכת הדם בכל מקום הוא נטילת נשמה על איזה אופן שהיה, כמו שופך דם האדם בediator זמ"ה הנאמר לב"ג, ואל תשפכו דם גבי יוספ, דכלול כל מיני הריגה, אלא דכאן כיון דכתוב וכשהו בעפר ע"כ שפיכת דם ממש קאמר, אלא דסכ"ס לא איתפרש איך נשפך את הדם, גם לא דבר כאן אלא מהיה וועף, ועicker הקרה ממש כיסוי נאמר, ולא מצין אופן הקשר הבעה"ח לאכילית אדם אלא בקדשים, דשם כתיב ושותט את בן הבקר, ולילך משם על חולין, חוץ ממה דעת למדין חולין מקדשים, א"א דהא מצין מלקה בעוף קדשים, הרי דקדשים מצוות הקרבתו בכ"כ, בהמה בשחיטה וועף במליקה. ועדין הקשרبشر חולין לא ידענו, ועל מדוכה זו ישבו הני תנאי קדמי, ר' ישמעאל ור' עקיבא במקילתן דף ט"ז ע"ב, והוא היסוד והעיקר לענין הנפלא הלו, ובפירוש פלוגתם לפ"י המתבאר בשקל וטרוי' בסוגי, איך שאיש שיטות גדולות וקבועות, הלא המה שלשה הרוועים רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל שככל אחד ואחד דרך דרך לעצמו, וביאור שיטות תמא בדבשו אל, ר'יש' ור'ע פליו בפירוש הכתובים דכי ירחיב ז"א את גבולך וכו', בכל אות נשף תאכלبشر, וכי ירחק מנק המקום ובחת מתפרק ומצאנך וכו' ר'יש' סובר דפרשה זוأتא להתיירبشر תאהה כשייכנסו לארץ שנאסר להם עד עתה, ור'ע סובר דאתא לאסורה להםبشر נחירה שהותר להם עד עתה, ומפרש בגמ' דפליגו, דלהי"ש לא אישתר

פתחה

לרי"ש מיותר למגורי, על כן כתוב רשי"י דבאותם מיותר הוא אלא דוורחא ذקרה למיكتب נמי אכילת בשר זביחה, או אתה לא מעת וובהת ולא גיזה ובפסה"מ כתיב או דבא לאסור חולין שנשחטו בעזה, כן כי רשי"זיל בד"ה בשער נחרה לא אישתרי כלל. זו היא דעת רשי"ש, אבל ר"ע דרש קרא דלאחר קרא דברת תאוה כתיב, כי ירחק מנק המקום וכו' וובהת מבקרך ומצאנך כאשר צויתיך, וכאמר ذקרה אתה לאסור להם בשער נחרה משנכנסו הארץ, שעד עתה הותר להם. ולדעתי רשי"ליפ ר"ע היתר נחרה במדבר מכלל, דמדיאctrיך לצאות מעטה על האזביחת מכלל דעד השטא אישתרי להם בלי זביחה, ובמה בנחרה ומדקאמר ר"ע ذקרה דזבחת אתה לצאות על האזביחת, ולא להתייר האזביחת בחוץ מוכח דלר"ע גם עד השטא הותר להם האזביחת בחולין בחוץ ذקרה דשחויט חוץ רך על קדשים קאי (וכן פרשי"זיל בתורה בפ' שחוטי חוץDKAI אקדשים וכרי"ע אלא דבפ' ראה בקרא דבלאות נפש תأكل בשער מפרש דאתא להתייר להם בשער חולין שנאסר להם במדבר אה"כ מקריבה שלמים, ואת כרי"ש לפי שיטת רשי" וא"כ הוא מצוי שטרוי לב"י תורי ודו"ק).

והתוטס' הקשו על רשי"ד כמו לר"ע דנימא לי" דיליף הימן נחרה במדבר מכלל מדחיבת רחמנא באזביחת שנכנסו לארץ, למה לא ניחא לי" רשי"ש דיליף איש בשער תאוה מכלל דاشתראי בקרא בכ"י ירחיב ה' את גבולך וכו', אבל כבר כתبني,-DDOR המדבר לא ידעו ממשנה תורה עד סוף ארבעים ולא מציע ידעו לא איסור ולא היתר מן הכתובים שבפ' ראה אבל ה' מוכרכה משה רבינו לומר להם מפי הגבורה תיקון נחרה לאכול בשער, או איסור בשער תאוה, וכל מה שאמור להם משה במצווי חמש הו"א תורה שכטבת. והי' מוכרכה לכתבו בד' ספרים בין שאור הצעוים והפרשיות שבתורה, ולכן מה שכ' רשי"בר"ע דמהאי קרא דכתיב כי ירחק וובהת נפ"ל דעת השטא לא נצטו על האזביחת, היינו אכן DIDUNIN זאת מהאי קרא אבל לדoor המדבר ה' להם מקריא אחר המתיר להם הנחרה והוא קרא דושפּק את דמו דכתיב בחיה וועף והוא נחרה ממש"כ לעיל, וליפ בחמה מעוף מהקיישא דזאת תורה הבהמה והעוף, והא דכתיב רשי"ד מהאי קרא דזבחת יlip ר"ע מושם ذקרה דושפּק יש למיליף להיפך נמי וכרי"ש שפיכה שפיכה משחויט חוץ ולומר דהאי ושפּק שחיטה קאמר או קאמר, דשחיטה חולין בקר וצאן מקדים לפינן וועף מהקיישא להבמה ננ"ל, אבל הכל תלוי אה"כ מפרשין האי קרא דכי ירחק וובהת, כי ממש נוקח לפרש קרא דושפּק את דמו, וגם קרא דושחט את בן הבקר דהוא עובודה בקדשים דוקא, ותדע Adams אמר דלייא שום קרא אחר להתייר נחרה אלא מקריא דזבחת, קשה נחרה לר"ע מנ"ל דילמא שאר הריגה, וע"כ לומר דמושפּק את דמו יlip דבעין עכ"פ נחרה ממילא דמץיא ליפך נמי דסגי בנחרה, וכמו למ"ד דין שחיטה לעוף מן התורה דיליפ מהאי קרא דבשפיכה בעלמא סגי, וליפ בחמה מעוף בהקיישא ננ"ל.

עשא אונז' כaepernick ושמע דבר נפלא דזבחחים דק"ז ע"א פלאג נמי רשי"ש ור"ע, בדינא דשחויט חוץ בעוף מנ"ל. רשי"ליפ איסור שחויט חוץ בעוף מקריא Dao אשר ישחט, לרבות את העוף, ומיליקה בעוף ממוצע מקריא דזה הדבר, ור"ע איסור דשחויט חוץ בעוף יlip מקריא דDEM שפּק, ומיליקת בעוף ממוצע מקריא Dao אשר ישחט, לאפוקי מליקה, והנה כפי שרגלים לפרש פלוגנות כללה, זה למד מפסק זה וזה מאחר בלי שום הכרח פנימי ואין סדר, ופה תראה כי דברי רבותינו זיל בדרשותיהם עמקים וכrai מוצקים, דרי"ש דס"ל כאן דלא אשתרי להם נחרה במדבר, ולא יכול לאכול רך בשחיטה, וליפ שפיר מאו אשר ישחט לרבות שחויט חוץ בעוף, כיוון דזאת הימנה ההקשר שוחיטה חולין בכלל, لكن בתווים

בבא סלקינו דעכ"פ נחרה נמי בסימנים והחילוק שבין שחיטה לנחרה שזו במשוכה וזה בדרסה וקרא דושפּק את דמו, ממעט כל שאר מני הrigot אבל מורה על הכרת סימני החואר עם הורידין כדי שיצא הדם בשפע דרך שפיכה, ועתה נבוא לביאור השיטות.

שיטות רשי"זיל, ר' ישמעהל דס"ל בשער תאוה נאסר להם במדבר, יליף זאת מקריא דשחויט חוץ, ذקרה זה אף בחולין נאמר דאסורה התורה גם את החולין לשחוט בחוץ ולאכלו ורק כשהובה לארכנו הותרו להם לאכול בשער בהמה. ומיאן רשי"זיל לא אמר דרי"ש יליף איסור בשער תאוה, מדחתיר להם בשער תאוה שנכנסו לארץ, בקרא דבלאות נפש תأكل בשער, אשר כן סברו התוס', דהרי האי קרא נאמר להם בסוף ארבעים קודם כנסו לארץ ממש, ומניין היה להם איסור בשער תאוה במדבר כל הארבעים, ע"כ לומר דאייסור זה אמר להם משה ע"פ, וההיתר שנכנסו לארץ נכתבה בתורה, ואת דבר שא"א, דכל תושב"פ' אינה אלא לפרש הכתוב ולא חדש איסורים או מצות, ואיך נאמר דאייסור בשער תאוה נוון להם ע"פ, הא חדא ושנית איך יבא קרא כתוב להתייר מה שנאסר ע"פ, ولكن ביחס רשי"י מקריא מלא שבו נאסר להם בשער תאוה, והוא הקרא דאייסור אשר ישחוט בחוץ וכו' דומוקי אף בחולין, ומדייף מהכא דבשער תאוה איתסר להם מוכח דלי"ש לא ה' גם במדבר רק השחיטה המכשרת את העב"ח לאכילה, ולא הנחרה קר"ע, דאי קר"ע דהנחרה היתה מכשרת במדבר, מנ"ל דבשער תאוה איתסר להם הלא רק השחיטה בחוץ נאסרה ולא הנחרה דהרי אשר ישחוט כתיב, ואפילו מליקה בחוץ ממוצע כאשר אביה הסוגי זבחים לפניו לkeysן, אלא ודאי דלי"ש מעולם לא הותר הנחרה אלא שחיטה בעין ויליפ שחיטה בחולין, מדכתיב וαιלך מצות כהונה, וא"כ האי שחיטה משום הקשר אכילה בעין ומ"ש קדשים מהולין, וא"ת דין דרכ' שיסמך הקרא בדבר הנהוג בכל יומם ובכל אדם שחיטה חולין, שנדע אותו ממנה דכתיב בקדשים, לק"מ דהרי לר"ש ה' איסור להם בשער תאוה ולא ה' צריך קרא מיעוד להקשר בהמת חולין, ובחייב וועף דכתיב ושפּק, יליפ שפיכה שפיכה משחויט חוץ, דומה התמס דכתיב דם שפּק והוא בשחיטה אף האי ושפּק את דמו ע"י שחיטה קאמר, וכמש"כ רשי" שם ד"ה פטור מלכשות דלי"ש גמר שפיכה שפיכה משחויט חוץ, וכן הנחיר והמעקר פטור מלכשות, או דהאי ברי"תא בריש פרק השוחט דיליפ מזאת תורה הבהמה והעוף, מה בחמה בשחיטה אף וועף בשחיטה ריי"ש היא, דבלאי"ה אליא דרי"ש אתיא, דיליפ וועף חולין מבהמה קדשים, וכן ס"ל דשחיטה דכתיב בקדשים אינו אלא תיקון נבלה וכן פרשי" שם ד"ה מה בחמה בשחיטה, יוצא מיד' נבלה דכתיב ושהחט את בן הבקר עכ"ל. וכל הרואה יראה דרשי" רצה להטעים איך מבואר בשוחט דכתיב בקדשים, הקשר חולין דהרי חזין מליקה בעוף שאינה מכשרת בחולין. וכן הוסיף רשי" דהאי ושחט בבהמות קדשים ע"כ לטהר מיידי נבלה את דהרי אינה בכחן ולא עובודה כמליקה, ולר"ע ודאי עובודה ה' במדבר עייןbeknu בדרכנו, וכיון דיליפן מהכא דועוף בשחיטה כמו הימה הרי האי ושפּק את דמו ע"כ ע"י שחיטה קאמר ושם כתיב נמי חיה הרי דגס חיה בשחיטה, ולא הקפיד הקרא לפרש שחיטה בפירוש משום דעתך קרא על מצות כי סיוי הדם אתה, וכמש"כ דלפי מה שפירותי במקומו עפר למטה ידיען מדרשין האי ושפּק את דמו דקאי על בעפר כלמור ושפּק בעפר וכשהו בעפר עי"ש דנימא דכל הקרא על מצות כי סיוי אתה, וכיון לדעת רשי"ר רשי"ש עכ"ב קרא בד' ספרים בעי על שחיטה חולין ולא סגי לי' בקרא דבמשנה תורה דכתיב זבחת, שהא נאמר בסוף ארבעים, אה"כ הא זבחת שבמשנה תורה

הפלאopolא, וכך אם נסתפק בדוחקים הללו על האי זובחת, איקי תישיב מה דכתב רחמנא, "כאשר צויתיך" אצל האי זובחת דלא אתה כל לחרות לו הלוות שחייבת. ולן נראה דיש לתאריך קושיות רשי' דלרי'ש האי זובחת למה לי. דלאור' יש לדון אם במדבר היו מוחיבים בכיסוי הדם בבהמה, ומיצינו בגמרה ל�מן פ"ד ע"א דאמר ל' יעקב מינא לרבעא, אמרת חיה בכל בהמה לסימנים נימא נמי בהמה בכל חיה לכיסוי, אמר ל' עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים, מה מים איינו חייב בכיסוי אף דם איינו חייב בכיסוי. ולאורה האי קרא דפ' כי ריחיב עיין בהגחות מהרש"ש שם) רק על כניסה לארץ נאמר, וא"כ במדבר באמות הי' בהמה בכלל הי' לכיסוי אלא דבשוג' שס בארטוי בארוכה, דהיא יעקב מינאה רק לר"י' פריך דرك לדידי אפשר לומר דהא דכתיב כי יצוד דדייר הכתוב בהוויה, כמו"כ הרמב"ם שם בפי"ד משום דבר בקר וצאן נasser להם במדבר, ולכן דבר רק מחי' ועופ, אבל לעומת איתרמי ל' בקר וצאן בעלי מומין, דמותר לשוחות בחוץ, לעולם צריכין לכיסוי אבל לר"ע דברק וצאן אינשטרי להו ע"י נחריה, לממה כתוב כי יצוד, اي בהמה בכלל חיה לכיסוי עיי'ש בארכיות, ולפ"ז ייל' שמעאל דהה' חייב בהמה בכיסוי ועכשו דאינשטרי להו בשר תאווה נפטרה מכיסוי וע"ז נאמר זובחת כאשר צויתיך בקדשים بلا כיסוי הדם, ה"ג מעתה גם בהמה חולין לא בעי כיסוי, והאי דרצה דעל הארץ תשפכנו דקאמר דרכ' דחו'י' בעלמא אמר ל' להאי מינאה, דהרי כמה פעמים כתיב כן ודרשין מני' כמה עניינים, דוק ותשכח.

עוז קשה דלפי שיטה זו איך מתפרק ל'ר"ע האי קרא דוכי רוחק ממקום המוקם, دمشמע שהוא נתינת טעם למצות זביחה דלאחריו ולאיסור הנחירה, ואיך תלוי זה בירוח מקום ועין בלב ארוי ז"ל דקמתהמה כן, וכותב דהאי כי ירחק וכי סימנא בעלמא היא, אז נצטו על הzbיחה, ואין זה נתינת טעם, אלא דזה דוחק גדול דלא בירוח מקום, אלא בכינסה לארץ תלוי' המוצה דzbיחה. עוד קשה על שיטת רשי ז"ל דס"ל דר"ע ילף נחירה מושך את דמו וכן שכתבנו לעיל, מגמרא גופא דמקשה בשלמא לר"ש היינו דתנן השוחט וכו' נוחר והמעקר פטור מלכסות אלא לר"ע אמרי פטור מלכסות, עיין רשי"ד דכתב דלייר"ש ניחא אפלו למ"ד השוחט את הטרפה חייב לכסות דשחיטה שאינה ראוי' שמה שחיטה. אבלanca ניחא דשחיטה כתיב עכ"ל, משלו' זה ממש לעכ'ור' דהא דבעינן חז' ושם שחיטה בכסוי ילפין לר"ש מהאי קושי' גופה. וקשה דהא הקושי' שחיטה בכסוי ילפין לר"ש מהאי קושי' גופה. גם ל'ר"ע אליא רך אי אמרין שחיטה שאינה ראוי' שמה שחיטה, והיינו מושום דילפין שפיקחה משחווטי חז' א"כ גם ל'ר"ע אילכא גז"ש לחיב' דוקא בשחיטה ממש כמו לר"ש, וצ'ל דס"ל לר"ש"י דהא דילפין גז"ש לדבעי שחיטה הוא רך לר"ש דאונן המתיר באכילה הוא רך שחיטה, אבל לר"ע דס"ל דאונן המתיר הוא הנחירה ג"כ, א"כ האי גז"ש על הנחירה הוא דעתא וכמוש"כ רשי ז"ל בד"ה אלא לר"ע, לדידי' נחירtan זהו שחיתתן כנ' צ'ל ע"כ, אלא דזה ניחא רך אי אילכא אייזו למוד לר"ע ממקומות אחר דנחירה מתרת, אז אפשר לאמר דהגז"ש להכி הוא דאיתא, אבל אי ליכא לר"ע למוד אחר רך מקרו' דושפך ילף לי' דנחירה סגי, כיון דחויזין דס"ל להגז"ש א"כ למה לא נלוף באמת גז"ש שפיקחה שפיקחה לחיבו בשחיטה ממש דומי' דשחווטי חז' וזאת בודאי אין לאמר דר"ע ילף שפיקחה שפיקחה כיון דגס בשחווטי חז' דס שפך לנחירה אתה ואעופ', וכמוש"כ לעיל בבאור האי פלוגתא דזבחים ק"ז ע"א, דבאמת הא דשביק ר"ע דרשעה הפושא דרי"ש שם מאן אשר ישחת, ודרש מדם יחשב דס שפך, היינו דוקא כיון דיעידין

ובני' הרואים להקרבה נאסרה הרשותה בחוץ, והמליקה ממועצת מקרים דזה הדבר, כיון דהמלך' אינה מתרת את החולין, והتورה לא אסורה בחוץ רק הקשר המתייר לאכילה. אבל לר"ע דס"ל דגם חירותה התיירה בחולין במדבר, סברא גדולה הוא דגם בחוץ תואר הנחירה, כי שחייטה דוקא למיה לנו. בשלמא בהמה הקפידה תורה דוקא על שחייטה, ע"ג דבוחז גם נחירה מתרת, משום דברדים בעין דוקא שחייטה ולא חייבה תורה בחוץ רק כעין פנים, אבל בתורים וב"י דבפניהם במליקה, והוא ממועצת בחוץ וע"כ פרפה דבחולין אין המליקה מתרת, וכי תבר שדרה ומפרקת עכ"פ טרפה היא, אבל הנחירה בסוגנים שפיר מכשרה, וכיון דרצה לאסור גם בעור מהכי תמי יקפיד על השחייטה דוקא שאינה דומיא דפנוי, גם אינה מוכרתות בחוץ, ולכן דרש ר"ע מדם יחשב דם שפק לרבות השחייטה [וללא דוקא שחייטה אלא ה"ה נחירה ונקט שחייטה כיון דעתה נאסרה הנחירה נקט מה דנהיג עתה, כמו דאמרין כאן בסוגיא לעניין כייסוי, עתה דנאסраה הנחירה בטל מצות כייסוי ממנה, הני לעניין שחווטי חוץ במדבר הי' חיבור גם על הנחירה בעופ, והכי קיון דatasר אתסר וד"ק] וגם יחשב וכו', מרבה הכל וכען שאמרו ביוםא דף ס"ד ע"א דדחייתו לזכוק הינו שחייטו לעניין אווא"ב, ומשם נשמע דלר"ע גם באוא"ב חיבר ה"י במדבר גם בנחירה, ע"ג דכתיב שחייטה, ורק בשחווטי חוץ דכתיב ואלפתח אוול מועד לא הביאו,-DDRSHIN דבעין ראי לפתח או"מ, בעין שחייטה דוקא, אלא דזה לא קאי רק אבקר וצאן, ולא אוועך דביע מליקה בפניהם, ע"כ צרייך לאמר כן דלר"ע נחירת עופ בחוץ חיבר, דאל"כ הא כיון דלר"ע נחירה מתרת, ע"כ צרייך איזו מיעוט למעט נחירת חוץ, ופשיטה דדם שפק איננו ממעט נחירה, דהא ר"ע מושפץ את דמו ילי' נחירה, וכמוש"כ רשי"כ ע"ב דשיפיצה כולל עכ"פ נחירה, ע"כ ההייתי צרייך לאמר Dao אשר ישחט ממעט נחירה, וא"כ למעט מליקה דאתני בק"ז מנ"ל, ועוד קשה קצת לאמר דר"ע דרש מאו אשר ישחט דכתיב ברישא למעט מליקה, ומדם יחשב דכתיב מאוחר בקרא מרבה שחייטה, ורש"י שכטב שם בזבחים Dao אשר ישחט כתיב אחר דם יחשב, שלא בדקוק הוא, אלא ודאי דגם ר"ע ס"ל Dao אשר ישחט מרבה שחווטי חוץ בעופ, אלא Dao אשר ישחט ממשע לכואורה רק שחייטה וע"ז כתוב דם יחשב הכלול, גם בנחירה כנ"ל, וכיון דaicaca שנוי ריבויים ע"כ Dao אשר ישחט למעט מליקה אתני, דלא ליתיב בק"ז دائ למעט נחירה ומילקה במאתות א"י, דם יחשב למיה לי ובא זה ולמד ע"ז דשחיטה ונחירה אסוריין, בק"ז, Dao יחשב למיה לי ובא זה ולמד ע"ז דשחיטה ונחירה אסוריין, ומילקה לא נאסרה. והדברים מוכרים וסבירו לעינים בס"ד.

ודע דאיפלו לר'יש דמרובה, מאו אשר ישחט, שחיטת עוף בחוץ, וס"ל ג"כ דגש על חולין חייב משום שחוותי חוץ לשיטות רשי' שאנו עוסקים בה, ע"כ צ"ל דאיינו חייב על עוף חולין, כי אם אמרת כן אסרת אכילת תורים וב"י במדבר מכל וכל. דבשלמא בקר וצאן נאסר להם בשער תאוה, אבל הותר להם אכילת בשער ע"י הבאה לקרבן ולאכלם שלמים, אבל בעוף הא שלמים ליכא כדרישנו בת"כ ריש ויקרא, ואם מן העוף עולה קרבנו, עולה ולא שלמים, וזה לא מסתבר כלל לאמר, דהתרורה אסירה להם אכילת בשער מבלי מצוא להם היתר באיזו אופן כਮובן, וע"כ בהיתר בשער תאוה לא האזירה תורה רק בקר וצאן, ולא תורים וב"י דהנני גם במדבר לא נאסרו בעוף אלא נסכא בקדושים.

12. היא שיטת רשיי ז"ל, וקשה על דבריו ז"ל, דמש"כ דדר"ש אתה
האי וזחת המיותר למגרמי, או לגיאזה ועובדיה, או לחולין שנשחטו
בעירה, או דאורחא בקרה למכות זביחה בגבי אכילתבשר, והוא

פתחה

ירחיב ה' את גבולך, ומוחמת זה לא תוכל להביא קרבן בכל פעם שתתוארו לאוכל בשור, ע"כ היתר בשר תאוה, אבל לר"ע גם זה לא צריך נكتب. והחת"ס נשמר מזה באמרו דלא יאכל אדם בשר אלא מתווך הרחבות גבול ולתיאבו, אבל כל המעיין בגורם שם לא מצא רק שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו, אבל הרחבות גבול לא נזכר שם, וגם הרמב"ס פ"ה מהלכות דעות הלכה י' לא הזכיר רק תנאי זה דلتיאבו, אבל אמרו שם יכול יאכלadam מן השוק ת"ל ובחות מבקרך וממצאנך יכול יאכל בקרו ת"ל מבקרך וכו' ומהذا כתוב שם הרמב"ס דלא יzion אלא כפי הצלחתו, ודין לבריא לאוכל בשר מע"ש לע"ש, ואם הוא עשיר יכול בכל יומם. אבל זאת לא נדרש מקרה דכי ירחיב ה' אלקין, אלא מקרה דזוחבת מבקרך וממצאנך, כי קרא דכי ירחיב וכו' קאי על האומה בכלל, ולא על אישוי פרטיו בני אדם, דהרי כתיב כאשר דבר לך, ולא דבר רק על האומה להבאים הארץ נושבת ולאו מעושר ההיד מדבר. ואם הינו דרישים האי כי ירחיב וכו' כדברי החת"ס זיל שהוא ג' תנאי לאכילתبشر, וזה מסתבר לאמיר דלא נאכל בשרגולה רק בא"י אם שלנו היא, וכאשר באמת מביא האב"ע בשם רבים אומרים בפרשׁת שחותי חוץ דאסור לאוכל בשרגולה. וכיון דאן אלין בשראה, ע"כ דלא דרשין להיות תנאי לאכילתבשר וא"כ לר"ע דק"יל כוותי גם האי כי ירחיב אין לו הבנה, והיא קושי' גדולה על שיטת רשי". ובר מן דין הלא כל רואה מראה דהאי דרשה לדראב"ע היא אסמכתה ודרבען הוא כמש"כ הרמב"ס בהלכות דעות הנ"ל, ואיך נאמר דלר"ע יכול לכדרaab"ע הוא דאתי ולכן שיטת רשי" זיל אין בידי לישבה על כנה.

(ב) **שיטות התוס'**. ס"ל לרבותינו בעלי התוס' דהו ר' ישמעאל והו ר' עקיבא סבורו דהאי קרא דשותי חוץ רק בקדשים אייר, והוא דאמר ר"ש דבר תאוה אסור להם במדבר מהאי קרא דהתיר להם עכשו שנכנסו הארץ, דכתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר, יליף, דמקלע דעד השטה הוא אסור להם, וכן ר"ע דקאמר בשר נחרה הותר להם במדבר ממשאי דעתכו עתה בכנסתם הארץ על השיטה ילי', דעד עכשי הורתה הנחירה, והגס דדור המדבר לא מצי ידע הני דינים מהני קראי שנאמרו בסוף ארבעים שנה, ורק אכן יודעין זאת מדיוקא דהני קראי, ס"ל להתוס' ע"כ דלים נאמרו הדברים על פה, וממילא הן תיקון הנחירה לר"ע, והן השיטה לר"ש ע"פ נאמרו במדבר. גם אפשר לאמיר דחויב שיטתה לר"ש איליף מזאת תורה גם ר"ע אפשר שיזודה שהוא אסור בין בשיטתה ובין בתוס' ס"ל להש"ס דפליגו דלמא מיר אמר חדא ומר דנטקסו בתוס' מנ"ל להש"ס דפליגו דלמא מיר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, דהני תרי דינים מצי להיות קיימים שניהם כאחד ואין סתירה ביחסם דבר תאוה של בקר וצאו הראים להקורבה גם לר"ע אפשר שיזודה שהוא אסור בין בשיטתה ובין בתוס' ס"ל בחודשי, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן דפליג עליה, אלא דו' נדרשת מורישהDKרא דכי ירחיב ה' אלקין לשיטות רשי", עוז זאת קשה על שיטת רשי" זיל שכטב דלא ב"ע מאה למץך קרא דבשער תאוה לכדרaab"ע אתה דדרש דף פ"ד ע"א מזה בעל תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו - ויפה כתוב ק"ז בעל החת"ס זיל בחודשי, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן את בולך ואמרת אוכלה בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, מיה שמענו דלא יאכל אדם בשרגולה בכל אותן נפשך תאכל בשר מיותר לר' ישמעאל, דהו"ל למכתב מיד קרא דלאחריו כי ירחיב מכך וכו' ומה דריש דאתה להטור בשר תאוה שנאסר להם עד עתה. אלא דלא בולא קרא לכדרaab"ע הוא דאיתא עכטד"ק. ודבר פלא הוא שק"ז החת"ס זיל לא הרגש, כי דבריו אלו מהנה קושי' גדולה על שיטת רשי", כי איך נאמר שער"ע שהה דרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. הוכחה כאן לאמיר דהторה דברה מאמר שלם "בכל אותן נפשך תאכל בשר" ברוב דברים על חנם. ולא עוד אלא גם רישאDKרא דכי ירחיב ה' אלקין את גבולך, מיותר לשיטות ילי' ור"ש שיטתה לדoor המדבר מקרה או מהלמ"ס לר"ע. דבשלמה לראי' זה הוא נתינת טעם להיתר בשר תאוה כי

כבר דלא"ע נחירה מותרת מאיוז קרא, אבל ללימוד זאת שם בודאי א"א, דא"כ אכן יקשה לנו מני"ל לר"ע למדרש מהאי קרא ולאמר ע"כ דנחירה מותרת, מה הכריחו לכך לישבק דרשה פשוטה דרי"ש כדי שיוכל לאמיר נחירה מותרת ועוד קשה דהאי ברייתא דרבי או הכרח אחר לר"ע דנחירה מותרת וודען קשה דהאי ברייתא דרבי המובהה דף כ"ח ע"א דכאשר צויתך מלמד שנצטויה משה על הוות שיטתה בעין סטמים ומסתמא בברهما, איך נפרשנה, ועל הקנה, ועל רוב אחד בעופר ועל רוב שנים בהמה, איך נפרשנה, דהלא הני דיניהם הינה הלכות נחירה לדעת רשי" ותוס', ולא הלכות שיטתה דוקא, דגס בנחירה בעין סטמים ומסתמא בברهما דנפיש חייתה בעין תרתי, ובעו"פ דזוטר חייתי" בחדא סגי, כי פשוטה דגס בנחירה בעין כדי להמית הבע"ח, גם קשה עופר בהאי קרא דכאשר צויתך מנ"ל, הא בקר וצאן כתיב. ורשי" זיל הרגש שם בזה דכתב בד"ה ברוב אחד בעופר דלאו מקרה יליף אלא כלומר: שנצטויה על הלכות השחיטה עכ"ל, וכן פירש על האי קרא דכאשר צויתך, בפיירשו עה"ת, דמלמד שנצטויה משה על הלכות שחיטה. אבל אין אפשר לאמיר כי הרי הגمرا מביא האי ברייתא דרבי, על הא דפרק מאן תנא דפליג על ר' אליעזר הקפר ברבי, דס"ל אין שיטתה לעופר מן התורה, דיליף היקש צובייל ולפסול המקדשין חייבם שחיטה, אבל עופר דליקא ריבוי אין לו שחיטה מן התורה, ועל זה מביא רבי הוא דפליג ודרש מכארש צויתך דגס עופר יש לו שחיטה ואיixa צוויי עופר, ואם כן ע"כ דיש כאן לפותא גמורה על שחיטה עופר, ונראה ע"כ מפשטות ואמתית הדברים דרבי מכארש צויתך יליף עופר, ואיך נכלל עופר זהה. והotos' שם באמת הקשו למה לא מביא הגمرا הא דבר קפרא דלעיל לדריש מה הטיל הכתוב עופר בין בהמה לדגים וכו', והה דהו"מ להקשות דהיה להגمرا להבאי בר קפראותק דר"א דשניהם דרשו מזאת תורה הבימה והעופר דשניהם ציריכם שחיטה זה בשני סימנים וזה בסימנו אחד, ונתקחו עד להפליא דניאח למצויא דרבי הוא, וכפי שכטבתני גם מצד הדוחק א"א לאמיר כן דבלא"ה אנו ציריכם להני תנאי דאל"כ עופר דבמי שחיטה היכי כתיבא דמלול"מ לחוד מעולם לא נדע דין מחודש אלא פירוש הכתובים כדיוע ובערט ללקות עלי, ודאי דיןлокן על הלכה אל לא דהתוס' לשיטתייה הנה נחיא להו כי שם בד"ה ועל רוב א' בעופר דרשו בגמטריא של "כאשר" אחד בעופר ושנים בברימה ורובה של אחד מהם עי"ש, וא"כ רבוי לא צרייך להני תנאי, משום דדרש "מכארש" גם עופר דבמי שחיטה. אבל אין אפשר לקבל דרשה ולדרשה גמורה, על שחיטת עופר מה"ת נגד המפורש בקרא בקר וצאן והיקש מושך חייה אבל עופר מאן דכר שמי", עוז זאת קשה על שיטת רשי" זיל שכטב דלא ב"ע קרא דבשער תאוה לכדרaab"ע אתה דדרש דף פ"ד ע"א מזה למץך תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו - ויפה כתוב ק"ז בעל החת"ס זיל בחודשי, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן דפליג עליה, אלא דו' נדרשת מורישהDKרא דכי ירחיב ה' אלקין את בולך ואמרת אוכלה בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, מיה שמענו דלא יאכל אדם בשרגולה בכל אותן נפשך תאכל בשר מיותר לר' ישמעאל, דהו"ל למכתב מיד קרא דלאחריו כי ירחיב מכך וכו' ומה דריש דאתה להטור בשר תאוה שנאסר להם עד עתה. אלא דלא בולא קרא לכדרaab"ע הוא דאיתא עכטד"ק. ודבר פלא הוא שק"ז החת"ס זיל לא הרגש, כי דבריו אלו מהנה קושי' גדולה על שיטת רשי", כי איך נאמר שער"ע שהה דרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. הוכחה כאן לאמיר דהتورה דברה מאמר שלם "בכל אותן נפשך תאכל בשר" ברוב דברים על חנם. ולא עוד אלא גם רישאDKרא דכי ירחיב ה' אלקין את גבולך, מיותר לשיטות ילי' ור"ש שיטתה לדoor המדבר מקרה או מהלמ"ס לר"ע. דבשלמה לראי' זה הוא נתינת טעם להיתר בשר תאוה כי

אלאadam נאמר כן הכל בדינא הלכה כר"ע מhabroו, ואיך פסקינו כר"ע וקי"ל יש שחיטה לעוף מן התורה.

ופלא תראה דשם דף כ"ח ע"ב, מביא הגמרא מימרא דרי" ברכינחס דאם אין שחיטה לעוף מן התורה, מdecות ושפך מכלל בשפיכה בעלמא סגי, ופרק אי הכי חיה נמי, ומשיין דאיתיקש לבקר וצאן, ופרק הא עופ נמי איתיקש בהמה בזאת תורה הבמה והעוף, ומשיין הא כתיב ושפך וכו'. והנה כבר הריגש הפלתי והחתת' ס"ל בחדשו הא האי קרא במדבר נאמר, ואז התורה הנתרה גם בבהמה וכרכ"ע, וכמו ש' רשי"ז ל' בסוגי' דברת תאוה בד"ה אלא לכ"ע, דמה"ט פריך שם הש"ס לר"ע לבני כייסוי בנוחר, ואיך ליף מושפך אין שחיטה לעוף מה"ת, וכתו שיהם דהאי אליבא דרי"ש קאמר דלא התורה נחרה במדבר. זה פלא והפלא על הנני גאננס, הרי לא ראו דהגמרא פריך לר"ע לבני נחרה כייסוי אבל לר"יש ניחא והיינו ממש דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת, וכמש"כ לעיל מקרא דזאת תורה הבמה והעוף או דילפין שפיכה שפיכה משחוות חוץ לחיב בשחיטה דוקא, כמו שנראה לאור' מלשון רש"י דף י"ז ע"א ד"ה חייב לכוסות, דלי"ש הא גז"ש גופה נמי אפשר דמורה לנ שחיטה ולא נחרה (ועיין מה שנטקשת בדברי רש"י הללו לעיל בדרכינו) הון אמרת שהתוס' כתבו שם דרכ' דיליפ' ר"מ שפיכה שפיכה משחוות תוך, מ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו. וכונתם לעלענין דניליף מכח הא גז"ש דבעין דוקא שחיטה, ליכא פלוגתא ביר"ש ור"מ, גם ר"ש אפשר דיוודה לא, דהא רק מכחDDRISH אשר יאלכל, כמעט שחיטה שאינה ראוי' מכוסוי, אבל הא דלבעי שחיטה אינו ממוצע מה, וא"כ קשה על מימרא דרי" ברכ' פנחס, איך ליף מושפך למעט שחיטה, ניליף שחיטה בגז"ש משחוות חוץ, וע"ז כתבו אכן מקרא יוצא מידי פשוטו, שא"א למיליף גז"ש לעניין המפורש כאן הפכו, וזה בודאי בדור אבל זאת אינו בדור, פשוטו של מקרא אינו סובל שחיטה, אמרת הוא דגס שפיכה בעלמא ממשע לויל הגז"ש, אבל כיוון דaicא גז"ש, למה לא נאמר למוד סתום מן המפורש, כמו בכל גז"ש שבש"ס, יהיו איך שייה' ר"ש ע"כ ס"ל דיש שחיטה לעוף מה"ת דהכל היה בשחיטה במדבר, וע"כ דרי" ברכ' פנחס אליבא דרי"ע קאמר אין שחיטה לעוף דס"ל במדבר התורה נחרה ורק כשנכנסו לארץ נצטו על הזביחה בקרא דזובחת מברך ומצאנך, ושם בקר וצאן כתיב, ונתמטעו ח' ועופ.

אלא דליך' איקא הקישא דצבי ויאל לפסומר'ק, ולווער ליכא קרא, וממילא בהתריא הראשון קאי, דכתיב ושפך, בשפיכה בעלמא הייתה הללמ"ס, וכיוון דלעופ ליכא קרא לחיב, מילא דבתהתריא הראשון בושפך קאי. אלא דלי"ש קשה מאי פריך הש"ס, והוא עופ איתיקש בהמה בקרא דזאת תורה הבמה והעוף, והאי קרא במדבר נאמר, ואז גם בהמה בנחרה הייתה, והאי תנא דיליפ' שם מהאי הקישא דעופ בשחיטה ע"כ כרי"ש ס"ל, דבאמת ממש ליף ר"ש דבעין שחיטה, ואף אם נאמר כנ"ל דלי"ש מגז"ש דשפיכה שפיכה ליף, מ"מ איצטריך הקישא לאחד בעופ ושנים בהמה. ותדע מדברי רש"י גופי' דקן היא, שפרש שם בהמה בשחיטה שנאמר ושותט את בן הבקר, והוא קרא דויקרא הנאמר בקדשים, ולמה לא הביא קרא דזובחת דאייר' בחולין, אלא ודאי ממש דהאי זובחת כשנכנסו לארץ נאמר להם, ואם ממש נלמד חיוב הזביחה בהמה וכרכ"ע, הרי עד שנכנסו לארץ לא נתחייבו בזכיבה, וא"כ איך נלמד מקרא דזאת תורה הבמה והעוף הנאמר במדבר, לעופ בשחיטה כבבמה כיוון דבבמה גופה לאו בשחיטה, لكن הוכרת רש"י זל' לפרש מה בהמה בשחיטה מושחתת את בן הבкар, ור"יש הוא דיליפ' מקדים לתולין לשחיטה, וס"ל נחרה לא

וכmesh"כ לעיל, א"כ לא צריךתו ציוו על השחיטה עצמה. ולכאורה' הוה אפשר לומר דلتוס' ע"כ כולהו קראי הכא אותו, להודיעו לנו איך אכלו בשם בדבר, דיש כאן לכאור' סתירה במקראי דקראי דואמרת אכלת בשר, משמע דאומר שלא היו יכולם לאכול בשם כלל וכס"ד דהמקשן על ריש'ו, ומצד אחר חיזין אמרה תורה כי יוזד ציד חיה ועופ אשר יאל וכו', וכן קרא דאך כאשר יאל דזובחת מברך ומצאנך המודיעו לנו ברור שלא נאסר להם רק בהמה דחאי' להקרבה, וכךין דלשיטת התוס' ע"כ צ"ל דהתורה הודיעה לנו אופן אכילתם במדבר, א"כ אנו צרכים למידע הכל באפונ ברור. אלא דאפיינו נאמר לנו דכל המקרא ATI להורות שرك בקר וצאן הנה נאסר להם, עדין קשה זובחת וכו' כאשר צויתך למה לי כיוון דלא בא להורות לנו בדינני שחיטה שכבר נצטו עליהם כולם במדבר וכמו שהקשתי לעיל לשיטת רשי"ז. ועוד דאי"א לאמר דلتוס' כל המקראות, האלו באים להודיעו לנו איך אכלו בשם בדבר בלי' שייה' בהז' נפ"מ לדידן, דמלשון הגמרא מוכח להיפך, דאמרו לא בא הכתוב אלא להתריר להם להר תאוה, משמע>DZYRICK היתר על זה לדידן דאל"ה הינו אסורים בשער תאוה, ועוד דהש"ס עלי אמר בס"ד דעכשו שגלו ייחרו לאיסורן הראשון, וע"כ צ"ל במדבר היה ציוו ע"פ, לשיטה זו, לאסור בשער תאוה, וכשנכנסו לארץ רצתה התורה להתריר להם איסור זה, וע"ז באו הני קראי, ודבר זה מבהיל את הריעו לאמור, דהיה ציוו שלם על מה שלא מצאו בשום מקום, ועוד דנאמר דאי' תורה שבכתב להתריר ציוו שעל פה וכmesh"כ לעיל, ועוד קשה הא לא הייתי צריך להתריר זה מבהיל את הריעו לאמור, דהיה ציוו שלם על שאיסור זה דבשער תאוה הוא זמני, כל זמן שהם במדבר, ועוד תימא דלי"ז ע"כ א"א לאמר דקראי אותו להודיעו לנו אופן אכילת בשם בדבר בלי' שייה' להז' נפקותא, וא"כ קשה בשלמא קרא דבשער תאוה אשמעין דעתה הותר להם, אבל קרא דזובחת המורה לו רק, במדבר הי אסורים רק בבשר וצאן, והא למה לנו לידע דבר שכבר עבר, ודור המדבר שלהם נאמרו הדברים הלא ידעו מה בא הכתוב להתריר להם, וא"כ הא זובחת מיותר למגורי.

ובגונ' פלוגת ר"יש ור"ע דפליגי במה שהיה במדבר כדאמרו בגמרא ר"יש סבר בשער נחרה לא אשתרי כלל, ור"ע סבר בשם תאוה לא אתסר כלל, איך יפלגו בדבר שאין נפקותא לנו כלל בו, וגם הילכתא למשיחא ליכא, ולא שייך לישנא דמר סבר הци מר סבר הци, וזה קשה הון לרשי' והון לקטוס'. ולכאורה' היה נראה לאמר דיש נפקותא גודלה בפלוגתא זו והוא אי שחיטה לעוף מה"ת או לא, דלי"ש דבשער נחרה לא אישתרי כלל ומיעולם לא היה נחרה תיקון לאכילת בע"ח, וקרא אתה להתריר בשער תאוה של בקר וצאן, ולא למצוות על הזביחה שנצטו עלייה עוד במדבר או ע"פ או מקרא דזאת תורה הבמה והעוף, ע"כ פשיטה דין חילוק בין עופ' להבמה, דמה דכתיב בקר וצאן בקר דזובחת, הוא לא התייר הזביחה בחוץ, ולכן דוקא בקר וצאן בעי' היתר, אבל עופ' לא, דכך כתבונו, דרכ' גם עופ' בחוץ חיב, הינו דוקא עופ' קדים אבל עופ' חולין לא היה נאסר. אבל ר"ע דסובור דבשער תאוה לא אתסר כלל, וכיוון דקראי דזובחת ציוו הוא ולא כתיב בי' רק בקר וצאן, ניהו דעל חיה איקא הקישא דצבי ואיל ולבקר וצאן, אבל עופ' בהתריא הראשון קיימת וכרכ"א הקפר ברבי' لكمן כ"ח ע"א. וע"כ דקן הוא אדם נאמר הכל בשחיטה מן התורה ואף עופ' א"כ פרט דברך וצאן למי איתה הלא זובחת מברך וצאן כלל ופרט הוא, זובחת כלל, מביך וצאן פרט, וע"כ הפרט למעט אתה.

פתחה

שם משומם דאנן פסקינו לר"ג' דשחיתות חולין לא בעי כונה, ע"כ דכאשר צויתיך לא קאי אקדשים, דא"כ לעבי כונה. והחთ"ס ז"ל בחדשו חולין ל"א, בלי להביא דברי הב"ח עושה מתרוצז קושי' על ר"ג, שהקשה שם כיון דרוב תנאים לית להו להא דרבנן, ומפרשים כאשר צויתיך בקדושים (cmbואר בהאי רמב"ן) א"כ לעבי כונה חולין כמו לקדושים. [וקושי'תו ע"כ לרבות דס"ל חולין לא בעי כונה, וע"כ הוצרכה התורה קרא בקדושים ונוכל לומר דכאשר צויתיך אתה לאמיר דגש חולין בעי כונה, אבל לר' יוחנן דס"ל לכל חולין בעי כונה ליכא קושי' כמובן, לדידי' הא חולין כאן לא בעי כונה היינו מDSL'ת התורה מתעסק בקדושים וא"כ אי אמרת דכאשר צויתיך אתה לחרות נמי דבעי כונה בחולין, א"כ חולין וקדושים שוין זהה, ולמה לנו קרא בקדושים הלא בלי קרא נמי היינו אומרים דבין חולין ובין קדושים בעי כונה, כמו דס"ל לר'י'ח' חולין בעי כונה ועין בחידושי لكمנו דף ל"א ודוד'ק]. וכל הני גאנונים והרמב"ן מכללים לא חלו ולא הרגישו דבחאי דחוינ' דברי רבינו עוקרים שחייבת עוף מה"ת, כי הלא רק רבינו דפלייג ארא'א הקפר דקאמר כאשר צויתיך לא קאי אקדשים, רק אצוי' חדש של שחיתות חולין הכלול גם עוף אבל אי כאשר צויתיך קאי אקדשים, הלא בקדושים לא היה עז בשחיתה, ואם אין לנו קרא על עוף, שחיתה לעוף מה"ת מניל' כאשר כבר בארכנו לעמלה, דהני י寥ותות דלעיל מני', לר'י'ש קאי ולא לר'ע דחויתר להם בשער נהירה במדבר. ולא על חנים הביא הרמב"ם בראש הלכות שחיתה הכל' ד' ברייתא דרבנן, וכן הטור אחריו פתח הלכות שחיתה בדבורי רבנן, והתחילה תניא רבני אומר ואם כדבריהם דרוב תנאים לית להו הא דרבנן, והפשוט והנכון במקרא דכאשר צויתיך דקאי אקדשים וכרמב"ן ז"ל, איך הביאו הפסוקים דברי וסמכו כל הלכות שחיתה על קרא דזוחבת, ובאמת איינו כן אלא דבקרה דזוחבת את בן הבקר כתיבו הלכות שחיתה, וכאשר צויתיך מראה מקום הוא על קרא דזוחבת וכרמב"ן אמרה, אלא דלעומת זה קשה גם להיפך על רבנן איז מצי לאמר דכאשר צויתיך קאי על צויה חדשה על שחיתת חולין, כיון דעתך' כבר נצטו על הלכות שחיתה עכ"פ בקדושים, ולמה בעי ציווי חדש ולא סגי להראות מקום על קדושים ועכ"פ משומם עוף הוא דבעי ציווי חדש, דלא הו בקדושים, אבל עופ מאן דכר שמי' בקרא דכאשר צויתיך, הלא בקר וצאן כתיב, ואדרבה ממוסעת בפירוש בהאי קרא ממש'כ' למ�לה, דזוחבת כל' בקר וצאן פרט ואין בכלל אלא מה שבספרט, ואפלו צבי ואיל דמרבען מהקיsha קשה להולמו נגד כלל ופרט, שהוא מדחה בתורה, אלא דבזה י"ל כיון דמצינו דחיה בכלל בהם ובמה בכלל היה לכמה דברים, אין בהאי ריבוי דצבי ואיל דבר חדש. עכ"פ דבברך צאן אין היה במשמעותו, אבל עופ ודאי אימעת בפירוש דאל"כ פרט דבברך וצאן ממעט עכ"פ, והוא קושי' עצומה לשיטת רשי' ותוס'.

הותר כל בשום מקום אף עוף בשחיטה, נמצא דהאי תנא קמא דר"א, וכן בר קפרא דיליף שחיתה לעוף מדהטייל הכתוב עוף בין בהמה לדגים, ע"כ קר"יש ס"ל שלא התורה להם נחירה כל במדבר, ור"י בר פנחס דס"ל אין שחיתה לעוף מה"ת ע"כ בר"ע ס"ל, דנחירה הוויה מקרה דושפץ את דמו, וכשנכנסו לארץ נצטו על האביהה, אבל רק בברך וצאן, ולכן הוצרך הקיש על ח' מקרא דאך כאשר יאלל, ולעוף דליך ריבוי לשחיטה נשאר בהיתרו הראשון, כמו אלו רואים מפורש בגמוא דהא האי ר"י בר פנחס מפיק בוגרואה דכר"א הקפר ברביבי ס"ל, ובדבריו מפורש דלהכי אין שחיתה לעוף כיון דלא מצא קרא לחיבו, כמו שמצוין באשר יאלל וכו', עכ"פ משומם דס"ל דזוחבת מביך ומצאנך ממעט עופ, או שאינו מרובה לשחיטה רק בקר וצאן ועל עוף לית לו לימוד לחיבו, וא"כ קושי' הניל' חזקה מאד, Mai פריך הא איליכא הקיש איז דזאת תורה הבהמה והעוף, הא האי במדבר נאמר ולהיפך אתה למדרשי מונ' מה עופ בבחירה דכתיב ושפך, אף בהמה בנחירה. עכ"פ צרייך לאמר כן דאם נאמר דגש דזוחבת, מא"כ פרט דבקר וצאן הנאמר אחר הכלל דזוחבת, Mai אתה לא ממענו דזאת עופ עכ"פ, ליכתב רחמנא וצbatchת כאשר צויתיך ואכלת וכו', דרך כלל ולא נצטרך לפותות על ח' ועופ, ומדובר לא שמענו דזאת כלל ופרט שהוא מדחה בתורה, נרבה ממק"א הכל ואתה האי כלל ופרט בצדדי, ודין הכא דנילוף ח' מהקיsha דצבי ואיל והוא הכלל ופרט דבברך וצאן ממעט עכ"פ, והוא קושי' עצומה לשיטת רשי' ותוס'.

ומתוך הדברים תורה גם כן, איך אין תחילתה לקוית התוס', דמתקשו על הא דקאמר מוא תנא דפליג על ר"א הקפר ברביבי, ומסיק רבינו, והקשו למה לא הביא את בר קפרא (והאחרונים חוסיפו דהיה יכול להביא את ת"ק דר"א ואת בר קפרא) וזה לא קשה כלל, דהיה יכול לאסוקי פלוגתא ביש או אין שחיתה לעוף מה"ת אליבא דר"ע, כדי הוא אמר ת"ק הוא או בר קפרא הוא דס"ל עכ"פ קר"יש, א"כ יהי' נצמח מזה דפלוגתא דיש שחיתה לעוף מה"ת תלוי בפלוגתא דרי"ש ור"ע, ואנן קר"ע בעינן למיפסק ומילא דהינו מוכרכים לפסק אין שחיתה לעוף מן התורה, וע"ז קש ail מאן תנא דפלייג וכו' וס"ל דאך אליבא דקר"ע דקייל' כוותי' אפה' יש שחיתה לעוף מה"ת, ומסיק דליך תנא אחר דס"ל כן רק רבנן, וכאשר אבאר, והוא עכ"פ שיטת הרמב"ם ז"ל, שהוא דעת שלישית ומוכרעת לסלק כל החומרות ולישב הסוגיות כולן על מכון.

ג) **שיטת הרמב"ם.** וטרם נבא לביאור שיטת הרמב"ם ז"ל בעין הגודל הלאה,اعتתיק לך מה שכתב הרמב"ן ז"ל בנומיוקיעה"ת, אקרא דזוחבת ז"ל ש: על דעת רבותינו כאשר צויתיך על מה מהלמ"ס, מלמד שנצטו מה שאל הושט וכו' ודע כי שחיתה בה"ק היא הכרת סימני הצואר וכו', והנה עתה כשבא להתייר בשර החולין, ותאכל אותם בכל אות נפשך, לאמר שיתרים חולין בכל קרבנות, ובלבך שיהי' זוחין כאשר צוחה מתחילה בהיותם כולם מקומים, וזה פשלתו של מקרה זה על נכוון, ושמא רבותינו נתכוונו להה שאמרו בספרי כאשר צויתיך, מה קדשים בשחיטה אף חולין בשחיטה. והנה מצות שחיטה מפורשת בכאן ומובוארת בדברי רבותינו בקבלה עכ"ל. ואני עומד משותום על המראה הגדולה והנוראה הזה שהרמב"ן ז"ל מדחה דעת רבותינו בעלי הש"ס, דהינו ברייתא דרבנן יפליגן מכל וכל, ולא הרגש כי זה קושי' עצומה על הש"ס וברייתא דרבנן. ותב"ח ז"ל ריש הלכות שחיטה בלי לצין על הרמב"ן הקשה מדעתה דנפשי' למה נפרש כאשר צויתיך נצטו על פה, כיון דמצינו בפרקו דקאי אקדשים ותירץ

גם מש'כ' הרמב"ן ז"ל דלשון ושות' משמעותי' הפשט הכרת סמני הצואר משא"כ וצbatchת שאין זה במשמעות הלשון, לעפ"ד אין בין ושות' לוחבת וטבה ולא כלום, דכולם שמות נרדפים לענין אחד. ואם כדבורי הרמב"ן ז"ל למה לנמקתב וצbatchת דלבני כאשר צויתיך להראות מקום על ושות' וכו' בדקדים, ה' לו לכתוב ושות' ולא יצטרך לאמר כאשר צויתיך. ועוד ראי' לדבורי מהגמרה لكمון פ"ה ע"א, דפלייג ר"ש ור"מ בשחיטה שאינה ראי' באוא'ב ר"ש ילי' מטבח טבח והכן דשחיטה ראי' בעין ור"מ ילי' משחווי חוץ להיפך וחותמו על ר"מ ומה לא ילי' מטבח טבח והшиб יפליגן שחיטה משחיטה, ולא יפליגן שחיטה מטבחה, ומקשה בגורם מאין נפקא מני', הא תניא דבר'י', ושב הכהן ובא הכהן זו הוא שיבת צורה וכוי' הרי דהגמרה דמקשה מאין

נתקשה ז"ל בזה כמו שheckشتני אני דמהני פסוקים דנאמרו להם בסוף ארבעים שנה א"א דיעו מנה, לא אישורبشر תאوة לר"ש, ולא היתרبشر נחירה לר"ע ולכן דברי התוס' א"א להולם, אבל שיטת רשי נicha ל"ד לדריש' באמת אייכא קרא דחווי חוץ על אישור דבר תאوة, ולר"ע לא בעי קרא על היתר נחירה דכל שלא נצטו על השחיטה, ממילא ידעו לנחוור. אבל לא פירש דבריו דמנין ידעו נחירה בסוגים מטהר ומחייב ולא הריגה בקופץ. וכן קשה זאת על דברי הרמב"ם ז"ל שכטב דלא נצטו במדבר על שחיטת חולין אלא הי נוחרין או שוחטין שארכ"ם, הרי מבואר דלא ה' להם ציווי מיוחדת על ההקשר בשער, אלא עשו בזה כשר עכו"ם, וזה לכאורה פלא, דشار עכו"ם לא הזהר רק על אבמה"ח, אבל מצו הרגו בקופץ וכאשר גם בזמןנו שעשין, שמקין על המוח וממיתין, ואנן הלא נזhero גם במדבר על נו"ט וע"כ הי מון הצורך לצוות על איזה אופן נמית הבע"ח כדי לאכלו. אבל דעת דמזה ראי' גמור' למה שכטבתי כבר באורך בקונטרס הלכה למשה, כי גם ב"ג היו מכוון שלא לאכול מטה מלאיה, וגם נוטה למות מחות מתוכה שהיא הטרפה המפורשת בקרא אשר עליה אמרה תורה לכלב תשליכון אותו, שאין זה ראוי לשום אדם הנברא בצלם אלקים, ומהויב לשומר את נפשו, וכmesh"כ הראב"ע שם כי הטרפה אריסט, וכלין אין לתנה לאדם. אלא דמש"כ שם דגרוע מן הנבלה, لكن לא התיר לתנה לגר שבשעריך או למכרה לנכרי,יפה כתוב אם נפרש נבלה נחירה או נתבללה בשחיטה ע"י אחד מפסולי שחיטה, כאשר כן האמת, אבל אם נפרש דאתא קרא על סתם נבלה שהיא מטה מלאיה ע"י חולין או ע"י אפיקת כחות החיים, היא ודאי אריסט כמו טרפה הנוטה למוות עכ"פ. (ונדרב מעניין זה בהאי פותיחה במק"א בס"ד), אבל דעת כי בקרא דאמבה"ח הן בקרא דכתיב גבי ב"ג, אך בשער בנפשו דמו לא תאכלו. והן בקרא דנאמר בסיני ולא תאכל הנפש עם הבשר, מבואר אישור נבלה כמו אישור אבמה"ח. דהרי התורה אסורה לאכול הבשר بعد שנὴנְפֵשׁ דהינו הדם בתוכו, ור"ל דבך קכ"ח ע"ב ילי' דאמבה"ח מטהמא נבלה מקרא דכי ימות מן הבמה הרי דקרא לאבמה"ח מיתה במקצת. והנה הרמב"ם בפ"ד ממש"א היל' כתוב דבריו מן החי ובשר מן הטרפה חד לאו הו, מכך רשי ז"ל דף כ"ח ע"א בד"ה לטהרה מידני נבלה, דושפך את דמו סתמא במקומות הסימנים הווא, אסור לאכלו. והרי תורה דבך קכ"ח ע"ב ילי' דאמבה"ח ע"א דנקרי בנחירה שני ליה ובmittata, הרי דבעי עכ"פ נחירה ולא הריגה בקופץ ולא מטה מלאיה עי"ש בהגחות רצ"ה חיota ז"ל. וכן הוא בתוס' לקמן צ"א ע"ב בד"ה כמ"ד דב"ג נצטו על הנחירה לתירוץ, ה'ב' שם. וכן כתוב רשי ז"ל דף צ"ב ריש ע"ב לחיד ישנא דבר ממותה מלאיה נאסר לב"ג, ובפסיקתא ממעט מטה מלאיה מקרא דמקל רמש אשר הוא חי הכתוב בפרשタ נח, עיי' בזה לפניו בفتיחה זו אריכות דברים. ועכ"פ אם נאמר כן בגין היטב דברי הרמב"ם ז"ל שכטב דישראל במדבר היו נוחרין או שוחטין שארכ"ם, משומם דגם שארכ"ם נצטו על הנחירה דהינו הוצאת דם הנפש ע"י שינחרו במקומות הסימנים. ואפשר לומר ג"כ דלפ"ז לא בעי נחירה דוקא בסוגים דכיוון דהעיקר להוציאם דם נשפש תלוי בו ד' בנחירה לתוכן הלב שם נמי יוצאת דם הנפש והווחת רשי ז"ל דף כ"ח ע"א מהא דאמרין ניחו דכי תבר שדרה ומפרקת טרפה הוה, דמשמע דא בנחירה מותכשרה, מ"מ צריך להיות בלי מעשה

נ"מ, משמע שאין שום נ"מ במשמעות הלשון בין שחיטה לטבילה וכיון דאין נ"מ בהוראת הלשון, הוא ג"ש טובה אף דיש شيئا במבטא, כמו גבי ושב הכהן ובא הכהן, דהתס נמי בהמעשה אין שינוי בין שיבת לבאה, דבאה הינו ונבא הכהן אל הבית, ושיבת נמי ובא הכהן אל הבית, אלמא דשחיטה לטבילה וטבילה שווין, ובא הכהן שוחטין זיין בטיתו כמובן, וא"כ ראי' דושחתה זהה ממש כמו זבח. ועיין שם בתוס' ד"ה ורב שמעון וכו', שכטבו דאם לא אשר יכול מטבחה לא גמר, משומם דלא דמי שפיכה לטבילה כמו שחיטה לטבילה, הרוי ג"כ מפורש לטבילה שחיטה שווין בעצם הוראתן להקשר הבע"ח שייה' ראוי לאכול משא"כ שפיכה. ולכאורה בלא"ה דבריו של הרמב"ז ז"ל נגד הסוגי' דריש השוחט דחקר הש"ס שחיטה מן הצואר מנין עד שטסיק ולטעמיך או ותו, שהייה דרשעה וחלה וכו' מנ"ל, אלא גمرا, שחיטה מן הצואר נמי גمرا, אלמא דלאו מלשון דושחתה נשמע דכתיב הרמב"ז, דמקובל אצלנו לדשן ושותט הכרת סיימי הצואר, ולא כmesh"כ רשי ז"ל דהלהם"ס הוא ועיין תויו"ט פ"ב דזבחים דגמירים לאו הללמ"ס אלא קבלה בעלמא מדור דור, וכן הני' ה' דברים הפטולים בשחיטה מלשון ושותט וזבח נלמד כאשר אבא בהאי פותיחה במ"א. ורשי ז"ל בעצמו כתוב שם דדרשה מפורש בקרא וכן פסול עקרו לדעת רשי' דאי מועט מושחת ולא וקרע, וכן איןך כאשר אבאר במקומו אלא דגס זבח כן הוא וכדמסיק שם בגمرا גם איזובחת וא"כ עכ"פ נפרק מה שעלה בדעת הרמב"ז לחלק בין שחת לאזבח. אבל שמע נא והטה אזען לשיטת הרמב"ם ז"ל בפירוש העניין הרם והנשא הלאה, ותראה איך כל דברי חז"ל שקולים באמזני משפטך, ואין בהם נפתל ועקש, וכל אחד ואחד מן התנאים איך למד המקרא לפוי שיטותו בחכמת אלקות אשר עליו. הנה דעת הרמב"ם ז"ל היפך דעת רשי' ותוס' דבקרא דשחוטין חוץ לא פלגי ריש' ור"ע כלל, ושניהם ס"ל דאתא קרא לאסור שחוטין חוץ בברker וצאן דחזי להקרבה אף שהוא חולין, כאשר מבואר בהלכות שחיטה פ"ד הי' ז"ל הטהורה: "כשהיו ישראל במדבר לא נצטו בשחיטות חולין, אלא הי נוחרין או שוחטין (האי שוחטין קאי על חיים ועופ) ואוכליו שארכ"ם, ונצטו במדבר שככל הרוצה לשחוט לא ישחט אלא שלמים וכו', עד סוף הפרק". הרי דפסק קר"ע דהוותר להם במדבר בשחוט נחירה, אבל בקר וצאן הרואים להקרבה, לא היו רשאים לשחוט בחוץ אלא לנחור, או להבאים שלמים. וזה הוא היסוד אשר הכל תלוי בו. ואע"פ שgam הרמב"ז ז"ל הלך בשיטה זו, מבואר במה שהבאתי ממנה, וגם בדבר הקודם שם בקרא דכי ירחיב ה' אליך את גבולך כתוב כן מ"מ לא זכה לפרש הסוגיות ע"פ הקדמה אמותית זו על נכוון כמו הרמב"ם ז"ל. הנה אי גם ר"ע ס"ל דשחוטין חוץ גם בחולין נאסר להם במדבר, א"כ בקרא דוכי ירחק מך וכו' וזבחת מבקרך ומצענק גם לדידי' אתא להתר למס הזביחה בחוץ, ולא למצוות על הזביחה אלא כיוון דס"ל דבקרא דבשר תאوة לא אתא להתר בשר תאوة דלא אתרס כלל, ע"כ דבשר נחירה הותר להם במדבר וכיון דמצטרך עתה להתר להם זביחה בחוץ משומם ריחוק מקום, מכלל דעתה נאסר להתר מהתה דנחירה דاشתרי להם עד עתה ולא דמהאי קרא ידיעו במדבר דנחירה מכשרה, דהא hei קרא בסוף ארבעים שנה נאמר להם, ועיין בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל בסוגי' שם ד"ה שבתחלה, שכטב בשלמא לר"ע ז"ל מדמצטרך למצוות על השחיטה ש"מ דעת השטה לא נאמר דבר, וממילא נחרו ואכלו דודאי לא הרגו בקופץ דהו"ל נו"ט, וע"כ היהת המיתה בסוגים א"כ ע"י נחירה עכ"ל. והנה

פתחה

פשוט ולא נכון הוא אלא הפשט והנכון הוא כמו שפירשו רבי בבריתאճאש צויתך הוא מאמר בפני עצמו וכאליו היה כתיבճאש צויתך לאזוח ונשפט תיבת לובה משום דלעיל מני כתיב זבחת וקאי נמי אשלה אכאר צויתיך, ולא קאי על זבחת דרישא דקרו דהוא התר ולא צוויי, אלא כאשר צויתיך לאזוח על פה, על הוושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה, כי באתי כאשר צויתיך מדבר על כלל האזיהה בכל בע"ח, ולא בברק וצאן בלבד דברך וצאן דאדרך באתי קריא, אהיתר זביחה קאי, והאי היתר לא בעי רק בקר וצאן שהיה נאסר בהם זביחה בחוץ, דחיה ועוף לא היו באיסור זה, כמש"כ למעלה, דאך תורים וב"י, אף דעתית בהו איסור שחיטה בחוץ, היינו דוקא בקדושים ולא בחולין, וכיוון דעתה באתי כאשר צויתיך נאסר להם הניתרה מה לי בהמה מה לי דחיה ועוף, ולא הזיכר רביה' דברים הפסילים בשחיטה משום דהם כבר היינו, שייכים בקדושים, ולא החריך עליהם הלכה חדשה, וגם נכללים מהם בכלל לשון הקרא דושחת וזבח כאשר נבר לKNOWN, אבל שיעור השחיטה לא נtabar חולין, כמו צויתיך עד עתה בקדושים, וממילא דליך צוויי, רק לא מבעי בעוף דליתא בקדושים בשחיטה, אלא אף בהמה לא היקש, אבל עוף א"א לרבות כלל דאי' בקר וצאן דריה פרט מה קמיעט, וכמש"כ לעיל. אבל אם נאמר דגס לר"ע היתה שחיטת חולין בברק וצאן אסורה במדבר מקרא דשותי חוץ וא"כ קרא דכי ירך וכי זבחת מביך ומאנך, אתה להתייר זביחה בברק וצאן בחוץ, מה שנאסר עד עתה, ולא אתה קרא לצות כלל, אלא מכללא נשמע דכיוון דעתן טעם להתייר זביחה משום ריחוק מקום, מミילא נשמעו דנאסר להם הניתרה, וא"כ מסתבר לכל נחירה נאסר להם דמאי شيئا בקר וצאן מהיה ועוף דמה דכתיב בקר וצאן, לא על איסור נחירה קאי אלא על היתר זביחה, כי איסור נחירה רק ממילא משתמע, ולא עליו כיון במאם זבחת מביך ומאנך, ולכן כאשר צויתיך אי קאי איזבחת אין לו פירוש, כי על היתר זביחה לא בעי להראות מקום לקדושים, דפי דעת הרמב"ם והרmb"ן ז"ל דגס לר"ע אתה זבחת להתייר זביחה בברק וצאן, ולא לצות על זביחה, מה זה דמראה מקום לקדושים, והרmb"ן במנוקוי הוצרך משום זאת לחלק בין שחטת לזבח, כדי שנוכל לאומר כאשר צויתיך בקדושים על אופן זביחה. ופלא תראה שכטב שם ז"ל: ועתה כשבא להתייר בשר חולין אמר זבחת מביך ומאנך כאשר צויתיך בחיום קרבנווח וכו', לומר שיתירים חולין בכל מקום ובבלדי שיה זבחון כאשר צוה מתחלת בהיותם כלון קרבנות עכ"ל. האי בלבד וכו' אינו מדויק כלל דהרי מהיתר זביחה קמדבר ולא מהיתר אכילה שהיא מותר גם עד עתה גם بلا זביחה, כי נחירה אשטריה להו וגם זביחה לא נאסר הבשר, כי גם בקדושים בחוץ אין איסור על הבשר רק משום דלא נזדק הדם,ומי יתר איסור קדושים, עיין קידושין נ"ז ע"ב בראשי' שם או כמש"כ התוס' שם מדרש דשלבי בשלך, אבל החולין דלית ב' הני טעמי, אף דחיבbert על זביחה, אבל הבשר היה כשר וגם משום כל מלטה אמר רחמנא וכו' ליכא, עיין בהז' בסוגי' דחשוחת בשבת מש"כ שם, וא"כ האי בלבד שכטב הרmb"ן הוא דוחק גדול בקריא, איפלו לפי דעתו דפעל ושחט יותר מורה על חתיכת סייננס מפעל וזבח, ומתרפרש אני מתיר לך זביחה כמו בקדושים גם בחוץ, ונשמע איסור נחירה מכללא, אבל צוויי מפורשת על זביחת חולין ליכא. ולא עוד אלא דפירוש זה בלאה' קשה להעמידו לדכטווב רחמנא ושחטה, ולא בעי כאשר צויתיך וכמש"כ לעיל. ובפרט כי אם לשון זביחה אינו ממעט נחירה, איך כתבה התורה „זבחת“ על היתר שחיטה והאיסור נחירה והוא ראי' שאין עליה תשובה. ולכן פירושו של הרmb"ן, שכטב עליו שהוא פשוט והנכון לדעתינו לא

טרופת, מזה הכרח רק שמשמעותה אחרת שאין לה שייכות לשפיקות הדם אסורה אבל שפיקת הדם גופי אפשר דשרי בין בסמנים ובין בלב. נמצא עכ"פ דגס לב"ג נאמרה הנחירה זהה שנאסר להם לאכול בשר נפשו דמו ונשנית בסיני בקריא דאמבה"ח, דפירוש שנייהם איסור אכילת הבשר בלי סילוק דם הנפש ממנו, והן הן דברי ר"ע דאמר, שכאן אסור להם בשר נחירה, שהותר להם עד עתה מקרה דלא תאכל הנפש עם הבשר, דמשמע הא אם תוכיא הנפש מן הבשר תאכלנה.

והנה לפי פרשי ז"ל דלר"ע קרא דשותי חוץ רק בקדושים כתיב, הרי דזבחת לר"ע הוה צוויי על זביחה, וממילא כאשר צויתיך הפריש כmo בקדושים, דעת עתה היתה זביחה רם מצוח בקדושים, כי גם קדושים אם היה נותר אותם, ניהו דנספלו אבל נתהרו מידי נבלה, והיתה השחיטה עניין עבודה דוקא בקדושים עיין לב ארוי בסוגי' זו ד"ה ומידי דברי, דכ' דבמדבר היתה השחיטה עבודה ופסולה בז'ר) ולכן אמרה תורה עתה אני מציך גם על שחיטת חולין, כמו צויתיך עד עתה בקדושים, וממילא דליך צוויי, רק על בקר וצאן שדבר בהם הכתוב, ואיפלו נרבה צבי ואיל מכך היקש, אבל עוף א"א לרבות כלל דאי' בקר וצאן דריה פרט מה קמיעט, וכמש"כ לעיל. אבל אם נאמר דגס לר"ע היתה שחיטת חולין בברק וצאן אסורה במדבר מקרא דשותי חוץ וא"כ קרא דכי ירך וכי זבחת מביך ומאנך, אתה להתייר זביחה בברק וצאן בחוץ, מה שנאסר עד עתה, ולא אתה קרא לצות כלל, אלא מכללא נשמע דכיוון דעתן טעם להתייר זביחה משום ריחוק מקום, מミילא נשמעו דנאסר להם הניתרה, וא"כ מסתבר לכל נחירה נאסר להם דמאי شيئا בקר וצאן מהיה ועוף דמה דכתיב בקר וצאן, לא על איסור נחירה קאי אלא על היתר זביחה, כי איסור נחירה רק ממילא משתמע, ולא עליו כיון במאם זבחת מביך ומאנך, ולכן כאשר צויתיך אי קאי איזבחת אין לו פירוש, כי על היתר זביחה לא בעי להראות מקום לקדושים, דפי דעת הרmb"ם והרmb"ן ז"ל דגס לר"ע אתה זבחת להתייר זביחה בברק וצאן, ולא לצות על זביחה, מה זה דמראה מקום לקדושים, והרmb"ן במנוקוי הוצרך משום זאת לחלק בין שחטת לזבח, כדי שנוכל לאומר כאשר צויתיך בקדושים על אופן זביחה. ופלא תראה שכטב שם ז"ל: ועתה כשבא להתייר בשר חולין אמר זבחת מביך ומאנך כאשר צויתיך בחיום קרבנווח וכו', לומר שיתירים חולין בכל מקום ובבלדי שיה זבחון כאשר צוה מתחלת בהיותם כלון קרבנות עכ"ל. האי בלבד וכו' אינו מדויק כלל דהרי מהיתר זביחה קמדבר ולא מהיתר אכילה שהיא מותר גם עד עתה גם بلا זביחה, כי נחירה אשטריה להו וגם זביחה לא נאסר הבשר, כי גם בקדושים בחוץ אין איסור על הבשר רק משום דלא נזדק הדם,ומי יתר איסור קדושים, עיין קידושין נ"ז ע"ב בראשי' שם או כמש"כ התוס' שם מדרש דשלבי בשלך, אבל החולין דלית ב' הני טעמי, אף דחיבbert על זביחה, אבל הבשר היה כשר וגם משום כל מלטה אמר רחמנא וכו' ליכא, עיין בהז' בסוגי' דחשוחת בשבת מש"כ שם, וא"כ האי בלבד שכטב הרmb"ן הוא דוחק גדול בקריא, איפלו לפי דעתו דפעל ושחט יותר מורה על חתיכת סייננס מפעל וזבח, ומתרפרש אני מתיר לך זביחה כמו בקדושים גם בחוץ, ונשמע איסור נחירה מכללא, אבל צוויי מפורשת על זביחת חולין ליכא. ולא עוד אלא דפירוש זה בלאה' קשה להעמידו לדכטווב רחמנא ושחטה, ולא בעי כאשר צויתיך וכמש"כ לעיל. ובפרט כי אם לשון זביחה אינו ממעט נחירה, איך כתבה התורה „זבחת“ על היתר שחיטה והאיסור נחירה והוא ראי' שאין עליה תשובה. ולכן פירושו של הרmb"ן, שכטב עליו שהוא פשוט והנכון לדעתינו לא

אחר רבות בשנים הצטי בספר האשכול ריש הלכות שחיטה, ולשםחה לבו ראייתי שתלי"ת כוונתי האמת לאמותו, כי הביא שם הבריתא דרבנן זבחת כאשר צויתיך וכו', וא"כ כתוב ז"ל,, „הא דכ' מביך ומאנך ולא דחיה ועוף,-shell זמן שהי' שוחטין במדבר ה' צריין להביא אל אזהר מועד כל הראו' להקרבה, וזה בקר וצאן, אבל חיות אין ראויות לקרבן וכן עופות חוץ מין אחד (ועיין לעיל דגס תורים וב"י ה' מותרין לשחוט בחוץ בין דקהבה דידחו ה' במליקה) לפיכך כשבאו לארץ אמר להם כאשר ירחק המקומות הותר לשחוט אף בקר וצאן חוץ למשכן" עכ"ל, ועיין בפי' נחל אשכול ש' לדעת הרמב"ם דגס לר"ע נאסר להם שחיטת חולין במדבר בברק וצאן בין לר"ש ובין לר"ע להתייר זביחה ATA קרא. וכבר ביארנו לעיל דרבנן דדריש דודריך כאשר צויתיך על הלכות שחיטה דוקא לר"ע אמר למלאי ולא לר"ש ודוק'.

אולם הני תנאי דס"ל אין שחיטה לעוף מה"ת, דע"כ נמי קר"ע ס"ל, דהא לר"ש הכל צrik שחיטה, מהקיים דעוף להבמה או מגוז'ש דשפיכה שפיכה משוחוטי חוץ כמש"כ למעלה, הני תנאי ס"ל בשיטת רשי' ז"ל בר"ע, דר"ע פליג אר"י' שבירוש הפרשה דשותי חוץ וס"ל שלא נאסר שחוטוי חוץ רק בקדושים וממילא זבחת מביך ומאנך ATA לצוות על זביחה, ולאיסור נחירה, וכיוון דהקררא פרט בקר וצאן עכ"פ דאיימעט עכ"פ עוף, דעל חי' ש לנו היקש דצבי ואיל כמו שאמר ר"א הקפר, אבל עוף אין לו שחיטה, וא"א למלוד משום יפותא שחיטה לעוף, דاز כל דזבחת פרט דמבריך ומאנך למי' אתה, אי לא לעט עוף, דאי' בכלל אלא מה שבפרט.

בע"ח שידך דין השחיטה בזה לא סמך על ההלכה, ומפרשו בראש ההלכה דע"פ מודה בתורה מפורשים בקרה, וכותב דברך וצאן כתיב בהדי' זובחת מברך וצאנק, ע"פ דלהתיר הזביחה בחוץ אתה, מ"מ מכללא נשמע דברי לזובייה דוקא, דאל"כ למה תלה היטר הזביחה בריחוק מקום, והאי כאשר צויתך עכ"פ אברך וצאן כתיב בהאי קרא ודאי קאי וח"י לפנין מהיקש דצבי ואיל, וועף מדאיתקש לח"י לומר דעתך וח"י חד דינא אית להו דשיפקה של זה כזה במדבר בנחירה, ואחר שנצטו על שחיטה חולין בשחיטה, ודרשה זו מוכרת מן השקיל וטרוי' דהרי פריך למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורהليل' מהיקשא דזאת תורה הבהמה והעוף, והא האי קרא במדבר נאמר שיש עדין הוטרה להם הנחירה, ע"כ לומר קושי' הש"ס hei מ"מ נילוף מני', דבכמה וועף חד דינא אית להו, ואם נתחדר מצות שחיטה שניים בשחיטה, וא"כ מכש"כ דיש למילוף מהי' וועף שכטובים יחד בשפיכה וכטוי' דשניהם שוים. והוא דלא פריך הש"ס מהיקש זה, הוא משום דלמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה דסובר דלע' שחויט חוץ לא נאסר רק בקדושים, וקרא דזובחת ציווי הוה ולא היתר, ע"כ ולמעט אתה עכ"פ חדא או עופ או חי', וכן לא מאי הש"ס להקשות דנילך עופ מהי' אבל אנן דמפרשין גם לר"ע דזובחת להתריר הזביחה בחוץ אתה, ומcáשר צויתיך אנו למדין אתה ציווי על הזביחה בכלל, באופן דיש לנו מקום להכנסי הכל בכלל הזביחה, למה לען ההיקש דזאת תורה הבהמה והעוף דיןנו מדבר כלל מהקשר איכלה, אם יש לנו ההיקש חי' וועף המדבר מהקשר איכלה, וממיילא כיון דאינו יודען מכח האי היקשא דהקשר איכלה חי' וועף שווין שפיר, אנו אומרים دائשר צויתיך, כולל הכל אפי' חי' וועף, ולמדין מן הלמוד מבואר שבזכים מ"ט ע"ב, וזה פירוש נכוון ופושט בהאי קרא דזובחת כאשר צויתיך אליבא דרבבי דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה ואשר פסוקין כוותי', והספרishi' שהביא הרמב"ן ז"ל דמפרש כאשר צויתיך בקדושים משום דАЗיל כמ"ד אליבא דר"ע דין שחיטה לעוף מן התורה אשר לדידי' מתפרש כאשר צויתיך בקדושים או דס"ל קר"יש לדידי' גם כן מותפרש כאשר צויתיך בקדושים ולמעט כייסוי הדם, מה קדשים בשחיטה בלבד כייסוי, אף חולין בשחיטה ובלא כייסוי, ואשר תראה לפניו הוא העיקר כי הספרי גם במ"א ס"ל קר"יש.

נמצא פסקן של הדברים, דעת התוס' בפירוש פלוגת ר"יש ור"ע נדחה לנמר', מטעמים שביארנו, ודעט רשי' בפלוגת' זו הו אדעת המ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה אבל דעת הרמב"ם הו אדעת רבבי בפלוגות' דרי"ש ור"ט דלשניהם יש שחיטה לעוף מן התורה, אבל פליגו אי השחיטה מ"ע או רק רתק להלו דרביה, דרי"ש דברשר נחירה לא אישתר כלל השחיטה ואפי' בקדושים אינה מצויה אלא תיקון והקשר הבע"ח לאיכלה, ואפי' אם נאמר דמצווה הוא בקדושים, רק מצד מצות הקרבן הוא, אבל לדעת ר"ע דוחנירה התורה להם במדבר, היהת השחיטה בקדושים במדבר מצויה מיחודה, ואחר שננכטו לארץ נעשה מצווה גם בחולין, ונאסר להם בשר נחירה, ומזה נפרק דעת הריצב"א בתוס' שביעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל נבלה דס"ל, דזובחת לאו עשה אלא תיקון להלו הוא כמו תזבח ולא גיהה עי"ש, ודבריו סותרים דברי ר"ע דהלהcta כוותי' לבני ר"יש, דהא ר"ע אומר זובחת לאסור הנחירה אנטא שהי' עופ מה"ת, רבוי דדרש כאשר צויתיך והוא רק הללמ"ס, וכן פסקו הרמב"ם בחיבורו ריש הלכות שחיטה, וא"כ מכאן צ"ע על דברי הרמב"ם בתשו' ובסה"מ לרמב"ם שסובר, דהllum"ס מד"ס וצע"ג עכ"ל הגאון ז"ל, ובמחכ"ת לא דק כי אמרת שרביבינו ז"ל פסק שם בה"ד כרבוי ומפרש כאשר צויתיך קאי על כל הלכות שחיטה לידע באיזה מקום שוחטין ובמה אריך לשחוט וכו' אבל הא דבאיזה מיין

ורנה האי ר"י בר פנחס דיליף מושפק את דמו דאל"ע מה"ת הוא ממש כר"א הקפר ס"ל כמ"ש בגמ', אלא שהעמיד הדין הלאה על הקרא דושפק את דמו הנامر לישראל במדבר, דלר"ע אנטירה קאי הון בחי' והון בעוף, וכמש"כ נמי רש"י ז"ל בסוגי' דבר טרואו, וכונתו אינו למדוד מהאי קרא לחודה. דין שחיטה לעוף מן התורה, אלא מקרא דזובחת מברך ומצאנק עכ"פ ממועט חי' וועף, שלא בעו שחיטה, אלא דיש לנו שתי היקשות חדא צבוי ואיל לבקר ואנו, שהוא היקש שנאמר לג' במשנה תורה אחר שנצטו על שחיטת בקר וצאן, ושנו עוד היקשא דזאת תורה הבהמה והעוף שהוא בויקרא, והנה האי היקשא עכ"ר לר"ע אתה, דבכמה בנהירה כמו עופ, אלא כיון דאיתקש להדי' ה"ה דלאחר שנצטו על שחיטת בקר וצאן, אפשר למילך לעוף דעתה בשחיטה כמו בהמה מכח האי היקש עצמו ולא נמעט מברך וצאן אלא חי' ולכן אמר כיון דכאן כתיב נחירה בחי' ובעוף, וא"כ יש לנו היקש חי' לעוף וועף לחי'. וזאת א"א שהי' שנחams בשחיטה דא"כ פרטא דברך וצאן אצל זובחת מאית לא מעט, אלא עכ"ז איזלן בתר היקשא צבוי ואיל לבקר וצאן, ולא בתר היקשא דזאת תורה הבהמה והעוף משום דושפק אצל עופ כתיב, ומסתבר יותר להניח הנחירה בעוף, דסליק מני', מלוקמי את' דרוחוק מני', כך מתרפרש השקיל וטרוי' מה דריך והוא עופ נמי איתקש לבהמה, והכוונה שנרבבה עופ ולא חי' דהקרא דזובחת מברך ומצאנק עכ"פ מעט אתה או חי' או עופ.

ואם ננים אלו הדברים, תראה איך צדקן פסקי הרמב"ם שכתב בראש ה"ש ז"ל: „מצות עשה שישחות מי שירצה לאכול בשר בהמה חי' וועף ואחר כך יאכל, שנ' זובחת מברך ומצאנק ונאמור בבבhor בע"מ, אך נאשר יאכל את הצבי ואת האיל, הא למדת שח' כבבמה לעניין שחיטה, ובעוף הוא אומר אשר צוד חי' או עופ ושפק את דמו מלמד, ששפיכת דם העוף ששפיכת דם החי' עכ"ל. ורבים תמהו, איך מביא על שחיטת עופ, לפותא דושפק את דמו, אשר מהאי קרא נשמע להיפך בשעלמא סגי' וכמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה, ולמה מיאן הרמב"ם להביא הדרישה דזאת תורה הבהמה והעוף, או דרשא דבר בקרה, דהטייל הכתב עופ בין בהמה לדמים, והוא קושי' התוט' על הש"ס, ומה אמר רביה היא, ולא אמר כהני תנאים דלעיל, ותירוצים דנימאה לי למ Zhao דרביה סבר יש שחיטה לעוף מן התורה לא יעיל לתרץ לשון הרמב"ם דאינו מביא כלל הא דרביה, אלא ממציא עצמוני לפותא חדשה, אבל לפי העצתינו דבריו הקדושים מזוקקים כצרכו כסף ומוכחים מן השkol וטרוי', דהנה מהא דרביה שפיר נשמע חיוב שחיטה לכל בע"ח בדרכ' רמז, دائשר צויתיך סתמא כתיב וקאי על ציווי הזבירה, מ"מ לא מקרי מפורש בתורה חי' וועף, אלא אבל אברך וצאן, עכ"פ מכללא נשמע דיש עליהם מצות זביחה כיון דהוצרכה התורה להתריר הזביחה בהם בירוחוק מקום, אבל לומר دائשר צויתיך קאי אכל בע"ח אין מוכרת, דאפי' אי לא קאי רק על אברך וצאן נמי שפיר מתרפרש הקרה, דגס אברך וצאן צריך ציווי חדש על השיעור של ב' סימנים כאשר נפרש לפניו בס"ד, וא"כ הא נופה דנאמר دائשר צויתיך כולל גס וח' וועף אינו אלא הללמ"ס, ועינו בש"ס וילנא בהגנות ר' דוד לורי' ז"ל על הא דנאמר בגמרא רביה היא ז"ל: מאן תנא דפליג וסביר שחיטת עופ מה"ת, רבוי דדרש כאשר צויתיך והוא רק הללמ"ס, וכן פסקו הרמב"ם בחיבורו ריש הלכות שחיטה, וא"כ מכאן צ"ע על דברי הרמב"ם בתשו' ובסה"מ לרמב"ם שסובר, דהllum"ס מד"ס וצע"ג עכ"ל הגאון ז"ל, ובמחכ"ת לא דק כי אמרת שרביבינו ז"ל פסק שם בה"ד כרבוי ומפרש כאשר צויתיך קאי על כל הלכות שחיטה לידע באיזה מקום שוחטין ובמה אריך לשחוט וכו' אבל הא דבאיזה מיין

פתחה

ובפוסקים רק התז' הראש וכדומה דוחה נבללה, ולא זכרו גם ביצה כל דם הנפש דהפרכוס לאו כלום הוא, משומש דקשה לעמוד על הדבר דדם הכוнос בלב נמי דם הנפש מקרי, עיין רמב"ם פ"ו הלכה י' ממ"א, וכן תלו גם הכלש נחרה במיתה ממש, ולא בשיעור הוצאה הדם וכן מסתבר לאמר דושפך את דמו בעין במקום שעלול לצאת רבוי הדם בשפיכה, והוא במקומות הסימנים כאשר בארנו בעיקר א' וזאת נקראת נחרה. ומעתה איך נאמר דעתה נחרה שלא נצרה בתורה מתרת בל' הוצאה דם הנפש המפורש בקרא, אלא ובין יציאת כל דם הנפש או מיתה שע"י נחרה, והוא שימות בע"ח עכ"פ בתוך מעל"ע. כי כן יש למדן מדיין עבד לנו ענין דאמירה תורה, שאמ מות תחת ידו נקם יקם, ואם יום או יומיים יעמדו לא יוקם שאמרו חז"ל שהוא שיעור מעל"ע, הרי לכל שמת בתוך מעל"ע מחמת האתו, מקרי מות תח"י ולאחר מכון הווה מיתה בידי שמיים בהגרמו, שלא חייה התורה על זה בעבד לנו ענין וא"כ בנהירה דבעין מיתה שע"י נחרה פשוטא לכל שלא מת אלא אחר מעל"ע דמיתה צו נבללה מקרי ולא נחרה. אבל משיחתת המתרת מיד, לא איכפת לנו אם ישחה אח"כ כמה ימים. הרי דאיכא בשיחתה קולא גдолה, משא"כ בנהירה אם שהה מותה בערך והנכנסו מעל"ע או יותר קודם שיצא דם הנפש, לא אשטרי במדבר וכשנכנסו לארץ אשטרי ע"י השיחיטה המתרת מיד. ובגינט ורדים נתקשה איך אפשר דיצאנו מקדשה חמורה לקדושה קלה דמפרקסת היהת אסורה קודם קודם מותן תורה (וגם במדבר אליבא דר"ע) ואח"כ אשטרי כי גם בכח"ג שיך מי איכא מידי כמבואר בסנהדרין נ"ט ע"א, וניחא לי באמרו דכיוון עד"י שנתקדשו במצב שיחיטה אשטרי אין זאת יצאה מקדשה חמורה לקדושה קלה. אבל בחבورو פרמ"ג סיימן כ"ז נתקשה טובא מנ"ל לח"ל הא היהת דמפרקסת דלמא רק להחמיר צוותה תורה ליזבוח ולא לנחוור אבל להקל להתרIOR איסור אבמה"ח בעודה מפרקסת מניין לנו, ולא מצא מענה לחומר הדבר, אלא לדעת הרמב"ם ז"ל דדרשין מלא תאכלו על הדם שלא לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה (סנהדרין ע"ג ע"א) שהוא דרשה גמורה ולא אסמכatta, הרי נשמע ממש דהשיחיטה מתרת מיד. וופר אני תחת כפות רגלי הפרמ"ג ז"ל, אבל במחכ"ת לא נאה לו אמר דבר זר ומזרע צזה, כי כבר הודיעתי כי כל גדול הוא שדרשות חז"ל נבנו על סברתם ושכלם של אלקי שביהם, ומעולם לא הכניסו בפסקוק דבר המתנגד אל הדעת והשכל הישר, ואכן הוא בכל הדרישות מכ"ש בדרישה זו, אשר בפסקוק זה דלא תאכלו על הדם שהכניסו בו כמה עניינים כמו לא תאכלו בשור ועדין הדם במזרכ, שאין מברין על הרוגי בי"ד, שסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמן כלום באוטו היום, גם אמרו שם, אתה לאו בן סורר ומורה ועל כלם אמרו דין לוקין משום דהוא לא שבלכלות ועי"ש בהגות מצפה איתן, שהביא בשם תשוי הרשב"א והרמב"ן והרבא"ן ז"ל שאפילו למ"ד לוקין על לאו שככלות, הני גורינו משאר לאו בככלות ולא לך, משום דכללו רק ברמז עניינים שונים ומעתה איך יעלה על הדעת דסמכו חז"ל להתרIOR מכך דרשה בפ' קדושים נכתב ובמדבר נאמר, אז עדין לא נצטו על שיחיטת חולין ולא הותר להם מפרקסת, ואיך TABEA אז זהה ראייה זו על אכילה קודם שתצא נפשה. וזאת היה מקום ATI לישיב כי כל הפרשה שס נאמרה על אחר כניסה הארץ וארכתי זהה במק"א, אבל האמת עד לעצמו דכל הני לאוון אסמכאות נינהו, ואע"ג דמלשון הרמב"ם ריש הל' שיחיטה משמע דמדאוריתא הוא, אין זה הכרח כי מעתיק הוא לשון הש"ס, ואני מדקדק לאמר דרק אסמכאות הוא כמו שעשה כן בהרבה מקומות, ואין כאן מקום להאריך זהה עיין בסוגי מש"כ מזה. ועכ"פ דברי הפרמ"ג תמויהן.

שעד עתה בשיחיטה, וכך שהנחרה הייתה תיקון ולא עשה, כמו כן לר"ע עכ"פ דבקדשים עשה הו, אבל בחולין שנטטו עתה עלי' אינה מצה אלא החלה הקשר בהחשרה, אלא דהא מנ"ל לר"ע, דלמא באמת למצה צוותה התורה על הזיהה בחולין כמו בקדשים, דהרי אין דומה לתזבח ולא גizia, ועיין בש"ת ק"ד בעל כתב סופר זצוק"ל י"ד סי' ס"ט שהביא שם קושי' עצומה שהקשה ג' אבוי החת"ס זצוק"ל, על הא דס"ל לר"מ דנותן טעם לפגמים אסור, ויליף מגיעולי נקרים, והוא דכתיב לגר תנתנה בנבלה דרשינו מניין הרاوي לגר קרויה נבלה מוקי ר"מ בסРОת מעיקרא, והקשה דהא איכא איסור עשה דאייה זבוחה זדמאי קדמה לסרחו, ותירץ הוא ז'ל, דהאי דינא אי איכא איסור עשה דאי' תלי בפלוגת' דרי"ש ור"ע ואולי ר"מ ס"ל קריש עיי"ש, והגאון ז' לפה כיוון דודאי תלי האי דבר בפלוג' דרי"ש ור"ע, ונפרץ הריצב"א כמו שביארנו, ומשי' דר"מ אولي קריש ס"ל, אין זה ספק אלא ודאי הchein הוא, דר"מ קריש ס"ל כאשר תראה מבאר לפניו בערך ר"ש ור"ע לדעת הרמב"ם, וכן יש נ"מ עוד לעין אח"א וכי המבוואר גם פלוג' נותן טעם לפגמים תלי בזה, ועוד נפקותא כאשר נbaar לפניו בס"ד.

ומה שיש מן העיון אי השיחיטה עשה הו, מניין לנו דאוכל בשר שאיני כאוכל נבלה ובלאו דנבלה קא, דלמא רק איסור עשה דאי' איכא עלי', אבל הנחרה גם עתה שנארסה לאכילה מכח האי עשה, מ"מ מטהרת מידי נבלה, ביאור דבר זה יבוא לפניו א"יה בעקרים הבאים, גם תראה איך מותפרש הקרא דבשר תאוה לר"ע אשר נראה כמו יותר למורי כמו שהקשתי לעיל.

עיקר ב' השיחיטה מתרת מיד והנחרה אחר יציאת נפש

שנינו בבריתא דף ל"ג ע"א, הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה, חותק כיitz בשר מבית טביחתה וכו' וממתין לה עד שתצא נפשה ואכלו, הרי דהשיחיטה לא די שהמיתה שלל ידה לא מקרי נבלה, אלא שמלקט גם איסור אבמה"ח ומתרת מיד, עכ"פ דכל זמן שפרקסת הרי הואichi לכל דבריה וכמו ששנינו בראש העור והרוטב, דהשוחט בהמה טמאה עד שתמות, אבל בטהורה השיחיטה מתרת מיד. ולදעת הר"ר שמעי' בתוס' בשמעתין פ"ד ע"א דה בעין העמדה והערכה, לכל מייל' ששוב הבע"ח כמו ע"י השיחיטה ה�建ה. אולס בנחרה אמרו שם בגמרא, דלכרי בנחרה סגי לי' ובמיתה תלי מלטא, וכל שלא מותה עדיןAIT בה אבמה"ח, ולאו דוקא לנכרי אלא אף לישראל במדבר שהותר להם הנחרה אליבא דר"ע פשיטא דלא התירה הנחרה מיד קודם שצאה נפשה, וכ"כ הפלתי ז' לבסינון כ"ז אות ב'. והוא מוכחה דהלא נחרה לא כתיבא אלא מושפך את דמו דכתיב גבי כס"ה"ז בחיה וועף, וגם ר"ע במדבר סגי להו בנחרה בעלמא, וכן מלאו דלא תאכל הנפש עם הבשר ומאת בשר בנפשו לא תאכלו נשמע, דכל שהוציאו דם הנפש שרוי, וכמש"כ לעיל בערך א', וכיון דבעין הוצאת דם הנפש עכ"פ שפרקסת הרי הפרקוס מלא דבר הכתוב אחרי שהתז' הראש דהו צאנב הלטאה כי מקרה מלא דבר הכתוב כי הדם הוא הנפש וכל שצאה הדם יצאה הנפש. עיין בראב"ם ריש פ"י מהל' טו"א שכ' ז'יל, "הדם שמנוין מן המשקין הוא הדם השותת בשעת שיחיטה וכו' אבל דם הקילוח אינו מכשיר שעדיין חיים הם וכו'" עכ"ל, הרי דלאחר שייצא דם הקילוח ושותת כבר כתות ייחשב, עכ"פ שעדיין מפרקס כיוון שיצא דם הנפש. ומה שהוזכר במשנה

יעשה כן, רק מי שאינו יכול לעמוד על יצרו נגד תאותו, ולכון מסוים שם הפרשה ואכלת בשעריך בכל אות נפשך ר"ל דשני דברים והתר לך כאן אחת לאכול בשעריך חולין הנשחתיןומי שיצרו מתגבר עליו שלא יוכל להמתין עד שתצא נשפה, יוכל לאכול מיד בכל אות נשפו.

וראה זה דבר נפלא איך מפושט דבר זה במה דעתך בקידושין דף י"א ע"ב, והוא מבירית' שמחות דביפ"ת לא דברה תורה אלא כנגד יצ"ר. ומוטב שיאכלו ישראל בשאר תמותות שחוטות, מלאكل בשאר תמותות נבלות, ורש"י פירש שם דקאי על מסוכנות וקריות מהותות שחוטות - וכי לא יפלא על פירוש זה, חדא דמסוכנת היתיר גמור הוא ורק יחזקאל מותפאו שהחמיר לעצמו שלא לאכול בשאר כוס כוס. ואיך מדמה זאת ליפ"ת שהתירה תורה בקיושי נגדי יצ"ר, ולא עוד אלא דאייה דמיון יש בין הני תרתיDKמדמה אחדדי, אבל המעיין שם במס' שמחות יראה דקאי שם על הפלוגת' דלת"ק צרך להמתין בift תואר ג' חדש ואחר כל המעשים ובראשם בפרשה מותר בה, ורשב"א אומר דגאע"פ שאינה רוצה המבוادرים בטהרה מותר בה, ורשב"א אמר דגאע"פ שאינה רוצה מטהילה ומשחררה ומותר בה מיד, וע"ז אמר שם דמוות וכיו', והגירסה שם משובשת קצת עי"ש. הרוי דמדמה פ"ת תואר שאינו רוצה להמתין עד אחר כל המעשים, לשאר תמותות שחוטות, וע"כ כפירושנו שם案 מייר' באינו רוצה להמתין אחרי השחיטה עד שתצא נשפה, וחותך כיitz בשר מבית טביחתה, או מתייז את ראשה, וקרי ל"י בשאר תמותות שחיתות דעתך בי תרתי - וזה נסתלקה גם כן הקושי העצומה שהוקשו כל המפרשים על פרש"י ושיטות הראב"י ריש פרק השוחט, שאסור לעשות גיסטרא אחר השחיטה מטעם השחיטה עצמה, והוא נגד המשנה דלקמן דשחוט והתייז את הראש דשחיתתו כשרה. ולפי הנ"ל ניחא דודאי מושחת נתמעט גיסטרא דפסולה, אלא דהתורה התירה כשנכנסו לארץ כנגד יצ"ר כמו ift תואר, ולכן באמת צרך זהה שלא להניח לדקור בסיכון תוך החוט אחר שחיתה מטעם השחיטה עצמה דלקתחה צריך להמתין שתמותות עי"ש שחיתה ולא עי"ה התזות הראש.

וכל זאת אליבא דר"ע דנתחדשה עשה לאבוה כשנכנסו לארץ, ומתחדשו עמו קולא זו דשחיטה מתרת מיד, אבל לר"ש דמעולם לא הותרה הנחירהomid במתן תורה היתה השחיטה תיקון נבלה כנחירה לר"ע, ואדרבה במדבר נאסר להם בשאר תואה מכל וכל, וכשנכנסו לארץ הותר להם בשאר תואה, וע"ז אתא קרא דבכל אותות נפץ תאכל בשאר דהינו בלי הקربה, א"כ על הא דשחיטה מתרת מיד אין לנו שום לפופתא, והוה השחיטה לר"ש כמו נהירה לר"ע תיקון נבלה, ולא היתר אבמה"ח - והנה כבר הוכחותי לך בעicker הראשון דר"ם קר"ש ס"ל ע"כ, דהרי הוא סובר בע"ז דף ס"ז ע"ב דנותן טעם לפגס אסור, ומוקי קרא דنبלה בסרוכה מעיקרה, ואית דוקא לר"ש דליך עשה דaina זבוחה, אבל לר"ע דaicא כאשר צויתך לעשה, אין במצוות להיות סרווח מעיקרה כיון דבעודו במעי amo איכא הא夷 עשה, ועין בסוגי' Dat"c פשטים מה' ב מהרש"א שנסנתקה מהו הוצרך הש"ס שם לעשות ג' פלגותות בין ר"מ ור"ש ור"ע, ולהחדש דר"ע ילי' טע"כ מגלו עכו"ם אית ל' דלא אסורה תורה אלא קדרה בעי', ולמה לא ניחה לי למימר דר"ע קר"מ דנותן טעם לפגס אסור, ולפי הצעתנו תורה כי ר"ע ע"כ ס"ל ע"ב מה' מוקי קרא דنبלה בסרוח מעיקרה כיון גזבוחה.

ועתה אנחנו נתקדム מקום אחר להראות, כי ר"מ קר"ש ס"ל ולית לי' דשחיטה מתרת מיד. כי בהמה המקשה פלי' ר"מ וחכמים, אי ב ט' חי ניתר בשחיטת amo או לא. והנה היתר שליל עי' שחיטת amo ילי' שם בגמרא מקרא דפ' ראה, כל בהמה וכיו' בהמה תאכלו

וראיתי בתשי' ק"ד בעל הכה"ס ז"ל חי"ד סימן י"ז שנתקשה ג'כ מנין יצא לחז"ל דבר זה, דשחיטה מתרת מיד ע"פ שהיא חי' לכל דבריה, וכותב שנטען הרבה על הדבר, ונכנס שם בפרча דחויה ללמידה דבר זה מהיתר בני מעיים. ומחלוקת כל דבריו שם בנויים על הקדמות רעוות כאשר תראה בחודשי לזמן בסוגי' דאי מזמין דף ל"ג, ואין עת האסף פה. ואני בקונטראסי הלכה למשה העלתי תאכלו אשר מזה לפין בראשית פרך בהמה המקשה דבון ט' חי הנמצא בהמה ניתר בשחיטת amo, ואם נאמר דבשחיטה לא סגי עד שתמות, איך נותר הولد שלא מת ולא מות לעולם מחמת שחיתת האם, ודין לולד להיות כאמור, וזה נכון מאד, אבל גם לא מומו עמו, כי גם היתיר שליל בمعنى בב"ט חי לא דרשו אלא אחר שידעו ממק"א דשחיטה מתרת מיד, אבל פשיטה דלא חדש דבר גדול זהה, מכח האי דרצה דגאע"פ דהוא דרשה גמורה, הרי תורה דר"ם חלק ומוקי לקרוא לבן ט' מת ולא חי, או בן ח' חי דהוא כמת וכאחד מאברהי אבל להתיר בן ט' חי אין כאן הכרח גמור.

אבל דע כי גם בהזה פליגו ר"יש ור"ע, כי הקרה דבכל אות נפץ תאכל בשאר אשר ממננו דרש ר"יש דהותר להם בשאר תואה שנאסר להם עד עכשו, הוא לר"ע מיותר לגמרי, כאשר נתבאר למלעה בעicker א'. והוא דבר שא"א, וכן צרכין אנו למשננא נפשנא למצוא איזו דרצה לר"ע בקרא המיותר להזה, ותל"י' מקום הניחו אבותי להתגדר בו והוא.

דהנה כל זמן שהחירה הייתה מכשרת לא היה המתואה לאכול בשאר צרך להמתין על המיתה כי היה רשאי לעשות גיסטרא ואדרבה כל שמהר להמיית את הביע"ח שלא יש' הרבה בהוצאה דם הנפש עדיף טפי. אבל בקדשים שנצטו על השחיטה נאסר להם לעשות גיסטרא כי היא המכחלת בין שחיטה לנחירה ששניהם בסטנים, אלא זו בדרשה, וזה במשיכה ממש"כ רשי' ז"ל בראש השוחט בפי' דברי הש"ס שאמרו דושחת ובח, אותו למעט גיסטרא, והוא האמת לאמתה של תורה כמו שתראה בדברינו אלה. וכן במדבר מי שאינו להוט כ"כ על אכילתיו היה מביא שלמים ושהתט וرك אחר כל המעשים קבלת אוריקת הדם והקטרת אימורי זכו משלחן גבוה לאכול בשאר.ומי שתאב הרבה לאכול בשאר היה נוחרו ומוטר בה מיד דהרי יכול לעשות גיסטרא אם רצה שימות הבעל מיד. ועתה כשנכנסו לארץ ורצתה התורה לאסור הנחירה ולקדשנו במצוות שחיתה גם בחוין, וגם למי שאינו רוצה להביא לאוהל מועד אפילו אינו רחוק, כי תאה נפשו לאכול בשאר ואינו רוצה להמתין עד שנעשו כל המעשים הצריכים בקדשים, רק ריצה למלאות תאות נפשו מיד לכן התירה התורה כנגד יצ"ר להתיר אחר השחיטה לעשותה גיסטרא אחר השחיטה אמרם ז"ל, דשחיטה מתרת מיד, וממילא דמצוי חותך גם בעודה חי' מבית טביחתה. וכן דברה תורה כאן נגד שטי כתות, כי ריחק מנק המקום ואמרת אוכלה בשאר, והוא הכת אשר הייתה מביא שלמים אם לא שנתרחק המקום, ועוד כת שני' שתאמיר, אוכלה כי תאה נפץ לאכול בשאר, ולהותר אחר אכילתו עד שקשה לעמוד על נפשו להמתין כלל, מ"ט אמרה תורה וזבחת כאשר צויתך ולא תנchor, ולעומת המתואה בשאר דאיינו צרך להמתין עד שתמות רקס, בכל אות נפץ תאכל בשאר מיד, כי השחיטה מתרת מיד, וממילא נשמע שגם גיסטרא אחר השחיטה מתרת מיד, אלא דדבר זה לא הותר אלא כנגד יצ"ר והוא ממש כמו פ"ת דדברה תורה כנגד יצ"ר וכעין שאמרו בפסחים מ"ט ע"ב מה ארדי דורס ואוכל ואינו מותין עד שתמות, כך ע"ה מכיה ובועל ואינו מותין עד שתתפיס, ובעל נפש ודאי לא

פתחה

אבל הלאו דלא"ת כל נבלה הנאמר ג"כ במת"ב פ' ראה אנחריה קאתא והוא ג"כ נתחדש שנכנסו לארץ וכן לא נאמר לאו זה בפ' משפטים כמו שנאמר שם לאו דטרפה, כי באמות לאו דטרפה כולל טרפה ונבלה, דמי לא עסקינו בטרפה ארי והמיתה בטרפה זו. וחרי תראה ברמב"ס בפ"ד הי"ז ממ"א פסק דכל שני לאוון משני שמות אין מצטרפין חוץ מנבלה וטרפה הוואיל והטרפה תחולת נבלה הוא. הרי ע"כ דמלאו דטרפה שמעין גם הנבלה וגם ליקות עליו דהוה כמו בת מבת הבית דין זה כאשר ק"ו דין לוקין מה"ד, אלא זו ועוד יותר, אדם אין אתה אומר כן אלא דבעינן לאו מivid אונבלת, איך מצטרפין טרפה ונבלה יחד כיוון דשניהם הם - ומה שכתוב הרמב"ס ז"ל שם בהלכ' ז' ו' ז"ל: טרפה זו הוא האמורה בתורה זו שטרפה אותה חיית העיר וכו' ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה, שאם מתה הרי הוא נבלה, ומה לי מתה מחמת עצמה וכו', הא אינו מדובר אלא שנטרפה ולא מתה עכ"ל הזהב אין כוונתו לשוליך דטרפה ומתה אין בכלל לאו זה, דזאת לא נשמע מהוכחותו, כי מה שכתבadam מיתה הרי הוא נבלה אין הכוונה ונבלה כבר אמרה במק"א בפ' ראה, חדא הלא כמעט כל התורה נשנית במת"ת ומה קשה לי, ועוד דהלא מפרש דברי עצמו באמרו, דא"כ מה לי מתה מלאיה או שברתת חיה, אלא דר"ל דבשלוםאי הקרה מייריל בא מטה נמי, אז דבר הכתוב בהוה כאשר כתוב הרמב"ס לקמן, וזה אם נתרפה ע"י סבה אחרת נמי אטורה, אבל אם אמר דמייריל בהמיתה דזוקא או אפיקת הכהות הוא ההוה, באשר כל בע"ח עומד למות, אבל לא להיות נטרף ע"י חיית העיר, ולא עוד אלא דלמא לא נקט נבלה סתם והוא כוללת כל מיני מיתות, וזה שאמורadam מיתה הרי הוא נבלה ולמה אסורה תורה טרפה בשדה ולא סתם מתה או נבלה אבל לעולום טרפה כולל גם הנבלה כי"ל. ומעטה אם כוונת התורה כלל דنبלה רק לשנות לאו דטרפה שנאמר בפ' משפטים, למה מזהיר על הנבלה ולא על הטרפה. ובאמת כפי הנראה נתקשה הספר בז' וק"ז בעהchat"ס ז"ל והמלבי"ס ז"ל, ככל כל או"יא מפרש לפי דרכו לפיה שנתקשה בעיניהם. ופלא ש濫ולם העברי עיניהם מן הפשט בתכליות המשפטות, דהספרינו נתקשה לה למבה במת"ת מזהיר על הנבלה ובפ' משפטים על הטרפה דחויה תחולת נבות, דעת"כ מה"ט לא הזיהיר בפ' משפטים על הנבלה, מושם דהוא בכלל טרפה, וכן לא מצא מענה ע"ז אלא לדרשן כל לרבות את הטרפה באופן שהזיהיר כאן ובפ' משפטים על שנייהם.

ובאמת הספרי איזיל בזה לשיטתי דהרי בעיקר אי' הדועתייך הדהספרי המובה ברמב"ז ז"ל על זבחת כאשר צויתיך דמפרש כאשר צויתיך בקדושים קר"יש סובר, דבמדבר כבר נקטו על השחיטה, וא"כ הנירה משעת מת' הוה נבלה, لكن לא מצא פירוש אחר בקרוא דלא"ת כל נבלה הנאמר במשנה תורה אלא דחויר ושונה הלאו דטרפה שכולן נבלה וטרפה, ונשנית במת"ת מושום נתינה לגר וכירה לנכרי, כי רק במדבר שלא היל להם לא גור ולא נכרי אמרה תורה לכלב תשליקו אותו או שמריש כלב הינו נכרי בריש"י עה"ת ובמקילתא ודוו"ק. אבל לר"ע דס"ל דנחריה אשתרי. במדבר שפיר בעינן הלאו דלא"ת כל נבלה על הנירה, שלולי לאו דnable הוה בשער נחירה אלא בעשה דזבחת, ונתחדש האי לאו דnable ע"י העשה דזבחת, וכן אמרה תורה על האי נבלה לתהה גור או למקרה לנכרי, ועל הטרפה להשליכה לכלבים, כי נבלה וטרפה הנוטה למות ומנפרכת, אינה ראוי' לאדם הנברא בצלם אלקים,

- ועין שם בחודשי ק"ז בעהchat"ס ז"ל, שהביא דברי רש"י עה"ת בפ' שמיini, שדרש זאת מקרה דכתיב כל מפרשת פרשה וכוכ' בבחמה תאכלו, וכתב הוא ז"ל דכן נדרש בת"כ. ובמחלוקת לא דק שפיר, דהן אמת שבת"כ שם נדרש היתר שליל, אבל הת"כ עצמו שם מביא קרא דפ' ראה, ולא קרא דפ' שמיini, עיין שם בקרובן אחרן דעתך ע"ז עי"יש. ובאמת גם בפ' שמיini, מיותר האי תיבת בבחמה, אבל שם לא כתוב כל בחמה וכוכ' בבחמה אלא כל בבחמה - וכבר כתוב הראש יוסף ז"ל בסוגי' שם, דל"ר מ" דלא הותר ב"ט שי בחיתות אמו רך מת, לא יליף מבהמה בבחמה רך מכל בבחמה, אבל חכמים דילפו שליל ב"ט שי דיקא מבהמה בבחמה, דאפילו ב"ט שי שהוא בבחמה שלמה ויש לה שחיתות עצמה, דד' סמנים אכשר בה רחמנא אפ"ה תאכלו ע"י שחיתות אמו - ומעטה הרי שלך לפניך דבקרוא דפ' שמיini שנאמר עוד במדבר, דעתך לא נקטו על שחיתת חולין ולא הותר להם אישור אבמה"ח לא ע"י נחירה ולא ע"י שחיתת, לא רבתה התורה להשיל רך ע"י כל בבחמה, ורק ב"ט מות או ב"ח דהוה מות, אבל בט"ח לא, דדי לווד להיות כאמון, ובאנו הלא בmittah תלי' מלת', ואיך נתיר ב"ט שי שהורש בשדה - אבל במשנה תורה בפ' ראה אחר שנקטו על שחיתת חולין, והתחדשה ג"כ הحلכה דהשחיטה מתרת מיד, גם אישור אבמה"ח, נתוסף גם היתר להשיל בט"ח, ולכן כתיב כאן, כל בבחמה תאכלו, וזאת דעת החכמים דס"ל קר"ע וכחלהכתא, אבל ר"מ דס"ל קר"יש לא מדיק האי בבחמה בבחמה רק כל בבחמה, ואני מרבה רק ב"ט מות והבן הדבר כי הוא עמוק ואמת לאמתה של תורה.

והנה כבר כתבתי בעicker הראשון, כי לר"ע שיעור השחיטה ב' בבחמה ואחד בעוף הוא ג"כ נתחדש בהלכה שנכנסו לארץ, כאשר העיד רב' דכאשר צויתיך קאי על השיעור וע"כ דלית לי' כהני דרישות שלפנוי מזאת תורת הבחמה והעוף ומאות ראשיו שכבר הותז או ממה שהטיל הכתוב עוף בין בבחמה ודגמים כմבוואר בראשו של הלמ"ס אלא כאשר צויתיך בקדושים וא"כ רבי אליבא דר"ע דבמי האי כאשר צויתיך על ההלכה שיעור השחיטה בבחמה ובעוף ע"כ דבמדבר בס בקדושים לא הי' שיעור ב' סימנים מעכבר. והדבר נכוו ומובן מalto דכווון דבמדבר עדין לא הייתה השחיטה מתרת מיד רק לאחר מיתה שע"י שחיתת והוא עכ"פ תוכ' מעל"ע כאשר בארנו א"כ שיעור למאי בעי,adam באמת מותה בפחות מבי' סימנים מחמת ריבוי הוצאות הדם נמי שפיר דמיי ורק עתה שנתחדשה ההלכה דהשחיטה מתרת מיד בעין לעומת זאת מעשה גמורה המיתה ע"פ רוב בשעה מועטת. - ורק עפ"י הקדמה זו נBIN דעת ר"ע במשנה דר"ב דסובר לפני חזירה בשחתת את הושט ופסק את הגירגרת או להיפך או שחתת אחד מהם והמתין לה עד שמתה דמהני האי שחיטה סימן אחד לטהר מידי נבלה ואינה אלא טרפה (ר"ל אסורה באכילה) ומילחכים יודע פשר דבר זה ומה סבר ר"ע לפני חזירה וקיבלה ההלכה מר' ישוב שככל פסול בשחיטה נבלה, עיין במחר"ס לובלין שהרגיש ג"כ בפלא זה ולא העלה דבר - לכואו' עלה במחשבה לפני דר"ע דס"ל דהותר נחירה במדבר הרי דנחריה הייתה מתרת מידי נבלה וניהו דכשכננסו לארץ נקטו על הזביה אין זה אלא לעשה ולא לעקור הנירה מכל וכל שלא טהר מידי נבלה וממיילא דר"ע גם בפסק שנייהם ה' מטהר ולבוטאת דרי' ישב נקט סימן אחד בשחיטה וסימן אחד שחתת סימן ממה שזה דוחק גדול נפרק מהה במתניתין או שחתת סימן אחד אלא ודאי דגס לר"ע עכ"פ סימן אחד בפסקה אלא דוחז ממה שזה דוחק גדול נפרק מהה במתניתין או שחתת סימן כולה בנחירה לא דנניהו דכאשר צויתיך רק עשה הוה על הזביה,

נבלה, מקרה דלי"ת כל נבלה דקי על הנחירה ושהיתה פסולה, מ"מ לגבי שיעור השחיטה של ב' סימנים בהמהו, שלא היה נהוג במדבר גם בקדשים. ועתה נתחדש בהלה, לא אתה הלהך אז אלא לעניין אכילה, כי הקרא דזבחת ואכלת אתה לפרש, אבל לגבי טומאת נבלה כל שנחתט סימן אחד בקשרות, ומזה מה שחיטה תוך מעל"ע עכ"פ, נתהר מטומאות נבלה כי הלאו דלי"ת כל נבלה לא קאי אלא על נחירה ב' סימנים, עד שהחיזרו ר' ישוב בשם ר' יושע שהיה לו קבלה, דהלהך ז' דבעי ב' סימנים, קאי גם לפרש הלאו ד Nebula, ולא רק עשה דזבחת.

ובא ואראך איך מוכרכה הדבר מלשון המשנה עצמה דקתי' שחת את הוושט ופסק וכו', או שחת אחד מהם ומהתו לה עד שמותה. הנה האי והמתין לה עד שמותה הוא לכורה שפת יתר למורי, דPsiṭṭia דرك לאחר מיתה מצי מטמא משום נבלה, דהה משנה מפורשת היא בריש העור והrotein, דאפילו שחת ב' סימנים בטמאה אינה מטמא טומאות נבלות כ"ז שהיא חייה, ומקרה מלא דבר הכתוב כי מוות מן הבאה, עיין לממן ל"ז ע"א, וכן כתני בפרק קמא שחיטת נכרי נבלה ומטמא במסה, ולא כתני אחר מיתה טעם טעם למה הניחו עד מ"ג, ועוד איך יצוחה ליתן מטה מלאה לגר וכרי, דבר שהוא סכנה גדולה ונענש עם גדור ע"פ נמוסי בכ"א בכל אומה ולשון ובלא"ה ע"כ הקרא דטרפה כולל גם הנבלה כנ"ל. וכך לא מצא ר"ע מנוס אחר אלא לאמיר דנתחדר הלאו הזה ע"י ציווי האביה, על הנחירה להשותה נבלה, ומעתה לא נדע מה עלה על דעת ר"ע לאמיר דסימן אחד בשחיטה סגי לטהר מידי נבלה. וראיתי להגאון מהרש"ש ז"ל בהגותוי על הש"ס דעת ג"כ בחומריא זו, וככתב דיל' בטעמו דר"ע דנקא לי' בהקשיא דזאת תורת הבאה והעוף, דעיקרו לעין טומאה נאמר כפרשי' שם, דמה עוף יצא מיד טומאה בסימן אחד באימה כן עכ"ל. ויפה דבר הנביא אבל שכח דיל' דחוית הנחירה במדבר, ע"כ מהאי היקש על הנחירה ילפין דבסי' אחד סגי לי' בין בהמה ובין בענין, ומה לי באכילה ומה לי בטומאה, כי ב' סימנים בהמה הוא הלהך שנתחדשה בכניותם לארץ במשנה תורה לר"ע וכרכבי, ע"כ דלית לי' גם בקדשים דרש דלעיל דמנין לרבות את הראש שכבר הוו, אשר משם ילפי הנני תנאים בקדשים בעין ב' סימנים, דאי את לי' למה לי הלמ"ס על ב' סימנים בהמה, כיון דכבר נצטו על ב' סימנים בקדשים, ואי דأتא בחוין דבעי נמי ב' סימנים, שלא נטעה לאמיר ניחו דנטטו על הזביחה בחוין, איינו אלא לגבי איסור נחירה דעד עתה הותר להם הדדרסה והעוקר, ומעתה בענין זביחה במשיכה, אבל עדיין בסימן אחד סגי כמו בנחירה, דע"כ "א"א לטעות כן דא"כ למה תולה היתר הזביחה בrixoch מקום, הלא על זביחת סימן אחד לא היה חייב בחוץ, דהה איפוא לshitot התוס' לקמן כ"ט ע"ב (עיי' שחדושו שהוא נפרק) דגם על סימן א' בחוץ חייב, היינו דוקא אם גמורה בפנסים אבל בפסק מלשוחות פשיטה דפטור, דהה אינו ראוי לבא לנויים.

ולבן אין לנו מנוס אחר אלא לאמיר, דר"ע לא היה לו יפותא על שני סימנים בקדשים, ולא היה מן הצורך ליתן שיעור, כיון דבעיננו מיתה שע"י זביחת הסימנים, ותוך מעל"ע עכ"פ כמו שביארנו למעלה, וגם הוה בעי זריקת הדם והקטר אימורים בוומו א"כ כל שמוט ע"י זביחת הסימנים או אפילו סימן אחד הרי מותכשר. ואל יפלא הדבר בעיניך דהרי בנחירה ודאי כן היה דלא ניתן שיעור סימן א' או ב' כיון דבמיתה תלייא מلتא, וא"כ בשחיטה נמי כן היה וסימן אחד עכ"פ בעי, דושחתו הינו ומשך לא שייך על נקב בעלמא דלא בעי משיכת הסכין, והרי בפירוש אמר רבוי דהלהך זו א' בעוף וב' בהמה נתחדשה בציוי דשחיטה חולין, ולכן סבר ר"ע קודם זהה, ניחו דآخر שנצטו על זביחת הנחירה גם

רק לכלב, אבל האי נבלה שנתנבללה בשחיטה שפיר ראוי לנכרי, ואיפואו לגר שאתה מצוה להחיותו. היוצא לנו מכל זה דלר"ע נמי ע"כ איכא לאו ד Nebula על הנחירה או שחיטה פסולה שהיא כנחירה ולקמן דף י"ז ע"א הארכתו לפרש דברי ר' ירמי "ב' יומא לע"ב דקאמר דר"ע וריש"ג קמפלגי בלאו ד Nebula, דלריש"ג לאו לאו מעלייה הו, ולר"ע לאו מעלייה הו. ופרשתי נגד רשי' ותוס' ז"ל דהכוונה, כיון דהאי לאו ע"כ עלبشر נחירה או פסולי שחיטה קאי, והאי לאו נתחדש ע"י עשה דזבחת, וס"ל לריש"ג אכן לוקין על לאו כזיה, ולר"ע לוקין כיון דס"כ נאסר בלאו. ولكن א"א לא אמר דר"ע קודם חירה הווה ס"ל דליקא בبشر נחירה ר'ק עשה דזבחת, ולא עוד אלא דמסתבר לאמר דכל שיטת ר"ע בקרא דזבחת כאשר צויתיך דאתא לחדש זביחה בחוין נצמחה מכח הקרא דלא תאכל כל נבלה דנטקהשו לו, איך אפשר דבמשפטים מזהיר רחמנא על הטרפה, ובפ' ראה על הנבלה ועין רמב"ז ז"ל עה"ת ריש פ' דברים, דכל מצות שנתוסףו במ"ת ולא נזכר בד' ספרים, או שלא נהגו בהם עד שנכנסו לארץ, או דלא שכחיהם, ובלאו ד Nebula א"א לא אמר שום טעם למה הניחו עד מ"ג, ועוד איך יצוחה ליתן מטה מלאה לגר וכרי, דבר שהוא סכנה גדולה ונענש עם גדור ע"פ נמוסי בכ"א כל אומה ולשון ובלא"ה ע"כ הקרא דטרפה כולל גם הנבלה כנ"ל. וכך לא מצא ר"ע מנוס אחר אלא לאמיר דנתחדר הלאו הזה ע"י ציווי האביה, על הנחירה להשותה נבלה, ומעתה לא נדע מה עלה על דעת ר"ע לאמיר דסימן אחד בשחיטה סגי לטהר מידי נבלה. וראיתי להגאון מהרש"ש ז"ל בהגותוי על הש"ס דעת ג"כ בחומריא זו, וככתב דיל' בטעמו דר"ע דנקא לי' בהקשיא דזאת תורת הבאה והעוף, דעיקרו לעין טומאה נאמר כפרשי' שם, דמה עוף יצא מיד טומאה בסימן אחד באימה כן עכ"ל. ויפה דבר הנביא אבל שכח דיל' דחוית הנחירה במדבר, ע"כ מהאי היקש על הנחירה ילפין דבסי' אחד סגי לי' בין בהמה ובין בענין, ומה לי באכילה ומה לי בטומאה, כי ב' סימנים בהמה הוא הלהך שנתחדשה בכניותם לארץ במשנה תורה לר"ע וכרכבי, ע"כ דלית לי' גם בקדשים דרש דלעיל דמנין לרבות את הראש שכבר הוו, אשר משם ילפי הנני תנאים בקדשים בעין ב' סימנים, דאי את לי' למה תולה היתר זביחת הנחירה דע"כ למה תולה היתר זביחת בריחוק מקום, הלא על זביחת סימן אחד לא היה חייב בחוץ, דהה איפוא לshitot התוס' לקמן כ"ט ע"ב (עיי' שחדושו שהוא נפרק) דגם על סימן א' בחוץ חייב, היינו דוקא אם גמורה בפנסים אבל בפסק מלשוחות פשיטה דפטור, דהה אינו ראוי לבא לנויים.

ולבן אין לנו מנוס אחר אלא לאמיר, דר"ע לא היה לו יפותא על שני סימנים בקדשים, ולא היה מן הצורך ליתן שיעור, כיון דבעיננו מיתה שע"י זביחת הסימנים, ותוך מעל"ע עכ"פ כמו שביארנו למעלה, וגם הוה בעי זריקת הדם והקטר אימורים בוומו א"כ כל שמוט ע"י זביחת הסימנים או אפילו סימן אחד הרי מותכשר. ואל יפלא הדבר בעיניך דהרי בנחירה ודאי כן היה דלא ניתן שיעור סימן א' או ב' כיון דבמיתה תלייא מلتא, וא"כ בשחיטה נמי כן היה וסימן אחד עכ"פ בעי, דושחתו הינו ומשך לא שייך על נקב בעלמא דלא בעי משיכת הסכין, והרי בפירוש אמר רבוי דהלהך זו א' בעוף וב' בהמה נתחדשה בציוי דשחיטה חולין, ולכן סבר ר"ע קודם זהה, ניחו דآخر שנצטו על זביחת הנחירה גם

ומקרה דוחחת כאשר צויתיך, מ"מ כתוב דעוף בשיטתה מהקיים
דci יצד CID חיה ועופ השיפוט דס CID חיה, ולעיל בעקבות
הקודם הארכתי להוכחה זאת דלא על ההלכה קסמך רב לחיבב עופ
בשיטתה מה"ת עי"ש. אבל האמת הוא כי, אליבא DR' ישמעאל
והתנאים דס"ל כוותי איזל הסוגי" דריש השופט, ולדידיו באמת
גיסטרא פסול משום דברינו מיתה עי" שחייב אבל אכן CR'ע
ס"ל דשכננסו לארץ נצטו על שחיתות חולין ואז אישתרי להם
מספרצת נגד יצה"ר ומילא גם גיסטרא אישתרי וזה פע"ד
האמת לאמתו והניחו לי מקום להתגדר בו ודוק".

עיקר ג' שחיטה שאינה ראוי'

בשחיטה שאינה ראוי' כגון שחיטה את הטרפה או שוחט חולין
בעזרה או לע"ז וכדומה באופן שאין הנחתת ראוי לאכילה מצד
איו' איסור שבו, פליגו בה תנאי, ר"מ ור"ש אי שמה שחיטה או
לא. ונפ"מ לעניין אוא"ב ולענין כס"ד כמבואר لكمן DF פ"ה, אבל
אמרו שם דלא לכל אמר ר"מ שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה,
דמיודה ר"מ שאין מתיירה שחיטה טרפה את ב"ט כי הנמצאת בהמה
(דהינו רבוי אליבא DR'מ) ולא לכל אמר ר"ש ששא"ר לא שמה
שחיטה דמודה ר"ש דמתורת מידי נבלה עי"ש בגמרא.

והנה הגם דפרש שם בגמרא, DR"מ יליף משחוותי חז' דשנא"ר
שם שחיטה, ור"ש יליף מטבח טבח והכן דלא שמה שחיטה,
כבר כתבתי לך כמה פעמים דכל גדול הוא, דדרשות ולפנות
כallow אין הכרח גמור, דהלא איכא לומר גם להיפך אין אלא
אסמכות ועיקר הדין או שיידעו מקבלה ישנה איש מפי איש שכן
הוא, או שמקח הסברא לנו כן ולכך יש לעיין, דבשלמא סברת ר"מ
מובנת, דכיוון דעתך השחיטה אין כאן שום חסרון, רק מצד אחר
איכא כמו טרפה או חולין בערתא, למה לא יקרא שחיטה לבני
או"ב ושאר מילוי, ומהיכי תיתי למיר דלא עבר אלאו דוא"ב
לא תשחטו או בגנן וטבח משום דאית ב"י איסור מצד אחר. אבל
טעמא DR"ש דלש"ש צריכא עינא רביהומי יאמין לשימושו לאמור
דמשום דכתיב גביachi יוסף וטבח משום אוא"ב וכסה"ד וכדומה.
לאכילה, לאו ש מה שחיטה עליה ופטור משום אוא"ב וכסה"ד וכדומה.

אבל עשה איזנק כאפרכסת ושמע דעתמא DR"ש הוא, משום דס"ל
דכל שחיטה הרואי לאכילה, אית בה מצוה דכתיב וabit וacct וacct
כאשר צויתיך, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל בריש הלכות שחיטה,
מצות עשה שישחות מי שיריצה לאכול בשחיטה היה ועופ. ואח"כ
יאכל וכו' ורק כשחיטה מצווה אז התיר ה תורה לאכול מיד
וכנדג יצה"ר כאשר הארכנו בה מעלה, והוא זאת עיין שאמרו
ח"ל דכל שנעשה מצותו אין מועלין בו ה"ג, כל שנשחט ונעשה
מצותו הותר לאכול ממנו מיד, ולית ב"י אבמה"ח, אבל בשוחט את
הטרפה וכודמה דין כאן מצוה לאבחן דאין זה לצורך אכילה, היה
האי שחיטה כנירה במדבר דלא הותר על ידה איסור אבמה"ח,
והא דינו מטה מא עתה כנירה משום דעל זה איתן קרא מיוחד,
דשות את הטרפה איינו מטמא, דci ימות מן הבמה כתיב, מקצת
בבמה מטמא ומיקצת איינו מטמא, וזה טרפה שחיטה, כמבואר
בשיעורין ע"ד ע"א. ודוקא לעניין טומאת נבלות מהני האי שחיטה,
אבל להתריך איסור אבמה"ח לא. וזה דלא כדעת התוס' שבת
ק"ו ע"א ד"ה חז' מחובל ומבעיר יותר הראשונים ז"ל שנמשנו
אחריהם. עיין יוז"ד סימן כ"ז. ומה עשה כי אהבת האמת
וזוחני שלא לכבות נבאותי אף אם הוא נגד דעת הראשונים, ודבר
זה מוכרכה מכמה סוגיות הש"ס ומtopic פסקי הרמב"ם ז"ל כאשר
תראה באריכות בסוגי" דד" סימנים אכשר בה רחמנא DF ע"ה בימה

ашתרי גם מפרקשת בקרא דכל אותן נפשך תאכלبشر, והוא
היתר מדויק נגד יצה"ר כמו יפת תואר, ומילא למ"ד אין שחיטה
לעופ מה"ת. באמת לא הותר מפרקשת בעופ. והפלטי סימן כ"ז
תמה דלא לשטמי תנא למיר דבעופ מפרקשת אסורה, וכי
שהראתיך גם בהמה היתר מפרקשת לאו ד"ה הוא. וה"ה לעשות
גיסטרא אחר השחיטה אסור להני תנאים, ועיין פסחים י"ט ע"א
דרצה להוכחת דלית לי לר"ע רביעי בתמורה וחמיishi בקדוש, דלא
לשטמי תנא וכו', ופרקיך אי הכி ניקום ונסמק. ועיין בראש"ש
בפיוח"כ סימן י"ד, שהביא בשם מהר"ס דס"ל אין שחיטה לעופ
מה"ת, וכן בתשי' בשמיים ראש המיחוסת להרא"ש סימן ק"ז הביא
בשם הר"ר ישע"י שפסק אין שחיטה לעופ מה"ת, והגמ' דשיטה
זו ייחידת הוא, דרווא דרואה דפסקים ס"ל יש שחיטה לעופ
מה"ת, אבל עכ"פ להקל להכות על ראש העוף כשבועה למות,
שמtier הרמ"א ז"ל ביוז"ד סימן כ"ג. אני חוכך בזה הרבא" דלא
בבמה לפיה מה שחחש הרמ"א בסימן כ"ד על שיטת הרבא" דלא
לשוו"י גיסטרא, וכאשר בארכנו שיטתה זו מדין שחיטה קתנית עליה
דחסוגי" דריש השוחט אליבא DR"ש ושאר תנאים דעמי" אולא,
דלית להו הא דרביבי דדרש מכארש צויתיך דאתא על שחיתות חולין,
עד דמסיק לבסוף להא דרביבי, וכלל הנני תנאים באמת נתמעט
גיסטרא מושחת ולא הותר שנכננסו לארץ, ולא מטעם הבלעת
דם באברים (עיין ט"ז סכ"ב ובראש יוסף ר"פ השוחט) כי
קשה הדבר מאי דמשום הבלעת דם באברים נעו בה, כיון דקרו
דושחט ודאי ממיעט גיסטרא. ולפע"ד ברור ממש"כ דהאי קרא
דושחט ודאי ממיעט גיסטרא מצד השחיטה עצמה, אלא דלער"ע
ד浩כתה כוותי אשתרי מקרה דכל אונ נפשך תאכלبشر, ומאן
דרצה לחוש להני תנאים דפליגי אר"ע ובפרט גם לר"ע לאו היתר
גמר הוא דמקרי בשר תמותות שחיתות, והותר מדויק כיפ"ת,
ודאי דיפה עשו להחמיר בהז, וא"כ מכ"ש בעופ דaic נס אלייבא
DR"ע מאן דאמר, אין שחיטה לעופ מה"ת ואילא מאן דפסק כוותי"
דאין להתריך בפשיטות להמית העוף אחר שחיטה. ומ"כ הפלטי
ז"ל דיל"ע עני שכתבו התוס' יבמות לעניין עד אחד בעדות אשא.
בדבר הדומה יש כח בז' חכמים לעקור דבר מה"ת אף בקו"ע
וא"כ שתקנו שחיטה בעופ התירו מפרקשת, ותמנה עיל פה קדוש
איך יאמר דבר זה. דהתם היינו טעמא דמשום תק"ע סמכו על
אשר דיקא ומינשבא, ומtopic חומר שהחמרת עליה בסופה הקלה
בהתלה מכך הכרח אבל כאן מה ראו על כהה להתייר מפרקשת או
להחות על ראש דבר דאית ב"י מה"ת משום נבלה או אבמה"ח,
בלי שום הכרח לעקור דבר זה, והדבר צע"ג לדעתך וזה יאיר עני.

אחר כתבי כ"ז ראיתי קדוש א' מדבר בעניין זה והוא הנגה"ק
בעל השיב משה בתשוו"כ"ג ושם ביאר באריכות גודל לדידעת רשי"י
וראב"ז"ל מדין שחיטה גיסטרא פסולה, אלא כדי לישב שיטה זו
שלא תה"י נפרק מכמה מקומות בש"ס, חדש לון דאן דרביבי ס"ל
דשות עופ מהללם"ס ידיעין, והקרא לא דבר אלא משחיתת
בקר וצאן, אין לנו קרא על פסל גיסטרא אלא בהמה ולא בעופ,
ובזה מושבים כל הקושיות על שיטת רשי"ז"ל עי"ש שמוקלט דבר
זה אף שלא נזכר בשום פוסק, כי מקום הניחו לו להתגדר בו.
הנה יפה כתוב דכל מי שיש לו עיניים לראות ולב להבין ידע, דכל
ההתקומות בדברי רשי"ז לאו פסל שחיטה קامر הוא על חנס,
אלא דמה שהמציא הנגה"ק ז"ל לחלק בהז בין בהמה לעופ הוא דבר
זר, לא בלבד מפני דוחק העניין בעצמו, אלא דחלילה לו לומר דין
לנו שחיטה לעופ אלא מההלה, dazu ה"י עופ שנפלש בשחיטה אין
בו מלוקות כלל ההלכה שאין לוין עליו. והרי תראה דהרמב"ם ה"ס
בריש הלכות שחיטה עופ שפסק כרביבי דכל הל"ש הללמ"ס ה"ס

ההרתקה, אבל אתירוץ בתרא דקאי על רובו של אחד כמהו, לא פירש מידי, וע"כ משום דס"ל דהא מדאוריתא בעינן לכתה סימנו שלם, וכן הבין הראי"ש ז"ל לפרש דעת הר"ף ז"ל, דפסוק כלשנה בתרא ולא כמו משה דני חרי לשנא בדרבן פלגי.

ושיטה זו היא מחוסרת הבנה למורי, לא בלבד שהוא דוחק גדול לאמור דמשום דלא ATI למייעב רובא חד עבדו הרתקה שיחסוט לכתה ב' סימנים, דהא לפי דעת רשי"ז ע"כ מודה לך ל"ב דlatent לה עינן סימן שלם דהרי בחד"י תנן במתניתן אחד בעוף דlatent לה עינן סימן שלם דהרי בחד"י תנן בחד"י הרתקה דלא ושנים בהמה, ולדעת רשי"ז הוא מה"ת הר כי כבר עשו הרתקה דלא ליעב פחות מרוב, ומכך ש גם זאת דרבנן אכן עשו בעוף הרתקה להרתקה, ובפרט דלי"ז דק"ל כוותי דבעינן בעוף שחיטה ורידין דאיaca הרתקה טובא לשוחט שחיטה שלמה. למה לי הרתקה יכול האי, אלא דקשה אלישנא קמא כיון דאליל ומודה דרובו של אחד כמוחו רך בדיעבד, ושפיר מצא קאי לשנא דיעבד מתניתן האיא, למה ימצא לא צורך דבוי ב' סימנים בעוף משום דבר שאין זכר למם לא במשנה ולא בשום בריתא. יותר קשה על שיטת הראי"ש בעוד הראי"ז דלא פסקינו כל"ק משום דבדרבנן איזלן לקולא, דהא דאלילן לקולא בדרבן והינו שלא נאסר בדיעבד מכח ספק דרבנן, אבל לעשות לכתה ספק דרבנן שלא לצורך ודאיPsi טא דלא עבדינו וא"כ מהיכי תיתי דלא ניחוש לך לשוחט לכתה ב' הסימנים וצ"ע.

ב) שיטת הר"ר או שיער שבתו"ס لكمן לי ע"ב ד"ה החlid המשיטו שם נצמה דס"ל דרוב הסימן הוא השיעור שחיטה לכתה hon בעוף והוא בהמה כי מדאוריתא אין חילוק בין לכתה דיעבד דהוא ז"ל מפרש האבע"ד דשחה במעט סימנים מייא דקאי אשוחט בסיכון שאינו חד ושווה בחחיתقت מועט בתרא של סימן הראשון בהמה וקמסתפק כיון דכך חתק רבו הוה כנחתך כולו ומה שמוליך ומביא באוטו מועט בתרא הוה כחחותך ביד או ברgel והוה שהי"י בחחיטה בין סימון לסימון. מותק דבריו מוכרכ דס"ל דמה"ת שעור דlatent הוה ברוב ורך מדרבן משום הרתקה בעין כולו וא"כ הוה הא ישחיתת מועט בתרא כחחותך ביד וכל זמן שעוסק בחחיתות הסימן שהוא מחייב לשוחטו מה"ת כלו ולא רובו בלבד שהי"י בו משום שהי"י וכחחותך ביד או ברgel.

ולהאי שיטה ג"כ קשין קושיות הנ"ל ועוד יותר דכיוון דגס הא דבעינן סימן שלם הוא מצד הרתקה דרבנן אכן עשו בעוף עוד הרתקה להרתקה לישנא קמא אם לא שנאמר דל"ק באמת הא בעינן סימן שלם הוא דווריתא ולפאי פלגי הני תרתי לישנא בדווריתא והאי דקמבע"ד בהחליד או בשעה במעט סימנים קמסתפק בהאי דינה אי סימן שלם בעין מה"ת או רך מדרבן.

ג) שיטה השלישית והיא המחוורת היא שיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל דהכל מדאוריתא קאמר דבעינן לכתה סימנים שלמים ובו עוף שנים מה"ת דכן כתוב מפורש בפ"א מה"ש הל' ט' ז"ל, וכמה שיעור השחיטה ב' סימנים שהם הקנה והוות השחיטה המעליה שיחתכו שניהם בין בהמה ובין זאה יתכוון השוחט וכו' עכ"ל. וכן הוא דעת הראי"ז ע"ל לפי גרשטינו עיי' בראי"ר יש פרק השוחט. והני תרתי לישנא לא פלגי כלל אלא דשני דיעבד כתני במתניתן א' בעוף ורובו של אחד כמהו וע"ז קאמר בעל מסדר הש"ס מתניתן נקט לשון דיעבד או משום אחד בעוף או משום רשא"כ.

ונ' שיטות אלו פלגי בהבנת דברי רב בבריתא דדרש כאשר צויתך מלמד שנצטויה משה על הוות ועל הקנה ועל רוב אחד

שבארתי שם, וזלת זאת לא מצאנו ידינו ורגלינו בביham"ד. ובזה נבון נמי האי דקתני במשנה דף מ' ע"א דשוחט לשם הרים וכו' שחיטתו פסולה, ופרק בגמרא פסולה אין זכי מהים לא, ורמנהו וכו' ומ שני הא דשוחט להר והא דשוחט לדגדה דהה. ויש לתמונה טובא דאייך קתני שחיטתו פסולה, וכן בשאר המשניות שם הא אין כאן שום פסול בשחיטה עצמה, ורק אישור מצ"א, ואסורה באכילה הוה לי למימר, ובפרט דתנא דמתניתן קר"מ ס"ל דשא"ר שמה שחיטה, חז' מכסה"ד דכתיב אשר יאכל, ואיך קורא להאי שחיטה שחיטה פסולה והוא תמייה גדולה שאין עלי' יישוב אחר אלא עפ"י העתינו דכל שחיטה שא"ר אינה מתרת אישור אבמה"ח ולכן קורא אותה שחיטה פסולה הגם שאינה נבלה לעין נבלה וטמא ולא לעין אישור אכילת נבלה, אבל אבמה"ח אכן כל זמן שמכרכת שחיטה פסולה וחיטה פסולה דקתני היינו דאסורה באכילה, דשחיטה פסולה ונבלה תרי מיל' נינהו, כאשר נבואר אי"ה בעקרים הבאים דרך אחר שחרר ר"ע והודה לר' ישוב, בכל מקום דקתני שחיטה פסולה היינו נבלה, אבל קודם חורה לא, וכל המשניות דמקilton נסתמו אליבא דר"ע קודם חורה, لكن שפיר קתני לשון שחיטה פסולה עפ"ד אין בה משום נבלה. אבל אי גם אישור אבמה"ח לא הוה לא מציא למותני כלל האי לשנא דשחיטה פסולה. וזה ברור ואמת לאמותה של תורה.

ולפ"ז ר"מ ור"ש לשיטתו פלגי בששא"ר דכבר כתבנו דלי"מ דס"ל קר' ישמעאל גם בשחיטה הגונה לא אשטרי אישור אבמה"ח דהרי אין בשחיטה מצוחה כלל רק תיקון כמו נחירה לר"ע וא"כ מה בין שחיטה ראוי' לאינה ראוי' דמה אכפת לו שדבר אחר גורם לה אישור באכילה אבל לר"ש דכרא"ע ס"ל דמצואה אכן באזיהת חולין שנתחדשה שנכנס לארץ וגם זאת נתחדש דחחיטה מתרת מיד קודם שתצא נפשה א"כ בששא"ר דלית בה מצוחה, ולית בה היתר זה להוציא מיד אבמה"ח, ס"ל דלא ע"פ דמצצת מן נבלה, כאשר גلتה התורה בשוחט את הטרפה דחחיטה מתרת מידי נבלה, אבל אישור אבמה"ח אית' בה, ומ"ה מסחרר לי לר"ש דבמקומות דבעין שחיטה, שחיטה שאינה ראוי' לא מקרי שחיטה, כיון דאיתנה מתרת אישור אבמה"ח.

והנה רבנו הקדוש נראין לו דברי ר"מ באוא"ב ודבריו של ר"ש בכסה"ד מבואר בגמרא פ"ה ע"א, הרוי דסובר קר"מ בסברתו, ורק בכסה"ד ס"ל קר"ש מדקטיב אשר יאכל, ולפי העתינו לכארה תמויה, דהרי רבינו קר"ע ס"ל, ואשר ארנו בארכוה בעיקר א'. ולדידי' השחיטה מתרת מיד גם אבמה"ח, ושחיטת טרפה אינה מתרת מיד דלאו מצוחה היא, ולמה הי' על ששא"ר ש שחיטה אבל באמת לך"מ דנראין דבריו של ר"מ לרבי באוא"ב דקאמר בגמרא, הינו דינו ולא טumo כאשר תראה בבאור הסוגי' שם באריכות עי"ש היטב.

עיקר ד' שיעור השחיטה בהמה ובעוף

בריש השוחט תנן השוחט אחד בעוף ושנים בהמה שחיתתו כשרה, ורובו של אחד כמוו, ומפרש בגמרא דלישון דיעבד דנקט התנא או משום אחד בעוף דlatent לה שנים בעין או משום רבו של אחד כמוו דlatent בעין כלו, והנה יש זה ג' שיטות:

א) שיטה רשי"ז דהא דבוי ב' סימנים בעוף לכתה לתרירז קמא הוא רק הרתקה דרבנן, דחששו דלמא לא ATI למייעב רבו דחד, אבל הא latent בעין סימן שלם ורך בדיעבד רבו של אחד כמוו שבתרירז בתרא, הוא דווריתא לפיך אתירוץ קמא דआחד בעוף קאי, מפרש דיעבד רבנן הרתקה ומפרש טעם

פתחה

שליט"א איך מצי הרמב"ם לחלק על האי סברא מבורתת, שאפיילו היא מצוה אינה עשויה בעצם עשייתה, אלא כמו דעתה אתא לטהר הטמא השחיטה אתה ג"כ לטהר ולהקשיר הב"ח, וכיון דבשחיטתך רוב ובעו בסימן אחד כבר טהור וכשר מאכליה, מה מוסיף תחת כח המעות הנשאר שנאמר דלמצוות לכתלה יחתך עוד.

וחכם אחד הראה לי, Tos' קידושין י"ג ע"א ד"ה האשה דשם בקרובן يولדת דאיינה אלא להתריר באכילת קדשים וביאת מקדש דכן מבואר בשבעות ח' ע"א דקרובנות דילוד וدمצערו כולן באין לטהר ולא לפטר עי"ש ברשי' ותוס', ומ"מ אייכא בהו לכתלה ודיעבד וכמש"כ התוס' קידושין הניל' והשבתי לו דלק"מ, דאייני קרבנות דבעלמא מצוה אייכא בהבותן לנו גם בהני דבאו להקשיר ולטהר נמי אית בהוא בעשיותן מצוה שייה' יותר לרצון, והרי כמה עניינים בקדשים דאיינן אלא למצוה ולא לעכב, כמו שלא להקריב פחות מל' יום, לשחות לכתלה בכלי שרת לסומך על הקרבן, והקטרת אימורים, דכל אלו למצוה ולא לעכב נאמרו וכי נאמר דקרובנות يولדת ומצערו אין לדקדק בכל אלו מפני שבאים להקשיר. וגם בקרובנות הבאים לכפר הלא אייכא סברת התוס' דכל שנתכפר בלאיה למה לי למייעבד יותר אלא ודאי קרבנות שאני דבמקום אחר מצינו שבאים למצוה, لكن בכל מקום אית בהוא מצוה חז' מתכליין, משא"כ בטבילה טמאים דלא מצינו בשום מקום מצוה לטבול אלא לטהר טמאים, ומה שמצינו בכח"ג ביו"כ חמיש טבילות ממש אין למדין, כי הוא לתוספת קדשות היום וקדושת כה"ג אבל לטבילה עצמה אין ללימוד שם שהוא מצוה, ולכן סברת התוס' לגבי טבילה שיריה וקיימה וקשה מילא מ"ש שחיטה.

ומתווך חומר קושי' זו תראה, איך צדקתי בדברי שתכתבתי בעקרים הקודמים, דבאות וובהת לר"ע מצוה היא כשרוצה לאכול, ולא רק לתקן האיסור, ואדרבה ע"י מצות בבחנה שניצטו עליה בטלה הנחירה ונעשה נבלה, כי הלאו דנבלה ג"כ נתחש ע"י ציווי השחיטה וכמו שהhabati לעיל אשר מה"ט קאמר ר' ירמי' ביוםא דף ל"ז דלאו דנבלה אינו לאו מעיליא. ונתחדש הלאו על הנחירה שהיתה עד עתה תיקון והקשר לבע"ח, ע"י מצות בבחנה נתבטל האי הקשר ונקרה בשר נירה נבלה, וא"כ אינו דומה לטבילה דבטבילה לא היה מעולם תיקון אחר לטהר טמאים אלא ביאת מים, אבל כאן היה נחירה התקיקון, ורק ע"י מצות שחיטה בטלה. וקדמה שחיטה תחלה להיות מצוה, ואח"כ נעשית תיקון והקשר. ובני רחמי הרב מו"ה עקיבא שיחי' הביא לדברי אלו ראי' נפלאה מגמורא סוכה נ"ג ע"ב דפיגי שם ר"י ורבנן אי תקיעה ותורעהacha הוא או תرتני נינהו, וקאמר בטעמא דרבנן דאמרו תرتני נינהו מזכות, ובתקהיל את הקחל תתקעו ולא תרעשו, וא"ס"ד תקיעה ותורעה אחת הוא, וא"כ פלא מצוה עביד, ופלגא לא עביד, ור"י האי לסימנא בעלמא הוא דאיתא, ורבנן סימנא הוא ורחמנא שוו' מצוה. ופרש"י ז"ל שמצוין להקהיל בסימן זה ולא באחד עי"ש, הרי מפורש דנינו אין לתקן זה תכלית אחרת רק להקהיל, אבל כיון דמצוי למייעבד סימן אחר להשיג האי תכלית ורחמנא קפיד זוקא אהאי סימנא מכל דמצוה אייכא בדבר, וא"כ הכא בשחיטה ממש דומה לה דחתם, דהרי היה עד שנכנסו לארץ תיקון אחר דהינו נחירה, ורחמנא קפיד זוקא אשחיטה ע"כ משום דaicא מצוה בדבר, ולגוזל המצווה אסורה התורה שהיתה התקיקון עד עתה. וכן אין זה דומה לטבילה דעיקירה לטהר ולתקן, ושם לא מצינו למימר דלמה הקפידה התורה דוקא אטבילה במים, דמי י"מר דaicא תיקון אחר בעולם להוציאו הטמא מטומאתו, משא"כ בשחיטה דידיינן, מותיקון נחירה שעד עתה. וזה ראי' נפלאה לדברינו. ולפ"י כל זאת לר"ע דנחירה הייתה מבורתת במדבר אבל

בעוף וועל רוב שנים בבהמה דהרבמ"ס ז"ל ורש"י ז"ל מפרשין הא דנצחוה על השוט ועל הקנה היינו לכתלה צריך לשחות قول וועל רוב אחד בעוף ורוב ב' בבהמה היינו דיעבד אלא דרש"י הא דעל השוט ועל הקנה קאי אבהמה דכל שנים ובעוף כל אחד וזה דוחק דהו"ל לפרש פל שניים בבהמה ועל אחד בעוף אבל לרמב"ס הפירוש מרוח דאין חילוק בלכתלה בין עוף לבהמה וכאשר כתוב ה"כ משם בראש הפרק דלרמב"ס דיליף עוף לבהמה ולכתלה, ולא פסק מהני תנאי עוף ע"כ דשווין הנה עכ"פ בשחיטה ולכתלה, והעוף או ממה דהטייל דילפו עוף מהיקשא דזאת תורת הבהמה והעוף או ממה דהטייל הכתוב עוף בין בהמה לדגים דלהני הרוי יצא מפורש דעוף בסימן אחד לכתלה סגי משום דהני תנאי כולהו אליבא דר' ישמעאל אזלו כאשר ארתי לעיל, ואנו אין לנו אלא כרבי אליבא דר' ע,ճכש צויתיך מלמד וכו', והאי הלכה הכி מתפרשת ולכתלה בעין ב' סימנים שלמים בין בבהמה ובין בעוף.

אבל לדעת הר"ר אוושעיא ומדאוריתא אף לכתלה לא בעין רק רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה, האי הלכה דקרו אמר רב הכי מתפרשת, שנצטה משה על השוט ועל הקנה דהינו מוקם השחתה, ולא פוקי בלבד או זגו וazon כדפרק בגמרא ריש השוחט, ועל השיעור כמה צריך לחותך ולשוחט בהם מפרשת ההלכה רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה, והוא עכ"פ שיעור לדכתלה.

וננה באמת האי בעין לכתלה כל הסימן או רק רוב תלוי בפלוגתת ר' ישמעאל ור'ע. דבאמת בדאוריתא לא מצינו חילוק בין לכתלה לדיעבד באיסורא, אבל במצוות הלא כמו וכמה דברים נאמרו למצוה לכתלה ולא לעכב חן בקדשים והן בחולין כמו קרייה בחליצה, ואגד דלולב דנאמרו לכתלה ולא לעכב, וכך לר"ע דכאשר צויתיך למצוה נאמר ולא לתקוון הלאו, ודלא כריצב"א בתוס' שביעות כ"ד, וכאשר הארכנו בזה בעקרים הקודמים, שפייר י"ל דלמצוות לכתלה בעין שני סימנים וגם שלמים, אבל לא לעכב בדיעבד דסגי ברוב ובעוף בסימן אחד, אבל לר"י' ז דאין בשחיטה שום מצוה רק תיקון האיסור, לא שייך לחלק בין לכתלה לדיעבד. והרמב"ס ז"ל הלא מפורש אומר בראש ההלכה, דמצוות עשה לשוחט לאכול בשר והוא כר'ע ורבי דמפרש אליבי' כאשר צויתיך דהלהكا אתה למצוה לכתלה על ב' סימנים שלמים הן בבהמה והן בעוף.

אללא דהגן האמתי בעל אור שמח על הרמב"ס שליט"א עורנו דבמצוות שאינה אלא ה censor אף דמצוות מקרי מ"מ לא שייך בה לכתלה ודיעבד מדאוריתא כמו באיסור דכל שנטקן דבר מה לי להוסיף עוד, אתה אלא להקשר ולתקן וכל שנטקן דבר הישר והפשוט, מבוארת בסבירותו או המוכרחת ומוכמת אל השכל הישר והפשוט, בתוס' נדה דף סי' ע"ב ד"ה כל הראוי לבליה שהקשו שם למה לא נבעיא ביאת מים בביבס"ת לכתלה כמו דבעין בילה במנחה וקריאה בחיליצה ובכורים ותרצו ז"ל: דין סברא נגי טבילה שלא הקפידה תורה אלא שיטה האדם, ואין לאמר לדכתלה לבעי' דכיוון דבדיינן טהור לכתלה נמי לא בעי, ותעללה לו טבילה אבל בילה ומקרה בכורים וחיליצה מצות נינהו, הלכך לכתלה לעיבוד עכ"ל וכונתם מבוארת דעת"ג בטבילה טמאים נמי מצוה היא דהרי טבילה בזמןה מצוה וمبرכין עלייה, אבל עיקרה אתה לטהר ומ"ה בשם מצוה תקראי. ולכן כל שהשיג תכליתו ונטהר בלי ביאת מים בביבס"ת אם נאמר דמי' מי אייכא מצוה לכתלה שיבא מים גם בביבס"ת, הרי יהי' זאת מצוה בפני עצמה, גם בלי תכליתה לטהר הטמא, וזה א"א דהאי ביאת מים יהי' כמו טהור הבא במים דין דיעיכן מצות נינהו, דיעיכן מצות נינהו, ולפ"י נתקשה הגאון בלי קרייה ונאמרה הקרייה רק למצוה. ולפ"י נתקשה הגאון

דוחט משמע ב글וי ולא בחלדה, וכן משמע מتوسط שם ל' ע"ב ד"ה החליד דחלדה פסולה ממשום דברינו שחייבת מפורעת. ובפרט דעתך פסול חלדה נראה דהוא מטעם מסתמא לא מכך שחייב שפיר בלי דרשה או עיקור או שהי' בשותח הסכין תחת העור, וכיון שכתבו הראשונים גבי עיקור דבה"ג דבשימים עקרים לא מכך שחת בלי פסול ה"ג בחלדה י"ל כו' וקצת ראי' יש לה ממה דלא נשנה בשום משנה האי פסול דחלדה רק דרך אגב הזכיר לפולגותת ר' ישוב ור' ע"ד ל' ב' ע"א ושם כתני בזה"ל: שחת את הושט ופסק את הגרגרת וכו' או שהחליד הסכין תחת השני ופסקו. והנה פסק את הגרגרת דחלקה ראשונה היינו עיקור וכפרש"י שם אבל האי ופסקו דחלקה זו דהחליד את הסcin תחת השני ע"כ אין הכוונה דפסקו דרך דרשה או עיקור דאי' הינו רישא ולמה לי החליד איז' דהאי ופסקו בשחיטה קאמור ומלמטה למעלה וא"כ למה נקט לישנא דעתם דמשתמע פסק בדרשה או עיקור אי לאו להשמיינו דפסול דחלדה הוא מטעמא דעתם א"א שלא ידרוס או עיקור או ישחה. ועיין במה שכתבתי בזה במשנה דף ל' ב' ע"א. ושהיי' נמי נתמעט מושחת דוממי' דחץ דהוא בב' וא לא בשתי פעמים ואם נctrיך הלכה לשהיי' הוא על שיעור שהי' ולקולא דלא תימא דאפילו שהי' מועטת, כל דחו פסולת, ואל תשיבו נאים מתקיימים גם ייחד לדעת הרמב"ם דבעינן מה' לתחלת כל הסימנים אין מקום לשהיית ר' הוועי' כנ"ל, אלא אכן פסקינו כלום לחומרא אבל לא נאחז החבל בתרי ראשון, דב██ שאיינו חד בעוף כשר לד"ה, דאי לרמב"ם דבמי שחייבת לתחלת כל הסימנים אין מקום לשהיית ר' הוועי' דפוסל בשהיי' כהגו' מושום דהוה כחותך ביד וברגל, ע"כ דלא עי' לתחלת כל הסימן ולא שניים בעוף אלא מפרש ההלכה דעל השוט ועל הקנה על מקום השחיטה ורוב אחד בעוף ורוב שניים בהחמה הוא השיעור דلاتחלת ודוק'ק.

עיקר ה' פסולי שחיטה

אבל כאשר תדקדק בפרש"י لكمן דף ט"ו ע"א ד"ה כלחו תנינה תראה דרש"י ז"ל בעצמו הדר ב' ממה שכתב בריש השוחט, וכבר כתוב השטמי' ק' בב'ק, דרש"י ז"ל היה כותב כמה מהודרות בפירושו על הש"ס, ואירע כמה פעמים דבמ"א נשר פירושו של מהד"ק ובמקרים אחר תקנו דהדר ב' מנוי, וכן גם בעין זה דכאן הביא רשי' ז'ל על דרשה משנה דף ל' ע"א, דוחט והתייא את הראש בב'א שלא הוליך והביא. ופלא דהרי שם כתני דשחיתתו כשרה, אלא דתלאו באם יש ככל צואר בסכין אשר מזה מצין לדיק היא בפחות מזה שחיתתו פסולה ולמה לא הביא רישא דמשנה דחתיא את הראש בב'א דפסולה. ועל עיקור הביא משנה ל' ב' ע"א דפליגי ר' ישוב ור' ע"ב בשחט את הושט ופסק את הגרגרת דהינו עיקור ולמה מניה משנה דלעיל דף ט"ו ש' ב' דשם כתני עיקר דין דעתך, דbullet שוחטין חז' מגיל קצר והמגירה מפני שהן חונקין - אלא ודאי דרש"י ז'ל השמייט הני משום דשם המזכיר מכלו בדרשה או בעיקור דחתיא את הראש בב'א יכול בדרשה, ושחט במגיל קצר ומגירה כולם עורף ולא עורף, ולעומת מול עורף בצד הוא מקום שחיטה עיי' בחודשנו שם יט' ע"ב ודף י' עי"ש. ושהיי' וחלדה שניהם יש להם סמק בשוחט כאשר נראה מה' דказמר ר' ל' لكمן דף ל' ע"א מנין לשחיטה שהיא מפורעת, שנאמר חץ שחוט לשונה, ופосל בשוחט בב' וג' מקומות. ואכן לא פסקין כוותי' אלא כרב בלב' וג' מקומות אשר אבל לגבי חלדה גם אנן דרשין צואת, דקרה דחץ שחוט דהוא רק גל'ם בעלמא

ר' ישמעהל דס"ל דמעולם רק שחייבת הייתה מורת ומכרשת אין בשחיטה מצוה ורק תקין כמו בטבילה ואין בה לכתלה ודיעבד וכל שרבו של סימן כשר בדיעבד ה"ה דלא עי' לכתלה יותר מה' תכ'פ'.

ולפסק הלכה חששו הפסיקים לכל השיטות ופסק המחבר ריש סימן כ"א כרמב"ם דשחיטה המעליה שישוחט שניהם בין בבחמה ובין בעוף ומ"מ פסק נמי כר' ואושעאי בסימן כ"ג ס"ד דהשוחט בסיכון שאין חד ונעטב בשיעור שהי' בשחיטה מوطט האחرون של סימן הראשון הרי זו פסולה. ותמה הדרישה מובה בט"ז ר' ס' כ"א דלמה מתייר הטור לכתלה לשוחט בסיכון שאין חד עי"ש מה שנדחק הט"ז. ובמבחן'ת של הניג גאנומים כאן לא חשו לקומם, דלפי דעתם היה להם להקשות דאפילו בדיעבד פסול גם בעוף דהיכן מצאו שהי' לכתלה ולא בדיעבד, דאם צרכין לשוחט לכתלה גם בעוף שני סימנים ממילא אית בי' שהי' גם בדיעבד לפסול, וכך לרש"י בשחה ממש במעוט בתרא כיון לצריך לכתלה לשוחט כל הסימן שובי אית בי' שהי' לפסול אף בדיעבד. אבל לקושיותם אין שום התחלה כלל כי מה שבארנו דהני שיטות אינם מתקיימים גם ייחד לדעת הרמב"ם דבעינן מה' לתחלת כל הסימנים און מקום לשהיית ר' הוועי' כנ"ל, אלא אכן פסקינו כלום לחומרא אבל לא נאחז החבל בתרי ראשון, דב██ שאיינו חד בעוף כשר לד"ה, דאי לרמב"ם דבמי שחייבת לתחלת כל הסימנים און מקום לשהיית ר' הוועי' דפוסל בשהיי' כהגו' מושום דהוה כחותך ביד וברגל, ע"כ דלא עי' לתחלת כל הסימן ולא שניים בעוף אלא מפרש ההלכה דעל השוט ועל הקנה על מקום השחיטה ורוב אחד בעוף ורוב שניים בהחמה הוא השיעור דلاتחלת ודוק'ק.

שגור בפי בעלי התלמוד חמש הlagenות שחיטה שהי' וכו' וקראים הlagenות מושום דכך נמסרו לנו בהללמ"ס וכן אמרו בראש השוחט ותו שהי' וכו' מנ"ל אלא גמורא ה"ג גمرا. אלא דרש"י ז'ל כתוב שם דכלחו הללמ"ס לאו דוקא דיש מהן שנקטו, כגון דרשה דהוא נתמעט מושחת דהינו ומש' כרש"י כגון כתיב כמו דרשה דממושט נמי מושחת ולא וקרו ואשר תנן במשנה דלקמן דף ט"ו ע"ב דbullet שוחטין חז' מגיל קצר והמגירה וכו' מפני שהם חונקים, ופרש"י ז'ל שאין חותcin אלא קורעין מפני הפגימות. ויש לתמורה טובא אם תرتטי מהם מפורשים בקרא איך כללים יחד בהlagenות שחיטה לאמר שהם רק מהלהכה, הלא יש נפקותה רבתא בזיה אס הוא תושב"כ או תושבע"פ וכאשר תראה לפניינו. אלא דאי אומר שאם תדקדק תראה דכלחו כתיב ולא בעין שום הלהכה אפילו על אחת מהן. דהנה הג儒家 הר' שחת שלא במקומות שחיטה וכחותך בידו או ברגלו הוה וכיון דאן ידעין דשחיתת סימני הצואר בעין וכמש' כהרמב"ן ז'ל עה' ת' דושחט ממשעונו בשלחה'ק כריטת סימני הצואר, ועד כמה הוא ושת וקנה. זאת לפינן מליקה דאסרה תורה ממול עורף ולא עורף, ולעומת מול עורף בצד הוא מקום שחיטה עיי' בחודשנו שם יט' ע"ב ודף י' עי"ש. ושהיי' וחלדה שניהם יש להם סמק בשוחט כאשר נראה מה' דказמר ר' ל' لكمן דף ל' ע"א מנין לשחיטה שהיא מפורעת, פסקין כוותי' אלא כרב בלב' וג' מקומות אשר אבל לגבי חלדה גם אנן דרשין צואת, דקרה דחץ שחוט דהוא רק גל'ם בעלמא

פתחה

לדידי' אתה קרא דזובחת כאשר צויתך לאמר שנצטוּה משה על הל"ש, וכך שאמור רבינו אליבא דר"ע (עיי' הטיב בערך א') הרי לפלא יחשב שרבי האcir בהאי הלהכה דכאשר צויתיך על הושט ועל הקנה ורובי א' בעוף ורובי ב' בבהמה, והשmitt מכל וכל הנ' הלוות שחייבת של השהיי וכו'. ורש"י ז"ל בגמרה שם ובפירשו ע"ת הרגש באזה וכותב דלאו Dokא אלא דעתה על הלוות שחייבת וכן הרמב"ם ז"ל בפ"א כתוב דכל דיני שחיטה נאמרו למשה ע"פ ונסמכו אcker דזובחת כאשר צויתיך, אבל מי לא יודה דרבבי בבריתא הוה לי להזכיר עכ"פ בפירוש ובפרט דמה דמציר ושת וקנה ושיעורן בבהמה ובעוף אין זה הלוות שחיטה, דכן בנחירה נמי בעין ושת וקנה ומסתמא ב' בבהמה דנפיש חיוטא ואחד בעוף דזוטר חיוטא כמש"כ רשיי ותוס' כמה פעמים במס' ז' דגש נהירה בסמנים בעין - אלא דכבר כתבנו בערך ב' דלר"ע בין בשחיטה ובין בנחירה היה סגי במדבר בסימן אחד בין בבהמה ובין בעוף, דהרי בmittה תלייה מלטא, דהינו בmittה תך מעל"ע כמו שביארנו שם, ורק כאשר נתחdish איסור נהירה ונצטוּ על האביה בחולין ג'כ', נתחdish ג'כ' היותר מפרכסת שחיטה אסורה עד עתה, וכן החוץ לקבוע שיעור שחיטה בבהמה ובעוף, כדי שנדע שהוא בטח ראוי' להmittה מיד בשהיי' מועטת, כי רק אז יש מקום להתריר מפרכסת סמובן, עי"ש הטיב, אמרו מעתה דכל זאת לגבי שיעור שחיטה דהוא הלהכה מוחודשת שניצרכנו לה עתה, אתה עתה הלהכה על פה, אבל בהני' ה' הלהכה שחיטה, אם נאמר דעתה נאמרו כמו שיעור דאחד בעוף וشنים בבהמה, הרי במדבר בקדשים לא היו פוסלים הני' ה' דברים את שחיטה, א'כ מהיכי תיתי נאמר דעתחdish עתה חומרא מוחודשת על שחיטות חולין, שלא היהת במדבר בקדשים, ואם תאמר דכבר היו בקדשים פוסלין שחיטה, א'כ לא ה' כאן צריך לחדים, ועל כן יפה אמר רבינו דכאשר צויתיך אתה רק על שיעור שחיטה בבהמה ובעוף שהוא הלהכה מוחודשת שנתחדשה עתה שנכנסו לארץ, ונאסר להם נהירה והותר להם האביה בחוץ, ולא יכול מיד מוחמת תאות נפשם לבן הוצרכו הני' תרתי דהינו שיעור ב' סמנים בבהמה וסימן אחד בעוף, אבל יתר דיני שחיטה בקדאו קא', ואי הני' ה' דברים פוסלים שחיטה, ע'כ דכבר נהגו כן במדבר ע"פ תושבע"פ, ואין כן צורך חדשם, ואי לא נהגו במדבר מהיכי תיתי נימא דעתה נתוסף להם חומר בשחיטות חולין מה שלא ה' במדבר בקדשים.

אבל ה' אנק' ושמע דברי אמת המאים עני' חכמים ומגלי' סוד הטעום בעין גודול הלה. והוא דבר כותבנו דכל הנ' הלוות שחיטה כתובים דושחת ממעט דרשה ועיקר גם שהיי' דושחת משמע ומשך ולא דרש ולא עיקר וגם בפעם אחת ולא בהפסקה. וכן ממעט חוץ לסימנים דהינו הגרמה, דanno הכרת סמני הצואר מול עורף בעין. וחילדה כבר מلت' אמרה מושום דעתחdish עלול לקלקל אם לא יהיו הסיכון מגולה והוא בעין עיקור של בה"ג שכטו ז"ל דעתמא דפסול מושום דלא מציז שפיר. ואם תרצה גם חילדה ממעטות כמו שהיי' דזומי' דחץ בעין שהוא בגלי' וביב"א, ודרכ' הלהכה ולא דרך דרשה ועיקור. וא'כ אין לנו צורך לשום הלהכה לידע אלל, אלא דלולי הלהכה לא הינו פוסלים שחיטה אלא בכולו או רובו בדרשה וכו', וכן בשהיי' בשחתת בהפסיקות הרבה עד שלא נשחת רובו בפעם אחת, אבל בעשה כל הני' במעט הסימן באופן דאי'קא' אין רוב סמנים שחוטים שפיר דתהי' שחיטה נפאלת מושום הא' מיעוט זאת לא ידענו מקרא. ולא מבער דלא הוה ידענו דהשחיטה נפאלת בכ' והוא כנהר וחנק, אלא דגם איסורא בעלמא לא הוה ידענו בפיסול מקצת הסימנים לא בשוט ולא בקנה. בקנה לא אפלו היה דורס ועיקר בשליש

זהאי מיעוט בפיסול שיגרום דתהי' כל השחיטה נידונית כנהירה, זאת לא שמענו מקרה רק מהלהכה. וכן מביא רש"י ז"ל אפסול דרשה סיפא דמתניתן דשחתת והתי' את הראש דשם דרכ' הולכה ולא דרך דרשה שחט אלא דמחמת קוצר הסיכון לא ימלט שלא דרש במקצת הסימנים וכן הביא על פסול עיקור, שחט את הושט ופסק את הרגשת, דהתס' ע"כ לא במגל קציר ומגירה מירוי דא'כ איך שחט אחד ופסק אחד אלא ודאי בסיכון פנים איינו עוקר רק מקצתו מבון ועיי"ש בתוס' ובמש"כ שם - וכעכ"פ כאן מתרץ רש"י ז"ל שפיר דלכלון קרי לי הלוות שחיטה דגש דרשה ועיקור במקצת הסימנים א'א לפסול מקרה דושחת כל שחטת כל הסימנים בלי דרשה ועיקור. וא' דרש ועיקר בمعنى' קמא, לא מבער' דלא הוה פסלין שחיטה ממש ז' אמר דתו אין כאן שחיטה, והוא אידך בנחירה, אלא דאפי' טרפה אפשר דלא הוה מכח הקרה, לויל' דאתא הלהכה ופסלה לשחיטה מכל וכל כאשר תורה לפנינו איה. ולכן שפיר קרי להו נבלון הלוות שחיטה דרכ' הלהכה אנו יודיעים דמעקבים השחיטה.

אלא דלפ"ז נצمح לנו קושי' חזקה עד מאד והוא, דהרי כל גדי' הוא בידינו דכל הלהכה דלא אתה לפרש ר'ל דבלעדת מתריש הקרה אין לה אלא דין דברי סופרים שאין לוין עלייה, ומכ"ש דלא נאמר דהני פסולי שחיטה יהיו פסולין שחיטה כ'כ' עד שתעשה נבלו והלא קרא דושחת שפיר מתריש מעצמו כנ"ל ואתה הלהכה רק להוציא איסור, דאפי' פסול במקצת השחיטה פסולת א'כ מלוקות וטומאת נבלה מני'ל. והפרמ"ג ז' בפתחה לה"ש נתעורר לחזור על שאר הלוות שחיטה חוץ מדרצה (ופלא דשכח עיקור דרואה ג'כ' למפורש בקרה) אם יש להם דין תורה לעני' ספקן וכדונה' ופשיטה ל' דין תורה ממש יש להם כמו דרשה מושום דאתא הלהכה לפרש הקרה - ותרי' תיווה קחצינאaca - חדא דגש על דרשה ועיקור יש לחזור והיינו בדרש ועיקר במקצת הסימנים כנ"ל, דזאת הוה תוספ' מהלכ' שלא ידענו מקרה, אלא בדרש ועיקר כלו או רובו כנ"ל, דהרי רוב הסימן שוחט, ונתקיים הקרה דושחת, ודל' האי מקצת דרשה או עיקור, ולול' הלהכה גם מעשה טרפות LICAA, דא' לחצי חייט בלי האי הלהכה דר' ישבב כאשר ביארתי שם עי"ש, וממילא דין לאמר דאתא הלהכה לפרש הקרה כיון דהקרה מתריש מיאלוי. ומה שמשמעותם שם ז'ל, "והאוכל מבהמה ששחה או החליד וכדומה לוקה מה'ת דהני אגמרי' רחמנא למשה שעון שנאמר ל"ת נבלון הכנ' הוא" ע'כ וזה הלאו דל'ית כל נבלון הכתוב במ"ת בפ' ראה לאחר שנאסרה נהירה על נחר ומעיקר נאמר, דהותר להם במדבר ועכשו נאסר להם בשור נהירה בלוא, וכאשר הארכנו בזה לעיל בעיקר א'. אבל לאמר דכולל גם פסולי שחיטה במקצת סמנים מניין לנו.

ויתר תימא דלמאן אמר הפרמ"ג ד haloות שחיטה דהינו ה' דברים הפסולים שחיטה נאמרו לפרש הקרה בין לר'יש ובין לר'ע א' אמר כך, דלי' ישמעאל דלא אתה קרא דזובחת על מצות שחיטה כלל רקמושחת דכתיב בקדשים נדע גם בחולין ומכח היקש דזאת תורת הבהמה והעוף וכאשר צויתיך קאי' אקדשים הכל כמו שביארנו בעיקר א', לא מצינו שום הלה' על האי ושות', כי הכל יליף מקראי, דב' בבהמה וא' בעוף מבואר בראש השוחט וכל הסוגי' שם אליבא דרי'ש אזלא, ולדידי' ובדידי' הני' הלוות שחיטה רק הלהכה בעלמא נינהו, כי אין לשום הלהכה סמק' בקרה דושחת שמתפרק מעצמו ומהיקsha ידענן שייעורי שחיטת בהמה ועוף, ופשיטה דין לאוקין על הלהכה כזו ומכ"ש דין לאמר דהוה נבלון כי הלהכה גופה לא לעני' טומאה נאמר, ולאו דבלונה' אצטוויך לנחר ומעיקר דליך שחיטה כלל - אלא אפלו לר'ע

בבבכמה, שוב כל לא נעשה גם סימן השני בהקשר לשחיטה, נפסל בשחיטה מקרים ונבלת הוה כמו נחירה. כך הוא שיטתו של ר' ל'. אבל ר' יוח'יך דהוא בר פלוגתי' ב'כ'מ', גם כאן דעת אחרת עמו. והוא דלית ל', סברת ר' ל' דבנשחטו רוב הקנה, דריהה כמוון דמנוא בדיקולא דמייא, ולאו דוקא רוב אלא גם בכל הקנה לית ל' סברא אז, ולאו דוקא הריהה אלא אפלו העצמו איינו כמוון דמנוא בדיקולא, כאשר הוכחת זאת באורך בסוגי' שם. ומהאי טעמי מציא סבר ר' דלבתיחה בעינן כל היסומים בשחיטה, ורק אידייעבד סגי' ברוב, והוא מן התורה, בכך מופרשת ההלכה על הקנה ועל הושט ר' ל' כולם, ועל רוב אחד ורוב ב' הוא הדיעבד. וכיון דaicא תורה שחיטה על כל הסמין, שוב אי אפשר לומר דמקצת בפיסול מפסיד השחיטה מסוים דליך רובה, דהא שפיר מצטרף מיוט בתרא לרובה. וPsiṭṭa דבמדבר לא נפסל בקרבו בשליל מकצת נהירה שהיתה אז הקשר בחולין, אלא גם עתה אין בו מושום מעשה טרפות, עתה מאחר שהנהירה נאסרה, ואפלו נחר השני לבסוף או לא נחר כלל, אלא המתין לה עד שמתה תוך מעל"ע, מ"מ אסורה באכילה מצד שנתחדשה ההלכה דעתה בעינן עכ"פ רוב ב' בבבמה להבשר, אבל מידי טומאה נתהר. ולפי"ז ר"ע קודם חזורה היה סובר מסוים באכילה למגורי הוה כטרפה, ופיסול במקצת אפלו בשני סימנים כשר מה"ת לגמרי, מסוים דס' ל' דכל מה שנתחדש עתה ע"י איסור נהירה ושיעור שחיטת שני סימנים הוא, דנהירה גמורה נאסרה בלבד דלא דלית כל נבלת, ונחירה בסימן אחד נאסרה רק באכילה, כי מה שהיה כשר בקדשים במדבר לא מazi להיות עתה נבלת. וממילא פיסול במקצת הסמין אין כאן מקום כלל לאסור מה"ת אם לא שנאמר יש טרפות לחץ חיות אז היה מקום לאסור בושט מקצת פיסול, אבל מהיכי תיתני לאמר כן בבל הכרה. עד שהחצירו ר' ישקב ע"י הכלל שקיביל מר' יהושע, והוא דנחרה במקצת הסמין גם במדבר היה פוסל השחיטה בקדשים, ולא מושום טרפות, אלא מסוים דא"א לנחירה שתעתה שחיטה, ורק ר' ל' דכל מעשה טרפות בסימנים נהירה הוה, דמ"ש נקובת הושט מן פסוקת הגרגורת, דכיוון דנהירה בחד סימן סיג', ה"ה דנקה"ו' נהירה מקרי, דהא לא בעין ומישך בנחירה כמו בשחיטה, כי היכי דנאמר דנקב לא מקרי נהירה, דכל מעשה טרפות בסימנים נהירה מקרי, והאי קבלה דר' יהושע לאו מזובחת כאשר צויתיך נצמחה, רק היא ישנה יותר ומרקא דושחת את בן הבקר דנאמר למצחו בקדשים, דגס אז הינה נהירה פוסלת ר' ל' דכל שנחרה במשעה טרפות בסימנים tuo לא מתכشرת בשחיטה, דין נהירה נעשית שחיטה, כך היהת מופרשת מצות ושות בקדשים בתושבע". אמרו מעתה דעתה ששכננסו לארץ ונכטו גם על שחיטת חולין ממילא הנהירה פוסלת את השחיטה, כמו עד עתה בקדשים וכיון דעתה בעינן ב' סימנים בבבמה לשחיטה, ומילא דגס בסימן השני פוסلت הנהירה את השחיטה.

והוא השוד גדול אשר רק הרמב"ב ז"ל היה משיigo במא דס"ל נקיה"ו היה נבלה מחייב, והטעם באזה דכיוון דנקב החוט הוה נחירה, ותו לא מציא להיות נשחתת. בבריגראת נמי אין לנו טעם אחר, כי לולי זאת הוה מציא לשחוות גם הגרגרת שלא במקומות חתק, דליתן כמאן דמנחא בדיקולא. וזה שורש הפelogתא דרי"ו ר"ל, בישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף. עיין בסוגי' בדרכינו בארכיות דף כת"ט ע"ב. ולכן רבי דקמפרש הקרא דכאשר צויתיך דעתכו משה וכוכי אליבא דר"ע, לא מציא אמר רק מה שנטה חדש עתה מהלכי' שחיתות חולין, והוא דבעינן לכתחלה ב' סימנים שלמים ובדייעבד סג'י ברוב א' בעוף וברוב שניים בהמה דבר שלא היה נהוג עד עתה

האמצעי באופן דבעת שנספק הרוב היה בדרכה, דהרי תורה בהגרים שליש האמצעי כשרה כדאמרין ל�מן יט ע"א וכן הלכתא ומתעם דכיוון דהני ב' שלישים מצטרפין להיות שחיטה כשרה, לאמצו מצטרף למעשה רפואי. אלא דשאנו במקום שחיטה משלא במקומות שחיטה, כמו שכ' התוס' שם, אבל רק מטעם דהילם"ס הוא דבמקומות שחיטה הוה פסול בשחיטה, ואמרינו להיפך דaicca כאן פסול בשחיטה, ואין כאן צירוף לשחיטה עי"ש בחידושי הרדיולוי הלכה דפסול במקצת השחיטה מקלקל את השחיטה גם טרפו לא היה במקצת הנרגות אפילו בשילש אמצעי, ובשות נמי אי אין טרפו לח"ח והוא הסברא החיזונה וכבר שhot הקנה ואפי' התחליל לשחות בשות יש סברא לומר לדלא אייכפת לו אי דורס וועקר מקצת מן הווט בשעת שחיטה דכחדא מעשה קחشب. ומשי"ה בעינן הלכה שמקצת הסימנים בפסול מפסידות השחיטה.

אלא דהא מלטה אמרדי דבעין הילכה על פיסול במקצת הסימנים, ולולי הילכה אף כשר לאכילה הוה לאו ד"ה הו, כי הוא פלוגתא רבתא בין ריו"ח ור"ל לנקמן דף ל"ב, וכמה פלוגותות שביניהם תלויות זהה. ולא אאריך כאן בואור כל הסוגני' דשים, ושאר הסוגיות המסתעפים וرك הראשי פרקים הראשונים כאן ומיל שרצו לבוא עד תוכן הדברים לאורך ורווח ועומק העניינים עיינ בחדושים בסוגני' שם, ובסוגני' דף כ"ט ע"ב דפלויגו אי ישנה לשיחיטה מתחילה ועד סוף ובסוגני' דמגראמת ט"ט ע"א.

ותמצית היוצאה מכל הלין סוגיות דרי"ח ור"ל ישבו על מודucha זו, ומה יופסל במקצת הסימנים כנ"ל, וס"ל לר"ל דעתמא דהא מלאה הוא משום דכל שນפסק רוב הסימן הזה מכמן דמנחא בדיוקלא, ושיעור השחיטה באמות גם לתחילת רוח אינו אלא רוב סימנים וכדעת הר"ר אושע"י שבאתה בעיקר הקודם, דכל שחותך יותר מרוב הוה כחותך ביד וברגל, וא"כ מי שדורס או עוקר אפלו רק במקצת הסימן הרי ליכא רוב הסימן בשחיטה כי מייעוט בתרא לא יחש שחיטה כלל רק רוב הראשון, ולכן אין חילוק בין דרש או עוקר כל הרוב או רק מיקצת מן אותו הרוב, דתו אין כאן רוב בשחיטה. ולפי"ז שלא במקומות הפיסול יכול לשחות שחותה הונגת ואיינו אלא טרפה ורק במקומות השחיטה נפסדת השחיטה דליך רבו בשחיטה. ולפי דעת ר"ל הא מלאה אית ל"י לר"ע גם קודם חזרה, דاع"פ שהיה סובר כסימן אחד בשחיטה וסימן אחד בנחירה מוציא מידני נבלה מ"מ היה מודה בדבר סימנים רובן בשחיטה ורק מעוטם בפיסול או בעוף סימן א' רבו בשחיטה ומעוטו בפיסול נבלה הוה,-DDוקא כסימן אחד בנחירה וס"י אחד בשחיטה ס"ל דטהור מידני נבלה, משום דבמדבר היה מכשיר גם באכילה בקדושים, דכיוון דבmittah תל"י מלאה אפשר להיות בשחיטה אחר הנחירה, דכל זמן שלא מת לא עשתה הנחירה פועלתה ולמה לא נוכל לשחיטה, וגם טרפה לא הוה אז כיון דהנחירה לא נאסרה, וא"כ גם עתה שנאסרה הנחירה אינה אלא לטרפה ששותה, אבל בשחט במקצת פיסול גם במדבר היה הקרבן נפסל, דהרי לא נתקיים ושחט אף בסימן אחד דהרי אין כאן רוב סימן בשחיטה כנ"ל. ועיין בדף ל"ב בסוגי' שם דכתבי ר' דבאות גם זאת דכל שנשחת רוב הוה כמנחא בדיוקלא ידעינו מהאי הלכה דכל פיסול אפלו במקצת הסימן פוסל. ור' ישבע החיזרו ע"י הכלל שקבל מר' יהושע, דכל שנפסלה בשחיטה נבלה. ואע"ג גם ר"ע ידע דפסול בשחיטה נבלה, אבל היה סובר דזה לא נקרפא פסול בשחיטה, משום דשיעור שני סימנים הלכה מחודשת היא, ולא באה אלא לאיסור אכילה כנ"ל, מ"מ ר' יהושע דamar כל רצח לכול גם פסול בשחיטה המחדשת, דהינו שני סימנים, ופליג אסביר דר"ע לאמר דכל שנתחדשה ההלכה דבעינן שני סימנים

פתחה

חולין, עיקר בפניו עצמו להאי דין.

הנה בדיקת הסכין לשחיטה לא נזכר לא בשונה ולא בברייתא, ואדרבה תנן במתניתין ט"ז ע"ב, ובכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה, וכי סתם סכין פסול לשחיטה איך מוציא דקה אלו שהמה כל אומניות עשיית פגימות על פni כל החוד, כיון דגס בסתם סכין העשו לחותך פסולה השחיטה. ומה שאמור בגמרה שם כען מגירה שניינו, ע"כ אין הכוונה דבסcin כען מגל קציר ומגירה שניינו, דהה לעומת מגל יד דרישא כתני, וכן כתני בהדי שנים וציפורן, אלא דחש"ס מדיק דడוקא פגימה כען מגירה בעין לפסול. ורק ממירמא דר' חסדא אמרה בתרא שמעין לרשותה חוויב בדיקת הסכין. ואופן שמעותו הוא נפלא מאד, באמורנו מניין בדיקת הסכין מה"ת שנאמר ושותם זה, והוא קרא דכתיב בשאל המלך, והויל להקשוט ע"ז דhai דברי קבלה ולא דברי תורה הוא, ולא עוד אלא דעת'כ זה תוס' על דברי תורה, דב תורה כתיב רך ושותט או ושותט ולא כתיב "בזה" ושותל הויסף ושותטם "בזה" הרי דהתורה לא הקפידה על הסכין לבדקו לא בתחללה ולא בסוף, ורק שאל הקפיד מdadmor "בזה" ואיך אמר דבדיקת סcin הוא מוה"ת, אבל לעומת זה פריך להיפך, פשיטה כיון דכי נקב טרפה, וממשני בעי בדיקה לחכם אמרין וכו', עד שלבסוף הסוגי' מסיק דבעי בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, וכל שלא בדק כן שחיטתו פסולה וכן הלכתא. וממי לא ישנותם על המראה הנוראה הללו, דכמה רוחוק האי דין בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא לעcobava, מדינה דמתניתין דבכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה והשנים מפני שם חונקן.

אבל עשה אונז' כאפרכסת ושמע איך יתפרש המשנה והגמ' ומוטוכם הרבה פסקי הרמב"ז ע"ל. כי רך הוא היחיד והמיחוד שבין הפסיקים אשר העמיק בשכלו האלקין, להבין דברי חכמים והחכמ' מדבריהם סלת נקי', בירור ההלכה האמתית. ואני העני יגעתי יגעה רביה ונוראה, ובשבבי על מטהי ובהליך ביתני, בחצרי וברחוב העיר, בשעת אכילת מזוני, ובדברי עם הבריות לא הסחתי דעתני מעוני, עד שהגעתי עד תכליתו כפי קט שכלי, ונראות האורות שנגלו לי מן השמים תלי'ת בכל מקום שימושכני נפשאי למצוא האמת בזכות האבות הקדושים נ"ע וזה הוא ג'כך מהענינים האלה. וזה החלilo בעזר הנזון לעיף כת.

הנה בין לרשי' דעיקור דהלים לשחיטה הוא שוחט בסcin פגום, ובין לבה"ג דלא מנה בהל"ש עיקור דסקין פגום, לשניהם סcin לא נאסר כלל. דלבה"ג כתבו התוס' דר' ט' ע"א ד"ה כלחו דשותט בסcin פגומה איינו שוחט אלא חונק لكن לא מנasm בהלכות שחיטה, וכיון פגומה איינו שוחט נמי מושחת נמי מושחת ולא וכיון חכם ויבין את זאת, דמ"ש מדרש דממעט נמי מושחת ודרס ומ"מ חשבם בין הל"ש. וגם לרשי' נטמעט מגל קציר ומגירה מושחת ולא וחונק, וכגדתנן במתניתין מושם דהן חונקין וכפרש"ז ע"ל שם דאיון חותכן אלא קורעין, ולא נזכר פגימה כלל, ועיין בש"ת ק"ז בחת"ס י"ד סימן ט"ו שכותב שם בתוך הדברים ז"ל: אטו פגימה נאמרו לממ"ס עיקור ושהיה' נאמרו וכו'. וכיון דליך לא קרא ולא הלהכה על סcin פגום, רק דבעין ושותט ולא וקורע ולא ודרס, לא הי' עליה על הדעת דבניע בדיקת סcin לעכב, דהרי כל שאינו מרגיש בשחיתתו שקרע רק שהוליך והביא הסcin בili העכבות דבר "ושחט" קריין בי' ואין "וקרע" רק כשהרגיש שקרע או שניראה בתוך החתקן אייזו מקום שיקרע ולא נחתך. והרי הדבר מוכרכה דכיון דזה נקרא "ושחט" זהה "וקרע" ע"כ המעשים אינם שווים ונרגש או ניכר בין מעשה למשעה. ופלא תורה בלשון הש"ס דפרק פשיטה, כיון דכי נקב טרפה, ולא אמר כיון דכי פגום טרפה, הרי דפגימת הסcin לא נזכר כלל בהלהכה. ובלב Ari'

בקדשים, כי בקדשים בבהמה הוה סגי בדיעבד בסימן אחד, ובעוות לא היה נהוג ששחיטה כלל, אבל בפסולי שחיטה הנה בכולא סימנים והן במקצתם, לא נתחדש עתה דבר, ודינם כמו שהיה במדבר בקדשים, וכך לא האקרים רבי כאן, וכל המשניות דמכילתן נשנו כר"ע קודם חורה, וכך באוא"ב וכסחה"ד, לא פטור אלא בנותר ומעקר דלא שחת כלל, אבל פסולי שחיטה במקצת הסימנים, דיינם אלא חומרא דרבנן לפסול, לא להקל אמרו לפטור מכסי ואוא"ב, והשותט ונתבנלה בידו דקטני התם, היינו שמתעם גמור שחיטה ולא שנספלה בשחיטה, ורק לאחר חזרה נשנה האי דין, ועיין בזה بما שכותבי שם בפ' אוא"ב ובפסקין הרמב"ס שם, דברים המכrichtים לפרש כן ותרוחה צמאונך.

ול כל זאת אליבא דר"ע, דנחרה הייתה מכשרת במדבר, והשחיטה הייתה מצוחה תחללה בקדשים ואח"כ גס בחולין, אבל לר' ישמעאל דמעולם לא הייתה נחרה מכשרת רך ששחיטה, מAMILא דהשחיטה לאו מצוחה היא רך תיקון לאו דנבללה, גם אינה מתרת מיד איסור אבומה"ח, רק במיתה תלייא מלטה, כמו בנהירה לר"ע, ומAMILא דמאי' היהת נחרה בב' סימנים וכדיילף את ראשו דבר הותז, ומAMILא דגס לכתלה לא בעין יותר מרוב, ולא כל הסימנים וכאשר תראה באמת מלשון הש"ס ריש השוחט דקאמר שם אי מה בהמה ברוב שנים הרוי דנקט רך רוב שנים גם לכתלה, ואע"ג דמאי' ראשו שכבר הותז ילי', משומם דגס רוב מקרי כבר הותז. דע"כ לאמר כן, דהרי בDAORIYTA א"א חלק בין לכתלה לדיעבד, וכיון דמקובל אצלנו דרובי כמותו, ע"כ דהוא השיעור דלכתלה דהה אין בשחיטה מזו רך הקשר ותיקון בעלמא. וכך לר' ישמעאל לא בעין שום קבלה או הלהכה על פסולי שחיטה אפילו במקצת השחיטה, כמו שביארנו לר' אליבא דר"ע. ואפיו אם נאמר דלי"ש נמי לאו מקראי ידע שיעור ומוקם השחיטה אלא מהלהכה, מ"מ לא מהלהכה הנשענת על הקרא וזוחבת כאשר צויתיך דhai קרא לא אתה לצוות מיידי, אלא מהלהכה המפרשת קרא דושחת את בן בבר כ' שם איכה ציוו על השחיטה הנה בקדשים והן בחולין. ולידי' פשט הלהכה דעל הוושט ועל הקנה היינו מקום השחיטה, ועל רוב א' בעוף ועל רוב ב' בבהמה היינו שיעור השחיטה לכתלה.

וראה עתה כי רביב אליבא דר"ע דקסמן האי הלהכה על הקרא דוחבתת כאשר צויתיך, א"א לפרש בעל הוושט ועל הקנה היינו לציוו מקום השחיטה אתה, דהרי מקום השחיטה כבר ידענו מושחת בקדדים וכומוד דכתבונו, דלא אתא הלהכה על שאר הלהכות שחיטה שכבר קיבל ע"כ במדבר בצוויו דושחת, ה"ה וכשי' דלא בעי עתה לציוו מקום השחיטה דהוה קנה וושט, אלא ע"כ דגס זאת על השיעור אתה דבעין לכתלה שני סמנים שלמים, הון בבהמה והן בח' ובעוף דעד עתה לא הייתה השחיטה נהוגה בח' וועוף. ומזה ג'כ'rai לרמב"ס דגס בעוף בעין ב' סימנים לכתלה, דאי בעוף ג'כ' לכתלה בסימן אחד, מה חידש עתה דבעין ב' סמנים שלמים בבהמה לכתלה, דהרי כבר היה זאת כן בקדשים, אלא ודאי דקאי גם עופר להצריך לכתלה ב' סמנין' ודוק היטב כי הדברים אמורים ועמוקים תלי'ת.

עיקר ו' בדיקת הסcin לשחיטה

יחדתי עיקר מיוחד בדיקת הסcin, מפני שהוא עניין סגור ומסוגר בש"ס ופוסקים, והוא מڪצע גדור בדייני שחיטות כידוע, וכבר חרטמי קונטרס מיוחד לבירור העין הרם והנשא הלהא, הנקרה בשם "הלהכה למשה" ומאי שיצא החבור לאור עולם, ניטוסף לי בזה תוספת מרובה, לכן אמרתי לייחד כאן בפתחת חבורי על

לחכם, כי בדיקה כזו בעי הבדיקה ייחירה והבנת הלב, דע"ז קאמר להבדיל בין התמא והטהור, בין נשחת ח齊ו או רובו של הסימן, ועיין מש"כ בזה בפרק אלו טרופות דף ע"ב. וזה דקמתרץ הש"ס על הקושיש, דפשיטה דכי נקב טרפה, ולמה לי בדיקת סכין, ואם ירצה להיות בטוח מעצמו יודע שצරיך לבדוק סכינו, ומוה חידשין ר"ח, ומתרץ דבבדיקה לחכם קאמרין, ר"ל דחידשין לו הרבה, דלא תלי הדבר באט נקב או לא נקב, אלא בסכין, אם פגום או לא, אשר זה עבי חכם לראותו. כי להרגיש בפיגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת דבעי הבנת הלב והבנה יתירה, ציריך חכם. ועיין פריך דהרי האי בדיקה לחכם באמות אינה מעכבות, ואני בה אלא משומס כבודו של חכם, כדאמר ר"י דלבתוליה היה הסcin שלם מכל פגום, אבל בדיעבד לית לו בה, כי כך הייתה דעת ר' יוחנן, וכאשר אבואר, ע"ז משני דמדרבנן וקרוא אסמכתא בעלמא, ר"ל לא תימא דהאי חיווב בדיקה על פגימה דקה דבעי חכם הוא מדברי קבלה שהי' כן מאי, כי היכי דתקשה על ר"י דאמר דאיו אלא סלסל של בעלמא מפני כבודו של חכם דזה ליתא, אבל חומרא דרבנן הוא מהיכי תמי ועיין שני חלק, שמכחיה דשם לא נחתק ר' נקרע דטרפה, ומיליא מי שירצה להיות בטוח שלא יקלקל את השחיטה, ובפרט אחר שתתקנו ח"ל ברכחה בשם מלכות על השחיטה ודאי לצריך לבדוק את סכינו תחללה, אבל לדריש מקרה לצריך לבדוק הסcin מהיכי תמי ועיין שני דבעי בדיקה לחכם קאמרין. תירוץ זה לפי פירוש זה בקושית הש"ס ציריך ביאור מבון, גם מה דפריך אח"כ, והוא אר"י לא אמרו להראות סכינו אלא מפני כבודו של חכם, ומשןי מדרבן וקרוא אסמכתא בעלמא הוא, ואני מובן, וכיון דאיין בהוראת סcin לחכם אלא מפני כבודו של חכם, גם מדרבן אין וכיון דאיין בדיקת סcin וכו', דאם בדיקה לחכם קאמר ר' יוחנן לא מפני כבודו של חכם, לא שיד לשאול מניין, וגם לא לסמכו על הקרא. ועיין דזאת קשה לי, דאל"כ מה פריך מר"י וכי לא ידע דמדברי קבלה לא לפינן דינים חדשים, עיין בב"ק ב' ע"ב ובמקילתן קל"ז ע"א, ובתוס' שם ד"ה אתיא גייה ודוק. אבל ידועה דעת הרמב"ם ז"ל דסל' דמשום לתא דיסורה נגעוBei, ולא משומס כבודו של חכם ז"ל פ"א הלכ' כי מה"ש: כל טבח שלא בדק הסcin שלו שחתה בה לפני חכם וכו' מנדיין אותו לפי שיסמוך על עצמו עם אהרת ותהי' פגומה ושחית בה וכו' עכ"ל. והרבה די נשכח לישיב דעת הרמב"ם ולהשוותה עם הגמרא דכאן עיין לח"מ שבספלתי ויתר אחרים, ובמחלוקת העלו חופה בידם. אבל האמת יורה דרכו, דהנה הא דבעין הוראת סcin לחכם, או שייבודק הטבח קמי' חכם כלשונו הרמב"ם, הוא משומס דגס פגימה דקה שאין בכחה לעקו נמי פוסלת השחיטה, והוא ודאי מדרבן דסמכו זאת קרא דשאל פושת השחיטה, שלא דל"א בושחתתם וכדכתוב בתורה, ושחית ולא וקרע, אלא דבעין גם "בזיה" לשחות בסcin שלם ולא בפגום בלי השקפה על גודל הפיגימה אי מazi קרע או לא, דכל שהסcin נקרא פגום, פועל השחיטה והוא מדרבן. ולמצוא פגומה כזו, ציריך הבנת הלב וטרחא יתריא לכך ע"ב ע"א במשנה ר"ש ואמר אם שרה כדי ביקור מפרש הרמב"ם ז"ל בפיהם"ש, דהינו ביקור סימנים לאחר שחיטה, ותמהו עליו דהרי בדף ט' ע"א קאמר בגמרא, Mai לאו כדי ביקור סימנים, ואיכא ראי' לטבח צריך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה וקאמר אבי לא, היכי אמר ר"י כדי ביקור חכם, ופרש"ז ז"ל לבדוק הסcin להראות לחכם. אבל אני כתבתבי שם דהרמב"ם ז"ל הי מפרש דברי אבי היכי, לא דבטסת שחיטה אפשר דלא עבי שום בדיקת סימנים, דיויכל לסמוד דמסתמא שחיט שפיר, אבל בשחיטת שחיטה מצומצמת לצריך ביקור להבחן אם הוא מחיצה או רובה בדיקה כזו עבי חכם, ולעלום אסימנים קאי ופירוש זה מוכחה עי"ש בחודשי. ומעטה הרי לפניך דהנתם ודאי לא מפני כבודו של חכם קאמר, אלאadamaire דשחית שחיטה מצומצמת עבי להראות

נתערר על דקדוק עצום הלאה. אבל עיין בהගות הגאון רצ"ה חיוט ז"ל שכטב וז"ל: גמור פשיטה כיון דכי נקב טרפה, נ"ב: עיין ש"ס סימן י"ט סק"ד מה שתפס על הדרישה שכטב בטעם בדיקת הסcin משומס דכתיב ושהחיתם בה, ודחה הש"ק מכאן, אמרנו דע"ז לא ציריך קרא, רק על בדיקה לחכם מורה הקרא עי"ש, ונעלם במחלוקת דברי בה"ג ריש הל"ש, שתפס הפטשות לשון ר"ח, מנין לבודיקת הסcin מה"ת שנאמר ושהחיתם בה, משמע דלא ה' לפניו גירסת הש"ס כאן, או שסובר (והוא הייתר מסתבר), דה"ק בגמרא, פשיטה כיון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אtmpar, עכ"ל הגאון ז"ל. וכונתו דמכך האי דקדוק דלא קאמר פשיטה דכי פגום טרפה, אלא דכי נקב טרפה, מפרש דהכי קאמר פשיטה דכי נקב טרפה, דהינו אם יריגש שמנקב וקורע, או שיראה במקום חתק שיש שם איו קרע שאיןו חלק, שמכחיה דשם לא נחתק ר' נקרע דטרפה, ומיליא מי שירצה להיות בטוח שלא יקלקל את השחיטה, ובפרט אחר שתתקנו ח"ל ברכחה בשם מלכות על השחיטה ודאי לצריך לבדוק את סcin תחללה, אבל לדריש מקרה לצריך לבדוק הסcin מהיכי תמי ועיין שני דבעי בדיקה לחכם קאמרין. תירוץ זה לפי פירוש זה בקושית הש"ס ציריך ביאור מבון, גם מה דפריך אח"כ, והוא אר"י לא אמרו להראות סcin לחכם אלא מפני כבודו של חכם, ומשןי מדרבן וקרוא אסמכתא בעלמא הוא, ואני מובן, וכיון דאיין בהוראת סcin לחכם אלא מפני כבודו של חכם, גם מדרבן אין וכיון דאיין בדיקת סcin וכו', דאם בדיקה לחכם ר' יוחנן לא מפני כבודו של חכם, לא שיד לשאול מניין, וגם לא לסמכו על הקרא. ועיין דזאת קשה לי, דאל"כ מה פריך מר"י וכי לא ידע דמדברי קבלה לא לפינן דינים חדשים, עיין בב"ק ב' ע"ב ובמקילתן קל"ז ע"א, ובתוס' שם ד"ה אתיא גייה ודוק. אבל ידועה דעת הרמב"ם ז"ל דסל' דמשום לתא דיסורה נגעוBei, ולא משומס כבודו של חכם ז"ל פ"א הלכ' כי מה"ש: כל טבח שלא בדק הסcin שלו שחתה בה לפני חכם וכו' מנדיין אותו לפי שיסמוך על עצמו עם אהרת ותהי' פגומה ושחית בה וכו' עכ"ל. והרבה די נשכח לישיב דעת הרמב"ם ולהשוותה עם הגמרא דכאן עיין לח"מ שבספלתי ויתר אחרים, ובמחלוקת העלו חופה בידם. אבל האמת יורה דרכו, דהנה הא דבעין הוראת סcin לחכם, או שייבודק הטבח קמי' חכם כלשונו הרמב"ם, הוא משומס דגס פגימה דקה שאין בכחה לעקו נמי פוסלת השחיטה, שלא דל"א בושחתתם וכדכתוב בתורה, ושחית ולא וקרע, אלא דבעין גם "בזיה" לשחות בסcin שלם ולא בפגום בלי השקפה על גודל הפיגימה אי מazi קרע או לא, דכל שהסcin נקרא פגום, פועל השחיטה והוא מדרבן. ולמצוא פגומה כזו, ציריך הבנת הלב וטרחא יתריא לכך ע"ב ע"א במשנה ר"ש ואמר אם שרה כדי ביקור מפרש הרמב"ם ז"ל בפיהם"ש, דהינו ביקור סימנים לאחר שחיטה, ותמהו עליו דהרי בדף ט' ע"א קאמר בגמרא, Mai לאו כדי ביקור סימנים, ואיכא ראי' לטבח צריך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה וקאמר אבי לא, היכי אמר ר"י כדי ביקור חכם, ופרש"ז ז"ל לבדוק הסcin להראות לחכם. אבל אני כתבתבי שם דהרמב"ם ז"ל הי מפרש דברי אבי היכי, לא דבטסת שחיטה אפשר דלא עבי שום בדיקת סימנים, דיויכל לסמוד דמסתמא שחיט שפיר, אבל בשחיטת שחיטה מצומצמת לצריך ביקור להבחן אם הוא מחיצה או רובה בדיקה כזו עבי חכם, ולעלום אסימנים קאי ופירוש זה מוכחה עי"ש בחודשי. ומעטה הרי לפניך דהנתם ודאי לא מפני כבודו של חכם קאמר, אלא adamaire דשחית שחיטה מצומצמת עבי להראות

פתחה

קושי' זו בבית מדרשו של ר' י, אבל באמות זה איןו אלא דרchter'א המציא תירוץ זה מתווך דברי ר' המחולק עם ר' ל', בהא דמקומ חתק ושלא במקום חתק, וא"כ בימי ר' עדינו לא נתקבל עכ"פ חזרת ר' ע, וממילא דכל פסוליה שחייבת במקצת הסימנים אינם לכל הייתור אלא מדרבנן אסורים, ולכן שפיר אמר ר' דלהראות סכינו לחכם, שהוא על פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, דאין בה אלא מפני כבודו של חכם, אבל לאחר אשר אמראי בתראי קיבלו חזרת ר' ע, וקבעו במסמורות נתועים דכל פיסול במקצת החניתה נבלה נחרחה ממש, שוב החמירו בפוגימה אפילו אינה אוגרת פסולת מדרבנן אף בדיעבד, כי סמכו אקרה דושחתותם זהה לפסול סכך פגום, אפילו אין בכך האי פגימה ליקרע כלל. ולהאי פגימה כדי להרגש בעי חכם מדיינא כאשרaira תירוץ כל זאת בארוכה במקומה ומילא שוב הוה הוראת הסכין לחכם עיקר הדין ומשום ליתא דאסירא, ועל חנם טורה הפלתי ז'ל לישב דעת הרמב"ם ולומר דמאחר דתקנו ח'ל להראות סכינו לחכם מפני כבודו של חכם, הטבח שעובר ע"ז, נעשה האי עבריה לשטן לו, מען דחולק אידיינא דנקבה הריא בין סימון לסייעו, אבל עין בסימון עצמו מודה גם הא דר' דכאן קודם חורה וכו' לאו ר' בעצמו אמרו אלא רח'ב'א ממשי, גם זאת רק בלשון "אללא" לאחר שדחה ז'ל דלבני הנקה עצמו כ"ע מודים דהואCMDMB'ד, לא קשה זאת אבל אז יותר תמורה למה הביא כל האי מימרא לדחות תירוץ של ר' ל', דבלאה'ה הולל', כיון דעתך הנקה, מה לי מקום חתק ומה לי שלא במקומות חתק, אם דבר זה פשוט כ"כ, עד שאנו אמורים דאפילו מען דחולק אידיינא דנקבה הריא בין סימון לסייעו, אבל עין בסימון עצמו מודה גם הא דר' דכאן קודם חורה וכו' לאו ר' בעצמו אמרו אלא רח'ב'א ממשי, וגם זאת רק בלשון "אללא" לאחר שדחה דר' ל' לא תירוץ מיד ואמ בימי'ד של ר' י נתקשה קושי' ז' דורמינו ווי' ור' הי מתרצה כנ'ל, ודאי הי צrisk לעמיד דברוי בראשיא, ולא לסדרו לבסוף ובדר'ל אלא ארכ'ב'א אר' וכו', אבל עין לקמן בחדשנו שפיישתי הסוגי' לדעת הרמב"ם, כי ר' רצה למצוא טעם להאי הלכה דר' ישבע, דאפילו שחת הרוב בהקשר שחייבת, פסול מקצת בדרשה או בעיקר לעשותו נבלה וכוכלה נחרחה, וקאמר משום דהאי מיעוט בפסול מצטרף להשלמת הרוב, דמייעוט בתרא לא מצריף להשלמים רובה בשחייבת, משום דכיון דאייפסק רובה הוא CMDMB'ד ותו לא איצטוך לשחות איפלו לכתילה לא, וכשיות ר' אושיעיא בתוס' ל' ע"ב ד' החליד, וא"כ ע"כ שני המימרות אמרם ר' ל', כי תלויות זו בזו, כי רק מכח דס'ל דآخر פסיקות רוב הסימן הרוי הוא CMDMB'ד, מצרי אמר האי טעמא של ההלכ', ומה מקצת הסימן במיעוט קמא בפסול פסולת את השחייבת, אבל בזה לא מטורץ הקושי' מפסח'ג' דקטני נמי בין הטרפות דמה'ג' גופא הוא לי ליחסוב לנבלה כיון CMDMB'ד,תו לא מצי שחות הרוי עכ' דר'ל מעולם לא אמר מלתי' כדי לישב המשנה כר'ע לאחר שהזהה, אלא כדי ליתן טעם לקבלת ר' ישבע, ע"ז קאמר אלא ארכ'ב'א אר' כיון קודם חורה כאן לאחר חורה משנה לא זהה ממוקמה, הנה גם זאת אינם דברי ר' יוחנן, אלא ר' חייא בא' למד תירוץ זה, ממה דר' מחולק הי' עס ר'ל, על מה דאמר לחקל בין מקום חתק לשלא במקומות חתק בפסול במקצת הושט, דר' לית לי' CMDMB'ד לא הריא ולא הסימן עצמוני, ולכן דלכתחלה בעינן לשחות הסימנים כולם, וממילא דגם במקומות חתק מצטרף שפיר מיעוט בתרא להשלמים הרוב בשחייבת, אבל סובר בטעמא דהאי הלכה, דכל שנעשה מעשה טרפות בסימנים ואיפלו רק נקב בשטח, הוה נחרחה, כי ס'ל ישנה לשחייבת מתחילה ועד סוף, וה'ה לנחרה מתחילה ועד סוף, ומתיini דאלו טרפות כר'ע את' דלית לי' הא הלכה דר' ישבע, זאת אמר ר' ר'ח' ב"א הויסיף מדיל'י' דמליא לאחר שבימי'ו כבר נתקבל האי חורה דהדר ב' ר'ע צ'ל' דמשנה לא זהה ממוקמה כמו שהיתה שנוי' קודם חורה, אבל כמו דר'ל לא אמר תירוץ על קושי' הש'ס מאלו טרפות, כן ר'י לא אמר בה מייד, אלא הקושי' נתקשה בימי' רבא, ורבא ה'י המתרץ הראשון ואחריו אחד מבני דורו, רצה להעMISS תירוץ משום ר'ל דה' מחק בין מקום חתק לשלא במקומות חתק ואשר נדחה, דמנהני תרי מרמות א'א להמציא תירוץ זה כנ'ל, אמר רח'ב'א תירוץ אליבא דר'י, ואמרו בשם כלו הייתה נתקשה

ועפ'gi הדברים האלה בארטהי השיטות בסוגי' דשם, והמה שיטת הרשב'א והרא'ש והטbor בדעת הר' י' מצד אחד, ושיטת הר' י' והרמב'ם ז'ל שהמה איזו בחוד שיטה מצד השני, ודלא כב' דסובר דהרב'ם כר'ב'א, כי זה ליתא דהרי הרשב'א פסק מהני אמוראי דחלקו אר'ח, ורמב'ם ורא'ה ז'ל פסקו כר'ח, דהנירת הצפורה דהיאנו הרשות הצפורה פסול בסכין, אפילו אינה אוגרת כלל, אלא זהה מדרבנן גזרו ח'ל על סכין פגום עג' דין בכחו לעkor הסימן, וסמכותו אקרה דושחתותם זהה, וזה אחר שקבלו החורה דר'ע דפסול במקצת הסימנים נבלה מה'ת הוה עי'ש בארכ'ות ולא הראשונים כאן רק הני פסקי הרמב'ם ז'ל המעדים כולם עדות מכוונות ע'ז דפוגימה כ'ש אינה פסולת אלא מדרבנן.

א') **הרמב'ם** בפ'א הט'ו וט'ז כתוב וא'ל. היה התלם הזה מרוח אחת לא ישחות בה ואם שחת דרכ' הרוח שאין הפוגימה נכרת בה שחייבת כשרה. כיצד שבדק בהולכה ולא תרגיש שיש בה פגם, וכשתחזר אותה בהבאה תרגיש שיש בה פגם וכו', עכ'ל. הנה בפסק הלאה נלאו כל אנשי חיל למוצה ידים ורגלים, דהרא'ש ז'ל תמה כיוון שהפוגימה זקופה מצד אחד, איך אפשר שלא תרגיש אצבעו כשהוא יורדת לתוכה, והמעו'ט הלי'ץ بعد הרמב'ם לאמר דכונותו אכן הפוגימה קורעת בירידתו, אבל ודאי נרגשת להבזק, ומיש'כ הרמב'ם ולא תרגיש הני' פגימה הקורעת.ומי הוה זה אשר יקבל דוחק גדול ונורא כזה בלשון הרמב'ם ז'ל שהוא לשון

וחורכנו לדוחק פרשי"ז"ל שמחلك בין פגימות דמגל קצר ובין האי דמסוככת, כי כל דברי רשי"ז"ל וראשוני זהה דוחק אחר דוחק כמו שבארנו שם בסוגי ודוק.

ב') הרמב"ם פ"ד ה"ד ואילך: ישראל מומר לעבירה מן העבירות שהיה מומחה הרי זה שוחט לכתלה וצריך ישראל כשר לבדוק את הסיכון ואח"כ יתננה למומר זה לשוחט בה מפני חזקתו שאינו טורח לבדוק, ואם היה מומר לע"ז וכוי הרי הוא עכ"ס וחיטתו נבללה. הלכ"ט, מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן העבירות של תורה הרי זה שוחט בין עצמו, אם היה מומחה שאינו מניין לדבר המותר ואוכל דבר אסור, שוחקה על כל ישראל ואפיו החשעים שביהם, עכ"ל החוב והמצויק שבעתים בכל מלה בלי חסר יותר, ובכל זאת אין יוצא ואין בא בשתי הלוות אלו כאשר אבאר בזה. א) אין מחייב בבדיקה סכין ונוטן לו לכל מומר אפיו לעבירה קלה מנבללה דלא חדש על נבלה כלל, ורבא מרא דהאי שמעתה לא דבר רק ממומר ואוכל נבלות, ולא מומר לשאר עבירות. ב') ולעומת האי חומרה שמחמיר להצrisk בודק סכין ונוטן לו גם למומר קל, מkil בפסול לעדות, הדיננו באינו מומר ומוחזק בכך ורק שעבר פעמיים אחת ואפיוأكل נבלות, דחוות בין לבין עצמו, וכך בודק סכין ונוטן לו לא בעי, דכאן מדייק דרבא דוקא מומר קامر ולא חדש עי' פעם אחת ואוכל נבלות דקאמר רבא אינו מדייק לאמר דדוקא נבלות ולא אסור אחר. ג') בוגרמא אמרו בטעה דהאי היתרა דמותר לאכול משחיתות מומר ולא חישין לקלוק בשחיטה דלא שבך היתרא ואכל אליסורה, ומ"מ בדיקת סכין ונוטן לו בעי, משום דמיirthה לא טרחה. אבל הרמב"ם בחולקה הראושונה במומר לא הזכיר האי טעמא, דלא שבך היתרא, ובחולקה השני דהינו באיל אליסורה וכאן הרי לא צורך הוא הטעם דלא שבך היתרא אכל אליסורה וכאן הרי לא שטרף לפיה דעת הרמב"ם אפיו בחשוד לנבלות לא בעי בדיקת סכין כתוב דהרי אפיו בדיקת סכין דלא שייך בי האי טעמא, נמי לא בעי וע"ז לא אמר לנו שום טעם דלמה לא בעי בדיקת סכין עכ"פ לחשוד לנבלות. ד') דבחשוד לעבירות דהינו עבר פ"א כולל הרמב"ם כל העבירות ואפיו ע"ז ושבת דגש בע"ז ושבת בעין דוקא מומר, וכאשר כתוב כן בפי בחולקה ראשונה דנקט לע"ז או מחלל שבת בפרהסי' ועכ"ב דוקא מומר קאמר אדם לאו דוקא הוליל האי דינא בחולקה שנייה בפסול לעבירה מן העבירות דדוקא בשאר עבירות, אבל בע"ז ומחלל שבת שחיתתו נבללה, וזה סתרה גלי"ו' למיש"כ הרמב"ם בפיהם"ש על המשנה דחוות שבת שכטב שם שאמם היה מזיד מיד כשעשה חברה או עכ"פ בתחלת השחיטה נעשה מחלל שבת, ושוב הגמר שחיתתו פסולה הויה, הרי דגש בפ"א דינו כמור לפסול את השחיטה. ה') עוד הקשו עליו מתחוספתא מפורשת דאבדו לו גדיין או שנגנו עיין דריש וש"ד סימן ב' מה שנדחקו. ובאמת יפה כתוב הפלתי הרמב"ם השmittה מה"ט נגנו ונגד תוספותה. ובכל אלו החומרות שפכו הראושים וגם האחוריים דיו הרבה, אבל מש"כ ואימ"ש החומרות לא הייתה מקובלות אצל וכו', וכי הוא זה אשר יבין אית' זאת, דרמב"ם לא היה מקובל התוספות ומחדר דין חדש לצrisk בדיקת סכין על הזרות הזאת, שזה בעצם מורה שלא זכו לירד לשוף דעת קדשו של הרמב"ם ז"ל, אשר מימונות משה עד ממשה לא קם ממשה.

אבל לפי הצעתינו אין התחלה לשום קושי' וכל דבריו מזוקקים. והוא דרמב"ם ז"ל מיאן בפרשוי ז"ל בהא דמיirthה לא טרחה שפירוש

ערומים. אבל חוץ מזה הלהקה עליו הלח"מ, דלמה לא מחלק הרמב"ם בין פגימה אותה להרבה כמו שמחלק בגמרא, ותירץ דס"ל להרמב"ם דכל שאינה נרגשת בהליכתו הו"ל מגל קצר שב"ה מכשוריו לקמן במשנה י"ח ע"א בשיטת דרך הליכתו וניהו דשם בגמרא קאמר דרך לעניין טומאה מכשוריין ולא לעניין אכילה הרי תראה דרמב"ם לא הביא דין זה בהלכות אבה"ט, ועכ"ס"ל דלא קיימה מסקנה הכי, ודלא כפרשוי ז"ל שם, והגמרה וברייתא דהכא דקאמר דבהרבה נידון כמגירה הכל כב"ש ודלא ההלכתא.

ואמר נא המעיין וכי נחיא לי' לרמב"ם לתלות ב' בוקי סרקי דברים שאסור לשומם, דברירתא ושקלא וטרוי' סתמא בגמרא אלא אליבא דב"ש, במקום דכל גדול בדין דב"ש במקומות בה' אינו משנה, ולא עוד אלא דלא הביא דין דהביבה האי דין קציר דרך הליכתו ב"ה מכשוריין, וסמך על מה דהביבה האי דין דמסוכסת דמדבר רך מפגימה אחת, ומזה נדע דאין חילוק בין דמסוכסת דמדבר רך מפגימה הכי בפירוש, במה דאמרה ששי' בה פגימות הרבה תידון כמגירה,ומי הוא זה אשר יכול לסבול דוחקים אלו.

אבל לפי הצעתינו פסק הרמב"ם הלאה מדויק ומכoon להלכה בלי שום דוחק דהאי משנה דב"ה ובב"ש ג"כ אליבא דר"ע קודם חזרה נשנית וכן הבריתיא דת"ר ולכך שם במשנה קתני במוגל קצר פגימותיה קורעין מצ"א והוא שחת לצד השני באופן שידוע שלא נקרוו הסמנים מ"מ גרו ז"ל לאסור באכילה אבל טומאה לא גרו. וע"ז כתנו בבריתיא דזה דока בפוגימות הרבה דאייא רוב בפסול אם שחת דרך הבאות והוה נבלה גמורה, لكن גרו בה גם בהליכתו או הבהה לעשותו כמגירה לאסור לב"ה באכילה ולב"ש גם לטומאה נבלה מדרבן, אבל בפוגימה אחת דאין, באנו רוק פיסול במקצת הסימנים, זהה וופי' לא הוא רוק פיסול מדרבן כמו שבארנו על מעלה, לא גרו הולכה אותו הבאה, והש"ס מתחלה לא ידע דמוholeיך ולא הביא מיררי, لكن נתקשה מ"ש פגימה אחת מפוגימות הרבה דהרי גם פגימה אחתDKORU רך מקצת הסימן נמי פסולה השחיטה עכ"פ מדרבן וע"ז משני דcashohileיך ולא הביא דאי ליכא חשך נקרע באמות, אלא דraioli לזכור הולכה אותו הבאה, ולא גזר רוק בפוגימות רבות במוגל קצר, אבל לא בפוגימה אחת. אולם כל זאת קודם שקבלו חזרת ר"ע אבל אחר שקבלו החזרה הרי כל פגימה הנרגשת עכ"פ מדרבן וע"ז משני דcashohileיך ולא הביא מדרבן, א"כ דיאן במוגל קצר דמתניתין נפל בבריא מכל וכל דהרי הני פגימות עכ"פ שאינו קורען דר"ע הליכתו, אבל נרגשות המה וכל סכין שפנום בהרגשה פסול את השחיטה ווגם לעניין טומאה דלא חלקו ח"ל בגרה זו כדי להזקה ועשאו כפסול בשחיטה דאוריתא. וכך לדין יש לנו נדון חדש דמה דין סכין שיש בו פגימה הנרגשת בהבאת ולא בהולכת הצפורן. ובזה ודאי אין חילוק בין פגימות הרבה לפגימה אחת דביבוב'כ אין בהם כדי לעקור לא בהלכה ולא בהבאה ואין כאן רוק דשחט בסכין פגום פגימות שאינן אוגרות, וכיון דחיזין דפוגימה האוגרת בהולכה ולא בהבא התירה הבריתיא בשחת הולכה בלא הבאה ה"ה לדידן דלא מקרי שחת בסכין פגום כיון דיאנו מרגיש הפגימה בהליכתו, וכן נרשותה כשרה, אבל בשחת בהבא שחיתתו פסולה ומדרבנן דפוגימה הנרגשת ואינו אוגרת. אין בה אלא פסול שחיתטה דרבנן. וה"ה אם הסcin מלא פגימות כלו דמ"ש, ודין דב"ה דחוות במוגל קצר דרכ' הליכתו דתורה מידי טומאה ליתה לדידן כיון דמוגל פגום דהוה נבלה מדרבן, וכן לא מציא הרמב"ם מיתוי האי דין. וראה איך הרוחנו פירוש מרוחה בגמרא לדעת הרמב"ם ז"ל, ולא

פתחה

אי שחת ביום שלמחריו באמת כשרה דשמא עשה תשובה כל זמן שאיןנו מוחזק למחלל שבת. ועתה נבא לחלוקת השני' במילוי פסול לעדות מלחמת עבירה מן העבירות כתוב דשות בינו לבין עצמו אף בלא בדיקת סיכון. והטעם כי"ל, אמן מאחר דאיכא עבירות חמורות מנובלות וגם לנובלות עצמו דהרי הרמב"ם כולל הכל, כי"כ נינוי דלענין בדיקת סיכון על פגימה הנרגשת שאינה אוגרת דהוא דרבנן, מקלין בחשוד, אבל הרי החושד הוא לנובלות דו-אויריתא, וכי"כ לא יבודק כלל הסיכון גם יקלקל בשחיטה עצמה, שכן הוצרך לטעם שלא מניח דבר מותר ואוכל דבר אסור. וכותב במתוך לשונו האזהר דזה חזקה על כל ישראל אפילו הרשעים שביהם דלוליא דאיכא חזקה אלימטה על זה, הרי הוא ספק דו-אויריתא, דשמא לא עשה תשובה, ואיז ישחווט בא בדיקת סיכון כלל, גם לא ישגיח לשחווט כהוגן, וכן בעינן אכן חזקה שלא שבק היתרא ואכל איסורא, וכי"כ האי טעם גם ארישא דמותר לעיל גם במומר לנובלות בבדיקה סיכון, ולא ניוחש לפסולי שחיטה אלא דמתוון לכתוב האי טעמא לבסוף, מושוםDACטריך לכל שתי הحلכות. והא בעל בחשוד אפילו לנובלות בדיקת סיכון אכן מה"ט שלא שבק היתרא דהרי מתרח לא טרחה לבדוק, אלא מושום בחשוד אין אכן חזקה שלא יבודוק שפיר, והרי לעיל בחלוקת ראשונה כבר כתוב-DDוקא בימי חזקתו שאינו טורח עלי בבדיקה סיכון, והאי אין בו חזקתו אין טורת רק ספק ובבדיקה סיכון זו שהוא מושום פגימה דרבנן די בשайн אכן חזקה שאינו טורת רק ספק, דהוא ס"ס בדרבן דאף לכתלה אין לחוש.

ולכן באבדו לו גדיו השמייט הרמב"ם נגנוו וכמש"כ הפלתי, אבל מהחותסתה לאק"מ על הרמב"ם, דגש היא נשנית קודם שקבעו חזרת ר"ע, דכל פסול בשחיטה נבלה, ואיז לא היה האי בבדיקה חכם אבראה ואטופרא אצרכתא לעכ"פ, וממנה לא זהה מוקומו, ועיין בمبוא התלמוד דגש בברייתא שייך לאמר משנה לא זהה ממקומוה ומה"ט לק"מ מה דהקה בהגותה ק"ז רעק"א ז"ל על י"ד סיון לג"ד אפיק פסק הרמב"ם נקה"ו נבלה נגד תוספתא מפורשת דנקה"ו או אינו אלא טרפה דגש האי תוספתא נשנית קר"ע קודם זהה וזה פשוט וברור.

ג') בפ"ד הילכ' ט' מהלכות יו"ט כתוב הרמב"ם ז"ל, אין משחיזין את הסיכון במשחיזת שלא אבל מחדדה ע"ג העץ או ע"ג חרש או אבן או אין מוריין דבר זה לרבים כדי שלא יבואו לחדדה במשחיזת, בד"א בשיכולה לחתוך בדוחק או שנפגמה אבל אם אינה יכולה לחתוך כלל, אין משחיזין אותה אפילו על העץ, שמא יבוא להחיזי במשחיזת. מפני מה אסרו להראות סיכון לחכם בי"ט, שמא תהי פגומה ויאמר לו אסור לשחותה בה מושום פגימתה, וכך ייחד במשחיזת, וחכם שראה סיכון לעצמו הרי זה משאילו לע"ה עכ"ל. והנה הגאנונים ק"ז רע"א בהגותוי לאו"ח סיון תצ"ח ויד שאול ביו"ד סי"י י"ח הריעשו על טעם זה של הרמב"ם, דמיהיכי תיתני ניחוש שימצאנה פגומה כיון דלא עלי בבדיקה לחכם אלא מפני כבודו של חכם ויד שאול כתוב הלא ללא נמצאת סיכון יפה מעברינו לי' כמבעואר בגמור' וברמב"ם. ובמחכ'ית לא קשו لكمחים בקושיות כלל, הלא הרמב"ם לשיטתי' איז דמשום לתא דיסורה בעין הוראות סיכון לחכם ומושום דעתחים קלוי הדעת המה דהרי לר"מ במשחיזה דריש ניה"ג איננס נאמנים על חלב וגיד ולחכמים דנאמנים משום דהוא איסור תורה ודאי, אבל לטrhoch bi"b בבדיקה אחר פגימה דקה שאינה אוגרת חזוזים הם דשמא לא יתריהם בה. והחילוק בין מומר לאחד מן העבירות לדעת הרמב"ם דמומר חזקתו אין טורה כלשון הרמב"ם, ובטבחים ספק הוא ודינם כסולי עדות דפסוק שמא לא בדקנו כראוי על פגימה הנרגשת.

אדם ימצא פגום לא יחוור אחר סיכון אחר או ישחיזנו, דפירוש זה נפרק מני' ובו' דказמר שבסגנונו דחמצוץ של ע"ע מותר מיד מפני שמחלייפין, הרי דטרחא כי"ד להחליף חמצץ מטרחין וכי"כ כי"ש דטרחין לתקן הפגום או להחליף את הפגום בכשר, ועיי' ריטב"א שנڌחק הרבה ליישוב פרשי' ז"ל מכח האי חומרה. אבל הרמב"ם ז"ל הרי כתוב שהזקתו שאינו טורה לבדוק, ולא מלחמת גודל הטרחה שיש בבדיקה, דזאת ודאי לא נתן להאמר דיהי בבדיקה הסיכון טורה גדול, אלא עכ' כונתו דמחמתן קלות דעתו, איינו נוון לב לבדוק ביישוב הדעת י"ב בדיקות שהצריכו חזו"ל כדי למצוא אף פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, עכ' ממשום דאין זה אלא חומרה דרבנן שאינו חשוש עליה וידוע מש'כ' הר"ר יונה ז"ל דהרבבה יוأت שמים ויישוב הדעת צריך לבדוק בבדיקה הסיכון, וכי"כ מומר אפילו לאיזה עבירה קלה שהיה, פשיטא דעתכ"פ אין בו יראת שמים כדי לבדוק ביישוב הדעת והבנת הלב למצוא גם פגימה הנרגשת לחוד, דאין בה אלא חומרה דרבנן, ונינוי דרבנן על אישור דרבנן שאינו מאותה עבירה שהוא מומר עליה אין חזוד דהרי חמצ שעעה"פ לר"ש נמי רק איסור דרבנן הוא, ומ"מ אמרין דמחלייפין, עכ' פ' שהמה מומרים לעבור אבל יראה דאוריתא, וכי"כ גם הכא נימא דעתכ"פ שהוא מומר למשל אשעטן, מ"מ אין חזוד לשחות בסיכון פגום מדרבן דהינו פגימה שאינה קורעת. אה"ג אבל כאן הלא על הבדיקה אנו דנין דהינו אי טריח למצוא פגימה כזו, ורק ע"י אמרו דאין בו יראת שמים לטrhoch עליה בה שומות לב כדי שימצאנה, כדי שלא יכשל באישור דרבנן. וכיון שכן הוא לא חחשו לה רק במומר ואפי' לשאר עבירות ולא בחשוד אפילו לנובלות מושום דחילוק שבין מומר לחשוד הוא דሞמר שעבר ג' פעמים מוחזק אצלנו לעובר עבירה ולא עשה תשובה, משא"כ חזוד אפשר דעשה תשובה, דנינוי דגש בפ"א נפסק לעדות, היינו מושום דלעדות בעינן מוחזק בנסיבות והאי עכ' פ' אין מוחזק בנסיבות כי מי יודע אם עשה תשובה, דהרי תראה דammo בברכות ת"ח שעבר עבירה בלילה אל תשובה, דהרי תראה דammo בברכות ת"ח שעבר עבירה בלילה אל תהרהר אחריו ביום שמא עשה תשובה, ופרק' שמא ס"ד דמשום שמא עדין יש מקום להרהר אחריו, ומתרץ ודאי עשה תשובה הרי דבת'ח אמרין ודאי עשה תשובה, ומינה דבשאар בנ"א עכ' פ' ספק הזה. אמרו מעתה כיון דבפסול לעדות ספק הזה לא נחמיר בבדיקה סיכון דאין בו אלא ספק דרבנן שמא לא עשה תשובה, ולא בדק ביישוב הדעת עד שעבר על פגימה כי"ד שאינה אוגרת ואף דספק דרבנן נמי לא עבדין לכתלה, אבל כאן יש עוד ספק שמא לא היה בסיכון פגימה כלל, لكن מותר לכתלה לסמוך עליו בלבד לא בבדיקה סיכון ונויון לו בפרט אם אין לפניו שוחט אחר. וזה שמדידי' הרמב"ם ז"ל בלשונו הטהור בחלוקת הראשונה דሞמר צריך לישראל כשר לבדוק לו הסיכון, מפני "שחזקתו שאינו טורה לבדוק" כדי לכתוב "חזקתו" דזוקא מומר שמא עשה תשובה, וא"כ חזקתו שאינו טורה לבדוק, דמקל יגיד לו ויסמוך על בדיקה קלה שדי לפגימה האוגרת ואני די לפגימה הנרגשת להוד, ואח' ב' כתוב דמושר לע"ז ולהחל שבת שחיטתו פסולה לגמרי, ודוקא מומר ולא חזוד, והוא נמי מה"ט דשחיתת מומר לע"ז ולהחל שבתות אינה פסולה אלא מדרבן עיין בחודשי הר"ן ז"ל בסוגי' ומכ"ש לדעת הרמב"ם ז"ל דשחיתת נכרוי גופה אינה אלא מדרבן ועיין בזה בחודשי לסוגי' דחשוחת שבת. וא"כ מי שרך פעם אחת עבר הרי ספק שמא עשה תשובה וא"כ עכ' פ' בדיעבד ששחט מומר הנשחת וכאן באמת לא התיר ליתן לו לכתלה לשחות. ומה שכתב הרמב"ם בפיהם' ש'adam שחט בשבת בזמיד הוה שחיטה פסולה לך"מ, דהתמס בשבת עצמו שחט וליכא למיר שמא עשה תשובה שכן שחיטתו פסולה ומדרבן אבל

לחכם, ורק אין מורהין כו' ור' בע"ה חשו שיחדדה במשחזה שלה אף-DDI היה על עץ ואבן, דמסתמא בכל מתקנת במשחזה שלה מעל עץ ואבן שיש יותר תורה לתקנה.

מכל הlein פסקי הרמב"ם ז"ל יוצא מפורש דהאי בדיקה מעולה אגימה הנרגשת אינה אוגרת אינה אלא מדרבנן אחרי שקבעו חזרת ר"ע שגורו אומר דסכך פגום פסול השחיטה ע"פ שאיןו עיקר הסימן וסמכותו אקררא דושחתותם בזה דלא די להשיגיה על השחיטה שתה"י בדרך משיכה ולא בדרך דרשעה ועיקורו, אלא גם על הסיכון צריך להשגיה שלא תהי פגומה, וכל שנקרת פגומה השחיטה פסולה ויתר באור השיטות בהז עין בסוגי' במקומו.

ולך זאת אזכיר עוד כאן דהאי בדיקת הרגשה בחוש המשוש נמי סמכותו אקררא דושחתותם בזה, דכיון דלמדו דבוי בדיקה שלהם, ע"כ בדיקת הרגשה בחוש המשוש ולא בדיקת ראי' בחוש הראות קאמו, כי דבר ידוע דוחש הראות חזק יותר אצל החכמים העוסקים בעבודה גשמית ולא במושכלות, וחולש אצל החכמים בעלי ספר, וחוש המשוש הוא להיפך חולש אצל ההמון עובדי אדמה וכדומה וחזק אצל החכמים בעלי מנוחה וכיון דבדיקת חכם קסמכין ממילא בדיקת הרגשה בעין דהוא יותר מוכשרת לזו. והא דבעין אבשרה ואטופרא נדחקו הראשונים ז"ל, והתוס' כתבו דבשרא לנגד ושת וטופרא נגד קנה והאחרונים ז"ל חקרו מה עבנו אין בדיקת שරוא. ולול' דבריהם ז"ל הייתה אמי' אמר דהבדיקה צריך להיות על תרתי על חדוזו ועל חלקו, כי הסיכון צריך להיות חד וחלק וכ"כ הרמב"ם בפ"א ה"ה באיזה דבר שוחטין וכו' והוא שייהי' פיה חד ולא יהיה' בה פגום, ולכן בعين אבשרה להבחן אם חותק היבט שהוא חד כראוי, ואטופרא אם אין בו פגום והכי נהಗיןanno גם עתה לבדוק הסיכון עלبشر היד אם חותק כראוי בידוע. עוד זאת ראי' להזיך כאן מה שראי' דבר חדש מק"ז החת"ס ז"ל בתשו' הנ"ל דגימה אית' בה מושום עיקור או מושום שייהי', וזה לא כואר' פלא, נהי' דבמקרים שהוא פגום איןנו חד ואיןנו חותק אבל שייהי' כ"ד כזו הרי מדינה אינה פסולת ור' חומרת אחרים היא לפסול בשיהי' משהו, ואיך אפשר לדב██ין פגום מושום שייהי' נגע بي'. אבל מיהא לי בשנאמיר דכיון דאין שיעור לשחיטה ומוליך ומביא כל היום כלו כשר, א"כ השהיות מצטרפות לשיעור שהיהי' בשחיטה אריכתא והוא אבעיא דלא אפשר בגمرا דף ל"ב ע"א. ולפ"ז יש לנו טעם חדש דח"ל חשו על כל פגימה אפיקו אינה אוגרת ואני קורעת מושום דעת' פ' מקום הפגום איןנו חד ויש חש שהיהי' בשחיטה אריכתא لكن לא פלוג רבנן ופסלו כל פגימה אפיקו אינה קורעת ודכו'.

ועוד זאת נשאר לבאר לך, דעתת הבה"ג י"כ כדעת הרמב"ם, וכאשר הבאת לעיל מהගות רצ"ח ז"ל שמעתיק דברי הבה"ג שכתב בדיקת הסיכון אנו למدين מושחתותם בהז, וממילא שלא קשה על הבה"ג קושי התוס', דלמה לא מנה בין חמישה הל"ש עיקור דסכך פגומה, הרי מאחר דחכמים פסלו סכך פגומה גם שלא עיקור ר"ל אפיקו אי' בכח הפגימה לעkor, איך נחשוב עיקור דסכך, וכן תראה בחינוך שהוא הראה ז"ל שמנה הל"ש וכדעת הבה"ג בתוכם עיקור סימנים ממוקם חיבורם בלתי וצל כל הני כתוב דשחיתתן פסולה, ואח"כ כתוב ז"ל, "וג"כ צריך לדעת עניין בדיקת הסיכון שהצריכו חכמים לבודק אותו עם הצפורה ועם הבשר ובשלש רוחותיה של הסיכון, ומס' נוגש בה פגימה אפיקו כ"ש השחיטה אסורה" עכ"ל, הרי מפורש אומר בדיקת הסיכון מפגימה כ"ש ארכقتא דרבנן הוא, והשוחט בהאי פגימה כ"ש, השחיטה אסורה ולא פסולה. ויתר ביאור הדברים תמצאו בסוגי' דף י"ז ע"ב עי"ש היבט.

וניהו דשם כתוב דשות בינו לבין עצמו היינו באינו טבח דלא תקנו להראות הסיכון לחכם אבל בטבח תקנו. גם בטבח בדיעבד כשר הבשר אף דלא הראה סכךו לחכם דודוקא ללא נמצאת סכךיו יפה מכרייזו אבשרה דטרפה אבל בנאבד הסכך משמע דכרש ולא נדייק מרישא דודוקא בנמצאת יפה לא מכרייזו הא בנאבד מכרייזו דכן יש ללמדוד מן הרמב"ם ז"ל שכטב, דבלא נמצאת יפה מכרייזו אבל בשרא דטרפה, ועיין בחודשי לסתון דההרב"ם לשיטתי מוכרכה לפרש כן, ועל כל בשרא היינו אותו הבשר ששוחט בלי להראות הסיכון לחכם שא"א לעמוד על הסיכון לבודקו עתה. דלא מסתתר כלל לאמר דאפיילו הראה סכךיו לחכם יקנסו לחכם יקנסו גם על האי בשר וכיוון שכן מוכח דבנמצאת סכךיו יפה לא מכרייזו גם על האי בשר דאי' לא בבר השר סכךיו והבן. עכ"פ ל�"מ דכל שمراהה סכךיו לחכם אין בכך כלום אם הטבח לא בדקה רק בהעbara בעלמא מגימה האוגרת דהרי מה"ט תקנו להראות סכךיו לחכם משומש חדשדים הם בכך. אבל אם עבר ושוחט בללא הוראת סכךו ונמצאת פגומה מעברין לי' שפיר. ובזה נסתרה ג"כ ראיית הגה"ק בעל ד"ח זצוק"ל שמכוכי מהאי רמב"ם דאם מחייבין לש"ב הסיכון שהראה בתורת יפה שהוא פגום דלא מעברין לי', דאל"כ איך חשו להראות סכךיו לחכם בי"ט שמא ימצא פגומה. והוא קושית הגאנונים הנ"ל אבל אין זה ראי' דהרי מה"ט תקנו הוראת סכךו לחכם ואיך נעביר את הטבח שעשוה כתקנת חז"ל, וא"א לבוא למכשול דהרי בכל פעם מראהה סכךיו לחכם אבל בזמננו שכתו הראשונים ז"ל דמנינים אנשים ידועים ומוחזקים, וגם איןם שוחטים לעצם ומוכרים לאחרים, ולהם מחלו חכמים כבודם, ולרמב"ם דמשום לתא דאיסורא ג"כ בטלה התקנה, דהרי רק בטבח המוכר לאחרים תיקנו, וא"כ מי שנמצא סכךיו פגום אין ראי' ממש דאי' לכנסו, אמנים לדינה ודאי הכி הוה, דאל"כ לא הנחת בת לא"א וכו'.

אבל מה דקרה טובא על הרמב"ם הוא דהמעין שם ברמב"ם ובכ"מ ימצא דשיות הרמב"ם הוא דכל שנטקלקל הסיכון באופן שגים בדוחק איינו ראוי לתשמישו, אז גם לחדודה על עץ ואבן אש שלא תקנו למורי אסור, דהוא תיקו מנא בי"ט. אבל אם לא נתקלקל כ"כ רק שמ"מ טוב לחדוז שיחתוך יותר יפה, אז על עץ ואבן שר' ואין מורהין כן לרבים, אבל במשחזה שלו לעולם אסור משום דזה מלאכה גמורה עי"ש. וא"כ קשה בסכך של שחיטה כל שנגמ' איינו ראוי כל למלאכתו ומה ליעז ואבן או משחזה שלה, ולמה לי' לרמב"ם לאמור דילך ויחד במשחזה הרי בעץ ואבן נמי אסור כל שאינו ראוי כל ועיי' בשו"ת ק"ז החת"ס זצ"ל י"ד סיון ט"ו דנתקשה בהז, ורוצה להוכיח מהז דין שום פגימה יוצאה רק במשחזה שלו והוא פלא, דהוא דין שם על מטלית אבל מה עניין זה לעץ ואבן וחוש שדבר בהם הרמב"ם, הכי נאמר בפגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, לא תסולק על עץ ואבן אתמהה.

אבל אם נאמר דהרי פגימה שאפשר שימצא החכם פסולת השחיטה אלא מדרבנן, אז דברי הרמב"ם מזוקקים עפ"י הוסיף דביצה דץ י"ט ע"א דכל שנטמא בולד הטומאה מטבילין אותו ביע"ט ופרש"י כיוון דמה"ת חי אלא מדרבנן אסור לית ב' משום מותקן מנא, ולכן גם כאו בסכך של שחיטה הפגומה רק פגימה דקה דרבנן שר' על עץ ואבן, דזה הוה כמו בשאר סכך דאפשר לשמש בדוחק, דאין בו משום מותקן מנא, אבל במשחזה שלא לעולם אסור דגס בסכך שר' או לשמש בדוחק אסור, דזה מלאכה ממש מקרי. ומושב בהז גם מה דהקשה ק"ז רעק"א ז"ל דחכם איך רואה לעצמו סכךיו בי"ט שמא ימצאו פגום והוא ליעז מטלטל מוקצה, ולפי הנ"ל ל�"מ, דהרי על עץ ואבן יכול לתקן דזה שר'

פתחה

וזיל הרמב"ם זיל ספ"ה ממא,, מצא בה עובר כי אין פ' שהוא בן ט' חי גמורים ואפשר שיחיה אינו צריך שיחיה אלא שיחיתת אמו מטהרטתו ואם הפריס עג"ק צריך שיחיה עכ"ל, והוסיף על דבריו הכה"מ וזיל,, ,,שיחיה זו אינה אלא מדבריהם משום מראית עין וכותב רבנו בפיהםיש, ודע שאינו צריך בדיקה, ר"ל שאין הטרפה מפסdetו, לפי שהוא אצלנו כשחותן עעפ' שהוא חי עכ"ל. וכן הסכים הרשב"א זיל וכו"עכ"ל הכה"מ.ומי לא יודה, דהרבmb"ם זיל לא היה רשאי לכתוב סתום, ואם הפריס עג"ק צריך שיחיה זיל לא היה רשאי לכתוב סתום, ואם הפריס עג"ק צריך שיחיה בלי האי תוספת הדברים,, ומשום מראית עין,, כי בכ"מ תמצאה שהרבmb"ם מדיק מאך באבר מה שהוא מה"ת ומה מדבריהם כמו בכל פרקים, בחלב ודם וגיהנ' ובמקומות אין מספר, ומכו"ש מה שהוא רק משום מראית עין, אך יכתב סתום צריך שיחיה שהוא לשנה דעתנה דמתניתן על קרווע ומצא בה בטח טעון שיחיה, והוא מה"ת.

וראה איך במחכית של הכה"מ זיל, שגה גם בימה שתלה ברמב"ם בפיham"ש דברי התוס' והראשונים זיל שכתו דבהתפריס עג"ק דין השיחיתת הכרחית אלא מפני מראית עין, אין הטרפות פוסلت בו. וכל הרואה יראה דמעולם לא דבר הרמב"ם מזה. אדם כדורי הכה"מ ודאי לא היה הרמב"ם ממשיט דין זה מחבورو יד החזקה. זיל בפיham"ם „זה בטח שמוטר לאכלו بلا שיחיה, אין חלבו ודומו מותר אצל חכמים, ודע שאין צריך בדיקה, ר"ל שאין הטרפות מפסידתו, לפי שהוא אצלנו כשחותן עעפ' שהוא חי, והלכה כחכמים עג"ק שלא יהלך על הארץ, ובדררי ריש"ש שמתיר אפילו הפריס עג"ק אינם הולכת עכ"ל, הרי לך מפורש דלא דבר הרמב"ם מהפריס עג"ק עד סוף המשנה רק דבר מלא הפריס דרשיתת של אמו מתירתו, מ"מ חלבו ודומו אסור, כי כן הוא שיטת הרמב"ם כידוע, ומייטה נצחה לו חקירה, אם תהי הא בטח טרפה מבטן מה תהא עליה, דלפומ סברא חזונה כמו כן היי הטרפות ולא נידון לעניין חלב כאחד מאבירי האם כמו כן דגבי חלב נידון כשור שלם פוסלת בו, ע"ז מלמדנו זהה ליתא דעתינו דגבי חלב נידון כשור שלם בטח ע"ז, אבל לגבי טרפות לא, והטעם דכל טרפה הוא תחולת נבלות וזה לא הוא כמשמעותם הרמב"ם זיל פ"ד ה"ז ממא", ולכן כל שאון הנבלות פוסלת בו, איך תפיסת הטרפות שהוא רק תחולת נבלות. ואם נמצא עובר מות לכ"ע שיחיתת אמו מתיירתו, ואיך יהיה הטרפה החי גרע מהמת. דין זה ממשיענו הרמב"ם זיל לשיטתו דס"ל תלבן אסור. והתוס' יותר הרשונים דפלייגי זה על הרמב"ם, וס"ל דחלבו מותר, אין מן הצורך שייאמרו דאין טרפות מון הבטן פוסל בו, דהוא ק"יו מחלב, אבל לעומת איסור משום דמカリ שור דבעי שיחיתת רק מדרבן, נתהווה להם חקירה מה דינו אם טרף האין בן פקעה לאחר שהפריס עג"ק ברבות הימים אשר הוא חי והחליטו זהה להקשר כיון דהשחיטה גופה אינה אלא מפני מרע' והטרפות אינו ניכר כ"כ, וכן לא החמירו בנמצאה סכך פגום. אבל הרמב"ם זיל לא דבר מדין זה כלל לדידי טעון שיחיתת מה"ת, ופשיטה דטרפות אח"כ פוסلت בו.

ועיין בחודשי בפניהם בסוגי' שם, דהרבmb"ם זיל מפרש הסוגי' דר' מישרשיא ואבוי פלייגי זהה אי חכמים דריש"ש מה"ת קאמרו או מדרבנן, דר' כהנא שם סתמא קאמור הפריס עג"ק איכא בגיןיהו, וע"ז הביא דר' מישרשיא דבן פקעה הבה על בימה דעלמא הولد אין לו תקנה. ומימוא ז לפום רהיטא אין לה שיקיות כלל להאי פלוגתא דריש"ש ורבנן, עיין בחודשי ק"ז החת"ז זיל שם, דמתמהה הרבהה ע"ז, אבל הרמב"ם זיל קמתרץ ברוחב ביןינו חומראו ז בפשיותו, דר' מישרשיא דוקא לרשות קאמור למלאי משום דהוא היה מפרש דברי ר' כהנא חמיו, דהפריס עג"ק איכא בגיןיהו

עיקר ז' אבר היוצא ואבר המдолדל ובן פקעה

דיני אבר היוצא והmdlدل ודיני בן פקעה מבוארים בפ' בימה המקשה, אלא דבבואר הסוגיות יש מבוכה רבתא בין המפרשים והפסקים. וכאשר בארתי בפנים דעת הרמב"ם זיל בבואר הסוגי' היא המחוורת ומתකלת וכל גושאי כלוי גם לרבות הראשונים זיל, לא ירדו לסוף דעתו, ולא הרגשו מה היא שיטו, וכך אן לא עמיד רק מkickת שיטתו בענינים אלו, שהוא נ"מ רבתא לדינה והוא חדש ומוחודש, אבל לדעתואמת וצדק תליית.

הרמב"ם זיל בפ"ה ה"ט ממ"א כתוב זיל: עובר שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו האבר לעולם וכוי, ואפייל החair אותוابر למעי אמו ואח"כ נשחת, או נולד הولد וחיה כמה שנים, הרי אותו אבר אסור משום טרפה וכו', עכ"ל, ע"ז כתוב הכה"מ דלכאר' נרא שדין זה כולל לכל עובר שהוציא ידו גם למי שלא נשחתה אמו קודם לידתו, אבל לפי האמת זה טעות, שא"כ ברוב הבמות מוצאת איסור בהרבה אברים שיוצאים קודם הלידה. ואך שմדברי הכלבו מוכח שהיה סובר ברמב"ם כפשוטו, אבל האמת יורה דרכו שלא כיון הרמב"ם לזה עצת". ומכך האי אמרת שלן, נתקשה בבי' הרבה, שהשימי הרמב"ם זיל הא דר' מישרשיא דדר' ע"ה ע"ב דאמר בן פקעה הבא על בימה דעלמא הولد אין לו תקנה למ"ד חושין לארע האב, וכן השמייט הא דאביי דאמר התם הכל מודים בקליט בן פקעה דשרי דמלטה דתמייה מזכר דכוורי אנשי, ולא ידע הב"י מענה לכל אלו. אבל אני בארתי כשמש בצהרים דברי הרמב"ם כפשוטו וכל גдол בידי, לכל המדחק בדברי ולשון רבון הרמב"ם,ido על התהנתנה, כאשר כתבתי בהקדמה, דהרבmb"ם שעשה חברו משנה תורה, בכונה שלא נctrך אדם לעיין בשום ספר זולטן כדי לידע דיני התורה, היה מוכחה ע"כ לדקדק בלשונו להיות ברור ומובן וטההור מכל סייג, ושליא ישטע לתרוי אונפין, כי לולי זאת נפל פתו בבריא כמובן, וכן תמיד משכנתנו נפשאי, להעמיד דברי הרמב"ם על פשوطות משמען, ותליית בכה"מ ראיית נפלאות, וכן הוא בהענין אשר לפניו.

דעת הרמב"ם זיל דברי היוצא לדעת חכמים דר' מ"ד ע"ב ע"א, ע"כ אית בי' איסור טרפה גם קודם שיחיתת ומצד בשדרה טרפה, כי רק אז מובן מה שאמרו דהשחיטה מטהר את היוצא מידני נבלה לטרפה. ולוגנת ר' מ"ר ורבנן הוא בשידרה לאברים, או אין לידי לאברים, דר' מ"יש לידי לאברים, ולכן לא בעיננו קרא כלל לאסור אבר היוצא דכיוון דזהה כילד, שוב לא נגרר אחר שאר העובר, ולא ניתר בשיחיתת האם, ומילא דזהה כאשר אבמה"ח ומטמא, אבל חכמים דר' מ"ס"ל אין לידי לאברים, והיה נגרר האבר היוצא אחר עיקר העובר, اي לאו קרא דובשර בשדרה טרפה דמרביבן מני' אבר שיצא חוץ למחיצתו שנאסר לטרפה. אלא דאין לידי לאברים היא דוקא אם לא נולד לבסוף או שהחיזיר האבר דבטלה הלידה הלו אעפ' שנולד Ach"c. אבל בנוולד כדרכו אף שהוציא תחילה האבר מה בכך ולא אגלאי מלטה למפרע דהכל חד לידי ואני כאן יציאה חוץ למחיצתו. עיין מש"כ בסוגי' דמברכת ס"ט ע"ב דברים נחמים קילורין לעינים תליית. וכן על חנס קמתמה הב"י זיל, דהא רוב לדיות נמצאה אבר היוצא דהרי רק בהחיזיר כתוב הרמב"ם זיל האי או נולד, והוא ודאי לא שכי שיוציא אבר וחיזרנו.

אבל שיטת הרמב"ם הללו מוכחת מдин דין פקעה, דהרבmb"ם זיל סובר דין פקעה שהפריס עג' קרע טעון שיחיתת מה"ת, והוא דבר חדש שלא שعرو אדים שקדמוני, ומ"מ כן הוא כאשר אבר בזה, וכל המעיין ישפט בצדק דין הוא.

הפריס פשיטה דחיבת כרת, וכל החולק על הוכחה זו בדוחקים בודדים אין תרופה למכת עורונו בעניינו שלו.

ג') **והוא** הייתם בולט, דהרבב"ס פ"ב הל' ז' מהל' אה"ט כתוב ויז'ל: השותט את הבמה וכי ואם מת קודם שפירס ע"ק הרי הוא תהו שחתיטת אמו מטהרטו עכ"ל. ואשותט את הטרפה קאי עי"ש בכ"מ. והרי מבואר דאם הפריס עג"ק ומת מטמא נבללה והוא מנ"ל לרמב"ס, דמהיכי תיתי נימא דמשום מר"ע גרו רבנן טומאה. ועיין בו"ד סימן יג' טו"ז סק"ד דרצה לאמר דכל עצמיות השחתיטה משום מר"ע אין אלא לכתהלה ולא לאסור בראש"ש הלכה כמוותו וחושש להא דר' יונתן דאמר הלכה בראש"ש במסוכן ובתרומות מעשר. והאי ר' יונתן גופי לא אמר דין הלכה בראש"ש רק בהני תרי אלא דבאייך אין כאן הכרעה. ואי כל עצמיות פלוגתתם רק בדרבן ומשום מר"ע, אין מקום לפסק דלא בראש"ש כמוון. אלא ודאי משום דר' אשיש ס"ל שלא כאבי אלא כר' מרשיא דבדאוריותא פליגי, ופסק הרמב"ס כוותי ולפיכך יפה עשה דלא הביא לא דר' מרשיא ולא דאבי משום דר' מרשיא אליבא דרש"ש אמר למלאי ואן חוששין לפסק חכמים דפליגי, וס"ל דמדאוריותא טוען שחתיטה, ודאבי פשיטה דאיינו הלכה, אלא כר' מרשיא דבדין דאוריותא פליגי, עיין בחודשי שם בארכות. ועל אמרת דברי אלו מוריים גם שאר פסקי ולשונות הרמב"ס וכולם מעידים עדות מכונות דומה"ח טוען שחתיטה כאשר תראה מן הפסוקים שאביה בא.

הרבב"ס לא חש לשמעינו חידוש דין זה רק מכללא וכלאחר יד,

דמדכtab ואם מת קודם שהפריס עג"ק שמעינו הארץ לאחר שהפריס מטמא. וכאלו הוא דבר פשוט שאין צריך להשמענו, וזה הפלא ומזה מוכח ביל' יכולת להשיב, דהרבב"ס ס"ל דעתן שחתיטה ומלא. מעיקר הדין ומה"ת, וכן אם מטמא בשאר נבלה.

ואחר שזינו לידע כל זאת מילא נבין כי הרמב"ס היה מוכחה לפרש דעיקרابر היוצא אינו תלוי שחתיטה, אלא הוא אסור בפ"ע מקרה דובשר בשדה טרפה, דהרי גם אחר שחתיטת האם אם הפריס עג"ק טוען שחתיטה מה"ת, ולמה יאשר האבר היוצא מה שהארכו בזה ונזכר מאה דגסابر המודולל כמוابر היוצא אסור מה"ת, דmachad לפוטוא מרביבן תרוייהו. ורק"י ותוס' יותר הראשונים דסבירו דבר היוצא עיקר איסורו מחייבת שאין להולד שחתיטה שכבר הותר בשחתיטה אמו, ולא בעין קרא דובשר בשדה אלא אחזר דלא מהני, لكن מצי סבירו דבר היוצא מה"ת אסור ולוקין עליו משום אבמה"ח, ואבר המודולל אין אלא מדרבן, וקרוא אסמכתה בעלמא, אבל לרמב"ס דין איסורابر היוצא תלוי שחתיטה רק מקרה דובשר בשדה נאסר, لكن חד דין אית לי' עםابر המודולל, ושניהם אסורים מה"ת, אלא דין אין לוין עליהם משום דווה לא שבכללות.

ובטעמא זהה מלטה דיש חילוק מה"ת בין הפריס ללא הפריס עג"ק כתבתי בפנים, דנהנה כפי שביארנו בעיקרים הקודמים שחתיטה במידבר הנחירה אינה מותירה עד שמת בע"ח, ורק שנכנסו לארץ שנשרה הנחירה הותר להם מפרקסת עי' שחתיטה אבל לעומת זה נתן להם שיעור ב' בבחמה וא' בעוף דנייהו שלא בעין מטה וחתיטה מותרת מיד גס אבמה"ח אבל מעשה המmitt בודאי תוכ' מעלי"ע בעין עכ"פ. אמרו בעיטה דיiolד להיות כאמור ככל שחתיטה אינה ממיתה דהינו שאנו רואים שלא פעולה כלום מהיכי תיתי נתיר. דהא דammo מותרת מיד משום דכל שנחנתכו שני סימנים מן הנמנע שייח' זמן רב, יותר ממעל"ע דהרי נשחטו שני סימנים באיש וברוח אשתו מותרת. אבל האי ולד דחי' חי' ולא מות מוחמת שחתיטה לעולם איך יה' מותר. עיין בפנים בארכות ודוו"ק.

בזה בתרתי, חדא דמאחר שלדעת הרמב"ס בעין לכתהלה מה"ת ב' סימנים שלמים בעוף ולא רק בבחמה, א"כ מנ"ל דבשחטו שחתיטה דיעבד ובפרט בעוף רק רוב סימן אחד שאון זאת אלא מעשה

מדואיריתא קאמар, וא"כ לדעת חכמים דינו אין לו מקום רק לרשות וועל זה חולק אבוי וס"ל דגס לחכמים אין טוען שחתיטה רק מדרבן משום מר"ע. וכיון דר"א דהוא בתרא לא רצה לקבל הא דהרבה אמראי קדמאי אמרו הלכה בראש"ש וכל מקום שעננה רש"ש הלכה כמוותו וחושש להא דר' יונתן דאמר הלכה בראש"ש במסוכן ובתרומות מעשר. והאי ר' יונתן גופי לא אמר דין הלכה בראש"ש רק בהני תרי אלא דבאייך אין כאן הכרעה. ואי כל עצמיות פלוגתתם רק בדרבן ומשום מר"ע, אין מקום לפסק דלא בראש"ש כמוון. אלא ודאי משום דר' אשיש ס"ל שלא כאבי אלא כר' מרשיא דבדאוריותא פליגי, ופסק הרמב"ס כוותי ולפיכך יפה עשה דלא הביא לא דר' מרשיא ולא דאבי משום דר' מרשיא אליבא דרש"ש אמר למלאי ואן חוששין לפסק חכמים דפליגי, וס"ל דמדאוריותא טוען שחתיטה, ודאבי פשיטה דאיינו הלכה, אלא כר' מרשיא דבדין דאוריותא פליגי, עיין בחודשי שם בארכות. ועל אמרת דברי אלו מוריים גם שאר פסקי ולשונות הרמב"ס וכולם מעידים עדות מכונות דומה"ח טוען שחתיטה כאשר תראה מן הפסוקים שאביה בא.

א') **בפי"ב** מהלכות שחתיטה ה"י כתוב „**אדם יצא העobar חי והפריס עג"ק** אין שוחטין אותו ביום אחד ואם שחתט אין לוקה“ עכ"ל. מהא דכתב דין זוקה נמי מוכח דעת"פ איסור תורה אייכא דבא מושום מר"ע בעלמא פשיטה דין אין מלוקות. והא דבאות אין לוין עלי, משום דהא אייכא כמה אמראים דאמרו הלכתא בראש"ש ונינוי דפסקין להחמיר בשל תורה חכמים, ולא סמיכין אהאי כלל דרי' ח'יא דבכל מקום שעננה רש"ש במשנתינו הלכה כמוותו, אבל להקל להלקוטו וחושין לדרש"ש. ולא עוד אלא דמהא דasser הרמב"ס ז"ל לשחות העobar בו ביום נמי מוכח דעתו שחתיטה מדינה, דהרי ק"ו אייכא אם איין הטרפות פולס בו מפני מה שכתו התוס' והראשונים ולדעת הב' גם הרמב"ס בתוכם, משום שוחט מנא ידע דנסחטה אמו הים, ואם ידע הרי ידע מעתה ג"כ שהעobar היה בתוכה וניתר טמה, ורק מפני מר"ע נשחט. ואם מכר הולד לאחר שחתטו בודאי ליכא מר"ע כלל, דהיא זוקה מנא ידע דנסחטה אמו הים, ומהיכי תיתי ייחודהו בידע ושחט. ואפיו אם נדחק דמ"מ ש"יך כאן מר"ע, עכ"פ חידוש דין שחדיש הרמב"ס מדעת"י דנפשי' שאין דרכו בכך למה לא כתוב יראה לי, כדרכו הטהור בכל מקום. והרי תורה דהרא"ש והטור ז"ל השמייטו דין זה של הרמב"ס מכל וכל, וידעתה דלא מטעמא דידי השמייטו, דהמה לא נחתו כלל לא לדעת דהרבב"ס מצריך שחתיטה מעיקר הדין, אבל אין ספק אצל דהשמייטו משום דלא מסתבר فهو לחוש למראית עין גבי או"ב لكن לא חשו להביאו.

ב') **בפ"ז** הלכה ג' שם כתוב השותט בהמה ומצא בה שליל כל חלבו מותר וכו', ואם שלמו לו חדשיו ומצאו ח' אע"פ שלא הפתיס עג"ק ואני צריך שחתיטה, חלבו אסור וחיבין עליו כרת, עכ"ל.ומי הוא זה אשר לא יודע דהאי „אע"פ שלא הפתיס עג"ק“ שכתב הרמב"ס אין לו שחר, אם נאמר דכל שחתיטה בהפריס עג"ק אינה אלא משום מר"ע, דהרי הרמב"ס הכא מכרת. דבר דחיבין על חלבו כרת, ומה לי הפתיס או לא הפתיס. דמלשונו ממשען דאם

והיוצא לנו לדינא לא זו בלבד דבן ט' ח' שהפריס עג"ק טוען שחתיטה מה"ת לדעת הרמב"ס, אלא דגס מה שהתיר הרמ"א ז"ל בסימנו כ"ג סעיף ה' להכות על ראש העוף כששווה למות יש לדzon

פתחה

בפתחה לפרק ג' ז"ל שהאריך ולא מצא מענה לישוב דעת הרמב"ם. דלא כוארה נהפוך הוא דלא בדק בסימנים קיל משאר ספק דהא אין-caן און רוב, דרוב פעמים שחותט שפיר. וניהו דרש"א ז"ל כתוב דהוה רובה דתלי' במעשה, חזקה שלא עשו מעשה, אבל עכ"פ לא גרע משאר ספק בשחיטה, ולמה לא יהי' גם כאן רק ספק נבלה, הון לעניין אכילה והן לעניין טומאה. וכפי הנראאה דמה"ט כתבו התוס' שם דמה"ת טהורת וכשרה משום דרוב פעמים שחותט שפיר, ורק מדרבנן החמירו לעניין אכילה ולא לעניין טומאה. אבל מפרש"י שם לא נראה דרכ מדרבנן קאמר וכפי שהראתי לעיל דרישון כן מקרא, וכפי הנראאה אין זה אסמכתא בعلמא, רק דרשה גמורה כי הכתוב מיותר למורי וכן דרש תדברי" הא קרא כן כמובואר בריש' א". עיין מה שכותבי שם בזה.

אבל דעת כי רשי' ותוס' הלכו בזה לשיטתייהו, כי התוספות סברו דחזקת אישור דקאמר הינו חזקת אישור שאינו זבוח, כמ"ש התוס' בשבעות ובביצה CIDOU ובמקומו בארטוי שחתוטס' סברו, דעתין חזקה הוא להחזיק את השם טהור טמא אסור מותר וכדומה, ואפלו ע"י סיבה חדשה. ר"ל API נצטרך לחודש איזה סבה שנתחדשה, כדי להעמיד הדבר על חזקתו, עושין כן כמו שתבו התוס' בהרבה מקומות בסוגי' דרוב כמו דחזקת טומאה דגברא תעיד שהפרה אדומה טרפה, או חזקת ולד בمعنى אם דפטור מן הבכורה תעיד, דאמו כבר יידה כדי להעמיד חזקת פטור על מקומו, ואע"פ שהحسابות מתחלפות, כי מתחלה פטורה מן הבכורה משום דעדין היא בمعنى אמה ולא נפטר רחמה, ואח"כ כשכרב נולדה פטורה, מפני שאמה יידה כבר, מ"מ שפיר חזקת טרחה דבכמה חוויה מחזקין סבה חדשה, וא"כ הכא נמי חזקת טרחה דבכמה חוויה חזקה אלימטה להעמידה גם אחר מיתה בהמה,داع"פ שבחייב הייתה טרחה מפני החיות המצלת מן הטומאה, ועכשו נחזקנה לטרחה שהיא שחوتה, מ"מ שפיר חזקה הוה להחזיק את השם טרחה אפלו מסבה לסבה, ולכן נתקשו דנוקי חזקה להדי' חזקה חזקת טרחה נגד חזקת אישור, ולהו ספק שחותה הון לעניין אישור והן לעניין טומאה, דלאול לגבי אישור בחר חזקת אישור ולגביו טומאה בתיר חזקת טרחה א", כיון דהוה תרתי DSTARI لكن הוכרחו לאמר דמשום דרוב פעמים שחיטת שפיר מה"ת טהרתו ומורתת אלא מדרבנן החמירו לגבי אכילה ולא לגבי טומאה דלא לאפשרי טומאה ולמ"ד נבלה ס"ל כיון דהוה תרתי מייל DSTARI השוו מודותיהם לאמר דגמ לעניין טומאה מדרבנן.

אולם דעת רשי' ז"ל היא, דעתין חזקה היא לא אמר דלא נתווה השתנות או התאחדות רק להעמיד מעמד מצב כל דבר כמו שהוא כל זמן שאפשר, ואין משגיחין על השם כלל והוא למ"ד נבלה, והכי קאמר בחיה היהת החזקת אישור אבמה"ח מטעם שלא נשחטה, כי השחותה אף שהיא חי' מוציאה מידי אישור זה, ועתה אמתה שמתה לפניו, וליאו אישור אבמה"ח, אבל העמיד שלא היה שחותה, ר"ל שלא עשה השחיטה עדין במקומו עומד, וכיון דבחזקת שלא נשחטה מוקנית לה, והרי מותה ממילא נבלה הוה גם לעניין טומאה, מה תאמר והא היהת טרחה ע"ע וכן מא דעדין טהרתו הוא, זה אינו דחא כדי להעמידה על חזקת טהרתה בעין חדש נשחטה זאת מיל'. אולם איזיך מ"ד דס"ל טרפה ואסורה באכילה סובר דאלין בחזקה בתיר שמא ומוחקין השם כמו שי' בליך השקפה על הסבה ולאחר אף DSTARI לא אכפת לנו כמו שמצינו בפה' דטהורות גבי שני שבילין ושני בנו'א דבאו לשאול בזאי' דטהורות שניהם ע"ג חדח ודאי טמא הכא דכווית', דאם נשאל על אכילתת אמרינו לי' אסורה, ואם נשאל על נגיעה אמרינו לי' טהר דכמו דבשini בנ"א דאין תלויים זב"י ה'ג שני עניינים בחד בהמה דין לתלות זב"י, דהרי אם הוא טרפה מצד אחר שפיר

טרופות בועלמא, דגמ בשחיטה צו נתרת מיד ולא בעין להמתין ולראות אם יצא נפשה עכ"פ תוך מעלי"ע. ומכ"ש בשחתה מעלי"ע לדעתו בדור דאסור העוף מה"ת ונבללה גמורה הוה, דהרי בארכנו דהא דנ יתר הנשחט מיד וגם לשעות גיסטרא, היינו מושום דאנן סחדי דחזר שחייבת ב' סימנים מת בשעה מועטה גם بلا עשיית גיסטרא. אבל בשוחט רק סימן אחד וכ"ש רק רוב סימן אחד, ואנו רואין אותו חי לפניו כי אפי' ב' סימנים שחוטאים אם אירע شيء מעלי"ע אחר השחיטה אני נובך מאד אם יש להתריר אלא דזה דבר שהוא מן הנמנע אבל בסימן אחד ומכ"ש רק ברוב הוא שכיח טובא במקום שלא שחת הוריידין ולא יצא ממנה דם הרבה שחי' ח' ימים איך נтир אח"כ להכות על הראש ונבללה אם גם בגין פקועה שהפריס על גבי קרקע בעי' שחיטה מן התורה. והדבר חדש אבל נצחים על כרחמו מישית הרמב"ם ז"ל ודוק היבט ועין דף ל' ע"ב בחדושנו ד"ה ולכן.

עיקר ח' כל ספק בשחיטה להחמיר ונשחטה הותרה

מיימרא דר"ה במכילתן ט' ע"א דאמר בהמה בחיי' בחזקת אישור עומדת עד שידעך במה נשחטה, אבל אם נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שידעך במה נטרפה, ואך באיתיליד בה ריעוטא. ומימרא זו מביאת הגمرا על הא דתנא בברייתא, דלא בדק בסימנים נבלה או טרפה לכל חד כדאית ל' וקאמר דפליגי בדר"ה דמ"ד טרפה ס"ל חזקת אישור אמרין חזקת טומאה לא אמרין, ולמ"ד נבלה בחזקת אישור קיימה והשתתא מטה עין בגמרה. והנה שורש מימרא דר"ה נמצאת בספרא מובה בראשי' ס"פ שמיני: להבדיל בין הטמא ובין הטהור בין הח' הנאכלת ובין הח' אשר לא תאכל, צ"ל בין חמוץ לרפה ובין צבי לעורוד, אלא בין נשחט ח齊ו של קנעה לנשחט רבו ובין שנולדו בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה, עכ"ל. ולכאורה הני נמי למה לי וכי לא ידיעין מקום אחר דבעינן נשחט רבו ולא ח齊ו, וכן בטרופות נקב הלב ולא לבית חילו, או נדרס ולא האדים הבשר נגד בני מעיים דכשר, או האדים סימנים עצם וכדומה דטרפה, כי על כל אלה ע"כ בא ההלך' המיוודת, ולמה לי האי קרא, אבל הפירוש האמתי בדרישה זו הוא, דأتא לחיב בבדיקה בין הטמא ובין הטהור הקדים טמא לטהר, אך קדום שנבדוק אם נשחט רבו הוא טמא, דבחזקת שלא נשחט מוקמין, ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל, היינו בنمצא נקובה הריה או בני מעיים לאחר שחיטה, דמסתמא תلين בזאב או במשמש יידא דטבאה, וכן הקדים הנאכלת, ואמ' הוא במקומות שאין מקום לתלות עכ"פ דמ"מ אפשר דעתה אחר שחיטה, חיישין מושום דהרי נקוב לפניו. הריה לך משש הני דין' המבוארין בגמרא דקאי ר"ה עלי'יו, ומבווארין בהאי דרשה ספרא. וגם ראיינו דהספרא סובר כמ"ד דלא בדק בסימנים נבלה דטמא קרי לי', אם לא בדק אי נשחט רבו, ודלא כמ"ד טרפה ואסורה באכילה.

ויש להעיר, דלא כוארה היינו אמורים דלא כמר ודלא כמר, אלא בין לעניין אכילה ובין לעניין טומאה ספק הוה, דהא אוקי כאן חזקה נגד חזקה, דבכמה בחיי' בחזקת אישור אכילה עומדת, ולענין טומאה יש לה חזקת טהרתו, והני תרי חזקות מתנדדות חזקת אישור אומרת דלא נשחטה כראוי' וחזקת טהרtha אומרת דכראוי' נשחטה, וא"כ נימא דל חזקות מהכא, והוא'ל ספק בין לעניין אכילה ובין לעניין טומאה. וכן פסק הרמב"ם פ"ג הטוי במשפט הסימן ולא נודיע אם קודם או לא'ש דהוה ספק נבלה, וכן בהלך' י"ח כתוב דרך כלל דכל ספק בשחיטה הרי זה ספק נבלה, אלא דבלא בדק בסימנים פסק בפ"א היב' דהוה נבלה, ומשמע נבלה ודאי. עיין

וניהו דח"ל דרכם לדרוש איזה חידוש דין בהאי השנות הענינים, מ"מ העיקר שבמ"ת חור על הראשונות, שעל שם זה קריי' משנה התורה, וכאשר כי הרמב"ן ז"ל בריש דברים עי"ש, ובמוקום שיש לדרשן דרשין, וכן כאן יש כמה וכמה חידושים דיןין נדרשות, כמו נוטל"פ שמותר, ולהקדימ נתינה לגר למקרה לנכרי, וכן להקיש בב"ח לנבלה וכדומה, עד שאין זה שום קושי' למה נשנית במ"ת, אבל הלא הרמב"ם ברור מללו, שכותב דאם טרפה והמיתה הרי זו לנבלה ומה לי וכו' ר"ל דאם לנבלה רוצה לאסור למא נקט שנטרפה עי' תיתי' יער, דה"ה מטה מלאיה או עי' סיבה אחרת, כי אין גם את הנבלה, האי לאו לנבלה שנשנית במת' לכאר' מוציא לומר שדיבר הכתוב בהווה, כמו דאמרין בטרפה ולא המיתה, لكن מוכח-DD בדיבר מטרפה שלא המיתה אבל ה"ה וכש"כ בשיטתה המשוכנת, ה"ה דיש לפחות גם מחלוקתابر שקרובה למותה שהוא תחולת נבלות ולמהrina הכתוב כאן לכתוב לנבלה תמורה טרפה שהוא כולל גם את הנבלה. ועל מודכו זו יש רב ר"ע ור"יש, ור"ע בן מזה, דבאמת האי לאו לנבלה לאו מוחודש הוא שנכננו לא רצוי ונצטו על הזיבחה ואיתסר להם הנחירה. ולולו האי לאו היהبشر נהירה אסור באיסור עשה דאיינה זבוחה, אבל לאו לנבלה מנ"ל, لكنanta קרא דל"ת כל לנבלה ר"ל אפילו עי' נהירה, ולאחר שקיביל ר"ע קבלת ר' ישבב, אפילו בפסיקת השחיטה, הכל נאסר בהאי כל לנבלה, ובזה ניחא נמי דציוויתה התורה ליתנה לגר או למכרה לנכרי, ולא להשליכה לכלב טרפה שכולג גם את הנבלה שמתה מלאיה או הרגה בkopatz, הדני אינס רואין לאדם הנברא בצלם אלקים, וכמ"כ "הראב"ע עה"ת דטרפה ארטסי וסכנה לאדם לא כללה, ומכל"כ הנבלה שmeta מלאי' לכל דתוי ונימוסי עם ועם מענישים את המאכילה המתה מלאי' לאחר וכמ"כ רשי' בשמעתין דף צ"ב ע"ב שהוא בכל שלשים מצות שקבלו עליהם ב"ג ע"א דגム לאכול בשר של מטה מלאיה, וכן נהראה מגמ' לקמן ל"ג ע"א דגム לנכרי בעי נהירה, כמו שמד"יק הגאון רצ"ח ז"ל בהגותוי, אבל הנבלה שציוויתה התורה ליתנה לגר או למכרה לנכירה היא הנבלה המחוודשת שנכננו לא רצוי דהינו שלא נשחתה כראוי', וחכם אחד הקשה לי ממה בסוגי' דמסוכנת, דמסוכנת שר' דאל"כ לאו לנבלה מהו לי השטה מסוכנת אסורה לנבלה מבעי, ולידי הלא הלאו איצטריך על הנהירה ושלא נזבחה כראוי והשבתי לו דהינו קושי' התוס' שם שהקשוי, דהרי בלאו מסוכנת אייכא איסור עשה דאיינה זבוחה, ומ"מ איצטריך הלאו כדי ללקות, ותירצ'ו דהוומ"ל ולטעמי', ובמסקנא הלא יש לו יופואת אחרת להתרтир מסוכנת. ועוד אני אומר דסוגי' מציא את' קרייש ככמה סוגי' בשמעתין דאללו כוותי' כאשר הרأتي במקומם, ולר"ש הלאו לנבלה אינו אלא חזרת הלאו דטרפה כאשר אבר בזה, והוא דלי"ש דגム במדבר נאסרו בנחירה ורק השחיטה הייתה מוציא את העבי' מידי' לנבלה, ע"כ האי לאו דל"ת כל לנבלה אינו אלא חזרת הלאו דטרפה שבירשת משפטיים, ומה דשינה הכתוב לכתחז' כל לנבלה תמורה טרפה. ע"ז איתי תירוץ בספריה שהוא אליבא דרייש נשנה כאשר כתבתי בעיקרים שלמעלה, ז"ל,, „נבלה אין לי אלא לנבלה טרפה מניין ת"ל כל לנבלה לרבות את הטרפה" עכ"ל, והאחרונים כמו תשובה ד' בסוף ספר אבני מלואים וק"ז בעל החת"ס ז"ל והמלבי"ם ז"ל כולן נדחקו בפירוש הספרי הלה, זה בכיה וזה בכיה, ולא זיתית להבין מה קשה להו, בהאי ספרי שפירשו פשטוט כביעה בכותחא, דסובר דע"כ האי לאו הוא השנות של הלאו דטרפה שכולג גם את הנבלה, וכן פריך טרפה מנין דהרי מנבלה ממעוט טרפה ואיך נשנית הלאו הלהז' באופן דמוציא את הטרפה, דא"א לומר דבד' ספרים

נאמר דעתוורה היא כדי להעמידה על חזקתה הקודמת, כמו כן אמרין גם בכשרה ע"פ שאנו אוסרים אותה באכילה מצד האי שחיטה. ומדוברדק הלשון טרפה ואסורה באכילה דר"ל דלא גרע מאלו היתה טרפה דאי זדי אינה מטמא אלא אסורה הכי נמי בכשרה. ועיין לקמן בסוגי' ומש"כ שם. ועתה נאמר דכל זאת לא שיק אלא בלא בדק בסימנים דהספק הווה שמא לא שחת רובא רך ממחצה, והרי לא עשה מעשה שלמה אלא חצי שחיטה, ובזה שיק לא אמר דזוקמין בחזקתה שלא נשחתה, והוא ודאי לנבלה כי חזקה תורה אינה מצי מתנגדת להה כנ"ל. אולם בשחת שני סימנים אלא דהספק שמא שהה ודרכו או נשפט הסימן, והספק אי קודם שחיטה או לאח"ש, שכן לא שיק לא אמר דזוקי בחזקתה שלא הייתה שחיטה דכמו כן נקי בחזקה שלא הייתה נהורה, דמה לי שחיטה המכשרת או נהירה הפסולת, בcob' נתחדשה כאן מעשה או מכשורת או פסולת, מה תאמיר חזקתו איסור אינה זבוחה אומרת שלא הייתה השיטה מעשה מכשרת, הלא חזקתו טהרה ואומרת שלא הייתה המעשה מעשה פסולת, ולמ"ד טרפה ואסורה באכילה בלא בדק בסימנים דאי Ziel בתה שם בחזקה אה"ג דכל ספק בשחיטה הדין כך, ד לנבי' אכילה הוה ודאי לנבלה ולגביה טומאה טהורה. אולם למ"ד דלא איזלין בתה שם רך בתר השבה המעדית את השם לכל מייל הן לאכילה והן לטומאה ספק הוה, כי כאן אנו דנין על המעשה אי הייתה באופן המכשיר או באופן הפסול, ואני כאן שום חזקה לא לבאן ולא לבאן, ולפ"ז לדעת הרמב"ם דהוה רך ספק לנבלה זהה אמת וצדקה בס"ד. ולפ"ז לדעת הרמב"ם דכל ספיקות מותורות מה"ת הרוי כל ספק בשחיטה חז' מלא בדק בסימנים, כאשר ספיקות דאסוריין רך מדרבנן, אבל לדעת התוס' נהפוך הוא דלא בדק בסימנים דרוב פעמים שחת שפיר לא הוה רק לנבלה דרבנן אבל שאר ספיקות בשחיטה כגון ספק נשחת קודם או לאחר שחיטה או ספק שהה (עיין מה שכותב לקמן דף ז' ע"א בתוד"ה סיכון דספק שהה וכוי' ספק השkol הוה) הרי זה לנבלה ודאי מה"ת, משום דזוקמין אחזקה איסור עשה דאיינו זבוח ודוו"ק.

עיקר ט' „הטרפה והנבלה"

כבר כתבו בעיקרים הקודמים דמה שנאמר לאו דטרפה בפ' משפטים, ולאו לנבלה בפ' ראה שהו מ"ת הוא זירות גדול, דעל כל הני ציווים שלא נאמרו בד' ספרים ונאמרו רק במ"ת, מתייגע הרמב"ן ז"ל בריש דברים ליישב ואומר, או משום דלא שחייב הנחמים מהזיכרים לישראל עד ערבות מואב במ"ת, או דבאמת לא נהגי במדבר עי"ש. ועתה מה ענה הרמב"ן ז"ל, על הא לא דנבלה דלא נאמר בד' ספרים כטרפה, דלא שיק שום אחד מהני טעמים כموבן, והלא דבר הוא.

אבל דע דבהתיר קשור זה פליגי ר"ש ור"ע הנ"ל, דהנה לכ"ע האי לאו דטרפה כולל גם את הנבלה, דמה שכתב הרמב"ם בפ"ד הי"ז ממש"א דנו"ט מצטרפין לכך ללקות עליון, משום דטרפה תחולת נבלות הוא עי"ש. וע"כ משום דלאו דטרפה כולל גם את הנבלה, דאם תחולת נבלות אסורה תורה, לנבלה גמורה לא כ"ש, והאי ק"ו הוא כמו בת מבת הבת דליך עליון, ולא עוד אלא דמי לא מيري הקרא נמי בטרפה חית היר עד שמתה ממש, בלי חסרון אבר תחולת, ומה שכך' שם בהלכ' ו' ז"ל,, „אין אתה יכול לומר טרפה והמיתה, שams מטה הרי היא לנבלה, ומה לי מטה מחותמת עצמה או הכה בסיף או שברה ארוי והמיתה, ה"א אינו מדבר אלא בשנטרפה ולא מטה" עכ"ל, לנבלה כבר אמרה בפ' האחרוניים וכן הוא בפ' המלבי"ם ז"ל, לנבלה כבר אמרה בפ' ראה, דהרי רוב המצוות והלאין נאמרו בד' ספרים ונשנו במ"ת,

פתחה

וכדומה, מן המכות שאינה יכולהתו להיות מין שהוא ג'כ' בכלל טרפה שאסורה התורה, ולא מני מידי הכתוב בהו, דהא תינח אם ידעין דהאי טרפה חית השדה באرس הממית קאמר, ומשום דאי"ח אסורה תורה, אז שפיר תליין למימר מה לי אי"ח ע"י דורות האבא או ע"י סיבה אחרת שאירע בבית, אבל מניין לו זאת דלמא טרפה האמורה בתורה ממי לחיות, ומ"מ כל שהטיל ארס בה אסורה התורה מאייה טעם שי"י, ואז איך נלמד ניקב החוט והריהה והדקין מהטלת ארס בגופה, דמנון דחדא פעליה בשנייהם, ולכן צריך תחללה לילוף טרפה ממשום דעתה למות אסורה תורה שהוא תחללה נבלות, ושיך לאו זה דטרפה לאו דנבללה, ולמד זאת מהיא דכתיב בפרשת משפטים טרפה ובפ' ראה נבללה, ע"כ חדא לאו הווה כנ"ל וקאמר "טרפה ונבללה" ר"ל דכאן בפרשת משפטים כתיב טרפה דע"כ כולל גם הנבללה, משום "נבללה וטרפה" דכתיב בפ' ראה דשם נבללה מפורש וטרפה איטרבי מתיבת "כל" וכదדרש בספרי הנ"ל, ע"כ שניהם משום נבלות אסורה, זאת משום תחללה נבלות, וזאת משום גמר הנבלות, ומימילא ידעין דכמו דנבללה לא חלק בה באיזה אופן מתה, כן לא תחולוק בטרפה באיזה אופן נעשה קרייה לשותה נבללה, ולרי"ש הוא השנות הללו דטרפה האמור בפ' משפטים, ועיין דף י"ז ע"א על האיבר דרי"י אשר בשר נחירה שהכניסו לא"י מה שכתבתני שם ותמצא עוגג.

ועכ"פ היוצא לנו מזה דגם לר"ש הלאו דטרפה כולל גם את הנבללה, משום דטרפה תחללה נבלות ועכ"ב בנטטה למות, ועכ"פ שר"ש שהוא תדבירי"ש ס"ל בראש פ' אלו טרפות טרפה חי, אבל כאשר ביארתי בעיקר י"ד וכן בפא"ט גם למ"ד טריפה חיה, טרפה המפורש בקרה הוא הנטה למות מהמת מכוחה, ורק בח"ט של ההלכה פליגו אי חי או אי' והוא דעת הרמב"ס ז"ל כאשר באර בעiker י"ד.

וראה זה איך דברנו אלו מבוארים בתוך דברי המכילתא ז"ל, ובשר בשדה טרפה, אין לי אלא בשדה בית מניון ת"ל טרפה ונבללה, נבללה וטרפה, הקיש נבללה לטרפה וטרפה לנבללה, מה נבללה לא חלק בה בין בשדה ובין בבית, אף טרפה בין בשדה ובין בבית אי' מה ת"ל בשדה שדייר הכתוב בהו"ה עכ"ל, ונהה יש להעיר הרבה א') כיון דיל' דבר הכתוב בהו, כל הדרשה של הקיש נבללה וטרפה ללא צורך, דהרי בכ"מ אמרין דבר הכתוב בהו, ובכל בל' שום לפות' מכח הסברא לחוד אומרים כן, וכאשר המכילתא בעי' לפות' מיום קיומה נבללה מארץ רחוקה, אבל ר"ע דס"ל בשבעיריך או ימכרנה לנכרי הבא מארץ רחוקה, אבל ר"ע דס"ל דבמדבר אכלו בשר נחירה, שאיתסר להם מכללא ע"י שנצטו על הזביחה, הלא בעין אחרת מיוחדת על הנחירה ופסולי שחיטה, לדולי זאת אין לאו ולא טומאת נבלות אלא עשה בעלמא, וכן אמרה תורה לכלב תשיליכון אותו, אבל לשנכנסו לארץ יונוה לגר השנות הללו דטרפה, אבל במדבר שלא ה"י להם גור ונכרי וגם כדי ליתן שכר לכלבי מצרים שייצאו עליהם על שלא יחרץ כלב לשונו אמרה תורה לכלב תשיליכון אותו, אבל לשנכנסו לארץ יונוה לגר שבמדבר אכלו בשר נחירה, שאיתסר להם מכללא ע"י שנצטו על הזביחה, כדי להשוותו עם לאו דטרפה אלא כל נבללה, לרבות נבללה הטרפה, כדי להזכיר האי ל"ת כל נבללה, לא בספרים ומכילתא דכל לרבות את הוא מפרש האי לאו דטרפה למות והנבללה שמתה לגמר הכלולה שלא היהת במדבר דהינו נהורה ועליה אמר ליתנה לגר ולמכרה לנכרי, שהמה לא נצטו על השחיטה, ובנחירה טגי להו, אבל הטרפה הנטה למות וקרובה למות והנבללה שמתה לגמרי העמדת לכלב, והכי פירושו של הקרא, ובשר בשדה טרפה, שאם לא ה"י ממהר ומקדים לשחתה קודם קודם שתצא נשפה, היהת מתנבללת ושולכת לכלב, כי כן הדין נותן בכל מטה מלאיה, ע"פ שקדם ושחיטה, מ"מ תשילכנה לכלב כמו אם לא הייתה שחיטה, דניינו דלי' דרישות חז"ל פועלה השחיטה עכ"פ לטורה מיידי טומאת נבלות, אבל לעניין אכילה אינה עדיפה ממותה מלאיה, ותדע דע"כ צריך הפרש כן לדעת הרמב"ס, שהרי כתוב בפירוש דהקרא מיר' בקדם ושחיטה, והוא מוכרכה ממה דקרי לי "בשר" דהינו דעבודה כעין

לא נاصر רק הטרפה, ובמ"ת ניתוסף הנבללה, דנבללה ק"ו מטרפה כנ"ל, ולא עוד אלא אכן נאמר דבמדבר אישתי להם הנבללה, لكن מתרץ דגם האי נבללה כולל את הטרפה ע"י דכתיב "כל" דאיתא על הטרפה שהוא מקצת נבלות, וכמו שכתב הרמב"ס שהוא תחללה נבלות ושפיר איטרבי בתיבת כל, ולמלךות וכו' דדרשין איש כיicha כל נפש אדם, אפילו כ"ד נפש לרבות את הגוסס, ונחרג עליו ע"פ שאינו אלא מרובי" דכל, מפני שככל שמסתבר לרבות אתה נמי למלךות, כמו שהארכתי בזה במ"א, וא"כ האילאו דנבללה הוא ממש כמו לאו דטרפה, דטרפה כולל את הנבללה, וכל נבללה כולל ממש דבברי המכילתא ה"י נלפע"ד לומר, דהאי קרא דטרפה במדבר נאמר שלא ה"י להם לא נכרי ולא גור, لكن אמרה תורה להשילכו לכלב, והאי קרא דנבללה נאמר בסוף ארבעים על כניסתן לארץ ושם ה"י لهم גור בשעריהם וכן נכרי מארץ אחרת, ועכ"פ ר"ע ורי"ש פליגו בפירוש האי לאו דנבללה, לר"ע הוא לא מחודש על הנחירה לשותה נבללה, ולרי"ש הוא השנות הללו דטרפה האמור בפ' משפטים, ועיין דף י"ז ע"א על האיבר דרי"י אשר בשר נחירה שהכניסו לא"י מה שכתבתני שם ותמצא עוגג.

ועכ"פ היוצא לנו מזה דגם לר"ש הלאו דטרפה כולל גם את הנבללה, משום דטרפה תחללה נבלות ועכ"ב בנטטה למות, ועכ"פ שר"ש שהוא תדבירי"ש ס"ל בראש פ' אלו טרפות טרפה חי, אבל כאשר ביארתי בעיקר י"ד וכן בפא"ט גם למ"ד טריפה חיה, טרפה המפורש בקרה הוא הנטה למות מהמת מכוחה, ורק בח"ט של ההלכה פליגו אי חי או אי' והוא דעת הרמב"ס ז"ל כאשר באר בעiker י"ד.

וראה זה איך דברנו אלו מבוארים בתוך דברי המכילתא ז"ל, ובשר בשדה טרפה, אין לי אלא בשדה בית מניון ת"ל טרפה ונבללה, נבללה וטרפה, הקיש נבללה לטרפה וטרפה לנבללה, מה נבללה לא חלק בה בין בשדה ובין בבית, אף טרפה בין בשדה ובין בבית אי' מה ת"ל בשדה שדייר הכתוב בהו"ה עכ"ל, ונהה יש להעיר הרבה א') כיון דיל' דבר הכתוב בהו, כל הדרשה של הקיש נבללה וטרפה ללא צורך, דהרי בכ"מ אמרין דבר הכתוב בהו, ובכל בל' שום לפות' מיום קיומה נבללה מארץ רחוקה, וכאשר המכילתא בעי' לפות' מיום קיומה יפה בשדה מצאה, דה"ה בביטחון, ונטע כרם, הוא הידין שאר אילנות ורש"י ז"ל ע"ה מתוסיף עוד, מקרה לילה, ה"ה ביום, אלא שדייר הכתוב בהו, ובכל אלו ליכא שום לפות' ע"ז, אלא דמסבר' לומר דלאו דוקא, וכאנ בעי' לפות' מיעודת להקשי טרפה לנבללה כדי שנצעד בשדה לאו דוקא אלא דבר בהו, אitemה. ב') אינה כתיב נבללה וטרפה וטרפה ונבללה כדי להקשי אהדי. ובת"ת כתוב דבעלמא כתיב, וטרפה ונבללה כדי להקשי אהדי. וכיוזה מתקודם דנבללה ונבללה במלבי"ם והוא דוקח גדול, ולא עוד אלא דאי קרא דנבללה וטרפה לא יאלל לטמאה בה כסמך, מהה לי הקשי הלא שם לא כתיב וטרפה בשדה, אלא סתם טרפה, ונילוף משם דטרפה בכ"מ בין בית ובין בשדה. ג') במכילתא איתא "טרפה ונבללה, נבללה וטרפה הקיש נבללה לטרפה טרפה לנבללה" ואיזה מן המפרשים מהה "טרפה ונבללה" זאת לא נמצא כלל בקרא, הכי יאות למחוק כמה וכמה תיבות מתוק מאמר שלם, משום דלא ידעין לפום רהיטא פשט הדבר. אבל האי מכילתא יפה מתפרשת במאי שכתבנו לעמלה, ועליה כסמך הרמב"ס ז"ל במא ש' בפ"ד ה"ח מ"א הנ"ל, והכי פירושה, אין לי אלא בשדה, רצה לומר אם נטרפה ע"י דרישת חית השדה זאב או אריה, שモזה דבר הכתוב, בבית מנין, ר"ל אם נטרפה ע"י סיבה אחרת כמו נקיית הקוץ או חולי

הפנימיים אשר בזיה הולכת ואוכלת כשאר בריאותם, ומ"מ ליקה על זה, וכן גם בדרכו קשה כן, דהיינו גם בדרכו בעין עד שנותה למות, מניין לו דבהתלת ארס בתוך בשר הברhma ותו לא שתה"י בכל טרפה האמורה בקרא. ודע אפיקו הני תלתה דמנה שם בסוטה דההלה עוקרת הקרא, דוקא ר' ישמעאל ס"ל כו, אבל חכמים פליגו עלי' ואית להו קראי על כל הנני שלשה, כן כתוב רשי' ז"ל שם, וכן כתבו התוס' בשמעתון דף פ"ח ע"ב ד"ה שותק, הרי לדידין לא מצינו בשום מקום דהלה מושיף על המפורש בקרא ללקות עלי', והפרמ"ג שכتب דהאי הלכה יצא מן הכלל, והוא דבר עז שלא ניתן להאמיר, והן אמת כי גם על דברי הרמב"ס ז"ל יש לתמוהו שכتب דדרושא מפורש בקרא ואשר מני טרפיות מהלה אתו, ואע"פ שכולן הללמ"ס הויל ואין לך בפירוש אלא דרושא החמיירו בספקו ובשער מני טרפות יש בהן ספקן שמוטרי עי"ש בראש פ"ה מהל"ש ודברים אלו חותומים וסתומים הם, א') דרושא ע"י הטלה ארס איה מפורש בקרא, דהיינו גם דרושא בתוך הני ח' מני טרפיות נמנה, ב') סותר דברי עצמו שלפניו דברים הפרק כתוב וז"ל, "כבר ביארנו בהלכ' מ"א שהטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות, ולא נאמר טרפה אלא שדייר הכתוב בהזה" ו'כו ע"ל הרי דהכל מפורש בקרא,-DDידייר הכתוב בהזה, וגם דרושא אינה מפורשת בקרא מה היא, כי אפשר לפירוש שגורר באזנו או ברגלו או שטרפה וקרעה כדג, ובעינן ההלכה לפרש דהטלת ארס קאמר, ג') אם יניח דיש צד קיל בשאר מי טרפות על דרושא, אך אפשר ללקות על שאר המינים דהרי ללקות מלוקות הוא הקולא הייתור גדולה כמו"כ רשי' ז"ל שהבאתי לעיל ללקות אדם מישראל הוא לא שיש בו מלוקות דלא יוסיף להכותו, ואם מקרים בשאר טרפיות מכח שאינם מפורשים פשיטה דא' ללקות עליהם, להקל בלאו דלא יוסיף להכותו.

אבל הט אזנק ושמע קושט דברי אמת בהבנת שיטת הרמב"ס ז"ל בעניין גدول הלהה, אשר כל הבאים אחורי לא ירדו לסוף דעתו הרחבה, עד שנתקשו עלי', וזה אומר בכח זה בכח, ולא די שלא העילו בתירוצים כלום אלא שנתגadel על ידם, המבוכה עד שנטבענוabis ביס הקושיות והספקות.

ודע דכל דיני טרפיות שייכים גם בהורג את הנפש לעניין טרפה שהחרג והורג את הטרפה וכדי שנבין דעת הרמב"ס בטרפות בתמה עיתיק עצמנו להלכ' רוצח לראות פסקי שם ונשווה אותם לכוא דהנה בפ"ד ה"ג כתוב וז"ל, "המכה את חבירו באבן או באגרוף וכיוצא בהם, אומדין אותו, אם אמדחו לחיים נתן ה' דברים ונפטר ואפיקו חלה המוכה והכבד ומת מוחמת המכה ה' פטור, ואם אמדחו למתה אוסרין את המכה בבייה"ס מממתינים לה, אם מת נהרג המכה, ואם הקל ונטרפה רפואה שלמה והליך בשוק על רגליו כשאר בראים, משלם המכה ה' דברים" עכ"ל והدينים אלו יצאו מתח הסוגי' בסנהדרין שם, והוא דבעין נפל למשכבר, דכל שעומד והולך על רגליו כשאר בראים, נפטר הרוץ מעונש מיתה ואם שוכב במשכבו אומדין אותו, אם אומדין לחיים, שאין במכה זו כדי להמית פטורין הרוצה, אע"פ שהנרצח מת לבסוף, ונראה אכן דמוהני ח"ט שאנן דין עלייהם בטרפיות בתמה, אין זכר להם, והרי מוכח אפיקו הכה מכה שיש בו טרפות כמו ניקב קרום של מוות או אחד מאברים הפנימיים, כל שהרופאים אמדחו לחיים פטור המכה, אע"פ שמת מתח האי הכהה וכן עשו טרפה ואמדחו הרופאים למות, כל שעמד והולך על רגליו נפטר המכה, אע"פ שמת לאח"ז ולא די באזהה ההורג את הטרפה פסק שם בפ"ב ה"ח וז"ל "ההורג את הטרפה, אע"פ שאוכל ושותה והולך בשוק, ה"ז פטור מידי אדם, וכל אדם בחזקת שלם עד שידעו בודאי שהוא טרפה ויאמרו הרופאים שמכה זו אין לה תעלה באדם

בשר, וכמו דדרשינו בב"ק מ"ב ע"א דלא יכול את בשרו בשוה", בקדם ושותה לאחר שנגמר דין, וע"כ בהכי מיריע הקרה דמחייבים דאית בה אישור במא"ח, אם תלש ממנה בשר והוא ג"כ מלוא טרפה ATA, לדידין דפסקין כר"י לקמן ק"ב ע"ב, א"כ מחייב שני פעמים טרפה א"א, לא משום אהע"א אלא משום דלאו אחד הוא, וכמש"כ הרמב"ס דהאי במא"ח טרפה במקצת קרי לי, וע"כ דהאי לאו כולל בשר התולש מה"ח, ובשר של בהמה טרפה לאח"ש שעשה כעין בשר, וא"כ איך מצי' יילך הרמב"ס דטרפה בינתה למות קאמר, משום זאת אינה ראוי אלא לכלב, כיון דהקרא לאח"ש דבר, אלא ודאי דהכי קאמר דמסתמא לא ציוותה התורה להשליק לכלב דבר הראוי לאדם, והרי במא"ח באמת אסורי לב"ג, ושפיר אמרה תורה להשליקו לכלב, ועיין בירושלמי ריש פ' כל שעיה דילך מהאי קרא יותר הנאה לאבמה"ח, ור"ל בשר מה"ח מפני שהאי קרא קאי נמי על בשר מה"ח, וכתרוגום אונקלס, עיין בעיקר הבא, וא"כ ה"ה בשר מן הטרפה, מייריב בשר ששאיינו ראוי לאכלו, וע"כ בנטה למות מיריע, דאל"כ שפיר ראוי לאדם, ולמה ישיליכנה לכלב, וכאשר באמת בנבלת שנתגברה בשחיטה אמרה תורה ליתנה לגר ולמכרה לנכרי.

היו"צ לנו מכל האמור, דבין לר"י' ובין לר"ע, טרפה המפורשת בקרא היא הנטה למות וקורובה לנבלות, ואע"פ דרי"ש שהוא תדברי"ש ס"ל בראש פ"א טרפה חי, דהאי ט"ח על הח"ט של ההלכה קאי, ולא על הטרפה המפורשת בקרא וכאשר אבאר בעיקר הבא ודוק.

עיקר יו"ד "הה"י טרפיות שנלממו"ס"

הרמב"ג ז"ל בפתחה שלו לטרפות כתוב אז"ל, "והנה אף שדרוסה נאמרה בפירוש ופירשו מהלממו"ס, וכגד אמרן ושאר מן טרפות הם הללממו"ס, אע"פ"כ לוקין עליהם שהללממו"ס כך נאמרה, דמה שנ' בכתב טרפה ל"ת, כולל גם שאר טרפיות וכמש"כ הפרק א' וזה מבואר ממה שכتب הרא"ס ז"ל בפ"ד ממ"א, דין חילוק כל בין בין טרפות ארוי או נולד בה מעצמה ולוקה עליו ודאי"כ עכ"ל. הנה עירובוב דברים ראייתי כאן, שמתחלת כתיב דכך אתה ההלכה לומר דבשר בשדה טרפה כולל גם הני יין מיני חילאים, ואח"כ כתוב דכך מבואר ממה שכ' הרא"ס דין חילוק, והוא סתירה גלו"י למה שכتب תחלה, דהרי הרמב"ס כתוב דין חילוק על איזה אופן געשה נתה למות, דמה כתיב בשדה, דהינו טרפה זאת וארי משום דדיבר הכתוב בהזה, וא"כ לא צריך שום הלהקה על זה, לומר דה"ה שאר מכות העשות אותה נתה למות שהוא בכל טרפה אבל מה שיש לדון אם לוקין על הח"ט הוא מצד מה שכتب הרמב"ס דהטרפה המפורש בקרא היא שנותה למות מכותיה, והוא שתה"י אינה יכולה לעמוד ומוסכנת, כי כן קורא הרמב"ס למסוכנת, כמש"כ שם בהלכה י"א, "בימה שהיא חוללה מלחמת שתשש כחה ונתה למות וכו'" וא"כ ההלכה שמונה והולך הני שלשה, דהלהה עוקרת הקרא, ועי"ש ברש"י על ט"ז ע"א בין הני שלשה, דהלהה עוקרת הקרא, וא"כ דאמרין שמתה דההורה אמרה בתער וחכמים בכל דבר ז"ל, "וא"ת אין זו עקירה אלא תוספת, איברא עקירה היא שמלקין אותו על כך, ואסור להכות את ישראל בחנם" עכ"ל, וא"כ הכא דכוותי, דההורה אמרה בנטה למות עד שאינה ראוי לאדם אלא לכלב, כמש"כ הרמב"ס וההלכה מוסיף, נקב כ"ש באחד מאברים

פתחה

אמור מעטה דהאי הלכה שעשתה כללים קבועים כדי שלא ליבען אימוד הרופאים כמו ברוצח, אין זה פירוש הקרא אלא חומרה על מה שכתב בקרא המתפרש שפיר בלי ההלכה, ואיך אפשר ללקות על הלכה צו, וכן כתוב הרמב"ם בסה"מ שלו, לעל ח"טLikun רק מדברנן, ועל חנן נדחק הפר"ח ז"ל בדבורי וקובל על הריק"ש דמקיל בטרפות מה"ט, כי האמת בדעת הרמב"ם כן הוא, והתפארת ישראל על המשניות, הביא ג"כ האי סה"מ להרמב"ם, וככתב עליהם דגירסת דינוקותא הי' שהזר מהם בחברוי יד החזקה, ואני רואה כי הנחזק הוא כי בחברוי יד החזקה מבואר שיטתו זאת, אכן לוקין על הח"ט מן ההלכות שונות, והרי כאן במקומו בהלכה ט' כתוב „וענין הכתוב שהנותה למות מחמות מוכתיה, וא"א לה חיות מחמות מכיה זו אסורה, מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין כמותה חייה טרפה, ובhalb"ש יתבואר איך חולין עשויה אותה טרפה ואיזה חולין אין עשויה אותה טרפה“ עכ"ל הרי ברור מללו דעתין הכתוב הוא דעתתה למות ו גם אין תרופה למכתה, ואיך אם קדם ושותחה לוקה על לאו זה דטרפה, אבל מכאן אמרו חכמים, דאפשרו אינה נתהה למות, אלא שהמכה היא מכחה שסופה למות על ידה נמי טרפה יקרה, ואחת סמכו על הקרא דעתת החיה, חי אכל שא"ח לא תאכל, ובזה אין כאן מלוקות אפיקו אם הי' אימוד הרופאים בכל פרט ופרט כיוון שהולכת ואוכלת כשאר בראים ואין כאן נתהה למות, ועל האי איסור עשה אתה ההלכה להחמיר שלא נדרון עפ"י אימוד הרופאים בכל פרט ופרט אלא העמידה כללים מחייבים, ואלו יתבאו בהלכות שחיטה, ודעת לבנו נקל דהעמיד כללים קבושים, בכל מיני בע"ח ובבחור וזקן חולש ונבור, זאת א"א את שפיר גם למד ט"ת, הלא שיעור של יב"ח לא נזכר כלל, ועיין בתנאה טא"ח, וזה מנ"ל כיון דגם לאידך דס"ל ט"ח, סופה שימות מהבליה זו.ומי הוא זה אשר יכול לקבל תירוץ זה, דהוא נגד הסוגי" דריש א"ט,-DDIK מדקתי נל שאיתנה כמו ח"ט טרפה, דס"ל לתנאה טא"ח, גם הדרשה דעתת החיה, חי אכל שא"ח ל"ת למה לא את שפיר גם למד ט"ת, הלא שיעור של יב"ח לא נזכר כלל, ועיין הטיב בחודשנו שם, דא"א לומר דהකרא אתה על ס"ט להתריר עי" שהיית יב"ח لكن הוכית הרמב"ם מכח חומר קושי" ז, דהורג את הטרפה דקאמר רבא, איינו האי טרפה של ההלכה, אשר ביה איכא מ"ד ט"ח, אלא טרפה ברוצח היינו טרפה עי" אימוד הרופאים, וכן גם מה שכתבו התוס"ר ר"פ א"ט ד"ה וכן לטרפה, דיש נפ"מ בעשאו חברי טרפה, וגם בהורג את הטרפה הכל נפל בבירא דגביה רוחח אין אנו דניין עפ"י הלכה זו דטרפות בהמה אלא עי" אימוד הרופאים הן להקל והן להחמיר ואל תשיבנו ממה דאמרו בסוגי" דרוב דלמא במקום סייף נקב הזה, וכן אמרו במכות ר"ע ור"ט אלו היינו בסנהדרין לא הי' נהרג אדם מעולם, שהיינו שואלים שמא טרפה הרוג, וכל זאת אי לא איזלין בת"ר, וא"כ ליכא שפק שמא הי' נקב במקום שלם דאתא מכח רוב, וממילא איכא שפק שמא הי' נקב במקום סייף, אשר הרופאים היו אומדים אותו למיתה, אבל אחר אשר זכיינו לידע איזלין בת"ר ואיכא לכל אדם חזקת שלם, אין האי נקב במוח או بواسט מוצקתו שהוא שלם ולא טרפה, עד שיאמדותו הרופאים למיתה, אבל האי ההלכה דניקב הושט או קרום של מות טרפה הזה, לא מהני להציג את הרוצח, כי גם בטירות בהמה בן הדין תורה, טרם שנדע מעלה הלהכה, והוא ממש כמו ברוצח, דלעברו על הלאו דטרפה כדי ללקות עליי מלוקות, כתוב הרמב"ם דבעינן נתהה למות והוא אינה יכולה לעמוד, ומהמת מה שאין לה טרפה, ולoli ההלכה היה אומדיין את הבמה על ידי רופאים כמו שאומדיין את הנרצח, ואס אמדותו לחיים הייתה כשרה, אולם אם אמדותו למיתה עפ" שאיתנה נתהה למות, אלא הולכת ואוכلت כבראים, ניהו דאין באיכיהם מלוקות, אבל איסור תורה איכא מקרא דעתת החיה, חי אכל Abel א"ח ל"ת, שהוא לאו הבא מכלל עשה, וכמו ברוצח דلغבי הורג את הטרפה אפיקו אין נפל למשכב, כל שאמדותו למיתה, החרגו פטור, ה"ה דאסור לאכול מהמה צו, דחי דוקא אוכל, אבל כל שאינה חי, אלא סופה למות ל"ת, אבל גם זאת רק עפ" אימוד הרופאים בכל מהמה לפי מה שהיא ולפי המכחה שיש בה, כך מתפרשים הכתובים בלי ההלכה,

שהרגנו, זאת עכ"פ מלטה דלא שכחיא כל דכל שאר מיני טרפיות שכחיהם יותר עי' שאר סיבות קוז וחולי כמובן, ולמה דבר הכתוב מטרפת חית השדה, וכן קאמר בדדורosa החMRIו יותר, דדרוסה אפשר להסמיד על الكرע, אבל שאר מיני טרפות אין להסמיד כלל, אבל באמת גם על דרושא אין אנו לוין כיון דלא נחلك הני ח' מיני טרפות אלא אומרם דטרפה המפורש בקרא אינה דרושא דוקא, אלא כל שעשתה נוטה למota ביל השקפה על מעשה מיחידת, וזאת רגיל להעשות עי' זאב ואריך, כי עי' קוז וחולי לא שכח תשעה נתה למota, אם לא ממש"כ הרמב"ש שם, בנפלת מן הגג או בזורך חץ לתוך לבה וריאותה, וסיבותוгалו רוחקות מן המיציאות הן, נגד טריפת הזאב בתוך עדרי צאן שהוא מעשה בכל יום, וממילא דהלהכה של הני ח' מיני טרפיות ביל השקפה על נוטה למota, תוספת על הקרא הו, ואין להן אלא דין של ד"ס דוקא, אלא שדבר הכתוב בהוויה, דה'ה אט טרפה בבית עי' סיבה אחרת, וכן מבואר הדבר בפ"ד ממ"א, דהאי מה ליאו אדרוסה אלא אטרפה קאי, כי כן כתוב שם, וכושים שלא תחולק וכי' לא תחולק בונטה למota בין טרפה חיה ושרטה, וכו' עכ' הררי לא מדרוסה של הטלת ארס דבר, אלא מטרפה חיה ושרטה שהיא המפורש בקרא, ובין שנפלת מן הגג ונשתבררו רוב צלעותיה וכו' וא' קאמר דדייבר הכתוב בהוויה, דכיון דס"ס נטטה למota, מה לי אט עי' טרפה אריך, או עי' נפלת מן הגג, או עי' זרייקת חץ בלביה או ריאותה, אבל הטלת ארס שאין באזה נוטה למota, אין מפרש בקרא כמו נקבת הקוז, ועל שיחסים אין בו מלוקות, משום דאותו מהלכה, וקיי לפרש את הקרא של זאת החיה שאינו חי לא דבר בו בכתבו, דהריינו דרושא, ולא שאר המיני טרפות אלא טרפה המפורש בקרא, דהריינו דרושא, ולא רגשיש לאסמכתא, והשעה מבי"א מהל"ש תמה עליו-DDדבר זה לא ניתן להאמיר עי'יש, אבל ק"ז בעחתת"ס ז"ל בי"ד תשע עב' רוה"ק דאפי' לא נתקoon הכה"מ זהה, אבל דוקרא דמקרא דמן הבקר אין לו מעת תאכל שהוא רק איסור עשה בלבד, ולא לאו שיש בו מלוקות, אבל מה שכתב בהל"ש שם אח"כ ואע"פ שכולן הללמ"ס חן הוואיל ואין לך מפורש בתורה אלא דרושא החMRIו בה וכוי' היכי מתרפרש,adam נאמר דהאי הלכה לפרש הקרא דבר בשדה טרפה אתה ולומר, דהאי טרפה עי' שטטיל ארס מן אצבעותין, ובין נטטה למota או לא טרפה יקרה ואסורה בלאו זה, שב הנזין שארי מיני טרפות, נפל בבירא, כיתו א"א לומר האי מה לוי' ודייבר הכתוב בהוויה, דהאי מה ליאן לו מקום אלא אם לא מתרפרש האי טרפה בקרא מה היא, אלא שטרפה עד שנטטה למota, אז שייך לומר מה ליארוי ומה לי קוז או חולין, כל שנטטה למota עי' מכבה בכל טרפה הו, ומושום דדייבר בהוויה, כתיב בשדה, כלומר עי' תיתי השדה, אבל אי נפרש כל שהטיל, ארס טרפה, בין נטטה למota ובין לא, איך נאמר דה'ה כל שנקב ושותה או ריאותה נמי הדין כן, אטמהה עיין בלב ריש פא"ט שכיוון לסבירוז, אלא שהוא כתבה למ"ד ט"ח, אז ליכא האי מה לוי, אבל למ"ד תא"ח שפיר איכא האי מה לוי, זוממיא לאהה מקטחו ולא יכולו להסביר שיטת הרמב"ש, אבל זה ליאתא, דכל שאנו מעמידין כללים קבועים ביל תנאי דבעין נטטה למota, הרוי הוא גזה"כ להטריף כל שנעשה מעשה זו ביל השקפה על פועלתה, וא"כ הלא גם למ"ד תא"ח, אין הטרופות תלוי בחיות דכל שניכר בע"ח אחת מן הנזין מיני טרפות לעולם טרפה, בין חי ובין אי, וכל פלוגתתם הוא בס"ט אי מהני שהיה יב"ח אבל התורה לא דיברה מזה בקרא דבר בשדה טרפה, אם נפרש דטרפה דקאמר על מעשה ידועה כיון, דהריינו הטלת ארס ביל שום תנאי אחר, וא"כ מנין לנו על מעשה אחרת נמי לומר דהתורה אסרתה, אבל כתוב הרמב"ש ז"ל בחכמויות אלוקות שבו, שהני זיין מיני טרפיות קילו, מן מין החית שהיא דרושא עא"פ שכולן חדא הללמ"ס הם, כי גם על דרושא בעין הלכה כמו אשראי, דטרפה כתיב ולא דרושא, אלא אדם נאמר דהאי הלכה לפרש הקרא אתה, דעת' הטלת ארס נעשה טרפה, אפשר ללקות על דרושא מושום דהלהכה מפרש דטרפה דקאמר עי' הטלת ארס קאמר, אבל שוב הנזין שארי מנ"ל, דאפילו נאמר دائרי מצי ג'כ לנקב האברים הפנימיים קודם

ועתה אביה לך כהנה וכחנה פסקי הרמב"ש, שכולם מעידין עדות מכונת על זה, הרמב"ש בהכל' מזבח פ"ב ה' כתוב בטעם דפסול טרפה לרבען מקרא דהקרבהו נא לפחתיך, וכותב הכה"מ שם דמשום דס"ל דמן הבקר להוציא את הטרפה הנאמר בגמ', אין אלא אסמכתא, והשעה מבי"א מהל"ש תמה עליו-DDדבר זה לא ניתן להאמיר עי'יש, אבל ק"ז בעחתת"ס ז"ל בי"ד תשע עב' רוה"ק דאפי' לא בכתבו, דהריינו דרושא, ולא שאר המיני טרפות דאתו מהל'ך, אבל בעי קרא דהקרבהו נא לפחתיך, ומסיים שם, דאפי' לא נתקoon הכה"מ זהה, אבל הדברים בעצם נוכנים למבין וישראלים למצויצ'ה דעת, עכ' הטהור, ופלא כי לא חלי ולא הרגשיש שמתוך דבריו יוצא מאmort פושל קרבן, נחלה בין המפורש בקרא לשאר מדרוסה, אדם לעניין פושל קרבן, מוש"כ דלא מצינן ללקות עליהן, מיני טרפות הבאים מהלכה, מוש"כ רשי' סוטה שהבאתי דאסור להכות אדם מישראאל בלאו, ממש"כ רשי' סוטה שהבאתי לעיל, אלא דגס הוא ז"ל עמד במאצע הדריך ולא הגיע בעין זה עד תכליתו כי יאמר החת"ס ז"ל דאם זרך חץ בלביה גם כן לא איתמעט להקרבה מקרא דבן הבקר, הלא הרמב"ש כתוב ע"ז מה ליטרפה אריך ושרטה, מה לי זרך חץ בלביה ונטטה למota, עי' מודזה דבמכתה הנטטה למota, כך לי הסיבה, וא"כ בדדורosa נמי אט אין נטטה למota מנין לנו, דהרי א"כ אתה אומר דגס בדדורosa בנטטה למota מיריר, אבל בלא נטטה למota צרכין הלהלה על דרושא כמו על שאר טרפיות, כי הטלת ארס אינה מפורש בקרא, והדברים ברורים כשמלה דעל הח"יט של הלהכה ודרושא בכללים בעי הרמב"ש קרא דהקרבהו נא לפחתיך לפסלן לרבען, וקרא דמן הבקר דממעט את הטרפה, הינו הנטטה למota מחמת מכחה ה'אי' איזה שיהי', וכמו בהרוג את הטרפה דפטור דלא קאי על הח"יט של הלהכה.

עוד זאת בחו"מ סי' רל"ב סעיף י"א פסק המחבר, "המודר בהמה לטבחה ושחטה ונמצאת טרפה וכו' הוה מק"ט וצריך להחזר לו הדים"ם עכ'ל, וכו' שם הנתיבות, דהאי מצות "לטבחה" בטור ליטא, דאפילו מכרה סתם נמי הוה מק"ט, דטרפה א"ח ואףחרישא או לגדל ולדות אינה ראוי, אבל המחבר דנקט שembr לטרבח דוקא, משום דפסק בסעיף שאח"כ, דגס בנמצא טרפה מחמת סירכא חזיר נמי המקח, וזה אינו אלא ספק טרפה, لكن כל שלא לך להפרוש לטבחה, מצי המוכר טוען, הבא ל' ראי' דטרפה ולא הינה ראוי להחרישה, עי'יש, ולא אוכל לקבל דברים כאלו, וכי בשביל העסיף

פ"ה מהל"ש, דתחליה כתוב,, "שטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למota, ולא נאמר טרפה אלא שדייבר הכתוב בהוויה כגון שטרפה אריך וכו"ע עכ' הנה לא האזכיר כאן דרושא, כי בתיבת טרפה, לא נשמע הטלת ארס שעיל שם זה נקרא האי טרפה דרושא, כי שם טרפה על קריעה ושבורה וכדומה נאמרה, גם ממה שכותב הרמב"ם דבעין נוטה למota, מוכח דאן בלשון טרפה הטל ארס, כי הלא בשビル שהטיל הדורס טפת ארס בגין של שור ותו לא מיידי, איןו נוטה למota כידוע, ותדע עוד, שהרי כתוב אח"כ בהיל' ב' ויש שם חלאים אחרים וכו' ומשמעותם מיני טרפות נלמ"ס ואלו הון, דרושא וכו' הרי דמונה דרושא בין החלאים אחרים שניתוoso מהלכה, ועכ' דהאי טרפה האמורה בתורה אינה הטלת הארס, אלא טרפה כמשמעותה למota ועכ' קאמר שטרפה עי' חית העיר לאו דוקא, אלא שדייבר הכתוב בהוויה, דה'ה אט טרפה בבית עי' סיבה אחרת, וכן מבואר הדבר בפ"ד ממ"א, דהאי מה ליאו אדרוסה אלא אטרפה קאי, כי כן כתוב שם, וכושים שלא תחולק וכי' לא תחולק בונטה למota בין טרפה חיה ושרטה, וכו' עכ' הררי לא מדרוסה של הטלת ארס דבר, אלא מטרפה חיה ושרטה שהיא המפורש בקרא, ובין שנפלת מן הגג ונשתבררו רוב צלעותיה וכו' ועכ' קאמר דדייבר הכתוב בהוויה, דכיון דס"ס נטטה למota, מה לי אט עי' טרפה אריך, או עי' נפלת מן הגג, או עי' זרייקת חץ בלביה או ריאותה, אבל הטלת ארס שאין באזה נוטה למota, אין מפרש בקרא כמו נקבת הקוז, ועל שיחסים אין בו מלוקות, משום דאותו מהלכה, וקיי לפרש את הקרא של זאת החיה שאינו חי לא תאכל שהוא רק איסור עשה בלבד, ולא לאו שיש בו מלוקות, אבל מה שכתב בהל"ש שם אח"כ ואע"פ שכולן הללמ"ס חן הוואיל ואין לך מפורש בתורה אלא דרושא החMRIו בה וכוי' היכי מתרפרש, adam נאמר דהאי הלכה לפרש הקרא דבר בשדה טרפה אתה ולומר, דהאי טרפה עי' שטטיל ארס מן אצבעותין, ובין נטטה למota או לא טרפה יקרה ואסורה בלאו זה, שב הנזין שארי מיני טרפות, נפל בבירא, כיתו א"א לומר האי מה לוי' ודייבר הכתוב בהוויה, דהאי מה ליאן לו מקום אלא אם לא מתרפרש האי טרפה בקרא מה היא, אלא שטרפה עד שנטטה למota, אז שייך לומר מה ליארוי ומה לי קוז או חולין, כל שנטטה למota עי' מכבה בכל טרפה הו, ומושום דדייבר בהוויה, כתיב בשדה, כלומר עי' תיתי השדה, אבל אי נפרש כל שהטיל, ארס טרפה, בין נטטה למota ובין לא, איך נאמר דה'ה כל שנקב ושותה או ריאותה נמי הדין כן, אטמהה עיין בלב ריש פא"ט שכיוון לסבירוז, אלא שהוא כתבה למ"ד ט"ח, אז ליכא האי מה לוי, אבל למ"ד תא"ח שפיר איכא האי מה לוי, זוממיא ראה מה מקצחו ולא יכולו להסביר שיטת הרמב"ש, אבל זה ליאתא, דכל שאנו מעמידין כללים קבועים ביל תנאי דבעין נטטה למota, הרוי הוא גזה"כ להטריף כל שנעשה מעשה זו ביל השקפה על פועלתה, וא"כ הלא גם למ"ד תא"ח, אין הטרופות תלוי בחיות דכל שניכר בע"ח אחת מן הנזין מיני טרפות לעולם טרפה, בין חי ובין אי, וכל פלוגתתם הוא בס"ט אי מהני שהיה יב"ח אבל התורה לא דיברה מזה בקרא דבר בשדה טרפה, אם נפרש דטרפה דקאמר על מעשה ידועה כיון, דהריינו הטלת ארס ביל שום תנאי אחר, וא"כ מנין לנו על מעשה אחרת נמי לומר דהתורה אסרתה, אבל כתוב הרמב"ש ז"ל בחכמויות אלוקות שבו, שהני זיין מיני טרפיות קילו, מן מין החית שהיא דרושא עא"פ שכולן חדא הללמ"ס הם, כי גם על דרושא בעין הלכה כמו אשראי, דטרפה כתיב ולא דרושא, אלא אדם נאמר דהאי הלכה לפרש הקרא אתה, דעת' הטלת ארס נעשה טרפה, אפשר ללקות על דרושא מושום דהלהכה מפרש דטרפה דקאמר עי' הטלת ארס קאמר, אבל שוב הנזין שארי מנ"ל, דאפילו נאמר دائרי מצי ג'כ לנקב האברים הפנימיים קודם

فتיחה

כלبشر, הלא בגם' בשמעותן אמרין וכי משה קנייגי או בלטורי היה, ועוד אשאליה ממון, וכי מ"ל דבאמת הנ' י'ת לא משה מפי עצמו אמרן, דהא אמרין אלו ח' טרפות נאמרו למ"ס, הכוונה دقין דמקובלין בתוק האומה דאל טרפות בהמה, ע'כ הללמ'ס המה, כמו אמרין בש'יס פעמים אין מספר, דלאחר טטרח למצוא דרשה מקרה, על איזה הלהכה, ולא עלתה בידו, מיסיק אלא הלהכתא גמירי לה, אבל דבר שה' רואי להאמיר מפי משה עצמו, ולא צרייך הלהכה כדעת הדגמן'ר, עד שאם נאמר דatta הלהכה עליון, צרייך לדוחק ולומר דהלהכה חדשן לו גזה'כ נגד השכל, לאסור בע'ח בריא ואולם שנתרפא רפואה שלמה, שמ'מ תאסר, מהיכי תיתני נאמר כו', ולא נאמר דבאמת ממשה קבלנו הני כללים, אבל הוא לא קבלם מסיני אלא מחכםתו המציאם. אבל האמת כתבנו לעיל דכללים كانوا אינם מתאימים עם החכמה כלל, כי חכמה הרפואה לא תעמיד כללים קבועים על כל מיני בע'ח אדם ובכמה צפור השמים ודגי הים. ועלILD קטע זקן וגורר באמצע שניינו, אין זה מדרכי החכמה, וכמו בשאר שיעורי התורה שיעור גדולות בזכר ונוקבה ושיעור יתובי דעת' באכילת כוכבתה, דההכמה מחלוקת בין האישים והמאכלים, עיין גיטין סוף המסכתא, יומא בע'י יה'. וכן הוא כאן דהני כללים מהה ע'כ מלהכה ולא מחכמתם אדים, ומתקות א"א לתקות עליהם משום דבענין נתנה למות כדי ללקות, כמו שביארנו לעלה, יותר ביאור הדברים תמצא בחדשינו מפוזרים, כמו לסתור כל הני ראיות שהביא הפר' ח' זל' דלקמן על הח'יט, וכדומה.

אבל עוד זאת עלי לבאר כי בנטטה למות מחמת מכות שהיא המפורסם בקרא בעין דוקא מכח שאין לה הטרפה דאל'כ הרי תחזר לאייתה, ואין סופה למות, אולם בנטטה למות מחמת מכות ופצעים שונים וشفיכת דם עד שנעשית גוססת בל'שי' חסרוןابر מיעוד שהחיות תלי בה, מהנה באדם פליגו בזאת בסנהדרין ד' ע'ח ע'א ריב' ורבנן בגוסס בי'א דראיב' החרגו חיב כמו בגוסס בי'ש ורבנן סברו דפטור כמו בהורג את הטרפה, וממילא דה' בהמה אי ע'י הכהה חיצוני' נעשית גוססת דראיב' דמדמה לי' לגוסס בידי' שמים hei ז' כשרה כמו מסוכנת לעלמא, אבל לרבען דמדמה לי' לטרפה גם בבהמה כה'ג'ו אסורה. אבל מלקות ודאי ליכא כיוון דרך מטעם רוב גוססין למיתה קאtinyן עלה, דהרי לרבען שם כלון פטורין והתווע' הקשו שם למה לא יתחייב מי שעשו גוסס ודבריהם צ'ג', כי האמת הוא דבלא אימוד הרופאים ע'ס רוב בעלמא אין הרגין ולא מלקין, אם לא על רוב דאיתחזק ובמ'א הארכתי בזאת. וזה הוא לדעת הרמב'ם י'ל עני' נפלת מן הגג דבענין שה'ית מעלי' דלא כמו שסבירו רש'י' ותוספת דלצתה מידי חשש ריסוק אברים בעין מעלי' והוא יוצא מכלל שאר טרפיות דמותברן תוך מעלי', ועוד דחחות מצלת ודלא בשאר טרפיות והכל גזה'כ, אלא לדעת הרמב'ם ריסוק אברים הוא טרפה הניכר בשאר טרפיות, אבל גם ברי ריסוק כל שאינה יכולה לעמוד ע'י הנפילה אפיו אין כאן ריסוק אבר מיעוד, אבל יש כאן גוססת בידי' אדם אסורה, דכל הכהה או נפילה נדונ' כמו ע'י אדם מבון. וזאת לרבען דראיב' הוה בטרפה לענין רוחץ, וה'ה לעניין טרפות בהמה, ולזה צרייך שה'ית מעלי' דבזה יצאה מכלל גוסס בידי' אדם ונעשית גוססת בידי' שמים, ולכן תראה שהרמב'ם במ'א פ'ד הי'א, אחר שכتب דין הטרפה, כתוב, בהמה שה'יה חולה מחמת שתחש כחה ונוטה למות" וכי, הרי זו מותרת ולמה נתה ממלה שמייר עד עתה, מבהמה שנטטה למות מחמת מכותיה, אלא שאין בה חסרון אבר, אלא ודאי דהיא אסורה בטרפה אלא שאין לוquin ע'ז מטעם דשמא תטרפא, כיון שאין כאן חסרון אבר אלא חולשה כללית, ואין עונשין על רוב גוססין למיתה ורש'י' ותוס' היו

שא"ז כתוב כאן המחבר דין שקר, להוטות משפט, ולכתוב דודקה במוכר לטבחה הוא מ'ט, ולא במוכר סתם, הא חדא, שנית הלא המחבר לא מדעתיה דעתשי' כ' האי לטבחה, אלא העתקה זה לשון הרמב'ם, והרמב'ם לא הזכיר כלל דין זה דטרפה מחמת סירכא נמי הוא מ'ט ואע'ג דהבי' שם כתוב דמסתימת לשון הרמב'ם משמעו דבכל טרפות שנמצא דין כן, אפיו אםணיח לו שכן הוא, אבל אין נאמר דמשום הני נטען מפni שマー' בפירוש לטבחה, אבל אין נאמר דמשום הני נקט הרמב'ם האי לטבחה דלא נזכר בגמרה, כדי שנדע הדין שבאמת הוא פשוט אין בו חידוש, דPsiטיא דכל שמכרו לאכילה ראי' לאכילה בעין, ולעומת זה יקלקל את עיקר הדין אפיו בלא מכך לטבחה נמי חזר המקח, במצב טרפות גמורה, ולא עוד אלא דההמב'ם כתוב שם ווא': "המוכר בטבחה וכוי ומכו"ן אתה למוד שהמוכר דבר שה' בו מום, ועשה הלוקח בו מום אחר וכו' כגון זה, שהשתת את הפה פטור וכו'" ואיך הוכיח הרמב'ם דין זה מגמי' דלא הזכירה שマー' לטבחה ויל' דMRIYI במוכר סתם ונמצא טרפות גמורה, ואז לא קלקל הלוקח מיד' במה ששחתה, דהרי אינה ראי' רק לאכילה ולא למלאכה, והוה כמו שוחט את המסוכנת דמקרי מתוקן ולא מקלקל, כי בכל יום ויום מתחששות והולכות ומתמעט שוויה, ואיך נשמע מזה בעיטה מום מוחלט במקה שיכול לתבועו ממנו מועות נתן והפסד של המום יה' מוטל על המוכר, אלא ע'כ טעמא של הרמב'ם, במה שכותב לטבחה, דאל'כ אפיו מצא טרפה ודאי מ'ט אין כאן מ'ט, דהיינו הלהכה לא נאמרה לדון על פיה שאר דיני תורה וכמו שכתב הרמב'ם בהרוג את הטרפה, כל זמן שלא אמדודה הרופאים מוקמינו אחיזת שלם ונחרג הרוצה, אפיו הי' הנרצח ניקב קרום של מוחו וכדומה, ה'ה ומ'כ' דמאנ' האי חזקת שלם דבבמה, דלא נבטל המקח מחמת הני טרפיות של הלהכה, ולכן מה ששחתה הוא מום גמור, דבחזקת שלמה ובריאה חזקתן.

ואלו הייתה רצוחה להראות לך עוד כמה גדרה השערוריה בין האחרונים, ולאיזה החלטות שונות הגיעו, ע'י שלא ירדו לסוף דעתנו של הרמב'ם בזאת, הי'יתי צרייך לחבר חיבור מיוחד זהה, אבל עוד דוגמא אחת אביא והמה דברי הדגול מרבבה ז' ריש הל' טרפות, כתוב ליישב מה דפסק הרמב'ם כעולה וכרכיש דנראת כסתרה, דהרי עולא אתה לאפוקי דרכיש כדامر בגמ', דקשה למה ליה הלהכה על דרושא המפורסם בקרא, וגם אינן, הלא משה רבינו בחכמת הטבע הי' יכול לידע איזה מכח מצוי לחיות ואיה לא מציא לחיות, וע'כ דלהכי אתה הלהכה, אפיו אם אירעichi' מ'ט טרפה הוה, אבל לקותא דרכיש דלא אתה בלהכה, מהני יב'ח להכשירו, אבל תוך יב'ח אסור גם לעולא, דכל שא'ח' לית עכדי'ק.

יפה כתוב הנאון, דכל שקבע לנו הלהכה כללים קבועים מה לנו אם חי או לא כל שניקב ושתה או ריאותה טרפה אפיו אלף שנים חי', וлокין על אכילתו משום או כל טרפה, אלא דא'כ מ'ל' דמשום אינה חי אסורה התורה את הטרפה, מה יאמר, דהכי כתיב חי' אכול וرك א'ח ל'ת, ולדעת הרמב'ם והמקילתא קרא דבר שבדה טרפה בעצמו מדבר בנטטה למות, או מלכלב תשילון אותו, או מדיatkash טרפה לנבלת תחולת נבלות, ואם כן הוא הרי האי הלהכה סותרת ועוקרת הקרא וע'כ צרייך להודיעות דלאחר שח' יב'ח א'א ללקות, אבל מהני הלהכה עכ'פ' לאיסורא, ובתוך יב'ח מהני למלקות, ואי שמא היהה חי, רוב פעמים א'ח, ואי דשמא רק לתוך יב'ח ולמלקות אתה, ולא לחיש איסור לאחרר יב'ח, א'כ למה ליה הלהכה לאו'ה רבינו מסתמא ה'י חכם הכלול בכל מיניהם וממילא גם בחכמת הרפואה, וה'י ידע להמציא הני כללים מכח חכמתו אלא ודאי אתה הלהכה לחיש איסורא לאחרר יב'ח טרפה מ'מ, ויאמר נא הנאון, מנא ידע דמשה היה רופא

בדוקדי שחויטה כמו נקה"ו, לא מקרי אינה יכולה לחיות לבני דגים, דבעין דוקא טרפה האמורה מפורשת בתורה כמו שהיא במדבר והרי לך מפורש הדבר כsmith, והבן את זאת ותדע עוד דבריש הל"ש מונה הרמב"ם המצוות המבויאים בהלכתא זו כדרכו בכל הלחכות, ומונה חמש מצוות, ג' מצוות עשה, וב' מצוות ל"ת, לשחות ואח"כ יאלל שלא לשחות אוא"ב, לכשות דם חייה ועופ, שלא ליקח אם על הבנים, שלח האם לאקחה, עכ"ל, ואיך המשmitt שלא לאכול בשער טרפה, אשר זיין פרקים קבוע לביאור היא לאו דטרפה בהל"ש, ולמה לא יעד הלכתא מיוחדת לטרפות הכי יש עוד מקום להסתפק בעדעת הרמב"ם, דין אלו ביאור של הלאו המפורש בקרא, אלא ביאור ההלכה שנטחודה עם האי ההלכה דכל פיסול במקצת השחיטה פסולת, ואקווה שכל מי שאוהב האמת יודה כי כוונתי האמת בעדעת הרמב"ם ז"ל, אע"פ שדעת הראשונים והאחרונים אינם כן, לא יכולתי לכבות מלהלעות על הכתב מה ש לפע"ד נראה אמרת לאמיתו בס"ד.

עיקר י"א נקה"ו נבלה

הרמב"ם ז"ל בפ"ג ה"יט מונה שיש נבלות ובתוכם גם נקה"ו פסה"ג דהרי הם נבלה מחיים ואין שחיטה מועלת בו ורבים וכן שלמים תמוhow עליון, חדא לא ידעו מאין יצא לרמב"ם דין זה, דנינו דין שחיטה מועלת בון, אבל נבלה מחיים מהיכי תיתי וכמש"כ התוס' ל"ב ע"א ד"ה ורמינו, דמחיים טרפה הו, אלא דין שחיטה מועלת בו, ונעשה אח"כ נבלה, שנית הלא כמה סוגיות מורות נגד דעת הרמב"ם, דבזחים דף ע' ע"א אמרין, דטרפה חמירה אדאורה מחיים, משא"כ נבלה דאיינה אלא לאח"מ, וכן בשמעתנו דף ל"ז ע"א קאמר דין דא"א לומר היינו נבלה היינו מסוכנת, כתיב כי מות מן הבהמה וכו', איינה קרו"י נבלה עד שמתה, ועיין בלב ארוי שם דיפה דחיה בזה מה שהמיליצו התבב"ש והפלתי ז"ל, דלענין טומאת נבלה הרמב"ם מודה דבעין דוקא מטה ממש וכדמוכח ממותני" דריש פ' העור והrotein, אבל לענין איסור אכילת נבלה קאמר דמחייב אית בה איסור נבלה, וזה ע"כ נדחה מגמר" ז דהרי האי קרא דכי מות מן הבהמה, בטומאת נבלה כתיב, ומה ראי יש מזה על איסור אכילת נבלה ואפשר גם אמסוכנת יש איסור נבלה, וכן קשה מגמר' זבחים הנ"ל, דשם מאייסור אכילה דבר, וקאמר דטרפה מחיים וnable ריק לאח"מ, וא"כ סברת האחرونים אלו חלק בין איסור לטומאה בטלה ומובטלה, ובלא"ה אין חילוק זה מתקבל לבעל דעה ישרה, דנאמר הtolush אשר מברימה שיטחה נקב לoka ממש אבמה"ת ומשום נבלה לשם שני הפכים בנושא אחד כMOVED.

אבל יותר פלא שלא הריגשו כולם שהרמב"ם בעצמו גם לעניין איסור אכילת נבלה עיי' מטה דוקא והוא בריש פ"ד ממ"א ז"ל, "האוכל צית מבשר בהמה שמתה וכו' לוקה שני" ל"ת כל נבלה, וכל שלא שhot קרואי" הרי זה מטה" עכ"ל, הרי מפורש אומר דלאו דnable לאכילה נאמרה על בשער מהבהמה שמתה, ועכ" שלא ע"י שחיטה, ואח"כ כתיב, וכל שלא שחיטה קרואי, הרי זה מטה, ר"ל שמייתה עשי" שחיטה פסולה כמותה מלאיה חשובה, ואם נאמר דיעוד מחיים אית בה איסור נבלה בתולש בשער מבית טביחתה, אמרין טא"ח, ורש"י נראה דgres שמיא בדאית במינה טרפות וכן הול"ל "הרי זו מטה" ויתור מבורר הו"ל, הרי זו נבלה, אבל הרי זו מטה דקאמר, מורה דלאח"מ קאמר, דהרי זה מטה ולא שחיטה, והרמב"ם לשון ערומים דבר, וכל תיבת וכל אות בדקדוק גדול נכתב, וכל המתעקש להכנס בדברים ברורים אלו בזונה אחרת, ידו על התחתונה, ובפרט שהוא לא צורך, כי לק"מ על הרמב"ם ממה שכתב דנקה"ו ופסה"ג הוא נבלה מחיים, כאשר באור לך

סובין דהינו טרפות של נפהlein מן הג שבא בתוך הח"י של ההלכה, וכן נדחקו מאיד בפיrho, שהתוס' כתבו בסוגי דמסוכנת דנפולה הוה כמחסרא אבר, וממיאלא צרכיך לומר דלא די שהוא משונה משאר טרפיות שאין כאן און חסרנו אבר, אלא דכל שח' מעל"ע, חזר להחstroו וכן כתוב רשי' במשנה דריש א"ט דגזרות ההלכה כך היא, דשא"ר טרפיות יכולם להיות עד י"ח וזו רק עד מעל"ע, ושאר טרפיות אינם חזירין להכשרן ע"פ שחי' חמי', אבל נפולה חזורת להכשרה אחורי מעל"ע, וכל זאת לא נחיא לירמב"ם, אלא דהאי טרפוות שהוא גוסס אינו מן הח"ט של ההלכה, אלא מן הטרפה המפורשת בקרא, דהרי כל שנטה למות ע"י הכאח חזונית ע"פ שאין בה חסרנו אבר דינו טרפה לבן דרייב", ולרבי" דגוזס ב"א כגוסס ב"ש, באמצעות גוססת, ומטרפות זו שפיר יצאה אחר שהיית מעל"ע דכל טרפוות של גוסס ב"א, אינו אלא אם מות תוך מעל"ע, אבל לאחר מעל"ע דינו כגוסס ב"ש, ודבר בה נלמד מדין עבד כנעני דאמירה תורה, אם מות תי' נקם יקם ואם יום או יומיים (שהיא מעל"ע בדרשת חז"ל) יעמוד לא יוקם. הרי כל שמת מחמת הכאח תוך מעל"ע ומטרפות זה שפיר עלייו, אבל בשחה מעל"ע ומתרפות אח"כ, כמו ב"יש חשבין לי, ע"ג דהו בהגרמתו, ושפיר נשמע מהו לנידון דנפולה דכל שמתה מעל"ע יצאה מכלל גוססת ב"א, וכל זאת אין עניינו כלל לח"ט של ההלכה, אבל מה דאתא בהלכה היא, דכמו דהיל' הוסיפה שאר מיני טרפיות, אף שאינה נתה למות כך הוסיפה על טרפוות נפולה שהיא נתה למות ע"י הכאח בלי חסרנו אבר, שאם יש בה ריסוק הניכר באבר אסור, אע"פ שאינה נתה למות כלל, ועל טרפיות זה אין כאן חולק, דאפיילו ריב"י מודה לו, אבל לדעת רשי' ותוס' ע"כ ריב"י מחולק על האי טרפיות של נפולה שאין בו חסרנו אבל לדידי' גוסס ב"א כגוסס ב"ש, וזאת הו"ל להשמענו בפ' א"ט, כי כפי הנראה כל הח"ט של ההלכה אין בהם חולק ואם תרצה לעמוד על עיקרן של הדברים תעין בחדושינו בסוגי דנפולה ותראה נפלאות.

ואחרי שהודעתיך את כל זאת תבין ג'כ' למה קבע הרמב"ם כל דין הח"ט בהל"ש, ולא ביאר אותו בהיל' מ"א שיש ה' מקומן, אי ה' סובר הרמב"ם שהמה ביאור של הלאו דבשד בשרה טרפה, אבל הרמב"ם סובר דהיל' הוא Tosafot על המפורש בקרא, וסמכותו אקריא דזאת הכאח, דרך אסמכתה ולא הייתה נאמרה במדבר אלא נתחשה עם האי הילכה שקיביל ר' שבב מר' יהושע שמקצת פיסול בסימנים הוה פסול בשחיטה והוא מזורמת בקרא דכאשר צויתיך בסיני, דהינו אז כשנטו על שחיטת חולין אבל בשחיטת קדשים במדבר לא הייתה השחיטה נפסקת במקצת הסימנים, וכאשר ביארנו באריכות בעיקרים הקודמים דכיוון דהנreira הייתה מכשרת במדבר והשחיטה בקדשים עובדה הيتها, ולמה יפסל במקצת נחירה עיי"ש, ומה"ט נמי מתחיל התנאה בנקה"ו ופסה"ג שלא כסדר הילוק הבהמה, כי הני ח"ט נתחדו עם האי הילכה דנקה"ו ופסה"ג פסול בשחיטה הוה אשר ר"ע לא היה רצה לקבלה לעניין טומאת נבלות וכאשר ביארנו הכלל במקומו ולכן סיידרם הרמב"ם כולם בהל"ש ועיין לפקון ע"ה ע"א דקמבעי נולדו סימני טרפה בדגים מהו, אליבא דר"ע לעניין טו"א דאמר כל שאינם יכולן לחיות, דשמא דוקא בהמה דעתה במיןיה שחיטה אמרין טא"ח, ורש"י נראה דgres שמיא בדאית במינה טרפות וכן גרש השטמ"ק בגלוין ש"ס ווילנא, והוא פלא, דמ"ש דג מקרטע, משאר חלאים שאין יכול לחיות, אלא ודאי דהכי פירושא דג מקרטע דהוא נתה למות וגוססת כפרשי" דמפרפר פשיטה דמקרי אינו יכול לחיות אבל סימני טרפה כמו נקבו הדקין כפרשי" שהוא ח"ט של ההלכה, דנתחדו רק במינים הרציכין שחיטה

פתיחה

אדם קיבל קידושן בנתים מאחר, לא תפסו, דהרי היא מעשה קידושין דבר המסתתק הו, אדם לא חל עתה בשעת המעשה, בטל כי חלק הlek לו, ולא מהני מה שאגמל"ם שנגמרו גירושיה ע"י שקיים תנאי, אבל להיפך לומר דזונתת תחת עליה ונעשה טמאה שהוא נגד הגiley שלבושא, זאת ודי לא אמרינו, וכן בטקדים לוה זבין לוה, דהכל מודים נגד הגiley שלבושא לא מהני זבינו והקדשו ה"הaca לא נאמר דא"א היהת נשנא לא אחר, וזה ברור כמשמעותו, וכןaca בנבלת דכוותי" דכל שחתך צית קודם גמור הנבלות לא מהני הגiley לחיבתו למפרע מושום אכילת נבלת וזאת כוונת הרמב"ם במאשכת דנקה"יו ופסה"ג נבלת מחאים, ר"ל דחויה כמו עוף טמא דאין במינו טרפה ממשום דסופה להיות נבלת, כן האי בהמה בניקב ושיטה, לאחר דסופה להיות נבלת, מיד בשם זה יקרה, ע"ש סופה, אבל לא לחיביב על התולש ממנה מושום נבלת, דכל שנפסק ולא בא לידי גמר, אין כאן נבלת, ואילו דהאי צוית עכ"פ טרפה יקרה, אה"ג אבל גם בא טרפות נמי האי בשער הנintel שהם טרפה יקרה ולוקה ממשום בשער בשדה טרפה. וזה ברור ואמת לאמתו של תורה בס"ד.

בזה נשלו י"א עיקרים שייעדתי על שחיטה וטריפות, ועתה אכתוב עוד פטיחה כללית על כל ענייני אישור והיתר הנוגעים לכל המשכטה.

פטיחה כללית

דיני מאכלות אסורות מהם מקצוע גדול בזכויו התורה, ובריש פ' תזירע מובא ברשי"ד דרשא דר' שמלאי, דלמה הקדימה התורה דיני מאכלות אסורות בפ' שמיני ואח"כ נדה ועריות בפ' תזירע ואחריו ואמר דכים שישירות בהמה חייה ועוף קודם לצירת אדם, וכן תורתן קדמה לתורת האדם, והאי דרשא צריכה ביאור, דודאי יש לבקש טעם על הקדמת דיני מאכלות לדיני עריות, דכפי הנראה מן העונשים מהם החמורים, אבל מה שתירץ איינו מובן, דהרי הכל תורה אדם ולא תורה בהמה חייה ועוף, ומה עני יצירה לאן.

ואמרתי לפרש עפ"י מה ששמעתי מפי אמוני"ריה"ג צ"ל בשם רבו הגאון מה"ז שלמה קוועטש ז"ל על הקרא דארורה האדמה בעבורך, שפרש"ז ז"ל הדאדמה שנינה ממלה שצטווה להוציא עצ פרי עוזה פרי, שיחי" טעם עצ ופרי ישווין, והוא הוציאה רק עצ עוזה פרי, וכשנתקל האדם על חטאו, נתקלה היא עמו, ופיריש הגאון הנ"ל, דחטא האדם נצחה האדמה, لكن לא קבלה עונשה אלא ע"י שחיטה האדם, כי יצירת האדם מן האדמה לבסוף הבריאה אחר שנבראו כל הנבראים, ה"י כדי שיוחלש האדמה ע"י שחוזיאה כל צמח השדה וחיותו ארץ, לעמן יהי' קל לאדם לגבור על נפש החומרו ולשמור את דרך עצ החיים, ובכל זאת ראיינו כי האדם לא יכול לכבות יצרו ונפל בראש התאות, ועתה אולי אם האדמה הייתה משמרות ציווי הש"ת להוציא עצ ופרי בטעם שהוא ונחלשה יותר, היה בכח האדם הנברא מאמדנה חולשה בתכלית החולשה, לעמוד בנסיוں לבטלי לאכול מעץ הדעת, لكن אחר חטא האדם נתגלה קלונה של האדמה, ונתקללה עם האדם על שעונתה ולא הוציאה עצ פרי עוזה פרי, עכט"ד הגאון ז"ל והוא פרפראות נאה ודפח"ח, והוספתני אני לפרש בזה הקרא שם, דוחבא האדם ואשתו בתוך עצ הגן, ר"ל שתלו חטאם בעץ הגן שאין טעם העץ שווה לפניו, ובזה מצאו התנצלות על שלא יכולו לעמוד ביצרם.

והנה כשם שבתחלת יצירת האדם השגיא יוצר הכל י"ת על חומר האדמה שמנה לוקח, שיחי" חלוש ומזוקך, ולא יעכט יותר מדי מהתגבר האדם על תאותיו, כן השגיא על תולדותיו לצותה לו על

כוונו בזה והוא.

דינה כבר הבאתי דעת הרמב"ם דנו"ט מצטרפין לכזית, מושום דטרפה תחולת נבלות, ואני זה תרי לאוין, ולכן כל טרפה שלא נשטה ונחנכה לבסוף אגלא מלטה למפרע דמתחלת נבלת הוה, דכל דבר שיש לו התחלה וסוף, כל שנגמר לבסוף, אמרינו בי"ג אגמל"ם, כמו בשחיטה דתחלת הוה מעשה טרופות, ואם ה"י פוסק הרי משעת שעשה הקבב הראשון בושט הוה טרפה, אלא כל שגמר השחיטה בהחשר, אגמל"ם דכוולה שם שחיטה עליה, וכן הוא בטרפה שהוא תחולת נבלות, ניהו אדם שחטה נשארה טרפה לחוד, דחשתיתה בא באמצע והפסיקה אבל כל שלא שחטה וממה לבסוף, אין זו טרפה שמותה ותוהי" טרפה ונבלת, דחווי חד לאו וענין אחד הוה, ולא חלקן הכתוב אלא מושום דאח"ש א"א הנבלות להגמר, מושום דשחיטה מטהרתת את הטרפה מנבלות, אבל אם באמת לא שחטה ונתנבלת הוה נבלת למפרע, וכן בטעל חוב ששייעבוד נכסיו למלוחה, דמתחייב קניין של המליה מתחלת השיעוב, ואם לא פרע הלוחה לבסוף אגמל"ם דהקרקע של המליה מותחלת השיעוב, ואם לא כתוס' שלא נחטו להז' רומיינחו הנ"ל דמה פריך דשפיר מונה נקה"ו ופסה"ג בין הטרפות דמחים רק טרפה הוה ואח"כ חל עליהם לאח"מ גם נבלת, וכך מדברה בחובוי זאת בהרבה מקומות, אבל אם הלו משלם, פסק הכנין ולא הגיע לידי גמר, וזה דלא כתוס' שלא נחטו להז' וסבירו דאפשר להיות טרפה וגם נבלת, וכך נתקשו להו בד"ה ורמיינחו הנ"ל דמה פריך דשפיר מונה נקה"ו ופסה"ג בין הטרפות דמחים רק טרפה הוה ואח"כ אבל לרמב"ם מתרפס כפיטוין, אבל שאן בו שחיטה נבלת וטרפה חד מלטה הוה, דטרפה תחולת נבלות ונגמרת כשותה, כי מחייבים גם לאו דטרפה אין לו מקום לחול דלכן כתיב בשער בשדחה טרפה, דלאחר שעבדה כעין בשער דאם חותך צית בשער מן הטרפה בחיה בל"ה האי בשער בלבד טרפה אסורה, וכדר"י במשמעותו ק"ב ע"ב דבמה"ח הוא בכלל טרפה וכפי"ג הרמב"ם, דהאי בשער טרוף מן הבמה הוה, ואפיילו לענין חלב וביצים אין איסורים ממשום טרפה, אלא מושם יוצא מאבר ובמה"ח, כיון דאין להם היתר בשחיטה בהמה טרפה כמו שהוחתני זאת בעיקר אבר היוצא והמדולDEL, עיי"ש היטוב, וכך כל שניקב השוט דחויה כנחרחה שאין שחיטה מועלת בה מיד נקראת נבלת ע"ש העתיד, דסופה להיות נבלת ולא טרפה, ולא לומר דאם חותך צית ממנה להיות לוקה משום נבלת, דהרי לגבי האי כי צית שנחתק ממנה לא מהני האגמל"ם דלבסוף דהרי על דבר המסתתק לא מהני האגמל"ם כמו שביארתי זאת בארכוה במשמעותה ככמה סוגים, ואראך עניין זה ממש ברמב"ם בריש פ"ח מהלכ' גירושין, שפסק שם הרמב"ם דהמגרש ע"ת בתנאי עיי"ש בה"ה ובכ"מ בשם הר"ן ז"ל שכולם עומדים ומתמיין של "אם" לכתלה לא תנשא עד שנתקיים התנאי, ואם נשאת לא תצא, עיי"ש בה"ה ובכ"מ בשם הר"ן ז"ל שכולם עומדים ומתמיין על פסק זה, דהיא בתנאי אם תנן לי, לא נתגרשה עד שתנתן, ואיך כתוב הרמב"ם דלא תצא אם נשאת קודם קיומ התנאי, דהרי נתמאה ואסורה לבעל ולבעול, עיי"ש שלא ידע פשר דבר, אבל אני ביארתי הדבר ע"ג הסוגי" דלקמן דף כ"ט ע"ב ובסוגי" דמכברת דף ס"ט ע"ב ותמצית הדברים בקיורו הוא דעתה הרמב"ם דלכל דבר שיש לו התחלה והמשך עד הגמר, אם נגמר לבסוף אמרינו אגמל"ם, אלא דהאי גילוי לא מהני אלא על גוף העניין ולא נדון על דבר אחר המסתתק, וכך גם בגט אשא, כל שמסר לה גטה, ואמר לה אם תנן לי תוך י' יומ מאתים או תהי" מגורת, עע"פ דלא אמר מעכשוין, ולא חילין הגירושין אלא אחר שנתקיים התנאי, אבל התחלת הגירושין ע"כ מעכשוין הוה, דהרי עתה קיים וכותב לה ספר כריתות ונתן בידה, אלא למעשה זו יש לה המשך, וכך ניהו

טעמי המצוות שווין דיש במצוות זה של האיסורים לגוף ונפש איזה הפסד וגורעון, הני נאמר דאם כרך החלב בסיב או עירב בו דבר מר, שוב אין בו מון ההפסד, ואינו מוליד בו הני חכונות רעות שעלוול להוליד למי שניין ממנה, הני נבלה סרכוה שאינה לגר, אינו מזיק לגוף ונפש כמו נבלה שנתנהלה בשחיטה וראוי למאכל אדם, הוא דבר שקשה לקבלו, ולומר דח"ל קרא קדרשו דאכילה כתיב בהו, ולשון אכילה מורה על דרך אכילתו, אבל שלכפ"א לאו אכילה מקרי, גם זאת א"א ל渴בלו, דהרי בכ"מ אמרין דבר הכתוב בהו, ולא כמעט ATA את שאינו הווה, וכמו בטרפה ע"פ-DD בדיבר מטריפת חית עיר, אמרין מה לי וכו' וכן מקרה ליליה, לא כמעט מקרה יום, משום דהסבירא נונתנת דין לחلك בין הנושאים, וא"כ אם אין הסבירא נונתנת לחלק בין אוכל כדרכו או משנה באכילתו, ודאי אין מקום למעט שלא כדרכו מDUCTיב אכילה, דהרי דבר הכתוב בהו, יותר קשה לי על הא דפסקינו קטן או"ג אין ב"ד מצוין להפריש, ולמה הלא אותו הפסד טבעי שגורם אכילות נבולות בגופו של אדם, פשיטה דגורות גם בגין הקטן ועוד יותר מבוגדול כמובן, וכי בשביב דיןינו בר עונשין מלחמת חולשת דעתו לא נפרשו מון ההפסד, הלא לא תעמדו על דם ריעך כתיב וכמו שאנו מצוין לשמרו ולהסיר ממנו כל נזק וכל מחלה, למה נראה בחיבור ידים איך האקי קטן מטמטטם את לבו במאכלות אסורות, ואמרו בגמרא סנהדרין נ"ה ע"ב בקומה דמאייה היא, תקלת נמי איכא והוא דלא נעשה משום דרhamna חס עלה.

אבל דע כבר חקר השב שמעתתא צ"ל למה החמירו בספק סכנתא ואפיקון רוב וחזקה לא מהני, ובספק איסור הקילו דלא נאשר מה"ת כלל, וסמכו גם מדרבנן על רוב וחזקה, וניחא לי' באמרו, דבאייסור כל שהתרירה התורה, אף"י איתרמי דאכל איסורה הרוי הוא אнос ברשות התורה, ולית לו בה, משא"כ בימים מגולים אם מ"מ שתה הנחש מהם יווק וימית, لكن אין לסמוך על רוב וחזקה, עיי"ש, ובער אני ולא אדע, וכי יאמר דין איסרתון, דין נשל מה אסרתון התורה, וכיון דע"כ לומר דין טעם לאיסור, הדרה הקושי לדוכתני דמו"ת הינו מחייבים לחוש להאי היק טבעי שיש בהם כמו שאנו חושש בסכנותא להפסד טבעי שבו, וכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר, דהאי הפסד גורעון הנמשך לגוף ונפש ממאכל איסור איינו כמו אריס המmitt מיד, אלא אם האדם רגיל ליוון בהם לאט לאט מולדים בגופו הני תכונות ומדות רעות, אבל בדרך מקרה אין בהם הפסד הניכר, אלא כיון דהתורה הצריכה לאשרן, מAMILא עבר אמירמא דרhamna בכל קצת וצית ואפיקו רק פ"א שאכל חייב על אכילתו, וכן בספק ומ"ש בדאיכא חזקה ורוב ואין כאן מקום לחוש שיתמיד באכילת איסור, לא אסורה התורה ומה"ט לפירוש את הקטן, וכיון דזוקא דrecht אכילה בכתג'ו, והتورה דכל בלבד"א הוא רק דרכ מקורה מתרמי דיאכל בכתג'ו, וכן אין אנו מצוין מה"ט לפירוש את הקטן, וכיון דאכילה להאכילו בידים, א"א שייכל הקטן דבר איסור רק דרכ התדמנות ובזה אין כאן היק טבעי.

ודבר זה יוצא מפורש מתוך הסוגי דעכbara בשיכרא ע"ז דף ס"ח ע"ב דאמרין שם שרכץ המאוסים דאסורה תורה חדש הוא דמאיסו ובדילאי איןשי מנוי, ופרש"י צ"ל ובלאו זההה בדילאי איןשי מנוי ולמה לי' דازהה רחמנא עלי', لكن לאסור נונת טעם לפנים אתה דשתי בשאר איסורין, והתוס' הקשו על פי' זה, דמ"מ לא הווה ידעינו דהאכלו בלאו, וכן פירשו חדשוש הו, דמן הדין ה' להתיין לכל נטלא"ג דעלמא דשתי, עיי"ש, ובחידושי ק"ז בעחתת"ס צ"ל על עיי' יפה כתוב, דפרש"י צ"ל מוכחה מלשון הגמ' דקאמו משום דבדילאי איןשי מנוי, שהוא שפת יתר לפ"י התוס', ועוד דמשנה שלמה באכילתו לא אסורה תורה, שהוא נגד הסבר' החיצונה, דכל כתבי

מזונו שהוא המחלף את חומרו כדיוע שיהיה מזוקק, כי הנזון ממאכלות האסורות אפילו אינם מקלקלים את טבו ומדתו כ"ב, אבל בתולדותיו יוצאי ירכו עושים רשות הניכר, כי אצל התינוק הנוצר, מזונות האב והאם, הנה מカリים את שורונטי הרוחניים לטוב או לרע, כי כוחות מזון של האבות מתעבים ומתחשים בولد הנוצר, ועוד זאת כי לצדורה بعد העיריות והנדגה, מוכשר רק מי שניזון ממאכלות טהרות וכשרות, כי רק אז יש בידו להכניע את יצרו בענין האישות כדיוע, ולכך מתנאי גדר העrhoה הוא גדר המזון המchia ומחליף את חומרו, ויש לרמז זאת בקרה דשה"ש "שריך אגן הסהר, אל יחסר המזג, בטנק ערמות חטים סוגה בשוננים" (פ' ז' פסקו ג') שרד ובطن שם מתקבץ מזונו, ואם ישמור את נשפו מהתגעgal במאכלות המתוועבות, ואל יחוור המאג, אז יהיו بكل סוגה בשוננים, שדרשו ח"ל על פתיחי נדה, שאם אמרה לו אשתו, כושונה אדומה ראתה מיד הוא פרוש. כי המעוור הלאה אין לו רק מי שמשمر השרר והבטן שלא יכנסו לתוכם מזונות המגשימים את האדם ביותר, וזה כיוון ר' שמלאי בדרשתו, דלמה קדמה תורה בהמה ועוף דהינו דיני מאכלות לדיני ערוה. ואומר כשם שיצירתך קדמה לייצור adam והוא טעם להחיש ולכך החומר אשר ממנו נברא האדם, כן תורתך קדמה כי גם הוא מן הצורך לכך את חומרו כדי לגדרו בעיריות ולהוליד כדמותו וכצלמו, רע קודש מוכשר לקבל תורה הקודש, ומה"ט נמי כתיב קדושה, הן בטרפה ונבלה והן ב"ח, כמו דכתיב עריות קדושיםதהו, כי קדושת האומה תלוי במצוונה תחולה, ועל ידה, בגדיר ערוה, ולכן מצאו ח"ל לגדרו ולהחמיר בהני תרתי אסורי המאכל ואסורי אישות יותר מבשר מקצועות שבתורה עד שנעשה הלכות מאכלות אסורות להלכטה גדולה ונוטשטו הגבולים, עד שקשה לענפים, ועיי' נתהוו מבואה גדולה ונוטשטו הגבולים, עד שקיים לעידע מה הוא המפורש בקרה ומה הוא שדרשו והוסיפו, ומה הוא גזרה וחומרא, והלא יש בזה נפקותא רבתא לידע את כל זאת, למי שרצה להורות כללה ולא לאבד מזומנים של ישראל חנם, וכאשר תראה בעיקרים הקודמים, עיקר עבודתי בחיבורו זה, לעמוד על הראשי הדברים ולהגבילים כל או"א לפי מה שהוא, עד מתי הוא לאו שיש בו מלכות, ועד מתי הוא איסור תורה ללא מלכות, ומתי התחיל הדרבן והחומרא, ובכל ביקורי היה לי הרמב"ם עמוד הרהוראה, למורה דרך ולמארע עניין, ועפי' דרכי זאת אפרש פסקי גם בשאר פרקים הבאים בכל מסכתא עד כליה, ואצין כאן ר' ואיזה כללים הנחוצים לידע כדי להבין דרכי ח"ל במסכתא זו, ואסדר דברי עפי' א"ב וזה החלי בעזה"ת.

אות א'

הלכה רוחות בישראל דאכילה שאסורה תורה הוא דוקא כשנהנה ממנה, דחיך או כל טעם, אבל אכל שלא כד"א או שנגט המאכל, או כרכו בסיב עד שגרונו איינו נהנה מאכילתו, או שאכל אכילה גסה שאינו תאב לאכול עוד, או שאכל פחות מכך א"פ, בכל אלו איןו לוקה וחוץ מחצי שיעור גם איסור תורה ליכא, ואפיקו ח"ש ד אסור לר"י מקרא דכל הלב רק דברי סופרים קרי לי' הרמב"ם, וקיים משאר איסורי תורה שאין בהם מלכות, דלענין אחא"ע אמרין דגס על איסור עשה לא חל איסור אחר, אבל אחא"ע נו"ט חל איסור שבועה, עיין שבועות כ"ג ע"ב, דכל דאתא מרבוי הכתובים כגון אסמכתא יחשב ולא כאיסור ודאי של תורה, ורק להחמיר אמרין ד אסור מה"ת, ולא להקל ועוד נדרב מענין זה לפניו, אבל עתה נחקר בטעמא דהא מלטה דכל שאינו נהנה באכילתו לא אסורה תורה, שהוא נגד הסבר' החיצונה, דכל כתבי

פתחה

אוכל גה"ג של טומאה מכולם, דמצד טומאה הלא אגבנן", ומושום גיד נמי ליכא, דודוקא מי שבשרה מותר אסורה התורה הגיד שלא אבל לא מי שבשרה אסורה, ולפי הצעתנו דלעומלה יש טעם לשבה בדבר הזה, ד"ר"ש דדורש טעמא דקרה סובר, דהה דאס"ר התורה אכילת גה"ג, ע"פ שעץ בעלמא הוא ואין בו טעם לחיך משום דמ"מ יאכל הגיד עם הבשר כدرכו דמי פתי יסר הגיד מפני שאין בו טעם, דאיינו בעץ ממש דאיינו ראוי לכוס, וכיון דדרך ב"א לאכלו עם הבשר שפיר אסרו כדי שלא יאכל אותו תמיד, כי הא דלא אסור בשאר איסורים אם אין בו הנאת אכילה הוא, משום דמל"מ יאכל מגני לאכול בכחיו, אבל בגה"ג דרכו לאכלו עם הבשר בDALI מני לאכול בכחיו, אבל בגה"ג דרכו לאכול עם הבשר אין כאן אכן חידוש שאסרו, אמנים כל זאת בטוהרה, אבל בטמאה דבשרו בלבד איננוAACל, למה יאסר הגיד,adam יקרה דינקר הגיד ממנהתו לא יאכל אותו משום דאין בו טעם, דעתו, וניהו דבאוכל גה"ג של תורה בפ"ע ודאי דעובר דכין דאסורה התורה לא נאמר דודוקא בתוך הבשר אסורה ולא בפ"ע, אבל בגין של טומאה שפיר דרישין קר"ש כנ"ל ומוטעם הנ"ל ודוק.

עפ"י האמור לעמלה דגרעון והפסד האיסורים ניכר רק במיל שרגיל בהם, יש למצוא טעם הגון לעדל"ת אשר נתקשו בה הרבה, הלא הל"ת חמורה מן העשה שעובר בל"ת לוקה והmbtel מ"ע בלבד ככלום, ולמה ידחה העשה את הל"ת, אבל לפי הקדמתנו הנ"ל ניחא טובא, דחוירות הל"ת אינה אלא בשרגיל בה, והא דלוקה בעבר אף פ"א הוא משום דעובר אמירה דרומנה, אולם קיומם מצוות עשה אפילו פ"א הוא תיקון גדול דהרי הרבה מצוות שנוהגין רק פעם בשנה, כמו מצה לולב ושורף, ולכן שפיר דוחה העשה את הל"ת,DDL המمرا דרומנה, אז לא יאיך לו עבירות הלאו פ"א ותועלת המצווה הרי איכא.

אבל מה שיש מן התימא הוא מהא שכותב הר"ן ז"ל בפרק לולב הגזול וכן הרשב"א והרבא"ד ז"ל, כדי להנצל שלא לעבור על מצות ל"ת, מחויב האדם ליתן את כל אשר לו, והוקבע האי להלכה בא"ח סי' תרנ"ז בהגהה, והוא פלא לפי הצעתנו דהרי בשביב פ"א שיעבור לא יגיע אליו הא נזק טבעי שנמשך אחר עבירת הלאו זה כשרגיל בו, ולא נשאר רק המمرا דרומנה, ולמה לא נאמר כלל אמרה תורה דלא תאכל אלא מרצוינו ולא שכופין אותו ומילא לא יצטרך ליתן כל ממוינו כדי להפטר מן האונס, ויש לראות אם איסור פ"א גורמת הפסד ניכר בוגר ונפש כמו בסכנותא, היא פלאי מכח המשנה הנ"ל, ומכח כל הני קשיות שהקשינו עילו.

עפ"י דרבנו אלו תמצוא שרשי ותוספות במקילתו דף ה' ע"ב פליגו שם לשיטתן הלו, דההטוס' שם ד"ה צדייקים עצמן לא כ"ש, חידשו מכח כמה ראיות שהביאו דודוקא במידי דבר אכילה אמרו דאיון הקב"ה מביא תקלה לצדייקים, משום דגנאי הוא להם שאכלו דבר איסור, ומסתמא כוונתם משום דהאי אכילה עשו רשות בוגר האדם לגנאי, ולכן נכנסו שם בדוחקים לחקל עוד בין מאכל למאכל, אם הוא איסור בעצם או תלוי בזמן, וכל זאת משום דאלזו לשיטתם דהכא, דאפיילו אוכל פ"א דבר איסור עשו רשות הניכר בוגר והוה ננא, אבל רשי' שם בד"ה היכי מסתיע מלטה למכיל כתוב וזה: "האי יגורום שום שטן לפני הצדייקים ע"י שוגג שום דבר עון" עכ"ל, וכן כופל רשי' הדברים בדף הסמוך דושים דבר עון לא מסתיע שיכשל בה הצדיק וקיים התוס' מכל הני עובדות אין להם התחלה כלל לפי פירש", עיין בחדושנו שם ותרוחה צמאונך, ורש"י זה לשיטתו, דהכא איזיל דאכילת איסור לעתים רוחקים אין בו משום גנאי, ומה שמשמרו הוא כדי שלא יעבור אמירה דרומנהafi בושגג דבר הצריך כפרה, אבל אין חילוק בין דבר מאכל או שאר עבירה ודוק.

ובזה אמרתי דבר המתבל בפירוש דברי ר"ש בפ' גה"ג דפטור

נאמןין לומר לנו אנוסים או מוטעים הינו, ואינו מחלק בין מחמת נפשות למחמת ממון, אלא שהגמ"י ציין תשובה לרמב"ם אשר שם מחלק בזה אבל מ"מ הדבר לפלא בעני שבחבورو יד החזקה השמייטו, ללא של דבר עני זה צ"ג כדי לרברנו, ואני לא באתי אלא לעורר כי הדבר קשה לאמרו שמחוייב האדם להשאר הוא וביתו בערום ובחוסר כל ולא יציל את אשר לו בעיררת לאו, ועיין בתהוס' כתובות לג"ע ע"ב ד"ה אילמלי נגדה לחנינה מישאל ועזריה הוו פלחי לגמו, שהקשו והא שהוחזיאו את ר"ע אמר וכו' משמע בכל נפשך מيري אפיו היו מיסירין את האדם בירושין קשין שנפלה בעיר, אלא לראות בחיבור ידים שתהיה כל העיר לשירות אש, ואעפ"י שעני חשוב כמת והتورה אמרה וחוי בהם, לא נתיר אישור כיובי בשביל הצלת ביתו והונו ובשביל הצלת כל העיר, והוא תימא רבטא בעניין, וסתור למאה דאמרה תורה בכל מادرיך דока בע"ז, הרי דהשוה הכתוב נפשו למאודו, לכל מקום שאינו ביהרג ועל יבורו, ה"ה דאיינו מצווה למסור כל הונו, עד שיהי מושלך ההורצה, ולא עוד שידוע דבר זה פוגע גם בנפשות ועניות מעביר גם על דעת קומו כמו שאמרו חז"ל.

אבל חוץ מזה, גם מצד אחר יש לי תימא רבטא על האי דין דאסור לכבות את הדילקה בשבת, דהנה הרמב"ם בפ"ה מס' ה"ט ה"ד כתוב ז"ל, „ואעפ"כ אם עבר באונס אין מליקין ואין ממיתין אותו שאין מליקין ומימיין אלא לעובר מרצינו ובעדים והתראה שני וכו' ומפני המשמעה לממד „ההוא“ ולא אונס ולא מותעה ומה אם בעכו"ם שהוא חמורה מן הכל העobar אותה באונס אין חייב כרת ואין צריך לומר מיתה בית דין ק"ו לשאר מצוות האמורות בתורה וכו', ובעיריות כתיב ולנערה לא תעשו דבר וכ"ל, והנה הרמב"ם לא חיש להא דכתב הרמב"ץ מובא בכ"מ שם לחלק בין הרמב"ם בזה דההרב"ם ודאי מודה דלא מטעם דלא קיבל אלהות פטור דאל"כ ק"ו שלו פריכא דשאני ע"ז לכל שאונס בדבר לא עבד כלום שהוא לא קיבל אלהותו ולא עוד אלא דלמה לי לרמב"ם להביא דרשה דההוא למיעוטה אונס, אם נאמר כלל שלא קיבל אלהותו פטור, אלא ודאי כלל שעע"ז בעדים והתראה חייב על המעישה אפיו לא קיבל אלהות לבן דברים שבלב לא הו דברים, וכן אין לפניו אלא מטען אונס, דangen רצון בעניין כדי לחיב, וכל שהוא אונס ע"פ שהיה חייב למסור נפשו, לא עבר בזה רק על עשה دونקדשתי, אבל הלאו ע"ז לא עבר, ולכן מזה גם לרצוח כלל שאונס במשמעותו לא נהרג עליון, ומה שיש בזה מן התימא ממה שפסק הרמב"ם בהלכ' ע"ז פ"ג ה"ו דהעובד מאהבה או מיראה דפטור וכרבא בסנהדרין ס"א ע"ב, הארכתי בזה במ"א, ואכ"מ.

אבל היוצא מפורש מתוך דברי הרמב"ם כלל שעובר נגד רצונו רק מחמת אונס פטור, וא"כ פשיטה לי דה"ה מחמת אונס ממון הדין כן דמ"ש, הלא אין כאן אכן רצון לעבור ואי דמחייב ליתן כל ממוני כדין יUber, הלא נפשו נמי מחויב ליתן, אלא בכל זאת אם עבר ונפשו פטור מושום דרצון בעניין וליכא, א"כ ה"ה מי שאינו יכול לעמוד על עצמו למסור כל הונו, נמי לאו ברצון עובד אלא מחמת אונס דממוני ולמה ה"י חייב, שות' ריב"ש ז"ל סי' שפ"ז מובא במל"מ שם, האריך הרבה להוכיח אונס ממון לאו אונס מקרי, ולא מצאתי בכלל ראיותיו הכרע אלא ממה שהביא האי ברייתא דעירובין הנ"ל, ולא ידעתי איך יפרש הוא ז"ל האי דרמב"ם שכ', כלל שאין כאן אכן חייב בע"ז וה"ה ברוצח, ובהני כיוון דמחויב למסור נפשו ולא יUber, מה לי אם עבר מחמת אונס נששות ומה לי מחמת אונס ממון, ולא ראייתי עוד כי בדיינם אמרו אונסין הינו בכתבות דף י"ח ע"ב מחלוקת שם הש"ס בין אמרו אונסין מחמת ממון לבין מחמת נששות, והרמב"ם בפ"ג מהלכ' עדות כתוב סתםadam אין חתימתם יצאה ממקום אחר

אות ב'

ממה שאמרנו באות הקדום יצא לנו, דמה שלא אסורה התורה האכילת אישור שלכדה"ג, אינו מטעם דלא הקפידה התורה רק על הנatto, אלא דלא אסרו מפני דבלא"ה בדילי איינשי מני' לאכול באופן זה, אמור מעתה מי שרצה להתחכם וליזון ברגילות ממאכלות אסורות בדרך היתר זה לאכלו שלכדה"ג או לכרכן בסיב, הרי הוא נבל בראשות התורה, וכך שכתב הרמב"ן ז"ל על הקרא דקדושים תה"י אתה לומר קדש את עצך במו"ר לך ור"ל שלא ה"י זול וסוביה בריבוי הכמות וריבוי מגול, וקרוי ל"י נבל בראשות התורה, ואומר אני דה"ה דיש להעיס את זה המשביע את עצמו באיסורין ע"ד ההיתר שלא כדרcum, כדי לבא על ציווי השם י"ת בעקביפין, וכן למשל מי שמספריש תומ"מ מתבואתו ומשילcum לאיבוד, כדי שלא יגיעו ליד כהן ולוי, דלא עבר אלא עשה דעתינו לכחן, אבל כרי מותוקן מאיסור טבל שהוא בmittah, הכי אין זה רשע ערך, כי מה שאסורה התורה את הטבל באיסור mittah, ועל הנtinyה לכחן ליכא רק מ"ע בעלמא, אע"ג דין לאחיזה כלל עצימות אישור טבל נצחים ממה שרצהו להחזיק את השבט משרתו (ועיין בתוס' קידושין ל"ח ע"ב בריש העמוד שכתבו ז"ל וטבל אע"ג דאיינו בשאלת, כיון דאיסורו אינו אלא מחמת תומ"מ לא חמירי מיניהם"ו עכ"ל מ"מ ירידת תורה לסוף דעתן של ב"אadam יאשר הטבל בעונש מיתה ביחס כל או"א ייריש תומי', וכל שהפריש למה לא יקיים מצות נתינה לכחן, וממילא די במי' בלבד ולא איצטריך להזuir בעונש מיתה למ"ל יתן מעורותיו לשפט הנבחר, אבל פשוטה דמי שבמתכוון עשה סדר ומשטר להפריש ולא ליתן לכחן, דגרע ממי שלא הפריש כלל, דהרי עשה התচומות שלא יגעה העניין לידי תכלייתה שרצה המצווה י"ת.

ומה מאי מתיעש בזה קושי' התוס' החמורה קידושין ל"ז ע"ב ד"ה המקדש בערלה, שהקשו אמא' אינה מקודשת, הא שי להנות מmono שלכדה"ג ונדחקו כל הרשונים ביישוב קושי' זו, ועפ"י האמור

פתחה

מוסכנת, אך שפיטה ידה והחזרה לאח"ש, בפרט שלא יצא ממנה דם, שהוא ג"כ בעונש גדול עפ"י חוק המדינה, אם תרצה מצד ח"ה"ש ממש"כ החכ"ץ ז"ל, ולפי דעתך דכל זאת יש לאסור מדינה, מפני שמדובר לנו צריכה להיות תמיד גבוהה מדרגת שאור האומות בנימוס ובמסורת, ולא נמוך מהם.

עוד אביה לך לדוגמא מה דעתך בכתבותך דף ס"ה ע"ב שאמרו שם, אין אדם זו בניו ובנותיו הקטנים, אבל זו אותן כשהם קטנים, ועוד כמה, עד שיש, ומכאן ואילך עד שיגדלו מתיקת חכמים שהחקינו באושא, ודעת הר"ן ז"ל דעת שascal מזונות האשה היא, ולכן זו דבאיון לוacha פטור מלזון את בניו הקטנים, ועיין במל"מ פ"יב מאישות הלואה י"ד שכותבת דה"ר בעצמו כתוב שהוא היחיד זהה, וכן הריב"ש תלמידו לא חש לדבריו, אלא שהמל"מ מצא סעד לדברי הר"ץ בלשון הרמב"ם שכתב, "כם שאדם חייב במזונות אשתו כך חייב במזונות בניו ובנותיו הקטנים" ולמאי הלכתא אקשינהו עי"ש, ואני אומרadam כוונת הרמב"ם hei לחלות חייב מזונות בניו באשה כדעת הר"ן הוול"ל, כך חייב במזונות בנייה ובנותיה שמננו, ולא עוד אלא דהאי, "כם" גופא אינו מודדק, דהויל"ל כיון חייב במזונות אשתו וכו', ולא, "כם" כMOVEN, אבל עי"ן ברמב"ן עה"ת על הקרא דויצאה אשתו עמו שבי ז"ל, ונראה בעיני שהאדון נכנס למקום הבעל כי חמלת התורה על האשה והבנינים שחייהם תלילים להם מנגד ומცפים לויי הבעל וכו', ועל פ' שלא הי הוא מחויב במזונות מה"ת, כמו שנتابאר בתלמוד כתובות, אבל כיון שדרך כל הארץ לפנס אדים אשתו ובנותיו הקטנים, צוה האל ברכמיו להיות הקונה כאב רחמן להם" עכ"ל. והנה לכאי' יפלא הלא למ"ג כתובות מבואר דעת שירדים לנכסיו לפרנסת בניו, ורק אחר שיש הוא מתיקת אשוא, אלא ע"כ לומר דסובר הרמב"ן ז"ל, דהאי עד שיש הוא חוק טبعי ונימוסי, ועל פ' שאינו מפורש בקרא, כופין על זה כמצווה המפורשת בתורה, וע"ס הנימוס המפורש בתורה, רק אמרה תורה ויצא מעמו הוא ובניו עמו, דעת שהי' משועבד להזאה אמרה תורה ונכנס תחתיו בחייב זה של פרנסת אשתו ובניו, לאיזונו האדון נכנס תחתיו בחייב זה של פרנסת אשתו ובניו, ולהזאה כיון הרמב"ם במתוק לשונו לומר, בשם שחייב במזונות אשתו המפורש בתורה, רק חייב במזונות בניו אף שאינו מפורש בתורה, מפני רק נימוסי בני אדים הנאורים, ועל נימוסים ומוסרים كانوا אמרו לך נסמן בשמעתינו דף צ"ב ע"א דשלושים מצות קבלו עליהם ב"ג ולא מקיימין מהן אלא שלשה, עי"ש.

ולפי האמור הא נכתבו התוס' היל' דشرطם חידוש הוא דהיה להיות מותר לאכול מפני פגנן בכל נטפל"ג דעתמא, והוא לפלא בעיני והיא הנוטנת לאסרו, אלא דלא צריך לאסרו ממש"כ, דבר נאסרו מכח חוק הנימוס בלי שיצטרכו ע"ז ציווי מיוחדת, וכן צ"ל במאה שאמרו נבלה הראי לגר קרי"ו נבלה, ושאיתנה ראוי' לגר אינה קרי"ו נבלה, לא שייה' מותרת לאכלה, כי האוכל נבלה סרוחה, לית דין בר נש, ולא ניתן לחולה רעבון נבלה סרוחה, בשיש לפניו נבלה הראי' לאדם.

וראה זה בהאי משנה דסוף מכות שהבאתי, כתוב רשי"ז ז"ל וע"ל "далה הי' צריך לצות על כמה מצוות וכמה אחרות, על ש Katzim וגבילות (ר"ל מותות מלאיחן) שאין לך אדם שאין קץ בהר"ן עכ"ל והנה במשנה שם מביא תחלה, "רשבי"ר אמר, הרוי אומר רק חזק לבתי אוכל את הדם וכו', ומה אס דם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכיר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתאותה להר' ומحمدתון וכו' עכ"ל ולמה מיאן רשי"ז ז"ל גם בדברי רחוב"ע להשאר אצל איסור דם, ומביא תמורה ש Katzim וגבילות,

נicha טובא, דהא דלא אסורה התורה להנות שלכלדה"ג הוא משות דבלא"ה בدليل אניshi מינין להנות באופן זה, ולכן אם מתרחש במקרה חולה וצדומה, שרי לעשות רפואה שלכלדה"ג, כמו וזה דאמרו בפסחים כ"ד ע"ב דרבינו שירף לברתא החולנית בגהורגי ערלה, אבל אם ע"י שאסורה התורה להנות מערלה וכ"כ, אז מתחכמים להנות מהם בתמידות שלכלדה"ג, וממי לא יהיה דמים לערלה ולחמץ בפסח לישא וליתן בהן ולקדש בהן אשר, זאת אסור לנו מה"ת מקרה דקדושים תהה, דעתך שלא נה"ג נבל בראשות התורה, לעבור על מצוותה בעקבין ותחבולות, ולא עוד דאי הנה המקדש והה מתקדשת שניהם נהנים בערלה זו, דהוא לך בה האשה והיא קבלה דבר השווה פרוטה לכל אדם, דהרי ראוי להנות שלכלדה"ג, והבן את זאת והוא התירוץ האמתי ל��שי' ז' ודוד'ק.

עוד תדע בכל דברים המאוסים שנפשו של אדם קצה בהם, אפילו לא היה התורה אסורתן, היה האדם העובר ואכלן יותר מתוועב ממי שעובר על לאו מפורש בתורה כי כל מה שנטקל בעיני בני אדם הנאורים לתוכה אפיקו אינו מפורש בתורה לאיסור, העובר ע"ז גרע מן העובר על חוקי התורה, למשל התורה אמרה לא ילש גבר שמלת אשה, אבל שלא לילך ערום בשוק לא איפреш בתורה שהוא אסור, אבל הוא נימוס וחוק קבעו אצל כל בעלי דעה, ואדם וחווה מיד אחר החטא הרגשו בעצם פחיתות גдол לילך ערום, כחית השדה, ויתבששו ויתפרו עלי תאננה לעשות מהן ערומים במטתו, והבית בוור באש עד שמכורח להמלט על נפשו ולרוץ החוצה ואין לפניו רק שמלת אשה לכוסות ערומי, מה עשו מוטב לצאת ערום בקרית חוצות שאין بها לאו מפורש מלבלוש כסות אשה שיש בו לאו דלא ילש, ועיין בפ"ת אות ס' בשם הנ"ב דעכ"פ ילש ערום באוהל המת, ובעיני פשוט הדבר דצלצת ערום עבירה יותר הכתנות המכניות, ובעיני פשוט הדבר דצלצת ערום עבירה יותר גדולה מלהשאות באוהל המת, או לבישת שעתן ובדגד אשה, כי היא עבירה המוסכמת אצל כל בעלי דעה, והעובר עליה יצא מכלל אדם הנברא בכלל אלקים.

עוד משל אחת,بشر אדם לדעת הרמב"ם אין אלא באיסור עשה, ולדעת הרשב"א מותר לגמרי מה"ת, ועתה אמרנו נא בחולה שב"ס ולפנינוبشر בהמה נחרורה או טרפה של חי"ט, ובשר אדםizia בשיר איכל וכי נאמר, דיאכלبشر אדים שאין בו באיסור תורה ע"פ שמחוק הנימוס שמקובל מכלל האנושי, וכל האוכל או מאכל בשיר אדים מודח מהליהות נmana בין בין האנשים, ולא יאכל בשיר שה תורה אסרו בלאו, היעלה ע"ד שאנו עם הנברח עם חכם ונבון, נבעור על חוק הנימוס זהה, כדי להנצל מאיסור תורה אתמהה. ועיין בש"ת חכ"ץ ז"ל סי' פ"ד ע"ד בהמה הנרבעת דמסיק להלכה להתריה באכילה והוא מפורסם ומטעם חילול במקומות הנקרים שלא לאכלה והוא מפורסם ומטעם חילול ה' בעיני הנוראים, וכדברי ספר החסידים, עכ"ל, ואני אומר דכל שמותועב בעיני הנאורים אסורה לנו בלא חילול ה', מטעם המזוחה א"א להיות מותר לנו עם קדוש, דמי אכן מיידי דלדידתו אסור ולדידן שרי, והتورה אמרה שהගים יאמרו, כי מי גוי גדול אשר לו חקים ונימוסים צדיקים, ואם המה יעדמו על המדרגה יותר גובה בחוקים ונימוסים, הרי יאמרו علينا, עם סכל ונבל ולא חכם, ומה"ט לפע"ד יש למחות ביד השוחטים שיש מהם שאוכלים בן פקועה הנמצא מת בבטן בהמה גם מוכרים לאחרים בתור, בשיר עגל רך, דבר המתוועב ומאוס בעיני כל, ואסור עפ"י חוקי כל מדינה ומדינה בעונש תפיסה, וכן אין להתריר אכילת ומכירת

דפריש מרובה פריש גם באיסורין, גם בהאי דאנו מסופקין עליו אם הוא מן האסור או מן המותר אס הרוב התייר, אמרין גםhai שמי חתיכות שמן לומר דעתהך החלב לשמן להיות מותר כמו כתיבת האן מל' עי"ש. ולכאר' ה' מקום לומר דהיתר ביטול חד בתורי דומה להתייר דשלכד"נ שכטבנו לעלה, דכוון דהוא מלטה דלא שכח שיזדמן אכילה צו, لكن לא קפיד רחמנא על אכילה צו, וכן תערובות דבלט לכתלה אסור מה'ת כמו שעלה הנוב'ת יוז' מותרין אי לא כתיבי, וכן קשי' התוס' על רשי' דהא איצטריך סימן מה', וכאשר נדבר מזה עוד לפניו, ודרך הזדמנות הרי הוא לא שכח, וכן אמר'י דזוקא בעינה אסורה התורה אבל בתערובות לא, אלא דקהה לומר דבר שלא נזכר כלל, דחו'ל מפרשין כל הני לאו איסורה אכילהDKרא, דבעינה אמר לא תאכל חירות, אבל בתערובות לא, ולא עוד אלא דא'כ למה בתערובות איינו מינו אסור בח' טע' דאוריתא, וכזית תא'פ, אפיו מלכות וכרת איכא, ואי היתר חד בתרי אסברה הנ'ל בניו מ'ב' מ' ממון בשא'ם, וכן צרכין אנו למשננא נפשאנא, כדי למצוא דעת קדושים מאיין יצא לח'ל' היתר זה דבטול חד בתרי ואען ואומר כיד' הטובה עלי.

הקדמה א. הנה הביאו האחוריים בשם הגאון מה' משולם טיסמניטץ זיל' בטעם דהא מלטה, דהרי בסנהדרין בעין רובה מתוך כלו, וע'כ משום דעת המועטים בטל ברובה, ואולי שלא מכיון גולן, וע'כ משום דעת המונחים, ומה שכתבו, דהמיעוט סנהדרין כיוון ג' התוס' בראש פ' המנchia, ומה שכתבו, דהמיעוט סנהדרין כמאן דליתא דמי', עי'יש עכטד'ק אלא דלפע'ד לא הויל באזה כלים, דסכס'כ, אין כאן אסור ברור דאו חיב או זכאי, וכן מקרים את המיעוט שיסכימו אל הרוב, אבל עדין אין ללמידה מכאן לבטל איסור ברור חד בתרי, ולומר נהפוך איסור להיות היתר לנו צרכין אנו להוציא מיא ולהוציא רק כמה כדי להעמיד תירוץ זה.

ודע כי אמות מוחלט אין לנו זלוט התורה שבכתב שנמסרה לנו ממשה מפי הגבורה, אבל כל מה שדרשו וחדשו החכמים בכל דור ודור, אשר מחיבים אנו לשמעו ולעשות במצוותם, אין זה אמת מוחלט אלא הסכמי', עד שיש כח ביד החכמים הבאים אח'כ לסתור את דבריהם, וכאשר הארכתי בזה בהקדמה עי"ש, וא'כ הוא בתושבע'פ' בכללה מכש'כ' בכל פרט ופרט שהבי'ד דין ומכריע ע'פ' רוב דעתו, ע'פ' שציוותה התורהليلך אחר הכרעה זו אבל לחרור או לאחר זמן, יכול בי'ד אחר או אפיו גם הם בעצם להכריע להיפך, ונעשה כהכרעתם, וכן האי אמת הסכמי' מקרי, והتورה גזרהليلך אחריו ע'פ' שאינו אמת מוחלט, ומה מאי יובן בזה מה דאייתי בשמעון דר' קי'א ע'ב' דאמור רב, חס לי' לזרען דאבא בא'א דליספי לי מידי דלא סבירא לי. והוא לכאר' איינו מובן, למה לא ליספי לי' כיוון דלפי דעתו היתר הוא ואוכל בעצמו, יודע דמאן דאיסור טועה בהלכה הוא, ולא שייך כאן לומר דמ'מ' האי דאיסור שוו' אנטשי' חד'א דהא לאו מטעם חומרא אנטשי' קאסר, אלא משום דסובר שהדין כן, ואם חבירו החולק ומתיר, יודע דחברו טעה בדיון, למה לא יוכל אותו מה, אבל לפי האמור ניחא כיוון דבל הלכות כלו הכל תלוי בהסתכנות חכמים, ואין כאן אמת מוחלט, כל זמן שלא נתקבל ההלכה להורות כן או כן, אם האיסור אוכל ממה שאיסור מכשול הוא בידו, ועיין מה שכתב בזה בשםען דר' ו' ע'א ודוק'ק.

הקדמה ב. המרדכי זיל' הקשה איך הולclin בסנהדרין אחר הרוב הא כל דין ודין קבוע בפ'ו הוא וקבע כמעמ'ד, ותירץ דאיינו דין על הגופים, אלא על הדיבור היוצא מהם והוא ניד'

אבל כוונתו מבוארת, דמה דקטני לעיל בדים שנפשו של אדם קז בו, הוא רק לעומת גזל ועריות שנפשו מטאוה להן, אבל בכל זאת אין כאן מיאוס וגועל נש שום אדם לא מצי קאי אדם, لكن רחבי' דקאמר דלא איצטריך לכמה אזהרות, לא מצי קאי אדם, דהאי לאו שפיר איצטריך, דיש ב'א שאוכlein אותו, אבל בשקצים ונבלות מדיק רשי' זיל' לכתוב, דאיין לך אדם שאינו קץ בהן, עד שמי שאכלן יצא מנדר אדם, וע'ז וכיוצא בהז' קשי' לי למזה נכתבו, דבלא קרא אסורים מחק נימוסי אדם, אבל חלילה לומר דהן מותרין אי לא כתיבי, וכך קשי' התוס' על רשי' דהא איצטריך הלאו בשקצים לידע שהוא בלאו, בלאה' לק'ם, דגס بلا לאו מפורש, הרי הוא מזוהר עליהם מתרות אדם, וכמו דלא בעינן לאו מפורש על אכילתבשר אדם, או לילך ערום בשוק, דעל כל אלו ודאי בי'ד עונשין ומלךין את העובר וכמו שכופין לוון את בניו הקטנים עע'פ' דלא כתיבי, כי על אלו וכיוצא באלו, אמר רחבי' דלא הי' צרכין לכתוב מפני שככתיים דמי'.

והנה בעיקרים דלעיל הבאתី דברי הרמב'ס ספר' ד' מהלכות שחיטה שתכתב, דישראל במדבר היו שוחטין או נוחרים כשאר עכ'ס, ותמהתי שם עליו, הלא העכ'ס אינם מצוין על נ'וט ולמה فهو נחרה, והוחתתי מזה דרמב'ס סובר דעל מטה מלאיה גם ב'ג' מצווה אלא דנכנסתי בדוחק למה לא חשב הרמב'ס בhalb' מלכים גם את זאת בין ז' מצוות שנטטו ב'ג', אבל לפני האמור ניחא בריווח, דהרי רחבי' קא קשי' לי' שקצים ונבלות מלאיהן, ומה ניצטוינו כיוון דמעצמינו הינו יודעים להבדל מיהם, באשר הוא מאוס ומשוקע בעניי כל אדם, ואין לו תי' אחר אלא דרצה הקב'ה לאזכות את ישראל, כתוב בס מה דמAMILIA הוה ידענן וא'כ ב'ג' דלא רצה הקב'ה לאזכות באמת לא נאמר להם אלא מה שצריך לכתוב, אבל מה שהוא מחוק הנימוס באשר הוא אדם, מעצם צרכין לדoor בהם, באשר המה בכל מה שנפשו של אדם קצה בו, וכן באמת אסורים גם המה באשר המה נחירה ולא מיתה בלא נחירה, שהוא מתוועב מעצמו בלא ציוו מפורש, ובכלל דינים הוא לעונש בפלילים כל העובר.

היוצא לנו מכל האמור, דכל המתוועב בעניין אדם כלל האנושי עע'פ' שאין על הדבר אזהרה מפורשת בתורה, אסור לנו יותר מאיסורי התורה, ולא מצד חה'ש בלבד כמו ש' החכ' זיל' הנ'ל, אלא משום דמה שנאסר לב'ג' א'א להיות שרי לנו מטעם מי אيكا מיד', וכן בשיר אדם או נבלה סרווחה ודאי חמור מחלב וטבל לעניין חשיב'ס, ומה דאמרו ביוםא פ'ג' ע'א דטבל ונבלה מאכלין אותו נבלה, נבלה שנתנבלת עי' שחיטה פסולה קאמר, אבל לא המתה מלאי' שעונשין על אכילתמו מצד חוק הנימוס והמוסר הכללי, ובלא'ה הלא ידועה דבר מטה מלאיה סכנה גדולה הוא לאכלו ואיך יעלה עה'ד דחו'ל יצוו ליתן חוללה בשיר המת, נבלה מאסה המועלק לאשפפה לכלבים טרם שיתנו לו טבל שלא נתכן, וכל טפש ונבל תמורה עם חכם ונבון ודוק'ק הטב.

אות ג'

כלל גדול בידנו דכל האיסורים בטלים ברוב, חד בתרי ואפי' לאדם אחד ולאכול כל ג' החתיכות ב'ב'א מותר מה'ת. ועיין בפתחה על תערובות לרמ'ג זיל', דחקר מנ'ל לח'ל' חדש דין זה, הלא מקרה דארליך, דמיini ילפין דאלין בכ'ת בתר רובא, לא נשמע חד בתרי בטל, כי בסנהדרין אלין בתר רוב דעת, משום דמסתמא הדין עם הרוב, ומינה דה' דיש לסמק על כל

פתחה

הוא, הכי פירושא, כדי לא אזיין בת"ר לא יתחזק הרוב לעולם, ורק אי בעלמא אזיין בת"ר ואז יתחזק הרוב לשאר מיל, וממילא אי יש לנו לעיו בדיני נפשות נמי אזיין בתרי' משום דבר כבר איתחץ לשאר מיל.

מכל האמור יצא דהא אזיין בסנהדרין בין במוניות ובין בנפשות בת"ר, אין הטעם כמו שעלה ע"ד מקצת האחرونים, משום דבר פעמים הדין עם הרוב, והם מכוונים עפ"י הרוב את האמת, דהרי בין בממון ובין בנפשות לא אזיין בת"ר, ואיך נסימוק על הארי רוב להוציא ממון ולהרוג אדם המוחזק בגופו ונפשו ובמנונו, ואם ה"י אמת מוחלט בדיון והינו מי כיוון האמת הרוב או הרוצח, באמת לא הינו יכולים להוציא ממון ולגמור את דין המיעוט, באמת לא הינו יכולים להוציא ממון ולגמור את דין הרוצח על סמך רוב, דרוב פעמים הרבים מכוכין האמת, איזה זה רוב דיאתחץ שנלך בתרי' בדין ממוונות ונפשות, אלא דיאצליינו ליכא אמת מוחלט, אלא אמת הסכמי, וע"י הסכמת הרוב נשעה וגיהנום ומה תאמור בצירוף כל הקשורות הוא רוב נגד הטרפה, נשייב מי צרף יחיד, הלא רק באחת מן החניות לך וasm לא ה"י חילוק בכשרות בינהם, היהת כל אחת נכסת בספק שמא בה לך. אבל אם אפילו בשתי חניות אחת טרפה ואחת כשרה, והכרה מוכרת כפלים מן הטרפה, זה ואיזה בת"ר לומר דמסתמא מכירה לך כרוב הולחוין, משום דהרי רוב אינו מצורף מקבועות רבות, ועיין בו"ד סימן קי" בפ"ת אותן ב' שהביא דברי הנוב"ת או"ח ס"י ע"א דמסתפק בה, אי בכהג"וו נמי ארין קבע כמחצה על מוחזה דמי, או אזיין בת"ר, ומה דסקפ אצל הנז"ל אצלי הוא ברור דלא שייך בהז קבע, ויש להביא ראי, לא מסוגי דרוב וקרוב, בב"ב דף כ"ג ע"ב דיאתי שם מתיב ר' זעירא, והי העיר הקרובה אל החלל, ואע"ג דיאقا אחריתא דנפישא מינה, וש להעיר למה לא פריך משאר עיריות כלו, דהו רוב נגד העיר הקרובה, ולא ה"י לחיב העיר הקרובה נגד רוב העיריות, אלא יביאו כולם יחד דהיאנו כל המדינה, וע"כ לומר דהא לא קשי לי, משום דכל עיר ועיר קבוע. ואנו מסופקים מאיזו עיר הרוצח יצא, והוא כל העיריות קבועות וכמחצה על מוחזה דמי, لكن הקרובה מכריע לצד הקרובה, אבל פריך דילמא איך אחריתא דנפישא, ובזה تو אין לומר קבוע כמעמיד דבלא צירוף, העיר האחת רוב נגד הקרובה, וזה ראי ברורה לפ"ע"ד, דהרי בין קרובה ובין רובא דוחה את הקבוע אמרור מעתה בסנהדרין נמי דומה לעיר דנפישא, דהרי שתי דעתות עומדות זכי"ז, דעת המחייבין ו דעת המזיכין, דעתה אחת מ"ב דינים ו דעת השינוי מ"י א"דינים, וממילא איך דעה חזקה נגד חברתה, ולא שייך בכהג"וו קבע, זאת כוונת תירוץ של המרדי כי דעל הדיבור דהיאנו הדעה אנו דנים, והוא נידי ר"ל קבוע עשה רק אחר שמקבצים יחד, המחייבים והמאכימים, ואז לא איכפת לנו, הקבוע, ואפילו לדעת המהרי"ק גם מטעמים שונים מצטרף לרוב, מ"מ כחדר חשיבו דהרי אפשר דכולא טעמאอาท"י לחיביו או לפטור, וכן אין לפניו אלא שתי דעתות חולקות, האתה חזקה יוצאת מרוב, והשני' חלשה יוצאת ממייעוט, لكن החזקה מכריע את החלטה.

לפי הצעתו שמעלה נביין מה דקאמר בגמ' מנא הא מלטא דאמרו רבנן דайл בת"ר, רובה דאייתי קמן כגון ט' חניות וסנהדרין לא קמבעי לנו כי קמבעי לנו רובה דלייטה קמן כגון קטו וקטנה, ובסוף הסוגי' מסיק דיליל י寥ו תא אלא אהיכא דלא אפשר, אבל היכי דאפשר עדין לא נדע, מנ"ל דסמכין ארובה דלייטה קמן, וכותב שם רש"י זיל דע"כ לומר או דמהלכה יעדין למיל בת"ר, או דחזר ממה דמחלוקת לעיל בין רובה דאייטה לרובה דלייטה קמן, והרבבה האריכו האחرونים לפרש דמעיקרא מאקי כסבר ולבסוף מאי כסבר, גם מה דמחלק לעיל בין רובה דאייטה לרובה דלייטה קמן, ומה שכתבתי בהז, ועתה הaire ד' לי אוור חדש בעניין זה, לירד לעומק מוחבות זיין'ל.

והנה הלב ארי זיל שם בסוגי' נתקשה בכל הניל, ועוד הקשה דאיתק מדמה הא דר"מ דחיש למיעוטא רוק מדרבן ומיהליך בין אפשר לאפשר, להא דרצה לילך מדאורייתא ודחה דלמא שאני בין אפשר לאפשר, ועוד זאת דהאי דחוי' דרב כהנא לדוחות הילופוא דרא' משחיטה עצמה, נתקשה לדנפשה דהוא יליך מהרג את הנפש, ושם נמי יש לדוחות דשמא שאני התם דלא אפשר, لكن מפרש הלב ארי זיל דביהאי פירכא דרא'כ, לא כל הני י寥וות דלעיל רצה לטstor כפרש"י זיל, אלא רק הא י寥וთא דרא'א, דיליך משחיטה עצמה עיישי'. איז דחיק להעמיד דבריו עפ"י דעת הרמב"ם דכל הספקות מוטרות אלא במקומות דיאיכה לבורורי מה"ת צrisk לברר, והורג את הנפש שאני דעל הספק לא נהרג, ולא אאריך כאן בדרכיו לסתורם, ולא הבאים כאן אלא מפני שגם אני בדרכו אלך לפרש דרא'כ רק לטstor י寥וთא דרא'א קאמר, אבל לא מטעמי' דלב ארי אלא מטעם אחר כאשר אבר בזאה בס"ד.

עתוד"ק הקושי' כמו התירוץ גם שניהם צריכין ביאור דלאו' הקושי' אינה מובנת, דהרי אכן אמרין דחדין עם הרוב ומAMIL' המיעוט מבאן דלייטה דמי' וכמש"כ התוס' ריש המניה שהבאתי לעיל, ואין זה דומה לט' חניות דלייטה למימר דהמיעוט מבאן דלייטה, כיון דNICR ועובד במקומו, אבל כוונתו על מה שכטבנו באות הקדום, דכל זמן שלא עמדו למנין הרי שני הדעות שווה הון, ושניהם יכולים להיות אמת הסכמי, והכל תלי בהכרעה, אם ה"י הרוב לכואו או לכואן, ולכן שפיר קא קשי' ל' איז יקופח המיעוט מן הרוב כיון דכל איז'א קביע הוא ועובד על דעתו שהוא האמת לפי דעתו, ולא מצי לדוחות רוק ע"י ביטול כי לויל זאת באמת הוא רוב דיאתחץ, באמת לא הינו יכולים להוציא ממון ולגמור את דין הרוב והאמת וcms"כ באות הקדום. אבל התירוץ ע"ז הוא דהא דרוב לא מהני לבטל הקבוע הינו דוקא רוב המצויר מקביעות הרבה כמו בט' חניות, זאת אנו יודעים דלא לך רק מאתה מהם, ויכול להיות מן הטרפה כמו מן הכלשה, דLAGBI כל אחת עומדת הטרפה נגד ומה תאמור בצירוף כל הקשורות הוא רוב נגד הטרפה, נשייב מי צרף יחיד, הלא רק באחת מן החניות לך וasm לא ה"י חילוק בכשרות בינהם, היהת כל אחת נכסת בספק שמא בה לך. אבל אם אפילו בשתי חניות אחת טרפה ואחת כשרה, והכרה מוכרת כפלים מן הטרפה, זה ואיזה בת"ר לומר דמסתמא מכירה לך כרוב הולחוין, משום דהרי רוב אינו מצורף מקבועות רבות, ועיין בו"ד סימן קי" בפ"ת אותן ב' שהביא דברי הנוב"ת או"ח ס"י ע"א דמסתפק בה, אי בכהג"וו נמי ארין קבע כמחצה על מוחזה דמי, או אזיין בת"ר, ומה דסקפ אצל הנז"ל אצלי הוא ברור דלא שייך בהז קבע, ויש להביא ראי, לא מסוגי דרוב וקרוב, בב"ב דף כ"ג ע"ב דיאתי שם מתיב ר' זעירא, והי העיר הקרובה אל החלל, ואע"ג דיאقا אחריתא דנפישא מינה, וש להעיר למה לא פריך משאר עיריות כלו, דהו רוב נגד העיר הקרובה, ולא ה"י לחיב העיר הקרובה נגד רוב העיריות, אלא יביאו כולם יחד דהיאנו כל המדינה, וע"כ לומר דהא לא קשי לי, משום דכל עיר ועיר קבוע. ואנו מסופקים מאיזו עיר הרוצח יצא, והוא כל העיריות קבועות וכמחצה על מוחזה דמי, لكن הקרובה מכריע לצד הקרובה, אבל פריך דילמא איך אחריתא דנפישא, ובזה تو אין לומר קבוע כמעמיד דבלא צירוף, העיר האחת רוב נגד הקרובה, וזה ראי ברורה לפ"ע"ד, דהרי בין קרובה ובין רובא דוחה את הקבוע אמרור מעתה בסנהדרין נמי דומה לעיר דנפישא, דהרי שתי דעתות עומדות זכי"ז, דעת המחייבין ו דעת המזיכין, דעתה אחת מ"ב דינים ו דעת השינוי מ"י א"דינים, וממילא איך דעה חזקה נגד חברתה, ולא שייך בכהג"וו קבע, זאת כוונת תירוץ של המרדי כי דעל הדיבור דהיאנו הדעה אנו דנים, והוא נידי ר"ל קבוע עשה רק אחר שמקבצים יחד, המחייבים והמאכימים, ואז לא איכפת לנו, הקבוע, ואפילו לדעת המהרי"ק גם מטעמים שונים מצטרף לרוב, מ"מ כחדר חשיבו דהרי אפשר דכולא טעמאอาท"י לחיביו או לפטור, וכן אין לפניו אלא שתי דעתות חולקות, האתה חזקה יוצאת מרוב, והשני' חלשה יוצאת ממייעוט, لكن החזקה מכריע את ההחלטה.

בשנים של יותר לכתלה, אסור מה"ת לעשות כן וכמו שהבאתי מנוסבת י"ד סי' מ"ה, דהרי אמרין לא אמרה תורה שלח לתבלה, ואל תחתה על החפץ שהרי בדאוריתא לא מצין חילוק בין לכתחלה ודיעבד, אכן על מעשה הביטול אמרין שהיא עבירה בידו, וטמא דהא מלטה הוא דגס בסנהדרין רק מודוק אמרה תורה ארליך, וכען שאמרו טומאה דחו"י בצדgor ולא הותרה, لكن מה"ת מוחוביים לחזר אחר תורה אם אפשר, כן הא דסמכינו ארוב סנהדרין ואין וחושין עדעת המיעוט הוא מודוק, כדי שלא תפריד האומה ותפרק התורה לקרים, ואשר הבאתי בהקדמה דברי החינוך זהה, וא"כ היה לבט בידים איסור בהיתר הוא אסור מה"ת, ועיין ברשב"א ז"ל סוג"ד דמカリיזין דף צ"ד ע"א שכתב דמעיקර הדין מותרין ליקח בשיר שביד נכרי בעיר של טבח ישראל, משום ד אסור למכור להם טרפה שמא ימכרנה לישראל, ומשמע דמדין תורה קאמר דהוה כמו שלח לתבלה, ואי קשי לך לה לא מקרה מלא דבר הכתוב בנבלה, לגר אשר בשעריך תננה או מכרי לנכרי, אף אני אשיב לך, הרי כתיב "ואכלת" שהוא שפט יתר, ואתה לומר דרך שתדע דיאכלנה בעצמו, וכי האי ואכליה גםancairi, ואם תרצה לדקך יותר, נאמר דזוקא בגין תושב איכא חזשא זו שיחזרו ימכרנה לישראל, ולא בגין שבא הארץ אחרת דמננו לא יקחנה ישראלי, דשנא הביאה ממוקמו, ועכ"פ הדין דין אמרת דלבטל אסור חד בתרי אסור מה"ת, ובזה מצאו ח"ל סמק לאיור על דבר שליל"ם שלא יתבטל דכל שאפשר להמתין עד למחר שלא נצטרך לבוא להיתר חד בתרי בטל שהתיירה התורה בקושי, טפי עדיף.

אבל כל זאת בתערובות מב"מ דאפילו אם יתבטל בעל רק מטעם חד בתרי בטל קטין עלי, אבל בלח שלח שאינו מינו שאיןו שוה עם האיסור לא בשמא ולא בטעם, לאו מטעם חד בתרי בטל הותר, אלא משום דפנימיות חדשות בא לאן ועכט האיסור נשנה לד"א, ועיין פקע ממן ש האיסור, והוא סברת רבינו יונה ז"ל, מובהה במ"א או"ח ריש סי' ר"ו, דכל שהאיסור נשנה לגוש אחר גם בלי תערובות פקע איסורי ממן, אלא אכן לא פסיקנו בזה כוותי כמボואר שם במ"א, אבל הטעם הוא משום דאמירין בבכורות דף ו' דכל היוצא מן הטמא טמא, וכן כל נשנה לד"א עכ"פ יוצא מן הטמא מקרי ואסור, אולם איסור זה הוא איסור חדש דילפין מבת העינה, דביבים וחבל מן הטמאים אסורים, ועיין ברמב"ם דכל איסור יוצא אין בו מלכות משום שאין זה אלא כמו איסור ח"ש, ועיין בחודשו בסוגי' דשלאל קמא בשמעתן ביאור ארוך בשיטת הרמב"ם, מ"מ מודים דאיסור חדש הוא דבלאו דטרפה היא ואות ב"י מלכות, וכן מודים דאיסור חדש הוא דבלאו דטרפה וטמאה בשיר כתיב, וחבל וביצים לאו בשיר נינהו, ובמוקמו שם הוכחתי דבר זה מכח כמה קושיות שנטקו בהן האחוריים, כמו שהקשה הנ"ב א"ק סי' ב' בגמ' דחלב תה' אסורה מכח דס נער ונעשה חלב, כיון דגס דם שבשלה מותר, וכן חקר הפלטי איך נתיר נטל"פ בחמצ בפסח, כיון דגס אפרו אסור, וכדומה מן הקושיות, ועל כולם אני אומר דאיסור יוצא הוא איסור חדש, וכן אף החמצ אינו חמצ, אבל יוצא מן החמצ, ואיסור זה חל אחר שפצע עיקר האיסור עי' השתנות עי"ש, בסוגי' דשלאל קמאי, והנה ידועה סברת המרדכי מובהה בא"ח סי' ק"כ ס"ב דבתערובות לא מצי חיל איסור חדש שכן ענבים שבתוכן הגיגיות שננטבקו בשבת, היין שיצא מהם מותר לשנות, מפני שבתערובות בא לעולם ולא חל עליו איסור משקין שצבו, וא"פ שהוא דשליל"ם, והט' דדשליל"ם לא בטל משום חד בתרי בטל לאו היתר גמור הוא, אלא בקושי התירה התורה, لكن גרו ח"ל להמתין עד למחר, משא"כ באיסור שבא בתערובות לעולם, אמרין דלא התחיל לחול ולא בעי ביטול,

הנה לפי מה שבירנו באות הקדום רובה דעתינו קמן דילפין מסנהדרין, היינו דילפין חד בתרי בטל ונחפק האיסור להיות היתר, כמו בסנהדרין דהאמת של המיעוט נתהפק לשקר, מחמת שהרוב מכריע את המיעוט, אבל במקרים דלא שיק לבט את המיעוט מכל וכל, מאיזה טעם שייה', לומר כל דפריש מרובה פריש זאת לא שמענו מסנהדרין, ועי' קמבעי בסוגי' מנא הא מלטה אמרו רבנן זיל בת"ר, ומפרש לנו קטון וקטנה דלא שיק לומר דהסרים והאלונים מפני שמיעוטים המה, יתבטלו ברובה דשא קרטנים, או מיעוטם בஹמות הטריפות יתבטלו ברוב הנסיבות שעולם, ויהי המיעוט כמאן דליתא, זהה א"א כיון שעומד להתרבר בהஹמות עי' בדיקה, ובקטן וקטנה הלא יגלו ויתברר ולא שיק כאן ביטול כמובן, אלא דנאמר דמסתמא הימה אי קטון וקטנה והאי בהמה אשר הנידון עליהם הימה מן הרוב ולא מן המיעוט, ולא נצטרך להמתין עד שיגדלו, ולא נצטרך לבדוק בהמה אחר הטריפות, זאת מנ"ל, וניה דבטע' חניות אמרין בנמצא הלא אחר הרוב, משום כל דפריש מרבא פריש, היינו דזוקא ברובה דאיתני קמן דצמחה ג"כ מהיית חד בתרי בטל, אכן הכי קאי אמרוי, אם כל החthicות היי פורשות מן החניות לחוץ היי כוון מותרות, משום חד בתרי בטל, ק"ו דאתה שפרשה לחוץ דכשרה משא"כ ברובה דליתא, דלא שיק בו חד בתרי בטל כיוון דיש להכיר האיסור כמו שהסבירנו באות הקודם, מניין לנו דגס כאן סמכין אלל דפריש מרובה פריש, ועי' ליפי כל הנני י寥פות מקרבנות ומרצח ועי' דבחולן ע"כ סמכין אלל דפריש מרובה פריש, דהרי לא מצין למיידיק, מטעמים שונים כדאמרין בגמ', עד דילפ' כ"א משחיטה עצמה דניה דבדקינו אחרי הטריפות אבל מה נעשה במקומות שחיתה שם היה שם נקה"ו, ועי' השיב ר"כ שכלות גדול, אכן זה דומה לכל הנני י寥פות שלפנינו, דבכל אלו לא שיק חד בתרי בטל ובכל זאת אנו סומכין אלל דפריש מרובה פריש, אבל כאן בשחיטה דבאמות מקום החתק אין לו בדיקה, מミלא הויה דט' חניות וכורבא דאייתי קמן,adam היינו שוחטין את כל הבהמות שביעלים ובודקין אותן מכל הטריפות היו כוון בשורת, דאי מושם מקום שחיתה דבאמות דאיון לו בדיקה, הרי חד בתרי בטל, ואיך יגרע בשוחט אחת מהן דהוא יציבי באראעה וגירוא בשם' שמי', והוא קלחה לבדוק, הוא בעצם גרטס עי' מעשה השחיטה של, והוא קלחה מון הקבוע, דהרי קודם השחיטה לא בטל הטריפות בתוך רוב הנסיבות, הא ליתא, דכל עצמיות הטעם דלא בטל מוחים משום דאפשר לשחטו ולבדקו, ועתה הרי עשה כן וא"א לאחוז החבל בשני ראשין כמובן וזה הוא דמלקל בין אפשר לא לא דא"א מצד הני דלעיל דאפשר לבדוק מצד מציאות הטריפות, אלא דא"א מצד אחר כמו ברוחח משום דאיסור לנויל' או ברישא של עליה דאיסור החתקו, זהה ילי' שפיר רוב מנני'ו ולא נשוב להקל בין אפשר לא לאפשר, דכל שגלה התורה דסמכין אלל דפריש מרובה פריש, מה לי אפשר או לא אפשר, אבל כאן האי לא אפשר הוא משום דאין הטריפות ניכרת אחר שחחת, וא"כ שיק בו חד בתרי בטל כנ"ל ולכך למליך מני' במקומות דחמציאות של הטריפות אפשר, דלא שיק ביטול חד בתרי והפירוש הלאה הוא אמת לאמתו לפע"ד ולא צריכין לדוחוק, דהש"ס חור ממה דסביר מתחלה להקל בין איתי קמן לליתא קמן אלא דכל הנני י寥פות דלעיל קמו וגו נצבו ולא נפרק רק אוקימתה דר"א ובפניהם בסוגי' ראייתי מקטצי' ולא יכולה עי"ש ומה שכתבתי כאן הוא סולת נקה' בעה"י'.

אות ה'

ע"פ שהביטול חד בתרי הוה ממש כמו בסנהדרין דהמיעוט כאמור דליתא דמי, כמו שבירנו לעללה מ"מ לבט חתיכת איסור

فتיחה

לא בטל אבל איסורה הلتלי במנואה שפיר בטל, וע"ז משני ר"א דהנני מים ומלה לא בטלו משום דשיל"מ, והטעם כיון דעתך'פ' מנונה לא בטל לגבי קניין הבעלים, וא"כ אף בתערובות מבשא"מ ונשתנה הנושא בשמא ובטעמא לגוש אחר, האי שנוי אינו קונה רק בגזלו, אבל לא בשואל, וא"כ עדרינו נשאר מנונה של המשאל וממה תאמר מ"מ לגבי איסור תחומי בטל ברוב או בששים של השואל, הרי שוב מכח חד בתاري בטל קאנטינן עלי' והוא לי' דשיל"מ ולא בטל, זו היא כוונת התוס' ברור כמשמעותם בזמנים בס"ד.

ובזה השלמתי הפתיחות לחיבוריו זה בעזה"ת ושבחلال עליון שעזרנו עד כה ויה"ר שאזכהRARות חבריו זה יוצא בהדרו מתחת מכובש הדפוס ויתבדרון מיili בעולם עוד בחים חיוטיacci"ר.

ברור, וא"כ גם בתערובות מבשא"מ כיון דנשתנה בשמא וטעמא לגוש אחר ופקע מני' איסור הראשון מה תאמיר שללו עלי' איסור יוצא, הלא הוא איסור חדש דלא מצי חיל בתערובות.

ומה מאי יובנו בזה דברי התוס' הסתומים וחותומי' ביצה ל"ט ע"א ד"ה משום על הא דאמר ר"א דמים ומלה של חברתא אינה בטלה בעיסה משום דהוא דשיל"מ, והקשו בתוס' והוא דשיל"מ רק במינו לא בטל, אבל בשאיינו מינו בטל, ותירצ'ו זיל' „ויל דאה"ג דלא אמרין לי' אלא במב"מ, והכא גבי תחומין שאני דחמיiri כאלו הוא מ"מ כיון דמנונה הו"א, עכ"ל, ומיכחכם יודע פשר דבר זה, אבל לפי הקדמתנו שככל אלקות דבר בהם, דינה מתחלה רצה הש"ס לומר דמנונה לא בטל מכל וכל,adam יתערב קב חטין בט' קבין של חבריו יאכל הלה וחדי, ואחיכו עליה ומסיק דניהםו

דוֹר רְבִי עֵין

חולין פרק הכל שוחטין

תuttleה נפש הב"ח ועי"ז נקרא האדם משפייע הרי שניהם מקבלים וממשיעים, ולכן רך אדם אשר הוא בבחינת מקלט ומשפייע רשאי לאכול בשם אבל מי שתחרס לו אחת מבחינות אלו ומכש"כ אם אינו מקבל ולא משפייע וגורע מן הבחנה, שאסור לאכול בשם.

וכל זה מרום במשנתינו דרך הקדמה למס' ז' אש סקה בהקשר אכילתبشر, "הכל שוחטין ושחיתתן כשרה" ר"ל כל אדם מישראל ראוי והגנו לבוא לאכול בשם „חוץ מהרש" שהוא אינו שומע ואין מדבר רמז למי שאינו משפייע ואינו מקבל כי השמיעה רמז להקבלה והדיבור רמז לה להשפעה, „שותה" הוא בחינת משפייע ואני מקבל דאייה שוטה המאבד מה שנותנים לו ולשיטה דומה מי שמחזיק את הת"ח ואני מSTALL ממן חכמה דעת ומוסר השכל הרי כדי זואי בצד, „וקטן" הוא בבחינת מקלט איינו משפייע כדאמרינן בסוכה דקטן אקנוי קנה ומקני לא מקנה והוא משל לת"ח שמובל ומתהנה מאחרים ומחייב טוביה לעצמו ואני משפייע מאור תורהנו לאחררים, וכל הנני שלשה מיני בני אדם ראויין לאכול בשם שמא יקלקלו ולא יתקנו שחיתתן ר"ל שע"י לא תuttle נש היב"ח, וזה רמז נפלא וראוי להתחלה מס' חולין, ובסיומה אומרם לעמן יטב לך ליום שכלו ארוך ליום שכלו טוב.

הנה אנו רואים כי לרוב הזרים והראויין לאכילת בשם מצד מדרגותם אין פרנסתם מצויה ומשמעות והתורה אמרה כי יריחיב ד' את גבולך ואמרת אכלת בשם ואמרו لكم פ"ד ע"א דלמוך התורה ד"א שלא יאכל בשם אלא לטיaben מותך רחבת ידים ורובי תה"ח הלא אין להם אותה הרחבה הצריכה לאכילת בשם, גם אמרו חז"ל כך דרכها של תורה פת במלח תאכל וחוי צער תה"י ובתורה אתה عمل, וא"כ תאמר לבך אני מתייגע ללמידה כדי לדעת איך להזכיר את הב"ח לאכילה ואיך להגע למדרגה להיות ראוי לאכול בשם ולבסוף אני רואה כי אחרים שאינם ראויין אוכלי בשם וליא"נו מגע אף כפל, ע"ז אמר בסוף המשפט כדי להגע עאת רוח המדוכה הלהזה באמרו כי על שאלה זו מודיעך רך רשעים צלחח וצדיק נגע כל היום וחכמת המשכן בז"י כבר התחכם רבים ואנו לנו ע"ז תירוץ מספיק אחר רק לומר לעמן יטב לך ליום שכלו טוב, ולמען יאריכון מיך ליום שכלו ארוך ובאהי אמונה צדק יחי' כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, ודז"ק.

הכל שוחטין ושחיתתן כשרה" שמעת מהגאון מהר"י אסא"ז' שהעיר כי כאן בשחיטת חולין משתמש התנה בלשון שחיטה, ובזחים שմדבר מקדשים משתמש בלשון זביחה, „כל הזחים שניזבחו" והוא היפך הקרא, דקדשים כתיב ושותת את בן הבקר ובחולין כתיב ושותת מברך ומצדך.

הנה דבר גדול דבר השם, דניהם דקדשים הנאכלין לעולם נקרו גם בתורה זבחים ולרוב כתיב בהו לשון זביחה וכמו ושותת פסה אשר תזבח בערב וכדומה הרבה וכן יפה באර התנה בלשון זביחה על הזחים לשון נופל על לשון, אבל בשחיטת חולין דילפין מקרה דזבחת מביך ומיצאנך וכגדתני רבי ובפ"ב דף כ"ח ע"א ודאי הוה לי להתנה לבחור בלשנא דקרה ולשנות הכל זבחין וביחסתו כשרה. - אבל האמת יורה דרכו דכאשר ביאנו בפתחה וכן לסתם שם על ברייתא דרבבי דלא' ישמעאל וחבל תנאים שעמו

משנה: הכל שוחטין וכו', הנה צריך ליתן טעם למה פתח התנא מסכת שחיטת חולין בדיני השוחט ולא בעicker דין דשחיטה ונשחטים וכמו שישידר הרמב"ס ז' דין אלו והתחל במיini בע"ח הטוענים שחיתה ואח"כ מקום השחיטה ושיערה וכי ולבסוף מי הוא השוחט, ועיין מה שאכתב בו בא בראש פ' בהמה המקשה טעם עמוק שהי' לרביבו הקדוש בזיה, וכך בריש חיבורו אכן במילוי דאגדתה ודרך אגב לנעוז סוף המסכתא המסימית בדרישה דלמען יטב לך ליום שכלו טוב לתחילה.

הנה בפסחים מ"ט ע"ב איתא תנ"י רבי אומר ע"ה אסור לאכול בשם שני זאת תורה הבהמה והעוף כל העוסק בתורה מותר לאכול בשם בהמה ועו"ף וכל שאיןו עוסק בתורה אסור לאכול בהמה ועו"ף והכוונה מבוארת כי הקב"ה לא נתן שליטה לאדם על הב"ח להמיתם ולאכלם רק אם הוא אדם חלים כי ורחוימו על כל מעשי כתיב וצער בע"ח דאוריתיא ואין לאדם רשות להמית הב"ח רק אם ע"י אכילת האדם יתעללה הב"ח מדרגת חי למדבר כי כך היא המדה הדומס יתעללה בצומה, הצומה בחיי, והחי במדבר, ויתרונו וזכות המדבר על החיים תלוי בהם שהמדבר משעבד כחוותיו הרוחניים הדעה והדיבור לתורה ולעבודה להיות שלם בגופו במומו ובתורתו אבל עם הארץ של אותו הזמן שהי' רוחוק מהת"ח בדעתו ובמשמעותו מזרח ממערב לא הי' לו רשות להמית הב"ח מפני שלא יתעללה על ידו ואין זה תיקו אלא קלקל, ויפה ביאר ק"ז בעל החות"ס זצוק"ל הקרא במשלאי ע"ז, כי חנם מזורה הרשות עבini כל בעל כנף והם לדם יארבו יצפנו לנפשותם, הכוונה, בעל כנף מקרי הנפש החינוי של העוף המרגשת עצמה הוצרך להuttleה ובמחנה בין מה שטוב לה ובין מה שרע לה, וקאמר אתה בן אדם שאינך כדי לאכול ציד חי ועו"ף בחנוך אתה פושט את הרשות לכלוד בה את העוף, כי הס" ר"ל ע"פ שהב"ח בעצם, לדם יארבו" ומצפים שבאו מישראלי יטב לנו לנפשותם" שלא יצדו על ידך כי מלאיחו חי שלא תתעללה נפשם החינוי בז' ודפק"ה.

ויש לرمז זאת בקרוא „ולא תאכל הנפש עם הבשר" ר"ל שלא תכללה הנפש של הב"ח ע"י אכילתבשרו כי מי שאינו בבחינה זו שוכן לתukan נפש הב"ח מכלה עם אכילת הבשר גם את הנפש, ולכן אמר רבי דעתה אסור לאכול בשם ועי"ה מקרי מי שאינו לא בתורה ולא במעטל' המחזיקים את התורה כי בצל החכמה בצל הכסף אמר החכם והכוונה כי מי שהוא מחזק את החכמה בכיספו לא ימלט שלא יקבל לעומת זה מאור תורהו של המוחזק ממנו כמאמר התנה בפ"א הי' ביתך ביתך ועד לחכמים והו מתפקיד בעפר רגליים והו שותה בצמא את דבריהם, מילא דהני תורת החכמים והמחזיקים בעם מוקרי ור חממי רבנן מהה ראיים לאכול בשם, אבל מי שמחזיק תה' וממאן לבוא בחברותם ואינו מתחכם באור תורהם ומדמה בנפשו שיצא י"ח ע"י משפייע להת"ח מזון גשמי מבלי להיות מקלט ג"כ, או להיפך אותו החכם המקלט השפעה מן המחזיקים אבל איינו מתאמץ להיות ג"כ משפייע השפעה רוחנית על המחזיקים ומחזק טוביה לעצמו תועבת ד' גם שניהם ואים ראויין לאכול בשם כי היתר אכילת בשם נבנה על השתתפות העניים כי כל אחד מקבל ומשפייע דהאדם ניזון מן הב"ח ונעשה מקבל ולעומת זה

הני תרי לישני דרבינא דלא קיימי רק למסקנא דהכל לכתהלה
הוא אбел הא כל בדיעבד לא מצין לאוקמי הшибוי אינו מומחהין
או אינו מוחזקי כמי מה דס"ל רבינא בלשונותו עכ"פ ודו"ק.

על ש משנה, חוץ מחרשות שוטה וקטן וכו', שוטה הגרוע מכולו, ולכון יש להעיר למה מעמיד שוטה בין חרש וקטן - ויש ליישב, דלא בהרבה דינים נקטם יחד כידוע, ויש מהן להחמיר ומהן להקל, וכמו במשנתנו דפסולין לשחיטה בין עצם, ומוכיח את שחיטתו באחריים רואים אותן ואשמעין דלא בעי כוונה לשחיטה וכדלקמן י"ב ע"ב, וכן בגיטין כד קתני הכל כשרים לכתוב את הגט, ואף' חז'וק דהוא לקולא וא"כ בכל דין ודין ה' צרך לשנות הסדר, כדי שיהי' בדרך לא זו אף זו, וכך להשווות הסדר הטיל שוטה באמצע למען יהיה לא זו אף זו בכ"מ במקום שמקיל הרי חרש ושוטה ובמקום שמחמיר הרי שוטה וקטן, ואידך כדי נסבה אותו בNEY BRACHAH

ויתר נל לישב האי סדר, עפ"י מה ש' ק"ז בעחתת"ס ז"ל אה"ע
ח' ב' תשוי' ב' דשני מני שוטים הם א' חסרי דעת והם ודאי גרוועים
מחארש וקטן שהם ג'ב' חסרי דעת ולא בשיטה, ב' מי שנטאוסף לו
אייזה שגען והוא פקח לכל דבריו משיב ושאלן בעיןן, אבל יש
לו תוספת שגעון בענין אחד, (פיקסע אידיעע), וזה עדיף מחרש
וקטן ומ' פסול לכל מילוי דבוי דעת, עי"ש היטוב, ולכון ייל דכדי
לאשמעין דבל מני שוטה קאמר, הטילו בין Chrush לקטן - וזה
קרוב לשומו - ודוק'.

רש"י "ד"ה לא ש אדם רשאי להמיר דכתי בלא יחולפנו וכו' עכ"ה
 יהיש להעיר למה הביא רש"י ז"ל כאן לאו דלא יחולפנו ולקמן בד"ה
 וסופג את הארבעים הביא הלאו דלא ימיר, אבל ניחא ע"פ מה
 שכתב המהרש"א ז"ל בתוס' ד"ה וסופג דמש"ה לא לך שמותנים
 ממשום דוחה לאו הניתק לעשה ולא אייתר הלאו השני להוציא עוד
 ארבעים כי צריך לתרי לאו ללקות עכ"פ חדא, ולפי"ז ניחא דלא
 שאדם רשאי להמיר דלא מיר ריק מאיסור גרידא מביא רש"י ז"ל
 הלאו דלא יחולפנו דכתיב ברישא דלענין איסורה לא אייפת לן
 אף שניתק לעשה אבל אהא דסופג את הארבעים מוכרכ להביא
 הלאו השני דלא ימיר כי הוא גורם המלכות דבלא לאו השני הוה
 ניתק לעשה ודוק".

תוטס' ד"ה הכל שוחtiny, כתוב בה א"י דנים לא ישחו מפני שדעתן קלות וכי ונרא אטאילו במוקדשין שוחחות לכתהלה אמרין בפ' כה' פ' וכי עכ' ל', ראי' ז' לא זכתי להבין דאיך נוכל לומר דאגב נשים נקט לשון דעתך דהא נשים נמי שוחחות לכתהלה עכ' פ' בעועג' ובקדשים דaicא קבלת הדם דהוא עבודה בכהן סטמא דמלטה הכהן עומד שם לקבל הדם ורואה ממילא השחיטה וניהו דאפשר שאינו מודקדק לראות השחיטה לעיזע אם נשחת כהוגן מ"מ כיון דסטמא דמלטה אייכא עומד על גביו שפיר מצי לשנות דההפטולין שוחtiny לכתהלה וגם נשים בתוכן כיון דaicא עכ' פ' מציאות דשוחחות לכתהלה בעועג' דמדיני שחיטה גרידא לא מيري הכא אלא מדיני שחיתת קדשים מצד עבודה ואיך נאמר דמשום נשים נקט לשון דעתך שאינו מודקדק, אולם לפי מש"כ הגמיה"מ בכוונות הלכות א"י דנים דעתן קלות לפ' שהם רכות לב ומיעודות לעילוף ה' ניחא דלגבז' זאת לא מהני עוד על גביו דמ"מ אין ראיות לשחיתת קדשים לכתהלה כדי שלא להביא קדשים לבית הפסול, אלא דלפ' מצד אחר נפרכת ראי' התוטס' דודאי אשה שמוחיקת שאינה מתעלפת שפיר דמי שתוחחות לכתהלה ואיך יתרץ הח"ס דמשום נשים נקט לשון דעתך כיון דaicא אשה דשוחחות לכתהלה ולע"ז

בआ' בסוף דבריהם בפרק כה"פ איצטראיך למייתני נשים הויל ובשאר עבודות פסולות ואפיקו כהנות עכ"ל, עיון באחרונים

דלא אישתרי נחירה במדבר כל הלכות שחייב מושחתת את בן הבקר ילפינן לדידי' האי ושות משום הכליר אכילה כתיב ולא שייך לעובדה ומה לוי קדשים ומה לוי חולין ולר"ע נמי דאישתרי נהירות חולין במדבר ושות דוקא בקדשים דעבוזתן בכך הלא אובהת כאשר צויתיך פירשוו כאשר צויתיך בקדשים וכאשר כתב הרמב"ז ז"ל עה"ת וא"כ ג"כ מושחתת ידעינו הלכות שחייב בשהיות חולין, וכאשר אבאר במ"א, אבל אז אין שחייב לעוף מה"ת, אבל רבינו דמפרש כאשר צויתיך על פה בסיני רק לדידי' אין לנו מון הקרה דושחתת מאומה אלא מקרה דושחתת כאש צויתיך, וכאשר ביארטני זאת בארכיה דרך לרבי יש שחייב לעוף מה"ת וא"כ לשניא דמתני הכל שוחטין באמת מורה דלא כרבי אלא Cainik תנאים אליבא דרב"ע דסבירו אין שחייב לעוף מן התורה או כרי"ש ודעמי' דלא סביר כל דקרה דושחתת לשחייב חולין אתה. ובזה הרווחנו נמי דלא צריכין לדוחק כרש"י ורשב"א ז"ל בראש פ"ב דה' דברים הפוסלים בשחייבת דאמר בגמרא' דגמורי להו מהלכה דלאו דוקא, דהרי דרשה ועיקור מקרה דושחתת ידעינו, דושחתת ולא דרש ולא קרע, דכל זאת ליתא לרבי דהלהחא כוותי' דלא מצין למילך מושחתת דכתיב בקדשים מאומה דהרי מצד הכלש אכילה גם נחירה סגי ולא בעין שחייב אלא לקדשים מצד עובדה ולא להכחיר, ושפיר בעין הלכתא על כל ה' דברים לרבי ואליבא דר"ע והוא דדרש לךון לוי' ע"ב ושחט אין ושחט אלא ומישך הלא תדרבי' והוא ריש' קאמר אבל לר"ע אליבא דרבי ליתא לדרשה זו לפסול דרשה ועיקור בחולין דלא מצין למילך מקדשים וקצרתי' כאן ובמ"א הארכתי' ומשם תקח להבין הדברים על בוריין ודוו"ק.

הכל שוחטין, פירש"י ז"ל היכי דקתוני הכל כולהו מייתי וכו' והכל שוחטין דמתני פליגו בה אמרואי בגמ' למר לאתווי טמא בחולין ולמר לאתווי כוותי או מומר עכ"ל עיין בראש יוסף ובלב אריה שתמכו על ריש' ז'יל מאחר דנתית להבאה האוקימנות מהה השמייט הנ תרתי לישני דרבנן, עי"ש שנדחקו בזה, ולפענ"ד הי' נראת דנהנה הא צריך לריש' ז"ל להקדמים לנו דהכל אתוי הוא משום דגם' שkill וטריאי האי הכל לכתבה הוא או דיעבד דוקא ואילו דהכל אתוי אתה איזה חידוש, אין מצי אומר הכל שוחטין שיש למוגם עליו, ומזה נבין איך הגמ' רצאה לפרש ז'יל לךון ג'כ בד"ה וכל הכל ז"ל: והק' "הכל תורה שחייבת נהגת בהן שאמ שחוטו אותן הפוסלים דמתרביב תה' שחייבתן כשרה" עכ"ל וכן מקדים לנו ריש' ז"ל מיד דהאי הכל ע"כ אתוי לרובי' איזה שוחט שיש למוגם עליו, ומזה נבין איך הגמ' שוחט שמרבנן, ולפ"ז נאמר דריש' ז"ל נקט בדקוק רק אות ה' אוקימנות דאיכא לפרש אליבי'ו הכל גם בדיעבד משא"כ הני תרתי לישני דרבנן ז' לא פרש רק כפי המשקנא דהכל דחכא לכתבה הוא, ונחזי' הני אוקימנות כסדרון דרב"ע דטוקי' רישא בטמא בחולין אם נפרנסה שהיא בדיעבד נוקמי בסכין קצחה וכאשר אפרש בזה לךון בס"ד בד"ה אמר רב"ע עי"ש, ולמ"ד בכוטי או מומר נמי יש לאוקמי בדיעבד בחותך צית בשר בכותי ובבדיקת סכין במומר ובכולחו איכא רבותא דשחייבת כשרה ושפיר דמי לפרש בדיעבד כmoben, משא"כ לתרתי לישני דרבנן דדיעבד היינו צריך לבדוק בו מה אתה לאשמעין בזה להתיira דהא פשיטה דאם או לשאלו מה נאריך בזה איזה פשיטה ז' יודע הלכות שחייבת לאכול משחיטתו ואי דלא נאריך להיות מוחזק זה אפי' לכתבה לא ציריך לרביבא, ולחלק בין לכתבה ודיעבד לעניין מומחה או מוחזק לומר דבديיעבד סמכין ארוב זה א"א לפ' שיטת ריש' ותוס' כאשר נאריך בזה א"ה בסוף הסוג'י דכלוחו כרביבא לא אמרו עי"ש, ולא עוד אלא דאי אין זה האוקימנות המוצרת בגמ' וכן שפיר עביד ריש' ז"ל שהשמיט

אולם אחר העיון אני רואה כי לא עלה על דעת התוס' לומר כן ובפרט אם ה' כוונתם לכטוס בפרצה דוחקה כזו להחמיר בגודלינו מומחה יותר מבהיר'ק נגד הסברה החיצונה ה' מפרשים את זאת בפירוש ולא ה' סומכין בכךן זה על המבין עצמו, אבל כוונתם פשוטה דהנה לאותן האוקימיות שמת叙述ים האי „וכולן" דקאי אטמא במקדשין או איאין מומчин ואין מוחזקים הרבותא דמותניתן חומרא הוא ולא קולא דודאי פשיטה היאadam אחרים רואין ומיעידין שלא נגע ושות שפיר דמהני לטהר ולהתיר דלא גרע מכל עדות שבתורה דע"א נאמנו באיסורין ומה לי הוא או אחר הרואה את המשעה אלא ודאי הרבותא לחומרא דצרכין אחרים רואין ולא סגי בלא"ה בליטת קמן ולא סמכין לומר דודאי נזיר מליגע או דספק טומאה ברה"ר טהרו ולרבינא דלא סמכין ארוב מצוין אצל שחיטה אבל לעני חשי"ק הוא להיפך הרבותא לכולא דASHMEINUN דלא בעין כוונה לשחיטה ולאפוקי מוחכם דר"ג דבעי כוונה כדלקמן יב ע"ב, אבל הא דבעין אחרים רואין ליכא שום רבota מאחר דכבר קתני ברישא שמא יקללו את שחיתון וממייליא דיעין דבלא אחרים הוה עכ"פ ככל ספק בשחיטה דלהחמיר, ולפ"ז אי וכולן קאי רק רק אחשוי'ק לחוד מוכח שפיר דין מושרין להם לכתלה לשחיטה באחרים רואין דאל"כ ומה נקט בדיעד דוקא ולא לכתלה כיון דעיקר הרבותא השרויתא היל"ל רבota יותר דאפילו לכתלה, משא"כ اي וכולן קאי נמי אטמא ואינו מומчин ומוחזקים הרבותא הוא לחומרא דצרך אחרים רואין ואיכא למימור שפיר לדכתלה נמי שחיטון באחרים רואין והא נקט בדיעד לאשמעין דאפיי בדיעד צרך אחרים רואין בליטת קמן ולא סמכין ארוב ודוו"ק כי הוא ברור כמשמעות ופלא על הגאנום זל שלא נחתו לעומק הפשט זה.

בטור ס"י א' פסק דקTON מומחה ויודע לאמן את ידיו אם שhit בינו בין עצמו כשר בדיעד, ותמהו עליו הא אין לקט שום נאמנות, ותירץ הפלתי זל דلغבי מומחה לא בעין הגדרתו דהא מצא תרגנגולת שחיטה בשוק ג"כ כשרה וכן מומר שחיט עג'ז שאון לו נאמנות משות دقין דמומחה הוא ודאי שחיט שפיר ולא חיישין לקלול שאירע לו והג' בקטן שהוא מומחה ויודע לאמן את ידיו, עכט"ק, ופלא גדול בעניין איך דימה הגאון זצ"ל בדברים שאין דומים ורוחקים זמי' כרוחק מארח ממערב, דודאי גדול בר דעת שרצו לשחיטה בהגאון אין קלול יוצא מתי' מן הסתם אבל קטן הגם שיודיע לשחיטה הגונה כיון שאון לו דעת שלימה בגין למאן דלא רצח עתה לקלול בידים כדרבן של קטנים לחבל ולהשחית, צע"ג, ומכח זה נולד לי קושי על הא דדייק בגמ' שמא קלולו לא כתני אלא שמא יקללו, והוא שפיר נקט שמא קלולו כדי לכלול גם האי דינה של קטן אומן ומומחה שהוא ג"כ פסול לשחיטה מפני שהוא מועד לקלול אשר ע"ז מורה לשון לכתלה כמש"כ התוס' ד"ה התם דקדתני טעמא על הכל מערכין וכן רשי' זל לקטן על יקלולו, כתוב דמועדדים הם לנבל בידים וא"כ טובא אתה לאשמעין במה נקט לשון לכתלה, ואח"כ מצאתי שכונתי בקושי זל להגאון יריונות שלמה בבית יד שלו ה"יא, ומה שתירץ שם הוא דוחק, ומה שנלעפנע' זל הוא עפ"ז מה מונה שככטו בחגינה וצע"ג.

שנדחקו בכוונתם, ולפענ"ד הכוונה דנסים כהנות אינם פסולות לעבודה מטעם זרות אלא מושם שהמה נקבות ולא זרים כי כהנות אוכלות בתרומה וпотירות פטר רחמן מבכורה הר' דaina זרה ושם במשנה מנה כל מי פסולם לעבודה שהמה כשרים לשחיטה ומינה זרים ישראליים ונשים כהנות וטמאים ונתקט עבדים ממשום איןך או ג"כ עבד של כהן דוכל בתרומה והוא זר, כנ"ל בכוונת התוס' .

אבל אני תמהה עפ"י תוס' חגינה י"ז ע"ב ד"ה וסמק שהקשו דלמה לא נמעט נשים מהקיים דוחשת וסמק דכמו שאין סמכות כך אין שחיתות, ותירצ' דמרビין דנסים שחיתות בקדשים בפ' כה"פ, ועל תירוצים זה תמהני דלא מצין שום ריבוי פרטני לנשים רק ושות והקריבו בני אהרן כתיב מלמד שמקבלה ואילך מצות כהונה אבל השחיטה כשרה בזר וכיון דיעין לדאו עבודה הוא ממילא אמרין דכל הפסולין לעבודה כמו נשים ועבדים נמי כשרים לשחיטה וא"כ באמת עדין קושי התוס' במקומה עמדת דעתם נשים משחיתת קדשים מהקיים דוחשת וסמק, אבל ה' איך שיהי' מה דנדחקו התוס' כאן למה לי למיtiny נשים בהדי הנך פסולים הוא פלא גדול הלא איצטריך טובא לאשמעין לאפוקי מוקשי' התוס' חגינה הנ"ל וצע"ג.

ובגוף קושי' התוס' חגינה הנ"ל נראה לי לתרצ' עפ"י התוס' קידושין ל"ז ע"א ד"ה קובלות והזאות שהקשו מהה ל' מיעוטה דבini ישראל ולא בנות ישראל דנסים אינן בסימכה תיופוק לי' דהוה מ"ע שהז"ג דנסים פטורות, ות"י איצטריך כי היכי דלא נקי שסימכה לשחיטה ולומר דסימכה נהגת בנשים כמו שחיטה שמרבייןמושחת שחחיטה כשרה בנשים עכ"ל והנה כאן יפה כתבו דאיתרבאי נשים מושחת דניהו דליך רבוי פרט עלייהם אבל כיון דממיילא איתרבאי הוה מצין למידרש היקשא מסימכה לשחיטה ולהייב בסימכה שהוא מומחה ולא להיפך להוציא נשים משחיתת כי היכי דאין בסימכה, - ועיין תוס' ב"ק ג' ע"א ד"ה דומי' דרגל דלעלום הקום ועשה ה' הוא החומרא, עי"ש, וא"כ כיון דיש לנו מיעוטה דבנ"י דלא נדרוש היקשא דסימכה לשחיטה להייב נשים עכ"ב דנסים שחיתות, ואין להקשות דעתה שידייעין ממיועטה דבנ"י שאין נשים סמכות נדרוש להפק דנסים אינן שחיתות, זה לאו דא"כ לכתוב קרא מיעוטה דבנ"י לשחיטה ולא בסימכה, גם יש לדורך דרך אחר ולומר עפ"י מה שכתב הריטב"א בסוגי' דמ"ע שהז"ג דלעלום אין לדוש נגד הכלל אם יש לדוש להפק, וא"כ ליל בני ישראל למעט נשים מסימכה כי היכי דלא נדרוש היקשא לשחיטה לחיבם דהא ודאי נדרוש להפק להוציא נשים מסימכה כי היכי דלא נדרוש נגד הכלל דמ"ע שהז"ג נשים פטורות אלא ודאי דנסים בכל שחיטה מ"מ لكن איצטריך ב"י בסימכה למיועטי נשים, וזה בגין מה שכתבו התוס' קידושין ל"ז ע"ב ד"ה ט"ז ט"ז מיחג המצות עי"ש ואפילו לפי הבנת הפ"י זל שם בכוונת התוס' עי"ש גם כאן ניחא דהא איכה ושחט דכלול גם נשים, ואולי כוונו התוס' חגינה לזה بما שכתבו דאיתרבאי ריבוי לנשים בפ' כה"פ וכוונתם דושחט ובני ישראל דכתוב בסימכה הוה ריבוי בפירוש לנשים, ודוו"ק, אבל עכ"פ דברי התוס' כאן לא נתיעשו איך העלימו עין מנה שככטו בחגינה וצע"ג.

תוס' ד"ה שמא יקללו בגמ' דיק וכוי' וליכא למימר דדיעד נקט משום טמא במקדשין או אינו מומחי אבל חשי' זל אפילו לכתלה שחיטין באחרים רואין עכ"ל בכתלה עלה במחשבה לפני דוכנות התוס' להחמיר יותר בגודל אינו מומחה מחשש'יו משום דבגדול אפשר דלא ידקדו הרואין כ"כ שכן אין ליתן לו לכתלה לשחיט משא"כ בחשי' מסתמא ידקדו יותר ומצתאי פ' זה בפלתי סי' א' וכן בהגחות ק"ז רע"א זצ"ל ליו"ד ואע"ג שיש קצר סתירה זהה מותוס' لكمן ד"ה דליך קמן עניין בפלתי זל מה שכתב זה,

אותו לאכלו אז יאכלנו עם תרומה ויתמאנה טומאה דאוריתא, וזה נכון.

ויתר נראה לי מכאן ראי' לשיטת הטו"ז בס"י א' סק"ז דברי לי מהני אף' בסכין קצחה ומש"כ התוס' דרוב פעמים אין יכול ליאזר או סכין קצחה קאי דלא מסתבר כלל לומר בsburgן ארוכה אין יכול ליאזר, ולכן בטמא בחולין שוחט בסכין ארוכה אין צריך שאלת כל דתלין אלא נגע ובמקודשין לא ישחוט אפילו בסכין ארוכה דשמא גען ויפסול את הקדשים דהוא אסור תורה ואם שחת בsburgן אפילו בקצרה סגי בברוי וצריך הברוי אפילו בסכין ארוכה כאשר באבר, אלא דבליטה קמן לצריך אחרים רואין אפשר דלא צריך רק בשחט בסכין קצחה דבלאה' הוה לי' ספק טומאה ברה"ר או דקשי' לי' תרתי דיעבד ליל עי"ש ועי"פ דבריהם שם הוקשו הכא לרשי' נקט דיעבד דסיפה, אבל שארם קדשים דמיירי בבמה דהוה רה"י כמש"כ התוס', או י"ל דשאני קדשים דעתו באלו בסכין ארוכה חישין לשם נגע וצריך ברי' דוקא מושום דעתו באלו ח"ל שאמרו לא ישחוט והאי עבירה גורמת לו ליגע עבר אדרבי ח"ל שאמרו לא אוור הנר ר"ל מושום דברי ח"ל שאמרו לא יקרה לאור הנר דכל מושום דברי אדרבי חכמיםaira ע"ז וכן עיין לממן דף ה' מה שכתבת בענין זה ברשי' ותוס' שם.

ומה שהקשה הל"א ז"ל לשיטת הטו"ז לוקמי מתני' הכל בטמא בחולין ורישא בסכין ארוכה וסיפה בקצרה ובברוי לי' ובלייטה קמן באחרים רואין לק"מ לפענ"ד דאיך שייך לומר דסיפה דשחיטתו כשרה בחולין מיירி דלמה לא ישחוט אפילו בסכין קצחה דהאlica שום אסור לטמא חולין כמש"כ התוס' ואיך שייך לומר אבל בסכין קצחה לא ישחוט וגם אין לומר דלא ישחוט ע"מ לשאלו דבלמא משתalli דהא באיסור דרבנן ודאי אין לחוש לדלמא משתalli כדעליל וחוץ מהה להלן שחיותו כשרה לא אתה שפיר דהא גם בנטמא הבשר שר ורואי לאכלו בימי טומאותיו ושאני בקדשים דניהם מצד השחיטה ליכא פסול אבל מצד הטומאה אין רואי לאכילה דבאת שירפה היא ולא קאמר דזוקא דברי לי' שלא נגעתי שחיותו כשרה ורואי לאכילה משא"כ בחולין דב"כ וב"כ ראי' לאכילה וד"ק.

ע"ש ואם שחת ורואי ברוי לי' שלא נגעתי, הקשה בגלוי הש"ס למה לי ברוי לי' כיון דזוערה רה"ר היא, ותמה על התוס' דחקשו כן לקמן אהא דלייטה קמן לצריך אחרים רואים אותן דלא הקדימו קושיתם לכאן, ולפענ"ד נראה לישיב דזודאי הא לא קשי' ליל' לשאלו כלל כיון דספק טומאה ברה"ר טהור דהא כל היכא דאיכא לבורוי, מבירין אלא קשי' לי' דלסני גם באומר שמא וזה לק"מ אדם הוא בעצמו מסתפק אי נגע הרוי דלא הוה רמיה אדעתני להזhor ואיז קרוב לוודאי שנגע ולכן צריך ברוי דוקא ולא סגי בשמא אבל בלייטה קמן דלשטייל' שפיר נתקשה לתוס' כיון דלייטה קמן אפשר דה"י נזהר מligע ולמה נחמיר בספק טומאה ברה"ר ומוכרים לתרץ דרוב פעמים אין יכול לאחר מליגע ר"ל אף' היה ג"כ שכיח יותר ליגע וד"ק.

ע"ש הכא עיקר והතם איידי דתנא שאר פסולים תנא נמי טמא במוקדים, ראייתי מקשין דלפי תירוץ זה איך נפרש שם המשנה דנקטה לשון דיעבד דמשני הש"ס דמשום טמאים נקט לשון דיעבד ואיך יתכן דנקטה לשון דיעבד שאינו מדויק על שאר פסולים מושום טמאים אשר נשנה רק איידי דהני פסולים, והנראה לפענ"ד דהתם אין הכוונה כמו בכל מקום דאיידי חדא נקט אידייך לשון שאינו מדויק אלא הכוונה דהאי טמאים דתנאי קאי אכל הני פסולים זרים נשים ועבדים שהמה טמאים ג"כ שחייבן כשרה בדיעבד וכיון שמיيري בכל טמאים מדויק הדיבר לשון דיעבד, וממושב בזה ג"כ קושי' התוס' אהכל' א"י דלעיל אלא משני דמשום נשים נקט לשון דיעבד דתנאי קודם לטמאים והיינו משום טמאים הוא תירוץ יותר מרוחה כמובן, ולהכי נקט טמאים לבסוף דקאי אכל הני שמנה שם טמאים וד"ק.

לו דעת ובודאי אין חושש אלף� עור ולא עדיף מכותי ולכון שפיר אמרין דעדין האי לשון לכתלה שמורה קלקל בידים מיותר, ודעת הטור דקטן המוחזק אצלנו בעל נאמנות כמו שמסמיכין עליו להביא ע"י בשער ממקולין אפיקו ברוב טבחיו עכו"ם ה"ה בשחיטה בין לבין עצמו כשהוא מומחה ורגיל, - ולא חיישין שלא ידקך בשחיטה או שיקלקל בידים ודוק היבט.

תוס' ד"ה התם דתקני טעמא פ' בקונטרס וכו' ועוד וכו' והוא לי' לשוני' דתני לי' משום ווסף את הארבעים עכ"ל התוס', הקשו קושי' האחורה הללו לשיטוטם שם בראש תמורה דמפרשים קושי' המקשן שם ע"פ המסקנה דהכא דיעבד דאיכא נמי הכל דיעבד אלא דקשי' לי' תרתי דיעבד ליל עי"ש ועי"פ דבריהם שם הוקשו הכא לרשי' נקט דיעבד דסיפה, אבל שארם קדשים דמשום ווסף את הארבעים נקט דיעבד דסיפה, אבל לפי פירושי ז"ל התם דקשי' הש"ס שם כמו הכא דהכל לכתלה ולא שארם רשאי דיעבד כמו שמקשה הכא על מתרץ ר' יהודה שם כרש"י הכא דמשום ווסף את הארבעים נקט דיעבד דסיפה, אבל לפי פירושי ז"ל מתרץ ר' יהודה הכל מותפיסין בגמי דאיכא הכל דיעבד ממשקנא דהכא, ואילו דיל' תרתי דיעבד זאת לא חש להקשות ולתרץ רושי ז"ל מתרץ הכל דמשום ווסף את הארבעים נקט, אבל לא קשה לרשי' ז"ל מהה לא מתרץ התם דדריך התנאים הוא זה כמו שפרש"י ז"ל, הכא בתירוץ הגמ' דתנאים דתקני טעמא דהתרצן דההטם רצה לתרץ ממשקנא דהכא דאיכא הכל דיעבד מילא לא צריך לומר דדריך התנאים הוא זה, ורשי ז"ל הוצרך לתרוץ זה רק לפי הס"ד דהשתא לכל הכל לכתלה ובמקולן גם רשי' השמיט סברא זו מאחר דמסקין דאיכא הכל דיעבדתו ליל' האי סברא ומושב קושי' המהרש"ל כאן וד"ק.

ע"ב גמר' אמר רביה בע' הכי קתני הכל שוחטין אפילו טמא בחולין וכו' הנה הא דשוחט לכתלה ולא חיישין שמא גען ויטמא הבשר וגס מותר לאכלו בתרות חולין שנעשה על טהרת הקודש ביל' לשאלו אם נגע או לא משום דהא טומאה אין אלא מדרבן כמש"כ רשי' ז"ל כאן וכמו שמבואר ביוםא דף פ' ע"ב וספק טומאה דרבנן אף' ברה"ל כאן וכמו שמבואר ביוםא דף פ' ע"ב וספק טומאה דרבנן אף' ברה' להקל כמו שפסק הרמב"ס ז"ל ריש פט"ז מבות הטומאה והוא ממשנה טהרות עי"ש, ולפי האמור מאי אני תמה על הראי"י בד"ה שם גמ' אילימה שכטב דלפי האמת בלייטה קמן גם בחולין שנעשה על טהרת הקודש צריך אחרים רואין אותו מושום דספק טומאה ברה"י טמא, איך נעלם מעני הגאון ז"ל גמ' ורמב"ס הנ"ל, אולם לפי מה שכתבו התוס' בד"ה דליתא דרוב פעמים אין יכול להזhor מליגע ה' דינו אמת אלא דקשה לפי דעת התוס' אין שוחט לכתלה כיון דסביר פעמים נגע וצריך לומר דלטמא חולין ליכא איסור כלל אפילו בחשונטה"ק וכמש"כ בתוס' ד"ה טמא בחולין דזוקא בפירות דשייך בהו טרומה איכא איסור לגרום טומאה אבל לא בשר, אלא דגס ביה עדין לא סגי דא"כ עדין קושי' הגמ' במקומה עומדת טמא בחולין מאילימרא דלמה לא ישחוט לכתלה דלא איכפת לנו אם יטמא, ואי דמותר לאכלו ביל' שאלתו זה ליתא לפי דברי הראי"י, וגם לפי דעת התוס' דרוב פעמים אין יכול ליהר מליגע וצריך באמת ברוי לי' או אחרים רואין, ואי דהא גופא קמ"ל דבשר ליכא איסור לגרום טומאה למה לא משני הש"ס כן על הקושי' דלמא לימיירא, אלא ע"כ דאיין זה תירוץ דמה עניין זה לשחיטה ולא שייך למס' זו.

שוב נתישבותי לקיים דברי הראי"י דניהו דבטומאה דרבנן גם בරה"י ספקא להקל מ"מ ס"ל דשאני הכא דלענין לידונו לטמא לטמא טרומה וקדשים דאוריתא הוא ומוחזקין בשאר זה לטמא ודאי כשאר ספק טומאה ברה"י א"כ גם לאכלו למי שאוכל חולין בטורה נמי איסור דהא מושום ספק טרומה נגעה בה ואיך נתיר

טופח עלי' וכל זמן הפירוכס דהוה כח' לפי סברת התוס' ודאי לא מהני הבהיר, וגם לפיד רצינו זה מি�ושב מה שלא העמידו קושיותם על חולין שנעשו על טוהרתו הקודש דשם איכא הקשר דם חולין שהיא אדרורייתא מילא דמקבלת המפרכשת טו"א הגם שהוא דרבנן ודוק'.

גמר' הכא עיקר והtems אידי' דקתי נישאר פסולים תנא נמי טמא במקודשים וכותב המהרשות'א ז"ל במה"ב דלהיא תירוץ צ"ל ע"כ כהלוות א"י נשים לא ישחטו לכתהלה ונקט.htm התם לשון דיעבד משום נשים ולא משום טמאים דהא הכא עיקר והtems לא נקט טמאים אלא אידי' שאר פסולים ואיך יתכן דבשביל הא אידי' שנייה נימוקו וטעמו מכתהלה אדי'ב אלא ודאי כהלוות א"י ונקט דיעבד משום נשים, ואני תמה לא'ם הכא עיקר דכלוא פרkon בתורת שחיטה איררי בין חולין ובין קדשים איך העלים התנה מאתנו עיקר הדין דפ' כל הפסולים ذור שוחט בקדשים ותנה רק טמא, אבל הנראה לפענ'ך דהא"י לפי תירוץ זה דהכא עיקר אנו מפרשין הרישא דהכל שוחטין בקדשים נמי ומרבנן בי' כל הני פסולים דפ' כה'פ' ובלבב שלא יהי' טמאים אבל אם הם טמאים לא ישחטו ולא שחטו בסיכון ארוכה ואמר בר' לי שלא נגעתי שחיתתו כשרה והוא דמוקי בחשונטה'ק הוא משום דאי'ל לפי האב'א דהתם עיקר, דבלא'ה הרי כתבנו ל�מן בתוס' דה' חשונטה'ק דלפי תירוץ דהכא עיקר לא צרכין למימר דמבייא סיכון ארוכה שלא יען וסביר חשונטה'ק בקדשים דמי' לא מצין למימר דהכל שוחטין אפי'ו בא סיכון ארוכה משום דס'ל חשונטה'ק לאו בקדשים דמי' עי'יש' ומעתה אמר אמי' דאם הכא עיקר על כרחנו לאוקמי הכל שוחטין לרבות זומם וא"כ קשי' לו' תרתי מתניתן ליל' וצ'ל' כהלוות א"י בנשים לכתהלה לא אפי'ו בחולין גרידא ולא נתרבו בהכל שוחטין ומילא' דלא מצין לרבי' נשים גם בשחיתתן כשרה דהאי' שחיתתן כשרה לא קאי אני שוחטין דנתרבו לכתהלה דלישנא דשחיתתן הכי' משמע, ואני טמאים דמצוי קאי' אוכלן דזרים יכולם להיות או טמאים או טהורים כי הטומאה אינה עצימות אלא סיבה מקרית והוא כמו' מומחין או מוחזקן דמוקמין לקמן רישא במוחחים או מוחזקן וסיפא בא' שחת', לפניו או לא ידיעין אי' מומחאה הוה כמו' כן מצין לאוקמי רישא בטהורים וסיפה בטמאים והכי' קתני הכל שוחטין כשהן טהורים אבל לא כשהן טמאים ובדי'ב שוחטו כשהן טמאים שחיתתן כשרה, אבל רישא באנשיס וסיפה בנשים א"א לאוקמי משום לשנה דשחיתתן, ולכן' נשנה משנה דכל הפסולים משום נשים דלא נתרבו הכא וכמש'כ' המהרשות'א ז"ל זdock.

דף ג' ע"א רשי' דה' ואפי'ו כותני מוסרין לו' בהמה לכתהלה לשוחות דעתה שהחיזקו בה היא וכי' עכ'ל וכותב הראי' ז"ל לצריך להא ע"ג' שעומד על גביו הוא משום דאי' לאו דהחיזקו במצוות שחיתה הול' כמו' מומר להכuis דלאו בר' זיבחה כמו' של' התוס' לקמן דף ד' ע"ב דה' אלא מומר, ותמהני איך מדמה מומר להכuis לכוטוי דל"ל תורה שב"פ דזה לא מקרי להכuis כיון שאינו מחזיק בה כלל, ועוד דאי' הוה דינ' להכuis א"כ מה אהני לו' בה מה שמחזיק במצוות שחיתה הא סכ'ס' אינו מחזיק בכמה מצות אחרות והוא מומר להכuis לשאר עבירות וקיי'ל דמומר להכuis אפי' לד"א דינ' בעכו'ם כמש'כ' התוס' הנ"ל וכן פסק המחבר בס' א' סע' ה', ובר' מן דין געלמו ממנה דברי רשי' עצמו ג' ע"ב דה' חז' מחשו'ק' שכטב שם בסוף ז"ל: אבל להכuis אפי'ו נמצאת סכ'ינו יפה לא דמועד לנבל בידים עכ'ל מזה מוכח דס'ל לרשי' דמומר להכuis הוי בר זיבחה דאל'כ לא ה' לו' לכטוב משום דמועד לנבל בידים אלא דיאנו בר זיבחה, ובאמת הביא הרמ"א בשם ב"י שהכריח מלשון הרא'ש דמי' שאינו חשש בשחיטה ואוכל נבלות

רש"י דה' דיעבד נמי לא שמא ישחו כלומר שהוא עכ'ל, אלא דלא פירוש'י ז"ל כן במתני' על שמא יקללו דר"ל שמא קלקלו אלא נקט יקללו וכי' משום דבמתני' אינו מוכחה דהאי חז' אדי'ב קאי' דשמא האכל שוחטין קאי' וכדמתץ לקמן דף י"ב ע"ב דאפלו באחרים רואים אותם אין מוסרין להם לכתהלה אבל כאן אמר בפירוש אפלו דיעבד נמי לא הזרך רשי' ז"ל לתוך לשון לכתהלה דנקט, ותדע שכן הוא דלא על חם ציין ז"ל דבריו על "דיעבד נמי לא שמא ישחו" ולא סגי' לי' לציין רק על תיבת "שמא ישחו" ודוק'.

תוס' דה' ובמקדשין לא ישחוט שמא יען בبشر, ע"ג' אמרינו ל�מן מפרכשת היה' חי' וכי' מה שלא הקדים קושיותם על חשונטה'ק ולא עוד אלא דגס תירוצם שמא יען אחר הפירוכס לא מספיק על חולין דא'כ מה מהני סיכון ארוכה, נראה לפענ'ך' דלכא' יש לתרצ' קושי' התוס' דחשש שמא יען בסימנים שכ' דרך להזכיר ידו על החתק לראותם נחתטו כראוי' וסימנים הנה מנחאה בדיקולא כדלקמן ל"ב ע"ב אפלו מען דל'ל' הא דר'ל' שס דשחט הקנה ואח'כ' ניקבה הריאה כשרה בשני סימנים מודעה ועכ'פ' בסימנים עצמים לכ"ע המה כמנחאי בדיקולי' עין בו'ז סי' כ"ז, וועין מה שכתבתי בזה בסוגי' דהנתם ודוק'ו) וכן הראה כנ'ל' דאית' יוכשרו הבני מעיים שהמה כארבים המודולדלים עי' כנ'ל' דאי' מותלמי' שבספר יעבד' על מס' חולין באמת מתרץ קושי' התוס' כן, ואולם לפ' מה שכתבו התוס' בדיבור הסמוך בתירוץ השני דמי'ריה שהעבירה בנهر ועדין משקה טופח עלי' א"א לתרץ כנ'ל' דאי' יוכשרו הבני מעיים שהמה כארבים המודולדלים עי' הקשר של במאה דלקמן בעור ורוטב דף קכ'ז ע"ב פליגו בה א' בהמה נעשית יד לאבר ואפלו למ' דגעשית יד לאבר בהמה בח' מסיק בתיקו ולכך בחולין לא מצי' מקשו למה לי' סיכון ארוכה כיון דמפרכשת דהא אפשר לומר דחושין שמא יען בסימנים שהמה ארבעים המודולדלים ואי' משום הקשר הלא דם חולין מכשיר משא'כ' בקדשים לצריך לומר שהעבירה בנهر הר' ליכא הקשר על הסימנים ולכך שפיר קשה הר' מפרכשת חי', ומישב בזה גם קושי' האחרונים דלפי תירוץ התוס' שמא יען אחר הפירוכס מה מקשה'ai טמא דאי'טמי' במא' דקושי' הגמ' קאי' על חולין דאי'א הקשר דם ולא צריך לחשש שמא יען אחר הפירוכס וכן מיושבים שאר דקדוקים וגם קושי' התוס' דה' בגון דבדק קромית של קנה כמובן.

אמנם בעיקר קושיותם הרובה לתמונה הל'א היכי לא ידעו התוס' השני שהוא משנה שלמה דמפרכשת מטמאת אוכlein הלא הא דמפרכשת היא חי' לא ידיעין אלא מאותו המשנה דור ורוטב כמש'כ' התוס' בעצם ל�מן דף ל' ע"א והנתן עי'יש' וקושי' ז' באמת צריכה נגר ובר נגר דיפרקי'ני, ולול' דברי לעיל התייחס אמור דקושי' ז' ושני תירוצים שתירוצו משלובים הם בשני טעמים שכתבו התוס' בדיבור הסמוך לעין הקשר אי' חיבת הקודש מכشرת או שהעבירה בנهر, וכן מר' דהנתם, כאן סברו כדעת הרמב"ס ז'ל' דחיבת הקודש אינה מכشرת אלא מדרבן ולפי מה שהוכיח הל'א' בהעור והרוטב הא דמפרכשת מטמאת טומאת אוכlein נמי רק מדרבן דמה'ת החיות מצלת מכל טומאה ולפ'ז' הי' סברת התוס' דרבנן מדרבן לא מסתבר למר' וכיון דהטומאה עצמה מדרבן צריכין עכ'פ' הקשר דאוריתא והכא הקשר דחיבת הקודש אינה אלא דרבנן וע'ז' תירוצו דחיישין שמא יען אחר הפירוכס אבל בא' שכתבו דמטמאה טו'א כמשנה דור ורוטב סובבים דביריהם למוש'כ' בדה'ק' דמי'ריה שהעבירה בנهر הקשר תורה, ונחיא לפ'ז' ג' למה להעמיד במצוות שהעבירה בנهر דהאי' החיבור דהchodosh אשר אין בה פלוגות', אבל לפ' האמור ייחא כדי' שלא נצרכ' לומר דחשש הוא שיע' אחר הפירוכס, וכן לפ' התירוץ שיגע אחר הפירוכס בלבד'ה אין לומר שהעבירה בנهر ועדין משקה

הרי דלפירים"י ז"ל צריכין לדחוק דהאי שמא יקלקל מרבה דין באחרים רואין אותו ע"פ שבבאו או מيري בגין אחרים רואין, וא"כ לפי אוקימטה של אבי הוה פלטינן מהאי דחוק אם הינו מפרשים דחוק מחשוך"ק קאי אלכתלה ובעומד על גביו וספר קאמר שמא יקלקל וזה ה'י ממש דין של רבא, וכן לתרץ זאת כתוב רש"י ז"ל, "דהא אדייעבד קיימינן" ור"ל דעתה דהיא יותר מרווח לפריש האי חוץ מחשוך"ק ארישא דהכל שוחטין מ"מ כיון אדייעבד דסיפא דשחיתון בשרה קיימין מפרשין האי חוץ נמי אדייעבד ע"ג לצרכין לסביר הדחוק בתיבות שמא יקלקל שימושיהם באחרים רואין אותם אשר לא מיiri מזה השטא, ותמהני על הראי" שהריגש בדברי רש"י אלו ולא נחתית לדבר פשוט זהה, ודוד"ק.

תנוס' ד"ה המניה קתני דיעבד לאו לשינוי אלבאה דברי קatoi וכוי' אי נמי כל זמן שיכול לתקון ע"י חותך צית בשר ונוטן לו יש לו לתקן אבל אי ליתא קמן שרי עכ"ל מכאן מוכח דהתוס' חולקים על שיטת הגאנונים המובהה لكمן ברא"ש דהיכי דבديיעבד מותר בלא תיקון שרי לכתלה על סמק שיעשה אח"כadam סברו כשיטת הגאנונים איך מוקי אבי הכל שוחטין בעומד על גביו הא גם בלא עומד על גביו יצא ונכנס שרי לכתלה על סמק שהי' חותך צית בשר כיון דבديיעבד בלא"ה שרי, ואין לומר לך צרך עומד על לא מקרי לכתלה ממש"כ הראי"ז לתקון לך צרך עומד על גביו דוקא שהיה מותר לכתלה בלי תיקון, זה איינו דעתן لكمן ברא"י בשיטת הגאנונים ד"ה השיטה הב' דין לאוקמי הכל מומחין שוחטין לכתלה ובאי מומחין וליתא לפניו דיעבד כשר دائיך יאמר דהכל מומחין דוקא שוחטין לכתלה דהה גם בגין יודען שהוא מומחה שוחט לכתלה על סמק שיבדקנו עי"ש וא"כ ה'הanca איך קאמר דוקא בעומד על גביו שוחט לכתלה וביזא ונכנס לא יהא גם ביזא ונכנס מצי שחיט על סמק שיתן לו בזית בשר, ובראי"י אילכא עירובם דברים עי"ש ודוד"ק.

ע"ב גמר ריבינה אמר הכי קתני הכל מומחין שוחטין ע"פ שאינם מומחין וכו' ל"א הכל מומחין שוחטין ע"פ שאינם מומחין וכו', ותמייה לי אכן סובר ריבינה להקל בין מומחין למומחין מהיפוך להיפוך דבלשנא קמא סובר דלענין מומחין לא סמכינו ארוב אפילו בדייעבד ולענין מומחין אפילו לכתלה ובאיתא קמן אין צרך לשאלו ובבל"ב מהף סברתו דלעילופי אפי" בדייעבד חיישנן ובמומחין אפי" איתא קמן א"צ לבdkו ולא ראיית מי שיריגש בה.

ונלפען' ד' דהנה כאן נגד הרוב דמווחין ומומחין אכן חזות אשיסור דאייה זבוחה וכבר הקשה הראי"ש לתקון דף ט' ובתה"ב ה' שחייבת דנאמר סמוך מיעוט אל החזקה, ותירצ'ו דהאי רוב עדיף מסתם רוב או משום דהוה רובה או משום דאיינו מומחה ומוחזק נמי מצ' שחת שפיר, והנה רובה דרובא הוה כודאי ולא מגערע לי' אפילו אלף חזות שכגדוד דמה איקפת לנו החזקה כיון דיעבדין בודאי נשנתנה ונסתלקה החזקה אבל אם נאמר דהאי רוב הוה רק רוב פשוט ממילא דמגרע לי' החזקה ומctrפה למייעוט להשותטו ספק ואסור אף בדייעבד, וא"כ ריבינה הכי ס"ל דרוב דמווחין הוה רק רוב פשוט ורוב דמווחקים הוה רובה דרובא ומילא משתנה הדין ע"י האי מעליותא וגריעותא מהיפוך להיפוך בכיוון דמווחקין הוה רובה לא צרך שאלה כלל דהאי חזות איסור איינו יכול לגרען רובה דרובא דהוה כודאי לעשותו ספק אבל מומחין דלא הוה רק רוב פשוט אפילו בדייעבד לא מהני משום דסמוך מיעוטה לחזקה ובילשנא אחרינה סובר להיפוך לעניין מומחין ומומחין וכל עצימות החלוק איינו אלא אי הוה רוב פשוט או רובה דרובא וזה נכון.

ויש לראות לפ"ז להנץ אמוראי דפליגי ארתי לישנא דרבينا לשיטת הגאנונים דאית להו רוב מצוין אש"מ דוקא בדייעבד אבל

בלא תיאבו ע"פ שאינו עושה להכעיס דינו כמוור להכעיס, ועיין בב"י שהרץ ז"ל חולק ע"ז, וא"כ לפי שיטתה זו צ"ל ע"כ דאף בשאר עבירות מי שאינו חושש בה הוה כמושר להכעיס דהה כל טעםו של הראי"ש הוה משום דס"ל דאיינו צרך לכון להכעיס את קונו אלא כיוון דלא אשכח כל במצבו זו הוי כמושר להכעיס א"כ אף בשאר עבריה כן דמ"ש וא"כ לכוא' צרך להבין לפי שיטה זו מהי היא כותי בר זביחה, אלא כמה דברים שבע"פ שאינו חושש מכך שאין לו תורה מבואר כאן, אלא ודאי כותי דאיינו חושש עליהם וכך לפ"ע שבע"פ אינו בכלל להכעיס אפילו לדעת הראי"ש ולכן דברי הראי" שופרכים.

ומה שנלפען"ד בכוונת רש"י ז"ל היא דהנה הא עומד ע"ג דנקט אבי גבי כותי לאו הינו אחרים רואין שבמשנה דשם מיררי בשחיתת חמוץ"ק דמוועדין הון לקקל ולכנ הרואה אותו צרך שיהא בקי ומומחה שידע שיחטו כהונג אבל גבי כותי, לא משום שאינו בקי Katain על מה שידע אלי משום חדש אלפ"ע ולכן סגי שיהא מיררת ומיליא ישחות כהונג, והגע בעצמך דהה לרבא ביוצא ונכנס ספר דמי זהה דלא מהני בחשי"ק אלא ע"כ משום דמיררת וחיט שפיר ומיליא מדרבנא נשמע לאיי דלכן צרך עמד על גבי כד"י שיהא מיררת דהה לא פלייגי אלא דלאבי ביוצא ונכנס לא מיררת כאשר כ"כ וצריך עמד על גביו ולרבא אף ביוצא ונכנס מיררת כאשר הביא ראייתו ממתני' דאיון השומר צרך להיות ישב ומשמר והתס ודאי לא הוי טעמא אלא משום דמיררת, זה ברור, עין תוס' לתקון ע"ב ד"ה בודק סכין, וכיון שכן הוא עי"ג לא בעין שהוא מומחה ובקי וסגי שהוכותי יחשוב שהו מאומחה לכלו שנייה מיררת וחיט כהונג ע"פ שבאמת העיגן אינו מומחה לאו שינה אבוי לשונו ונקט ע"ג ולא אחרים רואין דאחרים משמע שוחטים כי מהם המדויב במתני', אבל ע"ג הינו סתם אדם אלא שהוכותי יסביר שהוא מומחה וורתת מין.

והשתא דאתית להכא דהאי ע"ג איינו מומחה באמות א"כיפה כתוב רש"י דשחיטה מצוחה שהחזיקו בה הוי דלא"כ איך סמכינו דשחיטה שפיר אם איינו יודע ה' השיטה דהה העומד ע"ג איינו בקי וזה נכוון ברור ועיין עוד לתקון מזה.

ומה דלא פירש"י דASHMEUNIN דכותים גרי אמת הון ולאפקוי ממ"ד لكمן דלא מוקי כאבי ורבא משום דכותים גרי אריות הון, ייל משום דאי אין זה דכותים גרי אמת הון שייך למ"ס' זו והכא דיני השיטה בעי לשוני'ו ודוד"ק היטב.

רש"י ד"ה חוץ מחשו"ק דאפילו דיעבד נמי לא דהא אדייעבד קיימין עכ"ל ויש לדקדק למה לא פירש"י ז"ל כן לעיל באוקימטה דרב"ע ובשאר אוקימטות דלקמן, ונראה לפען"ד משום דבכל אידך אוקימיות א"א לפרש דחו"ק קאי אהכל שוחטין שהוא לכתלה אבל בדייעבד ש"ד וכשר דמהיכי תיתי נכשיר שהיחסתו כיוון דקתני דשמא יקלקל את שחיתו הרוי בדור דגס בדייעבד פסול אבל באוקימטה דאבי דהכל שוחטין מיiri בכווי ועומד על גביו א"כ שפיר הוה מצינן לפרש דחו"ק אלכתלה קאי שלא נמסר לכט להכתלה לשחות אפילו בעומד על גביו שמא יקלקל את שחיותן דמוועדים הם קלקל בשיטת רש"י ז"ל בהא מיררא דרבא לתקון יב' ע"ב אבל בדייעבד שחיתו כשרה ונוקמא כשהיא עמד על גבי הוא באמות מומחה וראיה השחיטה, ומיליא הוה ידען דאם שחו"ק בין עצמן שחייתן אסורה דהוה ק"י מהאי דינא דאיון מושרין להם לכתלה בעומד על גביו, והינו מרוחיכון הרבה בפירוש זה לפי שיטות רש"י ז"ל כי התוס' לעיל בד"ה שמא יקלקל בסוף דבריהם כתבו דלפי ר"ת ניחא דבאיון אחרים רואין אותן עסקין

עליו למה לא מוקי הרישה במומר והסיפה בכוויי כנ"ל ע"ז משני דע"כ לית לי' הא דרבא דסמכין אמור לאוטו דבר דלא שבך התירה וס"ל דכינוי דעתם בי' מהTierא דמי' לי' ולכן מוקי הרישה בכוטוי והסיפה במומר לשאר עבירה דלא דש בי' ואתה לאפוקי מדראם דס"ל דומור לד"א הוות מומר לה' אלא לרבעא קשי' למה לא מוקי רישה במומר כשמעת' וסיפה בכוטוי ולא נצטרך להקל בדוחזיך ולא כתיבא כנ"ל וע"ז משני דאה"ג ולדבריו דאבי' קאמר אבל הוא בעצמו מוקי רישה במומר וסיפה בכוטוי.

אמנם لكمן נайд מהז כי האמת איינו כן והדבר תלוי בשתי לשונות שבגמ' لكمן דף י"ז ומכאן חיל' לשיטת הרמב"ס "ול כי באורנו ועשה אזיך כאפרכס לשמעו עמוק עני הלה" - דתנה כבר ביארתי בפתחה ולאחר מכן במירמא דרבא דעת הרמב"ס בהא דבעי בדיקת סיכון ממשום דמיירת לא טרח הינו שחזקתו איינו מטריה לבדוק בדיקת הרישה אבישרא ואטופרא על פגימה הנרגשת שאינו אוגרת כי בדיקה זו צריך יראת שמים לבדוק בהבנת הלב וכן צריך להראות סכינו לחכם ממשום בימי אמראי בתראי נתחש חומרא זו לפסול גם בדיעבד פגימה הנרגשת שאינה אוגרת אבל קודם לכן לא היהת בדיקה זו אלא חומרא לכתחה וכן אמר ר"י להראות סכינו לחכם מפני כבודו של חכם ולא לעכבר אבל הרמב"ס פסק דזהו ממשום לתא לאיסורא ובחנים נתחשו האחرونים על הרמב"ס זה כאשר ביארתי זאת במקומו - ומעתה אם רבא עדין לא קיבל חומרא לפסול השחיטה ע"י פגימה הנרגשת שאינה אוגרת דינו במומר בודק סכין ונוטן לו רק אלכתחה קאי אבל אם שחת בדיעבד מותר בלא"ה כי על פגימה האוגרת איינו חדש כמו שאינו חדש לשחיטה עצמה ועל מה שחוּש לעבור על פגימה הנרגשת לחוד מחמת שאינו בודק בהבנת הלב ובמтиינות יתרה אינה פוסלת את השחיטה א"כ לא מצי רבא לאוקמי רק הסיפה דהכל שוחטין כשרה והוא ע"י שבודק סכינו אחורי זה אינה דקתו ושותיפון כשרה והוא ע"י שבודק דלא קטני ושותיפון כשרה אבל הרישה דהרי בדיעבד קשר בלא שום בדיקה - ולשון ושותיפון כשרה ע"י איזה תיקון ממשע' כטוו"ז - וע"ז בראי' שהביא כמה ראיות לסברת הטוו"ז - אבל אם רבא קיבל חומרא זו לפסול השחיטה גם בדיעבד אז שפיר מוקי רישה במומר ומפרש שוחיטון כשרה ע"י שבודק סכינו אחריו.

ונהנה لكمן דף י"ז ע"ב איתא איל' רביינה לר' אש' אמר לי ר' סמא ב"ד ר' מרשיא ממשך דאמרת לי' משמי' דרבא צריכא בדיקה אבישרא ואטופרא ואתלת רוחתא אל' אבישרא ואטופרא אמרי אתלת רוחתא לא אמרי איכא דאמרי אבישרא ואטופרא ואתלת רוחתא אמרי משמי' דרבא לא אמרי - ומסתמא עיקר כהאי איכא דאמרי כבכל הש"ס דלשון שני העיקר ולא עוד אלא דהכא ודאי כן הוא דהרי אין פסיקין להלcta דבעינן גם אתלת רוחתא ואי רבא ור' אש' אמרוי בתראי ודכלוא חלמודא לית להו אתלת רוחתא איך נקבע הלכתא דלא כוותיה וא"כ ר'א משמי' דנפשי' אמר האי דינא לצריך בדיקת הריגשה ולעכבר דהאי צריכה לעכבר הוא וכasher ביארתי שם בסוגי' אבל משמי' דרבא לא אמרה וא"כ לא קשהתו למה לא אמר רבא כשמעת' דהרי הוא רק לכתחלה בעי' בדיקת סכין למומר ולא לעכבר בדיעבד ורק ר'א שהוא אמר לצריכא האי בדיקה ולעכבר מוקי מהני' בהכי ומוכניס זאת בסיפה דשחיטון כשרה - וממילא דתו לא קשה על אבוי' דלא מוקי ר'א ובמומר ולא צריכין לומר דעת לי' להא דרבא אשר כפי מסקנת הסוגי' דלקמן הבריט' כוותי' ודלא קר' ען ואיך נאמר דאבי' קר' ען דמסקין בתיבותא אלא אבוי' כרבא רישה בכוטוי וסיפה במומר ולאוונו דבר כנ"ל.

וזה דלא תקisha לך איך מוקמינן מתני' כרבא במומר לאוטו

לכתחלה צריך לבדוק את השוחט וכן פסקין להלכה בש"ע ריש ה' שחיטה, ועתה מה סוברים בהאי רוב אי הוה כollow א"כ לכתחלה נמי לא נצטרך בדיקה ואי ס"ל דזהה רוב פשוט בדיעבד איך סמכינו כיון דאייכא חזקה המתנגדת, ונראה מהה ראי' לשיטת הרשב"א בתו"ב דסובר דלעומם האי רוב פשוט אצל שחיטה מומчин הוה רק רוב פשוט ומ"מ לא אמרין סמוך מיועטה להזקה משום דעכ"פ נעשה מעשה לסלק החזקה ואין זה דומה לשאר מעשה סמוך מיועטה להזקה דהחזקה מעידה שלא נעשה כלל עי"ש, ולפ"ז ניהו דהאי סברא מהני אדייעבד לאחר שנעשה מעשה להזכיר הנחתט בלי בדיקת השוחט אבל מ"מ כל זמן שלא נשחת ואפשר לבדר הרוב מבוריון, ועיין עוד لكمן מזה ודוק'.

גמר' אבי לא אמר קר' אש' לא ס"ל הא דרבא אלא רבא מ"ט לא אמר כשמעתיה לדבורי דאבי' קאמר ול' לא ס"ל התוס' הקשו בתימה הא תרי הכל שוחטין קתני ומפרש רבא لكمן חד לאatoi' כותוי וחדא לאtoi' מומר ותירצוי בדוחק דהכי פrisk דקמייחא איבעי לי לאוקמי כשמעת' - ומוי לא ירגיש כמה מן הדוחק לומר כן, ולא עוד אלא דא"כ מה פrisk אבוי' מא"ט לא אמר קר' א' והווצרך לתרץ דלא ס"ל הא דרבא כיון דאבי' באמת מוקי רישה בכוטוי כשמעת' וסיפה במומר כרבא - עוד קשה מה זה דקמאր, רבא לדבורי דאבי' קאמר ול' לא ס"ל והא שפיר ס"ל דהרי מוקי אידיך מותני' בכוטוי - עוד קשה איך קאמר הכא לדבורי דאבי' קאמר והא لكمן בפירוש קאמר רבא חדא בכוטוי וחדא במומר הרוי דמשנה ראשונה מוקי בכוטוי ואין לדוחק לומר דהש"ס לא מדקדק בסידור דברי רבא והוא באמת משנה קמא מוקי במומר דא"ה איך קאמר רב אשי משמי' דפשיה דמתני' במומר ולא אמר שמעתי' משמי' דרבא בעל האוקימתא ונגב גנובי למה ליה.

אבל דע דפירוש שkil וטרי' ז' הוא סוד גודל ר"ל סוד דפשט (גם לפרד"ס יש פרד"ס) וכמה הלחאה גבורתא נשמע מן הדא הנה אם נוקי משנתינו בכוטוי שמעין א') דכותים גרי' אמתה הון והוא בר זביחה, ב') דלכתחה בעין עומד על גבוי ולא סמכין אותה צית בשר אה"כ דלמא משתיל, ג') דבוחות צית בשר סמכינו עלייה וכרשב"ג لكمן דוחזיך בדלא כתיבא מהני' ודלא כת"ק דבעי כתיבא ואחיזק וא"כ איכא רבותא הנ ברישא דהכל שוחטין והן בסיפה דשחיטון כשרה והאי דסיפה רבותא גדרולה הוה דמカリע להקל בפלוגתא דת"ק ורשב"ג דלקמן - ואם נוקי משנתינו במומר איכא רבותא דסמכין אמור בשחיטה עצמה ממשום דלא שבך התירה ואכל איסורה אבל דוקא בבדיקה סיכון ממשום דמיירת לא טרח ואל כוותיה רוקח רק הכל שוחטין אם נוקי בכוטוי שמע דכוותים גרי' שוחיטון כשרה רק הכל שוחטין עד שבעומד על גבוי שוחטין לכתחלה אבל הא אמתה הון ובר זביחה עד שבעומד על גבוי שוחטין לכתחלה אבל הא דבוחות צית בשר ונוטן לו דסגי' ודלא כת"ק דרשב"ג לא נשמע - ואם נוקי במומר נשמע דמותר לסמוך עליו אפי' לכתחלה דלא שבך התירה ואכל איסורה והאי דבעי בבדיקה סיכון לא נרמזו כלל אבל בלא"ה הלא דין זה הבני על הסברא דמיירת לא טרח ונוכל להוסיף מעצמוני דבר זה דבעי בבדיקה סיכון ומילא בדלא בדקנו לו הסcin' ושחט אין לסמוך עליו בדיעבד דמה לי לכתחלה ונוה לי דיעבד כיון דהסבירא נוותנת דמיירת לא טרח - ועתה נזהה אנן אם יש לנו הני תרי' משנות דהכל שוחטין וצריכין לאוקמי חדא בכוטוי וחדא במומר פשיטה דנוקי הראשונה במומר והשני' בכוטוי ולא להיפך כי אם הראשונה בכוטוי צריכין להקל כרשב"ג לסמוך אחזיך בדלא כתיבא משא"כ אם השני' בכוטוי לא נカリע להקל דלא כת"ק וא"כ מהיכי תיתי נוקי הראשונה בכוטוי וכן פריך תחלה על אבוי' למה לא אמר קר' אשי ע"פ שיש עוד הכל שוחטין אידיך משנה דמצי' מוקי במומר מ"מ הקושי' חזקה גם

ונדריך בדיקה מסוימת דלגביה אמרינן חזקה שלא למד ואם נוותנו לו בלי בדיקה ע"מ שיבדקנו אח"כ ואישתלי לבדוקו ודאי אסור הנחתת דכיוון דבר דנו על השוחט והנחותו בספק מומחה חזקה שהוחזקנוו שלא למד שוב אפילו בדיעבד מעכבות הבדיקה. ודוק"ק כי הוא נכון מואוד בס"ד.

גמר' ואם שחת ואמר ברוי לי שלא נתעלפת שוחיתתו כשרה, תמייה לי טובא כיון דבבררי לי סגי ע"ג דלא שחת מעולם מסוים דהוא מומחה ויודע דאם נתעלף שוחיתתו פסולת מה לא יתנו לו לבתיחה לשוחות וגם בדיעבד מהה לשאלו ובתיאתה קמן למה תפסל החשיטה הלא הלכה רוחות היא דחזקה על חבר שאינו מוציא מתח"י דבר שארינו מתוקן וכי"י אם הוא קילקל תשחיטה ע"י עילוף זודאי יגיד למי ישנתן לו לשוחות כדי שלא יכשל בנבלה ובפרט אם הוא בפנינו שאללה זו ומה זודאי הי' מניד לנו בלא שאלה והוא תמורה בעניין מואוד לא ראוי מי שנעתור באזה וצע"ג.

תוס' ד"ה דיליתא קמן דלביקי תימא דמשמע הא איתא קמן ולא ידע אין שוחיתתו כשרה וכו' והנה כפי הבנת המפרשים הוכחו התוס' את זאת מדלא אשמעין יותר רבותא דאפיילו איתא קמן ולא ידע דסגי באחרים רואים אותם, ודבר זה תמורה דהה התוס' בעצמן הביאו מירמא דר"ג דאי ידע דלא גמיר פשיטה והביאו פירושי ע"ל דפשיטה דראה מותר ולא ראה אסור, הרוי דהוא מלטה דפשיטה דאחרים רואים אותם סגי גם בידע דלא גמיר ואיך נאמר דתihanua אתה לאשמעין דבר פשוט כזה, וכוונת הגמ' דבליתא קמן צרך אחרים רואים אותם ולא סגי בל"ה ולא נאמר דבליתא קמן סמכין ארוב מצויין אצל שוחיטה, וראיתי בראש יוסף שהביא בשם ת"ש דמתירץ קושי התוס' נ"ל ונהתני שכונתי לדעת הגאון בעל ת"ש אלול הרראי המליך בעד קושי התוס' שהוכחו דלא סגי באחרים רואים אותם מدل"א מוקי הש"ס באיתא קמן ולא ידע זודקה בדיעבד שרי באחרים רואים אותם אבל כתיחה אין ליתן זודקה איפילו באחרים רואים אותם וכductה הרביבנו ברוך הובא ללא גמיר איפילו באחרים רואים אותם וכductה הרביבנו ברוך הובא בהג"א, ולא הבנתי מה העיל בזה דאיך הוכחו התוס' מזה דלא מהני אחרים רואים אותם והוקשו ממירמא מפושחת דר"ל דלקמן כיון דיוטר יש לדחות האי דינה דרבינו ברוך ונאמר דברם שרי ליתן ללא גמיר גם לכתחלה וצע"ג וגם מן הריטב"א ע"ל ונראה דפרש כוונת הגמ' דסגי באחרים רואים אותם מהא דהקשה לעיל על הא אמר לעיל בlijtaa קמן דנסיליל' מה אתה לאשמעין דאחרים רואים אותם ודאי עדיפה מרבי שלו וכיון דכבר שמעין דברי שלו סגי מכש"כ אחרים רואים אותם, ולפי האמור גם זה רק"מ דהה הרבותא הוא להיפך דבליתא קמן לא סמכין אסתמא אויר ולא נגע אלא חישין דעתו וצריך דוקא אחרים רואים אותם, ועיין מה שכתבתי לעיל בתוס' ד"ה שמא קילקלו וצע"ג זודק.

תוס' ד"ה רוב מצוין אצל שוחיטה ושוחטין אף כתיחה אבל אין לפרש בדיעבד הוא דהוא שוחיתתו כשרה וכו' עכ"ל והנני בזה הפרש שיטת הגאנונים ז"ל בהאי שמעתתא CID ד' הטובה עלי.

שיטה הא היא שיטת רשי' ותוס' דהנץ אמרואי נאדו מאוקימתא דרבינא מכל וכל וסוברים דאפיילו כתיחה סמכין ארוב מצוין אצל שוחיטה וא"צ למבדק' כל, וכותבו התוס' דאין לפרש בדיעבד בדיעבד כשר בלא בדיקה ולא אוקומה כרבינא משום דקשי להו וכולן הא גם לדידהו וכולן קשי' ר"ל דה' מצי לאוקמי הכל שוחטען הכל מומחיין ע"פ שאינם מוחזקי ושותיתן כשרה היינו איינו מומחה שוחט וליתא קמן למבדק' שוחיתתו כשרה בדיעבד, ונפלאי מאי על הב"י סי' א' דרצה להוכיח מدل"א הביא הטור שיטת התוס' דגס הס סוברים דlatent הוכח בדק' ומזה שכתבו דושוחט כתיחה היינו על סמק' שיבדקנו כתicutת הגאנונים והוא תמורה דא"כ מה זה שכתבו „אבל אין לפresh בדיעבד היא דהוא

דבר ודבעי בדיקת סכין גם בדיעבד אם הוא דין מחודש שנחנדש בדורות האחרנים כי כן דרך של חז"ל כמו שסמכו הרבה דיןיהם דרבנן אקרא בדרך אסמכתה בעלמא כן עשו אח"כ האמוראים להספיק דיניהם על המשנה - וכל מי שיש לו מוח בדקדו צרכ' להודות להזה ונכוון מובא בשם הגרא"ז ע"ל שכתב הא דמצינו בגמ' חסורי מחסירה והכי קתני וכדומה מן הדחוקים הרחוקים מן הפשט הוא כדי להעמיד דיניהם דרך אסמכתה במשנה - כי לולי זאת איך יטלה על הדעת כי התנה דלא הזכיר כלל מומר ולא נזכר בשום משנה בדיקת סכין - וכאשר אברר דבר זה במשנה דחשוחט במיל קצר - יתכוון להשמעין לנו דין מומר דלא שvik התירה וגם דין בדיקת סכין שהמומר מיטרח לא טrho וככל זאת בתיבות הכל שוחטין ושוחיטון כשרה ועיין בריש פ' כל הבשר בפי' מ' ובמה שכותבת שם זודק' היטב.

תוס' ד"ה ואם שחת בודקין אותו ע"ג דaicא ברייתא لكمן דסביר רוב מוציין אצל שוחיטה מומחין וכו' ותירצו בדוחק, ולפענ"ד נראה לישיב עפ"י מה שכתב הפ"ז ע"ל כאן שברת רבינא בלשנא קמא דל"ל רוב מצוין אצל שוחיטה מומחין דלשיטתי'azel ברכורות כ'דרובא דתלוי' במעשה הלמוד ולא אלין בתרי' והנה שוחיטה מומחין הוה תליא במעשה הלמוד ולא אלין בתרי' ידועה סברת הרשב"א בטעה דרובא דתלוי' במעשה דלא הוה רוב משום דחזקת הגמ' ורא"ש בהא דרוב גנבי ישראל שלא שיך לאוקמי אחזקה רק אדם או דבר ידוע שדני עליו אבל ארובא דעלמא שעין עליו לא שיך חזקה דהה ידוען בודאי חלק ממנו יצא מחזקה ורק אי דניינו אadam או דבר ידוע אם הוא מן הרוב או מן המיעוט שיך לאוקמי יצא מחזקתו וולמר דניינו דaicא דיצאו מחזקה זו אבל הא נידוע לא מא מחזקתו וסבירא זו אמתית ומשתמשין בה כל האחرونים.

ולפ"ז הא דלא סמנין ארוב מצוין אצל שוחיטה מומחין זה דוקא כשמכריין השוחט ודניין עליו ובזה מצין למיר דאוקומו הוחזקה שללא למד אבל בבריתא נמצא תרגנגולת שוחיטה בשוק דאיון השוחט פנינו ואין מכירין אותו כדי שנדון עליו והnidon הוא רק על הנחתת זהה גם רבינא מודה דאמירינו אחד מן הרוב שחט דרוב מצוין אצל שוחיטה מומחין וליקא כאן חזקה שלא למד נ"ל זודק' היטב.

ובזה נ"ל לישיב על נכוון דעת בעל העיטור מובא כאן בהג"א דlatent הצהרה צריך לבדוקו אם הוא מומחה ואם שחת בדיעבד איפילו הוא לפנינו א"צ לבודקו והוא חמה דכיוון דהוא לפנינו הרי זה ממש לכתיחה, יותר תמורה שהב"י כתוב לדעת בעל העיטור אין ליתן על סמק' שיבדקנו כמו דשרי לדעת הגאנונים, והקשה החבאות שור דאיך פליגו הגאנונים ובבעל העיטור בסברות היפות כזו דהה לשיטת הגאנונים הבדיקה חמורה יותר דaicilo אי שחת בדיעבד צריך לבודקו ומ"מ הקילו ליתן לו על סמק' שיבדקנו ולבעל העיטור דקיל הבדיקה בדיעבד איפילו איתא קמן אין צריך לבודקו איך יחמיר שלא ליתן על סמק' שיבדקנו, אבל לפי האמור לעילה יש לישיב הכל ע"ג דהנה סברת בעל העיטור הוא נ"ל דאם דניין על הנחתת ולא על השוחט שפיר סמכין ארוב מצוין אצל שוחיטה מומחין דהוא רוב גמור אלא דהולך בסברא או בחד דרגנא לעילה דאיפילו אם השוחט קמן כיון דלא התחלנו לדון עליו רק על הנחתת לא איכפת לו מה שהוא לפנינו, והוא כעין סברת הריב"ר ז"ל גבי אישתמודענא דהאי אחווה דהאי מיתנה הוא דנאמן קרוב או פסול מצד דלא הוה רק גiley מلتא בעלמא דעדין לא דניין עלי, וא"כ מי שוחט אפי' הוא קמן לא צרכין לבדוקו משום דין דניין עליו אלא על הנחתת ועל הנחתת מהני שפיר הרוב משא"מ, אבל אם נוותין לאחד לשוחט הרוי תסובב הנידון עליו אם הוא מומחה או לא

דוחכל מומחהן שוחטין אע"פ שאינם מוחזקין, אלא דהרא"ש ז"ל הקשה ע"ז דנヒו דהאי אוקימטא דרבינא אידייח שפיר אבל עדין יוכלי לאוקמי במומחהן להיפך מרביבנא ומה שכתב ברא"ש כרבינא במומחהן י"ל לאפיקי איןך דלא מוקי כלל לענין דינא דמנוחין אבל לעולם כונתו לאוקמי להיפך מרביבנא כן כתוב במעי"ט שם עי"ש) ור"ל הכל שוחטין אפילו אינם מומחהן על סמך שיבדקנו וחחיתן כשרה בדייעד וליתא קמן ע"ז תירץ הרא"ש דלא שייך לומר הכל שוחטין במקום צריך עוד אייה תיכון.

ואם נאמר דהאגונים רק מצד הכרע חדש האי דינא דמותר ליתן על סמך שיבדקנו ניחא מה שהעה ה"י בדעת בעל העיטור לדידי' אין ליתן על סמך שיבדקנו מושום דרישתו דנאנדו גםمامצע דברי ריבינה דהינו דבדיעבד אפילו איתא לפניו אין צרך בדיקה "א לאוקמי מתני הכל מומחין שוחטין ובדייעבד שחייבתו כשרה בלי שום תיקון ממש"כ הטו"ז בס"א סקנ"ו דשחייבתו כשרה דמתניתן לעולם משמע עי' איזה תיקון עיי' השיטב, אלום על גוף דברי הטו"ז אני דין הרבה, הנה הפמ"ג שם כתוב דמבדרי הרא"ש דהינו מוקשיותו על הגאונים משמע דלא כסבירת הטו"ז עי' וគונתו דלפי סברת הטו"ז לא הי' קשה קושי' הרא"ש על הגאונים דлокמי הכל שוחטין על סמך שיבדקנו ושחייבתו כשרה בל' בדיקה בליacha קמן דהא שחייבתו כשרה עי' תיקון משמע, ותמהני על הגאון זל' דלפי הבנתו יותר ה' להקשות על הטו"ז מותס' גופא שכטבו "דאין לפרש דידייעבד הוא דשחייבתו כשרה ולא מציא לאוקמי מתני בהכי מושום דקשי' فهو וכולן" הרי דגム דודאי כך היא סברוי דמציא לאוקמי שחייבתו כשרה בלי שום תיקון דודאי כך היא הכוונה בממה שכטבו דאין לפרש דאין לומר דרצונות לפרש שחייבתו כשרה באיתא קמן ועי' בדיקה דא"כ לא חוץר כלל במשנה דין דרוב מצוין אש"מ רק אדרבה בדיקה דוקא מכשורת השחיטה ולא סמכין ארוב וממש כרבינה ובמה פליגו, אלא ודאי פשיטא כוונת התוס' דנקוי האי ושחייבתו כשרה בלא בדיקה בליאתא קמן וא"כ הוה זה נגד סברת הטו"ז, אבל באמת קושיתו של הפמ"ג מעיקרא ליתא דודאי האי דליאתא קמן היא התיקון אשר על ידו יצאו מידי חיוב בדיקה דכיו'ן דליאתא קמן לא מטרפין מה שחייב וסמכין או רובא אבל עיקר סברת הטו"ז קאי על שיטת הבעל העיטור דסובר דאפיקו איתה קמן לא צרך בדיקה עי' כתוב דליישנא דמתניתן קשה לפרש בכחגו'ו, והן אמרת כי גם בזה קשה להלום דברי הטו"ז דמה באיתא קמן לא צרך הלא זה הוא שיטת הבעל העיטור ובדייעבד העיטור סובר כן למה לא יכנסי דינו במשנתנו אלא דיש לפרש כוונת הטו"ז באופן שחייבתו דבמשנה משמע דקאי על האי שוחט עצמו שמירiy ב' ברישא וכיוון דמירiy ברישא משוחט מומחה אך קامر ושוחיטון על איינו מומחה ובשלמא לריבינה דמוקי כן מתני' לא קשי' מושום דכיון דמצרך בדיקה הרי נשאה מומחה ושפיר קאמר ושחייבton של הנני מומחין רק שנחצקו אח"כ שהם מומחין כשרה אבל בלא בדיקה שנשאר איינו מומחץ למומחה אין זה האי דרישא ולא שייך לשון "ושחייבתו" אלא דא"כ כוונת הטו"ז אז באמת קשה לעליו גם מותס' כנ"ל דהא התוס' רצוי לאוקמי מתני' כן דהכל שוחטין מומחין ושחייבton כשרה באינו מומחין וליתא קמן ולא עוד אלא דרבינה גופא האי וכל קאי גם איינו מומחין ובלא בדיקה וכמו שמדיקין מלשון ושחייבton הינו אותן מומחין כמו כן מצינו לדיקק לשון וכולן דקאי ג"כ האני דלעיל لكن דברי הטו"ז צ"ע להבינים.

ונהדר להא דקמן לא נאמר כתו"ז גם לדעת הבעל העיתור
היא מסתבר לומר דעתך בהא כשיטת הגאנונים דמזור ליתן על
סמק שיבדקנו ודלא כדעת הבעל בעיתור אלא דלפי

שחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מחייב בהכי מושם דקשי' לה
וכולן" והא באמת.cn הוא לא לדעת הגאנונים דודוקא בדיעבד שחייבתו
כשרה ולא מצי לאוקמי מותני' בהכי מושם דקשי' להו הכל דמשמע
בלא תיקון ולידיהו צריך ל晖יקו של בדיקה וגם אין הפרש הכל
מומחה שוחטין דהא באמת גס איןנו מומחה מצי שחית על סמך
шибדקנו. ומוניך חומר הנושא עלה בדעתינו לפреш דברי הב"י עפ"י
מה שיש להעיר בדברי התוס' שכתו דהוה מצי לאוקמי מותני'
בhcici כנ"ל דהה הש"ס מסיק דהני אמראי פליגי אתרתי לשנא
דרבינה ובשניהם לקולא ואם נפרש שלא הקילו הן במומחה והן
במוחזקן רק בדיעבד דלייא קמן אבל לכתהלה צריך בירור
בשניהם וכדעת הגאנום.ac לא מצי אוקמי מותני' בהכי דהא
הכל ע"כ לאתו' אתא דבר מה ואיך נאמר הכל מומחה מוחזקן
שוחטים פשיטה מאן לשוחט אי לאו מומחה ומוחזקן, ע"כ דכוונת
התוס' לפ"י מה שאמרו בגמ' דפליגי אלישנא קמא וס"ל רוב מוציין
אצל שחיתה מומחה אбел במוחזקן מצי סברין כרבינה דלא צריך
כל מוחזקן ואז שפיר הוה מצי לאוקמי מותני' הכל מומחה שוחטין
ע"פ שאינס מוחזקן כרבינה ושחיתתן כשרה קאי איאנו מומחה
וליהיא קמן כ"ל ולכון ע"כ צריכין לפреш דכוונת הש"ס בכהה שאמרו
דפליגי ארבעינה וסביר רוב מוציין אצל שחיתה מומחה היינו אפילו
לכתהלה אין צריך מומחה ולפ"ז לפ"י מה חיישין שב לא צריכין למימר
דרבינה פליגו וס"ל לעולפי לא חיישין שב לא צריכין למימר
דס"ל במומחה ומוחזקן דאפילו לכתהלה לא צריך לבדוק אלא
בשניהם רק בדיעבד סמכין ארוב ומ"מ לא מצי לאוקמי מותני' בהכי
מושם דל"ל לרבות בהכל דמתני' מיד' כיון דלכתהלה צריך מומחה
ומוחזק, וזה אפשר כוונה הב"י דיל' דההთס' לא כתבו דבריהם אלא
לפומ האי צד דפליגו הני אמראי רק אלישני קמא וرك במומחה
אבל במוחזקן ס"ל כרבינה ואז ודאי צריך לומר דמומחה ומוחזקן
לא צריך אפיקו לכתהלה אבל לפ"י מה דמסיק דפליגו אתרתי לשנא
לא צריכין לומר דמקילן אף כתהלה רק מכרעין לבבי תרתי
ליישנא דרבינה הן במומחה הן במוחזקן בדיעבד ולא לכתהלה,
זה הוא מה שנלפענן"ד לישב דברי הב"י אולם דעת כל האחرونים
בשיטת התוס' כפושטם דס"ל לדינא דאפילו לכתהלה לא צריך
מומחה והנה הרаш יוסף ז"ל כתב לדעת התוס' קשה ליישנא דגמי'
דבמומחה קאמר רוב מוציין אצל שחיתה מומחה ובמוחזקן קאמר
עלופי לא חיישין דמשמע דלא חיישין כלל אבל במומחה ליכא
רק רוב, וכזב דעת' התוס' דלעולפי לא חיישין אפיקו ברגיל
להתעלף כדעת הב"י אליבא דרמב"ם ואע"פ שלא התיר רק בדיעבד
התוס' סביר דאפילו לכתהלה לא חיישין עכט"ק עיי"ש ולפי דעת
אין הדברים מוכרים כלל כי ליישנא דש"ס מדוקדק היטב לדגב
מוחזקים אפיקו ידעין דלא שחת מעולם לא חיישין לעילוף מושום
דרוב ב"א אם מתעלפים لكن קאמר לעולפי לא חיישין ולא מצי
קאמר רוב מא"ש מוחזקן אבל במומחה צריך להיות דוקא מומחה
אלא אכן אומרים דמסתמא כל העוסק במלאת הזבחה מומחה
זהו لكن קאמר דרוב מוציין אש"מ ודוק.

שיטה ה' הוא שיטת הגאנונים מובה ברא"ש שלאណדו הנך אמרוראי אלא מסוף דברי רבינא ורך בלייטה אקמן סמכינו הרוב מצוין אצל שחיטה מומחין אבל מ"מ שרי ליתן לאינו מומחה לשחות על סמך שיבדקנו אה"כ כיון דאי נמי מישתלי התירה קאכל, הנה כפי הנראה מדברי הרא"ש חדש הגאנונים האי דינא דמותר ליתן על סמך שיבדקנו אה"כ כדי לקיים הפירוש אשר שללו התוס' דהינו דלהני אמרוראי רק בלייטה אקמן סמכינו ארבע מצוין אצל שחיטה מומחין ומ"מ לא קשה קושי התוס' דא"כ לאוקמי הכל מומחין שוחטין ובಡיעבד שחיטיתן כשרה באינו מומחה וליתא קמן דביחci א"א לאוקמי דהא גם אינו מומחה שוחט לכתחלה על סמך שיבדקנו ולכן שפיר אמרル הש"ס דנאדו מהני אוקימטה

לא שיק הכא לדיני שחיטה ומה בעי בהאי דיןא הכא דבשלמא אי סובר קדשים דמי ואתה לאשמעין דמ"מ מותר לשחוט וב███ן ארוכה ולא חישין שמא יגע בשער שפיר שיק זאת לענין שחיתה אבל אי לאו קדשים דמי ולא בעין סכין ארוכה אין עניינו לבא, אמן אם אמר דחא עיקר לאשמעין דיןא דסיפה דשחיתות כשרה בקדשים וחולין דרישא אגב גרא דסיפה נקטה, שפיר מצין למייר דעתך לאשמעין דחולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדשים דמי ע"ג דלא שיק לבאון כיון דדין אגב גרא נשנית, משא"כ אם התם עיקר והכא קדשים אגב חולין נקט ע"כ צרייך לאשמעין ברישא דחכל שוחטין דין השיק לשחיטה דוקא ודוק' היטב. שוב מצאתי בדברי בראש יוסף.

בסוף העמוד רשי"ד מותר לכתלהanca להאי נראת דעתות הדפוס איך הכא וצריך לציין "מוורתת" וכי ארישא דבריתא דשחיתות כתמי מורתת וכותב רשי"זיל דהאי מורתת ע"כ לכתלה היא ע"ג דשחיתתו כשרה דמתני דיעבד, ומצתתי אח"כ בהגנות מהרש"ש שהגיה כן, שוב אני רואה דיש לקיים הנירסא שלפנינו ולומר דכוונת רשי"זיל לומר דלא תימא דוקא בשחת בהמת ישראלי דמותר ע"י חוות כיית שליא פסיד בהמה אלא אפי' שוחט בהמת עצמו כדי למכור לאחרים מותר ליקח ממנו לכתלה ע"י חוות צית ונตอน לו ודוק'.

הרא" ש"ז הביא בשם הלכות אי" דשחט ולא בירך שחיתתו פסולה, ותמה בהג"א שלא אישתמי לנו בשום דוכתא דמש"ה הוה שחיתתו פסולה, ובאמת בייתר הול' לדחא שנינו למון דזרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה בדרכה השחיטה כשרה, הרי בפירוש דין הברכה מעכבות, עיין ברמב"ם ריש' השחיטה של' ואם לא בירך בין בשוגג ובין מזיד הבשר מותר, עכ"ל וכותב היכ"מ וכן בהגמ"י לאפוקי מאלדד הדני אתה דפוסל השחיטה בא בירך, והנה מדוקן דבריו ושל רבנו הרמב"ם זיל אנו למדין טעםא דמן דפוסל כי לא על חנם נקט הרמב"ם הבשר מותר ולא סתם שחיתתו כשרה, והנראה ביה הוא, דהנה כל ברכות המצוות אינם אלא מדרבנן מבואר בברכות ט"ז ועיין בהגנות מהר"ץ חיות שס, ושגור בפי האחרונים דהטעם שתקנו חז"ל לברך על כל מצוה עבר לעשיתין כדי לעורר הכוונה כן כתבו הנג"ב ואשר האחרונים, ואני לא כן אדמה דהרי לא תקנו חז"ל ברכת המצוות רק במצוות שבין אדם למקום ולא במצוות שבין אדם לחברו וכן כתוב הרמב"ם זיל בפי"א בהרכות ה"ב וז"ל: וכל מ"ע שבין אדם למקום בין מצוה שאינה חובה ובין מצוה שהיא מברך עלי' קודם עשייתה עכ"ל ואם נאמר דתיקון הברכה מושום כוונה נגעה בה אז יותר ה"י הסברא להזכיר ברכה בצדקה בקרח חולמים והכנתת כליה וכדומה מתיקעת שופר ושאר מצוות שבין ד' קעביד דאל"כ לא ה"י עושה מעשה זו מוכחת דלים מצוות ד' קעביד דאל"כ במצוות שבין אדם לחברו רק שאין בה שום צורך ותועלת משא"כ במצוות שבין אדם לחברו רק ע"י הברכה ניכר שעושה לשם מצוה ואפ"ה לא תקנו בהן ברכה, ואל תשיבנו דבמצאות המכון משא"כ במצוות שבין אדם לבין המקומות כיון שהגנו התקלית המכון לאו מידי קעביד ולא יצא כמו שופר או תפילין אי לאו הכוונה לאו מידי קעביד ולא יצא שתי תשובות בדבר חדא מה נאמר למ"ד מצוות א"צ כוונה ויצא נס בלא כוונה למצווה, ועוד להלא הרבה מצוות כמו שחיטה וטבילה וכדומה דליך ע"פ' בא כוונות מצוה ואפלו דרך מתעסק השגנו התקלית דהנדה טהורה והנשחת מוכשר לאכילה ולמה תקנו שם ברכה, ע"כ תאמר דאפ"ה תקנו ברכה כדי שיעשה המצווה בכוונה ויקבל שכר על עשיית המצווה לשם המצווה א"כ מכש"כ דהה"ל לחז"ל לתקן ברכה בנטיגת צדקה וכדומה כדי שיתן לשם מצוה שזו השית', لكن נלפנען דטפ"י מה שכתבו ספרי הקבלה דיש

מה שabajar לפניו בטעמא דשיטת בעל העיטור כנים דברי הב"י במה שהעmiss בשיטת בעל העיטור דלא יבין לי על סמק שיבדקנו, עיין לקמן, ולכן היותר מחוור בזה הוא ממש"כ הרא' יוסף דהנאנום לאו מצד הכרע התוס' חדש דין ואקו"ש הרא' התוס' לא קשה להו בלא"ה דכוון דלא ניחא להו וכולן תו לא קשה מה טעמא לא אמר זה כזה עי"ש שוחחיכי כן מדברי הרשב"א וא"כ מילא גם לשיטת בעל העיטור מצין לימייר כן ועיין עוד מה שאכתב لكمו בשיטת בעל העיטור בס"ד.

אולם יש להעיר על שיטת הגאנום זיל דלפי שיטות דהני אמוראים מכיריעים הם דלכתלה צריך מומחה ומוחזק ובדיעבד סמכין אוrob למה לא אמר הש"ס להיפוךណאדו מאוקימות דרבינא משום דעתה להו דבעין מוחזקין ומומחין לכתלה ומ"ה לא מציא לאוקמי כרבינא דהא הכל מוקמי דמתני עכ"ל לרובי אתה ומה מרובה אי הכל מומחין ומוחזקין דוקא שוחטין לכתלה והוליל להש"ס דפליגו ארביינא בחומרא בהני תרי לישנא וניהו דליקא נפקותא לדינא אם נאמר דפליגו אמורומיין לקולא או איינו מוחזקין לחומרא אבל הטעם דלא מוקמי מתני כרבינא יוטר פשוט ומסתבר אי ה'י אומר דפליגו בשניהם לחומרא דזא לא מציא לאוקמי רישא דחכל משא"כ עתה שאומר דפליגו לקלוא שפיר מוקי הכל דרישא וגם שחיתתו כשרה דסיפה אם לא שנחיש דין יוסף דרישא סמך שיבדקנו, וממש"כ לפ"י מש"כ בשם הרא' יוסף דרישא מצד כולן דמתני נאדו דזק גдол הוא וצע"ז.

שיטה ה' הוא שיטת בעל העיטור דהני אמוראי נאדו גם מאמצע דברי רבינא דאפיילו אי איתא לפניו א"כ לבודקו ושחיתתו כשרה בדיעבד בלבד בדיקה, עיין לעיל בד"ה "תוס' ד"ה" ואם שחיתתו בודקי אותו" שכתבתה להסביר טעמא דשיטה זו משום אדם דין על הנשחת סמכין אוrob דתלי' במעשה משא"כ אם דין על השוחט, ולפיכך יפה כתוב הב"י בשיטת בעל העיטור דין ליתן על סמך שיבדקנו דהרי כבר דנו על השוחט ואוקמו על החזקה שלא למד שוב אי אישתלי ולא בדק אסירין גם בדיעבד את הנשחת, אלא דפל"ז ה' לנו אוקימאה מרוחות ואפיקו וכולן דמתני אתה שפיר דחכל שוחטין מומחין דוקא שוחטין ואפיקו על סמך שיבדקנו איינו רשאי ליתן ושחיתון כשרה אם שחטו בדיעבד ולא צריך בדיקה וכולן שוחטו על סמך שיבדקנו וליתא קמן לבודקו צריך אחרים רואין במקום דנתנו לו על סמך שיבדקנו אדם יש אחרים מומחין רואין אותו למה יתנו לו על סמך שיבדקנו אם לא שהוא בדרך הזדמנות והוא דחוק בלשון ואחרים רואין אותו דהה"ל ואחרים רואו בלשון עבר, ומדאמר בלשון הוה משמע דברונה עומדיין שם לראות, ודוק'.

וזע Adams נאמר דלא כב"י בדעת בעל העיטור אלא דבליתא קמן לא צריך לאחרים רואין אותם וכשר מטעם רוב יש אתנו לפרש טעמא דבעל העיטור עוד באוף אחר, והוא עפ"י מה שכתב הרשב"א זיל בריש ספרו תורה בטעמא דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין משום דגס האינו מומחא מציא שחיט שפיר ולכן מהני הרוב אפיקו נגד חזקת איסור דבמה, ולפ"ז יש חילוק אם אנו דין על השוחט או על הנשחת, Adams אנו דין על השוחט ליכא רק רוב פשוט לכן צריך לכתלה לבודקו אבל אם שחיט שפיר ואנו דין על הנשחת, סמכין بلا בדיקה אפיקו הוא לפניו דהוא רובה דרובה ודוק' היטב.

תוס' ד"ה חולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדשים דמי האי טעמא הוה מציא לימייר נמי לישנא קמא עכ"ל ונלפען"ד ליישב בטוב טעם דלאכו' למה לא נאמר דהא גופא אתה לאשמעין דמי לכון שוחטין אפיקו טמא ולא סכין ארוכה אלא דזה א"א לומר משום דזה

לא שחת רובה דזאת אינו תלוי בברצונו וודעתו ותירץ דמסתמא יבדוק בסימנים מיד ואם ניתן שחת כשיור ישלים החתק טרם שיעור שהי"י - אבל לפ"ז נצחה תמייה רבתא איך הוקע האי דינא דרבא בש"ע להלכה לדין דאוסרין כל שהי' אפילו משחו.

והנראה לפ"ד דהרי لكمן כתבו התוס' דין בדיקת הסימנים לאחר שחיתו אלא מדרבנן מושום דרוב פעמים שחת שפיר אבל הרשב"א כתב דהוא דאוריתא מושום דרובא לתלי' במעשה הו ולא אלין בתירה - ואומר אני דלפ"ז אם אנו רואים שנחטו רוב הסימנים אלא דאנו מסופקים מתי שנחטו אם בב"א או בש"י בinityים שוב אמרין דרוב פעמים שחת שפיר ולא צריך להשלים אח"כ דין כאן חזקה שלא נעשה מעשה דהרי המעשה מונחת לפניו שנחטו הסימנים כולן או רובן ועל הספק אם בב"א או באיזאי שפיר מעיד הרוב דשחט שפיר דבב"א נעשה ודוק' - עיין لكمן דף ט' אריכות בעניין זה.

הרמב"ם ז' בפ"ד מהלכ' שחיטה פסק דאפילו מומר לאחד משאר עבירות צrisk בדיקת סכין, ותמהו עליו הא מומר לד"א לא הוה מומר לכ"ת, הנה לפען"ד הרמב"ם ז' נשמר מקושי' ז' דהוא ז' אילינו מפרש הא דאמרו בגמ' מיטריה לא טרכ כפריש"ז ז'adam ימץ הא הסcin פגום לא יחוור אחר סcin אחר רק מפרש מיטריה לא טרכ לבדוק יפה ומישב באזה מה דקsha בגמ' לפרש"ז דהה מיני' ובמי הש"ס ברייתא דחמצן של עובי עבירה מותר מיד מפני שמלחיפין הרוי דטريقין להנצל מעבירה וכאשר הקשה כן הריטב"א ז' בליחדו ונדחק לחلك בין טרחה לטרחה אבל לפ"ז פירוש הרמב"ם ניחא דמחמת קלות דעתו לא יתריח את עצמו לבדוק כראו' ומקלו יגיד לו שהסcin יפה וכאשר כתב כן הפ"ז בטעמא דהילכ' א' דנסים לא ישחטו לכתהלה מפני שדעתן קלות והכוונה דישחטו אלא בדיקת סcin כראו' דזה צrisk הבנת הלב ויישוב הדעת והמה יקלו לבדוק בהעbara בעלמא עי"ש ואם נפרש כן יפה פסק הרמב"ם דזה"ה במומר לד"א דעכ"פ קל בדעתו הוא ולא יתריח לבדוק הסcin כראו' דהינו בדיקת סcin אחריו פגימה שאינה אוגרת אלא נרגשת שאינה אלא מדרבנן כאשר ביארתי בקונטראesi הלכה למשה ועיין لكمן זהה במקומו ובפרטיה בארכות בודאי דיש חשש שכ העובר עבירה מיקל בבדיקה זו, והא דנקט הרבה מומר לנבלות לאשמעין דאפילו מומר לנבלות סגי בבדיקה סcin ולא חישין לקלול בשחיטה עצמה דלא אמרין דש ב' בתירא דמי' לי'.

אולם גם לפי דרכו של רש"י ז' יש מקום לישיב דקדוקו של הריטב"א הנ"ל שלא תקשי מחמצן של עובי עבירה דהא דקאמר מפני שהן מחליפין הכוונה שמחזרין אחר החלפה אם ימץ בנקל להחליף ללא טרחה יתירה וכן בסcin ודאי ממי מחזרין לתקנו או להחליפו לאחר מכן אפשר בנקל אבל אם לא עלה בידם התקינו או החלפה הכא והכא עושים בעבירה אלא דבחמצן מירידי דלא ידעין בודאי דאית להו חמץ שעעה"פ רק ספק הוה שמא נשאר להם ולכן מהני הא דמחליסין לעשותו ס"ס דשמא לא ה' להם חמץ כלל, ואז אף או לשׂו אחר הפסח, ואם מיד מש דיליכא שיעור לisha ואפי' שמא לקחו מן הנקרי בכיסף, ואת"ל שהי' להם חמץ שמא עלתה בידם להחליפו כי המה מחזרין להחליף אם אפשר, אבל בשחיטה דאייכא חזקת אישור ודאי לא סגי לנו בהא דאנו אומרים שהשתדלו לשחות בסcin יפה דשמא לא עלתה בידם, ובדברנו אלו מצאתי מקום לישיב מה דתמונה האחוריים ז' למזה השמיינו הפסיקים האי דינא דחמצן של עובי עבירה מכל וכל, ולפי האמור יול'adam הביריתא את' הכר"ש חמץ שעעה"פ מותר מה'ת אלא דקנסא קנס לכאי יש לתמונה אי מירידי דלא ידעין בודאי שיש לו חמץ א'כ בלא'ה מותר לכל ספק דרבנן להקל, ואי דaicא ודאי

לייזהר מאד שלא לכבד ולהוקיר תשמייש המצוות דנראה בע"ז ר"ל שמכבד עצ ואבן ומה"ט אומרים בהשותנא כשמסלקין הד' מינים למען דעת כל עמי הארץ כי ד' הוא האלקים אין עוד להורות שלא נטעה ח"ו לכבד את הד' מינים כי תשמייש מצוה נזקרים ואין בהם מושום קדושה ורק מפני כבוד המצוה יתרברך אנו נוטלים ומחבבים אותם בשעת קיום המצוה אבל לא חלילה שיגיע להם אזיא כבוד או חיבור, ולכוונה זו כיוונו חז' לפען"ד בתיקון ברכה עבר לעשית המצואה לשலול כל כבוד ויקר למעשה וחוץ שעשו בו המצואה, וממש"ש שיש לחש בזה במילה ושהיטתה שלא יהיה' כמל לשם הר גרים ושותט לשם הרים וכדומה.

ולפ"ז יש לומר דבעל הלכ' א' הי' החש דמאי שתקנו חז' ברכת השחיטה והוא היזד ולא בירך הרי יש לחוש שם שחת לשם אחד מכל הני שמנה התנא בפ"ב ולכן פועל השחיטה, מצד תקרובות ע"כ אבל בארכ סcin והלכה ושחטה כדרכה ע"פ שלא בירך כיון דנופל החש שחת לשם ע"ז או ד"א ממילא השחיטה כשרה דלא בעי כוונה אלא דהרמב"ם ז' לא סל האי סברא וכדי לשלו זאת כתוב הרמב"ם דהבשר כשר לא מיבעי השחיטה ודאי לא נפלת בכך מה שלא בירך אלא גם הבשר כשר ואין לחוש שנאסר הבשר מחתמת הרהור ע"ז נכון וברור.

דף ד' ע"א גמ' ולאבי קשי' סיפא אמר לך יוצא ונכנס נמי בא וממצו קרי לי', ולרבא קשי' רישא אמר לך יוצא ונכנס נמי כעומד על גבוי דמי עכ"ל, הא דקאמר לאבי דיויצא ונכנס בא וממצו קרי לי' ולרבא קאמר דיויצא ונכנס כעומד על גבוי דמי, הינו מושום דודאי יש חילוק בין יוצא ונכנס לא ומצו לדינה כמו שਮוכח מהני מתניתיא דע"ז דלבבי יי"ג יוצא ונכנס שרי לכתהלה ובא וממצו דוקא בדיעבד ولكن מוכרכ לומר לאבי דהאי בא וממצו באמת יוצא ונכנס ובעוד שהוא יוצא ונכנס בה וממצו עוסק בשחיטה או בא לבסוף השחיטה, אבל לגבי רבא הנפק הוא דמלישנא שעומד על גבוי א'א להכニיס יוצא ונכנס אבל קאמר לדידנא שווין הון דמהה לי עומד על גבוי או יוצא ונכנס דדמי להדי לדינה ובשניהם שרי לכתהלה כמו שניינו גבי יי"ג דיויצא ונכנס לכתהלה נמי שרי וכאשר כתב הלב אריה לעיל לרבא דנירוז דמודה להליך דקאמר אבי הכא נגע והתס לא נגע אבל הוא סובר דביויצא ונכנס מירתת כ' כ' כמו בטומד על גבוי ולכן קאמר לישנא "דدم" ומה ראי' למה שכותבת ליעיל דהא עומד על גבוי דקאמר אינו שוחט מומחה המבין אם נשחט קרוי אלא אפי' איןש דעתמא אשר הכותי יה' מורתת ממשו, האם נאמר שעומד על גבוי פירשו כמו אחרים רואים אותו דמותני' שמעמידן על השחיטה א'כ לא צrisk כל לטעמא דמירתת ואיך קאמר דיויצא ונכנס על גבוי דמי הא לא דמי כעומד לדני דיויצא ונכנס אם מהני הוא מיטעם מירתת ועומד על גבוי היא עדות של מומחה שפה שחט הכותי, אלא ודאי כמש"כ, ולפ"ז לכאו' תמהני על לשון רש"י ז' ד"ה כעומד על גבוי דמי ז' ועומד על גבוי דקANTI תנא הינו יוצא ונכנס עכ"ל אשר מזה נרא דריש' רצה לפרש האי דמי כמו כמי קרי לי' דלעיל והוא פלא דאייך יקרה יוצא ונכנס למשון עומד על גבוי, ואולי כוונת רש"י ז' במא דקאמר הינו יוצא ונכנס לומר אכן בהאי עומד על גבוי מעלה יתרה מיזא ונכנס דאינו כמו אחרים רואים אותם ומビינם רק עומד על גבוי בעלי' להשגיח על מעשייו או אינו מבין כלל מה שעשו רק שייה' הכותי מירתת כמו ביויצא ונכנס, אח'כ מצאתי ברטיב"א ז' שכותב דמש"ה קאמר לבבי רבא דמי ולא קרי לי' משום דיויצא ונכנס לא מצא קרי לי' עומד על גבוי עי"ש וננהANTI ודו"ק.

גמר' גופא אמר רבא מומר או"ג לתיאבו בודק סcin ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו וכו' הקשה הרשב"א ז' דהרי אמר לפקון דף ט' ע"א דלא בדק בסימנים נבלה ואיך סמכין אמור דילמא

הינו אפיו אם יכולם למכור חמץ לצרכיazon ג' כ' אינם מבערין ומוציאים החמצ לאחיה^פ להחליף אם אפשר אבל אם לא ימצאו מי שモחרף עמו בlij הפסד אוכלים אותו בעצמו דמפני הפסד יעברו גם על אכילת חמץ שעעה^פ דאל'כ' למה לא ימכרו אותו קודם הפסח בזול ומלשון הבריתא מוכח דמיירי בערבי עבריה كانوا דאל'כ' ליל טעמא דמפני שמחליפין דהא אפיו לא ימצאו מי שיחליף עמו שהוא יקחו בגין פת מוכרי וימכרו את שליהם בזול כאשר יוכל כיון שלא חמידו על אכילת חמץ בשום אופן וכיון שאמר מפני שהן מחליפין הרי מבואר דדוקא כשהמלחיפין אינם אוכליין אבל אם לא ימצאו להחליף יאכלו בעצם וכן יתנו לאחרים וזה ברור בס' ז.

ע"ב רשי ד"ה מפני שמחלפיין בסה"ד ו"א שאף לעצמו שר' ויטוות הווא בידם דא"כ מצין דמים לחמצז בפסח, הנה דברי רש"י ז"ל תמהין לפום ריהטה וכאשר תמהו עליהם בתוס' דהא לכתתלה עכ"פ אסור להחליף וראיתי בשו"ת ק"ז בעל החת"ס ז"ל א"ח סי' קי"ב וביתר ביאור בחדושיו לחולין כאן דכוונת רש"י ז"ל כי הי"א המה שיטות הרמבי"ז ז"ל בפ' השוכר דהחלפיין מותרין משום דין אלו דמיון של אישור הנאה וכדברי הירושלמי קדושין על המשנה דמכרן וקדש בדמיון מקודשת וא"כ ילכא אישור בהחלפה או במיכירה ושפיר קשי לי לרשי"א כ"כ מצין דמים לחמצז בפסח דהא שרי לכתתלה למכורו אלא דבאותו הרמבי"ז ז"ל נשמר מזה כמו שכ' החת"ס דעתמא דהא מלטא הוא משום דא"א למכוור דין לו בעעלים והמעות שקיבלו מחנה או גזל הוות, וכן תראה שמה"ט דהה הרשב"א כאן קושי" רש"י על הי"א דא"א למכוור דין שלו ולא כמו שדחו התוס' דברי רש"י בכתבם דין זה דיווקה דלכתתלה אסור למכוור דזה ודאי ליתא דאם עבר אישור תורה בהחלפה עצמה אז מילא אסרו חכמים החלפיין כי היכי שלא להנות מתאיסורה וכאשר נבר בא"ד הדבר לפניו בסוגי" דסכך של ע"ז עי"ש ולכן מצד הא שפיר הקשה רש"י ז"לadam החלפיין מותרין אפילו מדרבנן ע"כ דלא עבר אריסורה במעשה החלפה וא"כ מצין דמים לחמצז, אלא דנפרדים דברי רש"י ממש"כ הרשב"א דין זה מכירה דין שלו, אלא דעתית הי"א שהיא שיטות הרמבי"ז ז"ל נפרכת כאשר הארכתני בכמה מקומות עיין בספרינו שביבי אש במס' פסחים ובגיטין עי"ש ודוק".

תוס' דה מותר מיד, וכו' א"נ כפ"י ר"ת דרבנן מיר' וכו' והשתא אתה שפיר וכו' ומותר מיד דקאמר היינו כשיעור לישע עיין ב מהרש"א ובפ"י דבריו בראש יוסף דודוקא מיד קאמר דמותר דהינו כלazon שנמצא בזק בידו אבל לאחר שנמצא פט בידו אסור משום פט עכ"ם דודוקא לא החליף פט בזק להנצל מאיסור פט עכ"ם דמייטה לא טרכ ולחלות שהי' לו בזק והחליף בזק ואופרו זה לא אמרין דכל מה שנמצא בידו עתה תלין דכך ה' לו והחליף עי"ש ואני בער ולא אדע אדם לא ידעין שנשאר לו ח�ץ או שנתחמצז לו עיסה בפסח מהיכי תיתני ניחוש בפרט אי הברייתא הכר"ש את' דחמנץ שעעה"פ אין אלא קנסא דרבנן בעלימא ולא עוד אלא אפילו אי את' קר"י דאيكا חש דארויותא מ"מ איך קאמר דודוקא מיד איסור אבל כשייש לו פט אסור אפילו אחר לישע ואפ"י דהא לגבי איסור פט עכ"ם פשיטא דספקא מותר ואמרין דשמא לא נשאר לו חמן ולש ואופהacha"פ כדרכ' כל הארץ, אבל לא קשי' דאם נאמר דלא ידעין אם נשאר לו חמן איך מביא ס"יעטה לרבעא לפי מה דקאמר בגמ' ודאי מחייבין אין הפירוש דודוקא מצאו להחליף אלא דודאי מחייבין להחליף אבל הא ודאי לא ברירא לנו דודוקאי מצאו מן דמחליף להו, אלא דסגי בהא דודוקאי מחייבין להחליף כיון דאيكا ס"ס שמא לא נשאר להם חמן ואמנם נשאר הלא מחייבין להחליף ושמא מצאו מי שהחליף להם אבל כאן

חמצ' להאי עובי ר' מה מהני סברת מחליפין כיון דעושה רק
 ספק כנ"ל וספק במקומות חזקה הלא הסכימו האחוריים אבואר
 גם באיסור דרבנן עיין בפרק י"ד סי' קי' ובשאר אחרוניים מה
 שלפלו בזה, אולם "ל דריש לשיטתי" באמת ספק במקומות חזקה
 באיסור דרבנן שרי ולכך שפיר מציא את' האי בראיה אמר' שמייר'
 בדאית ל' חמצ' ודאי ומ'ם סמכוון להקל שמא עלתה בידו להחלה'
 כיון דודאי מחזיר להחלה', אבל לדין דל' בהא קר'ש באמת אין
 לדין זה מציאות דאי ספק הוות אי נשאר להם חמצ' שרי בלא'ה
 מכח ספק דרבנן ואי ידעין דה' לו חמצ' ודאי לא מהני סברת
 מחליפין דס'ס הוה ספק במקומות חזקה, דהנה בראש מביא
 הש"ס פלוגתא דרבנן ור'ש במקווה שנמדד ונמצא חסר דلت'ק כל
 טהרות שנעשו ע'ג בין ברה'י ובין ברה'ר טמאות ודאי ור'ש אומר
 ברה'י תולין וברה'ר טהור ומסיק דשניהם למדודה מסוטה ור'ש
 יליף סוף טומאה מתחלת טומאה מה תחולת טומאה ברה'ר טהור
 אף סוף טומאה כן ורבנן סברו דתחולת טומאה אכן חזקת תורה
 ובסוף טומאה אכן חזקת טומאה, והקשרו שם בתוס' וכי ליל'
 לר'ש חזקה עי'יש שנחדרקו אולם מדברי הרשב'א ז'ל' كان בחולין
 לקמן ד' ט' ד'ה א'ל אבוי' למזרני ישוב נכוון לקושי החותש', וזה
 עניין חזקה אינו אלא במקומות שמשתפקים מותי יצא הדבר מחזקתו
 בהז' לפינן מנגע דmockminן אחיזה דמעיקרה אבל אם נעשה איזה
 מעשה לסליק החזקה ורק אנו מסופקים אם נעשה כראוי' או לא
 לא שייך לומר דאוקמי אחיזה ולומר שלא נעשה מעשה אבל כל
 ספק במקורה התירה התורה בלא'ה, עי'יש היטב, שכתב הרשב'א
 דזה טעמא דר'ש דמתהר ברה'ר אפי'לו נגד חזקת טומאה, ולפ'ז'
 נאמר דפלוגתא האחוריים אי ספק דרבנן במקומות חזקה להקל
 או להחמיר תלוי זה אמן נאמר דגם בספק במקורה מוקמינן
 אחיזה לעשותו כודאי דלא נשתנה אז גם בדרבנן להחמיר אבל
 אי ספק במקורה מגרע החזקה רק שרי מטעם דכל ספק במקורה
 שר' מה'ת א'כ בדרבנן אמרין להיפוי דספק שמא נשתנה הדבר
 מהני להתир, וזה ברורו בס'ד, ולפ'ז' ר'ש לשיטתי' שפיר מהני ספק
 החלפה להתיר חמץ של עובי עבירה הגם דודאי נשאר להם חמצ'
 אבלannon דפסקינו כרבנן בגין מבי מקווה ומוקמינן אחיזה במקומות ספק
 במקורה לכא להאי דינא דחמן של עובי עבירה שום מציאות
 ולכן השמיותו הפסקים, ודוק' היטב.

ע"ש תנוי דמסיעו לך חמצץ של עובי רערער עכירה מותר מיד מפני שהן מחליפין, פירש"י שאין מבערין מפני הפסדן, והקשה בת"ח ובר"י ואיזה סיועתא איכא לרבע דהא החשוד על ב"י הקל לא חדש על אכילת חמץ שעעה"פ החמור עי"ש וצרכינן אנו להוציא לפאר הקושי" דנvhו חדשונם נמי ליהנות מחמץ כי ע"כ לתוכלי זה אין נט מעברין החמץ כדי ליהנות ממנו אחר הפסח אבל עדין אכילה חמור מהנהה לא חשידי והה"ה להכשיל אותן באכילת אישור, וניחו דלא פאי מה שכתב הרاش"י יוסף ל�מן בד"ה עוד אבאר לך דהא דלמחלייף אסורין לו החליפין הוא דוקא במחליף עם נקרי אבל במחליף עם ישראל לא דהמעות שקיביל מישראל גזל או מותנה הוה עי"ש, וא"כ לכאי יש לנו רמה דמה לי. מחליף עם נקרי או ישראל דבכוב"כ עבר רק אחד לאיסורה דבמחליף עם הנקרי עבר אדוורייטה בהחלפה עצמה דנהנה בשעת המקה בקנין החליפין ובמחליף עם ישראל ניהו דעבר אלפני עור להכשילו אבל לעומת זאת לא נהנה מאיסורה. אבל זה איינו חדאAdam יודע כל זאת אז יודע דעבר אישור גזל וגם אלףני עור לדלהכשיל אחרים באכילת אישור חמור כמו אכילת עצמו, ולכך שפיר נתחשו.

אבל לפי מה שכתבנו בדברו הקודם ל^{ק' מ} זהה הדברים מפני שהן מחליפים אין הכוונה לדודאי מוצאים להחליף אלא שימושדים ומהירות להחליף אם אפשר, והנה מה שאין מעברין מפני הפסדן

ודרש כי חרס היא למיעוטי ערלה וכ"כ הרוי דמה"ת אין תופסין דמיון והותס' לא בקש יותר אלא להוכיח דאיقا הרוחה רבה בין החמצ לחולפיו ואם גם מדרבנן שרו החליפין אז התמייא יותר גדרולה על רשי"ז"ל שכתר דאיין כאו אלא הרוחה פורטא דאיין לומר דכונת התוס' דלא נאסרו החליפין למחליף מה"ת דזה פשיטה כיוון דאיין תופסין את דמיון מה לי אחר ומה לי הוא אלא ודאי כיוונו התוס' למה שכתבנו דאם החליפין ה"י מותרין לגמרי למחליף אף' מדרבנן לא קשה מידי על רשי"ז"ל דשפир כתוב דליך אלא הרוחה פורטא כיוון דההחלפה עצמה אית' ב' איסור DAO-ריאיתא ולכן כתבו התוס' דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן ר"ל מעשה ההחלפה נמי רק מדרבנן והטעם משום דגזרו על החליפין וממילא לא עבר בהחלפה איסור תורה והוה הרוחה גדרולה ולא פורטא ולכן הביאוראי' מרשי"ע"ז דהחליסין אסורן לו מדרבנן אבל רשי"ז"ל הי' סובר דהאי איסור שאסרו רבנן החליפין לא מבטל איסור של החלפה והוא פלוגת' ישנה אם ע"י רבנן נשנתה הדין תורה ויש בזה כמה דעות ואכ"מ להאריך בזה.

ובזה תבין גם מה שכתבו התוס' אח"כ וז"ל: ונראה שפושט לרשי"ז' אסור מדרבנן מכמה שכתב כאן דא"כ מצין דמים לחמצ בפסח ואין זה דיווקה וכי' כיוון דלכתחלה אסור למכור עכ"ל ומילא לא ישנותם על לשונם שכתבו ונראה שפושט לו לרשי"ז' וכי' הלא בפירוש כתוב כאן רשי"ל לדחות ה"יא שمبיא וכו' ה"י להtos' כתוב ומה שהוכיח רשי"ז"ל כאן אסורים החליפים דאל"כ מצין וכו' זה ליתא דהא עכ"פ לכתħħala אייכא איסור בהחלפה וכאשר מתמיחים האחرونים ז"ל על האי דברת רשי"ז"ל שאין לו שום הבנה. עיין בראש יוסף שהביא בשם אלל' אברהם פירוש דוחק, גם קשה דלי' מה שפירשנו דברי התוס' דרצו להוכיח דרש"י אסורים החליפים עכ"פ מדרבנן למה הביאו מරחיק לחם מרשי"ע"ז כיוון שכתב כאן דע"כ החליפים אסורים מצין דמים לחמצ בפסח.

אבל לפי האמור הכל ניחא דהני ה"יא שمبיא רשי"ע"כ לא ניחא להו לומר דמשום הרוחה פורטא בגין איסור אכילה לאיסור הנאה מחליפין דכוון דעובי עבריה הון שאם לא ימצאו להחליף אוכלים נס בעין החמצ אין מסתבר לומר דמחזרין בטירחה אחר הקל הקל כיוון דשניהם אסורין מה"ת ואכ"ע' לומר דר"ל למחליף עצמו שרי' דהינו דלא עשה איסור תורה בהחלפה ומילא ליכא באכילת החליפין אפילו איסור רבנן לא, דהא בהא תל'י'adam מודים דבחלפה עצמה עברו איסור תורה מה הוועילו באמרים דשרי' באכילה כיון שכבר עבר DAO-ריאיתא דהשתא דקאמר דאית' רשי' שכתב דאיין לדידחו אלא הרוחה פורטא דהשתא DAO-ריא' דאית' רשי' אייכא הרוחה טוביה, אלא דמה שהמליץ بعد רשי' הלישא טובא דהא השתא לר"י קיימינן אבל במח'ת כל מה שכתב ליתא דהא רשי' ז"ליפה כתוב דגס לר"י ליכא אל הרוחה פורטא דנייהו דחליפין אינם אסורין אלא מדרבנן אבל ההחלפה עצמה הוא איסור תורה דנהנה בחחלפה שנתשרף להשיג היתר תמורה איסור וכאשר נדבר מזה לקמן בסוגי' דסכךן של ע"ז עי"ש', ואם תדי' בדבורי רשי' ז"ל תמצא שכן הוא, דז'ל: ואע"ג דהשתא נמי איסור הוא לבב' דהא מתהני מחמץ שעעה'פ' דאי לא דיהיב לי' לעכ'וס לא יהיב לי' דידי' וכו' הרי' דקאי על מעשה ההחלפה עצמה דהוא איסור תורה וכן כתוב רשי' ז"ל דאיין לא אלא הרוחה פורטא מאיסור אכילה שהוא במלוקות לאיסור הנאה שאין לוקין עלי' לדעת הרמב"ם ואפי' לדעת התוס' דלוקין על הנאה מ"מ איסור אכילה הוא גנאי יותר כמשמעות ה'ע'ב ד"ה השטא.

בשותך דאייכא חזקת איסור ודאי מה מהחairs לשוחט כהונן דשמא לא עלתה בידו, אבל קושי' זו ליתא דודאי סגי' כאן במה שמהדר לשוחט יפה דאייך חזקה אלימתא דאיין קלkol יצא מתה' מומחה בר דעת ושפיר סמכין דשחת שפיר ולעין בדיקת סcin' באממת מה"ט לא מהני מה שמחזר אחר סcin' יפה דלמא לא עלתה בידו ממש'כ' למעללה.

אבל התוס' שהקשו דהוה פט עכ'וס עכ' לא סברו דלא ידעינו אם נשאר להם חמץ דאי באמת לא ה' מקשין מידי דלבבי איסור פט עכ'וס תלין להקל דלא נשאר להם ואפו בעצם אבל הם סברו דמייר' בדיעינן שנשאר להם עיסה חמץ או עיסה בודאי ורובה רובה עדיף אפי'ו מדרבנן להאי מ"ד ולכן קאמרו דע'כ' מייר' הכא דאנו רוצים ליקח מה שידיעין שנשאר להם ואכ' בבקש פיר לוקחין אבל אם נמצא בידם פט וANO יודיע' שנשאר להם פט אין ליקח משום פט עכ'וס, ויש להם קצת ראי' DAO-ריאיתא מייר' שידיעין שנשאר להם חמץ מהה דפריך הש'ס ממאיד דרי' היא דלמא ר"ש היא וא' דלא ידעינו שיש להם חמץ שעעה'פ' איך מציא את' קר'ש דהא אז בא טעמא דמחליפין שרי' דשמא לא נשאר להם חמץ והוא ספק דרבנן לקולא אלא דמ"מ ראי' גמורה ליכא דיל' דהכי קאמר דלמא ר"ש היא ומיר' בדיעינן שנשאר להם חמץ אבל אי' ר' היא אז מיר' בא' ידעין ודוק'.

בא"ז ומה שפירש הקונטרס שמורייחן לדידון מיהא שרין ונראה שמרייחון גם לגבי דידחו למה דס'ד השתא דהוה DAO-ריאיתא דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן וכו' עכ'ל עין בלב אריה שכתב דגס רשי' ז"ל כתוב דמורייחן גם לדידחו והא-DDIK לכתוב בהתייא טפי פורטא עג'ג דאייכא הרוחה רביה DAO-ריאיתא לדרבנן דיק' לכתוב כן למסקנה דמציא את' קר'ש ומ'מ אייכא הרוחה פורטא גם לר"ש דלא אכל האיסור עצמו אלא חליפין, ור'ל דהוה תרתי דרבנן, ולאכ'וי יפה כתוב בគונת התוס' דנהנה דהוקשה להם על רשי' שכתב דאיין כאן לדידחו אלא הרוחה פורטא דהשתא DAO-ריא' דאית' רשי' אייכא הרוחה טוביה, אלא דמה שהמליץ بعد רשי' הלישא טובא דהא השתא לר'י קיימינן אבל במח'ת כל מה שכתב ליתא דהא רשי' ז"ליפה כתוב דגס לר'י ליכא אל הרוחה דנייהו דחליפין אינם אסורין אלא מדרבנן אבל ההחלפה עצמה הוא איסור תורה דנהנה בחחלפה שנתשרף להשיג היתר תמורה איסור וכאשר נדבר מזה לקמן בסוגי' דסכךן של ע"ז עי"ש', ואם תדי' בדבורי רשי' ז"ל תמצא שכן הוא, דז'ל: ואע"ג דהשתא נמי איסור הוא לבב' דהא מתהני מחמץ שעעה'פ' דאי לא דיהיב לי' לעכ'וס לא יהיב לי' דידי' וכו' הרי' דקאי על מעשה ההחלפה עצמה דהוא איסור תורה וכן כתוב רשי' ז"ל דאיין לא אלא הרוחה פורטא מאיסור אכילה שהוא במלוקות לאיסור הנאה שאין לוקין עלי' לדעת הרמב"ם ואפי' לדעת התוס' דלוקין על הנאה מ"מ איסור אכילה הוא גנאי יותר כמשמעות ה'ע'ב ד"ה השטא.

אולם התוס' השיגו על רשי' ז"ל שכיר באמורם DAO-ריא' שנו'ר ז'ל לאסoor החליפין למחליף שוב לא עבר DAO-ריאיתא כלל בהחלפה עצמה דהוה כהחליף איסור הנאה באיסור הנאה והמעין היטב בדבורי התוס' ירא' וכו' לכ' כיוונו דז'ל: ונראה שמי' דגב' דידחו וכו' דבל' דחליפין' אוות שפירשו בקונטרס בע"ז וכו' ויש לדקדק דבתיבת 'דחליפין' האב' יתרה והול'ל 'דחליפין' ומילא הול'ל 'אנים אסורין' בלשון רבים ולא 'לא אסורה' בלשון יחיד, יותר יש לתמונה שהביא ראי' מרשי' בע"ז שפירש DAO-ריאיתא החליפין מדרבנן הלא לא בעי' ראי' DAO-ריא' אלא לא אסורה אלא דלא אסורה מה'ת וזה מבואר בגמ' עצמה שם

וכו' ואיך כתוב רשי"י דר"ע אהיה ברייתה קאי ואמור דעתך דזהה ככופר בכחית מ"מ בר זビחא הוा.

ה' הקשו האחרונים דלאחר דאיתותב ר"ע מה נעשה בראשיתו מיהושפט שאכל מב' טבח דאהאב דלא מתרץ הש"ס מיד עלי זה.

ו' הרא"ש יותר הראשונים פסקו הרבה מושם דהאי ברייתה דהכל שוחטין ואילו מומר ע"כ במומר לאותו דבר מיירי וכברא דהרי איתותוב ר"ע והקשה הלב אריה למה לא סמכו ג"כ על הברייטה דחמצן של עובי עבירה דקאמר בגמי' דאמר לי' רבנן הרבה תניא דמסיע לך.

אבל הת אנק ושמט פירוש הסוגי לפי שיטת רשי' ורמב"ס ז"ל כל או"א לפ' דרכו ותיישבו לך כל הנני קושי' דלעיל כמו' חומר בעזיה'ת ותחלוה נפרש הסוגי לפי שיטת רשי' ז"ל.

הנה דע דלפי הס"ד שבגמי' לא ידע הש"ס שום חילוק בין מומר להשוד דהינו בין אכל נבלה פ"א שנקרה השוד ובין אכל הרבה פעמים הנקרה מומר לעניין דינו של רבא דבשניהם בעי בדיקת סכך ובשניהם סגי לסתוך עליהם במעשה השחיטה עצמה שלא שבק התירא ואכל אישורה דהרי רק אח'כ חדש סברת דש ב' בתירא דמי' לי' והוא דנקט רבא מומר או דשיגרא דלישנא הווא או דלרבותא נקט דלא תימא מומר לד"א הווא כמו' כמומר להכחית ואינו בר זビחא ולכן שפר מבי ראי' להאי דינא דרבנן מברייטה דחמצן של עובי עבירה ע"ג דלא אתחזקו למומרין לאכול חמץ שעעה'פ' אלא אתחזקו שאין מבערין מפני הפסן ואם לא ימצאו להחליף לאה'פ' חסודים לאכול וכאשר בירנו זאת למעלה דק' מيري האי ברייטה ועיין לעיל דבזה מישוב כל מה שנטקשו האחרונים זהה. ולכן הראי' מהאי ברייטה לדינא של רבא לא קמה במסקנא שזכה חלק בין השוד למומר דבמומר אל' דש ב' וכחתира דמי' לי'.

ואח"כ מביא ראי' מברייטה שני' דהכל שוחטין ואפי' עREL כתוי ומומר. וудין לא נחית לחלק בין השוד למומר ומ"מ ממומר לערבות ליכא ראי' לרבעה מושם דמומר לערבות לא מקרי חמוץ מנבלה או כדעת הש"ד מושם דהוה בשואה'ת. והוא האמת כי דעת הש"ד נפרק מרבבה ממש דהוה בשואה'ת. ובדקה כאשר תראה ובמומר לערבות אתה לשמעין לאפקוי מד"מ דס"ל דחשוד לד"א הווא חישד להכחית אבל הראי' לרבע הוא מאפיilo ישראלי מומר דקתני אח'כ דאי במומר לד"א ושאינו חמוץ מנבלות ההינו מומר לעאר עבירות בעי במומר לנבלות וה'ה דהוה מצי לאוקמי במומר לחומר מן נבלה כמו' חמץ בפסח או חלב ודם שחושד לנבלות הקל ממנהן אלא דכיו' שעדיין לא ידע חלק בין השוד למומר יותר ניחא לי' לאוקמי מומר סתם דקתני ההינו במומר לאותו דבר דמיiri ב' וע"ז מדחה הש"ס דילמא מומר לאותו דבר לא אלא במומר לע"ז וכדר' ען וניחא לי' לשון סתם דשיך על ע"ז כਮובן אלא דגס אי נקי כן הרי נשמע כדרבא דהא ע"ז ודאי חמורה מנבלה והו השוד לנבלות لكن חדש עתה דמי' מילא ראי' לרבע דשאני חשוד לאותו דבר מומר לאותו דבר לא פינן לא פינן ולא כב' דבעי דוקא מיני איסורים שווין. וחשוד לנבלות ודאי עיין בדיקת סכך כמו' מומר לנבלות לדעת רשי' דמ"ש וכאשר באර וא"כ הקושי' איך אכל יהושפט בלי' בדיקת סכך בעי ישוב.

וכשתדקדק בדברי רשי' ז"ל הנחמודים מהב' ומפע רב תמצא בדברי דעל הא דקאמר אלא מומר לאו' דבר פרשי ז"ל: לנבלות לתיابו ואיצטריך לשמעין דאפיilo מצוה חדש עליה כי מזמןין לי' התירא סמכין עלי' עכ' הרוי ריבותא אחרית בדיינו של רבא אלא דעתך דחשוד לא שבק התירא אבל لكمן כאשר דוחה הא דר' ען וקאמר כדרכ' לא אלא כדרבא במומר לאו' דבר פרשי ז"ל: לשחיטה לתיابו ואיצטריך לשמעין דלא תימא כיו' חדש ב' כחתירה דמי' לי' וכוי' עכ' הרוי דעתה נתחדש לנו' דרבנן

גמר' לימה מסיע לי' הכל שוחטין אפילו כתוי ואפי' ערל ואפילו ישראל מומר וכו' עד סוף הסוגי' דמסיק לר' ען בתיבתא.

והנה רבו כאן הקושיות והדקודות ואסדרם אחת אחת. **אי'האי** ערל דקתני מוקי' במומר לערבות וקמ"ל לד"א לא הויה מומר לכחית כולה ופרש' ז"ל ושות' שפיר - הכוונה לאפקוי מד"מ דס"ל ברכות דף ל' דחשוד לד"א הויה חשוד להכחית (ועין לקמן בראש הסוגי' דחשוט בשבת בתוס' וראש يوسف שם ובפלתוי ודז'ק) וא"כ אינו חשוד לנבלות ושות' שפיר וגס בדיקת סכך אינו צדיק לשיטות רשי' ז"ל ומוכח מכאן דערל ע"פ שהוא חמור מובלה דאית ב' כרת לא משוי לי' חשוד לנבלה והטעם או כמש'כ הש"ך י"ד קי"ט סקי"ב מושם דבשני מיני איסורים לא אמרינו חשוד להשוד לכל או כמש'כ הדגול מרובה שם משום דזהה בשוא'ת ויש לו שהות עדין למול לדעת הרמב"ס אינו חייב כרת עד שימוש עין בפ'ב מהל' מיליה - אבל אין לפреш דלעולם מומר לערבות דקל מני' אבל מ"מ שוחט שפיר משום דלא שביק התירא דהרי הגמ' אמר דקמ"ל דלא הויה מומר להכחית ולא דחשוד לנבלות לא שביק התירא - ומתווך כך אני תמה אקרא על הגאון בעל הଘות יד שאל שם בו"ז שהקשה למה לא מוקי' בגמי' האי מומר בברייתא במומר לדבר חמוץ מנבלות כגון חמץ בפסח ודלא כרבא ולא כר' ען אלא ודאי דמומר לערבות השוד לנבלות ואילו כדוגמ' ר' עכת' ד והמה נפלאים ממנ' דלפ'ז מפרש הא דאמר בגמי' במומר לערבות וקמ"ל דלא הויה מומר להכחית דהינו שוא בר זビחא ולא כפרשי' דחשוט שפיר ופירוש זה ודאי ליתא דפשיטה דמומר לדבר אחד לא נפסול מלשות וכמש'כ הפלתי' והראש יוסף שצ'ינתי - אלא דקושיתו סובבת על הגמ' דקאמר אי מומר לד"א ההינו מומר לערבות דלמא מומר לד"א שהשומר מנבלה ואז לאו ההינו מומר לערבות דאיו השומר לנבלה והאי מומר לד"א החומר מן נבלה השוד לנבלות.

ב' בגמ' לא עולם אימא לך מומר לאו' דבר לא מ"ט כיו' DDS ב' כהיתרא דמי' לי' והקשה הלב אריה וכי לא ידע כבר החילוק בין דבר אחר לאו' דבר דהרי המבaira ראי' מברית' זו כבר אמר אי מומר לאו' דבר ההינו מומר לערבות אלא מומר לאו' דבר אלמא דaicא טעם דלאו' דבר גרע מל"א ואיך - שאל כאן מ"ט ועין ב' מש'כ שדריך קרוב לדרכנו.

ג' עוז הקשה והגאון הנ'ל דר' ען המוכחים דינו מיהושפט שאכל מטבח דeahab, לדעת הרמב"ס דגם במומר לשאר עבירות בעי בדיקת סכך קשלה לדנPsi' איך אכל יהושפט מטבח דeahab בלי' בדיקת סכך דהרי אמר דלא הויה מפלג מני' נPsi' כל. עי' יש שנדחק.

והנה כפי מה שבירנו שיטות הרמב"ס דמייטה לא טrho' לבדוק בדקוד והבנת הלב על פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת וחומרה זו דהינו לפסל השחיטה עי' פגימה הנרגשת נחהה בימי אמראי בתראי, קושי' ז' לק' מ' כMOVEN, אלא לדעת רשי' ויתר הרasons דמפרשים מיטrho' לא טrho' לתקון הסכך הוגם מפני שאוכל נבלות לתיabinן ודאי קשלה הא מומר לע"ז ודאי השוד לנבלות, וכאשר באר לפינן ודלא כב' דבעי דוקא מיני איסורים שווין. וחשוד לנבלות ודאי עיין בדיקת סכך כמו' מומר לנבלות לדעת רשי' דמ"ש וכאשר באר וא"כ הקושי' איך אכל יהושפט בלי' בדיקת סכך בעי ישוב.

ד' רשי' דה' אלא מומר דקתני לעכו'ס ואיצטריך לשמעין מושם דאמר מר דחמורה עי' שככל הkopfer בה כמודה בכחית' וא"ה סמכין עלי' כר' ען עכ'ל וכל הרואה ישתומים הלא מהאי ברייטה נפרק דינו של ר' ען וכדליך דקאמר דלא כר' ען משום דאמר מר

התירה ואכל איסורה וא"כ למה ניחוש שמעיד עדות שקר ולבור על פני עור במקום שאין לו תועלת לעצמו.

אבל מה עעשה שכל אלו החרוגים וגם הרשונים ז"ל עמהם במחלוקת לא ירדו לדעת הרמב"ם ז"ל שמננו יצא החילוק הלא שבין מומר לחשוד לידע טumo וניימוקו כי הוא מחמיר מצד אחד להצטרכ בדיקת סcin על חשוד אפילו לד"א ולקל מנבלה נמי ומיקל מצד אחר לסמוך על חשוד אפילו לנבלות ולא מצרך בדיקת סcin וע"כ טעמא אחרינא הי' לרמב"ס בזה לא משום דሞמר דש בי' דהרי מומר לדבר הקל אפילו חדש אין לנבלות ומ"מ מצרך בדיקת הסcin אבל דע כי מצאת גם ברא"ש ז"ל שמלחין בין מומר לחשוד מטעם דሞמר דש בי' ז"ל והלctaה בהא כרבא וכוכ' אבל מומר לד"א מסקין רקמן לא הוה מומר להכחית חוץ ממומר נסכך את הין ולחחל את שבות ולא בעי בדיקת סcin דזוקא עבריין לאחו דבר "Ճש ביה" הוא דקאמר רבא דבעי בדיקת סcin וכי עכ"ל כוונתו מבוארת והוא מודה דעת הרמב"ם בתרתי לא לבד במומר לעבירה אחרת שקל מנבלה אין חדש כל לנבלה שלא בעי בדיקת סcin אלא אפילו אם הוא מומר לחמור מנבלה דהוה שפיר חדש לנבלות נמי לא בעי בדיקת סcin ובזה לא די במה שכטב דמסקין דሞמר לד"א לא הוה מומר להכחית אבל חדש וודאי הוה ואיך מתיר ללא בדיקת סcin לכל מומר חוץ ממחלל שבות וע"ז כיון דעכ"פ חדש לנבלות ע"ז הוצרך לחשוד דרבא לא מצרך בדיקת סcin גם באוטו דבר רק למומר ולא לחשוד ומומר זוקאՃש ביה - אבל כל הרואה ישותם הלא רבא לית לי' סברת דש כהתראה דמי' לי' איך נסמק על גוף השחיטה שלא יקלקל מלחמת שאינו חשש לאיסור נבלה ומ"ש מומר לנבלה מכותי דבעי עומד על גבי או יצוא ונכנס - וכדי שלא להשות גдол הרשונים כתועה בדבר פשטוט ח"ז מסורת נפשאי ליריד לסוף דעת קדשו ומצתתי מוקם לישיב דבריו ולומר דגム רבא מודה לשברת דש ביה כהתראה דמי' אבל זוקא לתיאבו שהוא דש בי' אבל שלא לתיאבו שאינו דש לאכולו לא הוה כהתראה ולכן שפיר יש לחלק בין מומר לחשוד לגבי אחרים שאין בו תועלת לעצמו רק לאחרינה במומר דכל שהוא לתיאבו שהוא ליתר גם להאכיל לאחרים אינו חשש דהרי במקום צורך כהתראה דמי' לי' ומילא גם לפני עור ליכא לפי דעתו אבל בחשוד ניהו דלעכטם ה"י שוחט בסcin פגום ע"ג דוידע שעבד איסורה משום דיסקין תקיף עלי' אבל להכשיל את חבירו במקומות דלא מגיעו לו הנאה למה לי' ואין אדם חוטא ולא לו.

ותיתתי לי שאחר זמן רב מצאתי בספר יריעות שלמה בבית יד שלו הלכה ה' דה' וכן סברת הש"ך שרצה להעMISS סברא זו בדרכי הש"ך אבל נעלם מעניינו הבדולחים שמדובר הרא"ש ז"ל מוכח סברא זו אבל הש"ך ז"ל אלו היה לכך כוונתו לכך לא היה שותק מלבר סברא מחודשת זו.

ולא עוד אלא שאין ספק אכן דהרא"ש גופא דלוי שהיה רואה ברמב"ם שמלחין בין מומר לחשוד גם באוטו דבר לא הוה עולה בדעת קדשו להמציא סברא זו כדי להקל בחשוד שלא לחציך בדיקת סcin כי סכ"ס קושי הfram"ג הנ"ל במקומה עומדת דין לדמות שוחט לאחרים לمعد לאחרים כי בשוחט לאחרים בין בשכר ובין בחנם איכה הנאה ותועלת להשוחט כמו שביארנו לעיל, ומימירה דרבא דנקט מומר ליאס שום הכרע עתיקר מימרא דרבא לקהל אתה דמותר לסמוך אשחיתות מומר בגין עצמו ומשום שלא שvikת התירה ולא אמרין דש בי' כהתראה דמי' לי' ורך דרך אגב קאמר האי דבודק סcin ונותן לו משום דעתינו הכי הוה ואיך בדיק דחשוד לא בעי בדיקת סcin.

ומומר לרבותה נקט מושםDDS ביה ומי' לא שביק התירה וזה ברור ואמת.

ולפי האמור גם בהא דר' ענן אייכא ס"ד ומסקנא DDS סובר הש"ס DR' משמעינו דሞמר לע"ז ע"ג חדש לנבלות דהרי מומר לכל הוא מ"מ לא שביק התירה ואכל איסורה ומילא גם בהא דאמר מר חמורה ע"ז וכו' נמי מותפרש דהוה חדש להכחית וכמו של"מ דמומר לד"א חדש להכחית אבל אין מומר להכחית והוא בר זביחה כאשר ישראל אלא כאשר מסיק דכר' ענן לא אלא כדרבא הי' מוכרכ לחשוד דבר' ענן טעמא אחרינא אייכא לפסול שחיטתו ומשום דאמיר מיר חמורה ע"ז וכו' והוה ממש כמושם דמומר לד"א חדש בר זביחה ולא קשהתו לאווקמי דלא CR' ע"ז ודבר כרבא במומר לדבר חמורה מנבלה דכיוון דמומר סתם קאמר וצרכין לשול מומר לא"ז ומומר לע"ז הרי הוא דוחל לאווקמי בהכי.

ולכן כמה הראי לרבה מבריתיא זו ולפ"ז דרבא אפי' במומר DDS ביה קאמר שלא שביק התירה משום DL' דכתהeria דמי' לי' ומשום דאצלו מומר וחשוד חד דינא אית לו וא"כ מכם"כ לחומרה במה שבעי רבא בדיקת סcin משום דמיירתה לא טrac' פשיטה דגס חדש בעי בדיקת סcin דמומר דנקט רבא לרבותה דגס מומר סמיכין עלי' דלא שביק התירה אבל להקל בחשוד דלא לביעי בדיקת סcin במומר מהיכי תיתוי.

אלא דהמעין בפסקים יראה שלא בין הוא וראש המדרבים זה הוא הרמב"ם ז"ל דמלחין בין מומר לחשוד ופסק דמי' שנפסל לעדות ע"י שעבר איזה עבירה שבUberiorות שוחט בין עצמו גם בלי בדיקת סcin והכ' כתוב שם דמלשונו מוכח דאפילו חדש לאוותה דבר דהינו שנפסל לעדות ע"י אכילת נבלה נמי לא בעי בדיקת סcin אלא דבב"י סותר את דברי עצמו וכותב חדש לאוותה דבר צריך גדייה בדיקת סcin ובש"ע שלו העתקה דברי הרמב"ם מלא במלה אשר מלשונו משמע חדש לא בעי בדיקת סcin אלא דהרא"מ בהגה שדרכו לנוטות תמיד אחרי המחייב כתוב חדש לאוותה דבר חדש כמומר ובאי בדיקת סcin ושרשו נרשם בבב"י וע"ז השיגו הש"ך סק"כ דהרי הב"י בעצמו בכ"מ כתוב חדש לנבלות נמי לא בעי בדיקת סcin ומה ש' בב"י דבעי, השכיל הש"ך את ידו לפשר הדבר באמרו חלק בין שוחט בשכר לשוחט בחנם דבשותח בחנים דינו כמעיד בשל אחרים ואנו פסקין כריש"ג בביטחון דחשה על הדבר מעיד עלי' דחזקה אין אדם חוטא ולא לו אבל בשוחט בשכר שיש לו תועלת בדבר ודאי חדש אין נאמן ובאי בדיקת סcin וע"ז אתא הfram"ג ז"ל ומחי לי' אמוחא דמה עניין זה לעדות הלא כאן אמרין דמטרח לא טrac' לתוקן הסcin הפגום עיי' ולכורה כוונת הש"ךadam שוחט בחנים אם ימצא הסcin פגום לא ישוחט לו דלמה לי' לעבור על פנוי עור חנס בלא דבר, אבל באמות זה ליתא דהשחיטה הוה טרחה גדולה אשר נוטנים שכר עליה ואם נמצא מי שעושה Shirut זה להבררו חנים מסתמא הוא צריך להחזיק לו טוביה או שמצפה ממנו איזה טוביה להבא, ואינו לך תועלת גדולה לעצמו מזו והרי תורה באיסורי הנהה כשם שאסור למכרן כך אסור ליתנס לנכרי ומשום דנדירים דמודר הנהה מפני שהנכרי מחזיק לו טוביה וכן שנינו בנדרים דמודר הנהה אסור למדוד מקרה במקומות שונים שכר וכלן יפה השיג הfram"ג על הש"ך שמדדנה העניים הרוחקים זמ"ז כרחוק מזרח ממערב.

ולא די בזה אלא דע"י חידשו הוצרך הש"ך ז"ל לחשוד דמומר אינו מעיד בשל אחרים אשר אין לו טעם ומסתימת לשון המחבר בס"י קי"ט שהוא מתשובה הרשב"א מורה להיפך שהרי כתוב מי שהוא מפורס בעבירה מעיד בשל אחרים וגם הסברא אומרת כן דגס במומר נאמן דהרי סמיכין על שחיטתו משום דלא שביק

הרי באותו שעה עכ"פ דין מומר עליו וזה אמת לאמתו של תורה ומה מאי שמח לבני כאשר מצאתי בדברי בס' ירידות שלמה סי' ב' סי' ד' ד"ה ועוד נ"ל ברור ז"ל, "ועוד נ"ל ברור אף שהעלתי בפ"א חשוב מומר לדעת הרמב"ם הינו דנקרא מומר אבל לטעם דבר חשוב מomiduto בודאי עבי מועד ורגע וכוי' וכי נימה משומן דאלל פ"א במאיד עשה עוד פעמייד אדרבה אמרין אולי עתה לא הי אוכל וכו' עכ"ל ובזה מיישב סתרת פסקין הרמב"ם באותו עניין עי"ש ועיין לךו בחדושנו בסוגי" דשותט בשבת.

ועתה בא ואראך איך כל מה שכתבתי מוכרכ ובולט מתוך דבריו הקדושים וסידורו הנפלא של הרמב"ם ז"ל כי ז"ל בפ"ד ה"ד, "ישראל מומר לעבירה מן עבירות שהיא מומחה הרי זה שוחט לכתחלה וציריך ישראל אשר לבדוק את הסcin וכו' מפני חזקתו שאינו טורה לבדוק ואם היה מומר לע"ז או מחל שבת בפרהisa וכו' הרי זה בעכו"ם וחיתתו נבלה. הל' ט"ז מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן עבירות (כאן כולל גם ע"ז ומחל שבת) הרי זה שוחט בין לבין עצמו אם היה מומחה שאינו מותר ואוכל דבר אסור שזו חזקה היא על כל ישראל ואפילו הרשעים שבהם" עכ"ל הזהב.

וכל המדקדק בדברי קדשו יראה כי חוץ מהא דמדיק לכתוב במומר חזקתו שאינו מטריח לבדוק, ולא די לו בשמא אינו בודק הרי שכח ליתן טעם שהיתר לשוחט בין עצמו דהרי גם במומר נבלות מيري והי' לו ליתן טעם מושום דאיינו מניח ההיתר זהה חזקה אף על הרשעים شبישראל כמש"כ בהלכה שאח"כ ובהלכה זו שמדובר מפסולי עדות ואפילו על הנבלות שוחטין גם בלי בדיקת סcin ע"י כשרים, שם כתוב האי טעמא דלא שביק היתרא דין בו צורך וגם איינו מספיק דהרי לפי הבנת הש"ז וגם הרא"ש ז"ל שהזכרתי הטעם בחשוד להתייר מושום דבשל אחרים נאמנו דאין אדם חוטא ולא לו וא"כ تو לא בעין הטעם דלא שביק היתרא ומייקר הטעם ד"א חוטא ולא לו שתוק הרמב"ם מכל וכל האם מה? אבל לסי פירושינו אין כאן לא חסר ולא יתר ולא חילוף רק הכל מודקד דבhalbca קמא מדבר מן המומרים שאפילו דבר קל נבלות צריכין בדיקת סcin ע"י הקשר ואע"פ שאינו חזוד כלל לנבלה ובודאי בודק הסcin ואם ימצאה פגומה יתקנה דטרחא כל דהו ודאי מטריח שלא יאכל ולא יאכל נבלות ואפילו מומר לנבלות עשויה כן כיון אפשר בטרחא מעות לשוחט כראוי' ובסcin הראו"י מ"מ חזקתו שאינו טורה לבדוק בהבנת הלב ויישוב הדעת כדי למצוא פגימה הנרגשת שאינה אוגרת ומפני זהה אינו אלא חומרא דרבנן אין חושש עלייה וממילא דגס אינו אינס חזשין על זה אלא נבי מומר חזקתו אין טורה לבדוק אבל גבי חזוד ופסול לעדות כיון דין אין חזקה דשמא שב מאולתו והוא ספק דרבנן ולהקל. ולכן לא היה צריך להזכיר בהלכה שאח"כ טעם למה לא נצrik בדיקת סcin גבי חזוד דῆמה שביקט לעיל במומר מפני חזקתו וכו' מבואר הטעם מעצמו דבחשוד דליך חזקה לא עבי בדיקת סcin אבל טעם על מה ששוכמץ על גוף השחיטה שלא קקלול ויזהר לשוחט כהונן ודאי עבי הון במומר והן בחשוד דלגי פסולי שחיטה דאוריתיא גם הספק אסור כודאי ופה עשה שהמתין בתנית טעם זה עד הלכה שני' כדי להشمיענו דבחשוד נמי בעין טעם זה דלא שביק היתרא כמו במומר ולפוקי מדעת הרא"ש דבחשוד לא בעין טעם זה דשותט הוה כمعد בשל אחרים ונאמן מטעם אין אדם חוטא ול"ל - וזה אמת לאמתו בשיטת הרמב"ם ז"ל.

נמצא פסקן של הדברים להלכה דלפי שיטת רשי" ז"ל דוקא מומר לאותו דבר עבי, בדיקת סcin אבל מומר לשאר מייל' אם הוא קיל נבלות לא אבל במומר לחמור שחשוד לנבלות וכן בנפלל

ולכווארה הייתה אמיור דיש הכרע נזה מכח הקושי' דלעיל בריש דברנו דאין אבל יהושפט מב' בטחים דחאכاب בלא בדיקת סcin דעכ"פ מומר לע"ז חשוד לנבלות ועכ' דחויס לא בעי בדיקת סcin אלא דעכ' זה ליתא דשותט בשבר הלא גס לדעת הש"ז בעי בדיקת סcin והני ודאי שוחטים בשבר נדונים כי מושתאי אחאכ ה'י ומוכרחים לעשות מלאתכו אבל רשי" ז"ל באמות נשמר מוקשי' זו במאה שכ' ז"ל, "אחאכ וסיעתו חזין בהו דעתבו ע"ז היו ובנבלת לא אשכחן דפרקנו ואייכא למימר דצרא דע"ז תקייף עלייהו" עכ"ל הרי דרש"י ז"ל רצה לתרץ בזה למה לא אצרך בדיקת סcin עכ"פ ותרץ דשאני בזמן אהוה אז יצרא דע"ז שחיקף עלייהו ולא העשה חשודים כלל על שאר עבירות ומ"מ הוכיח דאיינו כמושר מומר לכח'ת אינו בר זביחה דלבבי האידי ודאי אין נפ"מ דאפילו אם מצד יצרו עע"ז מ"מ הרי ככופר בכח'ת למ"ד דכן הוא.

ועתה נבו לפרש הסוגי עפ' שיטת הרמב"ם ז"ל דהנה כבר כתבנו למלعلا דהראמ"ם מפרש האי מיטרא לא טרח דלא כרשי" אלא שאינו מטריח לבדוק וממאן בפירוש רשי" דמפרש אינו מיטרא לתקון הפגימה שמצוין מושם דטרחא כל דהו צו' ודאי מטריח כד' להנצל מאיסור אכילת נבלה דהרי חזין דטרחיה להחליפ החמס שעעה"פ כאשר הקשה כן באמות הריטב"א על פרש"י ונתקח חלק בין טרחה לטרחה עי"ש וא"כ פשיטה דין לפреш מה שכ' הרמב"ם חזקתו אינו טורה לבדוק כפשוינו שאינו בודק הסcin כלל מפני הטורח, אלא הכוונה שבודק בהעברה בעלמא בלי הבנת הלב באופן שמרגיש פגימה האוגרת אבל לא פגימה שאינה אוגרת אלא נרגשת כי להרגיש פגימה דקה צו' צrisk התבוננות הרבה ויישוב הדעת וכמו שכ' הרבנו יונה מובה ברא"ש לסתו נבלה דהרביה יראת שמים ויישוב הדעת צrisk בבדיקה הסcin ומה"ט אין לנו חלק במומרין בין אותו דבר ובין לד"א ואפילו لكل נבלות שאינו חזוד כלל נבלות כי האי פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת אין בה אלא פסול דרבנן שהחמירו בה אמוראי בתראי כאשר בירנו זאת בארכונה לסתו דף י"ז ובפתחה בעיקר מיחוד שכן הוא דעת הרא"ה והרמב"ם ז"ל יعن כל שהוא מומר לעבירה תה' מה שהתאי' עכ"פ הוא קל בדעתו ואני מטריח לבדוק בהבנת הלב ויישוב הדעת לא מפני גודל הטורח שיש במעשה זה את אלא מפני קלות דעתו שאינו חזוש על איסור קל דרבנן ושפיר מוכרח הרמב"ם לומר דכל שהוא מומר לאיזה עבירה תהיה' בעי בדיקת סcin. אולם בחשוד עכ"פ שעבר פ"א ואפילו לאותו דבר לא בעי בדיקת הסcin כי שמא עשה תשובה דנניהו דפסול לעדות הוה מושם דעדות עי' עד כשר בודאי והאי ספק הוה אבל לגבי חיש פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת שאין בה אלא פסול דרבנן הספק מותר וכן הוא לעניין בר זביחה דמחל שבותות עע"ז בעי הרמב"ם דוקא מומר ומוחיק בכך אבל בפ"א לא מושם דהאי פסול דין אינו בר זביחה אינו אלא פסול דרבנן כמש"כ הר"ן ז"ל בחדושיו וממש"כ לדעת הרמב"ם דאפילו על שחיתת נברה נבלה כתוב שיראה דין אינו אלא דרבנן ולכן בפעם אחת דאפשר דעשה תשובה הוה ספק דרבנן ומוחיק תמצוא מדויק לשון הרמב"ם שכ' במומר, "חזקתו" אינו מטריח לבדוק הרי דזוקא בדאכא חזקה שאינו שב משא"כ בחשוד אפילו על נבלה אין חזקתו שאינו מטריח רק ספק וספק שר'.

ומה מאד מישב בזה מה שכ' הרמב"ם בפיה"מ לסתו על המשנה דשותט בשבת דאם במאיד הרי שחיתתו פסולה שרבבים תמהו עליו דהלא בפ"א לא עשה מומר ולפי האמור אין כאן דומור חזקתו עומדת כל כי בין מומר לחשוד אין שום חילוק אלא דומור חזקתו עומדת במרדו וחשוד أول עשה תשובה דהרי בת"ח אמרין ודאי עשה תשובה ובכל אדם טכ"פ ספק הוה ולכן מי שחילל שבת פ"א ואח"כ שחת בימי החול לא פסלין שחיתתו כנ"ל אבל שחת בשבת עצמו

דינו כמפורט להכweis ובימי ר"א ור"א חדש ולכך בימי הבריתא עדין לא דנו לכותי כמפורט להכweis ודוק".

גמר' שם חוץ ממומר לנסך את הין ולחול שבתוות בפרהסיא. מאיד אני משתומם מהו לחילול שבת בפרהסיא מה דלא צריך בע"ז שם גם בצעעה הוה כמפורט להכweis". ומה שעלה בדיון זה הוא, דלulos שבת וע"ז שוון וכפרש"י ז"ל דמחל שבת כופר במעשה בראשית אלא דבע"ז גופא דוקא כשועבד מלחמת שמקבל אלהותה דין ככופר אבל אם מכח סיבת אחרת ואיפלו שלא מלחמות אונס בשbill אליה תועלת אין עלי דין ע"ז וכמפורש בסנהדרין ס"א ע"ב אמר העובד עכו"ם מהבה או מיראה אבוי אמר חייב ורבה אמר פטור עד שיקבל אלהותה עי"ש בסוגי' וברמב"ס ופסקין כנגד דפטור וא"כ שבת ודאי לא חמירה מע"זadam מחל את השבת לא כדי שכופר במעשה בראשית אלא להנתו למה יהי נידון ככופר. וכן בעין פרהסיא דהינו שעושה כן ביד רמה במקום שהי' יכול לעשות כן בצעעה דזה מורה על כפירה במעשה בראשית אבל בע"ז לא בעין הוכחה שעובד מושם קובלות אלהות דמסתמא כן הוא דאל"כ למה עבדה משא"כ בעושה מלאכתו בשבת מסתמא שלא לשם כפירה עשויה, אם לא שעושה כן בפרהסיא ביד רמה.

והא דמחל שבת דין בע"ז כתוב רשי"ז ז"ל דהאי תנא חמירה לי' שבת בע"ז והוא לשנאה דגמי' עירובין ס"ט ע"ב ר"א אמר האי תנא הוא חמירה עלי' שבת בע"ז עי"ש ומשמע דלאו ד"ה הוא אלא האי תנא ס"ל כן. ולפע"ד עניין זה תלוי בפלוגתת הרמב"ן והרמב"ס ז"ל דהרמב"ן ז"ל ריש בראשית כתוב על הא דקהשה רשי"ז דלא הי' צריך להתחיל התורה אלא מהחדש הזה לכם ז"ל, "יש לשאול בה כי צריך גדול הוא להתחיל התורה בראשית בראשית כי הוא שורש האמונה ושאינו מאמין בה וחושב שהעולם קדמוני הוא כופר בעיקר ואין לו תורה כלל" עכ"ל. אולם הרמב"ס במורה נבוכים דעת אחרית עמו שבפ' כ"ב שם כתוב דלולי שיש לנו הוכחות וראיות פוליסופיות על חידוש העולם מכח המקראות לא הינו מוכרים לאמונה זו עי"ש ועכ"פ לפי דעתו אפשר להיות מצווה ושליט בעולמו גם לדעת אפלטון שהעולם קדמוני. והרי לך בזה תלוי אי כופר במעשה בראשית הוה ככופר בכח"ת וכגע"ז.

ובאמות פלא בעין אם כדעת הרמב"ז ז"ל דמי' שמאמין בקדמות העולם כופר בכח"ת אז גם הבן נה מצווה להאמין בחידוש העולם וא"כ למה לא נצטווה גם הוא על שמירת שבת, ומה תאמר דגוי שלא נצטווה על השבת יוכל להאמין זאת בלי אותן של שביתת שבת אבל מי שנצטווה על שמירת שבת כל שמלחלו מורה שכופר במעשה בראשית זאת מכיון הינה וכי נאמר דכופר נמי ביצ"מ אשר שבת גם על יצ"מ הוא יותר והדבר צ"ע ודוק".

אבל חוץ מהה אני נבוך מאד בדיון זה דמחל שבת ינסך את הין במנגו הוא דבר איז שא"א לשמעו דנה ח"ל אסרו ינים של גוים מושום בנותיהם ומגען בין שלנו מושום תקרובות עכו"ם ואטו שכשוך שדרך לנסך בכך - ומעתה אם נדונו את המחל שבת ככופר בכל התורה ומשום דכופר מעשה בראשית ונארס ינו מושום בנותיהם מוטב כי אישור חיתון שייך גם במחל שבת כמו בע"ז - אבל לומר מגעו בין שלנו הוה כמגע עכו"ם מהיכי תיתי הלא האי דכופר במעשה בראשית ואומר שהעולם קדמוני הוא יותר רחוק מנסוך ותקורת עכו"ם מכל מאמין ואיך נדונה בה מחל שבת לע"ז.

ובאמות ذן זה דמגען אסור את הין לא נזכר לא ברמב"ס ולא בש"ע ורוק בתשוו' הרשב"א יש זכר למו, ובعين הוא מכיון הינה ודוק"ק היטב.

תנוס' ד"ה חכם תימא דהא איצטרך לכדרשין בריש לולב הגzel

לעדות מלחמות שאכל נבלות אין שום טעם להקל שלא יצטרך בדיקת סכין כי התחרומות הרא"ש והש"ץ ז"ל אינו כדי להקל ומה שהקלו הראשונים באזה בלאה' קשה מאי הלא לא נמצאו שום חולק על דברי רבינו יונה שהבאתי לעיל בדיקת סכין צריך הרבה יראת שמים ויישוב הדעת והרא"ש בעצמו הביא דבריו לסתם - כי בדברי הכל לכתהה בעין סכין חד וחלק בלי פגימה הנרגשת כאשר באאר במקומו - וא"כ איך נאמר דמי שאכל נבלה אפילו פ"א ומכח"כ מי שהוא עבירה אחרת יש לו אותו היראה ויישוב הדעת הצריך לבדוק סכין כדי למצוא פגימה דקה והוא תמייה קיימת על כל הני הראשונים שחלקו על הרמב"ס במומר לשאר עברות אבל בחשוד אפילו לאותו דבר יש להקל ולסמוד כשר דעת הרמב"ס ז"ל ומטעמי' דשמא עשה תשובה והוא ישראל כשר מפני שהבדייה ביישוב הדעת היא רק מדרבנן וכדי למצוא פגימה דקה כנ"ל.

ואחר בירור השיטות בעין זה נסתלקו כל הקשות שהעמדו בראש דרבינו כМОבן זולט הקושי' דמה נעשה אנו דלית לו להא דר"ע ומומר לע"ז לאו בר זביחה הוה, בהאי מעשה רב דיהושפט אשר הש"ס לא נחית לתרצה אבל גם זאת לק"מ לפ' מה שהבאתי בתוך הדברים לעיל דברי הר"ץ וכדמוכח נמי בפסק הרמב"ס דהא דע"ז ומחל שבת לאו בר זביחה אינו אלא מדרבנן דע"כ רק מה"ט דוקא במומר פסק הרמב"ס דשחיתתו פסולה אבל בפ"א לא וכאשר ביארנו למעלה וא"כ בזמן יהושפט אכן לימי דעדין לא פסלו שחיתת מומר לע"ז ורב ען שהביא ראי' מיהושפט ה' סי' סובר דכל שמן פורש להיתר גם בדברי הנבאים אין כח ביד חכמים לאסרו וכדעת הטו"ז הידענה ודוק היטב.

ד"ה ע"א רשי"ז ד"ה עפ' הדיבור שאני שהקב"ה התירו לו לפי שעיה דכתיב וכוי' וכן פ' התוס' ולכארה לפי הס"ד דעדין לא ידע הש"ס מהא דשחיתת מומר לע"ז נבלה, ה' די לומר דהקב"ה ידע דכשר ה' וכמ"כ התוס' על איסור בשר שנטעלם מן העין אלא דיל' דרש"י רצה ליתן טעם גם לפי המסказנא אלא דלא הוועיל באזה דהרי עדיין נשאר הקושי' מה נעשה במעשה רב דיהושפט כנ"ל, ע"כ לומר דעדין לא אסרו שחיתת מומר לע"ז שהוא רק איסור דרבנן כנ"ל אלא דמ"מ סבר רשי"ז דבדבר שהקב"ה בעצמו התיר לאיל' שחיתת טבח דאתaab לא מסתבר כלל שיגזרו ח"ל לאסרו, וכן צ"ל על מה שהקשו בתוס' מבשר שנטעלם מן העין דזאת ודאי גזירה דרבנן עיין لكمן דף צ"ה בסוגי' שם ובמה שכטבנו - ואין לומר דבשר שנמצא בפי עוף הפורה ודאי גרע ואסור מה'ת' דזה ליתא דהרי כל המדינה טבח ישראל הוה ואין חיש דאוריתיה וכן כתוב הרаш יוסף ועכ' קושי' הרנוס' נמי סובבת דאן אסר רב בשר שנטעלם מן העין במקומות שהקב"ה בעצמו האכיל לאיל' מה שהביאו אורבים וצ"ע ודוק".

הרוא"ש סוף ז' כתוב ועבריין להכweis פר"י שאינו חושש לאבוה הוה בע"ז ואיינו בר זביחה וכו' ואע"ג דתני' בהז בריתא שחיתתו מותרת וכו' והא מסקין קמו בדבורות האחוריים שעוזם בעכו"ם גמורים עכ"ל וככתב המיעו"ט דהאי ואע"ג דתני' וכו' הוא מלטה באפי' נפשה דמה עין זה להא דלעיל ולפנע"ד להמשיכו שפיר להא דלעיל דמסכים הרוא"ש לר"י דמי שאינו חושש ליבותו דינו כሞמר להכweis שאינו בר זביחה ובמומר להכweis ודאי אין חילוק בין לאותו דבר ובין לד"א כМОבן וא"כ הכותים שאינם חוששין על לאו דלפ"ע ה'י נמי דינים כמוסרים להכweis ע"ז כתוב הרוא"ש דבאמת בדורות האחוריים שעוזם בעכו"ם גמורים וא"ת סכ"ס איך התיר בבריתא שחיתת כותוי כיון דדינו כሞמר להכweis איינו בר זביחה י"ל הלא בלאה' כתבנו למעלה דהא דሞמר לע"ז איינו בר זביחה דרבנן הוה וא"כ הא דמי שאינו חושש בדבר ה'י

עצמם ולהיות שפל בעיני עצמו וכמו שאמרו ז"ל אם כל העולם יכול יאמרו عليك צדיק אתה תהי בעיניך כרע שעדי לכוף את יצרך, אולם לרשע ובעל עבירה היצה"ר מהפך את דרכו כדי שלא יעלה על דעתו לשוב בתשובה אומר לו כבר נפלת ברשות החטאיהם ואין לך ישועתך באלוקים סלה ומה לך לעשות רך אכול ושתה ויטיב לך בכל מראה עניין כי אבד תוחלתך מ"ד לכיה"פ תורה נפשך בעולםך בכל אשר תאוה לעניין וא"כ באדם זהה העונה הוא גוריאותך כי מעכברו מושב מדרכו הרע - ומה מאי מתישב זהה לשון הש"ס דקאמר מן הבהמה וכו' כדי שיחזרו בתשובה ותוס' הרגשו בזירות זה שנוטן טעם לתורה וכתבו דלאו טumo דקרה קדרש וכוי אבל לפיה דברינו נכוון מאי שרצונו לתרץ הא גופא דידילמא בהמה דקרה על המתאר את עצמו בהמה דהוא מעליותא קאי וכונל וע"ז מתרץ הש"ס דכאן מביאי קרבן שתכלית הקרבן לעורר את החוטא לתשובה אין מקום לענוויות יתרה להיות חשוב בעניין עצמו כבבאה כי זה עצת יצח"ר וכן קאמר דכדי שיחזרו בתשובה איך גוריאותך אם הוא בעניין עצמו כבבאה, וזה כוונת המתאר התם אדם ובבאה ר"ל שמדובר מונחים מן ע"ז היהת וערומין בדעת אז הוא מעליותא אבל הכא בהמה לחודיה ר"ל דכאן המודובר מן החוטא המביא קרבן כדי שיחעורר תשובה ובהזה אם ייחס בעניין עצמו כבבאה גוריאותה הכא מעניini דקרה והכא מעניini דקרה ודוו"ק.

תנוס' ד"ה ר"ג פרשי"ר ר"ג בנו של ר"י הנשיא וכו' ועוד תימא גוזר ר"מ על סתם יננס ולא גוזר על שחיטה דאוריתא וכו' עיין בראש"א ובראש יוסף והנה מדברי התוס' נראת דסבירו דשחיטת מומר לע"ז היהת פסול מדאורייתא דאל"כ איזה לתא דאוריתא איך בא שחיטת כותי הלא שוחט בעומד על גביו באופן דעל גוף השחיטה אין להסתפק אבל באמת כתבתני לעיל בשם הר"ן והרמב"ם ז"ל דשחיטת ע"ז רק מדרבנן אסורו וא"כ לא לקל' למה לא גוזר על השחיטה כשגורר על יננס דינם חמור מון השחיטה דב"ים אפשר לננטנסך ממש ואז אסור מה"ת אבל בשחיטה שוחט הכותי בעומד על גביו לייכא למירמר שמא שחתל לע"ז דמחשبة הבל דברו לא מהני כמו בפיגול עין תוס' לפקון ל"ט ע"א ד"ה אלא ותו"ט ב"מ פ"ג משנה י"ב, ע"כ לומר לנו דהרי גם לאחר שגורר ר"ג על שחיתתנו רק באכילה גוזר אבל לא לעשotta תקרובות עכו"ם ובסתם יננס הלא אסור גם בהנאה ואס תקשה לך למה לא גוזר על שחיתתם שבינו לבין עצמו לאסרו בהנאה מחשש תקרובות כמו בין זה י"ל כיון דבאכילה בלאה"ה אסור לא ראו לגוזר על הנאה לחוד - ועיין בראש יוסף שכותב בשם הרשב"א דר"מ לא גוזר על שחיטתה ממשום דס"ל קר"ע דמזור לע"ז מותר לאכול משחיתתו ולא הבنتי דמ"מ כמו שגורר כל יננס למה לא גוזר על שחיתתם ממש לטא ותקרובות כמו ביני כיון דעתך לי' דשותט בין עצמו יצא ודוו"ק.

תנוס' ד"ה צדיקים עצמן לא כ"ש הקשו מכמה עובדות שמצוינו שנכשלו צדיקים בדבר עבירה וא"ר"י דזוקא במידידי דאכילה שהוא גנאי לצדיק שאוכל דבר אישור משמרו הקב"ה אבל בשאר מיל' לא עכית"ד התוס'". אולם מדברי רשי"ל מוכח דלא ס"ל חילוק זה דהרי כתוב "שם דבר עוז" לא יארע לצדיק אבל לעומת זאת מישיב רשי"ל קושי התוס' באופן אחר דז"ל רשי"ל רשי"ז"ל "האיך גרים שום שטן לפני צדיקים ע"י שוג שום דבר עוז" והאי שום שטן אין אלו יודעים מה הוא אבל רשי"ז"ל لكمן בדף הסמוך מפרש את עצמו בד"ה אפשר וע"ל אי איתא גוזרו חכמים על חערבות דמאי, מסתיע מלטה דיגרים עוז וכוי עכ"ל הר' דהאי דהנה לצדיק ונקי בא עליו היצה"ר בעבירה גוררת בעבירה כי העבירה שעבר אדם נעשה לשטן לו להכשילו בעבירה אחרת וא"ת

אי לפני יאוש אדם כי יקריב מכם אמר רחמנא ז"ל לאו משוע דתפקידוلن מהאי קרא דהא מביתו נפ"ל כדאמרין בב"ק קרבנו ולא הגזול אלמת אי לפני יאוש למה לי קרא כלומר וכי יכול להקדיש ביתו אמר רחמנא וכו' עכ"ל ומילא יראה כמה מון הדוחק אנו צריכין לשוב לפיה תירוצים ולא עוד אלא דמתוך דבריהם הוסיף חומר על חומרadam מביתו נפקא לנו דלפנינו יאוש אינו קדוש וכמו שאמרו בב"ק לפני יאוש פשוטא ל"ל קרא א"כ למה נайд מזא בלול הגזול והביא על לפני יאוש קרא דהכא דמכם אמר רחמנא, אבל לויל דבריהם הנק' נלפע"ד לישב כל הנני סוגיות באופן אחר והוא, כי מביתו לא מצין למילך אלא דקדשות פה אינו חיל על דבר שאינו שלו כי הקרא דאיש כי יקדש אק ביתו מקדושת בה"ב משמעתי דלית ב"י רק אמרה בעלמא אבל בקדשות מזבח דאית ב"י מעשה ההקרבה ע"י מטsha ודי איסרו ע"פ שאינו שלו ומנא אמיינא לה מהה ש' התוס' לפקון דף מ' ע"א ד"ה רבוצה דהא אמרין אה"ז דש"ש ילפין ממה דאין אדם מקדיש דבר ש"ש שהוא נלמד מביתו, וא"כ אומר אני ומינה כמו באיסור דאמרין אבל עשה בה מעשה אסורה זואת מדורייתא דילפין מכל מقدس בע"ז דף נ"ד כו' נמי במקדיש ותיתני לי שכונתני בדבר זה לדעת קדשו של התבב"ש סוף סי' ה', - אמור מעתה דבפ' LOLב הגזול דמייריך מקרבן שמקריב הגזול לא מצי מביא קרא דביתו להוציא את הגזול דחרי עשה בה מעשה ובודאי חל האיסור הקדש על הקרבן אבל מ"מ קאמר דפסול הקרבן ואני עלה לרצון מושום כתיב און כי יקריב מכם דהאי קרא נמי ממי שמקריב ממש מדבר ואמר דמי שמקריב יקריב את שהוא שלו אבל לפני יאוש דאיינו שלו ניהו דאיון מכם", וכן בב"ק דדרש אם עולה ע"י מעשא גזול שפיר קאמר אי לפני יאוש ל"ל קרא וכונתו לא כמש"כ התוס' דביתו אמר רחמנא אלא אקרא דאמ' כי יקריב מכם קסמא דמכך נדע דכל שאינו שלו אפילו הוא מקריבו ואיסרו אבל איינו ראוי להקרבה, וכל זאת קודם שזיכינו לידע דגס אחר יאוש דקינה ביאוש נמי פסול ומשוע מצווה הבהא בעבירה אבל מאחר שממעט גם לאחר יאוש דפסול א"כ אלפנוי יאוש דפסול מצד שאינו שלו לא עיי קרא דק"ו הוא מלakhir יאוש גם הטעם דאיון מכם" לא עיי דהרי לאחר יאוש מכם קריין ב"י דהרי איך יאוש וגם שניין רשות ומשוע ומ"מ פסול וא"כ א"יתר האי, "מכם" לדרשו על המקריב שהוא יהי, "מכם" ולא מומר וזה הפ' האמתי לפע"ז ובסוגי" דחתאת גזולה הארכתי ודוו"ק.

ע"ב גמר' וכל היכי דכתוב בהמה גוריאותה הוא והא כתיב און ובבאה תושיע ד' וכו' ומשני התם אדם וגמה הכא בהמה לחודיה - ונלפע"ד בביואר דברי חז"ל, דודאי "בהמה" מושאל על אדם מורה על פחיותות ושלות המדרגה אלא דנטקota רבתא איכה בין המתאר את עצמו למтар את אחר כי המתאר את עצמו "בהמה" הוא מדרכי העונה וכמו שפי' רשי"ז לולמר דכאי רוח וא"כ פריך שפיר מנ"ל לפרש האי מן הבאה דתורתה מכנהו להבאה והוא ממושיע ישראל דילמא מן הבאה קאי למtar את עצמו כבבאה שהוא מדכאי הרוח וכמו שמספרין "אדם ובהמה" דקרא ונקל קרבן אלא מדכאי הרוח שמושימין את עצם כבבאה דלא נקל קרבן אלא מושיע ישראל ומן הבאה דלא מבعلي גאות שהקב"ה שנאן ואני רוצה בקרים - וע"ז קמשני החם אדם ובבאה וכו' ור"ל דלענין הבאת קרבן המודבר בו גם מי שמחזיק את עצמו כבבאה אינו מעליותא דהרי דרכיו של היצה"ר משווים הם ומתהפקים כחומר חותם לפי האדם והמקום והזמן דהנה לצדיק ונקי בא עליו היצה"ר בתחבולה לעורר בו הנאה מגביהו בעני עצמו זלעומתו צריך לדחפו בשתי ידיים ולהכניע את

דאישתחת שפיר והדמאי מעושר ותירץ דמ"מ כיון דחכמים גזרו על שחיתות כותוי וכן על דמאי הוה אישור דרבנן ודאי עד דהוה מכשול אפלו אם קמי' שמי' גלי' דשחת שפיר ונתענש הטבל והלב אריה לעיל על ר"י דאכל משחיתות כותוי ג"כ מתרץ כ"ל אלabal כאן לדמאי כתוב לאחר שזיכוי דלא גזרו על תערובות דמאי שוב ליכא מכשול אפלו בדמאי עצמה אם הוא מעושר והוא עפי' דברי הש"ך בכללי ס"ס שלו אות י"ז שכותב דכל אדר' שלא אסרו אלא מצד חומרא בעלמא לא גזרו על התערובות ובטל ברוב וא"כ כיון דדמאי בטבר הרוי דאין אישורו אלא חומרא בעלמא ולא מקרה מכשול אם אירע שאכל וקמי' שמי' גלי' דמעושר עי"ש ודבר גدول דבר הנביא ויש לי שתי ראיות ברורות לדבריו, א') מהה שאמרו בגמ' שבת כ"ג ע"א דגם מצוה דרבנן בעי' ברכה ופריך מודמאי דלא בעי' ברכה ומשי' אבי' ודאי דדבריהם בעי' ברכה ספק דדבריהם לא רבא ברכה ורבא אמר רוב ע"ה מעשרין, ועתה אם נאמר דאפלו אי קמי' שמי' גלי' דמעושר מ"מ רבע עלה אישור דרבנן וכל האכלו מקרי מכשול למה קראו אבי' ספק דדבריהם ומה הועל רבא דאמרו רוב ע"ה מעשרין כיון דס"ס איכה אישור דרבנן ודאי על הדמאי שאין להיסרו אלא עי' הפרשה. - ראי' שנייה מהא דשינו במס' דמאי דין מעשרין מודמאי על דמאי אלא מינה ובבה כדי שלא ישרר מן הפטור על החיוב ומן החיוב על הפטור, ואי נימא דמה"ת הכל מותר ומדרבנן הכל אסור ודאי אין ספק רק ודאי ר"ל ודאי היתר מה"ת ודאי אישור דרבנן - אבל העניין לכך הוא דהא דסמכין ארוב או אחזה מה"ת ולא חיישין אמיינוט או על השתוות החזקה משא"כ בסכנתא שם חיישין גם למיינוט ואפלו למיינוט ואם פירסה נדה בשעת תשמש חיב החטא ואונ"ג דמה"ת דשאני אישורא מסכנתא דבאיסורה כיון דהתורה לטעמך ארוב וחזקה אפלו אם לפעמים יבא אישור לידי' מן המיעוט מ"מ אין עליו אשמה של כלום דהרי ברשות התורה עשה מה שעשה ואס אכל מhalb בהמה ואח"כ נמצאה טרפה לא בעי' תשובה כלל כמו בשוחט את הפסח בשבת ונמצא טרפה בסטר שפטור מרבנן משא"כ בסכנתא שאם יידמן המיעוט לידי' יסתכן ימות ולא יועל לו הרוב והחזקקה להצלו ובפתיחה הארכתי בדברי הש"ש אלו עי"ש.

ולפ"ז אם באים חז"ל לאסור שלא נסוך על הריב באיזה עניין אם עבר ועשה או אכל ונמצא שאכל ועשה אישור אז גם מה"ת עשה האישור וחיב' קרבן כרתת באיסורי כרת ולא יכול מואהיסור עי' הרוב והחזקקה דתו אין זה אнос ברשות התורה, סברא זו כתבה הרשב"א ז"ל בשבות על הא דאמרו שם בעונה סמוך לסתה אם פירסה נדה בשעת תשמש חיב החטא ואונ"ג דמה"ת הוה אнос ולא שוגג אבל כיון דרבנן הזהרוו לפירוש ממנה עונה הסמכה לוסטה שוב אין לו התנצלות זו של אнос עי"ש נמצא לפ"ז באיסורי דרבנן כאלו שאסרו מלחמת שחשו על המיעוט אין להם דין אישור ודאי דרבנן דהרי אין לנו צורך בזה כי גם מה"ת מזוהר לחוש על המיעוט וממיילא יש באיסורה אלו צד קל הצד חמוץ Adams נמצוא ונתגלה דעבד איסורה ונכשל במיעוט בעי' כפרה מה"ת ואפלו קרבן חטא מביא והוא הצד החמור ואם באמת קמי' שמי' גלי' דמן הרוב הוא אז לא עבד מידי' והרי לא גרע ממה שאמרו Adams רצה לאכול בשער חירות ועלתה בידו בשער טלה וכאה שנדירה בנזיר ובעה הפר לה שלא בפניה דאמורה תורה ד' יסלה לה - וכן יפה אמרו חז"ל דהפרש דמאי לא בעי' ברכה מפני שאין כאן מצוה ודאית וכן אין מפרישין מודמאי על דמאי אחר מושום לאפשר שvae פטור וזה חיב' מה"ת וממיילא מי שאכל דמאי ולא אדעתה לאו מכשול הוא אם קמי' שמי' גלי' דהוה מעושר וכמש"כ הלב ארוי ז"ל ברוח קדשו וזה אמת לאמתו.

ביבה הראשונה האיך אתה לידי'>Dצדק אם הקב"ה משמרו ע"ז תשוב שלא משמרין אותו אלא משגנה ולא מזוון שעריך לשומר את עצמו, אמרו מעתה במקום שמדובר שאנו מוסופקים על מעשה שעשה הצדק אם הוא מעשה אישור ולא אדעתה או שבעינו הוא היתר וכמו בכל הני עובדות שਮביא כאן דר"י אכל משחיתות כותוי ואנו מוסופקים אי נכשל באיסור או לא ח' לגזרה שגזר ר"ג וכן דר' אסי אכל ביצה המצומקת בין אצל ע"ה ואנו מוסופקים אי נכשל בדמאי ולא אדעתה או שלא גזרו על תערובות ולצד זה שנכשל באיסור צריכין לומר על כרחמו שהאי צדיק עבר תקופה על אליה עבירה בזדון הגם שרוחוק הדבר מ"מ איינו מן הנמנע דהרי נאמר אין אדם צדיק בארץ שלא יחטא שהרי משה ואחרון חטאו ונענו והאי חטא העשה לשטן לו להכשילו בשוגג, ודאי יותר מסתבר לפשטוט האי ספק ולומר דלא ח' לגזרת ר"ג ולא גזרו על תערובות דמאי ממה שנאמר שעבר תקופה על עבירה בזדון אשר גרים לו השוגג, אבל במקומות שאין לננות ימין ושמאל ובודאי אישור נכשל ע"כ נאמר בעבר תקופה על עבירות מזיד, וכן תראה במעשה דר' ישמעאל שקרה והטה שהביאו התוט' דהרי בה שאמר ר"י אני אקרא ולא אהה עבר עבירה בזדון שלא ח' לאזהרת חכמים שגזרו שלא יקרא לאור הנר והאי עבירה עצמה הייתה לשטן לו שלבשו קרא והטה וע"ז אמר כמה גדולים דברי חכמים שאמרו לא יקרא לאור הנר כי הודה ולא בוש דמחמת האי גזרה דרבנן שעבר עליה בא לידי הטיה וכן צריך לומר בכל היב עבירות שהביאו התוט' שמשמעותה עבר תקופה על איזה מזיד שנעשה לשטן לו. ומה מאי מודוקדק לישנא דגמי' דקאמר „היכי מסתיעי מלטא" דמשמע דלעולם אפשר דמסתיעי כך אלא דמהיכי תיתי נאמר דנסתיע במקומות דיש לומר דלא עבד אישורא. ועין בפתחה שכתבתני דרש"י ותוס' לשיטתייהו אזלו בפלוגתא זו ותורה צמאן ודוק'.

ד"ג ו' ע"א גמר' איננו גזרו ולא קבלו מניינו אתה ר"א ור"א גזרו וקבלו מניינו ופרש"י ז"ל דבדורו של ר"מ ור"ג לא רצוי לקבל לפי שהי' רגילים בהם בדורו של ר"א ור"א ה' אפשר להם לפירוש עכ"ל ולפ"ז קשה לומר דר"ג גופא דאכל משחיתות כותוי ור' אבחו דשלח לאתווי חמורה מבוי' כותאי לא חשו לאזירת ר"מ ור"ג מפני שהחומרון עם לא רצה לקבל הנזרה מפני שקשה לפרש מהם. אבל לפ"ז נראה לויל דברי רש"י ז"ל לומר דלא קבלו הנזרה מר"מ ור"ג מפני שהם גזרו מטעם דחייב למיינוט וכמו שסביר/arcanus, אבל ר"א דר"מ לטעמי' דחייב למיינוט וגזר רובה או מיעוטה, אבל ר"א ור"א ודאי קרבען ס"ל דלא חייב למיינוט ואפ"ה גזרו עליהם וכך שגזרו על הדמאי ע"פ שרוב ע"ה מעשרין לפיכך קבלו מהם. ועין תוס' יבמות קי"ט ע"א דה מחווורתא ודוק'.

שם גמר' ר"ז ור"א איקלעו לפונדקן דיאי אייתי לקמיינו ביצים המכומקות בין ר"ז לא אכל ור"א אכל אל"ר ר"ז לר"א ולא חייש מושח חערובות דמאי אל"ל לאו אדעתה. כפי הנראה אכל ר"א כל צרכו ואח"כ שאלו ר"ז שהרי אח"כ קומתמה איך מסתיעי מלטא וכוי' וקשה טובא איך המתין ר"ז עד שר"א מלא כרסו מהני ביצים ולא עכבו מיד בתחילת אכילה להצלו לביש' את בעל הפונדקן פלא והפלא. אבל הנלפ"ז דכדי שלא לביש' את אכילה שתק ולא ח' שהביאו להם ומסתמא עמד עליהם כל שעט אכילה שתק ולא ח' מה שחבריו ואוכל אישור דמאי דרבנן וכדאמרין בברכות דלגביו איסור דרבנן גדול כבוד הבריות ובמה שהוא לא אכל לא נתבישי כי לא גילה לו הטעם מפני מה שמי' אוכל זה וכוכן מאי בס"ד ודוק'.

ע"ש גמר' אר"ז אפשר גזרו על תערובות דמאי ומסתיעי מלטא דר"א למיכל אישורא והקשה הרاش' יוסף הכה וכוכן לעיל גבי' הא דר"י אכל משחיתות כותוי דלמא קמי' שמי' גליה דלא עבדו אישורא

לא בעל התובות והאי אשת חבר המשייעת כי אשתו מחייבת לטחון לצרכו כדתנן בכתובות והאי אשת חבר המשייעת לה אפילו נאמר סיוע שיש בה ממש לא עשתה טוביה לבעל התובות אלא להאהה פשיטה אדם שיכיר לטחון תבאות חבירו ישבור לו מס'יע שהאי מס'יע לפועל אין לו דין פועל לאכול מתבאות בעה"ב וז"ב ודוק.

רש"י ד"ה מפניהם שחשודה מחלפת והוא הכא דלאו לטובה הוא ואיש נכריו הוא ובמשם' דמאי קתני לה ולא קתני המתקלקל וכי' עכ"ל לכארוי האי וובמשם' דמאי קתני לה" שפט יתר הוא ולא חדש רשי' ז"ל לכתוב דברים בטלים שאין בהם צורך לפירוש הגמר' אבל באמות דבריו אכן מזוקקים ואין בהם יתור דרשי' לשיטת' דפרש הא דמתוך הש"ס הטעם נמי מורי ואומרה לה דלטובת ברבי רב קמכוונת דיליכם חמימה ונתקשה לי' למה לי' להש"ס להמציא טוביה חדשה כדי לאכול חמימה כיו' דבר אמר לעיל דמחלפת המתקלקל בחמותה ואי משום דכאן לא קתני בהדייא כמו לעיל הלא הא כדכי ליכל חמימה נמי לא קתני ומה זא או זא لكن הזכרך רשי' ז"ל לומר דמס' דמאי קתני לה בהדי משנה דלעיל ואס דגס בפונדקיות מטעס מחלפת המתקלקל חיישין ומה לא כרך ותני הנוטן לחמותה ולפונדקיות בחד בבא ע"כ לומר דפונדקיות שהיא אורה אצלם לא שייך לומר שתעשה לאיש נכריו טוביה גדולה כזו להחליף המתקלקל אבל טוביה כל דחו להחליף קרייא בחמימה תעשה וכן חלוקם התנא לשתי משניות ודוק.

דף ז' ע"ג גמר' מוקם הניחו לו אבותוי להתגדיר בו וכי ופרש"י כшибאוו בניינו אחרינו במה יגדל שם עיין במהרשי' ח"א ובמהר"ס על התוס' ד"ה אלא ולפע"ד נראה בכוונות רשי' ז"ל בפשטו דהניחו לבנייהם להתגדל בו כי צורך ותועלת גדול בדבר אם ימצאו המנהיג מקום להתגדיר כדי להגדיל שמו כי רק אז דבריו נשמעים אצל המנו העם וכן לא חששו להניח המכשול בשוא"ת מצדם כדי שיבאוו אחרים ויתגדרו בו להגדיל שם ומ"מ לא קשה לרשי' קושי התוס' משבת דרכ בבדבר שיש בו איזה חידוש דין שייך לומר שיתגדל שמו של המחדש אבל בבדבר פשטוט לכל אין באש מושום נידול שמו וכן שם בשבת שמיירי מביעור הבמות שהוא דבר פשוט שיש לבערם לא מאי לומר שהניחו כדי להתגדיר עפ"י ציווי השם וממש"כ במה שהתריר רב בית שאן נגד המקובל עד עתה ודאי יש בו להתגדיר ולהתגדל ע"י חידוש זהה שלשה דברים דף נ"א שמנה הא דכיתת נחש הנחותה בהדי שלשה דברים שעשה חזקי' ולא מיחו חכמים בידו הרי דהיה מקום לבעל דין לחוק עליו ודוק.

עמ"ש גמר' מכאן לת"ח שאמר דבר הלכה שאין מיזיכון אותו וא"ל אין מזיכון וא"ל אין מזיכון וכו' ועיין בה' ק"ז ועל החת"ס ז"ל ולריאה בא"א לפרש כוונת הני שלשות -adam תעין בהני קושיות שמקשה הש"ס על האי היתר בית שאן הנה נחיקות שלשה סוגים א' הקשה ומ' א'ICA מ"ד דבית שאן לאו מא"י ובkowski' ז' רוצה להכחיש את עדות ר' יהושע מכל וכל דפשיטה דרך ענה בר"מ שאכל עלה של יירק בבית שאן בלי לעשר וע"ז קאמר מدلע דחה רבי את המעד בקשוי' ז' למידן דאין מיזיכון את הת"ח שאמר שמוועה מחדשת מלשון ולא יצח החוץ וכפריש"ז לומר לו לא שמעות וחזר בז' ב' פריך והא ר"מ עליה בעלמא אבל או דלמא אבל ולא אדעתי' או דלמא הפריש ממ"א כל הני קושיות הם מסוג שני דהינו שאכל עלה של יירק בבית שאן בלי לעשר וע"ז אין בה ממש ללימוד ממנה האי חידוש זהה שאמרו לה אין מזיכון אותו מלשון כי לא יזכה לעולם ד' דהינו לשון ריחוק וכפריש"ז שאין משקצין דבריו כלומר שאין ממש בדבריו למדוד מהם דבר ובקושי' האחזרונה שהקשה ודלמא נתנו עניינו בצד זה ואכל מצד

אללא דמכח דבר אמיתי הלא נמצח לי קושי' גדולה על שיטת ר"ת דבשומך ע"ב ד"ה והיתר דס' לד"ר מעליה של דמאי אלול ואו של טבל כפרש"י וא"כ כמה קושי' הש"ס שם ודלמא אלול ולא אדעתי' ותירץ הנمرا דהשת' בהמתן של צדיקים וכי' נפרק דהא בדמאי עפי' מה שביארנו ליכא מכשול לצדק אם באמת מעורר היה. - אבל יש לתרץ זאת דר"מ לשיטתה דחיש למיעוטה בכל מקום אפשר הרה אישור דמאי איסור גמור דרבנן עין Tos' יבמות קי"ט ע"א מחוורתה ולדידי' אפשר דהפרשה בעי ברכה וגם בתערובות דמאי גזר וממילא דלפי שתו הוה מכשול אם אלול דמאי ולאו אדעתי' וע"ג דין הלכה כר"מ בהא דחיש למיעוטה מ"מ לא הוו ספו לי' מן שמי' דבר אישור שהוא איסור ודאי לשיטותו וכמו שאמר רב לKNOWN דק' קי"א ע"ב בגב' נ"ט בנ"ט דחס לי' לאזרע' דאבא דליספי לי מידי דלא ס"ל, ולכארוי' למה לא ליספי לי' כיון דיודע דכשר ורב טעה בדין ולא שייך כאן שוי' אנפשי' חתיכה איסורא כמובן, אבל כבר הארוכתי בזה בהקדמה דלגביה תושבע' פ' אין לנו אמת מוחלט רק אמת הסכימי ולכן כל זמן שלא הסכימו להזכיר חד מ"ד איפלו קמי' שמי' אין כאן הלכה מבורת ויש מקום לשני הדעות ולמאנן דס' לדאסור הוה שפיר לדידי' איסור גמור וממושל אם עבר על דעת עצמו והדברים עתיקים ודוק. ועיין בפתחה אותן ג'.

עמ"ש גמר' ולחלופי לא חיישין והנתנו וכי הלב ארוי' הנ"ל הרגיש בדקדוק עצום דמה שייך כאן להקשות על דינא דהאי ברייתא שהביאה כאן רק להקשות על הא דאמר דלא גزو על תערובות דמאי, וכותב דלפי האמור ניחא Adams לא גزو על תערובות ה"ה דספקו מותר כמש"כ הש"ז שם הנ"ל דכל שלא אסרו אלא מצד חומרה בעלמא גם ספיקא מותר ואני דומה לגבינות עכו"ם עיי"ש - ואני תמה על דבריו דאי' מה משני הש"ס הטעם בדעתני טעמא וכי' סכ"ס לא יצא מכלל ספק דמאי יאמר לו שיתקלקל הלחם עד שייצטרך להחליף - אבל באמות זה הכלל שכ' בש"ז דכל שלא גزو אתערובות גם על ספק לא גزو בדמאי ליתא דעין בכ"מ בהלי' מעשר פ"י ה"ב שכותב דבDMAI כיון שחשו רבנן אמייעוט ה"ה דלא מהני ספק ספק ואין בראש יוסף כאן אבל אני רואה דהראב"ד ע"כ ס"ל כhalb ארוי' שימוש שם על הרמב"ם שפסק בנוטן לטוחן עכו"ם דאסור שמא החליף בתבאות ע"ה וכותב ז"ל "אי' ואס משום הספק הזה הוה ס"ס אלא שמא החליפים בשלו מותר והא דחיישין בפונדקיות בחמותה הוא מטעם האמור בגמ' דלטובה מתכוונות אלא דבר עני ולא אבן, וכי בשביל דלטובה מתכוונות יצא מכלל ספק וקרוב לוודאי שהחליפה - ולא עוד אלא דלבסוף פריך הגמ' מהא דטוחנת אשת חבר עס אשת ע"ה וכי' השטא מגזל גולה חלופי מבעיא ומה פריך אה"ג דחשודה להחליף אבל מ"מ שרי משום ס"ס כמש"כ הרaab"ד - גם לא הבנתי מה שתיקון הרaab"ד דחשוש הוא שיחליף בתבאות עצמו ומירוח עכו"ם חייב מדרבנן ג' להקל ומ"ש DMAI ומ"ש מירוח עכו"ם דשניות דרבנן וספקן להקל, וצע"ג לישב.

ובגונף דקדוקו של הלב ארוי' י"ל דשפир שייך הכל לא פי מה שתירץ רפרם דשאני שאור ותבלין דלטועמא וחשוב כבעין נצמה קושי' ז' דלמה לא ניחוש לחלופי דלפי תירוץ ראשון דעשי לי משליכי כמאן דמערב בידים דמי לא קשה דניחס לחלופי כיון שלא גزو על חערובות דמאי וז"ב ודוק.

עמ"ב גמר' השטא מגזל גולה וכו' הקשה המהרשי' ז' לא דאייה גולה איכה כאן דהא פועל אוכל מדינה בדבר שלא נגמרה מלאכטו להלה כדאמרינו בפ' הפועל עיי"ש במה שנדחק לתרץ, ולפע"ד רק"מ דין לאשה זו מסויעת לחברתה בתחינה דין פועל כי

וא"כ הוא שום הוכחה מהאי עובדא שהקב"ה רגלי החסידיו ישמור כמובן. ומטהה אמרו אני דרפסי" ברוב ענותנותו שללא רצה לגלות הדבר אכן שלא יוכל הוא ממשיא עכובתו את חומו שללא יוכל דמיין לכך תלה הדבר בחומו והשיב להם מחומרה אנטשה היהת וכן משמעו נמי מגמ' דילן שמביא דברי רפסי" שאמר עניה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מאכליין אותה טבל. הררי דתלה הדבר בחומו שיש בו דעת ורצון ולא שעכובתו מלאכול משמי" מפני מעלת רפסי" וגם אמר שמאכליין אותה טבל ולא קאמר דמאי מפני שהיא ידעה שלא עשו והוא טבל גמור ולא דמיין. וכל זאת אמר רפסי" בענותנותו אבל אכן לא קבלנו דבריו בזה ולא נאמני בזעם יותרה שבחומו אלא בשבilo עכובתו מלאכול דמיין שלא יכול בו הצדיק מכך"כ שלא יוכל איסור של בהמתו נשתרם הצדיק מכך"כ שלא יוכל בעצמו דבר איסור. וכן פרכינן שפיר דהא מאכליין את הבמה דמיין וא"כ אין כאן שום מכשול לבעליו ודוק".

ד' ח' "א גמר' א'ר'ז אמר שמואל ליבן סיכון ושהחט בחריטה
כשרה והוא אכן צדדין בה'ש מרוחה רוחה. וכתבו התוס' דמכאן
משמע שאם ניקב החותם כנגד מה שחתט טרפה, כוונתם במא
שכתבו, "בגדי מה שחתט" דשלא כנגד מה שחתט פשייא דטרפה
דייש טרופות לחץ חיוט ולא עוד אלא אפילו נבלת נמי הוה דהא
אותו הקב משלים לרוב הסימן והוה מקצת שחיטה בפיסול אבל
בנוקב כנגד מה שחתט דהאי נקב לא מצטרף לרוב לעשותה שחיטה
פסולה דהרי כן מבואר لكمן דג' ל' ע"א דשחט בשנים ושלש
מקומות כשרה ודוקא בהיקף ואפילו זה למעלה וזה למטה אבל
בשווה זה למעלה וזה למטה לא מצטרף עי"ש בתוס' ופוסקים וא"כ
נבלת הוה דלא שייך לשחיטה כדי לפסלה מה' טרפה מיהא
הוה משום דייש טרופות לחץ חיוט ולא תאמר דוקא באבר אחר
קמיל' ר'ז דאפילו באוטו אבר עצמו הדין כן דג' דلغבי צירוף
שחיטה האי נקב שכנגד מה שחתט לא מצטרף לא להכשיר אם
נעשה בסכין כשר ולא לפסול שחיטה אם נעשה בסכין פגום מה' טרפה
היה, אלא דלפ'ז הוה מצינן נקה'יו שייהי טרפה ולא
טרפה מיהא הוה, אבל נבלת נקה' ז' ב' ע"א מתני' דalgo טרופות,
נבלת ולמה לא מוקמי בהכי لكمן ל' ב' ע"א מתני' דalgo טרופות,
אבל כד תדיק באמת מוקי בהכי ר'ל שם באמרו כאן שחתט
במקומות חתק וכן שחתט שלא במקומות חתק דהיינו חך דכל שלא
משלים את השחיטה אינו אלא טרפה אלא דלפ'ז ר'י דפלג ומתרץ
מתני'algo טרופות שנשנית קודם חורה ס'ל באמת דבר מעשה
טרופות בסימנים נבלת הוה דמעשה טרופות בעצמו דין נחירה עליו
והוא שיטת הרמב"ס ז' דכל נקה'יו נבלת מקרי וכן הוא ברמב"ס
לפי גירסת הטור סי' ט' שנΚב זה כנגד מה שחתט פסול השחיטה
אבל הב' היבג גירסא שرك טרפה. ולפע"ד ברור שגירסא מוטעת
היא דלשיות הרמב"ס אין במציאות שם טרופות על החותם ועל
הקנה שם מקום הנחירה ואם תרצה להבין הדבר על בוריי תעין
בדרבינו לבראו בגד בחניון' יש ובכתובה יורה אומאייז

עד זאת יש להעיר על הא דפרק כאן והא אילו צדדין לפי שיטת רשיי' לזמן שם בסוגי' דר"ז לית ל' הא דיש טרופות לחץ חיות אנד פרך כאן לר"ז שהוא בעל המאמר והוא אילו צדדין ובודח ייל' כיון דבשם שמואל אמר המימורה ואנו פסקינו דיש טרופות לחץ חיות שפיר פרך על שמואל דמסתמא הי' סובר כהLECתא יש טרופות לחץ חיים ודוד'ק.

יעוד יש להעיר בהאי ענינה דלקמן דף ל' מבואר דבשחט בשנים וושלשה מקומות דהינו בשנים שוחטים בב' סכינים זה למעלה וזה למטרת או ששחט מקטת הסימנים ופסק ושחט במ"א בל' שיעור שהשי' השחיטה כשרה וכן פסקין בי"ד סי' כ"א והוא כי דמה

אחר היא מסוג השלישי - דהינו שמניה לו המעשה כמות שהיא
וגם מודה לו שיש ממש בדבר ללמידה מהנה האי חידוש דין כפי
הנראה אבל אפשר שר"מ ע"י מחשבתו עישר את העלה שאכל
ודבר זה התייחס במחשבה מי יכול לידע מה שבלב חברו אם לא
בחכמה נפלאה ורוחה ק' והוא גואה ורמות רוח תיירה לסמך על
עצמיו שיפה יריד לדעתו של ר"מ ומ"מ רבוי שלא חש לקושי' ז'ו
משמעותו חז' מאן גברא הרבה דקמסהיד עליה ופרש"י ומסתמא יפה
כיוון ודקדק בדבר זה אין לסמך אלא על אדם גדול רם
ונשא - וכעין זה מצין בגמ' ברכות ל' ע"ב דפרק ז ולמרא מעירקרא
לא כיוון דעתיה ולבסוף כיוון דעתיה ומשנני חז' מאן גברא הרבה
דקמסהיד עליה הרי גם שם על המחשבה היה ציריך לדון וקסמכו
עליו דיריד לדקדק על מחשבתו משום דגברא הרבה הוא - וראה
זה כאן איך>Dקדק בטל הש"ס ליחס את המעד באמרו העיד ר' יהושע בן זורי בן חמיו של ר"מ לומר דברן גדולי הדור הוא כי אביו
זרז' ה' בן חמיו של ר"מ ומסתמא מי שזכה לחטנא כר"מ אדם
גדול היה ובפרט שאנו מכירים ברווחה אשת ר' מ' שחכמה גדולה
היתה ולכן לא חש רבוי לקלע עדותו ולא אמר לו רמות רוחה הו
זה להיעיד שלא נתן עינוי בעז זה ואכל בעז אחר וז' מסוג השלישי
שהיה יכול להקשות ולא הקשה בכך אמריו לה אין מוחיחין אותו
מלשון זחוח הלב וכפרש"י גאותך גרמה לך שלא הטית אזון וכו'
שלא ירדת לסוף דעת ר' מ' לידע אם לא נתן עינוי וכו' ודוק' ק' כי
נכחו הוא מאד בס"ד.

ע"ש גמר' אל אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני אתה ספק עושה ואני ודאי עושה אל אם אתה חולק גורני עליך שלא יעברו לך מים לעולם - ויש להעיר שלא השיב לו על טענותיו שאני ודאי עושה ואת ספק עושה אבל מה שנלפע' ד הוא דבזה שאמיר לו אם לאו גורני עליך מצא תשובה נצחית לטענותו מפני שהבינו בשיעושה רצון צדיק ג' עושה רצון קונו דכיוון שהצדיק גדול כ' עד שיוכל לגוזר על הנחר שר לא עברו בו מים לעולם ומשום ותגוזר אומר ויקים לך א' אם ישמע לו לפולוג מקיים רצון קונו כמו בהילוכו כדרכו ודוק'.

על שיש גمرا' ארי"י כמה נפיש גברא ממשה ושיתין רבונו דאלו הטע חד זימנא והכא תלתא - ולכאר' קשה טובא מנ"ל דאם משה היה צריך לבקווע הים שלש פעומים שלא הי' בכחו לנזור כן עד שמחלית דרבבי' הי' נפיש זכותי' יותר ממשה - וכן נרא הא דמכאן יש סטירה לדברי הרמב"ם פ"ח מהל' יסוח'ת שכטב וא"ל,, משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה וכוי אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך שעשם לא להביא ראי' על הנבואה הי' צריך להשיקיע את המצריים קרע את הים וכוי' והנה אגדה זו שלפנינו מורה על ההיפך כי האי בעל המאמר סובר ע"כ דהני ניסים כולם נעשו כדי לחזק אמונה ישראל بد' ובמשה עבדו דלולי זאת היה מקום להציגם על אונפיים טבעים וכן לאונם ולהשkontם בלי נס ואם נאמר כן יפה קאמר אלו היה ביד משה לבקווע את הים כמה פעומים בזה אחר זה היה עושה כדי לחזק יותר אמונה העם דהרי גם פעם אחת שקרע לא היה בו תכלית אחר אלא כדי לחזק את האמונה אלא ודאי דלא נפיש זכותיה יותר ודוק'.

ע"ב תוס' ד"ה הא איתמר, בירושלמי וביב"ר לא משני מידי אלא
הшиб להם דמחמרא אנפשה עכ"ל לפע"ד אין כאן פלוגותא בין
הירושלמי למגר' דידן דלפי הירושלמי דמחמרא אנפשה היהת צ"ל
זהאי חמור לאו חמור בעלמא הי' אלא כמו שכתבו הקדמוניים
שהי' אותו החמור שרכב עליו אברהם ובלעם ושמעוותד לעני רוכב
על החמור דעת חמור בעלמא לא שייך כלל לומר דמחמרא אנפשה,

עכ"פ בנסיבות לשורף את הסימן כشيخה לצדין אלא דמ"מ פריך ר' י' ימר מר"ז על ר"פ מושם דהוא סבר דעתני סכך פגומה על חודה כדדי שלא תחולוק בין פגימה אסרו חכמים השחיטה בכל סכך פגום משא"כ במלובנת דלא מצי פסול את השחיטה רק כشيخה הדין דר"ז במקומו עומד דין לחושشيخה ואין על הסכך שם פגום וקשר בדיעבד אבל אין לא חיישין להאי סברא דר' יימר ופסקין קר"פ דבעינן בדיקת הסכך גם אתלת רוחתא ולעכובא ומיליא גם על סכך מלובנת שם פסול עלייה ומהני היא דביה"ש מרוחה רוחה סכ"ס לא עדיף מסכך פגומה בפגימה הנרגשת לחוד דPsiטיא שאינה קורעת הסימן ומ"מ פסול השחיטה וזה ברור ואמת בס"ד.

ומה מад מתוישב בהז珂שי עצומה שהקשה הראש יוסף דאין דחו הר"ז והרמב"ם דינו של ר"ז מכל וכל דהא עכ"פ בעוף ואוז אeat הגרגרת לבדה יתקשר דהא רק אסבירת בה"ש מרוחה רוח פליגו אדר"ז וחישו哉 לצדדין אבל על הא חדודה קודם לליובנה לילכא מאן דפליג וא"כ בקנה להיא שום חש אפאילו שורף הצדדין דקודם שחיטה רוב הסימן לא איכפת לו וכיון דנשחט הרוב שב א"א לטורוף אחר שכבר נשחט בהקשר ואזת אפאילו לשיטות רשי"ז ז"ל דמץ מפסיל במייעוט בתרא דזה דוקא בהושך דרך שחיטה אבל בפסק הגרגרת לאחר שחיטת הרוב לית לנו בה וכמו ש' הש"ז י"ז סי' כ"ז בשם המהרש"ל ז"ל. ועיין מש"כ אני בהזקמן ל"ב. ולפי האמור הקושי מתרצת שפיר דאן לא מڌחין הא דר"ז לא ריש דבריו ולא סוף דבריו אלא מטט אחר נדחה דינו ומשום דחכמים פסל כל שחיטה שנחתה בסכך פגומה וסכך מלובנת עכ"פ די פסול עלייה כמו סכך פגומה הנרגשת ואינו אגרת וא"כ מה בין עוף להמה ותדע דכן הוא דהרי בסכך פגומה נמי מצי להקשוט כן דבעוף ותוופס את הקנה ליתקשר דהרי בידי שמים א"א לצמצם עין תוס' לקמן כ"ח ע"ב ד"ה לפי דמלטה לא שכיח כלל שבלא כוונת הצמצום יידמן הצמצום מעצמו וא"כ בשוחט את הקנה בלבד עד שmagyu לרוב לא איכפת לנו אם הפגימה קורעת ורק באוטו משחו המשלים את הרוב ומחייבתי תיתני ניחוש דכשგיע לאוותו משחו פגע בו הפגימה והשלים את הרוב ע"ז אמרו דאי"א לצמצם ולמה נפסול השחיטה אלא ע"כ כדאמרן דמאחר דח"ל החמירו לפסול הסכך פגומה בין שפולדת השחיטה ובין שאינה פולדת השחיטה אין להקל בין עוף להמה אפאילו באז הקנה בלבד והדברים ברורים וקלורי לעיני בס"ד.

ע"ש גמר' רבה ב"א סכך של ע"א מותר לשוחט בה ואסור להחות בהבשר וכוי א"ר פעמים שוחט אסור במסוכנת ומתחך מותר באטמי דקיימי לקורבנא עכ"ל הנגמ' הנה הא דאסור להחות בשר ולשוחט מסוכנת כתוב התב"ש דהוא אסור מה"ת מקרא דלא ידבק בידך מאומה והביא ראי' מהא דamaro בפסחים אפיק עצי מוקצת ועיל עצי אשרה, אבל בעבר וחתק או שחת דפי דעת הרמב"ם והש"ע הבשר אסור פשיטה דאיינו אלא מדרבן וכן ראיתי בישועת יעקב סי' י"ז בשם הר"ז ז"ל. ובabar עניין זה הכלocr.

הנה הנה שאסורה התורה באיסורי הנאה הוא דוקא בשנהנה בשעת מעשה ובעוודו קיים האי דבר אסור וכגון המרייב בשמי ע"א או סך גופו בשמן של ערלה וכדומה אבל גרמא של הנאה לא אסורה תורה דהיאנו השוכר את הפועל שכחו רק גורם הנאה מקרי וכן שכר מצווה בה ובבא והוא בשער המתוקן ע"י סכך של ע"א נמי רק גורם הנאה ואין בו איסור תורה אבל השחיטה עצמה ודאי איסור תורה ואע"ג דין במעשה עצמה הנאה הנרגשת כמו סיכה אבל מה שהדם מחייב ש"כ הנאה מקרי ואיסור מה"ת דהרי

שוחט תחילה במקצת הוושט איינו מצטרף להשלים השחיטה ששחט אח"כ למעליה או למטה מהה לא יתרוף בהאי נקב שעשה בושט דבלא"ה פריך הרשב"א וכן הוא ברש"י לסתן כי ע"ב בכל שחיטה דעלמא דהא איכא מעשה טרופות בתקחלת השחיטה ואיך מתכשר ע"י מה שהושך להשלים והוא אין טרופות חזר להכשרה ותירצוי דשאני הכא דדרך שחיטה בכך וא"א לשוחט בא"א אבל כאן בנ"ד שפסק משלחות והתחליל במ"א והאי מיעוט הנשחט לעמלה איינו מצטרף להשלים השחיטה למה לא מיטרפ בהכי ועיין לסתן דף ל' יישוב נכו"ע ז"ז ודוק'.

הר"ז ז"ל המשmitt האי מימרא דר"ז והרמב"ם פסק בפירוש דלא כוותיה וכתבו הראשנים ז"ל בטעמא דהא מלטה ממשום דאן פסקין כהני אמוראי דלקמן י"ז ע"ב דמצרכא בדיקה לסכך באשרה ואטופרא ואתלת רוחתא ור' יימר פריך שם מהא דר"ז הרי דאן לית לנו בה"ש מרוחה רוח, אבל הראב"ד יותר הראשנים ז"ל פסקו כהא דר"ז ממשום דמחלקיים ואומרים דבסכך מלובנת ידוע להזחර שלא יטה לצדדין אבל אם לא יבודק אתלת רוחתא ולא ידע דפגומה לא יזהר מלהטוט אבל לא ניחא להני ראנשנים לומר דהני אמוראי שם פליגו אדר"ז ממשום דלישנא דגמ' שם "מי לא אר"ז" ממשמע فهو דהאי מימרא הוה מקובלת אצל להלכה פסוקה. וכן כאן הלא הביא האי מומרא בלי חולקץ ולפע"ד נראה דגם הר"ז והרמב"ם לא העלימו עיניים מכל זה אבל מ"מ יפה דחו דין זה מהלכה ומטעמא שאבאэр בהז.

ধהנה לסתן בסוגי דף י"ז ביארתי דהרמב"ם וכן הר"ז ז"ל כשית הרא"ה ס"ל דפגימה הנרגשת אטופרא אף שאינו אוגרת כלום פולדת השחיטה אבל היא חומרת אמוראי בתראי דלפני כן רק לכתלה קסדו שי"י הסכך חלק אפאילו מפגימה הנרגשת. והאי דר"פ דצרכך בדיקה באשרה ואטופרא אצרכת לעקב קאמור ומAMILIA דגס אתלת רוחתא לעקב דאייך נחלה אמל דעדת דבשרה ואטופרא לעקב ואתלת רוחתא רק לכתלה אבל לדעת הרשב"א והר"ז ודעםם דס"ל דזוקא פגימה האוגרת פולדת וכאשר כן נקבע ההלכה בשוו"ע האי אצרכטה דר"פ בדיקת הנרגשה רק לכתלה הוא. ועיין תוס' לעיל דף ג' ע"א ד"ה אין השומר דיל' צרייך לכתלה וגם בדיעבד, דבديיעבד אין השחיטה נפסלת אלא ע"י פגימה האוגרת שקורעת את הסימן.

והנה הר"ז ז"ל כתוב בשם הראב"ד ז"ל "דע"כ לא אמר ר"ז אלא בדיעבד אבל לכתלה לא ומ"ה אסיקנא דלכתלה צריכה בדיקה אתלת רוחתא ור' יימר הוא שא"י לומד לכתלה מדיעבד דר"ז ואנן לא ס"ל כוותיה עכ"ל ודבריו לכאורי' אינס מובנים איך למד ר' יימר לכתלה מדיעבד ואיך לא השיב לו המסדר הש"ס דאי זה לימוד אבל לפי הצעתנו ניחא דר' יימר הכי קאמור דהא מר"ז נשמע דפאילו האוגרת אינה פולדת מן הצד וא"כ ניחו דלכתלה יש לבדוק מפגימה האוגרת אבל בדיקת טופרא שהיא מפגימה הנרגשת ודאי לא תבעי לר"ז ודאי אם רואה או ע"י שאר בדיקה שאין בצדדי הסכך פגימה האוגרת ויפה דן אלא דאן לא חיישין לקושיינו ממשום דר"פ ממשום לא פלוג קאמור דכל שבודק בטופרא אחזודה יבודק גם הצדדין בהז. אבל הרמב"ם דס"ל דצרכטה דר"פ לעכובי קאמור דח"ל גרוו שיהי' הסכך חלק מכל וכל וכל שם פגימה על הסכך אפאילו ברי לו שאין הפגימה אוגרת את הסימן שחיתתן פולדת והוא חומרא שהחמירו בימי אמראי בתראי כמו שהוכחת זאת בסוגי' שם א"כ אין כאן סתירה מהא דר"ז בשם שמואל שעuden בימי לא החמירו על פגימה הנרגשת על הא דר"פ, ולאחר שהחמירו לפסול כל סכך פגום אפאילו אין הפגימה אוגרת מכש"כ שיש לפסול סכך מלובנת שיש

בבריתא סוף תמורה אף של אשירה והרמב"ם פ"ז ה"י מע"ז, כתוב עכ"ס או אשירה שנשraphה אפרה אסור בהנאה ולא כתני השורף את האשרה ועכ"ס משומס דגם נשraphה מלאיה או נשraphה גוי אסור האפר אבל הכא בנטול ישראל ואפה הפת וארג את הבד אסורה הפת והבד מדבדנן ומטעם שעבד אישור תורה בשעת אפי' ואירגנה אבל אפה וארג נカリ לא נאסר הפת והבדן וכן יש לדיק משפט הרמב"ם ז"ל בהאי דין דשות בסקין של ע"ז שכותב שם בהל' יט' וז"ל, "סקין של עכ"ס וכו' ואם היהת בהמה מסוכנת הרי או אסורה מפני שהוא מותקן והרי זה התיקון מהנתן ממשי ע"ז" עכ"ל הרי ברור מללו דהתיקון בעצמו הוא ההנהה ממשי ע"ז וזה ודאי איסור תורה ומה"ט אסור הבשר שהוא איסור דרבנן, וכן הוא דעת הרשב"א ז"ל שכותב שהבמה כולה אסורה. וראיתי בס' רຽעות שלמה סי' יו"ד אות ב' שתמה בא על הרשב"א שסתור דברי עצמו שהוא ז"ל כתוב בסוגי' דמצוה לה"ג דאע"ג דיקבל שכר בזה ובבא עברו עשיית המצויה אין זה אלא גורם הנאה דשרי ולמה אסור אכן הבשר של המסוכנת, ולהיפך קמתמה היירוע שлемה על הרמב"ם דאוסר הבשר במסוכנת למה לא תהי גם בבריאת אסור הבשר לאחרים דניהם לדידי' מקלקל הוא אבל לאחרים אין כן רק הנאה ולמה נתיר לאחרים להנות מאיסורה, עי"ש שראה במקצת דעתם ההיתר הוא משומש שגורם הנאה מותר אבל לא נחית לעד כי רק אז מותר בלבד עבד איסור בשעת מעשה כמו במצוה ובפועל וכן שאות הבריאה אבל במסוכנת דubar בתיקון זה איסור תורה איסרו חז"ל הגורם ממנה לו ולאחרים כן"ל.

ולא אחד תחת לשוני כי גם מדברי התוס' נראה דלא נחית לדברים האmittים הנ"ל שהקשו בד"ה מותר לשוחט, משבת דשות חייב משומש שהוא מתקן לגבי אבמה"ח ולפי הנ"ל אין כאן מקום להקשות דשאני שבת דכל שעושה מלאכה שמניע לאדם הנאה ותועלת ממנה אפילו לאח"ז ועכ"פ שלא נתרבה הנו בשעת עשיית המלאכה שפיר חייב דהרי חולב ומבעיר הנה המלאכות שביצם הון קלוק וายבוד ומ"מ בכל מלאכות שבת הם שנאיסרו וכמו שאמרו בשבת ק"ו ע"א דכל המקלקין פטורין חוץ מחובל ומבעיר ולמ"ד שם דודקא בצריך לאפרו ולכלבו מ"מ בשעת המעשה מקלקל יחשבי כי עי' הבורת העצים ונטילת נשמה של הבע"ח יפסיד שווי' הקודם אבל כיון דדרך לעשوت כן מפני הנאה הבא לו או אח"כ מלאכת מחשבת מקרי אבל אכן לגבי הנאת איסורי הנאה שגורם הנאה מותר כל מעשה המגרע את ושווי עכ"פ שגורם לו הנאה אח"ז אין בו משום נהנה וכן שבירנו לעיל ואין לומר דגם התוס' כיוננו לזה בתירוצים כי מסוף דבריהם שכתו,, אבל לעניין נהנה מע"ז לא חשוב בכרכו של ע"ז דבחיליפין לא אסרו אלא למחליפ עצמו שנעשה בכרכו של ע"ז דבחיליפין לא אסרו אלא למחליפ עצמו משום דרך הוא נהנה בהאי החלפה אבל לאחרינה לא אסרו מפני שלא נשתנה החפש בעצמה למיעילותה לגבי אהרינה ולא נהנה מאיסורה אם יכול מהני פירות שהחולפו בערלה עי' חבירו כי גם אם היו הני פירות נשארים ביד הנカリ היו מוכנים לפני אצל הנカリ כמו שהם עתה אצל הישראל משא"כ האי בשර והאי בגדי דונשתנה למיעילות"י של עטה עי' סכך וכרכור של ע"ז כל מי שננהו ממנה נהנה מאיסורה שעבר חבירו. אבל הא ברורacial דאמ נカリ ארג בג בג בכרוך של ע"ז דלא עבד הנカリ שום איסור כי הוא לא נצטווה רק שלא לעובוד ע"ז אבל לא על הנאת תקרובות ודאי דשיי האי בג לשישראל כי אין כאן מקום לאסרו הגורם כנפער"ד ברור ולשון המשנה ספ"ג מע"ז מסיע לי דקתני נטל ממנה עצים והסיק בה את התנור וכי נטל ממנה כרכור וארג בו את הבד וכי ולמה תלה הדין זהה באדם העושה ולא כתני פת שנאה בעצי אשירה ובגד שנארג בכרוך של ע"ז הרי אלו אסורים וכמו דקתני

מכירה ג"כ אין במעשה עצמה הנאה ממשית לנוף ומ"מ ילפיק מאו מכוון לנכרי יותר הנאה כי בשעת שMOVEDIA את האיסור מושתו ומוכניס את ההיתר חמורתו הרי נתרבה הנו וריבוי נכסים הוא הנאה גמורה כי ברבוי נכסים נתרבה בנסיבות אכילה כבודו ומוראו אצל הבירות ולכן יפה כתוב התב"ש הנ"ל דהשחיטה במסוכנת איסור תורה הוא כי בשעת מעשה נתרבה הנו כי המסוכנת עומדת לכלבים ושוו' מועות והשחותה רואוי' לאדם ושוו' מרובה אבל להנות אח"כ מן הבשר מותר מה"ת כי הנאה שיש לו באכילתבשר זה אינה אלא נרמא בעלמא מצד הסכך וכן שחליפין ערלה שמכר או החליף מותרין מן התורה דעתך רך גורם הזה לאוטו ההנהה שננהה בחיליפה אלא דבכ"מ שעבר בשעת מעשה המכירה והחלפה על איסור תורה אסרו עליו מדרבנן הגורם ממנו כדי שלא להנות מאיסורי שעבר וכמו שאסרו מעשה שבת כדי שלא להנות מאיסור מלאכה שעשה, ולפי שביארנו לעלה בסוגי' דמחליפין החליפו באיסור זה גם מאיסור תורה שעשה במכירה והחלפה דכוון דאסרו החליפין שב לא נתרבה הנו והוא מכחليف איסור באיסור וכן אסרו עליו הבשר במסוכנת כשחיתה בסכך של ע"א שלא להנות מעשה איסור שעשה ומילא ניצל גם מאיסור זה כי מאחר שנאסר עליו הבשר לא אהנו מעשי ולא נתרבה הנו. וכן בשוכר את הפעול לעשותו עמו בי"ג וכן במצבה שתקע בשופר של עולה למ"ד מצוה לה"ג לא הי' מקום לאסרו עליו שכרו או לומר דלא יצא כדי שלא יהנה משכר מצוה שהוא גורם הנאה דהרי בשעת מעשה לא עבר מיד כי לא נתרבה הנו כי השכירות אינה משתלמת אלא לבסוף וכן שכר מצוה והמעשה הלא היה לעול על צוארנו ולא נתנה להנות כמו שפרש'י בר"ה כ"ח ע"א וא"כ אין מקום לאסרו אף מדרבנן מה שננהה משכר מעשי. ולכן פריך שפיר בריש פ' השוכר על הא דקתני שם שכרו אסור ממתני' דמקdash בערלה דקתני אם מכון וקידש בדמיון מקודשת. ועל חנוך הקשו בתוס' שם דהא מכון וקידש בדיעד קתני אבל לתחילה גם שם אסרו לקדש בדמיון ונחקרו לרטרץ עי"ש דממתני' דמקdash בערלה לא רצאה אלא להוכיח דגורם הנאה מותר מה"ת דאל"כ מה בין ערלה לחיליפין וכיון דמושור מה"ת ניהו דשם אסרו תכמים לכתחילה לקדש בחיליפין וכיוון דמושור מושעה דבר איסור תורה בחילפה ובמכירה אבל כאן במה שעבד עבדותו בי"ג לא עבר איסור תורה כי לא נהנו ממלאכתו רק לבסוף וא"כ אין כאן טעם נתרבה הנו מפני שהשכר משתלם רק בהיתר ולא מצאו תירוץ לקושי' לאסרו אח"כ את שכרו שקיבל בהיתר ולא מצאו תירוץ לקושי' זו אלא بما שהדרשו דגזרו שלא ישכיר א"ע לע"א. ואת לדעת שיש חילוק בין חיליפי איסור הנאה להאיبشر של מסוכנת או בגד שנעשה בכרכו של ע"ז דבחיליפין לא אסרו אלא למחליפ עצמו משום דרך הוא נהנה בהאי החלפה אבל לאחרינה לא אסרו מפני שלא נשתנה החפש בעצמה למיעילותה לגבי אהרינה ולא נהנה מאיסורה אם יכול מהני פירות שהחולפו בערלה עי' חבירו כי גם אם היו הני פירות נשארים ביד הנカリ היו מוכנים לפני אצל הנカリ כמו שהם עתה אצל הישראלי משא"כ האי בשר והאי בגדי דונשתנה למיעילות"י של עטה עי' סכך וכרכור של ע"ז כל מי שננהו ממנה נהנה מאיסורה שעבר חבירו. אבל הא ברורacial דאמ נカリ ארג בג בג בכרוך של ע"ז דלא עבד הנカリ שום איסור כי הוא לא נצטווה רק שלא לעובוד ע"ז אבל לא על הנאת תקרובות ודאי דשיי האי בג לשישראל כי אין כאן מקום לאסרו הגורם כנפער"ד ברור ולשון המשנה ספ"ג מע"ז מסיע לי דקתני נטל ממנה עצים והסיק בה את התנור וכי נטל ממנה כרכור וארג בו את הבד וכי ולמה תלה הדין זהה באדם העושה ולא כתני פת שנאה בעצי אשירה ובגד שנארג בכרוך של ע"ז הרי אלו אסורים וכמו דקתני

לאוקמי' יותר בסיכון דמוית להשתמש בו ללא תיקון כלל אבל על החותך לא הי' צריך להאי תיקון ובזה גם ר' יוסי' מודה דחabitin התיקון נגד הקלקל אבל החט דהתקון של ענבייה אינו נצחים מן הקלקל של הצל מבון והסבירה נכוונה וראוי' לקבלה ממי שאמרה ודוק' היט בכל הדברים שתכתבנו.

דביה' ש צונן וא"כ קשה דהרי אז בהדחה בעלמא סגי' גם נעיצה לא בעי וכדליך וולכתא בעזון וע"ז הי' להם לתרץ דהש"ס רצה לתרץ אפילו למ"ד ביה"ש רותה. אבל ניחא דכאשר נכתב אח"כ האי תירוץ שליבנה באור יש לו מעלה נגד התירוץ דפסק בי' גוזא דמץ' מיריב בכל סיכון שייה' והתוס' כתבו לקמן ד"ה וולכתא דהא דסגי בהדחה הוא רק בשחתה בה באקראי ולר'ת בסיכון שנחתך בה צונן דוקא, וא"כ הכא דרצה לאוקמי בכל סיכון שייה' צרייך דוקא נעיצה.

בא"ד ותימא דמשמע הכא דבעי ליובו וכן משמע בתוספתא וכו' ותימא דבפ' כל שעיה וכו' עכ' ליל' דבקושי' הראשונה דתסאי נעיצה לא הקדיםו האי דמשמע הכא דבעי ליובו וכו' ולמה הוורכו בגין להקדמה אבל ניחא ולשונם מודוקדק היט - דהנה הרשב' א"ז'יל מתרץ קושי' התוס' דכאן לא נחותה הש"ס בדיני הגעה ובלאו דוקא נקט התיקון יותר מעולה דהינו ליובו עי' ונהנה תירוץ זה וזה דאי לא שייך אלא על קושי' דסגי בהגעה אבל לא על הקושי' דידי נעיצה בקרקע דבשלא מאלי יובו והגעה דשינויים באים להוציאו הבלתיה שמתוך הכליל מצין למימר דלא דקדוκ בינויהם ונקט ליובו היותר טוב להוציאו הבלתיה אבל אי סגי בעניצה בקרקע שאין זה הגעה כלל אלא להסיר כל הנדבק על הסיכון עכ' ליל' דבקושי' הראשונה דוקא נקט ליובו, כיון שלא צריך כאן שום הגעה מבעיה ולכן נחותה נקט ליובו, שנייה דסגי בעניצה הקשו ולא האי הקדמה דמשמע הרשב' א"ז'יל מתרץ דמשמע הכא דהאי ליובו דוקא הוא ומושום דמשמעו להו שקיי לתקן התירוץ בחדשה ואין לומר דלאו דוקא קאמר כmobן והויסף עוד דכן משמע נמי מtosפתא ושם בדיני הגעה קעסוק ומטעים זה הרשב' א"ז באמות מדחה האי Tosפתא מהלכה עי'.

ובזה מיושב גם קושי' המהרשב' א' שהוקשה למה הביא התוס' ממරחיק לחםם מפסחים ולא הביאו מהא דמבואר לקמן דאפילו בסיכון טרפה סגי בחמיין, דמהא דלקמן לא הי' קשה אלא על המירמא שלנו אבל לא מן התוספתא מושום דtosפתא מירמי בסיכון שהשתמשו נקרים כל השנה לכל צרכיהם ובעי דוקא ליובו ועל דהכא נוכל לתרץ כתירוץ הרשב' א"ז'יל דוקא ליובו דה'ה הגעה אבל מהא דפסחים קשה גם על התוספתא ולא הווענו בתירוץ הרשב' א"ז'הרי בפסחים נמי מיריב בסכינים שנשתמשו בהם כל השנה עד שהוכרכו לחלק בין הא דפסחים להא דtosפתא, וזה ברור בפירוש דברי התוס' ודוק'.

ע"ב רשי' ד"ה ואבע' א' אפילו בישנה וכגון שליבנה באור. וליל' דמלשון דאמר תרתי אבע' א' ואבע' א' משמע דקאי להעמיד התירוץ שמתירץ בחדשה וקאמר אבע' א' דפסק בי' גוזא ואבע' א' דביבנה באור ומש'ה קרי לי' חדשה וכמו דאמרין בפסחים מובה כאן בתוס' לעיל דאמר ר"א לדידי חדთא דעבדי לי' ומפרש דכען חדתא עי' גוזא. ויש ליישב דרש' קשי' לי' דדריך הש"ס לעולם לאחר התירוץ יותר מרווח ולהקדים התירוץ החלוש וא"כ קשה כאן הוא להיפך כדי לתרץ מה דמוקי בחדשה יותר מרוחה לומר דפסק בי' גוזא שהוא חדשה ממש מלומר כגון שליבנה באור ועשה בעין חדשה, ולתרץ את זאת קאמר רשי' זיל' דלא קאי להעמיד התירוץ דחדשה אלא קאי על גוף הקושי' ותפ' לתרצה אז יותר מרוחה לומר דביבנה באור דמץ' מיריב בכל סיכון סיכון

דשאני הכא דכל התקון נצחים מן הקלקל דאליל לא הוה מתחילה החותך לא הי' צריך להאי תיקון ובזה גם ר' יוסי' מודה דחabitin התיקון נגד הקלקל אבל החט דהתקון של ענבייה אינו נצחים מן הקלקל של הצל מבון והסבירה נכוונה וראוי' לקבלה ממי שאמרה ודוק' היט בכל הדברים שתכתבנו.

רש'י ד"ה ותיפוק לי' עע' פ' שהוא מקלקל אסור לחותך מושום שמנונית וכו' עכ' ל', המהרשב' א' זיל' הרגיש שיש לדקדק למה נקט רשי' מוחתק מירמא דרבא ולא נקט שוחט שהוא עיקר המירמא דר' ג', והנראה לפע' דדרשי' זיל' בכיוון דוקא מוחתק נקט אבל משוחט לא מצטי מקשה דלכוא/or' מה פריך וזה סתם סיכון של עוכ'ס אינו בי' ואפילו נאמר דבסכין הטומד לתקרבות בשער לא שייך לומר סתם אב' היל' אפשר עכ' פ' לאוקמי באינו בי' וא' משום שומן שקורוש עע' פ' אפשר בקינוח והדחה זיל' דמ' מ' גם אב' אסורי לכתחילה אלא דהמרשב' ל' כתוב דמותר על סמק שיקלפנו אח'כ וא'כ לא פריך מיד עיין בראש יוסף. אבל זה אינו אדם יש לו סיכון לקלוף החתיכות בשער שחתך בסיכון על ע"א יחוון מיד בהאי סיכון ולא יצטרך לקלוף אלא ודאי דיל' ל' لكن פריך שפיר ותפ' מושום שמנונית אבל על שוחט לא מצפי פריך דהרי מצי' שחת על סמק שיקלוף את ביה' שבסכין אחר שאינו ראוי לשחיטה וראוי' לקליפה ודוק'.

בא"ד משום שמנונית דאייסורה דنبולות דnbulo בsicin עכ' ל' הישותות יעקב מביא ראי' מדברי רש'י' דנקט רש'י' דנתן נבלות ולא תקרבות עוכ'ס שהוא גם איסור הנהה. לדעת הפוסק לקמן בסוגי' דרביצה דעע' פ' שאין אדם אסור דבר שאינו שלו אפ' בשחת בהמת חבירו לע'ז לא התירה בשחיטה זו אדם כדעת המתירין מה פריך וכן מא בשחת בהמת חבירו לע'ז דליך שום אסור לא תעכ'ס ולא נבלות אבל הסיכון נאסר מצד ממשי' ע"ז. ולזה כיוון רש'י' בamarro דעע' פ' איך מא שום נבלות אפילו אם נוקמי בשחת בהמת חבירו לע'ז עכטדי'ק. והנה ראי' להני פוסקים האוסרים ודאי ליכא דהרי הש'ס מוקי בסכין דפסק בי' גוזא וה'ה דהוה מצי' לאוקמי בשחת בהמת חבירו. אלא דאי אמור דאפילו בהמת חבירו דלא אסור בהמת חבירו. מושום דאי' דש' ש אבל מה שנבלע בסיכון שהוא דבר מעט שלא ניתן להסביר לא שייך לומר דלא נאסר מצד שהוא של חבירו, ואם נרצה לישב ומה נקט רש'י' נבלות ולא תקרבות ייל' דכל שנבלע בסיכון בשעת שחיטה לא נעשה תקרבות כלל כי בע'ז לא שייך מוקצה ורק בשעת שחיטה נעשה הבהמה תקרבות לא עכ'ס וא'כ מה שנבלע בשעת האי מעשה שחיטה בתוך הסיכון לא נגרר אחר הבהמה להעתות עמה תקרבות זהה דבר נכון לעע' דועין לקמן בסוגי' דטיפת הלב ק"ח ס"א בעין סברא ז.

וראיתי באחרונים שדנו בשחיטת מסוכנת מצד מצות לאו להנות ניתנו וזה שגיאה דאפילו נחרה במסוכנת מתיקן מקרי אדם לא נהרה הוה מטה מלאה ואני ראי' אלא לכבדים ועין בפ' סי' יוז' א'.

אבל בהיפך יש לעין למה נתיר בהמתה בריאה לשחות בסיכון של ע"א ולא יצטרך השלcta דמי שכר הסיכון לים המלח ואם נאמר דבאמת צrisk א' ז' ואוי הי' אסור לשחות לכתהלה כדי להשליך אח'כ דמי הנאת הסיכון לים המלח וצ'ע' עכט.

תוס' ד"ה שליבנה באור הא דתנן בסוף ע"ז וכו' דבעניצה בקרקע סי' וכו' טכ'ל. הא דלא העמידו קושיות על מה דמתרץ בחדשה דעל מה שמתירץ שליבנה באור לכארוי' אין להקשות דהרי קאי להעמיד תירוץ בחדשה ממש הינו שליבנה כאור וכמו שהבאתי למטה בשם הלב אריה זיל' דאם חדש ממש מוקי כמו דאמר דפסח בי' גוזא לא קשה מהא דע'ז דסגי בעניצה דהרי רוצה

מקצת בפיסול נמי שחיטתן פסולה וכנהירה נידונת כאשר העיד ר' ישוב בשם ר' יהושע לסתון לע"ב במסנה שם, וכן ילא"ד מלשון המאמר עצמו דקאמר שהי"ד דרשה וכן' שהם פסולין השחיטה שהוא הוא השילות ולא קאמר הלכות שחיטה בבת אחת בהלכה והבאה בגלי בסימנים שאינם עקוריים ולרש"י בחיתוך ולא בקריעה ובמקומות הסימנים ולאפיקי לעמלה או למטה מון והחילוק שבין לשנאו דקרה ולישנא דהילכה בולט ומורה באצבע על מה שכתבנו דהקרה מדבר בלשון החילטה "ושחט" וכל שרוב הסימנים שהוטיםינו יאננו ידי' "ושחט" אבל ההלכה מדברת בלשון שלילה „שהי" דרשה וכו' לכט כל שקרין בי' שהה או דרס ואפיו במקצת הררי עשה מטשה פיסול והבן דבר זה ועוד תדע לך דהמאמר הלאה מדבר מפסולין שחיטה במקצת הסימנים דהרי הש"ס פריך מאי קמ"ל כולחו תנינחו ומשני לא צריכה שחחת לפניו ב' וג' פעמים וחחט שפיר קמ"ל כיון דלא גמר זימני דשהה ודרס ולא ידע ויפה מדיק זאת מודקאמר "כל טבח שאינו יודע" ולא קאמר סתם "כל שאינו יודע" משמע דטบท הרגיל לשחות ומוחזק אצלינו שחחת שפיר מדבר ומ"מ חישין זימני דשלא מדעת אירע לו דרך מקהה דשהה ודרס, ולא קאמר דלמא בגין שהה ודרס כיון דלא ידע מושם דרשה, ובשטי פעים ובדרך משיכה ולא בדרסה ולכן ע"ז אין לחוש אבל חישין דארע לו במקהה שהי" או דרסה וז"כ רק במקצת הסימנים ולא רמי עלי' לידע את את וכמ"כ הרשב"א ז"ל דאפיו מלמדין אותו אח"כ וושאלוין אותו אם לא עשה אחת מלאה לא נאמין לו מפני שאין הי' מلتא דלא רמי עלי' ואפשר אירע לו ולא אעדתי' ואם דרס מכל וכל ולא משך הסיכון כדרכו תמיד או פסק בין סימן לסימן לשחות ודא' היה ידע להיעיד כמובן - הרי לך מבורר דהילכות שחיטה קרי לי' מה שאירע לו במקצת הסימנים אבל רוב השחיטה הייתה בהקשר - וההילכה זו נעלמה גם מר"ע גודול התנאים עד שקאמר לקמן במשנה דשות סימן אחד ועקר או דרס סימן השני אין אלא טרפה ולא מטמא אלא דלבסוף הודה לקבלת ר' ישוב, וכאשר מסיק שם בסוגי', המשנה דallow טרופות נשנה כר"ע קודם חורה וכאשר תראה מתוך חדשנו כמה וכמה משניות במס' זו כולן נשנו כר"ע קודם חורה דאין בפיסול במקצת מעשה נבלה וכן האי בריתיא דרבוי לקמן שלאמנה הני ה' הלכות שחיטה קודם חזרת ר"ע נשנית וכאשר באורתיה בערך ל"ב בסוגי' שם האי והודה לו ר"ע ניתוסך לשונה אחריו מות רביעי עיי'ש. והדברים ארוכים ובפתחה תמצאים בארכוה ותבקשו ממש והענין כדי' שתשחה עלי' עד שתתמודד על אמריתו ודוק'.

ע"ש גמר' כולחו תנינהו ופרש"י ז"ל בפ' השוחט תנן לכולחו וכו' שחית והתי' את הראש בב"א שלא הוליך והביא הני' דרשה שחט את הושט ופסק את הגיגרת הני' יעוכר וכו' עכ"ל וכל הרואה ישותום שmbיא על דרשה סיפא דמתני' שחט והתי' את הראש דקנתני בה דכשרה ביש בסיכון כלל בא' צוארין וסמק אדיוקא, היא אין בו פסולה, והניח מלהיביא רישא דמשנה דיפורש התז' את הראש בב"א פסולה וכן בעיקור הביא המשנה דשות קציר הושט וכו' בפ' ב' ההنج' משנה דבפרק קמא דקנתני חז' מגמל קציר והגירה מפי שהן חונקי. אבל כבר כתבו לנו דהנ' הלכות שחיטה דקאמר הכא היא בשחיטת כהונה ורק במקצת הס' עשה שני פסולים והן הנה פסולי שחיטה כי הוא מקרא מלא ושות ולא ודרס ולא וקורע ולכך הוצרך רש"י להביא הנ' משניות דקנתני בהוא דמקצת בדרשה וביעיר נמי פסול.

אבל התוס' לא ניחה להו בזה והקשו על פרש"י דעיקור הני' הא דעתן שחט את הושט ופסק את הגיגרת ויז'ל ותימא דין זה

שתמשו לשחות ולחתו' בשר מלעהميد בסיכון דפסק ב' גוזא דוקא. ועוד נלפע"ד דבלא"ה ילכיא לתוך הכא חדשה דקאמר הני' שליבנה באור דעינו ברשב"א ז"ל שכטב דסגי בהגעה ולא דוקא נקט שליבנה באור אלא לרוחא דמלתא קאמר כן וא"כ א"א לתוך זה האי בחדשה דקאמר מבון ועין לב ארי' ודוק' ז"ל דהא דקאמר דפסק ב' גוזא לע"ז ופרש"י חתיכת עצים לא ידעתاي איך געשה הסיכון בזה ממשי ע"ז כי זה מקרי ממשי דמשמי כי הcorrות עצים להסיק לע"ז העצים גופן אינם נאסרין כמו שכי' רשי' ז"ל הכא דלכ"ע ממשי עכו"ם בעין עד שייעבדו ואיך יאשר הסיכון מושם שימוש העצים שהם גופן עדין לא נאסרו. וצ'ע' וכעת לא פניתו לעין ולא באתי רק לעורר את המעיין.

דפ' ט' ע"א אורי' א"ש כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחתתו ואלו הן הלכות שחיטה שהי' וכו' מדקאמר הלכות שחיטה ולא קאמר דיני שחיטה מוכחת דהני הילל'ם"ס הם וכן אמרו בפי' לקמן ריש השוחט, ותו שהי' וכו' מנ"ל גמר' וכו' ופרש"י הילל'ם'ם אלא שכטב דכלן לאו דוקא דיש מון שנכתבו כגון דרשה דאמרין לקמן ושות ומשך, והילל'ם'ס אשרא קאי וכן כתב הרשב"א ומה שכטב רשי' ז"ל כגון דרשה ממש דגם עיקור דסיכון פגומה מפורש כמו דרשה וכמו דקנתני לקמן במשנה דחוץ מגל Katzir והגירה ובשנים מפני שהן חונקין ופרש"י שאין חותכין אלא קורעין עכ"ל וזה ואני אומר גם אינך מפורשים דכן שהי' ממוצע מושחת דאמרו לקמן ל' דושחת ליפין מוחץ שחוט לשונים דבעין מפורעת ובהילכה ולא בדרסה וא"כ ה'ה' דבעין בחד זימנא כחץ ולא בהפסק שהי' ואין להקשות דא"כ נימא דבעין דוקא בהילכה כחץ ולא בהילכה והבהא ע"ז נשיב דאין זה קושי' ד蹊ק מה שמסתבר נטעט כי ע"ז הילכה לחוד בכל עשה גיסטרא שהוא ממוצע מושחת ממש'כ רשי' ז"ל בראש השוחט עי"ש בחודשון, ואייך נמעט הילכה והבהא ונצטרכז דוקא הילכה לחוד, חלדה הטעם מבואר דא"א לשחות כהונן בלי דרשה והי' כשחלד הסיכון תחת העור והוא מלטה שחחות מעיד עלי' והגמרא הלא שחיטה בסימנים בעין וכמ"כ הרמב"ז עה'ית דמלת ושות היא חתיכת סימני הצואר וא"כ למעלת או למטה אין זה צואר ואין זה סימנים ולקמן דפ' כתבתת דמליקה דבעין ממול עורף ולא עורף, דעינו דלעומת זה בשחיטה צואר נגד מול עורף וכן יעוכר לדעת בה'ג כתבו הרשאוניים דסימן השמו' א"א לשחות כהונן בלי דרשה ושהי' וא"כ קשה טובא האי הילל'ם'ס למאי אתה, ופלא תראה כי לקמן כח' ע"א דעתני' רב' אומר כאשר ציונית מלמד שנכטוה משה על הושט וטל הקנה וכו' ומהני הלכות שחיטה דהכא אין זכר למו ופרש"י פ' שם דלאו דוקא אלא הלכות שחיטה בכלל ותוס' שם מצאו רמז על אחד בעוף ושנים בהמה ורובי של אחד כמוותה בתיבת כאשר עי"ש עכ"ל עכ"פ התמייה קיימת למזה השמייט רב' הני חמשה הלכות שחיטה ומנה ושות וקנה בעוף אחד ובבהמה שניים ורובי של אחד כמוותה של הנ' לכאר' לאו דיני שחיטה לחוד המה אלא גם הלכות נחירה כי הלא לדעת רש"י ותוס' גם בנחירה בעין סמנים מבואר בכמה מקומות במס' ז' וא"כ צריך נמי לידע כמה מן הסימנים צריך להנור וכמה בעוף וכמה בהמה ועין היטב במאה שכתבנו שם בסוגי' וכן רק בקיצור אני מוגלה לך סוד עניין זה והוא:

דהני הלכות שחיטה דקאמר הני' במקצת הסימנים וא"פ שרוב הסימנים נשחותים בהקשר וזאת לא נשמע מן ושות דפסול וכאשר נבאר בדיורים הבאים לדלא הילכה הני' מציין להכיר דרש או שהה במקצת הושט שאפיו טרפה לא יהיה כי ושות קרינו ב' כל שרוב הסימנים נשחותים אבל הילכה אתה דאפיו בשחט

איך שתקו התנאים במשנה ובברייתא מלהזכיר חיוב זה דרבנן של בדיקת הסימנים לאחר שחיתה, ולא עוד אלא מה נעשה בדיינא דרבא דמומר נבלות מותר לאכול משחיתתו מושום שלא שבך התירה ואכל איסורה ושחית ספר אבל דלא לא שחת רובה ואת אינו בידו דהרי צרך לבדוק בסימנים והרשב"א שם הקשה כאמת ותרץ דמסתמא יבדק בסימנים ואם מצא דלא נשחט רובה יגמור השחיטה תוק שיעור השהיי אלא דסכך"ס מה נעשה לדין דאנו אוסרים כל שהיי כל דחו ואיך פסקינו דין זה דרבא לקבעו בשו"ע, ולעליהם שם ישבתי זאת דרך פלפול בסברא הנה עי"ש.

ב') דמתחללה רצה להביא ראי' כדיינה דשמואל מהא דתנן דריש"א דשיעור שהיי כדי בикור מאי לא כדי ביקור סימני ודחנה ראי' זוCDC ביקור חכם קאמר וקאי אסכין, ואח"כ שאל לא בדק מייא ומביא ברירתא דפליגו בה תנאי אי טרפה או גם נבלה ומטמא במשא הרוי מפורש כאן בברירתא זו דין של שמואל, למה לא הביא ראי' לשמו אל מהאי ברירתא כמו שמביא תחילת ממשנה והביא הברירתא כדי לפרש מימרא דמאמורה דבלא בדק מה דין זה וזה אינו מדרך הגמ' וכמו לא מצאת ביש"ס.

ג') האי כדי ביקור חכםDK אמר הוא תימא רבחא דהרי בדיקת סכין לחכם ורק קודם שחיתה בעין וגם זאת רק מפני כבודו של חכם ומה עניין זה לשיעור שהי.

ד') כאשר מסיק דעתך חכם קאמרין מה עניין חכם לכאנ הלא כל שוחט צרכיך שיבודוק בסכין גם לאחר שחיתה ולא בעי חכם וא"כ יותר הי' לו לתלות שיעור השהיי בבדיקה בסכין שלאחר שחיתה בין שחיטה לשחיטה.

ה') הרמב"ם ז"ל בפיה"מ מפרש כדי ביקור בטח חכם " כדי שיעור בדיקת השחיטה לדעת אם נשחט השיעור שחביב או לא" עכ"ל וכל אנשי חיל עמדו כמשתומים איך אפשר שהרמב"ם העלים עניינו מסווגי מפורשת כאן דדחה הש"ס דלא קאי על בדיקת הסימנים אלא בבדיקה בסכין ולא עוד אלא אדם באמת אבדיקת הסימנים קאי חכם מה עבידתא הא לא בדיקת הסימנים על בטח אם חכם ואם לאו ואיה מצין להצרך חכם בלבד בבדיקה הסימנים.

ועתה בני הט אונז לשמעו קושט דברי אמות ותראה איך שיטת הרמב"ם בולתת מותוך הסוגי אשר בה כל יתר הראשונים נלאו למצוא דרך יישון האור.

הנה הרא' ש"ל כתוב ואחריו בנו הטור בס"י כ"ה אדם רואה בשעת שחיטה הסימנים שוחטין לפניו אין צרך יותר והמחבר בש�"ע שינה לשונו וכ' ז"ל,, השורת צרך שיבודוק בס"י לאחר שחיתה אם נשחטו רובן או שיראה בשעת שחיטה שהם שוחטין רובן וכוכ' עכ"ל והטו"ז הרגיש בשינה לשון זה שהמחבר מוסיף מدلיל רואה נשחטו רובן יכול לסמן אראי' בשעת שחיטה אבל במהרי"ל בשם רבו כ' באמת להחמיר, שראיין ונכוון להעביר ידו על החתק דבראי' אין לבדוק יפה דביה"ש מלא דם, ופשיטא דעל שחיתות רוב אמר הכי עכ"ל הטו"ז. וכפי הנראה מותוך דבריו הרהור"ל לא לפреш מלטה דשモאל קטאת, אלא אם הוא מודה לדעת הב"יadam ראה בשעת שחיטה שנשחטו רובן מדינא לא צרך יותר, אבל מצד חומרא ועצה טובה קامر שייעביר ידיו לתוך החתק, אבל לפע"ד א"א לומר כן כי דעת הב"י הוא לפחות עניין כי לפי שיטתו צרכין לפרש מירמא דשモאל וכי דוקא אם לא ראה בשעת שחיטה שנשחטו הרוב ואיך סתם דבריו לומר הטמא ובין הטהור ס"פ שמיini מובא בריש"י שם צ"ל בין חמוץ לפרה והלא כבר מפורשים הם אלא בין נשחט חייו של הקנה ובין נשחט רובו" והאי נראה דדרישה גמורה היא דהרי קامر דהקרה מיותר למגורי ואיך פסקינו דין דהרי השמיון השמיון נבלה וא"כ שכב כתבו התוס' דהה"ת יש לסழק על רוב פעמיים שחט ספר

שייך להל"ש דזה פסול מפני שלא שחתו ולא דמי לשאר הל"ש ויל דמיירי ששחט בסכין פגומה או במגלו וזה נקרא פסק את הגרגרת ופסולה הוה מושם דין שוחטין אלא חונקין וכו' עכ"ל עי"ו במהרמ"ל שלישיב דעת רשי"ג כתבו דמיירי בסכין פגומה וקרי לי' פסק את הגרגרת אלא דבר אני ולא עד איןאה מקום תימא מצאו כאן הלא ר"ע שם במשנה באמת סובר דס' אחד בשחיטה סגי לטהר מיד נבלה אע"פ שהסימן השמיון נבלה אלא דרי' ישבב החזרו באמרו כלל ממשמי"ר דר"י דכל פסול בשחיטה נבלה וא"כ אכן כתבו התוס' דלא שיק' זאת להל"ש וניהו דר"ע גם קודם חורה סבר דטרפה מיהה הוה עי"ן בזה لكمן מה שכחתי שם בעניין הנסתה הלאה אבל עכ"פ שם שחיטה כד לטרח מיד נבלה גם על סי' אחד איכא - ועוד זאת קשה לי'adam נני להתוס' דכל שכל הסימן בפיסול עי"ע עיקור או פסיקה לא שיק' לא מננות בהל"ש מה העוילו בתירוצים דמיירי בשחט בסכין פגומה דהאaca בגראגרת מירוי דלא מיפסל בסכין פגומה אלא אם הפלס פוגע במשחו המשלימים את הרוב דקודם לנו או לאח"כ לא מיפסל ואפיילו לדעת רשי' דקמפרש האיבער דשחה במיועוט סי' דלקמן על מיועוט בתרא ונאמר דמדאוריתא קמבעי לפסול עכ"פ איבער דלא איפשטא הוה וא"כ לא מצין לומר דאתה ההלכה על סכין פגומה בגראגרת אדם פגע בפגימה במשחו המשלימים את הרוב הרי זה כלו פסקו כלו וכמיש"כ התוס' בעצם לדעת הה"ג דלא מנה פסק הגרגרת בסכין פגומה בתוק הל"ש מושם דין כאן נשחטה לא חניקה. גם לא הבנתי מה בין דרשה לעיקור ולמה דרשה שיק' לה"ש אע"פ שהוא ג"כ דרוש ולא שוחט וכן כל דברי התוס' לפנין בספר החחות. אולם זאת שכחתיו דבגרגרת אין חילוק בין פסקו כלו במגירה או שחתו בסכין פגום כל שהשלימים את הרוב עי' הפגימה הרי היא כמו חצי קנה פגום שהוסיף עליו כ"ש בפגימה דוידי כי עכ"ל הסימן יחשב זה ליתא דעתינו لكمן בסוגי' דמוגרמת דפסקינו קר"י א"ר בהගים שליש אמצעי ושות שני שלישיים כשרה ובתוס' שם ע"ב ד"ה שחט ופגע בו נקב והיוצא ממש הוא דכל שמצטרף להשלים את השחיטה לא מצי' מצטרף נמי אל מעשה הטרפפות וכן בשחט שני שלישיים אף שליש האמצעי בהגרמה כשרה ממשום דשליש קמא דמצטרף לשולש בתרא להשלמת השחיטה לא מצטרף לשולש אמצעי כדי להתריף אבל במקומות שחיטה שאני והיינו ממשום האילכה דכל פסול בשחיטה נבלה עי"ש, ובפרטיה יש בעניין זה אריותות כי זאת עיקר הפלוגתא בין ר"י וו"ל لكمן ל"ב ע"ב ומthon פלוגתם והוציא הרמב"ם דין דכל טרפו במקומות שחיטה נבלה ולא טרפה והדברים עתיקים ודוק' היטב.

ע"ש גמר' ואר"י א"ש הטבח צרכיך שיבודוק בסימנים לאחר שחיטה ע"כ עד במתניתא תנא נבלילה ומטמא במשא הסוגי' הללו כולה מוקשה וצריכה הרבה כדי ליריד לעומקה ולגלות סודה. א') קשה דכפי הנראה הוא נבלה מן התורה דקמיסך האי דין דלא בדק בסימנים להא דר"ה דבמהה בחיה בחזקת איסור עומדת עד שידעך לך במה נשחטה ולולוי דמסתפניא היטני מגיה ב' של במה בכ' ולגרוס כמה נשחטה וכי על הסימנים אם נשחטו כשיורו כי תיבת במה אין לו פירוש ולשון הרמב"ם בפ"א הי' ג' עד שידעך לך בודאי נשחטו שחיטה כשרה" וכן דעת הרשב"א ז"ל כאן דלא סמכין ארובי פעמים שחט ספר מושם דהוה רובה דתלוי' במעשהה והאי מימרא דר"ה לוקחה מדרשת הספרא על הקרה ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור ס"פ שמיini מובא בריש"י שם צ"ל בין חמוץ לפרט רובו" והאי נראה דדרישה גמורה היא דהרי קامر דהקרה מיותר למגורי ואיך פסקינו דין דהרי השמיון השמיון נבלה וא"כ שכב כתבו התוס' דהה"ת יש לסזק על רוב פעמיים שחט ספר

שהקשו להם הרוי אסור אבמה"ח ע"י המיתה חלף הlek לו, ואיך שיק לטעמו על אישור שכבר עבר ולכן כתבו דחזקת אישור דקאמר היינו אישור אין זוכה ומשום דכתיב זבחת שהוא מ"ע ע"ש.

והנה לכארוי נראה דרש"י בעצמו חזר כאן מנני ובו' ממה שכתב בחזקת אישור הוא אבמה"ח, דבד"ה מר סבר כתוב אז'ל מס' בחזקת אישור הראשון עומדת שלא הייתה שחותה, וכיון דבחזקת שאינה שחותה מוקנית לה הרי מותה ומטמא עכ"ל הרי דלא הזכיר כאן חזקת אבמה"ח אלא חזקת אינה זוכה כתוס' - וכד והויא טליה אמרתית ליישב סתירת דברי רש"י זיל' בדרכ פלפול הנרגוג בגיןו עפ"י מה שראיתני לקודש זקנין מאוחז' רע"א זיל' בהגחותיו לוי"ד סי' כ"ז, שרצה ליישב קושי התוס' על רש"י דאישור אבמה"ח בלאה הרי הלה לו, וככתוב הוא זיל' דבשחיטה פסולה עכ"פ הבני מעיים אבמה"ח, אפילו לדין דל"ל הא דר"ל דרייה לאחר שחתית הקנה, כאמור דמנח בדיקולי, בב' סימנים כ"ע מודים דהבנייה מעיים כמנח בדיקולו, וא"כ חזקת אישור אבמה"ח של בני מעיים מעד שלא שחותה כראוי, והבמה כולה נגררת אחרי הבני מעיים עי"ש ולפ"ז אמרתית דכל זאת שידי בפסולי שחיטה של שהי' דרשה וכו', אבל בפסול דלא בדקו בסימנים דאיירין הכא לא שיק הא חזקת אבמה"ח, דהרי אי לא נשחת רובה ליכא אישור אבמה"ח על הבני מעיים, لكن על עיקר מירמא דר"ה דקאי על כל ספק שחיטה לעלמא, מפרש דחזקת אישור הוא אבמה"ח, אבל בהא דמר סבר, דקאי על לא בדק בסימנים, והכרח לפреш דחזקת אישור הוא אינה זבחה אבל אחר שנכנסתי בעומק ענייני מסכתא זו, ראיyi שאין בכל אלו ההקדמות ממש, וכאשר יתבאר לכל המעין בפתחה של ובחדשי לקמן ל"ב ע"ב.

אבל האמת יורה דרכי שאין כאן שום סתירה בדברי רש"י זיל' - כי מה שפי' רש"י זיל' מס' דבחזקת אישור שעשה דאיינה זבחה מוקנית לו ענין לפי התוס' דבחזקת אישור הוא התוס' קרא דזוחבת, אבל רש"י כאן לא הזכיר קרא זה כלל, וגם לא כתוב דבחזקת אינה זבחה מוקנית לה, אלא בשחתת שלא נשחתה, פלוגתת רש"י ותוס' בזה הוא כאשר אבאר דעתינו חזקה דילפין לקמן מגע יש לפרש על שני אופנים, אופן אחד דבכל ספק壬 שנטעורה אצלו על השתוות הדבר מכמות שהיא מתחלפת, אמרין שלא נעשה שניין אלא הדבר נשאר כמוות שהיה, וא"כ אין אנו מחייבים את השם טומאה טהרה אישור היתר וכדומה, אלא מחייבים המעד ומצב בלי השתוות, ולא איכפת לנו השם כלל, אלא אפילו משנתנה השם ע"י סיבה מ"מ מחייבין העמד הישן ולא נסתפק壬 שנתחדש סיבה חדשה, והמשל בזה אישור אבמה"ח, ע"פ שעי' המיתה משתנה האי אישור אבמה"ח לאיסור נבלה, מ"מ אם נחייב במעד הישן שלא נשחתה ע"פ שהוא מותה לפניינו, אבל מעשה השחיטה נאמר שלא נעשה כהונן והוא היפך למשל אם אנו אין על הولد אם הוא בכור, לא מצינו למייר דמוקמין האי ולד על חזקת שאינה קודש בבכורה מפני שביעודה במאי אמה לא היה בה קדשות בכור, כן גם עתה לאחר שכבר יצא לאויר העולם, דהרי הסיבות אינם שוות דבمعنى אמה אין בולד קדשות בכור מפני שפרט רחם בעינן ואם נחייב את השם זה דאיינה קדוש גם לאחר הלידה, צריכין לחדר סיבה חדשה דהינו שלפני ולד זה כבר היה פטור רחם ע"י לידה קדومة, וכן בחזקה לאו להחייב את השם קתניין עליה, אלא להחייב המעד שכבר צא לאויר העולם, ולא סמכיין ארובה, כך מתרפרש הסוגי' לדעת הרמב"ם ומתיישבות ממילא כל הקושיות שסדרנו בריש דברנו ודוק' היטב.

וזברים שכתבתי למדתי מתוך דברי הרשב"א זיל' יבמות דף ל'

והסימנים נשחטים מכל וכל לא מסתבר כלל להזכיר עוד בדיקה אח"כ, אבל בסתם שחוויותינו כן כי מלוכלך הבה"ש בربורי הדם והרבה פעמים לא נשחתו قولן רק רובן שכן קאמר בסתם דחטבה צרייך לבדוק ולא יסмоך על מה שראה בשעת שחיטה נשחטו הסימנים قولן או רובן, כי עלול לטעות לפעמים, והוא חומרת שמואל שהחמיר שלא לסמוך על הראי' שבעת שחיטה ומסתמא רק לכתחלה קאמר האי צרייך אם באמת ראה בשעת שחיטה שנשחתו הרוב וכן למדיות מלשון הרמב"ם זיל' שכתב 'כל טבח צרייך שיבדק בס' לאחר שחיטתו ואם לא בדק וכוי' הרי זה נבלת אפיilo היה השוחט זעיר ומהיר' עכ"ל הזחבות הנה בסיפה לא כתוב אם לא בדק לאחר שחיטה אלא סתום אם לא בדק ממש דברישיא לכתחלה מצרייך בדיקה לאחר שחיטה דזקא ולא סגי במו' שראה בשעת שחיטה, אבל בסיפה כתוב, אם לא בדק דהינו דלא בדק כל לא בראי' בשעת שחיטה ולא בבדיקה לאחר שחיטה, אז הוה נבלת, ותדע שכן כוונת דברי, מדמים שחיטת ספר, וא"מ' מ' דלא נשמק דרוב פעמים שחיטת ספר, וא"מ' מ' דלא בדק לאחר שחיטה אבל ראה בשעת שחיטה שנשחטו قولן או רובן, יותר רבודתא הול' לא פירוש ראה בשעת שחיטה שנשחטו כהונן מ' מ נבלת הוה, והוא ברור בפירוש דברי הרמב"ם זיל'.

ועל זה רוצה הש"ס להביא ראי' לחומרת שמואל כדרכו להסמיד דין מחודש לשונה וברירתא, ממתני' דלקמן דקאמר ר"ש כדי ביקור, היא שיעור שהי', ודחה לא כדי ביקור חכם - והכוונה בזה לדעת הרמב"ם עפ"י שיטתו, בהא לצרייך להראות סכינו לחכם הוא מושם לתא דאיירון, וכתבנו כבר למעלה דלאחר שחחמיינו לפסול השחיטה ע"י פגימה כ"ד הנרגשת ע"פ שאינה אוגרת, עניון חכם מדינה דסתם טבח איינו מטריח לבדוק בהבנת הלב, כי למצוא פגימה דקה כל כך צריכא הרבה ישוב הדעת ומתיונות ומינה דה"ה בכל דבר הצריך הבחינה יתירה על כל שהו בעי חכם, ופראשי' לקמן מ"ד ע"ב דמלטה דתלוי' בסברא מקרי הורה בה חכם, ופראשי' כגון מקיפין ברירה דפעמים אדים טועה בדמיון, וא"כ ה"ה בשחיטה מצומצמת壬 שקשה להעמיד על הבירור אם נשחת רובה, לא די בבדיקה הטבח אלא בעי חכם, וזה דקמנני לא אלא דקאמר ר"י כדי ביקור חכם וקאי הסימנים דאם אירע שחיטה מצומצמת, אבל לעולם אייא בסתם שחיתות סגי ברואה בשעת שחיטה דאייא רוב הנרא לעינים, וע"ז פריך א"כ לא בדק בסימנים והוא בדלא בדק כל או בשחיטה מצומצמת שמיירי המשנה בamarra כדי ביקור חכם ופרק בדיעבד אולי סמכין אשוחט זעיר ומהיר, דמסתמא אכן רובה, ע"ז הביא ברירתא חד אמר טרפה וחד תנא נבלת, ומהאי ברייתא ודאי ליכא הוכחה לדינא דשומאל שהוא עצכטא לכתחלה ומדרבנן, במקומות שראה בשעת שחיטה שנשחטו הסימנים כהונן, אלא הא ברירתא קאי על לא ראה כלל או בראה שחיטה מצומצמת ולא בדקה וכאשר נדרש בספר היל', דלחבדיל בין הטמא ובן הטהור היינו בגין נשחת חציו של קנה לנשחתו רבו, הרי דמחטת מצומצמת המדבר, שלא נתברר אם נשחת רובה או רק חייז', וע"ז קאמר דנבלת ולא סמכין ארובה פעמים שחיטת ספר - וכאשר אבאר בסmock' במיירא דר"ה, כי במקומות דכתיב להבדיל הוא מ"ע לבודק ולא סמוכין ארובה, כך מתרפרש הסוגי' לדעת הרמב"ם ומתיישבות ממילא כל הקושיות שסדרנו בריש דברנו ודוק' היטב.

ע"ש גמר' בדר"ה קמייפילנו וכוי' מר סבר בחזקת אישור קיימת והשתא מותה היא ומר סבר בחזקת אישור אמרין חזקת טומאה לא אמרין - הנה רש"י זיל' מפרש חזקת אישור היינו אישור אבמה"ח, אבל תוס' ביצה כ"ה פ"א חולקין על רש"י זיל' בזה,

איסור דaina זבוחה אילא חזקה טהרה דבנה, והיין צריכין למימר אוקי חזקה מול חזקה ויהי' הן לעניין איסור אכילה והן לעניין טומאת נבלות ספק, וזה שלא יחד תנא דהנין תנאי דבריתא לכן כתבו בד"ה ואסורה באכילה, דמה"ת מותרת גם באכילה ומושום דרוב פעמים שחייב שפיר, ואינו דומה לשאר ספק כמו ספק שהה או דרס, דעתה איזו שינוי, כמו הגביה הסיכון באמצע השחיטה ומסופקים אלו אם שהה כשיור שהי' או שחתט בסיכון קצר בהלכה ללא הבאה ונסתפק אס דרס, וכדומה מן הספקות העולות ע"י איזה שינוי, זה שיק לומר דומוקמין אחזקה איסור של אבמה"ח או אילא זבוחה, וניהו דלעומת חזקה אילא איסור אילא חזקה טהרה, עכ"פ ספק הוה ולדעת התוס' גם ספק אסור מה"ת, אבל بلا בדק בסימנים דיליכא לפניו שום ריווטה לעורר ספק אם נשחת הרוב, אזילין בת"ר רובה דרוב פעמים שחייב שפיר, וכן"ל לדಡעם לא מירוי בשראה שהשחיטה מצומצמת, או שנאמר דאפילו בראה שהאי שחיטה מצומצמת מ"מ אילא רובא, דמסתמא שחיט הרוב, כרוב שחיתות דעתמא, אבל מדרבנן החמירו לגבי אכילה ולא החמירו לגבי טומאה, אלא דהתוס' לא בארו דעתם המתניתא, תנא נבלה ומטמאה במשה, וכן"ל גם לדעת המתניתא מה"ת שראי ממשום דרוב פעמים שחיט שפיר, אבל מדרבנן החמירו גם לעניין טומאה ממשום שלא יהיה כסותרים איסור עם טומאה, וזה דוחק גדול, אבל אין לומר דלשיטת התוס' תרתי בעיןן, שם המשום דסבירתה שלא נשחתה אינה חדשה, אבל חזקה טהרה לייא, ממשום דסבירתה נשתנה דמתחללה בעודה בחיותה של הבמה היהת טהורה ממשום שחיה, ועתה נשיק את טהרתה מכח סיבה חדשה דהינו נשחתה כראוי, לכל המעניין בתוס' בסוגי' דלקמן דף י"ד בד"ה ודילמא, יבין כי לדעת התוס' נשיק את השם גם ע"י סיבה חדשה, שהקשו שם למה לא נטרש חזקה טהרה דגברא לחסרו הנגע דשתטא, ונטהר את התכנס לתוכה הבית בתנאים, ואס נאמר דלעולם לא נשיק את השם ע"י סיבה חדשה לק"מ דוד שנכנס לבית ה"י טהור בשביב שלא נכנס לבית המנווג, וعصיוו נשיק אוטו לטהoro בשביב שמא נתקطن הנגע קודם כניסתו, ואדרבה נאמר דכמו כן הי' חזקה, שאם הטהoro יכנס לבית זה יטמא, ומספק שמא בקרה הנגע אתה רוצה לטהרו, עליך להביא ראי' שכבר חסירה הנגע, וכן בדף הסמוך ד"ה את' מפרה אדومة, כתבו התוס' דאיaca חזקה טומאה נגד חזקה כשותת דבנה, גם כן אילא האי פירא, דהרי הי' להאי טמא חזקה שאם יוזرك באפר פרה יטהר, ואיך נשיק בחזקת טומאותו, ע"י שניחוש שהפרה טרפה, שהיא סיבה חדשה, וע"ש ע"ב ד"ה לר"מ דחיש למיועטו כתבו דאיaca נגד חזקה שלא לידי, חזקה ולד שאינו קדוש גמיעי אמו וכמו שהbabati זאת לעיל - מכלulin מוכרכות, דהתוס' חולקים על סברת הרשב"א מהיפך ולהיפך ולדעתם מחזיקים את השם הישן אפיולב ע"י סיבה חדשה. ולא עוד אלא שאני רואה סברת הרשב"א מופרכת גם מכמה זוכתא בש"ס גופה, דמה יענה לכל hei משניות מובהים בראש נדה מקווה שנמדד ונמצא חסר, וחביות שהי' הולך ומפריש עליו, וכן הא דאיata כאן לקמן, טבל ועליה ונמצא עליו דבר חזקץ, וכן שחתט בסיכון ונמצאת פגומה, דמצרפין חזקה טומאה דגברא וחזקת טבל וחזקת איסור לחזקה דשתטא של המקווה והחביות והסיכון,-shell זה לפי סברת הרשב"א ליתא, דאייך נשיק את השם ע"י שנחדר סיבה חדשה לומר שכבר היהת המקווה חסירה והחביות חומץ והקניין פגום, במקומות שהחזקה דמעיקרא אומרת להיפך, דשתטא הוא דאיתרער, וחזקת טומאה דגברא מה בעי הכא דכמו שהי' לו חזקה שטמא כן הי' לו חזקה שאם יטבול במקווה זו שיטהר, ומפני מה אתה בא לטמאו, מפני שנתעורר לך הספק שם שהמקווה עטה

ע"ב, דבגמי' שם קאמור רבה דמש"ה לא קתני בגירושין ספק קרוב לו או לה דחולצת, משום דasha זו בחזקת היתר לשוק הייתה עמודת ומספק אי אתה יכול לאסירה, וכ' שם הרשב"א שאחרים הקשו למה לא נחזק מאיסור אבמה"ח לאיסור יבמה לשוק, כמו לר"ה דהכא דמחזקינן מאיסור אבמה"ח לאיסור נבלה, ותירץ הוא ז"ל דלעולם לא מחזקין מאיסור אחד לשני, אמונם שאני בהא דר"ה, דבין בחיה ובין בmittata אסורה וא"א להתיירה רק ע"י מעשה השחיטה, וא"כ עליך להביע ראי' שנעשה בה מעשה המכתרת הלוא (ועכ"פ שעשה אשר עליה אנו מוסופקים אם היא מעשה המכתרת או המובלט, מעשה החrichtה דקדוק בכל פרטיה חשובה יותר ממעשה המתובלט, שכן כ"ז שאין לנו בירור, יותר מסתבר לומר דהאי מעשה אינה מודוקדת המכתרת), משא"כ באשה זו שהיה לנו חזקה שע"יmittat בעלחה חי' מותרת לשוק בלי שום מעשה כדי להתיירה, ורק אתה בא עליה לאסורה מחייבת ספק מעשה גירשין, בהז אמרין להיפך, עליך להביע ראי' שנעשה מעשה זו כהוגן כדי לאסירה עצה"ק, וכל הרואה יראה כי דברי נכללו בכלל דברי, שבחזקה לא איכפת לו להחזיק את השם אלא שלא חדש סיבת חדש להוציא הדבר מהה מתחלה.

אבל האופן השני בעניין חזקה, הוא ההיפך ממנו שכתבנו, דלעולם מחזקין את השם הישן אפילו ע"י סיבה חדשה, כמו בהא דולד הנולד, יש לו חזקה שאינו קדוש בכוכורה מעוי אמו, כמו שחזקה טומאה דגברא לא נסתלק ע"פ שנטהר באפר הפרה, משום דשماה הפרה טרפה היתה ולהיפך לא נחזק שם אחר, עכ"פ שהסיבה לשני השמות שותות, כמו מאיסור אבמה"ח לא נשליטה" נבלה, עכ"פ שלשיניהם יש סיבה אחת, דהינו "לא נשליטה" אלא דבחיה כל שלא נשחתה נקרא האיסור אבמה"ח ובmittata אם לא נשחתה נקרא נבלה, מ"מ כיוון שאין השם שוה לא נחזק הסיבה לחודה.

ובזה פליגו לפי פירושי ז"ל הני תנאי דבריתא בהא דר"ה, דמר סבר נבלה ומטמא במשא דכל זמן שלא תוכל להביא ראי' על מעשה השחיטה שנעשה כהוגן אנו מוקמינו את הבמה בחזקת שלא נשחתה, דהינו שלא נשעה האי מעשה כהוגן, וממילא מחזקינו מאיסור אבמה"ח לאיסור נבלה, כי הסיבה שלא נשחתה שווה בשינויים, אבל איידך מ"ד דסובר טרפה ואסורה באכילה אבל נבלה לא, סובר דאן השם מחזקינו ולא הסיבה שלא נשחתה, ולכן שם איסור אכילה שהי' לעלה בחיה מחזקין, שגם עתה אסורה כבתחלה, ובזה ז"ל או דסובר בתוס', דשם איסור הוא איסור עשה דאיינה חזקה, או והוא העיקר, דשם אבמה"ח ונבלה כשם אחד יחויבו כי אבמה"ח הוה מטה מקצתה ונבלה מטה כולה, דמה"ט אבמה"ח מטמא נבלה וככברואר לקמן קל"ח ע"ב וכאשר נדבר מזה עוד בכמה מקומות במס' ז', וכן גבי איסור מוקמינו לה בחזקת טהרה, ואני בזה סתירה, דמג"כ אי לא נשחתה כראוי' הרוי נבלה ואי נשחתה כראוי' הרוי ז' מותרת גם באכילה, דמ"ש מה דשנין במס' טהרות, מובה בגמ' פסחים זר י', בשני ב"א שהלכו בשני שבילין, אחת טמא ואחת טהרה, דבבאו לשאול בזאי' שניים טהורין ואפלו בב"א רק מדרבנן טמאים, אבל מה"ת טהורים וכמש"כ התוס' שם.

זו היא שיטת רשי' ורשב"א ז"ל אבל התוס' סברו בעניין חזקה כאופן השני שכתבנו, דלעולם מחזקין השם, וכן המציאו שם שחזקה איסור עשה שאינה חזקה ומקרא דזוחבת דאיתא למצוחה, ואפלו להחזיק את השם ע"י סיבה חדשה דשנה נמי מחזקין כאשר מבואר מtos' לקמן בסוגי' דרוב, דמוקמינו בחזקת שאינו קדוש בכוכורה ע"י שנאמר שאמו כבר הוליד ולד לפני זה וכפni זה חזקה לאותו, וכאשר נברא שם. וכך נתקשה להו כאן, הלא נגד חזקה

דחני איסורים אלו ג"כ ע"י המיטה של הבע"ח ושל הבעל, אבל לא נתהפקו להיתר, כי גם אחר מיטתת הבעל חי איסור ממש נבליה, ואחר מיטתת הבעל אשתו אסורה ממשום יבמה לשוק, אבל האי איסור אשת את דמלילנא געשה היתר ע"י מיטתת הבעל, אין כאן מקום להמשיך אותו האיסור לאחר מיטתת הבעל, והסבירא ברורה בעיני, אשר על כן אני אומר דעתך הרשב"א אין לה שום ראי' מש"ס וסתירות רבות לפניו נגעה, لكن גם דין שלן הפלתי במקומו דוגם נקיה'ו הוה ספק בשחיטה, ועוד נדבר מענין זה לפניו בסוגיות הבאות בס"ד ודוו"ק.

ע"ש גמר' גופא אר"ה בהמה בבחיה בחזקת איסור עומדת וכו', נשחתה בחזקת היתר עומדת וכו', כתוב בחודשי ק"ז בעחתת"ס ציל' דרא"ה בראשיא קמ"ל דאלין בתר חזקה ובסיפא דאלין בתר רובה, דברישא ממשיכין חזקת איסור שבחי הבהמה, ובסיפא סמכינן ארוב בהמות כשרות עי"ש, ויפה כתוב דברישא איכא חזקה ובסיפא רוב אלא דהא מלטא דאלין בתר חזקה ורובה איתי בכמה משניות וברירות ולא צריך אין בא דרא"ה אבל ר"ה רבותא אחררת קמ"ל דברישא קאמר דומוקמין בחזקת איסור עד שידוע לך במנה נשחתה וליל כתבנו דה' ראי' להגיה, "בכמה" תחת "במה" כדי לכון דבריו להא דספראDDRש להבדיל בין הטמא ובין הטהור על ספק שחט חייו או רבו של קנה אלא דקשה מאי לשלוח יד בלישנא דגמ' ובירט שא' צריכין להגיה גם חיבת נשחתה לשלק אותן ה"ה וגם קשה וכי ר"ה ברייתא אתה לאشمמעין אבל האמת עד לעצמו כי דרכן של חז"ל להכenis חדושים דינים ולהסミニים לקרא וכן חדושים דינים של האמוראים להכניס במשנה או ברייתא קדומה וכן עשה ר"ה כאן כי הברייתא מדברת מספק במעשה השחיטה עצמה اي שחת רובה או חז'י דומוקמין אחיקת איסור ונידון כنبלה והוא אבל ר"ה מושיף דרא"ה גם בנולד ספק בסיכון והוא דין דלקמן דפelig בהא אם חברו ר'ח נשחת בחזקת ראי' ונמצאת לאחר שחיטה פגומה וקמ"ל דע"ג דהנשחת לומר לשחיטה עומדת וגם הסcin ה' לו חזקת בדוק והינו צריכין לומר השתא הוא דאיתרע מ"מ ממשיכין חזקת איסור דבמהו למור דברו נגט הסcin ולכך בדקוק גודל קאמר עד שידע לך במנה נשחתה ר'ל באיזה סcin נשחתה אם שלם או פגום וזה רבותא רבתא כי ר'ח באמת מחייב ואומר שמא בעצם המפרקת נפגמה ור'ה פסול אפילו בשיבר בה עצמות וכן בסיפא דקאמר נשחתה בחזקת היתר עומדת עד שידע לך במנה נטרפה נמי בדקוק ואומר "במה" ולא "אם" כי הברייתא דרשא זאת מקרה דולחבדיל בין היה הנاقلת לחיה אשר לא תאכל בנולד בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה וכמ"כ רשי' ז"ל ע"ת ומסתמא הפירוש על ספק דרושא או בישוב לה קוץ מהיים בספק שאירע בה דבר מחיים ואנו מסופקים אם נפסקה ע"י האי ריעותא או לא כי לא על חנס קרי לי' סימני טרפה דבכוכ"כ נטרפה מחיים כי רק מה שנעשה מחיים קרי טרפה וקמ"ל דע"ג דהריוטא לפניו לא נאמר הרי האי בע"ח בכוכב"כ יצא מן הרוב דהרי רוב בהמות אין להם מים במות או קוץ בשוט מ"מ סמכינן ארוב בהמות כשרות לומר דיניהו דיצא לעניין זה מן הרוב שאין להם ריעותא עדין לא יצא מן הרוב הנסיבות וכאשר כן דעת חכמי קראקא בי"ד סי' ל"א וכאשר נדבר מענין זה באריכות בסוגי' דישב לה קוץ בשוט עי"ש - אבל ר"ה לא ס"ל כן אלא כדעת הרמ"א המחריר בנולד ריעותא מחיים אלא בבא זאב ונintel ב"מ והחיזין כשהן נקובים דליקא ריעותא מחיים ולא איתרע הרוב כלל בזה אלין בתר רובה ולכך בדקוק אמר במנה נטרפה ממשום דקאי על הספק אם ע"ז אב ולאת"מ או ע"ז קוץ וחולי ומחייבים וקרי לי' טרפה שלא בדקוק אדם הזאב נקבע לאח"מ לא מקרי טרפה.

חוර לפניך, אולי כבר נתחרס קודם הטבילה, عليك להביא ראי' שכן הי', וכל זמן שאין לך ראי', אמרין השتا הוא דזרה, דהרי לפניו מנגע ליזול בתר חזקה דמעיקרה.

ולבן מאי תמה על הגאנונים השב שמעתה והישועות יעקב סי' נ' וק"ז בעחתת"ס ז"ל י"ד סי' ז' זה שכולם דוחים הא דחידשلن הפלטי בס"י ל"ג, דספק נקה'ו הוה ספק בשחיטה, כיון דאם ניקב החותט אין כאן שחיטה, והגאנונים הנ"ל דחו דבריו ע"י הרשב"א הנ"ל, דכוון דלאהני נשחת היה חזקה שאם יעשה בה מעשה השחיטה כהונון תתנכר לאכילה, כי בחזקת ראי' לשחיטה הייתה עומדת, א"כ עלייך להביא ראי' שנולד איזה דבר המוציא מהיקת ראי' לשחיטה. ואיך לא חלו ולא הרגישו דהותס' לא סברו כסברת הרשב"א, אלא אכן מחזקין את שם החזקה ואפילו ע"י סיבה חדשה, וכן מורים כל הני סוגיות שהבאתי לעיל דלא כרישב"א.

והנה השב שמעתה שמעתה הא ה' פ"ז הרגישי בתימא זו, והקשה מרבייתא דשחתת את הושט ונמצא הגרגרת שמטה ואין יודע אם קודם או לאחר שחיתה נשפט, דהוה ספק בשחיטה ופסולה, ולפי סברת הרשב"א דלעלום דין על החזקה כמו שהיתה קודם שנולד הריעותא, הנה הייתה בחזקת ראי' לשחיטה ואיך נוציאנה מכח ספק, כיון דגוף מעשה השחיטה כהונון נעשה, ומתרץ את זאת עפ"י דברי הרמב"ן מובה בח' הר' ז' ז"ל ריש א"ט, דשותה בשעת שחיטה מש"ה טרפה, משום דאי' דשחת שפיר משום חנויות הסימנים וא"כ בספק שמויה אי'א ספק בגוף מעשה השחיטה אי' העשוה כהונון, ואין דזינה לספק נקה'ו דאין לספק על גוף מעשה השחיטה עי"ש.

הנה מה דלא נתקשה לי' מכל הני דלעיל צ"ל דבנני פשיטא לי' דהספק בגוף המעשה, דאם המקוה חסירה הרי לא טבל כל גופו בב"א, ואם יש עלייו דבר חזק נשאר מקצת גופו בלבד טבילה, ואם הסcin פגום לא שחת אלא קרע, וכמ"כ רשי' לנקן י"ד ד"ה שמא בעור נפגמה, ונמצאת שלא נשחתו הסימנים אלא נקרעו וקרו אמר וזבחת עכ"ל, אלא אני רואה דבל זאת לא הוועיל הגאון לסלק האי חומר, הון מרביית' דספק שמויה שהקשה הוא ז'ל, והן מכל הני משניות שנמצא בהן סתרה לסבירת הרשב"א, כי אפילו נניח שבכל הני אי'א ספק בגוף המעשה מ"מ מה מעורר לנו האי ספק בגוף המעשה, אותו הספק שחחaza לה, והרי האי ספק לאם נעמיד המקוה והגוף והסcin בחזקתו דמעיקרה, ואז נאמר האי גוף ה' בחזקת ראי' לטבילה, והאי בהמה היהת בחזקת ראי' לשחיטה, لكن עלייך להביא ראי' שע"י סיבה חדשה יש על האי גוף דבר חזק, והסימני הבהמה נשפטו - וממש'כ' במקואה סכין פגום שעליך להביא ראי' שנחרס המקוה ונפגם הסcin קודם גמר טבילה ושחיטה נגד חזקה דמעיקרה.

גם הראי' שהביא שם השב שמעחה לסבירת הרשב"א שנראה בעינוי מוכרתת, לא כן עמד', דראיתו הוא ממה דהקשה אבוי ביבמות שם, א"ה בספק קידושן נמי נימא אשה זו בחזקת היתר ליבם עומדת אל חאסרנה מספק, ומהו פריך והא אשה זו אסורה היהת בחיי בעלה על אחיו מצד איסור אשת אח וא"כ נחזיק האי איסור אשת אח גם לאחר מיטתת בעלה, וכאן איןו מאיסור לאיסור כמו אשת איש ויבמה לשוק, אלא האי איסור אשת אח עצמו נחזק גם לאח"מ מפני ספק קדושי ערווה, אלא ודאי דע"י סיבה חדשה לא נחזק אפילו אותו איסור עצמו, ולפע"ד שאני התם דאיסור אשת אח במקומות שאין לה בנין, כתעת יתרף להיתר ולמצוות ע"י מיטתת בעלה ואני דזינה לאבמה'ח או לאיסור אשת איש דע"ג

הרבבים לילוף מסוטה לטהור ומוגזה"כ, אבל ברה"י טמא ככל ספיקות דעלמא באיסורין דאלזין בזו לקהל - וזה ש"י ד"ה הילכתא גמירי לה מסוטה, ז"ל, "דברה"ר ספק טהור ומוגזה"כ הוא זהה ברה"י לחומרא אלזין וכל ספק איסורה נמי לחומרא בעינן למיזל שמא יעבור" עכ"ל - ועיין בח' רשב"א שמיישב זהה לאבי מהיכי תיתי לילוף איסורה מטומאה ברה"ר כיוון דחצינן דעתומה ברה"י לחומרא, ואח"כ הקשה לרבה לפ"ז זה, וכי לית ל"י דבספק איסורה מוקמינן הדבר אחזקתי, הנה קושי" ז"ו היא דוגמות קושי" התוס' בד"ה התם מפ"ש נזירים, دمشס מוכח דאפיקו דבר שאין ללימוד מסוטה אפ"ה מוקמינן אחזקתייה ולהקל, ומה שלא הקשו תלינן, אין כאן ראי" והלב ארוי" ז"ל לא עין בגמ' עד שהי" סובר דהה Tos' מסברא דנפשים אמרו זאת - אבל אמרת גם מגמ' דהaca מוכחה הדבר כמש"כ הלב ארוי" אלא דלשון הגמ' קשה כנ"ל וצ"ע ודז"ק.

תוס' ד"ה כולחו תניננו כבר כתבנו לעיל מה שיש בעיר על דברי התוס' ועוד יש לי להעיר על שיטת הבה"ג שהביאן, דעיקור סימנים לאו טרפה הוה, אלא שכן אתה הילכתא דין השחיטה מועלת בסימן השמווט, ואפיקו בעוף שהசשו בו בס"י אחד אם נשפט האחד אין שחיטה מועלת בשני עכ"ל, והנה לפ"ז עכ"ה ס"ל כדעת הרמב"ם דגס בעוף בעין לכתלה שחייבת שני הסימנים דאל"כ רב"א לeken כ"ח ע"א דעתך ל"י בעוף דוקא ושת ולא קנה, איך פרנס האי תוספתא דשחת השוט ונשפט הגרגרת אשר מינה שמעין עיקור דביה"גadam בעוף גם לכתלה רק ושת ולא קנה, איך יפסול שחייבת השוט ע"י שמות הגרגרת, דבשלמא אי לכתלה בעין שני סימניין, אז שפיר י"ל דראוי לשחיטה בעין גם שנייהם, ואפיקו לעכב בדיעד, אבל אי לא בעין כל שחייבת הגרגרת, למה לי ראוי לשחייבת, ولكن רק רשי" לשיטות" דל"ל עיקור של בה"ג מצי סבר דבעוף אף לכתלה שני בס"י אחד, אבל הרמב"ם דס"ל כביה"ג מוכחה לסבור דגס בעוף בעין שני סימנים לכתלה וזה ברור ואמת בס"ד. ועיין לeken כ"ע"ב רשי" ד"ה כל המעכבות בחשיטה, ובמה שכתבתני שם ודז"ק.

ע"ב גמור' אל' רבא מ"ש ספק סכנתא לחומרא איסורה נמי לחומרא, אל' אבי ולא שאני בין אישווא לסקנתא וכו', בהבנת פלוגתא זו דאבי ורבא, יש במפרשי הש"ס מבוכה גדולה, והיא את מכלי התלמוד ויסודי ההוראה, لكن מוכחה אני להאריך בה, ומתווך דברינו תפארת כל הסוגי' ובפרט דברי התוס' ד"ה התם ذרכין עיונה רבה.

הנה יש כאן ד' פירושים, הפ"י הא' הוא פרשי" ז"ל וכאשר גם הרשב"א ז"ל מפרש בן, והוא דלulos הילכתא לילוף כל ספק טומאה מסוימת לא בא אלא ארשות אחד, ואבי' ורבא פליגו על אייזה רשות באה הילכתא דאבי' דיליף איסור מטומאה ברה"ר, להתריר כל ספק דהא דברשות היחיד ספק טומאה להחמיר, זהה"כ דאתה הילכתא לילוף מסוטה להחמיר אבל ברה"ר דטהhor אינו נלמד מושום מקום, אלא דכו הדין בכל התורה, דכל ספק להקל, ולפ"ז לא הביא אבי' הא דספק טומאה ברה"ר טהור, כדי שנילוף מטומאה לאיסורה, דהא בטומאה גופה אין לנו ילפotta לטהר ברה"ר, אלא לראי' מבאי, דכמו דמתחרין ס"ט ברה"ר משום דhilכתא לא אתה לילוף מסוטה אלא ברה"י ונשאר רה"ר אידייא וכמו כל איסורי התורה דספק מותרי, אבל אין לומר דמקללה נשמע דכיוון דאתה הילכתא לילוף ס"ט ברה"י מסוטה להחמיר, ממי לא נשמע דברה"ר הוא להקל, זהה ליתא דילפotta מסוטה אספק טומאה ברה"י אתה לעשות הספק כוזאי, וудין י"ל דברה"ר ספק להחמיר ולא כוזאי, אלאDOI דמסברא מקלינו בס"ט ברה"ר לטהר לגמרי' ועכ"ה ה"ה באיסוריון דליך חילוק רשויות כל ספק להקל - ורבא סובר להיפך דההילכתא אתה ארשות

נראה דקיי על הנקב שבמקום נקב או לא, מפרש"י נמי כן, אך אמר מי חיישין שהוא שמן הגמ' ממשמעו לי' דהיא נקב אלא דהספק הוה שמא במקומות נקב נקב, הרי דפשיטה הכניס את שניים, אבל א"א לפרש בן, דא"כ היה ריעוטא איכא ומיש מלתניינו דהיא נקב ודאי נקב ולכן העיקר כמש"כ התוס' דמייריא אפיקו יש נקבים שלא במקומות שניים, והביאו ראי' מלקמן דמיכשרין נקבה הריאה במקומות דמשמשיא ד"י דטבחא, אך אמר שם גמ' כי היכי דתלין באב, ואי דבזאב דוקא במקומות שניים תלינן, אין כאן ראי' והלב ארוי" ז"ל לא עין בגמ' עד שהי" סובר דהה Tos' מסברא דנפשים אמרו זאת - אבל אמרת גם מגמ' דהaca מוכחה הדבר כמש"כ הלב ארוי" אלא דלשון הגמ' קשה כנ"ל וצ"ע ודז"ק.

תוס' ד"ה כולחו תניננו כבר כתבנו לעיל מה שיש בעיר על דברי התוס' ועוד יש לי להעיר על שיטת הבה"ג שהביאן, דעיקור סימנים לאו טרפה הוה, אלא שכן אתה הילכתא דין השחיטה מועלת בסימן השמווט, ואפיקו בעוף שהחשו בו בס"י אחד אם נשפט האחד אין שחיטה מועלת בשני עכ"ל, והנה לפ"ז עכ"ה ס"ל כדעת הרמב"ם דגס בעוף בעין לכתלה שחייבת שני הסימנים דאל"כ רב"א לeken כ"ח ע"א דעתך ל"י בעוף דוקא ושת ולא קנה, איך פרנס האי תוספתא דשחת השוט ונשפט הגרגרת אשר מינה שמעין עיקור דביה"ג adam בעוף גם לכתלה רק ושת ולא קנה, איך יפסול שחייבת השוט ע"י שמות הגרגרת, דבשלמא אי לכתלה בעין שני סימניין, אז שפיר י"ל דראוי לשחיטה בעין גם שנייהם, ואפיקו לעכב בדיעד, אבל אי לא בעין כל שחייבת הגרגרת, למה לי ראוי לשחייבת,但不限于 רק רשי" לשיטות" דל"ל עיקור של בה"ג מצי סבר דבעוף אף לכתלה שני בס"י אחד, אבל הרמב"ם דס"ל כביה"ג מוכחה לסבור דגס בעוף בעין שני סימנים לכתלה וזה ברור ואמת בס"ד. ועיין לeken כ"ע"ב רשי" ד"ה כל המעכבות בחשיטה, ובמה שכתבתני שם ודז"ק.

ע"ב גמור' אל' רבא מ"ש ספק סכנתא לחומרא איסורה נמי לחומרא, אל' אבי ולא שאני בין אישווא לסקנתא וכו', בהבנת פלוגתא זו דאבי ורבא, יש במפרשי הש"ס מבוכה גדולה, והיא את מכלי התלמוד ויסודי ההוראה, لكن מוכחה אני להאריך בה, ומתווך דברינו תפארת כל הסוגי' ובפרט דברי התוס' ד"ה התם ذרכין עיונה רבה.

הנה יש כאן ד' פירושים, הפ"י הא' הוא פרשי" ז"ל וכאשר גם הרשב"א ז"ל מפרש בן, והוא דלulos הילכתא לילוף כל ספק טומאה מסוימת לא בא אלא ארשות אחד, ואבי' ורבא פליגו על אייזה רשות באה הילכתא דאבי' דיליף איסור מטומאה ברה"ר, להתריר כל ספק דהא דברשות היחיד ספק טומאה להחמיר, זהה"כ דאתה הילכתא לילוף מסוטה להחמיר אבל ברה"ר דטהhor אינו נלמד מושום מקום, אלא דכו הדין בכל התורה, דכל ספק להקל, ולפ"ז לא הביא אבי' הא דספק טומאה ברה"ר טהור, כדי שנילוף מטומאה לאיסורה, דהא בטומאה גופה אין לנו ילפotta לטהר ברה"ר, אלא לראי' מבאי, דכמו דמתחרין ס"ט ברה"ר משום דhilכתא לא אתה לילוף מסוטה אלא ברה"י ונשאר רה"ר אידייא וכמו כל איסורי התורה דספק מותרי, אבל אין לומר דמקללה נשמע דכיוון דאתה הילכתא לילוף ס"ט ברה"י מסוטה להחמיר, ממי לא נשמע דברה"ר הוא להקל, זהה ליתא דילפotta מסוטה אספק טומאה ברה"י אתה לעשות הספק כוזאי, וудין י"ל דברה"ר ספק להחמיר ולא כוזאי, אלאDOI דמסברא מקלינו בס"ט ברה"ר לטהר לגמרי' ועכ"ה ה"ה באיסוריון דליך חילוק רשויות כל ספק להקל - ורבא סובר להיפך דההילכתא אתה ארשות

בדברינו لكمן.

הפי' הב' הוא עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל דכל ספק הון במרקלה והן בתולדה מותר מה"ת מבואר שבשב שמעחתה ריש ספרו עי"ש והפרשן הזה הוא ממש כפי' הרשב"א ורש"י ז"ל אלא לדעת הרשב"א פליגו אבי ורבה בספק במרקלה דока ולדעת הרמב"ם פליגי בכל ספק ואפיו בתולדה עי"ש היטב, ובער אני ולא א宾 דאייך אפשר לומר כן, דהרי כתבנו לעלה דלאכי דילכתא כוותי' אפיקו מדרבנן מותר כל ספק במרקלה, ولكن שפיר מביא אבי ראי' דחמירא סכנתא מאיסורה, מס"ט ברה"ר דטהור וה"ה באיסורי כו, ומושום דכל ספק במרקלה טהור, אבל במים מוגלים אסור עכ"פ מדרבנן, אבל לדעת הרמב"ם דילוי אפיקו ספק בתולדה להקל מס"ט ברה"ר כמובואר בדבריו איך מוכיח אבי דחמירא סכנתא מאיסורה מס"ט ברה"ר דהדי גם הרמב"ם מודה דספק אישור עכ"פ מדרבנן לחומרא אבל בס"ט ברה"ר לא החמירו ח"ל וא"כ מנ"ל דסכנתא חמירה מאיסורה וצ"ע בעת.

והנה הגאון הנ"ל מכיר בדעות הרמב"ם, מפני שיש לו שני קושיות חמורות על שיטת הרשב"א, ואני אומר דמשום הני קושי' אין לדחות שיטת הרשב"א, כי לך"מ כאשר אבאר בזיה.

הקושי' הרשותה דהרבש"א מדויל ודין קשtightם זהה עיקר קושי' הרשב"א על הרמב"ם, מסוגי דרוב דלקמן, דאייך לפניו רוב מכל הני קרבנות מדלא היישין דילמא טרפה הו, הא לדעת הרמב"ם כל ספק שריא מה"ת ולא בעין רוב' וקושי' זו עצמה קשה גם לדעת הרשב"א דהה שמא טרפה הו, הוא ספק במרקלה ובספק זה גם הרשב"א ס"ל דשרי וכאבי, ואפיקו אם נדחק טרפה מבטן לאו ספק במרקלה יחשב, מה עינה ליפוטא מפרה אדומה, דהיא בת שתי שנים דיליכא למיחש לטרפה מבטן עכ"ד' - הנה פשיטה דגם החשש טרפה מבטן בספק במרקלה יחשב כי כל שניינו הטבע עכ"פ מקרה חדש הוא נגד הרגילות - אבל מ"מ אין כאן התחלת לקושיתו, כי הלא אנו יודעים בבירור שיש בהמות טרפות בעולם ואי לא אזילין בתר rob הנסיבות, יחושו כמחצה ע"מ ועל כל בהמיה אנו מסופקים שמא היא מן אותו הטרפות שישנים בעולם וזה ספק בתולדה יחשב ורק אחר דאלין בתר רובא אם מכח אייזה סיבה שאריע, כמו ישב לה קוץ בשוט וכdomה, אנו מסופקים שמא ניקב מעל"ע, זאת ספק במרקלה יחשב, ומה שנקט הרשב"א חתיכה ספק הלב ספק שומן ה"ה חתיכה ספק מן הטרפה או מן הכרעה דאסור מה"ת כי אין אנו דעתן על המקרה של הטרפות אלא על החתיכה שכבר נטרפה, אם היא מן הטרפה או מן הכרעה - וזה פשוט וברור, עד שתמה אני על הגאון בעל שב שמעתה איך שהוא בדבר פשוט זהה.

ודע אין ליישב בזה גם קושי' התוס' שהקשו שם בסוגי', דילמא משום דמקומין הפרה שהיא בת שני שנים בחזקת היתר שהיתה לפני שנה, ונאמר כיון דאייכא בטיח ברכות בת שיטים בעולם שהם טרפות, אנו חוששין שמא האי פרה היא חד מאותן טרפות שייצאו מחזקתן ונטרפו, זה ליתא, דבר כtabנו לעיל ד' ג' בשם התוס' והרא"ש ז"ל בב"מ, דלוועס לא שיך חזקה אלא על דבר ידועה, אבל על דבר שאין לנו דינן לעלי לא שיך לאוקמי חזקה, וכן אם נאמר דהיא פרה הוה מאותן שנטרפו הרי אנו מוציאים אותה הפרה מחזקתה, אבל אם נאמר שאוותן הטרפות נשארו ברוב דעלמא, לא נציא שום פרה מוחזקתה, וכן כתב הנ"ב לענין חזקת חידגרא שאנו דעתן, ולא נאמר דהרי ההרוג מונח לפנינו ובכוב"כ אחד נהרג ויצא מחזקת חיותי, ומה לי זה האיש אשר אנו דעתן עלי, או איש דעתמא, זה האש ידוע לנו יש להעמידו על חזקת

חי, אבל איש דעתמא שאינו יודעים אותו לא שייך להעמידו על חזקת חי, כי הרבה ב"א מתים בכל יום והוא אחד מהם. ושמור לך דבר זה כי הוא כלל גדול בענין חזקה.

הקושי' השני שתקשה השב שמעתה על שיטת הרשב"א היא. מנדה דף ט"ו ע"ב דתנן שם נמצא על שללה לאח"ז וכו', תנא וחיבין אש תלי ותנא דידן מ"ט, בעין חתיכה אחת משתת חתיכות, עכ"ל הגמ' והקשה הגאון הנ"ל והא תנא דבריתא דלא כמוון, דאפיו סובר דבחתיכה אחת נמי חיב אש הלא הוא ספק במרקלה דמותר לדעת הרשב"א - עכ"ד' ק' - וגם בזה שגה הגאון במחכ"ת כי אן נתחרשו שני מקרים, הביאה וראיית הדם, ואן אנו יודעים היה מקרה קודם ואיה המאוחר, וא"כ ספק זה בספק בתולדה יחשב ואינו דומה להא ש' הרשב"א דבמוקה שנמדד ונמצא חסר דספק במרקלה קודם דהו דוקא לר"ש דאית ל"י דחזקה דהשתא כנגד חזקה דמעיקרה כמוון דלייא דמי, אבל הכא דלא שיך כלל חזקה דמעיקרה כמו שכבון, פשיטה דהאי ספק אייזה מקרה קודם, הביאה או הראי', הוא כלל ספק בתולדה דאסור מה"ת למאן דס"ל דעל חתיכה אחת מביא אש תלי - אדם לא תאמר כן אלא דגס שם שיך חזקה דמעיקרה תקשה לכ"ע איך מביא אש תלי כיון חזקה דמעיקרה מעידה שלאחר ביאה ראתה, אלא ודאי כמש"כ דבזמן קרוב כזה לא שיך חזקה דמעיקרה לומר ביאה היתה קודם הראי', וזה ברור ואמת בס"ד. **הפי'** ה' הוא פ' התוס' ד"ה התם ומפירושים נצחים שיטם דכל ספק הון במרקלה והן בתולדה אסור מה"ת, בدلיכא חזקה כמו במקואה לר"ש, אבל במקומות דאייכא למימרו העמד הדבר על חזקתו, בין לאבי' ובין לרבע מקוםין אחזה, עג' דאיתሩ ע"י הרשב"א, דבגע רך חזקה דמעיקרה נגד חזקה דהשתא לפין, אבל במקומות דנולד ריעותא לא שיך לאוקמי אחזה, זה דזה ליתא אלא דל"ש, ובכל מקום מוקמי אחזה, הון נגד חזקה דהשתא והן נגד ריעותא שנולד - ושיטה זו נציחה מדברי התוס', כאשר אבאר בזיה.

דהנה התוס' הקשו לרבעא מפ' שני נזירים דמשם מוכח דאפיו ספק דיליכא למילך מסוימת מתרין מושום דמקומין אחזה טהרה, ואיך קאמר כאן דהכלcta גMRI מסוימת, דמשמע דכל ספק טועאה ברה"ר דלא מצין למילך מסוימת, וכו' ברה"י - ויש לתמה, חדא, דלמה טהורין מחמירין לטמאם, כמו ברה"י ולתמה, חדא, דלמה להם האי אריכות מפ' שני נזירים, ולמה לא הקשו בפשיטות, וכי לית לי' לרבעא דמקומין מלטא אחזקי' במקומות ספק, וכמו שתקשה כן הרשב"א, עג' דמקומין מלטא אחזקי' בעו להביא ראי' מפ' שני נזירים - דהרי במקומות אין מספר מצינן, במשניות ובריתות דמקומין אחזה, כמו שפי' רשי' לקמן על הא דאמרו שם, מנא הא מלטא דאמרו רבנן אוקמי מלטא אחזקה, ז"ל, "בהרבה מקומות סמכי לайл בתר חזקה" עכ"ל.

שניית בתירוצים, דהכלcta איצטריך לספק ברה"ר בدلיכא חזקה, כמו האי דמקווה שנמדד ונמצא חסר לר"ש, אמונם בהו"א דלא ידעין חזקה מקרה, מוקמינן הילכתא אפיקו במקומות דאייכא חזקה, ועיין ב מהרמ"ל שהביא קושי' העולם, דלמה فهو האי אריכות, דאייכריך הילכתא במקומות דיליכא חזקה, דהרי לתרץ קושיטים די באמרים דסוגי' דהכא איזיל בהו"א דלא ידעין חזקה מקרה, אבל לפי האמת דעתלין בתר חזקם בכ"מ, מוקמינן אחזה ואפיקו מה שאינו דומה לסוטה - ואני מוסיף לתמה דעכ"פ ה' לתוס' להקדים בתירוצים עיקר הדבר דלפי המשקنا דעתלין בתר חזקה

ריעוטא, אלא דבאיילד ריעוטא בבהמה מחייב זה איכא פלוגטאות ועינן זהה בסוגו' דישב לו קוץ' בשוט בארכות.

הפי' הד' הוא פ' הראש יוסף ז' לדלועלים כבר ידעו כאן דמוקמין אחזקה, ומה שרצה רبا לאסור הרא רך מדרבנן, וכמו בסכנותא דמחמרין, וזה הקשה לו אבי מס' ט' ברה' ר' דמתהירן אפיקו מדרבנן, וע' ב' דלא מחמרין במקומות חזקה, ושאני סכנתא מאיסורה, ע' ז' השיב רבא דמספק טומאה ברה' ר' ליכא ראי', דהתס הלכתא גמירי לה מסוטה לטהר, לפיך לא רצוי חז'ל להחמיר נגד המפורש להיתר, משא' כ' באיסורה החמירו בספקו אף במקומות חזקה, פלא דהרא יוסף לא הזיך כלל דרש' ותוס' ורש' א' פירושו הסוג' באופן אחר - ולפי פירוש הראש יוסף אפשר דפסקין הרבה להחמיר מדרבנן בספק במקומות חזקה, ע' ג' דמסיק לבסוף להוכיח מהא דעתית דחמירא סכנתא מאיסורה, מ' מ' עיקר דין של רבא דהחרミו בספק במקומות חזקה לא איפרך, דבסכנותא מחמרין אף נגד רוב וחזקה, אבל בבא צאב ונטל ב' מ' דליקא רך רובה לחודא מחמרין, ועינן זהה בסוף סוג' דרוב בראש יוסף ובפר' ח' סי' ק' ודו'ק.

ע"ב גמרא מתיב ר' שמי שרצ' בפי חולדה וכי' וקשה, תקשה לדנפשה, והוא טומאה ברה' הוא דספקו טמא, דהרי לא ידע דברין דוקא דבר שיש בו דעת לשואל, ויש לישיב דרבא דס' ל' כל ספק מה'ת להחמיר ע' כ' דהלהcta דסוטה רק להקל ATA אריה' ר' ולא להחמיר אריה' ר' וכפרש' דבר' ר' ליה' ר' כבשאר אסורין שבתורה, ולכן אפילו ידע אין בו דעת לשואל ואינו דומה לסתה, מ' מ' פריך ליטמא כמו בשאר איסורי תורה דספקון להחמיר וע' ז' קמשני דהלהcta ATA גם על רה' ר' ליקולא לכל ס' ט' ברה' ר' דוקא בשdomה לסתה טמא ואם לאו טהור, כמו ברה' ר' דתיה' מושום דaina דומה לסתה.

וסברת חז'ל דחלקו בין יש בו דעת לשואל לאין בו צרך הסבר, זודאי הא מلتא בסברא תל'י' וכמוש' כ' התוס', כתובות נ' ד' ע' א' ד'ה תנאי, לגבי דיני תנאים דבעין תנאי דומי' דגבוב' ר' דడוקא בדמיון דאית ב' סברא מדמין, דאל' כ' נימא דוקא בקרקע מהני תנאי' וcodoma עי'יש', וכן הכא ע' מכח סברא אצריכו חז'ל דוקא דבר שיש בו דעת לשואל דאל' כ' נימא דוקא באדם ודוקא באשה וcodoma.

ולכן נלפ' ע' בסברא דהא מلتא, לכל שיש בו דעת לשואל, דהוה לי' למידע אם נתמא או לא, הוה האי ספק בספק מחמת חסרונו ידיעה שלא מצרפין לס' ס' וה'ה דלא מצין להקל בספק כזה, ומושום לכל מلتא דאפשר לידע ולברר ספקו לא סמכין להקל, וניהו דבסטה יש להאהה והbowel ידיעה ברורה, א' לא לומר דה'ה בשאר ס' ט' בעין ידיעה ברורה לאיזה אדם, דא' כ' אין כאן ספק, דנשאלה להאי והוא נאמן, لكن אמרינו דעכ' פ' בעין יד אדם באמצע שיח' במציאות לידע והוא דומי' דסוטה דאס הוא הוא מודים, טמא ודי' ואינה שותה ודז'ק.

תונס' דה' התם הלכתא, תימא וכו' דבפ' שני נאים וכו' ואכתי Mai תירץ, דהשתא הוה לי' ס' ט' ברה' ר' והוה לי' ודי' טמא וכו' עכ' ל' וקשה לי' טובא, דהא התם מביא קרבן טומאה על תנאי, שעולה למי שהוא טמא ובסוף נזירות דטהרה מביאין שניהם קרבן טהרה, וכיון דיכולים לבורר ע' תנאי וסגי בקרבן אחד, למוא יביאו שניהם קרבן טומאה, ואין להקשות א' כ' מה פריך הש' ס' שם, אי רה' ר' הוה, יבאו שניהם קרבן טהרה, והוא אפשר לבורר ע' קרבן טומאה על תנאי, זה לך' מ'adam מדינה שניהם טהורם, לא נחיב

לא בעין דומי' דסוטה, אבל התוס' מקדיםין האי תוספת יתרה, דמסוטה ילפין היכי דליך חזקה וכו' הרי ממשען דזה עיקר התירץ - אבל כד נדייך אין בדברי התוס' אלו לא יתר וללא היפוך אלא כל דבריהם בדקוק גדו' נכתבו - דהא דלא קשי' לחו קושי' הרשב' א', וכי לית לי' לרבע חזקה, ע' מ' מושום דפשיטה לחו דהסוג' דהכח אליל בהו' א' דעדין לא ידעתן חזקה מקרא, דלפי סברתם דגס במקום דבאיילד ר' ר' להחמיר נג' לאוקמי חזקה, גם לאבי' קשה למה ל' להביא ראי' מס' ט' ברה' ר' להחמיר האי ספק, כיון דaicaca CAN חזקה כשרות, אבל ודאי לכל האי פלפולה אז'י, קודם שמשיק דאלילן בת ר חזקה וליפין זאת מגע, ולכנ' גם לרבעא לך' מ', דחשיב לאבי' דaisora מטומאה א' לא מליף מושום דההcta הלכתא גמירי לה מסוטה, אבל נתקשה فهو דלפ' דלהcta אתא הלהcta אריה' ר' ליליף מסוטה לטהר, נצמתה חומרא בס' ט' ברה' ר' דכל שאינה דומה לסתה ספקו טמא אפיקו איכא חזקה, דאל' כ' הלכתא למאי אתא, וזה עיקר קושי' התוס' שהביאו הא דשני נאים, להקשות מושם דוקא דמי'רו מס' ט' ברה' ר' ומטרה ע' ז' דאין למדוד זאת מסוטה כמו שהוכיחו, וע' ז' תירצו דלפי המסקנה איצטרכ' הלהcta במקומות דליך חזקה וכגון במקווה שנמדד ונמצא חסר לר' ש' - ומה שכתו דכאן איזיל בהו' לא כן מוקי הלהcta גם במקומות דaicaca חזקה, לא חדש עתה, כי גם ב��ושיםם, ידעו זאת דמה' ט' לא הקשו על רבא בפשיותם וכו' ל' חזקה וכמוש' הרשב' א' - והמהר' מ' מ' אה מקצתו ולא כלו. **ובזה' מתישב ג' כ' קושי' חומרה שהקשה הפ' ז' ל' על הא דפרק התוס'** איך ילפין מסוטה לטהר אפיקו ליכא חזקה, והא בסוטה איכא חזקה טהרה, והקשה הו' ז' והא ע' כ' הלהcta ATA לא לטהר אפיקו ליכא חזקה דאל' כ' הלהcta לטהר במקומות חזקה למה' לי' וכמוש' כ' התוס', אבל לפ' האמור ATA דהלא בא הלי הלהcta יש לפניו שני דרכים, האחד שנאמר ATA לטהר ברה' ר' אפיקו במקומות דליך חזקה ואהו גזה' כ' בטומאה ברה' ר' להקל נגד כל התורה דספק להחמיר - או שנאמר דהלהcta ATA להחמיר שלא לטהר ברה' ר' אלא דומי' דסוטה, אבל בשאיינו דומה לסתה טמא ע' פ' דaicaca חזקה, ואז הלהcta ATA להחמיר, והרי ככל בידינו בכל הדרישות דלקולא ולחומרא לחומרא מקשין ולכנ' שפיר הקשו התוס' כיון דבסטה איכא חזקה טהרה, מהיכי תיתני נוקמי הלהcta להקל אף בדליך חזקה, כיון דמצין לאוקמי הלהcta להחמיר דבטומאה ברה' ר' לא נטור אלא דומי' דסוטה. אבל באינו דומה לסתה נתמא אפיקו נגד חזקת טהרה - וע' ז' מתרצים דגס בסוטה כיון דקינא לה ונסתרה איתרע חזקה, ר' ל' ניהו דברה' ר' אין קטת סתרה, מ' כתבו התוס' נדה דבלילה ואפליה גס ברה' ר' יש קטת סתרה, ולכאר' אין זה מספיק דכין דס' א' אין סתרה גמורה איך נילוף לטהר ברה' ר' ס' ט' בדליך חזקה כלל, אבל לפ' האמור, היכי מתפרש תירוץ התוס', דכין דבסטה ברה' ר' ג' כ' איתרע קטת החזקה, שוב יותר מסתבר לאוקמי הלהcta להקל ברה' ר' אפיקו בדליך חזקה לכל מלאוקמי הלהcta להחמיר אפיקו בדאיכא חזקה, דבר שgas בסוטה ליתא, זה ברור וכוכן בפי' דברי התוס'.

ומעתה נבין היטב למה לא הילך הרשב' א' בעקבות התוס' לתרץ דהסוג' דהכח איזלה בהו' א' קודם דידעין חזקה מקרא, מושום דס' ל' לכל ספק במרקחה מותר מה' ת', וא' כ' במסקנה מה' נעשה עם הלהcta ATA לטהר ספק ברה' ר' דהא למה לי' כין דבכל ספק במרקחה איזלן ליקולא אפיקו ליכא חזקה.

נמצא פי האמור, לדעת התוס' כל ספק הון במרקחה והן בתולדה אסור מה' ת', אלא דמקום חזקה נundy על חזקה אפיקו איתילד

מצד טبع העניין, וא"כ למה לא ניתן באיסור כמו בסכנה, וכן לנו מנוס אחר אלא לומר, דההפסד באיסורין איןו בא רק בשרגיל בהם, אבל בפ"א לעתים רוחקים אין בהם אלא משום דבר אמרה דרומה דרומה ועיין אריכות זהה בפתחה ולעיל דף י' ע"ב בהא דאכל ר"י משיחית כתוי עי"ש ודוק.

על' גמר' אמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אמר ר"ה אפילו שיבר בה עצמות כל החיים כלו פסולה חיישין שם בעור נפגמה, ור"ח אמר כשרה שם עצם נפגמה - הא דאמר „אר"ה“ ולא ר"ה אמר כדרכו בכ"מ דפליגו תנאים או אמראים, משום דעתיך פלוגתתם בא שיבר בה עצמות, כי אם מכיר ר"ח ותלה שבעות המפרקת נפגמה, אבל ר"ה מוסיף מדל"י דאפיקו שיבר בה עצמות נמי, וכן מוכחה מدل"א כולל האי „אפיקו שיבר בה עצמות“ בראש המאמר ולומר „השוחט בסכין ונמצאת פגומה אפיקו אחר שיבר בה עצמות“ וכוי' מכלל דינidon פלוגתתם אף בא שיבר בה עצמות ור"ה מוסיף חידוש דין אפיקו שיבר בה עצמות, וכדברי תמצוא בח' רשב"ז צ"ל, ولكن להורות ע"ז קאמרו „אר"ה“ ולא ר"ה אמר“ דלא תימא דר"ח רק בשיבר בה עצמות מכשיר, אלא על עיקר הדין ובלא שיבר בה עצמות מהולך ומתולח להקל דשמא בעצם המפרקת נפגמה.

אלא דלכאר' רשי צ"ל לא פירש כן שהרי כתוב בהא דר"ח שם בעצם נפגמה, „בטעם שבר בה“ - אבל כד נדייק עכ"ר רשי צ"ל רק בהו"א מפרש כן דהרי בגמ' ל�מן, והלכata כתוי" ר"ח בשיבר מכלל דפליגו אף בא שיבר ור"ח תולח להקל בעצם המפרקת, אלא בסב"ד לא ניתית לדקדק בדברי ר"ה כמו שדקדקנו, וסובר דזוקא בשיבר פליגו, דהרי הנמי ל�מן פריך, אי בא שיבר נמי פליגו, אלא דאייגם במאן, וממנה אימה בעצם המפרקת אייפס, הר' DSTMS גמר' הי' סובר מתחלה, דשמא בעצם נפגמה דקאמר ר"ח, עצמות שישיבר בה כאמור. ועיין בהගות מהרש"ש צ"ל שימוש לשיבר פליגו, ומושמע מהא דמפירוש טעמא דפלוגתתם וקאמר בשלמא ר"ה כשותעת" אלא ר"ח מ"ט אמר לך עצם ודאי פוגם, עור ספק פוגם, ואין ספק מוציא מידי ודאי, עכ"ב עצם שישיבר בה קא, דאי אמפרקת איך קאמר זודאי פוגם, זודאי לכא מ"ד דמפרקת בנסיבות בעלמא פוגם ודאי אלא דיש לראות למה באמת הדר הש"ס מהה הס"ד כיון דבאמת לית הלכתא כר"ח בהא דתולח במפרקת, למלה נתלה בי' בוקי סרייקה, ולמה לא נימא דרך על מה שמוסיף ר"ה לאסור בשיבר חולק ר"ח, ומושום דעתך דרך שיברה ודאי פוגם.

אבל הט anzך ושמע פי' הסוגי על אמתה ועל ידה יפתרו כל הספקות הנופלות בענין, ולא אאריך בקושיות ודקדוקים, אשר בלבד"ה מבוארים במפרשי הש"ס ואען ואומר:

הנה בשוחט בסכין ונמצאת פגומה פליגו ר"ה ור"ח, אבל בנאבד הסכין بلا בדיקה שלאחר שחיטה, זהה איכא פלוגתא ברשונים, אי גם זהה פליגו ר"ה ור"ח, דעת הרמב"ז צ"ל דר"ח דפוזל בנמצאת פגומה אחר שישיבר בה עצמות, זהה דפוזל בנאבד הסכין, לדעתו גם ר"ה מודה דעתם ודאי פוגם וא"כ אין לפנינו שום ריעותה ומה שפוזל ר"ה הוא מטעם דאיתרעו הסכין ע"י חתיכת העור שקודם שחיטת גוף הסימנים, עד שאבד חזקתו חזקת בדוק, והבדיקות שלא"ש היא חיובית המעכbat אף בדיעבד, ומה שנקט דינו בנמצאת פגומה ולא בנאבד הסכין, משום דנאבד מלטה דלא שכיחא היא, ומה מאבד מושיב בזה מה שדקדקנו למליה שלא כלל כל ר"ה האי דшибר, בראש דבריו, משום דאי תקשה שישיבר בה עצמות ודאי עוד יותר לא שכיח, ולמה לא נקט דינו בנאבד אבל עתה דקאמר

קרבן טומאה ולמנוגת עוד נזירות דטהרה, ואין זה בירור כמובן, אבל להיפך אם כריה"י דניין ומטרמאנן שניהם, ניהו לצרכיך למנוגת לשניהם עוד שלשים דטהרה, אבל ששניהם יביאו קרבנות טומאה מהכי תיתתי, כיון דבחד על התנאי סגי וצ"ע ודוק.

ד"ה שאני אומר אדם וכו' וא"ת דהכא תלין באדם טמא וכן בפ"ק דפסחים גבי קרדום שאבד בביתו, ואלו בפ"ק דנדזה וכו' עכ"ל, מה שלא הביאו ג"כ הסוגי דלקמן מפ' כסוי הדם דר"מ מטהה העיסה משום דתלין באדם טהור וכמו שהביאו בסוף דבריהם, ייל' בפשיותם משום דמשום אעיסה קאי אבל לפרש"י שם דרוב מטפוחן באשפה לא מיירי כלל מזה, אבל בללא"ה נמי ניחא דלא מטפוחן באשפה לא מיירי כלל מזה, אבל דראם תלין באדם הביאו הא דר"מ משום דתתם קשה אפיקו אם בכ"מ תלין באדם טהור, אבל כאן כיון דרוב תינוקות מטפוחין בעיטה, נטרף וש' מייעט אדם טמא והוא לי' רובה דרובה לטומאה, וכען שכ' הרשב"א בתו"ב ריש הל' שחיטה דרוב מטפוחין אש"מ וזה רובה דרובה משום דמייעטו אינם מומחין ג"כ לפעםים שוחטים שפיר, וא"כ הכא במעיוט זה לא חייש להסמכיו אל החזקה וכיון דבלאה"ה קשה על האי פי' של ר"ת דשם, لكن לא הביאו בקשיטם, אבל בתירוצים שפיר כתבו, דוכן צ"ל בהאי דכיסוי הדם ודוק.

ד"ה אם יכולת חולדה לשותות פי' בכו' וכו' הרי נעשית בהם מלאכה וכו' קשה לפירשון, וכי מה מלאכה שייכיא בשתייה עכ"ל, והנה הלב אריה צ"ל יפה תירץ דכוונת רשי צ"ל לפ' הרא"ש דהיסח הדעת עכ"פ מקרי, ומ"ה ציון רשי' מס' גיטין דשם איתא הא דמים נפלו בשקל בהם משקלות ומשום היסח הדעת עי"ש ואני הבאת ראי' לדבורי, דריש' לאו דוקא מלאכה קאמר רק כוונתו להיסח הדעת, דהא מלאכה אינה פוסלת רק קודם קידוש ולא אח'כ מבואר במס' פרה ס' פרת חטא משנה ד' וא"כ למה לי' לרשי' להוכיח דהכא קודם קידוש מيري, דאי לאחר קידוש טמאה למאי, והא בללא"ה לא מצי מيري לאחר קידוש דלמה יפלו ביכולה חולדה לשותות, דהן משום מלאכה והן משום מים חיים לא שייך אלא קודם קידוש, אלא ודאי דמשום היסח הדעת קאמר, וזאת פסול בין קודם ובין לאחר קידוש והוא ראי' ברורה ודוק.

ד"ה או שירד בה טל בלילה וכו', א"נ לפ' שפוזל בא מחמת טומאה וכו', עכ"ל ועיין ב מהרש"א ועיין בלב Ari' ס' דגム רשי' סובר דאי ליכא למיחש חולדה, לא טומאה איכא ולא פסולה, דהינו באופן דלא שכיחו חולדות אבל שאר שרכיס איכא עי"ש היטיב - ובאמת לא הבנתי איך אפשר לפרש בענין אחר, דהינו שלפי שיטת רשי' הי' כוונת הברייתא, דאי ליכא למיחש חולדה אפיקו טמא נמי הוה כמו בראש, דאם כן הוא מה זה דנקט או שירד עליהם טל בלילה, דהא בללא"ה טמא ופסול הוה, כיון דליך למיתלי בחולדה, דבשולמא ביכולה חולדה לשותות אמרין דפסולה הוה, ואי לא אפיקו טמאה נמי הוה, אבל האי דיריד עליהם טל, הינו בגין יכולת חולדה לשותות, וא"כ טמאה נמי הוה וצע"ג לפ"ע"ד על רבינו מהרש"ז צ"ל שהעלים עני מזה וגם על הלב אריה דלא הביא זאת ראי' ברורה לפירשו ודוק.

ד"ז י"ד ע"א גמר', ש"מ חמירה סכנתא מאיסורה בטעמא דהא מלטא כתוב הגאון בעל שב שמעתתא דבאסורה כיון דהתורה התירה הספק, לא עבד מידי אפיקו אי קמי' שמי' גלייא דאסורה אל, אבל בסכנתא סכ"ס אם שתה הנחש מן המים יסתכן, ואני השגתי ע"ד זה, כי גם באיסורין עכ' יש טעם בדבר למה אסורה התורה החלב והתרה השומן, כי מסתמא נצמה להעbor איזה הפסד בגוף ונסנתו, לא רק מצד דבר אמרה דרומה אלא

בסבירה או כאן, דא"כ במקורה נמי נימא דין הנידון על המקורה שהוא בלא"ה חסר לפניו אלא על הטעמה, ורק לא נעמיד המקורה על חזותו דמעיקרא, וצ"ע.

ועל"פ לפי שיטה זו דעור לא שכיח שיפגוט, לא חיישין בנבדח הסיכון שנפגט ע"י חתיכת העור, אבל כשנמצאת פגומה ואיתרעל לפניו מספקינו שהוא נפגמה, ואפילו שיבר בה עצמות, דודאי ר"ה לא יחולק לומר דעתם אינו ודאי פוגם, אבל מ"מ דומה הא סיון בעניין זה, לב"מ שהחזריך זאב בנקבים גם שלא במקומות שניינו סיכון בשרה, מ"מ מקרי נקב שלא דעא"פ שהזאב ודאי מנكب בשינוי, אבל מ"מ מקרי נקב שלא במקומות שניינו ריעوتא עד שצרכיך לומר דבמה נשחתה בחזקת היתר עומדת, ולא די לנזכר נשחתה הותרה וכמבואר בגמ' עיל, וא"כ הכא ג"כ הני הרבה פגימות שבסיכון, אין מוכרים שבאו כולם משבירת עצמות, لكن ריעوتא איכא, וחיקת היתר לייא, והרי אנו דינין ע"י האי ריעותא על השחיטה עצמה, لكن קאמר ר"ה דפסולה, שהוא נפגמה אלא דלפ"ז צ"ל דאייא בסיכון גם פגימה דקה,adam רק פגימות גסות, שאין בכח העור לעשותם, הרי המה כמו נקבים שבמקומות שניינו של האיבר, והוא ננבדח הסיכון בלא בדיקה, וזה כשר גם לר"ח כמש"כ למעלה, ור"ח מכשיר דאייא לשחיטה, אלא אפילו בפגימה גסה שא"א לעור לעשותה נמי, ומושום דכל שחתק העור איתרעו הסיכון וצריך בדיקה והאי פגימה גסה מעכבות הבדיקה, لكن תקשה דא"כ ליבעי שני סיכנים לשחיטה, אcht שיחתוך בה העור והשני שישחות בה הסימנים דכיוון דבידקת הסיכון שלאחר שחיתה מעכבות, ניחוש דלמא מישתיל ולא יבדוק, כמו דחישין לעניין בדיקת השחיטה אס מומחה, ודאי לאו מלטא הוא דכל שחווה חובה בכל שחיטה לא חיישין לשכחה, והוא פשוט.

נמצאת פגומה סתם דהוא שכיח נגד נאבד ניחא, אלא דמוסיף עוד אפילו שיבר בה עצמות, וממנו תלמד דה"ה בנאבד הסיכון, דהינו חק.

ועל אני אומר דברה דນמצאות פגומה דקאמור, אפילו לא הי מוסיף האי אפילו שיבר בה עצמות, יש במשמעותו, יש בעסקינו דממצא פגומה בפוגימה גסה והלא כבר כתבו האחرونים בספריש חיטות, אדם נמצא פגימה גסה לאחר שחיתה כשרה, מושום דפוגימה כזו שאין בכך העור לעשות, פשיטה דלא עסיקין לה ואמרינו דבעצם המפרקת נשעה, וא"כ ר"ה רק לרוחתא דמלטה הויסיף האי אפילו שיבר, דלא תדוחק לומר דນמצאות פגומה דזוקא בפוגימה דקה קאמר שאפשר להעור לעשותה, אלא אפילו בפוגימה גסה שא"א לעור לעשותה נמי, ומושום דכל שחתק העור איתרעו הסיכון וצריך בדיקה והאי פגימה גסה דבידקת הסיכון שלאחר שחיתה מעכבות, רק תקשה דא"כ ליבעי שני סיכנים לשחיטה, אcht שיחתוך בה העור והשני שישחות בה הסימנים דכיוון דחישין לעניין בדיקת השחיטה אס מומחה, ודאי לאו מלטא הוא דכל שחווה חובה בכל שחיטה לא חיישין לשכחה, והוא פשוט.

ונפלאת מאי על הרاش יוסף ז"ל שכטב בראש הסוגי שני טעמים להתייר בנאבד הסיכון, חד דהרי יש לסיכון חזקת בדוק ואי דלעומת חזקת הסיכון איכא חזקת איסור דבמה, הלא הבמה שעיני ער, ורק הפגימות הגסות שבמה בטח מן העצמות, וכן הא דקאמר עצם ודאי פוגם, הכוונה דעלול יותר לפגום מעור ותלינו במצוין. ולפ"ז לר"ח גם באזב לא בעין טעמא דנשחתה בחזקת המה כתוב נקבים דלפ"ז כמש"כ למעלה, ור"ח מכשיר דאייא בראויו, וזה כשר גם לר"ח כמש"כ למעלה, דהרי הוא באזב מילומר שנטרפה מהיים, אבל הש"ס פריך מטבל ועלה לתלות באזב מילומר שנטרפה מהיים, אבל הש"ס פריך מטבל ועלה ונמצא עליו דבר חזוץ דהרי גם שם יותר יש לתלות במאה שעסוק באותו מין כל היום, מילומר שנדבק בו קודם טבילה, דהרי הוא היה בחזקת שאין בו ח齊ה וראוי לטבילה, ומ"מ טמא. ומכח האי קושי מוכרכה הש"ס לחזר מהאי טעמא דין כאן ריעותא, אלא דגס ר"ח מודה דריעותא מקרין, ובזבב דזוקא מושום דבחזקת השחיטה ועומדת שרי, אבל בטבל ונמצא עליו דבר חזוץ טמא, מושום דבחזקת טומאה עומד, אבל חידש לנו דהכא קיל מושום דסיכון איתרעו בהמה לא איתרעו, וכאשר אבר לפניו סברא זו, ולכן נדרחה הריעותא מכח חזקת הסיכון ולא נגרע ע"י חזקת איסור דבמה, ומיליא דבאהי מסקנא פlige ר"ח גם בלי שיבר בה עצמות ותולה בפרקת מושום חזקת הסיכון, אלא דלקמן איכא תרי אבע"א, דלחד אבע"א דטרף כר"ח לרבר מקמיינא צ"ל דס"ל דר"ח דמקישר אף בלא שיבר, מושום דעתם המפרקת נמי שכיח ועלול לפגום יותר מן העור, אבל בעמ"ע לא הוה תליןן לקולא לסמוד על חזקת הסיכון, וככלעל דפליגו באיז אובי ורבא וכאשר הארוכתי שם, דלפי שיטות הרשב"א לא שייך לאוקמי אחזה במקומות ריעותא, אבל אידי אבע"א דלפ"ז כולן מותרות דתליןן בטעם המפרקת דבתריתא, סובר דגס בפרק השקו יש לסמוק אחזה דמעיקרא ולומר דלבסוף איפגס, ומה שתכטו התוס"ד ברשותנו רגיל לייזהר שלא לדוחוק את הסיכון משא"כ באחרונה נראה לכל שהוא דוחק גדול.

ומעתה נבין היטב מה דפריך لكمן, דאי כר"ח ולאכשרי בתורייתא תבעי בדיקה לכם, ולא פריך כן לר"ה, וכאשר הקשתי לעיל, אדם כאבע"א קמא דלר"ח גם بلا שיבר כשר מושום דעתם המפרקת נמי עלול יותר לפגום מעור, אז איכא לר"ח חומרא מה דליתא לר"ה, דלר"ה ע"כ עצם המפרקת בדרך הולכה אינו עלול על חזקתו, וכמש"כ ליעיל סברא זו. אבל באמת קשה להשתמש

שיטות הרשב"א והרא"ש ז"ל דה"ה דזוקא בנסיבות פגומה קאמר, אבל נאבד הסיכון גם ר"ה מודה דכשרה, דלא חיישין לעור שיפגוט דלא שכיח כלל, והוא כמו רוב מוציאין אש"מ, דמיועטא כמו דליתא ולא מצרפיין לחזקת איסור דבמה, כן כתוב הרא"ש ז"ל והנה לפע"ד לא הי צריך לומר דהאי מיועט כשאר מיועטים, אין להקשות, למ"ר, דאפילו הוה מיועט כשאר מיועטים, אין להקשות, סמוך מיעוט לחזקת איסור דבמה, דהא כמו כן איכא חזקת בדוק הסיכון ומוקמינו חזקה להדי חזקה, ולא דמי להא דרוב מצוין אש"מ כמו בראויו, אם לא שייאמר דסובור הרא"ש כיון דהסיכון נאבד וגם בלאי"ה אין לנו נון על הסיכון לא שייך להעמיד הסיכון על חזקתו, וכמש"כ לעיל סברא זו.

בתר דמייקרא, הינו בשאיינו עומד חזקה אחרת כנגדה אבל לגבי חזקת טומאה דעתבל, כספק השוקל דינין.

ולפי תירוץ זה, הוצרכו לתרץ הא אמר لكمן מכדי מיתלי תלין, ותלין בפרקת דברייתא, הא כאן ספק השוקל הזה, ואיך תלין להקל, لكن הוצרכו לחיש דועלו יותר לפוגם בפרקיתא משום דבקמיטיא זהיר שלא לדוחק את הסcin בפרקת כד שלא פוגם הסcin.

הת'ii השלישי שלishi בדאמות אין חילוק בין איתרעת הסcin או הבהמה, אבל הכוונה, דאיפלו אי פוגם הסcin, עדיין אפשר דנשחת כהונן, דאפשר דלא נגע הפגימה בסימנים, והוא ס"ס, כתבו דהשתא אתה שפיר דפרק בתור הכא, כל ספק לאטוי' מאי וכו', ועיוں במרהש"א מ"ש דניחא להו טפי לפיה האי תירוצא מבתיירץ קמא, ועיוון במרח"ס, ועודין דבריו אינם מבוארים, דהא גם לח'י' קמא טעמא דר'ח דעתם ודאי פוגם וקרוב לפוגם יותר מעור.

אבל פירוש דברי התוס' הכי הוה, דהנה לפי התיריצים הקודמים אינו צרכין לומר בטעמא דר'ח, או משום דמקומינו הסcin בחזקתו דמייקרא, או משום דרגיל יותר לפוגם בפרקת מבעור, כדי שלא תקשה לך ממקומה שנמדד ונמצא חסר. אבל עדיין קשה מטבל לעלה דשם איכא ג"כ חזקה דמייקרא דה' ראי לטבילה, שהרי לא היא חיישנן שמא המים שטופו איזה ח齊עה מגופו, ולא היא' צרך בדיקה כלל אחר הטבילה, אם אין עליו דבר חצץ, וגם יותר יש לתלות באותו המין שעסוק בו כל היום, ומ"מ מטמאין אותו, ולכן החצרך עוד לחלק ולומר דכאן קיל משום דסcin איתרעת בהמה לא איתרעת, משא"כ בטבל ועלה דעליו גופא נמצאה הריעוטא, אבל עדיין אינו צרכין גם לטעמי היתר הנזכרים לעיל כדי שלא יקשה ממקומה שנמדד, דהרי גם שם, המקווה איתרעת וספק דרס, מה פrisk קשה כאשר מתרץ לא לאטוי' ספק שהה וספק דרס, ומה ומי"ש, דאיפלו אם נפרש דספק שהה ודרס, הוא באופן דקורב יותר להיתר מלאיסור, מ"מ לא עדיף מטבל וعلاה, משא"כ בסcin דaicא סברת סcin איתרעת ולא בהמה, אשר בזה מחלק בין הא דסcin להא דטבל וعلاה, אבל לפי **ת'iii** השלישי שמרש סcin שלפנינו, דהינו ס"ס שוב אינו אינו צרכין לשום טעם אחר, ונאמר דבסcin לא שייך חזקה דמייקרא כיון דמספקין על שתי הסיבות שלפנינו, וגם הספק החricht העור ונגעתה המפרקת, ע"י איזה מהם נעשה, וגם הספק שכול כי אין לתלות יותר בפרקת מבעור, ובכל זאת מתיר ר'ח משום דהוה ס"ס וא"כ בספק לשם ספק דרס, דע"כ נמי מה"ת בעין לרבות אותם משום דaicא כעין ס"ס חדא דרוב פעמים שחייב שפיר ומסתבר לומר דעתה כמו כן, ועוד דאיפלו שהה ודרס לדלא במקומות דaina פסולת כמו בחצי קנה או במעיות בתרא, או לא שחה כשייר, דאל"כ מה לי ספק שמותה או ספק שהה ודרס, ועוד שני מ"מ איכא חילוק דכאן נולד הריעוטא בסcin וכאן בגוף השחייטה, והגמ שכתבו דין חילוק בין איתרעת הסcin להמה, י"ל דהינו דוקא כדי לתרץ הקושי' מטבל וعلاה און חילוק, אבל לגבי הני ס"ס שפיר יש חלק בינהם, בין ריעוטא דסcin לריעוטא דבהמה, דבסcin בפרקת הראשון אם היא פוגם מתחלה או לא, אין חזקת אישור דבהמה מעידה דפוגם היא', משום דאפשר דמ"מ שחייב שפיר, דלא נגע כפגימה במקומות המטריף, משא"כ בספק שהה ודרס דספק ראשון אי שחת כמו שריגל או שינה כאן, חזקת אישור דבהמה מעידה שניתנה, ואע"ג דאפשר דהאי שינוי עדיין אינו מוכחה לפסל השחייטה, מ"מ הרי בגוף הנחתת כל ספק במעשה אישור דבהמה אל המיעוט של פגימות העור - אולם במקומות שנמדד, חזקה דהשתא עומדת נגד חזקה דמייקרא, ניהו דגזה"כ הוא לайл

לפוגם יותר מעור,adam נאמר גם לדידי' עלול יותר אלא דמ"מ ריעוטא מקרי ובמקומות דיליכא נשחתה בחזקת היתר מטריפין, מה רבתה איכה בשיבר בה עצמות, דהא ע"כ בפוגימות דקות מירי, דבגימות כבר בתבוננו לעיל יותר איכא בשיבר מבעצם המפרקת, דהרי לגבי וא"כ איזה רבתה יותר איכה בשיבר מבעצם המפרקת ע"כ אשר גם לר'ה כשר, פגימה דקה אדרבה איכה סברא לומר דבשברת עצם אינו עלול לפוגם דקות אלא גסות, אלא ודאי לר'ה עצם המפרקת שהוא ר'ק אינו עלול לפוגם וכמו עור, ולכן איכה רבתה בשיבר בה עצמות, דעכ"פ גם פגימה דקה עלול יותר להיעשות ע"י שבירת עצם מע"י עור או מפרקת הרך, וא"כ לר'ה גם בשחיתות רבות שנגע בפרקת ונайд הסcin בשרות דכמו דוער אינו פוגם. כך מפרקת - אבל ר'ח דקאמר בנסיבות פגומה כשרה, דייתר תלין בפרקת מבעור, נצחתה חומרא בנайд הסcin אחר כמה שחיתות, לאחר נגיטת המפרקת כולן אסורות, ולכן רק לר'ה קשה תבעי בדיקה לחכם ואישורי בפרקיתא, אבל ל"ה דלא חייב למפרקת יותר מבעור לא בעי בדיקה רק לפסולוי קמייתא, ולא בעי בדיקה לחכם, וסבירת סcin איתריעי וכו' יתבאר בדיבור הסמוך ודוז'ק.

תומס' ד"ה סcin איתריעי בהמה לא איתרעה הקשו ממוקה שנמדד ונמצא חסר, דשם נמי מטמאין הטהרות שנעשו על גבי, ולא אמרין המקווה איתרעת והאדם לא איתרעת, ותירוץ ג' תירוצים ואברים אחד אחד.

ת'iii הראשון, סברת סcin איתריע, ולא בהמה היא, דחזקת אישור דבהמה לא מחייב מעיד על הסcin שנפגם, כי רק דרך הזדמנויות באו בהמה והסcin יחד, ולכן אנו דנין על הסcin בלי התייחסות להנחתת, וכל שהסcin יצא בחזקת שירותו, מיליא נגררת הנחתת אחראית, וכשה, משא"כ בטבל ועלה דהרייעוטא בהנטבל נולד, אעכ"פ שה' ראי לטבילה, מ"מ כל שנתעורר הספק ע"י שנמצא עליו חוץ, לא מחייב להכריע את הספק שנולד להקל מצד החזקה חזקת ראי' לטבילה, באשר עמדת נגדה חזקה טומאתו - אולם במקומות שנמדד ונמצא חסר, כיון דחסר ואתאי, גם בלי חזקת טומאה של הנטבל אין להעמיד המקווה על חזקתו דמייקרא, ולומר השთא הוא דחסר, דהרי חסר ואתאי לאט לאט, וכיון דבכוב'כ איכא ספק במקומות זו, אי שלם הי' בשעת הטבילה, אומר הטמא, אני ודאי אתה ספק, ואין ספק מוציא מיד' ודאי, ולפי תירוץ זה, אעכ"פ שרייעוטא דסcin ספק השוקל, דין מפרקת עלול לפוגם יותר מן העור, מ"מ תלין לקהל מחלוקת חזקת סcin לומר שלא איפוגם עד לבסוף, וחזקת אישור דבהמה לא מעלה ולא מוריד, דגנגר הנחתת אחר הסcin, וכן נראה מפי רשי' דלקמן, ד"ה מכדי מותלי תלין شي' ז"ל, "דחה ודאי נגעת סcin בפרקת לא פגמה טפי מעור שהרי אינו מכח עליו בכח, ואפ"ה תלי בי' לקולא וכו' עכ"ל.

הת'iiii השני סברת ר'ח דתולה בפרקת להקל אינה, מצד חזקה דמייקרא דסcin דלא שייך במקומות דaicא לפניו שטי' סיבות שיכולים לפוגם דהינו העור והפרקת, לא שייך ביה לומר דסיבת האחורה גורמת ולא הריאונה, דין זה דומה להא דגעג, או שנאמר דבזמן קצר זהה, בין חricht העור לנגעתה המפרקת, לא שייך לאוקמי אדמיעיקרא, אבל טומו דר'ח משום דוער אינו עלול לפוגם כמו מפרקת, לכן תלין במצו' אלא בטbel ועלה דaicא חזקת טומאה נגד האי רוב ומוציא, אמרין סמוך מיעוט להזקה אבל בשחיטה דין עניין לנחתת אל הסcin, אין להסמיד חזקה איסור דבהמה אל המיעוט של פגימות העור - אולם במקומות שנמדד, חזקה דהשתא עומדת נגד חזקה דמייקרא, ניהו דגזה"כ הוא לайл

לן אם אלף חזקות יעדמו נגדה, כיוון דאין בהמה שום שייכות לשלcin אלא דרך הזרמוות, ומוקה שאני משומש דחסר ואתאי, ובלאו חזקת טומאה של הנטbel איכה ספק על הזמן שבין שני המזciות, וטbel וعلا דטma ואדי הוא משומש דרי'וותא נולד בגוף הנטbel כמו שמחליך הש"ס - אמנים כל זאת לר'ח דאית ל' האי חילוקא דשלcin איתרעה בהמה לא איתרעה, אבל אין לא פסקינו בזה כוותוי, אלא כר'ה דלא מחלוקת בין נולד ריעותא בסclin לנולד בהמה, וכן נתקשו להו שם בנדה, למה שרפינן תרומה על הנכסן בביית הנגע, כיוון דaicא תרעה בהמה לא איתרעה, אבל אין לא פסקינו וזהקת טהרה דברא, עד שהוחרכו לתרץ, משומש דגזה"כ דטma אף שנחכר בתוך שבעה.

ולפ"ז הא דפסול ר'ה כאן בנסיבות הסclin פגומה באמות ר' מספק, כיוון דלא שיך כאן חסר ואתאי כמו במקוה, אלא דקשה טובא על הרמב"ם ז"ל, דבاهאי דטbel וعلا פסק בפ"ב ממוקאות דטma ואדי, אם לא שנאמר ממש"כ המל"מ פ"י"א שם לישיב דעת הרמב"ם שஸותר את עצמו ממוקה על בחיות, דהרבmb"ס סובר כת"י שני שבגמ' נדה, דגמר סוף טומאה מתחלת טומאה עיי"ש היטב, דלפי תירוץ זה בכל ענייני טומאה הספק קודאי - אלא דלפ"ז יש לי השגה רבתא על הרаш יוסף ז"ל שכ' בסוף סוג' דרוב ד'ה הנה קיימ"ל דאoki מלטה אחזקה, דבכ"מ דלא שיך חסר ואתאי פסקינו דמכח תרעה לריעותא לא הוה ר' ספק, ולא ודאי, ומתוך זה יצא להציג את ה"כ"מ פ"ה מתרומות ה' כ"ד מקושי' הלח"מ שהקשה למזה ניחא להכ"מ הא דפסק הרמב"ם במניח פירות להיות מפריש עליהם ונאבדו, דזהה ר' ספק, עד שכתב עליו ה"כ"מ דפושט הואר, ועל הלכה הקודמת דהוא דינא של חביתה שנמצא אח"כ חומץ, תמה על הרמב"ם דפסק דזהה ספק, דמ"ש ממוקה, וכותב הרаш יוסף דשפיר עבד ה"כ"מ דלא השיג, דהרי בפירות שנאבדו לא שיך חסר ואתאי, ובפי' הרשב"א בגיטין הינו נגנוו, ולא נרבכו, עיי"ש ואני תמה על הרاش יוסף וזה דמה עינה להא דפסק הרמב"ם בטbel וعلا דטma ואדי, ואוי דשאני טומאה דספק כודאי והא ה"כ"מ לא נכנס זהה דהרי הקשה מ"ש חיובות ממוקה, ואולי י"ל גם לדידן דפסקינו דלא כר'ח מהני סברת סclin איתרעה בהמה לא איתרעה, לעשות עכ"פ מודאי ספק, אלא דהראש יוסף לא יתיישב זהה, כי הוא כתוב שם בפירוש דיןון האי סברא סclin איתרעה לית לנו כלל, והכל תלוי ר' בחרס ואתאי, ואיך יתרץ הא דפסק הרמב"ם בטbel וعلا דודאי טma, ובסוג' דלקמן עוד נאריך בעניין זה ודוי'ק.

ע"ב גמרא מנא הא מלטה אמר רבנן אוקי מלטה אחזקה, הא דלא קאמר, איל בתר חזקה" וכמו שאמר לקמן "איל בתר רובא" משומש דפשיטה לנו מסברא דלא ניחוש להשתנות הדבר, ואשת כהן שהליך בעלה למ"ה, אוכלת בתורמה על חזקת חיל בעלה, דאל"כ לא מצין טהרות אלא נשמרם כל שעה שלא נתמאו וכdomה, ולא עוד אלא דזאת נלמד מהא כתוב ושמרתם בתורמה וקדשים, דביהם באמות פועל היסח הדעת, והוא פסול טומאה כדאמר ר"י בפסחים דף ל"ד ע"א, ש"מ דבשר מיל' איזלין בתר חזקה ואמרין דמסתמא לא נשתנה הדבר מכחות שהיא, אבל כאן המכדר בעקבות דאיתרעה החזקה עיי' איזה סיבה, או נשתנה לפניינו ואנו מסופקים על העת שבניתים מתי נשתנה, וכך אמר מנא הא מלטה אוקי מלטה אחזקה, דהכוונה במקומות ריעותא, וכו' שאמר לעיל לגבי מירא דר'ה, מדלא אמר נשחתה הורתה, אלא נשחתה בחזקת היתר עומדת, ש"מ דאפיקו איתילד בה ריעותא, דהכא דכוותי, אם ה' אומר "איל בתר חזקה" זהה מפרשין כמו "איל בתר

אולס כשאני לעצמי ה' נראה בפ' דברי הגמ', דאמור בטעמא דר'ח שלcin איתרעה בהמה לא איתרעה, דכביר כתבנו למללה בדבמצא פגימה גסה, שאין בכח העור לעשותה לכ"ע כשרה דעת' בעצם המפרקת נפוגה, וא"כ המדבר כאן מפוגמה דקה שדרכו של עור לעשותה, והנה לקמן דף י"ז בירנו ארכיות, דפוגמה הרוא' ליקרע את הסימן אפיקו במקצת צrisk להיות אוגרת הרבה, אבל החכמים נזרו על סclin פגום אפיקו אין בכח הפוגמה לקרוע את הסימן, שיחסיתו פסולה וסמכו זאת אקרא, "דושחתתם בזה" דבторה כתוב "ושחת" וקיים על מעשה השחיטה שתה" דרכ המשכח ולא דרכ קרעה ועיקור, ובדברי נבלה הוסיף, "ושחתתם בזה" דהיכן סclin חד וחלק וכל שחתת בסclin פגום אפיקו אין הפוגמה גדומה כ"כ שמצו לקרוע את הסימן, שיחסיתו פסולה, והוא מדרבנן אלא שעשו כעין דאוריתא, והוא פי' מימרא דר'ח שם דקאמר, מנין לבדוק סclin מה"ת עיי"ש, ובפתיחה מה שהארכתי זהה, ומעתה כאן דע"כ מפוגמה קטנה וקלילא המדבר, דגדולה וגסה ודיי מפרקת קאתה ולא מן העור, שפיר קאמר, סclin איתרעה בהמה לא איתרעה, ר'ל, דניהו דסקין איתרעה, מ"מ הבמה פסולתו ודיי לא איתרעה ונחתת כהונן, אלא דמ"מ בסclin ודאי פוגמה פסולתו השחיטה, אבל כאן דשמא בעצם המפרקת נפוגה השחיטה כשרה.

וע"ז פריך מבריית' דזה הכלל כל ספק בשחיטה פסול Mai לאו לאותו כה"ג דאל"כ Mai Km"ל, וע"כ בפסול דרבנן קאמר, דנמי ספקו להחמיר דnidon כדורייתא, וממשני לא ספק שהה וספק דרש, וע"כ נמי במיעוט סימנים קאמר דהוא אייבעדי דלא איפש, דאל"כ Mai שאני מספק שמותה ולכנן פריך ומ"ש, Adams החמיר בספק שהי' במיעוט סימנים, למזה לא יחייב גם בספק סclin כו, ע"ז משני דמ"מ כאן איכא שיינוי בגין מעשה השחיטה, אבל בסclin דחשתה הונגת ביל שום שיינוי אין להחמיר כל כך כנפער' ד. וDOI'ק היטב כי הדברים עתיקים בס"ד.

עוד לאליך מיין על דברת התוס' אלו - דנהנה בתוס' נדה ב' ע"ב ד'ה התם תרתי לריעותא, הקשו מ"ש מקוה מנגע, דהרי בגין מיטמאין הנכסן לתוכן הבית תוכן ימי ההסגר, ע"פ שנמצא הנגע חסר בסוף שבעה, ולמה לא נצרכ' חזקה דהשתא דחסר הנגע לפניך עם חזקת טהרה של הנכסן, ונטהר אותו, ותירצ'ו דשאני מקוה דחסר ואתאי, אבל הנגע אין דרכ' להתחסר אלא בפ"א, והוסיפו עוד דבגע נזה"כ הוא, דאפיקו חסר בתוך שבעה, כל שי' שלם בשעת ההסגר טמא כל שבעה, וכ' סמ' המהרב'יל ז"ל, שהוחרכו לזו החוספה, דיי משומש לדילא בגין נגע טעמא דחסר ואתאי, עדיין קשיה נוקי חזקת שלם דבגע נגד חזקת טהרה דגברה, וויל' טמא מספק, אבל לא נשרו עליו את התרומה, לפיך הוכרחו לחיש, דבגע האי חזקת טהרה של הנכסן, ונטהר אותו, כיון דאנו דניין על שעת ההסגר, אשר אז לא היה שום נפקותא להאי גברא אם הבית טמא או טהור, ואיך נאמר דמשום האי חזקה דגברה שנכנס השטא, נתחסר הנגע בשעת ההסגר עיי"ש במהרמ"ל, ועיין לקמן בראש יוסף על התוס' ד'ה אדנפיק, שהקשה ג'כ' למזה לא יהי עכ"פ ספק, מכח דנקוי חזקה בהדי חזקה, ותירצ'ו של מהרמ"ל לא נירה לי עיי"ש - ולפ"ז קשיה נמי כאן מה הוועילו בתירוצים דשאני מקוה דחסר ואתאי דاكتי קשא בסclin, ניהו דלא שיך חסר ואתאי מ"מ חסרונו דהשתא שהסclin פגום לפניך, בציירוף חזקת איסור דבבמה יעשה ספק איסור, כקושיותם בגעם שם.

ומה שנראה לפ"ז הוא, דהתוס' סברו בהאי תירוצא קמא, דר'ח חזקה דהשתא ליתא נגד חזקה דמעיקרה, עד דלא איכפת

אחזקה, כמו שמצינו בתרומה וקדשים דהיסח הדעת פסול בהם ולא אזילין בחר חזקה, ונפרש הקרא כפשוטו, דעתמוד על פתח הבית כדי לראות הנגע בשעת הסגר, אלא ואדי מנגע גופה ילפין חזקה, וכאבי דאחורי הדלת מאי אייכא למימר, ומאחוורי הדלת דלעולס "ל" דלא מנגע ילפין חזקה אלא מהלכה, ומאחוורי הדלת נמי יש לראות הנגע עי' פתחת חלון, ומה דלא מפרשין הקרא דגזה"כ הוא בנגע כנ"ל, משום דגס בל' לעמוד על פתח הבית מציא לביר שלא נחרש הנגע עי' דרא דגברי, لكن עי' הקרא אתה שלא ישחה, ויסגור מיד, נclfפער'ד נכו פירוש הסוגי ואעפ' שהראשונים וגם האחרונים לא נחתו זהה, מקום הניחו ליתתגר בו ודוק'.

תונס' דה' וידילמא, אין להקשוט וכו' דלמא הכא טמא מספק, דספק טומאה בהר'י ספקו טמא וכו' שמעתי בבחורותי מפי הגאון מה' ז' נטウ ואולף "ל" רב' ב' ב' שאמור שנעלמו מעיני בעיל התוס' משנה שלמה נגעים ריש פ'ה, דכל ספק נגעים טהור, והוא פלא - וכעת שבתי וראיתי במקור הדין שם, והוא נדרש בתו'כ' מן הקרא, וראה הכהן את הנגע לטמא אותו, דכתיב בנגע אדם, וכן במשנה שם רך מגעמי אדם מירוי, ואולי לא ילפין נגע בתים מגעמי אדם, עידין הדבר צרי' תלמוד ודוק'.

בא"ד דכל עני טמא הכתוב וכו' ואפילו דבר שאין בו דעת לשאול, והקשה הרاش יוסף והא הבית בעצמו דבר שאין בו דעת לשאול הוא, ומה זה שכתו' דכל עני ואפילו וכו' ולכאר' ה' הייתה אמרת הכהן את הנגע לטמא, וכן אמר ר' ב' בנדה ד' ה' ע"ב דכל ס' ט' הבא ביידי אדם נשאלין עליה, אלא דלפ' ז' קשה לי להפץ, ומה זה דבר שאין בו דעת לשאול, דכלים שבבית נתמאו עם הבית ואפילו נחلك לומר דכלים לא עי' אמרת הכהן נתמאו, אלא תחלה נתמוא הבית, וכן הבית נתמאו הכלים, מ"מ פשיטה דגנרגרים הכלים אחר הבית ואם הבית טמא ודאי, מפני שמקרי דבר שיש בו דעת לשאול, גם הכלים שבתוכו נגררים אחריו ע"פ שאין בהם דעת לשאול, וכן שם בנדה ד'ר'י דכלים המונחים בקרקע נתמאו עי' ספק מגע שרצ שבד האדם, כי נאמר,adam ach'כ נגע הכלים בטהורות לא נתמאו הטהורות מפני שהם דבר שאין בו דעת לשאול אתמהה, וכן דברי התוס' צ"ג ודוק'.

בא"ד ומיהא קשה דה' מלטא דמי' למוקה שנמדד וכו' וזה' ג' הול'ל דשבקין חזקת נגע ואזילין בתר גברא דאומקין בחזקת טהרה והרי חסר לפניך עכ'ל, והקשה האר'י, ומה לא קשי' להו דנוקמי הבית בחזקת טהרה ויה' תרתי במקומות חדא ות' כיוון דrangleגעה hei' שלם פ'א כבר יצא מיה' החזקה, ומ'ם הקשו התוס' דנטהר הנכנס תוך שבעה מה שחתט דה' הא דאושרין הכלים, ומוכח דפליגו על הא גבוי למפרע מה שחתט דה' הא דאושרין הכלים, ולא שוכח, דמוטריפין למפרע מה שחתט דה' הא דאושרין הכלים, ונעמיד הכלים בחזקת כשרותן וכמו שפי' רשי' בගיטין גבי מוקה שנמדד, דכל טהרות שעשו על גבוי למפרע טמאות, דה'ינו תרומה ששנשתמשה בכלים שנטבלו במקוה זו, ולא מעמידין התרומה על חזקת טהרתה, אלא נגררת אחריה האדם והכלים שטבלו במקוה חסר, ה'ה הנ' כלים שבשלו בו בשר משחיתות השוחט ששות', נגררו אחרי הבשר שנתבשله בהם, ואם התוס' היו סוברים כן, לא הוה קשי' להו, לאוקמי גברא חזקת טהר ונצחפה לחסרו הנגע שלפניך, דהלא כל שהבית טמא נגרר האדם הנכנס לשם אחריה בבית, כמו הכלים אחר הבשר שנתבשלה בהם, עי'ש.

"רובא" בدلיכא שום ריעותא, אבל כה אמר "דאoki מלטא אחזהה" הפירוש לאחר דיתילד ריעותא, אז דנשתנה ודאי, והספק על זמן שבניתים, וזאת ילפין מנגע וכמש'כ התוס' דאפיקו נמצא הנגע חסר בסוף שבעה ועיין עוד בדברנו לקמן ודוק'.

ע"ש גמר' ודילמא כגו' שיצא דרך אחורי דקחוי לי' - והקשה הרשב'א ז'ל דהא בפשיותו הוה מציא להקשות, דלאחר שיצא החזיר פניו לראות את הנגע, וכן הראש יוסף ז'ל כיון בקושי' זו לדברי הרשב'א ולא תירץ מידי, ולפע' נראה, כמו דאמרינו لكمון ריש פ' כייסי הדם דושפך וכסה אמר רחמנא צא זה שמחוסר שפיכה גרידה וכסוי הכי נמי ויצא פריך דילמא דשיכא זה שמחורי דעדיין הראי' הראונה כאן, דהא דכתיב וראה הכהן דרכ' אחורי ראי' קודם החשר, אבל הש"ס פריך רחמנא צא זה שיכא מתחילה והע'ס ודוק'.

רש" דה' יכול, יהיו רשות לך' לבתו ולחו' ולסגור הדלת, עכ'ל ועיין ב מהרשב'א שכ' דיבין בראשיא דלא לך' לבתו לכתחה, ובין בסיפה דבידי עבד שפיר דמי, סתמא קתני, ומירוי בכל גונא עי'ש ולא ידעת מה הוועיל בהז' דס' קשה, אדם לא ניזל בת ר' חזקה, מהיכי תיתי נאמר דיסגר עי' חבל ארון מביתו, ומיש'כ' דברייתא סתמא קתני, ליתא, דא'כ מה משמי רב' ב' כגו' דקימיא דרא דגברי, כיון דברייתא סתמא קתני, אפילו לא קימי' דרא דגברי ומה לי אי מוקמינן כגו' דקימי' דרא דגברי, או כגו' דחו'ר לפתח הבית לראות הנגע, דהרי עיקר הברייתא לא מירוי אלא מדין דיסגר מיד כאשר יצא מן הבית ולא ישחה, והוא דנקט שלא לך' לבתו, אורחא דמלטה נקט, אדם אין לו עסק אחר למה ישחה שם, אבל גם בשחמי' שם עובר על המוצה דלכתחלה שסגור מיד.

אבל לפען' דהכי מתפרק קושי' הש"ס על רב' ב', די' לא אזילין בחר חזקה וצריך לראות הנגע אחר שיצא קודם החשר, מנ'ל לדריש ממה דכתיב "אל פתח הבית" דלא ישחה בהסתגרו, דלמא לעולם מותר לשוחות וממילא גם לך' לבתו, אבל הקרא אתה לומר דרך בעמודו על פתח הבית וראה את הנגע יסגר, ובידי עבד ילק' משם ויסגור מרווח באו'ן שאינו רואה את הנגע, ובידי עבד פשיטה דלא מעכבר הא' ראי', דכל זמן דלא מתילד ריעותא ודאי לא חיישן דבציר לי' שיעורא, כמש'כ' לעיל, אלא שאם נמצא חסר לסוף שבעה באמת טהור למפרע דלא מוקמינן אחזהה, וכן אמרה תורה, דעתמוד על פתח הבית, ומදלא מפרשין קרא הכי, ש"מ אזילין בתר חזקה וליכא קפidea לך' לבתו ולסגור משם, אלא משום שהי', ועי' מתרץ רב' ב' דלעולס איכא למימר דלא אזילין בתר חזקה, ומ'ם א' לא פרש הקרא דמשום שרואה את הנגע צרי' לעמוד על פתח הבית בשעת הסגר, דהרי גם מביתו יכול לראות עי' דרא דגברי, אלא דמש'כ' מהרשב'א, מושם דלישנא דברייתא ועי' בפרש כן, די' כמש'כ' מהרשב'א, מושם דלישנא דברייתא דסתמא קתני קשי' לי', דודאי מירוי גם לסגור מביתו קשה טובה דהא רב' א'ינו חולק על גוף דין חזקה, שהוא מהלמם'ס אלא דלא יליף מנגע וכמש'כ' מהרשב'א בתוס' דה' מנא הא מלטא בדף השמוך, וא'כ אלישנא דברייתא לך' מ', דמאחר דעכ' פ' אזילין בתר חזקה لكن קאמר סתם, דאפיקו לך' לבתו ויסגור משם עי' חבל, נמי שפיר דמי, אבל מקרה לא מצין למילפ', דשמא אי לאו דיעין מהלכה אזילין בתר חזקה הוה מפרשיןadam ach'כ הלא נסמן לביתו וחזר לפתח הבית, שוב מצאתי שהלב ארי' עמד עי'ז, והביא שכן הקשה הרמב'ן מובא בחו' הר'ז ואין אחד מהם העלה בא' דבר המתקביל, אולם לפי פירושינו ניחא, דהכי קא קשי' לי'adam רק מהלכה ידעין חזקה, אז שמא בגע גזה'כ הוא דלא נסמן

הטמא אחר המקוות והנשחתת אחר הסכין, דהרי בשאיו לפניו לדון על הנובל ועל הנשחתת, לא נוקמי המקוות והסכין על חזקתו דמעיקרא, משא"כ בטהורות שנעשו ע"ג שפיר אמרין דנגרו אחריו הכלים הנטבלים כי כבר החלנו את הנובלים לטמאים ומילא גנרו הטהורות אחרים, הון הנה דברי הטוו"ז שהם ג"כ דברי הריבט"א ומעטה דברי התוס' לא די שאין חולקים על הטוו"ז אלא אדרבה מכונים לדבריו, דהא דלא קשי' להו, לצרף חזקת טהורה של הבית, הון לפ"ד דברינו פשוט, מושום דעתה כשהCSR הנגע לפניו הבית טהור בכוכב"כ, ומה איכפת לי' בבית, אם היה טמא עד עתה או טהור, ומה תאמר דיש נפקותא לידע זאת, מפני אדם טהור שנכנס בתוך ימי ההסגר לתוכו, לטהרו או לטמאו, הרי זה כמו שאמרו בכתובות דחיקת אמה לא מהני לבתיה, כן נמי הכא חזקת הבית לא מהני לאדם הנכנס בו, וכיון דלבית עצמו אין נפקותא בדבר, חזקת טהרטו לא מעלה ולא מרדיך, אבל חזקת טהרתא בדבר, פליגו על דטו"ז, ליטתא וכאר אבר באזה בס"ד, ובתוך דברות פליגו על דהותוס' פליגו על דטהרתו לא קשי' להו לתוס' שנימיד הבית בחזקת טהרטו הקדומו.

אלומ בתוס' נדה מתרצים קושיתם זו, דנימא תרתי לטיבותה לטהור, כמו שאמרין תרתי לריעותא לטמא, דשאני מקוה דחרס ואתאי, משא"כ נגע דרכו להתחסר פ"א, והוא סייפו עוד דבגע גזה"כ,adam שלם הנגע בשעת ההסגר אפילו נתחסר מיד, מ"מ טמא הבית עד סוף השבע, וכבר הבאתי לעיל דברי התוס' אלו ומה ש' עליהם המהרמ"ל והראש יוסף כתוב כאן, דברי המהרמ"ל אינם מובנים אבל לפ"ד כוונתו מבוארת דהא דמחלקין התוס' בסברת חסר ואתאי, והוא התני' הראשון שבtos' כאן שהוקשו לסכין מקווה, אני מספיק אלא לפרט ר'ח דעתך לי' סברת סכין איתרעני בהמה לא איתרעני, וע"ז שפיר כתבו בסברת סכין איתרעני לא שייך אלא במקומות דלולי ריעוטא דסכין, היינו מחליטין לצד חזקה דמעיקרא, ורק אז נגרר הבבמה אחר הסכין, אבל במקווה, בבלא טמא נמי הי' ספק מתי נתחסר, מהני חזקת טומאה דהנטבל לומר ארין ספק מוציאה מידי ודאי, אבל לר'ה דלית לי' סברת סכין איתרעני, כמו שביארנו טumo למעלה, וכאשר כן הحلقتא, עדין קשה, ניהו דגע דרכו להתחסר בפ"א ולא חסר ואתאי, מ"מ עכ"פ נקי חזקת טהרה דגברא נגד חזקת טומאה דבבית, והי' ספק ולא נשורף תרומה עליו וכן שחזקת איסור דבבמה עומדת נגד חזקת סכין לר'ה, ונפסקה השחיטה עכ"פ מספק - וע"ז קמשני, דמ"מ נגע שאני דגזה"כ הוא שהבait טמא, אף שבציר הנגע מיד אחר החסגר, ועל זמן מיעוט זהה שבין יציאת הכהן להסגר, ודאי אין לחוש שנתחסר, יותר יש לתלות החסרונו בזמן שבעת ימי החסגר - כן יתפרשו דברי התוס' ולזה כיוון מהר"מ שם. אלא דלפ"ז קשה טובא, איך ליף חזקה מגען, דילמא במקומות דאיתיליד ריעוטא לא מוקמיין אחיזקה דמעיקרא, ושאנו נגע דסמכין אורובה, דבזמן קצר משעת יציאה עד החסגר לא נשתנה, וע"ז ודוח'ק.

תנוס' תוס' דהא אלא לאו משום דאמרין אוקמיין אחיזקה, ואין לומר דשאני הכא דאלין לחומרא וכו' וחזקת הראש יוסף בדיורanca אחיזקי' adam הינו גודול וכו' וחזקת הרה"י טמא ולא מוקמיין אחיזקה,ותי' דהבית דבר שאין בו דעת לשאול הואה, ויפה דחה הלב ארוי תירוץ זה, דא"כ קשה להיפיך דאי' ספק טהור כמו ברה"ר, ואיך נלמד חזקה בעלמא - ועוד הלא כבר כתבנו, בית דין דעת לשאול יש בו - אלא דקושי' אין כאן, דרך בספק השקול איזלין בס"ט ברה"ר להחמיר וכמו בסוטה דע"י מקרה שAIRע נולד לנו הספק אמרין ודאי טמאה, ולא מהני חזקת יותר שלה, להכריע את הספק לקולא, אבל בחזקה דמעיקרא נגד מקום אלא לעומת הנשחתת והנטבל, ולכן לא שייך לומר דנגרר

ובמחכ"ת של הגאון ז"ל ערבות דברים ראייתי כאן, כי לא ירד לעומק העניין, וההקדמה שהניח דהבית טמא מפני שבשעת מציאות הנגע ה"י הנגע שלם ובטלת חזקת טהרה הכהן את הנגע, הוא דבר שלא ניתן להאמור, דניינו דאי' בשעת ראיית הכהן את הנגע, הצלנו שמא נתחסר עוד קודם ההסגר ומילא החלנו את הטעות את הבית לטמא, למה לא נצרכ' חזקת טהרה דבית לטהרטו, ותדע ממוקה שנמדד שכן הוא, דהרי כל הנטבלים בתוך המקוה שהיתה שלמה בעינינו החלנו לטהורים, ומ"מ אחר שנמצא המקוה חסר לאחר זמן נתעורר הספק שהוא המקום חסר אז כשבלו הני טמאים, מצרפין חזקת טמאתו לחזקה דהשתאות ע"פ שכבר החלנו לטהורים, וזה ברור כמשמעותו, ומילא גם מה ש' בראש יוסף דהותוס' פליגו על דטו"ז, ליטתא וכאר אבר באזה בס"ד, ובתוך דברות פליגו על דטהרתו לא קשי' להו לתוס' ונימיד הבית בחזקת טהרטו הקדומו.

ותחללה נבר דברי הריבט"ז שהם דברי הריבט"א لكمן בפ' כיסוי הדם, שכטב דטהורות שנעשו ע"ג נגררים אחר הנטבלים במקוה, וחיקת טהרטו לא מעלה ולא מורייד לשנות את דינם, והסבירו לכארו' מבוארת דאנו דניין על המקוה בשעה שטבלו בו הטמאים אם עדין הי' שלם או כבר חסר כאשר נמצא אח"כ ואז לא היו להני טהורות שנעשו ע"ג עדין שום شيء עם הני הנטבלים, והחלנו עפ"י צירוף חזקה דהשתאות עם חזקת טומאה דהנטבלים שהמקוה היא אז חסר ומילא הנטבלים טמאים כמו קודם הטבילה, ואיך יבואו הטהורות שנשתמשו בכלים הנטבלים אלו להעיד על שלומות המקוה בזמן ה"י להני טהרות שום נפקותא בשלמות המקוה או בחסרונו - אלא דעתו זה יקשה לנו כי האיסברא עצמה נוכל לומר גם לעומת חזקת טומאה דהנטבלים, כי אנו דניין על המקוה מתי נתחסר והחזקת דהשתאות אומרת שנטברת מיד אחרי המידיה והחזקת דמעיקרא אומרת השטאת היא דחסורה, ואנו יפליגן מנגע ליאול בתר חזקה דמעיקרא ולומר השטאת היא דחסורה, ולמה לא נימא דהנטבלים נגררו אחורי המקוה, וכל שהמקוה בחזקת שלם, מילא הנטבלים בתוכו טהורים, וזה באמת סברת ר'ח דקאממר סכין איתרעני בהמה לא איתרעני דס"ל דהבהמה נגוררת אחר הסכין, וכל שנחלייט מכך חזקה דמעיקרא, דסכין השטאת הוא דאיתרעני מילא נגרר הנשחתת בה אחורי הסכין, אלא דניין קר'ה פסקין דמצרף חזקת איסור דבבמה לחזקת פגום דהשתאות, וא"כ לית לנו האיסברא דגירה, ואיך נאמר חזקה דטיהר השטאות לא מהני להעיד על שלומות המקוה אלא נגררים אחורי הנטבלים, וחיקת טומאה של הנטבלים תהני לגרוע חזקה דמעיקרא של המקוה, ולא נאמר דהנטבלים נגררים אחורי המקוה, אבל דע דברי הבאתי כמה פעמים סברת התוס' והרא"ש בב"מ חזקה לא שייך אלא על דבר ידועה ושאנו דניין עליו, כי דבר שאין לנו שום נפקותא אם הוא כך או כך לא שייך להעמידו על חזקתו שלא נשתנה, ומילא גם בדבר ידועה, שהוא לפניו כל שאין לנו נפקותא בדבר לא שייך לאוקמיין אחיזקה.

אמור מעתה סכין שנמצא פגומה ומוקה שנמצא חסר, ואני מוספקים מתי' נפגמה הסכין ומתי' נחרה המקוה כיוון דהשתאות בכוכב"כ הסכין פגומה ואינה ראוי' לשחיטה, והמקוה חסר ואני ראוי לטבילה, מה לי אם השטאות נפגמה ונחרר או לפני זה זמן מה ולא שייך לאוקמי אחיזקה דמעיקרא אלא אם יש לנו איזה נפקותא, והיא ששחתת בסכין וטבל במקוה ואיז שייך לאוקמי על חזקתו דמעיקרא, וא"כ שפיר מעד חזקת איסור וחזקת טומאה כנגד החזקה דמעיקרא כיוון לכל עצמיות עין החזקה כאן אין לו מקום אלא לעומת הנשחתת והנטבל, ולכן לא שייך לומר דנגרר

אלא כי הא דר"ה באיתילד ריעוטא קמבעי, ומכח"כ להני שיטות דאפילו איתיילד ריעוטא מחיים נמי סמכין ארוב בהמות כשרות, דחאה מנ"ל, וממילא גם הנני יליפותות שהביא, אין להם מקום כאן, דהרי האי דינא לא נשמע מהם.

אבל דעת, כי לישיב הסוגי על נכון לא מצאת אלא לפי שיטת הרמב"ס ז"ל, דס"ל דכל הספקות מותרות מה"ת, כמו ס"ט ברה"ר, אשר באזה פליגי לעיל אבי ורבא, כמו שהבאתי שם בשם השב שמעתה - והרשב"א ז"ל הקשה על שיטת הרמב"ס מסוגי זו, דמה קמבעי מנ"ל דזילין בתר רובה מקרא, דהא ספק השkol מותר מה"ת ונילך מס"ט ברה"ר, ומכח"כ דרוב מותר ואפלו מדרבנן כדי אם אסור הספק, אבל לדעת הראשונים ספק אסור מה"ת מסוטה, דילפין מינה ס"ט ברה"י לטמא, והה בכל איסורי התורה דבעין למיזל לחומרא, כמו שפרש"י לעיל עי"ש, שפיר קמבעי לי, מנ"ל דיש חילוק בין ספק השkol לרוב, כך צרך לפרש לדעת הרשב"א ויתר הראשונים. אבל קושי הרשב"א על הרמב"ס לק"מ, כי מה דקמבעי לי, מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בחר רובה, היינו לעשותו כודאי, ולא מטעם ספק להקל, ונפ"מ למיזל גס בקיים מצות, ספקן לחומר כאשרABA, וכן נגד חזקת אישור, ולמר זודאי נשנה מכח הרוב, تعد שחררי מפרש, דקמבעי לי' כגון קטן וקטנה, דפליגו בי ר"מ וחכמים, ולמה לי' להביא מפרק לחמו, ולא קאמר כי הא דר"ה דלעיל, דאלכין בשרא בכל יומא בלי' בדיקת חי"ט, דהרי אפלו נטלן זאב והחירין כשהן נקובים, סמכין ארוב בהמות כשרות, וכן אוכליין חלב ולא חישין לטופה, אלא דחאה פשיטה לי', דהרי גם ספק טרפה איינו אסור מה"ת רק מדרבנן, ואיך נחמייר ברובה ומכח"כ דלא נבעי קרא על רוב, כיון דאיתן לך יליפותא מטומאה ברה"ר, ספק איסורי להקל ומכח"כ רוב, אבל בקטן וקטנה קמבעי לי' כי שם לווי דזילין בתר רובה מכח ודאי, לא הוה שרין לדoor זה, לא מבעי לפי גירסה אחת ברמב"ס, דבאייסור כרת מודה דספקו לחומר מה"ת, וא"כ اي' רוב דינו כספק ולא כודאי, איך ידورو זה עם זה באיסור אשתי אח שהוא בכרת, אלא אפלו נניח גם באיסור כרת הספק שרי מה"ת, למ"ד חתיכה אחת משתי חתיכות בעין, וכאשר כן הحلכה, ומ"מ אס מה"ת אין חילוק בין ספק השkol לרוב ורק דרבנן חלקו לגוזר על הספק ולא על הרוב, במצב יבום לי'א בקטן וקטנה שום מצבה, דשמא הוא סריס או היא אילנות, איך ידورو זה עם זה במקומות דליקא מצוחה, ואבאר לך דבר זה - הנה החוו"ד ז"ל בראש בית הספק שלו חידש לנו דבר זה, דרך באיסורי קאמר הרמב"ס דספק מותריין אבל במ"ע בספק לא יצא, אלא דהוא ז"ל נסמך סברתו על מירמא דר' גידל סוטה כת"ז דיליף חילוק בין דבר שיש בו דעת לשאול, לאין בו דעת לשאול מסתירות הכתובים, והבהיר אשר יגע בכל טמא לא יאכל", הא נעבע בספק יאכל, וכל טהור יאכל בשער" טהור ודאי יאכל, ספק טהור לא יאכל, הרי לך דבר כל מקום דיבורה התורה בלשון ודאי, ולכן ס"ל לרמב"ס דבלא תאכל נבלה וכדומה, נמי מתפרש כן, ודאי נבלה ל"ת אבל ספק תאכל, ובמצוות אמרה תורה אכול מצחה נמי כן מתפרש, ודאי מצחה אכול, אבל בספק מצחה לא יצאת ידי חותך, עכט"ק של החוו"ד והאחרונים התחכמו עפ"י הקדמתו, להמציא בטופה, דכתיב זאת החיה אשר תأكلו, ודרשין חי אכל, שא"ח לא תאכל, נמי ספקו אסור, דחי ודי אמר רחמנא, עין בלב ארוי ריש פרק אלו טרפות וכן בכל לאו הבא מכלל עשה - אבל לא כן עמידי, כי כלל גדול בדרשות חז"ל שהעיר נבנה על הסברא, ולפי סברתם דרישו המקראות, כאשר הראות זאת במקומות אין מספר, גם במס' ז', ועיין בתוס' ליקמן פ"ח ע"א ד"ה ור"י סבר דמו ואפלו מקצת דמו, שתמהו, דר"י ורבנן הפכו סברתם גבי בכור אפלו מקצת בכור, ותירציו

חזקת דחתשתא, דראשונה עדיפה מן השניה, גם בטומאה כן, ודבר זה למדתי מותו' פסחים ט' ע"א ד"ה וא"ת", שכתו בתי" האחרון דספק הרגיל מהני להקל אף ברה"י, אע"ג דס"ס לא מהני, וטעמא דהא מלטה הוא, כי בכל ספק טומאה גזה"כ דזילין להחמיר, ומכח ודאי ולא מספק, וא"כ ס"ס נמי לא מהני, מושום דא"א לדון על שתי ספקות כאחת, וכאשר דינן על ספק הראשון אמרנו ז"ל ולהחמיר, וממיila כמו כן בספק שני ושלישי, אבל בספק הרגיל לצד אחד, דיליכא גזה"כ בכהג'ו, שפיר איזלין לקולא, וכן הוא בחזקה דמעיקרא נגד חזקה דחתשתא דחזקה דמעיקרא עדיפה איזלין בתרה גם בס"ט ברה"י, שב ראיית כי הראש יוסף בעצמו לקמן בד"ה הנה הראת לדעת כתוב בדברי, ופלא שלא הזכיר כאן לישיב קושיתו, ודוק".

ד"ה ד"ה ע"א גמר' מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר רובה, ראיית ב"ש חתן סופר לדודי הגאון ז"ל שמדקדק למה לא קאמר סטם, מנא הא מלטה דזילין בתר רובה, כמו שאמר לעמלה מנא הא מלטה דומקמיןן אחזקה, ואגב שיטפי' לא עיין אז בגמ' כי גם לעיל קאמר כמו הא מלטה דאמרו רבנן.

ויהנה לעיל פרש"י זיל במקומות הרבה סמכו על החזקה לאסור ולהתир כי ההוא דלעיל, ור"ל הא דר"ה, דאמר בהמה בחזקת איסור עומדת וכו', ופосל השחיטה בנסיבות הסיכון פגומה, מושום האי חזקת איסור, וכבר כתבו לעיל דמש"ה לא קאמר מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר חזקה, אלא דאוקי מלטה אחזקה, משום דرك דחזקה דאיתרעו קמבעי לי', ולכן מדויקדק הלשון דאמרו רבנן דהס דחוינו דין זה ואע"פ שהוא דאוריה, אבל הכא ברוב דפרשי' דאיידי במנא הא מלטה דחזקה נקט נמי הא, הרוי לא משמע לי' לרשי' דקאי נמי אדר"ה דלעיל, דאמור בסיפה של מאמרו, נשחתה בחזקת היתר עומדת וכו', דהינו מכח רוב בהמות כשרות וכדאמר לעיל, דמשמעני איפלו איתילד בה ריעוטא, חדא משום דלא ידע רשי' זיל נפרש הני יליפותות שבגמי, שלא נשמע מהם דאפילו באיתילד ריעוטא אוקמיין בחזקת הרוב, ואמרינו דלא יצא מן הרוב, ועוד מושום דלא קאמר האי לישנא, מנא הא מלטה דאוקמיין על הרוב, דlishe mu minai' דקאי אדר"ה, דאפילו באיתילד בה ריעוטא קמבעי, لكن פרש"י זיל דאיידי דחזקה, קמבעי ארוב, וכונתו אממשה בכל יום שאוכלים בשר בלי' בדיקה אחריה חי" טרפות וכן חלב, בלי' לחוש לטרפה וכדומה, ולא חישין למיעוטא, ולפ"ז ודאי קשה לישנא, "דאמרו רבנן" דהא מלטה לא מצין מפורש ברובא דליתא קמן, אלא בקטן וקטנה, והוא באמת פלוגתא דר"מ ורבנן, וקשה לומר דעל זה כיון באמרו "דאמרו רבנן" ודרך פלפול אמרתית דכוונת הש"ס על האי רובה דאמרו רבנן, רובה וחזקה רובה עדיף, וע"פ מה שראיתי בשו"ת מהרי"א זיל לישיב קושי התוס', דהא מצין למילך רוב מחזקה, דהרי רובה עדיף מחזקה, וכותב הוא ז"ל דאי"כ לא הוה מצין למימר רובה וחזקה רובה עדיף, כדי לבא מון הדין להיות כנדון, זאת יש להכניס בלשון הגם', דמנ"ל הא דאמרו רבנן זיל בתר רובה, ואפלו נגד החזקה, שאם לא תמציא יליפותא על רוב אלא מק"ז מחזקה, איך תאמר דרובה עדיף מחזקה דהא אמרין די וכו'.

אבל הר"ן זיל בחידושיו באמת מפרש דקאי על סיפה של המירמא דר"ה, דמנ"ל הא דאמרו רבנן לעיל דזילין בתר רובה איפלו במקומות דאיתילד ריעוטא, וממיila ניחא לישנא "דאמרו רבנן" אלא דקשה לפ"ז דקאמר בגמ', דרוב בסנהדרין ותשע חנויות דאיתא קמן לא קמבעי לנו, אלא כגון קטן וקטנה דפליגו בה ר"מ וחכמים, ולמה לא קאמר דרובה בין דאייתה קמן ובין דליתא קמן לא קמבעי לנו, וכאשר באמת מסיק לבסוף הסוגי', שלא אני

עליהם דהו כודאי והה דמהני בסכנתא מה"ת כנ"ל. **ומעתה** נשוב למה שהחלה לנו ב' לפרש דמש"ה פריך מקטן וקטינה דפליגו בהן ר"מ ורבנו,adam לא נדע רוב מקרה דחייב כודאי, אלא יהי' דינו כספק שמוטר בכה"ת, מ"מ עשה למצות בום ע"כ ליתא בקטן וקטינה דשמא הוא סריס או היא אילנות,وضיטה דלא ציוויה התורה לקיים ספק מצוה, במקום ודאי כרת, דין ספק מוציא מידוי ודאי.

ולפי הצעה הנ"ל נבואר הסוגי' לדעת הרמב"ם דכל הספקות מיותרות, ובכדי רוב מבני' מקרה דהוה כודאי וכנ"ל, ע"ז קמתמה, הלא כתוב אחר רביס לטחות וכיון Dunn עפ"י רוב סנהדרין אפיקו להרוג את הנפש, ע"כ דרוב כודאי לכל מיל, ע"ז משיב דרובה דאייתי' קמן לא קמבעי לי, ונקט גם ט' חניות, ע"ג דבאסורין גם ספק מותר ולמה לי רוב, דשאניبشر, ספק משוחותה או מנבללה, דאייא נמי חזקת איסור דאיתנה זבוחה, וכן כתבו התוס' נה ד"ח ע"א דה אחר הרוב, דגם בט' חניות תאיכא על בשער הנמצוא חזקת איסור שאינה זבוחה - והדין עטם וכמו שהארכנו לעמלה דברבור שנאנו Dunn שלו שייך לאוקמי אחזקה, אבל השאר דין הנידון עליהם, לא שייך לאוקם על החזקה, כי רק עפ"י סברא זו דבריהם מובנים - אבל על רובה דליתא קמן וכגון קטן וקטינה קמבעי לי' וכן שביארנו לעמלה, Dolli קרא דרוב כודאי איך נאמר DIDORO במקום איסור ברת ודאי מצד ספק מצוה.

וע"ז הbia כל הni יפותו, מקרבותו ומפרה אדומה ועגלה ערופה ושעיר המשתלח, דbulletini הni מצות, ai לאו דרוב כודאי, איך אמרה תורה תקים המוצה רק בספק דשמא טפה הוה, Ach'כ יlf' ממכה או'א ומרוץח ועדים זוממין, דbulletini הni ai רובה רק ספקה הוה, איך צotta ההתורה להרוג את הנפש על הספק, ור' אש' אמר דעתיא משיחיטה עצמה דאמר רחמנא שוחות וליכול, ולהוש דלמא במקום נקב קשחטי.

הנה נס האי יפותא נחא לדעת הרמב"ם דכל נקה"וו נבליה, ואין שחיתה מועלת בו, ואם הרוב רק ספק הוה שההתורה התיירה, כלן הרי איך חזקת איסור דאיתנה זבוחה, ועליך להביא ראי' שנזבוחה, ממש'כ הפלתי דכל ספק נקה"וו ספק בשחיטה הוה, וכאשר החזקי דברו לעיל וכן נואר שדעת הרמב"ם נמי כן הוה, כאשר ביארתי במ"א, ודז"ק היטב.

ע"ש גמרא כי קמבעי לו רובה דליתא קמן. בסוף הסוגי' כ' ריש"ז ציל דהדר מחילוק זה והכל נלמד מקרה דאחרי רביס לטחות, ויש לראות דאייה סברא יש לחלק בין רובה דאיתני ובין רובה דליתא קמן, ומה ל' ט' חניות דאמרין על בשער הנמצוא לפני החניות כל דפריש מרובה פריש, ולא אמר כן על במחות דעלמא שרובם כשרות, דהאי עולה שניי מקריב, או האי קטן וקטנה שאני דן עליהם פרשו מרובה דעלמא ולא מיעוטם, ועיין בהගות ר'צ' חיוט שנטוורר בה ולא העלה כלום.

אבל דע כי הפרמ"ג זיל בפתיחה לתערובות חקירה ai, מניה לו כלל גדול דכל הלא היה האיסור והיתיר ניכר מעולם, לא שייך ב' ביטול חד בתרי, כי על כל חד ואחד אני דין שהוא טפה, ומה לרוב הכא, וכן הסכים עמו החוז"ד בס' ק"ח סק"ה, והניא ראי' נפלאה מהא פריך לקמן, ור' מ"ד דחייש למעוטה האיך אכל בשראי, ומה פריך, וכי לית ללר' מ' חד בתרי בטל, ויתבטלו מיעוט הטרופות שביעולם ברוב הנסיבות ומיותרין כלו משום חד בתרי בטל, ואין לומר דאפשר לברר איסورو ולא שייך ביטול, דהא שמא במקום שחיתה נקב הוה קפריך, זאת ai לברר כמוני, אלא ודאי דכל שלא ניכר ההיתיר והאיסור מעולם לא שייך ביטול חד בתרי עיי'ש.

שאין לדמות הדרשות, אלא מה שהש"ס מדומה, והביאו עוד שם סתירותים אלו, וע"כ כוונתם דלפי סברתם דרשו ח"ל פעם כן ופעם להיפך, והוא האמת, ולכן אין להביא ראי' מדרשות ר'ג בנדה שם, שכן דירוש בכה"ת, ובפרט דשם בחד קרא כתיב הני תרתי, ויש יותר מקום לדיק רישא וסיפה, וכעין שכטבו התוס' ריש מכילתא, דנדיר ונדבה בחד קרא דיקין שניהם דוקא, אבל במא לא, וכן גם כאן לא נסמוך על הדרשה, אבל נראה מה יאמר מה זה מה, ואחר והשכל, אם הספק בל"ת ועשה שוויין, או חלוקים הם זה מה, ואחר הסברא נלך.

והנה כבר הבאתי לעיל דף ט' דברי השם שמטטה שטביה לו מהו חמירא סכנתא מאיסראה, שכטב דכל שההתורה מהמתה חזקה או רוב, עפ' שקמי' שמי' גלייא, דהאי יצא מן החזקה והרוב, מ"מ אין עליו אשמה, כי היה אнос בראשות התורה, ולכן שפיר מצין למימר דבכחה"ו לא אסורה התורה ומילא לא עבד אישורה משא"כ בסכנתא, האי סמייה על החזקה והרוב לא יצילנו מן הנזק, אם מ"מ ארע שהמיוט בא לידי, ולכן לגבי סכנתא לא מהני, לא רוב ולא חזקה, והנה דכוותי בספק לדעת הרמב"ם דהתורה והר' אש' ידמן איסורה אל, אנוס ה' בראשות הדרשות התיירה, ואפיקו אם ידמן איסורה אל, אנוס ה' בראשות התורה ואין עליו אשמה, ועיין מה שכטבshi שטטן דבריו, ועתה אני רואה כי לא הועלתி כלום, כי דבר זה ai להעמידו, דהנה לפי הקדמותו, מובן החילוק הגדול שבין עשה ליל"ת לעין זה, שכבר כתוב הש"ז חוי'ם סי' כ"א בשם הירושלמי דלעולם אנוס ממאו דעבד לא אמרין, אלא אנוס ממאן דלא עבד, והסבירו ברורה, דכל מה שעבד באונס, כיון דחסר מחשבתו ורצוינו לעשות כן, הרי לא רחשב המעשה כלום, אבל להיפך מי שלא מציא ליקים מה שומט עליו מהמתה אונס, שייה' חשוב ממאן דעבד, זאת לא אמרין, ועפ' שאמרו ח"ל, חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאו, מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו, אין זה אלא לעין שכר אויל דמחשבה כמעשה, אבל סכ"ס המצואה לא עבדו ולמשל, אם היביא קרבן ונמצא Ach'כ טרפה בסתר לא נאמר דאונס ה' בראשות התורה ותיפור מהhabia קרבן אחר, ולכן חילוק מבואר דבל"ת שפיר מצין למימר דספק שרי' רחמנא ואם ארע שאכל אישורה פטור מצד אונס בראשות התורה, אבל במיעוט עשה, אם אכל ספק מצה או היביא ספק קרבן, איך נימה מספק דאס קמי' שמי' גלי' דפסול ה' הרי ai לומר דכל שמחות אונס לא אכל מצה ולא היביא קרבן, הנה כמו שאכל והביא, אולם חזקה ורוב דהמני נמי במיעוט עשה, ע"כ כודאי יחשב, ואז מש'ה אמרין דמציא מביא קרבן שהחזקה או הרוב מעיד עליו שקשר, משום דמציא לסייע דודאי כן הוה, וניהו דאם מ"מ הוא מן המיעוט לא יי"ת, מ"מ לא בעי למיחס למיעוט דכמאן דליתא דמי', דרוב כודאי יחשב, ומילא דבזה נڌין דברי השם שמעטה דהרי בסכנתא נמי נימה הכי דלא צריכה לחוש על המיעוט כמו במצבה אלא ע"כ לומר, דסכ"ס יותר צריכין לחוש על המיעוט דבזה נמי נימה דהרי בסכנתא נמי נימה הכי דלא צריכין תוכו לשבורתו דהה' דלא חשו על ביטול מ"ע, ממילא לא צריכין תוכו לשבורתו דהה' דלא חשו על עבירת הל"ת בדאיכה רוב או חזקה, כמו שחשו בסכנתא, ומה'ת באמות גם בסכנתא אין לחוש למיעוטה וכן זיל דחמירא סכנתא מאיסורה רק מדרבן הוה ובמא הארכתה בעניין זה עיון לקמן פרק אלו טרופות דף מ"ז ע"ב.

אבל היוצא לנו ממה שכטבנו דבאמת רק בל"ת קסביר הרמב"ם דספקות מיותרות אבל במיעוט עשה הספקות איינו יוצאת בהם, ומה'ת לחומרא בגין למייל בהו, ומטעם שכטבנו לעיל, דבל"ת פטור מטעם אונס ממאן דלא עבד, אבל בעשה לא מיפטר מטעם אונס, אבל רוב חזקה מהני גם במא"ע משום דאיתן לעין יפותא

השערים שהוא שניים שונים. מאי אני תמה למאי הולכת מאין האי דרצה שהי' שניהם שונים, דזאת, גם המשתלה צריך להיות כשר יליף לפחות מהן הגורל קבוע לעזאל אלא בראי' לשם, יותר אף אני קותמתה לא מצאת מי שהרגיש בדקוק עצם הלאה, ומה שהקשה המהיר'א דלמה לא יליף מהן דבעינן שניהם שונים שצרכיכם להיות כשרים לך'מ דין זה אלא למצוה ולא לעכב כמובן במשנה ריש פ' שני שערין, אבל מה שנלעפ'ד הוא, בדברי מהירוש'א ייל'י' קושיתינו, והכי פירוש הגמר', מתחילה מקשה מהן דשניים שונים, וליחסו דילמא חדא טרפה הוה וא"כ אינם שונים, וכי תימא מה נפ'ם, ר'יל דין זה אלא למצוה ולא לעכב, ע"ז משיב דהלא אין הגורל וכו' והוא לעכב, ודוק'. שוב ראיתי מעין זה בהגחות ר'ץ חיות ז'ל.

רש"י ד"ה וסנהדרין דתנן י"ב מזakin ו"א מחייבין זכאי. מה דלא הביא דרוב מחייבין חייב, משום דברם ב"ב מחייבין לא קטלין, דהרי אמרה תורה לא תהיל' אחורי רבים לרעות, אלא דכלא'ר' מהן ד"ב מזakin זכאי, אין ראי' כל דАЗלין בת רובה דמקש'כ אי לא ניזל בת רובה, דלא קטלין לי' בשbill המיעוט דמחיבי, אבל כוונת רשי' אדייקא דמזה ד"ב מזakin זכאי נשמע, אדם איקא רובה לחוב דמחיבין אלא דאי צריכין יותר מ"ב ומרבין עליהם עוד דינים כמובן פטור סגי ב"ב, ולענין חיוב צrisk לעין שם רשי' בקיצור דלענין פטור סגי ב"ב, ולענין חיוב צrisk לעין שם במקומו איך הדין ודוק'.

רש"י ד"ה היכא דלייף שמחובר מבחוץ לצד הגב וכו', מה שלא פ' כן לעמלה גבי רישה של עולה, דקאמר נמי היכא דלייף ליל' בה, משום דשם לא הקפידה התורה אלא שלא ניתן לנתחים, וכל שיש קצת חיבור בין מבחוץ ובין מפנין שב לאו לנתחים נחתכו, אבל כאן הקפידה התורה שתהיה האליה תמיימה, כל שנחתק שוב אינה חמימה, אפילו אי לא מוחתק לנתחים, לפיכך החצרך רשי' לפרש האי יליף דהכא, הכוונה שנחתק רק מבפנים אבל בחוץ לצד הגב נשאר שלם מכל וככל שלא יהי' ניכר שם קרע וסדר, כדי שיהי' נופל עליה שם תמיימה וזה פשוט ודוק'.

תוס' ד"ה מנא הא מלטה, וא"ת כיון אמרין זיל בת ר חזקה כשי' בת רובה דרובה וחזקה רובה עדיף, ויל' דלראב' פריך דלא קים לי' חזקה מקרה עכ'ל, ופי' רך מהלהך ואין למידן ק"ו' מלאכה, והקשו האחוריים דעתךין נלמד דАЗלין בת רובה מקרוב, דרוב עדין מקרוב, ורקוב הלא מפורש בקרוא: וזה העיר הקרובה. אולם הרשב'א מתרץ קושי התוס', דהא דרובה וחזקה רובה עדיף דזוקא אחר שידעין רוב מקרה, אבל כל זמן דלית לנו לפוטא על רוב, לא איזלין בת רובה כלל ומכח'כ נגד חזקה, ולפי' מישוב גס קוש' האחוריים דנילוף רוב מקרוב, אלא דבדברי הרשב'א זיל' סתוים, דכמו דידעין עתה לומר לומר דרובה עדיף מחזקה זאת עכ' מכח הסברא, למה לא נסמק אסבירה זו גם بلا לפוטא ולומר, כיון דאמרה תורה זיל בת ר חזקה מכח'כ בת רובה עדיף מחזקה, אבל מה שנראה לפע'ד בכוונת דברי הרשב'א הוא: דהנה הא דאוקמינן אחזקה יש לפניו שני דרכים, או דנאמר גזה'כ הוא דנקיק מלטה אחזקי', או שאמר טעם לדבר זה והוא משום דעתך' הרוב לא ישתנה הדבר מכמות שהיא וא"כ הא דАЗלין בת ר חזקה נמי נבנה אסברת רוב, אז מילא אם הרוב מעיד שנשתנה החזקה, החזקה בטלת הנג' הרוב, כי כל עצימות החזקה היא מכח הרוב, וכיון דהרוב אומר דעתנה מה מהני החזקה, אמרו מעיטה כל זמן דלית לנו לפוטא דהתורה סמוכה למילז בת רובה, לא נדרוש טעמא דקרה דמויקי אחזקה, משום דרוב פעמים לא נשנה הדבר מכמות שהיא, אלא נאמר דגזה'כ הוא לאוקי מלטה אחזקה,

ולפ' ז' גם כל דפריש מרובה פריש לא שיק, דהרי אין כאן רוב ומיעוט כי היכי דנאמר דהאי מרובה פריש, כי על כל חדא וחדא אנו מסופקים שהוא או שמא סריס או איילונית היא, ואין זה דומה לט' חניות דaicא רוב ומיעוט מבורר אלא מוחמת שניכר כל או"א בפ"ע לא שיק בהם ביטול, אבל חתיכה שפירש ונמצאת שפיר אמרין כל דפריש מרובה פריש, שהרי אם כל החתיכות שבכל החניות היו פורשות לחוץ על כדי את הוי יכול מותרות מכח ביטול ברוב, מכח'כ שחתיכה אחת שפירשה שモותרת, אבל בהמות דעלמא שלא ה' ניכר מעולם הנסיבות הטרפאות בפני עצמן, ולא שיק בהו ביתו כנ"ל, גם פירוש חד מיניו לא שייך דעל כל חדא וחדא נופל הספק שהוא מושך הוי לא מיטרף וזה רובה דליתא קמ'�ו'ז' קמבי' מני'ל, אבל בסוף קמסיק דלש' וכמו דАЗלין בת רובה דאיתא קמן ומכח, ביטול חד בתרי כן איזלין ברובה דליך קמן ומכח דרב פטמים לא מיטרף ולא נעשה סריס - ובזה תמצא פשר להא דחקרו האחוריים מני'נו חד בתרי בטל דמסנהדרין לא נשמע זאת, ועיין בפתחה כללית של מה שהארכתי בזה.

ודע דבזה חזר ונעור מה שהקשה השם עתה על הרשב'א שהבאתי לעיל, דתקשה הרשב'א לנפשיה דהא בספק במקורה גם הרשב'א מודה דሞחר מה'ת, וא"כ האי דלמא טרפה הוה, הנה ספק במקורה, ודחיתו דהרי הספק הוא אם האי בהמה שלפניו מן הרבו או מן המיעוט, והוא ספק בתולדה, אבל לפי דברנו אלו שבכאן, הדין עם השם שמעתה דע'כ' כאן אין הספק אם נפרש מן הרבו או מן המיעוט, דאי היה דומי' דט' חניות וכרובה דאיתא קמן, אשר על זה לא קמבע, אלא הספק על כל חדא וחדא שהוא טרפה, ולכך קשה ודאי לדעת הרשב'א, ליא' דמקח ספק במקורה לא חיישין, ולא מצד דАЗלין בת רובה ודוק'.

עד' יש לחלק בין רובה דאיתא לדילתי' קמן דהרי הא גופה, דרוב בהמות כשרות ורוב קטנים לאו סריסים, אין אנו יודעים בבירור גמור, אלא ע"י נסיוון של דורות הקודמים, דראינו בהמות ששחטנו שרובם כשרות וקטנים שנתגלו שרובם מולדים ואני סריסים, אבל בכל מקום אינו מן הנמנע, שדור אחד מוחמת איזה סיבת נשתנה עליו סדרי בראשית, וכעת רוב בהמות טרפות ורוב הקטנים של עתה סריסים, ואע"ג חזקה אלימתא הוא דלא נשתנה הטבע מכמות שה' מקדמת דנא, מ"מ אינו כרובה דאיתא' קמן שהוא ודאי גמור ולא בעין חזקה כדי להחזיק את הרוב, אלא דלבסוף מסיק דין חילוק, והוא משום דחזקת דלא איתרעד ולא ראיינו מעולם נשתנה, הוא כודאי.

ומה' מאד מישוב בזה הקושי' המפורסת ממאט הגה'ק מה'ו משה ט'ב צ"ל שהקשה דהרי הסוג'י' איזלה אליבא דר'ש לפ' דעה אחת בתוס' ד"ה חטא כת קרי' רחמנא, ולר'ש דדורש טעמא דקרה, מסתמא טעמא דАЗלין בסנהדרין אחרי רבים, הוא משום דרוב פעמים האמת עם הרבים ולא עם המעתים, והאי רוב, רובה דליתא קמן הוה, וא"כ רובה דסנהדרין נבנה על רובה דליתא קמן. והוא קושי' מושכלת, אבל לפי האמור מישבת על נcone, דהאי גרעوتא דאיתא בכל רובה דליתא קמן, ליכא הכא, דהאי רוב פעמים מכובנים הרוב את האמת, לא נבנה על הנסיון כי מעולם לא נתרבר לנו שהרוב כיוון האמת והميعוט טעה, אלא שהשל חישר מחיב את זאת, דטוביים שניים מאחד, והוא ראי' שכילת חשובה ממש קראי' גשמיית, וא"כ האי רובה, דרוב פעמים האמת עם הרבים, הוא רובה דאיתא' קמן לפני עיני שכלנו כמו ט' חניות. והבן את זאת ועיין בפתחה כללית וдолח שני ע"ש גמר' את' משער המשתלה דרכמנא אמר ולחק שני

הוא כמו שהביא קרבן, אבל כבר כתבנו לעיל דאנוס כמוון דעבך לא אמרין, ותדע שהרי חייב לשוחט קרבן פסח אחר, ולכן אין לפטרו אלא מצד טעה בדבר מצוה, וכן פליגו רשי' ותוס' באומר מותר בשבת, והדברים עתיקין ואכ"מ להאריך בהם, וכע"פ פפי דעת התוס' צריכין לפרש גם כאן, דלא הקפיד ההלכה כשמביא קרבנות בשבת, אף שהמצוות ספק הוה, משום דעתה בדבר מצוה, ואפילו לא עשה מצוה פטור, ואפילו למ"ד שלא עשה מצוה חייב מ"מ לא מצי ליף מכאן רוב, דהרי יש לומר דעתה בדבר מצוה אפילו לא עשה מצוה פטור, ובפקנ"פ דאפילו נגד הרוב וס"ס מותר לחלל שבת, הוא מטעם דשבת לגבי חשב"ס הותרה ולא הודהה ודוק"ק.

תנוס' ד"ה את' מפרה אדומה, וא"ת וכרי ויש ללימוד מתוקן הלכה למעשה אדם עשה גבינות מכמה בהמות וכוי' הקושי' מפורסמת דלמה נקטו שעשה גבינות מכמה בהמות, ולא סגי להו לדון על גבינה מאותו הבמה, ועיין בלב אר"י איך מתרץ את זאת, אבל אין דבריו מובנים דמשמע דבאיסור דרבנן בטל חד תרי במבר'ם, וזה ליתא מבואר בו"יד סי' צ"ח סעיף י' בש"ז וט"ז ופרק מג' שם דוחז"ל לא תלקו בהז כלל, ואפילו באיסור דרבנן צריך ס' ואיך כתוב הלב אר"י, דאי ריק מדרבנן לא מוקמינן חזקה שלא נתבררה, בתערובות חד בתרי היה מותר מצד תרתי דרבנן.

אבל יש לךים דבריו בשנאמר דמיiri בעשה גבינה מכל בהמה בפ"ע ולא עירוב החלב ביחד, ואז התערובות של הגבינות הוה יבש ביבש, והוא דלא בטל הגבינה מן הטרפה, בהני דכשרות, משום דהוה דבר שבמנין וחטיכה הרואין להתכבד, ובזה שפיר איכא חילוק בין שהוא ספק אישור דאוריתא או רק דרבנן, דעל כל גבינה וגבינה איכא ס"ס להתייר, ספק שמא לא נטרפה בהמה אלא סמך לשחיטה וכולן כשרות, ואת"ל דaicaca כאן גבינה טרפה, שמא האי גבינה שבידי מן הקשרות, אלא דס"ס צזה, דהוה ספק אחד בגנוו וספק אחד בתערובות לאו ס"ס הוה להתייר, אבל עיין בש"ז סי' קי"י סקס"ב וס"ג דבאישור דרבנן מהני גם ס"ס צוז, ואף שיש חלק דכאן עיקר האיסור סכ"ס דאוריתא מ"מ יש לומר דהתוס' לא תלקו בהז, ודוק"ק.

ועתה הנני לבאר שיטות התוס' ושיטות הר"ש שחולק עמם כmoboa כאן ברא"ש זיל': הנה דעת התוס' דרך חזקה דעתו קרא שניתבררה בשעתה ממשיכין לאח"ז אלמפרע, כמו בפירה בת שתים שלאחר קלות שנה נודע לו שכשרה היתה בשעת לידה, או חזקה הוה להמשיכה עד החשתנות, ולכן בהמה שנמצאת טרפה איפלו היא בת כמה שניין, לא נאמר השטה היא דעתו, ועד השטה הייתה בחזקת כשרהה, כי מעולם לא הייתה כשרהה מבוררת בשעתה אלא למפרע, ואת לא מקרי איתחזק, لكن אוסרים הגבינות למפרע דשנא טרפה היתה מכבר, ואפילו לאחר שצינו דאלין בחר רובה, וא"כ גם בלאו חזקה הרי אמרין על כל בהמה מיד כשלולדה, דהיא מן הרוב וכשרה היא, וא"כ נימא כמו ממשיכין החזקה לומר דהשתא נשתנה הנגע ולא קודם לכך, כן נמשיך הרוב לומר דהשתא יצאה היא בהמה מרוב כשרות, ועד השטה הייתה בתוך הרוב כשרות, דהרי רובה עדיף מחזקה, ואם ממשיכין החזקה מכש"כ ממשיכין הרוב, זה בוכרא דהא דרבנן עדיף מחזקה, הינו מאין שאחר הראי', כי רק אז מקרי חזקה, אבל בשעת ראי' אין זה חזקה אלא ודאי, והוא פשיטה עדיף מרוב שיש נגדו מיעוט, וכן ניהו דגילתהلن ההלכה כשרות דמשיכין הוודאי, הינו הנגע בשעת ראי' שהיתה כשייר, לומר כשםמצאה חסלה לאח"ז, דהשתא היא דחששה, אבל מניין לו להמשיך הרוב דאיינו עכ"פ ודאי, לומר שלא

וממילא לא מצין למילך רוב מינה, ומכח"כ שלא מצין למינור רובה עדיף מחזקה, אבל לא אמר שצינו למילך רובה מקרה, אז ודאי לא נאמר דחזקת גזה"כ הוא אלא טעמא דחזקת נמי מכח רוב הוא, וממילא רובה עדיף מחזקה ודוק"ק.

בא"ד ולמאי דמפרש ר"ח, דרבנן עדיף מחזקה לא מסברא, אלא ילפין מפרה אדומה דאייכא חזקה נגד הרוב וכו', כפי מה שהבאתי למללה דף י' דברי הטוי' דלעלום נגררו הטהרות אחרי כלים הנטבלים, גם כאן נגרר הטמא אחרי הפרה דהרי חזקה היה להאי טמא שams יזרקו עליו מאפר הפרה יטהר, ומה לי עם חזקת טומאה שלו, אבל כפי שביבארנו שם הדבר הזה תלו依 אס נאמר רוב הוה כודאי או שספקה הוה אלא דה תורה ההירה האי ספק, אס נאמר רוב כודאי, אז פשיטה דהטמא נגרר אחר הפרה ואין לו דמיון לשאר רוב וחזקת המתנגדים זה זהה דהרי כאן עשינו מעשה המסליקת את הטומאה והמעשה נעשה כהונן באפר פרה שודאי כשרה, אבל אם נאמר דרוב דק ספק איז דה תורה ההירה, באיז ייל' דגנד חזקת טומאה לא התירה ההלכה דאין ספק מוציא מידי, ודאי, ולכן כוונת התוס' דמפרה אדומה מוכרת דרוב הוה כודאי, וממילא ליכא כאן חזקה המתנגדת, אבל נלמד מכאן דגס במקום שעומד הרוב נגד החזקה דרבנן עדיף דכיוון דרבנן כודאי פשיטה דמדחה החזקה, וכאשר פרשתי לעיל לדעת הרמב"ם דכל הסוגי' ע"ז קאי דרבנן כודאי, וממילא איפלו נגד חזקה, ודוק"ק.

תוס' ד"ה אבל היכי דלייף, מקשין אמא לא ליף מכל קרבנות דדחו שבת וכו', ונ"ל דלא מאי להוכיח ממש, דאייכא למימר דמספק נמי אמר רחמנא לדלחין שבת כמו בפקנ"פ דלא הלכו בו אחר הרוב, עכ"ל, הנה לכאו', קושיתם לשיטת הרמב"ם ילי' דהרי כל הספקות מותירות, ולמה לא יחל שבת על ספק קרבן, אלא דכבר כתבנו לעיל דLAGBI מצות יבום, אי לאו דזילין בתר רובה והוא קטון וקטנה ספק סריס ואיילנות ודאי דלא שר' לדור זה עם זה, מפני שהאישור ודאי, דהרי איכא כאן אשת אח, אלא דבמקום מצה נדחה, א"כ עליק להביא ראי', דאייכא כאן מצוה, וכן הוא בשבת כיוון דחילול שבת ודאי, והמצוות שדוחה אותו ספק, איו' ספק מוציא מידי ודאי, הא חזא, ועוד שניית, דהרי הרמב"ם מודה בספק העומד להתרברר דאסור מה"ת, ולכן קושיתם חזקה לכ"ע, אבל לעומת זאת תירוצים חלש מאד, דאיך מדין זאת לפקנ"פ שהרי בעצם כתבו דבקנ"פ לא הלכו בו אחר הרוב, משא"כ הכא דפשיטה אס סמך על המיעוט לחילל שבת דחיב, וא"כ מ"ש ספק ממיעוט דשניות ספקה הוה אי לא איזלין בתר רובה, אבל דבריהם צרכין תיקון, כי למשום דספק מצוה דוחה את השבת, אלא משום דכל שציוויה תורה להזכיר קרבן בשבת אפילו אם נמצא טרפה, הרי הוא פטור משום דהוא אнос מכך ציווי התורה, אלא דבזה נמצא סתירה בתוס' פשחים ע"ג ע"ד' דה' שחו'ו כתבו שם דהא דפטור מקרבן בנמצא טרפה בסתר, לאו משום אונס Kapitir ליל' אלא משום דעתה בדבר מצוה, ולר' א' דבלא עשה מצוה חייב באמת גם בזה חייב ודלא כפרשי' שם במשנה, ובסוגי' שם הראי', כי זאת פלוגתא ישנה בין רשי' ותוס', לדעת התוס' לא מקרי אונס אלא כעין נערה המאורסה דאונסין אותה ממש ואני מהויבת להציג את עצמה בחיותה שלה, אבל המקדים מצות ההלכה לאו אונס מקרי, דאיך יצא ידי מצוה, אם נחשב זאת לאונס, דהרי בכופין לעשות מצוה צריך שיאמר רוצה אני כדי שלא יהיה אונס בעשה, וכל שאיןו אונס במעשה, אך יפטור בשוחט קרבן פסח בשבת ונמצא טרפה בסתר, מטעם אונס, וכי עדיף יהי' משוחט ונמצא כשר, דפטור מטעם דעתה מצוה וקרבן פסח דוחה את השבת, ולא מטעם אונס, ואם הוה אמרין אונס כמוון דעבך דמי', הוה מצין למיפותרי בשנאמר דאך אם נמצא טרפה הרי

דשכיה יותר לאיסור מלאה יותר, כי לולי זאת בעין לאוקמי הbhמה על חזקה ذاتי מכך רובה דכהר, והוא סברא ה'פוכה ממה שכתבו כאן, אדם לגבי חזקה דמעיקרה לא מהני חזקה ذاتיה מכח רובה, מכש"כ בנויל ריעוטא מוח"ם - והרמ"ז זל' באמת פסק להיפך מותוס' דבסי' נ' פסק דבסקט טרופות לא סמכין להתר מחמת חזקה ذاتה מכח רובה בהמות כשרות, ובס' פ"א פסק בנמצוא ודאי טרופה אפילו הוגל פ' המקה, כשרים הנגינות של קודם ג' ימים, והוא כשיתר הר"ש, ועיין שם בפ"ת ו' - והת"ש חלק בין ריעוטא שבגופה, כמו מים במוח שאפשר להיות מתולדה, ובין כאן בשוט שבודאי לאח"ז אתה, והחו"ד חולק עליו וכי אין חלק זהה, והרבה פפללו האחرونים בעניין זה בראיות וסתירות, ותלי"ת הניחו לי מקום להתגרר בו, ואם תרצה לעמוד על שרשן של הדברים, תעיין لكمן בסוגי' דישב לו קו"ז בשוט מה שכתבתית שם וירוה צמאונך ודוד"ק.

ע"ב גמר' ר' כהנא אמר אתני מהורג את הנפש, וניחוש שמא במקומות סייף נקב הוה, וכן אמרין במקות ד' ז' דאמרו ר'יע' ור'ט, אלו היינו בסנהדרין לא ה' נהרג אדים מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הוה - ועיין ברמב"ס בפ"ב ה"ח מהל' רוצח שכטב, זל' „ההורג את הטרפה ע"פ שאוכל ושותה והולך בשוק, ה'ז פטור מדיני אדם, וכל אדם בחזקת שלם והרגו נהרג עלי עד שיודע בודאי שזה טרפה, ויאמדותו הרופאים שמכה זו אין לה تعالה באדם ובבה ימית" עכ"ל ולכאורה תמורה, דמוכח מדבריו דאפילו ודאי טרופות אינה מצלת את הרוצה, עד שאמדותו הרופאים את הנרצח, שלווי זה שהרגו היה מת בל"ה מכח האי מכחה, אבל עיין בפתחה אות י"ד אריקות זהה שביארתי שיטת הרמב"ס המחוורת והאמיתית ותמצא עונג - ומה שנטחן דלי עתה הוא דמוהאי פסק הרמב"ס נשמע, דסביר כדעת הר"ש הניל' דחזקה ذاتי מכח רובה, נמי מהני לסלק את הריעוטא הנולדת ואפילו לקטלא, דהרי נרצח שיש לו נקב במוחו או בשוטו, עכ"פ ריעוטא גדולה הוה, ומ"מ כל זמן שלא יאמדו הרופאים שהמכה הוה ממיתו בודאי ממייתן את הרוצה מפני שמעמידין את הנרצח בחזקת שלם, והוא מכח רוב, דרוב ב"א שלמים הם, ולא מעותדים למתה מחמת מכחה, וניחו דהמכה לפניו, אנו אומרים אין זה מפה הממית וועשה את האדם חסר, אלא מעמידין אותו בחזקת שלם ואע"פ אכן הולclin בדיני נפשות בתר רובה אבל בתר חזקה ذاتי, מכח רובה שפיר הולclin, ועיין עוד لكمן מזה ודוד"ק היבט.

ע"ש גמר' אתני מעדים זוממים וכו' וכי תימא דבדקינן לי', והתנני' בריבי אמרו לא נהרגו נהרגין, הרגו אין נהרגין - קשי' לי דהאי בריבי למה לי דהרי לא נהרגו מקרא מלא הוא דכאשר זם כתיב, ואי דלא נתעהצדוקים, דאמרו דוקא נהרגו נהרגין שם במקות דף ה', hei לו להביא המשנה שם, דקתיini כיון שנגמר דין נהרגין הזוממין, ומധביה האי דרביבי נראה, דלילי בריבי דהרגו אין נהרגין, לא מצין למילך מעדים זוממין.

ונהראה לע"ד, דבאותם בלואו בריבי ליכא ילפוטא, דהנה בתוס' ד"ה ודילמא, הקשו שמא חובשין אותו יב"ח לברר שאין טרפה, ותריצו בтирוץ השני, אדם הם איןם נהרגין אלא לאחר יב"ח, גם הוא אין נהרג אלא עד אחר יב"ח, אכן להחמיר עלי יותר מעלהם אם הווזום, עי"ש, ולפ"ז אם נימא דם נהרגו נהרגין אז פשיטה נהרגין מיד דהרי אפשר לבדוק כפי הס"ד דהשתא, א"כ גם בלואו מהה לא נהרגין לאחר יב"ח, דשוב אין לומר דגם הוא לא ה' נהרג עד אחר יב"ח דזה ליאתא דהא שפיר ה' נהרג מיד, דהרי אחר שנהרג, אם יוזמו ג' כ נהרגין מיד, ولكن לויל' בריבי, נהרגו אין נהרגין, לא ה' מצי למילך רוב ממה שהורגין העדים,

צאה מן הרוב עד השთא.

אולם שיטת הר"ש, והוא הוועיל שברא"ש כאן הוא, ז"ל למאי דמסקין דאלין בתר רובה, כל הבהירונות בחזקת כשרותן ואפילו בתוך שנתן, משום דרוב בהמות כשרות ה', והוא עדי' מחזקת, עכ"ל הדברים צריכין ביור, עיין במעי"ט ואין דבריו מובנים, דהנה דעת הר"ש הוא, מאחר דאלין דתר רובה, נעשה מן הרוב חזקה ממליא, דכל בהמה אנו מחזיקים לכשרה מכח הרוב, וחזקה זו אלימטה היא כמו חזקת גג שארינה שלמה, וכמו אמרין סוקlein ושורפין על החזקתו דהינו חזקה ذاتי מכח רובה, דasha שבאה ובנה מורכב על כתפה ונתחזק בעיר שהוא בנה, הרי אח"כ נסקל על ידה כשהכח אותה, וא"כ האי בהמה נמי נתחזקת אצלנו לשראה, והרי אכלנו מחלבה, והוא חזקה אלימטה להמשיכה נגד השינוי שנמצא בה אח"כ, לומר דהשתא הוא דאיתרפי, וכן יל"פ ריש דברי הרא"ש, אלא דומה שהווסף בסוף דרבינו, דרובה עדיף מחזקה אין לו פירוש, דאי'כ למה לי לומר דמכח רוב, כל הבהירונות בחזקת כשרות, תפ"ל דרוב עדיף מחזקה ואם ממשיכן החזקה מכש"כ הרוב, אלא דזה ליאתא כמש"כ למעלה דרוב עדיף מחזקה אבל לא מודאי, ואני הוודאי ממשיכין ולא החזקה.

ועיינתי בתשי' הרא"ש זל' ושם מצאתני פשר הדבר וא"ל שם "אבל השתה דאלין בתר רובה ורובה עדיף מחזקה בכל שעטה ושעתא אלין בתר רובה" עכ"ל ור'ל דנייהו דחזקת בשרה בשעת ראי'י ודאית היתה, אבל מיד כההעיף עניינו ממנה נעשה מן היהודי, חזקה שלא תשנה מכמות שהיתה, והאי חזקה בטבעה עי' ריבוי הזמן הולכת וחולשת, כמו חזקת ח'י עדיף למות, וכן מקווה הנמדד עתיד להתחסר ונדונה, ולכן הזמן ממעט חזק החזקה, משא"כ הרוב, ניהו דגראע מצד אחד שלא ה' מעולם ודאי, אבל לעומת זאת, הזמן לא יחלשנו כי תמיד הוא עומד בתקפו לומר, אני מן הרוב ולא מן המיעוט, וזה שכתב הרא"ש, דמעלת הרוב על החזקה הוא דבכל שעטה ושעתה אלין בתר רובה משא"כ בחזקה דידיין דספלו להשנתנות, כמו שהוא בגעג, דחשינו לטובה להתרפות הוא טبعי ועלול הוא לך, זאת הוא סברת הרא"ש, וממילא דלדי' באמת לא צריכין تو לעשות מן הרוב חזקה, אלא ממשיכין הרוב דהיא בתקפו עד רגע האחרונה של ההשנתנות, בקי' מחזקת שעומדת עי' הזמן להשנתנות ועלולה לך.

ועיינתי בתשי' הרא"ש זל' ושם מצאתני פשר הדבר וא"ל שם "אבל השתה דאלין בתר רובה ורובה עדיף מחזקה בכל שעטה ושעתא אלין בתר רובה" עכ"ל ור'ל דנייהו דחזקת בשרה בשעת ראי'י ודאית היתה, אבל מיד כההעיף עניינו ממנה נעשה מן היהודי, חזקה שלא תשנה מכמות שהיתה, והאי חזקה בטבעה עי' ריבוי הזמן הולכת וחולשת, כמו חזקת ח'י עדיף למות, וכן מקווה הנמדד עתיד להתחסר ונדונה, ולכן הזמן ממעט חזק החזקה, משא"כ הרוב, ניהו דגראע מצד אחד שלא ה' מעולם ודאי, אבל לעומת זאת, הזמן לא יחלשנו כי תמיד הוא עומד בתקפו לומר אני מן הרוב ולא מן המיעוט, וזה שכתב הרא"ש, דמעלת הרוב על החזקה הוא דבכל שעטה ושעתה אלין בתר רובה משא"כ בחזקה דידיין דספלו להשנתנות, כמו שהוא בגעג, דחשינו לטובה להתרפות הוא טבעי ועלול הוא לך, זאת הוא סברת הרא"ש, וממילא דלדי' באמת לא צריכין تو לעשות מן הרוב חזקה, אלא ממשיכין הרוב דהיא בתקפו עד רגע האחרונה של ההשנתנות, בקי' מחזקת שעומדת עי' הזמן להשנתנות ועלולה לך.

והנה בנויל ריעוטא מוחיים, כמו ישב לה קו"ז בשוט, או נמצא מים במוח, סתרו התנוס' שיטות, כי لكمן דף מג' ע"ב ד"ה קסביר כתבו דבישב לה קו"ז בשוט, וכן בספק דרושא, ע"כ צריכין לומר,

ולע דעל הא דאמר פסח וקדשים מה איכא למימר יש לתמונה, המכביימי ר"מ, שהי' הרבה אחר החורבן, הקריבו פסח וקדשים, וכבר נתעورو ע"ז האחרונים, ואולי ייל' דכוונת הגם' הו, דאלו הי' בא לידי מדה זו, מה הי' עשו ודו"ק.

תוס' דה' ליחסו, בסה"ד הקשו מנסקלין בנסרפים DIDUNO במיתה הקללה, הרי דבדיני נפשות לא אלין בתר רובא, ותי' ר"ת דכיוון דבכוב"כ נהרג בין מיתה לאלין בתר רובא, והקוסי' מפורסמת משפטת אروسה בת כהן, דילמא לאו אביה היא, ואיך נידונת בשרפפה החמורה, ולא בחנק הקל כא"א דעלמא, וראיתי בס' חתן סופר לדודי הנגאון צ"ל שכtab, דעתך התע' על קושי' זו, הוא, מה שכtab הפלאה ז"ל בסוף פ"ק דכתובות על התוס' שם, דהא דלא אלין בתר רובא בממוני, היינו ברוב הנולד עכשו בהאי נידון שאנו דינן עליו, אבל ברוב שהחזקנו מוקדמות דנא, הרי נעשה מרוב חזקה ומוהני גם בממוני (והוא ממש"כ למלילה שיטת הר"ש והרמב"ס) ובזה מיושבים כל הקושים שהקשו כיוצא בזה עי"ש, וממילא דמיושבת גם קושי' זו מבת כהן, כי היא נתחזקת אצלנו שהיא בתו של האי כהן עוד קודם הדום הזנות, וזאת מהני גם בדיוני נפשות ובין מיתה למיתה.

ואני פה אל פה אמרתי לדודי הנגאון צ"ל שלא כיוון המטרה בהזה, דנינו דודאי אמת לאמתו הוא מה ש' הפלאה, כי לולי סברא זו לא מצין ידינו ורגלנו בבייה"מ, אבל מה נעשה כי בעלי התוס' כאן ע"כ לא נחתנו לשברא זו, דלפי סברא זו, אין התחלת לקושיםם, דהרי כאן אלין בתר רובא דאיתחאך דלאו טרפה הו, אבל התם בנסקリン ונסרפים שנתערבו רובא דלא איתחזק הו - ולא היה לו מענה והודה לדברי - ואחר זמן רב בשערתי עוד הפעם על מס' זו, ראייתי כי שגנית, כי התוס' בקושיות נשמרו מיה, והרי צ"ל: „הקשה ר"י דהaca ילפין מרווח ועדים זוממין אלין בתר רובא אף בדיוני נפשות, וכן מוכח בפ' בן סorer דף ס"ט וכ"ו“ עכ"ל ולא על חנים הושיבו האי הוכחה מפ' בן סorer, אלא לשולח האי תי' של הפלאה באו, שלא תאמור שאני הכא דאיתחזק הרוב, لكن הביאו מפ' בן סorer דשם מוכח דגס אחר רוב דלא איתחזק אלין בדיוני נפשות עי"ש, וזה נכון וברור בכוונת התוס'.

אלא דלפ"ז מצד אחר יש לתמונה על התוס' דלמה הקשו מהכא ומפ' בן סorer ולא הקשו קושיותם לעיל בראש הסוג'י' דקאמר בסנהדרין דרובא דאיתקי' קמן לא קמבעין לו דאלין בתר רובא, ושם המדובר מדיני נפשות, דקרה דאחרי רביס להטות בדנ"פ כתיב, והי' להם להקשוט למה בנסקלים עם נשרפים לא אלין בתר רובא דאיתקי' קמן כמו בסנהדרין, ועל קושי' זו גם תי' של ר"ת נפל בבירא. הכי יאמר הר"תadam נפל מחלוקת בסנהדרין באיזה מיתה יחרג, שלא אלין בהזאת רביס להmittתו בחמורה אלא דינן אותו בקהל, כפי דעת המועטים שבסנהדרין, הלא מקרה מלא דבר הכתוב אחרי רביס להטוט, ומאן מפיס לחודש דבר זהה להוציאו מן הכלל נידון שבין מיתה לא נלק בו אחרי הרוב והוא דבר זר שאין הדעת סבלתו.

אבל האמת יורה דרכו, דבר כתבנו למעלה וכן בפתחה, דביטול לא שיק אלא באיסור בتوزח היתר, אבל לא בהתייר בتوزח האיסור, ומטעם דהאייסור שהוא המציגות יכול להתבטל ברוב היתיר שהוא העדר, אבל לא להיפך, ההיתר שהוא העדר, לא יתעלה להיות מציגות עי' הביטול, וכן הפטור לא מצי' להתבטל כדי להעשות חייב וכן מוכח ממה שאמרו בב"מ דף י' ע"ב, עשרי ודאי א"ר ולא עשרי ספק, כי האי פטור שקפץ מן המניין לتوزח העדר, לא יתחייב עי' ביטול ממה שכבר נפטר, וא"כ ה"ה הכי הני נסקלים שפטורין ממיחת שרפפה החמורה לא יתחייבו טי' ביטול בנסרפים

דאפשר דממותין יב"ח כקושי' התוס', ונכון הוא מאד ודוק. **ע"ש גמר'**, ר"א אומר את' משחיטה עצמה וכוי' עיין בחו' הר"ן כאן ובתוס' לטעם דף כ"ה דה' אתה, דאין להוכיח מכאן דין לושט בדיקה מבחוץ דעתך הלפota היא מפסח וקדשים, דאי' לא קרווע את העור ולבדוק השוט, דין לך מים גדול מזה - ולע' העני קשה ע"ז טובא, חדא דהרי אין זה אלא מום עובר עד שיתרפא העור, וא"כ מצין לבודקו איזה ימים קודם, וא"ז יתחזק שאין השוט נקוב, ודו"ק ודי לא חיישין שמא ניקב אח"כ, הא חדא, שנית אם נימה דלא סמכין ארובה, הרי האי בדיקה צורך הקרבה הו, וכמו שאון מום בחתיכת העור עי' סיכון של שחיטה, שהוא ג"כ לא שיק לשחיטה, ומשום דין"א בלאו הכי, ה"ג בדיקת השוט צורך הקרבה הוא ולא סגי בלאי' ויש לישב בדוחק ודוק.

ע"ש גמר' ודלמא היכי דאפשר אפשר, והיכי דלא אפשר לא אפשר, דאל"ת היכי ר"מ דחייש למיעוטה היכי אכל בשרא וכו', ופרש"י צ"ל היכי דאפשר לא סמכין ארובה וצרכין לבדוק כל ח"ט, אבל בשוט במקום שחיטה דלא אפשר סמכין ארובה, וכן בקטן וקטינה דאפשר להמתין עד שיגדלן, והנץ כולהו משום דלא אפשר עכ"ד. וקשה לי טובא, אם קטן וקטינה מקרי אפשר דלא ישאו עד שיגדלן, למה לא נימה גם בטרפה אפשר שלא לאכול בשר, והלא ר"א משחיטה חולין קיליף, דהתורה אמרה שחוט ואכול, והרי עד נח נסר אכילתבשר לאדם, וכן במדבר לר' ישמעאל נסר להם בשר תאווה, ולמה הותר להם כשנכנסו לארץ, ולא חש שמא במקום שחיטה נקב הוה, עוד קשה דהרי ר' כהנא בעצמו יליף לעיל רוב מהורג את הנפש, הרו דילית לי חילוק זה בין אין אפשר ללא אפשר, ולא עוד אלא דמדאוריתא ודאי אין שום סברא לכך בין אפשר לא אפשר, דהרי אפילו בין לכתלה לדיעבד אין חילוק מה"ת, ומדר"מ אין ראי, לפי מה שכתבו התוס' لكمון דר"מ רק מדרבנן חישש למיעוטה, עיין בלב ארוי' שנתקשה בכל זה ולא העלה דבר המתבקש.

ולולי פירושי צ"ל הי' נלפ"ד לפרש פ"י אחר, ועפ"י מה ש' ק"ז בעחתת"ס צ"ל בי"ד חשו כ"ד על דברי התוס' בכוורות דף כי' שהוקשו, ומה לא אמרין סמוך מיעוטאים מומחין לחזקת איסור של הנשחת, ותריצו דהאי רוב מצוין אצל שחיטה מומחין, הנה כמו סתם ספרי דדיינין מגנמר גMRI, דגס ר"מ מודה דלמייעוט הוה לא חישין, אבל הרשב"א בתווח"ב, הקשו על זה דמה יענו כי האי לא חיישין, אבל הרשב"א בתווח"ב, הקשו על זה דמה יענו להא דבעלי למילך רוב מרושיא של עולה ומשחיטה עצמה, הרו ע"כ דמייעוט גמור יחשב, ומ"מ לא אמרין סמוך מיעוטא לחזקה, ותי' החחתת"ס דודאי כל התרופות יחד מייעוט גמור הוה ואי לא אלין בתר רובא וצריך לבדוק אחריו כל ח"ט, א"א לחילוק ולומר דושט לא נבדק מושם דהוא מייעוטי דמייעוטא, אבל אחר דזיכינו למיזל בתר רובא ולא צרכין בדיקה על שאר טרפיות, ורק על הושט ומושם דמצטרכ' חזקת איסור דאיתנה זבוחה למיעוט נקה"יו, בזה שפיר אמרין דהאי נקה"יו הוה מייעוטי דמייעוטי וכמן דליתא דמי' עכט"ק עי"ש. ומעתה היכי קאמר ודילמא שאני לו בין אפשר לא אפשר כדי לחלק השאר טרפיות מון נקה"וו ונאמר, דצרכין قولן בדיקה מושם דלא אלין בתר רובא, ונשאר נקה"וו לא אפשר למידקי לבדו, והוא מייעוטי דמייעוטא ולא צרכ' בדיקה דכמאן דליתא דמי, אבל הני שאר הילפota קיימו במקומם, ודלא כפרשי".

והראי' שמביא מר"מ אינו אלא דהוא ע"כ עבר הci, לבדוק אחרי הח"י טרפיות, ובושט סמך, דמייעוט הוא מייעוטי דמייעוטא וכמן דליתא דמי, שלא מסתבר לומר דכל פסח וקדשים ללא בדיקת הח"י טרפיות, נלפ"ד מתוך חומר העני.

מרחוק ששחט וכיו' וכאשר נתקשו התנוס' על הבריתא, והוכרחו מכח קושי' זו לפרש דהשליח מצא ששחט אחר, ולא הבעלים מצאו שחוות, דזה נלמד מרישא בק"ו כנ"ל.

ומה שנלפע'ד הוא, דיאכא רבותא כאן דאע"פ דהאי ששחט עבד איסורה, ששחט בהמות חבירו שלא ברשות בעליים, דהרי מזיק הוא וכדאמרין בסוג' דסכך של ע"ז, ומ"מ סמכינו גם בזה ארוב מצוין אצל שחיתה מומחין, כי זאת לא נשמע מרישא, דראה אחד ששחט מרחוק, דמצוי מيري בהמת עצמו, וכן לא מהא דבר דאבד לו כדי ותרנגול דשחטן בתורת מציאה, והרמב"םazel לשיטתו בהזה דס"ל לכל מומר לאייה עבירה שייה' צרייך בדיקת סכך משום דחויקתו אין טוריה לבחון בדיקה כראוי ואפילו אין כומר רק פ"א כל שבעת שחיתה עבר עבירה דינו בהזה כמומר וכאשר ביארתי לעיל בסוג' שם מלטה בטума, וא"כ ה"ג דשחט שלא ברשות בעליים היה לנו למיר, דבעי עכ"פ בדיקת סכך, אבל מ"מ מותרת מושם דספק היה דשמא ששחט השלית, ובספק הלא פסק הרמב"ם דשרי דడוקא במימר דאי אסר רחמנא ולא מזיר ספק, אבל במחכ"ת לא דק, ולא דהאי דרש דמזיר ודאי ולא מזר ספק, וכן קחל ודאי ולא ספק, לא מצין למידרש אלא לאחר שצינו למייל בתר רובה אבל אי לא אלין בתר רובה, לייכא במציאות לא מזיר ודאי ולא קחל ודאי, דאפילו א"א שבעה במדה"י ולדה אין כאן מזיר ודאי, דביאת עכו"ם איןעו עשה ממזרות, וקהל ודאי פשיטה דליתא כמובן, لكن גם קושי' זו במקומה עומדת, אלא דעת קושי' זו יש לתרץ, דשמא במקומות מצוה התרה התרה איסור ממזרות, וממש"כ לדעת הרמב"ם, דקמביי מיל' דרוב הוה כוזאי, שלא מצי למדוד מזה מבון ותל"מ ודוד'ק.

והנה עינתי בתוספתא בפ"ב וממצאייה משונה ממה שהביאה כאן בgem' כי ז"ל,, „המוחא תרגולת שחוטה בשוק וכן מי שנtan הרנגולת לאחד מן השוק לשחות ואינו יודע מה טיבו, הולין אחר הרוב' עכ"ל, הרי התוספתא מيري דמצאו הבעלים שחוטה אלא דהשליח לא הי' מוחזק אצל למומחה, ויש בהזה רבותא נגד הרישא דמצוא תרגולת שחוטה בשוק, כי כאן הבעלים עבדו שלא כדין, דהרי אסור לכתהלה ליתן למי שאינו יודע אם מומחה אם לאו, ולדעת הבעל העיטור אפילו בדיudit אסור מבואר שיטו לעיל בסוג' ואם האי שליח מומחה, הי' לו לידע גם דין זה דעכ"פ לכתהלה אין ליתן לשחות למי שאינו מוחזק אצל למומחה, ומ"מ אמרין בי' רוב מצוין אצל שחיתה מומחי, וחידוש שהפוסקים לא הביאו דין זה, ויש לישוב ודוד'ק.

כבר בכ"ז הבאתי לעיל בדקה דהרבנן לא פסק כהאי ברייתא בתרגולת מצא שחוטה בשוק, מפני שדבר זה תלוי בפלוגתא דר"י ור"ח בנו של ר' יוסה"ג דלקמן, אם עשי' להטיל נבלתו באשפה שבבית ושם פסק קר"י לחומרא וממילא דה"ה בשוק אסור, חד דיאית להו לטרויויהו, וכמ"ש התנוס' ד"ה פילגנו, דממהDK אמר בב"מ דף כד' גדי דר"ח, שמצוין שחוטה בין טבריה לציפורי מוכח כן, אלא דתמותו האחוריים על הרמב"ם דשבק הסוג' דשם, דהתairo את הגדי לר"ח קר"ה בנו של ר' יה'ג שהוא מעשה רב, ופסק קר"י לחומרא.

ונוראות נפלאת על הפלטי שכ' לישב זאת על שני אופנים, או דהכא אילא תרי מיעוטי, מיעוט אינס מומחיין ומיעוט שטטילין נבלתם בשוק ובאשפה שבבית, מושא'כ התם דמיiri בברוב טבחין ישראל דודאי מומחין ומוחזקין חז, או דהכא בע"ב מيري דין דאין דרכם לטפל בנבלה, אלא להשליכה, אבל התם בטבחים דין איני איך מתיישב הסוג' שם לפי דבריו שאמרו שם שהתרורה קר"ח בנו של ר' יה'ג, והרי לפי חילוק הפלתי גם ר' בר פלוגתי מודה התמס, שנית הלא כאן אמר דפלייגו אי אדם עשו להטיל נבלתו באשפה שבבית ולפי דברי הפלתי, ר' מטעם תרי מיעוטי אסור ואפילו אין עשי' להטיל, ועוד זאת לא ידעתך איך אפשר לחלק בין הכא להתחם כיון דבין הכא ובין החם מيري במצוא שחוט ומ"י יודע אם טבח שחטו או בעה"ב, ומה תאמיר גדי אין דרך בעה"ב שישחות אלא טבח הרי הרמב"ם גם בגין וגם בשוק פסק קר"י

זה ברור כמשמעותו' לא נחתו להה ודוד'ק.
בשלוף סוגיות רוב, אציג מה עוד קושי' אחת שמשמעות מפי ת"ח אחד והיא, דלמה לא יליף דאלין בתר רובה מיבום גופה, אשר מני' המדבר בראש הסוגי', בקטן וקטנה דפליגו ר"מ ורבנן, והרי ממצות יבום גופה מוכרת דסמכין ארובה, דאל"כ דילמא לאו אחין מחד אם הם וליכא כאן מצוה יבום, אבל כרת דאית אח איכא גם באחין מן האם, והשבתי לו דלאור' דהיאנו ממש קושי' התנוס' דבריש הסוגי' דלמה לא יליף מכל הקרבנות שדווחין את השבת ולא חיישין לטרפה, אלא דיש לראות דתירוץ שכתבו התנוס', וכן מה שכתבתי אני שם לא שייך הכא, דהרי רק הביאה הראשנה היא המציאות, אבל אח'כ אין בדירתם יחד, מצוה מיוחדת של יבום, אלא מצות פור' וממצות עונה כשאר איש ואשה, ועל הנני מצות ודאי קשה, כיון דיאכא חש איסור כרת, איך ידורו זה עם זה, וכן הקושי' צ"ע.

וכעין זה הקשה התה"ח למה לא יליף רוב, דאל"כ איך נושאים נשים ולא חיישין למזרות, והראש יוסף קמתמה על התה"ח, הלא מזיר ודאי אסר רחמנא ולא מזיר ספק, אבל במחכ"ת לא דק, ולא דהאי דרש דמזיר ודאי ולא מזר ספק, וכן קחל ודאי ולא ספק, לא מצין למידרש אלא לאחר שצינו למייל בתר רובה אבל אי לא אלין בתר רובה, לייכא במציאות לא מזיר ודאי ולא קחל ודאי, דאפילו א"א שבעה במדה"י ולדה אין כאן מזיר ודאי, דביאת עכו"ם איןעו עשה ממזרות, וקהל ודאי פשיטה דליתא כמובן, لكن גם קושי' זו במקומה עומדת, אלא דעת קושי' זו יש לתרץ, דשמא במקומות מצוה התרה התרה איסור ממזרות, וממש"כ לדעת הרמב"ם, דקמביי מיל' דרוב הוה כוזאי, שלא מצי למדוד מזה מבון ותל"מ ודוד'ק.

ד"ה י"ב ע"א גمرا, מי לא תניא הרי שמצוין תרגולת שחוטה בשוק, או שאמר לשלווחו, צא וחוות, והליך ומצא שחוט, חזקתו שחוט, עכ"ל הראיתא, וכתבו התנוס' וכן הר' ז"ל בחדשו דברישא איכא למימר דבעליה שחוטה, ובסייפה קמ"ל, אפילו אמר לשלווחו, והשליח הלך ומצא שחוטה, דהשתא שלא ברשות בעליים נשתטה, אפייה חזקתו שחוטה.

והנה הרמב"ם ז"ל בפ"ד הלכ' ז' פס' דינים אלו בזה"ל: "הרי שראיינו יישראל מרווח שחוטה, והליך לו, ולא ידענו אם איןו יודע הרי זו מותרת, וכן האמור לשלווחו צא וחוות לי, וממצא ההמה שחוטה, ואינו יודע אם לשלווחו שחוטה או אחר, הרי זו מותרת, שרבו מצוין אצל שחיטה מומחין הם" עכ"ל, והכ"מ שם, על דין השני, דוכן האמור לשלווחו, ציין האי דבעי מינני ר' ד' מר' ג', האומר לשלווחו צא וחוות והליך ומצא שחוט, והא דלא צין הראיתא דין דאו שאמר לשלווחו, מושום דהאי דין מטאפרש ממש'כ התנוס', במציאות השליח שנשחט ע"י אחר, והרמב"ם מيري שהבעליהם מצאו שחוט, ולפ"ז גם רישא, הרי שראיינו מרווח ומי' לאו דין דינא דברישא הואה, דמצוין דר' גן לעיל מני', דראה אחד שחוט וכוי' דקאמר עליה, על מירמא דר' גן לעיל מני', דראיה אחד שחוט וכוי' דקאמר עליה, אי דלא ידע אי גמיר אי לא גmir, לימה רוב מצוין אצל שחיטה מומחין, ופסק הרמב"ם כקושי' ז', וכמציאות שאמר ר' ג' בראה אחר שחוט, אבל הני תרתי דינים שבבריתא השמיית הרמב"ם, והוא משום דפסק בהל' ח' שם קר' דבמציא בשוק אסור, וכן באשפה שבבית מותר ודפסק בהלכה שאח'ז' באבד לו גדי או תרגול וממצוא שחוט בביית מותר, והאי בראיתא הלא מيري דמצוא בשוק, אבל מה שיש לתמונה הוא, דלמה הביא הרמב"ם כלל האי דין דאומר לשלווחו דיאכא תרתי לטיבותא דאפשר דהשליח שהוא מוחזק אצל שחוטה, והוא נלמד בק"ו מדין הראשון בראה אחד

תורום, דרישתו תרומה בזה"ז דרבנן, ואי משום דעתכו מה"ת, וכמ"כ התוס' עירובין ל"ב ד"ה תנאים,-DDן אחד יש לו עם דאוריתא לענין זה, ע"כ הרמב"ם ל"ל האי סברא, דהרי עירובי תחומיין לדידי, ד"ב מיל דאוריתא נמי עיקרו מה"ת, ומ"מ פסק דחזקאה שליח עושה שליחותו, אלא ואדי דהרבנן סובר בזה قضיתת הר"י שבתוס' עירובין דבמוקם דין כאן מכשול למשלח, גם ר"ש מודה דין חזקה שליח עושה שליחותו, וממילא דהלהה כר"ש נגד ר"ג, כיון דליך שום הוכחה לפסקו קר"ג, אלא דלפ"ז נשארה קושי התוס' שם בעירובין במקומה על הרמב"ם, דאייה החזקה שליח עושה שליחותו, אלא ואדי דהרבנן סובר בזה נתנו פירוט ראי"א איכא לר"ש מלקט כללה של תנאים, דהא מעשר פירוט דרבנן ומודה ר"ג דחזקאה שליח עושה שליחותו, ואדי דהרבנן לשיטותי דמעשר פירוט דאוריתא, הלא בזה"ז בלא"ה הכל דרבנן לדידי כנ"ל, ומה שתני הנ"ב דהרבנן סובר, דסוגי דחתם סובבת והולכת אליבא דמ"ד תרומה בזה"ז דאוריתא, דהרי פליינ' בזה תנאים, לא ניחא לי, חדא דס"כ"ס מה ראייה הביא ר"ש מבריתא או דילמאأتي כמ"ד דרבנן, וגם ר"ג למה לי להזרוי ולאוקמה כר"ח חוותה, ולא מתרץ בפשיות דatoi כמ"ד תרומה בזה"ז דרבנן, ואדי דcolsם סברו בפשיות דתרומה בזה"ז דאוריתא עד שאלא ניחא להו לאוקמי אותו מ"ד דרבנן, איך מודה הרמב"ם סוג' ערכוה זו, ופסק דתרומה בזה"ז דרבנן.

ולכן נלפ"ע"ד ליישב קושי התוס' הנ"ל לפי דרכו של הרמב"ם, והתוס' לשיטות מוכרים לתרץ ולהלך בין עיקרו דרבנן לעיקרו מה"ת.

זהנה רשי" עירובין דף הנ"ל ד"ה מת"י, כתב וא"ל "אבל שליח דקביל עלייה מחבירו, איכא למימר, דמייאש ולא עביד, דסביר ההוא לא סמך עלייה" עכ"ל למדנו מדברי רשי"ז, דסבירת ר"ג דלית ליה שליח עושה שליחותו הוא, מפני שהשליח ידמה בנפשיה שליחותו, ולא יסмоיך טרחתית, כי המשלח יסתפק אם השליח עשה שליחותו, דהרי עלייו, ולכן בדרבן דספקו מותר, ואדי夷'הה שליח עלה אפילו מכח ספק, ואם יקשה לך א"כ לר"ג העבילים בטח יסמכו עליו אפילו מכח ספק, ומה לדרבן חזקה שליח עושה שליחותו תפ"ל דספק דרבנן למה לי בדרבן חזקה שליח עשה שליחותו, דהיינו דספק דרבנן שרי, עיין במל"מ בפ"ד מבкорות שקהשנה כן ותני' שני תירוצים אי בעירובין לא שרוי ספקו אלא בהונח וא"כ נולד ספק, אבל ספק הונח להחמיר, ב' דנפ"מ דלקתכללה אין להכenis א"ע בספק עירוב, אבל משום חזקה שרי לשילוח עירובו ביד אחר עיי"ש, והנה לפי הסבר' של רשי"ז נופל תי' הראISON בביבא, דכל עצמיות החזקה שליח עושה שליחותו נבנה על הסברא, דיעשה משום דהמשלח יסמויך עליו, וא"כ אם ספק הונח אסור אדרבה לא夷'הה שליחותי משום דבדרבן סמכין להקל אחזקה שליח עשה שליחותו לומר כפשווט דבדרבן סמכין להקל אחזקה שליח עשה שליחותו ולא בדאוריתא, אבל אם ספק הונח מותר יש לקיים סברת רשי"ז ממש"ה היכ' מותר ליתן לו לכתיחה עירוב בידו, דחזקאה איכא דזודאי יעשה, כי יודע דבכוכ"ב העבילים יסמכו עליו.

זהנה עיין עירובין דף ע"ו סוף פ' הדר דריש"י ותוס' פליגו בספק הונח, דריש"י ז"ל סובר דמותר ותוס' פליגו עליו, ועיון ברמב"ם פ"ז מעירובין ובזה"ה שם, דהרבנן סובר בזה כריש"י דספק הונח ג"כ שרי, וכן הובא שיטת הרמב"ם בזה בא"ח מג"א סי' שצ"ד, וא"כ לפי דעת רשי"ז ורמב"ם ז"ל דספק הונח שרי לא קsha קושי התוס' ד"ה תנאים, דשפיר הביא ר"ש ראי' משם דחזקאה שליח עשה שליחותו, דנhydro דברתרומה דרבנן מייר', אבל הלא ספק夷'הה עישור בטבל דרבנן נמי אסור, דפליגו דמאי אסור בזה"ז וא"כ איכא הסברא דלא יסמויך המשלח, ומ"מ שרי, הרי דחזקאה שליח עשה שליחותו אפילו בדבר דלא יסמויך המשלח וממילא ה"ה

להחמיר וע"כ גם הוא ברוב טבחו ישראל מיר', דאל"כ בלא"ה אסור, גם חילקו דברוב טבחו ישראל לא צריכין לרוב מצוין אצל שחיטה מומחין מפני שהם מומחים מוחזקים, לא הבנתי, הרי סכ"ס איכא מיעוט טבח עכ"ס גם מה של' להלך בין טבחים לע"ב דבר תימא הוא, וכי בע"ב אינם חששין על איבוד אוכלין ואיבוד מזונות, ושליכים מה שנפסל בשחיטה באשפה, אטמהה, ועיין לקמן צ"ז ע"א דשמעי" דשםואל פיסטי לנכרי בתרגנות טרפה, ומה שעשו להטיל לכליים באשפה או בשוק הוא מה שמותה מלאיה, ואני החזקה בשחיטה תחת ידו, ועיין לקמן בפ' אוא"ב וכיסוי הדם, על נתנבללה בשחיטה תחת ידו, והיינו לע"ב אונ"ב וכיסוי הדם, וכן מורה הא דקתני במשנה, שחת ונתנבללה בדינו, מה שכתבתי שם, וכן מורה לשון הגם' דמנבללה ממש שעומדת לכליים ולא לאכילת אדם מיר', דאל"כ איך קאמר דפליגו אם אדם עשוי להטיל נתנבללה לאו"י מורה שעומדת להשלכה דאשפה מפני נתנבללה, ונפסלה בשחיטה ע"י סכין פגום או שהי' וכדומה, אין זה סיבה כדי להשליך לכליים, וכן מורה לשון הגם' דמנבללה ממש שעומדת לכליים ולא לאכילת אדם מיר', דאל"כ איך קאמר דפליגו אם אדם עשוי להטיל נתנבללה לאו"י מורה בשחיטה אין דרך אלא לאקילת אדם האי נפסלה בשחיטה אין דרך לאו"י מורה לאו"י לא כלב, והקרא דלגר מה שאמרה תורה לגר אשר בשעריך תננה או מדור לנכרי, ואני דע"כ החשש שמא נתנבללה ממש בשעת שחיטה תחת ידו, ודאי דאין חילוק בין טבח לבעה"ב, דשנים מוזהרים שלא להאכיל נבלה ממש לשם אדם, וכאשר ביארתי זאת בארכוה בפתחה, דמה שאמרה תורה לכלב תשילכו אותו בטרפה, והיינו טרפה הנטהה למות, מכש"כ במתה ממש דאיתנה ראוי' אלא לכלב, והקרא דלגר, ولנכרי דכתיב בנבללה היינו בתנבללה בשחיטה ע"י פסולין שחיטה, שהיא ראי' גם לישראל במדבר דעתך ר"ע, עיי"ש, ולכן כל דבר הפלתי בזה אין להם קיום כלל.

ומה שפסק הרמב"ם ז"ל לחומרא רבי' וধחה האי סוני" דבב"מ במעשה רב, וכן האי תוספתא שמובה כאן דמצא תרגנות שחיטה בשוק כשרה, נלפ"ע"ד פשוט, דהרי דבר זה תלוי במנהג בני אדם בזמן ובמקום, אי דרכם להשליך נבלתם בשוק או לא, וכיון דחוינו בזמנים ובמקומות של הנני תנאים היה חילוקי דעתות בזה, הרי דקישה לעמוד על הדבר, ומכח"כ אין לקבוע הלכתא בזה לדורות להקל, ולכן שפיר עבד הרמב"ם דפסק להחמיר, וזה ברור בעניין ודוק'.

ע"ש גמר', אידך שמא שרה ושמה דרס, ראיית מדקדים, ולמה לא חייש נמי להלדה וכמו שאמר לעיל בריש מכילתן גבי' חשו"ק ושמא יחלדו, ונלפ"ע"ד, דעל חלדה לייכא למחיש רק בחשו"ק, דעלולים לקלקל בידים מפני חסרון דעתם, אבל בר דעת שחווט מהוייכי תייתי חיליד הסcin' תחת הסימן ולחתחכו ממיטה למטה, ואחד מותלmedi עוררני על דברי התוס' לקמן ל' ע"א או ד"ה או שהחיליד הסcin' תחת השני ופסקו, שכתבו דנקט אורחא דמלטה, דכשחחת סימון הראשון בהבאיה, כשחזר ובא לעשות הולכת, תחוב ראש הסcin' בין סימון לסייע עכ"ל, והשבמי לו, אדרבה מדබרים ראי' דחלדה אצל בר דעת הוא זר, ולכן צריכין למצוא מציאות איך יחרמי חלדה בלי כוונה, וכתבו דכשחזר עם הסcin' לשחווט סימון השני אפשר שתחוב הסcin' בין סימון לסייע אבל גם זאת הוא רוחק המציגות כמנובן אלא לאפשר שאירע כך על צד הרוחק משא"כ לשחווט בכיוון בחלדה תחת הסימנים, אין שום בר דעת עושה כן, ודוק'.

ע"ש גמר' צא ותרום Mai, אל אין חזקתו תרום, הנה הרמב"ם ז"ל פ"ד מתרומות פסק כן שאין חזקתו תרום, מפני שאין אומרים באיסורין חזקה שליח עשה שליחותו עיי"ש, והמל"מ רצה להוכיח דהרבנן פסק קר"ג, אמנם יפה השיג עליו הנוב"ק א"ע סי' ב' דהרבנן פ"ע"כ קר"ש סי' ל, דאל"כ למה פסק בתרומה דין חזקתו

וטבילת טמאים, דכולם הכהרים המה, אך נמסר להם לכתולת השחיטה לשלחות, גם בלי טעם שהוא יקלקלו, דהרי אין להם כוונה לשחיטה וכפי מש"כ התוס' למלך, אפילו לחטיכת סימנים לא, והוא מושך במתusalemים, הרי בטלנו מ"ע. אבל י"ל דנפ"מ בגין לו שוחט אחר היודע לאמן את ידיו לשחיטה, אע"פ שידוע להיות עומד על גביו, ואז ודאי אין למנוע מלאכל בשר בשביל ביטול מ"ע רשותית, כמו דמותר לו לאכול פת בגין לו סוכה ולא אמר שיאכל קלויות ואגוזים, אבל מטעם שהוא יקלקלו, ואחרים הרואין לא ישגתו כראוי דאיכה לתא דאסורה, יש למנוע לכתולת מאכילתבשר. ולפ"ז ע"כ משום לתא דאסורה נגעה בה ולא משום בל תשחית, דבמוקם צורך ודאי דלא שייך בל תשחית.

ולפי האמור מיושב בהזאה קושי התוס' על רש"י בראש מילתין, שהוקשו, דהרי מסיפה דקטני וכולו שליחתו בדייעבד, שמעין דין מיסרין להם לכתולת השחיטה, ולפי האמור ניחא מסיפה שמעין דין בדאיכא בר דעת לא ישחטו הם, משום ביטול מ"ע דזוחבת, אבל שמה דקטני שהוא יקלקלו, אשמעין אףיו בדיליכא אחר היודע לאמן ידיו לשחיטה, דתנו לייכא משום ביטול מ"ע, מ"מ לא ישחטו משום לתא דאסורה. וזה דבר נפלא בס"ד, והධין היוצאה מהה דין אמרת ודו"ק.

ע"ש גמר' מאן תנא וכו' זרך סכין לעיצה בכוטל והלהקה ושחיטה כדרכה, ר"ג מכשיר וכו' והוא בעין מוליך ומביא שלילה ובאה כדרכה, ופרשי"ז י"ל דהה" דזהו"ל בסכין שיש בו חוץ לצואר כמלא צואר, דסגי בהלהקה לחוד, אלא בכ"ד מהדר לאוקם אפיו באיזミיל עכ"ל ועפר אני תחת כפות רגליו, אבל פירשו אינו מתקבל בשום אופן - חדא להלהקה ובאה כדרכה הוא רוחוק המציאות, ולמה לי לכטוס בפרצה דחויה, במקום שיש לו דרך מרופות, דשחט בסTEM סכין שיש בו כמלא שני צואר, ולא עוד אלא דגס על המקשן קשה, כיון DSTSM סכין של שחיטה יש לו הא夷 שעירה, מה עלה על דעתו לפוך והא בעין הלכה והבהא - וחוץ מזה אגוף הדין אין אומר לדליה, דבזרך סכין אפיו אין לו שיעור נמי כשר, דרך באדם המוליך את הסכין איך חשש דרשא, אבל בסכין שהולך מעצמו ושחט בדרכ הלייכת מה חשש דרשא שייך כאן, ועיין למלך ל"א ע"א בתוס' ד"ה חוץ לצואר ובראשונים שם ותמצא כי כן הוא, ואפיו לכתולת הנראה דמותר לשחיטה כן בהלהקה לחוד, והרא"י מהא דאמרו למלך דרבא בדק גירא לר"י בר חלפתא ושחט בה עופא בהדי דפרה, ואיך שחט בה לכתולת בהלהקה לחוד, ודוחק לומר דחחט כדייעבד דמי, דהרי א"א לטאפש העוז, דכמו דה"י יכול לצמצם הגираעל הסימנים לשחיטן, ה"י יכול לירוט בו הנגירה במקום שאיןו עשויה טרפה כדי לתפשו, אלא ודמי דדרך זריקת הסכין אין כאן חשש דרשא.

אבל לפ"ז נראה דחש"ס מדיק לישנא דברייתא דקאמרה, והלהקה ושחיטה כדרכה, דהאי,, "בדרכה" מיותרת ומורה ע"כ דהשחיטה הייתה כשר שחיות, ע"ז פריך, והוא בשאר שחיותות בעין הלכה והבהא, וכן אין איך אפשר זאת, ע"ז משני דאפשר דהכותל הקשה ע"י חבות הסכין החזרה לאחריה עד שלילה ובאה כדרכה, ודבר גדויל משמעין בה התנה דרכ' אגב דהו"א בחזרתה אין כאן כח ראשון של גברא אלא גראם דיל'י וכמו דאמרו למלך ט"ז ע"א בסRNA דמי, החלק בין כח ראשון לכח שני, קמ"ל דליתא אלא דכח גברא מיקרי, ובאמת צ"ע אם בכח"ו ובעינו מעורב בו כח הכותל, ועיין למלך מה שכתבתי שם בס"ד. ועפ"ז פי זה ה"י עכ"פ להposekim להזכיר זאת אפיו חזר הסכין ע"י חבות הכותל על הסימנים דכשר - ואני רואה דהרמב"ס י"ל אדרבה השימוש את זאת וכותב וז"ל: "ששחטה בהלייכת"

בדאוריתא, אבל התוס' דס"ל ספק הונח אסור, מוכרים לחלק בין עיקר מה"ת לאין לו עיקר מה"ת - והוא כפטור ופרה בס"ד.

ולפ"ז יש נפקותא לדינה בין רmb"ס ותוס' אפיו לפי מה דפסקו כר"ש, דגס בדאוריתא אמרין חזקה שליח עשויה שליחותו, אדם פסקין כר"ש צריכין אנו לחלק בין שיבוא המשלח לידי מכם או לא כמש"כ התוס' דבאיין מכם למשלח גם ר"ש מודה דין חזקה, ואולם לדעת התוס' אפשר דבאיין לו עיקר מה"ת, סמכין אחזקה זו אפיו במקומות דין אין מכם, דמהא דין חזקו תרומ אין ראי" דהרי הוא עיקר מה"ת, אבל לרשי" רmb"ס דין חילוק בין עיקר מה"ת לאין עיקר, שפיר מוכח שלא אמרין כלל חזקה שליח טושה שליחותו אפיו באיסור דרבנן במקומות דליך מכם, נ"ל.

ובאמות' צריך ליתן טעם למה לא סמך בא"ר אחזקה, צ"ל דין זה חזקה כלל, ואדרבה אחזקה שללא נעשה מעשה והוה רק ספק השkol ולא מהני נגד חזקת איסור אפיו בא"ר, וכדעת הרבה פוסקים דספק נגד חזקת איסור גם בדרבנן אסור, אבל התוס' סבירו דלעולם חזקת שליח עשויה שליחותו חזקה הויה, אלא דגראעה היא ולא אזיין בתורה בדיליכא מכם לא בדורייה ולא בדרבנן שעיקרו מה"ת, אבל מדרבנן שעיקרו מדרבנן, שפיר חזקה מיקרי.

ולפי האמור יש מקום ATI, לקיים פסק של רmb"ס צ"ל בא"ע סי' ל"ה סע' י"א שהביא בשם יש חולקין, דבצא וקידש לי איש פלונית דמותר בקרובותיה, משום דהכא ליכא למיקנסי ותומו עלייו, דמה שכתבו התוס' בנזיר ובגיטין דרך מטעם קנס אסור בכל הנשים, הינו משום דין הדין יש לילך בתור רובה אבל אמר איש פלונית, מדינה יש לאיסור מצד חזקה שליח עשויה שליחות, ולפי הנ"ל י"ל דודאי לשיטת התוס', דחזקה זו מהני להקל בא"ר דין לו עיקר מה"ת נגד חזקת איסור, ה"ה ומ"כ' דמהני להחמיר באיסור נורה, ולפיכך דוקא בדאיכא רובה כתבו התוס' דמעולם קנס אסור, אבל לדעת הרmb"ס דאפיו באיסור דרבנן גרידא שאינו לו עיקר מה"ת, לא מהני הא夷 חזקה, כדי להתיר, ה"ה דלא מהני להחמיר אפיו באיסור תורה ומשום דלית כאן חזקה כלל, והוא כספק השkol נגד חזקת היתר, דשרי גם בדורייתא, ודו"ק.

ע"ש גמר' אבל בתרומה דילמא איש אחרינה שמע ותרום, והוא לי תרום שלא מדעת וכו', הנה הא דמצאו תרום כתבו הראש יוסף כאן וכן המל"מ בפ"ד מבכורות דיש לפניו על שני פנים, או שידע הבע"ב מידת בריו ונתנו הטבות הנהה לשלווחו, ואז מצא תרום הכוונה שמצוין חסר מידת הכרוי כדי תרומה ומעשרות, או דלא ידע מידת כרי ומצא תרום בצד הכרוי צבור קטן כשיעור תרומה ומערש בפ"ע, והנה לדידי קשה על שניהם, על אופן הראשון קשה לי, איך קامر דמצאו תרום, מהמת שחרsr לו ממידת הכרוי כשיעור תור"ם, ורק משום תרום שלא מדעת קאתא עללה הלא יותר קרוב, Adams לא תרום השליך שנגנבה הא夷 חסרון, דבכוב"ה הא夷 תרום שלא מדעת דמחזיק טה"ג לעצמו והליך לו עם התו"מ, גנב הוא - ועל אופן השני יש לתמונה, הלא הבעה"ב שמצוין מופרש יכול לקרווא שם תרומה ופשיטה דבמקרים דיכול לבירר הדבר, דין לסמוך על חזקה או דהוא רק מטעם סברא, דדרך השליך לעשות שליחותי, ויש לישיב בדוחק ודו"ק.

ע"ש גמר' י"ל לכ"י תיכל עלי"י כורא דמלטה - עיין למלך ק"יב ע"א מה שכתבתי שם.

ע"ב גמר' שמא יקלקלו וכו' א"ר זאת אומרת שאין מוסרין להם חולין לכתולת לשחיטה, ויש להעיר, לפי דעת הרmb"ס ורוב הראשונים, דזוחבת מ"ע הויה וمبرיכין עליה כמו על הפרשת תרומה

דממעטינן גם משום חולין מקרה זה, איך קאמר ל�מן לא ע"א דבחולין מתעסק כשר, מדאייטרך קרא לעכובי בקדשים, דהא שפיר איצטרך קרא לעכובי במסום חולין דפוסל, אבל במתעסק בזיביחה לעולם גם בחולין פסול, אבל לפי האמור ניחא שפיר, כמו דיש שני יתרורים על שני מיני מתעסק בקרא דושחת את בן הבקר, כמו כן יש בקרא דרכונכם תזבוחו דאתא אלעכבר י"כ שני יתרורים "רכונכם" אשר מני" דרישין לדעתכם זבחו והוא קאי על עיקר הזיביחה, והו"י של "תזבוחו" מורה דעתכם גם לענין בן הבкар, והש"ס לא האזכיר אלא דלעתכם זבחו, משום דהאי לדעתכם קאי על שנייהם, וניהו דלקמן כ"ט ע"ב דרישין מהאי "תזבוחו" שלא יהי שנים שוחטין זבח אחד, אלא יחידאי הוא, כי החכמים חולקין עליו, ועוד דהרי אמר שם ר"כ, "תזבוחו" כתיב חסר ויו' הראשו, וא"כ סובל האיני דרישות, וזה אמות ונכוון ולכך יפה השינו תוס' על רשי', דלעת רשי' דאתא למעט מתעסק כמו ורק סכין, י"כ מבן הבкар מתמעט וממעט גם משום חולין הכל מהאי, א"כ גם "תזבוחו" ממעט שנייהם, קושתי הדרת למקומה, דילמא מתעסק בגוף השחיטה מדין שחיטה נגעה בה ולא מדין קדשים, ופוסל נמי בחולין, ולעכובי בקדשים כתיב מפני מתעסק דמשום חולין, ועיין עוד ל�מן בסוגי דף ל"א אריכות בענין זה ודוד"ק.

על"ש משנה שחיטת ע"כ נבלה ומטמא במשא. המשנה מעלים לנו דהא מנ"ל, ולא כמו דקANTI ל�מן לא"א נפללה סכין ושבחה פסולה משום שני' ושבחת ואכלת מה שאתה זבח אתה אוכל, וכן הגמ' לא קמבעי מנ"ל, אולם בתוס' לעיל דף י' ע"ב ד"ה קסביר, כתבו דילפינו מקרא דזבחת ואכלת מה שאתה זבח אתה אוכל, כלומר מי שהוא בר זビיחה עי"ש וברא"ש שם, והוא ממש הדרשה המובהה במסנה דנפלה סכין, וזה פלא אדם מכח האי יפותא פסلين שחיטת נカリ ומשום דבעין דוקא בר זビיחה המזויה על הזיביחה, מכש"כ דנפלה סכין ושבחה דליקא שום כח אדם דפסולה, וא"כ האי משנה דלקמן הווא משנה שאינה צריכה וכדי נסבה, ולא ד'lein בזה, אלא שהנתנא המתין בדרישה זו עד להתמס, ולא האירה כאן שהוא העיקר, דמן הקרא ממועט מי שאינו בר זビיחה, אלא דמק"ו שמעין דנשחתה מלאיה שפסולה, ולא עוד אלא למעט נשחתה מלאיה סגי, "בזבחת" לחוד, דהרי בכל מקום דכתיב עשיי' ממעטינן העשויה מלאיה, כמו גבי סוכה וציצית ומזכות, וא"כ גם כאן, מזבחת ולא הנזבח מלאיה, וכן תראה, שהרבנן"ס במתוק לשונו הזוחב בפ"ב הי"ב תקין את זאת וו"ל "אבל נפללה סכין וכו' פסולה שני' ושבחת עד שייה' הזבח אדים" וכוכ' דילר עניין למדרש סמכין ושבחת ואכלת אלא מזבחת לחוד ממועט נזבחה מלאיה, ע"כ לומר דגム התנאה כיון רק להאי ושבחת ולא שנזבחה מלאיה, אבל מה שקבעי במסנה דדרש ושבחת ואכלת מה שאתה זבח אתה אוכל, האי אריכות דברים הוא, מפני דזבחת אינה מצוה חביבות, כמו ועשו להם ציצית, אלא מצוחה רשותית אם תרצה לאכול لكن מביא התנאה גם ואכלת כי רק בצרוף ואכלת הוה ושבחת מצוחה, אבל לגוף הדרשה אין בתיבת ואכלת שום צורך, וא"כ ודאי קשה טובא למה לא הביא התנאה האי דרישת על דין דשחיטת נカリ, כי כאן באמת רק ע"י סמכין מצוחן למעט נカリ, דמזבחת לחוד לא נתמעט נカリ ע"פ דודאי מצוחת לישראל נאמרה כמו דלא נתמעט נカリ מעשיית סוכה ע"פ דכתיב חוג הסוכות תעשה לך, ולא נתמעט אלא העשו' מלאיה אבל סוכת גב'ך כשר, ודבר זה מבואר היטב ל�מן בסוגי' דנפלה סכין ועי"ש כדי שלא איצטרך לכפול הדברים, וכן אי כדעת התוס' דרישין האי סמכין ושבחת ואכלת האי לו להביא התנאה כאן דרשת זו, ומילא ה"י מיותר כל המשנה דלקמן דנפלה סכין, וממש"כ הדרש דזבחת למיעוטי

והשמיט האי כדרכה, וגם לא האזכיר שהלכה ובאה ומסתמא בכונה עשה כן וצ"ע ודוד"ק.

ד' י"ג ע"א גמר' בעי מני' שמואל מר"ה, מני' למתעסק בקדשים שהוא פסול, פרשי' ז"ל, "כלומר מני' למתעסק שהוא שפסול בקדשים וכו'" רצה לתוך זהה דקביעי על מתעסק בשחיטה מה דינו בקדשים, והיינו כמו כו' בפלוגטה דר"ג ורבנן דורך סכין, אבל לא תימא דמתעסק בקדשים וסביר שהוא חולין, אבל השחיטה היהת בכונה, וזה לכארו' מן התימא דהרי עיקר מירא זו נשנית בזבחים מ"ז ע"א ושם קאמר, השוחט לשם חולין כשר, משום חולין פסול, כי הא דבוי מני' שמואל מר"ה וכו' ושם פרשי' "מנין למתעסק בקדשים שוחט קדשים בלבד אלא כוונה אלא מתעסק בדברים אחרים" ואתה מתפרש דהוה מתעסק בקדשים, וסביר שהם דברים אחרים, ולא מתעסק בשחיטה, אלא כוונתו על מתעסק בשחיטה, מהו לי, דקסבר דהוא דברים אחרים, דאפילו יודע שהם קדשים אבל אין כוונתו לשוחט, אלא חותך דרך מתעסק - וצ"ל דגמ' לדעת רשי' מתפרש האי איבעי על שני אינפין, אלא דהתמס, דהמודובר לשם חולין או משום חולין, מפרשין האיבעי דשםואל על מתעסק בקדשים שאינו יודע שהם קדשים, וכך אידי עלי פלוגטה דר"ג ורבנן בזורך סכין, מפרשין מתעסק בקדשים, מתעסק בשחיטה אצל קדשים, והיינו חך וכמש"כ התוס', ותרויהו ילך מושחתת את בן הבкар, דושחת מורה דבעין כוונה להגביהו ולזרוק תוס' דה' מני' למתעסק, פרשי' למתעסק בסכין להגביהו ולזרוק אותו, וקשה דבכחיג'ו אפילו בחולין פסול לבון וכו', כוונתם להקשوت אדם אין לנו למעט אלא בכחיג'ו דורך סכין שהא מתעסק ממש, א"כ אידי פסל רבן מתעסק בחולין אלא ודאי דרבנן ממעטינן אפילו אם נתכוון לחthicת סימנים דקשר בחולין אבל בקדשים פסול, וזאת גם לר"ג כן הוא, כי לא פליגו ריק בחולין אבל בקדשים מה דפסול לרבן פסול נמי לר"ג, וכן כתוב הלב ארוי' ודלא כלח'ם ריש פ"א מהלכ' פסמה' דמסתפק בהו, וכן מוכח מגמי' ל�מן דף ל"א ע"ב דקאמר רבא בהא זכינחו ר"ע לרבן, מי כתיב וחתקת ושבחת כתיב וכו' הרוי דלר"ג, או דלא בעי כוונה כלל, או דבוי כוונת זביחה דוקא, וכן בקדשים דמתעסק פסול ממילא גם כוונת חthicת סימנים פסול עד שמתכוון לשחיטה, וכן הקשו להם דהוויל לרשי' לפרש דאפילו נתכוון לחthicת סימנים נמי פסול בקדשים ואפילו לר"ג אלא דסוף כל סוף קשה להבין מה קשה ליה כיון דלר"ג באמת ליכא חילוק لكن לא נחות רשי' לפרש את זאת, בפרט לדלשו הנג' דאלו לתוס' מושחת את בן הבкар עד שתהרי' שחיטה לשם בן הבкар, מוכח כריש"י דאלו לתוס' מושחת ממעוט כל שחיטה שאינה בכונה לשחיטה ולא בגין הבкар, אלא דהთוס' נשמרו מזה, דלהכי כתבו דאיך עוד מתעסק בקדשים, והיינו בשוחט משום חולין כדאמרין בזכחים ותרויהו מושחתת את בן הבкар נפקא עכ' ולר' לדבאתה כאן לא הי' צריך להביע ריק ושבחת, ולדרשו מזה דבלא כוונת שחיטה פסול, ולא פוקוי אפילו כוונת חthicת סימנים דג'כ' פסול בקדשים, אבל משום דמעטינן ג'כ' משום חולין, ואתם אימעט בגין הבкар, הביא כל הפסוק ודרשו כפי הצורך למעט גם משום חולין, אף דלא מיירי הכא מהאי מתעסק, וזאת כוונתם במאה שכתבו, דמושחתת את בן הבкар תרויהו נפקא, אבל מאן דמפרש דהרי מושחתת א"א למעט משום חולין, ומ בגין הבкар א"א ממעט מתכוון לחthicת סימנים.

ומה מאי מתוייש בזה קושיא עצומה שיש להקשות דלפי מה

עכו"ם דגרא ממן ישראל, וכదאמר לקמן בגם' דמין נכרי גרע ממן ישראל, אלא דבאמת לדעת התוס' דמתני' משום קרא דזבחת ואכלת פולש שחיתות נכרי, דלאו בר אביהה הוא וכמו שחיתת הקוף, א"כ הא עכו"ם דקנתני במנתני לשון מושאל הו, וכונתו "נכרי" שAINו ישראל, לא מצי מדיק הא ישראל ע"ז בהנהה נמי אסור, דהרי לא מיירי כלל בע"ז אלא בנכרי, ואפלו הוא גר תושב, או נכרי שמקיים שבע מצות ב"ג, אלא אז גם האי דיקא הא דמין לע"ז, נמי איינו מכון כ"כ מבון.

עד זאת יש לי תימה על כל הפסוקים והרמב"ם בראשם, שהשימיטו מכל וכל דין זה, דשחיתת מן לע"ז ואסור בהנהה והוא דין מוסכם יוצאה מתוכן הברייתא ומדוקא דמשנה.

שוב מצאת שחתב"ש ז"ל כבר קדמנו בקושי ז' וכותב, דבזה"ז שAINו ז' אלא מנהג אבותיהם בידיהם, אין חילוק בין מין למומר לע"ז, וכמש"כ הש"ז בס"י קכ"ג בשם הב"ח דהיאדנא אפלו חזין דשפכיה לוי קמי' ע"ז מותר בהנהה, משום דאין יודעים בטיב ניסוך, עי"ש ואני תמה, דא"כ נימא בשוחט לע"ז נמי דלא נאסר בהנהה, ומשם דאיינו יודע בטיב עובודה שלם, והרי בי"ז סי' ד' פסקין בשוחט בהמת עצמו לע"ז במקום דליך למירר לעצורי' קמכוון אסור בהנהה, אלא ודאי דוקא בניסוך אמרין כן דאין עתה דרכם לנסך כלל, لكن לא חישין אפלו בשופך לפני ע"ז דקמכוון לנסך, אבל בשחיתה לא שמעין דאין דרכם לשובות לע"ז, ומה לי אם מצד מנהג אבותיהם או מצד קריית עצם עובדים, ותדע שהרי בגמי'/amro, בהא דאמר ר"י אר"ג און מינים באומות, למא, אילמא לשחיטה, השתא במין ישראל אמרת אסורה, דעכ"ם לא כ"ש, הרי לך בפרירוש דמין אף בהז"ז שחיתתו אסורה בהנהה, והא דאמרו לעיל דמנהג אבותיהם בידיהם, היינו דלא חישין בסתם עכו"ם שמא מין הו, אבל במ"י שיוועדים בו שאדווק ורגיל לשוחות לע"ז ליכא חילוק.

הנ אמרת שהרמב"ם בפייה"מ כאן כתוב בחלק בין עכו"ם לעכו"ם וכותב דהני עכו"ם דיין שAINו עובדין רק מצד מנהג אבותיהם בידיהם, אין שחיתות אסורה בהנהה, אלא באכילה מצד מחשבתם לע"ז, אבל כבר תמה על דבריו הלב אר"ז ול' והאריך ליישב דבריו, אבל ללא יויל דסכ"ס תקשה לרמב"ם, לא יהי' בהז"ז שום תקרובות ולא יי"ג אסור בהנהה, והוא בעצמו כתוב בפירוש בפי"א ממ"א דכל תקרו' עכו"ם ויי'ן אסור בהנהה ולוקה אכ"ש, משום לא ידבק בידיך מאומה, ולא הוציא שם מן הכלל אלא גר תושב וישראלים שאינם עובדים כלל הרי מוכח דشار אומות העובדים ואפלו רק מצד מנהג אבותיהם, עושין תקרובות ויי'ן, דאל"כ יותר hei' ליה' להחיציא אומות שבזה"ז, لكن הדבר תמהה מאד שהשミニט האי דינה דמין לע"ז סתמא אסור בהנהה.

ומה שנלעפ"ד בהז הוא, דוידי מחשבת ע"ז כמחשבת פיגול, דבעינן דוקא דיבור ולא מחשבה לב, עי"ו תויויט' בב"מ פ"ג משנה י"ב אולס מחשבתו ניכרת מתוך מעשי, או באדווק לע"ז דאן סהדי דמחשבתו לע"ז, חשוב כדיבור דתו לא הוה דברים שבבל - והרי תראה ר"א אומר סתם מחשבת עכו"ם לע"ז, ולא סגי' לי' בשמא חושב לע"ז, וכן החכמים דפליגו עלי', לא חשו לשמא חושב, והרי لكمן פריך וליחסו שמא מין הו, וכן רשי' זל פ' لكمן, אין רוב אומות מינים, אלא מיעוטן ולמיועוטה לא חישין הר' דבשפק הוה חישין, ואפלו לפי הורות מהרש"ש שם דבמיע"מ הויה מוקמנין בחזקת היתר, אבל ברוב פשיטה דהוה חישין, ולמה לי' לר"א לומר סתם מחשבת עכו"ם לע"ז דהוא יותר מרוב, כמו סתם ספרי דידייא מגמר גמירי בריש גיטין, וע"כ משום דרכם hei' לעבוד במחשבה אשר מדינה אינה פסולת, لكن בעינן סתם מחשבתו לע"ז,

נשחטה מלאיה, דהרי ממעט יותר אפלו שחיתת איינו בר זביהה, וחוץ להז הראה במקרא ימצא שתיבת "זובחת" רחוק מטיבת "ואכלת" עד שאין כאן סמוכין.

אבל הרמב"ם ז"ל דעת אחרת עמו, כי ז"ל בפ"ד ה"י, "נכרי שחיתת וכי שחיתתו נבילה ולוקה מה"ת, שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו, מאחר שהאהיר שמא יאכל מזבחו אתה למוד שזבחו אסור וכו', וגדר גדול גדרו בדבר שאפלו עכו"ם שאינו ע"ז שחיתתו נבללה עכ"ל ובפיה"מ מבאר דמשום לתא דע"ז נגעה בה, ובפ"ב מוחל' אבה"ט מפרש יותר דטומאת מגע ומsha דקנתני הכא לאו דאוורייתא, דטומאתה רק כמו תקרובות עכו"ם עי"יש, ונושא קלוי ושאר האחוריים האריכו הרבה בביאור שיטתו ולהשוויה בסוגי דהכא עיין בהם.

הנה הרמב"ם נאיד מפי התוס' מטעם שכתבנו למעלה, ואע"פ שבתוספתא מבואר בתוס' דקנתני בה ואצתת, ולא הנכרי והקו' ושנזבחה מלאיה, מ"מ משנותינו עכ"פ פליגו, דהרי על שחיתות נכרי לא הראה הראה דזבחת רק על נזבחה מלאיה בנפללה סיכון, וגם משום דאי' לא מעת נכרי מזבחת כמו דאין ממעטין אותו כשר גם הנכרי סוכה וביצית נמי לאו דבעינן עשו' לשמה הי' כשר גם הנכרי משום דקרה למצווה כתיב ולא לעכב, ורק עשו' מלאיה לתמעט וכמו שאבא בר סוג' דנפללה סיכון.

ועל התוספתא גויא יש לדקדק שנקטה בדרך זו ואין צ"ל זו, תחלה נכרי ואח"כ קו' ושנזבחה מלאיה, אבל אם נאמר דרך דרך אסכתא קתני עכו"ם, כי עכו"ם לאו מזבחת איתמעט, אלא משום לתא דע"ז, אז מסודר הסדר, דלא זו אף זו קתני לא מביע עכו"ם דאית ב' משום לתא דע"ז, אלא אפלו קו' ונזבחה מלאיה דליך האי טума, פסול משום דכח אדם בעין.

ומיש"כ הראב"ד ז"ל בהשגתנו שם דהמה כבכמה וכאי יחשבו לו, הוא פלא והפלא, הפריז על המדה יותר מד', וכי לא ידע דבעשיית סוכה הקוף ומאליה פסולת, ובעשיות גוי כשרה, וכן ביאת בהמה לא אסרה האשה על בעל, וביאת גוי עשה טמאה ואונה, ואיך עלה על דעתו, שגוי הנברא באצלם אלקים ומצווה על שבע המבאים אותו לידי חי' עווה"ב, כקו' וכבכמה יחשב, חלילה לומר כן.

והנפקותא לדינה בין שיטת הרמב"ם לשיטת התוס' לא לבד לעין טומאת נבלות וכן לעין גוי שאינו ע"ז, דרמב"ם אינו אלא מדרבנן, ולתוס' הכל מדאורייתא, אלא דכמה וכמה נפקותות יצאו מפלוגנתא זו, כאשר תראה בחודשנו لكمן בסוג' דהשוחט בשבת ובסוג' דשינה לשחיטה מתועיס' لكمן כ"ט ע"ב, עי"ש היטיב ויארו עניין.

ע"ש גמר' ר"א הכי קטני שחיתת עכו"ם נבללה הא דמין לע"ז - האי מין דנכרי קאמර, אבל ישראל מומר לע"ז, אע"פ שאינו מין דינו כמין, ממש"כ התוס' لكمן בע"ב ד"ה שחיתות מין, דבஹוריות דף י"א מוכח כן, וכותב המהרש"א ז"ל, דהא דכתבו התוס' לעיל דף ד' ע"ב, דהכא מיררי באדווק ועי"ז תמיד, היינו דוקא לר' ענן, דמישיר שחיתת מומר לע"ז, והוא עכ"פ חלק בהכי, אבל אכן דיל' הא דר"ע, מומר ישראל דינו כמיין, ולפ"ז, מתני' דקנתני שחיתת עכו"ם נבללה, וד"קינן אבל איסור הנהה לא, דוקא בנכרי מיררי, אבל ישראל לע"ז גרע ואסור גם בהנהה, וכן נרא מאפרשי', אבל יש לתמונה הרבה, דהרי משנותינו סתמא עכו"ם קתני דמשמע בין נכרי ובין ישראל,adam לא תאמיר כן אלא דדוקא נכרי קאמר, אבל ישראל מומר לע"ז גם בהנהה אסור, יותר הוויל להגמ' לדיק' עכו"ם נכרי נבללה, הא עכו"ם ישראל בהנהה נמי אסור, וממילא דעת מין

לי לרשוי לכתב, שהוא לא ישחוט רובה וישכח לבדוק אח"כ ביום, ועוד הלא סומא ע"כ צריך לבדוק פकח את הסימנים אחרים, ואת cocci להיות מיד, ולמה לא ישחוט, שכן לפע"ד דרשי"ה סובר דהא צריך לבדוק בסייעתם, דוקא בדרואה שלא נשחטו כלל, אין לסמוך על הראי"ש שניחת הרוב, הרבה פעמים cocci לטעות בזה, דביה"ש מלא דם וגם מתרחב החתק ונדמה שניחת הרוב, אבל במקומות דלא ראה מידי, בדייבעט סמיכין דמסתמא נשחטו כולם כדי לשוחט כל הסימנים, ועיין זה לעיל מה שכותבי שם אמרה דוקא, או שמחשובו ניכרת מזוקע, כגון מקריב ממש לע"ז או מנתק ממש לפניהם, ואז אין חילוק בז' מינ' למומר, אלא דעתין שתחיות הסוגי לא נתישב היטב, ודוקא.

אבל הרשב"א כתוב טעם אחר דלכתחלה לא שמא ישחה וידرس, כי לא cocci להזהר כ"כ באפלה, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ס, שכ' בסומה לא ישחוט אלא אח"כ אחרים רואים אותו, וכי כדעת רשי"ה למה לי אחרים רואין אותם דהא סגי אם יש כאן מי שיבדק בסימנים ע"פ שאיןו מומחה לשחיטה, אלא ודאי משום חשש פסולין שחיטה לא ישחוט בלילה וכן בסומה.

ובלאה אני תמה על פרשי"י וכי לא סגי במעביר ידו על החתק ומרגיש שהסימנים כולם נשחתו, אשר ליה לא בעי ראי"כ כלל, וכן יש להוכיח מדברי הרמב"ס, שישים שם בדין סומה, ואם שחיטתו כשרה, ולא הזכיר ובלבך שפקח יבדוק בסימנים ודוקא.

דף י"ד ע"א משנה, השוחט בשבת וביו"כ ע"פ שמתחייב בנפשו, שחיטתו כשרה - הא דמעשה שבת לא מיתסר, לא שייך להאי מס' שעסקה בדייני שחיתה, ומוקמה במס' שבת או בתרומות דשינויים המשבש והמעשר בשבת, והי' לו להוסיף שם גם השוחט בשבת, והרי תראה דבאמת לא קתני דאיסורה באכילה ליוםא, והוא ע"כ משום דלא עסוק עתה בדייני שבת, ולכן צריך לראות מה אתה להשミニון בהאי משנה דרשות שבת, וראיתי בש"ת מהר"ק שרש ק"ס שכ', דאתא לאשמעין דשחיטתו כשרה גם בגין אחרים רואים אותן משום דאע"ג דמחלוקת שבת, איןו חשוד אונבלות, או משום דלא שבק העתודה התירא ואכל איסורה, אבל אין לומר דמיירו באחרים רואים אותם, ורק"ל דלא זהה כמור לחיל שבת דשחיטתו נבלה, או מפני שהוא בצענה או דבפ"א לא נעשה מומר, כמש"כ התוס' דاز לא שייך האי דין הכא אלא לפיל אחר משנה דשחיטת נカリ, אבל אי קמ"ל אין חשוד לקלקל השחיטה, וזה דומי"ן דלא עסוק עתה בדייני שבת, והי' לו שכך בלילה ופייה כתוב דאם דין שחיטת מומר שנן אכן מקומו הי' ניל אחר משנת שחיטת נカリ, אבל גם אי דין חשוד קמ"ל דמאי" שחתט באחרים רואים אותם ג"כ אין אכן מוקומו, דמשנה דרשות בלילה קמפרש הזמן מתי שוחטין כמש"כ למעלה שם, אבל דין השחוט הוא חשוד והן מומר שייך למעלה מזה כי שם דבר מן הכלל "וחוטין", מי שוחט ומה אינו שוחט.

אבל האי מתני' קמ"ל לאפוקי מוקשי" מהרשב"ס דנימא כל מלתא דאמר רחמנא לא תעיבד לא מהני וא"כ שבת ויוח"כ לא זמן שחיטה הוא, והטעם הוא כמש"כ המהריט, דהכא בכוב"כ עבר אמרירה דרומנא דהרי נטילת נשמה בלאו שחיטה מלacula היא, لكن לא שייך כאן לומר אי עיביד לא מהני מושם דלא ניצל מן האיסור, ע"י יש להשיב, דכיון דהוא לשחיטה כשרה כיוון, ואם לא עשה מותשבותו, עשה חיישׁת קלקול וופטור, עיין לקמן מה שכותבי בזה על דברי הפיה"מ, אבל אני אומר עוד טעם אחר, דכיון דאן כר"ג פסקין, דאפשרו מטעסק בשחיטת חולין כשר, שוב לא שייך בשחיטת חולין אי עיביד לא מהני, וכמש"כ התוס' תמורה דף ה' לעניין צורם אוזן בכור, דכיון דגם בשנעשה מלאיה

דאז הוון סהדי דחישב וחשוב כדבר, אוליomin כ"ע מודים דסתם מחשבתו לע"ז, لكن פריך שמא מין הוא, וספק אוסר, דהרי אפשר נודע למי שנודע שמיין הוא, אז סתמא כודאי (ומזה ראי' דלא כמהרש"ש, דגש ספק פועל).

ולפי האמור י"ל דמאייר דמסיק דעתו של עתה רק מעשי אבותיהם בידיהם, تو ליכא סתם מחשבתו לע"ז, ואפלו בגין לא, משום דאיינו אודוק כ"כ, כדי שנאמר סתם מחשבתו לע"ז, וביענו אמרה דוקא, או שמחשובו ניכרת מזוקע, כגון מקריב ממש לע"ז או מנתק ממש לפניהם, ואז אין חילוק בז' מינ' למומר, אלא דעתין שתחיות הסוגי לא נתישב היטב, ודוקא.

ע"ב משנה השוחט בלילה וכן בסומה שוחט שחיטתו כשרה, הנה הרמב"ס ז"ל מחלק האי משנה לשנים ודין דשחוט בלילה הביאו בפ"א הכה"ז ז"ל ואמתי שוחטין בכל זמן בין ביום ובין בלילה והוא שיהי אבוקה כנדגו וכו', והדין דסומה מביא בפ"ד ה"ז ז"ל, הסומה לא ישחוט לכתחלה אלא אח"כ אחרים רואין אותם ואם שחיטתו כשרה עכ"ל, והטעם בז' מבואר כי הרמב"ס בדיון דשחוט בלילה, דינא דתוטסתא פסק, דשחוטין בלילה לכתחלה והוא שאבוקה כנדגו כי זה עיקר הדין מה שרצה התנא להשミニון, כדי לפרש הכלל שבמשנה שאח"כ, דרכ"ט ע"ב, הכל שוחטין ולעולם שוחטין ובכל שוחטין, ותחלה מפרש הכל שוחטין חז' משחו"ק, ושחיטתו נカリ נביבה, ואח"כ לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה, ואיכא בזה רבותא להשミニון שלא נטהה לומר דנילוף מקדים דלילה לאו זמן שחיטה הוא, וניהו דמצד הקربה אמרה תורה, ביום צוותו להקריב קרבניהם, אבל מצד השחיטה מטהורת מידי נבלת גם בשוחט קדשים בלילה, היינו לפי האמת דידיינן דשחיטה נהגת גם בשוחט קדשים בלילה, אבל יוכלים היינו לומר דהא דאמורה תורה ביום צוותו להקריב, משום שחיטה ציווה כן, משום דאיין שחיטה בלילה, ואז באמת הי' שחיטת לילה פסולה מדין שחיטה, קמ"ל דלעלום שוחטין בגין ביום ובין בלילה, אבל אין לדוחק ולפרש, דקמ"ל דאור האבוקה כארו הימים דמי, דاز עיקר חסר מן הספר בתוטסתא, דרכ' ר"פ מוסיף והוא שאבוקה כנדגו, וכן תראה בלשון הרמב"ס ששמר לבתובב מותני שוחטין בכל זמן בין ביום ובין בלילה וכו' ולייל מני' בהל' ז' כתוב "דזביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה דבר שוחטין והיכן שוחטין וכי שכל אלו הדברים ע"פ ציווה בהן וככו"ע כר"ל, הרי דהאי ומתי שוחטין, נמי בכל הללמ"ס הוא דשחוטין בין ביום ובין בלילה, עכ"כ האי הלכה כדי שלא נאמר דלילה לאו זמן שחיטה כמו בקדשים, ויתור ראה לומר, לפי מה שכתבו בעלי המקובלים דלילה זמן שליטות השדיין והלילין, ונואה כשוחט להני, ושicket ראי' להה מדקנני בתוטסתא בהדי לילה בין בראש הגג ובין בראש הספינה, דבשני אלו ודאי הרבותה שלא חיישין שוחט לשם הרים וכוכבים ומזלות, או לשם ימים כפרשיי"ו (ויש לעין מהו השמייט הרמב"ס את זאת) אבל התנא דמשנתינו חבורו עם סומה, ונקט לשון דיעבד ומשום דמייר דומי" דסומה, בגין אבוקה כנדגו כדאמר בגמ', ומילא שמיין דלילה זמן שחיטה הוא, ובאבוקה כנדגו גם לכתחלה cocci שחיט, כי בזה דאבוקה מהני לאור הימים, אין בו שום חדש, כי גם התוטסתא לאו האי רבתוא קמ"ל אלא דלילה זמן שחיטה הוא כנ"ל, ועיין עוד לקמן בשנעה דרשות שבת מה שכותבי שם, ודוקא.

רש"י ד"ה לכתחלה לא ישחוט בלילה שמא לא ישחוט רובה והוא לא ידע עכ"ל, ויש להעיר על פירוש זה, הלא בלא בדק בסימנים גם בדייבעט טרפה או נבלה כדעליל דרכ"ט ע"א, ועכ"כ צריך לבדוק בסימנים אח"כ ביום, ולמה לא ישחוט בלילה, ואם חיישין כיוון דלא cocci בדק מיד, דילמא מישתלי ולא יבדק אח"כ, זאת הוה

השחיטה, דבשבת שאני שנעשה מומר בתחילת השחיטה, הראי" השני היא, דלקמן סוף פ"ב דשנים אוחזין בסיכון ושותפני ואחד מהם שחת לאחד מכל אלו, ומוקלי לי' בישראל מומר ותפ"ל מושם סי' ב' פסק המחבר כדעת התוס' דשנים שוחטין ואחד מהם מומר בשחיטה פסולה, אבל הש"ך שם הביא בשם הרמב"ם דמיכשר, והש"ך ז"ל לא הבין טעם הדבר, אבל הוא פשוט דגש דין זה תלוי בפלוגותא זו שבין תוכ' לרמב"ם, אדם מזבחת למדנו דודוקא בר זביחה בעין, כל שפטיכי בי' אינו בר זביחה, שוב לא קרינן בי' וzbollahת, אבל אי לא בעין בר זביחה, אבל מיפסל ממש וקרלא לך ואכלת מזבחו, כל שפטיכי בי' אינו עובד ע"ז שוב לא קרינן בי' זבחו, דזבחו כל זבחו ממשמע, כמו וzbollahת דכולו ממשמע ולכך שפיר פסק הרמב"ם דלא מיפסל בשנים שוחטין, אלא במחשבת ע"ז ממש דזאת לא מזבחו לפין לפסול, אלא ממש דחציו תקרובות הוה, ומה לי' יכול ומה לי' חציו, וזה ברור ואמת לאמותו של תורה בס"ד.

אבל יש לנו עוד לבאר בדברי הפיה"מ, מה שכ" דמיד בחתיכת העור חילול את השבת, ואם תרצה לבאר יותר עכ"פ מתחלת החtica הסימנית, הכרונה בהז, דלמ"ד מקלקל בחבורה חייב בלא שום תיקון, הרי חייב בחתיכת העור אף שהוא מקלקל, אבל אם תאמר דמקלקל בחבורה נמי פטור עין שבת ק"ו ע"א ובתוס' שם, עכ"פ בחתיכת השחיטה שעשה מעשה טרפות ודיין חייב, דמעשה טרפות מקרי נטילת נשמה, עע"פ שלא תמותה רך אח"ז, ואית בה תיקון, להוציא מיד' אבמה"ח ע"י שתמותה לאח"ז, ומצתתי שכן מפרש דברי הרמב"ם גם המנ"ח, ובמ"א הארכתי בהז ועיין Tos' שבת זך ע"ה ד"ה צד חלazon - אבל מה שיש להקשות בהז הוה, לדמה ייה' חתיכת העור מקלקל כיון דצורך שחיטה הוה, אלא דבזה ייל' דאם הי' מפסיק הי' מקלקל גמור לנען עדין לא איקבע איסור מלאכה, אלא דאי' גם בחתיכת הסימן ייל' כן, דאם פסק מגלגור השחיטה יהי' מקלקל, לכל השחיטה בעצמה מקלקל הוה, כמו שאמרו לעיל בסוגי' דסכךן של ע"א, אלא כיון דזהו רוצה לאכול בשער מלאכת מחשבת קריין בי', וכמש"כ התוס' שם, ועיין בחדושיםנו שם, אבל אם פסק מלשחות, ולא נעשה מחשבתו, מה לא יפטור מצד מקלקל, והנה הפרמ"ג באו"ח בפתחה שלו כתוב, בכל שוחט בשבת ונמצאת טרפה הר' הוא מקלקל ופטור, דהרי לא נעשה מחשבתו, אבל התפלאו עליו, דהוא נגד משנה מפורשת וגמ' פשחים זך ע"ג ע"א דשותן ונמצא טרפה, ובסוגי' שם מבואר דחייב מושום דתיקון להוציא מיד' אבמה"ח, אלא דתיקון תיקון גמור הוה דהרי טרפה בלאה' אינה עומדת למיד' לאחריש ולא גידל ולא לאכילת ישראל, אלא לכלבים וכל השחיטה ועשה ראוי' לב"ג תיקון גמור הוה, אבל במ"י שופסיק בשחיטה או בשחיטה פסולה, מה לא יפטור, דהרי לא נעשה מחשבתו, ובגוף המעשה קלקל הוה, והדבר צריך תלמוד.

ואחר שפירשנו דברי הפימ"ש על מוכנים, נבוא להצלם מקושי' המפורסת, שהמה נגד הסוגי' המפורשת בכאן, דהש"ס רצה לאוקמי מתני' במאיד וכר"מ, ואיך מצא הרמב"ם, ידיו ורגליו באמרו, במאיד הוה שחיטה פסולה מצד שחתת מומר, ולישב שיטות הרמב"ם, הרבה דיו נשתפכה והרבה קולמוס נשתרבו, ובכל מה שכתבו האחראונים בהז, אינו מתקבל על הלב, ולפע"ד מקום הניחו ללחגדר בו, ותחילה נבואר הסוגי' דצרכה ביאור רב דcola מוקשה.

א' **בגמ'** ונסבירן חבירא למימר ר' יהודה היא, פרשי' עלה דעתם לומר ר' ה' הוה, וזה פלא והפלא דכל הסוגי' מתחלה וע'ס קאי הכא, דמתני' ר' ה' הוה, אלא דמזהר למצוא לאיזה ר' קמכוני הני אין זה ראי' דכל שנעשה מומר בסוף השחיטה לא מצי מיפסל

הותר, לא שיך אי עבד לא מהני, וכן הוא נמי במקום דמתעסך כשר, ודוו"ק.

בפיה"מ לרמב"ם כתוב וז"ל „וامر השוחט בשבת אם הי' שוגג ולפיק שחתתו כשרה, ושם תאמר למה לא תהא שחתית מזיד בשבת כשרה, הויאל ואינו מחל שבת ואין שחתתו פסולה אלא אחר גמור שחתה וכו', דע שמשיתחיל לעשות חבורה בצדאר הבהירה הוא מחל שבת, קודם שיוחשות שום דבר מן הושט והגיגרת, ואם תרצה לבאר יותר מזה תאmr בשעת שייחות קצת מן הסימנים קודם שיגמור השחיטה הוא מחל השבת וכו', עכ"ל. **הנה** מדברי הרמב"ם אלו יוצאים שני דיןיהם המעוררים פלא, אי, שבפעם אחת דינו כמפורט לפסול השחיטה, והוא נגד סתמא דברייתא דלעיל דף ה', דמדדבר דזקה ממומר לחיל שבתו, ונגד פסק של עצמו בחיבורו יד החזקה שכtab בפ"ד הי' ז' וט' י' בפירוש דזקה ממומר לחיל, ומחלק שם בין חדש למומר לא נפסלה השחיטה הללו, ולא אמרינו שהמומരית שנעשה מומר לא נפסלה השחיטה הללו, וכך אמרינו בעלמא ניתנו ופסול השחיטה בהדי הדדי Kata, כמו שאמרינו בד"ה השוחט בשבת כתובין להיפך בזה, דבפ"א לא חשוב מומר עד שעבר ג' פעמים, אבל לעומת עותם זאת דהאי שחיטה שנעשה בו מומר, נפסלה מטעם שחתית מומר.

אבל דע דהא דמחלק הרמב"ם בין מומר לחישוד דהינו, בין עבר פ"א לעבר ג' פ, הוא מפני דבפ"א אמרינו שהוא תשובה, משא"כ בג' שהוחזק לעבריה זו, הויא ודאי ולאו ספק, וכאשר ביארתי והוחתתי זאת באריכות לעיל בסוגי' דሞמר או"ע עיי' הטיב, וממילא לך' מכך בשוחט בשבת ניהו אדם שחת אח"כ ביוםיא אחרת לא נדון שחתיתו כשותפה (וספק מותר, ממש דפסול דשותפה מומר דלא הוחזק בו ושما עשה תשובה) ממש דפסול דשותפה מומר דלא הוחזק לחיל שבתו, איןנו אלא פסול דרבנן וכמש"כ שם בח' הר' ג' ז"ל אבל הא שחיטה שחתת בשבת ודאי פסולה, דהרי באותו שעיה ודאי לא עשה תשובה, וזה אמת לאמותו.

ועתה על איך דינו שמחדש לנו הרמב"ם, דהאי שחיטה עצמה שנטשה בה מומר לא הי' נארת, אם לא שנעשה מומר בעשיית חבורה מיד, או עכ"פ בחתיכת השחיטה, והתוס' חולקין עליו בהז, והוא באמות תמורה דלמה לא נאמר דהמומייה עם פיסול השחיטה בהדי Kata כמו דאמרינו גיטו וחצרו בגין כאחת וכדומה.

אבל גם ואת לא נתגלה, אלא למי שזוכה לסוד הפשט, כי בדבר זה הלכו הרמב"ם והתוס' לשיטתה, לדעת התוס' דפסול שחתית נカリ מקרה דזוחבת ואכלת Kata ואין הוא דכל שנעשה מומר בשחיטה זו נקראת האי שחיטה שחתית מומר ולא קרין כאן ואובחת, דהרי עשה אינו בר זביחה עם הזביחה, כי בעין דזקה בר זביחה להקשר את הנשחת, אבל לדעת הרמב"ם דגש נカリ כשר לאזביחה, אלא מצד לתא ע"ז פסול הזביחה וה"ה מחלל שבת מדרבנן דעשאו כע"ז והוא פסול מצד אחר שבא אחר ההקשר כי כל זמן שלא הוכיח לא נפסל, וא"כ איך קרין בי' וקרו לך ואכלת מזבחו, דרך או עשה מומר כשנגמר השחיטה ושוב אין לו שהות לפסלה והרי תדקך בלשון הרמב"ם שכ" „ולמה לא תהי שחתיתו כשרה הויאל ואינו מחלל שבת ואין שחתיתו פסולה אלא אחר גמור שחתה" ולא כתוב „עם גמור שחתה" כי אז באמות היו בגין כאחד והבן את זאת כי הן הן הדברים שנאמרו לממ"ס, ועוד נמצא נפקותות כלו לדינא, התלויים בהאי פלוגתא דרמב"ם ותוס' וכאשר ארץ מיד, מהני شيء ראיות שהביאו התוס' דבפ"א לא הוה מומר, האחת הוא מהא דר"ל ל�מן ל"ט, דשותט ע"מ לירוק דמה לע"ז, דהבהמה מותרת עכ"פ שעבדו בס"י' - והנה לרמב"ם אין זה ראי' דכל שנעשה מומר בסוף השחיטה לא מצי מיפסל

זהאי תנא בדייני שחיטה קעסַק, ולא בדייני מעשה שבת, ומצד השחיטה כתני דכשרה, ועדין אפשר דאסורה באכילה ליוםא מצד דייני שבת, דיין לו עתה עסַק ביהן, אבל על הא דנסבן ח'רבי למימר ר' הייא, מאיריך ר' שפַּרְישׁוֹ, דמהה דאמרו ר' הייא ולא אמרו,, "ס'ל כר' מ' מוכח דשמעו דבר מוקי מתני' כר' מ', כי על מימרא דאמורה לא מצין למימור ר' הייא אז הוועיל להאי בעל המאמר לומר דבר בשם אמרו, וכיון דעת' מוקי מתני' כר' מ', צריין למצוא בלשון המשנה עצמה שמורה ע'ז, ובפרט DSTSM בר פלוגטאות דר' ר' מ' הוועיל, ומיהיכי תיתי נוקי מתני' כר' מ' נגדי הכלל DSTSM משנה ר' מ', ולכן קמפרש ר' ש' דהני ח'ר'יא כיון דלא מצאו להאי דינא טעם רק אליבא דר' מ', במקום דחכמים שהוא ר' מ' חולקין עליו, ע'ב' דבר מצא במסנה עצמה רמז להאי דינא, דאסורה באכילה ליוםא, והוא כאשר קאמר לבסוף הסוגי', משום דשבת דומ'י דיווע'כ' קתני, והאי רמז הוכחה גמורה הוועיל, דהרי יוה'כ' דקתוני הוועיל למיר, וכן כתוב הת'יח' וע'כ' להכא אתה דאסורה להמא כיוה'כ'.

אולם יש לפניו עוד דרך אחרת ליישב האי יתורא דיווע'כ' דנקט, דהנה אם מתני' בשוגג מיריעי אבל במאיד ה'י שחיתתו נבלה מצד שחיתות מומר לחיל שבותות כדעת הרמב'ם כאן בפי'מ', אז ה'כ' מתפרש המשנה, דחשוט בשבת ע'פ' שבמאיד מתחייב בנפשו לא ח'י'שין שמא מיד הוא ותהי' שחיתתו נבלה, אלא תלין דשחיתת שהוא שבת ושחט בשוגג ולכן שחיתתו כשרה, ומושום דשחיתת מומר נבלה איינו אלא דרבנן כאשר ביארתי זאת במקומו וא'כ' נקט יוה'כ' בהדי שבת לאשמעין דגס יוה'כ' דינו בזה בשבת, דאם היה מתחייב בנפשו היהת שחיתתו נבלה, ואשר פסק התב'ש, וכאשר הוכחה כן מרמב'ם ס'פ' ג' מהל' גירושין לפי נוסחת הטור מובאה שם בכ'מ' עי'יש'.

והנה הא דמחל שבת דינו כמומר לכיה'ת להיות שחיתתו נבלה, לאו כ'ע' הוועיל, אלא כן כה'ר'יא בבררייתא דלעיל ד' ה' ושם כתוב ר' ש'יל'ץ, דהאי תנא חמירה לי' שבת ע'ז וכוי', והוא לשינה דגמ' עירובין ד'ס'ט ע'ב', ומדקאמר דלהאי תנא חמירה לי' וכוי', משמע דאי'יא תנא דפליג, ולפע'ד האי תנא דלעיל מנין, דאמר חמורה ע'ז, לכל הקופר בה כמודה בכיה'ת כול', הוועיל פליג ע'כ' על הא דשבת ע'ז, דהרי הקופר בע'ז ע'ג' דמחל שבת הוה כמודה בכיה'ת, וניהו דמן דעובר על כה'ת, ע'פ' שאינוי ע'ז, נמי דינו כמודר, עיון בדרישה בטור סי' ב' שאינוי האי דעובר ממש על כה'ת, אבל אס מחל שבת הייא בע'ז, לא הוועיל ממייר, לכל הקופר בע'ז כמודה בכיה'ת.

והנה ראייתו בתורה תמיימה עה'ת שהרגיש בזה, וכותב דכוונות התנא בהיפך, לכל המודה בע'ז כkopfer בכיה'ת, אלא דלישנא מעליה נקט, ובמח'ית לא דק ולא עיון בספר, דשם תרתי' קתני, דמודה כkopfer וכופר כמודה עי'יש', וכיון דקראי דוכי תשגוע, אשר ממן יצא הדרש האה, ממודה בע'ז מיריעי, ובכל זאת התנא נהות ללימוד גם ההפיק, ע'כ' לשולו אתה שלא אמר שבת נמי בע'ז. ועיין לעיל במקומו, מה שכתבתי בענין זה דשבת בע'ז. ועכ'פ' פשיטא דלאו ד'ה' הוועיל, ולכן אני אומר דגס מאן דמוקי מתני' כר' מ' דאסורה באכילה ליוםא, ודיקיך זאת מיתורא דיווע'כ' נמי לית לי' דשבת בע'ז, דאל'כ' הלא יש לפרש האי יוה'כ' דנקט להשוותו לשבת לענין מידע כנ'ל.

ונאמר מעטה, דשפיר אמרו ונשבין וכו', דהא דרב מוקי מתני' כר' מ' לא קיימת במסקנא, דכאשר מסיק ר' חנן בר אמר, דכי מורי להו רב לתלמידיה, מורי להו כר' מ' וכו' דרש בפרק' דרש כר' מ' פמי ע'יה, א'תו לומר דמוקי מתני' כר' מ', והוא פסק כר' מ' דלא כסטעמא דהכא ולהקל, אבל הני רברבאי דלא שמעו האי

חבריא, עד דמסיק ר' אש' דר' דמברש הוא, ואיך שייך ע'ז לשון ונסבין, דמשמע דס'ד' כן, אבל לא קם במסקנא, ויגעתו ומצאתו שהצל'ח בחודשו לחולין נתקשה בזה, ונחכח מאיד ליישב עי'יש'. ב' **לפי** המסקנא דר' דמברש היא, סתם רב' כאן כר' מ', ובמס' תרומות פ'ב' מ'ג סתם כר' מ' דתנאי המברש בשבת בשוגג ייכל במאיד לא ייכל, ויהי' תרי סטמי' דסתרי' אה'זדי' והן אמת בפי'מ' שם מפרש הרמב'ם גם משנה זו כר' מ', דבשוגג ייכל למוצ'ש ובמאיד לא ייכל עולמית, אבל הא גופא חידוש גдол, דהרי כאן בשוגג' קאמור, דתנאי תנא קמ' דרב המברש בשבת, בשוגג ייכל במאיד לא ייכל, ומשתיק לי' רב משום דעתנו כר' מ', הרי דיא'א לפרש לשון זה כר' מ', ובפרט דהוא ממש לשינה דר' מ' בבריתא, אשר ר' הייא חולק עליו ואומר בשוגג לא ייכל עד מוצ'ש ובמאיד לא ייכל עולמית, ואיך נפרש לשינה דר' מ' DSTSM בו תנא המשנה ייכל עולמית, ואיך נפרש לשינה דר' מ' DSTSM כו'ל מברש ובענין דהנתנא שם כו'ל מברש ובענין בתרומות כר' מ', יותר פלא בא' עי' הטו' מ' יש' דבשוגג ביהד, ובמעשר פסק הרמב'ם בעצמו בפק'ג הטו' מ' הטו' מ' יש' דבשוגג ייכל בו ביום, ובמאיד עד מוצ'ש והוא כר' מ', עיין במ'א סי' של'יט' סק'אי' שכטב, לדידיון דפסקינו כר' ה'ה במעשר דאסור לו עולמית, במוח'ש שם מגיה דכו'ן כרב' דעתה הר'ג', אבל לדעת הרמב'ם לא עי'יש', הרי דרמב'ם מחק' מדעת'י' דנספה בין מעשר למברש, משום דמעשר בשבת אינו אלא משום שבות, אלים בזה נלפע'ד דיפה פסק במעשר להקל, דע'כ' גם לר' א' לא אסורה הכר' עולמית, דהא דאסרין מעשה שבת לריה'ס' מה'ת ולר' מדרבנן, לא יהי' חמור משוחט את המsocנת בסכך של ע'א, שכ' הרא'ש שם בשוגג' דהבשר מטור, ולא דמי לכרכר שר ארג בו בגד, או לעצים שאפה בהן את הפת, דעיקר הבגד והפת בוצרותו של עתה נתווה עי' תשי'יש' ע'ז, משא'כ' שוחט בשכך דלא נשתנה הבשר עי' הסcin, ואפי'לו הרשב'א' והרמב'ם' שחולקים ואוסרים את הבשר, כתוב הש'ק' ב'י'ד סי' קמ'ב, בדוקא במסוכנת דאי לאו שוחטה היהת הולכת לאיבוד, אבל במחתק' בשר לחתיכות, גם המה מודים דיין לאסור הבשר בשביל האי מעשה דמחתק', שלא שינה כלל את הבשר, וא'כ' במעשר בשבת נמי אין זה בכלל מעשה שבת כדי לאסור התבואה, דינויו דהוא חילול את השבת בעמישעה זה, אבל התבואה לא נקרהת בשビル האי מעשה שבת, וכמו שלא נאמר שהמושcia אוכlein מרשوت לרשות, שייה' אסורי' עולמית משום מעשה שבת, ומה'ט ניחא ג'כ' קצת דרמב'ם' ה' מפרש האי משנה דתרומות כר' מ' ולא קשי' ליה' דהרי התנא נקט לשינה דר' מ', דיל' דכו'ן דקתוני גם מעשר בהדי מברש, ובמעשר גם ר' מודה דיין לא ייכל, ויתפרש כל או'ו' לא דעת דינו, בمبرש לא ייכל עולמית ובמעשר עד מוצ'ש, כן ה'י דעת הרמב'ם', אבל סכ'ס' פשוטה דמשנה ודאי כר' מ', ואיך סתם רבינו הקדוש שם כר' מ'oca'ן כר' מ'.

ג' **דכאשר** מסיק בגמ' דרב בעצמו מורה לחולמים כר' מ', ורק בפרק' דרש כר' מ' משום עמי הארץ, איך פסק כר' מ' להקל, והוא מוקי משנתנו כר' מ', הלא בל'א' ר' מ' ור' הילכה כר' מ', ומ'ש'כ' דהוא לחומרא, ואי משום משנה דתרומות דמסתמא כר' מ' ודלא כרמב'ם', הלא סתמא דהכא היא האחורה, דבשני סדרים יש סדר למשנה, והרי חזר רב' וסתם כר' מ' ולהחמיר, ואיך מצי' רב להורות להקל.

אבל עשה איז'ק כאפרכת ושמע קווט' דברי אמת בפירוש האי שקיים וטר'.

דהנה בגין המימרא דר' מ' משמי' דרב דאסורה באכילה ליוםא לא פרשי' דרב דיקיך כן מתני' דהרי אפשר דרב' דינא דנספה קאמור, ולא קשי' לי' ממתני' דקתוני' סתם שחיתתו כשרה, משום

בסוגי' דשם, דהוא משום דברשות מעשה החחיטה לא עבר איסור دائורייתא, ונס אדרבן לא, כיון דמעשה החחיטה קלקל הוא, אבל בכל מקום דעבר אדורייתא אסרו רבנן גם הגורם עי"ש, וא"כanca כיון דעת"פ חיל את השבת בשחיטה זו, لكن שפיר יש לאסור לו הגורם ג"כ זהה ברור ונכון מאד בס"ד.

עוד ראייתי להעיר במה שראיתי בספר ירידות שלמה, שכותב בשוחט את המסוכנת בשבת, אסורה עולמית, ואפיו בשוגג, משום דלא להנות מאיסורה, וכן לא שייך עד כדי שעשה כמובן, ולכאור' יפה דן, אלא דעת"כ הרי אין שבת דומי' דיווה"כ לגביה מסוכנת, ומותני' מסתמא במסוכנת אייררי, אכן יידמן מותנית שבחול שבת וישכח שהוא שבת, שהוא דבר זה, אלא ודאי מותן שבחול על ממונו להצילו שכח שהיום שבת ושחטו את המסוכנת, אבל מכאן ראי' לדעת הרא"ש שהבאתי לעיל, גם בסיכון של ע"ז לא אסרו הבשר של המסוכנת, הע"פ שuber איסור תורה בהאי שחיטה שהוא מותן מ"מ לא אסרו הבשר, משום דלא ניכר בبشر מעשה שהוא מותן כמו בגדי הכרבר, וא"כ גם במעשה שבת לא נהמי יותר ולא נאסר עולמית רק במבשלה וכדומה, שניכר בכל המاقل, אבל לא בשוחט, והוא נקודה נפלאה ודוי"ק.

עוד יש לי להעיר על שיטת רשי"ז'יל שכותב לקמן דסוגי' דהכא חולקת על סוגי' דגיטין דין הטעם לר"י משום דקנס שוגג אטו מזיד כדאמר בגיטין, אלא אסרו כדי שלא להנות מאיסורה, וכן בעין להמתין בצדדי שעשה וגם אין חילוק בין לו לאחרים, דאי משום קנסו שוגג אטו מזיד הו"ל לאסור לו עולמית מזיד, ולאחרים הי' מותר גם בו ביום.

ואני חמוה דעת"כ כי קנס שוגג אטו מזיד מהא דקנס בנוטע בשבת ולא בשבייעת עי"ש בגיטין, ושם א"א לומר דמשום שלא להנות מאיסורה דמי' שבייעת משבת.

עוד קשה לי מהא דאמר שם בנוטע דעיקר, משמע דאסור גם בהנהה דעת"כ מציא למכוון, ובמבשל לא מצין אלא אסרו לו האכילה ולמכרו שרי, ואע"ג דמboveש שוה יותר, והנהנה במכירתו, ועיין ברמב"ס פ"ז הל' כ"ג שכותב, ישראל שעשה מלאכה בשבת אם עבר ועשה בדברן אסור לו להנות מאותו מלאכה לעולם וכו', כיצד ישראל שבישל מזיד למ"ש יאכל לאחררים, אבל לו לא יאכל עולמית וכו', וכן כל כיוצא בהז' עכ"ל, פתח באסור להנות, וסימן בליא אכל עולמית, אבל לאחרים שרי, משמע דמותר למוכר התבשיל לאחררים, עוד קשה לי על הרמב"ס, דהשmitt ולא היבא הדין נוטע בשבת דעיקר בין בשוגג ובין מזיד, ובזה חילוק בדיןינו מבשל, ואמתת דבונוטע א"א למסנו באופן אחר רק בყער, אבל עכ"פ hei לו להיבאו בפ"ע, ולא לכללו בכל כיוצא בה.

עוד קשה לי על הרמב"ס איך מפרש האי מבשל דתרומות כר"י, כיון דשם קתני נמי נוטע דבשוגג יקיים והוא כר"מ ולא כר"י.

גם על תוס' גיטין יש לי להעיר, דבגמ' שם פריך מותני' דמעשר מבשל על ר"מ דקנס במטמא ומדמע דרבנן, וככתבו התוס' דמשום DST מותני' ר"מ קפריך, ווערנני חתני הרב משבעש נ"י דהא מעשר ומבשל קתני בהדי' במשנה, וא"כ עכ"ר ר"מ קאמר, דמבשל קנס ר"י שוגג אטו מזיד - ואני הוסיף בתיאמה על הגמ' למה ליה להקשות ר"מ אדר"מ, דיותר הי' ליה להקשות דמותני' דמבשל ומעשר מני, דאי ר"מ קשה מעשר, ואי ר"י קשה מבשל - וכל זאת צ"ע.

רש"י ד"ה מיחל, המערש שני הואר ויכול לתקן באמירה בעלמא, ולומר הרי הוא מחולל על מעות שיש לי בתוך הבית, לא התירו לו חכמים לשוטתו ולסמוד אברירה, אבל בתו"מ וכי עכ"ל, עיין

מיمرة דר' חנן, לא דקדקו יפה במימורה דר"ה, שלא אמר הלכה ממשמי' דרב כמו בכל מקום, אלא דחיי' בר רב דרש ממשמי' דרב, והיינו נמי דדרש בפרקא ממשמי' דרבנו, כי כן עשה גם אביו בעצמו, דדרש בפרקא כר"י לאסור באכילה ליוםא, אבל להלכה הלא מורה לתלמידי' כר"מ, וא"כ עכ"ר מוקי' משנתינו נמי כר"מ דמוטור גם ביוםא, ויה"כ דנקט, משום DST לתנא דידן כי האי תנא דחמירא לי' שבת ע"ז, ואתה לאשמעין דרך אגב דיווה"כ דינוי בזה שבת, דבזמן היה שחייבתו נבלה וכמוש"כ למעלה.

ולפ"ז הצעה הלו' מיושב הרמב"ס כמיין חומר, דהא דפרקיך ונוקמי' במזיד וכר"מ הוא בס"ד דנסבין חבירי, וכאשר מתרץ לו דשבת דומי' דיווה"כ, והוא לפי התנא דפליג על האי תנא דחמירא לי' שבת ע"ז, וכן מצינו לאוקמי' גם במזיד אבל לאחר רשות מוקי' מותני' כר"מ דר' חנן, דרב רק בפרקא דרש כו, אבל באמצעות מוקי' מותני' כר"מ וכלהקה, אז צרכין לתרץ הא דקצתנו יוה"כ לאשמעין דיווה"כ כשבת לעניין דשחיטה מומו נבלה, שבוב א"א לאוקמי' במזיד, משום דשחיטתו מומו נובל וنبלה.

ולפ"ז הרמב"ס דפסק כר"י ודלא כרב, וגם פסק כהאי תנא דחמירא לי' שבת ע"ז, ליל הא דנסבין חבירי' דמשום שבת דומי' דיווה"כ אתני' כר"י, אלא דבלאי' הפסק כר"י, ומישנתינו לא אייררי' כל בדיני' מעשה שבת, ויה"כ נקט משום דומי' דשבת בכ"ל, וליאו כאן סתמא לעניין מעשה שבת כלל, והאי משנה דתרומות מפרש כר"י מטעם שכתבנו למעלה ודוי"ק.

ואבאר עוד שיש להעיר על כל הנני אמוראי דרצו למימור ר"י דהנה או דכלים או דנרות, ובכל אלו משום מוקצה נעה בה, וממילא דליך חילוק בין שוגג למזיד, וגם במוש" מותר מיד, ואין צrisk להמתין בצדדי שעשה, וגם בחוליה והבריא מותר, וכי לא ידעו הני אמוראי מדין דמעשה שבת, דהוא משנה מפורשת בתורות ובՐ"תא דפליגנו בה ר"מ ור"י הסנדל, השגורה בפי האמוראים במס' שבת, אבל הא לא קשי' לי דהרי רב עכ"מ מותני' דיקיך דשבת דומי' דיווה"כ, ולדידחו איינו דומי' דיווה"כ בחוליה והבריא, דיל' ניהו דגמ' לדידחו שבת דומי' דיווה"כ, אבל לא דיקי' יכול' האי לומר דבunning ממש לכל מיili, ותדע שכן הוא, דריש' מפרש מיד דידי' מותני' דשבת דומי' דיווה"כ, עכ"פ דחש"ס עכ"ל לא ידע זאת, כשהקשה ונוקמי' במזיד כר"מ, עד שהמתרטז אומר לו דשבת דומי' דיווה"כ אלא ודאי. עיקר הדיויקא שפיר ידע גם המקשו, אבל לא ידע דבעין דומי' ממש, דכמו יוה"כ בין שוגג ובין מזיד. וזה ברור אבל קושיתוי הראשונה כראוי מוצקת היתכן שלא ידעו מאיסור מעשה שבת.

אבל מה שנלעפ"ד הוא דהני אמוראי סברו, דשוחט כיון דמקלקל הוא, אלא דמי' מלאכת מחשבת מקרי מפני שהוא רוצה לאכול, לגבי' מעשה שבת לא מקרי הנהה, דמ"ש מסcin של ע"א דמוטור לשוחט בה אפ"ל לכתהלה מטעה דמקלקל, והרי' מעשה שבת מטעם שלא להנות מאיסורה קאתין עליה וכמוש"כ רשי' לקמן בסוגי' זו, لكن מעשה שבת לא שייך רק באזון מלאכות שמשביחין ומעלון את החפץ בשווי, כמו מבשל ונוטע וכן מעשר, אבל מלאכת נתילת נשמה דמקלקל את שוו' ובאכילה אין כאן רק גורם הנהה לא נאסר, כך סברו הני אמוראי, שלא חזו בשוחט לאיסור מעשה שבת, שוב הראה לי בני הרב האברך נ"י שהגאון מהר"ש אוללמאן צ"ל הקשה באמרת איז הוה שוחט שהוא מאיסור מושם מעשה שבת, ומ"ש מסcin של ע"י דמוטור לשוחט בה. אולם לפע"ד ניהו דשפיר מישוב בהזה מה שהני אמוראים לא חזו למעשה שבת בשוחט, אבל על אוקימתא דר"א אין מקום לתמונה, דינהו דלא מצאו מקום לאסור בסיכון של ע"ז הגורם הנהה, הלא כתבנו למעלה

הדרך השני הוא לומר, כיוון דהצירה מחייב להכחיש את הידיעה, הרי הדבר מעיקרא מוטל בספק ואין לדען עפ"י הידיעה לומר, דخل אז המבורר קמי' שמיा, לאחר דהצירה מחייב לסתור את הידיעה, וממילא לא חל העירוב והתרומה על שום אחת מהן, ושני דרכים אלו, מופרשים בתוס' עירובין דף ל"ז ע"ב ד"ה אלא מעתה, בסתם Tos' סברו שם שאין ברירה היינו דלא חל כלל והוא טבל כדמיעיקרא, אבל בשם מהר"י כתבו אין אין ברירה אחת מהן תרומה, אז זה או זה, וממילא מותר לכהן לאכול שניהם אף אם אין ברירה עי"ש, והוא נ"כ שיטת רשי' כאשר הראיתך למלعلاה. **ומאחר** שצינו לכל זאת, אין כאן שום קושי' על רשי', דשפיר תל היחילול על מע"ש אף למ"ד א"ב דכיון דבכוב'כ אכן כאן מע"ש או זה או זה, למה לא חיל היחילול, גם מה שהקשינו דהרי לבני תרומה ומטרש ראשון בלא"ה צריך לסמוך אמרה, ומה לא יסמכ גםampus שמי' קושי' זו אין לה מקום אלא לדעת התוס'adam א"ב בלא"ה טבל הו, וא"כ מה לי אם הוא טבל מצד שלא נפרש רק תוי'ם או לו נפרש מאומה, אבל לדעת רשי' דהכל חל, והיין מתוקן, אלא דלמ"ד א"ב אפשר שישתנה תרומה ומע"ש מהם איסורים נפרדים, וכי בשביל שלא נוכל לתוך שלא ישתנה תרומה, לא נתכון שלא ישתה מע"ש שלא בקדשות מע"ש אתמהה, וקושי' התוס' מן התוספותה וכן מהא דamer, אי אתם מודים לי שמא יבקע בידי הפרשה, הרי טבל למפרע, מכש"כ למ"ד א"ב, דמה שאמרינו דאפשר שתה תרומה, דוקא בא לידי הפרשה, דליך ספק אחר אלא שמא שי לוגין אחרים היו מיעדים לפיה מחלוקת מטעם ואח"כ נשנה הדבר עי' בחירה, להא לא מעותד להפריש מאומה ואח"כ נשנה הדבר עי' בחירה, להא לא חיישין כלל, דברי הוא הי' אומר שיפריש, והפריש כמו שאמר, ומהיכי תיתני נאמר, דמ"מ עפ"י הידיעה הי' מעותד שלא להפריש, ולכנן אין חחש אחר אלא שמא שני לוגין אחרין היו מעותדיין להפריש ושתאנן עי' בחרותו החפשתי, אבל אם באמת לא בא לידי הפרשה עי' איזה סיבה שייה', הרי אין אומרים בטוח כן היהת הידיעה הקודמת וממילא דלא הי' מעותד להפריש כלל ואין כאן תרומה, והדברים עתיקין ותברתי קונטראס מיוחד לסוגי דברירה המפוזרת בכל הש"ס, ואיזה גרגון מקונטראס תמצא גם במסכתא או בפתחה או במקומו, ודוק' היטב.

ע"ב Tos' ד"ה אמר דעתם לי לר"י מוקצת מחמת מיאוס וכו', דחו"י בעלמא הוא דמוקצת מחמת איסור חמור ממווקצת מחמת מיאוס דהא لكمנו וכוי עכ"ל ולפערנ"ד נהאה לישב, דהא דקאמר, אימור דשטעות לי', קסמרק על הא דמסיק לבסוף, ודילמא שני אימור דחו"א דחו"א בידים, ור"ל דהכא במוקצת מחמת מיאוס, התרם, דחו"א דחו"א בידים, והיה סובר דמידי דמאייס מוקצת דחו"ב בידים עי' שהשתמש בתוכו, והיה סובר דמידי דמאייס מוקצת איש מדעתו לגמרי, משא"כ בשחתה כאן, אין דחו"י בידים, והמותר, אין, דתנו כל הנרות וכו', לא הבין כוונתו, עד שהסביר לו דודאי בשחתו בידים, כך לי מוקצת מחמת איסור או מחמת מיאוס, אבל כוונתי היהת משום דחו"א בידים גרע מוקצת, ע"ג דלית אבל מה דאמר لكمנו דר"מ אית ל' בשחות מוקצת, לא מצא העירוב מקום לחול עתה קודם השבת, אבל בכ"י לאחר שupy' הידיעה הי' החכם מעותד לבוא לזרחה, ועפ"י הידיעה או חל העירוב לזרחה, כי מה שאמורriba יבא החכם מעותד לבוא לזרחה, כי לויל זאת כוונתו אם כפי הידיעה העילונה מעותד לבוא לזרחה, כי לויל זאת לא מצא העירוב מקום לחול עתה קודם השבת, אבל בכ"י לאחר חבר החכם מעותד עצמו לילך למערב, ואיך ילק' המניה למערב כיון דכבר הי' חל עירובו לזרחה, וכן במקרה תוי'ם דילמא עפ"י הידיעה הי' מעותדים שני לוגין אחרים להיות נפרדים וחל עליהם שם תרומה, כי על המעותדים לפירוש אמר "שאני טוביד להפריש" אבל כשבא לשותות أولי בחר הוא בחרותו החפשית, לשותות אותו שני לוגין שהיו עתידיים להיות נפרדים מצד רק הידיעה, הרי נמצא דשותה התרומה.

בתוס' יומה נ"ה ובכמה מקומות עוד, שמתרמיים על פי זה, חדא, בא קביעות מקום איך מתחילה, ועוד דהרי בפי קתני בתוספתא, דמפריש אח"כ תשעה מע"ש, ואם לא הפריש הרי שתה טבים למפרע, כמו שאמר لكمנו בגמ' מודים לי שמא יבקע הנוד ומצא שותה טבים למפרע עי"ש בתוס'. ואני אוסף להகשות חדא, מה מהני לי' חילול זה כיוון דסק"ס לעניין תוי'ם עלי' לסמוך אמרה, שנית דהרי גם לחילול עניין ברייה אה"מ אין דאס' איק המש' מבורר ולא חל השם מע"ש עלי' איק מציב מתחלה.

אבל אגלה לך בזה סוד עמוק של עניין ברייה, ופלוגת רשי' ותוס' בפירוש דין ברייה, אבל רק בקיצור תמצית הדברים של קונטראס על סוג'י דבריה, והוא:

ধהנה בדבר שנטבר, אלא דחרוון ידיעה איכה עד שצריך להתנות, כמו במניח עירוב, אם בא חכם לזרחה, ה"י עירובו לזרחה, ואם למערב ה"י עירובו למערב, זה לא כ"ע חל, וכגד אמר لكمנו ר"י, וכבר בא חכם הרוי כבר מבריך הדבר אלא דחרוון ידיעה של המניה איכא כאן עד שצריך להתנות, וזה אינו מסיד חלות העירוב, אולם אם עדין חכם לא בא, ובידו לבוא בשבת בין לזרחה ובין למערב, והוא תולה חלות עירובו בביאת החכם לרוח זה או זה, בה נפלנו בפלוגתא גדולה של ברייה, דלמ"ד יש ברייה, סבר דגם בה לא איכא ידיעה הקודמת לאיזה רוח יבא החכם, ורק מתנו ביצה נ"ט ע"ב ד"ה הכא במ"ע בסה"ד וז"ל, "אמירין מר מדידי" קומלא, מים שעלו בצדיו הון המבוררין מן השמים לחלקו" עכ"ל הרי ביצה ל"ט ע"ב ד"ה הכא במ"ע בסה"ד וז"ל, והסביר ר' מרדכי פנין, שהוא מסודרים גלויים וידועים מז' ומקדם, רק נעלמים מתנו והוא הכל, כמו וכבר בא חכם,

ומעתה מה מшиб האי מ"ד דס"ל איזן ברייה, הלא מובן מאלי, שהוא צוח, הרי אתה מכחיש בבחירה, הלא יסוד כל יסודי הדת הוא שהאדם פשוט לעשות או למנוע מלעשות כפי רצונו של עתה בily מונע או מכך מלמעלה וא"כ החכם בידו ה' לבוא בשבת לאיזה רוח שיריצה עתה בשבת, ואיך תוכל לומר דהוה כדי שכך בראה בראה הפסי בצדיו הון המבוררין מן השמים לחלקו" עכ"ל ברייה, דריש'י لكمן בד"ה אוסרין כתוב וז"ל, "אלמא לר"י ליל ברייה, וחיש שמא תרומה שתה" עכ"ל וכל הרואה ישתומם, איך אפשר דשותה תרומה הלא הוא אמר מה שאני עתיד להפריש ה"י תרומה, ואיך יחיל על מה שלא הפריש, וכן קמתמה ק"י הגאון ר'ע"א ז"ל בהגחותיו למשניות, אבל לפי האמור האי מ"ד כ' דן, הלא אנו צרכין להאמין בידיעה ובחירה גס שניהם ע"פ' שהם שני הפסים בנושא אחד, וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בהל' תשובה, כי לא מחשובות מחשובותיהם ועכ"פ שניהם אמות יש ידיעה הקודמת שאינה מכרחת, لكن ש גם בחירה המבטלת את הידיעה, והיינו שupy' חק הידיעה הי' החכם מעותד לבוא לזרחה, ועפ"י הידיעה או חל העירוב לזרחה, כי מה שאמורriba יבא החכם מעותד לבוא לזרחה, כי לויל זאת כוונתו אם כפי הידיעה העילונה מעותד לבוא לזרחה, כי לויל זאת לא מצא העירוב מקום לחול עתה קודם השבת, אבל בכ"י לאחר חבר החכם מעותד עצמו לילך למערב, ואיך ילק' המניה למערב כיון דכבר הי' חל עירובו לזרחה, וכן במקרה תוי'ם דילמא עפ"י הידיעה הי' מעותדים שני לוגין אחרים להיות נפרדים וחל עליהם שם תרומה, כי על המעותדים לפירוש אמר "שאני טוביד להפריש" אבל כשבא לשותות أولי בחר הוא בחרותו החפשית, לשותות אותו שני לוגין שהיו עתידיים להיות נפרדים מצד רק הידיעה, הרי נמצא דשותה התרומה.

איכא לכתהלה חשש שמא אתה למייבוד באידך גיסא, והוא מצא במסים קושיתו, אבל צור וקנה מ"ט לכתהלה לא, אלא דרך הש"ס הוא במקומות דיש לפrox מפורש לא קסמרק אסברא להקשות ממנה, וכאן בברייתא מפורש דצור וקנה אפילו לכתהלה די נפרש בכל דיבובו, למה השמשת האי תנא מגיל יד, אלא דהמחרש"א ז"ל ליקמן משיג עליו וכו' ז"ל, "וגם תורצטו אינו מבורר שכטב דלרווחא דמלטה פריך מברייתא וכו', זה איינו, דהא כיון דאייצטריך למיתני בכל שוחטין ולאתוויי כל הנני בתלוש, ע"כ און הסברא פשוטה בהן, זומני דכל הנני דקANTI הכל שוחטין" עכ"ל, ולכאורה יש לתמורה על דבריו הלא ודאי אית בהוא רבותא, שלא נטעה לומר דבעינן כל דוקא, דנילוף ממאלכת דאברהם, וגם לענין חולין ליבעי כל, ואח"כ מצאתי שגム הרא יוסף ז"ל ליקמן י"ז ע"א כתוב כן, אבל אני רואה שהמחרש"א נשמר מהז, שהרי כתוב „ולאתוויי כל הנני בתלוש“, ור"ל למה לי צור קנה ואוכוכית, די שביל שלא בעי כל, בחדא סגי, אבל ודאי דאייכא בכל חדאי דגע"פ דלא בעינן כל ליה, ולפע"ד דמפני דיש רבותא בכל הנני דגע"פ אונן כל שוחט באמת מכל אלו, דרך לשוחט בסכין, ואם יש לפניו סכין ושוחט באחד מכל אלו, הי' מקום לחוש דלאיזה כונה שוחט בהני, כי ענין שחיטה הי' שוחט במוחבר כמו צפורה, ופלא ענייני שלא ראייתי מי שייתעורר על זה.

ע"ש גمرا' ל"ק כאן במחובר מעיקרא, וכאן בתלוש ולבסוף חבירו, הנה כתבנו לעיל דעתמא דמחובר הוא משום דיון דרך הלכה והבאה בכך, וכן משמעו ממה שתבו התוס' כאן, דמשום שמא ידרוס ודאי דיון חילוק בין חולש ולבסוף חברו למחובר מעיקרא, ובכל זאת אנו רואין, דח"ל עשו האי פסול מחובר לגזה"כ חק בלי טעם, ע"י שמחליך בין מחובר מעיקרא לתלוש ולבסוף חברו, אבל כן דרכן של חז"ל במקומות אין מספר, מפני טעם כמוס ש"ה" להם בזאת, והרי תראה בשחיטה עצמה כמה דיןאים אשר על ידים נעשה העניין חק יותר מחיק פרה אדומה, למשל שהי' פסולת בשחיטה וכיון את זאת, כי הטעם גליו לכל, למען לא יאריך לענות נפש הבעה"ח שלא לצורך, ואח"כ בא רבא ליקמן ל"ב ע"א ואמר, השוחט בסכין רעה אפילו כל היום כלו כשרה, וענין שחיטה עצמה הלא היא בסימנים, כדי שתצא נפשה ע"י שפיקת דם הנפש על הארץ, אשר בשביל זה קראת התורה האי מעשה, גבי היה וועפ' בלשון שפיקת דם שנ', כי יצוד וכו' ושפוך את דמו, ואת שחיטה לר' ישמעאל, וגם לר"ע עכ"פ נחרה בסימנים, עין ריש"י ליקמן כ"ח ע"א דה לטהרה מידי, ועין חינוך גבי מצות שחיטה, ולבסוף שגינו במתניתנו ליקמן ל"ג ע"א דהשוחט ולא יצא מכם דם כשרים עיין שם מה שכתבתי בזאת, והנה בלא יצא שום טיפת דם, הרי האי מעשה שחיטה מעשה קוף בعلמא, והmittah ע"כ מחלוקת סיבה אחרת נתהווה עין ברמבי"ס שם ובדברנו, ובכל זאת אמרו חז"ל דכשרה, ועשו ע"י זה מעשה השחיטה לך בלי טעם ולקולא ומהא יש תשובה נציגת מה שכתב קדוש זקנינו בעחתת"ס ז"ל בתשוי סי' רנ"ד ל"ז, דהא דלא דרישין תעמא דקרה גם לר"י עיי"ש, וזה נפרק מאלף מקומות ודי דרישין תעמא דקרה גם לר"י עיי"ש, וזה נפרק מאלף מקומות וחדר מהן כאן, דהרי איון לך טעם יותר מבורר משבחיטה שהיא אי שפיקת הדם, ובכ"מ לא משגיחין על הטעם, ומכלין בשוחט את המsocנת שלא יצא ממנה אפילו טפה אחת שכרה אם פשטה דהה או רגלה, ולא עוד אלא דגס ר"ש דדורש תעמא דקרה איון חולק על זה שהרי ר"ש איררי שם במשנה ואומר הוכשרה בשחיטה, והדברים עתיקין, וידועים לידעני בינה, ודוו"ק.

ד"ט ע"א גمرا', אמר מר השוחט במוכני כשרה, והוא תניא

לחולה בשבת אסור לבריא גירה שמא ירביה בשביבו, ע"כ, מקשין העולם לפי דעת הראשונים, דריבוי בשיעורא הוה איסור תורה, וכמו שמכוח מגמי מוחות ס"ד ע"א דבאי רבא, חוליה שאמדוהו לשתי גרוגרת, ויש שתי גרוגרת בשתי עוקצין, ושלש בעוקץ אחד, הי' מנינו מיתין וכו' עיי"ש, א"כ כאן בשוחט נמי ניחוש שישוחט עופ' גдол עע"פ שסגי לחולה בקטן - קושי' זו אין לה התחלה, קרוב קושיות העולם, דהני מקשין לא חשו לIALIZED הום, דאסיר ריבוי בשיעורא לא שיק' אלא במקומות דיש חלק המלאכה לשתיים ושלש, וכמו בתלישת גרוגרת, דהוה מצי לתלשן בשלש תלישות, עע"פ שתלשן בב"א, הוה ריבוי בשיעורא כמלאה בפ"ע, אבל בשחיטה שא"א לחلك המלאכה של נטילת נשמה לחלקים, מה לי שוחט עופ' קטו או שור גдол, וזה פשיטה כביעה בכוחתא, ודוו"ק.

משנה שם השוחט במגל יד וכו' ובכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה והשנים והצפורה מפני שהן חונקין - וכ' רשי' ז"ל דמפני שהן חונקין אשרא קאי ולא על צפורה, דעתמא דצפורה מפרש בגמי מושום מחובר עכ"ל, ויש לראות למה באמת כולן התנא יחד ובחדר טעמא, וכן בחמשה הלכ' שחיטה, ומה לאמנה ששה דהינו שוחט במחובר כמו צפורה, ופלא ענייני שלא ראייתי מי שייתעורר על זה.

ואין לומר דפסול מחובר איינו מהלכה, אלא נלמד מקרה דזוקח את המאכלת, עיין בהגחות ר"ץ חיות ז"ל שהעיר בזה מגמי יומא כח ע"א דאמרו שם ואנן מאברהנס נקים ונגמור וכן כתוב הערוז דיון למדין מאברהנס שלא נצטווה, וכן הוא בירושלמי דיון למדין מוקודם מ"ת, אלא דזאת הי' מקום לישב, דלאו ממה שעשה אברהנס לפינן, אלא מייתורא דקרה ממש"כ התוס' ליקמן ד"ה מני לשחיטה, אבל א"כ מה השיב ר"ח זריזוה דאברהנס קמ"ל, ועין בהגחות מהרש"ש, שתמה למה לא פסלין במילה מהלכה מדכתיב ותקח צפורה צור עיי"ש.

ולכן נראה לפע"ד דקרה דאברהנס המובה בגמי אפסול מחובר איינו אלא דרך אסמכתא ועיקר פסול דמחובר לפינן כמו אפסול מדרשה ועיקור, מושחת ומשיך כדאמר ליקמן בפ"ב דף ל' ע"ב - דהנה לקמן דף כ' ע"א א"ר כהנא מצות מליקה קוצת ויורד, וזה היא מצותה ואם מוליך ומביא נמי כשר, איכא שם פלוגתא והאדבעינן במליקה קוצת ויורד לחך מ"ד לעכב, ולחד מצוחה, לא איתפרש מון"ל, כי רק הא דהוא בעצמו של כהן ולא בכלאי איתפרש, דבכליל לא אקרי מליקה, וכמש"כ רשי' ליקמן כ' ע"א ד"ה שנ וצפורה דבתלוש אפילו מליקה פסולה לא מקרי, וע"כ לומר דכיון דידייען דבעינן במליקה מחוחר, ממילא שמעין דהוא דרך דרשה קוצת ויורד, מפני שאין דרך במחוחר להוליך ולהביא, אלא דלמי"ד דלא מעכבר ומוליך ומביא נמי כשר, או דטפי עדיף, ס"ל דכל כמה דלא ממוצע קרא בהדי' כדקממעט צואר וסכין, כי עביד מליקה בשחיטה ר"ל דרך משיכה טפי עדיף, עע"ג דמסתמא מחוחר בקיציצה ומיטה נאמר גם להיפך, דבשחיטה דבעינן דרך משיכה בהלהה והבאה, ממילא בעין תלוש כי רק בתלוש יכול להוליך ולהביא, וקרא דאברהנס דרך אסמכתא קמייתי וכיון דעיקר פסול מחוחר מפסול דרשה קשותה דבשחיטה לפסול בפ"ע, לנפלע"ד נכון בס"ד, ועין עוד לקמן, ועדיין צ"ע ודוו"ק.

גמר' השוחט דיבוב אין לכתהלה לא וכו', ורמיינהו בכל שוחטין וכו', וכטב המחרש"ל בדף הסמוך דלרווחא דמלטה מביא האי ברייתא, דהא בלא"ה הוה מצי להקשות, דמהיכי תיתי צור וקנה לכתהלה לא, והدين טמו דהרי המקשין מתחיל כן בשלמא מגל יד,

דharma'ם לשיטתו" דס"ל דשחיטה נカリ אין פסול אלא מקרה זורא לך ואכלת מזבחו, لكن כל שישRAL נשתחף בזביחה זו, שוב לא קריין כי "זבחות" אבל התוס' ואשר פסקין נמי דסבירו, דפסול נカリ מזבחת קatta, מミלא גם שותפות נカリ פסול דהרי לא קריין כי "זבחות" זה ברור שימוש בצהרים - ומミלא נאמר דהחותסתפה דמכתשת נמי שותפות נカリ וכדעת הרמב"ם, ע"כ נמי בהא דרשה זורא לך ואכלת מזבחו כרמב"ם ס"ל, ומה שהביאה החותסתפה קרא דזבחת על פסול נカリ וקורן ונחתה מלאיה, הא נカリ כדי נסבה דנカリ לא מצין למעט מזבחת אלא מזבחו ואשר ביארתי זאת במקומו, ודוק"ק היבט.

ע"ש גמר', א"ל וי"ז דכתוב אופתא קאמר פרשי"ז, על הבקעת כולה מנותחה לפרק מפני שני הבקעת, ונראה דר"ל בהאי משל,DDRSHA ז דומה לו"ז הכתובת על אופתא, מפני שהדרשה מורה בעין כל, ולחולין עכ"פ תלוש בעין, וזה דומה לו"ז הכתובת על אופתא הנחלה, שהפסידה צורתה כן הדרש זהה, ע"י הא חילוק בין קדשים לחולין הפסיד טumo וכאש באמת התוס' מתגים ליישב האי דרשה על כנה, ודוק"ק.

ע"ש גמר', אמר רבא פשיטה לי תלוש ולבסוף חבו לעניין ע"ז הוה תלוש וכו', לעניין הקשר זרים תנאי היא וכו', בעי רבא לעניין שיחיטה Mai - ויש להעיר למה לא נילוף מחדא על איןיך ולומר דעתא דע"ז דקאמר תלוש ולבסוף חבו דינו בחלוש, בכ"מ ס"ל כו, והני תנאי בהקשר זרים דפליגו, בכ"מ פליגו, אבל כד נדי'ק ניחא דהיא תלוש ולבסוף חבו אין לא בכל מחובר, ולא בכל חלוש כובון, ולכו במקומות דהקרה מצרך בפריש מחבר ממילא נתמעט תלוש ולבסוף חיבו, ובמקומות דאי'ק קרא בפריש דבעין תלוש נמי ממעט תלוש ולבסוף חיבו, ובמקומות דלא נתרבר הדרשה, ואיקא למימר הци או הци, אי'ק פלוגתא, ולכו בע"ז על ההרים בכ"ל" ריבוי הכל "יכלי" ממעט הכל, لكن אמרין דבעין תלוש כתיב ולא ההרים, הרי מפורש אומר דמחובר לא, וא"כ תלוש ולבסוף חיבו, ומניין למעט, דהרי אין מ לחבר ממש, אבל בהקשר זרים ממעטין מ לחבר כתובים וכמ"כ רשי"ז לשם ת"כ, וא"כ יתנו מהיר הци או הци, אי'ק פלוגתא, ולכו מבורר בדרשה עצמה, אי'תלוש רחמנא, או שכל שאינו מBORR ברכיה שלש, ולכו פליגו בתלוש ולבסוף חיבו תנאי, וכן רבא מסתפק ושותאל על שיחיטה, דהקרה דבעי כל בקדשים כתיב, אלא מודלא כתיב את העולה אמרין דגס בחולין עכ"פ תלוש ולא מחובר בעין כמש"כ התוס' וא"כ מצי מסתפק על מה קפיד רחמנא בחולין, אי על תלוש זורא, או שלא יהי מחובר, כי זה תלויל הדין של תלוש ולבסוף חיבו, ובזה נפרק קצת מה שכי התוס', דוקא דרש דבעין תלוש לחולין דז' ודאי הוה תלוש ולבסוף חיבו פסול דהרי ויקח כתיב, דבר היניך מיד ליד וממוקם למקומות, אלא דבלאי"ה כאן מן התימיא הוא דחקלו חז"ל בין מחוחר לתלוш ולבסוף חיבו נגד הסברא הפשטה, דעתם הפסול הוא מושום דקרווב לעשות דרשה ועיקור, אשר באזה אין להקל בין הנושאים וכמ"כ לעיל ודוק"ק.

ע"ב תוס' ז"ה תלוש ולבסוף חבו לעניין שיחיטה, תימא Mai קמבעי לי וכו' עיין במהרש"ל שסתמה על התוס' דמאי קשי' להו, דהה רבא בתלוש ולבסוף חיבו דמובלט לי הוא דקמבעי, אבל מתני' מצין לאוקמי בדלא מבטל לי, וכן הוא בראי"ש ורשב"א עתcad'ק, ואני רואה שרשי" נמי מפרש כי, שכ' ז"ל: "ומהאי דלעיל לא משמעו לי לרABA, כدمפרש ואיזיל" עכ"ל ור"ל כدمפרש ואיזיל, דשאני סכך דלא מבטל לי, ומミלא ה"ה מחני" דמכתשר בגור וקונה מירוי בדלא מבטל, אלא דהחותס' לא ניחא בהא, מושום

שחיתתו פסולה, לך בא ברנא דפחרא הא ברנא דמייא - ופרשי" סRNA דמייא שחיתתו פסולה, שהמים מגלgin אותו ואין שחיתה זו מכח אדם, ותנן לקמן נפלת סכך ושותח שחיתתו פסולה, דכתיב ואצתת ואכלת וכו' עכ"ל - וזה רבות בשנים נתקשה לי, לפי מה פסקין כר"י דASHO מושום חציו וכתבו התוס' סנהדרין ע"ז ע"א ד"ה סוף חמה לבוא, דלר"י אין חילוק בין מקרב האש אצל הדבר או הדבר אצל האש, דהלך מעשי מקרו ולא גרמא, א"כ גם כאן אם הוא מקרב הב"ח אצל האי RNA א"ו"ח רנ"ב סק"ב כה אדם אלא מאליה שחתה, ומ"כ המג"א א"ו"ח רנ"ב סק"ב דנוון חיטין לתוך רחיהם של מים בשבת דפטור מושום דאי'ו אלא גרמא, כבר דחאו האחרונים מהאי טעמא שכטבנו, ובגהות ק"ז החת"ס ז"ל שם מחלוקת, בין מלאכת אפי' ובישול דג'ך רק מקרב הדבר אצל האש, וחיב' מושום דכו היה במקדש, ובין תיקינה שהיה במקדש שחיקת סמוננים בידים ממש, לכן פטור, ואני לא ידעתי איך הוועיל באז לישב דעת המג"א, דמה יענה על הא דתניא בביבה כ"ב ע"א, דמוסיף שמן בבר חיב' מושום מבער, ומלאת הבערה במשכן ואדי לא הייתה ע"י תוספת שמן, ואחר זמן כשיצא ש"ז מהר"ם שיק לאור עולם מצאתי שהגאון ז"ל בא"ח סי' קי"ד ישב נמי על מדוכה זו, ולא מצא מענה אחרת רק לחיש, דהאי שיחיטה פסולה דקאמר הכא פסול דרבנן הוה שגוזרו אטו סוף מים לבוא, עיי"ש.

ואני תמה על הגאון ז"ל כי איך מלאו לבו לומר על איסור תורה, שהוא איסור דרבנן מכח קשי', ואפי'ו היא עצמה נגד פשוטות דברי הגמי' ונגד פרשי"י, וכל הפסיקים לא האצירו כלל שرك מצד גזרה נגעה בה, נתתי אלibi לחקור ולדרוש בטעמא דהא מלטא, עד שהAIR ד' את עני למצוא דברי חוץ, להסיר חומר הקושי' בסברא קלה אבל מוכרתות מכח השכל הישר, והוא דודאי דכל המקרב דבר אל האש לא נחשב המעשה כולה לו לבדוק בלא שותפות, דמי יכול להכחיש, דכך האש דלא אתה מחמתוי', נשתחן עם האדם במעשה זה, והמעשה נעשה בין שניהם, אלא דלגבוי מזיק או רוצח, לאחר דבעל האש כבר אלה חציו ונשאר האש בעלי בעלים, והאדם המשתתק עם האש שאין בו רצון, והוא בר דעת ובו רצון, מחייבין אותו גם על חלק שותפו שהוא האש, יותר מזה כתבו התוס' ב"ק ד"ז וע"א ד"ה לאתווי, דאם נשתחן שור ובור ואדם בנזק,adam האדם בכוונה הוא חייב בכל הנזק, ובועל השור והבור פטורין, דאחריות המעשה מוטל הכל על האדם בר דעת, עיי"ש, וכל זאת לעניין חיוב נזקון וכן לעניין חיוב מלאכת שבת דMbpsל ואופה חייב גם על חלק שותפו האש, שהי' מוקן מע"ש, לפי שהוא בר דעת, אבל לעניין קיום מצוה במקומות שמוטל עליו לעשותה דבר מה, והוא נשתחן עם אש או מים לעשות הדבר בשותפות, הרי לא קיים המצווה כתיקונה, כיון דכולה מכח אדם בעין ולא חייה, ולכו בשיחיטה דכתיב וובהת אשר מני' לפינן דבעין כה אדם, אם כה אחר כמו מים מעורבב בו, הרי לא קריין כי ז' וובהת.

ובסבירא זו נחה דעת, כי היא אמתית וקללה לעניין, אבל ראייתי עומד נגדה פסק הש"ז סי' ב' סק"ל, שחולק על המחבר שפסק בכרש ופסול שוחתו בשותפות, והוא ז"ל מכשירו בפשיטות, וככתב שכן דעת הרמב"ם מדהביה דין דב' אוחזון בסכך וכו' בפ"ב ולא המתין להביאו בפ"ד בין שאר פסולי שיחיטה עכ"כ דזוקא בשוחט לע"ז פסול מצד מחשבת עכו"ם, אבל מצד פסל שיחיטה נカリ ליכא, כיון דישראל משותח עמו, וכן מבואר בתוספתא, עכ"ד'ק עיי"ש בש"ז היבט - אבל באמת הש"ז במקצת טעה בדיין זה, ואשר כבר כתבתי זאת למעלה בסוגי דהשותח בשבת,

הרא"ש, ומה לו לחזור על העבר מכבר, כיון דלאו אקראי קסמן, ופרשי"ז זיל' לי" דראי' שהביא הרא"ש מגמ' יומהDKשאלה שם בצד הלבישן פריך מא דהוה הוה, אינה מוכחת דהכא ר' ירמי' קבעי לי' וורי' באמת דרכו לי' למבעי לחודוי בעלמא דבר שאין במציאות כלל, וכן ב"ב כ"ג ע"ב דקבי רגלה אחת בתוך חמשים ורגלה השנית חוץ לחמשים Mai, ועל דבר זה אפקחו מב' מדרשה.

ולפרש גוף האיבען שהוא מוקשה מעד צרך אני להאריך קצת, דהנה לא קמבעי על כל איסורי תורה כמו נבלה וטרפה שהיה להם בשעת מת' מה דינם לאחר מ"ת, ע"כ פשיטה לי' דאסורים דמה לי מה שנtabלה ונטרפה מחודש או שנמצאו קודם מנבלה וטרפה של תmol שלשות, וא"כ מ"ש הני דלא קמבעי לי', ומ"ש האי איברי בשער נחירה דקמבעי לי', אבל דעת כי כבר הודעת לך בעיקר א' שבפטיחה, דלרא"ע דבר נחירה אשטרתי להו במדבר, גם אחר שנצטו על האזביחה בכונستان לארץ לא הי' בשער נחירה אسور בלאו דנבלה אלא באיסור עשה דזובחת, אם לא דאתא לאו דלי'ת כל נבלה שנאמר להם ג'כ' אז והוא ATA על הנחירה ופסולי שחיטה, והיא נבלה חדשה שנתהוו עי' העשה דזובחת, שאמורה תורה כל שלא קיימת בה מצות זבחת הר' דין נבלה, ובזה נבון נמי' תמורה ביומה ל'ו ע"ב, דפלו' ר"ע ורואה'ג' אי' עולה מכפרת אלאו דלקט שכחה ופאה, ואמר שם ר' ירמי' דפליגו בלאו דנבלה דר"ע סבר דלאו מעלה הוא ורואה'ג' סבר דלאו לאו מעלה הוא וכמו כן בלקט שכחה ופאה, ופרשי"ז זיל' לאו לאו מעלי', משום דכתיב אחריו לגרת התננה וכו' דהוה עשה, ואע"ג דין זה כאשר ניתוק דכאן א"א לקיים העשה אלא קודם עבירת הלאו, מ"מ כיון דכתיב העשה אחר הלאו, שוב אין לكون ליריה'ג', וכן בלקט שכחה ופאה נמי' ה'י הוה, דכתיב אחר לא תלקט, לעני ולגר תעוזב אותו, עכט"ד רשי' זיל', והתוס' שם הקשו עליו למה לא נקט לאו דטרפה דכתיב קודם לנבלה דאי'נא נמי' עשה אחריו, לכלב תשליקו אותו, ועוד הקשו דלמה לי' כל להביא לאו דנבלה כיון דמצוי אמר בלקט שכחה ופאה גופה, דלאו לאו מעלי' ה'וא דהא ה'ינו ה'ך, והתוס' שם הקשו עוד קושי' עצומה, דהא אין שום סברא שלא ללקות על אכילת נבלה משום האי עשה שקדמה, וכמ"ש בגמ' מכות ט"ז ע"א, וכי מושם דבר גם עשה עדיף לפטור מליקות, עי'יש מה שנדחקו זהה.

ואני אומר ע"פ שאיני כדאי, כי מעולם לא עלה ע"ד ר' ירמי' לעשות מנבלה לאו הניתק לעשה, כי גם הלשון "לאו מעלי'" ולאו מעלי'א" צוחו וי' על פירוש זה, אבל כוונת ר'וי' ה'וא דנבלה ה'ינו נחירה או נתנבלת בשחתה, דעל זה נאמר האי לאו אליבא דר"ע, לאו מעלה הוא לדעת ורואה'ג' מפני שנצומה מן העשה דזובחת, ולא ה'י חמור למלוקות לשאר לאו דעלמא, כי לולי העשה דזובחת שנתחשה להם, לא היתה זאת בכלל נבלה, כמו במדבר דנאסר להם הנבלה והטרפה ומ"מ בשער נחירה הותר להם, וא"כ לא ה'י הלאו חמור מן העשה שהיא סיבתו, ומדמה האי לאו דלא תלקט נמי' לאו דנבלה, כי הלאו דלא תלקט נצומה מן העשה של לעני ולגר תעוזב אותו, דלולו דציוויתה התורה להנחים לעני'ים לא איכפת לנו אם מלקט או מנייח וכן גם האי לאו יה' חמור מן העשה ללקות עליו, וכען סברא זו מצין ג'כ' בתוס' קידושין ל"ח ע"א ד"ה וזה ה'ה לערלה בשתיים שכטבו זיל': "וטבל ע"ג דאיינו בשאלת מ"מ כיון דאיסרו אינו אלא מחמת תרומה ומעשר, לא חמירי מינ'יהו" עכ"ל, אבל ר"ע סובר דעת'ג' דنمצא הלאו דהא נבלה מעשה דזובחת אבל סכ"ס הר' עבר אמי'רא דר'חמנא דאמרה לא תאכל כל נבלה, והוא הפירוש האמתי שם, ע"ג שרש'י' ותוס' לא נתנו' לזה, מקום הניתנו' לי.

דנראה להם דוחק גדול לאוקמי צור וקנה דמתני' בدلא מבטל فهو, דשאני סכין דמסתמא לא מבטל לי, ועוד دائ' בدلא מבטל לי', מה שיק' צור וקנה הכא, דה'ה בסכין דינה הכא דלא ישנות לכתהלה בחבורה לכתול, ולכן הוצרכו לתרץ דרבא באמת מוקי מותני' קר'ח, דלית לי' פסול מחומר מה"ת, וחיש' ר'ק משום חשש דרשה ומדרבען, ולכן אשמעין בצור וקנה, אפילו מחומר מעיקרה כשר בדייעבד משום דליך פסול מחומר כלל, וביריתא דמצדין קתני' מהומר אפי'ו לכתהלה, בעופא דכליל, או קר'י דלצדין קתני' ולפ'ז תלו' ולבסוף חיבורו דמבטל לי' לרבי עדיין לא אפשר אי מיפסל בדייעבד כמחומר מעיקרה, או לא ודוד'ק.

ע"ש גמר' שוחtiny, מאן תנא רביה, ר' ישמעאל ה'יא, דתני' וכו', הנה פלוגתא דרי'ש ור"ע הוא יסוד ושורש של כל המסכת' הללו, כאשר תורה כי חחות השני נשך פלוגתא זו בכמה וכמה עניינים, ובפירוש פלוגתתם איכא פלוגתא נפלהה, רשי' ותוס' והרמב'ג', וכל אחד מהני פירושים צרך ביאור רחב, וקבעת לי'ה בפתחה עיקר הראשונים, הנקרא "השחיטה והנחרה" ושם ביארתי בארכוה הסוגי' כולה, עם הני שלש שיטות של הני שלשה הרועים, וכן לא רציתי לכפול כאן הדברים, וכל הרוצה לעמוד על עומק הסוגי' הלאו לימוד בעיון האי עיקר ויאירו עניין - ולא אחיזר כאן רק על קצת דברים קטנים שלא באו שם לדי' ביאור, ותל'ם.

ע"ש גמר' מתყף לה ר'וי' וכו' ועוד מעיקרה מ"ט איתסר משום דמרקבי למשכן ולביסוף מ"ט אישתר, משום דמרקבי ממשכן וכש'כ' השטא דאיירחקו להו מפי, ויש לראות, ורבה מה קסביר, והגמ' לא חש לתרצוי, אבל מסתמא גברא רבה ממותו לא יאמר מלטה בלא טעמא - ולפ'ז דטעמא דרביה, דסבור הא דנאסר להם בשער תאזה במדבר לרי'ש הוא משום דעדין לא קיימו מצוות התלויין בארץ ואפי'ו ממצוות שאין תלויין, הרבה מהן לא קיימו במדבר, עי'ון רמב'ז עה'ת ריש' דברים, וכן לא היו ראיין להמית בע"ח למלאות תאזה אלא בשחרירבו קרבן, אבל שנכנסו לארץ, ונעשה שומרין המצוות בארץ, והותר להם הבשר, אפי'ו להשביע תאונות נפשם בלא הקרןעה עי'ון מש'כ' בריש' מיכלtiny בעניין זה, וכן ה'ו'א כשללו ונוטבלו מן המצוות התלויין בארץ, וגם אותן המצוות הנהוגין בחויל' ובגלוות, רפואיים בידם, וגם כי עיקר המצוות מה'ה בארץ כמש'כ' הרמב'ז זיל' עה'ת בכמה מקומות, ייחזו לאיסורן הראשון קמ'יל, ומ'מ לא קיבל ר' יוסף טעם זה, לפי מה דמסיק לקמן, דגם לר'יש' הותר להם במדבר מה דלא חי' להקרבה, מקרה דנאסר יاقل את הצבי ואת האיל, הר' דין אין הטעם נ"ל. ועי'ון בח' ק"ז בעה'ת"ס זיל' מה שכטב עיין זה ודוד'ק.

ד"ג ע"ז ע"א גמר' בשלמא ל"ע דamar בשער תאזה לא איתסר כלל וכו' ויל'ד' למה בכל הני בשלמא לרי'ש דלעיל, לא קמחדר סברתו של רשי'ש, אלא קסמן על המבואר לעיל בבמא'י קמפלגי, וכן בא'ה בא'ה בשלמא לרי'ע חז'ר לשנות טumo דבשר תאזה לא איתסר כלל, אבל ניחא, דלעיל מיד כשלליק מבמא'י קמפלגי לא ה'י מן היצור' לחזר על סברת רשי'ש וכיון שההתחלין כן לא שינוי לשונו גם בכל הני בשלמא שאח'כ', אבל כשההתחלין להקשوت על ר'ע שכבר נתרחק הרבה מביאור טumo, חז'ר לשנות טumo דבשר תאזה לא איתסר כלל, והוא פשוט.

ע"ש גמר' בעי ר'וי' איברי בשער נחירה שהכניסו עמהם לארץ מהו, הנה רשי' זיל' פירושDDRוש וקבל שכר ה'וא, אבל הרא"ש זיל' הקשה, דלא מצינו כן אלא למסבר קראי, אבל קבוע בעיא בגמ' לא צריך לא אשכחן, וכן כתוב דנפ'ם לעניין מודר הנהה עי'יש ועד' בנו'ת חי'ז ס'ה בביור דברי הרא"ש, ובאמת קשה מאד לישב דבריו, דלמה לא בעי ר'וי' על מודר הנהה ובמציאות

איך גдолי הרמב"ם ואחרונים נסתמכו בסבוך השגיאות בהבנת פסקי הרמב"ם בענין זה, עד שנתרבו להם הקשיות למליה ראש, וצטרכו לכטנוס בדוחק אחר דוחק, אבל גם זאת אמרת כי סוג' הש"ס הללו שהיא אחת מהסוגיות הייתר סתוםות, ומולבשת בנוסתרות הפsti, גורמת להם שלא ירצו לסוף דעת רבינו הגדל הרמב"ם, אשר כל רז לא אונס לי' וידע מה בחשוכה ונורה עמי' שר'.

הנה הרואה את הסוג' הללו בעין בקורס עמוד ומשתומים, ממנהו תנן בכל שוחטין חז' מגל קצר והמגירה וכו' מפני שהן חונקי, והרמב"ם פסק האידי דין באיה לישנא, ובאי זה דבר שוחטין, בין בסכין של מחותכות, בין בצור או בוכיכות או בקרמית של קנה הרגם, וכיוצא בהן מדברים החותכנים, והוא שיח' פיה חד ולא יה' בה פגס וכו' עכ'ל, והוא דין דהאי מתני' אלא דתמותת מה דקתי נ' במשנה, חז' מגל קצר והמגירה וכו' כתוב הרמב"ם, והוא שיח' פיה חד ולא יה' בה פגס, וזאת על כרחני רק עי' בדיקת סcin' בהבנת הלב וביחסוב הדעת נוכל לידע כי בסוף ההלכה כתוב, אבל אם כי' כמו תלם בחודו של דבר שוחטין בו ואפיו' ה' הילם ההוא קטון ביוטר, שחייב פסולה' עכ'ל הרי דלא התנה שום תנאי בהאי תלם וככתב אפיו' קטון ביוטר דהינו שرك נרגש בלבד, עע'פ' שאינה אוגרת שום דבר שחייב פסולה, ואיזה מරחק רב אי'ך מן המשנה דקתי נ' מגל קצר והמגירה ובין הרמב"ם של' והוא שלא יה' בו פגס ואפיו' קטון ביוטר, דלפי דין זה עי' ציריך בדיקת הסcin', בדיקה מעולה ביישוב הדעת והבנת הלב, והשוחט בסTEM סcin' או דבר אחר בלי בדיקה הרי זה נבלה, וא"כ הרי מה דאמר במשנה בכל שוחטין הינו עי' בדיקת מגימה כל דחו, וכאשר מפרשין המשנה דהכל שוחטין אליבא דר"א אפיו' במומר או'ע' אבל בבדיקה סcin', כן צרכין לפרש גם ההאי בכל שוחטין רק עי' בדיקה מכל פגס כ"ד, ואין שיד' אח'כ' לומר חז' מגל קצר והמגירה מפני שהן חונקי, ומ' מון בני הדעת לא יודה, כי האי תנא, דתנא האי מי' משנה לא עלה על דעתו לפסול השחיטה בסTEM סcin' בלא בדיקה, ואפיו' לכתחה, ואיך נבין את זאת.

אבל כבר ידעת דכל המסת' נשית אליבא דר"ע קודם חז'ה, ולא מיקרי נסלה בשחיטה אלא בשכל השחיטה בפיסול נשחתה, ואפיו' סימן אחד בפיסול, נתהר מיד נבלה עי' סימן השני, ופיסול במקצת הסימן לפי שנברא אפיו' באכילה שרי' עכ'פ' מה'ת, לא מביע בסTEM שחיטות דשותת את הקנה תחליה, דלא מצי מיטרף במקצת ושת בפיסול, אלא איפיו' אםaira דמקצת הוושט נשחת בדרשה או בעיקר דסcin' פגימה קודם שחיטת הקנה, ג'כ' אין מעשה טרופות אליבא דר"ע שקודם חז'ה, דהרי כל מעשה טרופות בסימנים אם גמרן עד שמת הבע'ח הרי זו נחרה כי הנחירה בסימנים היה, וא"כ אין כאן טרפה אלא נבלה, וכאשר ביאנו זאת בארכוה لكمן ל"ב בסוג' דשם, ולאו נבלה שנאמר על הנחירה, הוא אם לא נתקיים בה מצות שחיטה אבל הא, הלא נשחתה כראוי' ואיך אפשר להיות נבלה ושוחטה, והבן את זאת כי הוא אמרת לאמתנו, וא"כ השוחט נסתם סcin' לר"ע קודם חז'ה, עע'פ' שמסתמא יש בה פגס אחת או כמה פגימות מ'ם רוב הסcin' לא נפגס, וא"כ רוב הסימנים נשחתים, ושחיטה מעליה הוה, וטרופות לא הוה אלא או שנתקבב את הוושט וסילק את ידו, כיו' דלא נחרה מקרין מילא טרפה הוה, אבל כאן שומר את הסימנים, הלא נחרה לאו טרפה הוה, ואיך יגרע מושם ששחתה, ונחרה לא הוה, דשחיטה כשרה לא מצי' להצרכ' עם האי מיעוטא בפיסול להקרה נמי' כוון זה, דשליש של שחיטה לא מצטרף עם שלישי של הגמא

ומעתה הא' ר' ירמי' דהתרם, קמבעי לי' הכא אליבא דר"ע ניהו דמחיב מלוקות אלו דבשר נחרה כנ"ל, מ"מ באברי בשר נחרה שהיכנסו לא'י, אולי לא חל הלאו כלל דכיו' נצמ'ה מן העשה דוחבתה דהוא מצוה אגרה, וכל שלא ה' במציאות להשחתה הרי אין בו עשה זו, וא"כ על האברים שהיכנסו לא מציין למירר דאיכא עלייהם עשה דאיתנה זובה, כיו' דאברים לאו בני שחיטה נינהו, והעשה נתחדשה עתה שכבר היו אברים וא"כ אולי גם הלאו לא נאמר עליהם, או נאמר כיו' דין נבלה יש לו, כמו כן הני, וה"ה דהודה מצי למיבעי בהמה שיש לה עיקור סימנים, לדעת הבה'ג שאינה טרפה אלא שאין שחיטה מועלת בה, שהיכנסה לא'י מהו, דהרי עליה לא נארמה העשה דוחבתה, אם קאי עליה בלאו נבלה אם נחרה, אבל עתה בהמה בסימנים עקרים, כיו' דה' עליה עשה דוחבתה קודם שנעקרו סימני', או עכ'פ' בمعنى אמה אגב אמה, ודאי אית' בה איסור נבלה בנחרה, ואולי גם איסור עשה דאיתנה זובה, א"ג דעהשה אגרה קאי, מ'ם כיו' קודם העיקור היה עלה איסור עשה דאיתנה זובה, שוב לא פקע הא' איסור ממנה ודז'ק היטב.

ע' ב' גמר' ת"ר סcin' שיש בה פגימות הרבה תזוזן מגירה שאין בה אלא פגימה אחת, אוגרת פסולה, מסוכסכת כשרה וכו', הנה בעין פגימות הסcin' חברתי והוציאתי לאור קוונטרס מיוחד בשם "הלכה למעשה" והתמצית ממנה אספתי בפתחה עיקר ו' בדיקת הסcin' לשחיטה" עי"ש היטב כי אכן אקר בדבירים.

הרא' ש' זל' הביא לשון הרמב"ם ז'ל ש' סcin' שתבדוק בהלכה ולא תריגש שיש בה פגס, וכשתחזרו ותבדוק אותה בהבא, תרניש שיש בה פגס וכו', ותמה לעלי' הרא' ש' במסוכסכת כיו' שזקפה היא מצד אחד, אך לא יריגש באכבעו כשהוא יורד לתוכה, והمعدני יוט' המליך بعد הרמב"ם דס'ל קר'ף ז'ל כר'ף ז'ל תרגיש" פגימה הקורעת עי"ש.

והנה אמרת הדבר דגם הרמב"ם קר'ף לא הזכיר הא דמוקי בגמ' מסוכסכת, כוון דקיים ארישא דסcin'א, אבל ללימוד משה דסובור קר'ף וביעין דוקא פגימה הקורעת, ולא מיפסל בפגיעה הנרגשת, הוא דבר בטל, שהרי הרמב"ם ברור מללו דמדובר בבדיקה סcin' כדי'א אטופרא, וכאמר שיריגש בהלכה ולא בהבא, ואי'ך נעmis בדבורי שפגיעה הקורעת קאמו, אלא דלעומת זאת גם על הרא' ש' יש לתמורה טובא, דאיך מצא בرمבי' רמז רמי'א דמסוכסכת הנשנית בברייתא קמיiri, דהרי הרמב"ם לא הביא כלל, לא דיני דברייתא המחלוקת בין פגימות הרבה לאחת, ולא חילוק שבין אוגרת למסוכסכת ני לא הזכיר כלל ההני לשונות אוגרת ומסוכסכת אלא מריגש ולא מריגש, גם לא, הא דמוקי בקיימי' ארישא דסcin'א, גם לא הביא להלכה דברי' ב"ה במשנה שא'ז' דחשוחט מגל קצר דב'יה מכך'ין לעניין טומאת נבלות, שה' לו להביא בהלכ' אב'ה' הט עכ'פ', והלח'מ' הריגש בכל זה, וכוכנס בדוחק שאין למעלה הימנו כתוב דהרבנן' ס'ל קר'ף דלקמן ש' ס'ל קר'ף דוד'ג' דדחי הא' דיקא נמי', מיהא דר'י איתא דגמURA גמיר לי' מרבי', דרך לעניין טומאה פלי'ו, אלא ס'ל דב'ה' מכך'ין מגל קצר גם לאכילה, ולא גזירין הלכה אותו בהבא, וכן גם במסוכסכת הרבה כשר כב'ה', ודלא כי הא' ברייתא דאת' עכ' כב'ש עי"ש,ומי' שמע' זאת לדחות ברייתא ושקל וטר' שבגמ' לומר דאת' כב'ש, גם לדחות מירא דר' יוחנן מרא דכלוא תלמודא דאמר דלא התירו ב"ה אלא לטהר מידי נבלה, ולהקל נגדו וכל זאת בהעbara בעלמא, כי בפירוש לא כתוב הרמב"ם דאין חילוק בפגיעה הרבה לאחת נגד הברייתא, כל זה הוא כחומר לשנים וכעשן לעיניהם.

ובאמת אני עומד ומשתומים לראות את המראה הנוראה הלאו,

לידע, או ע"י הרגש השוחט בשעת שחיטה שהוא יכול להרגיש אם הוא חותך בלי עכבות דבר או שיכמגע למקום הפגום הוא קורע, או אפילו אם שחת בלי להשגיח על זה, יכול לבדוק מקום החותך ויכול להכיר בין חתיכה לקריעה, כי החותך חלק והקרועה מוגנים - וכן בתורה לא כתיב רק וחתט, ומילא מי שירצה להיות בטוח שייהי השחיטה כולה חותכה ולא קרועה, צריך להזכיר סכין שאין בו פגימה העוללה לקרוע הסימן, ולכן ר'ח דיליך ממה דכתיב לגבי שאלת דאמר „וְשַׁחֲתָתֶם בָּזָה“ דבעינן הכתנת סכין לשחיטה, הוא לא צורך דם מושחת כתיב בתורה שמעין, דמי שירצה להיות בטוח לאכול מזבחו, צריך להזכיר סכין חלק בלי פגימה, וכן מה הוסיף שאל במה שאמר וחתטם בזה ואכלתם, וזה מה דפרק הש"ס פשיטה כיון דכי נקב טרפה, ועיין בלב אריה שמדקדק על לשון הגם „דָּחֹלְלָה“ פשיטה דכי פגום טרפה, והוא דקדוק עצום וגם רשי' ז"ל הרגש בו דוק ותשכח, אבל לפי ביאורנו מודקדק הלשון מאי דהכי פריך מה מוסיף לנו האי קרא דשאול, דהרי גם מקרה דושחת, אנו יודען דכי נקב דהינו באופן שביארנו דטרפה הו, וא"כ מי שירצה להיות בטוח יבודק תחלה סכין, וא"כ שאל לא חידש לנו כלום, וגם ר'ח אחורי, ע"ז הי' לו לתרץ דלא כן הוא אלא דשאול חידש לו דלא סמך כלל, לא על הרגשות בשעת השחיטה ולא על מה שנבדוק אח"כ מקום החותך אלא כל שהסביר פגום השחיטה פסולה, אלא אז יקשה לו מנ"ל הא מהאי קרא דשאול, דהרי שפיר אמר וחתטםanza בזאת כדי שלא נצרכך לבדוק, דס"ס לא הי' להם לאכול אם ימצא קרועה במקומות אחד, וכך ממשני בדיקה לחכם קאמරין, כי מהאי קרא אין, דלא סמך על השחיטה שיבדק הוא הסcinן אלא דעתן בידו סכין בדוק, „דבזה“ הכי ממשען, וכבר כתבנו לעללה דר' ט' ובפתחה עיקר י' דכל דבר שצריך מצטט על משחו וכל דחו לא סמcinן אסתם טבח וצריך חכם וכמו בדיקת הסימנים לאחר שחיטה מצומצמת כאשר מפרש שם הרמב"ס כדי ביקור והוא מדינה ולעכובי, וכך מה דבדק שאל הסcinן בעצמו, ולא סמך אתuchosים, מוכח דסcinן פגום פסול השחיטה אפילו אין בכך הפגיעה ליקרע הסימן, אלא נרגשת בהעברת צפורהן על הסcinן, דכל שהscinן נקרא פגום, פסול השחיטה דאל"כ אלא דבעינן פגימה האוגרת דוקא שכבה ליקרע הסימן, חכם מה עyi התם הלא למצוא פגימה כזו אין צריך להבנת הלב וישוב הדעת כי אפילו האוגרת רק חוט השערה דהינו שהחותט השערה נאגר בין עוקצי הפגיעה ואני יכולה לעבוד אנה ואני פגימה כזו בהעברת בעלמא בין צפורהן ובין בראיית העין נמצאה بكل ולא עyi חכם, ע"ז פריך והאמר ר'י לא אמרו להראות scinno לחכם אלא מפני דלא סמך של חכם, ורק לדבידה על פגימה כ"ד כזו הנרגשת ואני אוגרת אינו אלא סלסל לכתחה, אבל לא פסול השחיטה בדיעבד, וכך רק מפני דלא סמך מראין לחכם, אבל בלא ראיית חכם כשרה השחיטה בדיעבד, ע"ג דחישין שהתחב לא בדוק בהבנת הלב ויישוב הדעת כראוי, ע"ז שנין מדרבן וקרא אסמכתה בעלמא, ר"ל דהאי חומרא לפסול גם בדיעבד פגימה הנרגשת שאינה אוגרת, הוא חומרא דרבנן שהחמירו אחר זמן של ר'י ואסמכותו אקרא, ואח"כ מביא הש"ס hei אני אמראי קדמאי דבדקו לי בשמשא במאי באבשרה ובחותט השערה, עד דמסיק אר"פ צריכה בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת וחותטה. מפשות הלשון משמע דכל hei אני אמראי הקילו לבדוק רק אחר פגימה האוגרת דבר מה והחמיר שבhem hei ר'א"י שבדק בחוט השערה דהינו אם הפגיעה אוגרת חוט השערה, ומילא גם זה עyi חכם דאם הכספיו פגימה פחותה משיעור שלהם לשחות בה לכתחה הרי אכן הבדיקה דקה בין פגימה לשורה שזו כשרה וז פסולת, אבל ר'פ אמר לצריכה בדיקה אבשרה ואטופרא והוא בדיקת הרגשה

לפסלה, עי"ש ובמה שכתבתי, וכן בזרור כשם שדר"ע קודם חזרה וכל המשניות שבמס' זו שנשנותו אליו לא יידעו מבדק סcin, ור'א דמוקי מתני דהכל שוחטין במומר ובבודק סcin הוא דרכ אסמכתה וכמש"כ שם במקומו.

אלום לאחר שחרז בז"ע וקבלו חזרתו שזה hei בימי ר' יוחנן כמו שהוחתי מוש"י שבועות דר' ד' ע"א, ופסלן כל פיסול במקצת סימנים להיות כנירה, ושוב לא יעל שחיטה ממילא סcin פגום נמי פסול את השחיטה דהרי כל נקב בושט שלא עי' שחיטה נירה מקרי ושוב אין שחיטה מועלת בה, וכאשר אבאר את זאת לזמן ל"ב, אבל עדין בדיקת סcin לא עyi, רק מפגימה שיש בכתחה לkeruya את הסימן, אבל בדיקת הרגשה, על פגימה שאינה אוגרת, לא היתה רק סלסל בעלמא, ולפייך א"ר יוחנן דלהראות סcin לא חכם הוא מפני כבodo של חכם, והרי תראה, דהרבמ"ס מצריך הוראה לחכם מדינה ומשום לתא דיסורא, ואשר ביארתי לעיל דר' ט' חיליל' דהרבמ"ס ממה ששנו במשנה לזמן ב'פ'ב, בשיעור שהי' כדי ביקור חכם ומפרש הרמב"ס בפי' מ"ד בדיקור סימנים קאמר, והדיין עמו דבשחיטה מצומצמת דבעינן להבחן בין מהכח לרוב במשהו, הבחינה זו היא הוראה וצריכה חכם דזאק, ולא סמכו אטbatch, וא"כ אי בסcin, פגימה דקה שאינה אוגרת נמי פסולת השחיטה ודאי להאי בדיקה, חכם בעינן, אבל בזמן ר' יוחנן עדין לא פסל בדיעבד האי פגימה ורק לכתחה נהגו להחמיר, וכן הוראות הסcinן לחכם אינו אלא מפני דלא של חכם, דלהבחן אם יש בו פגם האוגר דבר מה או לא בכל יכול לראות את זאת גם הטבח, ואין זה הבדיקה, לפסל מכך האי אסמכתה דוחטתם אחריו נתהוו האילכה, לפסל מכך הפגיעה ליקרע את הסימן בזאת, כל scin פגומה, בגין יש בכתח הפגיעה ליקרע, כל שט פגום על הסcinן השחיטה פסולה, וכאשר אבאר לזמן שזה שיטת הר'א"ה והרמב"ס ז"ל.

ולפ' ז' הרמב"ס לא פסק, לא ממשנתינו דرك מגירה פסולת דהוא כר"ע קודם חזרה, וגם לא כביריתא דת"ר אע"פ שהיא כר"ע לאחר חזרה, אבל מ"מ לא פסולת מוסוכסת אלא אוגרת, אבל פסק כר"ח דפגימה כדי חנית צפורה והוא הרגשת צפורה אפילו אינה אוגרת כלום פסול השחיטה, ומילא דלא פסק כב"ה דוחט במל桂 קציר בהליךתו דאיינו מטמא, דהלא גם בהליךתו נרגשות הפגימות, וכקשיות הרא"ש ופסול השחיטה מדרבן, גם מטמא כנבה מדרבן, אבל בפגימה שאינה נרגשת בהליךתו אבל נרגשת בהבאתו מכשיר אפילו באכילה וכב"ה במגל קציר, ולא גוינן הלכה אותו הבאיה כיוון דבלאי'ה גם בהבאיה אינה קורעת, דכל פגימה הקורעת בהבאתה א"א שלא תרגש גם בהליךתו, וכקשי' הרא"ש, ומילא דאיון לחק בין הרבה לאחת ובין באמצעות רישא דסcin, וכל הדינים מכונים להלכה כפי מה דמסקין כר"ח דפגימה הנרגשת שאינה אוגרת פסולת מדרבן, וזה בזרור ואמת עוד לזמן בביואר השיטות ודוק'.

ע"ש א"ר חסדא מנין לבודיקת scin מה"ת שנ' וחתטם בזאת ואכלתם וכוי' עד א"ר פפא צריכה בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, אבאר הסוג'י כפי שיטת הרמב"ס והרא"ה ז"ל.

הנה בתורה כתיב וחתט, אשר מני' שמעין דדרך חתיכה ולא דרך קרעה וחניקה בעין, וכדתן במשנה חז' ממלג קציר והmagira מפני שהן חנקיין, ופרש' שאין חותמי אלא קורען מהמת הפגימות, וכבר כתבנו לעללה דהאי משנה נשנית קודם חזרת ר'ע' ואז במגל קציר ומגירה דזאק פסולת השחיטה, אבל לאחר חזרה גם בסcin יש בו רק פגימה אחת, נמי מיפסל השחיטה, מפני שקרעה במקצת הסימן נמי פסל, אלא דזאת אם הוא חותך או קורע אפשר

דאית תולה הרמב"ם תנ"י בדלא תנ"י לכתוב דפיגמת אבן בסכין של שחיטה, ובסכין של שחיטה הלא הוא המבויה הגדולה בין הפסיקים מה היא חgitת צפורן, הרגשת צפורן או אוגרת הציפורן והוא רצחה לפרש ומסתמן כא סתם ואם דלדי' פשיטה לא' דכדי' חgitת צפורן פירשו דאגות את הציפורן, א' מ' מה מוסיף ביאור איך באמה שכתב, בסכין של שחיטה, ועל הב"י עוד יותר יש לתמוהו, דעתך הרמב"ם קר"ח פסק ולא כהני אמראי, וא' מ"ג מי פרש חgitת צפורן אוגרת את הציפורן, הרי איך באן שיעור גדול ואיך כתוב בהל"ש דבهرגת פגימה בלבד השחיטה פוסלת ולא נתן שיעור, ואי דפרש חgitת צפורן דר"ח הרגשת צפורן, והוא כדעת הראה, איך יכול להשוותו לשחיטה הרשב"א דבעין עכ"פ אוגרת דבר מה דהינו חוט השערה, שהוא כראב"י דבדק בחוט השערה, וכמ"כ הגר"א ז"ל בהגחותיו ליו"ד, הלא ר"ח דקאמר בחgitת צפורן הרגשת צפורן קאמר ולא התנה כלל שתהיה אוגר דבר מה, וכן פשיטה דעתך הרמב"ם קר"ח דפרש הא דרב"ח בחgitת צפורן הרגשת צפורן והיינו נמי דר"פ, והביא שפיר ראי מסcin של שחיטה משום דחתם ודאי אמראי בתראי להחמיר אותו נגד הקדמאי ולא להקל, ורקשי הרשב"א הלא אוגרת שניינו לך"מ, דהרי הוא חומרא דרבנן שנתווהו בימי ר"ח בעל הדרשה של ושותתם באה, דכל שם פגום על הסcin, שחיתתו פסולה והני אמראי שקודם זמן ר"ח ור"פ עדין הקילו בבדיקה זו לבודק בשמשא ובבשרא ובחוט השערה, וכל אלו הבדיקות קולות הנה נגד בדיקת הרגשת שבוטפרא ובבשרא, וכאשר כתוב הפלטי בס"י י"ח שהודיע ע"ז השוחטים שלו, שמי שיש לו הרגשת טוביה אין לך בדיקה טוביה מהרגשת טופרא בהעbara על חוד הסcin, וכן בדיקת הרגשת בטופרא היא החומרא היותר גדולה בלי ספק, ודמי לסאסאה דמצחים ר"א, אף דגס זאת נרגשת בהעbara הטופרא, על זה כתוב הראה ז"ל, דהטעם בהז מושם דין זה מגוף הסcin, והריש"א במשה"ב שחק על חילוק זה דסכים הרי נרגש, וכן ק"י לענין הל"ש אטו פגימה נאמרה לממ"ס, עיקור ושהיה"י נאמרה, וכל שיש בסcin עכבות מקום שמקילן השוחטים שמחליקים הסcin אחר השחיטה בעור או סמרטוט, באומרים שפגימה בגין הטעם או בליתה מדבר אחר הנדק בסcin, הכל גורם או עיקור או שההיי וכו"ע - וזה פלא והפלא שק"ז ל' לא הרגיש כי בימה שכ"י וכי פגימה נאמרה לממ"ס עיקור ושהיה"י נאמרה" סתר את דינו והוא ראי לסתור את דבריו, כי כנים דרכי קדשו דהתורה והללמם"ש לא דיברה כלל מפיגמת הסcin לא מביע לדעת הבה"ג אשר הרמב"ם והשוו"ע פסקו כוותי, דעיקר של הל"ש הוא עיקור סימנים, דליך סcin פגום בין הני ה' הל"ש שמנה שמואל לעיל דף ט', אלא גם לדעת רשי" דעיקור הינו עיקור דסcin פגום, ג"כ סcin פגום לא נזכר בהלכה אלא עיקור הסcin, ואנן הו אדמאנין הרשב"א דבעין דוקא אוגרת עכ"פ חוט השער, אז ליכא מי שלא ירגיש את זאת בחוש המשוש, בראיית העין, כי אם חוט השער נראה לכל רואה, מכש"כ פגימה האוגרת חוט השער, שהוא עכ" גודלה دائمא באמתו לא יתוב כידוע.

וain זה בדיקת בשורה ולישנא דלעיל שבדקו בה ר"ש ובסורה, דהמה בדקו אם הפגימה אוגרת הבשר והלשן והכא אבשרה ולא בבראה קאמר דהוא העברתبشر האצבע על הסcin אם מרגיש הפגימה בכח המשוש וכובדיקתו של עצשו, וכן ר'ח דמנה לקמן גם פגימות הסcin בהדי הנך ג' פגימות שהמה כדי חgitת הציפורן, והאי חgitת צפורן הרגשת צפורן קאמר ולא שתאנר בה הציפורן, כאשר תראה מלשון הרמב"ם שאביה, א' לפ' מסקנת אמראי בתראי כל פגימה הנרגשת עכ"פ שאינה אוגרת פולט, לפי שהסcin בשם פגום יקרא וזאת פסלוני חני חכמים דהינו ר"ח ודעמי', וסמכותו אקרה דוחשתחם בזאת, דבעין סcin שאיינו פגום שובי מAMIL נפל כל הני בדיקות של הני אמראי בבריא, ומה מודוקד בזה הלשון אר"פ ולא קאמר רפ"א כدرיך בכ"מ שאייך חולק על הרשא, כי כאן רפ"ח הסכם חכמי דורו קאמר שחייב לעכובה בדיקת הרגשת, וכן נעשה הוראת חכם ג' באצרכתא לעכובה ולא רק מושום כבודו, כך מתפרק הסוגי לדעת הרמב"ם שהוא ג' שיטת הראה ז"ל כאשר אבא.

דהנה הרמב"ם ז"ל כתב, והוא שילוי פיה חד ולא יהי בה פגום וכו', ואפילו ה' התרם קטנו בייתר שחיתתו פסולה, ולא האזכיר כלל שתהיה אוגרת עכ"פ חוט השערה, וכן בהלכות שאח"ז דבר רק מהרגשת פגימה בהליכה ולא בהבאה, אשר מעיד עליו הראה ז"ל דזאת א"א בפגימה האוגרת, דכל שאוגרת א"א שלא ירגיש אפילו בצד שאין אוגרת, כמו שהבאתך דבריו לעיל, וכן בחנים רצוי הטויר והב"י להשווות דעת הרמב"ם עם דעת הרשב"א, והב"י כ' דעתך הרמב"ם לא האזכיר הא' תנאי שהזוהיר הרשב"א, דבלבד שתאנר דבר מה", סתמא כמפרש ע"ז נתהוו כל המבויה הגדולה בין האחرونים כאשר תראי. ובאמת לא ידעת מה אדונ בי, הלא כבר כתבתי בהקדמה שלי, דההמ"ס אשר חיבר חיבור, כדי שלא יצטרך לשום חיבור זולתו בעניין הלכה, בשום אופן איינו סובל דחוקים כלל,DKSMK על המעיין בגמ', וכדומה, כי דבריו צריכין להיות מבוררים ומובנים לכל קורא אף למי שלא ראה גמר' והוויות דאבי ורבא מעולם, ובפרט בדבר גדול זהה שמרבה יגון ואנאה לחכמים ולשוחטים, ומפסיד הון רב לישראל, כאשר עינינו רואות, איך יתנו הרמב"ם מקומות לטעות בפשטות דבריו כי פגימה הנרגשת פסולת השחיטה, ולא יזכיר דבעין עכ"פ שתאנר חוט השערה, כי המרחק בין שנייהם, עכ"פ שאינו אלא כחות השערה, הוא כרחוק מזרחה ממערב, כי כנספטל פגימה הנרגשת אף שאין אוגרת, לא נמצא רק אדם אחד מאלף שיהי לו הרגשת מעולה בחוש המשוש שימצאנה, ועל ידי יפלו השוחטים כזובבים לפניו כי הוא תמיד ימצא סcinים פגומים, כאשר הנסיון מעיד שענין זה רבים חללים הפליה ועצומים הרוגיה, אבל אם נחזיק כדעת הרשב"א דבעין דוקא אוגרת עכ"פ חוט השער, אז ליכא מי שלא ירגיש את זאת בחוש המשוש, בראיית העין, כי אם חוט השער נראה לכל רואה, מכש"כ פגימה האוגרת חוט השער, שהוא עכ" ווד אני חמה איך לא חלי ולא הרגיש הב"י ז"ל, שהרמב"ם עכ" חולק על הרשב"א, דהרי הרמב"ם בפ"א ה"ד מהל' בה"ב כתוב ז"ל "כל בן שנפגמה כדי שתחגור בה הציפורן בסcin של שחיטה, הרי זה פסולת" עכ"ל והאחרונים מצאו סתירה בשני פסקים אלו, מהל"ש להלכ' בה"ב, עד שהางונים הלב אר' והיריעות שלמה ז"ל כתבו, דחכא בהל"ש מדרבנן קאמר, ואפל פגימה כ"ש שתרגיש פסולת, אבל בהל' בה"ב די' דאוריתיא קאמר, דהוא חgitת צפורן עי"ש באריכות בדבריהם, ובמוכחת' אין בדבריהם ממש,

דמנין לבדיקה הסכין מה"ת שנ' ושותתם בזה, וכותב עליו הגאון ר"ץ חיות בהגהותיו לש"ס וא"ל "משמע דלא הי' לפניו גירסת הש"ס כאן או שסובר דה"ק בגמ' פשיטה כיוון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אתمرة" על"ול וחכם עדיף מנביא דברי הבה"ג ע"כ סובר כן דכי נקב דהינו עיקור אז טרפה, אבל בדיקת סכין לא אמרו, וע"כ דרבנן הוא וסמכותו אקרא דושחתתם בזה ולכן לא מנה עיקור דסכך פגומה בהל"ש כנ"ל.

אולם לדעת רשי"י דעיקר דהיל"ש הוא עיקר דסכך פגומה, ע"כ אין בשיטת יתר הרשונים דחכמים לא פסלו אלא פגימה האוגרת ומפטעם שמא עker הא פגימה מקצת הסימן ולא רצוי לסמוך,اهرגת השוחט או בדיקת הסימנים אם הם חתוכים או עוקרים, אלא דבכל זאת צ"ל הא דעתך שמואל, "עיקור" בין הל"ש אין הכוונה שידוע הטבח, מושחת ולא וקרע וממתני" דבכל שוחטין חוץ מגיל יד והגירה מפני שחון חונקי, אלא דודע ג"כ DSTMS סcin פסול לשחיטה, וצריכה בדיקה אبشرוא ואטופרא ואתלת רוחתא, וכל זאת נכלל בתיבת עיקור דמקורו על הסימנים כאמור, אבל עתה אידיין הכתנת הסcin לשחיטה קאי והיינו מושום לכל שידוע עיקור פול הרי ממילא יודע דבבי בדיקת סcin וכמושי" הגמ' על ר"ח פשיטה דכי נקב טרפה וכפרשי" שם דאי איכא פגס נקב, וכמהו מונע הדוחק לסביר את כל זאת, כי לא אמרין שרש"י ודעמי" היו אוכلين משחיתות טבח שי' יודע דיאן חונקו ועוקריון אלא שוחטין בוחתיכה, ותו לא, על סמך האי קושי" הגמ' פשיטה דכי נקב טרפה ממילא ידע האי טבח להכין את הסcin כדינא.

ועתה נברא שיטת רשי"ז זה היא שיטת הר"ף עפ"י הבנת הרשב"א ז", והוא דהרי"ף הביא בהלכותיו הני אמרואי בדקו בשמשא במיא וכוי ואחרכ' הביא מימרא דר"פ שצrichtה בדיקה אבישרא ואטופרא והשミニט הא דר"ח דפגימת הסcin כפיגמת המזבח בחגירת ציפורן, ומהذا דנו הרשב"א והר"ן ודעם ז"ל דהרי"ף מפרש חגירות צפורה שתהיה" הצפורה נאגר בלבד בין עוקצי הפגימה, ומkill לפ"ז ר"ח לא בלבד ר"פ דבבי בדיקת הרגשה אبشرוא וטופרא, אלא אפילו ננד הני אמרואי בדקו בכל הני תחבולות, דודאי מחרמו נגד ר"ח אבל לית הלכתא לר"ח וקיימ"ל דפגימת הסcin בכ"ש מיהא לאו דוקא כ"ש ממש דהא אוגרת קריינן לי', ואוגרת כשמה שום דבר ואפיו חוט השערה, אבל בשאינה אוגרת שום דבר כשרה והיינו דמי" לסתאה, עכ"ל הרשב"א ז"ל.

ויש להעיר דהרבש"א לא הביא ראי' נגד ר"ח רק מהני אמרואי בדקו אנה ואנה, ולא הביא הא דר"פ דבעינן בדיקת הרגשה אבישרא ואטופרא, אשר עליו אמרו כל הני אמרואי בתראי יישר, (וברא"ש באמת כולן גם ר"פ בהדי הנך ולקמן נדבר מה) אבל ניחא לי דהרבש"א DSTL דהאי כ"ש לאו דוקא אלא אוגרת בעין, ע"כ מפרש אצרכתא דר"פ אלכתחה, (וاع"ג דלשון צרכיה משמע לעכבר, עיין רמב"ם פ"א הל' כ"ד בכ"מ שם, אין זו קושי), דהאי צrichtה בדיקה, הלא אסcin קאי, וא"כ הפירוש לצrichtה בדיקה, ואם ירניש איזה פגס אסור לשחות בhai סcin עד שיתתקנה, ועיין Tos' גיטין ד"ע"ב ד"ה אי מההיא, ודוק). דלכתחה בעין סcin שאין בה פגימה הנרגשת כלל, והאי דמי" לסתאה, דהוה לרשב"א פגימה הנרגשת ואינה אוגרת, כמש"כ דבשאינה אוגרת שום דבר מלחתוך, אבל ניחא דבSciin הפגום אינו חותך אבל אינו מעכבר את החלק החד מלחתוך, אבל כדבריו חמוהון, ונשוב לעניינו.

גם על עיקור סימנים בסcin פגומה אתה ההלכה אלא דפיגמה הרואוי לעקוור אפיו מקצת ומשחו מן הסימן, צריך להיות עכ"פ אוגרת דבר מה, אבל אכן מחומרין לפסל השחיטה בסcin פגומה אפיו אינו אוגרת, ואפיו להני מ"ד דבעינן אוגרת דבר מה כוון חוט השערה, עדיין רוחק הדבר שיבא לידי קריית הסימן, כי הסימן רך ואני מותח, וכש מגיע עובר הפגם מעליו כמו סcin רע שאינו חותך, ומה"ת ודאי די אם נבדוק הסימנים, ולא נמצא בהם היכר קרייה, או שהרגיש השוחט שלא מתעכבר בחתיכה וכמש"כ למעלה, لكن אין מקום למנות עיקור סימנים בסcin פגום, כיוון דآن פסלין סcin פגום גם بلا עיקור הסימן, וראה זה מה שכתב הרא"ה בספר החינוך שלו מוצה תנ"א, דשם מבאר כל דיני חמשה הל"ש וכתב על כל אחת מהם לשון פסולה, ואח"כ כתב שחיתתו פסולה, וכן בدرسא מסיים שחיתתו פסולה, ואח"כ כתב ז"ל, "וג"כ צריך לדעת עין בדיקת הסcin **שהצרכיבו חכמים** לבודק אותו עם הצפורה ועם הבשר ובשלש רוחותיה של סcin, ואם נרגע בה פגימה אפיו כ"ש **השחיטה אסורה** עכ"ל והרי שלך לפניך דהאי בדיקת סcin מפיגמה כ"ש חכמים הרציכו, והשוחט בסcin פגומה אז, השחיטה אסורה ולא פסולה, וא"כ האיך חשוב עיקור סימנים בסcin פגומה, אי בלשון זה, הרי נפרש דבעינן לראות עכ"פ מקצת הסימן קרוועה ולא חותוכה, ואי שיחשבו שוחט בסcin פגומה, אין זה מהל"ש דאוריתא, אלא דרבנן, שאסרו כל שחיטה בסcin פגומה, וזהאמת וצדך.

ולכן קושי" הרשב"א על הרא"ה דמי"ש האי סאסאה דלא פסלה כיוון DSTMS איכא איזה הרגשה בהאי סאסאה, רק"מ דסבירה הרא"ה מובנת יפה, כיוון דבכוב"כ אין בכך פגימה שאינה אוגרת ליקרע הסימן, אלא דחכמים אסרו כל סcin אשר שם פגומה עליה, וכיון דהאי סאסאה אינה מגוף הסcin (וכפי הנרא הוא סcin שלא נפל ממנה מה שנקרה בפי השוחטים דרונטיל) הרי אין שם פגומה על הסcin, שכן כשר לשחות בו אף לכתחה ולפי דרבנו גם על דברת החת"ס הנ"ל יש לתמוהו כן, דכיוון דازיל ומודה דכל שעוברת ע"י החלקה בעור אינה פגימה בגוף הסcin, מה קאמר דהרי עיקור אסורה רחמנא יהי העכבה בסcin או שאר עכבות הרי קורע את הסימן, הלא אין בכך האי עכבה ליקרע את הסימן, אלא דאוון באין עלה משום דשחט בסcin פגום בין אוגרת ובין אינה אוגרת שאסרו חכמים, והאי דעוברת ע"י החלקה שאינה בגוף הסcin אין על הסcin שם פגום, ולא איפכת לו וכך סאסאה כשר מה"ט לדעת הרא"ה.

והנה כפי הנראה ק"ז צ"ל הרגשיה בזה ולכנו הוסיף דטעם DSTMS פגום הוא גם מצד שהי"י דבר שלא ראוי בשום פוסק, וכוננותו דמקומ הפגום, אם גם אין בכך ליקרע הסימן, אבל טכ"פ איןו חותך באותו מקום וכמו סcin רעה, ואית בי' משום שהי", אבל גם זאת לפלא בעיני, דלא מביע לפ"ד דינא דגמ', דבעינן שייעור לשהיי כדי שחיטה אחרת, דליך לחוש משום פגימה אחת או שתים שייעב השחיטה כשייעור שחיטה, אבל אפיו לפי חומרת האחרונים לפסול בעוף אפיו במצו גמי נמי אין זה דומה לגמי, DSTMS חישינו שהגמי מעכבר כל הסcin מלחתוך את הסימן עד שיתחטוג הגמי, אבל כאן ניחא דבSciin הפגום אינו חותך אבל אינו מעכבר את החלק החד מלחתוך, אבל כדבריו חמוהון, ונשוב לעניינו.

הנץ רואה לדעת הבה"ג, لكن לא נזכר פגימת הסcin בתוך הל"ש שנמסרו מיסני, משום דבSciin עיקור בסcin פגימה כאמור, וחכמים הוסיפו פסל DSTMS פגומה בלי השקפה על עיקור הסימנים, ומינה תראה איך הבה"ג לשיטתי" איזיל במה שתפס מימרא דר"ח כפושטה

בזה, כאשר אבא.

א' דמה שכ' בתחילת דבריו, וככל לבסוף, כי התורה או ההלכה למ"ס דיברה מ אדם יותר שלם בחוש הרגשותו, הוא שגיאה כי לא התורה ולא ההלכה דיבירה כלל מפגימת הסכין ובודיקתו, לא לדעת הבה"ג ולא לדעת רשי", כאשר ביארתי לעיל בארכוה, רק מעיקר סימנים וכאשר הבאתי כן ג'כ' משות'ת חת"ס ז"ל סי' ט'ו.

ב' ואפילו היה בדבריו, דהלהך אתה על בדיקת סcin ברגשות צפורהן, מנ"ל דמאותיו יותר שלם בחוש הרגשותו דיברה, הלא אדרבה, בכל שיעורי התורה כמו ציות ביצה ואגדול וכדומה, אנו הוליכין בו אחר גודל בינוינו כדיועה ולמה כאן נביי אדם יותר שלם בחוש הרגשותו וה תורה אמרה זוחחת מבקרך ומצעך לכל איך עובד אדמותו, שמסתמא חוש הרגשותו חולשה כדיועה.

ו אני אמרתי דבר נאה, דמאותי אסמכתה, "דווחתתם זהה" ייפני כי' בבדיקה הרגשותה, ציוויל דיפני מכאן הוראת חכם ולא סתם בטבח, ע"כ בבדיקה הרגשותה ולא בבדיקה ראיית העין בעין, דחוש הראות חזק אצל בעלי עבודה שאינם קורין בספרים, וחוש המשיש חולשה אצל מפני כבדות ידיהם מן העבודה, ובת"ח בעלי ספר שעסוקם תמיד בקריאת ספרים ובטלים מלאכה שנעשית ע"י אחרים, הוא להיפך, כי חוש הראות נחלשה וחוש המשיש חזקה אצל, וזה פרפורות נאה.

ג' איך עליה על דעת קדשו, לפסל כל פגימה הנרגשת בטופרא מה"ת, וכי לא ראה בגמי' דשמדוּל פג'ם ושדר פג'ם ושלחו לי' כמגירה שניינו, אבל כל הני פגימות שעשה כשרות היין, הכי יאמר הפלטי שלא היו נרגשות, והוא בעצמו מעיד, שאין לך פגימה קטנה כל כך שאינה נרגשת בחוש המשיש של אדם הרגשותה, ודמי' לסתאה יוכית שהיא נרגשת לכל אדם וכשרה ואשר מזה מביא הרשב"א ראי' דבעין דוקא אוגרת, אבל נרגשת לחוד לא מיפסלא, ולפוגמה האוגרת עכ"פ חוט השערה למה לי אדם השלם בחוש המשיש.

ד' אם הני אומורי מרוב קדושתם חשוו שאין להם חוש המשיש כראוי, ומה לא חשוו על חוש הראות, ולמה לא בחרו באנשים מוחזקים בחוש הרגשותה כיוון שהיא יותר מעולה, וגם איך יעלה עה"ד כי בכל נהרדע ובערבה כולם היו חלושים הרגשותה, עד שהוחרכו לבדוק בשושא ובמיा.

ואינני מוספק כי כל זה קרה להגאון ז"ל ולשאר הפוסקים של"כ נכשלו בכךין זה כמו שהבאתי למעלה, מושם שראו דברי הראה"ה שכתב דהני בדקנו בהני אופנים שונים, לאו אצרכתא קאמר, אלא דלרווחא דמלטה עשו כן, הרדי דבר הרא"ה דהני בדיקות מעולות יותר מבדיקות הרגשות דטופרא, עי"ז נתבללו הדעות חד אמר דברמתן בן הוא, והפלטי מציא דלא בן הוא, אלא שחששו שהרגשותם אינה שלמה, אבל באמות מעולם לא עליה על דעת הראה"ה לומר דבר זר כזה, אבל הראה"ה בתקופה ה' מפרש הא דר"ח אמר חירגת צפורה דאגורת צפורה קאמר ונגיד זה ודאי החMRIו הני אומורי לבודוק בשושא ובמי' וכו' שהמה פחות מאוגרת צפורהן, אבל תכ"ד חזר מזה וקאמר דגס ר"ח כר"פ הרגשות צפורהן קאמר, דאיינו מלשון חgorה אלא מלשון חgorה בי"ד עי"ש, ואז פשיטה דהוא המחייב מכלום, ופירוש זה בדברי הראה"ה למדתי מותך דברי המשמרת המשיג עליי, כי תקופה הקשה עליי, דאין אפשר להשות דר"פ בדר"ח, כיון דר"פ נמי באשרא עלי, והוא ודאי פחות מחירגת צפורהן, (דהיינו אוגרת צפורה) אלא ודאי דר"פ רק בתחילת

לשוחות בסאסאה, היה לו להסביר מאן יהיב לנו האי סכינה ושהחטין בה, וא"כ ר"פ בבדיקה הרגשה בעי' בili שתגואר דבר מה, ע"כ בתחילת קאמר אבל בבדיקה כשר כמו סאסאה, דהיינו סאסאה כמש"כ הרשב"א, ולכן אין מר"פ כל כך ראי' בבדיקה אפיקו אוגרת כ"ש פולשת דאפשר עד אגרת צפורהן הכל רק בתחילת קאמר, אבל הני אומורי לא חלקו בין תקופה לדיעבד, דהרי בדיקתם בדיקה דלכתחילה הווה, דכן נהגו לבדוק את הסcin להכינה לשוחיטה, ולא קפדו בבדיקה הרגשה גם בתחילת דעה לא, אבל בבדיקה נמי פסלו אם נמצאת אוגרת שום דבר, וכן מבואר הדבר בתורה"ב במשמעותו, אז"ל: "מייחו לא שתה"י פגימה כ"ד ממש הנראית לשמש פולשת דהא אוגרת אמרין, אלא שאלו הי' נראית שם הי' בודקין אותה לאחר אמרין, אס' תחגור שום דבר ואפיקו חוט השערה ובכך הי' פסלין מכון, אס' נמצאת פגימה אפיקו רק אחר שחיטה" עכ"ל הרדי דהקלו מצד אחד נגד ר"פ דבעי' בתחילת בדיקת הסcin להכינה אבישרא ואטופרא והחמירנו נגד ר"ח לפסל בוגרת שום דבר אפיקו פחות מעובי הצפורהן וכן לעניין בבדיקה פסקין כר"פ, דמצריך בבדיקה הרגשה לפסל הסcin פגום אפיקו איינו אוגר שום דבר, אבל בבדיקה כשרה השחיטה עד שתתגואר הפגימה עכ"פ חוט השערה, וכראב"י בבדיקה חוט השערה אס' אוגרת, וכמש"כ הגרא"ז ז"ל, ודלא כר"ח דאיינו פסל אלא בוגרת עובי הצפורהן, אבל עיון בפרק מג' במש"ז א' אותן ב' דמפרש דברי הרגשה"ב דר"ל דלאחר שבדקו בדיקתם במ"י בשושא וכי' נראית להם פגימה, אז מדו' אותה אס' תאגור דבר מה ואפיקו חוט השערה עי"ש, ואס' הפירוש בדבריו, דברי הרשב"א נפאלים בעניין, דלפ"ז הני בדיקות במ"י בשושא וכו' הי' מראין להם כל עכבות כ"ד אפיקו אינה אוגרת וכמו בשאר ואטופרא פליג עליהם, לומר דר"פ דאמור צריכה בבדיקה אבישרא ואטופרא פליג עליהם, דאיון לסמוך על אופן בדיקתם, וא"כ קשה למה הבאים הר"י' כיוון דהביא דר"פ דעליו אמרו יישר והלכתא כוותי', ויתר קשה קושי' הר"י ז"ל על הני חכמים, למה לחו כולי האי, כיוון דאיaca טופרא ובשרא דצבעע, והיא הבדיקה יותר מעולה והיוטר פשוטה, וכן נוואות נפלאת על דברי מהרש"ל מובאים בטו"ז ריש סי' ח"י, דמשום הני אומורי ראי' להחמיר אפיקו על פגימה שאינה אוגרת כלל, ואחריו כל האחוריים שפכו סוללה על ה"ב"ח שהקל באיסור תורה להתיר פגימה פולש פגימה בכ"ש, ובה"ל ביה"ב כתוב שיעורה שהגיעו להחלה אמיתית, דהרגשות טופרא היא הבדיקה היוטר מעולה, יותר או להחמיר, מפני שפוגמה שאינה נרגשת מרגש טוב, א"א להכירו באופן אחר, ושכן העידו לפניו כל השוחטים המופליגים שלו, ומישוב לו בזה הרמב"ם, דלא סחר את דבריו, דכאן בהלכות שחיטה פוגמה פולש פגימה בכ"ש, ובה"ל ביה"ב כתוב שיעורה בחירות צפורהן, הני הרגשות צפורהן, והוא ממש בכ"ש והיינו כדעת הראה"ה, עכטדי"ק, וכל מה שכתב עד עתה הוא אמרת ומכוון למה שביארנו למעלה, אלא דאית"כ נתקשה לו מה נעשה בהני אמוראים שבדקו בכל הני שאר בדיקות, דלומר דהני אפיקי הבדיקה עוד יותר מעולות מבדיקה הרגשות בטופרא, הי' דבר זר בעניין הפלטי, כאשר באמת בן הוא, בעניין כל בר דעת, لكن הגע להמצאה נפלהה, לחדר דמפני שכח הרגשות אינה שוה בכל אדם כידעה, וה תורה ודאי מ AIDS שלם בחוש המשיש דברה, لكن חשו הני אמוראים לעוצם קדושתם, אלו אין הרגשותם שלימה, ובחור בדרכם שונים אחרים שא"כ הרגשות כמו בשמי' ושושא וכדומה וכו' ומסיים זיל, כי עיקר הפגימה אשר לנו במסורת הללמ"ס, היא הגיית צפורה וכו', וזה ברור ובטלו כל המחלוקת" עכ"ל.

והנה כל הקורא הדברים, משתומים, איך חכם ממותו הוציא מקולמו דברים בטלים כאלו, ובמחיצ'ת שגגה יצאה מלפני השליט

צפורהן, ס"ל דהבדיקה לחכם אינו אלא משום כבודו ולא משום לתא דasiswa, משא"כ לרמב"ם דפסק שישור פגימה בכ"ש אכן בבדיקה לחכם משום לתא דasiswa, ודבר זה נאה לאמרו בדרך חידוד לתלמידים, אבל אינו אמיתי, כי כל הכאב הזה הוא רק מפני שבדיקת סכין עלי הבנת הלב וישוב הדעת, אבל מה שיש ביד כל אדם להבחן בהשכמה ראשונה אין בזה שום כבוד לחכם, וכך בבדיקה סימנים דלא עליה על דעת אדם מעולם לומר شيء כבוד לחכם שיבדק הוא אם נשחתו הרוב, אבל עשה אכן אפקסט ומשע בירור שיטות הראי"ש ז"ל לפי דעת הטור.

הנה הראי"ש סובר כפי שתראה דהא_DACRICK ר"פ בבדיקה אבשרה ואוטופרא היינו אך דר"ח, והבדיקה היא אם אין בסכין כדי חנירת צפורהן, ואפלו אם יש בו חנירתו שהוא פחות מצפורהן, מותר לשוחט בו לכתחה, וא"כ تو אין לסתמה למה לי בבדיקה אבשרה ואוטופרא ולא די בראי' בעלמא, דלפי שיטה זו לא בעין השחזה כמו השחזה שלפיפים שלנו שאין בהם פגימה כלל, אלא מיררי בסכין הבאה ממשחזה גדולה מאשר סכינים מסוימים פגימות דקוטר עכ"פ, וכן לחתוכם, ובهم מסתמא נמצאים פגימות דקוטר עכ"פ, וכן בעי בבדיקה מגימה שהיא חנירת צפורהן, ושפיר נקט ר"פ לשינה דצrichtה מושם דקאי על סתם סכין דאית ב"י פגימות וצריכה בבדיקה להבחן בין פגימה לפגימה שלא תהי' גדולה בחנירת צפורהן ובcheinה או צרך עיין והבנת הלב כמו סכין חד וחלק המויחד לשחיטה לבדוק מגימה כ"ש, ונינו דכתבנו לעמלה דגס בבדיקה סימנים, אםaira שחיטה מצומצמת, בעי הבחנה יתרה ביישוב הדעת לשער בין מחיצה על מחיצה ובין רוב ומ"ל לא בעי חכם, זולת לדעת הרמב"ם ממש"כ למלעל, אבל התם אין מתרמי זאת אלא לעיתים רוחקות ומלטה דלא שכחיה היא, אבל כאן כל סתם סכין בחזקת פגום הו, וכן שפיר בעין חכם משום לתא דasiswa, או משום כבוד לכל מר כדאית לי, כדי שיבחין בין פגימה שיש בה כדי חנירת צפורהן, לפגימה שהיא פחותה כ"ש מהניגרת צפורהן, ולפ"ז מתפרש הגם' דפרק על ר"ח פשיטה דכי נקב טרפה, כפשו דודאי סתם סכין עלי בבדיקה מה"ת, דשמא הני פגימות, שמן הסתם יש בו, אית בהו שיעור חנירת צפורהן ומיטריף בהכי, וע"ז מתרץ בבדיקה להחכם אמרין נמי כפשו, דלהראות לחכם קאמר ואסמכתא בעלמא הוא שלא לסמן על הטבה, או משום כבודו של חכם או משום לתא דasiswa, אבל עיקר הבדיקה להבחן בין הפגימות הוא בודאי מה"ת, והני אמריאי דבדקו בשושא ובמיון וכדומה נמי בבדיקה קודם שחיטה הוה, והחמירו על עצם אפלו על פגימה פחות מהניגרת צפורהן, כי חנירת צפורה היא מעיקר הדין אבל הם קאמרא צריכה, אבל כלוי האיל לא החמיו לדוק בחרגת צפורהן וכן לא קאמרו צריכה, וכן כתוב הריטב"א ז"ל וא"ל. וכל מה דאמרים בהני אמריאי אינו אלא בתקלה, ולא עבדו הני מדינא ממש, דהה לא נקט חד מיניו לשנאDACRICK, אלא הני בדקנו והני בדקנו, לנוכח בו חומר בעצמו ראוי לכל בעל נפש לדקדק בזאת לכתחה הרבה, שלא לאלzel בו ולא אמרו אצרכתא אלא בبشرא וטופרא ואתלת רוחתה, דהה ודאי צריך לכתחה אבל בדיעבד הכל מודים ר"ח שאינו נפסל אלא בחנירת צפורהן, ודמי' לסתאה שאין בו פגם כלל להתирו לשוחט בו אף' לכתחה וכו' עכ"ל, הרי כי גם הריטב"א ז"ל שהביא כאן שיטות הראי"ש דהכלחא כר"ח סובר בן דהני אמריאי החמירו על עצם, ומשום דלכל בעל נפש ראוי לעשות כן, הביא גם הראי"פ ז' בל בHALCOTYO הני אמריאי להתמוד שמהם לימדו וכן עשו יראי' ד' מודקרים במצות אבל מה שכתב

בעי הרשות צפורהן ובשר, ור"ח בדייעבד אגורות צפורהן קאמר, והני אמריאי פליינו אר"ח ופסלו מדינה פחות מהאי שייעורא, ואח"כ כתוב הרשב"א שם ז"ל „עוד כתוב כאן לשנא דתחgor בה בczporen אינה מלשון חgorה וכו'“ א"כ חזר לומר שפוגימת סכין בכ"ש, שהczporen מorghit אפלו בכ"ש עכ"ל הרי דהרב"א דן את הראי"ה לחזור לדבריו הראשוניים, ולאחר חזרה זו ודאי לא מצין למימור דהני אמריאי גם ע"ז החMRIו יותר, דעת כמה ליחמורו וליזל, וגם איך מהני להו בדיקה שליהם יותר מבדיקת ההרנשה, שהיא הבדיקה הייתר מעולה, וכל זאת ברור אמת וצדק.

שיעור הראי"פ פי' הראי"ש ז"ל כפי שהבינו בנו הטור, דלulos הלכתא כר"ח דפוגמה אינה פוסלת אלא חנורת צפורה ממש, והוא דהשmittה הראי"פ הא דר"ח מושם שהביה הא דר"פ, ז"ל הראי"ש ז"ל: „רב אלפס ז"ל לא הביא הא דר"ח יש שמרפרש דעתו שהוא סובר דההן בדקנו בשושא ובמיון ור"פ בדק אבשרה ואוטופרא פליינו אדר"ח וכו', ולן נראה כיון דפסק דבעין לבדוק אבשרה ואוטופרא, היינו כדי שתחgor בה czporen, דכל פוגימה שמרגיש בczporen היינו שתחgor בה czporen, הלך לא הזיך להזיך הא דר"ח עכ"ל, והנה אם תדקק תראה, כי כאשר הביא הראי"ש הא „יש שמרפרש“ שהוא הרמב"ן הרשב"א והר"ן ז"ל, מוסף על דבריהם, כי הם לא הזכירו בדבריהם, בין הני אמריאי דבדק אדר"ח את ר"פ דאמר שצריכה בבדיקה אבשרה ואוטופרא, רק הני אמריאי בדקנו בשושא ובמיון וכוי וכאשר ביארתי לעיל דבכוונה גדולה השמיito האי דר"פ, דלא דבר מבדיקה הסcin שלآخر שחיטה כדי דיבר מעיקר שעור דושחתתם זהה, ומהז לאicia סתייה לר"ח דיבר מעיקר שעור פגימה הפוסלת מה"ת לאחר שחיטה, אבל הראי"ש כולל עמהם גם האי דר"פ, ע"כ דלא בדק זה דר"פ לא שיך כלל בהדי אין, דמש"ה לא אמר „ור"פ אמר ר"ק, אמר ר"פ“, גם לשנא לצריכה, שמורה על בדיקה לכתחה ולא שטפסול השחיטה, כי הוא ז"ל סובר, דליך כאן שום בבדיקה דרבנן ולא פגימה דרבנן, ואין חילוק בין לכתחה ובין לאחר שחיטה, וכל פגימה שאין בה כדי שחירת צפורהן אפי' אם חוגרת חוט השערה, שוחתו בה לכתחה, דאל"כ לא הי' מצי לכלול האי דר"פ בהדי אין, ולהוכיח ממנו דלא כר"ח, כיון דהוא מדבר מלכתחה ומה עניין זה להא דר"ח שמייר מפוגימה הפוסלת מה"ת, ומה"ט מצי לתרץ הראי"פ בפשיות, דכיוון דהביא הא דר"פ לא צריך להביא הא דר"ח, הרי דתירצטו כבר הי' מונח בכך, بما שכלל בקושי' את ר"פ בהדי אין, גם לא בדק בין אבשרה ובין בבלשנא, אשר הערטתי בה מעלה, ומפרש אבשרה כמו בברשא ור"ל דחוותך בתוך עור האכבע, כמו שעשינו השוחטים לבחן חידודו של הסcin, כן ס"ל שהי' בוחנין אם עוקר העור או חותכו, אבל צריכה שיטה זו ביאור רחב, והראי"ש קיצר מאד, והטור שמרפרש כן שיטת אביו אחד מעמודי ההוראה הוא, וצריכין אנו למשוכין נפשנא כדי שתהיה שיטתו עכ"פ ראי' להעמידה, כי מאי עומדת נגדו מה שביבארנו לעמלה דעל חנירת צפורהן לא בעין שום בבדיקה של הני בדיקות אלא בראי' בעלמא סגי כמו בקרבותן, וגם מה יענה על הא דהביא הראי"פ הני דבוקע בשושא ובמיון וכו' דעכ"פ פליינו אדר"ח, וממש"כ דקשה על הא דיאיבע דמייא לסתאה Mai, הרי דאפלו על פגימה בלבד שום חסרו היה מסתפק ושאל, וכן שהקשה הרשב"א בתו"ב, וייתר מכל זה קשה בבדיקה לחכם Mai עבידתא, כאשר כתבנו בראש דברינו, וראיתי לך' ז' החות"ס ז"ל בחידושים לחולין, דאמר פרפרת הנה, דבאמת ר"ח לשטו דאין פגימה פוסלת אלא כדי חנירת

הרואה"ש היא שיטת הראה"ה, דחיגורת צפורהן דקאמר ר"ח הרגשת צפורהן קאמר, ואיך כתוב דלא פליגו הרשב"א והרואה"ש בגוף הדין, והא הרואה"ה והרשב"א ודאי פליגו לדלהרא"ה לא שיק' הא תנאי שהנתנה הרשב"א, ובלבך שתאנור בה עכ"פ חות השערה", והדרישה בעצמו על דברי הטור שהעתיק מרשב"א: "ובלבך שתאנור כ"ש ואפלו בחות השערה" כתוב דלא דק הטור בלשינה, דמשמעו מלשונו דאצפורהן קאי שייה" חוגר בה בחות השערה, דהינו שירגיש הczפורהן בחות השערה, זהה ליתא דלרשב"א בעין שייה" אונור בה בחות השערה ממש, ולא די בהרגשה לחוד, וכן תיקון המחבר לשון הטור, וכותב "ובלבך שתאנור בה כ"ש ואפלו בחות השערה", ועיין בביואר הגר"א ז"ל שצין על זה: "מהא דראב"י", וכונונו משום דראב"י בדק בחות השערה נקט הרשב"א שיעור זה, דהיא השיעור היותר קטן שנשמע מהני אמרואי, דכל אידך שיעורים יותר גדולים, לא מבוי מען דבדיק במיא דודאי יותר גדול כמובן מאליו, אלא גם הנני דבדקו בשושא בלשנא ובברשא, א"א לפרש דכל פגימה כ"ש בדקנו בראיית שמש כפ"ר ראשוני ברשי", וכן בלשנא ובברשא דברהוניה בעלמא פסל, דכוון דהני מדין דאוריתיא מייריה לפי דעת הרשב"א, הרי קשייא להו דהא אונורת שנינו, ודמייא לساسאה הא התיר ר"א אחרון שבאמוראים והחילוק שמקולק הרואה"ה בין פגימה מגוף הסcin לsassאה שאינו מגוף הסcin, לא ס"ל הרשב"א, ولكن ע"כ דהני נמי אחgorת דבר מה בדקון, ואם כן ראב"י דבדק מחgorת חות השערה, הוא החמיר בכלום וגם נקט דבר מסוים, لكن הכני נקטינו דבע"פ חgorת חות השערה, אבל להרא"ש אס כרא"ה סובר כבר ביארנו דהני אמרואי ליכא להוכיח מיד דהמה הקילו נגד ר"ח ור"פ, שבדקו שתאי" אונורת מידי, אבל אכן כר"ח ור"פ עבדין ומדרבנן פסילין כל שנרגשת בczפורהן, דמדרבענן גם بلا אונורת מיפסל, ודמייא לsassאה שאני, וכחילוק הרואה"ה ז"ל. א"כ פליגו טובא הרואה"ש והרשב"א בשיעור הczפימה דלאא"ש אין כאן שום תנאי שתאי" אונורת, אלא שירגיש באצבעו, בחות השערה לשון הטור, ולאפוקי sassאה, וידעו דבר זה האצל השוחטים שמחליך בין שמרגשים אין לעגיל או אין דרעטיל, ובין שמרגש אין קלעפיל אפלו דקה מן הדקה, וזה חילוק גדול שבין הרשב"א והרא"ה בשיעור הczפימה עצמה.

וاع"פ שהראייתי זהה, דלא צדקנו דברי הדרישת במהו כתוב, לדידנא אין חילוק בין הרשב"א והרא"ש דהא סותר את דברי עצמו, שמגינה בטור דבעינן לרשב"א דוקא אונורת חות השערה ממש, ולא רק הרגשה בחות השערה, אבל פירושו בשיטת הרואה"ש דלא כטור נראה נכון דכן ממשמע מלשון הרואה"ש דסובר כשיטת הרואה"ה, וממילא דחמיר נגד הרשב"א והרבע"ן ז"ל, לדידיהו בהרגשה לחוד אין לפסול בדייעבד רק לכתחהלה, והיינו דמייא לsassאה שלא התיר ר"א לשחות בו אלא לאכול הבשר בדייעבד, דלרשב"א פגימה הנרגשת ואין בה כדי אונורת חות השערה ילפין מהא דר"פ, דאצרך בדיקה אבשרה ואטופרא והוא צרכיתא לכתחהלה, אבל הנני אמרואי לא החמיר על אלכתחהלה, ובדקנו בהני בדיקות אותן הסcinים שהי' נראה להם פגימות, או שהי' מרגשים בטופרא אם יש בהם כדי אונורת דבר מה עכ"פ חות השערה, כאשר כתוב כן הרשב"א במשמרת בפירוש, אבל הרואה"ש מחמיר לפסול כל פגימה הנרגשת בחות השערה, ומקין לכתחהלה בדמייא לsassאה כשיטת הראה"ה.

ומתווך אלה הדברים תראה, גודל השפוררי' שנוחוה בין האחוריונים ז"ל, ע"י שלא ירדו לתוך עומק פלוגות הרשב"א והרא"ה ז"ל, דהנה הב"ח אחר שהביא שיטת הרשב"א ודעמי' בדעת הרוי", הביא דעת הרואה"ש כפי הבנת הטור, וקסמן להקל על שיטה זו

הריב"א ז"ל דאצרכטא דר"פ הוא מדינה לכתחהלה, ומפרש דבידקה אבשרה ואטופרא היא מפגימות בחות מהגירות צפורהן היא לפלא עבuni, כי כפי הנראה הוא אינו רוצה ליישב פסק הרוי"ש ז"ל, דלפי שיטתו לא מתיחס שבסק הרוי"פ במא שהשפט הא דר"ח, דlid'i לא מצינו ליישב זאת כמו שכתב הראי"ש, דנככל בדברי ר"פ דבידי אבשרה ואטופרא והוא כדין חגירת צפורהן, ע"כ עדין שייעור הczפול בדייעבד לא שמענו, אלא דהrinteb"א לא רצה ליישב שיטת הרוי"פ מבואר בסוף דבריו אלא דרך עצמו כאשר יראה המעין בו.

ונחוור לביאור שיטת הרואה"ש ז"ל, כי הסרנו משיטה זו כمعט כל התלונות, אבל הא דמסתפק בעל האיבעי דמייא לsassאה מא', אפלו נפרש דלכתחהלה ולבעל נש קמיבעי, ממש'כ הריבט"א ז"ל עדיין קשה, דמה עלה על דעתו לחמיר אפלו בעלי נש, כיון דגם הני אמרואי בדקנו במא ובמשמעותו מצד חסידות ולכתחהלה, רק לצאת מחשש פגימה פחות מהגירות צפורהן בדקנו, אבל פגימה בלבד חרשון כל מהיכי תתי להחמיר, והרי תראה דהrinteb"א ז"ל כתוב ודמאי לsassאה מותרת אף לירא שמים, והוא לשיטתו דהני אמרואים החמירו על נשים לכתחלה, אפלו על פגימה בלי שום חסרון, וכן יש מקום להאי איבעי, ואדרבה צריך עצם בפוגימה בלא חרשון, אבל צ"ל דהrinteb"א סובר בזה חלק, בין פגימה בוגוף הסcin לsassאה שאינו מגוש הסcin, כשיתוט הרואה"ה ז"ל, ואע"ג דיפה דחה הרשב"א במשמרת שם חילוק זה דמי"ש הא מהא, עיי"ש אבל ייל דרך לשיטת הרואה"ה אין חילוק בהכי, והוא ז"ל סובר דמדייא אסור כל פגם אפלו בלא חרשון, ואם כן שפיר דחאו המשמרת, דמדינה אין חלק בין זלי"ז, אבל לשיטות הריבט"א דרך מצד מידת חסידות החמירו הני אמרואי בפוגם בלי חרשון, צ"ל שפיר דגams שאינו מגוש הסcin כמו sassאה שהוא מה שנוין קורין דרענטיל, וכן שכתוב הרואה"ה ז"ל כיון דלעלום לא שיק' בי חרשון שייה' אונור אפלו בלא חרשון, שפיר קאמור ר"א מאן יhib לבן וכוי' זאת יש להמליץ بعد שיטת הריבט"א, אבל לפי שיטת הרואה"ש דגם הני אמרואי החמירו, לא החמירו אלא בו חgorת דבר מה עכ"פ, מהיכי תתיי נחמיר עוד יותר ומה עלה על דעת בעל האיבעי, אבל גם זאת ניחא דנייהו דלדעת הרואה"ש הני אמרואי בדיקה דלכתחהלה בדקנו, אבל הלא יש בתוכם בדקנו בשושא ובברשא ונוכל לפרש בראיית השימוש בצל הסcin כלשנא אחרニア שברשי", ובראה הניינו הרגשת בשרא, ואז יש מהם שהחמירו לכתחהלה על ראי' והרגשה בלי שום חרשון, וא"כ שפיר קמיבעי דמייא לsassאה מא', ואחדדר לי ר"א דלא היא, דגם הני דבדקו בשושא ובמייא, על פגימה שאונורת בדקנו וכפי שני שברשי", וכן בברשא שאונור קצת עור האצבע, ולכן בדמייא לsassאה אין מקום לחמיר כלל, כן צ"ל שהבין הטור ז"ל שיטת אבוי הרואה"ש ז"ל.

אבל הדרישת ז"ל לא ניחא לי בפירוש זה שהוא קולא גдолה, ומדקדק מלשון הרואה"ש שכ' "וכל פגימה שהוא מריגש בczפורהן, היינו שתאנור בה czפורה", דמשמע ליהפ' לכל פגימה כ"ש הויה בחgorת צפורהן ובלבך שתאנור בה עכ"פ חות השערה ולכן כתוב, דבעיקר הדין אין חילוק בין הרואה"ש לרשב"א, דלדעת שניהם פגימה כ"ש שאונור חות השערה פסולת, אלא פליגו בפירוש דברי ר"ח, דלרשב"א ר"ח שייעור יותר גודל קאמר, דהינו שאונור בה czפורה ממש, אלא דלית הלכתא כוותי' אלא כדי חמורי, ולרא"ש ר"ח נמי הא שייעור קאמר, ולא פליגו עי"ש.

והנה תיווה גדולה קחיאנא כאן, דלפי פירוש הדרישת שיטת

השערה זהה אמת וברור בס"ד.

עוד תראה, כי גם המחבר ז"ל זיכה כאן שטרא לבי תרי, כי מאחר דפסק כרשב"א כאשר מבואר לכל רואה, לא ה'יל לו להתר שחוות בדמיון לסאסאה לכתתלה, דהorsch"א בפירוש אמר דדמי' לסאסאה, היינו פגימה הנרגשת ואינה אוגרת, ולא חילק ביןותם כמו שחילק הראה", וכיון חד דינא אית להו מילא לא התיר ר"א, אמר מאן יהיה לנו מבשרא, אלא הבשר בדייבעך ולא השיטה לכתחלה, דמר"פ דאמר צריכה בדיקה אבשרה ואטופרא אנו למדין שאין לשחות לכתחלה בסיכון שמרגשים בה פגימה אפילו אינו אוגרת חוט השערה, והמחבר מעתיק בדיון דסאסאה לשון הרמב"ס, משום דברי"ז כולל הרמב"ם עם שיטתה הני ראשונים הרשב"א ודעמי' אבל לא כן הוא כאשר בארץ.

ועתה נשוב לדברי הדרשיה, שמספרש מה שכתב הטור „וכיוון שהפגימה פוסלת צריכה לבדוק הסcin' תחלה“ וכתב הדרשיה, מושם דכתיב ושחותם באזה, וכן הוא בהאי בריש שיחית חולין, וכן שצין מהר"ץ חיות, אבל הש"ץ משיג ע"ז וכותב, והוא בדיקת הסcin' גופה DAOיריתא היא, ורק להראות לחכם אמרו רבנן, ולפי הצעתו בבירור השיטות, שניהם ננים לשיטותם, כי האי „וכיוון שהפגימה פוסלת וכו"ו הוא ג"כ לשון הרא"ש ולדעת הפרישה, הרא"ש הוא המכמיר ביותר, וכשיות הראה"ה דהרגשה בעלמא פוסלת, והוא מדרבנן כביאורנו בשיטת אה"ה שסבירו על קרא דוחתתם בזה, אשר ממש נדע שראווי להחמיר בהרגשת טופרא דמה"ט בעניין חכם כמש"כ למעלה וכן שפיר כתוב הדרשיה מושם דכתיב ושחותם באזה, אבל הש"ץ שפיר השיג עלי מושום דהלא הטור מפרש דעת הרא"ש דבעין שתងור בה הצפוף, דהוא ודאי פסול תורה, ועל זה שלא תងור בה הצפוף ודיי פשיטה דבעי בדיקה, וכוקשי' הש"ס וرك להראות לחכם היא מדרבנן, וכן שביאורנו לעיל דלפי שיטת הטור פי' הגمرا"ע כפשוות, וכן שפיר השיג הש"ץ, דעל גופו בדיקה זו לא בעין קרא, ותדע שכדברי כן הוא, דהנה תראה שהטור הוסיף על דברי אביו שהרא"ש כתוב „וכיוון שהפגימה קורעת צריכה לבדוק הסcin' תחלה“, והטור הוסיף „יסמוד על מה שיבדק אה"כ“, והוא פירוש לדברי הרא"ש, מושם דקשי' ליטור פשיטה בקושי' הש"ס וכן הוסיף לומר דאין הכוונה להשמעינו עיקר בדיקת הסcin', אלא צריך בדיקה בתקלה ולא יסמוד לאחר שחייבת, ופירוש זה צרכין דוקא לפי הבנת הטור בדעת הרא"ש, דהבדיקה היא שלא תងור שהצפוף ממש אבל לפירוש הדרשיה, אין כאן שום צורך להוסיף דלא יסמוד אבדיקה לאחר שחייבת, דנא גוף הדין לצרכי בדיקה בהרגשת צפוף ולא יסמוד על הראה, דאין כאן חגיון צפוף אתה לאשמעין, והוא הונ דברי הדרשיה.

והנה המחבר בש"ע שינה מלשון הטור וכותב בסעיף ג' וז"ל "צריך לבדוק הסcin' קודם שחייבת ואם לא בדק לא יראה" שחוות", וילשונו נפלא דלא די שగוף הדין אין בו צורך דפשיטה, אלא שמוסיף אחרת אחר איזהה,adam לא בדק לא יראה" שחוות, והש"ץ הרגיש בזה וכותב בס"ק ה' וז"ל: "צריך לבדוק הסcin' קודם, ואין לסמיך על מה שיזכה לבדוק אחר השחייבת (טור) ולזה כפל המחבר וכו', ואם לא בדק לא יראה" שחוות והטעם וכו"ו עכ"ל. הנה כל רואה יראה כמה מן הדוחק לתנקן לשון המחבר כדי שייהי מכובן מה שכתב הטור, אבל לפער"ד נראה דהמחבר שפסק דלא קרא"ש, לא כטור דמייקל עד חגיון צפוף ממש, ולא כפי' הדרשיה, דמשווה את דעת הרא"ש עם דעת הראה", אלא כשיטות הרשב"א דבעין דוקא פגימה שאוגרת חוט השערה ממש, אבל בהרגשה לחוד אינה פסולת, הלא כתבנו דלשיטה זו צריך שייהי הסcin' חלק לנMRI

בפיגמה שנראית כיוון שאינה חוגרת הצפוף, עפ"י מעשה דרש"י שהובאה בב"י, במעשה שבאה לפני רשי" דאחד שבדק לאחר שחיטה, ונראה לו פגימה קטנה, ורשי" לא ראה לאסרו, מפני שאין צפוף חוגרת בו, וכותב עליו הפר"ח ז"ל דשתי רשי" שהתיר איסור תורה עפ"י דעת יחיד, ולפי ביאורנו הב"ח והפר"ח גם שניים במחcit לא כיוונו המטרה, דאמית הוא מה שכתב הפר"ח דלומר דבעין דוקא חגיון צפוף, דהינו שתאנגור הפגימה את הצפוף, הוא דעת יחיד דהינו דעת הטור המפרש כן שיטת אביו והוא דרך הראשון בהראה"ה, אשר גם הראה"ה חזר בו, וזה קולא גדולה באיסור תורה עפ"י דעת יחיד, דהינו הטור אע"פ שום הריטב"א סובר כן, כמו שתראה אם תעין בו, אבל לעומת זאת זה מה שהתיר רש"י ואחריו הוב"ח, לא בעין לתלות בשיטה זו, אלא גם לדעת רש"א" ורמב"ז ז"ל הדין כן, דכל שאינה אוגרת חוט השערה ממש ולא כחוט השערה כמו שהביא הב"ח שלא בדקוק) כאשר בדיעבד ואין כאן מי שאסר זאת רק הראה"ה בחזרתו והרא"ש לפוי הבנת הדרשיה וכפי ביאורנו גם הרמב"ס סובר כשיטה זו, אבל הם רק מדרבנן, ומכך מימרא דר"ח ור"פ דבهرגתה בעלמא סגי לאסור, אבל הני אמוראי דבקשו אחריו פגימה הנראית או נרגשת להם, אם אוגרת עכ"פ חוט השערה לא החמירו כלוי האי, ולא כמו שסבירו כל האחרונים, דלשיטה זו ג"כ החמירו הני אמוראי כי זה טעות גמור במחcit, כאשר ביארנו ככל הצורך, וא"כ הב"ח לא התיר אישור תורה על סמק דעת יחיד, רק אישור דרבנן ע"ד הרמב"ז הרשב"א והר"ז ז"ל, והרי תורה בפסקי המחבר והרמב"א ג"כ שפסקו כחוב"ח, דהלא המחבר בסע" ב' פסק וז"ל: "שיעור הפגימה כ"ש ובבלבד שתאנגור בה כ"ש איפלו חוט השערה" עכ"ל, הרי נשמר המחבר לתקן הלשון שאינו מಡוקך בטור וכותב "חוות השערה" ולא "כחוט השערה" וכפי' הגור"א ז"ל, דמראב"י נלמד שבדק בחוות השערה, ולא בהרגשת צפוף בחוות השערה, גם משנה מלשון הטור שכתב "ובבלבד שתאנגור", שהאי לשנא מפוקפק, דיש לפרשו על הרגשה כפי' הראה"ה והרא"ש, וכותב לשון מבורר יותר "ובבלבד שתאנגור", להורות דבهرגתה בלבד אינה פסולת עד שתכנס בפוגם עכ"פ חוט השערה, והרמ"א לא הגיה כלום לכתוב, אכן אין אלו בקיאין בבדיקה, ואוסרים כל פגימה הנרגשת, ורק בסעיף י' שפסק המחבר דבסקין הדומה לساسאה שאצבעו מסתובך, שוחטין בה לכתתלה, מגיה הרמ"א ז"ל וכותב, אין לנו הוגין לשחותה בה לפי שאנו אנו בקיאין בדבר, והרי אתה כי לעיל דאדעדב קאי ושם בעין להבחן בין פגימה הנרגשת לאוגרת עכ"פ חוט השערה, בזיה שפיר בקיאין, כי כל שאינה אוגרת חוט השערה, ממש אין לאסור בדיעבד, ושפיר סמכין אבקיאוותנו גם עתה, וכך לא הגיה כלום, אבל כאן דמיירי לשחות בו לכתתלה דהינו להבחן בהרגשה עצמה אם רק מסכט הצפוף או מרגיש פגימה דקה מדוודה, כתוב דאין לנו הוגין לשחות בו, והרא"ד דכן הוא,adam יתעקש אדם לומר דמהנה זו נשמע גם לעמלה שאין אנו בקיאין, וכל פגימה כ"ד הנרגשת פולין השחייבת על ידה עכ"פ לדעת הרמ"א, א"כ ה' לרמ"א לכתוב ואנו נהגין לאסור השחייבת בסאסא, כיון דאין אנו בקיאין וחישין דלמא אייכא פגימה כ"ד ואיך הינה לשון המחבר וכותב רק אין אנו בקיאין ואין נהגין לשחות בו לכתתלה, אלא ודאי דאי בנהגש הפגימה שאינה אוגרת אין לאסור בדיעבד, כפסק המחבר לעיל (ועיין בת"ש י"ח אות י"ג ודוו"ק) וא"כ לא התיר הוב"ח, רק מה שהתיר המחבר והרמ"א ז"ל עפ"י הפסק שפסקו כשיטות הרשב"א ודעמי', ואין כאן מקום להרעיש על הפסק גופא, אלא על טעמו כי מתוך דבריו נראה שסמק בפסק זה על שיטת הטור דהיא ייחיד, כי לא נחיה הוב"ח לחילוק זה בין חוט השערה לכחות

בשעת המעשה או ע"י בדיקת החתק אבל חז"ל גרו על סכון פגום שיפסול את השחיטה ולכן כל שם פגום על הסcin, אכן פסול בשחיטה וא"כ כל הני אמוראים בדקו הכהן והכהן, על שיעור שהscin יקרה פגום בדקנו, ור"ח דאמר בדיקה לחכם ולעכובא, מדרבנן ולא לכבוזו לחוד, ע"כ פגימה הנרגשת ע"י בדיקה ביישוב הדעת והבנת הלב קאמר, ושיעורה אמורה ממילא דהיא בהרגשה בעלמא, ועתה דר"ל מנה שלש פגימות פריך שפיר, ולהשופט נמי פגימתה הסcin, דהיה" שיעור הני דקחשיב איזה שיעור שייהי, הלא אכן שיעור שנקרה פגום בעין בכל הני, ומילא גם סcin עמהם והפסיק במירא דר"ל ולא הניחה למגרה, "דוכLEN כדי פגימתה מהבהה שהוא חחרת צפורה", מפני שהוא צפורה אין מבורר מה הוא, אי מleshon חgorה, ואז אוגרת בעין, או מleshon חgorה, ואז נרגשת לחוד נמי פגימה יקרה, אבל ממה דמוסיף ר"ח, אף פגימות scin שמעין דהרגשת צפורה קאמר, דהרי ר"ח בדיקה לחכם בעי ולטכוב, וע"כ מחמיר על הני אמוראי דלעיל, ולדידי' הרגשת צפורה נמי פסול, אבל מ"מ פריך שפיר על ר"ל ולהשופט נמי פגימות scin, דאפילו אם הוא חולק, וסובר מהני אמוראי דלעיל דבעי חגורת דבר מה, ואפילו כעובי צפורה, א"כ גם בהני הדין כן, כי בכלון על שם פגום פולין, הון scin והן אבני מזבח ואוזן בכור, כי גם בסcin אין אינו בודקין מה שיש בכח הפגימה ליקרע הסימן, אלא מה ששם פגום עלה, ע"י מתרץ, בחולין לא קמיiri דפשיטה ל' דבקדשים לא החמיר חכמים לפסול הקדשים ולהביאם לביה"פ, מפני האי חומרא, דלא לישתח בסcin פגום, אפילו אינה אוגרת.

וראה זה איך מಡוקך לשון הרמב"ם בהל' ביהב"ח, שכותב דגימת המזבח בחחרת צפורה בסcin של שחיטה, כי רק מהה שהוסיף ר"ח scin של שחיטה להני שלש פגימות, אינו למدين בחחרת צפורהDKאמר, לאו חגורה קאמר אלא חגירה וכדברי הראה"ז, והוא אמת לאמת בס"ד.

ואחר אשר זכינו לבאר הסוגי והשיטות היוצאות ממנה נבוא לפסק הלכה.

פסק המחבר והרמ"א.

המחבר חפס שיטת הרשב"א לפסק הלכה, שהיא שיטה אמצעית בין הראה"ש לפי דעת הטור המקיל ביותר, ובין דעת הראה"ה המכמיר ביחסו, ולכן פסק בסעיף ב' בשיעור פגימה בכ"ש, ובלבד שתאגור בה כ"ש אפילו חוט השערה, ונשמר המחבר, בלשונו לכתוב שתאגור בו חוט השערה, ולא שהצפורה ונגיש לחוט השערה, וכבאיור הגרא"א ש'כ', דהוא כראב"ד בדיק בחרות השערה, דהוא המכמיר בין הני אמוראי דפסקין כוותיהו ודלא כרא"ח דבעי דזוקא חחרת צפורה, ודין זה הוא דין תורה ובדיעבד, אבל כתוב להלן בעין שיחי' scin קודם שחיטה ואם לא בדק קודם בסעיף ד' צריך לבדוק scin קודם שחיטה ואם לא בדק קודם שחיטה לא ישחות, וככין בא"ג דהוא מירא דר"ח, בדיקת scin מדרבנן, דהינו בדיקת הרגשהDKאמר ר"פ שהיא בכתלה, ודלא כפ"י הש"ז, שרצו להעMISS בדרכי המחבר דבר הטור "ולא יסמווק אבדיקה שלאחר שחיטה" דלפי פסק המחבר שהוא כראב"א, אין מקום לדין זה, דהא אכן scin דפסל בכתלה ולא כראב"א, אלא מניינה בעלמא, הוא דוחק גדול דמפתחות מירא דר"ל נראה, דעיקר כוונתו למה דסימן וכולן כדי פגימת המזבח.

עד הקשה הריטב"א ז"ל דמה מתרץ בחולין לא קמיiri הלא עיקר שחיטה בקדשים כתיב, ותי' דכיוון דבחולין נמי איתא לא קחשיב, והדוחק גדול ונורא, ועין בהגחות מהרש"ש ז"ל, אבל לשיטת הראה"ה שהוא שיטת הרמב"ם ז"ל ניחא טובא ובל' שום דוחק. דלשתה זו, מה"ת רק עיקור נאמרה וזה נוכל להכיר או לכתלה גם בהרגשה לחוד, כי זאת נלמד מר"פ דמצרך בדיקה אוטופרא, דהיא ע"כ הרגשה, וניהו דכתבו למעלה, דלפ"ז לא היל מהמחבר להעתיק לשון הרמב"ם בהא דדמי" לסתסה שוחטין בו בכתלה, דלשיטת הרשב"א אין צרכין לחלק בין פגימה דקה מן הדקה להא דסתסה, אלא שניהם אסורין בכתלה, אבל ייל דהמחבר שהי' סובר דרמב"ם ורשב"א בחדא שיטה אזלו כמש"כ בב", וכיון דרמב"ם פסק כססתה שוחטין בו בכתלה, הרי דע"כ חילק בין הא להא משום שלא ניחא לי' לפרש דר"א דאמר מאן ייבן לו מבושרא, יהי' כוונתו רק אידיוב, ולכן פסק בזה קרמב"ם אבל לעולם לשחות בסcin שמרגש בו פגימה אף שאינה אוגרת כלום אסור בכתלה, ולפ"ז אין צרכ גודל בדיון בדיקת scin אוטופרא, וצריך לכפלו שלא ישחות בלי בדיקה זו, ורק דאפילו רואה שהscin יפה ואין בו פגימה אוגרת, כי זאת יכול לראות בשקפה ראשונה מ"מ לא ישחות בלי בדיקה הצריכה בכתלה אוטופרא,adam ימצאה אח"כ פגומה בלי אוגרות חוט השערה תהי השחיטה כשרה, אבל עבר לשחות בכתלה בסcin שאסרו חכmoz"ל לשחות בו, ולכן דין זה מון הצורך הוא בכתבו, ואני צרי' שום טעם, וניהו דהש"ז מביא בשם הרשב"א בעצמו טעם דשמא ישח מלבוד אח"כ, הרשב"א קאי שלא ישחות בסcin בלי בדיקה כלל, וע"ז אמר טעם יותר מרווח דאייכא חש איסור גם בדיעבד, או דבעי ליתן טעם גם לשיטת החולקים ופוסלים פגימה כ"ש, אבל המחבר לפי שפסק הרשב"א, שפיר עביד להזירנו שלא לשחות בסcin שאינה בדקה אוטופרא, אף שראה שאין בה פגימה האוגרת, שוב ראייתי בבא"ג שצין דין זה של המחבר, לא ברא"ש וטור כמו שפי' הש"ז דברי המחבר, אלא שהוא מירא דר"ח, וכן הוא באיבור הגרא"א על האי דינא, וגם כתוב שם בתוא ד' דהרבש"א מיקל בשיעור פגימה נגד הראה"ה, ודלא כב"ח דלא נחית להזירנו כמו שכתבתוי, ושמחתוי כמוצא של רב וברוך שכונתי לדעת גאו הגאנום מאורן של ישראל.

ועתה חל עוד עליינו חותבת ביאור סוף הסוגי' דנתקשה בה הראשונים ז"ל, והוא במה דאמר ר"ל שלש פגימות הון, והוועיף ר"ח אף פגימות scin, ופריך ואידיך, ומושני בחולין לא קמיiri, ואח"כ מסיים המירא דר"ל, וכולן פגימתן כדי פגימת המזבח.

וקשה טובא מה פריך ואידיך, דלמא ר"ל דלא כרא"ח, אלא כאחד מהני אמוראי ס"ל, ולית לי' דפוגימות scin בחרת צפורה, ועוד זאת למזה מפסיק את המירא דר"ל ולא הניחו למגרה, עד שambil דרא"ח שמוסיף פגימת scin ומקשה ואידיך ומתרץ, ואח"כ מסיים המירא דר"ל וכולן וכו', ולרשב"א מיושב כל זאת דלפי שיטתו אין כוונת המקשן דליך שיעורא, אלא כרא"א לפי שיעורו, וכדי שלא נתעה בזה, הפסיק במירא דר"ח וקמiska לעלי, טרם ממשים דcoln הני שלשה בחרת הצפורה אלא דלפ"ז נצמתה קושי' יותר גדולה, אז מפי ר"ח לא שמעין כלל שיעור הפגימה, דבמה שהוועיף אף scin, אין למדוד שיעורה, רק בא להודיענו שיש עוד פגימה אחת, והיתכן דרא"ח מרא דשטעחתא דמניין לבודיק scin מה"ת לא ישטינו בדיקה זו מה טיבה, ולא עוד אלא דגוף התירוץ, דלאו לדינא איתמר הא דר"ל, וגם לא הרא"ח, אלא למניינה בעלמא, הוא דוחק גדול דמפתחות מירא דר"ל נראה, דעיקר כוונתו למה דסימן וכולן כדי פגימת המזבח.

חות השערה, הוא מכשול גדול לא מיבעי לשיטת הראה"ה והרמב"ס דפסול אף בדיעבד, אלא אפילו לפיקט המחבר כרשב"א אסור ללחוט בו לכתבה, דהינוו דר"פ, דמה שלא הרגיש ודאי מחייב חולשת הרגשותו היא כיון שההגינה נראית לעין, וחיללה להתייר זאת לכתבה, וגם אי אפשר זאת במצבות דהלא חוש הרגשה גודלה מחשש הראות, וכאשר העיד כן הפלתי וידוע לכל מי שיש לו עסק עם חלפים, דמי שהוא שלם בחוש הרגשה, מרגיש אף מה שאינו נראה אף לטוב עין, אבל להיפך שהיה נראה ולא נרגש הוא רק למי חשש הרגשותו חילשה מחוש הראות שלו, ומה"ט החמירו חכ"ל לבודוק בטופרא שהיא בדיקה המעלוה, ואם נאמר דגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת פוסלת השחיטה, אז "ה" וכש"כ גימה הנרגשת, ועוד דלפי דבריו הת"ש אכן פגימה האוגרת חות השערה ונינה נרגשת בטופרא, וזה דבר זו לא ניתן להאמיר במחלוקת".

ואספרה בזה מה שקרה לי כד הויינא טליה עם הגאון הצדיק חכם עדיף מנביא מהר"ס פאנעט צ"ל בעהמ"ח שוי"ת שערוי צדק ובבנין צדק, כי הרגשה צ"ל הנ"ל הי נקרא רבינו של השוחטים, ובכל מדינת צ"ב לא קבלו שוי"ב שלא הי לו קבלה ממנו, והי' מבון נפלא בכל עניין שוי"ב, אולם בימיسكنנו הוחלשה כך הרגשותו כאשר נתודע לי ולשוחטים המופלגים שלי, וטלILDות שהיתה בי הרהיב בנפשי עוז לכתוב לו: ילמדנו רבינו לנו שהרב יעד בתוך הקבלה הקבלה שהשי"ב מרגיש פגימה דקה מן הדקה,ela כתוב הקבלה של הרב הנהוגה בינוינו מבואר בש"ע ריש הלכה שחיטה, והוא יכול לסתובב, רק על השחתות הסכין והרגשת פגימותיו אין הרב אדון מתעלף, אבל על השחתות הסכין ולהרות בדיני "ה", הוא בדבר זה, וכי מי שיש לו הרמנה לדון ולהרות בדיני "ה", הוא ממילא מבין על החלף, הלא אין מנהגנו לננות את הרב על זה, ואני חכם שבגמי, שהרי אמרו צ"ל בחולין צריך ללמד כתוב שחיטה ומיליה, אבל בזמןנו שאין לו מדין כל זה, מה להרב אצל הסכין, הנה זאת לשוחטים המומחים וכלך אצל הדינים, כאלו הדברים כתבתתי להגאון הנ"ל צ"ל, והшиб לי דבריםCMDיקות הרבה, וכותב לי אל TZדקה הרבה וכי תקsha על הגמ"ש אמרו חכ"ל להראות סכינו לחכם, ומ"ה מנסה את החכם, ושחיטה שאמרו צריך למדוד פירש רש"י צ"ל לאמן את ידיו לשחיטה, אבל למדוד הרגשות הפגימות לא הזוכר, וכן הי' מלפניהם בישראל שככל רב מוסמך להוראה מסמיך שוחטים, וכל המוסף זה גורע, זאת הייתה תוכן תשובה קודשו, ואני עדין הרהרתי אחריו כמה שנים, עד שהגעתי לימי בינה ואז ראייתי והכרתי שתורת זקנים בינוין, ובנין נערים סתירה, כי אם נחמיר בהזורה יותר ויותר לא הנחת שוי"ב לבני אברהם אבינו, כי יבוא עליוizia מרגיש אחר, שלם בכך המשיש, והי' חי השו"ב תלואים מגנד, ובבורך לא ידע מה הי' בערב ויפה עשו הרבה זקננו שבדורות הקודמים, שלא הניחו את השובי"ם להראות סכיניהם לשום עובר ושב, ובדורנו היו היתום כאשר בואה אינה רב להעර או לישוב, תחלת עסקו שנופל על השו"ב להראות לו סכינו, ורבים חללים הפilo בזה, כי פעמים באממת חכם העיר אינו מן המרגישים הנפלאים, וכן השו"ב שלו והוא יושב בטוח תחתיו ופתאות יעבור דרך שםizia ראייה רב שחווש הרגשותו טוביה ושלמה ומרעיש על השו"ב שהוא מנבל ומאליל נו"ט, ואשלה נא, לפיו אשר ביארנו השיטות לעמלה, היכי באמות אתה הלהלמ"ס שرك מרגיש נפלא ראוי להיות שוחט? ישתקע הדבר ולא יאמר, כי כן היל' לפנים בישראל שככל רב בעירו הי' בוחר בשוי"ב שמצא חן בעניין היכי נאמר חיו' שמאני שאותו הרב לא הי' מן המרגישים הנפלאים, האכיל נו"ט, וכי לא די במה שהחמייר לפוסל סכין פגום אף שאינו אוגר כלום ונוסיף אנן דבעין מרגיש נפלא, ולכן מאד מאד הי'

לכתחלה, لكن הי' סובר, לדדבר זה אכן פלוגתא בין הרשב"א ורמב"ס, דהרמב"ס הי' מחקך כרא"ה, בין הרגשה בגוף הסcin ובין סאסאה שאינו מגוף הסcin, אבל לעיל ביארנו דזה ליתא, כי הרמב"ס כרא"ה ס"ל, لكن שפיר מחקך בין פגימה שאינה אוגרת, לדמייא לסאסאה, אבל הרשב"א אלא מחקך, זה נצמוך מושיטתו כמו שביארנו באורך לעלה, והרמב"א שהגיה בהא דסאסאה, דאין אנו נהגין לשוחט בו, מושום דאין אנו בקיאן לא הגיה לעלה בדין פגימה האוגרת דפוסלת בדיעבד, כתוב דאין אנו בקיאן ואסוריין כל פגימה בדיעבד, אפילו אינה אוגרת כלום רק נרגשת או נראית, מושום דבזה דהיא מדידה ממש איך לא נהי' בקיאים לראות, אם חות השערה תאגור בין עוקצי הפגימה, אבל כאן בדמייא לסאסאה דקאי אלכתחה, להבחן בהרגשה בעלמא אם מרגיש סיבוך בעלמא שהיא נדבקת על הסcin מה שנקרא דרטנטיל או געלענט, או שמרגיש פגימה דקה שהיא מה שנקרא קלעפיל, בזה אין אנו בקיאן לסמוך לשוחט לכתבה, ובדיעבד ליכא נפקותא כי בדיעבד שנייהם כשרין, כל שאין חות השערה נכנס בתוך הפגימה כו' הוא פסק של בעלי הש"ע, אלא שהאחרונים החמירו יותר כמו שהראתך לעלה, אבל האמת היא דכפי ביארנו נמי, שיטת הראה"ה שהיא נמי שיטת הרמב"ס צ"ל יותר מסתבר, מפני שהשקל וטריא בgeom מתרפרש בל דוחק, לווי מה שצריכין לומר דגס בקרבות בעין בדיקת הרגשה שהוא קצת דוחק, והגם דלפי שיטחם הכל דרבנן בין אליה אוגרת ובין אורחות כשייטה זו כי אין בזה כח לעkor הסימן אבל מ"מ ראוי להחמיר כשייטה זו ולאסור גם בדיעבד פגימה הנרגשת או הנראית אפי' אינה אוגרת ודלא כב"ח, כי המחבר אלו הי' נחות לידע דגס הרמב"ס ס"ל כרא"ה, לא הי' מקל נגד דעת הרמב"ס, שהוא>Create תמיד העיקר, אבל מה שהרעוישו על הב"ח שהתיר איסור תורה על סמק שיטת יחיד זה ליתא, כאשר אתה רואה דמה שהתיר הב"ח מתירין גם המחבר והרמב"א,ומי שסומך בזה בשעה"ד למשל בשוחט שאבד הרשותו הטובה ואני מרגיש פגימה שאינה אוגרת כלל אבל הוא מרגיש פגימה האוגרת חות השערה, שאינו אסור השונן והכלים בשביב זה שפיר עבד, כי התורה חסה על ממונם של ישראל, וע"ז אמרו צ"ל גודל הנהוגה מייגע כפיו יותר מירא שמיים, ולא אוכל לסייע האי דינא בلتיה להביא דברי התבאות שור ולדקדק בהם, וע"ז שם בס"י ח"י סע"י ב' בשם"ח: שיעור פגימה כ"ש, בין בעומקה בין בעומקה, ובלבבד שתעכב ויסתבך בהם שום דבר ואפלי חות השערה, ואע"ג דבדקה אבשרה ואטופרא ולא הרגיש שום עיכוב ואחר"כ מצא בה פג משחו ע"י ראי' נגד המשמש וצדומה, יבדוק שם בחות השערה אם נכנס לשם לא ישחות בו ואם שחת אסורה, אבל אין צורך לבדוק אח"ז כי אם כמו שכתבתי لكمן סע"ז ר"ל דדי בדיקת טופרא ומסתמא אין לחוש שםיא יראה במשם עכ"ל וממי לא ישתומם על דבריו דמשמע מהם,adam מרגיש לא מהני בדיקת בוחט השערה, רק בגין מרגיש אלא רואה, אז מהני בדיקת מדידה בוחט השערה, ובמחייבת כי רובה היא, שגיאיה יצאה לפני השלית, הון בדיני והן במצוות, דבת"ש שם מביא ראי' מרשב"א שכותב במשה"ב, דבディיקת טופרא הוא הרגשה בעלמא, וכיוון דהביא חז דר"פ ע"כ גם הרשב"א מודה בדיהרגשה בעלמא טרפה, וזה פלא והפלא, והלא הרי"ף לפי שיטת הרשב"א מביא אני אמראי אפסול פגימה בדיעבד, והוא דר"פ בדיקת הרגשה אלכתחה, ולא אוכל להבין איך לא ראה הת"ש דהרשב"א כתוב, דהרגשת פגימה שאינה אוגרת הינו סאסאה ולא רצה חלק כחילוק הראה"ה, וא"כ אין אפשר שהרשב"א פועל פגימה שאינה אוגרת ומחייב סאסאה, אין אפשר שהרשב"א פועל פגימה שאינה אוגרת ומחייב סאסאה, וממילא גם להיפך, מה שהתיר השמ"ח פגימה הנראית ואני אוגרת

גם טבח בעי בדיקת חכם, ואם שחת בלא בדיקת חכם מכריזין אבשרה דטרפה, כבר תירצzo דהכא דטבח מוכר לאחרים אמרין כן, ובומוור בשוחט באקראי ובחנום נמי בדיקת סכין, אלא דלפו' רמב"ם יש להקשות למה לא סגי גם במומר שיבדק הוא עצמו הסכין לפני חכם או בקי בדיני בדיקת סכין, דהרי הרמב"ם גם במומר כתוב דחויקתו אינו מתריח לבדוק, אבל אם אנו רואים שבודק כראוי', לא חשוד לשוחט בסכין שנמצאה פגומה אפלו' פגומה בהרגשה לחוד, אלא יתקננה, וכמו שסמכין עלי על השחיטה עצמה, שידקך בה לשוחות מהוגן, משום דלא שביק היתרא ואכל איסורה, ואפלו' איסור דרבנן כמו חמץ שעעה"פ, אינן חדשים אם יכולן להחליף, וכמו שביארתי שם לעיל בסוגי', והוא קושי' עצומה לפי דעתך על פי' הרמב"ם דמיורה לא טרח לבדוק וצ"ע.

על' ש' משנה, השוחט במגל קציר בדרך הליכתו וכו' עד סוף השקיל וטרוי' בגין' עיין מה שכתיתי בזה בריש הסוגי' דלעיל ישוב ברור ואמת מה השמייט הרמב"ם ז"ל האי דינה בהלכ' אבה"ט עי"ש הטיב.

על' ש' יש' משנה, השוחט מתוך הטבעת וכו' לעיל דף ט' ע"א בראשי' דה' כולחו תניניו, כתוב בפרק השוחט תנא כולה פסולי' השחיטה, ובאמת זה לא דוקא, דהרי דין הגemmaהaca בפ"ק, וכמש"כ שם רשי' ז"ל בעצמו, ولكن יש ליתן טעם, למה תנא פסול הגרמה, בפ' זה, ואין פסולי' השחיטה בפ' השוחט, ומה שנלפע' דהוא, דתנא סדרא נקט, דבתחלה מפרש הכל השוחטין, דהינו מי ראוי' להיות שוחט, ואח' כל לעולם שוחטין, דהינו זמן השחיטה ביום ובלילה, וכן בשבת שחתתו כשרה, ואח' מפרש בכל שוחטין בין בוצר וכו', ואח' מפרש מקום השחיטה בסימנים, אלא דכאן לא מפרש אלא מקום השחיטה בקנה, ולקמן בגמ' דר' מג' ע"א פליגו רב ושמואל בשוט אי תורבץ הוושט נמי ראוי' לשחיטה, וככתוב שם רשי' ז"ל, דרב דטורבץ הוושט נמי הוה ראוי' לשחיטה, לא גמירי הגרמה אלא בקנה, אלא דהתם מסיק, דלא יצתו להא דכייל היהודה אחוי' משמי' דרב, אלא ע"פ דנקותת תורבץ הוושט במשחו כוושט עצמו אבל לעניין שחיטה, נתנו בו חכמים שיעור. וכי הגראה גם זה מהללם"ס, וא"כ ש"יך הגרמה מה"ת גם בשוט, וכן קשה למה נקט הכא דינו דוקא בקנה ולא משמענו מקום השחיטה גם בשוט.

והנה אם נאמר דפליגו רבנן וריב"י בהגרים שליש ושחט שני שלישים לכאור' ניחא דבושט ז"ל דכ"ע מודים דפסולה השחיטה, כיון דנקיתו של התורבץ נמי במשחו אבל למ"ד דפליגו בשחט שני שלישים והגרים שליש, ודאי קשה מה פליגו דוקא בקנה ולא בשוט, והתוס' לקמן דה' דילמא ריב"י היא, כתבו כמסתפק דשמא פליגו בשוט כמו בקנה, ולא ידעת' למה בשוט יהי' רבנן מודים שלא מיפסל בשליש האחرون, אבל יהי' איך שיהי' כפי' שתבנו דעתך כוונת התנא להמשמעות מקום השחיטה איה, איך שכך ציין בשוט עד כמה הוא מקום השחיטה, והכי הו"ל למתני מקום השחיטה בקנה מן הטבעת הגדולה ולמטה, ובשוט מן החורבץ ולמטה, ואח'ך דרך אגב פלוגתת רבנן וויב"י בדין הגרמה, ואי הנית התנא מקום פלוגתת רב ושמואל, אי תורבץ מקום שחיטה הוא או לא, והדבר צע"ג לפע"ז.

והנה בגוף פסול הגרמה שי' אחת מפסולי השחיטה יש לעין, כבר כתבנו לעלה דף ט' ע"א וכן לעיל בסוגי' בדיקת הסכין דהילכה לממ"ס על הנני הל"ש לא צרכין אלא דמקצת בפסקול נמי פסל, וא"כ בהגרמה למ"ד דפליגו בשליש קמא דמזכיר ריב"י

נוח לתקן בעין זה תקנות קבועות, למען לא יוכל לבוא איש זו ויחית ויחבל כרצונו באין מפריע, וירבה מחלוקת בישראל, והמחמיר ע"ע קדוש יאמיר לו אם לא יاقل בשר רק בביתו, ולא יפריע שוחטים דכלוא עולם.

ד"ה י"ח ע"א א"ר"ה האי טבח דלא סר סכינוי קמא חכם ממשתינן לי' ורבא אמר מעברין ל' ומכריזין אבשרה דטריפה היא ולא פליגו כאן בשנמצאת סכינוי יפה כאן בשלא נמצאת סכינוי יפה, והנה הרמב"ם ז"ל בפ"א ה' כ"י פסק האי דינה באזה'ל: "כל טבח ואם נמצאת פגומה מעברין אותו ומণדיין אותו ומכריזין על כל בשחט שהוא טרפה" עכ"ל וכל רואה ישתומים מה זה השוסיף הרמב"ם ז"ל שמכריזין על כל בשר ששחט בסכין אשר הראה לחכם קנסין דגס על בשר שיש בחנות ששחט בסכין אשר הראה לחכם קנסין שלא למכרו עוד לישראל ומ"ל האי חומרא, אבל הדבר נחיא מאד דהאי מכריזין דטרפה שהוא בנמצאת סכינוי פגום למאי עבי אדם היא במקום שמכריזין פשיטה דמ"ש מנפל טרפה בעיר, ואם במקום שאין מכריזין הכרזה זו למא, אי שלא למכור לישראל, אבל בטבח רשע עסakin שמאליל נבלות לישראל מזיד, הלא אין לו אשמה, אלא שלא סר סכינוי לחכם, וגם אחר השחיטה לא בדק סכינוי ביחסו הדעת כראוי, אשר מה"ט בעין הראת סכין לחכם, דח"י שיקיל הטבח בבדיקה זו, וכשיטת הרמב"ם ז"ל, אבל שי' חשווד למכור נבלות אחר שמצאו סכינוי פגום, מאן דבר שמי' אלא דלשיטות הרשב"א דלקתיחה בעין סכין יפה מכל וכל, ז"ל דמיiri הכא בשלא נמצאת יפה לשוחט בו לכתיחה, וניהו אפשר דנתקלקל ע"י השחיטה, ובידיעד כשר כל שאינה אוגרת חוט השערה, אבל כיון דלא סר סכינוי קודםلن לא תלין בשחיטה, אלא אמרין דשחט כן לכתיחה בסכין שאינה ראוי', ולכן מעברינו וקנסין לי' להכרז אבשרה של בהמה זו דטרפה, אע"פ שאינה טרפה מדינא, אבל לשיטת הרמב"ם דאיינו כשיתר הרשב"א כאשר ביארנו לעיל אין לנו סכין פגום של לכתיחה ודיעבד, כי רק דמי' לסתסהה שוחטין בה לכתיחה, וכל שמרגשין בה פגימה כ"ש, פועל אף בדיעד, א"כ קשי' לי' האי מכריזין Mai עבידתא, لكن מפרש דמכריזין גם על מה ששחט בסכין הבודוק קמי' חכם. ולרמב"ם לשיטתי' בעי מדינא בדיקה לאחר שחיטה, אפלו' בשוחט רק בהמה אחת, עיין בה' כ"ד שם, ודלא קראב"ז וא"כ חישין כי היכי דבاهאי בדיקה אחרונה הקיל ולא הרגש, כן הקיל גם בשאר שחיטות, ואע"ג דמדינא נאבד הסכין כשר, אבל מכח קנסא ז"ל על כל בשר שיש לו עדין למכור, שמכריזין עליו דטרפה היא, שוב ראייתי דהרייטב"א ז"ל הרגש בהאי מכריזין וכן בעט"י, וכתבו דמכריזין על כל בשרא ששחט קרמב"ם, אבל לא הבנתי על הריטב"א, זה הוא לשיטתו לא הי' צrisk להא, דהא שם בד"ה הקדום מפרש דאצרכתא דר"פ הוא לכתיחה, ודרכ' חងירת צפורה בדיעד, א"כ מתפרק שלא נמצאת סכינוי יפה לשוחט בו לכתיחה, ומשום קנסא מכריזין ודיק' היטב.

רש"י דה' דלא סר סכינה, שלא הראה סכינוי לחכם עכ"ל, אבל הרמב"ם ז"ל כתוב ז"ל "כל טבח שלא בדק הסכין שלו ששחט בה, לפני חכם" וכי עיון בתעניית דף כ' ע"ב ברש"י דה' סייר, שמספרש נמי האי מימרא דר"ה דהכא, קרמב"ם דסר לשון בדיקה הוא, והנה הרמב"ם לשיטתי' דמשום לתא דאיסורה נגעה בה, יפה מפרש, דאיינו חסידין את הטבח דלא יתריח לבדוק י"ב בדיקות במתיינות, ויעבור על הסכין בהעbara בעלמא, עד שלא ריגש פגימה שאינה אוגרת, וכמש"כ לעיל בשיטת הרמב"ם, ولكن כל שבודק לפני חכם והוא שבודק במתיינות אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, סגי בהכி, ומה שהקשו האחرون דמ"ש טבח ממומר, כיון

דעתה ההלכה, על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בהבמה, לית מאן דפליג, אלא דגם' מדיק לישנא „רכמוּהוּ“ דקתוני, דמשמע אין חילוק בין נשחת רובה או כולה, וזה ליתא לרבען דרייב”י דלדייהו יש חילוק, דבשחט רק רובה עדין יוכל לפסלה עי’ איזה פיסול דרשא או הגרומה, והוא מפני שלכתהה בעין שחיטתה כל הסימן מה”ת, וכן הוא דעת רשי' ורמב'ם, וכאשר באבר זאת במקומו, אבל בשחט כל הסימן تو לא מצי מiful אם דרס או הגרים במקומות אחר, עא'פ דיש טרופות לחץ חיות, ולא הוה הסימן כמוanche בדיקולא לר' דהילכתא כתותי, וכאשר ביארתי זאת لكمן ל”, מ”מ כיוון דבר נשות הסימן تو א”א לנחרו, כי נחרה אחר שחיטה לאו כלום הוא, ואין זה דומה לניקבה הריאה בין סימן לסיימון, דזה מעשה טרופות, אבל בסימניםlica מעשה טרופות אלא מעשה נבות דהינו נחרה, ולאחר שחיטת הסימן א”א לנחרו, וזה הוא דעת הרמב'ם כאשר ביארתי זאת בכמה מקומות ודוק.

ע”ב גמר’ העיד ר'ח בן אנטיגנוס על מוגרמת שהיא כשרה, וכותב רשי' ז'ל דהיכי הלכתא, דכל עדות הלכתא נינהו, ועיין במהרשי'א لكمן, על הא דקבוע הלכתא כרחב'א משום דקי ר'ג כוותי, שנטקתה על הש”ס שתלה הקביעות הלכה בדר'ג ולא כמש'כ רשי'י כאן דכל עדות הלכתא נינהו, ואני רואה כי גם על ר'ג גופא קשה, דבגמי הוקשו לו, כמאן לא כרבנן ולא כרביבי, והшиб Ана לא חילוק ולא בילוק אלא שמעחתא ידענא, דאמר חי' בר'א אר'י משיפוי כובע ולמטה שחיתתו כשרה, ומה לו לתלות בשמעחתא דאמוראי, אשר גם עליהם סובב הקושי', איך פסקו להקל באיסור תורה נגד המשנה אשר אמרה דמוקם השחיטה בגרגורת, הוा מטבתת הגודלה למטה בין לרבען ובין לריביבי, ועכ' דגם אמוראי רק על עדות דרחב'א כסמכו, וכמש'כ רשי'י שם.

אבל מה שנלעפ' בזיה הו, דלקמן קאמר ריב'ל דמוגרמת דרבנן כשרה לריביבי, ומוגרמת דרייב'י כשרה לרחב'א, ופריך פשיטה, ומתרץ מהו דתימא רחוב'א אדרבען קאי, קמ'ל, ואימא ה'ג, א”כ העיד עלייה מיבעי לי עכ'ל דגמ', ולפ' ז'ל דקמ'ן דכל עצימות העדות אינה מבורת דקי גם אריביבי, אלא מכח האי דקדוק קל, אדם רק אדרבען קאי, העיד עלייה הו'ל, لكن לא סמך ר'ג לפреш מעצמו עדות זו של רחוב'א, אלא עפ'י שמעתתא דהני אמרואין, וגם הש”ס לא קבע הלכתא רק עפ'י ר'ג משום דאפשר הפרש עדות דרחב'א, באופן דלא פlige עיקיר מקום השחיטה, אשר מה”ט הוזק גם ריב'ל לפреш לו דברי רחוב'א, אלא עדין קצת דוחק הלשון שבגמ', „דהילכתא כרחב'א“ דהכי הו'ל דהילכתא משיפוי כובע ולמטה ממשום ר'ג הכי ס'ל בדרחוב'א, עוד דהוו'ל להבאי דריב'ל דהרי הוא המפרש דברי רחוב'א דמקשר גם למעלה מטבעת הגודלה ודוק'.

ד”ה יט ע”א, ארא' הא ר' איסי מחלוקת בשחט שני שלשים וחרים שלשים וכו', אבל הגרים שליש ושחט שני שלשים ד'ה פסולה, כדי נפיק חיותה בעין רובה בשחיטה וליכא וכו', לישנא אחרינא מחלוקת בהגרים שליש ושחט שני שלשים, דרייב'י סובר מיד דהוה אחצוי קנה פגום, ורבנן הטע מקום שחיטה, הכא לאו מקום שחיטה וכו' עכ'ל הגמ'.

הננה בסוגי זו יש מבוכה גדולה בין המפרשים ז'ל, ואני טרחתן הרבה לירד לעומקה דהאי הלכתה, ותלי'ת עלתה בידי עפ'י הקדמות והעיקרים שליל לבאר כל חמירה.

הננה כבר ביארתי בעיקר ד' כי לדעת רשי' ורמב'ם, בעין שחיטת כל הסימנים מה”ת, ורק בדיעד סגי ברוב, אבל דעת ר' אושיעא

וכאשר איפסק נמי ההלכה דעת שלא הגרים ברובא לא מיפסל השחיטה, א”כ הא הילכתא למאי אתה, אלא דודאי כל ששחט שלא במקומות שחייטה אין זה שחיטה, אלא דיל' דשאני דרשא ועיקור דבמקומות שחייטה, כל שדרס או עקר הרוב אין זה שחט אלא ודרס ועקר, וממילא כנורח, ולא מהניתו שחיטה במקומות אחר כיון שכבר נפסלה עי' נחרה, אבל בהגרמה דהוא למעלה ממוקם שחיטה, הוה א”ג דגם נחרה לא הוה, דהרי גם נחרה בסימנים בעין, ושלא במקומות שחייטה רק מעשה טרופות הוה ולא נחרה, וא”כ מצי שחט במקומות אחר, דהינו למטה ונתרה מידני נבללה, لكن בעין ההלכה דעכ'פ' להיות פסול בשחיטה, גם למעלה ממוקם שחיטה משווה לי, לנבללה דלא מהני בה שחיטה לטהר מיד נבללה, וטעמא דהא מלתא, בזו פליגו ר'י ור'ל כאשר ביארתי בפטיחה ודקמו דף ל”, דלדעת ר'ל כל שנפסק הסימן ואפילו רק ברובא הרי הוא כמוanche בדיקולא, וא”כ ממילא גם בנפקד למעלה ממוקם שחיטה כו הוה, ותו לא מצי שחט, לר'י דיל' הא דר'ל, ואפילו הסימן השחוט גופא איינו כמוanche בדיקולא, ודלא כריש'א, וכאשר ביארתי שם באר היטב, ניל' דמ'מ לענין השחיטה נמי נחרה מקרי, שחיטה דוקא, אלא ה'ה דלמעלה ממוקם שחיטה נמי נחרה מקרי, ולאחר שחירה לא מצי שחיטה.

אללא דלפ' ז' לר'ל הקושי', דלמה לי הילכתא על פסול הגרמה, חזורת וניירות, כי לר'ל גם בדרסהה ועיקור אין כאן כוונון פסול אחר, אלא דמאתה שנפסק הסימן והוה כמוanche בדיקולא, تو לא מצי שחט, וא"כ בשאר פסולי שחיטה בעין הילכתה רק על מקטצת בפסול, להשמיינו דמצטרף האי מקטצת לשאר הסימן שנטתקה בהחשר, להשלים הרוב כדי ששוב לא מהני המיעוט הבתרא להכשיר, כיון דכבר עי' רוב הוה כמוanche בדיקולא, אבל בהגרמה, האי הילכתה למאי צrisk.

אבל לקמ'ן דר'ל לשיטתי' עכ' סובר דהגרים שליש ושחט שני שלשים פסול, דהרי בשליש אמצעי כבר הוה הקנה כמוanche בדיקולא, וכאשר באבר لكمן, וכן שמואל בעל המימרא של החמשה הלש'ס, סובר בפירוש لكمן כ' ע"א, דהגרים שליש ושחט שני שלשים דפסול, ולמ"ד דהגרים שליש קמא כשו, באמות כר'י ס"ל, דלאו כמוanche בדיקולא הוה, וממילא צריך הילכתה גם על רובה בהגרמה, לאשמעין, דעכ'ג דלאו מקום שחיטה, אבל מקום שחיטה הוה, וכל שחירה שוב לא מצי שחיטה, וכן הילכתא, וכאשר תראה لكمן ביאור הדברים ודוק'.

ע”ש במשנה ריב'י אומר עפ' רובה, רשי' ז'ל מפרש פלוגתתם. בהגרים בשליש האחרון וכלישנא קמא דר'ה لكمן, והוא מתרץ טעמא חדא דסתמא דליישנא דרבנן, דאמורו עפ' כולה משמעו הכי, דגם מיעוט בתרא בהגרמה פסול, דלמ"ד דוקא בשליש קמא פליגו, צל' דהיא עפ' כולה דאמרו חכמים לאו דוקא, ולמיעוטה שליש קמא ATA, כמש'כ רשי' لكمן, שנית דהרי רשי' באמת פסקacao לישנא קמא דר'ה, וכרבנן טרפאי, ופוסל גם בהגרים בסוף הסימן.

אבל דע דגם להאי לישנא דפליגו בשליש בתרא, מודים חכמים דאם שחט רובה של הסימנים ופסק ממשחווט, דכשר וכסטם מתני' דריש השוחט, דרובה של אחד ממשחווט דאל'כ ליפלגו בשחט רוב הסימנים ופסק, וממילא נדע, דמי שמצויך לעכובי כל הסימן, דפוסל במעטות בתרא ככל פסולי שחיטה, אלא דנטקשו האחוריים במא שאמרו لكمן בגמ' דלר'ה דפליגו בהגרים לבסוף, הא דתנן רובה של אחד ממשחווט ריב'י אמרו, הר' דלבון לית להו האי דינא, ואולם לפע"ד על גופו הדין שהוא הללמ'ס, כדאמר רב'י בפ' השוחט,

- ובזה נמצא עוד טעם מרווה, למוה פליגו בהגרמה ולא בעיקורוDSLICK מנוי, משום דבעיקור הלא לכ"ע קשר במיעוט קמא בקנה, וא"כ אין רשותה לכ"כ דמcker ריב"י במיעוט בתרא נמי משא"כ בהגרמה דבמיעוט קמא פסול מ"מ במיעוט בתרא מכשר ומשום דבר נפיק חיותה דכמ"ב.

אולס באידך לישנא דר"ה דלכ"ט בהגרמים לבסוף כשרה ופליגו בהגרמים בתקופה במיעוט קמא, מיעוט בתרא כחותך בשר סברו דرك רוב הסימן עלי שחיטה, ומיעוט בתרא כחותך בשר המת, משום דכמאן דמוני בדיקולא דמי, וכן בהגרמים במיעוט בתרא כשרה, אבל במיעוט קמא פסולה, דהרי ליכא רובה של סימן במקום שחיטה, דמיעוט בתרא לא מצטרף לשחיטה, דכמאן דביקולא הויה, אבל ריב"י סובר דלאו כמנחא בדיקולא דמי, ובعينן לכתלה כל הסימן בשחיטה, אבל כיון דבדיעבד sagi ברוב, لكن בין הגרים במיעוט קמא ובין הגרים במיעוט בחരא כשרה, משום דרובה של אחד כמוomo, ומה אמר דעתמא דריב"י דמcker בהגרמים במיעוט קמא, מיד דהוה אחצוי קנה פגום, לאו דודומה לגמרי דהרי בחצוי קנה פגום sagi בהוסיף עליו לכ"ש בדייעבד, ואנו הרוי בעינן שני שלשים האחרונים בשחיטה, כדאמר ריב"י, מלא חות ע"פ רובה, הרוי דשאני במקומות שחיטה משלא במקומות שחיטה, אבל לגבי שלא לצרכ' שליש אמצעי שבשחיטה, לשילש קמא בהגרמה לפסול, קמדמה האחדדי ואומר, כמו דבתוכ' קנה פגום חלק השחוט לא מצטרף, אלא להכשיר ולא לפסול, כמו כן בהגרמים שליש, ע"פ דלהכשיר לא מצרי מצטרף, כיון דלאו מקום שחיטה הווה, אבל לפסול לא מצטרף כלל, דהרי אין כאן שום מעשה טרפות כמו בחצוי קנה פגום, ורבנן סברו, התם מקום שחיטה הכא לאו מקום שחיטה, הכוונה bahwa כיון דלאו מקום שחיטה, ולא מצרי מצטרף להשלים הרוב, במה יתפרש לריב"י, דרבנן האי כמוomo דמיטרפה כמותו ממש קאמו, דהרי לא עלי לכתלה הראה יותר מן הרוב, אבל לריב"י באמת לאו כמוomo ממש, דהרי בעינן לכתלה לשחוט כל הסימן, אבל הכוונה דכיוון דגם לדידי' כשר בדייעבד ברובא, וא"כ אין סברא לפסול ע"י הגרמה במיעוט בתרא, וכן בשנייהם רובה שא"כ דלא מיפסל בהגרמה במיעוט בתרא אבל לא מחד טעםא לנ"ל.

וע"ז פריך קושי' מושכלת, ומאן ליאו דהאי רובה דהתרם לאו ריב"י אמרו, דילמא ריב"י אמרו וקייל על רובה דשאני שלישי בתראי, ע"ג דוגנים בשליש קמא כשר וכדינא דרכה דקאמר ע"פ רובה sagi, והוא מפני דגם המיעוט בתרא שייך לשחיטה, וא"כ מצינן שפיר למיר, דבගרים במיעוט בתרא פסולה לריב"י, וכדעת רבנן בלישנא קמא, ומ"ל דהאי רשא"כ קאי אמיטות בתרא בהגרמה, בין לרבן ובין לריב"י, והבן את זאת, כי הוא כפטור ופרח.

ועתה נבוא לבאר פלוגתת ר"ה ור"י בהגרמים תחליה וסוף, וחתט שליש אמצעי, דר"ה מכשר ור"י פסול, וע"י מהרש"א ז"ל על תוס' ד"ה הגרים, ויפה כתוב, דר"ה ע"כ מפרש הא דריב"י דקאמר ע"פ רובה, בבעית גמר הרוב יהי' בשחיטה ואז דומה ממש לחצוי קנה פגום, וכי היכי דשם מהני הא משחו שבשחיטה להצטרף להחצוי פגום, כך מצטרף נמי הא שליש קמא של הגרמה לשילש האמצעי.

ולפ"ז לר"ה, בין לרבן ובין לריב"י, לא בעינן לכתלה נמי רק רוב הסימן, כי השאר כמאן דמוני בדיקולא דמי ולא פליגו אלא אם שליש קמא של הגרמה, דין בחצוי קנה פגום, או שאין חצוי קנה

שבתוס' לקמן ל' ע"ב ד"ה החlid, דמה"ת לא בעינן גם לכתלה רק רוב הסימן, וכל החותך יותר הוה כחותך בידו וברגלו ולא שייך לשחיטה כלל, ובדבר זה פליגו ר"י ור"ל לקמן ל"ב ע"ב, דל"ל דבשחטת רוב הקנה, הריאה כמאן דמנחא בדיקולא מכש"כ הקנה עצמו, ע"פ דלא נשחת כלו לכתלה למאי, והוא כמו כמנחא בדיקולא, וא"כ הא ישחיטתו יכול לכתלה למאי, והוא כמו כמנחא בדיקולא, ולמה יחתוך בשר המת, והוא כחותך בידו ואמרין לקמן כי ע"ב, וכי מטה עומדת ושוחות ה"ג הא קנה כמתה ממש וכמנחא בדיקולא, וזה מיה דהרי הא קנה הריא כנתלן מן הבהמה, ואיך יצורי, שתהנני האי פסיקת מיעוט בתרא על הבהמה אבל ר"י שהוא חולק זהה על ר"ל, כאשר ביארתי זאת בסוגי' שם ובפתחה, לית לי' דריאה כמנחא בדיקולא, וגם הקנה עצמו לא, ודלא כריש"א דסובר דהסימנים השחוטים לכ"ע כמאן דמוני בדיקולא דמי זהה ליתא כאשר ביארתי שם, ولكن לדידי' מצינן למימר דלכתלה בעינן מה"ת שחיטתת כל הסימנים, כיון דע"י השחיטה עדין לא נפסק חיותם מן הבהמה, וכך שהבהמה עצמה חייל לכל דבריה, וכן גם סימניה חיין הון ע"י חיבור חזק ואמץ לאברי הבהמה, כאשר ביארתי במקומו בראיות ברורות.

ולפי האמור, ר"ה בלישנא קמא סובר דרבנן וריב"י נמי פליגו בהזה דרבנן בעינן שחחיטת כל הסימן לכתלה ומ"ת ולכן פסול בו הגרמה גם בסוף השחיטה, דכל זמן שלא סילק ידו מן השחיטה, יכולה חדא שחיטתה הוה וכל פסול שארע בה, בין בתקלה ובין בסוף פסולת את השחיטה, וריב"י סובר, דלא בעינן לכתלה מה"ת יותר משחיחת רוב הסימן, וכל שנשחת הרוב בהכרח הסימן כמאן דמוני בדיקולא דמי, והוא כחותך בשר המת, והוא דלא אמר, דריב"י נמי בעי סימן שלם מה"ת, ומ"מ מכשר כאן בהגרמה במיעוט בתרא, משום דס"ל כל שכשר בדייעבד, אם פסק מלשוחות לנו מצרי מיפסל, וכשהר סובר כן בלישנא בתרא כאשר אבא, משום דא"כ למה לא פליגו כן בשאר פסולו שחיטתה, וכגון בעיקור דסכך פגומה דאיiri בי' במשניות שלפנוי זו, דהוה רובה יואר, דאפיילו במקומות שחיטתה,תו לא מיפסל אחר שחיטתת הרוב, אבל בהגרמה יול' כיון דלאו מקום שחיטתה הוא, הוה כפסק מלשוחות, וסביראו זו נזכרת באחרונים, ולומר דבאות ריב"י לא מאכשר אלא בהגרמה ולא בשאר פסולו שחיטתה, לא מסתבר לי' לר"ה, כי באמות אין חילוק זהה, וכיון דלהאי לשנא אתא הحلכה לממ"ס, על הגרמה בתקלה שחיטתה שפסולת השחיטה, הרוי דשייכא לשחיטה כדי לפסלה עכ"פ, וכמו שביארנו בדדה"ק, וא"כ ה"ה בסוף השחיטה, אבל עכ"פ כדי שלא נטעה כן, הו"ל להעמיד פלוגתם על מה דסליק מנוי, لكن הוכיח מזה דפליגו אי בעינן לכתלה שחיטתת כל הסימן מה"ת, או sagi ברוב לכתלה, ואז אין שום חילוק בהאי דינא בין הפסולים, لكن נקט הגרמה לאשמעין דרך אגב פסול הגרמה, ולפ"ז הא דקאמר, דבגרים בשליש קמא ד"ה פסולה, דכי נפיק חיותה בעינן דלהאי רק לריב"י איתא דرك לדידי' נפיק חיותה ברובא, דהינו חיות הקנה דהוה כמאן דמוני בדיקולא דמי, אבל לרבן כל הסימן לכתלה, הרוי עדיין לא נפיק חיותה דקנה כיון לא נפיק חיותא, זמן שפרקסת, ואפיילו אם נפסק כל הקנה כיון לא נפיק חיותא, כמו שביארנו במקומו, אבל לרבן לא בעינן האי טעמא, דהרי פסולת השחיטה גם במיעוט בתרא וממש"כ במיעוט קמא, מפני של הסימן בשחיטה בעינן, ובמקומות שחיטתה, ואין זה דומה לחצוי קנה פגום, ודואז גם לרבן כשרה משום דהתרם מוקם שחיטתה, וכ"ז דלא עשה מעשה טרפות לא קפдинן על פסיקת החצוי גם בפסול משא"כ בהגרמה דליך לפנינו שחיטת הסימן יכול אלא בהגרמה

"ל'CMDב"ד, ומצי משלים רובא בשחיטה ע"י שליש الآخرון, אבל בנקב במקומות שחיטה שפגע בו, דהוה כוגמר הרוב בפיסול, והוא שחיטה פסולת, כמו נkehoy'ו דמתעם שחיטה פסולת Katainu עלה לדעת הרמב"ם, ותו לא מציח מה שכבר נפסלה, אלום לדעת התוס', ודאי קשה טובא להבין דין זה דפגע בו נקב, דרישיותם דלכ"ע אחר שחיטת הרוב, הגוררת כמונח בדיקולא דמי, צריך חלק ולומר/DDוקא בנפק במקומות שחיטה כן הוא, אבל לעמלה ממקומות שחיטה, ע"ג דbullet פשה"ג וטרפה, מ"מ לעניין כמו דמוןח בדיקולא דמי לאו כגרורת ייחשב, וזה דבר שלא ניתן להאמיר, כמו שתמה על זה הפלתי שחבתאי בד"ק, ודוק"ק היבט.

ע"ש משנה, השוחט מן הצדדין וכו', השוחט מן העורף שחיתתו פסולת, המולך מן העורף מליקחו כשרה, בגמר' מדיק' דהאי עורף מול עורף קאמר, דאל"כ, Mai Ari' שוחט אפילו מלוק נמי פסול, וכואור' היה לו למידק יותר משוחט עצמו, Mai Ari' עורף אפילו פנים נמי פסול, דהה בעין שחיטה למטה משיפוי כובע, ולדעת משנתינו דלעיל למטה מזה בטבעת הגדולה, אלא דיל', דפסול הגורמה באמות מליקה ידעינו דכוון דאמרה תורה מליקה ממול עורף, ולא מעורף, משות סימנים אמרה, דבעין משיפוי כובע למטה גם במליקה, וממילא דשחיטה כנגד מול עורף בעין, כי את זה לעומת זה אמרה תורה, מליקה מלאחריו ושחיטה לפניו, וזה נכון מאד.

והא דקנתני, בשוחט מן העורף דשחיטתו פסולת, לכואר' אינה אלא טרפה שחיתה, לפי מה דמסיק ל�מן דמליקת עורף בלבד רובبشر קאמר, דאל"כ, וכי מטה עומד ומולך, א"כ ה"ה שחיטה מן העורף נמי בלי רובبشر ואינו אלא טרפה, אבל מ"מ פסולת מטעם מחליד, ואת אפילו לרבע דלקמן, דיל' טעמא דמחליד, דההטם לפי הס"ד, דעת רובبشر קאמר, אז ס"ל לרבע דליך כלדה, אבל לאחר מסקנא, ע"כ בלי רובبشر, ע"כ הוא מחליד הסכךין ביןبشر המפרקת ליסינים, וכמש"כ התוס' ל�מן ד"ה מפני שהוא מחליד, וכל מה שכבותתי עד הנה מצאתו מבואר בראש יוסף, אלא דלעפ"ד, דעת הייש"ז ע"ל סי' מ"ד, דشبירת המפרקת, אף بلا רובبشر עם פסוקת הסינים י"כ גבלה הוה, כמו מפרקת עם רובبشر, ומטמא מיד, והיינו דר"ל/or' אסי דלקמן דמפרשו, והתזוז ראשיהן כן, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם עיון ראש יוסף לקמן כ"א ד"ה כתוב הר"ם, גם בלי טעמא דחלדה שפיר קאמר שחיטתו פסולת, והוא לפי דעת רשי' ז"ל ל�מן בסוגי' דמסוכנת דבעין פירוקס לאחר גמר שחיטה, ולא די בפרקוט עם סוף שחיתה, וכאשר אמרו שם בגמ', זה פירש לחיים וזה פירש למיתה, דבעין חיית אחר גמר לידה, וכן פסקין בוי"ד סי' י"ז קרשי', וא"כ כל שנספק המפרקת שני סימניהם הרי היא כמותה, וליכא חיית אחר שחיטה, ואנן חיית אחר שחיטה בעין, ואפילו בעוף דסגי בנסיכון אחד, וכן בבהמה דסגי ברוב שני סימנים, ונאמר/DDוקא בנפקו הסינים לגMRI הוה כמותה, ולא בפסקת הרוב שלחן, מ"מ הרי לכתה בעין שחיטת כל הסינים, וגם בעוף דעת הרמב"ם, והוא מה"ת, אלא דבדיעבד כשרה שחיטה ברובה, ובעורף אף בסיכון אחד, אבל ראוי לשחיטה עכ"פ בעין וכמו בבלית המנות, דאונ' דין הבילה מעכבות, אבל ראוי לבילה בעין, ואנן אחר שנספק המפרקת, אין שני סימניהם ראוי לשחיטת למגרון, אך יופסקו قولן, תה' כמותה, ואין זה שחיטה אלא הריגנה.

ומה דקאמר ר"ח ל�מן לסייע ליערין ממתני, דמלך בסיכון מטמא בגדים, ואי אמרת טרפה הוה, תהני סכךין לטהרה מיד נבלה, לכואר' לפי האמור, מה ראי' מביא ממש, דילמא ע"י שחיטת סימנים נעשה מטה ולבן מטמא כנבלה, רק"מ דהא דחידש לנו

פוגם דהוה מקום שחיתה. ויש להסביר קצת סברת ר"ה דmadmo הגרים שליש קמא לחץ קנה פגום, ולא מחק בין מקום שחיתה לשלא במקומות שחיטה, מושום דכיון דליידי' כל שנחתת הרוב כמאן דמוני בדיקולא דמי, ממי לא בשתע גמר פסיקת רוב הקנה גם מה שלמטה ממקומות הגורמה כנספק דמי, אלא דבכלו בהגרמה גזה'כ דפסול שחיטה הוה, אבל כל שהגmr של הרוב במקומות שחיטה שפיר דמי דכוון CMDב"ד, וממי לא בשחתת תחלה וסוף, והගרים באמצע ע"כ דטרפה, דהרי השלייש בתרא לא מצטרף דהוא CMDב"ד, ולכן כאשר חזר ר"ה להזכיר את זאת כר"י, שפיר קאמר לי' ר"ח לא תחדר בז' דא"כ הפסצת לקמיה, Adams תודה דשלייש האחרון שייך לשחיטה, א"כ לאו כמאן דמוני בדיקולא דמי, ואיך תצטרף שליש קמא דהגרמה להשלים כיון דלאו ממקומות שחיטה הוה, אבל ר"י שפיר פועל באמצעי שחיטה ושלישי קמא ובתרא, בהגרמה, והקשר באמצעי בהגרמה ושאר שני שלישים בשחיטה, מפני שסובר דרב"י ע"י סימן שלם לכתה, ולכן ההני שני שלישי שחיטה מצטרפין להקשר, ושני שלישי בהגרמה מצטרפין לפסול.

וראה זה איך שגה הפלתי ז"ל שנגאה רבתא בפירוש הסוגי' הללו, עיון בי' בס' כ' אות ג', שהולך ביד רמה על ה"כ' מ והש"ד יותר הפוסקים, שכתו דשלא במקומות שחיטה בין בקנה ובין בשוט לאו נבלה הוה כנספק, אלא מהני שחיטה למטה ממקומות הפסוקה כמו בשאר טרופות, והוא ז"ל לפי דעתו הביא ראי' שאין עליה תשובה נגדס, מהא דמכשיר ר"ה בשחתת שליש אמצעי, מושום דנפיק חיota בשחיטה, ומISK בזה'ל, ולכן ברור דהו אל דנספק רוב הגוררת ורוביו ככלו בכח'ת, הווע'ל' כנטיל, ונפסק הגוררת נבלה עכ'ל, ופלא והപלא שלא שת לבו דהינו פלוגתא דר"י וו'ה, דלר"ה כל שנספק הגוררת הוה CMDב"ד, וממי לא דליקא חילוק בין במקומות שחיטה ובין שלא במקומות שחיטה, אבל ר"י החולק עלי, ואשר ההלכתא כוות' סובר, דגוררת שנספק לאו כמאן בדיקולא דמי, ואפילו כלו נפסק, ולכן כל שנספק למעלה ממקומות שחיטה, שפיר מציח שחת למטה ממנה ומה שלא מציח שחת, בנפסק במקומות שחיטה, למטה או למטה ממקומות הפסיקה, לאו מטוטם דCKER הגררת כנטיל דמי, וכסבירת ר"ל, אלא כר"י ומטוטם דCKER הוה נהורה, ונפסלה לשחיטה, ותדע דהרי ר"י דמכשיר בהגרמים שליש אמצעי, והוא שגמר שליש الآخرון בשחיטה, Adams פסק ולא גמור פשיטה דטרפה וא"כ איך יוכשר ע"י שחיטת שליש האחרון כיון שכבר איתרף וכונטול כלו דמי, וזה ראי' שאין עליה תשובה היפך דברי הפלתי.

הן אמת, שהני הגאנונים מדוילIDIיו קמשתלמו, כי כולם נשיכו אחרי הרשב"א והוא ג"כ שיטת התוס', דאחר שחיטת רוב הקנה, עכ'פ' הקנה כמאן דמוני בדיקולא דמי, אפילו למאן דיל' הא דר"ל לגבי ריאה, כי גם בין הראשונים, לא מצאתי זולת הרמב"ם והר"ז בחידושיו שם בסוגי' ל�מן ל"ב, שזכה ל"ב, שידע את זאת, שר"י בר פלוגתא דר"ל לא ס"ל כמאן דמוני בדיקולא דמי, לא הריאה ולא הקנה ולא בסיכון אחד ולא בשני סימנים, אבל האמת כן הוא כאשר תראה שם בחידושי, וכאשר גם סוג' ז' מוכיחה, וכן סוג' דישנה לשחיטה מתועיס ל�מן כט' ע"ב וו'ה.

ע"ב Tos' ד"ה שחיטת סגע בו נקב, ולא דמי לשחתת שליש וכו' ועיון היטב במרהש"א, והדבר מובן ע"פ דברינו לעיל, דמקום שחיטה גרע מהגרמה לעניין פגע בנקב, הן לר"ה והן לר"י, דלר"ה, לפי מה דס"ל עתה דפגע בנקב הוה כנעשה לאחר שחיטת השלייש קמא, פסולת מושום דנעשה כמאן בדיקולא דמי, ע"י הנקב, שלא ע"י שחיטה, ומה יועיל אם יוסיף עוד שליש האחרון, כיון דהוה כבר כמאן בדיקולא דמי ולר"י הגם דבחגרמה כה"ג' כשר הוה, דהרי

על' גמר' א"ר כהנא, מצות מליקה קוצץ וירד זו היא מצוותה וכו', א"ל ר"י כ"ש מוליך ומביא, ופרש"י ז"ל, "דכל כמה דלא ממעט קרא בהדי' כדמעט צואר וסכין, כי עבד מליקה בשחיטה, ור"ל דרך משיכחה) טפי עדיף" עכ"ל וקשי' ל' טובא, דא"כ מנין לו' דקוצץ וירד כשר, וממש"כ דקשה על המ"ד דקוצץ וירד Dokka, מנ"ל, וראיתי להרש"א שהרגיש בזה וז"ל, "קוצץ וירד אין מוליך ומביא לא, שהתרה חלקה בין שחיטה למליקה, א"ל ר"י כ"ש דמוליך ומביא, דלא אשכחן דחקקה התורה אלא בממול עורך, אבל בהלכותיה, כל שאתה יכול לעשות מליקה בשחיטה וכו', וניהו הדתורה התירה אפילו בדרישה, כ"שadam הוליך והביא וכו'" עכ"ל, וудין לא איתפרש לנו, איך התירה התורה בדרישה, וממש"כ למ"ד קוצץ וירד Dokka, מנ"ל דחוק מליקה משחיטה גם לעני מוליך ומביא, אז במשיכה אז בחנינה אבל לפע"ד ברור הוא מה שכתבנו לעמלה, משנה דשותט במגל קצר, דכל שהוא בעצם של כהן, דהוא במוחבר, דרכו בדרישה וכל שהוא במשיכה דושחט ההינו ומישך, דרכו בתלוש, עיי"ש, וכן מליקה שהוא בעצם של כהן, כדרשין מהקריבו הכהן, כמו שהביא רש"י ז"ל ע"ב דכרש עכ"פ בדרישה, אלא דלחוד מ"ד בדרישה דוקא, כסחמא דמחובר, ולהאי מ"ד גם בשחיטה לא בעינן קרא מיוחד דבעי תלוש, DSTAM וחתט שהוא ומשך הוא בתלוש, והוא דוקא, וגם לאידך מ"ד דכ"ש מוליך ומביא, כדי שלא תחולק מליקה משחיטה לגמרי, מ"מ בשחיטה לא נאמר, דכ"ש בבחנינה תחולק מליקה, משום דחסברהנותנת דמשיכה עדיף טפי מחנינה מטעם צער בע"ח, שהחנינה מיתה קשה, והמשיכה מיתה קלה, וקרא דאברהם דשחיטה בתלוש רק אסמכתא בעלמא וכmesh"כ לעיל.

ובזה מישוב הטוב לשון רש"י ז"ל בד"ה אמר שמואל, שכטב, וממש"כ קוצץ וירד, והגיה השטמ"ק שננדפס על הדף בש"ס ווילנא, "וה"ה קוצץ וירד", משום דקשי' לי, דהא בגמ' קאמר להיפך, דמוליך ומביא הוה כ"ש מוקוץ וירד, ולפי האמור אין כאן מקום להגיה, דק"ו מצין למיור, או ממה שמספרש על דבר שאינו מפורש, ומכח הסברא, או להיפך מן מה שהסבירנו נוטנת, על מה שיש סמק בקשר, וכן הש"ס שפיר קאמר, מוליך ומביא ק"ו הוא, ממפורש דקוצץ וירד ומכח הסברא דכל שדומה לשחיטה טפי עדיף, אבל רש"י נמי יפה כתוב, אם שמואל סבר דמוליך ומביא כשר מכח הסברא, ממש"כ דקוצץ וירד כשר דנלמד ממה שהקפידה תורה על המוחבר שהוא מסתמא בדרישה, וזה נכון וברור ודוק'.

רש"י ד"ה אמר שמואל כל הכהר וכו', שמואל לאו בהל"ש אייר, דא"כ אייכא למיפורך טובא, דאי סבר מוליך ומביא פסול והא אייכא מליך ומביא ואייכא תלוש, ואיי קסביר מוליך ומביא כשר וכו' קשי' סיפה וכו', עכ"ל, עיין מהרש"א, שנטקsha הרבה בדברי רש"י אלו, דאיך קאמר, והוא אייכא תלוש, כיוון דלעיל כתוב, תלוש לאו מליקה מקרי, ולא שיק' בו לומר דפסול, ואי נאיך רש"י השטא מהא דכ' לעיל, א"כ גם אי קסביר מוליך ומביא במליקה כשר, עדין קשה, והאייכא תלוש, עיי"ש שנדחק מaad. ולפע"ד נראה, דהא דכ' רש"י לעיל, תלוש לא מקרי מליקה כלל, הוא כדי לישיב המ"ד דאתא לטעוט שוו צפויון במוחבר, דלמה לא אמר להפוך וכדיית דמפורשי לדלמטוט תלוש אתה ואייכא ארישא, והאי מ"ד עכ"ס סובר דמוליך ומביא במליקה כשר כדאמר בגמ' דמה"ט לא קאמר לטעוט שמויליך ומביא, ולידי' הוה דכ' רש"י תלוש לא מקרי מליקה כלל, משום דמספרש בקשר דבעינן בעצמו של כהן, אבל פסול מהוחבר כמי בשחיטה, איינו מובן כלל, וגם למה فهو לדוחוק כ"כ, כיוון דיש לפרש כמו שפרש"י ז"ל, דבעל הגמ' מוסיף שמן מהדורות כתוב כאשר כתוב השטמ"ק בק"ק, אלא דמה שתירצו התוס', דלא נקט שן, אלא לומר דלא מייפסל מטעט טעמא פסול כמו צפויון, ואולי לא ניחא להו בזאת, משום דנקט שן תחללה, דלפרש"י הוליל לאחר צפויון, כיוון דנלמד מצפויון, אבל גם משום הא לא אר'י, דנקט לשנאה דמתני דלעיל, דקתני והשניים והצפויון ואע"ג דהתמס בשינויים תלושין מיררי, עיין תוס' לעיל ד"ה הא בתולשה, שכתו בד"ה דהוה מצי לאוקמי במוחבר ופסול כמו צפויון ודוק'.

היש"ש דמפרקת עם הסימנים עושה נבלה, הינו אם איתא להא דזעירי, דמפרקת ורוב בשער נבלה, ה"ה מפרקת ושני סימנים נמי כן, אבל אי ליתא להא דזעירי, אז גם הא דהותזו ראשיהן צריכין לפרש עם רוב בשער, ולא נשאר מעוררת אלא בעור.

והנה הא דפרק רבא ל�מן, אי קשי' הא קשי' וכי מטה עומדת ומוליך, ומתרץ דעתו כמו דתניא בברית' וכיצד מוליך את העוף, חותך שדרה ומפרקת بلا רוב בשער עד שmagui לא עיר, דאמ' מלוק הפירק עם הבשר והסימנים, פשיטה דכמיה הוה, דהינו הותז המפרקת עם המלוכה אחר השחיטה, דכל שמות תחת ידו ממש, ואנן בעינן גם במליקה חיota אחר המלוכה, כמו בראש ממש, והאי מושמע דאדזערקי קאי, מ"מ גם בלא הא דזעירי, הינו מוכרכים לומר דמניח רוב בשער כדי שלא יהיה מות תחת ידו.

ומה מאי מישוב באזה קושי' עצומה, לשיטת הסוברים דר"ל ור' אסי פליגו אדזערקי, וכmesh"כ התוס' ל�מן ד"ה הותז, איך פרנסו הני אמראים האי ברייתא دقיצד מוליך את העוף, והראש יוסף הוכרח מכח קושי' זו לומר, דהני אמראים לא ידעו מהאי ברייתא, ולכן לא פסקין כוותייהו, ולפי האמור אין מבריתיא זו שום סתייה לדבריהם, דבכוב"כ צריך להניח הבשר כדי שלא תהיה מטה עם גמר המלוכה.

ולפ"ז ר"ח הני קאמר, די אמרת טרפה הוה ולא נבלה, ומ"מ מניה הבשר כדי שלא תהי מטה עם נמר המלוכה, תהני לי' סכין להר מידי נבלה, דזא לא נימא כייש"ש דמפרקת עם הסימנים נבלה הוה, אלא צעירים דמפרקת עם רוב בשער נבלה, וממילא כמו כן מפרקת עם הסימנים וכיש"ש, ולכן אפילו אם מניה הרוב בשער מ"מ לא מהני הסcin לטהר מידי נבלה, משום דמפרקת עם הסימנים עושין מיתה וכיש"ש ואי תקשה לך בכל מליקה הר' הוא מפרקת וסימנים והוא מטה עם סוף המלוכה, לא היא כי ברוב סימנים עדין לא מטה, והמייעוט הבתרא הוא רק משום מצות הבדלה ולא שייכי לעיקר המלוכה.

וכל זאת כתבנו לדעת רש"י, דבעינן חיota אחר גמר שחיטה, אבל התוס' לקמן שם בסוגי' נראה דלא סברו כרש"י ולכן לדידחו ודאי צ"ל דטעם חלה פסולה השחיטה מן העורף ודוק'.

דף כ' ע"א גמר' ארביב'ח לא, למיעוט, שנ וצפירון, לפי פרשי' דמחוברת קאמר, ולמעוטי מסיפה דקתוני, כשר במליקה פסול בשחיטה, הכי מותפרש, כשר במליקה, דהינו צפויון מחוחרת פסול בשחיטה, משום דבשחיטה בעינן תלוש, וממילא ממוצע גם שן מחובר מה"ט גופא, וכן כתוב רש"י בפירוש, וז"ל, "והכי קאמר כשר במליקה כגון צפויון וכו', וכיון דASHMUNIN צפויון ה"ה לשון דעתמא משום מחובר הוה" עכ"ל لكن לא ידעת מה נתקשו התוס' בזאת, ואולי הוא תוספות ברש"י מהדורות' בתרא שלא היה לפניהם, כי רש"י ז"ל כמו מהדורות כתוב כאשר כתוב השטמ"ק בק"ק, אלא דמה שתירצו התוס', דלא נקט שן, אלא לומר דלא מייפסל מטעט מהוחבר כמי בשחיטה, איינו מובן כלל, וגם למה فهو לדוחוק כ"כ, כיוון דיש לפרש כמו שפרש"י ז"ל, דבעל הגמ' מוסיף שמן מהדורות כתוב כמו צפויון, ואולי לא ניחא להו בזאת, משום דנקט שן תחללה, דלפרש"י הוליל לאחר צפויון, כיוון דנלמד מצפויון, אבל גם משום הא לא אר'י, דנקט לשנאה דמתני דלעיל, דקתני והשניים והצפויון ואע"ג דהתמס בשינויים תלושין מיררי, עיין תוס' לעיל ד"ה הא בתולשה, שכתו בד"ה דהוה מצי לאוקמי במוחבר ופסול כמו צפויון ודוק'.

הס מובדלים מן הראש, ואע"ג דעתינו יש בהן חיות להיות נשחטים, אבל למליקה הבדלה בעין בועלת העוף, ולא יבדיל כתיב בחטא העוף, אין בסימנים עיקורים ניכר מעשה הבדלה, או חיבור בחטא, אבל למ"ד אין עיקור סימנים בעוף במליקה, אבל בשחיטה יש עיקור, ע"כ דס"ל כב"ג, דין טרפות כלל בעיקור סימנים, וכן ש"יך הבדלה למטה מן העיקור, אבל שחיטה, הכי אגמרי' דין מדינית, מ"מ פסול דין דקה פסולה תורה על עצמו של כהן, כ"כ הקפידה על הדירסה כי הינו הך, א"כ גם זה ע"כ כمفוש בקרא יחשב, דלא"כ הוה לנו למימר ק"ו דמוליך ומביא כשר, וע"כ דהאי מ"ד לית לי' סברת רשי' דמה שمفוש בקרא לא מקרי מפורש, וכן שפיר כ' רשי' ז"ל דאי ס"ל מוליך ומביא כשר, והאICA מוליך ומביא גם חולש, דלהיאי מ"ד תלוש פסול מקרי, אבל שם מליקה עליה, אבל אי ס"ל מוליך ומביא כשר, לא קשי' לי' דהא אילICA תלוש, דלהיאי מ"ד מהדרין לסברת רשי', תלוש לאו מליקה היא כלל, וכמו דדרישה לאו שחיטה מקרי, ועין לעיל ט' ע"א Tos' ד"ה כו"ה תנינה ובמה שכותבי שם וד"ק.

תוס' ד"ה לא אמרו, בס"ה, והא דנקט בהתקלת גבי נ"ט לא יאכלו הכרנים וכו', לאו Dok'a, דבילה לא הוה כדמוכח לקמן וכו', אלא כלומר טרפה, וкраה נקט נבלה אגב טרפה, ע"כ התוס' כפי הנראה גרסו שם בגמ' "אישתרי נמי נבלה" ולא כמו שהගירסא לפנינו, "אישתרי נמי נבלה וטרפה" וכך כתבו דבילה דנקט לאו Dok'a, אבל כוונתו על טרפה, אבל היינו גורסים נ"ט, לא מצין לתרץ דנקט נבלה אגב טרפה, דהרי רבينا דקאמר אישתרי להו, לא יאמר שקר דרך אגב, אבל אקראי דזהירות נבלה וטרפה לא יאכלו, שפיר כתבו DAG' אגב טרפה אהיר נמי אנבלה אף דין בו צורך.

והלב ארוי' נתקשה דמה קשי' להו, למ"ד א"ש לעמיה'ת הלא יש לו תיווך על הקרא, כדאמר ש ר"י דהאי קרא אל' עתיד לדרשון, ועל רבינה לא מצי מקשו, דמסתמא סבר כהאלכתא יש שחיטה לעוף מן התורה, והניח קושיתו בcz"ע, והוא באמת קושי' עצומה על התוס' ואין לומר דהתוס' לכ"ע קשי' לחו משום דבריו דין נבלה חל אטרפה משום דין איסור חל על איסור וכמ"כ הנו"ב, עיין בש"ת ק"ד בעל הכת"ס סי' כ"א ודלא כמ"כ התוס' ל�מן ל"ב ע"א ד"ה ורמייה, עיי"ש וא"כ אין במליקה רק טרפה מכח שבירות השדרה שקדום זהה ליתא דטעמא דנו"ב הוא משום דסבירה לא מוסיף ולא כולל הוה, אבל אם נימא אטרפה אישתרי לכהנים מミלא הוה נבלה מוסיף לגבי הכהנים, וא"כ ע"כ גם נבלה אישתרי להו, ולכאורה' יל"ש התוס' דהכי קשי' להו, דין דבלא"ה תירוצו של רבינה דחוק ונמש'כ התוס' שם במנחות דמצותי' בcz' שאינו, ואם דלמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה ע"כ צרכין לתרץ כר"ז דלא' עתיד לדרשון, מהה ל"י לר宾נה להמציא תירוץ דחוק שאינו אלא לח מ"ד, אבל אם כן כוונתם לא היו צרכין לתקן דברי רבינה אלא הקרא דנקט נבלה אגב טרפה, אבל דברי רבינה בלבד"ה ניחא דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה لكن נקט נבלה.

וכך הווינא טלי' אמרתני בכוונת התוס' דקשי' להו דמן' דאל' דאישתרי נבלה, דלמא רק לא נצטו על האזבחה ואישתרי להו נהירה אבל נבלה גמורה מנין ואי דקראי דיחסקל נמי אהאי נבלה, דהינו בשער נהירה אהיר להו, הו"ל להקדמים טרפה לנבלה דוזאי טרפה חמור מבשר נהירה בסימנים דאישתרי להו במדבר, אלא דעתה אני יודע דא"א להעensis זאת בתוס' כי המה לא נתנו לעין זה כאשר ביארתי אהיר להו, והוא לתקון טרפה לנבלה מידי נבלה.

ע"ב גمرا' אמר עזיר נשביר המפרקת ורוב בשער עמה נבלה, פרשי'!

כ"ש מחובר כדי להשותו למליקה כל מה דאפשר, אם לא מכח אסמכתה דאבלם או ממש'כ לעיל, דכל שכן סברא לומר דזה עדיף, אמרין קרא דוקא אמר, אבל עכ"פ לא מקרי מפורש, כדי שנאמר דין זה שחיטה כל, אלם לאידך מ"ד, דمولיך ומביא עדיף במליקה פסול, ע"כ דס"ל ע"ג דאיכא ק"ו דמליך ומביא עדיף מדינית, מ"מ פסול דין דקה פסולה תורה על עצמו של כהן, כ"כ הקפידה על הדירסה כי הינו הך, א"כ גם זה ע"כ כمفוש בקרא יחשב, דלא"כ הוה לנו למימר ק"ו דמליך ומביא כשר, וע"כ דהאי מ"ד לית לי' סברת רשי' דמה שمفוש בקרא לא מקרי מליה, וכן שפיר כ' רשי' ז"ל דאי ס"ל מוליך ומביא כשר, והאICA מוליך ומביא עלייה, אבל אי ס"ל מוליך ומביא כשר, לא קשי' לי' דהא אילICA תלוש, דלהיאי מ"ד מהדרין לסברת רשי', תלוש לאו מליקה היא כלל, וכמו דדרישה לאו שחיטה מקרי, ועין לעיל ט' ע"א Tos' ד"ה כו"ה תנינה ובמה שכותבי שם וד"ק.

תוס' ד"ה אילימה למיוטי עיקור סימנים, לפי' הקוי, דעיקור סימנים הוה טרפה תימה וכו', והנה הלב ארוי' ז"ל רוצה לישיב שיטת רשי' ז"ל, באמרו דגס רשי' מודה דלא מהני שחיטה בסימנים עיקוריים, ומכח סברא דאי' לשחטן כראוי' בלי פסול דרשא או שהי', כדעת הרמב"ן ז"ל מובה בר"ן, והרא' דכן הוא, דהא בתוספתא דנסמתה הגרגרת, ואינו יודע אם קודם או לאחר שחיטה, דקתני זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה להחרمير, ע"כ לאו מטעם טרפה Kataata עליה, דהרי בספק טרפה אמרין שחיטה הורתה, אלא ודאי מודה רשי' דלא מהני שחיטה בסימנים עיקוריים, וכל הסוגי' כאן אלה לעין פסול שחיטה ומילקה שתה' מטמא, וכן כתוב המג"ש עכט"ד הלב אריה.

והנה ראיינו מן התוספתא אינה ראי', דאפשר לדעת הבה"ג דסימן השmot אין שחיטה מועלת בו, קשה, למה יקרא זאת ספק בשחיטה, לפי מה שדחו האחוריים את דברי הפלתי, שכ' דספק נקה'ו הוה ספק בשחיטה, וכתו'ם דזה ליתא, דוקא ספק במעשה השחיטה עצמה אבל ספק במרקחה אחרת ע"פ שעיל ידה השחיטה נפסלת, אין זה חמור משאר ספק. טרפות דמקומינו אחיקת שרוט, ועין בה' היטב ומה שכותבי בזה לעיל בסוגי' דחזקה, אבל נ"ל דהאי ספק אי נשפט קודם או לאחר שחיטה, איינו דומה לשאר ספק טרפה, דכאן לפניינו שני מעשים שמוטה וחוטה, ואיינו יודע איזה מעשה קודם, אי השמותה או השחיטה, והוא כמו במלחף פרה בחמור וילדיה, ואין אנו יודעים, אם המקה קודם לילדה או הלידה קודמת להחלפה, שלא שייך להעמיד על חזקה דמעיקרה, עיין לעיל בחידושי בזה, זה ברור, ולכן אין שום ראי' מזה, דמפסול שחיטה מיררי, ובגוף הסברא לומר דעיקור הוא מטעם דא"א לשחות כהוגן בסימנים עיקוריים ממקומות חבורו, הגם שהוא טעם נכו' על ההלכה, אבל קשה לומר דמטעם זה העשו רבינו כפסול ודאי, דאי באמות ריק פסול ספק הוה, נימא נשחת כהוגן, ועוד קודם שחיטה, ס"ס, שמא לאחר שחיטה, ושמא נשחת כהוגן, זאת, דמתוך הטעני' דהכא מוכח, דעיקור סימנים הלכתא בא' טעמא הוה, דקאמר אדרבא אי יש שחיטה לעוף מה"ת, הכי אגמרי' דבעופ אין עיקור, הרי דעיקור הלהה הוה, ובלא טעם, דלא"כ אין חילוק בין עוף לבמה, גם דחוק גדול לומר, דশמואל לעין טומאה אמר למלאי, ולהאי תנאי דמליקת טרפה מטהרתה מיידי נבלה.

ולפע"ד יש מקום יותר מרוחה לישיב דעת רשי', ובשנאמר דס"ל לשמואל אין טרפות לחצי חיים, וא"כ אם נשפטו הסימנים לאחר שבירת המפרקת ופסיקת החוט, تو לא איכפת לנו עיקור סימנים מצד טרפות, אבל מ"מ פסולים למליקה, כיון דכביר נפסקו, הרי

קי, הינו כדי שלא לעשות פלוגתא בין זעירי ומשוואל, לר"ל ור"א מפרש המשנה דהותזו ראשיהן, אבל אי ליתא לאעריג, גם רשי' היה מפרש דהותזו ראשיהן על כל שאר בע"ח כסמתא דמשנה דהלוות, ועוד הלא גם לתוס' צריכין לפреш, הא דפרק רבא וכי מטה עומד ומולק, דאיתנת קאי אלא דבאמת במשנה שם ליתא תיבת, עוף" אלא בהמה וחיה כתני, וכן גם בתוס' צריכין להגיה כן ולמחוק תיבת עוף, דבלאה" אין לגרוס שם עוף, דלמא נפ"מ אמר דעופ' מטמא מיד, והוא אין לעוא טומאות מגע ומישא אלא טומאת בית הבליעה וכבר כ' רשי' זיל במקות ט"ז ע"ב, דנמלה בשעת בליעתה נעשה מטה, וניחו דלקמן ק"ב ע"ב ד"ה בכ"ש, כתוב רשי' זיל דחיב' משום אבמה"ח בבליעה, וא"כ ע"כ צריכין לחلك בגין נמלה לעופ' דעופ' חיותא נפשי יותר מנמלה, מ"מ הכא בהותזו ראשיהן, פשיטה דחויתא זוטר כ"כ שבשעת בליעתה למורי כמו נמלה בריאה, וא"כ אין שום נפ"מ בהאי דינא דהותזו ראשיהן לגבי עוף, וכן ייל דבחיה ובמה בעינן שני סימנים ובעופ' בחוד סימן, כדין שחיתה מהני לעשותו מת ביצירוף מפרקת ורובبشر אבל כל זאת דוחק לומר, דאבי פריך לי לרבה, ותקשה לך עולת בעופ' וכי מטה עומד ומולק, קמלטא דפשיטה, דבסיימן אחדangi בגין עוף לבמה לעינן זה, ובגי גם בעופ' שני סימנים לעשותו מת, וגם בלשון רשי' זיל קשה להעensis פירושו של המהרש"א, וראיתי בשטמ"ק שנדפס על הדף בש"ס וילנא שמגיה ברש"י, "זהה הא עוף" ולא ממש"כ לפניו "זהה ודאי עוף" ורצה לתקן בזה הלשון שהיה" מכוון לתרורו של המהרש"א.

אבל לפ"ד נראה עפ"י מה שהשיג הראש יוסף על יתר דבריו המהרש"א, וכותב דכל מעשה מליקה מהלכה וגזה"כ הוא ואין להקשות, וכי מטה עומד ומולק אלא דקושי' הגמ' היא, דלא מסתבר דמצות מליקה חלוק משחיתה עי"ש, א"כ ייל דהכא הכי קא קשי' לי וכי מטה עומד ומולק, כיון דבסיימן אחד עופ' עומד למומת מיד, דמש"ה סgi בשחיטת סימן אחד, ומה הקפידה התורה בעולות העופ' על שני סימנים, חלוק משחיתה, ע"ז משני, משום מצות הבדלה, וא"כ הפירוש בגמ' אז דברי רשי' מתפרשים כפשרן עופ' בחוד סימן מטה, דהינו שעומד לモת תיכף לאחר שחיטת סימן אחד, ואמאי מując את השני, במליקה יותר מבשחיתה, ודז"ק. **ע"ש** רשי' ד"ה כל המעכוב בשחיטה, עור איינו מועלכ' בשחיטה וכו', אבל סימנים שחיתה תלה בהו רחמנא, ולכתחה כולהו עבי. **בדתנן** בהשוחות וכו' עכ"ל.

הנה פשיטה דסימן השני עכ"פ איינו מועלכ' בשחיטה אלא, כוונות רשי' זיל דעכ"פ בעינן שניהם ראיין לשחיתה, דהרי אפילו נקיה"ו מועלכ' את שחיטת הגרגרת, אף בעופ' דהכשרו בסימן אחד, ובהגותות המהרש"ש כתוב דברי רשי' אלו שייכין למטה, אבל שישנו בשחיטה, כי שם מקומות עי"ש, אלא דרש"י זיל סותר שיטת עצמו, בימה שכתב כאן, דלכתחילה בעי שני סימנים, וע"כ מוח"ת קאמר, שם בריש השוחות, כתוב דהיא דבעי שני סימנים בעופ' לכתחה, איינו אלא מדרבן, ומישום גזרה דילמא לא אתה למיעבד רובה חד, ועיין בלב אריה איך נדחק לפреш דברי רשי' דכאו, ולפ"ד נראה גם כאן אין כוונת רשי' לומר דמה"ת בעינן שני סימנים לכתחה, שכן הוא באמת דעת הרמב"ם, אלא דמומה גזרו חכמים לשוחות לכתחה שני סימנים, דילמא לא אתה למיעבד רובה חד, מוכח גם שניהם המה בתורת שחיטה גם ביחיד,adam לא אמר כן מה אני להו, האי תקנחא, דזילמא לא יהי סימן השני דהינו הוושת שחיט רובה, רק מקטנו, והוא נשחת תחה וайיך יתקשר בשחיטת התוס' שם כתבו דקאי על בהמה חי ועופ' במס' אהלוות, הרי דגם בעופ' בעינן שני סימנים דזקא, וניחו דרש"י מפרש לפקמן דאשונאים

זיל ומטעמא מיד עפ' שמכרכסת וכו' עכ"ל, והוא ממש כמיורה דשומואל לענין אדם דלקמן דקאמר נשבר המפרקת ורובبشر עמה מטמא באוהל, והוא דלא אמר זעירי בפירוש ומטעמא במשא וכו' שטואל לפקמן בעשא גיסטרא, וכן ר"א דאמר ניטל הירך וחיל שלה, לא אמרו רק דנבליה הוה ולא האצירו דמטמא במשא ורוק רשי' הוסיף גם התם „מטמא עוד בחיה“ - אבל באמת אין בהז' צורך, דמובן מאליו דכל שטס נבליה עליו מטמא במשא, ורשי' זיל ג' רק בשביב האי, „מיד“ שכתב מצא בו צורך להסביר שלא תאמר דר"ל נבליה לענין שלא תחניתה באבל אינה מטמא מיד, וכן הוסיף רשי' דכוונתו דהוה נבליה מיד בעודה מפרקת, כי האי פירוקש הוה כפירוקס דזבב הلتאה, אלא דגס את מובן מאליו ורק לרוחא דמלטה ולתוספת ביאור כתוב רשי' זיל את זאת, דניאו דמצינן גם על נקיה"ו ופסה"ג דמקרי נבליה, והינו דלא מהני בהז' שחיתה באבל אינו מטמא מחייב, שאני החם לדಡעת התוס' רק על פשרה"ג קאמר כן, ולא הוה נבליה מחייב כלל לענין איסור אכילה נמי לא והכוונה שטס דהוה נבליה לאחר שחיתה ומיתה ומטעם, דוגראת הנפסק כמוון בדיקולא דמי הוה ולא מציז' חיט לי, וא"כ זאת ודאיל לא שייך במילוי אחרינא כמוון נשבר המפרקת או בегистרא וצדומה דמ"מ אם עדין היאichi תהני לה שחיטת הסימנים לטהרה מיד נבליה, ואי דלא הוה כחי הרி מטמא מיד, ואם לדעת הרמב"ם דגס נקיה"ו הוה נבליה, ומחייבים לענין איסור אכילת נבליה, וכמוש"כ התב"ש שלדעתו איכא חילוק בין איסור אכילת נבליה לטומאת נבלות, הרי ביארנו הטעם ג' משום דכל שניקב הוושת הוה נחירה ותו לא מציז' חיט, וא"כ בהני דזעירי ודשומואל לא שייך זאת כלל, לכן כל שאמרו נבליה, עכ"ב הכוונה דמטמא מיד, והא דקאנטי לעיל במתני' שחיטת נカリ נבליה ומטעמא במשא, וכן בברייתא לעיל דף ט' بلا בדק בסימנים נבליה ומטעמא במשא, דבכל הני לא מטמא מיד אלא לאחר מיתה, מ"מ קתני מטמא במשא, בשחיטת נカリ פריך באמת בגמ' פשיטה, ומשיין לאפוקי דאיינה מטמא באוהל, ובלא בדק בסימנים לעומת מאן דתנא טרפה ואסורה באכילה, לאפוקי דלענין טומאה אמרין דשפירות שחית, קתני במתניתיא דבליה ודאי הוא גם לענין טומאת משא, ועיין בראש יוסף, ד"ה הר"ס זיל, שכותב דמש"ה לא קשי' מתני' היא, דמלך בסכך מטמא בגדים אביה הבלתי רשות, דמשם אין ראי' דמטמא מיד, דאפשר לומר דהוה כמו נקיה"ו ופסה"ג, דהוה נבליה מחייב לענין איסור ולא לענין טומאה עי"ש. ובמחכ"ת החליף כאן הסיבה במסובב, דהוא סבר דמשום דהוה נבליה מחייבים, لكن לא מהני בי' שחיתה, וא"כ ה"ה בשאר מילוי נמי מצינן למימר כן, דהוה נבליה מחייבים לענין איסור אכילה لكن לא מהני בי' שחיתה, אבל באמת הנפווק הוא, משום דלא מהני בי' שחיתה, لكن מקרי נבליה מחייבים, וא"כ דוקא בטרופות בסימנים, דaicא טעם לומר דלא מהני בה שחיתה, איכא האי מין נבליה שאסור באכילה, ואינו מטמא, אבל בשאר מני טרפוות, מה לא תהני בהו שחיתה, זה ברור כשם בשחררים - ובפטיחה שליל וכו' בחדושים לפקמן ל"ב תראה, כי גם מה שמחדש לנו התב"ש ויחסכינו עמו כל האחרונים, לחלק בין איסור לטומאה, לא מני ולא מקטני, והוא שגיאה רבתא, שטואל לא עליה כזאת ע"ד הרמב"ס זיל עי"ש ודו"ק.

רש"י ד"ה וכי מטה עומד ומולק, דהיא ודאי עופ' בחוד סימן וכו', עכ"ל עיין בmhרש"א זיל דכוונת רשי' דבhai עופ' דכבר נשבר המפרקת ורובبشر ערומה, עי"ש, וש להheid, דהיא לפקמן קאמר ר"ל. הותזו ממש, ור"א אומר כהבדלה עולות העופ' לרaber"ש, והתוס' שם כתבו דקאי על בהמה חי ועופ' במס' אהלוות, הרי דגם בעופ' בעינן שני סימנים דזקא, וניחו דרש"י מפרש לפקמן דאשונאים

"יתורה לעכב, אמרין דרכ למצוֹה נאָמֵר, אבל על גוף הנקרב לא בעין קרא לעכב, וגם לא נלמד ק"ו דאמ ענלה כשרה לערופה מכש"כ פרה, כמו שעשוין ק"ו מעורפה על שחיטה, אבל רשי"ז"ל דעת אחרת עמו, דס"ל אפלו ידעינו דתורים גדולים, מדכתיב לעומת ב"י שם קטנים, מ"מ הווא דמצוֹה קאמר ולא לעכב, משום הק"ז, אבל بلا הק"ז ודאי כן הוא, דלא בעין קרא יתריא לעכב, ולכן לא קשה לרשי"ז קושי התוס' ד"ה ומה תורות, דרש"ז לא יסתרו שני הק"ז, כי גם שנייהם יכולים להתקיים, דלטכבר לא נפסלו קטנים בתורים גדולים ביונה, והכי קאמר, ומה תורים דלא הוכשרו בקטנים, קודם שעשינו ק"ז להיפך, אז תורים גדולים דוקא גם לעכב, וניהו דוּאת דתורים גדולים גופא ידעינו יונה, כמש"כ רשי"ז, מ"מ מצין למילך שפיר דבב"י גדולים לא מעכbero בדיעבד וממילא נדע גם בתורים קטנים לא מעכbero בדיעבד, ולכן שפיר כתבו התוס' דרש"ז דבעי למד רק לעכובי הי' ניחא, ולפי פרשי"ז הא דקאמר, דלא לשיטתם קרא, הוא דמעכבר, כמו דבזה הקשה המהרש"א, דהא אין מה שום ראי"ז דמעכבר, כיון דמצוֹה עכ"פ בעי דוקא תורים גדולים וב"י קטנים, מוכרכ לכתוב בכל מקום תורים וב"י, והוא קושי עצומה, אבל לפע"ז נראה ליישב דוכנות הגמי' הוא, דהרי בכל קרבנותו אנו מוצאים גדולים וקטנים, כמו פר ועגל, כבש ואיל, ומסתמא הגדול חשוב יותר מהקטן, ומ"מ חזין דפעם מצוה בגודל ופעם מצוה בקטן, ובאלו דמביין קרבן עופות, כגון יולדות זב ובה ומצורע ושמיינע קול, לא לשיטמי בשום אחד מהם, דיצוה על תורים קטנים ויונים גדולים, כמו שמצואים בקרבותה בהמה, אלא ודאי דהני אינס ראיין כלל לקרבן, ודז"ק.

ע"ב גמר' ת"ר יכול היהו כל התורים וכל ב"י כשרים, ת"ל מון וככו, פרט לתחלת הציהוב שבזה, הנה לפי דעת רשי"ז"ל שביארנו לעמלה, אף דמצוֹה גם בלאו מיעוטא דמן, הויא ידעינו דבעינן דוקא גדולים בתורים וקטנים ב"ב", ותחלת הציהוב דהוא בריה לא, דהרי איינו לא בכלל גדולים ולא בכל קטנים, אבל לעכבר לא הויה ידעינו, דכאן לא מצין למיר, דלא אישיטמת קרא לצווות על תחלת הציהוב, דהא גם בקרבותה לא מצין קרא על פלגס להיות מצוה לכתחה, ומ"מ כשר פלגס להקרבה (וכאשר מבואר ברמב"ס בפ"מ ממעה"ק, וטעמו כתוב ה"מ דילפין מומויום השמנני והלאה ירצה, דפלגס ג"כ עולה לרצון עי"ש) וא"כ היה מקום לומר דהה בעופות כן, لكن בעין מון"ל ממעט תחלת הציהוב דלא, אבל דעת התוס' דכל שאינו למצוה ה"ה דמעכבר, למה לי קרא לממעט תחלת הציהוב, כיון דאיינו לא בכלל תורים ולא בכלל ב"י, אלא דהתוס' לקמן ד"ה כי איצטריך, באמת כתבו דלפי המשקנא דמיוטו דמן אתה להובע ונרבע, אפלו אי תחלת הציהוב בריה הויה, לא איצטריך קרא למיעוט, דבלא"ה ממועט, כיון דלאו גדולים ולא קטנים אלא בריה הויה, אלא דלשנא דגמ"ל לא משמע כלל כן, ועוד גם לפי דעת התוס' עכ"פ בס"ד ה"י סובר דבעי קרא לממעט תחלת הציהוב, ורקשה דהא לפ"י התוס' כבר ידע לעיל דלא בעי קרא לממעט כמש"כ התוס' דהא לא לישיט, וא"כ بلا בעי דר"ז הו"ל להקשوت על הברייתא דבעי, "מן" למעט תחלת הציהוב הא מה לה כיון דלאו תורים ולאו ב"י נינהו, ואולי ילי"י דמתחללה סבר דלהא גופא בעי קרא, לאשמעין דבריה ולא ספק הויה, וכן משמע מפי רשי"ז ה"י אי אמרתו בשלמא, אשמעין קרא דבריה הויה וכוי עכ"ל, ולבסוף מסיק דאן בנא קרא, ידעינו דבריה הויה, ולא איצטריך גדוּל כמוּבָן.

רשי"ז ד"ה אלא אתה לממעט רובע ונרבע, ודז"ק. הה קרא ע"ז אלא א"א ספקא נינהו, קרא לא פסלינו אלו היכי קטנים ממשע, אז לא בעין קרא יתריא לעכב, כי היכי דלא בעין בשעה דפסח ובפרה אדומה, דוקא שה לא איל, ודוקא פרה ולא עגלה, דרך על אופן עשייתו אם כה או כה, אם ליכא

לקמן בהשוחט שס"ל, בעוף ושת ולא קנה בעין, וא"כ קשה, אם נשחת הקנה תחללה הרי הוא מעשה טרופות ולגביה שחיטה הלא ושת ולא קנה בעין, וא"כ הוה צריכין להזהר שלא לשוחט לראב"א, רק תחללה, אלא ודאי דגס שנייהם יחד שיכים לשחיטה וטובים החשניים מן האחד, אע"ג דליך מצוה להדר לכתחה על שחיטתו השני, ולפ"ז לרשי"ז"ל דפרש האBei בעי לקמן ל' ול"א בחחlid במיעוט סימנים ושזה במיעוט סימנים, דקרו אמיוטות בתרא, י"ל דגס בעוף ובמיועטו בתורה של השני קמבעי לי, כיון דטורות שחיטה על שנייהם, יש לעין זהה והסבירו בעצם דוחקה לומר, דשיהם ביחס תורה שחיטה עליהם, ומ"מ לא בעי אף לכתחה רק סימן אחד, ודז"ק.

ד"ג כ"א ע"ב, רשי"ז ד"ה ובידו הימנית, ואי קשי' למה לי להאי תנא למירר כמשפט חטא בהמה, לאוקמא אחטא העוף דסליק מני' וכו', דהא כולחו נמי איתנייהו בה וכוי עכ"ל, והתוס' נתקשו הרבה בתירוץ של רשי"ז, ולפ"ז נראת לולי דברי שניהם, דאי"א לומר דכמשפט אתה לחטא העוף, אלא בשיש שיווי גס בין עליה לחטא העוף, דלא שייך בשאר קרבנות, אבל אם השינוי אשר עליו אתה כמשפט, איינו נוגע לקרבן העוף, והוא חלוק בקרבותה בהמה, לא שייך לומר כמשפט חטא העוף, והוא חלוק ממשו כבל דיניה השיכים לעוף, ושוה רק בדיןיהם השיכים גם ממשו כבל דיניה השיכים לעוף, ולכן מוכרכ הת"ק לדריש המשפט חטא בהמה, ולפ"ז ר' ישמעאל דדרש כמשפט העוף לענין ממול עורף, מצי שפיר למילך דיניהם ממשוע דיניהם מכמשפט, ולא צrisk להזהיר את זאת, דממילא משתחמע, ולא צריכין למה שכי רשי"ז דרי"י ילי' הני מהركשא אחריניאן, ודז"ק.

ד"ה כ"ב ע"א גמר' ת"ר, תורים גדולים ולא קטנים, ופרש"ז"ל لكمי' מפרש מיי' משמע עכ"ל, כוונתו בא, דודאי תורים שם המין, וכולל בין גדולים ובין קטנים, וכמש"כ גם לקמן ד"ה ואימא בגין יהוה, דזוקא ב"י דכתיב בהו בני יתירה משמע דוקא קטנים, אבל תורים בין גודלים ובין קטנים ממשע, אבל לקמן מפרש, דדרשינו סמכים דתורים דומי' דבנוי יהוה, מה בני יונה קטנים ולא גדולים, כך תורים גדולים, ולא קטנים, ומה אני מותפלא על התוס' ע"ב ד"ה ומה ב"י, שכתבו דרש"ז לשון תורים ממשוע גדולים, וכאריך להרגיש הראייניך זה ליתא, שוב מצאתה בהגחות המהרש"ש שהרגיש בהז, ועין עוד לקמן מה שאכתב בהז ודז"ק.

תוס' ד"ה שיכול ומה ב"י וכו', א"נ דהוה מצי למיכתב ב"י ותורים, דהשתא לא הויה מקיש תורים לב"י, דaicaca למירר דקאי נמי' בני, אחורים וכו' עכ"ל, תמהני דהא, או מון' מפסיק בין תורים לב"י, ולא עוד אלא אדם, "בני" קאי גם אחרים, אז ה"י צrisk לכתוב תור במספר יחיד כמו יהוה, וצ"ל דלא דקדקו התוס' לתקן הלשון, וכונונתם אי הויה כתיב בני יהוה ותור - אלא דכפי הנראה לא נתנו התוס' לחלק בין תורים לטור, דאל"כ ה"י להם תירוץ מרוחה יותר, דלו"ה ה"י כתיב בני יהוה ותורים, לא הייתה ממעט קטנים מון' תורים, משום דבנוי מצי קאי גם אחרים, אבל מ"מ הייתה מירר הרבה גם גדולים, מפנין דכתיב תורים לשון רבים, ולא חור כמו יהוה, אבל מש"כ התוס' משום דלא כתיב, "בני" מפורש גם בתורים, הווא דוחק גדוּל כמוּבָן.

והנה דברי התוס' אלו מישך שיכו, להני דברת התוס' שבמועד השני, כי שיטתם הו, דאם הלשון מבורר דתורים גדולים וב"י קטנים ממשע, אז לא בעין קרא יתריא לעכב, כי היכי דלא בעין בשעה דפסח ובפרה אדומה, דוקא שה לא איל, ודוקא פרה ולא עגלה, דרך על אופן עשייתו אם כה או כה, אם ליכא

תראה דכאן כתוב סתום הרי זה ספק, ולעיל מני בפלגס כתוב הרי זה ספק אם קיים נדרו, משום דבפלגס שהוא נקרב בכוכב'ם, והוא ספק אם קיים נדרו, אבל בתחילת ה査הוב דלא נקרב, הרי זה ספק להקريب, וזה חייב להביא אחרים הרואים להקriba, ודוק'.

ד"ג כ"ג ע"א רשי' ד"ה ואין עליה לו מזבחו, אם הי' מחויב איל בלבד או כבש לבדו, וטעמא לא מפרש תנא אי משום ספקו אי משום בריה, עכ'ל, הנה לריש' דבריה הוה, אפילו או מצי מקריב זבחים, כל האזכורים שנזבחו שלא לשמנן כשרים, אלא שלא עלו לעבילים לשם חובה, הנה אי משום ראי' זו לא ארוי, כי התוס' רק בנדיר כתבו דיצה ידי נדרו בהבאיה, ומשום דלשו נדרו לא כתוב דאמ' מחויב רק אחד בלבד או זה או זה, אולם על התינוי'ם, דפרשך המשנה לפי האמות, קמתמה ק"ז רעה'ג' צ'ל בהගותיו שם, דהא אנו פסקין כר' דבריה הוה, א"כ שפיר מצי מיר' מתני' בונדר או זה או זה ומ"מ לא עליה לו פלגס מזבחו והנימ' הדבר בתיהם.

והנה לדידי קשה להיפיך, דaphaelו לריש' דבריה הוה, למה לא עליה לו מזבחו וכן יש לי תימה על הא דפסק הרמב"ם בריש' פט'ז ממעה'ק, דהנודר קטן והביא גדול, יצא וכת'ק ודלא כרבי במנחות ק"ז ע"ב, ומ"מ בפלגס פסק דעתך הוה, דשמא בריה הוא ולא יצא, ותמהני כיון דגם אם בריה הוה, ראי' הוא להקriba כמו שהבאתי לעיל, ובנדירים האלה הולcin אחר לשון ב"א, וכיון דמי שנודר בקטן, כוונתו כ"ש גודל דיקול להביא, א"כ גם פלגס י"ש מקטן, ולא עוד אלא דפלגס בלשון ב"א אין לו מושג כלל, והרי תראה דבמשנה דפירה שס קאמר דר"ט קרי לי פלגס, בן עזאי קורחו נוקד, ור' ישמעאל קורחו פריך גסא, הרי דין למושג זה, שם בלשון העם, כי ריק מכח הכתובים, דכbesch בן שניתו, ואיל בן שני' שנים,anno למדין לאחר שנטו מיום יוצא מכלל כבש, ושלשים יומ' אח'כ' נכנס לכלל איל, וממילא תוך אותן שלשים יומ' אין אלו יודיעים מה לדzon ב'י, אי בריה או ספקה הוה עי'יש בתינוי'ם, אבל בלשון ב"א פשיטה דאים מכירין מושג זה כלל, וא"כ בונדר להביא כבש, למה לא יכול להביא פלגס הגדל ממנו, דויאי מי שהבטיח לחברו ליתן לו כבש וננתן לו פלגס תבואה עלי' ברכה, ולמזבח נמי הלא גדול במקום קטן שפיר דמי, וכך היה נראה דהאייבע' דר'י הכא בפלגס, קאי ריק לרבי, דקאמר בנדר קטן והביא גדול לא יצא, לדידי' צ'ל, דברבנות, דעת הנודר שייה' כדין קרבנות חובה, ובקרבות חובה, הלא במקומות קבועים דבעי כבש לא מצי מביא איל, אבל אנן דפסקין כרבנן דרבי, דגדול במקומות קטן שפיר דמי, הרי בונדר בדעת עצמו תלה הדבר, וא"כ אנן מקומ' לומר דלא מצי מביא פלגס לצאת ידי נדרו של כבש, וצ"ע לפע"ד ודוק'.

תוס' ד"ה כי איצטרך וכו', ומורי הר' אהרן תא' וכו' חד למיעוטי נרבע ונעבד, וחיד למיעוטי תחלת ה査הוב וקמי' שמי' ודאי גלי' אי קטנים אי גדולים הוא וכו', הנה לדעת הר' אהרן גם לספקא ATA קרא, לברר הספק שלנו לצד אחד, אבל תרי מיטוטי לספקא לא, זאת נשאר הספק גם לתורה, זאת א"א דהא קמי' שמי' גלי', אלא דתמהני ذكرיה מה קרי לה, דכיוון דהכא תרי מיעוטי כתיבי, חד בחורמים חד בב'י, ולא ידעינו איך מהן לרובע ונעבד, ואיזה מהן לתחלת ה査הוב, א"כ האי מיעוטא על תחלת ה査הוב כדי כתיב, אדים נדע מקום אחר דתחלת ה査הוב בכלל גדולים או קטנים, לא בעינן האי מיעוטא, ואי דלא נדע, לא נתחכם מהאי מיעוטא, ושאר אצלנו הספק בתחילת ה査הוב, אי נמעט מן תורות או נמעט מן ב'י, והקראי עכ' פפרש אתא ומיסטים קסטם, וצ"ג.

ע"ב גמור', בעי ר'ז, האומר הרי עלי' לחמי תודה מן החמצ' או מן המכח'ה, והביא שיאור מהו וכו', וא"י דר' מ' לר' מ' מדליק עלי' חמצ' מצי להקريب, וממילא באמות חייב מכה ודי להביא אחרים, והרי

תורים או ב'י צריך לפחות תחלת ה査הוב שלא יbia מצד ספק, הci נאמר דעתה רשי' ז'ל לומר התורים וב'י חד מינא הוא וצ"ג. **תוס'** ד"ה והביא תחלת ה査הוב, וא"ת וכו' א"ג כיון שהביאן ליד כהן יצא ידי נדרו, מאחר דמ"מ האחד מוה רואי' להקريب, עכ'ל, בלח'מ' פ"ז היל' ה' ממעה'ק תמה על דברת התוס', דהא אפילו נפסק בשעת הקربה צריך להביא קרבן אחר וכדנתן בראש זבחים, כל האזכורים שנזבחו שלא לשמנן כשרים, אלא שלא עלו לעבילים לשם חובה, הנה אי משום ראי' זו לא ארוי, כי התוס' רק בנדיר כתבו דיצה ידי נדרו בהבאיה, ומשום דלשו נדרו לא משפט מע יותר אלא להבאיה, כי זה הוא בידו, אבל אם אח'כ' הכהן פסלו בעבודתו, או עי' סיבה אחרת לא בא לידי הקרבה, הוא כבר נפטר מפני שעשה מה שהתקהיב את עצמו דהינו להביאו לעזרה ולמסרו להכהן, אבל בזכחים שחיבם התורה כדי לכך או אפילו למצווה בעלמא, מודים התוס', דמחזב זה לא נפטר עד שנקרבו הילכתן, ועיין במעילה ד' יט ע"א, דלפי פרשי' שם פליגו ר'ש ור' ג' גם בקרבות חובה, אי נפטר בהבאיה לעזרה לחוד, ושם הילכתא קר'י, דלא נפטר עד שייזורך הדם, אבל התוס' הכא סברו דבנו'ג' גם ר' מודה, דאחר הבאיה אין עלי' שום אחריות, דרבנים שליחי דרכמנא נינהו, וכיון שקיבלו ממנה, הרי קיים העשה דוחבאותם שמה, ולבן בדקודק אמר התנא, דלא עליה לעבילים לשם חובה, ולא קאמר לשם נדרו, הן אמרת דריש' שם במשנה מפרש דלא לשם חובתו ולא לשם נדרו, אבל אתוס' אין כאן חיפוי, אם מפרשים דזוקא לחובתו איינו עליה אבל לנדרו עולה, וגם מלשון הרמב"ם שם דכ' עד שיקריב כמו שנדרך' לא ראי' שום הכרע לומר דכוננותו על ההקربה ממש, ואדרבה מהה שמוסיף הרמב"ם "כמו שנדרך' נראה יותר דסגי במסירה לכחן, כי אם בתור אמרתו אולין, מסתמא אין אדם מתחייב את עצמו בדבר שאינו בידו, ומ' שאמיר הרוי עלי' עולה, יותר משמע דלהבאה אפשר ולא להקريب, שהוא דבר התולוי באחרים, אבל מה שיש להעיר על התוס' הוא, דהאי הבאיה דכאן, שambil דבר שאינו רואי' להקريب, לאו הבאיה היא, דננהו דרך מכך ספק לאו בר הקربה הוא מ"מ איינו ראי' מקרי, ומ' ש מהה דאמרין בפסחים פ"ח ע"ב, בשכח מה שאמר לו רובו, אם קודם זריקה שכח חיבין בפסח שני' דאין ראי' לאכליה מצד ספק והוא כודאי לא יצא, והכא דכוותי כל שהביא דבר שאינו ראוי להקربה מצד ספק, הוא כודאי דלא קיים נדרו, אך גם בהבאיה יצא, אף שאינו להקרים לכתחה, ולפ"ז תא' קמא שבתוס' משיך שיק' לת' בתרא.

אלא דעל הרמב"ם יש לי תימה רבתא, ש' בפט'ז ה' ב' ממעה'ק, וכן הנודר עלות מן התורים או מב'י, והביא תחלת ה査הוב שבזה' ישבזה' הרוי זה ספק, עכ'ל וכותב ה'ק'ם, דמסופק, אי הילכה קר'י או כב'פ' דלקמן, וא"כ ספק אי בריה או ספקא הוה, עי'יש וא"כ ודאי לא יצא ידי נדרו, דהא אי אפשר להקריםם כלל, ואפיו הקריםם בדיעבד נמי ספק הוה אי יצא, דשמא בריה הוה ופסול, ואיזה זה דומה מה ש' הרמב"ם ברישא, בנדר מן הכבשים או מון האלים, והביא פלגס, דספק הוה אם יצא, דשם ראי' האי פלגס להקريب עכ'פ', וא"כ שפיר ריק ספק אם יצא, דשמא בריה הוה, אבל כאן בתחלת ה査הוב דלכתחלה אין להקريب ווגם בדיעבד ספק בריה הוה, איך יצא בהבאיה זו מספקא, ולא נאמר דזודאי לא יצא, וממש'כ' לפי דעת הלח'מ' דלרמב"ם בעי הקربה ממש, אזלת זה לא יצא הרי אני לא באים לידי הקربה ולמה פסק, דספק הוה, וכן נלפע'ד דמה שכתב הרמב"ם דספק הוה, היינו דספק הוה אי מצי להקريب, וממילא באמות חייב מכה ודי להביא אחרים, והרי

ד' חננה בפסחים שם איתי, דלא"מ אתה כל מחמתך לריבוי נוקשה, ולר"א אתה לריבוי תערובות חמץ גמור, ופלוגתכם תלוי לפע"ד בפירוש הקרא דמחמתך דאיתא במקילתא מחמתה היא שאור, ובעי קרא משום דאיינו ראי' לאכילה, כי באמת לא נזכר בתורה שאור לגבי אכילה אלא לגבי לאו דבל ימץא, ולגביה מצות תשביתו, והוא משום דראוי לחemu ביה עיסות אחרת, אבל לאכול אותו כמותה שהוא, מנ"ל, דהרי בכל התורה לא נאסר לאכילה, דבר שאינו ראי' דבגלה הראו' לגר אסורה, שאינה ראי' לא נאסרה בלאו דבגלה, אבל כאן בחמץ זהה' הזה הוא, דגש על אכילת שאור איכא כרת, אולם בגמ' דילן אין זכר להאי פירוש המכילה, דמחמתךichi' שאור, אלא בדף כ"ט ע"ב שם מביא ברייתא דר"ש שאומר דקראי דמחמתך אתה לחמץ שנתחמץ מחמת ד"א, וכתבו שם התוס' דע"י שאור פשיטה, אלא בנתחמץ ע"י שמריין, והוא"א שהי' כמו ערבות חמץ, אמרו מעתה האי כל דכתיב אצל מחמתך, דאיתא לריבוי דבר מה למלכות ולא לכרת, ע"כ דומי' דמחמתך שהיא עיקר הקרא בעינו, ولكن למ"ד דהאי ממחמתך הוא שאור שהוא רע לאכילה, ומ"מ חיבת העלי' התורה כרת, מסתבר דהאי כל דכתיב אצל אתה על חמץ, רע לאכילה דכוותי, שהי' עכ"פ ballo, ולא בכרת כשרו, דחוימרא דשאור הוא משום דראוי, לחםע בה עיסות אחרות, משא"כ בהני מני אומניות שהם רק חמץ ולא שאור, אלא שרע לאכילה הם כמו שאור, אבל אי ממחמתך פירוש' חמץ שנתחמץ בשמריין, וחיב' עלי' כרת ע"ג לדומה לערבות ממש'כ התוס', א"כ האי כל דסמק' לי' בדומו' אתה לריבוי, והוא חמץ בתערובות דין בו כרת אבל חיב' עלי' בלאו.

אמור מעתה דר"מ מרובה נוקשה, ע"כ מפרש הקרא דמחמתך דאיתא על שאור,,וכל" מרבה דומי' דשאור שהוא רע ואינו ראי' לאכילה, דהינו הני דמנה במשנה, ור"מ כולל גם שישור עמהם, ע"כ דגש ישור חמץ גמור אבל רע לאכילה, משום דאיינו לא מצה וגס חמוץ איינו נגמר, ואיל ר"מ בהז' לשיטתי' דס"ל בע"ז ס"ח ע"א דעתל"פ אסור ויליף זאת מגעולי כותמים, ולא חילק בין פגס פורתא לפגס מרובהה, ואפילו קדרה בת יומא לדידי' הזה פגס ומ"מ אסור, ולא התיר אלא סrhoה מעיקרא כמבואר שם בגמ', וכן גם האי ישור דין בו אלא פגס פורתא הויה לר"מ רע לאכילה, אבל חמץ מקרי, מה"ט גופא דמקצת חמוץ ככל החימוץ, כמו מקצת פגס כפוגס גמור, אלא דלול הריבוי לכל, הזה מותר משום דהוה כסרוות מעיקרא, דחוימוצו ואייסרו באין כאח'ת, אפילו אם נעשה ישור בפסח, لكن בעין קרא לחיב' טכ"פ מלוקות, אולם בתודה ובמנחות כיוון חמץ הויה, למה לא יוכשרו משום לחמי חמץ, ואי' משום הפגס כיוון דلغבי תודה שנטקדשו הלחמים קודם שהחמי'ו, לא מצי מיפסלו לר"מ דסובר נטלא"ג אסור, ה"ה דלא נפסק ע"י פגס ומחייב'כ משום פגס פורתא דלא שייך נמי הקייבתו נא נא לפחתיך, וכל זאת לר"מ, אבל לר"י דמסתמא אית' לי' נטלא"ג מותר קר"ש, וכלהכחא, ומחלוקת בין פגס פורתא לפוגס טובא, אי הוה ס"ל דישור חמץ גמור הכר"מ, הי' מהיב' אפילו כרת ובלא שום קרא, אלא ודאי לדידי' אין זה חמץ גמור, ומה"ט גופא דחימוץ פורתא הויה כפוגס פורתא, ולכן לדידי' יש להסתפק אי בריה או ספקה הויה, ואי' בריה הווה פטור מכולם, דהרי לדידי' דעתל"פ ג' מותר, לא מפרש מחמתך שאור, דלא מסתבר כלל לומר דחיב' כרת על אכילת שאור שאינו ראי' לאכילה (ועיין בשוו'ת בית שעירים ותית' לי כי הרבה קודם זורש, כל" לריבוי, יש לו לרבות תערובות חמץ ולא ישור.) ומזה מאי מישוב בא, דלא יסתרו סתומות אהדי' דשם בפסחים

הוא וכוכ' עכ"ל הגמ', הנה כל הראשונים ואחרונים עמלו בפירושה דהאי שקל וטררי, ובكونטראטי,,מצה שמורה" הארכתי בביואר האי סוג'י וכאן אקצ'ר, הנה הא דקאמר דלא"מ חמץ הויה מדליק עלי', אע'ג דכרת לאכיה, פרשי' היינו טעמא דליך כרת, דלאו חמץ הראו' לאכילה הוא, ועל פי' זה קשה טובא כאשר הארכתי שם בקונטראטי, ועקר התימה, אם מחמתך שהוא רע לאכילה פטור מכרת, ולול הריבוי דכל מחמתך הי' פטור לנMRI, אוכל דבר פגס ונסף, אך יוכשר כזה לגבי מצה, דהרי פשיטה דאם הביא לחמי שאור תמורה לחמץ, דפסולים מה"ט דין זה ראי' לאכילה, והקייבתו נא לפחתיך, וא"כ ה"ה שיואר אם נס' שיואר לאכילה, ובוח' ק"ז בעחתת' ס' זל כתוב, דודאי אין כוונת אינו ראי' לאכילה, ובוח' ק"ז בעחתת' ס' זל כתוב, דודאי אין כוונת רשי', דא"ר לאכילה, דזא ודאי הי' פסול לתודה מחמת קלוקול, אלא כוונתו דין חימוץ עושה ראי' לאכילה, لكن אינו חייב כרת על חמוץ זה, אבל בתודה לא איכפת לו אלא שייה' חמץ, וחמצ' הויה מדליק עלי' בפסח עי"ש, וכל הרואה ישתומם, איך גאנ' וחכם כמותו, יאמור דברים كالו שאן הדעת סובלטן מכמה טעימים, דוק' ותשכח.

תומס' דרכו דרך אחרת לפרש, דודאי גם לר"מ האי שיואר לאו חמץ גמור הוא מדלא חייב עלי' כרת אלא בריה הויה, אלא דכוונת השיס' במא דקאמר, פשיטה דלא יצא, משום מצה קאמר, דלענין מצה ילפין תודה מפסח, ופי' זה לא הבניי כלל, דה"ה משום חמץ פשיטה דלא יצא, דהה לאו חמץ הויה אלא בריה, מדיאצטרך קרא בפסח לחיב' מלוקות עכ"פ, ש"מ דבריה היא, וממילא לא איצטרך כל לAMIL' תודה מפסח, דכל זמן דלית לו' ריבוי, אינו לא בכל חמץ ולא בכלל מצה, ואיך עליה עד ר"ז דקמסטפק לר"י אי ספקא או בריה הויה, כיון דלר"מ פשיטה דבריה הויה, מהיכי תייתי חדש פלוגתא בהז' בין ר"מ לר"י, בגוף מהות, השיאור, ולא נאמר, דלשניהם בריה הויה, אלא לר"מ דדרש כל, איכא קרא בפסח לחיב' על ישור מלוקות, ולר"י דלא דרש ליכא מלוקות, ופטור אשיאור משום דלאו בכל חמץ הויה, אם לא שנאמר, דממה דרב' קרא, למידין לר"מ דבריה הויה, וכמו שכתבנו לעיל לתחלת הציהוב, כנראה מפי' רשי' דה' אי אמרת בשלמא, שכטב דקרה אתא לאשמעין דבריה הויה, אלא דכאן א"א לומר כן, שהרי במשנה ריש פ' אלו עוברין מונה שם שלשה מיני אומניות שהם חמץ נוקשה, ולא מנה ישור ביניהם, והש' מוקי האי משנה קר"מ דשייאור, והני שלשה ודאי לאו מטעם בריה קתני עליהם, דהרי הם חמץ גמור אלא פוגומים בטעםם, וכולן מרביבן, יחד עם ישור, וא"כ מנ"ל דמרבה גם שיואר, ונלמד ממנו דבריה הויה, כיון דבעין הריבוי על hei דפוגומים ואינס ראוין לאכילה, עכ"ב דבלא קרא ידע ר"מ דבריה הויה, וסביר דשוה שיואר דבריה להני הפוגומים, ומרבה כולן משום דהו מניחיו מפקית, ולא עוד, אלא דזה גופא קשה טובא, דאייזה שיוי' יש בין ישור שהוא בריה, להני חמץ, גמור ורע לאכילה נניחו, עד שיליף ר"מ גם שניהם מחד ריבוי, גם תירוץ השני שבתוו'ש, דנראה שיש שום ריבוי בתודה ומנחות, חמץ נוקשה חשוב לבגיהו, אין לקבלו,ומי' יתן ואבין אותו, אפילו מצד הדוחק אין לומר כן, שהרי הגמ' אכן על האי יי' תורא קסנק, אלא קאמר מדליק עלי' בפסח חמץ הוא לגביה תודה, ועוד איך מסופק ר"ז, בר"י אי בריה או ספקה הויה, כיון דאיaca ריבוי בתודה חמץ הויה, הרי עכ"פ בריה ולא ספקא, והוא תימה ربთא על תי' זה.

אבל לפע"ד נראה לקאים פרשי' זל, ולא כמו שהבין ק"ז החת"ס זל את דברי רשי' על צד הרחוק והדוחק, אלא כפושטן, וכאשר אבאר בהז' בס"ד.

זהאי תלו, אי איתקש לשך, והאי תלו אי דמיה יקרין, אבל אי כל הטומאה בכליה עצם מדרבנן, כיון דלענין גולמא דינס כמתוכות, משום דדמיה יקרין, למה לענין פשטיהן עשאום כליה עצ, ולא השוו אוטום לכל ملي' לכליה מתוכות, אלא ודאי דעתמה שלחן דאוריתא, ודוק'ק.

תוס' דה ופossil את המוקה, היינו מקוה חסר, אבל שלם איינו נossil בשום עניין וכו', הנה הלשון פossil את המוקה לא משמען כן, אלא דהמעיין ב"ב" שם בהגחות אשרי, יראה דג' לוגין מים שאוביים בתחלה, קודם שהי' במקוה רוב כשרים, פossilין את המוקה מה'ת, למ"ד כלו שאוב פossil דאוריתא הוא, (ודבר זה נעלה ממעני הגאון בעל ד"ת זיל בהלכ' מקוואות של), ומעתה לשון המשנה מודוקדק, פossil את המוקה שלמה שנמשך לבור אח"כ, והוא פossil דאוריתא, וממילא ליתא גם מה שכ' התוס' لكمן דבפossil דרבנן מיררי הכא, ודוק'ק.

תוס' דה המתמודד ונطن מים במדעה וכו', וא"ת ומ"ט דרבנן שפטרו שמורים שיש בהם טעם יו', וא"ג דלא החמייז, והלא כל איסור שבתורה שלא במינו בנ"ט וכו' והקשוי חמורה ותרוצס אינו מספיק כמובן, ונתני אל לב, ונתגלה לי ישיב קושי' ז', והוא עפ"י מה שכ' הרמב"ם בפי"א מתרומות הל' ה' ז'ל, "בדרך שמרקדים את הקמח בחולין, כך נהוג הכהן בתמורה, מרകד לאכול, ומשליך את המורסן וכו'. בהליך י"ב הסובין של חיטים חדשות הנצולות וכו' שמורים של תרומה שננתן עליהם מים, הראשון והשני אסור לארים, והשלישי מותר וכו'", עכ"ל, וכל הני הדינים, הנה משניות ותוספות, והנה מי לא יודה, שבתווך הסובין והמורסן יש הרבה חלק קמח, ואיך יצאו לחולין עד שימושיכין אתם, ועכ' אתה אמר דתרומה הננתנה לכהן לאכילה ולשתיה ולסיכה, כמו שהתחליל שם הרמב"ם בריש הפרק, רק חלק הרואי' לכך נתקדשה בקדושת תרומה, ולא הפסולת שעומדת לחחפר ממנה, כי לא ציוותה התורה על הכהן לינוהו בתמורה מנגה אחרת מבחולין, ולפ"ז התמודד שהוא הפסולת מן ההיי, ודאי דיננו כמו הסובין והמורסן מן החיטים, אלא דיון דדרך להוציא עוד מושרמים חלק יי' עי' שנותנים עליהם משא"כ בכללי שאין לו דופן כלל יש מקום למבעי, והדבר צריך תלמוד, ודוק'ק.

דף כ"ז ע"ב רשי' משהחמצץ אין משיקו במים, דחמרה הוא וכו', ומים מטהרין בהשקה וכו', והיה חיבור ובטלי לגביה מוקה, כתבואה טומאה שזעעה בקרעך, וכי אבל יי' במים לאו זרעה הוא, דעתמא לא בטיל עכ"ל, אבלו תיבות, "דטעמא לא בטיל", אני רואה סתירה למה שכ' רשי' בתחלה, כי בתחלת כתוב דחשקה מטעם זרעה הוא שמחברן למוקה, והה' דקווד שבטלו רבייעת דמקה, גם בשופcin לבור ריקון רבייעת מים, היו נתהרים מה'ת למ"ד מוקה כולה שאובה מטהרתה דכל שהמים נתחברו לקרען עולם חבורו למטעתן, ונטהרו מטהרתן שהי' עלייהם בתולש, וניהו דפossil שאיבה עדין נשאר עליהם אבל טומאתן בטלה, אבל בין שיך' חיבור

סתום בחמץ נוקשה כר"מ דלוקין עליו, ובשיאו סותם כר"י דהאכלו פטור, ולפי האמור אין כאן שום סתירה דהא דסותם בשיאור כר"י, והוא משום דפסק כר"ש נטפל"ג מיותר ואין בשיאור מה'ת גופה משום חמץ דהני ג' א' אומנות לערוב עלייהם, לא משום דמרבנן נוקשה מכל מחמתצת כר"מ, אלא כר"א, דמורבה מכל מחמתצת ערבות, וכמו ששנה שם במשנה, תחלה הני ד' מני מדינות שעוברין עליון, נוקשה למד מק"ו מתערבותותההאי מ"ד שם בגמ' ויתר בגין הדברים תמצא בקונטרסי מצחה שמורה, ואכ"מ להאריך בזה יותר, ודוק'ק היטב.

תוס' דה ותאה פרה כשרה בעריפה מק"ו, והה' דהו"מ למperfץ הци, אבל חולין וקדשים וכו' ולפ"ד דברי התוס' תומחין זהה, דכל חולין וקדשים הנאכלין, א"א למלוד מק"ו מעגלת בעריפה, כדי לבא מה'ד להיות תנודן, ועריפה בעגלת אינה מתרת לאכילה, ואיך נתיר באכילה עי' עריפה חולין וקדשים, ורק עולה דcolaה כליל ה'י מקום למלוד, אבל עולה איתקש כמה פעמים לחטא את, לכון דברי התוס' צ"ע. שוב נזכרתי, ומה שכתבו התוס' لكمן פ"ב ע"א דה' עגלה ערופה דעתיפתו זו שחירותו, ומתרחחה מידי נבלה, וחיבר משום אווא"ב, וא"כ אין כאן תימה, ודוק'ק.

דף כ"ז ע"ב תוס' דה התורה העידה וכו' הקשה ר"א, מנ"ל דהיאנו מטעם אoir, דילמא מטעם שכלי חרס מצרכ' שכולן נוגעים זב"ז הנודעים בכל וכו', ולפ"ד נראה Adams משום צירוף כל' גם מה שעלה החדש חוץ מzdפוני הכלוי, הי' מצטרף להיות טמא, וכן כתיבתוכו דוקא, דמשמעו דוקא מה שבתוכו ולא מה שמנוח על החדש חוץ לתוכו, אלא דשוב נזכרתי דעתא איבעי דלא איפשطا הוה בפסחים מה' ע"ב, בכללי שאין לו לבזבז אס מצטרף מה שמנוח עליו, וכותב הטוור והשווע"ס סי' שכ"ה, דלכן יש ליזהר כשצמך בכללי, שלא יצא שום דבר למעלה zdפוני הכלוי, אז הוה הצירוף ספק עי"ש,อลומ לפ"ד מדלא קמבעי בגמ' בככרות שמנוחות על הגודש בסל חוץ לדופני הסל, אלא קמבעי בכל שאין לו לבזבז כלל, יש למלוד, דבSEL כוון דמצרכ' מה שבתוכו, נגרר אחריו גם מה שעלה הגודש משא"כ בכללי שאין לו דופן כלל יש מקום למבעי, והדבר צריך תלמוד, ודוק'ק.

דף כ"ה ע"א תוס' דה ואפילו כל' שטף מציל, פ"י ב��' וכו', וקשה לפירושו דא"כ מה חידוש יש בכללי שטף יותר מכללי חרס, עכ"ל ולפ"ד נראה פשוט, דכל' חרס שאינן מקבלין טומאה מגבן כלל, פשיטה דמציל, דהרי הגב שאינו בר קיבול טומאה, מפסיק בין הטומאה שבאויר החיצון, ובין האוכלי, משא"כ בכללי שטף, דשפיר מקבלין טומאה מגבן, אלא דחحصرו כאן שהטומאה קלישטא, שהיא ראשונה ומתמא כלים, لكن לגביה אוכלי שבתוכו דמקבלין טומאה גם מראשון לטומאה, הו"א דגב' כל' שטף לאו הפסיק הוה, ומכך הטומאה לאוכלי שבתוכו, והוא לא נתמא מושם קלישטא הטומאה, אבל לא משום דמעכב כניסה הטומאה, וכל המעניין בלשון רשי' ימצא שלחכי כיון ודוק'ק.

ע"ב **תוס' דה** מה מכלל דכל' עצם מקבלי טומאה, מדאוריתא קבעי לאתוי' וכו', עיין במהר"ס זיל' שנטתקשה, דמנ"ל דר"ג דקאמר, כל' עצם כליה מתחכות דמי, דמדאוריתא קאמר, דילמא מדרבנן, וכל דתיכון רבנן בעין דאוריתא תינוקו, וכיון דהני דמיה יקרים כמו מותכין, גולמא שלhn נמי מקבלין טומאה, ולפ"ד נראה לא לישב, דהנה הא דתנו ש במתני' דכלים, דכל' עצם פשיטה טהורין, ומקבלין טמאים, אי מדאוריתא קאמר לא קשי' לנו מה לענין גולמא יש להן דין מותכין, ולענין פשטיהן יש להם דין כל' עז,

מקווארות הארכתי בשיטות אלו, וכן אין מקום להאריך בזאת ודוק.

הדון עלך פרק כלל שוחטין

לקראע לא שייך ג"כ זריעה למים, וא"כ איך מסיים רשי"י דמשוע טעמא לא בטל אין זרעה, ואולי כוונת רשי"י דאלו לאו טעמא הנשאר, ה"י נתהפק היהן למים ע"י ביטול ומילא מהני עלייו זרעה, ובאמת יש מי שאומר דזרעה ג"כ מטעם ביטול קתינן עליה, ובהלי

פרק השוחט

סימנים מה"ת או סגי" בס"י אחד תלו בפירוש האי הלכה שאמרהשרה, במ"פ פריך דיעבד אין לכתלה לא ושנים בהמה שחיטתו לנו רב בבריתא לנ"ל, דרש"י ז"ל מפרש ההלכה „על הוושׁ וועל הקנה" שבזה מצין מקום השחיטה, שהוא בסימנים ולא בשאר אברים וכמה שיעור השחיטה, ע"ז אתה סיפא דהאי הלכה ואמרה משום הרחקה דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, וזה דוחק גדו, כיון דעתך כל הסימן בעין לכתלה מה"ת, ואם שחת רקסובא, עלי להשלים שחיטתו תוך שיעור שהי, כדי לקיים המצווה לכתלה סימן שלם, וא"כ איזה הרחקה מצאו כאן, להוסיף מצוחה דרבנן לשוחט לכתלה שני סימנים, ולא עוד אלא אם חשו חכמים ע"ז דלא אתה למייעבד רובה, אז ה"ח החשש דיכשיר שלא כדין פחות מרובה בחשבו שהוא רוב, וה"י להם לתיקן דלא יכשיר עד שנשתת כל הסימנים, וכמו שאמרינו לקמן קכ"ג ע"א, בטלית שנקראו רובא, בטלית שאינה טבולה יומם דלא מהני עד דמייקרע כולה גורה דילמא לאأتي למיקרעה רובה, ויאמר רובה הוא עי"ש, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שנים עדין לא הוועילו, אדם מ"מ יידמן שלא שחת אלא מוחצה ואין בידו להוסיף עוד מפני שעבר זמן שיעור שהי, יכשיר בחשבו שנשתת הרוב, גם לישנא דגמ' מורה דלא כפרש"י, שהרי המקשן מיד לא הקשה אלא על שנים בהמה, אבל בעוף לא נתקשה לי, ומה לכתלה לא סגי לי באחד, והוא לא ידע מגזירה זו, וה"י לו להקשות סתם בין אבהמה ובין אווף, כיון דמה"ת לא בעין יותר בעוף מסימן אחד, אבל הרמב"ם ז"ל דעת אחרת עמו, כי הוא פסק דגס בעוף בעין שני סימנים מה"ת לכתלה ורק בדיעבד כשר בסימן אחד, ועיין בכ"מ שם בראש הל' שחיטה, שכ' דהרמב"ם ז"ל פסק כתרי לישנא דגמי לחומרא, דהינו דלכתלה בעין כל הסימנים ולא רובו, וגם בעוף כן מה"ת, וזה תלי אי לפנין שחיטה לעוף מליפוטא דבר קפרא, דהטייל הכתוב עוף בין בהמה לדגים, דاز גס לכתלה סגי לעוף סימן אחד, ואי לפנין, מאשר יצד ציד חיה ועו"ף, כמו שהביא הרמב"ם, אז עוף דומי"ח דחיה בעין לכתלה שני סימנים, עכת"ד המכ"ם, ובמחכית אין בדבריו ממש, דכל הגי הדרשות המה לידע מי מן הבע"ח צריך שחיטה, כי לא ניחא לי לרמב"ם לומר דגוף חיוב דיני שחיטה כולם, נמסרו ע"פ בסיני, כמו"כ הרמב"ם בפירוש בהל' ד' שם, ז"ל זביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה מקום מן בהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאיזה דבר שוחטין וכי שכל הדברים אלו ע"פ ציווה בהן כאשר תושבע"פ כי עכ"ל, והוא ליקח ממה שאמר רב, וubahת כאשר צויתיך, מלמד שנצטווה משה על הוושׁ ועל הקנה, ועל רוב אחד על מקצת פיסול הסימנים עי"ש, וכיון דפסולי שחיטה מפורשים בקרא, ע"כ מקום השחיטה ודאי צריך להיות מפורש בקרא, באמת לא ובור, וכשר ביארתי בפתחה, וכן בעין ההלכה אלא שארה איתך לנ"ס מסקן מפורש בלשון הקרא, ולא בעין ההלכה אלא על מקצת פיסול הסימנים עי"ש, וכיון דפסולי שחיטה מפורשים בקרא, ע"כ לומר דשחיטה מן הצואר מפורש בלשון וחתט וזבת, דאל"כ דלשון וחתט זבת הוה כמו והmitt או והרג בכ"מ שהוא זבתו ובאייה אופן שתרצה, א"כ עיקיר המוצה מהלכה ידיעין, וכעין זה לא מצין, דלעולם ההלכה לא אתה אלא לפרש פרטוי דיני המוצה, אבל לא אתה לחודש לו מצוה חדשה, ועיין עוד לקמן ודוק.

ד"ג ע"א משנה, השוחט אחד בעוף ושנים בהמה שחיטתו כשרה, במ"פ פריך דיעבד אין לכתלה לא ושנים בהמה, עד כמה לשוחט ולזיל, ומתרץ אבע"א אחד בעוף ואבע"א, ארובו של אחד כמו שהוא, ופרש"י אבע"א בעוף אערכוו רבנן לכתלה חרוייה, משום הרחקה דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, וזה דוחק גדו, כיון דעתך כל הסימן בעין לכתלה מה"ת, ואם שחת רקסובא, עלי להשלים שחיטתו תוך שיעור שהי, כדי לקיים המצווה לכתלה סימן שלם, וא"כ איזה הרחקה מצאו כאן, להוסיף מצוחה דרבנן לשוחט לכתלה שני סימנים, ולא עוד אלא אם חשו חכמים ע"ז דלא אתה למייעבד רובה, אז ה"ח החשש דיכשיר שלא כדין פחות מרובה בחשבו שהוא רוב, וה"י להם לתיקן דלא יכשיר עד שנשתת כל הסימנים, וכמו שאמרינו לקמן קכ"ג ע"א, בטלית שנקראו רובא, בטלית שאינה טבולה יומם דלא מהני עד דמייקרע כולה גורה דילמא לאأتي למיקרעה רובה, ויאמר רובה הוא עי"ש, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שנים עדין לא הוועילו, אדם מ"מ יידמן שלא שחת אלא מוחצה ואין בידו להוסיף עוד מפני שעבר זמן שיעור שהי, יכשיר בחשבו שנשתת הרוב, גם לישנא דגמ' מורה דלא כפרש"י, שהרי המקשן מיד לא הקשה אלא על שנים בהמה, אבל בעוף לא נתקשה לי, ומה לכתלה לא סגי לי באחד, והוא לא ידע מגזירה זו, וה"י לו להקשות סתם בין אבהמה ובין אווף, כיון דמה"ת לא בעין יותר בעוף מסימן אחד, אבל הרמב"ם ז"ל דעת אחרת עמו, כי הוא פסק כתרי לישנא דגמי לחומרא, דהינו דלכתלה בעין כל הסימנים ולא רובו, וגם בעוף כן מה"ת, וזה תלי אי לפנין שחיטה לעוף מליפוטא דבר קפרא, דהטייל הכתוב עוף בין בהמה לדגים, דاز גס לכתלה סגי לעוף סימן אחד, ואי לפנין, מאשר יצד ציד חיה ועו"ף, כמו שהביא הרמב"ם, אז עוף דומי"ח דחיה בעין לכתלה שני סימנים, עכת"ד המכ"ם, ובמחכית אין בדבריו ממש, דכל הגי הדרשות המה לידע מי מן הבע"ח צריך שחיטה, כי לא ניחא לי לרמב"ם לומר דגוף חיוב דיני שחיטה כולם, נמסרו ע"פ בסיני, כמו"כ הרמב"ם בפירוש בהל' ד' שם, ז"ל זביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה מקום מן בהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאיזה דבר שוחטין וכי שכל הדברים אלו ע"פ ציווה בהן כאשר תושבע"פ כי עכ"ל, והוא ליקח ממה שאמר רב, וubahת כאשר צויתיך, מלמד שנצטווה משה על הוושׁ ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים מה בהמה, וכפרש"י שם דה"ה לשאר הל' שחיטה, וא"כ אין ללמד שיעור השחיטה מן הכתובים, ולא עוד אלא אם נאמר דמקרה דעתך חלוקים מהה דבעוף עוף וחיה שוה, איך נאמר בדיעבד חלוקים מהה דבעוף כשר בס"י אחד, מכת ההלכה שתהיה עוקרת הקרא המורה דעתך אחד לחיה ועו"ף גם דיעבד.

אבל גובה פלוגתת רשי"י ורמב"ם, אי בעין בעוף לכתלה ג'

עליה, אבל אי רישה בחולין ובודםיסיק, עדין אפשר לומר דברי"
אסור גם בדיבוב, ועיין עוד למן ודוק".

ד"ה חצי אחד בעופ, ה"ה חצי כל אחד וכו' ומרישנא נמי שמעיא- לי' דזוקא רוב בעינן וכו' עכ"ל, לולי דבריהם הייתי אומר, חצי אחד אוושט קאי, דבקנה לא אצטרך כיון דליך בחצי מעשה טרפוות, ופשיטה דמעשה טרפוות עכ"פ בעינן, כדי דליפוק חיוטא, וכןן אחד וחצי בבהמה נמי מותפרש אחד הקנה והצי הוושט, ולא הרוי זה היפך, כי חצי קנה לאו כולם הוא, וממילא דלא שמעין האי דינא מרישנא, דהו"א דהא דקאמר רוב אחד ורוב שנים משום קנה אמר, אבל בוושט מקצתו הוה כמו רוב קנה דלענין מעשה טרפוות מקצתה הוושט ורוב הקנה שווין ה"ה, ולא צריכון לדוחק של התוס', והוא נכון ואמת בס"ד.

ד"ה שנים בבהמה לכתלה לא, עד כמה לשוחטו וליזיל, ואי משום וורידין אסילו ר"י מודה בבהמה, הוואיל ומונחאה אבר עכ"ל, הנה לפי פשוטות לישנא דר"י, דקאמר עד שישחות ולא קאמר עד שיניקוב, ודאי משמע דמדין שחיתה נגעה בה, ודבעינן שפיקת הדם שהוא הממית, עיין לקמן מזה וא"כ נפרש דברי ר"י, אז ממילא גם בבהמה בעינן שחיתה וורידין, אבל דלפי דמסיק דאימא עד שיניקוב ולא עד שישחות. אז קיים מימרא דר"ח, דלא אמר ר"י אלא בעופ, וכमבוואר כן בגמ' למן כ"ח ע"ב, וא"כ הכי הוויל להתtos' לתרץ קושיותם, ואי משום וורידין הלא איןש בשחיטה, ולכן שפיר פריך עד כמה לשוחטו וליזיל, ואי דלא מסתבר להו, דהמksen דהכא כבר נחות, עד שישחות דר"י לאו דזוקא אלא עד שיניקוב קאמר, וא"כ לא תירצו מידי, די לא נחות לאז לא נחות ע"כ גם להא דר"ח, דר"י מודה בבהמה, כי אם נפרש לשונו כפשווע עד שישחות, הרי שייכין הווידין לשחיטה וביעין שחייבן בין בעופ ובין בבהמה ודוק".

ד"ה ותו וכו', ונראה בגרסת הספרים ולטערמיד, ור"כ קאמר לה שחיתה מן הצואר נמי גם' ולא מאינו ולא מחתומו, אבל אכתי לא ידעין מהיכן מתחילה וכו' עכ"ל ועיין בת"ח שהרבה להקשות על פירושם, ואני הוסיף עוד בתמיא, דלפי פירושם הקרא אתה לפריש ההלכה, דהלהקה מסרה לנו מקום השחיטה שהוא מן הצואר, והקרא אתה לפריש דמתחיל מן הגרון ולא מן העורף כמליקה, ואין לך כיוצא זהה בכל תושבע"פ, דהכתיב אתה לפריש את הנמר על פה, הא חדא, שנית קשה, דלפ"ז אם מתחיל מן הגרון מציע לעשות גיסטרוא, וממילא דלאחר חתיכת הסימנים מציע עשה כל מה שירצה, כדי שתמותות מהר, ולכן ר"ז ל"ל שפיר מפרש דלא לחזור בראשיה, דמי צד פסול שחיתה, והוא אליבא דרי"ש אבל ההלך אותה מודה בכשרה, אלא דכפי שביארנו בפתיחה, גם לר"ע אין זה היתר גמור אלא כמו יפתח תואר במלחמה, שדברה התורה נגד יצ"ה ר"ת עי"ש בفتיחה ותמצוא עונג, ולכן ודאי לדידן נמי אין לעשות כן, ואני זהה רתמי מאי להשוחטים שליל, שיעכבו מעשה הקצבים שדריכם לזכור סכינים בתוך המפרקת, מיד ממש אחר סילק יד השוחט, אלא ימתינו עכ"פ עד שיצא דם הנפש, כי כפי שביארתי, אחר יציאת דם הנפש הוה הפירוכוס צאנב הלטאה והדברים אמיתיים וקילורין לעינים תל"ית.

טו' ד"ה השוחט, ונראה דזוקא לכתחלה קאמר ר"י וכו', ור"י בדיבוב נמי קאסר, דלמא לכתחלה רבן מודו וכו' עכ"ל, ראי" זו אינה מוכרכחת, די רישא בקדשים וסיפה בחולין, ור"י לא קמפליג אסיפה דחולין רק ארישא בקדשים דמצריך שחיטת וורידין משום דם לזריקה, פשיטה דלא נפסל הקרבן בשליל שלא הוציא כל דמו, כיון דআICA די דם לזריקה, ועיין במעו"ט על הרא"ש, ועכ"כ ר"י רק לכתחלה קאמर, דמצוות בריבוי דם לזריקה, ואם פליו רבנן

ע"ש גמר, וקרא למאי אתה דלא לשוו' גיסטרוא, בלשון ראשון פרשי' שלא יתחווך כל המפרקת לשנים, דהכי משמעו חתחו, הוזא את דמו ותו לא,וכן פ' למן כתהו עד מקום שהוא זב ותו לא, אבל בלשנא אחרינא פ' דלא לשוו' גיסטרוא, הינו שלא ידרוס, ולפי פ' זה כתוב ר"י דמה שאמרו היל' שחיתה הללמם"ס, לאו דזוקא כוון, דהרי דרשה, מפורש בקריא, הנה לפ' הרא"ש אפיו אם שוחט דרך הלהקה והבהמה או כתהו או יתר, ואז דרשא לא איתמעט כלל, אלא אתה הלהקה גס על דרשה, ולא כשמואל וכטנא דברי" למן ל' ע"ב, דמעטו דרשה מושחת, וכל המפורשים מחפלאים על שיטת ר"ז הלו, דמהיכי תיתני יופסל השחיטה אחרי שכבר נגמרה ע"י שוחטך אח"כ המפרקת, והתוס' כי מה שכתבו בד"ה ותו, מפרשימים דברי ר"ז דלא לשוו' גיסטרוא לחתווך גס המפרקת, שאין מצויה בדבר לעשות כן, אבל לא שיופסל אם עשה כן, ולכן קומתמו, ע"י למה לי קרא דמהיכי תיתני ס"ז דבעינן גיסטרוא, והרש"ב בא בתה"ב כתוב דלאו משום פסול שחיתה נגעה בה אלא מטעם שלא יבליע דם באברים, ולעדתו הוה רקס אסמכתה בעלמא, דעיקר הקרא אתה שלא ידרוס שלא יעקור, אבל א"כ, האי אסמכתה מה בעי הכא, והלא תראה דרש"ז ל' מותיגע לפרש גיסטרוא שלא יחתוך המפרקת, כדי שייהי גס דרשה מהלכה ולא מפורש בקריא, ואם כרשב"א דאין זה אלא אסמכתה בעלמא ומשום הבעלת דם באברים, עדין צריכין למור דקראי כדשמאן או כתדברי" למעט דרשה אתה, וא"כ הול"ל דקראי אתה לדרשה.

אבל האמת יורה דרכו דרש"י בלא"ק מפרש דלא לשוו' גיסטרוא דהשחיטה נפסלת ע"י שוחטך גס המפרקת, אלא דהסוגי' כאן אזלא אליבא דר' ישמעאל דלמד מושחת דעתיב בקדשים חיויב שחיתה גס חולין, וס"ל דלא אישתרי להם נחירה במדבר ולדי"י לא השחיטה לחוד מתורתה, אלא המיתה שע"י שחיתה, כמו שהי' הנחירה מתרת לר"ע במדבר, דምרכסת היה אסורה משום אבמה"ח, וכאשר ביארתו זאת בארכוה בפתיחה בעיקר ב' וא"כ כל שחתק המפרקת אחר שחיטת הסימניות הרי לא מחה ע"י שחיתה אלא ע"י הגיסטרוא, דמפרקת ורוב בשיר עשה נבלה, צעררי לעיל דף כ' ע"ב, ואז שחיטת הסימנים לא מעלה ולא מוריד, דלא פועלן מידי, ורק לר"ע נתחשד האי הלהקה שנכנסו לאرض, דהשחיטה מותרת מיד, וממילא דלאחר חתיכת הסימנים מציע עשה כל מה שירצה, כדי שתמותות מהר, ולכן ר"ז ל"ל שפיר מפרש דלא לחזור הראש מצד פסול שחיתה, והוא אליבא דרי"ש אבל ההלך אותה מודה בכשרה, אלא דכפי שביארנו בפתיחה, גם לר"ע אין זה היתר גמור אלא כמו יפתח תואר במלחמה, שדברה התורה נגד יצ"ה ר"ת עי"ש בفتיחה ותמצוא עונג, ולכן ודאי לדידן נמי אין לעשות כן, ואני זהה רתמי מאי להשוחטים שליל, שיעכבו מעשה הקצבים שדריכם לזכור סכינים בתוך המפרקת, מיד ממש אחר סילק יד השוחט, אלא ימתינו עכ"פ עד שיצא דם הנפש, כי כפי שביארתי, אחר יציאת דם הנפש הוה הפירוכוס צאנב הלטאה והדברים אמיתיים וקילורין לעינים תל"ית.

טו' ד"ה השוחט, ונראה דזוקא לכתחלה קאמר ר"י וכו', ור"י בדיבוב נמי קאסר, דלמא לכתחלה רבן מודו וכו' עכ"ל, ראי" זו אינה מוכרכחת, די רישא בקדשים וסיפה בחולין, ור"י לא קמפליג אסיפה דחולין רק ארישא בקדשים דמצריך שחיטת וורידין משום דם לזריקה, פשיטה דלא נפסל הקרבן בשליל שלא הוציא כל דמו, כיון דআICA די דם לזריקה, ועיין במעו"ט על הרא"ש, ועכ"כ ר"י רק לכתחלה קאמר, דמצוות בריבוי דם לזריקה, ואם פליו רבנן

כזית מבית טביחתו, מיד אחר מעשה השחיטה אף שעדיין היא חי' לכל דבריה, ולא היה פנאי למעשה השחיטה לעוף בה מאומה, יותר מזה אתה רואה, דרי' דאמר במשנה עד שישחות את ההורידין, וכן תנא בברייתא המובאה لكمון, וורידין בשחיטה דברי ר' לא הניחו הדברים על פשוטו אלא מגהים עד שינקוב את ההורידין, וורידין מנקבים בשעת שחיטה ולא מטעם שחיטה אלא מטעם איסור דם ולכתלה, וגם הא דקתני בתוספתא מובה בתוס' לעיל, דרי' פסול בעוף עד שישחות את ההורידין, לא מפרשין כמשמעותו דפוסל בדיעד ומשום דבעוף עכ'פ', דכתיב ושפך את דמו בעין שחיטת ההורידין, אלא מפרשים בדוחק, לאו דוקא פסול בדיעד, אלא כלומר אסור, עכ'ל, מכל זאת תראה איך רחקו דעתה זו, דנעבי הוצאה דם הנפש ע"ש שחיטה, רק חזקו במסמורות נתועים לאחר שנצטוינו על הזביחה לא בעין יותר אלא חתיכת הסימנים בלבד, והוא המתרת מיד, ובפתחה הארוכת לbarang דבר זה עי'ש היטב, אלא דכאן דיליף מקרה דושפך את דמו, דין שחיתה לעוף מן התורה, קשה טובא. והא הא פרשה במדבר נאמרה, ואז גם בהמה ה'י בשפיכה בعلמא, לר'ע דהכלתא כוותי', וכץ מבואר לעיל דף י"ז ע"א, דפרק שם לר'ע מותני' דלקמן דהנחר והמעקר פטור מלכסות, ופרש' שם וצ'ל "והא על כל כסוי הדם במדבר נצטו, ונחריתן היתה שחיתתן, והנוחר בה'ז נמי נבעי כיסוי", עכ'ל אלא שנכנסו לארץ נצטו על הזביחה, ה'ז בבהמה וזה בחיה ועוף, וכאשר תנא רב' لكمן בבריתיא, וא"כ ילו פותא דמושפץ, דשבפייה בעלמא סגי, אין לה מקום כלל, שב' ראיתי כי הפלטי ע"ל בריש ספרו עמד על קלושי החמורה הללו, וכל דברי במח'ת' אינם ראויין לגאון ממותו, ולכאור' רציתי לומר דהיא תנא כר'יש ס"ל, דבר תאوة איתסר להם במדבר, ולא ה'י נהירה מעולם מתרת אלא שחיתה דילפין חולין מקדשים דכתיב ושחת את בן הבкар, אלא דעופ לא נילוף לא מהיקsha ולא משאר לפותות מושם דכתיב ושפך, הרי מקרה מלא דשבפייה בעלמא סגי, אבל כפי הנראה לעיל מתוך הסוגי', וכאשר כתבו שם התוס', גם ר' ישמעאל מודה בזכבי ואיל וכל שאינס ראויין למזבח ה'י מותר בנחרה, אלא דבר זה צריךacial תלמוד, ועיין בפתחה.

אלום יש לי תירוץ מרוחח על הקושי, עס'י מה שביארנו דעת הרמב"ם, דעל הנהירה לא היה ציווי מעולם, אלא דכל שהmittet כדרך המיתים לצורך אכילה, אין לא טרפה ולא נבלה, וא"כ י"ל דהאי מ"ד דין שחיתה לעוף מן התורה סובר, דהאי ושפך את דמו, ציווי הוה ומזכה כמו היכסי, ופי' הקרא, כי' יצד' ציד חיה או עוף", אז אני מצוחה עלייך ושפך את דמו וכסתה בעפר" והגינה נמי מורה ודושפך שיך לעשהDocsha, ואינו מותני המאמר לומר כי' יצד' וכו' ושפך את דמו, אז אני מצוחה לך וכסתה בעפר, דהרי האתנהחתא עומדת על תיבת אשר יאכל קודם ושפך את דמו, ואם ושפך אלף קאי, והוא מותני המאמר, ה'ז בעל המסורה להעמיד האתנהחתא אחר ושפך את דמו, כמו דכתיב, ואכלת ושבעת וברכת, והעמיד האתנהחתא על חיבת ושבעת להפרידו מן וברכת שהיא המצוחה, זה ברור, וכיון דושפך מצות עשה הוא ושיך לוכסתה בעפר, א"א לומר דرك במדבר שיך הא夷 עשה, ונתבטלה שנכנסו לארץ, דזומי' דוכסהו לעמה'ת, אבל אכן דס"ל יש שחיטה לעמה'ת באמת צ"ל דישפך דמו הוא מותני המאמר, ולא כבעל המסורה, שכן מצינו הרבה דבעל המסורה הוא נגד ההלכה, יותר גראה לקיים המסורה גם לדידון ולומר, דאנן ס"ל דהאי ושפך את דמו שיך למצות כיסוי, דהרי בעין עפר למטה, ומפרשין הקרא דושפך את דמו בעפר גם וכיסחו בעפר, דהאי בעפר קאי עיל ושפך, וכן יש לפרש מה דאמר שם בפרק כיסוי הדם דבעין עפר למטה

ע"ב גמר', אדר'י משום ר'י ב"פ, אין שחיטה לעוף מה'ת, שני' ושפק בשפיכה בעלמא סגי, וכותב רשי' ז"ל ואין נבלת עוף קורי נבלת אלא במתה מלאיה, או הרגה במקה שלא עי' סימנים, אבל נחרה או עיקור סימנים כשר בו עכ'ל, וכן כתבו התוס' דר' כ' ע"א ד"ה לא אמרן, דנvhio דאי שחיטה לעוף מן התורה אבל נחרה בסימנים ודאי בעין, והוכיחו כן מהה דקאמר הכא בסמוך, ואי אמרת אשלא"ע מה'ת תהני לי' סcin לטהרה מיידי נבלה, הרי דבעין עכ'פ' חתיכת סימנים כדי להוציאו מדוי נבלה, אלא דיש לראות מני' לנו דנחרה בסימנים בעין, הלא בשחיטה נשא ונונן הש'ס, שחיטה מן הצוואר מנ"ל, עד דמסיק, דאתה מהלהכה, וכאשר אמר רב' لكمן דנצטווה משה על הוושט ועל הקנה וכו', וא"כ בנחרה נמי צרכין לומר דהיה הלכה על הסימנים ורוב אחד בעוף ורוב שנים בסבהמה, והוא דבר שקשה לשימוש, אז כל מה שאמר רב' لكمן דנצטווה משה על הוושט ועל הקנה ועל אי' בעוף וב' בסבהמה הכל הוא ג'כ' הלכות נחרה.

והנה מדברי הרמב"ם נראה דלא סבר בזה כריש' ותוס', דיה' לנחרה הלכה מיוחדת בסימנים דוקא, דז'ל בפ"ד הי' "כשהיו ישראל במדבר לא נצטו בשחיטת החולין, אלא היו נוחרין ואוכליו כשאר העכו"ם וככו" עכ'ל, הרי מפורש אומר דלא היו להם ציווי מיוחדת על הנהירה אלא היו נוחרין ואוכליו כשאר עכו"ם, והוא לכוא' פלא, הלא שאר העכו"ם לא נצטו על הטרפה והnableה, רק על אבמה'ח, ולכן יכולין להמית הבע'ח, באיזה אופן שירצטו אבל ישראל גם במדבר נצטו על הנבלה בלאו דבשר בשדה טריפה ל"ת, כמו שביארתי בפתחה בעיקר ט', וא"כ איך היו יכולים לנחר ולאכלו כשאר עכו"ם بلا ציווי מפורשת, על אףן הכתת בשר לאכילה, אבל שם ביארתי דמתה מלאיה גם לב"ג אסור דהוא ק"ז מאבמה'ח, דהוא מיתה אבר הוא מקטצת נבלה וכאשר דרשו כי' יmitt מון הנהירה על אבמה'ח שמטמא מכש' מטה כולה, אבל כל שמיית הבע'ח לצורך אכילה, כדרך הנהוג בין העמים, לא ה'י נקרא נבלה, ורק אחר שנצטו על הזביחה שנכנסו לארץ, נצטו ג'כ' על נבלה חדשה, שהיא כל שהmitt בע'ח שלא עי' שחיטה הוגנת נבלה מקרי, וע"ז אתה הלאו דל"ת כל נבלה, אולם להמליץ بعد שיטות רשי' ותוס' צ"ל, דמושפך את דמו דכתיב אצל חיה ועוף, אנו למדין דבעין שמיית הבע'ח עי' שפיקת הדם ממש, דהרי כתיב וכסתה בעפר, והיוצר מסוגל לשפיקת הדם מהה סימנים עם וורידי הצואר, וכן משמע מדברי רשי' דבسمוך, בד"ה לטהרה מיידי נבלה, שכותב וצ'ל, "ואין כשר בו' אלא נהירה שהוא בסימנים, כדכתיב ושפך וכו" עכ'ל.

ודע לדלמי' אין שחיטה לעוף מן התורה יוצאים שתי חומרות, א) שביעין דוקא שפיקת הדם ממש, ושהחיטה יבשתא פסולה כי ושפך את דמו כתיב, ועיין لكمן במשנה השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהם דם, דשחיתתו כשרה, שכבתתי שם, דלכן מנה התנא הני שלושה מיני בע'ח הטעונים שחיטה, לענין דין זה, ולא כתני סתם השוחט ולא יצא דם, משום דקאטא לאשמעני דפאפיו בעוף הדיין כו, ולא פוקי מהני תנאים דס"ל אלשל"ע מה'ת, ב) דמפרכסת אסור להאי מ"ד בעוף, משום דرك בשחיטת התיריה התורה מפרכסת ולא בנחרה, דבעין מיתה, אלא שבהא כתבתתי אני כבר לעיל דכל שיצא דם הנפש הוה כמתה, וא"כ הינו ה'ך דלעיל.

ואם תקשה לך למה לא נאמר, דמצות שחיטה בקרא דזבחת להוסיף את ואל לגרועו, דההינו להחמיר ולא להקל, דבעין זביחה בכל הלכותיה, אבל גם שפיקת הדם ממש עד שתצא נפשה בריבוי החזאות הדם, על מדוכה זו כבר יש שב הפרמי' שנטתקה לי' מנ"ל לח"ל דחשתיטה מתרת אישור אבמה'ח, עד שאמרו דמאי חתק

דורש האי דרשה, דהרי תולה עיקר שחיטת עוף בהלכה ובקרה دائשר צויתיך, וגם הלשון מאן תנא דפליג ארא"א הקפר משמעוгалו עדין לא ידע שום משנה וברייתא, דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה דאל"כ הוול"ל, "מאן האי תנא" ולא "מאן תנא" פתרון של כל אלו החומרות תמצוא בפתחה עיקר א', ולא אכפול כאן הדברים מפני גודל הארכיות ודוו"ק.

ע"ש גמר ר' ראב"א אמר וושט ולא קנה, מכאן נראה ראי ברורה, לדעת הרמב"ם זיל דכתבה גם מה"ת בעין שנים בעוף, دائרכ"ת דמה"ת גם לכתבה סגי באחד, א"כ לראב"א דהאי חדעת רשי"מ בשתיטה, אף צבי ואיל בשחיטה וכו', עיין לעיל י"ז מה פסה"מ בשחיטה, אף צבי ואיל בשחיטה וכו', עיין לעיל י"ז ע"א דקאמר שם בשלמא לר"ע הינו כתיב אך כאשר יאל וכיו', ופרש"ז זיל אך כאשר יאל עכשו צבי ואיל בטומאה, ר"ל דהיא לא בעי בשחיטה), כן תאכלנו לבקר וצאן משתכנסו לארץ, שאע"פ שניני מטעין שהחיטה חולין שתיכנסו לארץ קדשים של עכשי, אין זריכין לאכול בטורת הקודש, אלא צבי ואיל של עכשי, שהטמא והטהרו יאכלו בקערה אחת" עכ"ל הרי דצבי ואיל דהאי קרא לצבי ואיל שבמדבר מיריע דלא טען שחיטה, אבל מה שמקיש הכא צבי ואיל לפסה"מ, הינו צבי ואיל של אחר כניסtan לארץ, לפסה"מ של אחר כניסtan, כי פסה"מ במדבר ג"כ לא היו בשחיטה אלא בנירה וכמש"כ התוס' שם ד"ה ר"ע, ויל"י בזה מה דקשה, דלפי הגמ' דילן, ذקרה דזוחבת בפסה"מ מדבר וכמש"כ רשי"י כאן, שחיטה בחולין גרידא מנ"ל, אלא דלפי הניל", שוב ילפין בקר וצאן של חולין מצבי ואיל, דכמו דצבי ואיל טען שחיטה לאחר כניסtan, כן גם בקר וצאן של חולין, כי היקש זה דרשה גמורה היא, ודוו"ק.

ע"ש גמר רבי היא דתני רבוי אומר זוחת כאשר צויתיך, מלמד

שנוצטווה משה וכו', הנה יש להעיר הרבה על האי מימרא דרבי. מזכותיו, ועל הוליל עperf' דכוונתו דאלו קאי רק על וכשהו הוא דבר נאה ומתקיים בס"ד ודוו"ק.

ד"ג כ"ח ע"א גמר', הוא דאמר כי האי תנא, דתני ר"א הקפר ברבי אומר, מה ת"ל אך כאשר יאל את הצבי ואת האיל וכו', מה פסה"מ בשחיטה, אף צבי ואיל בשחיטה וכו', עיין לעיל י"ז ע"א דקאמר שם בשלמא לר"ע הינו כתיב אך כאשר יאל וכיו', ופרש"ז זיל אך כאשר יאל עכשו צבי ואיל בטומאה, ר"ל דהיא לא בעי בשחיטה), כן תאכלנו לבקר וצאן משתכנסו לארץ, שאע"פ שניני מטעין שהחיטה חולין שתיכנסו לארץ קדשים של עכשי, אין זריכין לאכול בטורת הקודש, אלא צבי ואיל של עכשי, שהטמא והטהרו יאכלו בקערה אחת" עכ"ל הרי דצבי ואיל דהאי קרא לצבי ואיל שבמדבר מיריע דלא טען שחיטה, אבל מה שמקיש הכא צבי ואיל לפסה"מ, הינו צבי ואיל של אחר כניסtan לארץ, לפסה"מ של אחר כניסtan, כי פסה"מ במדבר ג"כ לא היו בשחיטה אלא בנירה וכמש"כ התוס' שם ד"ה ר"ע, ויל"י בזה מה דקשה, דלפי הגמ' דילן, ذקרה דזוחבת בפסה"מ מדבר וכמש"כ רשי"י כאן, שחיטה בחולין גרידא מנ"ל, אלא דלפי הניל", שוב ילפין בקר וצאן של חולין מצבי ואיל, דכמו דצבי ואיל טען שחיטה לאחר כניסtan, כן גם בקר וצאן של חולין, כי היקש זה דרשה גמורה היא, ודוו"ק. ע"ש גמר רבי היא דתני רבוי אומר זוחת כאשר צויתיך, מלמד

א' **למה** לא נפרש כפshootoa دائשר צויתיך בקדשים, דהרי כבר נצטו על השחיטה בקדשים, כדכתיב ושות את בן הבקר, והרמב"ן עה"ת כת באמת, דכן הוא העיקר, וכן נשנה בספר, וק"ז בעההחת"ס כת בדורות התנאים חולקים בזה על רב, ומפרשים כאשר צויתיך בקדשים ואני אומר אם כן הוא אכן הביאו הרמב"ם האי רבי וכן הפור מביאו בראש הל' שחיטה, וכל הדין דיש שחיטה לעוף מן התורה, הלא אין לו ספק אחר רק האי ברייתא דרבי, כאשר תראה בביאורינו בפתחה ואיך נאמר דפירושו בקרא רחוק וڌוחוק, ורוב התנאים חולקין עלי, ואני מ"מ על האי דרשה קסמכין.

ב' **למה** השמייט רבי עיקר הל' שחיטה שהוא, מה דאמר שמאן לעיל דף ט' ע"א שהי"י דרשת הגדלה הגרמה ועיקור, ומציין להל' שחיטה קנה ושות ורוב א' בעוף ורוב ב' בבחמה שהוא ג"כ הלי' נחרה לדעת רשי"י ותוס', דגס נחרה בעין בסימנים, ומסתמא בעין שיעור, כמה מן הסימנים צריך לנחר.

ג' **איך** מכניס בקרא دائשר צויתיך, דקאי מפושע אברך וצאן, גם עף דלא נזכר כלל בקרא, והתוס' הרגישו בקושי עצומה הלאו, ורוצים לתרצה עי' שדרשו רשומות וגמטרי של כאשר, ואיה מצינן בכל הש"ס שמצוה ולאו דאורית', היה' נבנה על גמטרי' מושכלת כאזו.

ד' **קושי'** **תוס'** על הגמ'ר, למה לא הביא בר קפרא דלעיל, דדרש מזאת תורה הבהמה והעוף דהטיל הכתוב לעוף בין בהמה לדגים, ומה דלא הקשו דהוומ"ל דתנא בבריתא דלעיל הוא, דלמד מזאת תורה הבהמה והעוף, דאיתא לומר מה בהמה בשחיטה אף עוף בשחיטה, הוא משום דשם סתמא נשנית ולא נזכר שם התנא, אבל באמת הקושי' על הגמ' יותר עצומה, דמה פריך מאן תנא דפליג עלי דר"א הקפר, כיון דכבר הביא לעיל כמה תנאים, דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה, ואם רוצה לידע שם האי תנא מי הוא ה"י לו לפrox' הכי מאן האי תנא דדרש לעיל זאת תורה הבהמה והעוף, ועל זה לא ה"י מazi לתוך רבי היא דהרי רבי ע"כ לא

ע"ש א"ר חכמים יוסף ברוי בטרפות ר"י, הנה לדעת רשי"מ מה"ת לא בעי לכתבה יותר מס' אחד ורבנן הוא דחישו שמא לא אתה למיעבד רובה דחdec, י"ל דהכא ליתא להאי חששא, דלכאר' קsha מהא דאמרו לקמן וכו' גע"א דבטלית בטולות יומם לא חיישין שלא

בד"ה דرس בהן, ז"ל,, שיחיטה ממש בעי ר"י או לא, ר"י לא שמייעלי ה' הא דר"ח" עכ"ל, הרי Adams שחיטה ממש בעי ר"י, או ליתא לדר"ח דמחלוקת בין עוף להמה, דלאו משום דם הוא, אלא משום דשיך לשחיטה, ואז עכ"ב מה"ת הוא ולעכבר, ואינו דומה למיעוט בתרא, דמה"ת אכן חילוק בין לכתלה לדיבעד, משום דשם אתה ההלכה דרכו של אחד כמותו, אבל כאן, אי שחיטה הוצאה דם הנפש הוא, עכ"ב הורידין מucketם דבלא וורידין ליכא שפיקת דם הנפש, וכל זאת פשטו וברור, ודוק"ק.

ד"ג כת"ג ע"ג גמר', חדא בחולין וחדא בקדשים וצריכה וכו', ויש לתמותה טובא על האי צרכיתא, דהאי טעמא לדם הוא צrisk, לא מספיק אלא להזכיר לכתלה כל הסימן, אבל לא לפסול בדיעד, וכאשר קאמר נמי ליקמן, דair"י דקאמר עד שישחות את הורידין בקדשים, אמאי פליגו רבנן עלי', וכתבו התוס' בריש פרkon להוכיה מהו, דר"י רק לכתלה קאמר ולא לעכבר עי"ש, הרי דהאי טעמא לדם הוא צrisk אין כדי לפסול השחיטה, וכן כתוב המעייט על הרא"ש בריש פרkon, וכש"כ דקשה לצד השני של הצרכיתא, דקאמר, دائא אשמעין בקדשים דסגי ברוב, הו"א דבחולין שלא צrisk לדם, גם בפלגא סגי, וזאת מחייבתי, דמה דשייך לנו' השחיטה, ודאי דין חילוק בין קדשים לחולין, אבל מה שנלע"ד בהז, דהאי צרכיתא קאי על ההלכה דקתרני רבוי אתה על הושט ועל הקנה ועל רוב א' בעוף ועל רוב ב' בהמה, דכתבעו לעיל דרישא סותר לסייע. וכך פרשונה לפי שיטת הרמב"ם ורש"י, دائא לא לכתלה ודיבעד בהאי הלכה, דכתלה בהאי עצה דשלחות חדש דין, ולומר כפשווטו דמציא דבר חכמה בהאי עצה רק הגראת לחוד, קשה לקבלו, כי הוא דבר שכל בר ב' יוכל לאמרו ואולי דחדש לו שלא נאמר כלל שהוושט איינו ראוי לשחיטה אפילו מלחמת שיש טרפות איינו ראוי וממילא גם שחיטתה הקנה לא מהני דהרי שנייהם ראויים לשחיטה בעינן, קמ"ל دائא ראי מקרי, ויש בעינן זה חילוקי דינים ולא כל המקומות שוות, עיין יש מקום לפרש ההלכה דעת הושט ועל הקנה בחולין, ומופרש להיפך דסגי בכל דחו, דהיאנו מעשה טרפות, והוא דקאמר בפלגא סגי אין הכוונה פלגא דוקא אלא ה"ה פחות מפלגא, ותדע דבקנה ודאי דגס בפלגא לא סגי, דהא פשיטה דעת"פ מעשה טרפות בעינן, ועכ"ב על הושט קאי משום דמייטרף בפחות מרוב, ולכן נקט פלגא אבל לאו דוקא פלגא ממש, ובבכי ה' ההלכה מתפרש יפה, וכי ליתן טעם דמחייבתי תיתני נחلك בין קדשים לחולין, קאמר האי טעמא דבקדים לדם הוא צrisk, لكن מסתבר לאוקמי האי ההלכה דקאמר שני שיעורין, שיעור הגדול בקדשים, ושיעור הקטן בחולין, אבל לא דאן הוה פסליןן מה"ט בקדשים בשחת רוק ובוא, ובזה תבין דברי התוס' בד"ה, אבל בחולין דלאו לדם הוא צrisk, אימא בפלגא סגי, שנתקשו فهو, והא קתני חצי א' בעוף ואחד וחצי בהמה שחיתתו פסולה, ולכך מה קשי' לה, דהא אפשר דמדרבנן פסולה, כמו דמווקמין לעיל אליבא דמ"ד מע"מ כרוב, אבל לפי האמור דהאי פלגא דהכא, לאו פלגא ממש קאמר, אלא מעשה טרפות, וכי אושט, אין מקום לפסול מדרבנן, דכיוון דגס בכ"ש סגי ליכא למיגוז מידי מכובן.

ומה ומה מאוד מיושב נמי באזה קוש' המהרש"א, שהקשה למה לא משני הש"ס לעיל, דפרק מהא דחצ'י אחד בעוף, על רב דס"ל מע"מ כרוב חצי ממש קאמר רב דהוה כרוב, וא"כ א"א לומר לך"מ, דלעיל חצי ממש דם בעינן ממשו נוסף על הרוב, דבاهאי ממשו בקדשים ממש דם יוצר, ועוד דלעיל לא קאי לפרש ההלכה, כי היכי דעתמא דהא דקאמר על הושט ועל הקנה מהכחא קאמר ומירי בחולין דהרי ההלכה דעת הושט ועל הקנה לא מיתפרש אלא כלו

יקרע רובה ויאמר על מוחצה או פחות ממחוצה שהוא רוב, משוע דלא חס עליה למיקרעה בשופע, וא"כ הכא בשחיטה ודאי דלא חס למיחשת ואיך חששו שלא ישחות רובה ויבורו זמן שה"י להשלים השחיטה, שמא יארע שלא ישחות רובה ויבורו זמן שה"י להשלים השחיטה, ואז יהי' דררא דמונא והפסד, דעתך להטריף, لكن ידמה על מחצה שהוא רוב, ולכן החמירו לשחות לכתלה כל שני הסימנים, וממילא הוא רחוק שיירע לו שחיטה מצומצמת זו, אמרו מעטה כל זאת במקום שאין אותו אוחז הקנה כדי שלא לנגע בשוט, שפיר חששו שמא יארע לו שחיטה מצומצמת, ולהשלים לא יהי' בידו, משום שייבור זמן שייעור שה"י, והי' החשש שמא נקב הושט או דבאמת נקב הושט ולא יכול להושף על הקנה ממש שה"י אבל כאן שאוחז את הקנה באופן דבטח לא נגע בשוט, تو לא שייך החשש שמא יארע על מחצה שהוא רוב והוא מצוי להשלים כל היום, כי מ"מ אי אכן רובה בקנה כבר איתכשר ואי ליכא רובה הרי על חצי קנה גרגת ושהה בה וגמרה אח"כ דשחיתתו כשרה ממ"ג, ואי דריש"י דשה"י במיוערט בתרא נמי לחומרה דמסיק בתיקו, מ"מ כאן בספק לית לנו בה, וזה קרא לי חכמה עד שאמר חכים ברוי וכו'.

ולדעת הרמב"ם דצרך מה"ת לכתלה ב' סי' ג"ל היינו במקום אפשר, אבל כאן כיון שלא אפשר לאחר שרין לי' לשחות לכתלה רוק סימן אחד, אלא דלא ידעת' איזה חכמה איך בא האי חדש דין, ולומר כפשווטו דמציא דבר חכמה בהאי עצה דשלחות רק הגראת לחוד, קשה לקבלו, כי הוא דבר שכל בר ב' יוכל לאמרו ואולי דחדש לו שלא נאמר כלל שהוושט איינו ראוי לשחיטה אפילו מלחמת שיש טרפות איינו ראוי וממילא גם שחיטתה הקנה לא מהני דהרי שנייהם ראויים לשחיטה בעינן, קמ"ל دائא ראי מקרי, ויש בעינן זה חילוקי דינים ולא כל המקומות שוות, עיין דף פ"ח ע"ב ודוק.

ע"ש עבי ר' ירמי' וורידין לר"י שהה בהן דרס בהן מהו, הלב או ר' רוצה להוכיח טכאנ שיטת רשי", דהאי בעי בחיליד ושהה במיעוט סי' קאי עלי' מיעוט בתרא, דהרי כאן ודאי לא עליה ע"ד ר' ירמי' יעצבו בדיעד אם לא שחתו, דPsiṭṭaa דורידין לא נאמרו בתורה או בהלמם"ס, אלא ודאי ר' ירמי' רק לכתלה קאמר לשחות את הורידין, ומ"מ מסתפק ר' ירמי' אולי שה"י ודרשה פסול בהם וסימן שזה ברור ע"ש.

ותמהני על גאון כמותו איך ישנה שגיאה רבתא זו, וגם עירובם דברים ראייתי כאן, דכתלה ודיבעד מה עבי הכא, דלפי דעתו, דלא נצרכו וורידין לא בקרא ולא בהלה גם לכתלה לא נצרכו להזכיר שחיתתן, ועכ"ד ר' ירמי' רק מדרבנן אצrisk וורידין וא"כ שפיר אפשר דאך בדיעד פסול מדרבנן, ואם נניח לו דגס זאת פשיטה דרבנן לא תיקנו שחיתת וורידין לעיכובי ורק לכתלה, א"כ נאמר דרב ירמי' עליה ע"ד דאפיילו بما דאצרכו רבנן לכתלה, איתי בי' פסול שה"י ודרשה לפיסיל, זה יותר ממה שסביר רשי", דריש"י במיוערט בתרא אמר למלתי' ומפני שלכתלה בעינן כל הסי' מה"ת וכאן רצתה ר' ירמי' לפסול שה"י ודרשה بما דאצרכו רבנן רק לכתלה אתמהנה.

אבל הדבר פשוט כביעה בכווחה דר' ירמי' קמסטפק אי ר' ירמי' שחיטה קאמר וממילא הוא מה"ת ולעכבר, ושפיר נצרכו בקרא, דהרי ושות ובח דרישן דבמקומות שוב ושה חיטה, מן הדם, וגם וشفק את דמו דכתיב בחיה וועף מן הוצאה הדם ממש קמשתעי וכאשר הארכתי באזה לעעלה ושפיר איכא מקום טובא לומר דורידין קפיד בשחיטה, וכן מפורש ברשי' ז"ל שכטב

אבל יפה כתוב בזה הלב אריה, דודאי מודה ר"ל על גוף השחיטה שאם נגמרת בהכשר, אגמל"מ יכולה שחיטה הוה, ומילא האידם לאו דם מכיה הוא, ולכן ללא נתקנה עדין, וכל האידם להכשיר עתה אחר שנטגלה דם שחיטה הוה, אבל בנתקנה שצרכין אנו לומר דהכשר אין קודם הגilio, בזה סובר ר"ל ור"ח דעתך לי' כוותי, שלא מהני הגilio על דבר המסתלק, אכן בעינן שאז כאשר הדם על הדלעת יכשר, ואז עדין לא נתגלה ור"י ורבו סברו, dgili miha ni gomel ha'aretz, שנאמר שעשה פועלתו אין קודם שנטגלה, ולכן שפיר אמרינו לעיל בתרי גברא ותרי סודרא דהוא כמו נתקנה הדם, דהא אזדא ל' מעשה קמא ואם אז לא נתמा בשעת מעשה איך טמא למפרע, כי בזה פליגו ר"י ור"ל אי אמרינו אגמל"מ בדבר המסתלק, אבל לאחר הגilio, לכ"ע ישתי היטב קושי התוס' כאן ד"ה אר"ל שהקשו מאחר דס"ל רבא בזבחים ל' קר"ל, דין אשר נתגלה עתה, דיןנו לומר דכל הדם תלת הלכה קר"ל לגבי ר"י ביבמות ל"ו ע"א, ולפי האמור דפליגו אי מהני אגמל"מ בדבר המסתלק, הרי הוא ממש אותו הפלוגתא דחולץ למעוררת שהוא בין הני תלת, כי גם שם פליגו אי מהני החליצה שכבר נסתלקה קודם הגilio שהפילה, וא"כ היינו לך ולמה לע' לחשב בפ"ע, ופלוגתא זו תמצא עוד כמה פעמים בש"ס כמו בע"ח למפרע גובה ועינוי היטב لكمן ע' ע"ב בסוגי דמברכת, אבל עכ"פ היוצא לנו מזה, דר"ל דס"ל שלא מהני הגilio למפרע על דבר המסתלק, איך אפשר שיתחייב על שחוטין חז' בס"י אחד, מאחר דמתלוי תלי וקאי, עד שיגמור השחיטה, כי ללא גمراה או גمراה בפסול, לכ"ע פטור, ואז יתחייב על מעשה שעבירה קודם הגilio, וז' קושי עצומה על' התוס', ועתה נראה איך פסק הרמב"ם ז'ל דינים אלו היוצאים מתוך הסוגי, הנה בפ"ד מה' שחיטה הי"ג כתוב "התחיל העכו"ם לשחות מיעוט סימנים וגמר ישראל וכו' פסולת ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף", ותמה הלח"מ דהלא בגמ' אמרו בשחתת סי' אחד נカリ ונמרו ישראל דפסולה לכ"ע, ולמה תלה הרמב"ם הפסול בהא דישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף ולא מצא מענה להא, בפ"א הי"ח מפסה"מ כתוב הרמב"ם, "שחתת מיעוט סימנים בחוץ וגמרן בפניהם וכו' פסולה ישונה וכו'" הרי דתלי הפסול במ"ד ישנה וכו' ובגמרא אמרו, בפניהם לכ"ע פסולת, אבל כאן יותר תמורה, דיןון דפסק קר"י דישנה וכו' הרי מסקין דבמיועוט סימנים בחוץ לא די שפסול לר"י, אלא חיווא נמי חייב, ואיך כתוב הרמב"ם דוקא פסול ולא חייב וכו' אין לדחוק קש"כ התוס' דלאו דוקא, דא"כ עיקר מוקם דין זה ה"י בה' שנגות, ולא בפה"מ, ובשנות לא הזכיר מדין זה כלום, ולא עוד אלא דשם מבואר להיפך, בפ"ד ה"א שפסק שם בשוחט בהמות קדשים בשחתה בחוץ לע' חז' חייב שלש וכותב וכו': ובמ"ד באומר בגמרא זביחה רואה, דר"ל דסובר אינה לשחיטה וכו', עכ"א לחיב בס"י אח' בחוץ, אם נאמר ذרך עכ"פ לגמור השחיטה כאשר כן הוא באממת, דינה לפקמן דף ל"ו ע"א, פליגו דביה בפולוגת התוס' בד"ה אריע פסול בשחיטה ודוק", ולא עוד אלא דани רואה, דר"ל דסובר אינה לשחיטה וכו', עכ"א לחיב בס"י אח' בחוץ, אם נאמר ذרך עכ"פ לגמור השחיטה וכו', ור"ח דסובר אינו מכשיר סובר אינה וכו', וקאמור שם ר"פ, דהכל מודים היכא דלא נתקנה הדם דמכシリ, כי פליגו בנתקנה בין סי' לסי', ונתקנה שם בחידוש הר"ן דין דקאמור דלכ"ע ללא נתקנה מכシリ, עכ"כ משום דאגלא מלטה למפרע דמעיקרא שם דם שחיטה עליה, א"כ איך קאמור לעיל דפלוגי בהכשרה דפורה בתרי גברא או בתרי סודרא, והא לכ"ע מטמא דאגמל"מ שחיטה הוה, ונתקן הרבה,

או מעשה טרופות, אבל מזכה מהיכי תיתי, וא"כ אינו אלא מדרבן ומהיכי תיתי דנסול קדשים בשבל זה, וזה ברור ואמת ואין צורך לכל מה שנתקנו האחוריים בזה ודוק".

ע"ב גמור א"ל משומ לו סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף, ור"י אמר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, אמר רבא הכל מודים וכו', לא נחלקו אלא בשחתת סיימון אחד בחוץ וס"י אחד בפנים, למ"ד ישנה וכו' מחיב ולמי"ד אינה וכו' לא מחיב, אמר לו רבא ב"ש, מר לא אמר היכי ומנו ר' יוסף, היכי דשחתת סי' אחד בחוץ וס"י אחד בפנים נמי פסול, שהרי עשה בה מעשה דחתatta העוף בחוץ, לא נחלקו אלא כגון שחתת מיעוט סימנים בחוץ וגמרו בפנים, זהה מוחיב וליה לא מוחיב, עכ"ל הגמ', והוא מוקsha עד מאי יוצא מוחיב, ולכן לא מוחיב, רשי"זיל פי' דבעוף קאי, והתוס' דחו דאי"א לפרש כן, לכן פרשו דבבמה קאי, והי' מיטpor למ"ד אינה וכו', אבל חידש לו ר' יוסף, דמ"מ מודה האי מ"ד דחיב, משומ שעשה מעשה דחתatta העוף, והא דקאמר רק פסולה לאו דוקא דחיב נמי לכ"ע, זיל הא דקאמר שעשה בה מעשה דחתatta העוף, ליישנא דלעיל מניה נקט, והכוונה שעשה שחיטה העוף דעלמא, דיןון דמצינו בעוף בס"י אחד שחיטה מקרי, ה"ה בברמה שם שחיטה גם על סי' א', אלא דלא מתכרז כי אם בשנים, וכאשר כתבו לקמן ל"יב בסברת ר"ע, כי סברתו בהא קיימת דגס ר' ישבב לא פליג עליה מסברא, אלא דהחזירו מכח ההלכה, דכל שנסול אפי' במשמעות סימנים הזה שחיטה פסולה ולא טרפה ששחיטה, ولكن בגין השחיטה כהונן, הדרין לסבירא דגס סי' אחד שחיטה מקרי לחיבו משומ שחוטוי חז' צ"ל, וכן הבין עכ"מ מהרש"ש זיל בהגחותו שם בסוגי' שמביא ראי לסבירת ר"ע, ומהאי דקמן שעשה בה מעשה דחתatta העוף,adam נפרש כפשוטו דחתatta העוף דוקא קאמר אדרבה הראי תחתפק לסתירה, אלא דמה שכתבו התוס' דפסולה דקאמר לאו דוקא, הוא קשה מאי, דאייך אפשר לומר כן, כיון דר' יוסא בעצמו משנה לשונו בסוף דבריו מפסול לחיב וקאמר אלא במשמעות סימנים פליגו, דלאו מהיכי וליה לא מוחיב, וכן מצאתה בהגחות מהרש"ש שמחפלא ע"ז, אבל עוד יותר קשה על קושי התוס' שהקשו בעצם על פירושם, מהא דלקמן מ' ע"ב, דשותות שבשת בחוץ לע"ז דחיב ג' חטאות, והוצרך לאוקמא בחתatta העוף ובחצי קנה פגום, אבל באזבח בהמה לא, דמכי שחט סי' אחד אסרה ואיזיך מתחז בעפר הוא, והרי כאן מחייב לכ"ע בס"י אחד בבהמה, ותריציו דשאני הכא דגמר השחיטה בפגם אבל הטע כיון דלע"ז שחיטה ונארה בס"י אחד, איזיך מתחז בעפר וקנטקללה בשחיטה יחשב עכ"ז התוס', וכבר צוותו על דברי התוס' אלו, דהלא מתחז בעפר דקאמר הש"ס שם, היינו דתו אינה בהמת קדשים הרואין לבא לפנים, אבל לא שחחיטה תהיה נפסלת ע"ז, דהלא משנה שלימה הוא באוא"ב ובכיסוי הדם, דשותות לע' חז' חייב משום אווא"ב, ובכיסוי הדם, ואיך קדרה נתקללה בשחיטה, ואין זה דומה למה שכתבו התוס' בד"ה אריע פסול בשחיטה ודוק", ולא עוד אלא דאני רואה, דר"ל דסובר אינה לשחיטה וכו', עכ"א לחיב בס"י אח' בחוץ, אם נאמר ذרך עכ"פ לגמור השחיטה כאשר כן הוא באממת, דינה לפקמן דף ל"ו ע"א, פליגו דביה בפולוגת ר"י ור"ל, דרבי סובר דמכシリ סובר ישנה וכו', ור"ח דסובר אינו מכシリ סובר אינה וכו', וקאמור שם ר"פ, דהכל מודים היכא דלא נתקנה הדם דמכシリ, כי פליגו בנתקנה בין סי' לסי', ונתקנה שם בחידוש הר"ן דין דקאמור דלכ"ע ללא נתקנה מכシリ, עכ"כ משום דאגלא מלטה למפרע דמעיקרא שם דם שחיטה עליה, א"כ איך קאמור לעיל דפלוגי בהכשרה דפורה בתרי גברא או בתרי סודרא, והא לכ"ע מטמא דאגמל"מ שחיטה הוה, ונתקן הרבה,

דחתאת העוף, וכאשר פירשנו למעלה, דלשוון דלעיל נקט, והכוונה דעשה מעשה דחחתת העוף דלכ"ע שם שחיתה עליה, והשיא כשרה, ע"ז מהני היגלי כדי לפיטול, אבל לגבי חיובא ודאי פליינו, דהא הוה נתנקנה הדם, אלא דחידוש דפליגו גם במקצת סימנים, וזה תליוי בפלוגת אגמ"ל, אלא דרכי לשיטתו, גם על נקב הוושט בלבד, שם שחיתה עלי' והאי מותוע"ס סוףDKאמר, מתחילה ממש קאמר, דהיא ינו מיד שעשה בשוט מעשה טרופות, ולר"ל לשיטתו על נקה"וו לאו שם שחיתה עליה, עלי', ולסוף DKאמר הינו בסוף ס"י אחד, אז שט שחיתה עליה, אפילו הפסיק, אלא דחחתה פסולה תקרה, ולגביה שחיתה עלי' והאי מותוע"ס סוףDKאמר, מתחילה ממש קאמר, דהיא ינו מיד שעשה בשוט מעשה טרופות, ולר"ל לשיטתו על נקה"וו נקייה דהו שט מכך הוא איש שיחט בחוץ, וכי חלק שחיתה בשם שחיטה יקרה, לחיבב עליו חטא, וכן בשחט גוי מקצת סימנים לדעת הרמב"ס ז"ל דלא בעין שחיטת ישראל דוקא, וכן שחיטת נכייה דהו שט מכך הוא איש שיחט בחוץ, אלא דסורה מקרה דוקרא לך ואכלת מזבחו, מכאן שזבחו אסור, לכא למייר ממש"כ רשי ז"ל דפסול גם לר"ל, משום דנינויו דלאו שחיטת נכייה זה, מ"מ פסולה, דהו שט מכך בעין שחיטת ישראל אלא מצוחה רק כח אדם לי כקוז בעלמא, דזה ליתא לרמב"סadam לא יקרה בשם שחיטת עכ"ים, אז כשר דלא מקרי זבחו, וניהו זבח ישראל אלא מצוחה, אין זבח ישראל מה בכח והלא לא בעין זבח ישראל אלא מצוחה, רק כח אדם בעין והא ייכא וא"כ הוה ג"כ כשותי חז', דבעין זבח נכייה כדי לפיטול, ואיך נאמר דתחלת השחיטה זבחו מקרי, משום דמצטרף להיות חלק הזביחה, כי היגלי לא פעל רק שתהיי נקייה חלק מן השחיטה, ולא בשם זביחה סתם, וכן לא נזכיר בגמי במיראה דרבא בהכל מודים, וכן بما דפליגו, רק שחט סימן אחד, ולא מקצת סימנים, ובסימן אחד כבר כתבו דשמעין מדר"ע דבשם שחיטה יקרה אף בהמה, אלא דעתך דשחט סימן אחד נכייה עד ישיחוט סימן שני, וכן קאמר דשחט סימן אחד נכייה דהרי ייכא שם זבח עכ"ים גם אחד ישראל, הכל מודים דפסול, דהרי ייכא שם זבח עכ"ים גם על סימן אחד אף בלא סימן שני, והא דקאמר שהרי עשה בה מעשה טרופות, הכוונה דאי לאי דאיכא מעשה טרופות בס"י אחד, ודאי דלא הוה שם שחיטה עליו, אבל כיון דאיכא מעשה טרופות, הוה שם שחיטה על סימן שלם, ואם תרצה לדקדק יותר או אמרה לכך באמת ס"ל, דזובחת לגבי ישאל לעכבר נאמרה כאשר נראה מהה שאמר רבא לkeys ל"א ע"ב, בהא זכונה ר' נתן לרבען מי כתיב וחתכת זובחת כתיב, וכו' אכן לא פסקין בזה כרבא, כאשר מתבאר באורך בקונטרתי מצה שמורה עי"ש, וקאמר עוד דבעולות העוף אם מלך סי' אחד למטה וסי' אחד למעלה, נמי לכ"ע פסולה, משום דעשה מעשה דחחתת העוף למטה, וכמש"כ הרשב"א ז"ל, דמלוכה דומי' דשחיטה בה, וכיון דמצינן שם מלוכה על סי' אחד בחחתת, ה"ה דבעולה שם מלוכה עליו, לפיטול בעשו למטה שלא מצותו, דכל הנני לא בעין שום גילוי, אבל קאמר דפליגו בשחט סי' אחד בחוץ וסי' אחד בפנים, דנינויו דשם שחיטה ייכא על סי' אחד, אבל לא שם שחיטה כשרה, וכי לחיבב על ש"ח הלא שחיטה כשרה בעין, וזאת שהיא שחיטה כשרה תל"י בהגמרא,adam לא גمراה בפיטול, הרי פטור דלאו שחיטה כשרה יקרה אלא שחיטה פיטול, ולכן בא פליגו, למ"ד אגמ"ל על דבר העבר ומסתתק, חייב כרת וחטא על סימן אחד בחוץ, אם גمراו בהכשר בפנים, ולמ"ד דלא אמרין אגמ"ל לדבר המסתתק, לא מחיב וע"ז קאמר רבבה ב"ש, דר' יוסף לא קאמר הכי, דמשמע לי מدلלא אמר רבא דלענין לפיטול קרבען נמי לא פליגו דפסול, דס"ל לרבעא דלר"ל קרבען כשר נמי הוה זה ודאי ליתא, דהא אמרין בלא נתנקנה הדם לכ"ע מכשיר, משום לגבי שחיטה עצמה כ"ע אית לחו אגמ"ל, וא"כ לענין לפיטול הקרבען הוה כלא נתנקנה הדם, דעתה שהקרבען לפניך אגמ"ל דנסחט בחוץ סי' אחד שחיטה כשרה, ואיך נכיר הקרבען נגד האי גילי, וכן קאמר דהיכי דשחט סי' אחד בחוץ, ניהו דלגביה חיובא ذכרת וחטא דהו שט נתנקנה הדם, פלייגו ר"י ור"ל כנ"ל, אבל לענין פיטול מודים דפסול, משום דעשה מעשה

באגמ"ל מ"ם בדבר המסתתק, אבל על גוף השחיטה לכ"ע אמרין אגמ"ל מ"ם, לקרוא כל המעשה בשם שחיטה, דהינו דגס תחלתה לאו מעשה טרופות הוה, אלא חלק מחלקי השחיטה, וכך כל שלא נתנקנה הדם מ帅气 הדם עתה אחר היגלי, משום דנתגלה דהאי דם לאו דם מכח הוה כמש"כ לעיל, ואולם כדי לחיבב על ש"ח לא די בזיה דנינויו דנתגלה דגס התחלתה הי' שיק לשחיטה והוא חלק ממנו, עד שט המתינו לאו דם מכח נCKER, אלא דם שחיטה, אבל הלא בש"ח כתיב איש אשר ישחט בחוץ, וכי חלק שחיטה בשם שחיטה יקרה, לחיבב עליו חטא, וכן בשחט גוי מקצת סימנים לדעת הרמב"ס ז"ל דלא בעין שחיטת ישראל דוקא, וכן שחיטת נכייה דהו שט מכך הוה כח אדם הי' כשרה, אלא דסורה מקרה דוקרא לך ואכלת מזבחו, מכאן שזבחו אסור, לכא למייר ממש"כ רשי ז"ל דפסול גם לר"ל, משום דנינויו דלאו שחיטת נכייה זה, מ"מ פסולה, דהו שט מכך בעין שחיטת ישראל אלא מצוחה רק כח אדם לי כקוז בעלמא, דזה ליתא לרמב"ס adam לא יקרה בשם שחיטת עכ"ים, אז כשר דלא מקרי זבחו, וניהו זבח ישראל אלא מצוחה, אין זבח ישראל מה בכח והלא לא בעין זבח ישראל אלא מצוחה, רק כח אדם בעין והא ייכא וא"כ הוה ג"כ כשותי חז', דבעין זבח נכייה כדי לפיטול, ואיך נאמר דתחלת השחיטה זבחו מקרי, משום דמצטרף להיות חלק הזביחה, כי היגלי לא פעל רק שתהיי נקייה חלק מן השחיטה, ולא בשם זביחה סתם, וכן לא נזכיר בגמי במיראה דרבא בהכל מודים, וכן بما דפליגו, רק שחט סימן אחד, ולא מקצת סימנים, ובסימן אחד כבר כתבו דשמעין מדר"ע דבשם שחיטה יקרה אף בהמה, אלא דעתך דשחט סימן אחד נכייה עד ישיחוט סימן שני, וכן קאמר דשחט סימן אחד נכייה דהרי ייכא שם זבח עכ"ים גם אחד ישראל, הכל מודים דפסול, דהרי ייכא שם זבח עכ"ים גם על סימן אחד פיטול בקונטרתי מצה שמורה עי"ש, וקאמר עוד דבעולות העוף אם מלך סי' אחד למטה וסי' אחד למעלה, נמי לכ"ע פיטול, משום דעשה מעשה דחחתת העוף למטה, וכמש"כ הרשב"א ז"ל, דמלוכה דומי' דשחיטה בה, וכיון דמצינן שם מלוכה על סי' אחד בחחתת, ה"ה דבעולה שם מלוכה עליו, לפיטול בעשו למטה שלא מצותו, דכל הנני לא בעין שום גילוי, אבל קאמר דפליגו בשחט סי' אחד בחוץ וסי' אחד בפנים, דנינויו דשם שחיטה ייכא על סי' אחד, אבל לא שם שחיטה כשרה, וכי לחיבב על ש"ח הלא שחיטה כשרה בעין, וזאת שהיא שחיטה כשרה תל"י בהגמרא, adam לא גمراה בפיטול, הרי פטור דלאו שחיטה כשרה יקרה אלא שחיטה פיטול, ולכן בא פליגו, למ"ד אגמ"ל על דבר העבר ומסתתק, חייב כרת וחטא על סימן אחד בחוץ, אם גمراו בהכשר בפנים, ולמ"ד דלא אמרין אגמ"ל לדבר המסתתק, לא מחיב וע"ז קאמר רבבה ב"ש, דר' יוסף לא קאמר הכי, דמשמע לי מدلלא אמר רבא דלענין לפיטול קרבען נמי לא פליגו דפסול, דס"ל לרבעא דלר"ל קרבען כשר נמי הוה זה ודאי ליתא, דהא אמרין בלא נתנקנה הדם לכ"ע מכשיר, משום לגבי שחיטה עצמה כ"ע אית לחו אגמ"ל, וא"כ לענין לפיטול الكرבען הוה כלא נתנקנה הדם, דעתה שהקרבען לפניך אגמ"ל דנסחט בחוץ סי' אחד שחיטה כשרה, ואיך נכיר הקרבען נגד האי גילי, וכן קאמר דהיכי דשחט סי' אחד בחוץ, ניהו דלגביה חיובא ذכרת וחטא דהו שט נתנקנה הדם, פלייגו ר"י ור"ל כנ"ל, אבל לענין פיטול מודים דפסול, משום דעשה מעשה

במקום חתך דאיינו אלא טרפה ומהני השחיטה לטהר מידי נבייה, וקשה הא שחיטה מפורעת בעין, וכל שנפסק במקומות אחד שוב אין השחיטה מפורעת במקומות השני, וניהו דשם פריך ע"ז מאידך דר"ל דס"ל בפסק הגררת הוה כמאן דמונה בדיקולא דמי, הרי ביארתי שם, דזוקא מתירוטו על מתני' דפסח"ג הדר ב', אבל בגין הדין לבבי ושת קם דיני', דבפסק השוט במקצתו, מציח שחתת מעלה או למטה לטהרו מדי נבלה, עי"ש, וא"כ יסתורו הני תרתי ממירות האחדדי.

אבל לפ"ע"ד נראה ברור, דהא דפוסל לדעת רשי' ב' וג' מקומות אף באדיכא רוב במ"א, הינו דזוקא בשוט ובשהתחליל במקומות אחד, ולא גמר הרוב והתחליל מעלה או למטה ושחט הרוב שם, ומטעם אשר אבאר, דכבר הקשתי לעיל ריש דף ח' ע"א, איך יוכשר לרבע שחתת ב' וג' מקומות בשוט, כפי מה דפסקין דכנגד מה שחתת לא מצטרף לרוב אלא בהיקף, וא"כ האי דהתחליל בשוט בלי גמור מעשה טרפות, בעלמא הו, והלא בלא"ה הקשו הרשב"א ורשי' לעיל דף כ' ע"ב, דבכל שחיטה דעלמא איכא בהתחלה מעשה טרפות, אלא דכל שגמרו הרי אגמל'ם דשייך לשחיטה, אבל כאן בהתחילה בשוט והנינוי נזוקב, וא"כ שחט למטה או למטה, מה לא יופסל בהאי נקב דלא שייך לשחיטה, אבל התירוץ בזזה הו, כיון דביהיק מצטרף למה שלמעלה ולמטה, שפי' שמשחח עליו, מה תאמיר, וא"כ יופסל ע"י מה שחתת כנגד הנקב, כמו דהוא פסلينן סכין מלובנת אי לאו דביה"ש מרוחה, מושם צדדין לעיל שם, שאני התם, דעת' שרייפה או קו"ז ודאי מייפסל משום דיש טרפות לחץ חיות אבל כאן דנעשה בסכין ובדרך שחיטה, הרי ממי'ן שר אדם אין טרפות לח"ח פשיטה דכשר ואם יש טרפות לח"ח, ע"כ לומר דפועל לקרב המיתה גם מה שכגד השחות, וא"כ הרי הוא מוסיף על השחיטה מה דלא מפSID, וכמו דאם שחט עוף בקנה ומkeitzt השוט אפילו ניקב תחלה השוט, דלית לו בה, ולא נאמר דהרי ניקב השוט תחילה ואני מצטרף לשחיטה שנגמרת בקנה בלבד, וע"כ לומר כיון דהוא האי נקב בשוט ראוי' לצרפו לשחיטה בלבד, הרי זה תוספת לשחיטה שאינו מפSID, וזה אמרת וצדך.

אמנם כל זאת למ"ז דלא בעין שחיטה מפורעת, אבל למ"ז דבעין שחיטה מפורעת, ויליף זאת מקרה דחץ שחותט, הרי שחיטה שאינה מפורעת פסול שחיטה הו. כמו שהי' ודרשה ואיינך פסול שחיטה, וא"כ האי מקצת חתך בשוט לאחר שישליך ידו מן השחיטה, באופן שא"א להויסף עוד על החתך, הרי האי מקצת חתך בשוט הוה שחיטה שאינה מפורעת, וזה פסול שחיטה בדרשה, ומה מהני שאח"כ שחט שחיטה מפורעת במקומות אחר, כיון דאחר שיעיר שהי', שאינו יכול להוציא עליו הו"ל למפרע שחיטה שאינה מפורעת, שהוא פסול שחיטה, ולפ"ז גם בעוף, להאי מאן דפוסל שחיטה שאינה מפורעת, צrik לייזר שלא לנקב את הושט תחלה ע"י הסכין ויחט רק הקנה, אז, הרי עשה פסל בשחיטה ע"י נקה'יו, מצד שהוא שחיטה שאינה מפורעת, שהוא פסל שחיטה, והשתא לא קsha מר"ל דהכא אר"ל דלקמן, דקאמר התם דשלאל במקומות חתך יכול לשחיט כדי לטהר מידי נבלה, דר"ל בכל פסול שחיטה נמי סובר ב', דמצוי שחט אחר שדרס, כיון דהוא בשני מקומות, ולא נחשב, אלא כטרפה שחתה, וא"כ פסל דשחיטה שאינה מפורעת לא גרע משאר פסול שחיטה.

ובזה נדחה מミלא גם מה שחדיש לנו היש"ש זל דרש"י מודה בשחט כל הsei' דליך ממשום שחט בשנים ושלש מקומות ולפי ביארנו זה ליתא דבגראת גם ברוב במ"א כשר, ובושט גם כל הסימן לא מהני מחמת הפסול של המיעוט שאינה מפורעת, והדבר חדש, אבל לפ"ע"ד ראוי לקבלו, כדי שלא לדוחק דוחק אחר דוחק

ורהי' והרי לך מבואר גם מתוך סוג' זו דר"י ור"ל פליגו, اي נקה'יו נבלה דהינו כשותפה פסולה, ופסקין קר"י ולא תקשה לך קושי' התוס', דרבא ס"ל באזכאים קר"ל, לגבי אגמל' דזוקא ס"ל קר"ל אבל לא לעניין אם שחיטה על תחלת השחיטה, ובפרט לפי מה שנראה, דרבא ל"ל כלל הא חדש ר' יוסף דגם במיעוט סימנים פליגו, ולא עוד אלא דמוכרה דרבא ל"ל כלל, דעת המיעוט שמשחח פסולה עליו דהא הוא מתרץ סתרת המשניות דף ל"ב ע"ב, דכאן שחתת ואח"כ פסק, dazu פסול בשחיטה מקרין, אבל פסק ולבסוף שחתת, בדבר אחר גרים לה ליפסל, הרי דהוא סבר דאפי' בסימן שלם שפסק, אין עליו שם שחיטה פסולה, ובזהANTI נתיישב היטב מה שתמה הראש יוסף על הייש"ש זל, על שהקשה על הרמב"ם זל דהשmittה הא דאמרו, בהכראה דפירה פליגו בתاري גברי או בתاري סודרא, והראש יוסף שפץ עליו סוללה, דנעלם ממנו, דהרבmb"ם פסק ישנה כי' קר"י, וזה ליתא לפי ביארנו דיפה הקשה הייש"ש, דנiamo דلغבי התחלת השחיטה פסקין קר"י דהשmittה מותחלת ממייעוט ממ"ק, אבל לגבי אגמל' אדבר המסתתק, הלא פסקין קר"ל ולכך הרמב"ם לפסק דהראשון טהור כיון דזהו מעשה המסתתק, אלא לפענ"ד נראה לפי מה שפסק הרמב"ם בפי' ה"ג בה' טומאת אוכלין, בניתז דם בין סי' לסי', ונטקנה דתולין לא אוכלין ולא שורפין, וזה קר' אש בgeom' דקምפריש תולין דר' חייא הци, משום דספוקי מספקא לי', ישנה וכו' או אינה וכו', הרי דהא דפסקין קר"ל בחולץ למעברת, וגם גבי שחתה, איינו מכח ודאי, אלא לחומר לא אמרין אגמל' אדבר המסתתק, וא"כ א"א לטהר בתاري גברי אלא חולין, וזאת איינו מפורש בגמ', ולכך השmittio הרמב"ם, וסמך שכללמוד סתומים מן המפורש, אולם התוס' שסבירו דגס לר"י הגרגרת עצמו כמאן דמונה בדיקולא דמי, וא"כ גם לדידי' נקה'יו רק טרפה ולא נבלה, וממילא לא הוה כשותפה פסולה, ולא מציא לפרש דפליגו ר'י ור'ל בתרתי כנ"ל ולכך הוצרכו ליכנס בדוחקים שונים בפירוש הסוג'.

ד' ל"ו ע"א גמר', אמר ר'י אמר ר'י אמר ר'י גמר ר'י, והעיר הת"ח, מה עניין מימרא זו לאכאן, בשלמא לפאי' השאלות דמי'י דבון הכל איכא רוב, י"ל דקאי אמתני' דקתני' דרובא סגי, וקאמר ר'ב דהאי רוב אפיקו הוא מצטרף משנים ושלוש מקומות נמי שפיר דמי, אבל לשיטת רשי' דמפריש דזוקא באדיכא רוב במקומות אחד מכשיר רב, ושמואל פליג גם ע"ז משום דבכחג'יו ליכא שחיטה מפורעת, דין זה יותר ה"י מקומו על המשנה דשנים אווחזין בסכין הסמוך בעמוד, וגם יתר הקשוות שהקשה שם על פרשי' עד שמכרייע דעיקר בשאלות עי"ש.

אולם לפ"ע"ד נראה דרש"י ושאלות לא פליגו וشنיהם לדבר אחד נתוכנו, וממילא יתיישב גם קושי' התוס' על רשי', שהקשרו כיון דaicaca רוב במ"א, הרי שפיר הוה מפורעת, והתוס' דחקו מאוד ביישובם, לומר כיון דנחתך גם למטה או למטה ואפיקו במקצת, שב אינו מפורעת, והוא פלא דרש"י בעצמו ע"כ אינו סובר כו, דהא מפרש על מפורעת וז"ל: " מגולה ונכרת דהינו במ"א" עכ"ל, ואין טעם זה מספיק ליפסל אלא בדילא רוב במ"א, אבל בדיכא רוב במ"א אלא דaicaca מפורעת מגולה ונכרת, דהינו שאין בו חתך ליפסל, הכי הוול"ל, מפורעת מגולה ונכרת, דהינו שאין בו חותך חזץ מן הרוב למטה ולמטה, אז לא מרוחות, אבל מלשון "דהינו במ"א" שכ' רשי' מוכיח דכל דaicaca רוב במ"א מפורעת מיקרי, וגם הילפotta מהץ אינו מתרפרש שפיר לדעת רשי', אם נפרשו כמו שסבירו התוס', דמנין לנו לילוף מהץ שחותט,adam hi הקנה פגום במקצת דאין לשחטו במקומות אחר ולא עוד אלא דר"ל מרא דהאי שמעתא, הוא בעצמו אומר לקמן ל"ב ע"ב דבשחט שלא

דלקמן, אבל מי שחוותך כזיתبشر אחר שחיטתת רוב הסימנים קודמת לשיסילק השוחט את ידו, מלהגמור השחיטה בכל הסימנים כמוזו עליו מה"ת לדעת רשי" ורמב"ם, הרי זה לוקה משום אבמה"ח, דרך אחר שחיטתה דלכתחלה התויה התורה המפרכסת, וכן אחר שחיטתת רוב החס"י וסילק את ידו באופן דתו לא מצי גמרן מפני פסול שהי"י, אבל כל זמן דעתוק בשחיטה לא, ולולוי דמיסתפינהו, הייתי אומר באמת לא התירה מפרכסת רק בשחיטה שלמה שהי"א שחיטתה לכתחלה, אבל בשחיטה דיעבד ברוב הסימנים צריך להמתין עד שמתנה ממש, ובזה היינו מבינים מה שחלקו התורה השחיטה לשנים לכתחלה ודיעבד, ועיין בفتיחה עיקר י' שם לעניין שחיטתה שאינה בשחיטה אלא במקומות שחיטתה הוא עוסקת בשחיטה, אבל בשומר שלא במקומות שחיטתה הרוי לא נגמר השחיטה, כי מוה שחתך לעלה ממקומות שחיטתה הוא חחותך ברגלו, ואיך יופסל בשביב זה, השחיטה שכבר נגמרה ע"י הרוב במקומות שחיטתה, ובעיר אני ולא עד דמה יונה הראיב"ס, על האי מ"ד לעיל בסוגי דמוגרמת דפרש כן פלוגתא דרבנן וריב"י דמתני דשותל לתוכה הטבעת, דבשוחט שני שלישים והגרים שליש פסלו רבנן, אע"ג דמודים שאם האי פוסק בשחיטת שני שלישים ה"י מתכשר, וכמוש"כ שם הראיב"ב א"ל, וכאשר הארכתי לעיל בהא עי"ש, הרוי דסבירתי דורה בחותך בגלו ליתא, כי באמת ע"ז אתה ההלכה דליפסול השחיטה חשוב מקום שחיטה, כאמור כתבנו דbullet פסול שחיטה, לא בעין ההלכה על כולה בدرسיה ובעיקור דזאת נשמע מקרה דושחת, אלא ההלכה אינה על מקצת בפיסול, ומעתה נולד הספק על איזה מקצת בפיסול אתה ההלכה, אם על מיעוט קמא דוקא, או אף על מיעוט בתרא, וא"כ שפיר כתוב רשי"י דאם כן מסיק בתיקו, ה"ה לצריכין לחוש לרבות טריפאי ואלבא דהאי מ"ד אך בගרים לבסוף פסל, אלא דהראיב"ס הכי קא קשי לי לרשי"י דכוון דמסיק לעיל דלכתחלה כריב"י, איך חיש לדעת רבנן טריפאי ואי משום דמסיק כאן בתיקו בחדלה, הלא יש סברא לכך בין שר פסול שחיטה להגימה, ואי דרבנן טריפאי לא מחייבים, אבל ריב"י מחלק נ"ל ומ"מ בחדלה הספק עומד במקומו, אלא דויתר ה"י לו להקשות על פרש"י, דאין מסיק הכא בתיקו, על דבר שנחalker בו רבנן וריב"י במשנה, וזאת קושי" עצומה על רשי"י.

דנה בין לרשי"י, דפרש האיבויות על מב"ת, ובין לר"ת דמפרשים על מ"ק, קשה טובא, למה קמבעי, זה בחדלה וזה בשחמי, ושנים לא קמבעי, לא בدرسיה ולא בעיקור דסכך פגומה, והלא דבר הוא, עוד קשה דהרי אכן תוספתא מפורשת דשחת מיעוט השוט יפה קምפרש דבר ביארנו דהה דנקה"ו נבלה הוא מטעם, לעל מקצת השוט נמי שם שחיטה עליו, ולכן כל נקה"ו הוה שחיטתה בשחמי מפרש דהאי"י קאי על השיעור אם ככל השחיטה, או בשחמי"י כשיעור שחיטתת מקצת סימנים סגי, והרמב"ם בא לשיטתי" יפה קምפרש דבר ביארנו דהה דנקה"ו נבלה הוא מטעם, לעל מקצת השוט נמי שם שחיטה עליו, ולכן כל נקה"ו הוה שחיטתה פסולה, וממילא גם בשחיטה כשרה, ישנה לשחיטה מתחלה ועד פסולה, כי על מקצת החס"י שם שחיטה כשרה עלייה, עיין לעיל בסוגי סוף, כי על מקצת החס"י שם שחיטה כשרה עלייה, עיין לעין שיעור דישנה לשחיטה ובמש"כ שם, וא"כ שפיר קמבעי אי אם לעניין שחיטות בשחמי, בשחיטתת מקצת הסימנים משערין, אבל בחדלה מפרש כפשווטו, דהחדlid במיעוט קמא ואח"כ גמר הרוב שלא בחדלה, אע"ג דבשאר פסול שחיטה פשיטה לי" דפסול במקצת כמו בقولו לאחר שקיביל ר"ע ההלכה אמר ר' ישבב הנראה פסול חלילה הוא חלילה יש מקום להסתפק, משום דכפי הנראה פסול חלילה הוא משום שחיטה שאינה מפורעת, דע"ג דלית לנו הא דשםואל ודדר"ל דבעו שחיטה מפורעת, היינו דוקא לעניין שחיתת ב' ו' מקומות, אבל לעניין חלדת הסcin גם אנו בעין שחתי גלו"י הסcin כדי לראות את ביה"ש מפורעת לעינים, וכן נראת מלשון התוס' כאן, ד"ה החדlid, דקשי" להו, דמה עניין זה לכך, ולקמן גבי מתני" דחלדה הוה לי' להבאו, ותירצטו דאגב דאசר רב לעיל שחיטה שאינה מפורעת, קמ"ל דאיינה מפורעת, זאת פסולה עכ"ל, הרי דפסול חלילה, מצד מפורעת נגעה בה, ומעתה יש מקום לומר, דבמיעוט קמא דבלאי"ה עדיין אין השחיטה מפורעת, וכן אין להקפיד על חלדת הסcin

בדעת רשי" זיל ודוד"ק.
ע"ב גמר' עבי ר"פ החליד במקומות סי' Mai, תיקו, פרשי" זיל דבמיעוט בתרא קמבעי, וסליק בתיקו, וכן בהגימה מספקא לנו דלמא כרבנן טריפאי, וכמ"ד דגם בשוחט שני שלישים והגרים שליש פלוגו, כן הוא שיטת רשי"י, וריב"ם בתוס' כתוב דהגימה שניי דשלא במקומות שחיטתה ודאי לא נפסלת, אחר שחיטת הרוב בשומר דשלא במקומות שחיטתה, הרוי כלו שחיתת ברגלה, ור"ל, דאפילו נפרש כרש"י במקומות שחיטתה, דהוה כלו שחיתת ברגלה, ומ"מ בהגימה LIC לא מיבעי כמו בחדלה ושהי"י, דכל עצימות האיבעי הוא, משום דלכתחלה בעין שחיטתת כל הסימן, א"כ עדין הוא עוסקת בשחיטה, אבל בשומר שלא במקומות שחיטתה, הרוי לא נגמר השחיטה, כי מוה שחתך לעלה ממקומות שחיטתה הוא חחותך ברגלו, ואיך יופסל בשביב זה, השחיטה שכבר נגמרה ע"י הרוב במקומות שחיטתה, ובעיר אני ולא עד דמה יונה הראיב"ס, על האי מ"ד לעיל בתוקה הטבעת, דבשוחט כן פלוגתא דרבנן וריב"י דמתני דשותל לתוכה, ה"ה לצריכין לחוש שני שלישים והגרים שליש פסלו רבנן, אע"ג דמודים שאם האי פוסק בשחיטת שני שלישים ה"י מתכשר, וכמוש"כ שם הראיב"ב א"ל, וכאשר הארכתי לעיל בהא עי"ש, הרוי דסבירתי דורה בחותך בגלו ליתא, כי באמת ע"ז אתה ההלכה דליפסול השחיטה חשוב מקום שחיטה, כאמור כתבנו דbullet פסול שחיטה, לא בעין ההלכה על כולה בدرسיה ובעיקור דזאת נשמע מקרה דושחת, אלא ההלכה אינה על מקצת בפיסול, ומעתה נולד הספק על איזה מקצת בפיסול אתה ההלכה, אם על מיעוט קמא דוקא, או אף על מיעוט בתרא, וא"כ שפיר כתוב רשי"י דאם כן מסיק בתיקו, ה"ה לצריכין לחוש לרבות טריפאי ואלבא דהאי מ"ד אך בගרים לבסוף פסל, אלא דהראיב"ס הכי קא קשי לי לרשי"י דכוון דמסיק לעיל דלכתחלה כריב"י, איך חיש לדעת רבנן טריפאי ואי משום דמסיק כאן בתיקו בחדלה, הלא יש סברא לכך בין שר פסול שחיטה להגימה, ואי דרבנן טריפאי לא מחייבים, אבל ריב"י מחלק נ"ל ומ"מ בחדלה הספק עומד במקומו, אלא דויתר ה"י לו להקשות על פרש"י, דאין מסיק הכא בתיקו, על דבר שנחalker בו רבנן וריב"י במשנה, וזאת קושי" עצומה על רשי"י.
והנה אי לדע, רשי"י מדאוריתא קמבעי לפסל או רק מדרבנן בזה יש חילוקין דעתות בין האחוריים זיל, דנינו דהא פשיטה לו, דמדאוריתא בעין לכתחלה כל הסימן לדעת רשי"י וכמו שכ' ג' ב' הרמב"ם זיל, מ"מ לא מסתבר فهو לומר דמיפסל השחיטה במקומות בתרא מה"ת, ולכן כתוב המהריש"ל זיל דגם לרשי"י רק מדרבנן קמבעי לי לפסול, אלא דלפ"ז נצמתה הקושי" איך פסק רשי"י להומרה בדרבנן בספקא דרבנן, וכו' ע"ז הראש יוסף זיל, דמשום חזקת איסור דבכמה, איזלן גם בספקא דרבנן איזה חזקת איסור איכא הכא, בזה יש פלוגתא, אלא דלא הבנתי איזה חזקת איסור איכא הכא, כיון דמה"ת יצא בהיתר, ועל איסור דרבנן אנו מוספקים אי איסרי בזה, ובשב שמעתתא איכא כיוצא בזה, אבל אין דומה לדחaca דוק"ק ותשכח.
אבל חוץ מכל זה, לא שמעתי מעולם להעמיד על החזקה בספקא דידיינא, כי החזקה לא יכרייע את הדין, لكن דברי הראש יוסף תמווחין.
ולכן אין לנו מנוס אחר, אלא לומר דלשיטת רשי"י באמות מדאוריתא קמבעי לי, ואין לתמוה כל כך על הסברא דאין יופסל במקומות בתרא כיון דאין בו צורך אלא לכתחלה, כאמור כתבנו בהרבה מקומות, דהה דשחיטה מתרת מיד הוא דבר חדש גדול, ועכ"פ אין להוסיף עליו, וכן אין אמור דנינו דלאחר שחיטה מיד מותר לחותך כזית בשער מבית השחיטה, וכך שכנינו בבריתא

הרוב האחד והחליד תחת המיעוט שנשאר ושחטו ס' השני, ושהה במייעוט ס' דלקמן, מפרש דקאי אשוחט בסכין רעה וכוי, אבל כאן שכבר חתך רבו הרי הוא כאלו נחתך כולו, ומשוליך ומביא כל הימים באוטו מייעוטא, הוה כאלו חותך ביד וברגל ייש כאן שהי' ופסולה, עכ"ל.

כבר כתבנו לעיל, דלשיטה זו צריכין לפרש ההלכה דעתינו רבינו ברברייתא לעיל, "דרוב אחד בעוף ורוכב שניים בבהמה" הוא השיעור דלכתחלה ורישא דהלה, "דעל הוושט ועל הקנה" אתה לציין מקום השחיטה, ולא שיעורה, ומפירוש זה נצמת האיבען בחילה כיון דהאי מייעוט הנשאר כפסק דמי, דכמאן דמבד"ד, עד שהוועה חותך בשער המתה, הוה כמו עור דלא הוה בכלל שחיטה למ"ד תחת העור אינו יודע, וכן מסופק לעניין שהי' הינו אם עסוק בחתיכת החיה מייעוטא, יותר משיעור שהי' כיון דהוועה חותך ביד וברגל, אי הוה שהי' בבהמה בין סימן לסימן.

ולפ"ז בחילה קמנני, כמו דמוסוף בעור, ולא בדרך את"ל, דהרי אם כשר בעור כשר נמי תחת מייעוט קמא של סימן הראשון, ואם פסול בעור פסול גם כאן, אבל בשהי' לכאר' מאי קמבעי לנו, דכיוון דלא שיק לשחיטה אף לכתילה, אם שואה בחתיכת דבר לאו שיק לשחיטה, ודאי שהי' מקרין, אבל ייל' דקמסטפק בהא דשותח בסכין רעה דקאמר רבא דמוליך ומביא כל הימים, אי בעין דוקא חותך תמיד, או סגי בשלא הגביה הסכין מביה"ש ומוליך ומביא תמיד, בין חותך בין אינו חותך, וכਮובה בזה ב' דעות בתווש עיי"ש, ואם נאמר כדעת המקיל, אז לא איכפת לו אפיו אינו חותך מס' השני, כי' שעוסק בהא מייעוטא, דלא גרעו ממוליך ורישה ועיקור נגעה בה, וכן גראה מלשון המשנה לקמן דקמנני, או שהחילד את הסכין תחת השני ופסקו, נקט לישנא דפסקו והגמ' פריך Mai קמ"ל תנינא, או שהחילד את הסכין תחת השני ופסקו וכו', ומשיין אי ממתנני הווא"מ מלמטה למעלה דלא קעביד בדרכ' שחיטה, אבל מלמטה למיטה דקעביד בדרכ' שחיטה, אימא שפיר דמי קמ"ל, הרי דבמשנה הווא"מ דמשום חשש דרישה נגעה בחילה והוא ממטה למעלה, וקמ"ל ר"י א"ר דגס מלמטה למיטה הדין כן, וע"כ דגס מלמטה למיטה עדין איכה הא חשש דרישה, דאל"כ למה נקט גם הוא לישנא דפסקו וכן קתני ושותחו, וע"כ משום מורתץ מיד' למה נקט לישנא דפסקו ולא קתני ושותחו, וניהו דרצה להשミニינו דגס כאן איכה הא חשש שאם פסקו, וניהו דכובוב'כ נפסלת השחיטה בחילה, כיון דatta הקרה או ההלכה עליה, מ"מ נקט ר"י א"ר לישנא דפסקו כמתנני כדי שלא יהיה לבעל דין לחלק ולומר דשאני מתנני דהוא ממטה למעלה ואיית ב' טעם שלא שחת כראוי, لكن הוכרח לנוקט לישנא דפסקו לומר דגס ממטה למיטה איכה חשש זה, וכן כל אופן חילה פסולה, נכלפע"ד נכון ודו"ק.

ודע לדפ"ז הבני שני שטי האיבעות הדינים מתחלפים,adam נאמר דבעין שני סימנים שלמים בשחיטה דלכתחלה, אז בחילה במעטה בתרא פסול כשר ושבהי' כשר, ואם דangi לכתילה ברוב הס', אז הוא להיפך, דבחילה כשר ושבהי' פסול, וא"כ השוחט בסכין רעה והחליד במנ"ת, הוה נבלה ודאי ממן"פ.

עוד תדע דלשיטת ר' אוושעיא חילה ושבהי' ממש, וכן שאר פסולי שחיטה במייעוט בתרא, שלרש"י קאי האיבען עלייהם, לדידי' כשר בפשיטות, דנינו דגס לדידי' מסופק בעל האיבען בפשיט ההלכה כנ"ל, אבל אפיו אי בעין לכתילה כל הס' מ"מ מהיכי תיתוי ופסול בו שהי' או חילה, וכן לשיטת רשי' דהאיבען קאי על חילה, ושבהי' ממש במ"ת, הא' דינא דר' אוושעיא בשחיטה בסכין רעה לית לו בה ושורי לכתילה כיוון דלשיטי' בעין כל הס' לכתילה הרי הוא עסוק תמיד בשחיטה, והוא פשוט, ובזה תמה אקרה על הדרישה והט"ז בריש ס' כ"א, שהקשׁו על הטור והמחבר, דפסקו כרמב"ס, דגס בעוף בעין ב' סימנים לכתילה, ואיך כתבו בס' כ"ד, דב███ שאיתנה חד אסור דוקא בהמה ומטעמא דר' אוושעיא, אבל בעוף שוחטין בו, ומשמעו אף לכתילה, ואמאי כיוון לדידי'ו גס בעוף בעין ב' ס' לכתילה, ועמדתי משתומם דלפי הבנות של הני הגאנונים למה לא הקשו גס בדיעבד יה' פסול כמו בבהמה, דהרי לרשי' כל דשיך בו שחיטה לכתילה, פסולין בו כל פסולי שחיטה אף בדיעבד, והרמ"א בהגה בס' כ"ג כתוב דפסלין אכן שהי' וכל פסולי שחיטה במעטה בתרא וא"כ גם האי שהי' דשחט בסכין שאיןו חד נפסול אף בדיעבד, אלא דקושייהם מעיקרא ליתא, דהני

בשעת שחיטתה מ"ק ולכן קמבעי ומסיק בתיקו ודוו"ק ועיין בדיבור שהי'.

תוס' דה' גבי החליד, גבי מתני' דחילהה הי' ראוי להביה, אלא אגב דאכשר רב לעיל שחיטה שאינה מפורעת קמ"ל דאיינה מפורעת אזאת פסולה מטעם, דפסול חילה מצד שחיטה במשיכה, דמבדרי התוס' אלו ממש, דפסול חילה מצד שחיטה שאינה מפורעת נגעה בה, וכן כתוב הדרישה בס' כ"ד, דמקרה דחץ שחוט לשונם, יש סדק לחילה, דמה חץ במשיכה אף שחיטה במשיכה, והפרמ"ג במש"ז מגיה בדברי הדרישה, דמה חץ בגלי אף שחיטה בגלי עיי"ש, ולכאורה יש להעיר בזה, דהא בסוף העמוד מביא הש"ס, דרבא הוה בדיק לה גירא לר' יונה בר חיליא, ומשיין, הרי דעכ"פ גם עיי' חז מציא עביד חילה, אבל לך' מ"דאן הכי לפניו מחז', דכמו שהחץ כשהוא יורה אותו הולך בגלי דαιיר, דלוליז את ה"י מעוכב מלילך למרחוק כМОבן, כד הולכת הסכין על החואר צריך להיות בגלי ולא מעוכב בהליך על החואר, עיי' שנחלד תחת הס' וממילא גם החץ אם נכנס בתוך הצלאר וחשת הסימנים בחילה דפסולה השחיטה עלי' פ' שעדי הצלאר הצלאר בגלי, כי אכן ההלכה על הצלאר למדין מהלכת החץ עד הדבר שפגע בו החץ, ומהז נראה דהטעם של חילה הוא שלא יהי' הסכין מעוכב בהליך, וא"כ חילה מהחש דרשה ועיקור נגעה בה, וכן גראה מלשון המשנה לקמן דקמנני, או שהחילד את הסכין תחת השני ופסקו, נקט לישנא דפסקו והגמ' פריך Mai קמ"ל תנינא, או שהחילד את הסכין תחת השני ופסקו וכו', ומשיין אי ממתנני הווא"מ מלמטה למעלה דלא קעביד בדרכ' שחיטה, אבל מלמטה למיטה דקעביד בדרכ' שחיטה, אימא שפיר דמי קמ"ל, הרי דבמשנה הווא"מ דמשום חשש דרישה נגעה בחילה והוא ממטה למעלה, וקמ"ל ר"י א"ר דגס מלמטה למיטה הדין כן, וע"כ דגס מלמטה למיטה עדין איכה הא חשש דרישה, דאל"כ למה נקט גם הוא לישנא דפסקו וכן קתני ושותחו, וע"כ משום מורתץ מיד' למה נקט לישנא דפסקו ולא קתני ושותחו, וניהו דרצה להשミニינו דגס כאן איכה הא חשש שאם פסקו, וניהו דכובוב'כ נפסלת השחיטה בחילה, כיון דatta הקרה או ההלכה עליה, מ"מ נקט ר"י א"ר לישנא דפסקו כמתנני כדי שלא יהיה לבעל דין לחלק ולומר דשאני מתנני דהוא ממטה למעלה ואיית ב' טעם שלא שחת כראוי, لكن הוכרח לנוקט לישנא דפסקו לומר דגס ממטה למיטה איכה חשש זה, וכן כל אופן חילה פסולה, נכלפע"ד נכון ודו"ק.

ד"ה ה' החליד במייעוט ס' מהו, ומפרש ר"ת דהרא בעי' במי"ק וכו', וכן שהה במייעוט ס' דלקמן מפרש ר"ת דבמ"ק, עיין בתוס', וכי הרא"ש זל' בסברת ר"ת דאפשר דלא אגמרי' פסולי שחיטה אלא במיידי דמנבליה ב' ולא במ"ק, עיי"ש ומכאן ראי' ג' גמורה דלשיטת התוס' נקה'ו אינו נבלה רק טרפה כשר טרפו, וכאשר אבא לרקן נצמתה שיטה זו, ממה דסבירו התוס' דגס בס"ג דשיפר מצי שחת למיטה כמנחא בדיקולא, וממילא דבנקי'יו דשיפר למיטה הנפסק, מושום טרפה מהיכים, רק שאין שחיטה בם"ק, ושיטה זו קשה מאד להולמה, דלא אגמרי' פסולי שחיטה בם"ק, ושיטה זו קשה מאד להולמה, וכאשר דחאה רשי' ליקמן נ"ב ע"א ד"ה תיקו, שכטב, דאי במעטה קמא בושט מנ"פ מיטרפף, דכיוון דשהה הרי איזל מעשה קמא, והוא לי' נקב בעלמא וטרפה, עיי"ש, ועיין ליקמן שם שכטבתி ליישב שיטת ר"ת ודוו"ק.

בא"ד ר' אוושעיא מפרש החליד במייעוט ס' הינו לאחר שחט

במתני' שחת שני ראשון כאחד, ושנים אוחזין בסכין, נקט לשון דיעבד אף ד捨ר לעשות כן גם לכתלה משום דין דרך לעשות כן, ה"ה ה"א דחשת בהבא לחוד נקט כן, אבל לעולם גם לכתלה מציע עביד לשוחט בהבא לחוד נקט כן, אבל עתה דקנני והתי את הראש, ומשום דבhabה נגמרה הכי, אבל עתה דקנני והתי את הראש, גם מוליך, הרי ע"כ דלאשמעין עם כל הראש, אבל לויל זאת ה"י גם מוליך, הרי ע"כ דלאשמעין אתה דמדינה מחייב להביא ולהוליך, דאל"כ, שפט יתר ה"י הא דוחתאי את הראש בע"א, ועיין במל"מ ב"פ היל' ט' שהביא חלק עות בדין זה אי בעין בסכין ארוכה נמי הולכה והבא לכתלה, ודבעין כל הסימן לכתלה, ולית כאן שי"י כלל. ולמה לא ישוחט איתכשר בשחיטה הרוב שחיטה דלכתלה, ורשאי אח"כ לעשות כל מה שלבו חוץ, ואי דבעין כל הסימן לכתלה, א"כ הרוי הוא עוסק בשחיטה ולית כאן שי"י, ולשיטת רשי' הלא פשוטה לי' דבעין כל הסימן לכתלה, ולית כאן שי"י כלל. ולמה לא ישוחט בסכין שאתה חד גם לכתלה. - ומזה תראה איך בארים הני ארויות דברי אילען נפה להבתה, ע"י שלא דקדוקו יפה בטעם דהני שיטת רשי' ו/or' אושעיה.

אבל על הטור והמחבר יש תימא, דחששו על שיטת ר"א כל, דכפי ביארנו ולא בהא מלטא, אי בעין לכתלה שני סי' שלמים, או רובו שליהם סי' פלגו ר"י ור"ל لكمן ל"ב, ומשם נצחים שיטת הרמב"ם דנקה"יו הוה נבלה מפני שפסקין כר"י נגד ר"ל, וא"כ אין מקום כלל לחוש לשיטת ר' אושעיה ודוד"ק.

יע"ש משנה, התיז את הראש בע"א פסולה, הי' שוחט וההי את הראש בע"א, אם יש בסכין מלא צואר כשרה, על"ל המשנה, הרמב"ם והרמב"ן ז"ל מפרשין האי בא בתרא, דוקא בהתי את הראש קאמר, דבעין אורך הסcin ב' צוארין, אבל בסימן לחודן אין קפidea ע"ג דשחת רק בהולכה, דנעה דבבא קמא, האי התיז את הראש לאו דוקא, דכל שלא משך הסcin ושותט דרכ' דרשה, אפילו לא התיז את הראש רק הסימן לחודן ודאי פסולה, מ"מ נקט והתי את הראש משום, דען אורחא דמלטה דכל שוחט בדרשה וכחתייכת צנון, דרכו להתי את הראש עם הסימנים, וכמש'כ' רשי' ז"ל בריש פרק, עי"ש, אבל בבבאה בתרא דמייריש שוחט בדרכ' הבאה ולא בדרשה, אי בעין גס בזה שיעור לסכין, ומה נקט כלל והתי את הראש שайн הדרך כן, אלא ודאי דוקא אם אירע כן שהתייז את הראש, בעין מלא צואר, אבל אם נחתכו רק הסימנים נמי כשר, ויש להסביר הדבר עפ"י מוה שכתבו התוס' בדף הסמוך ד"ה חוץ לצואה, דין ציריך להוליך כל אותו השיעור, ולא הוצרך שיעור זה, אלא כדי שישחות בראיות, ופעמים שהסcin חריף ושוחט הרוב בלא הולכת מלא צואר עכ'ל, וא"כ אין בסכין פחות מכשיעור אלא חשש דרשה, ולא דרשה ודאי, אמרו מעתה דחשש זה אינו אלא בהתייז את הראש, זה עצמוני מורה שוחט בדרשה, דבדרך הולכה אין דרכ' לחותן כל הראש, וכמש'כ' רשי' בריש פרק, וכן חחשו כאן בסכין קצר ובהבא או הולכה לחודן, אויל דרס אבל בלא נחתכו רק הסימן שאין כאן רעוטה רק הוליך כל הדרשה לא חיישין גס בסכין קצר וholca לחוד דעה דרשה, כיון שאין דאפשר לשוחט בלא דרשה, ואדרבה מדלא התיז את הראש, איך הוכחה דעתכם את ידו שלא ידרוס.

ולרש"י יותר הראשונים, דס"ל גם בשוחט רק הסימנים לחודן נמי חיישין לדרשה, צ"ל דהא דנקט והתייז את הראש הוא ליתון טעם למה הביא ולא הוליך את הסcin, כדרך השחיטה דלכתלה, لكن קאמר דמשום שארע דבhabה לחוד התיז את הראש, ולא הספיק להוליך וכן מבואר ברשי' ז"ל ז"ל: "ויהתייז את הראש בהבא הרושאנה עד שלא הספיק להוליך וכו'" על"ל הרי דריש' כיון לפרש הא דקנני והתייז את הראש, לאו משום דוקא בהתייז את הראש, והא דלא קתני התנא בפרק שוחט בהבא לחוד, ואז לא ה"י ציריך להא דהתיז את הראש בע"א, משום דזרוצה לאשמעין נמי דלכתלה לעולם ציריך הולכה והבא, וזאת הוא שמעין, מהא דקנני שחת בהבא לחוד לשון דיעבד, דבכל הגי דקנני

הנה הא דנפלה סcin כולל הן דנפלה ע"י רוח או סיבה אחרת בלבד שום כה אדם, והוא דנפל מיד אדם או מחויקו ע"י שפט את ידו או שעמד ממושבו ונפל מהיקו, שלאו לגבי נזקי דין אדם המזיק יש להם, משום דאדם מוענד לעולם אבל כאן דבעין כה אדם לשחיטה זאת לא מקרי כה אדם כלל, כן כתוב הרשב"א ז"ל ומדייק כן מודammer בגמ' טעמא דנפלה, הא הפילה הוא כשרה, הרי דוקא הפילה כשרה, אבל נפלה בכל אופן פסולה, והסביר דבריו הקדושים נמצאו בראש' ז"ל, שכ' ז"ל, טעמא דנפלה וכו' וא"ג דלא נתכוין לשום חתיכה אלא נשנתכוין להפילה וע"י אותו נפילה שחת, אבל אם נפלה סcin מידו בלא כוונה, הוי כמו שמנוחת על הקיר והפלתה הרוח, דלא קרין ב' זוחת ואכלת, כיון שלא נתכוין לשום דבר, דעתמא דר"ג דלא עבי כוונה כלל בחולין, מוגדל רחמנא דמיטעס פסול בקדשים, ואף להחтика לא בעי כוונה, דהה לא כתיב וחתקת דהוי לכל הפחות כמו ועשית, וצריך לכוון א"א, מدقתייב ואבخت דהוי לכלה הפחות כמו ועשית, וצריך לכוון לשום דבר מעשה" עכ'ל, פ"י לדבירו, דהנה בזביחת יש ארבע מדרגות וכולן כח אדם, והמה א' שוחט בכוונות זביחה דהינו לוובות בכל דקדוקי שחיטה כמצויה עליו כדי להתריר את הבע"ח להධיט או לבבוח. **ב'** שוחט בסימנים כדי להmittת את הבע"ח, להכשירו לאכילת אדם בין נקרי ובין ישראל, כי בחינוך אסור לאכלו, וגם אין דרך לאכלו, ועיין תוס' ד"ה וא' אשמעין הפילה, ותוס' ד"ה נייחו דלא בעין כוונה לזביחה, שכתבו דרבנן דר"ג דבעי כוונה להחтика, לא להחтика בעלמא, אלא להחтика סימנים דידי, וכוונה זו אין לחשוך עכ'ל דכוונת מעשה אית להו, כמו דשנינו לעיל ע"ב דב' דמעשה יש להם ר"ל כוונת מעשה, הינו מעשה שתכליתה ניכרת מידי, כמו חקיקת אגוז לממוד בהן עפר, דמיד שנתקק הרי הוא מתוקן למדידה אבל כוונת חתיכת סימנים כדי שתצא נפשה לאח"ז, ותהי מוכשרה לאכילת אדם, לכונה זו בעין קצת חכמה, כי איזה חכם הרואה את הנולד, ולידע החילוק שבין חותך בשבר הרגל לחותך בסימנים, שהוא ניכר רק לאח"ז, אין בכך שכלם של חז"ק. **ג'** כוונת חתיכת בעלמא בלי השקפה על תכליתה, ובזה אין חילוק, אם כיון להחтика בעב"ח זה, או להחתקת דבר אחר, או אפילו כוונה הפלת סcin בלי שום תכלית, רק שתפקיד הסcin מידו יעשה

כ"ג דלא בעינן אפלו כוונת חתיכת סימנים לא, אלא כוונת מעשה תהיה מה שתה"י סגי, ובסוכה לא סגי בהכי, אלא בעינן דוקא כוונת עשי"י לשם סוכה, דהינו לצל, שהוא כמו כוונת חתיכת סימנים גבי שחיתתו, ובקונטרסוי, "מצחה שומרה" הראית, דהירושלמי בסוכה חולק את תלמוד בבלי בהז, וליח' לי' דבעינן עשי' לשם צל, ולא פוסל רק במעשה מלאה בליך כח אדם, וחזרתי על כל הצדדים לישב גמר' דילן ולא עלתה ביד.

עוד זאת יש להעיר, לגבי טבילה דכתיב בה עשי' כמו בסוכה ושותה,, ורחץ את בשרו במים", ושם LICIA SHOM מ"ד דנעבי כח גברא, דכל"ע גל שנטלש ונפל על האדם ועל הכלים טהורין, אלא דלי' יוחנן דאף לחולין בעי כוונה, מוקמין ביושב ומזכה מתני תלשלש הגל, ועיין מהרמ"ל זל' כאן ד"ה ברשי' אבל הכא, של' דሞצתת שמעין תרתי דבעינן כח גברא וגם דבעינן כוונת זביחה, יותר מסתבר ליבעי כח אדם بلا כוונה מכוונה בלבד כח דהינו ביושב ומזכה מתי יפול סכךינו עיי". ולא אדע איך נפרנס לפ"ז הדין דטבילה דנהפוך הוא דח' כח אדם לא בעינן, ובכוונה פליגו רב ור", ואולי ייל' דשאני טבילה דכתיב, במים יובא וטמא עד כתוב הרשב"א זל' דשאני נזקין גם זאת כads המזיק נידון, ע"ז לי' על מטעסק בעשי' עד שלא דע שעשה דבר מה, משום חסרונו זהירות, אבל לא להחשב כח אדם במקומות דהקפידה התורה על עשיית אדם, והוסיף הררא"ש זל' דעל זה ודאי קפיד רחמנא דהאי וזבחת, עכ"פ כמו ועשית ר"ל דניאו דמשום אדם מועד לעולם מחייבין כוונת חתיכת סימנים, דהינו להתריר או להזכיר כנ"ל, מדאייטרך קרא לעכב במתעסק בקדושים אבל כוונת מעשה בעלה לא נטעט, משום דז אין כאן כח אדם, דכל שמתעסק בעשיית מעשה כמו אלו עבר כלל יחשב, והנה כאן הבן שאאל, הלא וזבחת כתיב וזה דרך מורה דבעינן כוונת זביחה ממש, אלא אכן לפינו מקדשים דרך למצווה נאמר בחולין ולא לעכב, וא"כ לעכב במתעסק בעשי' בחולין מנ"ל, דמהא דכתיב וזבחת אין למדוד כלל, דהרי למצווה כתולחה וזאי בעינן אפלו כוונת זביחה, דלולי האי כוונה לא קיים המשואה, ואפלו למ"ד מצוות אין צרכיות כוונה, אבל עכ"פ כוונת חתיכת סימנים בעינן, שהוא להמית את הבע"ח, דז עשה המצואה بلا כוונה, אבל לר"ג דלא עיב כל זאת, עכ"ב דס"ל דזבחת למצואה כתולחה נאמר, אבל לא לעכב, וא"כ כח אדם לעכב מנ"ל, אבל דעת כי תירוץ ע"ז מבואר בגמ' מכות דף ח' ע"ב, דשם אמרין דחויב עצים למצווה או לסוכה, כיון שאין מצא חטוў לאו מצוה לחטוּ התשא נמי לאו מצוה, עיי", למידין מהתם, דכל דבר שכיר אם נעשה מאליו, אע"ג דאם לא נעשה מאליו מצוה אייכא לעשותו, כדי לקיים עיקר המצואה, דהוא מכשיiri מצוה אשר לר"א דוחין גם את השבת, כמו לעשות איזמל למול ואפלו לעשות פחמיין כדי לעשות איזמל, אבל התורה לא יצוה עליו, דהרי לא ציוותה התורה לעשות איזמל למול, ולא שופר לתקוע, ולא לכורות אתORG ולולב מן האילן, כדי לקיים מצות ולקחתם לכם, והינו טעמא משום כלל הנין, אם נמצאו בידו בלי עשי' שפיר דמי, ואמ הרוח תלש האתORG כשר ליטול, אבל בסוכה דכתיב רק למצואה ולא לעכב, ר"ל אם עשה שלא תעשה לך, ניחו דכתיב רק למצואה ולא לעכב, אבל נעשית מלאיה לשם סוכה או אפלו עשה גוי כשרה לשיב בה, אבל נעשית מלאיה שפיר נדע דפסולה, דאם בעשי' מלאיה ללא כח אדם נמי כשרה, לא הי' מצואה מפורשת בקרא לעשותה כמו דלא אמרה תורה עשה שהפיל את הסcin נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה וזבחת למצואה אלא תאכל בשר זבוחה.

אולם מה דקשי לי טיבא הוא, דהכי בסוכה, דמעטינן תעשה ולא מן העשיי', ממעטינן ג'כ' עשי' ליריה או צניעות דבעינן דוקא עשו"י לצל, וכదאמר ר"ח סוכה דף ח' ע"א, מא' כהכלתה, אר"ח והוא שעשה לצל סוכה, ופרש"ז זל', זל': דע"ג דסוכה לשם חג לא בעינן לשם סוכה בעינן וככו"ע. וא"כ הוא ממש כרבנן דר"ג דהכא, ואיך מצינו ידינו ורגלנו בביבהמ"ד, דכאן פסקין

מה שיעשה, כי כל שאינו מתכוון להמית את הבע"ח להתריר או להזכיר, כל שאר כוונות אינם אלא כוונותizia מעשה, עד שרואו לקרוותו כח אדם, באזה פליגו ר"ג ורבנן דר"ג מכשיר בכהג'ו'ו' משום דלא בכי כח אדם, וכיון דאייכא כוונת עשי' מקרי כח אדם, ורבנן סברו, דניאו דלא בעינן כוונת זביחה להתריר להדיוט או לבבונה כמו דבעינן בקדשים, אבל הכוונה הפחות ממנה דהינו כוונת נחרה עכ"פ בעינן דהינו כוונת חתיכת סימנים כדי להמית הבע"ח כדי להזכירו לאכילת אדם, בלי השקפה על מצות שחיתה ד'فتح את ידו ונפלה הסcin מידו, הוא כח אדם דריך מטעסק ר"ל מטעסק לגבי פתיחת היד, וניהו דמטעסק לגבי שחיתה להתריר או אפלו להזכיר כשר, אבל כיון דבעינן כח אדם העין כמו כוונת האי מעשה של כח אדם דמטעסק לגבי כח אדם הוות מאן דלא עבד מיד', ואע"ג דLAGBI נזקין גם זאת כads המזיק נידון, ע"ז כתוב הרשב"א זל' דשאני נזקין דמשום אדם מועד לעולם מחייבין זביחה והשיות איז מל' מטעס במקומות דהקפידה התורה על עשיית אדם, והוסיף הררא"ש זל' דעל זה ודאי קפיד רחמנא דהאי וזבחת, עכ"פ כמו ועשית ר"ל דניאו דמעטינן כוונת זביחה וגם כוונת חתיכת סימנים, דהינו להתריר או להזכיר כנ"ל, מדאייטרך קרא לעכב במתעסק בקדושים אבל כוונת מעשה בעלה לא נטעט, משום דז אין כאן כח אדם, דכל שמתעסק בעשיית מעשה כמו אלו עבר כלל יחשב, והנה כאן הבן שאאל, הלא וזבחת כתיב וזה דרך מורה דבעינן כוונת זביחה ממש, אלא אכן לפינו מקדשים דרך למצווה נאמר בחולין ולא לעכב, וא"כ לעכב במתעסק בעשי' בחולין מנ"ל, דמהא דכתיב וזבחת אין למדוד כלל, דהרי למצווה כתולחה וזאי בעינן אפלו כוונת זביחה, דלולי האי כוונה לא קיים המשואה, ואפלו למ"ד מצוות אין צרכיות כוונה, אבל עכ"פ כוונת חתיכת סימנים בעינן, שהוא להמית את הבע"ח, דז עשה המצואה بلا כוונה, אבל לר"ג דלא עיב כל זאת, עכ"ב דס"ל דזבחת למצואה כתולחה נאמר, אבל לא לעכב, וא"כ כח אדם לעכב מנ"ל, אבל דעת כי תירוץ ע"ז מבואר בגמ' מכות דף ח' ע"ב, דשם אמרין דחויב עצים למצווה או לסוכה, כיון שאין מצא חטוў לאו מצוה לחטוּ התשא נמי לאו מצוה, עיי", למידין מהתם, דכל דבר שכיר אם נעשה מאליו, אע"ג דאם לא נעשה מאליו מצוה אייכא לעשותו, כדי לקיים עיקר המצואה, דהוא מכשיiri מצוה אשר לר"א דוחין גם את השבת, כמו לעשות איזמל למול ואפלו לעשות פחמיין כדי לעשות איזמל, אבל התורה לא יצוה עליו, דהרי לא ציוותה התורה לעשות איזמל למול, ולא שופר לתקוע, ולא לכורות אתORG ולולב מן האילן, כדי לקיים מצות ולקחתם לכם, והינו טעמא משום כלל הנין, אם נמצאו בידו בלי עשי' שפיר דמי, ואמ הרוח תלש האתORG כשר ליטול, אבל בסוכה דכתיב רק למצואה ולא לעכב, ר"ל אם עשה שלא תעשה לך, ניחו דכתיב רק למצואה ולא לעכב, אבל נעשית מלאיה לשם סוכה או אפלו עשה גוי כשרה לשיב בה, אבל נעשית מלאיה שפיר נדע דפסולה, דאם בעשי' מלאיה ללא כח אדם נמי כשרה, לא הי' מצואה מפורשת בקרא לעשותה כמו דלא אמרה תורה עשה שהפיל את הסcin נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה וזבחת למצואה אלא תאכל בשר זבוחה.

אולם מה דקשי לי טיבא הוא, דהכי בסוכה, דמעטינן תעשה ולא מן העשיי', ממעטינן ג'כ' עשי' ליריה או צניעות דבעינן דוקא עשו"י לצל, וכדאמר ר"ח סוכה דף ח' ע"א, מא' כהכלתה, אר"ח והוא שעשה לצל סוכה, ופרש"ז זל', זל': דע"ג דסוכה לשם חג לא בעינן לשם סוכה בעינן וככו"ע. וא"כ הוא ממש כרבנן דר"ג דהכא, ואיך מצינו ידינו ורגלנו בביבהמ"ד, דכאן פסקין

בקדשים שפסול, מכלל דבחולין לא בעי כוונה בשחיטה, וא"כ קשה להיפך, לרבות מה לא נילוף בטבילה לתרומה וקדשים משחיטת קדשים דלבני כוונה - ואני מוסיף בתימא למה לא נאמר דקרה דוכבש שנית, גם לרבות אתה אכוונה לגבי תרומה וקדשים דבגד המונוגע אין לנו מסתמא נפקותה אחרת בטורתו אלא לתרומה וקדוש, ואפילו נימה דעתך גם לאוכל חולין בטורה אבל מ"מ אמרה תורה וכובס שנייה מדעת ובכוונה, כדי שהבגד יהיה טהור גם לתרומה וקדוש.

אבל קושי' הראש יוסף וממילא גם קושיתו לך"מ, דמשחיטת קדשים לא נוכל למלמוד רק לקדשים אבל לטבילת טماءים שהם חולין לצורך קדשים, לכוא למייל' מקדשים, וכן מוכבש אין לומר דרך לצורך תרומה וקדשים בעי כוונת בטבילה ולא לצורך חולין, כי אין לנו רמז לחלק בין קדשים לחולין, כי כן מצינן בשחיטה לעזרך חולין, רק לחלק בין קדשים לחולין, כי היסח דמתעסק פסול בקדשים ולא בחולין, וכן לעניין טומאה, האיסח הדעת פסול בתרומה וקדשים ולא בחולין, אבל לא נאמר דהה"ז בחולין יפסול את התרומה ואת הקודש בניגיונו, או שלישី בחולין עשו רבייע בקודש, אבל מדרבנן שעשו מעלה בטבילה לתרומה ולקודש דבאי כוונה, ולא לעניין חולין, ולקושתי' למה העלים הש"ס להשמעינו דפליגו רב ור"י גם בתרומה גופא, דלא"ז הוא מה"ת ולרבך רק מדרבנן, יל"ג, דנסמע שפיר מתוך הלשון דאמר רב תורה ולרבך רק מדרבנן, לא קאמר וטמא לתרומה, מכלל לביתה ואסורה לאכול בתרומה ור"י דאמר אף דרך אישור דרבנן אייכא דאסורה לאכול בתרומה ור"י דאמר אף לביתה לא תורה, ע"כ מדורייתא קאמר מدل"א אמר אף לביתה אסורה, ומכלל דגמ' לעניין תרומה, מה"ת טמאה היא ולא אסורה לאכול מדרבנן.

ומעתה נאמר דרבא שהקשה לר"ג לא דק בליישנא דרבנן, והי' סובר דכמו שר"י דבאי כוונה לטבילה מDAOРИיתא קאמר, כן לרבות חולוק עלי רוק לבבעלה חולוק, אבל בתרומה מודה לו מה"ת אינה תורה, לכן הקשהadam לא בעין כוונה מה"ת באיסור ברת, מכש"כ דלא בעין באיסור מיתה בי"ש הקל, וניחו ודוא"י ידע בתרומה וקדשים עשו מעלה לנומר דחווחק לחולין לא החזק למשער, ומינה נשמע דמה"ת באמת תורה לכל, ואיך עליה ע"ד דבר בתרומה מה"ח פסול, זה ליתא דהרי לר"י באמת מה"ת פסול לתרומה וגם לחולין, דכאן מירי' דנאנסה לטבילה בלי כוונה כלל, וזה אפשר דמה"ת הוא, והני מעלות מירי' בשטבל בכוונה לחולין ולא למשער תרומה וקדושים, וכן קשי' לי לרבע adam לרבע לא בעי כוונה לבעלה הה' וה' כשבאי כוונה לתרומה מה"ת, ולידי' משמע לי דלא פליג רב אר"י, בתרומה כלל, ע"ז משני לי ר"ג וא"ל, בעלה חולין וחולין לא בעי כוונה כלל, אבל תורה בעי כוונה מדרבנן ומשום מעלה, ולפליג רב אר"י בתורתית אתה בתרומה ולבעלה, ומראגש אני בעצמי כי לשון רבא וגם ר"ג דחוק, אבל לא מצאת מפלט אחר מחומר קושי' רשב"א וקושיתוי,ומי שכחו הרבה ממנה, יבו ואיתרץ הסוגי' בדרך יותר מרוחות, ודוק'.

ע"ב גמרי' היכי דמי נדה שנאנסה לטבילה וכו' אר"פ לר"ג בנפלת מן הגשר ולרבנן שירדה להקר, ופרש"ז זיל ולא לטבול, ונפלת כולה לתוך המים עכ"ל וכל הרואה ישתומים, דמה' בין זה לנפלת מן הגשר, כיון דלמעשה הטבילה לא כיוונה כלל ודרך מתעסק נפלת כולה לתוך המים, היכי מה שירדה להקר בלי' בטבילה, כוונת מעשה מקרי, ואין זה דומה כלל לכוונת חתיכת סיינמים, כי מעשה דחתיכת הסיינמים הוא מעשה השחיטה המתרת, אם לא אירע בחתיכה זו איזה פסול מהני פסול' שחיטה, אלא דהוא כיון לסתם חתיכת הסיינמים בלי השקפה על דקדוקי המעשה הללו, אבל כאן בירידה

בזה לדברי הרשב"א ז"ל שם, עי"ש.

אבל אי קשי' לי הא קשי', דהא פסקינו בי"ד סי' קצ"ח דקרצה שפטותיה או עצמה עיניה, לא תלטה לה בטבילה, והוא מירא דר"י בנדזה ז"ט סי' ע"א, ואיך יתקיימו הני שני דין, שלא קבעי כוונה לטבילה, ואפילו נפלת מן הגשר טהורה לביתה, והוא אכן למייחוש שמא קרצה שפטותיה ועצמה עיניה, ומסתמא כך הוא, דדרך ב"א לעשות כן, אם לא שכוונו לשם בטבילה טהרה, וכך ודי לא שייך דאייכא רואה מי שכוונו לראות שלא עשתה כן, והוא דבר שאינו במצבות, ש אדם אחר ידע את זאת, והי' נראה מזה ראי' לדעת הרמב"ם ודעמי' שגרשו שם בנדזה, ולית הלכתא הכל הני אמרואין, והג' למלהרת אבל בעלה לא כדרא"ל, עי"ש בתו', וא"כ ר"י לשיטתי' באמת בעי כוונה לטבילה, אבל אכן דיל' אוגף הטבילה אם לא קרצה שפטותיה ועצמה עיניה, אבל אכן כרב דלא כר"ז דהתמס אלא לטהרות אבל בעלה לא, שפיר פסקינו כרב דלא בעי כוונה לטבילה, אבל לפ"ז פסקי השו"ע קשים, דהרי מזכי טורי לבוי תרי, לפסקוק כרב דלא בעי כוונה לטבילה, ולפסקוק דברקרצה שפטותיה לא עלתה לה בטבילה, ולא עוד אלא דם לרמב"ם קשה דהרא אמרו במתני' שם י"ג ע"ב וכמו בא גם כאן, דכל הני שחברותיה מתיקנות אותן אוכלות בתרומה, הרי דגם לנגב טהרות לא חיישין לкриיצת שפטותיה ולעצימות עיניה, אם לא שנאמר כיון דאיינו אלא מדרבנן, לא החמיר להאכיל להנני נשים שאין בני דעת את התרומה, ואע"ג דאנו מצוין לשמר את התרומה מטומאה, מ"מ הקילו בהני נשים דאי"א בלא"ה, וудין הדבר צ"ע ודוק'.

ע"ש גמר' אל רבא לר"ג, לרבע דאמ' ר' ר' גמ' והקשה הרשב"א ז' ולמה חולין ולא בעי כוונה, עכ"ל הגמ' ותקשה הרשב"א ז' ולמה פריך, הלא מצינן הרבה דברים דאמרו במס' נדה, דלא נאמרו אלא לטהרות ולא בעלה מושום דעתהות חמיריו להו, עי"ש שנדחק מאד לישוב.

והנה לדידי יותר קשה, דהרי עיקר פלוגת ר' ור"י בתרומה גופא הוא, דר"י סבר לי כתנא דדרש וכבס שנית, מה ראשונה לדעת אף שני' לדעת, כמבואר لكمן בסוג' ו'כ' כוונה לטבילה DAOРИיתה הוא, וכן כ' הרשב"א ז'יל, דלא"ז בעין כוונה לטבילה מה"ת, וממיאלא דלדי' לי' כא חילוק בין קודש לחול, אבל רב בתרומה ולקודש נמי לא בעי כוונת בטבילה מה"ת, ואינו אלא מעלה דרבנן, וכמבואר ברמב"ם ריש פ"ג מאבה"ט דכוונה לטבילה בכל מעלות הווא ומד"ס, וסימן שם ,,אבל מדין תורה הוואיל וטבל העלים לנו הש"ס עיקר פלוגתיהם בתרומה גופא, אי כוונת בטבילה DAOРИיתא או מעלה דרבנן והעמיד פלוגתיהם, נדה בעלה, אבל ר"ג כספר החותם, דהשיב לו חולין לא בעי כוונה, הרי רבע לא על דין דחולין הקשה, אלא על דין דתרומה שהוא קל מנדזה למה בעי כוונה, והו"ל לתרוץ דתרומה וקדוש עשו בהן מעלה, וכקושי' הרשב"א, וכמו דמצינן במעל"ע שבנדזה דلتרומה מטמאין למפרע ולא בעלה, והותם לי'כא האי טעמא דחולין לא בעי כוונה, הון אמת שהותס' ד"ה עון כרת, מהפכן דברי המקש שקופה לו עון מיתה אסרת עון כרת מבעי, אבל הוא דחוק גדול.

עוד הקשה הרשא יוסף ז'יל, דלמה באמת לא נבעי כוונה לטבילה בתרומה וקדוש מה"ת, דהא لكمן רצה לילך שחיטה מטבילה לר"י דלייבע כוונה, ומתרוץ הש"ס דשאני שחיטה דגלי' רחמנא מטעסק

אלו צ"ל דהא דקאמור רבא דבנשתחטה אחרת עמה, דלרבען פרה כשרה, בהמה פסולה, דוקא בפירה אדומה הדין כן משום דפסול בה שחיטתת אחרת עמה, משום אותה ולא אותה ואת חברתה, וא"כ כל שוחט את הפירה הר' הווא לגבי אחרת כהיפך כוונה, ולרבנן דבעין כוונה לשחיטה, "ה' דהיפך כוונה פסולת, ובזה ילי" מה שיש להעיר על דברי רשי"ז צ"ל ב"ה ד"ה, שכ' ז"ל, "פירה פסולה מלחמת מלאכה האחרת ובהמה כשרה" עכ"ל, ותמה הראש יוסף צ"ל, למה לא פרשי"ז דמשום שחיטת שתים נסלה הפירה, ואני אוסיף לדקדק, למה הוסיף רשי"ז תוספת שאינו צריך, לכתוב דבבמה כשרה, דפשיטה ומ"ט גם רבא לא האזכיר רק פק פסול דפירה לד"ה, אבל בשורות דבבמה הוא מלatta דפשיטה, אבל לפ' האמור ניחא, דלאכו'ר' הי' מקום לומר כיון דפירה נפסלת עי' שחיטתת שנייה עמה הר' אכן סחדידי דאיינו רוצה שתתכסח האחרת בשחיטה, אלא רוצה לנוחרה להאכילה לעכו"ם או לכלבים, כי פירה אדומה דמיה קרים, ומהיכי תיתי ירצה לפסלה בשחיטת הבבמה הללו, ונאמר DSTEMA מפרש דוחה לי' היפך כוונה, שלא תתכסח בשחיטה, וא Tat מני דען דבעין כוונה לשחיטה כנ"ל, אבל זה ליתא דאפיילו לא תתכסח הבבמה והתי' כנוראה, נפסلت הפירה עכ"פ מלחמת פסול מלאכה האחרת, ולכן הפירה לעולם פסולה, ובהמה כשרה, וזה נכון מאיתו, ומופרשים דברי רשי"ז כפושוט.

רשי"ז דה' ופיריות הר' הון בכ' יותן, ומקובלן טומאה מכאן ואילך, דאחסבה להו נפילת פירות (לפע"ד נראת להגיה נטילת פירות) ליטול ידיו בהגבהתן, והוא לוי' משקין שסופו לרצון וכוי עכ"ל, וכפי הנרא דלאיפך הוליל', דהוא לוי' משקין שתחלילון לרצון, כי הרצון הוא כניסת ידי והיצאותו מן המים כדי שיזוחו, ושוב מכשירין את הפירות עע"פ שהמים שעל הפירות שלא לרצון המה, כי רק תחלת תליית המים בעין שי' לרצון, אבל נפילתן על הפירות אףלו שלא לרצון מכשיר.

ועיין בחו' הרשב"א צ"ל, שהקשה על הרמב"ם בפי"ב מטו"א, שפסק דבעין רצון בעלים דוקא, מהא דקטני הכא ופשט מי שידיו טמאות דמשמעו אפיילו אחר שריאנו בעל הפירות, ועיין בכ"מ שם שכ' על דברי הרשב"א שאיו' לדבורי הכרע, ואני תמה דיתור הי' להקשوت על הרמב"ם, דמקאנו מוכח דלא בעין רצון כלל בשעת נפילת המים על הפירות, כל שתחלת תליית המים הי' לרצון, והרמב"ם דמציריך רצון בעלים דוקא, עכ' לשיטת' אייל דבעין רצון ומחשבה בשעת תליית המים מן המים, וגם רצון בשעת נפילתן על הפירות, עי"ש בהשגת הראב"ד (ודבר ה'כ"מ שנס פלאים בעין, דהרי בפירוש כ' הרמב"ם כן הלכה ג' שם בדין כופת קערה עי"ש) והאי רצון בתחלת תליית המים, ודאי דלא בעי בעלים של הפירות, דמה להני בעלים, עם ההני מים שעדיין לא נפלו על הפירות, אבל מה דמציריך הרמב"ם דעת בעלים, הוא ברצון השני שבשעת נפילת המים על הפירות, אבל הראב"ד וחר"ש וכן רשי"ז ותוס' דפלייגו על הרמב"ם, וס"ל דכל שהמים נתלו ברכzon מכםשרין גם بلا שום רצון בשעת הנפילה על הפירות, לא שייך כלל דעת בעלים ואפיילו בהאי דין Adams אין תחלילון ברכzon וסוף לרצון דמכシリים אז נמי רק מצד שהמים יהיו כתלושין לדעת בעין האי רצון, עיון בהשגה שני' של הראב"ד שם, וא"כ גם אז לא מצד הפירות בעין האי רצון אלא מצד המים שיתחשב עליהם לשום דבר תלוש, עיון לעיל דף ט"ז ע"א רשי"ז דה' לעין הקשר אורעם, וא"כ בעל הפירות לא שייך להא כל, אלא רצון של נתן המים כדי שי' להם דין תלושים לרצון, הרי דהאי פלוגתא שביבן הרמב"ם לראב"ד, אי בעין דעת בעלים דוקא, תלוי בפלוגתא השנייה אי בעין גם רצון בשעת נפילת המים על הפירות, ולכן יותר

להקר, אין במעשה ולא בគונתה עין טבילה כל גופה כלל.
אבל דע כי כמו דבשחיטה, اي לאו דאתא ההלכה להגבילה בהני דקדוקי שחיטה, גם על שחיטה פסולה הי' שם שחיטה עלייה, כי ההלכה גורמת שאנו מחילין בין חתיכת טימנים בהחדר לחתיכת טימנים בפיסול, ואשר על כן סברנו רבן דכונת חתיכת טימנים סתם נמי כוונת מעשה שחיטה מקרי, דלגי' הכוונה לא נחلك בין מעשה במעשה, כמו כן בטבילה טמאים, אמרה תורה ורחץ בשרו במים או במים יובא, לויל דרשת צ'ז"ל, "את כל בשרו" שהיה כל בשרו תחת המים ב"א, במשמעות לשון רחיצה במים, לא הויה מצין לחלק בין שרחץ כל גופו בפעם אחת במים, או שרחץ גופו וראשו בהפסקה, כי האי מושג בטבילה שלנו, נתהוו עי' ההלכה דבעין רחיצת כל הגוף תחת המים ב"א, ולכן לגבי כוונת ירידה להקר בILI השקפה על טהרה שציוויה ההלכה אלא נקיית הגוף מזוהמה, כוונת המעשה הכלולת כל מיני רחיצה ואין חילוק בין ב"א לשתי פעמים, והוא ממש כמו כוונת חתיכת הטימנים בשחיטה, ושומר לך הדבר הזה כי הואאמת לאמיתו, ומופרשים דברי רשי"ז כפושוט.

אבל מה שיש להעיר על האי מירמא דר"פ הוא, דלפי מה שבארנו לעיל דגם לר"ג בעין כוונת מעשה הפלת הסcin עכ"פ, דכיו' דכתיב זובחת למצות, שמעין דעכ"פ כח אדם בעין, וממילא דבעין נמי כוונת לכך אדם, כמו' כהרשות' הר'א'ש והרש"ב' א' שהבאתי לעיל דמתעסיק בכח אדם. לא יחשב עשיית אדם כלל, וכל זה בהשיטה דאייכא קרא דזובחת דמנ'י' ילפינן דבעין עכ"פ כח אדם לעכובי, אולם בטבילה דאפיילו גל שנתלש ונפל על האדם ועל הכלים מטהה, הר' דלא בעין כח אדם כלל, ומ"ט בנפלה מן הגישר נמי עלהה לה בטבילה לר"ג ע"ג דליקא בנפילה שום כח אדם, ודומה בנפלה סcin ושהטה, וכיו' דלר"ג לא בעי בטבילה שום כח אדם ולא שום כוונה מעשה כוונה זו להקר לרבען מנ"ל, דכמו דרבנן מנ"ל, נפלה מן הגישר דליקא שום כח אדם כשר, נימא דגם לרבען כן הדין דלא פלייגו ר"ג ורבנן אלא בשחיטה דלשניהם בעין כח אדם, וממילא גם כוונת לאיזה מעשה, לר"ג סgi בכוונת הפלת הסcin ורבנן בעין כוונת מעשה הממית, דהינו כוונת חתיכת טימנים, אבל בטבילה דלא בעין שום כח אדם לר"ג, מנ"ל דפליגו רבנן עליו, ודבר זה צע"ג בעניין ודוו"ק.

ע"ש גמר' א"ר, שחת פירה ושות בימה אחרת עמה וכי', נשחתה אחרת עמה, לר"ג פירה פסולה בהמה כשרה, לרבען פירה כשרה בהמה פסולה, ויש לי מקום עיון איך הדין בשתיו חולין, ונתכווין לאחת ושות התשניה, או שחתה שניהם לרבען דבעי לשחיטה, דהינו לחתיכת טימנים, מה דינה של השניה, ומדעה מיד רבא דינו בפירה אדומה ובהמה אחרת, שהוא הلقטה למשיחא ולא קאמר בשתי בהמות חולין, נשחתה אחרת עמה, דלר"ג כשרה גם השני ולרבנן השני' פסולה, לייא למשמע מינה, דבחולין לכ"ע שתיים כשרות, דיל' דפסול פירה אתה רבא לא אשמעין דתלו בפלוגתא דר"ג ורבנן, וכך' שאמור לקמן דלר"ג א' א' צטריכא לי', אבל לפע"ד נראת דבבמתת חולין גם לרבען דר"ג אין לפסול השניה, דקשה מאי לומר דבמעשה אחת תה' אחת כשרה ואחת פסולה, וראי' להא יש להביא ממה שפסק הרמב"ם בפ"א הי' מהלי' שבת' דהיא לפניו שתי נרות דולקות או כבויות, נתכווין לכבות את זו וכבה את זו או להדילק את זו והדילק את זו חיב, שהרי עשה מן המלאכה שחשב לעשותה" עכ"ל, וא"כ פשיטה דבשחיטה נמי דיןaca דכל נתכווין לשחיטה ע"ג דעתכוון לאחרת, ונשחתה חברותה דכשרה וממילא גם בנטחוו שניהם ג' מהני כוונה להאחת גם לשניה, דלא אדע מקום לחלק בין שני דינים הללו, ואם נמים אנחנו בדברנו

זהו מטרפינו אם ניקב הושט, אפילו بلا שחה כשיורו שחיתה או ביקור, וזה דבר זר ולומר כן, ולא עוד אלא ד"כ איכא מקום להאייבע במק' ולהיפיך ולומר, דילמא דוקא בשחה בין סימן לסייען דאיכא כבר שם שחיטה עליו וכאשר נבאר במשנה שאח"ז, אז איכא הא שיעורא לשהיי אбел בפסק מלשוחות אחר מ"ק הוה טרפה מיד, וכן יש לתמורה לפי שיטת ר"ת דלעיל ל' ע"ב דס"ל דרב"ק קמבעי, טרפות דנקה"ו לא משחחת לה אלא בניקב ע"י קו"ז או חולה, אבל בגיןב ע"י סכין של שחיטה לא מיטרפ לעולם, משום דמצוי משלים השחיטה במקומות האני נקב, וזה דבר שאון הדעת סבלתו, ואין לומר דביסילק מחשבתו למגורי מלשוחות, אז מודה ר"ת טרפה הוה מהחמת נקה"ו, דהרי במשנה כתני השחיז הסכין וער ובא חבירו וחחת, הרי ע"ג דהראשו נתיאש מלשוחות עוד, מ"מ מצוי השני לגמור תוך שיעור לשהיי הרי דהכל תלוי בשיעור, ואם נאמר במ"ק ליכא פסול לשהיי ומ"מ כל שמתיאש מלשוחות נפסל מיד, מכש"כ בין סימן לסייען, למה לא נפסול אם הראשון מתייאש מלשוחות, אלא דעתך יש לישיב כמש"כ בעיל, דכל שחחת סימן אחד שם שחיטה עליו, ולכן מצוי גם אחר לגמור השחיטה תוך שיעור לשהיי, ולא איכפת לנו מה שהראשו מתיאש מלשוחות עוד, משא"כ ללא עשה רק נקב בושט, כל שסילק ידו ומהשבותו מלשוחות גרע טפי, ולא מצויתו אחר לגמור השחיטה, אבל האמת אינו כן, אלא כפי אשר נבאר לך בזה.

ד"הנה כבר ביארנו בכמה מקומות במס' זו, דבנחרה במדבר שהותם להם, הי' צריכין מיתה מהחמת הנחרה, ולא אישתר להם מפרקסט אחר הנחרה, ומעתה אני אומר דכל שנחרה ולא מיתה תוך מעל"ע הויה נבלה, דמיתה שלחיטה תוך מעל"ע לאו מיתה שע"י הנחרה והו, אלא נרמא בעלמא, ודבר זה נלמד מדין בעניין, דאמרה תורה אם מות תחת ידו נוקם ינקם, ואם יום יומם עמוד לא יוקם, וזה מעל"ע כפי דרשת חז"ל הרי דכל שמת חוץ מעל"ע של ההכאה, מקרי מות תחת ידו, וכל שמות אחר מעל"ע, לאו מעשו ממש הו, אלא כמו הגרמותו וכן אני אומר בנחרה, כיון דבעין מיתה שע"י הנחרה, בעין המיתה תוך מעל"ע, למען תהיה מיתה תחת יד הנחרה, אולם בשחיטה כיוון דהיא מורתת מיד, עוד קודם המיתה, לא איכפת לנו כלל אם יומם יعتمد חי, דהרי איפילו בן פוקעה וחורש בשדה כמה יחשב, אחר שנשחטה אמו, אמן אם השוחט ישחה במעשה השחיטה יותר מעל"ע ג"כ נבלה הו, ולא על חנים אמר רבא בגמ' דשוחט בסכין רעה, אפילו מוליך ומביא כל הימים כלו, ושיעור זה דוקא, ולא יותר, כי בשוהה יותר מעל"ע קודם גמר, בטח כח האדם דבעין בשחיטה, דהרי ההתחלה היה קודם מעל"ע של הגמר ולא מצטרף, ועיין עוד לקמן במשנה הבאה מה שכתבנו שם בעניין זה, ומעתה נאמר דאי לאו ההלכה על פסול לשהיי הינו מכשירים לגמור השחיטה גם אחר שפסק, תוך מעל"ע כמו בمولיך ומביא דמצוי מאריך כל מעל"ע, ואתה ההלכה דכל שפסק דרבא, ומ"ל למעט גם את זאת וגם הסברא נונתת, דמ"ש פסול מלאכה, דזוקא בחתק דלעת עמה מדעת פסלה, אבל בנשחטה עמה שלא מדעת אינה פסלת, ולמה בשחיטה לא נאמר כן, דושחט כתיב ולא בנשחטה עמה שלא מדעת, ולכן יפה פסק הרמב"ס דלא כי אי שקליל וורי' בין שהי' הגירסה הללו לפניו לא, כי כן דרכו של הרמב"ס בהרבה מקומות לדחות שקליל וורי' שא"א להעמידו כהלה ודוו"ק.

על' שמשנה, נפלה סכין והגביהה וכו' אם שחה, כדי שחיתה פסלה, ויש להעיר לפי מה ש' רשי' ז"ל על האיבע דשהה במיעוט סי', דבמיעוט קמא לא מצוי מיבעי דמנוף מיטרפ, דכיוון דשהה איזיל לי' מעשה קמא, וא"כ פסול לשהיי דאתא עליו ההלכה לךך אתה, דלולי ההלכה, מיד כביסילק את ידו מן השחיטה

הו"ל להרשב"א להציג על הרמב"ס ולומר דמכאן מוכח דלא בעין רצון כלל בשעת נפילת המים על הפירות, כי הוא העיקר וממילא בטל מה שהצריך הרמב"ס דעת בעליים, דהא כאן לא חישב כלל על הפירות, לא הבעלים ולא האי טמא שרוצה להדייח את ידי.

אבל המעניין ברמב"ס יראה שנשמר מקושי' זו ד"ל שם בה' י"ד פירות שנפלו לתוך המים ופשת ידיו ונפלן לא הוכשרו, ואם חישב שיידחו ידיו, הוכשרו במים שבידיו שהמים שבידיו ועל הפירות הרי הן כתלושין ברכzon"ע כל' הנה תראה דהרמב"ס שני מה שلون הש'ס וכ' ופשת ידיו ולא כ' מי שידיו טמאות, והוא כדי שלא נפרש דעת אדם דעת מא קאי, אלא על הבעלים קאי, והנה ידועה סברת פסיק רישא במעשה שבת, דכל שמתכוין לדבר אחד וע"כ נעשה עוד דבר אחר הרי הוא כמתכוין לשניהם, משום דא"א זה בלא זה, וא"כ מי שמעלה פירות מtopic המים כיוון דא"א להעלותון בעלי מים שעלייהם אין חלק ולומר דכיוון להעלותון רק הפירות ולא המים שעלייהם, ولكن לדעת כל הני הראשונים גם בחלוקת הראשונה דפשת טמא את ידיו להוציא את הפירות הי' להם שפיר הקשר מים, כי כמו שהעליה הפירות לדעת, העלה המים שעלייהם ג"כ לדעת מכך סברת פסיק רישא, אבל אכן בעין גם נפילתן המים הוה לדעת משום פסיק רישא, אבל אכן מעשה המורה על רצון ודעת שיתחלחו הפירות מן המים, אבל בחלוקת שנייה שבשביל שידחו ידיו פשת את ידיו דהעליה מים בידו לדעת ורצון, וכיון שהעליה הפירות עליהם וא"א שלא يتחלחו ע"י המים שבידיו הרי איכא פסיק רישא גם זה ושפיר הוכשרו, ולכן קושי' הרשב"א נתהפק עליו ועל דעתם'adam ניחא דלא בעין בעלים ע"כ משום דסיגי ברכzon תחללה על תלישת המים, וזאת איכא גם בחלוקת הראשונה, בטמא שפשת את ידיו ליטול הפירות, ומשום דא"א ליטול הפירות בלי מים שעלייהם, ודוו"ק.

ד"ל' ב' ע"א גמר' נשחטה בהמה אחרת עמה לר"ג פרה פסולה בהמה כשרה וכו'. הרמב"ס בפ"ד ה"ח מהל' פ"א פסק, דבנשחטה אחרת עמה כמו נחתק דלעת עמה כשרה, וככתוב ה"כ, דע"כ הי' לרבינו גירושא אחרת בגמ' והוא, דבנשחטה אחרת עמה לר"גشتין כשרות, וע"ז פריך הש"ס פשיטה, וكمשי ס"ד א"ד דאותה אמר רחמנא, ולא אותה ואת חברתה, ואיפילו בהמת חולין קמ"ל, עיי"ש. והנה לפע"ד גירסת הגמ' דילן באמת תמורה מאד איפילו נימא דקרו דאותה מעט גם בהמת חולין, מ"מ עדין מניין לנו Adams נשחטה מלאיה דרך מתעסך, דפושטת את הפרה, ולמה לא נאמר דחברתה דומי' דידה מה היא בכובונה אף חברתה נמי בכובונה דוקא, דהרי ושחט אותה כתיב והאי שחתט ע"כ בכובונה, וממילא דהדיוק ולא אותה ואת חברתה נמי בכובונה, אבל לא בנשחטה ממילא, דלא קרין בה ושחט את חברתה, אלא ונשחטה, וככלישנא דרבא, ומ"ל למעט גם את זאת וגם הסברא נונתת, דמ"ש פסול מלאכה, דזוקא בחתק דלעת עמה מדעת פסלה, אבל בנשחטה עמה שלא מדעת אינה פסלת, ולמה בשחיטה לא נאמר כן, דושחט כתיב ולא בנשחטה עמה שלא מדעת, ולכן יפה פסק הרמב"ס דלא כי אי שקליל וורי' בין שהי' הגירסה הללו לפניו לא, כי כן דרכו של הרמב"ס בהרבה מקומות לדחות שקליל וורי' שא"א להעמידו כהלה ודוו"ק.

ע"ש משנה, נפלה סכין והגביהה וכו' אם שחה, כדי שחיתה פסלה, יש להעיר לפי מה ש' רשי' ז"ל על האיבע דשהה במיעוט סי', דבמיעוט קמא לא מצוי מיבעי דמנוף מיטרפ, דכיוון דשהה איזיל לי' מעשה קמא, וא"כ פסול לשהיי דאתא עליו ההלכה לךך אתה, דלולי ההלכה, מיד כביסילק את ידו מן השחיטה

לכולה בפיסול, אבל דאי'כ לא נתиישב לו איך עלה ע"ד ר"ע לומר אדם פסק או עקר כל הסימן, ורק אחד מן הסימנים שחת, ולא עוד אלא אדם שחת רק ס"י אחד והניתן שניים, והמתינו לה עד שמתה שתה'י ג"כ טהורה מנבלות, ועיין בהגנות המהרש"ש שישב על מודוכה זו, ונדחק מאד בישובו, ועוד זאת נפלא ממני מה בעי ר"ע, באמרו והמתין לה עד שמתה, דהרי בכל נבלות דעתמא בעינן מיתה ממש, וכל זמן שפרקסת אינה נבלה לטמא כמבעור במשנה דערו ורוטב, והרי לעיל בפ"ק קתני שחיטתת נקרי נבלה ומטמא במשא, ולא הוצרך לומר והמתין לה עד שמתה מרוב פשוטתו דעד שלא מתה אין כאן נבלות, ואיך נאמר דהאי והמתין לה עד שמתה שfat יתר הוא לא צורך, הלא דברי התנא במשנה ספרורים ושקלולים הם, לא פחות ולא יותר, גם הלשון „והמתין לה“ הוא משונה וכי לא די אם ה"י אומר „ומתה“ אם רצונו לשול של אמר שקדום מיתה תה'י נבלה ומטמא.

אבל ביאור דעת ר"ע קודם חזורה תמצא בארככה בפתחה עיקר אי' וב', ותמצית הדברים כי במדבר בין נחירה ובין שחיטה לא היו מתירין מיד, אלא ע"י מיתה, ותוך מעל"ע של מעשה הנחירה והשחיטה, וכאשר התבנו לעלה, וממליא לא ה"י שיעור בנחירה ושהחיטה כמו מן הסימנים צריך לחותך לכל שעשה המעשה המmittה דהוא סימן אחד עכ"פ, ומטה על ידה תוך מעל"ע כשרה, ורק אחר שנצטו על זביתות חולין ואיתסר להם הנחירה בלאו דנבלה, ומתהcls גם היותר פרפרקסת, דהשחיטה מותרת מיד, לעומת זאת איקבע שיעור ב' ס"י בבהמה וס"י אחד בעוף, ומעטה סובר ר"ע, ניהו דלענין אישור אכילה בעינן עתה שני סימנים להתריר, אבל לעינן טומאות נבלות, די סימן אחד בשחיטה לטהר, כמו שהשחיטה שבמדבר לא ה"י יותר מס"י אחד בהכרע, כל שמתה בו תוך מעל"ע, וכן בבדיקה גדול קארם, „והמתין לה עד שמתה“, ר"ל שמתה תוך מעל"ע, אשר ע"ז מורה לשון „שהמתין לה“ שהמיתה קרובה לה עד שיכול להמתין עלייה, אבל אם שחתה למות עד אחר מעל"ע גם ר"ע מודה דנבלה, וכן אם הרגה בקופץ אחר שחיטת ס"י אחד כיון דלא ע"י מעשה בסימנים מותה, נבלה הו (ובמ"א נסתפקת בדיין זה), ואם תרצה לעמוד על עיקרן של הדברים למוד העיקרים בפתחה של'י ודוק".

ע"ש גמר' ורמיינהו, א"ט בבהמה נקה"ו ופסה"ג וכי', הנה בסוגי' זו יש מבוכה גדולה, ובבה נשרשת הפלוגנתא הנגדולה שבין Tos' וייתר הראשונים שנמשכו אחרים, ובין הנשר הגadol הרמב"ם ז"ל. והאחרונים ז"ל במחכ"ת לא ירדו לסוף דעת הרמב"ם, עד שהפרמ"ג העמקו והבקין הנורא, בפרט בהלכות אלו כתוב בס"י ל"ג בשפ"ד שלו אותן ה', דהא דמוסכם מכל הפסיקים דנקה"ו נבלה ואין שחיטה מועלת בו, לא ידע מקום لها בש"ס, ומה דעתן ה"כ"מ הסוגי' דהכא, הלא רק בפסה"ג אמר ומשום דכמאנחא בדיקולא דמי, דהסימן עצמו ודאי כמבד"ד (וכוונתו על הרשב"א שכותב כן בסימן עצמו, גם מאן דל"ל הא דר"ל דלקמן דרייה כמבד"ד מודה) וכן גם בעוף, כיון דשניהם ראוים לשחיטה בעין, שפיר היה פסוקת הגרגורת או הושט נבלה, אבל נקה"ו מ"ל, ואח"כ הביא מותס' בכוורות דרואה דנקה"ו אוינו אלא טרפה עי"ש שישים ו"ל, „גם מקור הדין דנקה"ו הוה נבלה לא ידענא מנין לנו" עכ"ל ובהגנות ק"ז רעא"ג ז"ל על הי"ד ציין לנו תוספתא מפורשת, אומרת דנקה"ו ר' רק טרפה ולא נבלה, גם בהא מלטא דנקה"ו הוה נבלה מחיים כמש"כ הרמב"ם, נובכים האחרונים ז"ל בפירושו וטעמו, עד שבא התב"ש ז"ל, ומחלוקת בין אישור נבלה לאכילה, ובין טומאת נבלה, ולזה הסכימו כולם, אבל באמת במכח"ת דבר בטל הו, וכאשר מוכח מסוגי' דמסוכנת ל�מן ל�מן ל"ז ע"א וכמו שהעיר על זה

היטב, ועתה אני מוסיף להוכיח דא"א לפרש כדי ביקור הסכין, כריש"י ויתר הראשונים חdad, כיון שלא הזכיר התנא בשום משנה דין בדיקת סכין, וצרכיך לבדוקו י"ב בבדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, איך יתנו שיעור לשחיי בבדיקה סכין שאין אתנו יודע עד מה ויתלה תנוי בדלא תנוי, שנית הלא מסתמא גם שיעור שהי"י הללמם"ס הוא כאשר שיורי התורה, וא"כ צרכיך לומר גם אופן בבדיקה סכין כמו וכמה אמוראי, ולכן פליגנו לעיל דף י"ז ע"ב באופני הבדיקה כמו וכמה אמוראי, וכן דעת רשי"י ויתר הראשונים בזה נפלאים ממוני, אבל ביקור סימנים בשחיטה מצומצמת הוא דאוריתיא וכאשר ביארנו זאת שם במקומו, ושפיר נתן שיעור לשחיי כדי שיבקר הסימנים בשחיטה מצומצמת אם צריך להוציא עוד, או אכן רובה וקשר ללא תוספת, ואע"ג דרלטמבר"ס בעין לכתבה כל הסימנים מה"ת, מ"מ בשאיינו רוצה לשחות יותר נותני לו שיעור לבדוק בסימנים, ודוק".

ע"ש משנה שחט את הושט ופסק את הגרגרת וכו', או שחט אחד מהם והמתין לה עד שמתה וכו' ישבב אומר נבלה ר"ע אמר טרפה, כלל אמר ר' ישוב וכו' והודה לו ר"ע עכ"ל המשנה, פלוגתא זו הוא יסוד המסכתא שבענייני שחיטה, וממנה משתפים דינים ודיני דין, וכר"ע קודם חזורה נשנו כל המשניות ולא רק משנה דאי"ט, וכמסיק ר' יוחנן לקמן, אלא כאשר הראייך עד הנה רוצה תראה גם בפרקם הבאים או"ב וכסה"ד, כולם נשנו כר"ע קודם חזורה, כי לא נתקבל בין החכמים האי מאמיר דהודה לו ר"ע, אלא אחר זמן רב בדורות שאמר רב, כי כאשר הראייך לעיל גם ברייתא דרבבי, דתני כאשר צויתיך מלמד שנצטו משה וכו' שלא חזירה hei המשנה הל"ש, נשנית כר"ע קודם חזורה עי"ש. לכן צרכיך אנו למשכנא נפשנא כדי להבין שיטת ר"ע קודם חזורה, אשר כל אנשי חיל לא מצאו פשר דבר, דהא דלא ידע או דלא רצה לקבל כללא של ר' ישוב שאמר משום ר"י, לכל שנפסלה בשחיטה נבלה, מובן היטב, כי לולי האילכה לא ה"י עליה ע"ד שום אדם לדzon נבלה כל פסול בשחיטה, כיון שריאינו שהנחירה מטהרת מדי נבלה במדבר, דהיא אסורה להם טרפה ונבלה, אבל בשאר נחירה אישתירי להם, והיינו אמורים כי נבלה לא נקרה אלא מה שמתה מלאה או הרגה בkopf, שלא בדרך המmittה לצורך אכילה כדעת הרמב"ם, ולදעת רשי"י ותוס', גם נחירה בסימנים דוקא, שבכל נשפק דם הנפש לחוץ, אבל מי נשפק את הדם ע"י נחירה בסימנים לצורך אכילה, אין זה נבלה אלא בשאר נחירה דאיתשר להם במדבר. - ומה נתחדש להם כשנכנסו לארץ, מצות דאיתשר להם בשחיטה, ע"י האי מצווה נאסר להם בשאר נחירה, וא"כ מאז עשה דזובחת, והי מחייב עבירה עבר אהאי לאו הבא מכלל עשה, והלאה מי שאוכל בשאר נחירה עבר שאמיר ר' ישוב אבל אלא דנבלה מאן דCKER שמי, אלא דההילכה שאמר ר' ישוב משום ר"י גلتה לנו דלא די שכל שנפסלה בשחיטה אסורה מוקרא דזובחת אלא גם נידון נבלה שmeta מלאה ומטמא במ"מ, ור"ע דלא ידע או לא רצה לידע מהילכה זו, ממילא סובר אכן אלו איסור עשה דזובחת, וטרפה שאמר נאמר דלשון מושאל הו, ואסורה קארם. כך היה לאכאר' מוקם לומר. אלא דזה ע"כ ליתא דהרי ר"ע גופא רק בשחת ס"י אחד בהקשר שחיטה קארם, אבל בפסק כל השנים בפיסול שהיא נחירה ממש מודה שהיא נבלה, וע"כ צרכיך אנו לומר דל"ר"ע, האי לאו דלי"ת כל נבלה הנאמר בפ' ראה לאחר שנצטו על הזביחה עלبشر נחירה נאמר, וכאשר ביארתי זאת בראיות ברורות דכו הוא, עיין בפתחה עיקר א' וב', וא"כ צרכיך לומר, דהאי אילכה דר"י לא אצטוך אלא אמkeit השחיטה בפיסול, כי לולי הילכה הללו לא היינו יודעים דמקצת בפיסול נידונות ככולא בפיסול, וכאשר נבואר את זאת לפניו בפיגותא דר"י ור"ל ל�מן דפליגנו לפרש הא מלטא דמה בין מקצת בפיסול

במקום חתק לשלא במקום חתק, הינו בגרגורת דשם אין חילוק, כיון דכל שנפסק פ"א הוה כמנה בדיקולא, אבל בשוט ודאי קם ה אי חילוק, ולכן ההלכה של ר' יהושע שפיר מתרеш גם על מקצת פיסול בשוט, וא"כ הש"ס גם קודם שחידש ר' תירוץו להחק בין מקום חתק לשלא במקום חתק ידע את זהת לבני ושת, ולכן לא פריך רק מפסה"ג, או נאמר דפרק נס מנקה"יו אבל לאחר שתירץ ר' לחلك בין מקום חתק לשלא במקום חתק לא נשאר רק הקושי מפסה"ג דבזה נדחה החילוק מכח אייך דר'ל, אך אמר דရאה כמדמ"ד אבל לבני ושת, גם תירוץ שפיר ור'ז' הוצרך לתרץ כאן קודם חרזה וכאן לאחר חרזה ממשום פסה"ג כי גם הוא מודה דעתך עכ"פ הקנה בעצמו מבד"ד וכמוש"כ הרשב"א צ"ל, כך מתריש הסוגי לפי דעת התוס' ויתר הראשונים צ"ל אבל א"א להעמיד שיטות אפלו אם נקבע כמה וכמה דוחקים, וכאשר באර זהה.

א' תירוצים על קושיהם, דהש"ס פריך דהוא"ל למייר עיקר האיסור שהוא נבלה, הוא יותר מדויק וא"א לקבלו בשום אופן, דהרי התנא מונה והולך הנ"י ח"י טרפיות שנמסרו לממ"ס, ושם ודי נאמר גם נקה"וו ופסה"ג בין הטרפיות, ולמה ישיל אל אותם שלא למונותם, מפני שאח"כ חל על אליסור טרפה גם איסור נבלה, ולא עוד אלא דברו"ת כת"ס הנ"ל מוכיחה מגמ' זבחים דלא חל נבלה אטרפה, וכן כתוב הננו"ב דאיסור נבלה לא מוסף ולא כולל הוה על איסור טרפה.

ב' התוס' בעצם הרגישו, כי ממה דדרשו בזכחים ס"ט ע"ב נבלה וטרפה לא יاقل, על נבלות עוף טהורה, דיבא עוף טמא שאין במינו טרפה, מוכח דכל שא"א לשחתו אין בו משום טרפה, וזה האמת וכאשר נבואר בשיטות הרמב"ס, אבל התוס' נדחקו לפרש האי דרשיה, דין במינו טרפה לחוד קאמר,ומי יכול לסבול דוחקizia, הרי זה מקרי אין במינו טרפה, משום דלאחר מיתה יתוסף עליו גם איסור נבלה, ואיה מרומז זאת בקרא דכתיב נבלה וטרפה, ואדרבה יותר מסתבר לומר דنبבלת עוף טמא מيري, דאית ב' תרתי נבלה וטרפה לעולם, כיון דין במינו שחיתה - והמעין בספרא במקור האי דרשיה יראה בלאייה, דין מקום לפ"י התוס' כלל, דשם פליגו ר' יהודה וחכמים בפירושו דהאי קרא, ר'י דרש נבלה, יצא עוף טמא דאסור משום טמא ולא משום נבלה, דס"ל א"א ח"ע, וטרפה אתה על שחותו, שאין שחיטתו מטהר טרפות עוף טהורה מטומאת נבלה, וחכמים שהוא ר"מ דס"ל אחע"א דרש, נבלה שיש במינו טרפה לאפוקי עוף טמא שאין במינו טרפה, ומעתה אי כפירוש התוס' דין בו טרפה לחוד אלא גס נבלה, מהו לי טרפה, דהא מנבלה לחוד הוה מצוי למדרש מי אסור משום נבלה לחוד, לאפוקי עוף טמא דאית ב' תרתי משום טמא ומשום נבלה, כמו שדרש ר'י מנבלה לחוד, וזה ראי ברורה נגד הפירוש של התוס'.

ג' רבא מפרש אלו אסורות קטני, יש מהן נבלות ויש מהן טרפות, ויפה דיק הכת"ס הנ"ל מדאמר, יש מהן בלשון רבים, גם נקה"וו בכלל הנבלות ולא רק פסה"ג, ואני מוסיף להקשوت מכך להגיה אלו אסורות קטני, מוכח נגד התוס' דס"ל דנקה"וו ופסה"ג טרפה נמי הוי, דין"כ למה לי להגיה דאלו אסורות קטני, דשפיר קטני אלו טרפות, דהרי אמת כן הוה טרפות הוו, אלא דיש מהן, שהם גם נבלות, והכי הוליל אלו טרפות, אלא דיש מהן גם נבלות, אבל לעkor אלו טרפות ולהעמיד במקומו אלו אסורות,

הוא ללא צורך, גם זאת הוה תשובה נצחית נגד דעת התוס'.

ד' ר'ל מתרץ כאן ששחת במקומות חתק וכו', ופרק הש"ס,ומי אר"ל הכה, והוא אר"ל וכו', וכותב הרא"ש צ"ל, דר"ל שאמיר שני

הלב אר"י שם, ואני הראיתי, כי מפורש יוצאה מפי הרמב"ס גם איסור אכילת נבלה ליכא עד שמתה הבהמה ממש עיי"ש.

אבל הט אזך לשמו פירוש הסוגי ואיך יוצא ממנה כואר נוגה שיטת הרמב"ס צ"ל ותחלה נבואר איך מתריש הסוגי לדעת התוס' ואסדר הקושיות שנטקשה על שיטותם, ואיך יairo עיניך לראות או בhir בפירוש הסוגי לדעת הרמב"ס צ"ל.

הנה לדעת התוס' לאו דטרפה ולאו ד Nebula תרי לאוין נפרדים הם, וכל בהמה ועוף שנטרפו הרוי תל מיד לאו דטרפה עליהם, ואם אח"כ מתו ללא שחיטה חל עליהם הלאו ד Nebula, והביאו ראי' לדין זה מסוגי' דמסוכנת לקמן, ותירוץ בדוחק הסוגי' זבחים דס"ט דלא משמע הכי, ולכן קשי' להו מה פריך הש"ס מהא דמנה נקה"וו ופסה"ג בתוך שאור ח"י טרפיות הא ודאי אייכא לאו דטרפה עליהם, אלא דבפסה"ג שוב א"א לשחות, וסופו להיות נבלה בין אם תמותה שהיא ובין שחתה אח"כ, כי הגרגרת שנפסקה הוה כמאן דמבד"ד ואין שחיטה אחר פסיקה, וכן מבואר ברשב"א בתויה"ב דכל שנשחט הסימן, כמוון בדיקולא דמי' אפיילו למאן דוחוק על ר'ל דלקמן, בשחתה הקנה ואיך נקבה הריאת, כי הסימן עצמו לכ"ע מןחא בדיקולא אחר שחיטה שנפסק פ"א, וכן פסקו בפשיטות הש"ך והטו"ז בסע' כ"ו ודוחו דברי הב"ח שמסתק אס לסמוך ע"ז למעשה עיי"ש, ולפ"ז קושי' הגמ' לא הי' אלא מפסה"ג, אבל נקה"וו, הלא אינו מעכבר מלשחות שחיתה הוגנת ולמה תהי' נבלה, ועיין בשו"ת קדושת דודי בעל הכת"ס צ"ל סי' כ"א שמספרש ג' ב' דעת התוס' דקושי' הגמ' רק מפסה"ג קאי, אבל דרוצה לדוחק להשות דעת התוס' עם הרמב"ס דנקה"וו הוה נבלה, אבל זה ליתא כאשר תראה כי הא דנקה"וו נבלה תלי במה דכתוב הרמב"ס דהוה נבלה מחייבים ולא טרפה, ומאחר שההתוס' כתבו כאן בפירוש דמחייבים אין כאן אלא טרפה, מילא לא מצי סברו דנקה"וו הוה נבלה, דהרי שפיר מצי שחט לעמלה או למטה מון הנקב, הון אמת דלפי מה שהבין הראי יוסף דעת הרמב"ס דנקה"וו נבלה מה שמוס דכל טל טרפות בסימנים מקום השחיטה חמורה וועשה נבלות, ה' מקום לומר דגס התוס' אית ליה הכי, אבל מי יכול לקבל צואת, דעל סברא קלישטא בלי יסוד ושורש נבנה דין דנקה"וו נבלה, שיוציא מזה הרבה קולות כמו לענין או"ב דMOVOR לשחות אחרים, וגם שורפין את התרומה על מגעה בנבלה צו, ואני לרוחא דמלתא הוכחתי דסבירת הראי יוסף ליתא ממה דמנה הרמב"ס נתחלפו עורות הושט בין העין טרפיות, ונקבה כנפה וחסרון כאיסור בגרגרת לא מנה, והרי אלו על שם שסוף הגרגרת לפ███ ברובו טרפה, וכמיש"כ התוס' והרא"ש שם בפ' א"ט, ומ"מ לא מנאון הרמב"ס ברוחך הטרפיות, אלא הוה נבלה כמו פסה"ג וא"כ מהו מנה בשיט תחלפו העורות בתוך הטרפית, ולמה לא תהי' נבלה כמו נקה"וו, אם נימה דכל טרפות בסימנים חמור והוה נבלה, אלא ודאי דזה ליתא, וטעמא אחרתיא את לרמב"ס בזה, וכאשר תראה בביורוני, لكن בהא סלקין דלדעת התוס' קושי' הגמ' ה' רק מפסה"ג, אבל נקה"וו לעולם רק טרפה הוה, כמו דמשמע נמי מתוס' בכוורת שהביא הפרט"ג, והוא דקאמר ר' יהושע במשנה כלל, דכל פיסול בשחתה נבלה, והוא לא דוקא בסיכון כל פיסול שחייב חוץ מהגרמה, ס"ל להתוס' דזהו מפני שבמקומות החתק הרוי גנמר הרוב בצרור הפסול ולדעת התוס' ה"ה אחר שחיטת רוב הסימן הוה כמנח הנשחת ולומר דחזק מן הנקב אכן רוב נשחת בהசש, لكن לצרפו לרוב נבלה, אבל אם שחט שלא במקומות הנקב, שפיר מטהר האי שחיטה מיד' נבלה, והוא דחחה הש"ס האי דר'ל, דמחלוקת כן, בין שחט

שנפaskו הרי הוא נchorה והוא בלao דל"ת כל נבלה, וממילא דשוב לא מותכרש ע"י שחיטה, וניהו DCתבנו למעלה דLER"ע גם ס"י אחד סגי בנחירה כמו בשחיטה וא"כ א"כ מטהר ר"ע ע"י שחיטה ס"י אחד אחר שכבר נפסק ס"י אחד והוה שחיטה אחר נהירה, הלא תנאי התנה ר"ע בדבר „והמתון לה עד שמתה“ וכאשר ביארנו הינו אם מתה תוך מעל"ע, וכן בסתם אין בכך ס"י אחד בלי שפיקת דם הנפש להמית את הבהמה DNפי' חיota בתוך מעל"ע, שכן לא קמטע מא ר"ע בשחתת ס"י השמי אחר פסקות ס"י הרשות, אמנים ר' ישבע הביא הלכה מפי ר' יהושע, DCל פסול בשחיטה, ואפילו במקצת הסימן זהינו בשליש אמרצעי של הגורתה, ומ"ק דמונח בDIkolא דמי, ולמה לא נאמר דמונח הדר ב', אלא דהתוס' מירא DR"ל דשחט הקנה וכוי נדחתת מפני האי מימרא דמטרץ ר"ל CAN במקומות חתק וכוי או דחזר ממנה, ובפרט דין בלא"ה לא פסקין כי הא DR"ל, דשחט הקנה ואח"כ נקבת הריה דכמאנו דמונח בDIkolא דמי, ולמה לא נאמר דמונח הדר ב', אלא דהתוס' הלא סברו CMS"כ הרשב"א, דלגביה הסימן עצמו כ"ע מודים דהוה CMDmb"ד, אבל אז יותר תמורה, דלמה הביא כלל האי מימרא DR"ל לדחות תירוץ, שאין מה שום הוכחה דאפשר דהדר ב' וכלהכתא, ועוד דגוף תירוץ עכ"פ לא נדחה, והו"ל להקשוט סתם, כיון שכבר נפסק הקנה, מה בין מקום חתק לשלא במקומות DR"ל, אם כן הוא מימרא DR"ל דכל שנפסק הקנה פ"א שוב הוה CMD"ד, והוא תימא רבתא לשיטת התוס'.

שיטת הרמב"ס ז"ל:

טרם שנבו לביאור גוף הסוגי צריכין להקדמות מילון על כלל עני שחיתות וטריפות, כפי אשר ראהו הרמב"ס ז"ל בעני שכלו ורווח בינו.

בריש' א"ט ובفتיחה עירק י"ד ביארתי כי לדעת הרמב"ס כל hei צירופות שמנת התנה שהמה מהללם"ס, אין לוקין עליהם, אלא דין דברי סופרים יש להם משום דלא בא הحلכה לפרש הקרא אלא להסביר עלייו, דטרפה המפורשת בקרא, היא הנטהה למות, DHiny מוסכנת ע"י מכחה שאין לה תרופה, אשר זאת אומדים הרופאים בכל זמן לפי מעמד חכמת הרפואה, כמו ברוצח, והحلכה דלא בעי נתחה למות, ולא אימוד הרופאים בכל פעם לפי הגוף המוכה והמהה מעמד החכמה, הוא חמורא רבתא, שהוסיפה הحلכה על הקרא, אשר אין לו דין פירוש הקרא, אלא הוספה על הקרא, שאין לוקין עליה, וכן כתוב הרמב"ס בפירוש בספר המצות שלו, דין בח"ט אלא אסור DRben, והתפארת ישראל בראש א"ט הביאו, וכתיב דבחיבורו יד החזקה חז'ר מניה, ואני הראי דנהפוך הו, כי אדרבה חיק את הדבר בכל פסקו, עיין בفتיחה היבט ותמצוא עוגן, וא"כ נקה"ו ופסח"ג כאשר טרפויות אס הולכת ואוכلت כשאר בריאות אין בה אלא איסור טרפה שאינו מפורש בקרא ואין לוקין עליו, אם שחטה כראוי אפילו בפסח"ג, כיון דaicא ושטי לר"ע קודם חורה לטהר מידידי נבלה, ואין לומר דהא בעין עכ"פ ב' הסימנים לכתלה, וממילא ראותו לשחיטה בעין גם לעכב, כי גם הקנה הנפסק ראוי להשחט במקומות אחר, כי אין לית לו הא DR"ל דבנפסק הקנה CMDmb"ד, וכאשר ביארתי זאת בדור כשם בחררים, כי חיבור הקנה בשאר האברים כמו קנה לושט, ולמטה עם הכרכשתה חזק מאד גם יכול להתרפא כאשר עינינו רואות מעשים בכל יום ואיך נאמר ע"ז דהוה מאן דמונח בDIkolא דמי, ולא עוד אלא אפילו בפסקת שני הסימנים ש' הרשב"א דאי לכ"ע כל האברים הפנימיים CMDmb"ד, ביארתי דזה ליתא, והראי דניתל הלב הוה כניל הראש דהוה כמתה ומילא מיד, וא"כ כל ששחט שני סימנים הרاي הלב CMD"ד, ואכן אמרין דמפרכסת לאח"ש הרי היא חי לכל דבריה, ותיתני לי שכונתי בדבר הזה לדברי חזושים הרץ ז"ל CAN בסוגי' لكمן ע"ב, אלא DCבר כתבנו למעלה דהלהלו דלית כל נבלה אבשר נהירה אתה, כיון דנחתת מפני האי מימרא בסימנים כל

עד זאת אבאר לך כי לדעת הרמב"ס אין נבלה חל אטרפה ולא משום דין אין איסור חל על איסור, אלא משום דחדא לאו הוה, DCן כתוב הרמב"ס בפ"ד hei ז"מ"א, DCל שני לאוון אין מצטרפין ע"ז חוץ מן נבלה וטרפה, הואיל והטרפה תחולת נבלות היא עיי"ש, והדין עמו דהרי בפ' משפטים מזהיר על הטרפה ולא על הנבלה, משום דלאו דטרפה כולל גם את הנבלה, דמי לא עסקין דטרפה חיתו העיר והמיתה, ועוד כיון דהוא תחולת נבלות ק"וCDCולו נבלה אסורה, והוא ק"ו כמו בת מתה הבת, DLokin עליו, וכן דnable אינה אסורה אלא לאחר מיתה דרך אז קרו"י נבלה, כי הטרפה רק לאחר שחיטה דמש"ה כתיב בשדה טרפה, ולא טרפה לחוד משום דמיiri דעבד"ד עיין בש"ר, וכעין שדרשו בב"ק מ"א ע"א, ולא יכול את בשור דשור הנסקל, בשחוito לאחר שנגמר דין, ואל תשיבני ממה דאמירין בזכחים ע' ע"א דטרפה חמירא מנבלה אסור מחים, הכוונה באזה דלאו דטרפה מתחיל מחים, ועוד דהרי כולל גם בשור מוח'ח וכרי' لكمן ק"ב ע"ב דאמר האוכל בשור מה'ח מן הטרפה אינו לוקה אלא אחת, וא"כ מה'ט גופא לא מצי חיל לאו דטרפה בעודה בחיותא כי כבר אית בה לאו זה بلا שום מעשה טרפות, אם חותך צית בשור מה'ח חייב משום האי לאו דבשר בשדה טרפה, ואל תשיבנו דמ"מ נפ"מ לעין הלב ובצימד אסורים מן הטרפה, הנה לדעת הרמב"ס אין בחלב ובצים אלא איסור עשה, DCל היוצא מן הטמא טמא, וא"כ א"א

הגמר שחיטה, ואם הוא בפיסול הוה כנחירה, ואולי בסימן השני אחר שחיטת הראשון גם מקצת בפיסול פסול, דלוליז את, הלכה למה לי, אלא דלא ידעתי איך יפרש רبا המשנה דאי"ט בעוף דקתוני ג"כ נקה"יו ופסה"ג, הרי יאמר דפסה"ג בעוף לאו נחירה מקרין, הלא פסולו כמו הקשרו, ולאחר הנחירה איך תחני שחיטה, וילוי" דלפי מה שביארנו לעילadam שהיתה מעל"ע, לאו נחירה הוה, וממילא מהני שחיטה אח"כ לטהרה מיד נבלה, ובלא"ה רבע נפרק בתירוץ והדר ב', וממשני אלו אסורותות קתני יש מהן נבלות וש מהן טרפות, ורק"ל דכלול בהאי משנה דאי"ט הני דאסורותות מכח ההלכה דרי" יהושע שבחן במילוקות, עם הני דאתמי מההלהה של חי"ט מושום שאף בהן יש מלוקות לבן לא חש לערביניהו תחת שם טרפה, ועיין להרמ"א בס"י כ"ד סע"י ט"ז ע"ב תוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא שכטבו, דרבא ל�מן מ"ט ע"ב תוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא שכטבו, דרבא הדר לגבי ר"פ, וכותבתי אני שם דסבירת רבע האי דלא דניון הני חי"ט כדורייתא ממש עי"ש, ואולי נחפק הוא ממה שכי התוס' כי מאחר ששמע רבע הא דרי" דהכא, חז' מתירוץ דאלו אסורותות קתני, ואח"כ אמר דחלב טמא סותם מפני הטרפות אין בו איסור של מלוקות, ועי"ז פריך א"כ למה לא מנה נמי דעתשה גיסטרא וניטל הירך וחולל שלה, וממשני כי קתני נבלה דלא מטמא מחיים, ורק"ל נבלה דנקרה ע"ש סופה, קתני בכל טרפות, אבל נבלה ממש שטטמא מחיים, משום דהפרכויס אינו אלא צונב הלטה, לא מצוי לחשבון בין הטריפות.

ומה מאי מיושב לדעת הרמב"ם דקדוק עצום, דלמה סיידר בעל הש"ס תירוץ של רבע שהוא מאמוראי בתראי, לפניו תירוצים של ר"ל ור"י אמרוראי קדמאי, והוא משום דיש נפקותא רבחא לדינה, דלר"י באמות הני חי"ט אין בהם מלוקות, וכילו מנקה"יו ופסה"ג שהם פסולין שחיטה, אבל לרבע כיון דחתנהו ערביבינו נראה דושאון עכ"פ לעניין איסור אכילה, ולבן לא רצה בעל מסדר הש"ס לקיים תירוץ של רבעה שיביאו בסוף כדרכו בכל הש"ס, דהילכתא כבתראי, אלא רצה לקיים תירוץ של ר"י דכאן קודםchorah, וכאן לאחר chorah, כי זה האמת דכאשר ביארנו לאו דוקא chorah, ומסתמא גם רבעה נשנית קר"ע קודםchorah אלא כל המסתכתא כן היא משנה דאי"ט נשנית קר"ע קודםchorah אלא כל המסתכתא כן מורה, ומסתמא גם רבעה הדר ב' כמו שחדר מתירוץ קמא אחר ששמע הא דרי"י, אבל לשיטת התוס' דאין שום נפקותא לדינה בין התירוצים של רבעה ור"י, התמיה קיימת ומה לא המתין עם תירוץ של רבע עד לאמר תירוץ של ר"י, והוא נקודה נפלאה.

ועתה נבוא לתירוץ של ר"ל, שאמיר כאן שחתט במקומות חתק וכאן שחתט שלא במקומות חתק, ר"ל אומר לנו מלתא בעיטה על האי הלכה של ר"י משום ר"ג, דמש"ה פסול אפיקו במקצת הסימן משום דכל שנגמור הרוב של הסימן, והרי האי מיעוט בתרא כמאן דמונה בדיקולה דמי, ולא בעי למשתט אפיקו לכתחלה לא, וא"כ בהאי רובה קמא פתיכי בי הפייסו, כמו לער"י לעיל י"ט ע"א בשחת שליש קמא ושליש בתרא, והגרים שליש אמצעי דפסולה שחיטה, משום דמייעוט הרוב הוה כמדמ"ד וכחותך בריגלו כמו בשחיטה, דאחר פסקות הרוב הוה כמדמ"ד וכחותך בריגלו כמו שביארנו שם, ולכן הון נקה"יו והו פסח"ג, אם גמר שחיטה באוטו מקום נבלה הוה לאחר שקיבול ר"ע ההלכה משום ר"ג שכל פסול בשחיטה נבלה, והאי הלכה, זאת גופא חדשה לנו דרוב הסימן סגי לכתלה, ואידך כחוותך בשבר המת ולבן כל שפטיכי ברוב קמא מקצת בפיסול הוה ככלו בפיסול, אבל אם שחת שלא במקומות החתק שפיר דמי להוציא מיד נבלה גם לאחר חזרת ר"ע והיינו דין דמשנה דאי"ט, ועי"ז פריךומי א"ל הכל, והא אר"ל וכו', והנה בלאי האי אידך דר"ל הוה מצי להקשות מנ"י וב', דנヒו דלענין נקה"יו שפיר יש לחלק לנ"ל, adam גמור שחיטה במקומות הנקב

לומר דלאו דטרפה אחלב ובצים כתיב, דכל דליך לאו בبشر ממילא ילכיא איסור בחלה, אלא דחלבה אסור מושום דבשרה אסור מושום בימה"ח, שהוא ג"כ בלאו דטרפה נכלל, דהרי בלבד"ה אמרנו ברכותה דר' י ע"ב דחלב דשתי' חידוש הוה דהוה יוצא מאבמה"ח (וכוונתו איסור יוצא מבשר מה"ח, או אבמה"ח) אלא דהתורה התיריה, ונאמר דהתורה לא התירה אלא בבהמה שאיסור בשאר אבמה"ח יש לו היתר בשחיטה, אבל בנטרפה, דאיסור בשאר מה"ח שהוא טרפה, יש לו המשך גם אחר השחיטה או המיטה שוב אמרינו דחלבה אסורה מצד יוצא מן הטמא.

ודרך אגב אודיעך כי מכת הא מלטה יש לתיימא רbeta על פסק הרמ"א בס"י כ"ד סע"י ט"ז ע"ב תוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא שכטבו, דרבא בו מושום טרפה, וחלה וביצה מותרין, והוא מותשי' הרשב"א, ואני תמה על דין זה, דכיוון דלית לה היתר בשחיטה מנ"ל דחלבה שרי', דלמא לא התירה התורה חלב אבל מבהמה שאיסור בשאר ואבמה"ח יש לה היתר, אבל האי בהמה אסורה לעולם, וצע"ג.

ונחדר מה שהתחלנו דאיסור טרפה נמי מתחילה מיד ולא איקבע אלא לאחר שחיטה, אולם איסור נבלה אין לו התחילה מחייב כלל רק עס המיטה נעשה נבלה, אולם בטרפנות שאין השחיטה מועלת בו, עד שבטע סופה להיות נבלה, אנו קורין את איסורה מיד בשם נבלה, כי מה דחילקן הכתוב לשני לאוין הוא, משום דטרפה ע"ג שהוא תחלה נבלות, אפשר שלא תבוא לידי נבלות, אם תשחט שחיטה המטהרת מיד נבלה, אבל האי שאי"א להחשת, מה תקראי טרפה שיש ג"כ לא הוקבע אלא לאחר שחיטה, כי מחייבים בלאו הכי אסורה לחותוך ממנה בשר מהאי לאו גופא, וגם משום איסור עשה דאיינה זבואה וגם ע"ש סופה הלא תהי נבלה, ולמה תקראי טרפה ולא נבלה, אבל מעולם לא עליה ע"ד הרמב"ם לחקל בין איסור לטומאה, ולומר אדם חתק אשר או בשר מן בהמה שנטפס הקנה שלה או ניקב ושתה, שילקה משום נבלה וס משום אשר או בהמ"ח, דזה דבר בטל ולא ניתן להאמיר, ובפתחה הארכתי' בזה והראיתי' דהרבmb"ס בפירוש כתוב גם איסור אכילת נבלה אינה עד שתמות מוש עי"ש היטב.

ועתה נבוא לבאר הסוגי, הש"ס מבקש למצוא טעם על האי הלכה של ר' ישבב בשם ר"י, ומה תהי מkeit שחיטה בפיסול נבלה ומתחיל בקושי' ממתנית' דאי"ט, דשם מנה נקה"יו ופסה"ג הרי בשם בין הטרפות, ואי דאי שחיטה מועלת בנקה"יו ופסה"ג הרי בשם נבלה יקראי נבלה, משום דודאי תבוא להיות נבלה, ואע"ג דבhai שחיטה או מטה באופן אחר, כי גם הטרפה מkeit נבלות, אלא דנקראת טרפה משום דאפשר שלא תבוא ליד נבלות, אבל האי ראוי להקריא נבלה, משום דודאי תבוא להיות נבלה, ואע"ג דמה"ט לא דקדק מסכתא בתיקו בשר לאכילה קמייר ולא בעניין טומאה וטהרה, ולענין אכילה מהו ליטרפה ומה ל Nebula, ואפשר דמה"ט לא תחנה כ"כ, ומה נבלות בהדי טרפות הא ליתא דהרי אתה רואה קבוע התנאה כ"כ, ומה נבלות בהדי טרפות הא ליתא דהרי אתה רואה לוקה בתנאה CAN פלוגתא דר' ישבב ור"ע אי נבלה או טרפה הי' לו לקבעה במס' טהרות (ויאי דלמ"ד שחיטה שאינה ראוייה שמה שחיטה, הוה לי' למיטני' בפ' אוא"ב) אבל באמות יש לנ' נפקותא גדולה בזאת, כי ההלכה של ר' י' ישב בدل פסול במקצת שחיטה נבלה, הוה דאוריתא ממש ולוקין עליה, מפני שאתא לפרש הקרה דוחבתת כאשר צויתיך, ואם לא נקבל ההלכה זו וייה' נקה"יו ופסה"ג רק טרפה כאשר טרפיות, אז דינם כד"ס, דין לוקין על ההלכה שמוספת על המפורש בקריא, ועי"ז רצה הרבה חלק בזאת שחיטת תחלה ואח"כ פסק ובין פסק ואח"כ שחיטת, ולפי האי חילוק לא אתה ההלכה על מkeit סימן בפיסול כלל ואפיקו על כל הסימן נמי לא דין בו אלא מעשה טרפיות בعلמא, אלא על סימן השני שהוא

משניות, וזה ברור ואמת בס"ד.
ועיין בקמן בראש א"ט מה שכתבתי ע"ד סידור הטרופיות שהתחילה בקינה וושט ולא בקרים של מוות, ומתוך כל דברנו בעין זה יתבאר לך דבשפק נקה"ו ראי לחומר יותר מבשר טרופיות, לא מפני טעם שכ' הפלתי, דהוה ספק בשחיטה כי ע"ז, פלפו האחرونים כאשר ביראנו במקומו, אבל מטעם דהאי הלכה דפסולי שחיטה חמירי כנ"ל, וכען שכ' הרמב"ם דספק דרושא חמור משאר ספק טרופות מטעם דדרושא מקרי מושרש בקרא, ועיין היטב בפתחה עיקר י"ד זהה וד"ק.

תנוס' ד"ה ורמיינהו, בסה"ד, וייל דמתני דא"ט משמע לי' לאח"ש, מדקתני סיפה כל שאין כמוה חיה, ולא קתני כל שאין חיה עכ"ל עיין בחודשונו ל�מן שיש, כי האי לשינה איצטרך לומר דאפילו איתרמי דהיא חיה, כל שיש לה אחד מן הטרופיות אלו הרי זו אסורה לנו מכח טרפה, ואם הי' קתני כל שאין חיה טרפה, הנה הדיקוק, הא חיה כשרה, וכן נראה מפרש"י שם שהבון כן האי לשינה, אלא דתנוס' לא הי' צרכינו לדקדק מהאי לשינה דתנה דמתני בלאח"ש מיררי, דפשיטה כן הוא, דרובן של הנימטרופיות, לא"א למצוא רק לאחר שחיטה כמו טרופיות דברים הפנימיים וכן דרושא, לא"א לעמוד עלייה אלא בבדיקותبشر שכגד הבני מעיים ובבדיקה הסימנים עצמן, ולא עוד שהרי התנה אקרה קאי, והקרה בשעה טרפה קאמר וכmesh"כ לעיל דבר לא איקרי אלא לאחר דעבדי' עיין בשר והטעם דידיברה התורה מבשר, מושום דברמת לא חל איסור טרפה מחיים לא מבעי למ"ד בהמו בחיה לאבירים עומדת דמיטלי תלוי איסור טרפה עד שהחלק לו איסור אחר ובמה"ח וכן שכ' רש"י זיל ל�מן ק"ג ע"א ד"ה וכגון שנטרפה, אלא אפילו לאידך מ"ד דלאו לא"ע הרי איכא כאן איסור עשה דתנוס' זבוחה, עיין תוס' שבעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל ובמהרש"א דאיינה זבוחה, לא מצין למימר דעתך היוצא ממנה, אסור מושום שם, ואי מושום הלב וביצים, הלא אין בהם אלא איסור יותר מן הטמא, ומכך ציר של טרפה, ואי דליקא על הבשר איסור לאו טרפה, לא מצין למימר דעתך היוצא ממנה, אסור מושום יצאה מן הטרפה, ומה שמש"מ רוב טרפה אסורה, כבר כתבנו לעיל מושום לכל שאין להבהמה היינו אכילה הרי בשירה אסורה ועומדת, וליתן ללימוד מוחלט דעלמא דשתי' רחמנא, משום דכל בהמה דעלמא יש לשירה היתר, אבל האי טרפה לא, אלא דאלו התנוס' נתנו למה שכתבנו לא היו מקשין מידי, והיו יודעים, דטרפה לא מצי להקרה רק ע"ש סופו ולאח"ש, אז איקבע לאו זה דטרפה, אבל מה שלא נטהר בשחיטה לעולם, לא מצי להקרה טרפה ע"ש סופה, אלא נבלה ע"ש סופה, וכדעת הרמב"ם זיל והדברים עתיקים הפוך בהם ונמצאים אמונות לאਮונות של תורה וד"ק.

ותלמוד אחד עורני על הא דאמרו ל�מן קכ"א ע"ב דמפרכס לא מקרי סופה לטמא טומאה חמורה, הוαιיל יכול לגרהה ולהעמידה על פחות מכך, הרי גם איסור נבלה מתלי תלוי דאפשר שלא תבוא לידי נבלות ע"י שגררה פחות מכך, אבל אנו עומדים ומשתומים איך אפשר לומר כן הלא איפלו ניטל הירך וחולל שלה הרי זו נבלה ומטעמה מיד משום דאין הפרוכס אלא כגב הלטהה ומmesh"כ ניטל לבה כאשר כתבנו לעיל, ואיך אפשר שתחיה הבהמה, עד שמנגר כל בשירה עד פחות מכך, ועל חנן געתתי למצוא פתרון לחידה זו, וצע"ג.

אבל זאתDOI ודי אמת, דתולשبشر מפרכסת שנטרפה בושט או בקינה, אין על האי בשיר איסור אכילת נבלה, אלא איסור בשיר או אבמ"ח, כי"ז שהיא חייה, אין בה לא טרפה ולא נבלה, רק התחלה טרפה או נבלה שנקבע לאח"ש ולאחר מיתה וד"ק.

בella, ואם שחתט למלعلا או למיטה ממנו אין אלא טרפה, אבל בפסה"ג, מה בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, דהרי כל עצמיות סברתו דבמקומות חתק לא מהני רוב הושט שנשחתן קרואוי, משום דמעוט בתראCMDMB"ד אחר שחיטתת הרוב וא"כ בפסה"ג אין מקום לשחות עוד, כיון דסביר נפקך רובה, אלא דניחאה לי' יותר להביה מימרא מפורשת מר"ל, DAOMER CAN BEPIROSH, ולהכי לא מצוי אמר דר"ל הדר מהתיריה תיא כדי לקיים קמייתא דהרי מקמייתא גופא נפרק מותך סברת עצמו, ועכ"ד דמעולם לא אמר קמייתא כדי לתרצ' מהנה תנאה נתנה נקה"ו וופסה"ג דתירוץ זה לא מספיק אלא על נקה"ו ולא על פסה"ג, אלא דוזיא אמר האי חילוק בין מקום חתק לשלא במקומות חתק לדינא ובפ"ע, אבל לא לישב המשנה דקתני בה נמי פסה"ג, ועל זה מסיק אלא ארחב"א אר"י כאן קודם זהורה וכאנ לאחר זהורה, ומשנה לא זהה ממוקומה, והנה ר"י מסתמא לית לי' הא דר"ל דאחר שחיטתת הקנה הריהCMDMB"ד דמי', והה הקנה עצמו, דהרי אין פסקין דבעין לכתלה שני סימנים שלמים, וכאשר כן מוכח מהא דר"י א"ר דלעיל ד"י ט', דפסקין דשני שלשים בשחיטה ושליש אמרץ בהגרמה דכשר, משום דהני שני שלשים הקמא והבתרא, מצטרפים לשחיטה, ולכן שליש אמרץ בהגרמה לית לו בה, אלא דהרבב"א זיל, הכריח דע"כ בקנה עצמו גם ר"י מודה CMDMB"ד, דאל"כ, למה לי' ליכנוס בדוחק זה, דמשנה דא"ט שניית קודם זהורה, כיון דל"ל להא דר"ל, יש לתריז' מחורר כמו שאר"ל לחלק בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, אבל לפ"י ביאורנו זה ליתא דמה"ט גופא דלית לי' להא דר"ל CMDMB"ד לא מצי לחלק בין מקום שחיטתה לשלא במקומות שחיטתה, דכיון דגם המיעוט בתרא לשחיטה יחשב, מה לי' הגרים שליש אמרץ, ומה לי' פגע בנקב בשליש אמרץ, כי חילוק זה שכתבו התנוס' שס"ה שחתט ופגע בו נקב, הוא עין חילוק שרצה רבא לחלק, בין שחתט ואח"כ פסק, לפסק ואח"כ שחתט, ונדהה, ורק לר"ל דס"ל דבפסקת הרוב CMDBD"ד, יש מקום לחלק, אבל ג"כ רק בושט ולא בגרגרת, וכאשר הארכתי שום והבאתני דברי הפלטי שכטב דגם במקומות הגרמה הוה CMD"ד עי"ש, ולכן עכ"ד ר"י סובר, דכל מעשה טרופות במקומות הסימנים דינוי כנחרה,adam מטה תוק מעלה"ע מעשה הטרופות בסימנים, הוה כנחרה, ולכן אין חילוק בין נקה"ו וופסה"ג.

והויל הלכה חדשה לנו שלא תאמיר דנchorה לא הוה אלא כשותה תוק מעלה"ע, אבל אם שתהה יום או יומיים רבים, תה' רק טרפה ותהני לה שחיטה, ע"ז אתה האי הלכה דלא היא דכיון דשחיטה מתרת מיד ה"ה דנchorה פסולת מיד, וכיון דאלו היהת מטה תוק מעלה"ע הוה דינא כנחרה, ה"ה بلا מטה שם נchorה עליה, והרי תראה דלר"י מה"ט גם בשחיטה סובר, דישנה לשחיטה מותע"ס, ועיין לעיל ד"ר כ"ט שביארתי דר"ל ור"י בתורת פליגו שם, אי על מיעוט סימנים שם שחיטה עליהם, אלא דלשחיטה כשרה בעין הגמר בהקשר כדי לומר אגמל"ם, עי"ש בארכיות.

הויל לנו מכל האמור דר"ל ור"י פליגו בהאי הלכה דר"ל רק ברוב גרגרת איפסל לשחיטה, ומשום CMDMAN דמוני בדיקולי דמי, ובמיעוט ושת לא נפל אלא במקומות חתק, אבל ר"י דל"ל למאו דמוני בדיקולא דמי טעמא דההילכה הוא משום לכל מעשה טרופות בסימנים, ואיפלו במקצת הושט שם נchorה עליו, ולכן תוק לא מצוי שחיטה עליו, אבל לא לעניין אגמל"ם עי"ש בסוגי דלעיל כ"ט ע"ב.

ומעתה אין להקשות על הרמב"ם שפסק קר"י, מותספתה שהביה ק"ז רע"א זיל, דהאי תוספתא נשנית קר"ע קודם זהורה ככמה וכמה

הנה דברי חי הר"ן ז"ל שהביא, תיתי לי כי כוונתי להם מדינפשיAi וברכתني ברוך שכונתי לדעת קדשו של גודל הראשונים, והבאתי ראיי מפורשת מרמב"ם פט"ז מעמיה"ק, דעתל הלב הוה נintel הראש שאינו בה שוב שום חיות, עיין ב"ש שפסק שם קר"ש, דהקדיש דבר שמתה בה פשוטה קדושה בכללה וכותב כבוד הקדש להבה או ראשה, הרי הקדשים עוד לבראש, וכאשר ידועה כן בין הרופאים שאומרים, אחר געהירנשלאג אפשר עוד לחיות זמן מה, אבל הערצשלאג ממשית על אתר, ובזה נדחו דברי הרשב"א שכתב, בשיחתת שני סימנים לכ"ע כל האברים הפנימיים דמי, וממש"כ פשוטותי" דראש יוסף, דלר"ל אחר שחיתות הקנה גם הלב והכבד כמדמ"ד, דההיפך מזה הוא הפשיטות וככיבא בכותחא, דהאי כמדמ"ד, ע"כ לאו דוקא כי חיבור הריאה לגוף הבהמה איינו תלוי דוקא בקנה, דהרי חיבור הקנה והוושט בכל האורך הוא חיבור הכרחי, לדעת ר"ח בתוס' ריש פא"ט מפרש סימנים שנדרלו ברכון על פסיקת האי חיבור באורך, והקנה מתפשט לשלהה, חדא לריאה וחדא לבוא וחדא לבבדא, ממילא תמצא חיבור עצום בין הני שלשה אברים ראשים והמה הולכים ומתחרבים גם למטה מזיה, עד לכרכשתא ע"י חיבורים שונים, ולא נמצא גבור בארץ, אשר יוכל להוציא הריאה מתווך הגוף אחר שחיתות הקנה, מרוב החיבורים העצומים שעדרין מחבר הריאה לשאר אברים ואל הגוף, אבל כוונת בעל המאמר דרייה אחר שחיתות הקנה כמדמ"ד, הינו בתור ריאה, כי פועלתה ותעדותה היא, לרוח על הלב ע"י נשימתה, שהיא ספוגי וمتמלאת רוח ע"י הנשימה, ומתורקנת ע"י הוצאות הרוח, וכל שנפסק הקנה כל הנשימה, בטלת פועלתה, והרי היא כשאør בשר הבהמה, שאנו נקב פסול בו, דכיוון דבלאה"ה לא מנשבתתו ואינה מרחתת על הלב, מה איכפת לנו אם ניקבה או לא ומה שאמר ראב"י לקמן, דלר"ל אין מזמינים לנכרי על ב"מ ומשום ריאה כמש"כ רשיי, אשר לפיה האמור אינו מובן, עיין בזה ל�מן מה שכתבתני לישב.

אבל מה ש' הראש יוסף אם תלש הריאה לאחר שחיתות הקנה, שהיא מותרת באכילה, וממילא דגס לדידן הדין כן בקנה עצמו, לפי דעת הרשב"א וכל הפוסקים אחרים, דהקנה עצמו לכ"ע כמדמ"ד, דבר זה הוא מבהיל את הרעיון, דבזה התיר הראש יוסף אבמה"ח דאוריתיא דאסור הן לב"ג והן לישראל בלבד בשו"ב מלוקות, דאפילו נניח לפרש האי דרייה כמדמ"ד כפשוטו, סכ"ס לא עדיף מאבר המודולל התלי בחות השערה, דבעי שחיתה, ומהני לי' השחיטה דע"פ דאין בו שום חיות ועומד ליפול, אבל כ"ז שמחובר בחות השערה אין בו משום אבמה"ח, וכדדרשינן לקמן ע"ד ע"א, כי יפול עד שיפול, וניתרין בשחיתה עיון לקמן לע"ג בתוס' ד"ה מدلא קברין, שכתבו דמה"ת לא הווי אבמה"ח, כיון שמחוביין hon מעת, מותרין בשחיטהaabrim המודוללים, ואין בהם אלא מצות פירוש בלבד unic, ואיך עלה על דעת הראש יוסף שלא ליבעי הריאה שחיתות שני סימנים, ושלא תהני עליה שחיטת סימן השני, דמ"ש משאר אברים המודוללים, וכי ה'י סובר דבאמת אין לריאה שום חיבור, אחר פסיקת הקנה, ומונחת בדיקולא ממש אהומה? ולא אחד תחת לשוני, כי גם ק"י בעחתת"ס ז"ל נפל בהאי שニアה רבתא, שכתב בתשי"ח לוי"ד דהא דאית ב"מ. משום אבמה"ח בב"ג, הינו דוקא בשנחתתו הסימנים כולם, אבל במעוון עדיון במיועט בתרא, הו"ל רקaabrim המודוללים, שאין בהם אלא מצות פירוש מדרבן, וכבר תפסו עלי הבאים אחריו, בנו הכת"ס ותלמידיו המהרא"ם שיק ז"ל, דהרי בב"ג בmittah תל'י מלטא, ומיתה יוסף ז"ל. העתקתי כל אריכות לשונו כדי להראותך שמעט כל דיבור ודיבור, הוא שגיאה רבータ בפ"ע במחכ"ת הנשגבה ושכלו עומד ומשותום איך לגאון אדר כמותו יקרה כאלה.

ע"ב גמר' ומשנה לא זה מקומה ופרש"י ז"ל ז"ל: „ומשנה דא"ט אחר שנשנת בביבהמ"ד לא זה מקומה וכו' אע"פ שazar בו ר"ע וכו' ואע"פ שזו קודמת לו, אין סדר למשנה ואע"ג דבחדא מס' יש סדר, הנ"מ בסתם ואח"כ מחלוקת וכו' אבל במיל' אחראני לא קפדיין אסידרא" עכ"ל, כל דברי רשיי אלו אינם אלא דברי תימא, דמה הוועיל רשיי בדוחק העצום הלאה, גם בחדא מס' מצין למיימר דאין סדר למשנה, דעתך קשיי לע' לרשיי על רב' מסדר המשניות, אין סדר למשנה דא"ט כזרותה אחר ששנה בפ"ק דהודה לו ר"ע לר' ישבב, ומה מתרץ ע"ז דברי סידר האי משנה דהaca, לאחר פרק דא"ט, הרי סכ"ס רב' דהה' כמה דורות אחר ר"ע, כבר ידע דהדר ב"י לע' לבני ר' ישבב, ולמה סידר משנה דא"ט דלא כהלהתא, ודלא כפי חזרת ר"ע, אבל האמת הוא דהאי „והודה לו ר"ע" ניטוסף כאן על המשנה אחרא שקבלו החכמים האחרונים באיזה זמן אחר ר"ע ואולי אחר רב', שר"ע חזר והודה לר' ישבב, וכאשר הראייך גם האי ברייתא דברי דזובחת כאשר צויתיך, לעיל כ"ח ע"א, נמי נשנית כר"ע קודם חזרה, וכן הרבה משניות במס' זו לפני האי משנה ולאחריה, כי מי שסובר דבחדא מושב כאשר פפלו ר"ע ור' ישבב בבייה"מ, עמד ר"ע והודה לו, טועה טעות גמור, כי אליבא דר"ע נסdroו כל המשניות, וכיון דכל אלו נסdroו כשיתו קודם חזרה, עכ"ב דלא ידועו או לא קיבל האי שמוועה, דהדר ב"י ר"ע ממה ששנה כל ימי חייו משניות רבות ע"פ שיטתו, ועיין שביעות דף ד' ע"א, רשיי ד"ה ומשנה לא זה מקומה ז"ל. „ומשנה ראשונה אע"פ שazar מסתימה, מאחר שפשטה ברוב התלמידים, לא הי יכול בדורות שאחר רב, לשכחה מפיים ולבטלת מביה"מ, והניחו את שתיהן וכו"ע, עכ"ל, הרי דשם פירש"י דמה שהי' מקובל בפי התלמידים לא הי בכם להשיכים ע"י"ש, והי' איך שייה"י האי והודה לו ר"ע, זמן רב לא האמינו לשמעות החזרה, ועיין בהගות מורה"ש שם, שכ' דמדברי רשיי אלו מוכחה, דבימי רב' ודורות שלอาจารי, עדין לא כתבו המשניות ע"י"ש, והי' איך שייה"י האי והודה לו ר"ע, זמן רב אחרי רב' ניטוסף על המשנה אחרא שנטקבל השמוועה, דחזר רשיי ז"ל להודות לקבלת ר' ישבב ממשמי" דר' יהושע, ולכן דברי רשיי ז"ל כאן תמוין עד להפליא ודוק.

ע"ש גמר' גופא, ארשב"ל שחת הקנה וכו' איר לא אמר ר"ל אלא ברייה, הוαι וחיי הריאה תלוי בקנה, אבל בבני מעיים לא, עכ"ל הגם', וכו' הראש יוסף ז"ל: „משמע ב"מ הון הדקין התליין בשוט, ומושום דיש טרפות לח"ח, אבל כל מה שתלי בקנה כגון הלב והכבד וכדומה, כולחו כמבד"ז, ולאו דוקא ריאה, ואיך שפושט הוא לכארו', אבל הר"ן בח' וכו' ואינו מהווור דא"כ הריאה מהנה ואיך יתירנה שחיתה השוט, וכו' עכ"ל. מה שכתוב אכן יתרנה שחיטתה השוט והלא כבר מתר לב וכבד בס' אחד, כיון שכבר אין בהם חיות וכו', והנה גם ברייה מתקשה זאת, אלא הכא אגמר' רחמנא למשה, דבעין ב' סי' לכל הבהמה, ואה"ג דלר"ל, אם שחת הקנה והחציא את הריאה מהבהמה קודם שחיטתה השוט, דמותר דדי בס' אחד כיון שיצא כל החיות, כמו עוף דזוטר חיוטי" די בס' אחד, אלא דקשי' לע' לר"ז, اي איתי דלב כבד נמי ניתר בס' אחד דכמבד"ז, א"כ ודאי דמתה כל הבהמה בס' אחד, דעיקר חיוט דבע"ח תלוי בלב, ועיין בשו"ת חכ"ז ומה שישים שכן כ' רשיי ז"ל, הוה מ"ש על הא אמר ראב"י, ש"מ מדר"ל וכו', משום ריאה, ואמאי לא פי' על ב"מ ממש וכשחט גם הוושט, אלא ש"מ דקים فهو לחז"ל, דוקא ריאה היא דחיתה תלוי בקנה לחוד, ולא יnek משאר אברים ולא בשאר ב"מ וכו', עכ"ל הריאה יוסף ז"ל. העתקתי כל אריכות לשונו כדי להראותך שמעט כל דיבור ודיבור, הוא שגיאה רבータ בפ"ע במחכ"ת הנשגבה ושכלו

אבל לפי ביאורנו שלמעלה גם بلا האי אידך דר"ל, מהא דמחייב בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, שמעיין ד"ל שלא בעינן אף לכתחלה ורק רוב הסימן לשחיטה, וע"כ משום לאחר נשחת רובו הוהCMDMB"ד, אבל פלוגתא דרבא ור"ז לפי הצעתנו הכى מתרפרש, דהנה יש להעיר, כי השיס לא מבאר לנו אי היא דיש טרפות לח"ח או א"ט לח"ח, מלטה דתלי' בסבירה היא, או הלכה היא שקבלו, זה להקל זה להחמיר, כי כפי הנראה מדאוריתית קאמר, דיש טרפות לח"ח למ"ד דס"ל כן, ולא מגזרת חכמים, אולם לפ"ד נראה ברור דגם האי דינא תלוי בהסביר וטעמא של האי הלכה שקיבל ר' ישבב משום ר'י, דכל פיסול אפילו שמקצת הס' פסול את השחיטה,adamcar"ל דאמר דההילכה אתה רק אמוקם חתק, ומושום CMDMB"ת כחוות בידה או ברגלה, וכן לא מצטרף האי מיעוט בפיסול למיועט בהכשר, להיות רוב בשחיטה, אז אין לנו שום טעם לומר, דה"ה אם באמצע השחיטה אירע טרפות אחרת בב"מ, דנמי אסורה הבהמה, דהרי הסבירה החיצונה נוננת דכל שכבר נעשה בה מעשה טרפות ע"י סימון אחד השחות, שוב לא מיטרפי, ושאני מקצת לפיסול בשוט אחר שחיטתה הקנה, דהרי אין כאן שחיטה כולה אלא פטכי בה נחרה אבל לר"י דלא חלק בין מוקם חתק לשלא במקומות חתק, ומטעם דבעי לכתלה שני סימנים שלמים לשחיטה, והרי גם במקומות חתק אכן רובה בשחיטה, בציורו המיעוט בתרא, ומ"מ אתה ההלכה ואמרה, דמקצת נחרה פוסלת גם אחר שחיטת סימון אחד, דה"ה דמעשה טרפות יאטר אחר שחיטת ס' אחד, دائ' אין טרפות לח"ח, כמו כן אין נחרה לחץ שחיטה, ולפ"ז ר"זיפה פריך לר"ל, אם התורת בריה, הרי יש לך לפרש ההלכה מטעם דבכל מקצת פיסול בשחיטה אין כאן רובה, מילא תثير קלירין לעניים ואמיתים למביני דבר.

ד"ג לג"א גמר', אמר ראב"י ש"מ מדרש"ל, מזמנין לישראל על ב"מ, ואין מזמנין עכ"ם על ב"מ וכו', מימה דאמר ש"מ מדר"ל, ולא אמר ש"מ מדרבא דמפרש טעמא דר"ל משום CMDMB"ד, יש ראי' לדברנו דלעיל דגם לר"ז ס"ל, דר"ל מטעם CMDMB"ד קאמר, אלא דמלילא נשמע דא"ט לח"ח, כמו שביארנו לעיל.

ומה שאמר מזמנין ישראל, דהוא שפט יתר, וכן נרא דרש"י ז"ל בפירושו השמייטו, ועיין בפי ר'ג הנדפס על הדף בש"ס וילנא, כבר כתבנו לעמלה, דה"י מקום לומר דגם לישראל ליתסור הריה משום מצות פירוש, כאשר אברים המודולדים, בסתם שחיותות השוחטין הקנה תחללה, והוא שחיטת הושט לגבי ריה וקנה, שחיטתה על אברים המודולדים קמ"ל דלא נכון נensus זה בכלל האי איסור, וכמש"כ לעמלה, ומזמנים ישראל עלייהם, ועיין מהרמ"ל ז"ל שambilaya מקשין סתום, דליהו לישראל נמי אבכיה", נמו בחתק בשער קודם גמר שחיטתה, וכי הנראה, גם הני מקשין לא נחותו לידע, דהיא CMDMB"ד לאו כנחתך ממש, אלא CABER המודולDEL, וכן אין להקשות אלא דתאה בה מצות פירוש דרבנן, אבל מה שתירץ

כל הסימנים, אז אין להם דין אברים המודולדים, אלא כمفושרים ממש, זו קשה מכולם, ואשר ביארנו לעמלה, וכל הרוצה לעמוד על הדבר ילק לביהם"ט, ונסה להוציא מותק חלلب הבהמה אחרי השיטה ופיתחת גופה, אליה מן הב"מ שירצה, אם הי' בכחו להוציא דבר מה בליך תיכחה בסכך ana ana, ודבר זה אין צריך לפנים, ובכל זאת נעלם מעוני הגאנום הרש יוסף והחת"ס, וגם מעוני המשיגים, שלא הרגינו בשגיא גדולה צוז, וכן ישתקע הדבר ולא יאמר, דבשחיתת הקנה בלבד יותר דבר מה מן הבהמה, ואפילו הקנה לחוד, לא לדידן ולא לר"ל, כי לעולם להכח"פ' כאבר המודולDEL יחשב כדי ליבע שחיטה, ואם תקשה לך א"כ ליתסרו הריה לר"ל מדרבן כשאר אברים המודולדים, ומכח"ב לרמב"ס דאיכא איסור תורה באברים המודולדים, ובגמ' משמע דגם לר"ל מטורין לשישראל דהרי לא אמר רבבי אלא דין מזמן נזכיר, אבל לשישראל שרי גם הריה, ולדעת הרש יוסף והחת"ס לא קשה קשי' ז' דlididzo הכי פירשו דין מזמינים לנזכיר על ב"מ, כנסחטו כל הסימנים dazu לשישראל שרו, דשחיטה אין עשו ניפול, ולנכרי אסורים משום דמייתה עשו ניפול, אבל בנשחת רק רוב הקנה אז הריה וככל התלי בקנה הלב והכבד והטהול, גם לשישראל אסורים, משום דנייהו דשחיתת הוושט מהני עליהם כשאר אברים המודולדים אבל אסורים משום מצות פירוש, כאשר אברים המודולדים, אבל מי יכנס דינים תומחין כאלו בדעת ר"ל גדול האמוראים, אבל צ"ל דכל דרך שחיטה, לא אסרו חכמים משום מצות פירוש, ולדעת הרמב"ס לא הבניסחו את זאת בכלל הדרשה דבשער בשדה טרפה שדרשו על אברים המודולדים, דמעשה השחיטה לא מצוי עשו מעשה טרפות ודוי'ק.

ע"ש גמר' מתיקף לה ר"ז לרבע, מאחר שנולדו בה סימני טרפה התרת, מה לי ברייה, מה לי ב"מ, והדר ב"י ר"ז עכ"ל הגם, ולפיגו בפירוש האי והדר ב"י ר"ז, רשי' ותוס', דרש"י הדר ב"י מוקשינו, משום דמודה דיש טרפות לח"ח, וטעמא דר"ל כדרבא, דזוקא ברייה קאמר משום CMDMB"ד, ורבאי' אמר דילמא לא הדר ב"י, וס"ל דעת מאדר"ל משום דין דאין טרפות לח"ח, אבל מה דקמבעי לי' לר"ז ניקבו ב"מ בין סימון לסימון, אליבא דרבא קמבעי, דס"ל יש טרפות לח"ח, וכתבו התוס' דריאה, דרש"י לא ניחא לי' שיחולק ר"ז אדר"ל, וכן הביא הטור דעה זו, דהילכתא הכר"ל, דלית מאן דפליג אידיינו ברייה עכ"פ, אלא פליגו בשאר בני מעיים מה דינו, וזה תלי בטעמו ברייה, אי משום CMDMB"ד או משום דין' לח"ח, אבל דעת התוס' אידיינו כן, אלא דר"ז פליג אדר"ל משום דס"ל יש טרפות לח"ח, ופליג נמי אדרבא דאמר בטעמא דר"ל משום CMDMB"ד, אלא טעמא משום א"ט לח"ח, لكن פריך, אם המשום CMDMB"ד, דבטעמא דר"ל, ופליג ר'ג'י הבנת התוס', והגנה זו שיטת התוס' והן שיטת רש"י לפי הבנת התוס', קשה מעד לקבלם, דכבר כתבנו לעמלה בשם הגאות המהראש"ש, דקמתמה דהוויל להש"ס לסייעים, דהדר ב"י ר"ל, שנית קשה דאם יש מקום לומר בטעמא דר"ל קר"ז, ומושום דין טרפות לח"ח, ואז לא יסתרו שני מאמרי, מהיכי תיתי לא נאמר כן כדי להשוו שני הלכותיו, ולעומת זה קשה גם להיפק,adamcar"ל משום דין' לח"ח, וגם נקט דינו בנקייה הריה, ולא קאמר סתום נקבו בני מעיים וכרכ"ז, או סתום נטרפה הבהמה, בין סימון לסימון.

כניפול, מושם דעומד ליפול, ודוק.

ע"ש גמר' בישראל דבשחיטה תלי' מלטה, כיוון דאיכא שחיטה מעלייטה אישטריה להו וכוי, עיין בفتיחה עיקר ב', דהא מלטה דבשחיטה מורת מיד, איתיחדש להו שנכנסו לאرض, ונצטו על שחיטת חולין, אבל בדבר בין נורח ובין שוחט, הי' המיתה מורת איסור אבמה"ח, אבל התולש אבר לאחר נהירה או שחיטה הוה אבמה"ח, וכן כי' הפלתי זל' בריש הל"ש דלמ"ז, אין שחיטה לעמלה"ת, מפרקסט בעוף אסור, וא"כ במדבר הי' צרכין להשליך הב"מ בכל בהמה בין חולין ובין קדשים, לכלבים או לשרפן מושום פסולי קדשים, והוא דבר שאין הדעת סבלתו, ובפרט לפי דעת הרשב"א, דלאח"ש שני הסימנים כל האברים הפנימיים כմגדמ"ז, מה נעשה בקרא מפורש ליתן הקיבה להכהן, וכןו שהעיר ע"ז בשו"ת כת"ס הנ"ל, וכי' שביארנו בעיקר א' ר' ישמעאל לית לי' היתר מפרקסט, ולדידי' מפרקסט גם עתה אסורה, והוא האמת והבאתי ליה ראי' ברורה מהא דאר"ל לקמן ע"ב, דר"מ מחולק באברים כמו בעובר דהוה מגע לנבליה, ושם באירתי מושום דר"מ קר"ש ס"ל, ע"י"ש בארכיות, וא"כ לכל הני נמא, דגס לישראל הב"מ אסורים, כיוון דגס לדידרו במיתה תלי' מלטה וזה דבר שא"א, וכבר כתבנו לעמלה דגס לדידן הי'lein לא אסור הב"מ עכ"פ מושום מצות פירוש דרבנן, דהינו האברים התלויין בקנה ועכ"פ הריאה, אך אמות שכפי שביארנו אכן לא ס"ל כהא דר"ל, לא בריה ולא בקנה, ולא בב"מ אחר שחיטה שגי סימנים דcmbd"ז, אבל גם לר"ל קשה הדבר לומר, דሊר"י"ש ולר"מ לפי מה שאמר ר"ל, דפליג גם באברים דאסורים, תהיה הריאה ג'ב אסורה מה"ט, ואין לנו מנוס אחר, אלא או' קושיטי לעמלה, דר"ל לא אמר אלא דבוחור ריאת הוה cmbd"ז, אבל בתור בשר אינוCMDL, או שנאמר כיוון דדרך שחיטה נעשה, לא נידון CMDL לעניין האבמה"ח, ומילא דגס בנחירה כן הוא, דדרך נחירה בסימנים, לא נעשה אבמה"ח עכ"פ שהריאת מותה קודם ללב, וכמש"כ לעמלה, וא"כ כל המאמר דראב"י דאי מזמין נカリ על ב"מ, לחודז' בעלמא איתמר ולא להלכה, ועכ"פ יפה עשה הרמב"ם זל' דהشمיטו מהלכה, עכ"פ דלא ס"ל האי מי איכא מיד', ואוסר אבר המודולל לבני' ועיין עוד לקמן ודוק'.

ע"ש גמר' אבל לנכרי בנחירה סgi להו, ובמיתה תלי' מלטה וכו' ממה דאמר בנחירה סgi להו, מוכיח הגאון רצ"ח זל' בהגחותיו לש"ס, דגס ב"ג נצטוosa שלא לאכול מטה מלאיה ובעי' נחירה עכ"פ, ועיין בفتיחה עיקר א' וב' ארכיות זהה, וכן כתבו התוס' לקמן צ"א ע"א ד"ה כמ"ד, וכן רשי"ד צ"ד צ"ז ע"ב בריש העמוד, בחוד לישנא שהוא בכלל שלשים מצות שנצטו בעי', ולפע"ד הוא בכלל דינים, דברכלם ודאי הוה מצות שמרת הגוף מכל נזק, ואיסור מאבד עצמו לדעת, וידועה דמיחה מלאיה, וכן הטרפה המפורש בקרא שהיא נתה למוט מחמת מכותיה, שאין להם תרופה, שהמה סכנה גדולה לגוף, וכמש"כ האב"ע, על הקרא דכלבל תשיליכון אותו, ותדע דהרי האי קרא דטרפה כולל גם בשר מה"ח, וכדעת ר"י לפקמן ק"ב ע"ב, וכן הרלה, וכן תרגום אונקלוס, וכןו שאסור ליתון במאח"ח לב"ג כן אסור לו ליתון בשר מבער"ח הנטהה למוט, וכן הוה בכלל לאו דטרפה, גם הנבלה שמתה מלאיה, או מחמת מכותיה דקו"ח הוה ולא עוד אלא דמי לא עסקינן דטרפה חית העיר והמיתה אבל הלאו דນבלה שנאמר בפ' ראה, שאמרה תורה לגר תנתנה או מכור לנכרי, היא נבלה חדשה, שנצטוינו עליה בכתינה הארץ, דהינו נהירה או נסלה בשחיטה, שהותרה במדבר, וזה ראוי ליתנה לגר או למקרה לנכרי, וכן איתי בפסקתא דממה שנ' בנח' "ומכל החיה" מנעט, ולא את המטה מלאיה והוא דלא הביא הרמב"ם זל' בהל' מלכים איסור זה לב"ג, י"ל כיון דבגמ' דילן לא

המור"ם הוא משולל הבנה במחכ"ת, שכותב דכיוון דמיד אחר שחיטת הנקה כליה חייתי' דריאת, לא מקרי עוד בשר מה"ח עכ"ל, ותמהני והלא כל בשר מה"ח כו' הו, דמיד כשפירוש הוא מות, דהרי דרשינו כי ימות מון הבהמה על אבמה"ח, لكمן ע"ד ע"א, אם לא שנפרש דבריו, דכוונתו למה שכך' הרاش יוסף שהבאתי לעיל' דכיוון דהוא כמות ממש ומייד, הרי שחיטת הנקה לבד סgi לריאת, וע"ז כבר מلت'i אמרה לעיל'.

אולם על גוף המאמר דאין זמןין נקרי על ב"ס, כתבנו לעמלה דיש תימא רבתא, דהרי מעולם לא עלה ע"ד ר"ל לומר ע"י שחיטת הנקה הוה הריאת כנפרדה ממש מן הבהמה, אלא דידי' כאשר בשר הבהמה שאינו בה טרפות בנקב, דרך כל זמן שהיא משמשת בתור ריאת המרחפת על הלב ע"י נשימתה אז שייך בה טרפות אם תנקב אבל אחר פסה"ג סבר ר"ל דבטלה פעליה שעווה ונידונת כבשר בעלמא, והרי תראה דרבא אמר בטעה דר"ל, מושם דחי' הריאת תלוי' בקנה, ולא אמר דריאת תלוי' בקנה, והוא דקדוק המכricht כוונתו, דפעולתה היא התלו' בקנה, אבל לא היא עצמה בתור בשר, אבל לעניין אבמה"ח הלא בעין שייה' האבר MADOLDEL עד שייה' עומד ליפול מושם דחייבו לרברמה כל כך עד שטרום מיתת הבהמה עומדת ליפול מכל וכל, אבל האי דריאת חיבור גם אחר פסיקת הנקה כל כך חזק, עד שאין לחשוב כלל, שהאי חיבור תופרד קודם מיתת הבהמה, כי או שתחרפה או שתמיית מהר, אבל שתתרפֵר חיבור הריאת מן הבהמה מכל וכל ע"י רקובו של החיבורים שלה, וудין תחיה הבהמה, הוא מן הנמנע, ולכן אין לדמותה לאברים החיצוניים שנדללו, כמו יד ורגל שהן עומדים ליפול ממש, בעוד שהבהמה תשאר בהיותה.

ומה שנלפ"ע' בישוב חומר הלאה הוא, דהנה סברת מיתה עשו ניפול הוא, דכל אבר MADOLDEL דאין לו רק חיבור דק לגוף הבע"ח, אם תמיית יתפרד האי חיבור דק וקל, זמן מה קודם המיתה, מחמת קלשوت יניקותו מגוף הבע"ח, וכך חשבינו את MADOLDEL כנפלו קודם יציאת הנפש, וא"ת بلا דלול נמי מותים הבהם האברים החיצוניים והרוחקים ממשן הראש והלב כידוע, וא"כ נאמר דחרגולים והידים מהה כאבמה"ח שנפלו קודם גמור המיתה, זה ליתא, דכיוון כך דרך כל המתים, שתחללה יצוא רוח החיים מאברים הרוחקים והחיצוניים, וא"כ מאברים הפנימיים, עד שגס הלב והמוח פוסקים מתנוועתם, הרי לא נחלק הגוף לשנים, מפני שדרך המיתה בכך, אבל אם נפסק הרגרט, עד שהריאת הסמוכה ללב, שדרקה היהתה למות לבסוף, מפני חזק החיות שבה, עתה תמות קודם הרבהה כמו היד והרגל, בזאת שפיר אמרין, דמיתה הקדומה שלא כדרכה, מושה לריאת כניפול קודם גמור מיתה הבע"ח, ויש לישב בזאת עוד קושי' עצומה שנטעור עליה קדוש דודי בשו"ת כת"ס זל' יוז"ד סי' י"ז, דאי' נחיב לב"ג על אברים המודוללים מושם אבמה"ח מכח מיתה עשו ניפול, זהה לפניו מקרה דכל אשר יפול מהם במותם, שלישראל נאמר ולא לב"ג, ולפי האמור י"ל, דמכח סברא הנ"ל بلا שום קרא יוזען דכל של שועמד ליפול, דהינו למות קודם מיתת הבע"ח, מחמת שנדלול מון הגוף דינו כניתל, אי דאים מעליין ארוכה, עוד בעודם בחיבורים ליטמא המודוללים, דהינו טומאת אבמה"ח שמטמא נבלה, ומושני דאי' קרא דכי יפול, דילפין מני' עד שיפול, הרי דלולי הקרא הינו מטמאין אותן כאמה"ח מכח הסברא דהרי הן כנפולים, מושם דכל העומד ליפול דמי, אלא דאי' קרא דכי יפול עד שיפול, וכן בעין לעומת זאת קרא אחרינו דכי יפול מותם דמייה עשו ניפול, אבל לב"ג דליך קרא דכי יפול, לא בעין קרא דבמותם, אלא הדרין לסבירה החיצונית, דכל MADOLDEL הרי הוא

בשחיטה נמי מצין למים ל' שחייבת עצמה שוחחת מושם דאיינו מצווה על השחיטה, אין לו היתר זה דמפרכשת אם שhot הו, אבל אם שhot ישראל שמותר להשוחט ולכל ישראל חבירו, מהו "יהי אסור לנכרי, כיון דשחטה מי שמצווה על השחיטה, והסבירא פשוטה כל כך, עד שנתהפך לקושי על התוס' שהניחו זאת בתימא, אבל לפע"ד נראה להוכיח התוס' דיפה הקשו, והוא עפ"י מה שראיתי בספר גינת ורדדים להפרמי"ג זל שהקשה איך אפשר לומר דמפרכשת שהיתה אסורה לב"ע קודם מ"ת (ולפי שכתבנו לעיל גם לישראל במדבר) שמותרת עתה, דזאת מカリ שיצאנו מקדושה חמורה לקדשה קלה, גם זאת הוה מי אילא מידי, כמובא בסוגי דסנהדרין שם, ותירץ דכיוון דעתך לנו במצות שחיטה, עי"ז אישטרוי מפרכשת, לא הוה יציאה מקדושה חמורה בקהל, עי"ש, וכן ס"ל להתוס' דכמו דליך מא"מ מקודם מ"ת לאחר מ"ת, מכח האי סברא דעתך לנו במצות שחיטה, ה"ה דליך מא"מ מישראל לנכרי, ונאמר דרך למי שנטקדשו במצות שחיטה אישטרוי מפרכשת, ולא למ"י שלא נצטווה על הזיבחה, וזה נכון.

ומכח הני דברי הגנת ורדדים נדחו דברי האחוריים ובתוכם גם ק"ז בעחתת"ס זל ביה"ד סי' י"י שסבירו דביכים וחלב של טרפה אסורים לב"ג מושום אבמה"ח לדידיהן,lica קרא להתרים, וזה ליתא דהרי כל שאסור קודם מ"ת, א"א שניתר לנו עי' נתינת התורה, וכיון דחלב וביכים אישטרוי לנו, מילא מוכח גם קודם מ"ת אישטרוי, ובאמת אין מקום לאסור, כי מה שאמרו בביברות דחלב חידוש הוא דריש"ד דוחה לו לאסור מצד אבמה"ח, ר"ל ציר של אבמה"ח ומצד יצא מן הטמא, וכ"ז לישראל אבל לב"ג לא נאסר יצא מן הטמא ולא צירן וווטבן, ודוק".

בא"ד, ויל"מ מ"מ אבמה"ח דידיהו אסור מושום דבעי שחיטה עכ"ל וכי הרاش יוסף, דמה שתכטו דטעון שחיטה, הינו עשה דזובחת, ומכח זו נתקשה לו, מש"כ דלישראל עבי צית, והא לגבי איסור עשה דזובחת עובר אף בכ"ש, דהאי ואכלת בקרא שם רשות הוא, וכן נדחק דקאו על הטמאים עי"ש, והנה אפיקו נינה לרחש יוסף הקדמתו, דבאייסור עשה סגי בכ"ש לעבור עליו, גם לר"ל דח"ש מותר מה"ת, מ"מ לא חש לקחות' במנה דחקשה על התוס' דמן"ל דהתוס' ס"ל הכא דזובחת לעשה אתא,-DDילמא קריצב"א בשבעות שצין בעצמו ס"ל, דין בשחיטה אלא תיקון ולא מצוח, ע"כ הוכיח זאת דלא"כ לר"מ דאליבי" קיימו הכא, דלית אבמה"ח בחיה וועפ', תהי מותר לגמרי לחזור אחר ובשר מהם כדי לאכלו, ולא בעינן האי תיקון שחיטה אלא אם ריצה לאכלו אחר מיתתו, אלום זה ליתא דבריך ביארתי בעקר א' וב' דבאה ואיזובחת מ"ע הוה כתוס' שביעות וביצה או רക תיקון קריצב"א, הוא פלוגנתא שנה בגין ר' ישמעאל לר"ע ור"מ בהזה קריש" ס"ל כאשר הוכחת שם בריאות ברורות, וא"כ לר"מ לא מקרה דזובחת ילפין שחיטת חולין כדי להיות מ"ע, אלא מושחת, דכתיב בקדשים, וא"ז אין כאן מ"ע אלא תיקון הלא, ותדע, דבכ"מ הון בביצה והון שביעות וכן לקמן ל"ז ע"א בתוס' ד"ה השთא מחיים, דקדקו לכתוב "זביחה" ולא "שחיטה" וכן כתבו, "מושום דבעו שחיטה", הרי דלא כיוונו על איסור עשה דזובחת, אבל מ"מ עבי שחיטה לר"מ, מושום דבשר ואבמה"ח, אסור עכ"פ מושום טרפה, וזאת אפיקו לר"ל לקמן דקאמר, דלאו דטרפה לא אתה רק אטרפה, ולא אبشر מה"ח, הינו מושום דס"ל דלאו דבשר מה"ח נכלל בלאו דלא תאכל הנפש עס הבשר אבל לר"מ דהאי לאו רק אבמה קאי, ולא דטרפה כולן גם חייה וועפ', פשיטה דמכנישין בו גם איסור במ"ח בחיה וועפ', דלית בהוא איסור אבמה"ח, ואע"ג דתנותס' לא נחתנו לכל מה שכתבנו, כמו שביארתי בפתחה, מ"מ האמת הוא כן, דלא"מ לא הוה שחיטה אלא תיקון הלאו ולא עשה.

זכור בפירוש איסור זה לא חש להביאו, אבל מכללא איתמר, ממה שכי בפ"ד ממ"א, דטרפה האמורה הינו שנותה למות עד שלא תהי ראיוי אלא לכבל, דהינו לאחר מיתה, הרי דמפרש הקרא, לא למוצה, על השלcta הטרפה לאח"ש לכבל, אלא דתורתה אמרה דאותה הטרפה שעומדת היהת לכבל, אם לא היה שוחת אותה, לא תאכל, ואפיקו נפרש דעתו תורה שנשליך את הנטהה למות לכבל, ולא התירה לתתת לגר ולמכרה לנכרי, נמי משתמש דאין ליתנה לאדם הנברא בצלם אלקים, ואני ראיוי אלא לכבל, אבל בכל זאת לא שמעין דיה הncרי מצווה על נחירה בסימנים, אלא כל שמייתה כדרך המミニטים לצורך אכילה, ואפיקו בקופץ אין לה דין נבלה שמתה מלאיה, אבל ישראל גם במדבר היו מצווים עכ"פ על נחירה בשפיקת הדם, דכתיב ושפק את דמו, וזה שפיקת דם ממש, דהרי התורה חייבו בכיסוי, ומהז הוכיח רשי"ז לבריש פרkon דעתך בסימנים עכ"פ בעין, דמשם بكل שפוך הדם, וכך יש לתמוה על הרמב"ם, שכ' בסוף פ"ד מהל' שחיטה, דבמדבר היו ישראל נוחרים ואוכלים כשאר עכו"ם, והוא פלא דשר עכו"ם אפיקו נצטו על המתה מלאיה, אבל לא נצטו על שפיקת דם על הארץ, וכך יוכלים להמית את העב"ח כפי רצונם, כדי לאכלו, אבל ישראל נצטו על שפיקת דמו, והדבר צ"ע ועיין בפתחה ודוק".

ע"ש גמר' תנוי דלא כראב"י, הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נשפה וכו' ואחד ישראל ואחד נכרי מותרין בו, הנה הרמב"ם לא פסק כראב"י, אבל גם לא כי האי ברייתא, דבפ"ט מהלך' מלכים הי"ג כתוב, האבר ובשר הפורשין מן המפרכשת, עכ"פ שוחת בה ישראל שני סימנים, ה"ז אסור לב"ג מושום אבמה"ח עכ"ל, הרי דלית לי' מי אילא מידי, ומ"מ לא הביא הא דראב"י, דין און זמניין לנכרי על ב"מ, אולם זאת ודאי לך"מ, דחוץ ממה שתמיהת לעיל על האי דינא, הלא ביארנו דרי" לית לי' להא דר"ל דכממדמ"ד, לא ברייה וגם לא בקנה עצמו, וא"כ אין כאן מושום אבמה"ח, אבל הא דדחה האי ברייתא מוהלכה ודאי קשה טובא, דהרי סברת מי איקא מידי מקובלת להלכה, בסנהדרין נ"ט ע"א עי"ש, והנה פ"ת לפי מה שבארתי בפתחה, דהא דמפרכשת שרי הינו כמו יפה' תואר במלחמה שלא דיברה תורה אלא נגד יצח"ר, למי שהוא להוט לאכול בשר, ולא מazi עמוד על נפשו להמתין עד שתצא נשפה, ולעשותה גיטרא הינו הך, דושחת ממעט גיטרא, עיון מש"כ ברייש פרkon, וא"כ בנכרי דמצוי שפיר לעשות גיטרא למה נתיר לו לאכול מפרכשת, וזה ג"כ כוונת ר"פ דבעי לימייר לי' לראב"י, והא מי אילא מידי, ולא אמר לי' מושום דעתמא קאמר, ואע"ג דבריתא מ"מ קתני דאחד נכרי ואחד ישראל מותרין בו, אויל ר"ל דין היב"ג נהרג עליו אבל איסורא עכ"פ אילא, מכח האי סברא הנ"ל, והרי תורה דהרבנן נשמר ולא כתוב דחיב משום אבמה"ח, כמו שכתב שם בשאר ההלכות אלא דאסור משום אבמה"ח, ומהר"ם שי"ף זל כאן הרגיש בהזה וכותב ג"כ דרך איסור קאמר הרמב"ם ולא חיב.

ועוד נלפע"ד לומר, דמאיחר שכפי שביארנו לעיל ובפתחה האי ברייתא כר"ע ATI דלר"יש לא אישטרוי מפרכשת כלל, עי"ש וא"כ לבב' ב"ג דלא נאמר ארליך, לא שייך קבועת הלכתא כר"ע ודלא קריש". וממילא נשאר הדבר בפסק, אי שרי לי' מכח מי אילא מידי, ואיסור לו מספק אבל אין חיב עליו, ודוק".

תוס' ד"ה אחד עכו"ם ואחד ישראל מותרין בו, משמע דעתמי משום מא"מ וכור' ותימא וכור' והג' שאני עכו"ם דלאו בני שחיטה נינהו עכ"ל, ותיתתי לי כי כוונתך לדעת המעיו"ט, וכן הוא בהגבות מהרשיש" ויתר האחוריונים, דלק"מ דחתמת ספר קامر דלא התירה תורה יפת תואר אלא לישראל דבוני כיבוש נינהו, אבל נכרי דין לו רשות לככוש ממילא אין לו רשות ליקח יפה' עכ"פ, וא"כ כאן

הדם, כי השחיטה מתרת מיד, וגם קודם הוצאה הדם מותר לחתק כזית מבית השחיטה, כדלעיל, וזה הוא הפירוש האמיינתי במשנה זו, ומוקם הנicho ליתגדר בו בס"ד וד"ק.

שוב נתישתי, דאפשר לומר דגם הרמב"ס ז"ל לא נעלם ממנו הפטש אמיינתי הלאה, אלא דהוא כבר כתוב בראש הל"ש בפירוש, דמה"ת בעין שחיטה בכל הגו' מינין, וגם פסק דמפרכסת מותרת מיד, בחותך ציטת בשר מבית טביחתה, וא"כתו האי דין שלא יצא מינו דם דהשחיטה מותרת, אין בו צורך, דנסעמו מן הנ"ל, ולכן קامر דיש עוד רשותה במשנה זו דרך אגב דלא חיישין בה למסוכנת, דמה"ט קתני לה סמוך למשנה דמסוכנת, אבל בכל זאת כבר מלתי אמרה דדין של הרמב"ס בזה לפ"ד הוא מכשול גדול, וד"ק.

רש"י ד"ה הוכיחו בשחיטה, מגו דשרי' שחיטה להז בר מידי אבמה"ח, משוי' לי' נמי אוכללה לגבי טומאה, עכ"ל וכ' הרاش יוסף ז"ל, דלפ"ז ה"ה בשחיטה טרפה, ציון Tos' ל�מן ל"ו ע"ב ד"ה שחיטה מכشرת ולא דם, שכתבו מושום דמתורת שבר לאכילה, וא"כ שחיטה טרפה לא, והנה כפי אשר ביארנו בפתחה עיקר י' שחיטה שאינה ראותה אינה מתרת איסור אבמה"ח, אלא מצלת מטומאת נבלות, אין נפקות לא דין בין רש"י ותוס', ומה ששינו התוס' מלשון רש"י וכתבו מושום דמתורת לאכילה, היינו מושום דהתוס' לא נחתו זהה האמת, דשא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח, ועיין היטוב בעיקר הנ"ל וד"ק.

ע"ב גמר' כל הטוען ביאת מים מד"ס וכי' וחכמים אוסרים במעשר, העין משפט, ציון לדין זה, ברמב"ס פ"ג מהלכ' מע"ש ופט"ז מהלכ' טו"א, דבמע"ש כתוב הרמב"ס שעREL כתמא למע"ש, שמע"ש קרווא כמו תרומה, אבל טבול יום ואוכל במע"ש אף שאינו ואוכל בתרומה, עכ"ל. ולא ידעת, אי אפיקלו מכללא נשמע מהאי דין תורה, האי דרבנן דעתו ביאת מים מד"ס, שהשו חכמים מודתוין במע"ש כמו בתרומה, דהרי אנו רואין לעניין טבול יום דהקהלת התורה במעשר יותר מן התרומה, ותדע דגם ר"מ דאמר כאן מותר בחולין ובמעשר, ודאי לא פlige אדין זה שכ' הרמב"ס, דערל וטמא שוין.

וכן בפט"ז ה"ח מטו"א שכ' הרמב"ס, דכל הכתוב בתורה ומדברי קבלה מוהלכות הטומאות והטהרות אינו אלא דיבר הרמב"ס אלא מדין תורה, ותרומה ומ夷' בלבד וכו', לא דיבר הרמב"ס אלא מדין תורה, ואין ללמידה מזה, דזה הפסיק בתרומה מד"ס, דגם במעשר פסול, ובפרט לפי מה דמסיק,-DDOKOA לגבי אכילת מעשר אסירים חכמים, אבל בנגיעה לא, וכמש"כ התוס' דין הדין, וכdomoch משלוν הברייתא, דחכמים אוסרים, בתרומה, הלא אלו פסולין את התרומה ש"יך לשון מטמאין, וא"כ והו"יל לרמב"ס לפסוק דין זה בפירוש, אבל בנגיעה, וא"כ ראייתי מי שנטעור בזה, ובעיני צע"ג וד"ק.

תנוס' ד"ה, והוא נגעה היא, בסה"ד וי"ל דההמירו חכמים שלא לאכול כשייש ידים מסובות, ע"ג דמותר ליגע, עכ"ל, ותמייה לי דא"כ מה בין יצא מהם דם ללא יציא הלא אכילת תומ"ם בטומאת הגוף, אסור אפילו אם המאכל לא הוכה לקל טומאה, שוב מצאתי שקדמוני בתמי הלא בଘות המהרש"ש ז"ל והנicha בצע"ג. **ד"ט** לה ע"ב גמור', א"ר אשי, אומר הי' ר"ש שחיטה מכشرת ולא דם, ופרש"י ז"ל דגפ"מ בוגר דם שחיטה על הזרעים שלא הוכשרו, כתוב הרי' ז"ל אבל בשוחט את הטרפה אין נפ"מ, דהרי גם בטרפה מוציאיה מידי אבמה"ח, וכבר כתבנו לעלה, שחיטה טרפה אינה מוציאיה מידי אבמה"ח, אלא דבלאי'ה אני אומר, דכאשר ממשמע

כל זאת כתבתי מכבר, ועכשו אני רואה כי מקומו הוא מוכרע, דהרי טעמא דר"מ, אכן און אבמה"ח נהוג אלא בבהמה טהורה בלבד, אמרו שם בגמי' מושום דלעיל מני כתיב זוחבת מבקך ומצאנך, אמרו מעתה דר"מ עכ"ל הא דרב, זוחבת כאשר צויתיך קאי גם על חיים ועוף, וגם לא היקש לצבי ואיל דם חיה בשחיטה דאי'כ גם הלאו שלא תאכל הנפש עם הבשר קאי על כל הגו' דרבנן לשחיטה, אלא ודאי ר"מ לומד שחיטה חולין, מושפץ את דמו דכתיב בחיה ועוף, וילך שפיכה שפיכה משוחוטי חז' ומילא דליך עשה בשחיטה אלא תיקון הלאו, וכאשר יתרابر הכל בארכיות בפתחה, וד"ק.

ע"ש משנה השוחט בהמה חיה ועוף וא"כ מהם דם, כשרים וכו', הטור והשוו' העיבו דין זה בס"י כ"ח, בין דיני כס"ד, והשミニו בהמה, מושום דמפריש המשנה דANTA לאשמעין דמצות כס"ד איננה מעכבות והוא פלא, וכי אצטיריך זאת להשミニו, ולא עוד אלא דכמה דחוקים צריכין אנו לשובול. א') דשניתαι האי משנה שלא במקומה, דמקומה הי' בפ' כס"ד. ב') דקANTI בהמה בהדי חיים ועוף שלא לצורך. ג') דכל האריכות למונות כל שלשה מיini בע"ח בפרטות, הוא שלא לצורך. ד') למה לא קתני סתם השוחט ולא יצא מינו דם, כמו בכמה משניות דקANTI השוחט סתם, וכי על כל מינים הנשחטים, והרמב"ס ז"ל דרך דרך אחרת במשנה זו, והוא דקאיamesha שלאחריה שדיברה משוחט את המסוכנת, ואתא לאשמעין כאן דבלאי יצא מהם דם אין לחוש למסוכנת להציריך פרוכס, אלא דגם בפירוש זה אנו צריכים לשובול דחוק גדול, דהוו'ל לשנותה אחר משנה דמסוכנת, וגם לשנות השוחט סתם ולא למונות המינים בפרטות, ולא עוד אלא דעל גופו הדין אני נבוק מאד, כי הלא הוא ידועה לכל, דבכל שחיטה יבשתא, הבע"ח שווה למות הרבה גם יום או יומיים, עד שניצרכים להכotta על ראשיו כדי שימות מהר, וכך כל שוחט ולא יצא אף טיפול דם אחת, דכן מיררי הכא, אם הוא מונחת מטה מיד, פשיטה דהיתה מסוכנת, דלולי זאת אין במצוות שמשעה השחיטה עצמה היה מידי, וזה דבר שא"א להכחיש, וכן חיללה להכשיר הנשחט שלא יצא מינו דם אם איננה מפרכסת, ולא נתנה סימן חיות כלל, דהאי דין דבריה לא בעי פרוכס, ודאי לא נאמר אלא ביצא דין הרבה, ובשפיכת דם הנפש, מצי להmittת מיד, אבל בשחיטה יבשתא חס מלzechir, ועפר אני תחת כפות רגלי ריבינו הרמב"ס ז"ל, אבל כאן לפ"י כת שכל הפרוי על המדה, להתיר נבלה גמורה.

ולכן לפ"ד ברור כמשמעותו הינה התנא בהאי דין, לא להא דסבירו הראשונים, ולא מהו שסובר הרמב"ס, אלא דANTA לאשמעין, שחיטה יבשתא שררה, ולא בעין שפיכת הדם כמשמעות הקרא דעל הארץ תשפכנה כמים ועם עיקר זוחבת הדם דכתיב אצל זהירות הדם, וכטעם נגלה של שחיטה בצוואר מקום החזאת הדם, כמו שכתב החינוך ועין לעיל בריש פרקן, מה שכתבנו בזה, על דרי' אמר עד שיחסות את הוורידין, והשתא שפיר מקומ דין זה בפ' השוחט, ומהנה כל ג' מינים הנשחטים, לאפוקי ממ"ד דאי'ש לעוף מהו"ת דלדייד' עכ"פ בעוף, ודאי בעין שפיכת דם מנש, דכתיב וشفך את דמו, דוזאי נהירה בלא החזאת דם הנפש, לאו מידיה הוא, דהרי כל עצומות נהירה בסימנים לא ידועין אלא מזכטיב וشفך את דמו, ומוקם הסמנים מוכשר ביותר לשפיכת הדם, כמו שכ' רש"י ז"ל בריש פרקן דף כ"ח ע"א, ואיך נאמר דחתייכת סימנים שלא נתפרק, בלא שפיכת הדם המפורש בקרה תשאי, וכן קامر התנא דאן דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת, ומקרה דכאשר צויתיך, גם בעוף לא בעין שפיכת הדם, ע"פ שבמדבר בשעת התרה נהירה, כל נהירה או שחיטה יבשתא, נבלה גמורה היה, אבל לאחר שנצטוינו על השחיטה تو לא בעין החזאת

האדם בכלל משקה להכשר הארץים, אלא דיבין התולדות שמנא במשנה שם, מצין רוק ומיל רגילים וגם ריע וכדומה שהמה משקה סרווח, ובועל משנה אחרונה כתוב שם לכל הני מכשרין רק מדרבנן עי"ע, אבל על דם שחיטה בהמה חייה וועף, "א"א בשום אופן לומר דרך מדרבנן מכשרין, אך "ג" דחתנה מנams בתוך התולדות, דהרי דם קדשים דיאינו מכשר ליפ' מקרא דעל הארץ תשפננה כמים, ולא מצין בש"ס כיון זה לילוף מקרא דלעדיין דינים בענין שאינו אלא מדרבנן, ובכל זאת פסקי הרמב"ם עדין לא נתבררו, צ"ע וודו"ק.

ד"ג ד"ג לו ע"א גמור' ס"ד א' הוואיל ואסירו בגזיה ועובדת, דמןLIB עלי עלי קבורה, קמ"ל עכ"ל הגמי, התו"ס נדחקו מאי לפרש האי ס"ד, דהא גם הגזיה לאח"ש מותרת, ורק מעשה הגזיה אסורה מהחאים בעבודה, אבל לפ"ע"ד נראה לפרש בפשיות, דח"ד היה, מאחר דחין מאיסור גזיה ועובדת דעתך גם לאחר שהחומר הקדושה עליהם, הו"א דהדם שהיה עומד לאריקת המזבח עדין באיסורי קיימת, דשאני הבשר דם בעודה תמים, היה עומד לאכילת אדם אחר הזריקה, ומיכש"כ העור והצמר שהי' ניתנים להן גם בעולה, لكن לאחר שהחומר מותרין, משא"כ הדם שהי' עומד לאריקת המזבח, لكن צריך קרא דם זאת יצא לחולין לאחר שהחומר, והוא נכון לפ"ע"ד ודו"ק.

ע"ש בגמי, אר"פ הכל מודים, היכי דאיתני לדם מתיחה ועד סוף כ"ע לא פלייגו דמכשר, כי פלייגו בנטקנה הדם בין סימן לסייעון וכו', כבר הבאתי לעיל דף כ"ט ע"ב, מה שנטקנה כאן הר"ן ז"ל בחדשו ומה שהסביר ע"ז הלב אריה ז"ל, כי רוח'ק דבר בו, וכי הוא אחת מכללים הגודלים שבש"ס, פלוגתא זו אי ישנה לשחיטה מתוע"ס, היינו פלוגתא ר"י ור"ל בחולץ למעוברת יבמות ל"ו ופלוגתא אב"י ורבא, בלמפרע הוא גובה או מכאן ולהבא הוא גובה, פשחים ל"א ע"ב, כי הכל סובב אל מקום אחד, אי אמרין אגלאי מלטה למפרע בדבר שאינו מוכרח להיות כן לבסוף, ואם דעתינו על דבר המסתתק ממנו, ולא על גוף הדבר עצמוו, ואבאר לך הדבר.

הנה בכל דבר שיש לו המשך להגמר, כל שנגמר לבסוף אמרין בי' אגמל"מ, דמיד בהתחלה הוציאו האי מעשה ממעמדו הראשון, להכניסו למעמדו החדש המשונה, מהיפך להיפך, כי כל המעשה אפילו נמשך זמן רב, כחדא מעשה יחשב מתוע"ס, סוף מעשה במחשבה תחלה, ובזה אין פלוגתא, אבל לדון על דבר אחר המסתתק ממנו, ולומר דם קודם שנגמר דהינוי עד שלא נתגלה, הוא כנגמר ונתגלה, בזה פלייגו, והוא בחולץ למעוברת דהפהילה לבסוף, דהכל מודים דחיבת בחליצה, אבל אמרין דהנין המת זרע בתוך עמי אישתו, אעפ' שלבסוף הפילה, לכל שהפיילה לבסוף, אגמל"מ דלאו זרע של קיימת היה, אלא מעוטד ליפול, וכונפל מעולי שיתים לדם בהמה לענין ה�建 זרים, אשר מינה משמע מיעירה זהה, ובכל זאת בחולץ למעוברת אכן פלוגתא, דר"י סובר, דכי היכי דעל גוף חיווב החליצה אמרין אגמל"מ, דהאי לא הניח זרע של קל קיימת, היה אם נחליצה בשעת עיבורה, נמי חיליצה כשרה הו, מכח אגמל"מ, ור"ל פלייגו וסובר ניהו לאחר הגילוי אנו רואין דמתחלת לאו זרע של קל קיימת היה, מ"מ האי מעשה החליצה צריכה לחול אז בשעת מעשה, ואז עדין ספק ה'י, אי תפול או לא, ועתה שתתברר הספק, מעשה החליצה כבר נסתלק ולא מציא לחול עתה, لكن אין בעשיה זה כלום, וכן הוא בע"ח שנשתעבד לוה למלוח, ולבסוף בא השדה ליד מלה, כל שהקדיש או זבין לוה בתניתים, כ"ע מודים דאתא מלה ופרק וטרף, מישום דהרי כשלא שלים, ואתא ליידי גוביינא, הרי הוא גובה למפרע, דהיאנו הגביה הוא מתחילה השיעבוד וע"ס, ומילא נגד האי אגמל"מ, לא מצוי הלהה להקדיש או לזבן, אבל מ"מ במקדיש או זבין מלה פלייגו, דאבי סבר כר"י בחולץ למעוברת, דכי היכי דאתה מודה מכח

מסוף הסוגי', האי ה�建 שחייטה לר"ש הוא כען ה�建 דחיבת הקודש, וחיבת הקודש לדעת הרמב"ם מכשר רק מדרבנן, וא"כ ה"ה שחיטה לר"ש, ור"ש לשיטתי דס"ל שחיטה מצות עשה ומתורת מיד, ולכן חיבת מצוחה זו מכשרה ג'כ' ור"מ דס"ל שחיטה איינו אלא תיקון בעלמא, וכפי שביראו גם אינה מתורת מיד, לכן אינה מכשרה, וא"כ איכא ודאי נפקוחה גם בבר הבהיר עצמה, אי הדם איינו מכשר רק השחיטה מכשרה, איןנה אלא דרבנן, ואננו אע"ג דפסקין דשחיטה מצוחה ומתרת מיד, מ"מ לא פסקין כר"ש דמכשרה, מושם דלר"ש נמי רק ה�建 דרבנן הוא מצד חיבת מצות שחיטה המתרת מיד, אבל אנחנו ס"ל כיון דמ"מ אסור לאכול ממנה עד שתצא נשפה, ולרמב"ם הוא איסור דאוריתא, לכן לא מיסטבר דמשום האי היהר, דיכול לחתווץ כזאת מבית השחיטה שצורך להמתין עד שתצא נשפה, אמרו דמכשר, לכן לא פסקין בהא כר"ש, ודו"ק.

ע"ש גמרי ת"ש, רש"א דם המת איינו מכשר, מאי לאו דם שחיטה מכשרה, לא הא דם חללים מכשר, עכ"ל הגמי, ופליגו רשי" ותוס' האי דם המת, אי דם אדו דם בהירה קאמר, ולשוני הפירושים זריכין לשובל דוחק אחר דוחק, כאשר יראה כל המיעין בסוגי', ובפסקין הרמב"ם אני רואה שלא חיש כל הסוגי' דהכא, ודרך דרכ' לעצמו, והוא בריש פ"י מHAL' טו"א, שלא הזכיר דם חלל אדים שמכשר, שכפי הסוגי' דהכא הוא עיקר הדם שמיכשר, דכתיב דם חללים ישטה, אשר באזה כי"ע מודים, ולעומת זה כתוב, הדם המני מזו המשקין המכשרים הוא הדם השותת בשעת שחיטה מן הבהיר והבהיר והעופות הטהורים, אבל דם הקילוח איינו מכשר שעדיין חיים הן וכו', עכ"ל, והנה זה הוא נגד המשנה דפ"ו דמכשרין, שמנעה דם שחיטה לתולדה, ועכ"כ דאב המני בין השבעה משקין, הוא דם אדים, ומקרה דם חללים ישטה כתדרבי' דלקמן, וממילא דחילוק שבין דם הנפש ובין דם הקילוח, ג'כ' רק בدم האדים הוא, דעתם האדים כתיב דם חללים, דם שנעשה בו חלל, אבל דם שחיטה המני בתוך התולדות, ואשר יליף מקרא דעל הארץ תשפננה כמים, לא מצינו חילוק בין דם לדם, וכל דם היוצא דע"י שחיטה מכשר, והרמב"ם בעצמו מני' וב' כתוב, בניitez דם על האוכל בין סימן לסייעון ונתקנה הדם, הרוי זר ספק, ופשיטה דם הניתז בין סימן לסייעון, אין זה דם שהנפש יצאה בו, ועדין בהירה בתוקפה ובגורתה ומ"מ מכשר, והוא סתירה גלו' מני' וב', ולא זכית לפרש הני פסקים אהדי, ובגונן תמייתתי, דלא הזכיר הרמב"ם דם חלל אדים האב לענין ה�建, ודם שחיטה בהירה חייה וועף הוא התולדה, מצאתי במשניות החדשות דפוס ווילנא, במכשרין שם, שעמד על זה בעל משנה בפ"ב בבכורותים, דקתני שם דושה דם כתוב שהרמב"ם מצא משנה בפ"ב בבכורותים, דקתני שם דושה דם מוהלי שיתים לדם בהמה לענין ה�建 זרים, אשר מינה משמע דאדן נלמד מבהירה עי"ש.

והנה לפ"ע"ד, דהרבנן ה'י סובר דהאי יפתחה מקרא, דעת הארץ תשפננה כמים, יפתחה גמורה היא לדעת חכמים דר"ש, והאי יפתחה דם חללים ישטה, איןנה אלא ללמד על דם שחיטה בהירה, דדורק אדם שהנפש יצאה בו מקרי מישקה, דהאי קרא דרכ' מליצה נאמר, אבל לעולם אין דרך לשותות דם אדים כלל, וכעון שנ' ישחטם במידבר, עיין ברמב"ן עה"ת על קרא דזבחת, ש' דרכ' מליצה נאמר על דם אדים לשון שטי' אבל מ"מ למדין מליצה זו, דדורק אדם שנעשה בו חלל דרכ' לקרו משקה, ונאמר בו שטייה, ובאמת במשנה גופה לא האזכיר דם האדים, בין ז' המשקין, אלא דם סתם כתני, ואיז דורך דם האדים אמר ה'י לו לפרש דם האדים, כי בדם סתם לא שמעין דם האדים דוקא, ובdom הקזה כתני, "לשטייה" ר"ל דחייב להש��תו לנכרי, אבל זולת זאת אין דם

ע"ב תוס' ד"ה מתיב ר"י, רש"א הוכשרה בשחיטה, מדרבנן לא פריך דאמרינו דס מכשיר, דהקשר דס חשוב כהקשר מים ויין שחכל משקה עכ"ל, כוונתם שלא תימא דמים חללים ישתה, לא ילפין אלא דס אדים שנקרה משקה, אבל דס בהמה חייה וועף לאו מטעם משקה קמץ כישיר, אלא מליפוטה דעת הארץ תשפכנה כמים, דאיתקס דס למים לעין הקשר, וכאשר כתבנו לעיל דמשנה דמיכשרין דקרי לי תולדת, משמע דאיינו אלא מדרבנן וא"כ הוול"ל נמי מדרבנן דר"ש, שכן כתבו התוס' דזה ליתא, אלא דס מטעם משקה מכשיר כמו מים ויין, דמים חללים ישתה שמעין על כל דס בע"ח דאייקרי משקה, וכאשר כתבנו לעיל דעת הרמב"ס, אדרבה עיקר היפוטא מדים חללים ישתה על דס של בע"ח קאי, ולא על דס אדים, דלא נאמר אלא דרך מליצה, אלא דלפ"ז אינה מובנת הקושי שהקשו אח"כ מבוצר לגת שכותבו, "וא"כ מא依 פריך וכור"ו ומה שייכות יש לקושי זו להא דלא פריך מדרבנן דאמרינו הוכשרו בדמיה, ודוק".

ד"ג ל"ז ע"א משנה, השוחט את המsocנת רשב"ג אומר עד שתפרקס ביד וברגל וכו' וכותבו התוס' דאפילו לכתלה שרי, ונקט לשון דיעבד מושום דברי למייחני עד שתפרקס עכ"ל, לא זכית להבין, דמה בעו, הרי אפשר לפרש דלכתלה לא ישחות, וישליכנה לכלבים, ולשון דיעבד דנקט היינו שלא ימתין עם החולנית עד שתסתכנת אלא ישחתנה מעט קודם לכן, בעוד יכלין עוד להעמידה על רגילה, וב"ל צ"ל כתוב טעם למה לא ניחא לחו למימר דלכתלה יש להחמיר כיחזקאל, דין זה אלא חומרה לגודלי ישראל, אלא דהתפארת ישראל כתוב באמות דמש"ה נקט לשון דיעבד, ואולי כוונתם דמי שרצו להחמיר שלא לאכול מסוכנת, לא ישחתנה, אלא ימתינה בדרך שהנקרים ממייתן לצורך אכילה, וימכרנה לנכרי, ועיין לקמן ע"ב ד"ה גמר' ואב"א מהכא מה שכבתתי שם ודוק".

ר"ש"י ד"ה עד שתפרקס, הרי לא פרכסה, קים להו לרבען דנטולה נשמטה קודם גמור שחיתה עכ"ל, והנה הרע"ב מברטנורא במשניות כתוב בלשון שמא, דעתא נטולה נשמטה קודם גמור שחיתה, וכרש"י משמע נמי בגמ' ליקמן, דעתא רבעא, כל שנייה עשו כן בסוף שחיתה, בידועה שנטולה נשמטה קודם לכך, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"ג ממ"א, דכל שלא פירכסה כלל הרי זו נבלה ולקין עלייה, ויש לראות מה באמת היא נבלה ודאית, כיון דבריאה לא בעין פרוכס, הרי דאפשר שיש בה חיות בעלי שתפרקס, אבל מכאן יש ראי' ברורה למה שכתבנו למלعلا, על המשנה הקודמת, דכל שייצאה ממנה דס הנפש בשפע, אפשר שתצאו נשמטה גם באמת פרוכס, ואע"ג דין לא פסקנן לר"א דידי אם זינקה (רטור באמת פסק לר"א ור"ש במצב כתלי ביה"ש מלאים דס), אבל בשופך דס בשפע ובכח ודאי לכ"ע מודים, דין לך פרוכס גדול מזה, אבל מסוכנת דמסתמא אינה מוציאה דמה אלא לאט או לא מוציאה דס כלל, באז כל שאינה מפרכסת, ע"כ דיאטה נשמה קודם לכן, ועיין בפרמ"ג סי' י"ז ובח"ח חת"ס ז".

אבל מהSCI רשי"י דנטולה נשמטה קודם לכן, לכארו' נראה למידק מנוי' דאם יצאה נשמה עס גמר שחיתה שפיר דמי וכדמשמע נמי מרבא דלקמן שאמר בידועה שנטולה נשמטה קודם لكن, אבל הש"ז בס"י י"ז סק"ג פסק דבעין חייה אחר גמר שחיתה, וכן משמעו מרש"י גופא בסוף הסוגי ד"ה בסוף שחיתה SCI ז"ל סוף שחיתה ממש שתפרקס בגין שחיתה דתויה בה חיות אחר השחיטה" עכ"ל, הרי דכל שחחיטתה ומיתה בגין אחת נבלה, וראיתי במשניות חדשות דפוס וילנא בחודשי יתרון האור, פלפול ארוך בזאת, והגאון ז"ל ברוחב בינוו ביאור דין הוא כדעת הש"ז,

אגמל"ם, דקדושת להו לא מהני מה"ט גופא נאמר דקדושת מלה מהני, אבל רבא קר"ל סובר דעתו דעל גופו הגביה לאחר שבא לידי כך, אמרינו אגמל"ם, כדי שלא יויע קדושת להו נגד האי גilio, אבל קדושת המלה דהוה דבר המסתתק,adam לא הי' חל הרקdash בשעה שהוציאה הקדשו מפי,תו לא מצי חיל, כי באoir לא מתלי תלוי, להמתין עד שיתגללה מה תהי בהאי שדה, וכן לגבי דבר המסתתק אנו אומרים מכאן ולהבא הוא גובה.

וכן הכא בשחיטה, דיש לה התחלת וסוף, ליכא האי פלוגטא, רבינו אמר הוכשר, ור"ח אומר תולין, ומפרש ר"פ פלוגתם היכי דאיתא לדם על הדלתעת מתוע"ס לכ"ע מכשיר, והטעם כיון דלבסוך איגגלי דrai שחיתה ההו, מAMILא שם שחיתה אוכלה מעשה מותוע"ס, והוא האי דס דס שחיתה מכח האי גilio, ומכשיר עתה, כיון דעדין לא נתקנת, אבל בנתקנת קודם גמר השחיטה, אנו נפלים בפלוגטא דר"י ור"ל בחולץ למעוברת, ורבינו דסוביר מכשיר קר"י, ור"ח דסוביר חולין לראות אם הדם עדיין בעין על הדלתעת, סוביר קר"ל, שלא אמרינו אגמל"ם בדבר המסתתק, אבל بلا נסתתק, דהינו לא נתקנת, גם הוא סוביר דעל גופו השחיטה אנו אומרים דמותחלת מותוע"ס, ור"א אמר, דר"ח אמר חולין, גם בנתקנת קאמר, ומשום דמסופק בהאי פלוגטא דר"י ור"ל, אי ישנה לשחיטה מותוע"ס או לא, ועל הקדמה והסביר הלאו, נבנית כל הסוגי דלעיל דף כ"ט ע"ב, וכמה סוגיות במשמעות זו כאשר ביארתי כל או"א במקומה עיין בהם ותרוחה צמאונך.

אבל בא וראה, איך שהלב ארי ז"ל שזכה לגלוות האמת הלאה בפלוגטא או דרביבי ור"ח ור"י ור"ל, לא ראה באספקלי' המAIRה את העין כולו, עד שקמתמה על הרמב"ס, דפסק בפ"י מטוי"א בנתקנת הדם דספק הו, וחולין לא אוכלין ולא שורפין, והוא כר"ח אליבא דר' אש, וקמתמה הלב אריה, הלא הרמב"ס פסק כמ"ד ישנו לשחיטה מותוע"ס, וגם פסק דלא קר"ש אלא כת"ק דס שחיתה המכשיר, ולמה פסק כאן דלא כרבי אלא כר"ח, ומשיים "ומופיעים" והמפושטים לא העירו בזאת ולי צ"ע טובא" וינוי דעת קדשו כי גם הרראש יוסף ז"ל הניח קושי ז"ז בצע", אבל מ"מ הלב ארי' לאחר שזכה להבין עומק פלוגטא זו, לא היה רשאי לתמוה על הרמב"ס בזאת, אבל להיפך הוויל' לתמוה Adams כנים הדברים, דר"י ור"ל פליגו בשחיטה כמו בחולץ למעוברת, אי אמרינו אגמל"ם בדבר המסתתק, כמו שגילה לנו הלב ארי' בrho"ק שעליו הרי צרכין לפסק גם כאן קר"ל נגד ר"י, כמו בחולץ למעוברת ואייך יפסוק הרמב"ס כרבי, שהוא סברת ר"י ולכך התמיה להיפך הוא מאחר דהאי חולץ למעוברת, הוא מהני תלת מילוי דאמיר רבעא שם יבמות ל"ז ע"א, דהלהכה קר"ל לבבי ר"י, וא"כ ה"ה בפלוגטא דיל"ש מותוע"ס, דפלוגטא זו היינו היך, וכאשר באמות פסק רבעא בזבחים דף ל' ע"ב קר"ל, דאין לשחיטה אלא לבסוף, ועיין תוס' לעיל כ"ט ע"ב שהקשו למוה לא מנה רבעא ארבע מילוי דהלהכה קר"ל לגביו ר"י שם ביבמות, ואני כתבתי שם, דלפי דברי הל"א דהaca הקושי' מישבת, דלא מנה הא משוע דהינו היך דחולץ למעוברת, קשה על הרמב"ס להיפך, איך פסק תולין, ולא פסק דין מכשיר ודאי וכרכ"ח אליבא דר"פ, והא דפסק קר"י ישנו לשחיטה מותוע"ס, עיין ביאור דבר נפלא הלאה לעיל דף כ"ט, ולא אכפול כאן בדברים, אבל מה שפסק כאן תולין ולא פסק כהלהcta דיןינו מכשיר, משום דלא אמרינו אגמל"ם בדבר המסתתק, ודאי צרכיא עיונה רבעה, אבל דבאמת יש לראות, כיון דרביבי קר"י דאמרינו אגמל"ם גם בדבר המסתתק, ור"ח אליבא דר"א ספוקא לי' בדבור, איך פסקינו בחולץ למעוברת ובכל הני שאר מילוי, קר"ל דלא אמרינו אגמל"ם אגמל"ם דבר המסתתק, והדבר צרכי תלמוד ועיון גדול למצוא איזה טעם לחלק בין הקשר לשאר מילוי, ודוק".

אבל אין כאן תחלה קושי' למאן דירוד לעומקה דעת הרמב"ם זיל, ושם בפתחה ביארתי הדבר, דהרמב"ס סובר דטרפה ונבלה חד לאו הוא, דטרפה תחולת נבלות הו, דטרפה א"ח ועומד למות, וכן ג"כ מצטרפין טריפה ובילה לכזאת, משא"כ בשאר שני לאוינו, למשל טמאה וטרפה לא מצטרפין, וכל דבר שיש לו התחלה ומגר אמרין בי' אגמל"מ לענין הדבר בעצמו, עיין לעיל בסוגי' ל"ב ע"ב אריכות זהה, ומה שחייב הכתוב נבלה וטרפה לשני לאוינו, והוא מפני שהחיטה מוחלת בינוים דטרפה ששחתה נטהרת מובלות, וטרפה גופא ג"כ לא נקבע איסורה מחיים אלא לא לאח"ש, דלהכי כתיב גבי איסור טרפה "בשר" דעבדי כעין בשר ע"י השחיטה ומגר אמרין בי' אגמל"מ לענין הדבר בעצמו, עיין לעיל דקה שחרה דבאי כאות, אבל שחיטה ואבלי חולה נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הב"ח באיסור נבלה, והשחיטה המכשרה, שלא חלק, דבשלא גט ומיתה שניהם המה מתרין את האישות, ואין סותרם אהדיין لكن מצו חליון גם ביחד, וכמו גטה וחזרה דבאי כאות, אבל שחיטה ואבלי חולה נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הב"ח באיסור נבלה, והשחיטה המכשרה, שלא תחול איסור נבלה, ואיך אפשר שיחלו שניהם כאחד, ואדרבה מגט ומיתה יש ראי' דשחיטה ומיתה אסורה דהרי בגט ומיתה אסורה לכחן, ע"פ שנעשה אלמנה אבל שחיטה ג"כ גירושה, וא"כ ה"ה הכי שחוטה ונבלה הוה ולכך אסורה, כיון דשניהם חליון וסותרין אהדיין, הרי אין כאן היתר נבלה, ולכאורה ה' ראי' לדין זה דבעין חיות אחר גמר שחיטה, מהא דתנן במשנתנו, בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פטולה, שאין אלא החזאת נפש בלבד, הרי דהמיתה עם השחיטה בב"א פטולה, אלא דהרמב"ס עומד לנגיד, כי במסוכנת שלא פרכסה כלל כתוב דחויה ונבלה וлокין עלייה וכמו שהבאתי לשונו לעיל ובהאי דין דקה שפשטה ידה דיק הרא' כתוב „אסורה" ולא נבלה ולא מלוקות, וכפי הנראה, איסור דרבנן או מHALCA שאין לוקין עליה ואני מטמא נבלה, וכן בCY"מ במס' ז' שקטני שחוטתו פטולה, ולא קטני נבלה, מתרפרש כן, והדבר מובן דכל שטש שחיטה עליה אלא שפטולה, אינה נבלה, וא"כ יש ראי' מכאן להיפך, דהא דבעין חיות בגין שחיטה הוא רק דרבנן, או הלכה, אבל לא מעיקר ד"ת, אלא דין תמה על הרמב"ס דמאיחר הודאת ר"ע לר' ישבד לעיל כל פטולי שחיטה המה נבלה לענין טומאה וע"כ גט לענין מלוקות, למה לא נימא גם על האידי דין, דחויה מהלכה ורק ל"י פטול בשחיטה, קודם חורת ר"ע, אבל לאחר שהזודה גם היא פטול בשחיטה לוקין עליה ומטמא נבלה גמורה, ולהלך בין הנושאים קשה וצע"ג ודוק'.

שוב נתישבת דיל"ע קודם חזרה, דסימן אחד נמי מטהר מידי נבלה, א"כ כל שייצאה נשמהה בסוף סימן השמי ודיין דאיינה אלא אסורה, ככל פטולי שחיטה, ולא נבלה, כי בסימן הראשון כבר יצאה מידי נבלה וכיון דכל המשם, נשנית קר"ע קודם חזרה שפיר כתני במשנה רק פטולה ולא נבלה, אבל הרא' כתוב דין זה אחר חזרת ר"ע, אבל לאחר שהזודה גם היא פטול בשחיטה לוקין עליה ומטמא נבלה גמורה, ולהלך בין הנושאים קשה וצע"ג ודוק'.

גמר' ודילמא היינו נבלה היינו מסוכנת, לא ס"ד דכתיב כי ימויות וכי' מחיים לא איקרי נבלה עכ"ל הגמ', מכאן הקשה הלב ארזי זיל' על הא דכתב הרא' כתוב ז' דנקה'ו ופסחה'ג והוא נבלה מהרימים, שהוא נגד גמר' מפורשת הלאו,DDRUSHו מקרא דמחיים לא איקרי נבלה אלא לאח"מ, ועל חנס חדש התבו'ש והפלתי זיל' לומר, דהרא' כתוב' מוחליך בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלה, שהרי האי קרא בטומאת נבלה כתיב, ואיך יליף הגמ' מנוי' דמחיים לייא איסור אכילת נבלה במסוכנת, והניח הדבר בתיאמה, ואני מוסיף להקשוט גם מגמ' זחים דף ע' ע"א דקאמר מה לטרפה שכן איסורי מחיים, משא"כ נבלה, הרי מפורש איסור דגס אכילת נבלה איינו מחיים, אבל בפתחה עיקר יוז' דהרא' כתוב' שהרמב"ס גופא ס"ל דלאו נבלה ליתא מחיים, כי כן כתוב בפירוש בראש פ"ד מהל' מא' זיל': האוכל כיitz מברשותה שמחה וכו' לוקה, וכל שלא נשחתה כראוי', הרי זו מטהה וכו' עכ"ל ומגד אמר הרוי זו מטהה, ולא הרוי זו כמתה, הרי מפורש אומר דעת' פ' בעין מטהה אלא דכל שנפללה בשחיטה, אין שחיטה זו מצלת תהאי' מטהה, אז תהאי נבלה, וא"כ סותר את דברי עצמו במא ש' בפ"ג מהל' ש恢חיטה דנקה'ו ופסחה'ג והוא נבלה מחיים.

רש"י ד"ה למאי הלכתא בסה"ד, שלא תמיין אין איסור חל על איסור, ובתוס' זבחים דף ע' ע"א הקשו והא טרפה ונבלה מוסיף הו על חלב, (כוונתם על מה שכתבו לקמן ק"א ע"א ד"ה מאן האי תנא עיי"ש) ומהיכי תיתני נימא דלא חל, והניחו בתיאמה, ולפע"ד נראה דכיוון דאמרה תורה, יעשה לכל מלאכה ואפילו לגובה, והוציא את החלב מכל בשר לענין טומאה, עיין פסחים ג"כ ע"א פלוגתא דר"ע ורישה'ג זהה, ה"ה דאיינו בכלל בשר לענין אכילה, וכן בעין קרא דעתן ז' דהרא' כתוב' עכ"ל העמיה מטהה מאן דבגט, דבגט דהמיתה והגט כאחת מהני וחל הגט, כדמותו מסוגי' דב"ב ק"ג' ע"א, והגנוון ז' נדחק לומר דשחיטה אيكا הללמ"ס שבעין חיota אחר גמר שחיטה, אלא דבעצמו הרגש שהדר קשה לאמרו עיי"ש, אבל לפע"ד נראה חלק, דבשלא גט ומיתה שניהם המה מתרין את האישות, ואין סותרם אהדיין لكن מצו חליון גם ביחד, וכמו גטה וחזרה דבאי כאות, אבל שחיטה ואבלי חולה נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הב"ח באיסור נבלה, והשחיטה המכשרה, שלא תחול איסור נבלה, ואיך אפשר שיחלו שניהם כאחד, ואדרבה מגט ומיתה יש ראי' דשחיטה ומיתה אסורה דהרי בגט ומיתה אסורה לכחן, ע"פ שנעשה אלמנה אבל שחיטה ג"כ גירושה, וא"כ ה"ה הכי שחוטה ונבלה הוה ולכך אסורה, כיון דשניהם חליון וסותרין אהדיין, הרי אין כאן היתר נבלה, ולכאורה ה' ראי' לדין זה דבעין חיות אחר גמר שחיטה, מהא דתנן במשנתנו, בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פטולה, שאין אלא החזאת נפש בלבד, הרי דהרא' כתוב „אסורה" ולא נבלה ולא מלוקות, וכפי הנראה, דיק הרא' כתוב ז' דנקה'ו ופסחה'ג והוא נבלה, ולא נבלה ולא מלוקות, כיון דאיינה מטמא נבלה, וכן בCY"מ במס' ז' שקטני שחוטתו פטולה, ולא קטני נבלה, מתרפרש כן, והדבר מובן דכל שטש שחיטה עליה אלא שפטולה, אינה נבלה, וא"כ יש ראי' מכאן להיפך, דהא דבעין חיות בגין שחיטה הוא רק דרבנן, או הלכה, אבל לא מעיקר ד"ת, אלא דין תמה על הרמב"ס דמאיחר הודאת ר"ע לר' ישבד לעיל כל פטולי שחיטה המה נבלה לענין טומאה וע"כ גט לענין מלוקות, למה לא נימא גם על האידי דין, דחויה מהלכה ורק ל"י פטול בשחיטה, קודם חורת ר"ע, אבל לאחר שהזודה גם היא פטול בשחיטה לוקין עליה ומטמא נבלה גמורה, ולהלך בין הנושאים קשה וצע"ג ודוק'.

חסרוןابر תאסר ומשום דא"ח וע"כ דאיינו חי מיד קאמר דכל שאינה מחסרא אבר ע"כ רק מסוכנת העומדת למות מיד בכל חייה, אבל בחולה, הרי רוב חולים לחמים, וכאשר מוכיח מסוכנת שרי, ע"כ דהאי לאו הבא מכלל עשה אמחסרא אבר קאי, וא"ת הלא הוא באלו דטרפה, הלא בשביל זה כתוב הרמב"ם לדלאו דטרפה המפורש בקרא הוא הנטהה למות מחמת חסרון אבר דהיאנו מסוכנת שתמות מיד בתוך מעל"ע, אבל הלא הבא מכלל עשה דחי אכול שא"ח לא תאלל, לא התנה האי לאו חדש דאכל טרפה יחול על איסור חלב, דכיוון שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה של תאללו, וממה"ט גופא שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה חלב, וממיאלא דליקא לא כולל ולא מושיף, כיון דגוף הבמה בלאה אסורה לגבוה מטעם נו"ט, והבן הדבר.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דשם בפסחים מסיק דריש"ג ור"ע פליגו, דריש"ג חלב לאו בכלבبشر, וכחותרת נבלה בהנהה חלבב ונידה לא הותרו, וממיאלא דלא צרך קרא לטהר חלב מטומאת נבלה, אלא להתירו בהנהה, ור"ע סובר דחלב בכלבبشر בין להתר הנהה ובין לטומאת נבלה, ולכן איצטראיך קרא להוציאו מכלבبشر לעניין טומאה, ויש לעיין באיזה סברא פליגו, ובפרט יש לתמהה על ריש"ג, דקאמר דחלב אינו ניתר בכלב נבלה בהנהה ופרש"זיל משום דחלב אינו בכלב, הלא בלאו דנבלה לא כתיבبشر, ומהיכי תיתי לא יהי' החלב והגיד בכלב נבלה סתום, אבל דע ריש"ע לשיטת אייל וריש"ג בשיטת בר פלוגתי דריש"ע שהוא ר' ישמיאל אייל, דבר הודיעתי דריש"ע מפרש האי קרא דנבלה שהוא לאו חדש על הנירה שנכנכו לארץ וכיוון דהכא לא כתיבبشر מミיאלא דגס חלב וגיד בכלב נבלה, لكن לא איצטראיך קרא להתר הלהב בהנהה דהוא בכלב נבלה, אלא אדרבה להוציאו מכלב נבלה לעניין טומאת נבלה, וממיאלא הו"א דהה לעניין איסור נמי כו' הו, ומכם"כ בטרפה דכתובبشر בפירוש, لكن בא הקרה אבל לא תאללו לאיסור חלב משום נו"ט, אבל ריש"ג בשיטת ר' ישמיאל אייל דקרה דנבלה במשנה תורה הוא החזרת הלאו דטרפה, וככדריש בספרי שם, ל"ת כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה לרבות את הטרפה, וכיוון דהוא חזרת לאו דטרפה כתיבبشر נמי גם נבלה, וכאשר ביאנו זאת כמה פעמים, ובטרפה כתיבبشر ממייאלא דגס כאן על האי בשער קסמן, ולכן שפיר ס"ל דאין החלב והגיד בכלב נבלה דכתיב בי' בשער בפ' משפטיים, ודוק' היטב.

תוס' ד" השתא מהיים אסורה, בא"ד, וא"ת למא דפרישות אי אמרת נמי מסוכנת שרי' תקשי אמא איצטראיך קרא לאיסור נבלה, הא אסורה מהיים משום איסור שאינה זבוחה וכי' עכ"ל, וקשי' לי טובא דהא במדבר עדין לא נצטו על הזביחה, ומ"מ נבלה נאסר להם, שוב מצאתי שנטעור בזה ק"ז בעחתת"ס זיל בחודשין, ומה שתי' שם, זאת בעצמו מעיד שהוא מימי חרפו גירסא דינקותא, ואינו כדי להסביר עליו.

אבל האמת כmo שהארכתי בהז בפתחה, דבמדבר נצטו על הנבלה מכלל לאו דטרפה, והאי לאו דנבלה שנאמר במ"ת אחר שנצטו על שחיתות חולין, נתחדש לאיסורبشر נחרה ופסולי שחיתה, כן הוא לר"ע, ולריש' אם נאמר דנצטו גם במדבר על זביחת דברים שאינן ראויין להקרבה, או האיל לאו דנבלה, הוא חזורת לאו דטרפה, וכאשר נהאה מדרשת הספרי שם, דקאמר לא תאכלו כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה, עי"ש בفتحה, וא"כ קשי' התוס' הכראי מוצקת דאם לא צרכין קרא אنبלה מי מסוכנת אסורה, ה"ה דלא צרכין קרא אنبלה, משום דנצטו על הזביחה, וממייאלא כלبشر שאינו זבוח אסור, ואין לנו תירוץ אחר אלא דבאמת הוה מצוי למימר ולטעמך ממש"כ התוס' ה"ה אמרת שהתוס' לא נחתו לכל זאת, כאשר מוכחה מכל הילוך שיטות במסכת' זו, מ"מ כאן כיוונו יפה, ודוק'.

תוס' ד" והולא היינו טרפה, בא"ד וק"ק דלעיל דפרק הינו נבלה הינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו באלו ועשה כדקאמר הכא, עכ"ל ויפה אמר תלמידי המולג מו"ה שמואל קעפעטש נ"י לדעיל כיוון דדחה הקשי' וקאמר, לא ס"ד וכי' לא חש לחזק קשי' שבלא"ה אינה מתקיים, אבל הכא הקשי' דלמא היינו טרפה הינו מסוכנת מתקיימת, שעיל דדה נדחה הילפotta, ביארה כל צורכה, דלמא לעבור עליו בשני לאוין ועשה, ודבר נכוון הוא מאד.

ע"ב גמר' וא"א מהכא, ואומר, אהא ד"א וכי' ויש להעיר, איך נילוף דברי תורה מדברי קבלה, ועד דאתא יחזקאל מנא אסורה, ולכן עתה לומוד רוצה להרשות מהאי קרא דמסוכנת بلا שום

מיוחד דאכל לא תאכלו גם משום נו"ט, ואל תשיבני דלשן הגם' מוכח דלא כוותי, דהרי קאמר יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב, הרי דמטעם אין איסור חלב על איסור בעי קרא דחל, שאני אומר דלעולם חלב לאו בכלב שער הו, לריש"ג בלא שום קרא, ור"ע מכח דחוציאו מכלל טומאה כנראה שם בסוגי' דחזקי' ור"א, ולא נאסר החלב משום נו"ט אלא מכח האיל לאו חדש דאכל לא תאכלו, וממה"ט גופא שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה וטרפה יחול על איסור חלב, דכיוון לאו חדש הוא על חלב, וממייאלא דליקא לא כולל ולא מושיף, כיון דגוף הבמה בלאה אסורה לגבוה מטעם נו"ט, והבן הדבר.

רבותה דיחזקאל, וא"ג דיחזקאל כהן הוה, הלא גם כהן צרך לפרש תומ"מ ואסור לאכול טבל עכ"ל, ותימא רבתא על התוס' דמשמעו דס"ל דוגם במתנות זרע והלחמים וקיבה בעינן הפרשה ואם לא כובל כל הבמה, וכן כתבו לקמן קל"ב ע"ב, על האי מירא ד"ר", דטבל ממש קאמר דמתנות לפנין נתינה נחינה מתרומה ל�מן קל"ו ע"א, והוא עניין פלא והפלא דעתות הפרשה לא שיק, אלא בדבר שאינו מצווין כמו בתו"מ, אבל בזרע והלחמים והקבה, שמצוינים הפו ומפורשים וועודדים, מה שיק כאן להפריש, ועיין בי"ד סי' ס"א ובפרמ"ג שם, שכabb ג"כ כדבריו, דלית במתנות מצות הפרשה, אלא מצות נתינה להכהן, ומה שהביאו התוס' ראי מלקמן דיליף נתינה נתינה מתרומה, אדרבה מהתמים מוכח בדברי, והיינו הז, אבל מה שנראה עניין הוא דלפי מה שביארתי בפתחה דעת הרמב"ס דטרפה המפורש בקרא, והוא הנוטה למות דהינו מסוכנת, ע"י מכח באחד מאבריה שאין לה תרופה, והוא נודע ע"י אידך קרא דיחזקאל שהזהיר את הכהנים שלא יאכלו נו"ט, כמו ברוצח דהדין כן, וההלך של ח"ט אתה כדי שלא נצרכז בכל פעם, בכל זאת עדין התנאי העיקרי שתהיה נטחה למות מחמת המכחה, במקומה עומדת, כי ההלכה לעולם לא תבוא לע考ר מה שמספרש בקרא, או שמוכרה ממנו, אלא אתה לפרש לו וכן גם אחר האי הלכה של ח"ט לא הוה אסרין בהמה לקוי' באחת מהני טרפויות שהולכת בשוק ואוכלת כשאר בריאות, וכן לא היינו אסורים בהמה הנוטה למות מחמת המטרפות, כיון דהתורה התננה בשאנן לה אחות מן הני מכות המטרפות, כיון דטרפה שאסורה, דבענן תרתי, נתה למות, וגם שתהיה זאת ע"י מכתابر, אבל יש לנו קרא דזאת החיה, אתה לאסור בלאו הבא מכלל עשה כל שנקרה אינה חי, ומעתה יש לפנינו שני דרכיים או לפרש האי, אינה חי על מסוכנת בלי מכתابر ואז הפירוש אינה חי שעומדת למות מיד תוך מעל"ע, כי עומדת למות אחר זמן רב כמו שלושים יום או יב"ח אין זה במצבות בלי מכתابر ובלי שום חסרון, אלא חוליה כללית ורוב חולים לחיים ואיך נידון לומר, לאינה חי, או שנפרש, אינה חי, ע"י חסרוןابر, ואז מצין לומר, שלאחר זמן תמות מחמת האי חסרון ע"פ שלפי שעיה הולכת ואוכלת, וכן יותר מסתבר فهو דהאי קרא אתה לאסור באיסור עשה כל hei טרפויות המצוויות הרבה, מלאוקמי' על המסוכנת בעלי מכתابر, אבל לא שכח כלל,adam ע"י הכאוה נעשה מסוכנת הרוי יש לה דין טרפה, כי הוא טרפה דנפלה מן הנג עיין לקמן במשנה דא"ט), ולא נשאר אלא מסוכנת ע"י חשות כהה שהגעה קרובה למיתה, והוא מלטה דלא שכח, וגם בלאה מייסי עניין ב"א ולא אכלו, ויחזקאל שהתפאר שלא אכל מסוכנת התפאר גם שלא אכל את הטרפה, והיינו טרפה של ח"ט, שלא נתה למות והולכת ואוכלת כשאר בריאות ובשניות כאחות יש להתפאר שפיר, דהאי קרא דזאת החיה מורה לאסור אותה מהני תרתי כמו שביארנו, ומושם דמאסעה עניינו ואת הטרפה לא משום דקרא דזאת החיה אתה לאסור את הטרפה שהולכת ואוכלת, מחתמת שסופה לא תהיה ודוק'.

ע"ש גמור' ולא בא בפיبشر פיגול, שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, משום ר"ג אמרו, שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה, עיין מהרש"א זל איך להכenis אלו, בשר פיגול דכתיב בקרא, ונתקק מאד, אבל עיין לקמן דף מ"ד ע"ב כי שם פרשטי הדבר בדרך מרוחה ותרווה צמאן.

תוס' דה שלא הורמו מתנותיה, וא"ת לר"י דאמר לקמן דכל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים, מה

והותז הראש אפשר שתפרקס גם אחר ההתזה, משום שפעת חיות שבאים החיצוניים מוקדם התזה אבל במסוכנת אם באמת מתה היהת מהמת אפיקת הכה ולא מהמת השחיטה, אז האבירים החיצוניים מייתו בריש ואלא מצו מפרקסים וכל שהיד והרגל מפרקס מורה על חיית הלב ושהלמא הויז הראש, היה חי עדיין, דאלו בשעת התזה כבר היה מת, מכש"כ שלא היה רגש חיות בידים ורגלים שמתים תחלה.

ולע דהמעין בגמי ותוס' ב"ב קמ"ב ע"ב ימצאו לפום רהיטא סתרה לדברי האmittים האלו אבל بكل יש לישיב, ועל זה וכיוצא בזה צריך למשכן נפשי כדי להעמיד האמת המוסכם ומוחלט על תלו ודוק.

וכאן בסוף הסוגי אני חזר למה שדרשו לעיל ולא בא בפי בשיר פיגול היינוبشر מבהמה שהורה בה חכם, ציינתי לעיל שתעין בימה שכתבתלי لكمן מ"ד ע"ב, וכעת ניתוסף לי ראי' ברורה לדעת הושט, כיון דשם שחיטה גם על מקצת הושט, וכאשר ביארנו זאת באריכות לעיל ל"ב ע"ב, וניהו דברייאה לא חלקה תורה, ואצריך שני סימנים בבהמה וסימנו אחד בעוף, דר"ע הדר ב"י ממה שאמר, אבל מה שתלי' בשיקול הדעת היינו גמור' דהרי מבואר ביבמות צ"ב ע"א דהרוו ב"יד ששקעה החמה ולבסוף זורתה, אין זה הוראה אלא טעות, והוסמך ע"ז לעשות מלאכה בשבת מביא חטא, אבל ההור בשיקול הדעת דין זה מלאכה או שאין זה הלב שאסורה התורה וטעו, העושה על פיהם פטור ממשום דזה הוראה מקרי, הרי יצא מזה מפורש אבל שדרך הוראה טעה, אין כאן שגגה להעשה על פיו, אלא הקולר תלי' ב"יד שהורה כן, כי כך גורה התורה לומר ועשית כאשר יורוך ואין לך אלא שופט שבימייך, וא"כ لما ניחוש בהוראת חכם על טעות, משא"כ בדבר התלי' במציאות, שאמ טעה אין זה הוראה, והעשה ע"פ טעותיו הייב חטא שפיר יש להחמיר שהוא חכם בריאה או במדידה וכדומה, וניהו דין פסקין דיחיד שעשה בהוראת ב"יד חיבח חטא ודלא כר"י דפטור, עיין ברמב"ם פ"ז משגנות, היינו ממשום אבל שהבי"ד איןנו מביא קרבע העושה מביאו, אבל לעולם גם לדידן קיל להעשה, مما שעושה ע"פ טעות במציאות.

ועכ"פ אני תמה על הרמ"א בהגה סוף סי' קט"ז, שפסק שם דין זה דהורה בה חכם בדבר שתלי' בסברא דלא כרשי", אלא אבל שhoraה חכם מסברא ולא נמצא הדין בפירוש שהיא מותרת בעל נפש לא יכול ממנו, דמשמעו אבל שנדפס בספר להתר ארע"פ שאותו המחבר מסברא החיר שפיר דמי, ואין לדבר זה טעם,adam החכם הזה יזכה לדפוס חדושיו נעשה סברתו גמור' ע"י הדפסה ואפלו אם ימצא חולקין עליו מ"מ אם רוב הפסיקים מסכימים להתר שפיר דמי, וכאשר באמת כן הוא ולא שמענו מעולם שבעל נפש יחמיר בדבר כמו בתערובות מין במינו דרש"י ודעמי' פסקין כר"י דלא בטל, אבל אכן פסקין קרבען דבטל, ולא שמענו מעולם, מי שייחמיר זה לחוש לשיטת רשי"ו ולמה נחמיר יותר בדבר שחכם מופלג מתר ע"פ סברא שירה ואין עדיין שום חולק עליו לחוש, שמא טעה בסברא, ואע"ג דבזה"ז דין לנו חכם מוסמך מ"מ לא אוכל להבין דלמה נחמיר יותר בהוראת חכם בשיקול הדעת שאין שום חולק עליו אלא שלא נמצא ההיתר מפורש בדףס, ממה שנמצא מחלוקת בדףס, אלא שהכריע דעת המתיר, ידעתני שיש מקום לחלק בין שאקבע ההיתר בפסיקים מפורסמים, ובין סברת יחיד שעדיין לא נתקבל בכל העולם, אבל הסברא השרה נונתת היחס, אבל שסבירה הברורה מסכמת להתר, בלי שנמצא חולק עליה, הא היתר יותר ברור וראוי יותר לטמוך עליו ממה יותר שיצא מtopic' פלוגתא בין הפסיקים במקומות שאין כאן הכרעת ב"יד הגadol המוסמך אשר עליו אמרה תורה ע"פ הדבר אשר יורוך והדברים עתיקים ועין זהה لكمן קי"א ע"ב בהא אמר רב חס לי' לרע'י דבא בר אבא דליספי לי מיד' דלא ס"ל, ובמה שכתבתני שם וכן

ולפ"ז אין זה טעם אלא סימנא, וכיון דר"מ אומר בשעת שחיטה סתם, ס"ל אין לשחיטה אלא לבסוף, הרי דבסיוף השחיטה בעין הפירקס, עכת"ד היתרונו האור, אלא דשגאה רבתאagna בכואן במוחכ"ת, דא"כ איזה ראי' הביא הברה"ג מהא דרבא דפסק כר"מ דבסיוף השחיטה בעין הפירקס, להאי דינה דין דאין לשחיטה אלא לבסוף, דניהו דרבא למدين מר"מ דבעין פירקס בסוף השחיטה, אבל בהאי דינה דין דאין לשחיטה אלא לבסוף מנ"ל דפסקין כוותי דרבא, וכר"מ, דהרי בהאי דינה דישנה לשחיטה פליגו תנאים ואמורים הרבה, וגם גופו הדבר למדין מלישנא דר"מ דאמר סתם, דכוונתו על סוף השחיטה הוא דוחק גדול כموון.

אבל מtopic' חומר הנושא נראה לפ"ז דבר חדש בדעת הבה"ג, והוא דס"ל דלמ"ד ישנה לשחיטה מtopic'ס, כמו דבעוף דזוטר חיota דביסימן אחד ה"ה במסוכנת דזוטר חיota טפי, די במקצת הושט, כיון דשם שחיטה גם על מקצת הושט, וכאשר ביארנו זאת באריכות לעיל ל"ב ע"ב, וניהו דברייאה לא חלקה תורה, ואצריך שני סימנים בבהמה וסימנו אחד בעוף, דר"ע הדר ב"י ממה שאמר, דשחט בה סימן אחד והמתין לה עד שמתה, והזודה דנבלה הוה גם קודםchorah עכ"פ טרפה הוה, שאני התחם לכל שפסק באמצעות השחיטה והי' יכול לגמורה לא עדיף משהה בין סימן דפסול, משא"כ שאינו יכול לגמור מפני שתוכחת השחיטה فعلיה שמתה, כיון שיש שחיטה על האי מקצת ואין כאן יותר כדי לגמורה ספר דמי, ואף שהסבירא קלישטא, מ"מ מtopic' בילויו מה שכי' בעל יתרון האור לפ"ז, ודוק.

ע"ש גמור' אר"ח, מנא אמינה לה, דתנן וכו' אימת אי לימא בסוף שחיטה, עד כמה תח'י ותziel, עכ"ל הגמ', ר"ח היה סובר דפסחה ידה, הוא סימן הוצאת הנפש של עתה בשעת פשיטת ידה, וכמוש"כ התוס', דזדייק כו' מלשון המשנה דקთני, שאינה אלא הוצאה נפש בלבד, ולכן פריך אי פירקס בסוף שחיטה בעין, מה לא תסגי בהאי פשיטת יד, אלא דזה תימא דהרי הפירקס הוא סימן חיות, ולא סימן להוצאה הנפש,ומי שביעי פירקס בסוף שחיטה, בעי' חיות בסוף שחיטה, ולא הוצאה הנפש, וכאשר ביארנו זאת בראש הסוגי' דשחטה ומיתה בהדי' לא מהני, ומס' תשובה רבא אינה מובנת דלמה ל' למימר, לכל שאינה עשוña כו', דהיא פשיטה והחזרה כמו שפי' רשי"ו שנטלה נשמה קודם לכן, דמשמעו אדם נטלה נשמה זאת בסוף שחיטה כפשטה ידה, הוה שפיר דמי, והלא זה ליתא כפי' שכי' הש"ך וכנראה מפרש"י הכא, אין חיות בסוף שחיטה בעין ולא הוצאה הנפש בסוף שחיטה, עצ"ג ודוק.

ע"ב Tos' ד"ה אלא דמתה והדר לדת'ו, והוא דאמר ב' יוציא דופן דעובר מיט בירושא, היינו היכי דמתה עצמה, אבל נהרג לא עכ"ל, והסבירא מבוארת, דבכל מיתה טבעית מחייבת אפיקת הכה, מתיים האבירים הרחוקים ממשן החיות תחלה, וממוש"כ הولد שאינה גופה ממש, ועודיו הלב והאבירים הסומכים ללכ' יש בהם חיות, אבל במיתה פטאות ע"י שחיטה או הריגה, הנפק הוא דע"י שפיכת דם הנפש יומת הלב והראש משכן החיות, אבל אבירים החיצוניים עדיין השפעת החיות שלפניהם פועלת בהם, עד שפרקסים גם אחר מיתת הלב והראש, ומ"ה תנן במשנה דאהלות, בהותז ראייהון טמאים עע"פ שהאבירים החיצוניים מפרקסים דאין זה אלא כזנב הלטהה, ר"ל דהרי פירקס הוא משפע החיות שקודם לכן, שעדיין פועלת בהאי אבירים החיצוניים, אע"פ שהראש הותז, ומן האמת הלאה יוצא, כי שגגה רבתא יצאה מלפני האחוריונים ז"ל במוחכ"ת, במה שהביא הפת"ש בס"י י"ז דמסוכנת לאחר שהותז ראשיה לא מהני הפירקס שאינו אלא כזנב הלטהה, והוא כיציבא באירוע וגיורא בשם' שמי' אבל שכחו ולא ידעו כי רק בבריאה

אין האי שחייבת מכשרת לאכילה שחייבת פסולת יקרה, וזה אמת לאמינו, אלא דעת הרמב"ם יש מקום לתפיסה, שכ' בפ"ג ה"ח דכל מקום שאמרנו בשיחיטה פסולת, הרי זו נבלה, ואם אכל קצת ממנו לוקה משום אוכל נבלה וכוי, עכ"ל, ואיך כתוב הוא ז"ל על כל הנני, שיחיטתו פסולת כלשנنا דמתני', וזה אינו, דהני גם לאחר חזרת ר"ע אין אלא איסורין באכילה. אבל לא נבלה, ויל"י בדוחק דהאי כללא דכלי הרמב"ם, לא קאי אלא במקומות דהפשטול הוא בגוף מעשה השחיטה, אבל לא אני דבגוף השחיטה אין כאן פיסול, אלא מצד מחשבה זהה, ודוק".

ד"ג ذ"ל ע"א גמר' איתמר, השוחט את הבהמה לארוק דמה לע"ז, ר"י פסולת רוליל"א מותרת, ולינו אי מהשBIN מעבודה לעבדה, וליפין חוץ מפנים, והקשה לרשות"א ז"ל דתפ"ל דהוה נבללה מצד השוחט שנעשה מומר לע"ז, כיוון דגס ר"ל מודה דהשוחט חייב וכמ"כ התוס' כאן, והתוס' לעיל בסוגי' דהשוחט בשבת, הוכיחו מכח האי קושי', דבעפ"ס אחת לא נעשה מומר, אולם שם כתבתי, לדעת הרמב"ם החלוק שבין מומר לחשוד הו, דבמומר שהוא רגיל בכך חזקתו דלא שבבתשובה, אבל חשוד ע"י פעם אחת, שפק היה שמא עשה תשובה, וממילא דבשעת השחיטה דעבירה אין חילוק בין פ"א להרבה פעמים ולכן הרשות"א בזה קרמבר"ם ס"ל, ושפיר נתקשה לו אם הוא חייב ע"י השחיטה זו ממשום מקריב לעכו"ם, הרי גם שחייבת מומר לעכו"ם, אלא דלהרמב"ם לשיטתי' לק"מ דס"ל דשחיתות נכריו וכמ"כ שחייבת מומר דעשאו רבנן כהניתן נכריו, אין בו רק מקרה דוקרא לא ואכלת מזבחו, וכל שנעשה עתה מומר ע"י השחיטה זו, לא קריין כי' זבחו, אבל הרשות"א בתוס' ס"ל בהז, דמקרה דזבחת פסלין שהחיתות נכריו, הרי דבעינן בר זביחה דוקא, א"כ האי דנעשה מומר בגמי' ע"מ לזרוק דמה לע"ז, לא שהשוחט יזרוק אלא ע"מ שהגוי יזרוק דמה לע"ז, ואיז ג"כ הבהמה אסורה לר"י, מטעם תקורות עכו"ם, אבל השוחט לא עבד כלום, וכן נפסק האי דינה בטור ושוו"ע סי' ד' וכי יתן ויבננו את זאת, דחוץ מן הדוחק העצום, להכנסי כאן נכריו בעל הבהמה שאין לו רמז עליו בגמי', הרי לא קתני השוחט בהמות נכריו אלא השוחט את הבהמה, גוף הדין מרפסין איגרא לאראעא, دائ' אפשר לעשות תקורות לעכו"ם, והוא לא עבר עבירה, אלא עע"ז בטהרה, אתה אמרה? דע"כ אתה אומר דבاهאי מהשכח עצמה הוא עע"ז דומי' דפיגול דהשוחט ע"מ שייכלו הבעלים חוץ לזמננו, הרי הוא מגול וлокה, כן ע"כ גם כאן כיון דחייב שמחיטה על האזיקה, מקרי עבודה, וחיביב בין שיירוק הוא ובין שיירוק אחר, ואין לומר דכוונת הרשות"א דהשוחט ידע שדעת הנכרוי לזרוק דמה ולהקטיר חלבה דבידעה כז אין עע"ז בשחיטה ומ"מ נעשה תקורות עכו"ם, דזה ודאי ליתא, וכדמוכחה ממנה דשנינו בסוף הסוגי' בהני טיעני דיבח דוכרי לטבחו ישראל ואמרו להו, דמא ותרבא לדידן, ופרש"י לעכו"ם, ובשרה ומשכלה דידכו, וקאמר דשרי, הרי ע"ג דהבטח ידע דבעל הבהמה יזרוק הדם ויקטיר החלב לע"ז, מ"מ מותר הבשר, ושרי אפילו לכתה לעשות כן, וכן דברי הרשות"א ז"ל תמורה ולית נגר ונגר דיפרקיינו לפע"ד ודוק".

תנ"ס' ד"ה ר"ל דחייב מיתה וכי' ואין לתמורה איך נירג, הא דלמא מימליך ולא זרייך וכוי' הכא ודאי לא מימליך וכוי' עכ"ל.

Large הנה לפי תירוץ זה סברו התוס' דחייב מיתה לא בא אלא על

בקדמה של, ודוק".

משנה השוחט לכוטי שחיטתו כשרה, הלב ארוי ז"ל הביא דברי הר"ז ז"ל, שכ' דהלהכה כר"י דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, ומותר אף לכתהלה, והוא דנקט במתני' שחיטתו כשרה לשון דעתך וכי' וקמתה על הר"ז, למה לא נימא דلت"ק בדיקת קתני לשון דעתך, דלפי מה דמוקי' בגין' אף בדשמיין דחישב, הרי אכן ממשום לפ"ע, וממש"כ לפ"ק, דרך בדלא שמעין מיררי, דיש לחוש לכתהלה דלמא חשוב מחשבה לע"ז, עכת"ד ולפע"ד נראה דודאי ליל"ק לת"ק ייל', דרך בדיעבד שחיטתו כשרה, אבל לכתהלה יש לחוש שהוא חשוב לע"א והשוחט לא שמע, אבל מאחר דפסקין כר' יוסי דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, גם לכתהלה און לחוש, ומה ש' הר"ז לתרץ לישנא דדייעבד לת"ק, היינוليلשנאותרר דאף בדשמיין דחישב לית לו בה, שלא ילפין חוץ מפנים, וא"כ אין שום נפקותא לדינה בין ת"ק לר' יוסי, ומה ש' הלב ארוי' דיש בהז עכ"פ ממשום לפ"ע, זה אינן, דכיוון דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, לא עבד הנכרי במחשבה זו ולא מידידי, דהרי תנוי בסנהדרין נ"ו ע"ב, בעכו"ם דברים שב"ד של ישראל ממתיין עליהם, און ב"ג מזוהר עליהם, וכן פסק אין ב"ג של ישראל ממתיין עליהם, און ב"ג מזוהר עליהם, וכך פסק הרמב"ם בפ"ט ה"ב מלככים, ופשיטה דבזה מוחשב וזה עובד אין ב"ג ממיתין, ואין זה דומה להא דלקמן דשות' ע"מ לזרוק דמה לע"ז, דאפילו ר"ל דס"ל דהבהמה מותרת מודה דהשוחט חייב מיתה, וכך שאמרו בסנהדרין ס"א ע"א דגמרה בר קטלא הוא מידי דהוה משתמש להר, דהר מותר ועבדו בסיף דשאני התם דעבד מעשה שהוא עבודה, וכפרש"י ז"ל שם וז"ל, "והכא נמי לא עבי קרא הוואיל ושהתחה צורך זריקה הוא, והא חשב בשחיטה ע"מ לזרוק, והוא לי' בעובד עכו"ם דהא זריקה بلا שחיטה לא סגי וכוי' עכ"ל הרי מסביר לנו רשי' דשחיטה זו ע"מ לזרוק בכלל עבודה היא, ולכן חייב עלייה, אף שלא נאסרה הבהמה על ידה אבל כאן בזה מוחשב וזה עובד, דליקא שום מעשה אלא מחשبة בכלל, כל שלא נעשה הבהמה תקרובות עכו"ם, גם שם עבודה אינה על המוחשב לחוד, ואין זה דומה למה שאמרו דע"ז חייב גם על המוחשב לחוד, כדכתוב למען תפוש את ישראל בלבותם, דהינו קבלת אלהות בלב, אבל כאן הקרבה לעכו"ם הוא וככל שאין כאן לא קרבן ולא מעשה, רק מחשبة בכלל אין כאן חייב לגוי המוחשב וממילאlico לא פ"ע, והלב אריה במחכ"ת שגה בהז, ומה שנלעפ"ד כתבתתי ודוק".

ע"ש במשנה ורש"י פוסל, אר"א אפילו שחטה לאכול לכוטי מחצר הכבד שלפה פסולת וכוי', הנה התוס' הקשו מהא דלקמן בשוחט לשם הריס, דמדייק פסולת אין זובי מתים לא, ולידייק קשה להפוך על לישנא דפסולה, דהרי השחיטה אינה נסתלתא בכך ואפילו בשוחט לעכו"ם ממש, למ"ד שחיטה שאינה ואויה שמה שחיטה, וכאשר סתם התנה לקמן בפ' אווא"ב דשות' לע"ז חייב ממשום אווא"ב, ואיך כתני כאן וכן במשניות אחר זו, בשוחט לשם הריס וכן בשוחט לשם עולה, שחיטתו פסולת, שוב מצאתי בהגחות מהרש"ש ז"ל בסוף פרקו על המשנה דשות' לשם עולה שננתעורר בהז ולא ידעתி למה המתין עד המשנה האחרון ולא הקדים קושתו במשנה זו.

אבל באמת אין כאן מקום לתמה לפי מה שכפלתי ושלשתי זאת, דכל המסתכת' אליבא דר"ע קודם זרחה נשנית, ולידייק' שחיטה פסולת אינה נבלה, אלא אסורה לטבחה, ואפילו סימן אחד בפסול אינה עושה נבלה, ורק אחר חזרת ר"ע נידונת כל שחיטה פסולת כנבלה, לענין מלכות וטומאה, וא"כ שיק' לשון שחיטה פסולת על כל דבר המפסדת כשרות הנשחת בשעת מעשה השחיטה, כמו מחשבה זהה, ע"ג דאין הפסול בגוף השחיטה, כיוון דסכ"ס

בשעת שחיטה למה לי להכפיל הדבר אחר השחיטה, וצ"ג וד"ק. **ע"ש** גמר' אלא א"ר שיזבי, לא אמרו בה היתר משום כבודו דרש"ב"ג, ועיין בהගות מהרש"ש, והלב אר"י כתוב, דייסור לא אמרו משום דחם בעצם פליגו ארשב"ג, ול"ל סופו מוכיח על תחלתו, ולא הבנתי דא"כ למה לי דהיתר לא אמרו מושום כבודו, דיוטר הו"ל למימר דמסופקים היו בסברא זו דמוכיח סופו על תחילתו, דכמו דמץ' לחולוק על רשב"ג מצי מסופקים בסברתו, אלא דקוש"ז עוד יותר קשה, לפי המשקנא דרש"ב"ג דהחותנ' נכסיו הוא דהרי שם באמות פליגו רבנן עלייו ולמה לא אמר דמסופקים היו, דהלהתא כמאן לבן לא אמרו בה דבר, ור"ח דלעיל דמפרש משום כבודו של ר"א ורבנן ולא אמר דמסופק ה"י דהלהתא כמאן ייל דלא מסתבר שהיו דמסופקים דאיסור לא אמרו מושום דס"ל קרבען, ד"ל כיון הו"ל לי למימר דאיסור של ר"א, אמר כן גם באיסור דלא אמר מפני כבודן של רבנן, אבל כאן ברשב"ג ורבנן ודאי הי' מצי לומר דמסופקים היו לפסק כמאן, אלא דיש לישיב דברכל מקום שההלהקה רופפת בידך, בדואריתיא זיל לחומרה ובדרבען להקל, لكن א"א לומר דמסופקים היו אבל אי סברו בחכמים דרש"ג, שלא אמרין סופו מוכיחה ע"ת, שפיר דאיסור לא אמרו, מפני שסבירו בחכמים, והיתר לא אמרו מפני כבודו של רשב"ג, אבל להפק א"א לומר דסבירי כריש"ג ולא אמרו מפני כבודן של חכמים, דין חולקין כבוד לרבות במקומות דאייכא אישורה והוא פשוט וד"ק.

ע"ש משנה השוחט לשם הרים וכוי' שחיתה פסולה, עיין במסנה דליעל שכtabתי דכל הנני שחיטתו פסולה, אעפ' שאינה נבלת דהרי שש"א"ר ש"ש, מ"מ קרי לי' שחיתה פסולה ככל שחיטתו פסולה דבاهאי מסכת'DKודם חזרת ר"ע אין בה מושום נבלה, וכן ע"כ אתה אומר בן דהרי, בגמ' קאמר דזבחי מתים לא, מושום דהא להר והא לגדא דהה, ופרש"י דלאו תקרובות מקרי מושום דאין ההר העשה ע"א, אבל מ"מ פסולה מלאכלו מושום דדמי' לשחיטת עכו"ם, וע"כ דرك לאכול גזרו אבל לא לעניין טומאת נבלות דאם אמר דכל שפסלו השחיטה מדרבנן גם לעניין טומאת נבלות גזרו, א"כ גם לעניין תקרובות עכו"ם לאזרו שיהי' אסור בהאה, אלא ודאי במקומות דקטני במסנה שחיטתו פסולה, אין בה מושום טומאת נבלות, וכיר"ע קודם חזרה, דרבנן לא גזרו אלא על האכילה ולא לעניין טומאה וד"ק.

ד"ג מ' ע"א גמר' א"ר"ה הייתה בהמתת חבירו רבועה לפני ע"ז וכוי' ופרש"י ז"ל דלא מבעי הגביה והרביצה דקנאה בהגבבה וונישית שלו וכו', והתוס' הקשו ע"ז, דהא גזלו אינו קונה רק כדי להתחביב באוניסין, אבל לא להיות שלו כדי לאסרו וכמו דאמר גזל ולא נתיאשו הבעלים, שניהם אינם יכולים לקדשו, וכן מוכיח נמי מדפרק ליקמן לר"ג מננסך, והא שם הגביה כדאמרין בגיטין שם דמכי אגביה קניה, עכת"ד תוס'.

והנה לפע"ד דבר זה תלי' בפלוגתא, דבב"ק ד"ג י"א ע"א מסקין דין שמיון לנגב ולגוזן, אבל לשואל שמיון, וכתבו שם התוס' בשם הירושלמי,DDRISHIN CHIMS SHENIM YESHEL VLA MOTIM, וכן בגזלה והшиб את הגזלה אשר גזל כעין שגzel, וכתבו שם ז"ל, "והיינו טעמא, דגנב וגוזן קנו מיד, כשהוחציאו מרשות בעלים, אבל מזיק לא נתחביב אלא כמו שהזיק וכו"ז עכ"ל, והוחצרכו להאי טעמא מושום דאן אפיקו אין כאן שינוי לקוחות, מהי' בין לנגב ולגוזן לשלם ממו, ולא להחיזר את החפש ולשלם הפחית, וכמ"כ התוס' שם ד"ג ע"א ע"ב ד"ה א"ה, ובתוס' ד"ג ס"ח ע"א ד"ה מה טביה, דבסי' אחד או אפילו בשני סימנים שחוטים, אין כאן שינוי לקוחות בכך, ומ"מ אין שמיון המתה לנגב ולגוזן אלא היא שלו, ומשלם בהמתה מעלה, וכן כתבו

הזריקה, ואם באמות אירע דלא זרך, דנשפיך הדם וכדומה פטור, והוא תמורה מאד, דاز אינו דומה כלל לפני, דהרי בפיגל לא בעינן שייכל או יקтир חוץ לאמננו, אלא במחשב לאכול מיד לתפוגל הקרבן, והוא חייב מליקות משום מפיגל, ואני לומר דרך לר"ל דלא יlf' חוץ מפנים, כתבו דלא חייב עד שיזרוק, אבל לר"י דיליף חוץ מפנים, באמת חייב על השחיטה בלי שיזרוק, כמו שחייב במפיגל, דא"כ הסוגי שם בסנהדרין אין לה מובן, דהרי פליגו ר"י ור"ל נמי בחיווא דגbara דל"ר חייב א"ג דמנעל ולא זרייך, ור"ל לא מחייב עד דז裏יך, ואיך קאמר שם בגמ' דל"ר נמי לא בעי קרא לחיווא גברא, הלא בעי לחיבו על המחשה ע"מ לזרוק בשלא זרך לבסוף, וע"כ דלפי תי' זה אין חילוק, דגם לר"י לא מחייב עד זרך, וזאת א"א דשם קאמר דיליף הכל מפנים, הון פסול הבהמה והו חיווא דגbara, ولكن דבורי התוס' בתי' זה אין להלמס, אלא העיקר כתי' השני, וכן כי רשי' ז"ל שם בסנהדרין בפירוש, דחייב אשחיטה עצמה שהיא עבדה, בין זרך אח"כ ובין לא זרך, והוא לר"י והו לר"ל, אלא דל"ר צריך הדבר הסבר גדול כיון דלא יליף חוץ מפנים למה חשוב זאת לע"ז במא שמחשב מעובודה לעובודה, ומה דקאמר מיידי דזהה אמשתוחה להר, אין הנידון דומה לראי דבמשתוחה להר עבר עובודה שלמה, אלא דמזהה"כ אין המחוור נאסר ע"י שעבד, אבל כאן החסרונו שלא נאסר הבהמה, הלא בעובודה, שאין מחשבין מעובודה לעובודה, ולמה לעניין חיווא דגbara תחשב עובודה, וכי רשי' ז"ל מה שלגביה התקרובות לא חשב עובודה, ורק אח"כ ז"ל, הויל ושחיטה צריך זריקה הוא ונחוב שבחיתה ע"מ לזרוק הו"ל כעובד ע"ז דהא זריקה שלא שחיטה לא סגי' עכ"ל, וכוונתו הוא, דזהה כען מה שאמרו בגיטין נ"ב ע"ב דהגבבה צריך ניסוך הוא, ומחייב מיד בשעת הגבבה, עי"ש בתוס' ד"ה מנסך, אלא דגם שם אם אחר הגבבה, חזר בו ולא נסכו דזודאי לאו כלום הוא, אלא דכל שנסכו אחר הגבבה, אמרין דהגבבה נמי שיק לניסוך, לעניין קמ"ל בדרבה מני', אלא אפיקו אם נחلك ונאמר, דהתס הגבבה בלי ניסוך לבסוף לאו כלום הוא, אבל שחיטה שאני דהיא בעצמה עובודה היא, אם חישב בה לע"ז, וכן חישב בה ע"מ לזרוק דמה לע"ז חייב שפיר, א"כ קשה להיפיך למה לר"ל מותרת הבהמה, הלא שחיטה עצמה במחשבת זריקה מקרי עובודה, והיינו מחשבין מעובודה לעובודה, והדבר צע"ג בעניין ואחיזק בטובותami למי שיגלה לי טעמא דהא מלטה וד"ק.

ע"ב גמר' שחיטה ואח"כ חייב עליה, זה היה מעשה בקיסרי, ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר, ומסיק בגמ' מושום דמסופק אי אמרין מוכיח סופו על תחילתו, משמע מכאן דמחשבה לחוד בא שום דבר מהני בע"ז, דהרי אפיקו נאמר דסופו מוכיח, ואני מוכיח אלא דמחשבות ה"י גס איז כמו שאומר אתה, אבל אין כאן הוכחה על אמרה שבתחלתן, וזה תימא רבתא דנייהו דעל ע"ז מותחיב גם על המחשبة הינו קובלות אלהות, אבל על הקרבנה שיתחייב על המחשبة שחייב להקרבן, זאת לא שמענו,ומי שלא אמר כלום רק חייב במחשبة ע"מ לזרוק, ודאי דלאו כלום כמו בפייגל דבעינן דזק אמירה ולא מחשבה בעלמא, ועיין Tos' לעיל ד"ה אלא, ובוחיו"ט פ"ג משנה י"ב בב"מ ד"ה החושב, שוב ראייתי שק"ז בעחתת"ס בחודשי נתקשה בהז, ולכאור' לפי דעת רביינו ירוחם דהאי חייב זרך ממש קאמר, ייל דסופו מוכיח דמסתמא דרך המקיבים לע"ז, כן הוא שאומרין, אבל מלשון רשי' ז"ל שכטב דא"כ אמר שיזרוק וכו' וכן מפסק הרמב"ם והשוו"ע שכטבו שחישב עליה אח"כ לזרוק, משמע דעת השטא לא אמר כלום, שהרי מי שמע מה שאמר אח"כ שיזרוק ה"י שומע גם בשעת שחיטה אם היה אומר שחווט ע"מ לזרוק ולא עוד אלאAdam היה אומר כן

ואם ירצה הבעלים ליטול הכליל השבור וישלם להם הפחת שומען להם, וכן מבואר ברמב"ם בפ"ג מהל' נזלה שכטב בטעם דהא מלטה שאם רוצחים הבעלים בשברים הדין עמהם, משום דמןני תקנת הבעלים אמרו אין שמיין ואם הם אינם רוצחים בתקנתא זו שומען להם, וכן הבין הדבר ה"ב ס"ס "שנ"ד עי"ש, ולדעת התוס' דמה"ת אין כל שבור בתורת השבה, ניהו דאפשר ג"כ לומר, דתלי בדעת הבעלים דאים מחובבים לקבל השברים, אבל אם ירצו לקלם עדין מצות השבה על הגזלן, אבל אז לא ה' מחייב לשלם הפחת, אלא אם הוא האיזקו או בגרמותו, אבל לא בשנאנס ונשבר, כי הוא לא קיבל חיוב שמירה על הגזלה, וביאור שיטות אלו תמצאו בארכיות בס' שביבי אש, ואכ"מ להאריך בזה ודו"ק.

רש"י ד"ה הייתה בהמת חבירו, לא מבוי שלו דמיתסרי וכו', מיهو כי עבד מעשה בגופיו מיתסרי, כדאמרין בפ' ר"ש ע"פ שאמרו המשתחווה לקרקע עולם לא אסורה, חפר בה ברורות שיחין ומעורות והשתתחווה להן אסרו, והג' וכו', עכ"ל ול依 יש תימא, קרקע עולם דנאסר ע"י מעשה בגוף הקרקע מנ"ל, והש"ס שם על הא דעולה דאמר, המשתחווה להמת חבירו, בעשה בה מעשה אסורה, כאמור דיליף זאת מכל אחז, כמו שהביא רש"י זיל' כאן, ועל הא דחפר בה בשו"מ דמצאי אוסר, לא פריך מנ"ל, ותתני הרוב משועבעש ג"ז עוררני שהריטב"א נ"ב ע"ב שם, עמד ע"ז וכTCP, דמהלהה לממ"ס ידיעין דעשה בה מעשה בקרקעם עולם נאסורה, ואם קבלה היא נקבב, אבל עין בין דינא אסורה, שנאסרה בזאת כהן דשם דף נ"א ע"ב, מוקי לקרה דאבד תאבדן את כל המקומות, באם אין עין למקומות דלא מציא אוסר, תנו עין לכלים שנשתמשו בהן לע"ז, ומאמאי לא מוקי במקומות ממש, כפשוטו של המקרה, ובחר בפה בשו"מ, עוד יש לי לתמהה על הא דאמר שם אמר ר'א"ה, כגון שנייסק לה יין בין קרנית, שנאסרה בהמה בזאת כמו הא דעולה, וא"כ ה"ה בקרקעם עולם, אם ניסיך יין על ההר וכיוצא בזאת, שנאסר הקרקע, דחד דינא אית לי לקרקעם עולם עם בע"ח וכמש"כ רש"י כאו, וכדמשמע בע"ז מותוך הסוגי וכן מבואר ברמב"ם ריש פ"ח מע"ז, שכ' דכל שין בו תפיסת יד אדם, כמו קרקע עולם ונחרות ואילנות ובעל חיים, אע"פ שנאבדו הרי אלו מותרין בהנהה עכ"ל, הרי דכל קרקע עולם עם בע"ח בהדי, וא"כ כל שנייסק וקייטר על ההר נאסר ההר, כמו בהמה בניסיך לה יין בין קרנית, וא"כ היא דרשעה שאין ההרים אלהיהם אין לו מציאות, דהרי מסתמא כל העובד את ההר מקריב עליו קרבנות, הן אמרת דהרבמ"ס זיל' השמייט האי אוקימתא, ניסיך לה יין בין קרנית, ולא הביא רק שחתה בה סימן לעכו"ם, והוא מימרא דר' דהכא, אבל מימרא דעלא דמיירין בענבד, וקאמר עשה בה מעשה, ע"כ לאו מעשה שחיתה קאמר, דהרי הנעבד עצמו אין דרך לשחטו אלא להקריב לה קרבנות, ועל זה לא הביא הרמב"ם שום משל איך תהי בהמה העבדת נאסורה, מזה נראה דסובר הרמב"ם דבעין דוקא מעשה הניכר בגופה, ולכן לא מצא בהמה העבדת שחאסר ע"י עבודה, וכן בקרקע עולם כתוב דחפר בה בשו"מ לשם ע"ז משמע דזוקא במעשה הניכר בקרקע נאסורה, אבל ניסין וקייטר עליה לא נאסורה, אבל מ"מ מה דלא מוקי קראו דכל המקומות בחפר בה בשו"מ, ודאי קשה טובא, וכעת צ"ג.

ודע דבאה דחפר בה בשו"מ, הוסיף רש"י זיל' כאן, והשתתחווה להן, והרמב"ס זיל' כתוב, שחפר לשם ע"ז, משמעו דבאה סגי, ולפע"ד תלוי הדבר בחופר אם ישראל או נכרי, דבזה פליגו ר"י ור"ע בע"ז דף נ"א ע"ב ולר"ע דהכלכתא כוותי, ע"ז של עכו"ם נאסורה משועשה ושל ישראל עד שתיעבד, וא"כ זיל' דריש"י ורמב"ם לא פליגו ודו"ק. **בא"ז**, הא סימן אחד לאו דוקא, דה"ה לחצוי סימן וכי עכ"ל,

כאן טעמא של דבר זה, והוא משום דברמת מיד בהגבגה קנה הגנב והגゾן את החפש, להתחייב בתשלומי, אלא כל זמן שהחפש בידי בליך פחת, חייבו התורה להחזיר לבניו תחת תשלום ממון, והאי מצות והשיב מעכב הקניין שאינו יכול להקדישו ולמכרו, והוא שיבים שכתב בקרה, אבל אם נפסד הגזלן, ואפילו במקצת שניין בו שינוי לכותן, כיון שאינה ראוי' להשיב, ד הבעלים אין חביבים ל渴לה, במועד הנפסד, שוב הקניין של הגזלן הוה קני גמור ל渴לה, אבל השואל משיכה שלו אין כדי לסתור, אלא כדי לקבל על עצמו אחריות כל היק והפסד ואפילו באונס, ולכן שמיין לשואל, ואפילו נשתנה החפש בשינוי הרואי' רקוננות, ומה"ט נמי הגזלן משלים השוויה של הגזלן, כשעת הגזלן בין להקל ובין להחמיר, והשואל משלים כשעת ההזיך בין להקל ובין להחמיר, והארכתי בעניין זה בס' שביבי אש שנדרפס ע"י תלמידי בשנת תרס"ג, ובתוך הדברים כתבתי שם לישב בהז ע"ג קושי התוס' גיטין ג"ג ע"ב ד"ה גזלו הוא, דבגמי' שם פריך אחזק' מהא דגוז חמץ ועה"פ דמצאי אומר לו הרי שלך לפנק, ואילו היק שא"נ שמי' היק האי גזלו הוא, וממנו מעלי' בעי לשולם, והקשו בתוס' איך מדמה היק דמלילא למזיק בידים, דכל שאין כאן שינוי רקוננות למה ישם הגזלן יותר מזו השומר, ותירצו בדוחך דחזק' דהיאק שא"ג שמי' היק אין לך שינוי גודל מזה עי"ש. וכתבתני אני שהתוס' שכחו דברי עצמס שבב"ק הנ"ל, שהר' כי כאן כתבו בשם הירושלמי וכפי הטברטים, דכל שנספסד ונקלה שווי, ע"י הפסד הניכר לעין אינה בת השבה, דהתורה אמרה והשיב ר' חיים ולא מתיים, ואע"פ שא"ג בזיה שינוי לכותן, ומילא דקני למספר וחיבר ממון על קניו של שעט הגזלן, ומודוק מaad לשינה דגמר' שם "האי גזלו הוא וממנו מעלי' בעי לשולם", ר"ל ממון טוב ולא רע, אבל אין הגזל מוחיב לקבל ממנו החפש שניכר בו הפסדו, כי לא להקל אמרו תורה, והשיב את הגזלן, אלא להחמיר שלא מצץ להחזיק בגילה ולשלם ממון, אם החפש עדין בקומו ובטבונו עומדת, אבל אם הפסדו ניכר, אמורים הבעלים אתה נתכוונת ל凱נות החפש בשעת השגולט ונתחייבת אז לשלו ממו, ואין אני מחייב לקבל ממך החפש שניכר בו הפסדו, משום שהחומרה התורה عليك להשיב את הגזלן עצמה אם היא ראוי' להשיב, והאי אין רואי' להשיב.

ומה מאי נבון בזיה מה דאמרו בב"ק ע"א ע"ב, כיון דשחט בה פורתא אסורה איידך לאו דMRI' קטבח עי"ש בהגות מהרשי' של מכאנן מוכח דאייסורי הנהא מהקרי איןו של, והוא פלא, דהרי אין פסקינו דאומרים בא"ה הרי שלך לפנק, ע"כ משום דאית בעלים לא"ה, ולפי האמור, כוונת הש"ס זך הוא, דכיון דשחט בה פורתא שוב איינו בתורת השבה, וקנאו למספר ומילא אסורה בהנהה, וכיון דלענין א"ה חשב כשלו גם לעין תשולם ד' וה', אנו אמורים לאו דMRI' קטבח, אבל בטביחה דעתמא ניהו דמתחלת השחיטה אין בתורת השבה, אבל התורה עשו כברשותו לעניין ד' וה', דהרי א"א להתחייב בעניין אחר, וכך ביחס דצע"פ שאסורה התורה בהנהה ואני ברשותו, מ"מ אמרה תורה שלך אי אתה רואה, דעשאו הכתוב לעניין זה כברשותו, אבל בטביחה לע"ז כיון דע"ז האי בטביחה פורתא אנו אומרים דשלו קטבח, כדי שיאשר בהנהה, איך נחייב על הגמר ד' וה' שהוא תרתי דסתרו, נלפער' דנכון.

ועלכ"פ מכל הא דאמרן יצא שיטת רש"י זיל' כאור נוגה, דגם כאן בהגביה והרביצה כיון דנעשה גזלן עליה קנאה למרי, אם לא שמעכב מצות השבה, אבל כיון דשחט בה פורתא שוב איינה בתורת השבה מילא חל אישור ע"ז עליה וקנינו ואיסרו באין כאחת. **אמנם** שיטת הרמב"ם אינו כן, וכוטבי' איפסק הלכתא בחו"מ סי' שנ"ד ושס"ב, והוא דהא אין שמיין לנגב ולגゾן הוא תקנתא דרבנן,

להעמיד דעה זו מפני חומר הקושי' של הנקה"כ, דהוכחה מתווך הסוגי' גם מקצת קנה די לאסירה לע"ז אלא דנדגנית התוס' והנקה"כ עומד הקושי' העצומה, הא לעשות תקרובות בעי אחת מן העובדות, ולא סתם מעשה, ועל חצי קנה לא נופל שם שחיטה.

אבל

אחר עיון רב האיר ד' את עיני למצוא דעת קדושים, והוא כאשר באבר בא זה, דהא דאנו אומרים דஅחצִי קנה אין, לא שם שחיטה כשרה ולא שם שחיטה פסולה, הוה ע"י ההלכה, כי יש לנו שתי הלכות שנראות כסותרות, חדא, דכל פיסול במקצת השחיטה נבלה, לקבלת ר' ישבב משום ר"י וחדא, דפסוקת הגיגרת ברובא, אבל עד חצי כשר ואיך יתקיימו שני הלכות אלו, דמכח הלכה הראשונה אנו פוטלים בנקה"ו את השחיטה, וכאשר ביארנו לדעת הרמב"ם, דשם שחיטה פסולה גם על מקצת הושט, וא"כ ה"ה בגרגרת דמ"ש, ואיך יוכשר השחיטה בחצי גרגרת פגום, אלא כיון דאיכא הלכה דפסה"ג ברובא, ע"כ לומר דכל שאין בו מעשה טרפה, לאו שם התחלת השחיטה עליון, אע"ג דמצטרף לרוב ואינו דומה לחתיכת העור דלא שיק לשחיטה כלל, וכאשר באבר בפתיחה עיקר י"ז ובריש א"ט, בפירוש דבערין דיני שחיטה, ורוב קנה פסול את השחיטה, וכל זאת במקומות דבערין דינים יחרם, דוקא אבל בשוחט לע"ז, וכי יאמר האמור דזובח לאלהים יחרם, דוקא בזוחט עפ"י הלכות שחיטה, אבל הנוחר לע"ז לא עבר מידי, הלא הוכחנו מגמי' דלעיל דך י"ז ע"א, דגם על הנחרה נופל שם שחיטה זובייה, כדכתיב הatzן וברקר ישחט להם, והוא נחרה לדעת ר"ע דאישטרி במדבר, ובנחירה, כי היכי דמקצת הושט מקרי תחלת נחרה, ה"ה מקצת הקנה דמה עין התחלת השחיטה למעשה טרפה, כי רק לדידין מכח ההלכה אין בתחלת שחיטת הקנה מושום פסול שחיטה, אבל לויל האילכה, כיון דשייך להשלמת השחיטה, למזהה לי מעשה טרפה דוקא, ובפרט לפי מה שביארנו בفتיחה ובשער מקומות, לדעת הרמב"ם לא Dunnן על פי האילכה דח"י טרפיות, לשום דבר מדיני התורה, רק לענן שחיטה וטרפה בע"ח, וא"כ לעניין שוחט לע"ז, ודאי אכן שום נפקותא בין מkickת הושט למקצת הקנה, ואם על המקצת שם זביחה לע"ז עליון, כך לי ושת כמו קנה ולפ"ז יש לקיים שיטת רשי"ז ע"ל שכ' דמכח ישנה לשחיטה מתוע"ס קאותין עלה, דאע"ג דמודה רשי"ז דגם במקצת הקנה קאמר, כיון דשחט בה פורתא, מ"מ לדעל מkickת הסימן אין שם שחיטה, ה"ה אכן עליון שם נחרה, כי הון בשחיטה והן בנחירה עניין שתהיה כדי שתצא נפשה מהר תוך מעלה"ע כמו שביארנו זאת במקומו, וממילא גם זאת אמתה, דכל שלא גמור אין ממשום תקרובות, ומישוב הרשב"א שהביא מן, בין שאר פטולים וכותב דכל שהתחילה ולא גמר, אין כאן ממשום תקרובות עכו"ם, דודאי עובודה לע"ז בעיון, וכל שלא גמר הזביחה או הנחרה, אין שם עובודה עליון, אלא כיון דאן רדי"ס לדישנה לשחיטה מתוע"ס, וה"ה בנהריה כן נאסרה הבמה מתחלת הזביחה, ואפיקו במקצת הקנה כנ"ל, והדברים קילוריין לעינים ואmittים לאמתיהם של תורה בס"ד.

אבל דע לדפי האמור דוקא בלי גמר כלל והניח והלך לו, אצל גמר השחיטה אפיקו שלא בכונה לע"ז, או אפיקו גמר אחר השחיטה ללא מחשבה עכו"ם, מ"מ חייב המתחילה, והנחתת הוה תקרובות עכו"ם, וכן בשחוות חוץ, בהתחילה בחוץ ונגמר בפנים, למ"ד ישנה לשחיטה מתוע"ס, ועיין בשוו"ת מהרי"א ז"ל י"ז ס"י ל' מה שפלפל בזה עם בעל יריונות שלמה ומה שנלפע"ד כתבתית ודוד"ק.

תוס' דה כי הא דאמר עולא, לא מיתי סייעתא מעולא וכו', דאי ס"י אחד בעי הוול לפירושי עכ"ל, דעת קדשム לא זכית להבין, והוא

והאי חci סימן אפיקו דקנה כדמות מגמי' דלקמן, דמוקי דוקא בחצי קנה פגום, ואי לאו דפגום נאסר מיד בתחלת חתיכת העור והנקה, אלא דביו"ד ססי' ב', פליגו בזה הטו"ז והנקה"כ ז"ל, שהטו"ז סובר דעכ"פ מקצת הושט בעין, כדי להקרא עליו, ולא על חנס נקט ר"ה כיון ששחט בה דמשמע שחיטה דוקא, והנקה"כ דחיה דבריו מתווך הסוגי' שלפנינו עיי"ש, ופלא שנעלם מעיני שניהם, דכך פליגו בזה רשי"ז ותוס' בב"ק ע"ב דבגמ' שם אמר, כיון דשחט בה פורתא אסירה, ופרש"ז ז"ל דס"ד דישנה לשחיטה מתוע"ס, ומתחלה נאסרה, והתו השיגו עליו, וכתבו דאפיקו למ"ד אין לשחיטה אלא לבסוף נאסרה בפורתא שהאיסור תליי במעשה ולא בשחיטה, וא"כ מAMILא נשמע דלדעת התוס' אפיקו מקצת קנה עכ"פ מעשה מקרי, ולרש"י בעין דוקא מקצת שחיטה.

והנה מה שהשיגו התוס' מהא דועלא דאמר עשה בה מעשה אסירה, לאו השגה היא, דהרי עולא מנעבד מיירי, ושם כנון ניסך לה יונ בין קרנית ודאי מעשה עובדה יחשב, כי ניסך הוא אחת מאربع עבודות, אבל ר"ה דמתקרבות מירי' ולחיטה עובדה היא, אבל מקצת קנה דלאו שם שחיטה עליון, ואין כאן עובדה, מוהכי תני דתאסר בזה, ותייחס לי שקיימתי מדןפשאי מה שחדשו הגאנונים החו"ז وك"ז בעחחות"ס ז"ל, דעכ"פ מתחלת חיתוך הקנה מוקצת לע"ז הוה, וע"י מעשה גם מוקצת נאסר להדיות כמו תקרובות, כמו בעבד דעכ"י מעשה נאסרת הבמה אף להדיות, עיין בה החות"ס באריכיות, אלא-DDבר זה נפרק, ממה דמתרך הש"ס באומר בגמר זביחה, זביחה הוא עובדה, ופרש"י באומר אינו רוצה לעובוד אלא כsigmoidור הzbichah, עכ"ל ופי' זה מוכרת, אין לא במדידה בדקוק וצמצום גדול, וכן עכ"ז באומר בתחלת השחיטה שרצה לעובוד בגמר זביחה, ואם כדברי הגאנונים הנ"ל, מה הוואיל הש"ס בת' זה, והלא מצד מוקצת תאסר מיד בתחלת השחיטה, דבלאי' הקשה הלב ארוי', דלמה לא תאסר כמו בשוחט ע"מ לזרוק לע"ז, ות' דבעין כען פנים שי' המשעה מעשה עובדה, כמו שחיטה או זריקה, אבל בחצי מתיר אין מפגין, וה"ה בע"ז אין אוסרין בחצי מעשה שחיטה, וכל זה תניין אי מצד תקרובות בעין למיסר, אבל מצד מוקצת אמריא לא תאסר, אלא ודאי דגם למוקצת בעין מעשה שמורה על המוקצת כמו גיזה, כמובואר ברמב"ם בפ"ד ה"ד מהלכי איסורי מזבח, אבל תחלת השחיטה אין מעשה זו שייך למוקצת ולדעת הראב"ד שם, שיש לו נושא אחרה בגמ' ולא בעי מעשה להகשות, הלא נצחים מה דיש לבטל הקצתו בשחוור בו עיי"ש, וא"כ בלא"ה א"א לומר דמטיעם מוקצת קאותין עלה, הא עדין הוא ראיי לבוא לפניים, אם יחוור מהקצתו בסוף השחיטה, ולכן עדין התמייה במקומה עומדת, איך במקצת קנה חה' אסורה מאחר שאין על מקצת הקנה שם שחיטה.

ולוד אני מדקדק מלשניא דר"ה, דאמר כיון ששחט בה סימן אחד, ולא אמר אם שחט, ד্‏רוצה לומר דעכ"פ בעין שיגמור השחיטה, אלא דלמפרע אסורה מתחלת השחיטה, אבל בשפסק במקצת הסימן מלשוחות יותר, אין כאן תקרובות, כי לאו' כו' מוכרכה משיטת רשי"ז בב"ק שכ' דשחט בה פורתא אסירה, מיטעם דישנה לשחיטה מתוע"ס, והרי כל שלא גמור השחיטה גם להאי מ"ד ליכא כאן שחיטה, ובזה נחא נמי דנקט ר"ה ס"א אחד, ממשום דלא נחوت לפלוגתא דר"י ור"ל, אי ישנה לשחיטה מתוע"ס ומלהטא דפסיקא נקט דבסי' אחד מסיק הש"ס לעיל כ"ט ע"ב דכל"ע פסול בש"ח, אף כsigmoidור השחיטה בפנים וא"כ בע"ז נמי דנאסר בס"י אחד, כsigmoidור אח"כ, ולר"י אה"ג דגם על מיעוט הושט שם שחיטה עלה אם גمراה אח"כ, ונאסר למפרע, אבל אחר כל ה兜ר Ach"a

על'ש גמר' וא"פ اي לאו דאומר ר"ה בהמת חבירו, לא הוה חטא תויובתי מ"ט דידי' מצי אוסר דחבירי לא מצי אוסר, ופרש"י והאי חטא דכהנים הוא עכ"ל, והוא לכארוי תמורה דהרי כהנים שום משלחן גבוח קצכו, אבל קודם שחיטה וזריקה אין לכהנים שום קניין בו, ויתר הוול"ל דשל גבוח הוא קדשים הוה, ואולי כוונת רשיי כמש"כ בלשנא אחרינה, דشار זבחים שיש לבעים חלק בו שפיר מצי אוסר, אבל חטא דכולה לכהנים אלא שהבעלים שוחטין אותה וכו', מזה משמעו דלשדי' לאו משום דעתך' ברייה'ג דק"ק ממון בעלים ממש'כ התוס', אלא דכל שהבשר לבסוף נاقل לבעים, מקרי בעלים כדי לאסורה בשחיטה ע"י, כיון דנמסר להם לשחיטה, ולא דמי לנעבז ומוקצת דלא מצי אסרו לרבען דריוסה'ג, משום דלאזה לא נמסר להם, אבל לשחיטה נמסר להם, וכן קאמר רשיי שפיר בחטא דכהנים הוה, ורק דנאכל לכהנים וכן לא מהני מה שמנסר לבעים לשחיטה, ולא יוכלו לאסורה במחשבת ע"ז שליהם, אבל קשה ממפלג דעתכי הכהן אוסר את הקרבן שאינו שלו, וה"ה בעולה דאון לא לכחן ולא לבעים שום חלק בו, הרי דבמעשה אדם אוסר גם דבר שאינו שלו וכן ראיינו שואה כו' היריעות שלמה, ע"כ משום דנסר בידו לשחיטה, חשוב לגבי האי מעשה כבאים עליו, דבידו לקלקל ולהפסידו וה"ה לאסרו וה"ה אם נמסר בהמת חולין ליד השוחט, דעתכי אוסר כמו הבעלים עצם, ולפ"ז ה"י מקום לחלק, בין שוחט חטא בהמה לבין חטא העוף לע"ז, דבעוף שהוא במילקה ודוקא בגין של כהן, לא מצי הבעלים לאסרו לע"ז, אבל בחטא בהמה שלו דשחיטה שלה בעלים, מציא אסורה, אבל הסוגוי' דהכא לא ס"ל כן וצ"ע ודוו"ק.

על'ש גמר' ר"ג ור"ע ור"י אמרי אין אדם אוסר דבר שאיןו שלו, הנה כפי מסקנת הסוגוי' גם הם ס"ל דבמעשה מצי לאסור, אלא דבישראל שאינו מומר לע"ז אמרין לצערוי' קמכוין, והקשה לפلت, א"כ מה פריך ר"ג לר"ה מבירתיא דשלש חטאות, תקשה לדנפשי', דהא בשוחט חטאתו לע"ז, למאן מצער לע' וכיון דלא שיק' לצעריא קמכוין, כי שחת בה פורתא ליטסר.

והנראה לפ"ז בזיה, דהנה ק"ז בעחתת"ס ז"ל בחדושיו כאן, מביא דברי הרמב"ן ז"ל ע"ז שכתב שם דף מג ע"ב וז"ל, "אבל האוסר דשא"ש ע"י מעשה לא שמענו אלא וכו', וגם שייה' מעשה ניכר בשינוי שאינו חור לברייתו,-DDמי' ממון דקני' לי' בשינוי דומי' דגאלן" עכ"ל ודבריו תמהוין כמובן, וחחתת"ס מתרצים לומר בצרירוף איסור הנאה של תקרובות עם השינוי, עשו כשלו עי"יש, וכן דהינו אליבא דר"ג דא"א דשא"ש ורך במומר אוסר, אמרין דשינוי הניכרת או הגבה בצרירוף איסור הנאה נשעה כשלו, וכן אוסר, אבל לר"ה ועלוא דאפייל' במעשה כל דחו, כמו ניסק' יון בין קרנית, או חתיכת מקצת הכהנה, נמי מהני בשל חבירו לאסרו, ע"כ אין הטעם מצד קניין, אלא דגמرين מכל' איז, דבמעשה בלבד שינוי אסרון, וניהו דרש"י דחיה האי פירושא, דמפרש לדר"ג דפליג אר"ה דוקא במעשה זוטא, אבל במעשה הרבה מודה, הינו דוקא בס"ד דלא ידעין מסברת לצערוי' דחבירי' קמכוין, ור"ג מודה במומר, ומשום דקשי' לי' לרשיי מה פריך ממניך, והוא התם מעשה הרבה הוה, ורק לפי דברי החתת"ס דהגהה עם הניסוך מעשה הרבה הוה, لكن צרכין למימר דחש"ס ה' סובר השთא דלר"ג לא מציא אוסר כלל, אבל כאשר מתרץ דבמורר מודה ר"ג דעתכי אוסר, ורק בישראל פלי' מג משום דלצערוי' קמכוין, ודאי פлаг ר"ג אר"ה גם זה, וביע מעשה גמור בשינוי הניכר או הגבהה וכדברי החתת"ס בשם הרמב"ן.

ולפ"ז אני אומר דאיינא עוד נפקותא, בין ר"ג לר"ה, דלרי'ג

עלוא בנעבז מיררי, וממייל האי מעשה דקאמר ע"כ לאו מעשה שחיטה הוא, דיין דרך לשוחט את הנעבז עצמו, וכך לא מצא הש"ס שם בע"ז מעשה אחרת, אלא דניסק לה יון בין קרנית, דמעשה בגופה דהוה עכ"פ מום, אין זה עבודה, אלא ביטול ע"ז, דכל שפחסה וקטעה בטלה, כמובן שר שם דף נ"ג, וכן שפיר קאמר דמעשה דועלא עכ"ג לגבי לאסור את של חבירו, מעשה כל דחו יחשב, כיון דאייננו ניכר בגופה, וכך גם ר"ה לאו דוקא סי' אחד דהוא מעשה הרבה רבה קאמר, אלא מקצת קנה דיין בו מעשה טרופת, והוא מום עbor נמי סגי, לאסור של חבירו כן ה' נלפע"ד, אבל עי'ו ברשי' לקמן ד"ה וועלא, דמשמע נמי דפרש' כתוס', וכן מפורש נמי בתוס' לקמן מ"א ד"ה ת"ש, דועלא מעשה שחיטה קאמר, ולדידי צ"ג דאייך שיק' בנעבז שחיטה, שאין דרך עבודתה בכך, וכיון שלבו רחב יותר, ישב את זאת ודו"ק.

ד"ה ד"כ חיב שלש חטאות, באה"ד ויל' דאם זرك הורצה וכו' וاع"ג דאו"ב בחוץ פטור משום מחסור זמן, שבת לא חשוב מהסר זמן דיין זה אלא משום דיין עשה דרבנן יחיד דוחה ל"ת דשבת עכ"ל, הא נדרש להקדים האי תירוץ דאם זرك הורצה, משום דבלאה לא גרע שבת מניעלת דלתוות ההיכל, דאמרו בימא ס"ב ע"ב, דשחט בחוץ קודם פתיחות דלתוות ההיכל פטו, דאייננו ראוי לבוא לפנים, ואם הtmpם דבידיו לפתחו מקרי איינו ראוי לבוא לפנים מכש"כ כשאיסור שבת מעכב, דמקרי איינו ראוי לבוא לפנים אבל לאחר שהקדים דאם זرك הורצה, אלא דקש"י מאו"ב שג"כ אם זرك הורצה, ומ"מ חשוב מחסור זמן, ע"ז כתבו חילוק שבין אם זרך הורצה, וא"כ שוחט דרבנן יחיד ולא לרaben ציבור, משא"כ שבת דראוי' לרaben ציבור, והיינו סברת התוס' דהכא, דליה בעצם איינו ראוי' להבת את קרבן, אבל שבת רק איסור מלאכה מעכב, דהרי קרבן ציבור נקרב משום דוחה את השבת, ומאהר דב"ה לא נחתו חלק בהכי, איך תפסו התוס' כב"ש דאיינה משנה במקומות ב"ה, וכמודומה לי שמצאתני אח"כ בטור אבן שנטעור בזיה, ובתשובה אחת הארכתי ואכ"מ ודוו"ק.

ע"ב גמר' מוחתק בעפר הוה, התוס' ב"ק דף ע"א ע"ב כתבו דלאו דוקא מוחתק בעפר, דודאי שחיטה מעלי' הוה למ"ד שא"ר ש"ש, דהא שוחט לע"ז חיב' משום או"ב אלא דכיון דאיסור משום תקרובות עכו"ם, אינה ראוי' לבוא לפנים, אלא דא"כ, פלא למה לא יתחייב אסימן קמא, כיון דגוף השחיטה נגמרה כהונן, ומ"ש משחת סימן א' בחוץ וגמרן בפנים דלעיל' כ"ט ע"ב, ורש"י ז"ל כתב כאן דברים מעורבים, ומשתמען לתראי אפי', דפתח ואמר דפקע שם קדשים מינה, דמשמע Abel השחיטה שפיר נגמרה כהונן, ואח"כ כתב חלק מהא דלעיל', דהtmpם טעמא משום דישנה לשחיטה מתוע"ס, אבל הכא סימן שני לא אישתחט כלל, דחיתוך עפרא בعلמא הוה, ולענין שבת וע"ז משום נטילת נשמה הוה דמחייב, מדברים אלו משמע דיין כאן שחיטה כלל, ואח"כ מסיים, "אבל לענין ש"ח לאו שחיטה קדשים הוה" בזה חור לדבורי הראשונים דשחיטה הוה אלא דלאו קדשים נינהו, והדרה קושי' לדוכתי'مامאי לא חייב משום ש"ח, והוא פלאי.

אבל אם תרצה לעמוד על אמתת הדבר, עיין היבט מה שביארתי שיטת הרמב"ס זה לעיל דף כ"ט ע"ב, ותמצית הדבר, דלענין חיוב חטאת לא אמרין אגמל"ם, לפי שהוא דבר שנסתלק קודם הגilio, אבל לענין פסול הקרבן שפיר אמרין אגמל"ם, ובזה הסוגוי' וכל פסקי הרמב"ס הכל על מקומו יבא בשולם, עי"ש היבט

ואולי גם הנכרים אין דרכם לאכול דם, ויש להסימך דין זה אקרה על הארץ תשפכנה כמים, דהינו כמים השופכנים, שאין לאדם צורך בהן, כן ציוה התורה לשפוך את דם הנשחט לאיבוד, ולא לקבלו בכלל כדי ליתנו לכלבו או למכוו לזכרי וכדומה, משום דחק עכ"ס הוא לקל הדם בכללי, כדי לעבוד בו ע"ז, וכן הרחיקה התורה דבר זה, אפילו הוא עושה כן כדי להנות מן הדם, דלולית זאת קשה למה אמרה תורה לשפוך לאיבוד דבר הראו' להנות ממנה, כי לאחר שנספק על הארץ קשה מад גארו כדי להנות ממנה.

ואח"כ סיס' הרמב"ם וכותב, ואם שחט שחיתו כשרה, ואת מוכח מלשון המשנה, דבמשנה דלעיל דשותט לשם הרים, וכן במשנה שאח"ז בשוחט לשם עולה, קתני שהחיטה פסולה, ובhai משנה כתני אין שוחטין, משמע דין לעשות כן אבל השחיטה לא נפסקת בכך, וכמ"כ זאת הרשב"א ויתר הרашונים, וטעמא דהא מלתא דניהו דאייא חש הרואים שיחשדו דלע"ז נתכוון, אבל אין לא חדשין לאיש מוחזק בכרחות, משום שעבד דבר מכוער ואיפלו הוא איש איסור מצד בחוקותיהם לא תלכו, לא נוציאנו מחזקתם כשרותו, ואי לדעת הרמב"ם עכ"פ עבי בדיקת סכין, איפלו הוא מונמר לשאר עברות לק"מ, דעת המשנה ודאי לא קשה, כאשר ביארנו במקומו, דהאי דין של הרמב"ם דין חדש הוא, אחר שהחמירו לפסול כל פגימה הנרגשת איפלו אינה אוגרת, אבל על פסק הרמב"ם נמי לא קשה דהרי דוקא במומר בעי בדיקת סכין, ולא למי שעבר רק פ"א ולא רגיל בכך, מבואר זאת אצל בסוגי דלעיל בפ"ק.

אולם בשוחט לתוכה הגומא בשוק, כתוב הרמב"ם שם בהל' ו' אסור לאכול משחיטה עד שבדקו אחריו שמא אפיקורס הוא, ודין זה יצא לו מברייתא שהביא הגמ' לסתו, דקתי ניה, ובשוק לא עשה כן, משום שני' ובחוקותיהם לא תלכו, ואם עשה כן צריך בדיקה אחריו, אלא דרשב"א הנ"ל בתויה"ב, לא מסתבר לי' לפרש דהאי צריך בדיקה אחריו דקאמר בגמ', כדי להתר שחיתתו ששחט, ומפרש להיפך בדבוקה זו להחמיר, שאם ימצא בו שטמי דופי, להחזיקו למיין, וכן נראה מפרשי' זיל ש'כ', בדיקה אחריו שמא מין הוא לעכו"ם ויבדל מפטו וממיינו' עכ"ל הרוי לא להכשיר את הנשחט, שscar בלא בדיקה אלא להבא להחזיקו למן אם נמצא בו שטץ פסול, דרשב"א לא ס"ל לחקל בין כל הני דחشب במתניתו, ולכן גם בשוחט לתוכה הגומא בשוק אין לאסור זביחתו, אבל הרמב"ם, דמחלוקת בטעם דהני המשנה כדעליל, וס"ל דשותט לתוכה הגומא יש איסור ממש בדבר ולא רק מצד חיש הרואים, אלא דאית ב' משום חק לעכו"ם, לכון מחלוקת בין שוחט לכלי ריקן או לגומא בתטרו, דיל' דמסתמא עשוה כן לנוקות חרוץ או להנות מן הדם, שא בדיעבד שחייבת כשרה, ובין עשוה כן בשוק דיש רגלים לדבר כדי לעבוד עשוה כן, כי אין דרך לנוקות השוק, וגם כדי להנות מן הדם לא, כיון דזהו במקום הפקר ואני משומר, ולכן כל זמן שלא בדקו אחריו ונמצא נאמן וכשר, חיישין אכן שמא מין הוא ושחיתתו אסורה.

ואחר באור הני שתי שיטות אני מפליא פלא והפלא בדברי פרמ"ג סי' י"ב סק"ד בשפ"ד שלו, שכותב, "ואין צריך בדיקה אחריו בדייעבד, ונפ"מ באינו לפניו השחיטה מותרת, אבל ודאי בודקין אותו אם הוא לפניו לחומרא וכו' גם אין מוסרין לו מכאן ולהבא, ובודקין מפטו וממיינו עד שבודקין לחומרא וכו'" עכ"ל ותמה אקרה על הני הדברים שבמחלוקת' כד שכוב וגויים כתבם, דנהנה המשנה ברור מלה דאין שוחטין, אבל אם שחט שחייבת כשרה, ומסתמא מטבח השוחט למכוו מיררי, ומילא דמותר ליקח מהאי בשרא, שהוא לכתלה לגבי הלוקחים וכש"כ דין אין לו שוחט אחר, דמותר לו ליתן לשוחט ולא צריך לייחס שהוא מין, אלא דlatent להנות ממנה.

דמיטעם קניון קאתינו עלה, דוקא בדידע שהוא חברי ואז ע"י שאסרו רча לknotta, כדי לעבוד בשלו, אבל בסובר שהוא שלו, ואני מתקווין לקנותו גם במעשה גמור ושינוי הניכר אינו אוסר אבל לר"ה דין טעם האיסור ממשום קניון בין שיודיע שהוא חברי ובין שישובר שהוא שלו, מצי אוסר, ומטורץ מעתה הקושי הנ"ל דשפיר פריך ר"ג לר"ה משלש חטאות, דבשלא לדידי, לא עשה האי חטא תק Robbie מושם דהרי שג גם בשחווט חוץ, וסביר שהוא חולין והיא שלו, ולכן לא יכול לאות בה, לכן לא מהני, אבל לדידי דבעיטה כל דהו סגי לאסור של חבריו, ע"כ אין הטעם ממשום קניון קרמבל"ז, ולמה לא תאסר ממשום תרבותות ודוק".

דפ"מ"א ע"א גמר' ח"ש ב' אוחזין בסוכו וכו', עד הבמ"ע בישראל מומר, עיין לעיל בסוגי' דשותט בשבת, על התוס' בראש הסוגי' שכבתבי לפרש הסוגי' הלו, כיון דבhai שחייטה שנעשה מומר, אין חילוק בין פ"א לשלה פערמים עי"ש".

דפ"מ"א ע"א תוס' ד"ה לאו כל כמייניך, תימא וכו', ויל' דהכי מייתי התם, דכיוון דרביב"ב שרי לאבינוו לכל עכו"ם שיריצה, לרבען נמי דפליינו עליה, שרי לאבינוו להאי עכו"ם דנסכי, עכ"ל ואין דבריהם מובנים ועיין בתוס' ע"י שם שבאייר יותר, והוא דבשלא דניאל שפכו מומר דנסכי, שפיר חייב לשלם מכח מזיך, משום דאל שפכו העבילים את היין נמי חייב, כיון דלא שוה לדידי' מידי, אבל נקרי דלדי' לא נאסר היין בהנהה, לא מצי ישראל לתבעו נזקו ממינו, אלא כשמניה היין לנקרי שננסכו, דאל שפכו מצי הנקרי מיפטר, מ"מ כיון דבישראל מומר מושום מזיך שביבן גם בנקרי כדמי' הזיקו עי"ש, אבל עדין איינו מובן מה רצוי להוכיח מריב"ב בדמטייר למכוו לכ"ע, משום דין און בכח האדם לאסור דשא"ש, והוא פלאי, אולם לפי דברי הרמב"ן שהבאתי לעיל יש לשפר הסוגי' דשם כמו' חומר, דכיוון דרביב"ב ס"ל דלאו כל כמיini לאסור יינו של חיירו לאנסו, ומה זה דקאמר לאנסו ולא קאמר בפשיטות, דין און אדם אדשא"ש, אלא ע"י הגבהה וניסוכו, מכחין את העבילים שיקינה המנסק את יין לאנשים, והוא כמו' תלוי' וזבון, א"כ שפיר מצינו ליקח דמי' היין מן המנסק נקרי' ע"פ שצרכיך להניח לו את היין, מפני שקנה אותו בעוזו כשר, כי הנקין והnisach באיון כאחת כמו' שכ' החת"ס בשם הרמב"ז, ודוק' היטיב כי נכוון הדבר מאד בס"ד. **משנה**, אין שוחטין לא לתוכ' ימים וכו', אין שוחיטין לגומא וכו', ובשוק לא יעשה כן, שלא יחקה את הצדוקים עכ"ל, המdiskak בלשון הרמב"ם זיל, ימצאה שמחקל טעם דהני דינים לשנין, כי זיל בפ"ב ה"ה, "אין שוחטין לתוכ' ימים ונחרות", ואמ' יאמרו עובד מים הוא זה, ונראה מקירב למים, ולא ישחוט לכל' מלא מים, שמא יאמ' לזרה שתראה בימים שחת" (וכפי הנראה גרס הרמב"ם במשנה, "אגן" וכගירסת הערוך, ובצלולים כדקאמר בגמ' אסור, כמו' לתוכ' ימים ונחרות) ואח"כ כתוב "ולא ישחוט לתוכ' הכלים, ולא לתוכ' הגומא, שכן דרך עובדי עכו"ם וכו'" עכ"ל הרוי דבhai תרתי לתוכ' כלים ריקנים ולתוכ' הגומא, אין הטעם מפני החש של הרואים שנראה כמקירב לע"ז, אלא משום דכן דרך העובדים, קיבל בכלי כדי שעבדו, ויש בכל אחת מהם צד קל הצד חמוץ, דשותט לתוכ' ימים נחרות, שהדם הולך לאיבוד, אם לא כיון לעבוד ולהקריב למים, אין במעשה זה כלום, דמה לי שפכו על הארץ או לתוכ' המים, אבל לעומת זאת אינך חש הרואים, שיאמרו דלעובודה קמכוין, אבל המכנסו לכלי או לתוכ' גומא נקייה, אין כאן שיש עבודה כלל, אבל לעומת זה המעשה עצמה מורה, שרווחה באוי דם לכנסו כדי לעבוד אח"כ ונראה כשותט ע"מ לארוק לע"ז כי לדין דם אסור באכילה, ולמכרו לנקרי, שוי' מיעוט כ"כ, עד שאין דרך לכנסו בכלי, או בגומא נקי' המעשה עצמה מכוער שעווהה כדרך העובדים המכניים את הדם לצורך איזה עבודה

אדם המשרת יתבענו לדין, והוא לא יוכל לברר שבאמת גב הוא שחייב לשולם לו כל נזקו והפסדו, כי מוגף הדין אין מדובר שם, אלא בדין דמצוי איש למייעבד דין לנפשו¹, ומפניו ע"י חבלה, ותדע דלא נזכר דין זה בהלכות שכירות פועללים, כי שם ה' מקומו, אי להא אתה, חדה דין עם הבעה², שאינו מחייב להחזיק משרת שיצא עליו שם גנבו, אבל מביאו בהילך חובל בחברו, המדבר מדין דעביד דין לנפשו³, ובזה נפל בביראה ג"כ, מה שכ' שם הבאה⁴ על בעל שבות יעקב אשתמייטי הגנה הלו, זהה ליתא, וכל דעתן שם במקור הדין יראה דין האמת, אלא דלפי סברתי שכבתבי לעיל, אולי במקום דאיaca חש פסדה רבה בעבה⁵, הדין עמו, שלא מטען לחיבתו להחזיק בבטינו, מי שחשוד בעין הבהירiot לגנב וצריך להתיישב בדבר, אבל הוא פשיטה דומה לא דבר המורדי והרמ"א בהגחה שם, ודוק⁶.

על"ב משנה השוחט לשם עולה וכן, שחיתותו פסולה ו/or ש מכשיר ופרש"י ז"ל לכל שבא בנדר ונדבה אכן איכה מראית עין, דחרואה אמר עכשיו הוא מא מקדים ושחטו לעולה, ו/or ש לא חייש למזה עכ"ל, מדברי רש"י אלו נשמע דין לא חיישין, דלמא בהאי שחיתה לשם עולה הקדישה עצה, דין הושחת לע"ז מהני לעשותה תקרובות, הע"ג שלא הוקצה לכך מתחלה, וכן ודאי מי שהי' שוחט בעירה בהמות חולין לשם עולה, בלי להקדישה קודם לכן דינה עולה, אבל השוחט בחוץ שאין דרך כלל לשוחט לא נאמר דכוונתו ה' להקדישה לעולה כדי שיתחייב על איסור ש"ת, DSTEMA לא כיוון לכך, ולכן אין כאן אלא משום מריה"ע, שהרואה יאמר דבhai אמרה לשם עולה הקדישה, (ועיין בטור ריש סי' ה' דמשמע דס"ל שהתנדב שלא בדרך המתנדבים, אין חל ההקדש, לי'κא כאן משום מריה"ע, דהמקדים עולה כדי לשחטה בחוץ אין זה עולה, והתוס' לא מפרשים לדעת הריב"א דברי התיק, וקשה לומר דפרש' כרש"י דמשום מריה"ע קאתיקן עלי', דז' הפלוגתא שבין תיק לרש' רשותם דכל מaad, דלר"ש אפי'ו הקדישה קודם לכך, משום דהקדש יוטר דلتיק איכא חש שמא הקדשו מחיים, לת'יק, דיל' הא דר"ש שלא היה הקדש בשתקדיש שלא בדרך המתנדבים, ומילא דחחש הוא גם לדין ולא מפני הרואים, ובאמת לדעת רש"י יש להקשאות, מ"ש מהא דלעיל דין שוחטן לתוכ' ימים ונרות ולא לתוך כלים ומוגמא, לכל הני נמי אית' בהו חש הרואים ומ"מ אין בו אלא איסור לכתלה לעשות כן, אבל לא אוסרין את הנחת משום האי מריה"ע, וכך בשוחט לשם עולה אמרין שחיתותו פסולה משום מריה"ע ואולי יש לחלק צ"ע ודו"ק.

רש"י ד"הames תלוי בא על ספק חיוב ברת, כגן ב' חתיכות לפניו, ואכל אחת מהם, ובאו עדים ואמרנו, אחת מהן של הלב הייתה והי' וכו', עכ"ל מדברי רש"י אלו משמע נגד דברי ק"ז בעחתת'ס ז"ל ח"מ סי' כ"י שכתב, Adams תלוי חייב אפי'ו בידע שיש בין החתיכות של הלב וכוכנס בצד' בספק, אם לא שנאמר דרש"י נקט מלטא דמצוי, אבל לא יכול בצד' את משותם בשידע שיש בהן הלב, לא שכיח שיעשה כן, ועיין בש"ת בית שערין ז"ל בריש ספרו שהבאי פלוגתא זהה בין הראשונים.

עוד זאת נשמע מדברי רש"י אלו, ולאחר שאכל, עיין דוקא שני עדים כדי לחיבתו בקרbone, דניהם דקודם שאכל סאל סי' להחזיק החתיכה לחלב בע"א וכמו שפסק הרמב"ס בפט"ז ה' מהילך סנהדרין, אבל

צריך לבדוק אחריו, כדי שאחר שמנצא עליו דבר המעורר ספק על שירותו שנמנע משחיטתו מיינו ומפטו, דשما מן הוא, וմדברי הרשב"א מוכח כן שכ' דהבדיקה לחומרא, ולדעת הפרמ"ג הוא להיפךDKODIM בדיקה אסורה ליתן לו לאבות, וכן ינו ומפטו אסורים, וא"כ הבדיקה לקולא שאם לא נמצא עליו דופי, לא ליחסותו וזהו מין בסטר וכוכ' מוכח מORTHY שכ' דבודקין אותו כדי שיבדל מפטו ומפטו מיינו, ומפטו ינו ודי' כתוב רשי' דהבדיקה הוא שיבדל אסורים קודם הבדיקה, ואיך כתוב רשי' דהבדיקה הוא לא יחוירה ולא מפתה מיינו, ומהז הביא הרשב"א ראי' דהבדיקה הוא לחומרא ולא לקולא כדי להסבירו, ולכן דברי הפרמ"ג מושללים הבנה.

ומההאי דינא נמצא תשובה נצחית לדברי הגה"ק בעל ד"ה ז"ל תשוי ד' לי"ד, שכתב דשוחט שיש עליו לעז רינון, ללא שום בירור אם אמת הדבר, מעבירין אותו, והבאי ראי' לאזה מדין משרות שיצא עליו שם גנבו, דפסקין בחו"מ סי' תכ"א בהגנה, דאפי'ו תוך זמנו יכול להוציאו מביתו, ואם בממון הקל אמרו באיסור החמור לא כשי'ב, וסימן שם שמצויה לסלקו עיי'יש, ומה עינה הגאון להאי דינא דרש"ב"א ורש"י דהכא, וכדייפסק ההלכתא כוות'יהו בשו"ע, דהבדיקה אחר השוחט שתוחט לתוכ' כלים או לתוכ' גנמא בשוק, איינו אלא לחומרא, וכך הרי עבר איסורה ודאי דאוריתיא או דרבנן עכ"פ, אמרו לא ישוחט לתוכ' הגונמא, ואפי'ו לדעת הרמב"ם דמחמיר, לאסור שחיתתו עד שיבדק אותו, הוא דוקא בשוחט לתוכ' הגונמא בשוק, דאי'ק רגלים לדבר דלשם עיי' נתקווין, כמו שביארנו לעיל, אבל בחצרו או בתוך ימים ונרות, הע"ג דבר עכ"פ על איסורה דאוריתיא או דרבנן, לא אבד בזה חזקת שרותו, וק"ו בגין בנו של ק"ו על לעז ורינוון שלא נתברר דאן מקום להעבירו, וראיתו שהבאי משרות שיצא עליו שם גנבו, איינו ראי' כלל, כאשר הארכתי בתשובה אחת הנדפסת בס' משפט לעשוקים, שם הוכחתי בראיות ברורות, דאדרביה ממון הקל חמור בהזאה מאיסורה, והרי ספק ממון להקל להנתבע הע"ג דאית ב' איסורה ועיין בר"ז קドושין בסוגי' דע"א, שהבאי בשם הרמב"ז"ל, דמש"ה אין ע"א נאמן לומר, שמן שטהתמיין אביכם של הקדש ושל מע"ש הם, הע"ג שספק איסורה לחומרא, אבל כיוון שהוא הוצאה ממון מרשותו, איין לחוש לספק איסורה, מכש"כ שמחמתו חssh איסורה שלו, שלא יכול לסלק חבריו משרותו המוחזק בו, ושאני במשרת גנבו, דהבעלים אומרים, כי חזקת שרותו לא יצילני מגנבותו, אם הוא באמת גנבו, וכי ישם לי הפסדי, אבל בשוחט שיש עליו לעז ורינוון, אם יאמרו הבעלים, מי יכפר לי עוני אם האי שוחט יכולני בשחיטה שאינה כשרה, אף אם נשוב לו, מי שאמור דMOVTOR לסמוך ארוב וחזקה בכל איסורי תורה, ואין צורך לחוש על החלב וביצים שאוכלים בכל יום, שמא מבמה וועף טרפה הוא, הוא יסלח לך אם אכלת משותיות השוחט, שהתרה לך התורה, והרי תורה דחזקת כשרות דגברא חזקה כל כך, עד שתי כתבי עדים המכחישים זו את זו, בגין טורת כלים יותר מהורג את הנפש.

ואחר שכבתבי תשובי הנ"ל, נתעוררתי מחכם אחד, כי ראי' הד"ח ז"ל ממשרת גנבו, בל"ה בדotta היא, דין זה הוציא המרדי מהא דאמרו בב"ק כ"ז ע"א, דעביד שמסרב לצאת שעביד אינש דין נפשי' בלא ב"ד, ויליף המרדי דה' משרות שיצא עליו שם גנבו, אין צורך לחזיק בבטינו עד שידי' עמו בדינה ודי'נא, אלא מצי למיעבד דין לנפשי', וגם להכותו אם לא ירצה לצאת, אבל פשיטה

אבל בבריאה כתוב „ולא פרכסה“ הינו דראיינו שלא פרכסה, ומ”מ כשרה, ומשום דעת שפיקת הדם מצי מית גם בליל פרכסות, ותדע שכן כוונתו, אדם נאמר דבלא יצא מהם דם נמי, אפילו ראיינו שלא פרכסה כלל, כשרה, מה לו להושיף וכן בריאה, כיון דאפייל בחולה, דלא יצא מהם דם הדין כן. ואבקש סליחה מאת רבינו הרמב”ם ז”ל שפלטו קולמוסי נגד דברים קשים שלא כדין.

ולפי האמור תימא רבחא לי על בעלי השועע שהשミニו דין זה שיחידש לנו הרמב”ם, והלא לפי דעת הרמב”ם, יש שלשה מדרגות לעניין פריכוס א) מסוכנת דבעין דוקא פריכוס אבל אם שחטה והבל לו ספק נבלה הוות, ורמב”ם שכתב ודאי נבלה ולוקה, משום דמייר בראה שלא פרכסה כלל כמנואר בדבריו, ב) לא יצא ממנה גיב' ודאי נבלה, ג) בראה שאפיפלו ראה שלא פרכסה כלל, נמי כשרה, ואיך שתתקו הפסוקים מכל זאת וצע”ג.

הדרן עלך פרק השוחט

לאחר שאכל לחיב גברא בקרבן בעינן שני עדים, אבל פשוטא לי Adams ירצה להאמין לע”א שמצו מביא קרבן על פי ואפיפלו לא מהימן עליה כבב”י תרי, ודז”ק.

[שייך לעיל] לשונה דף לג ע”א בהמה חייה וועף כשרים אחריה ההדפסה ראיינו, כי על חנס כתבתה שם דהרבמ”ס נתן מכשול לפניו במא שהתאר בא לא יצא מהם דם בליל פרכסות, כמו בבריאה דתנן בשונה שאח”ז „אבל אם היתה בחזקת בריאה, אפיפלו אין בה אחד מכל הסימנים הללו, כשרה“ ז”ל הרמב”ם בפ”ד הי”ג ממ”א „השוחט בהמה חייה וועף ולא יצא מהם דם, הרי אלו מותרין ואין אומרם שמא מתים היו, וכן השוחט את הבריאה ולא פרכסה הרי זו מותרת“ עכ”ל, המדקדק בלשונו הזהב יראה, דחילוק גדול יש בין לא יצא מהם דם לבריאה, לעניין דין פריכס, דבלא יצא מהם דם, נשמר הרמב”ס ולא כתוב „ולא פריכס“ אלא סתם דאי אומרם מתים היו, והכוונה בזה, דאי צריכין לחוש שמא מתים היו, ואין צריכין לחוזר אחר פריכס, אבל ודאי אם אייר שראינו היטב דלא פריכסו, ודאי נבלה היו, ממש”כ שם, דכל שלא יצא דם ולא נתן שום סימן חיות אחר השחיטה בטח מטה,

פרק אלו טרפות

בניקב קром של מוח, דכפי סדרו של התנה הולך מראשה לסתופה, ועיין בהרמב”ס שי”ג בバイור שלו שכ’ דלאחר חזורת ר”ע דנקה”ו וופסה”ג נבלה הו, שינוי התנה סדרו ולשונו, אבל לפ”ד דוחוק גדול הוא לומר כן, דלאחר חזורה נשתנה סדר ולשון המשנה, שהיתה שגורה בפיים מאז ומקדם, ולא תקנה על כנה לשנות נקה”ו וופסה”ג נבלה, ואם נאמר דבהאי שהקדמים ושת לגרגרת והפרידם מאין, ומה דקתי נקה”ו וופסה”ג, די לרמז את זאת, דהני חמירו ואיית בהו משום נבלה, למה נדחק הש”ס לעיל ל”ב לישיב לר”ע לאחר חזורה האי משנה, בתירוץ שונים עד שבא ר”י לתרצחה, דבאמת קודם חזורה נשנית, כיון דבהאי נוסח שהיא לפניו נמי מרימות, דנקה”ו וופסה”ג חולק מאין, ועכ”ב משום דבහני אין שיחיטה מטהרתן מיד נבלה.

אבל הט אንץ לשמעו מה שמכוסה ומוסתר היה, בהא דקתי נקה”ו וופסה”ג בשינויו לשון וקודם לשאר טריפות שלא בסדר, ופשיטה דפירושו סובב לשיטת הרמב”ם ז”ל, דשיטות התוס’ נפרכת מכח הני דקדוקים מכל וכל, דכאשר ביראנו לעיל ל”ב בתוס’ דה ררמןנו, לדעת התוס’ נקה”ו אין בו אלא טריפות בעלמא, כמו ניקב קروم המוח, ואכ”כ למאי הלכתא חיבר התנה יחד ושת עם הגרגרת והקדמים הושט עוד לגרגרת, ואין לך תשובה נחיתת יותר מזה נגד דעת התוס’ דנקה”ו אינה פסולת השחיטה, ואין להמליך בעדם, עכ”פ במקומות הנקב אם שחת נפסקת השחיטה משום דהאי נקב לא מצטרף אל הרוב, אז עוד יותר בולט הקושי, דהוה לי להקדים פסה”ג דהוא ודאי אתה לידי נבלות, ולא נקה”ו, דرك אפשר לבוא לידי נבלות, בדרך רחוק מאד, דהינו בידע מחייב שניקב החוט שלה, ועוד קשי’ לי כמה התחיל בהם, ולא התחיל

דף מ”ב ע”א לשונה אלו טרפות בבהמה, עיין לקמן סוף המס’ ק”מ ע”א רש”י דה והוא בהדי כתיב, שכتب דטרפה בעוף לפניו מקרה דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה, ובהגבות המהראש”ש קמתמה, דהרי האי קרא לענן טומאה כתיב, ולאআתא לאזהרת אכילה, ולמה סני לי לרשי’ לומרDKRA דבשר בשדה טרפה כולל בהמה וועף עי”ש, ובאמת זה ליתא דבשר לשון זכר, והויל’ל ובשר בשדה טרוף, אבל האי טרפה אבבהמה קאי שהיא לשון נקבה, והפירוש, בשדה של טרפה ל”ת, וקרא דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה, דלפי דרשית חז”ל דקאי על נבלת עוף טהור, אע”ג דນבלה וטרפה לשון נקבה והויל’ל נבל וטרף, אלא דשם נבלה וטרפה הוא שם בעפ”ע ונופל שפיר על עוף כמו על נבלת אייא נבלה וטרפה, ואת ידיעינו אחר דדרשין הקרא על נבלת עוף טהור, אבל לויל האי קרא ודרשת חז”ל, דקאי על עוף, היה מפרשין כל נבלה וטרפה שבמקרא, על בהמה וחיה מפני שהוא בלשון נקבה, ולא על עוף שהוא לשון זכר, ומישובים דברי רש”י, דלעולם לאו דטרפה כולל גם עוף, אבל רק עי”י קובלות חז”ל, דקרא דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה קאי על נבלת עוף טהור, הרי דגס בעוף שייך לשון טרפה שהוא לשון נקבה ודז”ק.

ע”ש נקה”ו וופסה”ג, דקדקדו האחוריים למזה שינה לשונו מאין, ולא כתני ניקב הושט ונפסק הגרגרת, כמו דתני ניקב קром של מוח, ולמה חיברים יחד, ויפה כיון בני הרוב האברך מוויה עקיבא שיחי דהדקడוק הראשון מיושב עי” השני דכדי לחברם יחד בויז החיבור, שינה לשונו לשנות נקה”ו וופסה”ג, כי היכי דלא נאמר, ניקב הושט ונפסק הגרגרת חד טרפות הוה, כמו נשבר השדרה ונפסק החוט שלה, עד קשי’ לי כמה התחל בהם, ולא התחל

בידו דأتא ביחוד על פיסול במקצת השחיטה, שהיא נבלה לטמא, והאי הלכה דין דאוריתא אית לה, וגם למלכות לא מצד הני ח"ט, אלא מכח פיסול השחיטה דהוה לנכירה, והיא הלכה דأتא לפרש את מצות אבותה, ואמרה דכל שלא נבחנה כולה שחיטה הונגת אלא מקצתה בפיסול כנוראה תחש ועל הנchorה יש לנו לאו מוחודש, שלא תאכל כל נבלה אשר לפי האי הלכה קאי, הוא על הנchorה כולה והן על מקצתה, וכן לוקין על אכילתبشر שנחת במקצת פיסול כמו על בשר נחרה, ואחר שקיבל ר"ע הלכה זו,תו אין לו מקום לנקה"ו ופסה"ג בהדי איןך, דהני לכל היית באיסורעשה אסורים, ונקה"ו ופסה"ג בשער נחרה הוה ובלאו ולא עוד אלא דלפי האי הלכה, דאתא מפורש על מקצת פיסול בסימנים,תו לא איצטרך למננות נקה"ו ופסה"ג בכלל ח"ט, (וההלהך בלאי"ה לא באה על פרטיות הטרפויות, עין לממן בהא דאמר עלא שמנת מני טרפויות נאמרו למשה מסיני ובמה שכותבי שם) ואבאר לך בנחרה, ר"ת, דיל' דתווך מעל"ע מצי להשלים השחיטה, וההלהך בלאי"ה לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, אלא דאמר בנקה"ו וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הון אמר שכתבותי שם לישב שיטת בנהירה לאו נחרה מקרי, אלא טרפה, אלא דאי"כ יש פסול שהיי' בנחרה, אדם ניקב הוושט או פסק הגיגרת ופסק הנחרה טרפה, וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הון אמר שכתבותי שם לישב שיטת בנהירה, ולא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאו ופסה"ג לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאו טרפויות להיות אסורות מיד, ולא תהני فهو השחיטה להכשרם בתוך מעל"ע, ולא עוד אלא דמנון היה להם במדבר הני הלוות לממ"ס על הח"ט כי כאשר ביארנו שם בעicker יוז"ד, האי הלכה דין דברי סופרים יש לה שאין לוקין עליה, מפני שאין הלכה זו מפרשת הקרא אלא מוספת על הקרא, אלא דיל' דהאי הלכה אתא לפרש הקרא דזאת החיה דאתא לאסור כל שאינה חי אע"פ שאינה מסוכנת, אלא שסופה למוט לאח"ז מחמת מכיה זו, והוא לאו הבא מכל עשה, אלא דכבר ביארנו לעיל דף ל"ז ע"א באסוגי דמסוכנת דהאי קרא דזאת החיה מצינן לאוקמי, או על המסוכנת בלי שום מכתابر, או על הח"ט שסופן למוט לאח"ז וכמו שכ' שם התנוס' ד"ה שאינה, עי"ש בחודשי, שכ' למה דרשו חז"ל יותר האי קרא על ח"ט מעל מסוכנת, אmons במדבר שהנחרה היתה מתרתת, ה"י צד חמור בזה, דמפרכתת היתה אסורה, דבmittah תל"י מלטא, ומילא גם מסוכנת מסתבר לאסור, דכל שאין המיתה בא מחמת הנחרה, אלא מחמת סיבת הקודמת לה אין הנחרה עצמה מתרתת, ושאני שחיטה של עתה דמתרתת מיד, וזה נתחדר בכניסתן לארץ עם הצווי דזובחת כאשר ביארתי כל זאת בפתחה, וכן גם המסוכנת אישתרי, אבל במדבר באמות היה הקרא דזאת החיה אחא לאסור מסוכנת, ורק כשנתהדר היתר מפרכתת נתחדר ג"כ היתר מסוכנת, ואתא ההלהך על הח"ט, לפרש הקרא דזאת החיה, על מי שאית בה מכיה המmittah לאח"ז.

והנה ר"ע קודם חזרה, דסובר מקצת סימן או אפיילו סימן שלם בפיסול אין בו אלא משום טרפה ולא משום נבלה, טumo וניומוקו ה"י משום דמעשה טרפות אין בו מלכות אלא איסור עשה לכל היותר, לא מצי מעכב השחיטה ולגרום נבלות לעין טומאה, ולשרוף עליו תרומה וקדשים, ולכן כל פסול שחיטה במקצת הסימנים לא היה חמור אצלו משאר הטרפויות דין בהם איסור מלכות, דכל שפיסול השחיטה תלוי בהלהך זו של ח"ט, אין דין עליהם לשער דין תורה, כמו שהוחחת, שכן שיטת הרמב"ם לא מצי משווה נבלה לטמא, ומ"מ אף לפ"י דעתו זה, סיידור המשנה דאי"ט להקדים נקה"ו ופסה"ג ולחרום ולהקדים ושת פפני גיגרת, כל זאת הוא להשמעינו כי ע"י הא הלכה דין ח"ט נעשה מקצת פיסול בשחיטה, לשחיטה פסולה, ונפ"מ דלולי ששם שחיטה פסולה עליה, לא היינו מטירפין במקצת דרשא או חלדה וכדומה לא מבעי בין סימן לסימן, דין טרפות לחci חיות, אלא אפיילו בתחלת השחיטה לא שייך שם טרפות על מקצת שלא בהכשר שחיטה, אם אכן רובה בשחיטה, ואשר ביארנו זאת בפתחה, וכן בסוגי דלעיל ל"ב ע"ב, אבל לעין טומאה לא נקרה נבלה, כיון דיעקר הפסול נבנה על האי הלכה של ח"ט, אבל ר' ישבע משום ר"י הביא הלכה מיוحدת

שבמקום שחיטה נקב הוה, אבל המשנה מותפרשת לדעת הרמב"ם, עיון בעicker יוז"ד, דשם ביארתי, לדಡעת הרמב"ם, האי הלכה דין טרפויות ג"כ נתחדשה כשנכנסו לארץ ונמצו על האזביחה, אבל במדבר שהנחרה הוור להם, לא נזהרו על הני י"ח טרפות אע"פ שנצטו על הטרפה בקרה דבר בשדה טרפה, כי טרפה המפורש בקרה כפי שמספרש לו הרמב"ם היא הנטה למות מחמת מכותיה, אבל הני י"ח טרפות بلا נטה למות דהינו מסוכנת לא נאסרו במדבר, ותדע דנקה"ו ופסה"ג נחרה הוה דנחרה בסימנים בעין, מה תאמר דנחרה דוקא בשני סימנים אבל נקה"ו או פסה"ג בבהריה לאו נחרה מקרי, אלא טרפה, אלא דאי"כ יש פסול שהיי' בנחרה, אדם ניקב הוושט או פסק הגיגרת ופסק הנחרה טרפה, וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הון אמר שכתבותי שם לישב שיטת ר"ת, דיל' דתווך מעל"ע מצי להשלים השחיטה, וההלהך בלאי"ה לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאו ופסה"ג לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאו טרפויות להיות אסורות מיד, ולא תהני فهو השחיטה להכשרם בתוך מעל"ע, ולא עוד אלא דמנון היה להם במדבר הני הלוות לממ"ס על הח"ט כי כאשר ביארנו שם בעicker יוז"ד, האי הלכה דין דברי סופרים יש לה שאין לוקין עליה, מפני שאין הלכה זו מפרשת הקרא אלא מוספת על הקרא, אבל דיל' דהאי הלכה אתא לפרש הקרא דזאת החיה דאתא לאסור כל שאינה חי אע"פ שאינה מסוכנת, אלא שסופה למוט לאח"ז מחמת מכיה זו, והוא לאו הבא מכל עשה, אלא דכבר ביארנו לעיל דף ל"ז ע"א באסוגי דמסוכנת דהאי קרא דזאת החיה מצינן לאוקמי, או על המסוכנת בלי שום מכתابر, או על הח"ט שסופן למוט לאח"ז וכמו שכ' שם התנוס' ד"ה שאינה, עי"ש בחודשי, שכ' למה דרשו חז"ל יותר האי קרא על ח"ט מעל מסוכנת, אmons במדבר שהנחרה היתה מתרתת, ה"י צד חמור בזה, דמפרכתת היתה אסורה, דבmittah תל"י מלטא, ומילא גם מסוכנת מסתבר לאסור, דכל שאין המיתה בא מחמת הנחרה, אלא מחמת סיבת הקודמת לה אין הנחרה עצמה מתרתת, ושאני שחיטה של עתה דמתרתת מיד, וזה נתחדר בכניסתן לארץ עם הצווי דזובחת כאשר ביארתי כל זאת בפתחה, וכן גם המסוכנת אישתרי, אבל במדבר באמות היה הקרא דזאת החיה אחא לאסור מסוכנת, ורק כשנתהדר היתר מפרכתת נתחדר ג"כ היתר מסוכנת, ואתא ההלהך על הח"ט, לפרש הקרא דזאת החיה, על מי שאית בה מכיה המmittah לאח"ז.

להוסיף, דהינו שלא יועיל בו שהיית י"ב חדש, אבל בily שהיית י"ב חדש, כל שאינה חיה מכך חכמת רפואית רפואה טרפה, א"כ גם הני בגידא נשי ובוכלי, למה לא יהי טרופות בלבד שהוא י"ב חדש.

(ב) מה פרך הש"ס מבוגר' ושב שמעתתא, דילמא הני נמי כהאי דרכיש, לאו מהלכה נאסרה, אלא מהני בעלי המאמר או מרבותיהם הקודמים ומהני אצלם שהיית י"ב חדש, אבל بلا שהיית טרופות כמו לקוטא דרכיש.

(ג) מה נעשה למ"ד טרפה חייה, הכי נאמר לדידי' באמות ליתא לדריכש הלא הש"ס אתנא דבר', דעת לי טרפה היה קפריך, והוא איךא שי', ובתוכם גם הא דרכיש.

(ד) ועל גוף הגוינו של הדגול מרובבה, אני עומד ומשתומם דמה בעי ממשה רבינו לעשותו לרופא כלبشر ואפלו בהמה חייה ועוף, עד שלא נדרש להלכה על החית', שהיה משה ממצאים מחכמת הרפואה שבו, והגמ' ליקמן ס' ע"ב צוח וכיו' משה קנייא או בלטורי היה, ומה עשה הדגמ"ר ברוצח, דשם נמי בעינן לידע אם המכחה שהכח הרוצה יש בה כדי להמית כדי לקיים דין דיבערת הרע מקרוב ברוצח, ולא בא ההלכה לממדנו הטרופות המימות באדם, ולמה לא חיבר משה פרק א"ט באדם, והניח הדבר על אימוד הרופאים, שככל מקום ובכל זמן וכל נידון ונידון בפ"ע, ולא העמיד כלים השווין בכל זקן ובחור חולש ובריא.

(ה) ואם נניח שעל משה רבינו היה מוטל החיוב, להעמיד לו הני כללים, לדון בדייני טרופות בהמה חייה ועוף, אלא דזהה הkdimo, ולהתכלית שנasar כל הני אפילו אום י"ב חדש ונתרפהו, נגד הקרא המפורשuchi אכול, מנ"ל דבאמת הני כללים לא משה מפי עצמן אמרו ולא מפי הגבורה, כי בכל מקום שמנצא בש"ס על איזה הלכה שהיא הללמ"ס, הכוונה כיון שלא מצין סמק בקרה ובודאי מוקובל הדבר באומה שכנן הדין, ע"כ מהלמ"ס הוא דמפי עצמו, ודאי לא חידוש משה דבר, אלא או שדרשו מן הכתובים עפ"י המדות, או שנmarsר לו הלכה עפ', אבל דבר הרואי' להאמיר על ידו, כפי הבנת הדגמ"ר, מנין לנו דבאמת לא מפי עצמנו אמרו, הלא הני חית' ראיין היו להאמיר מפי משה כי אם אמר דנסרו לו בסיני, האיל הילכה עוקרת הקרה דרכטיב חיא אוכל, וכקשי' הדגמ"ר, וכי אמר דהיא לחז"ל עדות ברורה על זה, דהני חית' המקובלים אצלנו לא משה מחכמו אמרו כמו שהיה ראוי להיות, אלא שמען מפי הגבורה, כדי לעקור הקרה דחי אוכל, ולאסור גם את החיניתרפה, מכח גזרת ההלכה וחוק שאין הדעת סבלתו.

ודע כי גם על הרשב"א בתשו' סי' צ"ח המפורסת, יש לי לתמונה הרבה, ואיל שם בתחלת התשו' "אם ראית ושמעת מי שמייקל ומ Chesir ביתרת או בכל מה שמננו חכמים בכל הטרופיות אל תשמעו לו וכו', הרי שמננו חכמים במשנתנו חית', נkeh'ו ופסה'ג וכו' וקוני סייפה זה הגלגל וכו' ועל זה הגלגל סמכו להוסיף, בסוג'ר' וש"ש, ועוד היו מקצת חכמים מוסיפים והולclin בטרופיות, כמה שאינה חייה כפי סברתם, וסומכין על הגלגל הזה וכו' ועל הטרופיות האלו הנוספות, סימן לטרפה י"ב חדש וכו', ומכך'ם כל אותן שמננו חכמים במשנתנו בסוג'ר' וש"ש, ומה שמננו חכמים מכלן, (נראה להגיה ובסוג'ר' וש"ש שמננו חכמים מכלן) א"א להם בשום צד לבוא לידי היתר לעולם וכו' עכ"ל.

הנה דבריו ה"ק סותרים זה את זה מנ"י ובוי', כי מתחילה כתוב דבסוג'ר' וש"ש למדו חכמים מזה הגלגל, ר"ל דזה הגלגל יוצא מקרא זאתת החיים, שדרשו חיא אוכל שאינה חייה ל"ת, ולכן הוסיפו על הני חית' שנmarsרו למ"ס, ומకצת חכמים רצוי עוד להוסיף, כמו ניטל הנוצה בעוף לר"י, ועל הני הנוספות, וכן על ספק טרפה מהני הייתה י"ב חדש להכשרים, ולבסוף כולל בסוג'ר' וש"ש בותך הני

הרמב"ם דכל שניקבו הקромים הגיע הנקב לבשר הריאה מחמת שהוא ספוגי והוא ממש ניקבה הריאה ודז"ק.

ע"ש נפלת מן הגג, עיין מה שכתבתי בזה لكمן בסוג'י ועל המשנה נ"ז ע"א עי"ש היטב ותרווה צמאונך.

ע"ש ודרותת האב, הא דקANTI דרושא לבסוף, ע"פ שהאי טרופות שיק' בכל אברים הפנימיים וגם بواسט וקנה ולדעת הרמב"ם, האי טרופות חמור משאר טרופיות, י"ל משום דעת שלא מכירים האברים דרושא ברישא, הו"א דבכל מקום שהזאת מטיל אורוסטו טרפה, لكن קתני דרושא לבסוף להשמעינו דרך הניג אברים דלעיל פועל הדרושה ודז"ק.

ע"ש זה הכלל, כל שאינה כמות חי' טרפה, בגמ' מפרש דזה הכלל אתה לרבות הני בסוג'ר' ושב שמעפתא דלא מנה התנה בפירוש, וכן מבואר لكمן דף נ"ד ע"א, אלא דיש לי בזה מקום עיון גדול, דשם מביא הש"ס ע"ז עובדא דבי' ר"י רישבא דמחו בניגא נשייא, ועובדא דר"פ ב"א רישבא דמחו בכולי' ומותו, ובכளן אמרו וכו' להסיף על הטרופות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים, ופרק זה קחין דמתה, ומשנה גמירי דאי בדרי לה סמי חיה, היוצא לו מסוג'י זו דאע"פ שהנסין מעיד שמקה זו מミית, ואני אתנו יודע בחכמת הרפואה להעלות ארוכה, כל שלא נמסר לנו מסיני שהוא טרפה, אמרין מסתמא יש למכה זו רפואה שנעלמה מאטנו, וכמי' שמי' גלי' וכן הוא מפורסם ברמב"ם בפ"י שכתב וו"ל, "ואין לנו להסיף על הטרופות שמננו חכמים והסכים עלייה בתני ישראל, דכל מהו חוץ מלון, אפשר שתחיה", ואפילו שעפ"י חכמת הרפואה שבידנו אין תרופה למכה זו, מ"מ כשרה" עכ"ל וא"כ דכל הני טרופיות שבידנו ע"כ נמסרו כולם מסיני, ולא היה כה לשום חכם בשום צוין לחידש טרופות מכח הנסין, וחכמת הרפואה, דהרי אפשר שיש למכה זו רפואה והוא לא ידע, וא"כ הני שבח שמעתתא, לא הני אמורים חדש מכח חכמתם, אלא קבלה היתה בידם איש מפי איש, דהני נמסרו מסיני, וא"כ האי כלל דמשנתינו הוא ללא צורך כלל, כי למי אומר האי כלל, למי שקיבלה בידו דלקתה בכולי' טרפה לא בעי לי' כלל, ולמי שאין קבלה בידו מה מהני לי' האי כל, כיון שאין להסיף על הטרופיות מכח הנסין וחכמת הרפואה, ומכיון'כ למ"ד טרפה חייה דזודאי בעין הללמ"ס על כל אחת ואחת מן הטרופיות, ובגמ' מוכח דיליכא פלוגתא במספר הטרופיות בין הני מ"ד טרפה חייה או טרפה אינה חייה, אלא אי מהני שהיה י"ב חדש בספק טרפה, וא"כ אין מצא התנה לסמוך על זה הכלל, ולשתוק מן בסוג'ר' ושב שמעתתא.

עו"ד זאת יש לעיון, הא דזודאי טרפה לא מהני שהיה י"ב חדש מוכח ממה דמנה התנה הני טרופיות סתם שחן טרפה, ולא חילק אם כבר עבר עליהם י"ב חדש או לא, והוא מנ"ל, דהרי מקריא מלא דבר הכתיב, חי אוכל ורק שאינה חי' ל"ת, וכתיב הדגול מרובה בגליון ליו"ד סי' צ"ט, דזאת Nadu ממה דANTA הילכה על הני מיini טרופיות, ולא קסמרק על הקרה דחי אוכל לחוד, ועל משה רבינו שמצא בחכמת הרפואה מה שיכול לחיות, ומה שאינו ראוי לחיות, אלא ודאי אתא הילכה לומר דהני בקוב"כ טרופיות, ובממצאה זו מצא הדגמ"ר ז"ל מקום לישב הרמב"ם לחילק בין טרופיות שנלמשמ"ס, דלא מהני שהיה י"ב חדש, לטרופות דחידש רכיש מחכמת הרפואה, דשם מהני י"ב חדש עי"ש, ובמבחן'ת כל דבריו בזה בטלים ומובטלים, ואין בהם תקומה נגד הביקור השכללי, ואבאר בקיצור.

א) הר' אמרו חכמים שאין להסיף על הטרופיות מחכמת הרפואה, ואי לפי דעת הדגמ"ר רק להיות טרפה להלוטין אין

וחרמ"ס, ואגימה דקה דבוי חכם קמבעי, דמנינו שפוסלת עי"ש, ועוד"פ אנו רואין ממש דדרכם היה להכenis כלאוחר יד תושבע"פ ככלו הוא מפורש בקרא, דרך לעולם על בדיקת סכך קמבעי ל"י דהרי בקרא דושחת ולא וקרע לא כתיב בדיקת סכך, אלא דחשוחת מרגיש בשחיטה עצמה אם קרע או חתק, ומ"מ פריך הש"ס פשיטה שהבדיקה מה"ת מדקטיב ושותת ולא וקרע, עד שמותרך דעל בדיקה מפגימה כל דחו דבוי חכם, קמבעי לי' וכן ממש הכא, ר"ל סמק זה הכלל דמתני, שהוא פ"י הקרה דזאת החיה, מה פריך הש"ס והא אכן בדיקת סכך ר"ש, למ"א דמתני' מה הנ"י טטס שמנה מניini, ובג"ר וש"ש המה תוספת מחכמי דור ודור, והחילוק ביןיהם בשחו י"ב חודש, דבנני שהושפטו מהני, ובנהני דמנה במשנה שהמה הללמ"ס, לא מהני וכדברי הדגמ"ר הנ"ל.

אבל דע דהאמת הוא דח"ל בשום דין תורה לא Dunn עפ"י חכמת הטבע רק עפ"י השמואה וקיבלה או מדרש המקראות, ועייןbekmann נ"ז ע"ב שרשב"א שעשה תחבולות וניסיונות לברר טרפות, קרוא ל' עסקן בדרכם, ובאמת כל החכמת יסודתם על תחבולות וניסיונות, ואם ח"ל היו Dunn עפ"י חכמת הרפואה, היו מוכרכחים בהיות עסקנים, ולהעמיד בתני נסיוון, (פערזוכסאנשטיינטאלטען), כמו שעושים חכמי הרופאים, ואע"פ שבמים קדמוניים עסקן חכמי התורה גם בחכמת הטבע, אבל הכרעתם בדיוני התורה לא היתה רק עפ"י השמואה והקבלה, ופלפול הדרשות במקראות, ובפירוש דברי החכמים הקודמים, כי אם היו Dunn עפ"י מעמד החכמת הטבעיות, היו הדינים בכל מקצוע התורה משתנים, לפי מעמד החכמה בכל אמן מבון, ובהני מני טרפיות שבידיינו, עפ"י חכמת הרפואה מעולם לא היו מגיעים לידי החלטה כזו, דהרי החכמה אומרת, דבזה א"א להעמיד כללים כלל וכלל לא כי אין כל הגוף שוויון, ולא כל המכות שוות, ודבר זה צריך AIMOD פרטיכם בכל גוף וגוף ובכל מכח ומכח, וכאשר באמת ברוצח בן הדין, צריך AIMOD הרופאים ולא מצין כללים לדון על פיהם, ולכן ההלכה דעהמידה ראובן, בן גרש ר"ח מובה בראש"ש, ומ"פ"י דעא"פ שנראה מותקן לא רק בימי קדם הנראה כגדול ואמרו עדין לא הגיעו לפוגות ראוון, בן דוד בר דעת, לא ניחוש לקדושין, כי לא הגיעו לפוגות מעשי כבדים מחרי לב, להבחן בכל איש פרטיכם מתי הגיעו לדעת ראובן גדים חקרי לב, ניחוש מושגתו של שמיים וסימנים, וכן לעניין שיעור של מה נאנו לא לא השיעור של שמיים וסימנים, וכן לעניין כל שיעור דביתובי דעתה"כ, דביתובי דעתה"ת, תל"י מלטה, ועיין גיטין דף פ"ט ע"ב כוכבת ביהו"כ, דביתובי דעתה"ת, תל"י מלטה, ועיין גיטין דף פ"ט ע"ב דפריך כל העולם בכוכבתה וועוג מלך הבשן בכוכבתה, ובשר שמן בכוכבתה, וללבבי ונפים בכוכבתה, ותריצו מה שתיריצו והעיקר דבלל שיעורים וככלים כן הוא, דא"א להיות מכוון בכל איש ובכל פרט, אבל כדי להשווות הדין נתנו השיעורים והכללים, וכן על חנוך כתוב הרשב"א ז"ל בתשובה שם דאפיילו מהא מעידים על טרפה שהיתה חי, לא נאמין להם נגד קבלת ח"ל, יותר ביאור העניין תמצא בפתחה בעicker י"ד, כי שם הראתי איך חשב הרמב"ס על עין זה, ועיין במה שתכתבו لكمן נ"ז ע"א ביישוב הקושיות שהקשתי על האי זה הכלל ועל תוספת דהני בסג"ר וש"ש ודז"ק.

גמר' ארשב"ל רמז לטרפה מה"ת מניין, מניין ובר שדה טרפה ל"ת, אלא רמז לטרפה שאינו חי מה"ת מניין, דקANTI סיפה זה הכלל וכו' עכ"ל הגמ', האי שקליל וטור' דומה ממש לשקליל וטור' דלעיל י"ז ע"ב, דארח"ז מניין בדיקת סכך מה"ת וקמתמה עליו מניין והוא כי נקב טרפה, ר"ל דהא כתיב בתורה ושותת ולא וקרע, הרוי לך מקרה מלא צורך בדיקה לטכון, דאם לא יבודק נקב, ועי"ז קמהדר בעי בדיקה לחכם קאמרין, ופרשנוו שם עפ"י הבה"ג

לא היה ההלכה אוסר על הספק את הטרפה, דהוה מוקמינו אותה בחזקת שלם, הא בורכו דבשלה מא ברוצח, אכן קרא רבי יכה כל נפש אדם, לאפוקי מקצת נפש, ע"כ לא מיפטר אלא בטרפה שאין בו אלא מקצת נפש, וכל שאין סופה למות, לא מקרי מקצת נפש, דעתך חסרוןابر לא מקרי מקצת נפש, אבל בטרפה דילמא אמרת וחסרוןابر אמרת תורה בשדה טרפה לא תאכלו, וניהו דיל' דכיוון דההלה מונה דוקא הנ' מכות, ובניהם אברים, ולא מכת אוזן ועין וכדומה, גם ממה דנקב בily שום חסרון פסול בכמה אברים, למדון דעתמא משום דבהני כל חיות של הע"ח תלי, אבל עדין אין לנו הוכחה דיש בו בודאי כדי להמית, אלא מצין למימר דבנהני אפשר דמיית, ומ"ה אסורה ההלכה, ועל ההלכה גופאlica להקשאות למה לא סמכה ההלכה על חיקת שלם, שלא לאסורה את הטרפה, כי זו קוש' לאלקינו שאין מקשן כלה, כמובן, וכמדומה לי כל ישר הולך יבין מכל האמור לעלעה, אכן להעמיד שיטת התוס' בהזאת, אפילו אם נקבע כל הדוחקים.

ולכן אנו מוכרים להודות, כי ממשה ועד משה, לא קם כמשה רביינו הרמב"ם ז"ל, אשר בעיני שכיו' ההז והטההור ירד לתוך עומק דברי חז"ל המכוסים והנעימים ולמלובשים לפעמים בעשרה לבושים, הנה הרמב"ם ז"ל קבוע במסמורות נטוועים בפ"ד ה"ז ממאכילות אסירות דטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חי העיר ושבהו איתה ונתטה למות, והאי נתטה למות פירושה שאינה יכולה לעמוד והיא כמו מסוכנת וכאשר מוכחת שם במש"כ בהלה"א, ודבר זה נלמד ממה דאמורה תורה טרפה, ולכלב תשיליכון אותו, הרי דמכה זו שעשו רואי' לככל, אם לא ישחטנה מיד, ועל דין זה שהוא דין תורה ללקות עליו, אין כאן שום מחולקות, וגם לא נדרש לשום הלכה לפרש האי קרא דכל שנטטה למות מחמת אמר טרפה ואיך צריך לדודע אם אין טרפה למכה זו ולא תוכל להרפא,لالג' ברוחץ כן הוא עיין רמב"ם ריש פ"ד מהלכ' רוץ ה"ג כתוב "המכה את חברו באבן או באגרוף וכיוצא בהן אומדין אותו וכו' ואס אמודינו למתיה וכו' ואס הקל ונתרפא והולך בשוק על רגליו כשאר בריאות וכו' ונפטר" עכ"ל ובמבחן כל זאת בגמר', וכמו דשם ברוחץ לא בעין כללים קבועים לחיים ולמות, רק סומכין על אימוד הרופאים בין להקל ובין להחמיר, ק"ו דראוי לטעוך על אימוד כזה גם בטראות בהמה, וא"כ האיל הלהקה לקבוע כללים לדzon על פיהם על הטרפה, אין זה פירוש הקרא אלא תוספת, כדי להחמיר על המפורש בתורה, ולא עוד אלא דסוחר גם את המפורש, כי לפי ביאור הרמב"ם דבעין נתטה למות מחמת המכחה, והאי הלהקה ע"כ بلا נתטה למות קامر, דהני ח"י מכות מטרפה, דאי שנטטה למות על ידם הוא מן הנמנע ע"י נקב بلا חסרון, בושט או בריאה או בב"מ תהי' נתטה למות, דעתך מה שאנו אומרים, טרפה אינה חייה י"ב חדש הכוונה שהמכה מתפשטות והולכת עד שיחלה הע"ח וימות, אבל הקרא בעי שתהי' נתטה למות ורק אז תאסר, ולכן ע"כ לומר אכן קרא אחר לאסור את כל שיש לה מכחה שסופה להמיתה ע"פ שאינה נתטה למות, כי הלהקה לחוד לא תחדר לו אין סירור חדש, ועל האיל קראי קאי הלהקה, שלא נצטרך וגם לא נסמן על לימוד הרופאים, אלא נדון ע"פ הני כללים שנמסרו לו, ולכן כך מtopic שאלת ר"ל רמז לטרפה מה"ת מניין ר"ל להני טרפות של הלהקה דעתך לא אתו לפרש הקרא דבשר בשדה טרפה כנ"ל אלא איזה קרא אחר ומניין, ומהקשן לא הבין או עשה א"ע כלו לא הבין, ופרק מניין ובשר בשדה טרפה, וכך לא אפשר לומר דהאי הלהקה אתה לפרש האי קרא, ע"ז משיב לו אלא רמז לטרפה שאינה נתטה למות, שהוא ג' טרפה מניין, דהיינו התנאה כן אמר דכל שאין כבואה חי טרפה, ולא בעי נתטה למות,

האי מ"ד דאית לי קרא על טרפה אינה חייה, מוכחה לומר דכל hei יצאו מן הרוב, לא ממש"כ הרשב"א דשקר אמרו, אבל אני חכמים שראו וידעו דברמת מתקיימות שתיים ושלש שנים, מהו להו עוד דרשת מפורשת בתורה דטרפה חייה,ומי הוא זה שייתרכז את חומר קושי' הללו. ג) בסנהדרין דף ע"ח ע"א, אמר רבא החורג את הטרפה פטור, והקשו שם בתוס' והא רבא הוא דס"ל בנדזה דטרפה חייה, ומכך חומר הקושי' חדש דגם למ"ד טרפה חייה סופו שימות מחבלה זו עי"ש ולפ"ז לא פליגו אלא בהגבלה הזמן, למ"ד טרפה אינה חייה ימות תוך שלשים או תוך י"ב חדש, ולמ"ד טרפה חייה ימות לאם שאין לו קצבה, ובער אני ולא אדע איך פרנסו הסוגי' דהaca, דמן"ל לר"ל, דתנא דמשנתנו סובר טרפה אינה חייה, הלא מזה הכלל אין להכחיח זאת, דהרי רוצה לרבות בסג"ר וש"ש שם ג' טרפות ויפה אמר דכל שאינה כבואה חי, אלא שיש בהאי מכחה, כדי שימושו לאם מן הזמינים אינם מוגבלים תנду שהוא טרפה, והוא בין למ"ד טרפה אינה חייה ובין למ"ד טרפה חי' גם הקרא דזאת החיה, שפיר נדרש גם למ"ד טרפה חייה, דכל שאינה חייה ל"ת הלא בקרה לא נרמא כלל שצרכיך למות לאיזה זמן מוגבל, וצ"ל דתנותס' הכי מפרשים הסוגי', דתנא דמרובה הני בסג"ר וש"שizia הכלל, ע"כ לא מחמתה הרפואה ידע דכל הני טרפות אינם יכולין להיות, אלא מקרה, והאי קרא למה לי הלא הטרפות נמסרו לו מסיני, כי מכח הקרא דטרפה אינה חייה, עדין לא ידעו מאומה. כי מי אמר לנו איזה מכח יכול להתרפא ואיזה ממית בליך, ולא כמו שסובר הדגמ"ר דלעיל, ממש"ר וה"ה החכמים שאחריו יכולים לעמוד על הדבר, ע"כ הני טרפות כולן היו צריכים להمسר לנו מסיני, ולמ"ד אתה קרא דטרפה אינה חייה, אלא ודאי כדי שנידע להכשיר ס"ט בשתיית זמן מה, או יום או שלוש ימים או ל' יום או י"ב חדש, וכל זאת ג' מה לממ"ס ולכן ע"כ דהאי תנא ס"ל דיש איזה זמן מוגבל, למתי מօרכחת למות, אבל למ"ד טרפה חייה ע"ג דעכ"פ גם לדידי' סופה שתמות מואה טרפות, אבל קרא א"ד דתנא ע"ז, דלמא נפ"מ אלא אדם ימצא אadam שיקבל את כל זאת, הלא עוד יותר יפול בסבוך הקושיות חדא דמןין לו דטרפה חייה הלא מחמתה רפואה או מנסיון א"א לקבוע דינים, ואי דבאמות פריך הש"ס עליו ולמ"ד טרפה חייה מנ"ל, איך אפשרшибא קרא על זה שאין שום נפקותא לדינא, מה נשוב ע"ז, נשוב תירוצי האחرونים דיש נפקותא לענין טמאה לידה וכדומה, והלא זה ליתא לשיטת התוס' דכמו בהרוג את הטרפה פטור גם למ"ד טרפה חייה מפני שישפו למות מחבלה זו, כן הדיון בטמאה לידי דמ"ש, האררכי בזה להראותך עד היכן מגיעים הדברים אם נחיזק בהאי דוחיק של התוס'. ד) עוד זאת יש מן התימא, דלא כואר' למוה להו להתו"ס ליכנוס בפרצה דחוכה צז, ולא תירצז בפשיטות דאך למ"ד טרפה חייה אין ודאי כי אלא ספקה הוה, ותליי במחות ומעמד הנטרף, וכאשר באמות כן הוא, ולכן שפיר פטור ההרוג את הטרפה, דמספק לא קטלינו, ע"כ דזה ליתא דאי טרפה ספקה הוה הוה מוקמינו הנרצח בחזקת שלם, וכאשר כן פסק באמות הרמב"ם בפ"ב ה"ח מהלכ' רוץ וצ"ל "הרוג את הטרפה ע"פ שאכל ושותה והלך בשוק ה"ז פטור מידיין אדם, וכל אדם הרופאים שלם והרגו נהרג, עד שידעו בודאי שzie טרפה, ולפנינו נשוב על דבריו, ועכ"פ מפורש אומר דבלא אימוד שבודאי ימות מהאי מכח הינו הורגין את הרוצח מפני שמעמידין הנרצח בחזקת שלם, ולכן הי התוס' מוכרים לומר, שלא אמי שואל מנ"ל ה"י מת הנרצח מן הטרפה, אי לא זה הרגו, וא"כ אני שואל מנ"ל להאי מ"ד דטרפה, ודאי סופה שימושות מחבלה זו, Dunnho דיש לו קרא דטרפה חייה כדדרשanca התדברי', מלבדיל כו' אבל ע"ז שסופו שימושות ליל קרא, ומ"ל הא וא"ת דגם לענין אכילת טרפה

כמויה חיה טרופה, ובhalb' שחיתה יתבואר לך איזה חוליא עושה אותה טרופה וכו"ל, הרי דחוליה זה הכלל במסרים ולא בקרה זאת החיה, וע"כ משום דלא משמע לי שתה"י דרש גמורה, וגם מקרה דכלכל תשיליכון אותו נמי לא יצא, דהרי ממש ה"י צרך להיות נתחה למות, ומה שיויצא מקרה דכלכל תשיליכון אותו, כבר אמרו לעלה בהלכ' ח' ז"ל: "נמצאת למוד וכו' ואשרה הנטה למות מחמת מכותיה, ואע"פ שעדיין לא מתה והיא הטרפה, וכשם שלא תחולוק במיתה וכו' כך לא תחולוק בנותה למות, בין שטרפהה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשברתו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו אבריה בין שזרק בה חז' ונתקב לבה או ריאתה וכו', הוайл והיא נוטה למות מ"מ הרוי זו טרפה וכו"ל הרוי דמונה כאן כמו וכמה טרפיות הנולדות מקרה דכלכל תשיליכון אותו, قولן מכות גדולות ונאמנות, קופל ומשליש והוא נוטה למות, דהיינו שוכבות בחליה שאין לה טרפה, ומה זה שכabbach' כ"כ, שאמרו חכמים זה ההורג את הטרפה דכתיב, כי יכה כל נפש דוקא מכה שאמדוזין אותו למיתה גם ונפל לשכב הוא עיין נוטה למות, אבל כל שעמדו משכבו והולך בשוק ואוכל בשאר בראים, ע"פ שאמדוזין למיתה ומות באמות לאח"ז, מ"מ נפטר הרוצה, אבל לגבי הנרצח שסופו ה"י למות אם לא ה"י נהרג ע"פ שהלך בשוק ואכל ושתה בשאר בראים, מ"מ פטור הרוצה, וכן בטרפות בהמה, איך טרפה שהיא בלאו בנטה למות דהוא עיין נפל לשכב, ואי-כא אייסור עשה דשאינה חיה לא תאכל אפלו בלוא נטה למות, אלא שמעודד למיתה לאח"ז ועל האי איסור עשה קאי ההלכה שנדון לא עפ"י אימוד הרופאים, אלא עפ"י הכללים הקבועים בהלכה, וע"ז פריך ולמד' טרפה חיה מנ"ל, לא מנין דט"ח, אלא מנ"ל, ובא זה ולימוד ע"ז דלעיל ר"ל נמי מנ"ל, ולא מנין פריך דמנ"ל קרא על הני חי"ט כדי שתבוא ההלכה לפניו, דלמ"ד ט"חDOI וראי פשיטה דלא מצי קאי ההלכה לפרש הקרה דבשר בשדה טרפה, דלכ"ע מירiy בנטטה למות, והיא קושי עצומה, עד שהביא דרשיה חדubar, דדרש להבדיל וכו' ומה דקאמר בגמ' מכלל דט"ח, פירוש טרפה היא אסורה, ולא איצטרך למימר האי תיבת אסורה, דכיוון דקראה לה ט"ח נכל בזה איסורה, דכל שם טרפה לאיסורה נאמר, ואל תאמר דלפירוש זה בגמר, צרכין ג'כ' לסבול הרבה דוחקים, הלא רמזתי לך בריש דברנו כי חז' בכוון כסו והעלימו הענים כדי שיטשטשו הגבולים בין דאוריתא המפורש בקרה ובין שהוא מהלכה או מדרבן וגם הרמב"ם ז"ל רק ברמיזה גילה סודות העלמיים זהה, והרי תראה דטרפה המפורש בקרה העמיד ב herald' מאכילות אסורות וחח"ט הבאים מן ההלכה כולל בהל' שחיתה ולפ"ז לא קשה קושי התוט' על רבא דס"ל ט"ח, ומ"מ אמר דהרוג את הטרפה פטור, דהאי טרפה דקאמר, הוא טרפה שאמדוזין הרופאים למיתה, וכמו שהבאתי לעיל פסק הרמב"ם, דאפלו לדין דפסקין טרפה אינה חיה, כל שלא אמדוזין הרופאים למיתה מחייב את הרצח, משומש דהאי ההלכה אין לו דין דאוריתא, אלא כד"ס דלא מליקינו עליו וכמו שבל' הרמב"ם בספר' מ"ש של בפירוש, ולא דניינ בשום דיני תורה עפ"י האי ההלכה ומכם"כ למ"ד ט"ח דלא פטרין הרוצה בשביל נקה"וו של הנרצח בלי אימוד הרופאים, ומה שאמרו לעיל דף י"א ע"ב דילמא במקום סייף נקב ההו, וכן אמר ר"ע ור"ט במקות אילו הינו בסנהדרין לא היה נהרג אדם מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הזה, כל זאת אמרו אי לא אולין בתר רובה, וליכא לאדם חזקת שלם, אז לא מצין להרוג את הרוצה שמא איכא בהאי נקב להאי גברא כדי להמית, אבל לאחר שזכינו דאלין בתר רובה ממילא אית לכל אדם חזקת שלם, تو לא מazi מציל את הרוצה, נקב בשוט של הנרצח בלתי אימוד הרופאים, וכאשר כתוב כן הרמב"ם שהעתקתי לעיל.

עליה נמר' נפ"ל מאידך תדברי, דתנא בין החיה הנאכלת וכו' ע"ש נמר' זאת החיה היא אכול וכו' ופרש"י ז"ל קרי ב"י זאת היה, פירוש לפירושו, דניהם דכל תיבת חיה מיותרת בקרה, כדי היה לכתוב ואחת אשר תאכלו מכל הבהמה, אבל מ"מ כיוון דזאת מיועט בכוטות' אתה, וכמו דדרש באמת אייך מ"ד דס"ל ט"ח, ולכן פרשי' דהאי מ"ד טרפה אינה חיה לא דרש ר'ק, "חיה" המיותרת לחוד ובלא 'ה הידיעה, ומילא גם بلا זאת והו"ל להקשות מיד, היא זאת מה עביד לי, אלא דמניח קושי' זו, אחר אייך דדרש הhipik' מזאת החיה דט"ח, והא דלא קאמר דתפס הקב"ה גם את הנסיבות כמו הטהורות להראות למשה, ואז הוה שפיר מתרפesh גם זאת החיה, דמה הראה לו בנסיבות בטראפיות היה להראות, אלא דלפי דמסיק דט"ח מאידך תדברי' ATI, האי חיה מה עביד לי זהה דתפס הקב"ה וכו', بلا תיבת החיה הוה מצי למילך, וצ"ע וזה.

וה"ה דחוומייל והוא התנא מנה נקובים ללא חסרונו שכן טרפה והמה ודאי אינם עושים ממש כמסוכנת הנטה למota, אלא כיוון דמהפץ השała ממן לטרפה שאינה ח' תולה שאלו על האי דזה הכלל, לרמז לנו דלא מניינ לטרפה שאינה חיה קמבעי לי, אלא על מה שמספרש בזה הכלל, דכל שא"ח עפ" שלא נטה למota, נכל לקבל האי הלהקה שקבע לנו כללים קבועים, לדון על פיהם שהמה טרפה, וע"ז קאמר דאיך קרא דזאת החיה, דאתא על שאינו יכול לחיות, עפ" שלא נטה למota, ואשרה באיסור לאו הבא מכלל עשה, וכן תמצא ברוצח דלחיב הרוצה בעין דוקא מכח שאומדין אותו למיתה גם ונפל לשכב הוא עיין נוטה למות, אבל כל שעמדו משכבו והולך בשוק ואוכל בשאר בראים, עפ" שאמדוזין למיתה ומות באמות לאח"ז, מ"מ נפטר הרוצה, אבל לגבי הנרצח שסופו ה"י למות אם לא ה"י נהרג עפ" שהלך בשוק ואכל ושתה בשאר בראים, איך פטור הרוצה, וכן בטרפות בהמה, איך טרפה שהיא בלוא בנטה למות דהיא פשיטה דבנטטה למות דהוא עיין נפל לשכב, ואי-כא אייסור עשה דשאינה חיה לא תאכל אפלו בלוא נטה למות, אלא שמעודד למיתה לאח"ז ועל האי איסור עשה קאי ההלכה שנדון נאמר, ואל תאמר דלפירוש זה בגמר, צרכין ג'כ' לסבול הרבה דוחקים, הלא רמזתי לך בריש דברנו כי חז' בכוון כסו והעלימו הענים כדי שיטשטשו הגבולים בין דאוריתא המפורש בקרה ובין שהוא מהלכה או מדרבן וגם הרמב"ם ז"ל רק ברמיזה גילה סודות העלמיים זהה, והרי תראה דטרפה המפורש בקרה העמיד ב herald' מאכילות אסורות וחח"ט הבאים מן ההלכה כולל בהל' שחיתה ולפ"ז לא קשה קושי התוט' על רבא דס"ל ט"ח, ומ"מ אמר דהרוג את הטרפה פטור, דהאי טרפה דקאמר, הוא טרפה שאמדוזין הרופאים למיתה, וכמו שהבאתי לעיל פסק הרמב"ם, דאפלו לדין דפסקין טרפה אינה חיה, כל שלא אמדוזין הרופאים למיתה מחייב את הרצח, משומש דהאי ההלכה אין לו דין דאוריתא, אלא כד"ס דלא מליקינו עליו וכמו שבל' הרמב"ם בספר' מ"ש של בפירוש, ולא דניינ בשום דיני תורה עפ"י האי ההלכה ומכם"כ למ"ד ט"ח דלא פטרין הרוצה בשביל נקה"וו של הנרצח בלי אימוד הרופאים, ומה שאמרו לעיל דף י"א ע"ב דילמא במקום סייף נקב ההו, וכן אמר ר"ע ור"ט במקות אילו הינו בסנהדרין לא היה נהרג אדם מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הזה, כל זאת אמרו אי לא אולין בתר רובה, וליכא לאדם חזקת שלם, אז לא מצין להרוג את הרוצה שמא איכא בהאי נקב להאי גברא כדי להמית, אבל לאחר שזכינו דאלין בתר רובה ממילא אית לכל אדם חזקת שלם, تو לא מazi מציל את הרוצה, נקב בשוט של הנרצח בלתי אימוד הרופאים, וכאשר כתוב כן הרמב"ם שהעתקתי לעיל.

ולהלה היה נראה לרמב"ם ז"ל, דהאי דרשא דזאת החיה אינה אלא אסמכתה בעלמא, ולכן לא הביאה, אבל כתוב בהל' ט' שם ז"ל: "ענין הכתוב שהנותה למות מחמת מכותיה, וא"א לה לחיות מחמת מהכה זו אסורה, מכאן אמרו חכמים: זה הכלל כל שאין

בעהחת"ס ז"ל שכותב דרי"י דאית ל' בנדה טרפה חיה באמת ס"ל דטרפה ילפינן מקרא דבוני החיה הנאכלת וכו', וזה הוא לאו, עי"ש לבסוף מ"מ מסיק דלי"י טרפה תרתי משמע, ודבריו דחוקים.

אבל לפע"ד גם לר"י מוכרים לומר דטרפהDKRA על מנת אמרים קאי, דשם בשר הוא לשון זכר, וטרפה לשון נקבה, ואי אברש קאי הוליל ובשר בשדה טרוף, כמו דכתיב עליה זאת טרף בפה, אלא וא"י דהפריש הוא, בשר מן הטרפה, וטרפה אבהמה קאי ולא אברש, עיין בדברו ריש פרקן בדיור הראשון, וכן אף-DDRASHINEN הקרה גם אבמ"ח ע"כ מתיית בשדה ילפינן, וכן תראה בסוף דברי הרמב"ם, דעת"ג דפרש דבמה"ח הינו טרפה במקצתה, מ"מ כתוב „כיוון שנעשית בשר בשדה“, הרי דאיצטראך האי תיבת בשדה כדי לרבות נמי במ"ח, וא"ג דהאי בשדה אתה לומר טרפה חית העיר והוא הדרושה, אבל מדכתיב „בשדה“ בין בשר ובין טרפה, ולא כתיב ובשר טרפה בשדה שמעין מני תרתי וזה האמת.

וזע דלא כואר' לפי פירוש הקרה דבר של טרפה, ע"כ בשחותה מיררי הקרה כי בשר מקרי אחר שנחיתה וכאשר ביארתי זאת כמה פעמים לעלה בפרקם קמאי, והאי לכלב תשlicoן אותו אברש קאי דאותו נמי לשון זכר, ולא אטרפה שהיא הבמה ואמ"כ דדרשות הרמב"ם דיליף מני הקרה מיררי בנטהה למות עד שאינה ראי' אלא לכלב, נפל בבירא, דהרי הפסוק מבשר הטרפה שלאחר שחיטה מיררי, אבל דע דהרב"ם יליף זאת מדיניותה התורה להשליך בשר הראו' לגר או לנכרי, לכלב, ולית ל' האי דרשת אגדה דנכבד הכלב מן הנכרי, המובהה ברשי"י בסוגי, דחזקיה ור"א, אלא ממש"כ האבן עצרא דיש סכנה לאדם לאכול טרפה זהה ברור ואמת ודוק'.

תנוס' ד"ה א"ט אי גרשין אלו ניחא וכי עיין במהר"ם שי"ף, וכונתו דהאי וי"ו דואלו ניתוסף אחר חזקה, ופירושו אמיתי, אבל אסוף דברי התנוס' יש להעיר שכטבו „אי אכל הנני שחיטתו פסולה דלעיל דזהה פסול דאיירUSH בשחיטה והוה נבלה וכו" עכ"ל, וזה ליתא דלי"ע קודם חזקה כל הנני דקתו שחיטות פסולה אינם נבלה לטמא, כיון דאפיינו סימן אחד בהקשר מטהר מידי נבלה ואע"ג דודאי גם קודם חזקה ידע ר"ע מפסקו שהו"י שהוא בין סימון לסייעון, וכן בכל פסולו שחיטה במקצת סימנים, אבל כל הנני פסולים היו אכלו מהני ח"ט מהלכה שאינם דין דאוריתיא אלא מד"ס, וכן אין בהם מלוקות ולא טומאת נבלות עד שקיבלו בצלת ר' ישבב מושום ר"י וכאשר ביארתי כל זאת בארכיות לעיל ל"ב ובשאר מקומות, והתנוס' לא נחתו בכל אלה ודוק'.

ד" ה' ניקב הלב באחד ומ"מ ניטל הכבד ולא נשתייר ממנו איצטראך דאפשר להיות ניטל הכבד ונשאר המרה דבוקה בגדי הכבד והסימפונות עכ"ל, ראייתי מי שרצה להוכיח מדברי התנוס' אבל דס"ל כרשב"א טרפות הכבד הוא מצד המרה שסופיה戾ול ולא מצד עצמה, דאל"כ בנסיבות היו להם לתוך דאיצטראך ניטל הכבד באופן הבעה"ח אין להם מרה או צבי ואיל שאר המרה במקומות הכבד, אבל וא"י דס"ל דבוחני באמת ניטל הכבד כשר, ועוד יש להוכיח זאת ממה דלא תרצו דאיצטראך כי היכי לדנדע שניי בבדין טרפה, אבל אי טרפות הכבד מושום מרה היא, דסופה ליטול ניחא אז באמת שניי בבדין כשר כמו שניי כיסי הורדא דתרי רואין לא אמרין, עיין יי"ד סי' ל"ה פלוגתת הש"ז והמ"ב ז"ל בהזאת וכן ישבתי מה שמקשין העולם, לר"ל דນפק הגרגרת, הריאה כאמור דמוני בkoposa דמי, מה לוי פסה"ג הרי טרפה מצד חסרה ריאה, ואמרתי משום תרי גרגרת איצטראך וככ"ל, אבל האי קושי' האחורה בלאה"ה לק"מ דאי לא דפסה"ג טרפה הוה אמרין לדזרה בריא, ואין כאן שום ריעוטה גם בריאה ודוק'.

יש להעיר למה לא פריך הכא כדעליל ואידך בהאי קרא מה עבד ל', וממצאי בפלטי שעמד בזה ותני' דהקרא שפיר מתפרש למ"ד טרפה אינה חיה לומר לך דאפיינו אירע שהטרפה חיה י"ב חדש, מ"מ טרפה, אלא דרי' ישמעאל דחייש למיועטה לשיטתי'iley מכאן דאפיינו בספק טרפה לא מהני שהיה י"ב חדש עי"ש ועוד תמןני במחכ"ת, אך פלטו קולמוס דבר בטל זהה זלי' דבורי פליגו הני מ"ד, לא בטרפה חיה או טרפה אינה חיה, אלא אי חישין למיועטה ועל זהה וכיוצא זהה אין כדי להשיב.

אבל לפע"ד נראה ליישב עפ"י פרש"י עה"ת, ש' על האי קרא דלהבדיל, ז"ל „דבין פרה לחמור ובין צבי לערוד א"צ, דהן מפורשין בפרשה אלא בין הטמא והטהור, לנשחט רובה לנשחט חייו, ובין החיה וכי' בין סיימי טרפה לשינוי טרפה פסולה", והפלתי הביא דברי רשי"י אלו וקמתמה, דהרי זה כתתדרבי"י דס"ל ט"ח, ודלא כהlcתא, ואני אומר דادرבה דהוא כמ"ד טרפה אינה חיה, והכל קאי אליה שחיטה בין טמא לטהור הוא שפק אם נשחט רובה או חייו, והוא חזקת איסור א"ז, ולהזכיר באספק, ובין החיה הנאכלת לאשר ל"ת הוא בנמצא נקב במקומות דמשמשא ידא דטבחא, ובין שאין לתלות והרי נקוב לפניך, ורקרי לי' לשניהם חייה מפני חזקת כשרותו של הנשחט, חזקה דאתני מכח רובה, וכן מקרים שאין לתלות והרי נקוב לפניך וחייבת דחיה, הינו במקומות שאין לתלות ע"פ שהחזקה מכח רובה אומרת דחיה היהת הרוי נקוב לפניך וחזקה דהשתא חזק יותר, ולא תלין בדבר רחוק, כן מתרפש הקרה למ"ד טרפה אינה חיה, אבל התדרבי"י דקאמר דאתא קרא על ח"ט, ע"כ על גוף הטרפיות מוקי ל', ועליהם אמר קרא להבדיל בין החיה שאין בהם אלו, ובין החיה הנמצא בהם אלו, ושניהם חייה קרי להו משום דט"ח.

אלא דلتדרבי"י קשה מה שהקשה רשי' שם דלהבדיל נון פרה לחמור לא איצטראך דמפורשים הם, כמו כן בין טרפיות לכשרות ומה ל' הרי כתוב ובשר בשדה טרפה ל"ת, אלא דמכאן נמי וראי' ברורה דליך"ט בעין קרא מיוחד, כי לא נלמד מקרא דטרפה דמייריק לכ"ע בנטהה למות ולא בחיה, ודוק'.

רש"י ד"ה ובשר בשדה טרפה, ואע"ג דליפין מני' בעלמא בשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, מ"מ טרפה ממש טרפה ממש, ובש"ס ווילנא בשטמ"ק מגיה „מ"מ טרפה כמשמעו" והוא נכו' וכמש"כ רשי' ותוס' לקמן ק"ב ע"ב, דמחלוקתן הכתוב לשנים "ובשר בשדה" וזה במ"ח וכן בשר קדשים שיצא ממחיצתו, "טרפה" כמשמעו, ומה שלא הביא רש"י דאתא קרא אבמה"ח וכאשר כן תרגום האונקלס, וכן הוא בירושלמי בסוגי"ר ור"א, מושום לכל הנני אלבא דרי"י קאי דלומד במה"ח, מקרא דבשר בשדה טרפה, אבל כאן מרא דשמעתה ר"ל הוא דיליף במה"ח מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר, וכן לא הקשה רש"י אלא מבשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, ובתירוץ דמ"מ טרפה ממשעו, מישוב גם לר"י.

אלא דהרב"ם לכואו' נרא דחולק על פרשי"ו ותוס' לקמן ק"ב ע"ב, ש' בפ"ד ה"י ממאכילות אסורות וז"ל, "וכן החותך במה"ח וכו' לוקה מושום טרפה, שהרי בשר זה מבהמה שלא נשחטה ולא מתה, מהו לי טרפה אותה היה מה ל' חתכה בסכך מהו לי בគלה מה ל' במקצתה, הרי הוא אומר ובשר בשדה טרפה ל"ת, כיון שנעשית בשדה הרוי הוא טרפה עכ"ל, הרמב"ם מתרץ בפירושו זה קושי' התנוס' שם שהקשו למה לא לקו על במ"ח ומן הטרפה שניים, כמו בנה וمبושל לגבי פשת, ונڌחו מאי אבל להרב"ם מתרץ אבון פשת, דנא וمبושל שני שמות הוו אבל במ"ח הינו טרפה דמה לי טרפה כולה מה ל' מקצתה וא"כ לא כאו' קשה מני' לנו להכניס שניים דילמא באמת רק טרפה מקצתה דלית בה שחיטה, אבל בנטרפה כולה דאית בה שחיטה מנ"ל, ועיין בה ק"ז

הרגל למעלה שום טרפות מצד צמות הגידי, ורק למעלה מון השוק יש מושום חתיכת הרגל, שפיר מצין למימר דרש"א מכשיר, אבל עדין יש לתמונה על רשי"י כיון DSTMS טוגן' דחכא, אלה אליבא דעולה, לא יהי לו לפסק כרב אף דלחומרה הוא ודוק.

ד"ה ופרכינן אע"ג דיכולה ליכות, קשיא היא דאפקה איכא למימר דארפהה לא פליג ר"ש, דלאן קמותבין אתנה דבר"י וכוכו, עיין מהרמ"ל, ומלא שלא הביא הברייתא המפורשת ביבמות ק"כ, דרש"א אומר לענין היתרasha יכול ליכות ולהיות, אלא דא"א לומר דכאן בתוספתא שמודבר מבהמה, יאמר רב"א יכול ליכות ולהיות כדין לענין היתרasha יכול ליכות ולהיות ק"ז א"ל שביבא דברי הרשב"א יבמות, שכ" דהאי תוספתא דחכא משובשתא היא, והכא לא קטני אלא רשב"א מכשיר בלי נתינת טעם, אלא שם ביבמות קאמר רשב"א יכול ליכות ולהיות והש"ס בגין הביא תחולת דברי רשב"א מיבות וע"ז פריך מנין דמכשיר לענין טרפה, צ"לDKאמור, למאן קאמר לה וכו' לרוחא דמלתא קאמר, דהא רשב"א אין משועבד לתדברי, והויל"ל דלמא אטרפהה לא פליג דאפשר ס"ל טרפה חייה.

אלא לש"י א"א לפישך דהאי הביא התוספתא דחכא כצורתה דקטני בה רשב"א מכשיר מפני דיכולה ליכות ולהיות, ומ"מ כתוב כיון דחש"ס לא הביא אלא סוף דבריו דיכולה ליכות ולהיות, קפריך דילמא אטרפהה לא פליג, אבל לפע"ד נראה דהכי קא קשי' לי דלפי הס"ד דרש"א לא קאמר הכא אלא יכולת ליכות ולהיות, הי' סובר דאפשר דהמסדר התוספתא העמיד הכא דברי רשב"א מיבות, משום דהוא סבר טרפה אינה חייה, וא"כ מכללא הבין בין דרש"א פליג גם אטרפה, ולכן פריך דלפי תדברי" דטרפה חייה אפשר דרש"א לא פליג אטרפה, רק המסדר התוספתא העמידו הכא, ורמז ע"ז דאין אלו דברי רשב"א כאן אלא לקוחים מיבות מдалא קאמר רשב"א מכשיר שהוא הדין, וקאמר רק הטעם דיכולה ליכות ולהיות, וע"ז משני דלא היא אלא דבאמת קתני מכשיר וכו' וכיון דaicaca מאן דמכשיר, מצי תדברי" סובר כוותי ולא מטעמי.

וזע דמתניתני דיבמות דמחלך נמי, בין מן ארוכובה למעלה ובין מן הארוכובה ולמטה, יש להוכיח עולא ארוכובה עליונה קאמר, לדגבי אדם ארוכובה דמלטה בשכיבה ולא באזיפה כבבמהה, עיין בשווית ק"ז ציל וא"כ לא שייך לישנא מן הארוכובה ולמטה, אם לא שנדחק כיון דאמר למעלה אמר נמי למטה אף שאינו מודוקך ודוק.

תונס' דה' והאaicaca, תימא דלא פריך מניטל צמות הגידיין וכו', ויל' דהוה בכלל בהמה שנחטכו רגלייה עכ"ל, דביריהם מוקשים דבין לרוב ובין לעולא דלקמן, אין לחשוב הני תרתי בחדא, דלא מבעי לעולא, דנחתך למעלה מצוה"ג כשר, ודאי תרתי נינהו, אלא גם לרוב דנחתך בכ"מ טרפה, מ"מ הרי קאמר שם נחתך בלא צוה"ג, וצוה"ג בלא נחתך טרפה, הרי שהם שני טרפויות הלווקת, וכפי הנראת התוס' נחתו זהה שהרוי כתבו בקושיתם, תימא דלא פריך מניטל צוה"ג דתנן בחדי' בפ' בה"מ דטרפה, והאי בהדי' דקאמרו הוא שפט יתר, כיון דהוא סיפא דהאי מתני' ועיין ברשב"א ובחר' ר"ץ ציל, דחקשו סתם, ומה לא פריך נמי מצמות הגידיין כדתנן שם בסיפיא דמתניתני, אבל התוס' כיונו דלא נימא דנחתכו רגלייה היינו ייטל צוה"ג لكن כתבו, דקנתני שם בהדי' צוה"ג בפ"ע, אלא דמ"מ תיזכרו, דהוה בכלל בהמה שנחטכו רגלייה, והוא פלא, אבל כוונתכם כמש"כ בח' הר"ן, דהוה בכל קושי' הגמי' דנקט רישא דמתניתני, אבל כוונת המקשין גם על צוה"ג, ולא צריך לפרש זאת, כיון DSTMS טוגן' לה ברשב"א דמכשיר, הרי מתרוך נמי מצוה"ג, אלא דחר' ציל לא נחיא ליה' מושום דקשי' לי' מסוף הסוגי', דקאמר אלא הנה תרתי דאפקת לא תיפק, והוא נחטכו רגלייה וגלויה, וא"כ עדין

ד"ה דורות הנק באה"ד, טעמא לא מושום דסופו לינקב דאי'כ' בכלל נקובה היה וכוי אלא שהארס שורף וסופה למות עכ"ל, הפלתיyi בס"י נ"ז סובר דכונתם שהארס ממית, ולכן נתקשה לו מגומ' לקמן דמסתפק בוגרתת דרוסטו בכמה, אי כאיסר כינובתו או סגי במשחו מושום דמקלי קלי ואיל, הרי משמע דמקלי קלי עד כאיסר, ואני תמה דאי'כ' אפשר לומר דהארס הוא הממית, הלא אז אין כאן מחסרא אבר, והויה לי' כמו אכלת הרדופני או צואת תרגנוליס כדלקמן נ"ח ע"ב, אע"ג דמיית בהכי כשר, והוא כמו מסוכנת דודאי מיית דהרי קרי לי' מה"ט אינה חייה, בסוגי' DSTMS טרפה, מושום דאן בטרפה מהסרא אבר בעין, ושימות מכח האי חסרון, אלא ודאי כוונת התוס' דהארס שורף את האבר והויה כמחסרא מושום דבר שרוף מן הארץ הלויה, איינו פועל פועלתו כמו חסר או נקב, אבל לא מושום דסופו להתחסר, ומה דמנה בין מיני טרפויות דרושא, פירשו, שרופה מן הארץ וקיי אבר שנדרס, ותדע עוד דאי הארץ ממית מה לי מוקם הדרישא היא הוא הלא כל שנכנס הארץ לגוף הוא ממית כמו סם המוות אלא פשיטה ממש"כ ודוק.

ע"ב גמר' והאaicaca בהמה שנחטכו רגלייה, הרاش' יוסף זיל' הקשה למה לא נימא דתדברי" כר"ע לאחר זהרה לא מנה נקה"ו ופסה"ג בין החי"ט, מושום דהני נבלות הויה, ותמורתם נוכל להכניס שתים אהרות, והנה לשיטת התוס' דנקה"ו ופסה"ג טרפות נמי הויה, לא הקשה, וע"כ רק לשיטת הרמב"ם, דאן בהם מושום טרפה אלא מושום נבלה, וע"כ דלא נמסרנו בהלכה בין החי"ט, זהה אמת וצדיק, אלא דמה"ט גופא מאן דמתקשה לא חל לключи' דכאשר ביארנו הא דכתיב הרמב"ם דהוה נבלה מהים מושום דס"ל דכל טרפה תחולת נבלות הוא, דהרי מביאו לידי נבלות, אלא דחילקו הכתוב לשנים מושום דאפשר בשחיטה המתרת מיד' נבלה וכן נקה"ו ופסה"ג דאיון להם שחיטה, מושום דבר שכם נחירה על האי טרפות, וכן מיד קרואים נבלות וע"כ אתה אומר דעת' פ' נקה"ו ופסה"ג אין חין, דאם נאמר דחמים וטרפות לא הוא אלא שאין שחיטה מועלת בהן, כיון דתחולת שחיטה פסולת Aiaca בהו, וכسمנים עקרים בה"ג דכשר אלא שאין שחיטה מועלת, וא"כ מ"ש דושט נקב בעלמא שם פיסול שחיטה עליו, ומ"ש פסה"ג דבעינן דוקא רובה, אלא ודאי דבעינן אינם חיין, כי לולי זאת לא מקרי פיסול במקצת השחיטה, ואם נקב בושט אינם חיין ודאי דה' בשאר נקבים, כמו נקב הלב שב עיקר משכן החיים, וכן אם פסה"ג אינם חיין, ה' הפסקת החוט השדרה.cn הוא דמ"ש, וכן תדברי" DSTL ט"ח, לא מצי סבר קר"ע לאחר זהרה, והוא נקודה נפלה דכל הני אמרואי DSTL ט"ח אלבא דר"ע קודם זהרה אמרו למילתי'יו, וצע"ק,

ומה ש' הרаш' יוסף, דלמעלה ממקומות שחיטה Aiaca עכ"פ טרפויות בשוט וגרגרת, הוא אמת וצדיק וכמש"כ ה'כ"מ והפר"ח, והפלתי החלוק זהה במחלוקת טעה טעות גדול, וכאשר ביארתי כל זאת בסוגי' דמוגרמת לעיל דף יט עי"ש ודוק.

רש"י דה' ארוכובה, מקום חיבור השוק והירך, ויש לי תימא רבתא, דכאן פרשי"י אליבא דעולה לקמן ע"ז ע"א, ודלא כרב שם, DARCOBWA הואה האי דמגמרת עם הראש, ושם פסק רשי"י כרב זהה, דראוכובה עי"ש, והנראה לפע"ד דהאי סוגי' עכ"כ אליבא דעולה אזלה, דשם בסוגי' פריך עולא לר"י, לדידך מאי וכן שניטל צמות הגידיין, ומשני לי' ארוכובה בלא צוה"ג וצה"ג בלא ארוכובה, ופריך והנא נחתך צוה"ג לחוד נמי טרפה, ומעתה י"ל דהאי דרש"א פליג גם בלא צוה"ג לחוד נמי טרפה, אבל אם נחטכו רגלייה ממש באופן דaicaca וכן ריק בחוד מנייהו, אבל אם נחטכו רגלייה ממש באופן דaicaca אזלה לעולא DARCOBWA הואה שכגדו בגמל ניכר, אין בחתיכת הסוגי' אזלה לעולא DARCOBWA הואה שכגדו בגמל ניכר, אין בחתיכת

שיעור קייב לחרון גלגולת בשיעור מיתה כיוון דבנקיית הקром לוחוד מת, (וניהו דוידי לען טומאת אוחל דמיiri התם בעין כדי לטהרה חסרון, אבל כדי שנintel וימות אין זה שיעור, עיין בפלטי סי' ל', שכ' דאי עם נקיית הקром מיר' למה לי חסרון עצם, ולא דק בלישני ודוק'). זה ליטתה דהא לתדברי קיימין דס"ל ט"ח וא"כ שפיר נתן שיעור כדי שימות ואעפ' שטרפה הוה بلا שום חסרון ע"י נקיית הקром בלבד, אלא אז גם בחסרון בשדרה י"ל כן דמיiri עס פסוקת החוט, וניהו דפסוקת החוט לחוד טרפה אבל אין מミית אלא עם חסרון חולי' אחת למր ושתיים למר, וראי'ש דamar וכן לטרפה לא ממתני קדייק אלא מסבריה דנפשי' אומר כן, אבל אחר שהקדימו דמש"ה מסדר הש"ס האי דרא'ש בתוך בסג"ר משושים דדייק ממתני דבשיעור מיתה תלי' מלטא דהאו טרפה אינה תהיה ס"ל ושפיר מדייק כן, א"כ קשה גם מגלאת ליפרך בין בסג"ר, ואין להקשות דא"כ בלא"ה לק"מ על תדברי דס"ל ט"ח ולדיד' אין לדיק משם לא לעין חסרון שדרה ולא לעין גלגולת, דחש"ס ידע דיליכא פלוגותא במינו הטרפויות בין הנ"י מ"ט ט"ח וטרפה אינה תהיה וכאשר ביארנו זאת כבר למעלה, זה כוונת דברי המהרא'ס שיף.

ומה שהקשה על שכטו התוס' בתירוצים, ס"ד דאם נקבות הקром וכו', והא לפ' האמת נמי כן הוא ועודadam לפי האמת איןנו כן לא הי' קשה כלום מעירובין, עיין בזה בפלטי הנ"ל וזה דלא ממש'כ' למעלה.

אבל לפע"ד נראה לפרש בכוננות שכטו ס"ד, כיוון דעתה ס"ד שם מיר' עם נקיית הקром, שבוי ליא' בבחמה שום טרפות בחסרון גלגולת بلا קром, ולכן לא פריך מחסرون גלגולת אבל לפי האמת י"ל דאיKa טרפות באיזה שיעור, ולא שייעורא דמלא מקדח דמתני', דהאי ע"י הקром ובאים קאי, אבל בבחמה מצ' להיות טרפה בשיעורא אחרינא بلا קром, והוא בכל נחבותה הגלגולת, ומ"שפיר הקשו מעירובין דשם אמר דאיKa תרי חומרא DSTARI אהדי' ב글גולת הנצמה מפלוגות ב"ש וב"ה, דמה עניין טרפות הגלגולת בבחמה דע"כ הוא שייעורא אחרינא, פלוגותא זו דמיiri באדם ועם נטילת הקром ודוק'.

ד"ה אפיק חדא ועייל חדא, ולמ"ד חסרון בפנים לא שמייה חסר וחסרון דמתני' לר"ש, דלרבען hei בכל נקבות, צ"ל דח' סוג' כר"ש, דרבנן ליא' רק י"ז עכ"ל, כוונותם מבואר, דניהו דሞקי לתדברי' כייחדי' דלא פסקין כוותני', כמו כרשב"א דמכשיר בנחתוכו רגלי', וכר"מ דמכשיר בגלווה, היינו כדי' להשווות חי"ט דקאמר תדברי' עס המנוויים במשנתנו, אבל כאן דבלאה' מכניס טרפות חדשות שלא נמנה במשנה, מהה ל' לשוטות מהמס' ובה' כ' דחברים התנא בתירתי, חדא כיוון דרבנן דר"ש ליא' רק י"ז, אלא ודאי דסוג' ס"ל דמתני' ATI' כר"ש שחרורה הריאה הוה בכל חי"ט, אלא דלווי' דבריהם hei נלפע' דדקושיטם לק' מ' דהא באמת גם לרבען אייא חסר או חלי' דאונות, וכאשר באמת מפרש בן הרמב"ס בפיה' מ', והוא דלא אמר בגמ' דמשנתינו דקונטי או שחרורה, על חסרון אונות קאי, נלפע' דמושם דא"כ לקמן במשנה דallow' כשרות בעוף הוו' לחשוב חסרה ראה דהרי בעוף אינו פסול חסרון אונה, אבל לעולם הحلכה באה ע"כ גם על חסרה ריאה במינו האונות, וכעין זה מצאתי ג'כ' בהגותה מלא רועים, אבל זאת כתבתי בימי חרפי, אבל הדרנאי בי, דבאו' כשרות בעוף לא שיק' למתני' חסרה אונות כיוון דלית בהו מני' קבוע, מה חסרה שיק' בהו, והוא דלא מתרץ הש"ס דחרורה אונות קאי כאשר מפרש כן הפיה' מ' לרמב"ס, הוא מטעם שאבא, דהנה הרשב"א בתשי' שהזכרתי לעיל, איזיל ומודה דחרסר בתולדה מצ' לחיות בחו"ל

הר' אילא צוה'ג, لكن מתרץ הר' ז' כיוון דבחד אבר יחשב לי' בחדא, ולא ידעת מה עינה לניקב הריאה וחסירה, וכן חרותה שהיא בריאה דהכל בחד אבר, וחשב לי' בתלתא, لكن נראה לע"ד דהותס' לא חשו לקושי' הר' ז' דבאמת י"ל דהנק תרתי, נחתכו רגילה וצוה'ג אמר, ולא ח' למ' שמקשה לי' והא אילא גולדה דמילא יבין דאיKa למימר, דסביר לי' כר"מ דמכשיר בגלווה, ועוד הר' לרבען דר"ש ליא' בריאה חסרה, הר' אפשר לדתדברי' כרבנן דר"ש ס"ל, דחסרונו בפנים לש' חסרון, וכמ"ש'כ' התוס' בד"ה אפיק חדא, עיין لكمן מה שככתבתי בזה ודוק'.

ד"ה וא"ר' א"ש וכן לטרפה, באה' ז' א"ג לענן טרפות אדם וכו', לענן הורג את הנפש וכו', ולענן עשה חבירו טרפה עכ"ל, דעת התוס' נפלא ממוני דהרי לבבי רוצח, לא אזלין בתר האי הלהקה של חי"ט, לא ל科尔א ולא לחומרא, דכן מוכח פשוטות לשון המשניות והסוגי' בסנהדרין, וכן מבואר בפסקין הרמב"ם, דאם אמדחו הרופאים למיתה ולא קם ממתו עד שמת נהרג הרוצח, אפיק לא נמצא בו אחת מהני טרפוות המנוויות כאן, ולהיפך כל שום ממותו והולך בשוק על משענתו, דהינו משענת בריתו, אפיק עשוו את מון הטרפויות, ומת אח'ז לא נהרג הרוצח עלי', ולא עוד אלא שכבר הבאתו דברי הרמב"ם בהלי' רוצח, דאפילו הורג את הטרפה, כל שלא אמדחו הרופאים את הנרצח למיתה מכח האי טרפוות, אנו הווגין את הרוצח, אעפ' שהרג את מי' שהי' בו אחת מה'י', ומכם'כ' טרפה שהרג דהדין כן, דאם הרופאים אמדחו לח'ים, נהרג אעפ' שיש בו מה'י' כי האי הלהקה רק לענן טרפוות בבחמה מקובלת, ולא לשאר דיני תורה, כאשר הוכחות זאת מכמה פסקי הרמב"ם, עיין בעicker י"ד, והדבר מוכחה דלמה לא נאמרה האי הלהקה ברוצה שהוא המקצוע יותר חמור, ונלמד ממש על טרפוות בבחמה חיה ועוף וכן מבואר בסוגי' דיבמות הנ'ל ועיין בש"ע אה' ע"ז סי' י"ז סע' ל"א ול"ב דאי' מעידין על מי' שדקרו'ו וייר' בו חיצים אף בעשאו טרפה, ומה שמחליך ע"פ מירמא דרבא בין סיכון מלובנת לאינה מלובנת, לגבי טרפוות בבחמה לא שמענו חלק זהה, ואדרבה מירמא דר' ז' לעיל דר' ח' מ' מוכח אין חילוק די' לאו דחוודה קודם לבונה הוה טרפה, אעפ' שלגביה אדם אמרין דאפשר שיחי', ועם בנחתוכו רגלו'ו קמתמה ה'כ' מ', מהו מעידין, עיין' בב"ש סק' ז', ועיין בה' ק"ז החת' ס' ז'יל כאן מה שתמה על הב"ח, והדבר צריד עיון, ולפע' ד' הי' נראה דרכ' במים ורגלים בראים וחין עד זקנה ושיבת, ולפע' ד' הי' מ' מוכח אין חילוק שאל'יס דבלאה' מה'ת אשטו' מותרת סמכו אס העלו מן המים רגלו' מארכובה ולמעלה, אלא דמן הסוגי' שם לא משמע חci, וצ'ע' דוק'.

בא"ד וא"ת א"כ אמריא לא פריך נמי ולהשוב גלגולת עכ"ל בראש יוסף ז'יל מקשר דברי התוס' אלמעלה, דבלא הקדמות ריא'ש ממתני' דיק', הוה מצינן לתרץ דחסרונו גלגולת הוה בכל גלגולת שנחבסה דפריך מני' בשב שמעתא דבחד אבר כחדא חשיבה, אבל עתה הקשו כיוון דמתני' hei, הי' לפרוץ חסרונו ב글גולת בתוך בסג'ר ולא לכלו בנחבסה שהיא שמעתא דאמורא עי"ש ולפע' ד לא הוועיל בפירישו כלום, דאפילו לא דרי'ש דחסרונו בשדרה טרפה ממתני', מ"מ חסרונו ב글גולת ודאי מתני' הוא דהא קטני' כדי' שינטול מה'ח' וימות, אלמא דאיKa חסרון ב글גולת הממיית, אבל ראי'י במר'ס שיפ' ז'יל דזריך דרך ליקרט לקשר קושי' התוס' אשפנוי, אלא דקיצר כדרכו, וכן אבר כוונתו בתוספת ביאור משלי והוא, דבלא הקדמות ריא'ש מדייק ממתני' היינו מתרצים דלא פריך הש"ס מחסרונו גלגולת מושם דהותס עם הקром קאמר, ולגביה טרפה הלא נקיית הקром לחוד טרפה, ואי' קשי' לך' דאי'ה

להאמור, דהרי רשי' זיל כתוב, וא"ת תה' לסתורא דרך שיכל נקבוה, לאו מלטה הוא, דהרי ניקבה הכללי ליכא מ"ד טרפה, וא"כ למאנן מהני הא סיינא, למאנן דלא ידע דבניקבה הכללי לית בה טרפות, הרי מצי פסול נקבה ומילא גם לסתורא הכללי ולמאן דידע דלית טרפות בניקבה, ידע גס בלקתה, הא חדא, ועוד איך יחולוק עולא אטדבר"י דאמר דח"ט נאמרו לממ"ס, לא מביע לפי מה דמשמע מותוך הסוגי וכאשר מבואר ג"כ בתוס' ד"ה הנך דאפקית בקושיטם, דלית מאן דפליג אהא מניון דח"ט דקשה אלא אפלו לפוי תירוצם דלרא"י תנא דמתני פליג היינו דוקא אמניין פלייג דאיינו מכoon, אלא פחת הויה, אבל לא דלא נאמרו פרטימן כל אלא הכללים, ולומר דעתלא קאמר דחויז מן הפרטימן, נאמרו גם הני כללים, ודאי ליטתא דלמא הילכתא נאמרו הכללים אחר שפרט כל הח"ט, אלא ודאי עולא הוא עדשה הני כללים מותוך הפרטימן שהיו מקובלים בידו, ומותוך דבריו שמעין דלא היה מקובל בידו היא דרכיש, ומלשון הש"ע שכ' ח' מיני טרפות יש, יש למשמע הци, ומסתמא כן נראה לב"י, לפרש דברי הרמב"ם שכ' בפ"ה ה"ד וז"ל: "ויש שם חלאים אחרים אם יארע לה טרפה והן הלמם"ס, ושמנה מיני טרפות נאמרו למשה מסיני וכו'" על' כל' מdadמר תחלה דחלאים הפטולים נאמרו למשה מסיני, ואח"כ כתוב עוד הפעם וח' מיני טרפות נאמרו לממ"ס, משמע דהאי סיינא דח' מינים עשינו עצמנו, שיצאו כן מותוך הטרפיות הפרטיות שנאמרו למשה מסיני והדברים סתוםים, ומה שהקשו על הרמב"ם דמאי שטרי לב' תרי, שפסק עולוא וכרכיש, עיין לקמן נ"ד ע"א על המשנה ועל פלוגתא דר"ז ור' ליל, מה שכתבתי שם, ודוד"ק.

רשי' ד"ה לא תיפוק וכו' וחליף היינו חסרה ממוקם הראוי להיות, ובחליף דעורות הושט פרשי' דאין לך נקבה גדולה מזו ואבאר דרש"י סובר דחילוף האונות שהוא מתולדה אין להכנס בכלל נקבה, דליל לרשי' דחשר בתולדה סופו לינקוב וע' ב' דחרשה ריאת טרפות בפ"ע הוה, וכפי שביארנו לעיל חסרה הריאת לא בא בה בהלכה על חסרון אונות מתולדה דמצוי בחיות, ואינה טרפה אלא מכח הילכה אחרת דחשר כנטול, כמו יתר כנטול, דבליל הא הילכה דאמר ר"ה כל יתר כנטול גם חסר בכלל והכי מתחפר, כל יתר כחסר וחסר כנטול, ור' הקצר בלשונו, וע' ב' כן הוא אדם חסר איינו כנטול למה הי' יתר גרע מחסר, וחסרה ריאת אי אתה בא בכלל הח"ט בהילכה, מתרפרש או בחסרון בפנים לרבען או בחסר מבוחץ לר"ש, וכן האי חילוף האונות דזהה בכלל חסרה, איינו אלא לרבען דס"ל חסרון בפנים שםיה חסר, דלרא"ש אם הוא כנטול ביד הוה נקבה עד הסימוכנות ולא בעין להכניסו בחסר, ומילא הוה לי' לרשי' להכנס גם חסרה אונה בכלל חסרה ריאת בפנים, אבל לר"ש דחרשה ריאת באה על חסרון שבוחץ וכן לרבען אי ס"ל דחשר מפניהם לא שמייה חסר דלא בא הילכה כלל על חסרה הריאת, כל הטרפיות שבריאת צריכין להכנס בכלל נקבה ומטעם דחשר כנטול ומילא אيكا נקב, ואבאר באמת כן כתוב התבור"ש זיל דכל הטרפיות בריאת בכלל ניקבה הריאת הוה, אבל בחליף עורות הושט גם רשי' מוכರח לומר דבכל נקה"וו הוא דהרי בושט אין לנו הילכה על חסר רק רק, אבל מה דקשי לי טובא הוא דכפי מה שכ' רשי' דזהה כנטולן ממוקמן משמע דרש"י מפרש דהאי חילוף העורות בתולדה הוה ולא מחמת חולין שנשתנה מראיתן, וא"כ קשה מנין לרובה טרפות דחילוף בשוט שאינו דומה לחילוף דאונות בריאת, דשם שפיר מיצין למימרAdam נמציא רק תרתי בימין ע"ג דאيكا חסרון ובשמאל תלטא אין זה השלהה אלא חשבין דבימין אيكا חסרון ובשמאל אيكا יתר, וחסר יתר כנטול דמי טרפה, משא"כ בשוט דעתלא קשר עור אחת כשר, א"כ חילוף העורות משום מה נתrief, הן אמת דלפי ההסביר של' גם בריאת

ומים, דהרי הידועה לכל, א"א להכחיש, אלא שכ' דכך היה הלכה לממ"ס, דכל שnitel bid טרפה, גם חסר או יתר טרפה, עיי"ש, אמרו מעתה, איך אפשר דבתווך הח"ט ATA חסרה אונה כיון דלאה הי' צריך הילכה מיוחדת, דחשר כנטול, ועל ניטל bid טרפה לא צריך הילכה מיוחדת, כיוון דנקב בעלמא פסול בה, אבל הרמב"ם לשיטות לא ס"ל כנ"ל דהרי כתוב דבכ"מ שניינו ניטול, חסר בתולדה כשר, ולידי"י גם יתר כנטול אינו מכח הילכה מיוחדת, אלא כמו דחשר טרפה לאו מצד דחשר כנטול, אלא שהוא טרפה בעצם ה"ה יתר כו, ולידי"י ל"ק לי' והוא אנו רואין דבון יתר ובין חסר חין הון, דהרי גם בנקובים כן אנו רואין שחין ומ"מ אתה הילכה שבכל טרפיות הון, ולכן שפיר מצי מפרש דחסרה אונה בכל ח"ט נאמרה, ולא חש להא דלא מתרץ הגמ' כן, כדרכו בהרבה מקומות.

אבל דע דהא דפרק הש"ס מהורתא קשה טובא דהא ע"כ בכלל חסרה או נקבה היא, וכmesh'כ רשי' בסוף הסוגי' דכל טרפיות הריאת בכלל חסרה או ניקבה נינהו, והרמב"ם מנה חרותא בכלל חסרה, ותדע דעולה רק ח' מיני טרפיות מנה ואין חרותא בכלל, ולא ראיimi מי שהרגיש בזה, אבל מה שנלפע' דהוא דלקמן נ"ה ע"ב מייתי עובדא דרבב"ח שאיל בב' מדרשא, ואמרי לי' דיש לתורתא בדיקה אי בידי שמים או בידי אדם היא ע"י מים פושרים, וכותב שם הר"ז זל' דהאי בדיקה רק בספק אי בי"ש או בי"א, אבל בודאי ב"ש לא צריכא בדיקה, ובודאי בי"א לא מהני בדיקה, דעתלו הדירה ברייא, לא יצאה מכל טרפה ובו"א טרפה ע"כ דהילכה כך הייתה, דתנא סתם חרותא בי"ש כשרה ובו"א טרפה ע"כ דהילכה כך הייתה, וכלן אין בידנו להקל אפילו הדירה ברייא, כמו בכל ודאי טרפות דלא מרווחי הדירה ברייא, וא"כ ע"כ הוא טרפות בפ"ע כמו דרושה שכתבו התוס' לעיל דלא מטעם סופו לינקוב או לחסור, וכאשר כתבנו שם בפי' דבריהם, כן אתה הילכה על חרותא בי"א, כי כל מה שאנו מטריפין מושום דסופו לינקוב, ודאי ה"י מהני הייתה י"ב חדש אם ה"י במציאות לידע שנעשה כן קודם י"ב חדש, דכל שלא בא הילכה בפירוש אלא דאן אכן אמרין דסופה להיות כך, אם חזין דלא כן הוא, למה נטרף אותו, ומmesh'כ הכא דאייכא חרותא דהדרה ברייא וחרותא דלא הדירה, והאי ב"ש וב"ב' אינו הילכה, אלא סיינא בעלמא הוא, כל שאנו רואין ע"י פושרים דהדרה ברייא, מה לי בי"ש או בי"א, זה בורר, ולכן חרותא איינו ע"ש סופה טרפה אלא הוא טרפה גמורה אם היא בא"א, כי כן אתה הילכה, ועלא דלא מה זאת למן טרפות כמו דרושה, מושום דהוא באמת ליל' דחרותא היא חד מחייב' דאחו מוהילכה, אלא דהוא כמו לocketה דרכיש, ומה דלא קאמר לאפוקי חרותא, מושום דודאי אמתני לא פלייג אלא דס"ל דהוא בכלל חסרה כmesh'כ הרמב"ם, אבל הש"ס מדיק מדלא קטני במשנה חרותא בהדרה שהדרה במים פושרים כשרה, אלא קטני חרותא בי"ש כשרה, ובברירתא קטני דב"א טרפה, ע"כ דהילכה כך הייתה, ולא מצד סופה להתחסר אלא, מושום דעתקה שם טרפות בפ"ע המה, ודוד"ק.

ד"ה סימנים שנדללו ברובן וכו' שנתפרד זו מהז, ויש לי ראי' להאי פירושא דאי כרש"י האי תרתי נינהו חד בושט וחד בקנה, ואייכא ח' שמעותתא, ולא שב, ודוד"ק.

ד"ה א"ש נערקה צלע מעיקרה, עיין מה שכתבתי על דבריהם שבכאן, لكمן דף נ"ב ע"א ודוד"ק.

ד"ג מג ע"א גמר' אמר עלא ח' מיני טרפות נאמרו למשה מסיני וכו', לאפוקי לסתורא דרכיש ב"פ, ויש להעיר למאי הילכתא נאמרו בסיני הני סיינאים של ד"ג חנ"ק נפ"ש, וראיתי ק"ז צ"ל בחודשו נתעורר בזה, וכ' דהני סיינאים נאמרו לאפוקי דרכיש, וכן נרא דסוער הפלטי שהבאתי לעיל, אבל במחכ"ת דבר זה לא ניתן

טרופה אע"פ שחזר להקשרו, והוה זאת כמו ודאי טרפה דלא מהני שהיתה י"ב חדש, אע"ג זאת מורה שנתרפה המכחה ולא ישטור לעולם מ"מ כיון דשם טרפה היתה עליה פ"א, אינה יוצא שם זה לעולם ודוק.

תנוס' ד"ה והוא אר"י הלכה כסותם משנה אע"ג דסיפה דאלן כשרות מסיע לי' וכוי עד סה"ד, והקשו המהרש"א ומהר"ם שיר' זיל מהא דלעיל דאר"י הלכה כריבי', והא למה לי כיון דסתם התנאה ניקבה המרה, ותרצו כיון דרבים פליגי עלי', לא אר"י הלכה כסותם משנה והנה דבר זה בפלוגתת רשי' ותוס' שנוי לפקמן נ"ה ע"ב, במה דאמר בלשון יחיד אני שונא אותה דרש"י פי' ייחידי היא דמשמעו דאתני' כיחיד ולדעת התוס' הפריש דגוזס במשנה עצמה דברי ר"ש, אבל כל שסתם רבינו יחיד אף ברבים חולקים הלכה כסותם, דהרי ת"ק דר"ש שם סתמא איתתר וסתם סתמא רבים הם, וגם הכא רך סתמא איתתר ת"ק דריב"י בברייתא, ורק ר' לוי' המהרש"א רבים דאין לומר מושום דר"י אמר, מי אהדרו לי' חבריה לריבי', מוכח דרבים נינחו דהרי ר"ג גופא רך מכח האי ברייתא ידע דפליגו, ותדע דכו הוא Adams אמר דר"י ידע מקבלה דרבים היו החולקין על ריבי', ממש'ה החצרך לקבוע הלכה כמותנו היל' צrisk להקדמים האי מימרא דמאי אהדרו לי' וכוי ואח"כ לקבוע הלכה כמותנו.

ועוד קשה טובא דאית שנה משנה דברי יחיד כל דהנה לפקמן נ"ו ע"ב קתני במשנה דלו' כשרות בעוף ר"יא אם ניטל הנוצה פסולה וככתבו שם התוס' ד"ה איבעי להו,-DD ברייחיד המה וככתב שם הר"ז דאל"כ הו"ל למיתני' במשנה דא"ט בעוף ולא באלו כשרות, וכן תראה בגלודה דקטני' במשנה דלו' כשרות בבהמה, ר"מ מכשיר וחכמים פולסים ולא קתני לי' בא"ט מושום דר"מ פליג ומיכשר, ובמשנה דא"ט לאמנה, אלא מה דהוה ד"ה בלי חולק, ואני' דיש פלוגתת מרובה בזה הכלל, ויש מזה ראי' נפלאה למה ש' הרמב"ם בהלכ' ממרמים דעת הללמ"ס לא נמצא פלוגתא ועיין מה ש' בתקדמתה שליל בענין זה, יה' איך שיחי', עכ"פ חזון דהתנא נשמר למנות בהאי משונה דא"ט דבר דתלוי בפלוגתת דמה"ט לא קתני בה ברמה שנחתכו גלילה והגלווה רק כוללם בזה הכלל וכן לא קתני ניטל הנוצה בא"ט בעוף, אפיו לשיטת הסוברים דהיל'ו כגולודה בבהמה עיין לפקמן וא"כ קשה טובא איך קתני ניקבה מרעה כייחידה, אבל ראה זה החדש דהאי ניקבה המרה קתני בין קביה לדקון ומקומה היתה לעיל מני' אחר ניטל הכלב והלא דבר הוא, וכן אין ספק אכן כי בסוד המשנה באמת לא היתה שינוי' מרעה, אלא לאחר שאמר ר"י דהלהה כריבי' הכנסותו ושלא במקומו כדי לידע שהוא תופת, ומה שאמר בגמ' לעיל אפיק מרעה ועיל תרotta, לאו אליבא תדברי' דזוקא אומר כן, אלא גם לדידן ולמסקנא צריכין למימר הכי דמירה יחידי היא, ואפיו ס"ל לרבי כוות', היה מרובה טרפות זו בזה הכלל, כי דבר התלוי בפלוגתת להכנס בתוך ה"יח' טרפות אם לא שנאמר דחרותא בכל ריאה שניקבה היא ולעיל הראתי כי יש בזה פלוגתא.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דהנה הרשב"א זיל כתוב דטרפות הכלב אינם אלא מושום דסוף המרה ליטול, ולכן עיין כיצד במקומות מרעה, והוא לאכור' תמי'א רבתא, וא"כ מאן דפליג אריבי' ומיכשר ניקבה המרה, גם טרפות בכבד לית לי' והוא דבר שא"א לקובלו, דא"כ למה לא פליגו גם בכבד, אבל עכ' כוונות הרשב"א דמאן דפושל בכבד אפיו נשתייר כ"ש עד דאיכא צאי' במקומות מרעה הוא דסובר דהאי שיור' דכזיות במקומות מרעה, מושום הגנה דמירה עיין אבל بلا נשתייר כלום ודאי דאיכא טרפות בכבד בפ"ע

בתלתא בימינו וארבע בשמאל הי' כשר דליך כאן שם חסר אלא שם חליף וחליף לא שמענו מהלהה דמטרף, כי רק ח' מיני טרפיות יש, ויש באמת זה פלוגתא אולם מדברי הרא"ש זיל מוכח דבושט משום לקותא וחולי' קתני' עלה וא' שפיר הוה הכלל נקוב הכל בשර ש佗פה גרדו, אלא מסתמא לרשי' לא ניחה לי' בזה משום דשינוי מראה לחוד אינו פסול רק בקרים הריאה בלבד ולא בשאר אברים כמבעור בי"ד סי' נ' באחרונים שם דבעין דוקא לקותא ממש אבל שני'י מראה לחוד שר, אולם לדעת הרא"ש זיל דבשני עורות ושניהם נשתנה מראיתן גרע טפי, וצ"ע ודוק.

ד"ה והוא אר"י הלכה כסותם משנה, והוא נמי סתמא היא ומאי אלמא דסיפה מרישה עכ"ל ועיין מה שנדחקו התוס' לפרש קושי' הגמר' והנה הריב"ז זיל גרס גם באידך מתני' נשתייר ממנה כ"ש, וצל' דלקמן דף מ"ו גרס דפרק מבריתא והתני' כאית, וכן כתוב הראש יוסף במשנה לעיל ד"ה בא"ד ניטל הכלב, אלא דקשה להגיה בgeom' וגם לא סגי בהאי הגהה דתנן, דבגמ' הכיأتي ניטלה הכלב וכו' הא נשתייר הימנה כלום כשרה וכוי' ואי' דתנן במשנה דלו' כשרות בפירוש דנסתייר כ"ש כשרה לא בעי לדיקא זאת, ולא עוד אלא לכל השקלול וטורי' הי' ללהעמיד שם על המשנה דלו' כשרות דמפורש בה דבשior כ"ש סגי, אבל לפ"ע' נראה דלקמן מתרץ הא ר' חייא והא ר' בר רב' וכוי' וקשה וכי רב' היה סותם מושניות ע"פ תלמידו ובנו דר"ח תלמידו הי' ור' ש' בנו הי', אלא ודאי דהכי פירושו דרש"ר הי' שונה במשנה דלו' כשרות ונשתייר ממנה כ"ש כדי שלא יסתטו הסתומות ור' ח' מחייב ומגיה ונשתייר ממנה בזית, ולכן הריב"ז הביא המשנה כמו' שנאה רש"ר, דמסתבר יותר לגרוסן כן כדי שלא יסתטו המשניות האחדדי אבל להלכה פסקין כר'ח דמחמיר, ולכן כאן פריך על ר' יוחנן דאית ליל' הלכה כסותם, איך נקבע ההלכה כר'ח המגיה במשנה השינוי' כדי לסתור המשנה הראשונה, ודוק.

ד"ה בקורבן פסול הכי ס"ל מושום שהמאכל מתאש שם, ומחללו ונכנס בנקב וכי' רצה בזה ליתן טעם לאסור בקורבן יותר מבושט אלא דא"כ מה פריך לע' אדרבה ושת' דأكلה ב' וכו' אבל קורבן מניה נניח כדקי' קאי, והוא בקורבן לאו מטעם דזימן מתרמי אחדדי פסליין, אלא מושום דהמאכל מתחחל וויאצא באכלsson, ויל' בדוחק ודוק.

ד"ה אינו קרום ואם ניקב ונסתם וכו' אינה מתקיימת וכו', דהאי סתימה מעיקרה הוא עכ"ל, עיי' בראש' יוסף זיל שהבין מדברי רשי' דטעמא דלא מהני סתימה דלאח' זיל מושום לכל שם טרפה עליה פ"א, שוב אינה חוזרת להכשרה, אע"פ שנתרפה המכחה וע' מביא יש מי שסובר והוא הרא"ש זיל בשמעtan, דטעמא מושום דספסו לסתור הקרים. ולכאר' איה מצא ברשי' דלא סובר כן דהיא בתחלת דבריו כתוב ג"כ דאיתנה מתקיימת, וממה דמסיים דההיא סתימה דמעיקרה היא ולא אמר דהאי סתימה מתקיימת, אין להוכיח דאפשר דרש"י טעמא אמר, מושום דהוא מעיקרה לאו מתקיימת, ואולי מושום דאי רשי' כרא"ש ס"ל דספסו לפסק, לא הי' לי' להביא כל הני סתימות של דופן וכבד וחולחות, ולחקל ביןיהם דPsi'תיא דהס סתימות שלא יטלו' משם כל זמן שהבהמה חי', אבל אם אמר דגס קרום שעלה מה' מתקיימים לעולם, שפיר כתוב רשי' לחلك ביןיהם דההס מועלם לא הוה שטרפה על האי מכמה שא"כ בקרים שעלה מחמת מה' ויש להביא ראי' לדעת רשי' ודלא קרא"ש, מהוא דאמורין כאן בוושט ניקב א' שלכני' זיל טרפה מושום דזימן מהnidzon בהדי הדדי' ומה בכ' כיון דאי' זה אלא לרוגאים אחדים ואח' כחוורין למקומן, הרי כאן סתימה המתתקיימת לעולם, אלא ודאי כל שפעם אחת שם נקוב על הושט, שוב לא יצא שם

בדיקה ודאי בעי ולעכבר, וא"כ מה מתרץ הש"ס דלעולא א"ח לספק דורסה, ס"כ"ס איך נקשר בישק קו"ז بلا בדיקה, שהוא דומה ממש לוודאי דורסה, והוא תימא רבתא.

ועתה נראה, איך מתרפס כמין חומר השקיל וטרוי' לדעת רשי' אם נפרש הבריאות נתרפה, הנה הא דס"ל לרשי' דלאגבי נקב נמי אין לושט בדיקה מבוחץ, נראה דעתמי' הוא, כמו דס"ל בודאי דורסה לא מהני בדיקה, עיין ל�מן ג"ע בע"ב דהתוס' מסבירים דעת רשי', דפעמים מאים הבשר ואינו יכול לשומך על הבחנה, ורק בספק דורסה סמכין משום דאיכא בגין ס"ס שהוא לא דרש כלל, ואת"ל דדרס, שהוא יפה בדקינו, וליאו רושם הארץ בשער ובסימנים, וסמכין אבדיקה קלישטה, וא"כ ה"ג בממסמס קו"ע דמא דלעיל, ס"ל כיון דהאי הוה כודאי דורסה דהרי צוארו נקרע מן הקוצים, וצרך בדיקה אלימטה להוציא מספק שמא ניקב הושט, لكن לא מהני בדיקת חוץ, דשנא נכנס טפת דם בתוך הנקב ואינו ניכר, וכמוש"כ רשי' זל לעיל, ולפ"ז אומר אני דלמ"ד שלא חיישין לספק דורסה, מודה רשי' דמהני בדיקה לוודאי דורסה, אבל שלא חיש לספק דורסה, הוא מטעם דמווקיון בהמה אחזקה שרota, ממילא אם בודאי דורסה, חזק החזקת כשרות כ"ב, דמהני גם בשון נתרפה, ב') שהוא ניקב מלשון וברא אותם בחרכותם, ועיין באחרונים דנקוטא רבתא איכא לדינא, בין הני שני פירושים, והנה על קו"ש הגמ' ומ"ש מספק דורסה כתוב רשי' דהכא בשוט א"א למיבדק' דנקב משחו בעור החיצון לא מניכר, והוא לא כאר' כפי' שני, ולבסוף בד"ה חיישין כתוב, שמא ב' עורות נקבו והבריא החיצון והוא כפ"י ראשון, ואיך מרכיב רשי' אחר רכשי, ועיין מהרמ"ל מה שנבדק בזה, ולא עוד, אלא דרש"י הלא סובר, דגם לענין נקב אין לשוט בדיקה בחיצון, וא"כ למה לי' למימר דחיישין לשמא נתרפה, כיון דאיכא למשיח שעידיין נקב לפניו ואינו ניכר.

והנלפע'^ד בביואר השיטות הווא, דהנה הרא' ש"ל כ' זול' מ"ש מספק דורסה פרשי' וכו', והכא לא אפשר למיבדק' דנקב משחו בעור החיצון לא מניכר, רשי' לטעמי' וכו' ולמאי דפרישית דודקה אדומונית של ארס אינו ניכר, אבל נקב מיניכר ב', פריך הци, ומ"ש מספק דורסה דמצרכינו בדיקה, והכא קאמר עולא און חוששין, דמשמע דאפילו בדיקה לא בעיא" עכ"ל, ונפלתי מאד, דאיך אפשר שלא ליבעי בדיקה נגד קו"ז התחוב אבל היכי דaicca בכל לבורי ודאי מברירין, אפילו א"ח לספק דורסה, דשאニー הטעם, דaicca טרחה גודלה לבדוק מכפה דמותא ועד אטמא, אבל הכא מהיכייתי לא נבדק נגד קו"ז התחוב, שוב מצאתה דהראיש יוסף ג"כ קמתמה על פ"י זה, ולא מצא מענה לישבו, אולם לפע"ד נראה دقונת הרא' ש' הווא, דאין חיישין משמע דמעיקר הדין א"כ לבודוק, וכך נאנבד בלא בדיקה כשר, אבל ודאי מודה לכל שהוא לפניו נציריך לבירר, אבל פריך ומ"ש מספק דורסה דשם הבדיקה מעכבה גם בדיעבד, ומה שנבדק הרא' ש' לפרש כן, ולא מפרש דאין חיישין דקאמэр עולא, הינו לאחר שבדק ולא מצא נקב מעבר השני, דאין חיישין שמא נתרפה, משום דא"כ מה פריך ומ"ש מספק דורסה, דשאニー ושאני, דהאי הכא נמצא הוושט שלם, ומהיכי תיתי ייחוש להבריא נתרפה, כיון דaicca חזקה دقמו שהוא שלם עתה לפניו כן ה' מאז, אבל בספק דורסה הרי חיישין שע"י הבדיקה עתה הווא דROS לפניו, אם נבדק, וכך למאן דס"ל דיש לנקב בדיקה מבוחץ, מוכרכין לפרש דאין חיישין דקאמэр עולא, א"ח דעתה נקב לפניו, וניהו דכתבהה כיון דaicca לבורי מברירין, אבל בנאנבד בלא בדיקה כשר, אבל אקי קשי' הא קשי' הא ישב קו"ז בשוט דומה לוודאי דורסה, וניהו דגס לוודאי דורסה מהני בדיקה לדעת התוס' כדלקמן, אבל

ולכ"ע, וא"כ באמת ליכא סתירה בין המשניות דבמשנתנו פא"ט דלא כתני רק טרפיות דלית בהו פלוגתא, כתני דוקא לא נשתייר כלום דזאת ד"ה, וمرة לא נשתייר ביסוד המשנה כנ"ל, אבל במשנה דאלו כשרות שפיר כתני ונשתייר כזית דוקא משום דהרי פסקינו כריבב', דניקבה המרה טרפה, ומילא אם לא נשתייר כזית בכבד במקום מרה, טרפה מצד המרה ולא מצד הכבד, ולכן הני תרתי דר"י דקבע הלכה כריבב' במרה, וכן בכבד עד דאית ב' כזאת מיש שיכי אהדי והוא נקודה נפלאה, ע"ג דחשקל וטרוי' דגמר' לא נחות לה.

ומעתה אומר אני דליך' ר' ולרמב"ס ז"ל, שלא גרסו במשנה דלקמן כזאת אלא כ"ש, גם ניקבה המרה און לגרוס ומאן דחוסיף מרה במשנה, הגיה ג"כ כזית במשנה דאלו כשרות ועיין עוד שם מה שתכתבתי בזה ודוק'.

ע"ב גמר' האי ספק דורסה וכו', עיין מה שתכתבתי בפלוגת רשי' ותוס' זהה, דעל דף כ"ח.

ע"ש גמר' אמר עולא יש לה קו"ז בשוט און חוששין שהוא הבריאות, רשי' זיל' הביא שני פירושים בהאי לשון הבריאות, א') שהוא לשון נתרפה, ב') שהוא ניקב מלשון וברא אותם בחרכותם, ועיין באחרונים דנקוטא רבתא איכא לדינא, בין הני שני פירושים, והנה על קו"ש הגמ' ומ"ש מספק דורסה כתוב רשי' דהכא בשוט א"א למיבדק' דנקב משחו בעור החיצון לא מניכר, והוא לא כאר' כפי' שני, ולבסוף בד"ה חיישין כתוב, שמא ב' עורות נקבו והבריא החיצון והוא כפ"י ראשון, ואיך מרכיב רשי' אחר רכשי, ועיין מהרמ"ל מה שנבדק בזה, ולא עוד, אלא דרש"י הלא סובר, דגם לענין נקב אין לשוט בדיקה בחיצון, וא"כ למה לי' למימר דחיישין לשמא נתרפה, כיון דaicca למשיח שעידיין נקב לפניו ואינו ניכר.

והנלפע'^ד בביואר השיטות הווא, דהנה הרא' ש"ל כ' זול' מ"ש מספק דורסה פרשי' וכו', והכא לא אפשר למיבדק' דנקב משחו בעור החיצון לא מניכר, רשי' לטעמי' וכו' ולמאי דפרישית דודקה אדומונית של ארס אינו ניכר, אבל נקב מיניכר ב', פריך הци, ומ"ש מספק דורסה דמצרכינו בדיקה, והכא קאמר עולא און חוששין, דמשמע דאפילו בדיקה לא בעיא" עכ"ל, ונפלתי מאד, דאיך אפשר שלא ליבעי בדיקה נגד קו"ז התחוב אבל היכי דaicca בכל לבורי ודאי מברירין, אפילו א"ח לספק

דורסה, דשאニー הטעם, דaicca טרחה גודלה לבדוק מכפה דמותא ועד אטמא, אבל הכא מהיכייתי לא נבדק נגד קו"ז התחוב, שוב מצאתה דהראיש יוסף ג"כ קמתמה על פ"י זה, ולא מצא מענה לישבו, אולם לפע"ד נראה دقונת הרא' ש' הווא, דאין חיישין משמע דמעיקר הדין א"כ לבודוק, וכך נאנבד בלא בדיקה כשר, אבל ודאי מודה לכל שהוא לפניו נציריך לבירר, אבל פריך ומ"ש מספק דורסה דשם הבדיקה מעכבה גם בדיעבד, ומה שנבדק הרא' ש' לפרש כן, ולא מפרש דאין חיישין דקאמэр עולא, הינו לאחר שבדק ולא מצא נקב מעבר השני, דאין חיישין שמא נתרפה, משום דא"כ מה פריך ומ"ש מספק דורסה, דשאニー ושאני, דהאי הכא נמצא הוושט שלם, ומהיכי תיתי ייחוש להבריא נתרפה, כיון דaicca חזקה دقמו שהוא שלם עתה לפניו כן ה' מאז, אבל בספק דורסה הרי חיישין שע"י הבדיקה עתה הווא דROS לפניו, אם נבדק, וכך למאן דס"ל דיש לנקב בדיקה מבוחץ, מוכרכין לפרש דאין חיישין דקאמэр עולא, א"ח דעתה נקב לפניו, וניהו דכתבהה כיון דaicca לבורי מברירין, אבל בנאנבד בלא בדיקה כשר, אבל אקי קשי' הא קשי' הא ישב קו"ז בשוט דומה לוודאי דורסה, וניהו דגס לוודאי דורסה מהני בדיקה לדעת התוס' כדלקמן, אבל

תנוס' דה' קסביר עולא א"ח לספק דורסה וכו' וא"ת ואמאי, נימא נשחתה הווורה וכו' והכא נמי כי נשחתה, נעמידנה בחזקת מה שהיתה קודם שנולד בה ספק דורסה וכו' עכ"ל, הפלתי זל' רצה לחדר שהתוס' רך אספק דורסה קא קשי' להן, אבל אישב לו קו"ז בשוט לא, משום דכאן לא שייך נשחתה הווורה, דהוה ספק

בஹמות כשרות דעתמא מカリע האי ספק לצד רוב בהמות דעתמא דכשרות הו, והן הון הדברים שנאמרו למשה מסיני, ומקום הניחו לי להתגדר בו בס"ד ודוק".

ד"ה שאני התם איתחיק איסורה, ובחתיכה אחת ספק חלב ספק שומן, ע"ג דלא איתחיק איסורה, לא איתחיק נמי התירא, אבל הכא מעיקרה היתה בחזקת כשרה, עכ"ל והנה כפי הנראה לא גרסו התוס"ר, "התם איתחיק איסורה הכא לא איתחיק איסורה" דאמס כנירסא זו, קשה למה לא קארם הכא איתחיק התירא, כדי שלא יקשה לו מחחיכה אחת וכן נרא דלא גרסו כן, מדגרשו שליא יקשה לנו מחחיכה אחת וכן נרא דלא גרסו כן, מדגרשו שישנו זה לא סובל האי סיפא, "הכא לא איתחיק איסורה" כנובון וכן שפיר כתבו דחש"ס לא הקשהתו מוחתיכה אחת, משום DIDוד הכא איכא להיפך חזקת כשרות, אבל לגרסתה רש"י ذקאמר בפירוש, "הכא לא איתחיק איסורה" לכ"ו קשה דלא די בהז, דהא גם בא איתחיק איסורה כמו בחתיכה אחת נמי אסוה, והוליל הכא איתחיק התירא, והנעלפ"ד דלאכ"ר יש לתמוה טובא על המקשן שבגמ' דלמה לי להקשות משתית חתיכות, דאיןם דומין כלל להא ספק נקה"יו, ולא פריך מוחתיכה אחת דדומה ממש לספק בשיט דבשניותם על חדא חתיכה דני, אם כשרה או אסורה, והוא תימא רבתא בעני, וכן נרא לפע"ד דע"כ המקשן ידע דהכא איכא חזקת היתר מכח חזקת כשרות דבמהה, וכן נרא דהכא לא קשה מוחתיכה ספק חלב דאסורה, דהתם ליכא שום חזקה להカリע את הספק, אבל הקשה משתית חתיכות שאכל אותה מהנה וחיבע עליה اسم תלוי, ע"ז קשה לו ניהו דודאי אסור לאכול אפילו באחת, אם מוטלת בספק, אבל לחיבע קרבן הלא איכא חזקת פטור דגברא, שמעיד דכמו שקדום האכילה, לא נתחייב בקורבן, כך גם עתה אחר האכילה, כי חזקת פטור שלו, יカリע הספק דأكل את של היתר, ואי דاشם תלוי על הספק בא נילוף מינני חזקה בשום מקום לא יカリע את הספק, ונאר גם ספק קוץ בשות ע"פ דאיכא חזקת כשרות וע"ז קמשני התם איתחיק איסורה ר"ל איקבע איסורה, וקרוי לי" איתחיק איסורה כדי להסביר למה לא יカリع חזקת פטור שלו את הספק משום דקדום שאכל כבר איתחיק שאסור לאכול אף אחת מהנה, וכן א"א שיכרי עזקה פטור שלו, מה שכבר איתחיק הי' מקודם שאסור לאכלו, אבל הכא בספק קוץ, על זה אנו דני אם אסור או לא, וכיון דאיכא חזקת כשרות לא אסרין והוא דבחתיכה אחת לא מתחייב שם תלוי, גזה"כ הוא דבעניין דוקא איקבע איסורה משתית חתיכות, וכן נרא דילו בפשט הסוגי" ודו"ק.

ע"ש גמר' אמר מב"ר דרבינו, מותבニア תיובתא לפני סנאיה דרבא, לעולם הלכתא כדורי ב"ה וכוי' תמייה לי דבלא האי Tosfeta נמי קשה דאפיילו מצין לעשות כתרי חומרא דסתרי אהדי וכמו שבאמתנו אנו עושים דאלין בדורייתא, הכא לחומרא והכא לחומרא, עיין בדיבור שאח"ז, אבל הכא הרי שרין בין לריב ובין לשטואל ממ"ג כמש"א בgem', והנעלפ"ד דרב לא קארם רק תורבץ החושט במשחו, ובעל המימרא הוא דמדייק דהיה מקום שחיטה הוא, ומ"מ אבל און מזה הכרע, דاضיר לומר דלאו מקום שחיטה הוא, ובמשחו כמו למטה מקום שישער דאע"ג דהוה במשחו כאשר בני מעיים, מ"מ קארם בגין דבכרס קשחת ופסלה, וכארש באמת כן מסיק לבסוף דטורבץ במשחו ואינו מקום שחיטה הוא, אבל שמואל דאמר ברובא פשיטה לדלאו מקום שחיטה הוא כנובון, ומעטה סבר האי מקשן דעתמא דרבא ה' דמסופק בדברי רוב דקארם במשחו, אי הוה בכלל וشت לשחיטה, ולכן טרי' לי' ואע"ג דaicא ס"ס שמא הילכה בשםואל וזה ליכא כאן טרפות כלל, ואיפילו אי הילכה קרב אפשר דהוה מקום שחיטה אפילו מאן דס"ל דלא מהני ס"ס

בשחיטה, וכבר תפסו עלי, דהתוס' יבמות בפירוש כתבו גם בושת דשכיח יותר לאיסור מלhitra, וכבר ביארנו דשיטות התוס' הוא דנקה"ו אין בו אלא טרפות בעלמא, והחו"ד وك"ז זל בל"ה השיגו עלי, דאפיילו לדעת הרמב"ם דנקה"ו נבלה, מ"מ ש"ז לאוקמי אחזקה שהיתה ראו' לשחיטה, ואני ביארתי בפ"ק בסוגי' דחזקה ורוב דפליגו באזה רשי' ותוס' עיי'ש.

ובגונ' העניין אי בנולד ריעותא מהים מוקמינן אחזקה כשרות דאיתני מכח רובא, פלייגו באזה הרמ"א וחכמי קראקה מבואר ביו"ד סי' ל' והתב"ש מביא ראי' לדעת הרמ"א דאוסר מהא דאמרו בכתבאות פ"ב דרוב נשים בתולות נשאת והנשאת בתולות יש להן קול, וזה הויאל ואין לה קול איתרעה לה רובא, והכא נמי רוב בהמות כשרות, ולכשרות אין להם מים במוח, וזה הויאל ואית לה מים במוח יצאה מכלל רוב הcessות, ויפה דחה החוו"ד סי' נ' ראי' ז, דהתס איכא רובא נגד רובא המתנגדות אהדי, דכמו דרוב נשים בתולות נשאות כן הרוב דאין להם קול לאו בתולות נשאות, אבל הכא מאן יימר דרוב דאית להו מים במוח אינם כשרות, ואני מצאתי ראי' מוכרתת נגד הרמ"א וכחכמי קראקה, והוא מגני' נגרן אי אלילנו דפליגו שם רב ושמואל במכור שור לחברו זבון, ופרק שם ונהגי' שור שנגה, במנון בתר רובא דלרדייא זבון, ופרק שם ונהגי' אנן, אי האי גברא זבון לרדייא הוא או גברא דזבון לשחיטה, ומשני לא צריכא בגברא דזבון להא ולהא, וכ' שם הרא"ש זל וז"ל: "ומוקי פלוגתא באדם שקובונה לשחיטה ולחירישה וכו' וכיון דזבון להכי ולהכח, ליכא שמקים עלי' דמלטה לפ' מנהג הקונה, וסביר רב דאלין בתר רובא, ואע"ג דזה האיש קונה זהה כמו בתר הזיה" עכ"ל הזיה, ולכאו' איינו מרבוא דעלמא דעדת הקונה לצד הזיה" עכ"ל הזיה, ומוקי פלוגתא באדם מובן כיון דאנן על האי גברא דניין, והוא קונה זהה כמו בתר, דיש לו שדות ווגם בית המטבחים, וא"א למיקם עלייה, לאיזה מהם קזיבין יותר, מה מהני רובא דעלמא להカリע עדת הקונה הלאה, שיצא מרובא דעלמא כיון שקובונה נמי לשחיטה, ורובא דעלמא קונה רק לרדייא, אבל הדבר מותבאר היטב עפ' מה שתכתבו התוס' לעיל כח' ע"ב ד"ה בידי' שמים א"א לצמצם, דכל דבר שאין האדם מצמצם בכוננה, ממילא הוא איינו מצומצם, דבידי' שמים לא שכיח כלל שיתרמי המצמצם, עי"ש ולכן בכל הני ספקות שאנו אומרים דספק השkol הו, אין הcovona דמצמצם הוא מחיצה ע"מ, דזה פשיטה דליתא אלא ודאי איכא רוב לצד אחד, אבל כיון דאנן לא ידועין לאיזה צד נוטה הרוב קרי' לי' ספק השkol, למשל מחיצה זרים ומהיצה נקבות, פשיטה לנ' דאיינו מצומצם דכל בידי' שמים א"א למצמצם, ר"ל דרוב פעים איינו מצומצם. וא"כ האי רוב מעיד דאייכא ע"כ רובא לצד אחד או לזכרים או לנקבות, ולא מחיצה ע"מ למצמצם, ומ"מ קרי' לי' מחיצה ע"מ משום האי ספק גופא, שלא ידועין לאיזה צד נוטה הרוב, אמרו מעתה אי איכא רובא דעלמא, שפיר מカリע האי רובא דעלמא את ספקתו שano מסופקים לאיזה צד נוטה הרוב בהאי יידון שאנו דניין, וזאת הם דברי הרא"ש זל, דנייהו דהאי גברא איבן להא ולהא, וא"א למיקם עלי' לאיזה צד זבון יותר, אבל זאת פשיטה לנ' דאייכא רוב לאיזה צד, כי לומר דcovona במצמצם מהיצה לשחיטה ומחיצה להחרישה, הלא א"א למצמצם וכפי התוס' דהרוב אומר דאיינו מצומצם וכיון דמכורחים לומר דאייכא רוב לאיזה צד, מסתבר לומר דרובא דעלמא מカリע ספק זה לצד רובא דעלמא, והרי תראה דהאי הכרעה הוא רוב גמור אפילו הוציא עלי' ממון, לרוב דאל גם במנון בתר רובא מכך"כ דהמי באיסור ליאיל בתר' וא"כ בכל ריעותא מהים כמו במוח, אמרת הדבר דיצאה מכוב בהמות כשרות, דין להם מים במוח, אבל כיון דספק הוה אי הני שיש להם מים במוח בשרות או טרפות הוה, ופשיטה לנ' דאייכא רוב לצד אחד ולא מע"מ למצמצם, א"כ רוב

וכו' אין הכוונה דברצונו תלי' מלטה או בהטלה גורל חיללה לומר כן, דהרי אנו מוחמירים בדאוריתא, במקום שאין כאן הכרעה, אבל הכוונה הרוצה להכריע כב"ש, והוא בר הבי להכריע, ואז לא עי' לחוש על ב"ה הרבים מפני שرك לדורו מהני הכרעת הרבים, אבל דור הבא אחרים יכול לסתור הכרעתם, כי אין לך כאן אלא شبימיך, ואין דור זה משועבד לדור שלפנינו וכਮבוואר במתנית' דעתיות פ"א משנה ה' ולמה מצירין דברי היחיד ייסמוך ולאין הלהקה אלא כמרובים, שאם יראה בי"ד את דברי היחיד ייסמוך עלי' וכו', ועיין בפי הראב"ד שם שכי' שיכול בי"ד האחורי לקבוע הלהקה כדברי היחיד שבדורות הקודמים, כמו שמצינן באמוראים אחרים, שהם קבעו הלהקה כיחידים הראשונים בכמה מקומות ואע"פ שהמרובים חולקים עליהם, ואם לא שמצו דבורי היחיד הראשון לא היו יכולים הלהקה כב"ה, גם לדורות הבאים, שלא עצמן, לפי שאין בי"ד יכול לבטל וכו' עכ"ל, ולפי דברי הראב"ד לא הי' צרכין להתו', דח"ק יצא נגד השברא דמחודדין טפי, אלא דח"ק יצא לקבוע הלהקה כב"ה, ויתלה את עצמו על ב"ש המועטים, אבל יבא מי שיכירע נגד ב"ה, ותלה את עצמו על ב"ש המועטים,adam אין בי"ד יכול לבטל וכו', ועיין'ש בכ"מ ועיין'ש בהקדמה של אריקות דברים זהה ודוק.

ד"ה וה איכה עיקור סימנים, לפי ה'ך' דבעיקור סימנים הוה טרפה, תימא דהיכי פשיטה לי' דזהה טרפה וכו', וכי תימא שלא גרע משימות הגרגרת שהיא טרפה, זהה דוחק גדול ועוד קמשני דברובו כשרה, ע"פ שבפסה"ג תנן ברובו טרפה, עכ"ל ועיין מהרמ"ל, דምפרש דشمויות הגרגרת אנו יודעים מפסה"ג, וזה לכאר' פלא, דהא איכה Tosfeta מופרשת מובהה לעיל דף י"ע, דנסmet הגרגרת ואח"כ שחת את השוט פסולה ולמה לנו תלות שמוטה בפסקה, ומילא דלא קשה כלל מה שהקשו בתוס' דהא ע"כ גראגרת גרע דטרפה ברובו, ובתורבץ שניטל מלחי ברובו כשר, דהא גם בגרגרת שנשmet ברובו י"ל דכשר, וכאשר באמת פסיקין כן בי"ד ס"י כ"ד סעיף ט"א, דזוקנא נשmet כלו, אבל כוונת התוס' הוא, דנינויו דתני בתוספתא, דشمויות הגרגרת טרפה, מ"מ אין זה אלא מכללא, דהא Tosfeta לאו בדיני טרפה מيري, אלא לאשמעין אתה להב"ג דין עיקור שפוסל בשחיטה, ולרש"י נמי דבפסק נשmet קודם או לאח"ש, שהוא להחמיר ומטעם שביארנו שם, עיין לעיל בחודשינו, אבל לא למדך דין דشمויות הגרגרת טרפה, וע"כ לומר דעתיך טרפות שמעין מפסה"ג דקתני במסנה, ותדע Adams אמר שלא נשמע נשmet מנפסק, ולא נזכר דין דشمויות הגרגרת רק בהאי Tosfeta, ומילא דשייעורא בכלו ולא ברובו, נשmet כלו משמע וכטורבץ, דבעינן ניטל כלו מלחי, וא"כ הוה טרפה בע"ע במקומו ושיעורו ולמה לא פריך הש"ס לעיל בין בסג'יר, והא איכה שמות הגרגרת, אלא ודאי דזהה בכלל פסה"ג וברובו ודוקא להב"ג דין במשמעות טרפות, עיין כלו, וא"כ בתורבץ השוט כיוון במאמת רובו שניטל מלחי כשר, יכול דטרפה מנ"ל.

ו"ד דריש"י הוא דלא פריך לעיל, והא איכה תורבץ השוט נשיט כלו מלחי, מושם דברך פריך והא איכה סימנים שנדללו ברובן, והוא כאשר מפרש כאן, באפרך אפרקוי בכח, ומטעם דזהה כניטל כלו, ובזה נמצא יישוב נכון לקושי' שהנחתה לעיל ב"ע, דלפרשי' DARL'AH ליכא לפולגי, אבל לפע"ד דמה שאמור הרוצה לעשות

במקום חזקת אישור, בספקא דדין ואדי מהני, אבל שייך חזקה להכריע את הדינים, אבל הוא רמי עלייה חומרא דרב דהוא במשחו וגם חומרא דשומאל דזודאי לאו מקום שחיטה, וא"ג דרב הא שפקא הוה, ושפир קפריך דזהה ממש כתרי חומרא דסתרי האידי די' קריב דבמשחו הרי יש ספק שמא מקום שחיטה הוא, ודוק.

ע"ש מcoli ב"ש ומcoli ב"ה רשע, מחומרה ב"ש ומהומרה ב"ה, עלי' הכתוב אומר כסיל בחושך הולך וכו' והקשה הרשב"א ז"ל, והא אמרו בע"ז בכ"מ דלא איתמר הילכתא, בדאוריתא הילך אחר המחייב, ובדרבנן אחריו המקיים, ותירץ דהנ"מ במקומות דלא סתרו החומרות האידי, אבל במקומות DSTORO כמו בשדרה וגלגולות צרייך לעשותות, או כmor או כמר בשינויים, ואני כסיל בחושך, ולא אבini בשום אופן מה זה, וכי בשביל השהדים סותרים נקל בדאוריתא בשאן בידינו להכריע, ופוק חי' כל פסקים שבשו"ע ותמצאו דזילינו לחומרא הכא והכא, במקומות שאין לנו הכרעה, אבל לווי' דברי הרשב"א, נלפע"ד דהא דקרי לי' כסיל, לאו מושם דלא איתות לעשות כן, דוזאי כל שעין בידו להכריע מוכרכה למיל לחומרא הכא והכא, אבל קרי לי' כסיל בשביל שעין לו דעת מכרעת, לומר כחד מינינו ומסתמא נתערכו האחרונים על דברי הרשב"א אבל אין CUT הפני' מסכים לחפש אחרי דבריהם ודוק.

תוס' ד"ה אי כשמואל, והוא אמר ברובו ע"ג דשומאל פסול בפי' הגרים שליש וחטט שני שלשים וכו', הכא בעי למימר דרבא לא פסול מה"ט וכו', עכ"ל תירוצם דחוק, ועוד דס"ס, למה צוה ר' אבא שישלם רבא דמי תורא למרא, כיון דלשומאל טרפה מצד הגרמה, אולם לפע"ד נראה ברור דשומאל דזוקא בגרגרת פסול, בהגרים שליש קמא ולא בשוט, דעתם הפסול הוא ע"פ דשחיטה לא מציז מctrar ליפסול, מושם דעל שליש אמריע בגרגרת ע"ד אין עלי' שם שחיטה, אלא בctrar שליש קמא ולכך האי דפוסל ס"ל להיפך, דשליש קמא דהגרמה לא מציז מctrar לשלי' אמריע להקרה בשם שחיטה וכיון דאיכא כאן מעשה טרפה, ועודין שם שחיטה ליכא, تو לא מהני שליש בתרא להctror עס האמצעי להיות השלי' קמא, איכא שם שחיטה עלי', לא מציז להctror להשלים הרוב לטרפות ועיין' היטב מה שכתבתני לעיל שם בסוגי' מעין זה, והדבר אמת לאמיתו בס"ד ודוק.

ד"ה מ"ד ע"א גמ' למלעה עד כמה, עד כדי תפיסת יד, ופליגו רשי' ובה"ג ז"ל בהאי שייעורא אי אצבע אחת או ד' אצבעות, ולוי קsha טובא דנחزو כמו הוא, דהא תורבץ ניכר בסימני כמו שאמרו למלעה, ואיך יפליגו פלוגתא רוחקה צו, מאתה עד ארבע, וממש"כ לפ' פרשי' דלעיל דיננה אמר מבלעתה דיניה שם חכם ושיעור התורבץ פחות משלורה ועדיף מחתתה, איך אפשר דבחוץ הי' שייעור זה ד' אצבעות, וצ"ע.

תוס' ד"ה ור"י היא אמר אין משיחין בב"ק, תימא וכו', ויל' דשאני הטע שלא יצא אלא לכבודו של ר"א ועוד דב"ק דב"ה מסיע' קרא, דאחרי רבים להטאות וכו' עכ"ל האי ועוד שכתבו הוא כמו וועי"ל, או כמו א"ג דהא שני תירוצים המה, דלטירוץ קמא גם נגיד רבים משיחין בב"ק ושאני ב"ק דרא' דלכבודו יצאה, אבל להאי ועוד אין משיחים בב"ק, אלא במקומות דרבים סוברים כן נגד דחיריפי טפי דהסbara בא"ה קלשתא דהרי הרבים שומעים חריפות של המועדים, וכיון דמ"מ חולקין عليهم מסתבר לפסוק הרבים אלא דקsha טובא, כיון דקרא מסיע' לב"ה ואREL'AH בלא"ה משמע בין שהמעדים שווין או חריפים טפי הלהקה כרבים איך קאמר הרוצה לעשותות בדברי ב"ש עשה דאפיקו אין משיחין בב"ק אCKER דאREL'AH ליכא לפולגי, אבל לפע"ד דמה שאמור הרוצה לעשותות

בשר פיגול, אבל עשה איך כاضרессת ושמע ביאור דברי חכמים וחידותם, דהנה לפי מה דמסיק מקרין מורה בה החכם, ודוקא במלתא דתלי' בסברא, ולא במקום דסמק' אגמרי', ופרש' ז' למלתא דתלי' בסברא, כגון מקיפין בריהה, דaicא למימר דלמא לא מידמו שפיר וכיו' ופעמים שאדם טועה במראותיהם, ויפה פי' דיין לפריש דעל סברת השכל לא סמכינו כללא טעה, דהרי מצין הרבה פעמים בגמ' אב"א קרא ואב"א סברא, ומזה הוכיח הרמב"ז'יל, דסבירא שרה, שהשכל הישר מעיד עלייה חשובה כמו קרא, וכן אמרי כ"פ, סברא היא למה לי קרא, ולא עוד אלא דגמרא דקאמר היינו מה שמקובל מרבי' וכי לא אפשר לרבי' מכח הסברא אמר למלתאי, ולכן מוכחה לומר, דסבירא דקאמר הכא, היינו הבחנה חשאית וראי' גשmitt דבזה יש לחוש, דלפעמים איינו מכובן דעתו כראוי, לדבר שצרכיך דקוזוק היטב בכוונת הלב, ועיין בח' ק"ז ז' שכותב כן בכוונת רשי', ומה'ט בכל כיוצא בזה בעינן חכם דוקא כמו בבדיקה הסכך מגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת ובבדיקת סימנים בשחיטה מצומצמת, כפי פי' הרמב"ם בפיה'ם לעיל ל"ב ע"א, על כדי ביקור חכם, ועיין שם מה שכתבתי זה, ולכן יחזקאל חש על הוראה אז, דלמא, אז כשבדק החכם את הדבר, לא הייתה דעתו עובי', אמרו לי ר'כ ור'א לרב למדתו ריבינו ברוב חלה. שדר' לקמי' דרבב"ח וכוי פליה דעת ממני ולא אזכיר להבון, אם באמת למד לתלמודיו ברוב חלה, כמה בדק ברוב עובי', ולעיל גבי עובדא דס"ר דאתא לקמי' דרביה מתרץ לדקה בדק מבחו', דלחודודי דאבי' עבד הכי, וכן א"א לתרץ כו, כיון דשדר' לררב"ח ולא רצה להתריר, הרי באמת נראה דס"ל ברוב עובי'.

אבל דע, דבשחיטה פשיתא דליך למ"ד דסני ברוב עובי',adam נאמר דגס בשחיטה פליינו, למה לא מיתוי פלוגתיהם בפ' השוחט לעניין שחיטה, וע"כ היינו טעונה, דבשחיטה דרווא רקס בדיעבד כשר, ומשום דהוה ככולו,lica למימר דגס רוב עובי' היה ככול, אלו בטroofות דאי הטעם ברובא, משום דסופו ליפסק כלו, אלא דשיוערא כך הוא, דבاهכי ימות טרם שיופסק כלו, וכמו דפסלינו בכמה אברים אפי' נקב, משום דבاهכי אינה חייה, لكن יש להסתפק, אויל שייעורו ברוב עובי' ותדע דהרי בברייתא תנא כמה פסה'ג ברובא, ופשיטתא דלא קבעי כמה, דלמא כלו בעין, כיון דסגי בשחיטה רובה מכש"כ דמייטרף ברובא, דין אמר אבוי' לעיל כ"ט ע"א ולא כ"ש הוא, ומה טרפה דבמשחו מיטרפי', היכא דבעין רובא, בעין רוב הנראה לעיניים, שחיטה דעת דaicא רובה לא מיתcsr לא כ"ש, ועיין בפרש' שם, ותמצא דהסבירה היא כמו שחבתבי, אלא ודאי דבעי' בכמה משום דאפשר במחזה או גם פחות מחציו נמי שם פסוקה עליון, וע"ז תנא דרווא, אבל לא מטעם דהוה ככולו, וכן שיך עדין להסתפק אי רוב עובי' או רוב חלה, ולפ"ז י"ל דהא דלימד רב לתלמוד' רוב חלה, לגבי שחיטה לימד, והם סברו דהה בטroofות כן הוא, אבל רב בטroofות פסול גם ברוב עובי', ומ"מ שדר' לררב"ח משום דלא ברירא ליה.

ודע, דבר נמי לאו מדאוריתא קאמר ברוב עובי', adam מדאוריתא קאמר, יש להקשوت מה פריך לעיל ל"ב ע"ב ר'ל אדר'יל, דלמא ס"ל ר'ל כרב בטרפה רוב עובי', ובחיטה הלא בעין גם רוב חלה, וא"כ הא דamar, דרייה כמדמבר'ז', הינו בשחיטה דaicא רוב חלה, והוא כנסקס כלו, אבל בטרפה דאפיילו רוב עובי' פוסל, עדין מצי שcht שלא במקומות החתק, דלאו כמדמבר'ז', והיא נקודה נפלאה, אלא ודאי דרב רקס מדרבנן מטריף ברוב עובי' ודז'ק.

זה סימנים שנדרדרו שתי טרפיות, בשוט וברגרמת, בכל אחד واحد לחוד ולמה מנאן לחוד, אבל לפ' האמור לך' מדהה בגרגרת גם אם לא אפרק בכח, טרפה ברובו, משום דהוה בכלל פסה'ג, ורק בושט בעינו בכח, משום דבעינו כלו וזה נכון מאד ודז'ק.

בא"ז ומיהה ספרים דגרסו מעיקרא לא קשי' וכו' עיין מהרמ"ל, שמספרש דקאי על מה דמקשה הש"ס, והוא אמר שמו אל חורבץ הושט ברובו, ואני תמה, איך אפשר שבבה'ג גרס קושי' ז' כלל, דכמו דנתקשו בתוס' לדעת הבה'ג, מה פריך מררב'ח, תקשה לדנפשך איך סימנים שנדרדרו ברובן טרפה, אם עיקורו כלו כשר, ה'ג קשים מה פריך ממשמו אל דאמור תורבץ ברובו אדשומאל דאמור ניטל מלחי ברובו כשר, תקשה לדנפשך, איך אפשר דפסוקת התורבץ ברובו, כיון דגס זל יכול מלחי כשר, אלא שאין שחיטה מועלת בו, ולא עוד אלא דיוור קשה לרב דאמור תורבץ במשהו, והא ניטל כלו נמי כשר, אלא ודאי דלא גרס בהה'ג האי קושי' בתורבץ הושט ברובו כלל, אם לא לפ' מה שתירצו בתוס' דהויל' ולטעמיך, ולכן העיקר כמו שפי' המהרשות' וא'דו'ק.

ע"ב גمرا היה פסה'ג דאתאי לקמי' דרב יתיב וקובדיך לי' ברוב עובי', אמרו לי ר'כ ור'א לרב למדתו ריבינו ברוב חלה. שדר' לקמי' דרבב"ח וכוי פליה דעת ממני ולא אזכיר להבון, אם באמת למד לתלמודיו ברוב חלה, כמה בדק ברוב עובי', ולעיל גבי עובדא דס"ר דאתא לקמי' דרביה מתרץ לדקה בדק מבחו', דלחודודי דאבי' עבד הכי, וכן א"א לתרץ כו, כיון דשדר' לררב"ח ולא רצה להתריר, הרי באמת נראה דס"ל ברוב עובי'.

אבל דע, דבשחיטה פשיתא דליך למ"ד דסני ברוב עובי', adam נאמר דגס בשחיטה פליינו, למה לא מיתוי פלוגתיהם בפ' השוחט לעניין שחיטה, וע"כ היינו טעונה, דבשחיטה דרווא רקס בדיעבד כשר, ומשום דהוה ככולו,lica למימר דגס רוב עובי' היה ככול, אלו בטroofות דאי הטעם ברובא, משום דסופו ליפסק כלו, אלא דשיוערא כך הוא, דבاهכי ימות טרם שיופסק כלו, וכמו דפסלינו בכמה אברים אפי' נקב, משום דבاهכי אינה חייה, لكن יש להסתפק, אויל שייעורו ברוב עובי' ותדע דהרי בברייתא תנא כמה פסה'ג ברובא, ופשיטתא דלא קבעי כמה, דלמא כלו בעין, כיון דסגי בשחיטה רובה מכש"כ דמייטרף ברובא, דין אמר אבוי' לעיל כ"ט ע"א ולא כ"ש הוא, ומה טרפה דבמשחו מיטרפי', היכא דבעין רובא, בעין רוב הנראה לעיניים, שחיטה דעת דaicא רובה לא מיתcsr לא כ"ש, ועיין בפרש' שם, ותמצא דהסבירה היא כמו שחבתבי, אלא ודאי דבעי' בכמה משום דאפשר במחזה או גם פחות מחציו נמי שם פסוקה עליון, וע"ז תנא דרווא, אבל לא מטעם דהוה ככולו, וכן שיך עדין להסתפק אי רוב עובי' או רוב חלה, ולפ"ז י"ל דהא דלימד רב לתלמוד' רוב חלה, לגבי שחיטה לימד, והם סברו דהה בטroofות כן הוא, אבל רב בטroofות פסול גם ברוב עובי', ומ"מ שדר' לררב"ח משום דלא ברירא ליה.

ודע, דבר נמי לאו מדאוריתא קאמר ברוב עובי', adam מדאוריתא קאמר, יש להקשوت מה פריך לעיל ל"ב ע"ב ר'ל אדר'יל, דלמא ס"ל ר'ל כרב בטרפה רוב עובי', ובחיטה הלא בעין גם רוב חלה, וא"כ הא דamar, דרייה כמדמבר'ז', הינו בשחיטה דaicא רוב חלה, והוא כנסקס כלו, אבל בטרפה דאפיילו רוב עובי' פוסל, עדין מצי שcht שלא במקומות החתק, דלאו כמדמבר'ז', והיא נקודה נפלאה, אלא ודאי דרב רקס מדרבנן מטריף ברוב עובי' ודז'ק.

ע"ב גمرا' ולא בא בפי בשור פיגול, אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, משום ר'ג'ן אמרו שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מנתנותיה, עיר לעיל בח'א למהרשות' ז'יל, איך נדחק להכניס הני תרתי בלשון

שם בוק' דהדר בי' מאידך שני' דשני מעיקרא וכוכ' עכ'ל, והנה שם בפרש"י ליתא דהדר בי', ואדרבה שפי' דלכן האמין לדבריה, וכמ"ש התוס' לקמן, וע"כ לדעת רשי' כן הוא דהה כתוב שם, דמפני כבודו של רבב"ח טימא לה בתחלת, וא"כ דמעטם כבוד החכם, איינו רשאי להתריר ולטוהר, מה שהברור אסר וטימא, מה לי סברא ומה לי גمراא, בכוכ'כ אייכא זילותא דראשון אלא דעת טעם זה קשה, דמה פrisk הכא ארבעב"ח אייך עבר הכא, שהרי המהרש"א הקשה, שמא לא ידע רבב"ח, שרב ה' אסרו, ותיזץ דקוושי' סובבת על רב דשדררי' קמי' דרבב"ח, ועתה אם נאמר דין דין וכי מושם לתא דאסורה, אלא משום כבוד החכם, הלא רב ה' מצי למוחל על כבודו, דרב שמחול על כבודו כבודו מוחל, ואולי ייל' דמתחללה דלא ידע הש"ס חילוק בין סברא למגרא, והי' סובר דבכל גונא אייכא משום הורה בה חכם, א"כ במקומות שכבר אסר חכם אחד, מן הרاوي לכ"ע שלא לאכול ממה שאחד אסר, כיון דגם לדעת המתיר, יש למנווע עכ'פ' לת"ח שלא לאכלו, וכן פריך אייך שדר' רב לררב"ח, אבל לאחר שזכה לחילוק בין סברא למגרא, שוב ליאכ'א איסור להתריר מגمراא מה שאסר חברו, אלא משום כבודו של הראשון, וא"כ הכא משום כבודו נמי ליאכ' דהרי מצי מוחל על כבודו, אבל התם ע"ג דאגמורי' סמך לא ה' מטהר לה, אם לא משום דהאמון לדבריה ודוי'ק.

ויש לי מקום עיון על הא דאיובי התם בנדה, פלוני חכם התיר לי' ציה מאי, ופרש"י Mai שתסמווק עלייה שהרתה שהראה דמה לאו, ואיל' בدم זה שלך הראותי גם אני לפ' חכם וטיריה עכ'ל וכ' הב'ח צ'ל בס' קפ'ח, דמה שלא פ'י דלפנ' חכם אמרה כו, דכיוון דהחכם רואה את דמה של עתה, לעני מה מספרות זאת לחכם, אבל אה"ג אם אנו מסופקים על דמה של עתה, והיא אומרת ציה התיר לי' פ' חכם, דזהה בכל האיבער, וכיון דלא אפשרי לחומרא, וכותב זאת כד' ליש' דבר הטור שם שכ' ואם הבאה לפניו דם, והחזקונה בטמא, או אפילו נסתפקנו בו בטמא או בטהור, והוא אומרת פ' חכם טיריה לי' כיוצא בזה, אין סומכין עלייה עכ'ל, הרי דהטור לא כתוב ברשי' דהאיובי הזה אם תסמווק שהרתה עלייה, ולפנען' דדבר הטור והב'ח תמהיןthead, דין לפרש כל דבhabaha לפניו חכם קמבעי שתהיה' נאמנת, א"כ לא תה' צירכה לבוא לפניו חכם כלל, ותוסמווק על מה שהראה פ'א דם ציה לחכם, וזאת נשמעו דליתא ממעשה דילטא דזאללה לגבי רבב'ח ואמרה, דכל יומא הזה דכי לה, הרי דזאללה בכל פעע בהא מראה לשאול עלייה, וע"כ דasha העצמה לעולם לא תוכל לטיר דמיה, על סמך שהראה כיוצא זה לחכם, וממש'כ'adam החכם רואה ומסתפק בהאי מראה, דלא מהני הנגדה, שכזה התיר לה פ' חכם, דלו ה' כדבריהadam הוא בר ה'ci לראות דמים לא יפשות ספקו בשבייל הוראות חברו שטיריה, וכלן פרשי' דקביע ניהו דעת עצמה אינה יכולה לסמווק אויל' חברתה יכולה ליטסמווק עלייה דילטא, דזאללה לגבי רבב'ח ואינה דאמנת לא מוחלקין גם כאן בז' מתייר מסברא או מגמ', דבמטייר בסברא דהינו כמו שפרש'י כגן מקיפין בראיה, איךชา חדשה אבל אם אגמר' סמך הלא גלו וידוע מאיזה טעם היתר, דבעינן' רוב חלהה, ולא ה' נפסק רק רוב הקיפו, וניתי ספר או חכמים אחרים ונחיז, אי יפה הורה, ולליש'ב זאת כתוב רשי' דכאן מ"מ איךชา חדשה, דנותל שכר בשבייל הוראותו דהוא איסור בפ'ע, משום דamarra תורה מה אני בחנם אף אתה בחנים, ולא משום שמא יעוטת את הדין, אבל בדין את הדין וכן עדים שרעידן, נקט רשי' מה דגילין לחשוד, דמשוחד היה כמובן ודוי'ק.

רק בנתינה, וזה על הכהן ליכא, ולמה יהי' לכahn אסור לאכול מפני שהישראל לא קים מצות נתינה, וע"כ כמו שכתבנו לעמלה כיוון דהדין עם הטבח, הרי השחיטה בעצמה בשחיטת פיגול, ולכן גם לכahn אסורה וזה אמת ונכוון.

ולבן נראה דקוושי' הנוי אחرونיהם הניל' בלאו תירוצים לך'ם, כי לא מיחסקל אלו מקשימים על רבב'ח, אלא מהני תנאים דפרשאים בדברי יחזקאל, וצריכין אלו לחוש על שנייהם כי לא פליגו זה על זה בגוף העניים, דיש לת"ח להזהר בשניהם אלא דלמר נראת להכניס בהאי בשר, פיגול חומרא זו, ולמר חומרא אחרת, ואולי אז ודאי יחזקאל בשניהם היה נזהר ושניהם נקרים בשר פיגול וזה ברור ודוי'ק.

ע"ש גمراא וא"ר חסדאizia שונא מתנות יחה וכוכ' ויל'יד ומה לא כפשוינו שאינו מקבל מתנות, וכמו שהביא עובדא דר'א ור'ז' שלא קיבל מתנות, ובתי' ק'ז' ל' הרנייש בהז, וכ' גם מי שמקבל שלא לרצונו אלא מצד ההכרח, בכלל שונא מתנות הוה, אבל דכל זה מופרך מעשה דר'א שהביא דלא קיבל ואמר לא קבוע מורה דאייתי, ור'א עני מדוכה הוה, וכאשר מביא החת'ס בעצמו מגמי' תענית, ופלא שלא הרגישי בהז, אבל לפע'ד נראת, דאייכא עוד שונא מתנות, והוא מי שאומר שלו מדת סdom, דכל מי שאינו נוטל כדי שלא שיש אומרים שהוא מודה גראעה מאד, ולכן קבוע אייזה שונא מתנות יצטרך ליתון, והוא מודה גראעה מאד, ומшиб הרואה טרפה לעצמו, קלומר ייחיה, שהוא תפארת לאדם, ומшиб הרואה טרפה לעצמו, קלומר שווטרן במונו, והוא סימן שאינו מקבל מתנות מהמת שאינו רוצה להנות משל אחרים רק מיגיע כפו ודוי'ק.

ע"ש גمرا' ר'א כי הוה משדרי' לי' אבי' נשיאה לא שkil, וכי הוהamazoniyeli' לא איזיל, אמר לא קבוע מרדאייטי, כפי הנראת דרך אחר דאמני' ליה אהדר לי' לא קבוע מרדאייטי, ויל' דבזימן לשעודה שעוד טעם שלא לילך, דכתיב המשלי' כי' כי' חשב להחום את מושל, בין תבין את אשר לפניך, ושותת שכין בעלך וכוכ' אל תלחות את חם רע עיר', וכאשר אמר רב'י לרבי, לעיל ח' ע"ב שלא רצה לסעוד אצל אחרים, משום דיש שיש לו ואינו רוצה, ומ' מזמין מפני הבושה, עיי'ש בתוס', ולכן במה דהדרי' לי' ולא קיבל, לא ה' צריך ליתן טעם, דפשיטה דמשום שונא מתנות, כי בקבלת מתנות המבואים לבתו, לא שיק' הא קרא מבון, אבל כהוזמין לשעודה כד' שלא יחשבו שמטעם, כי תשב להחום את מושל וכי' נען מליל, لكن אהדר לי' לא קבוע מרדאייטי ודוי'ק.

ריש' ד"ה משום חדשא, שלא לימרו מושום דברי' ניל' מזיל גבי, ונראת כנוטל שכר על הוראותו, ולקמן ד"ה הרחק מן היכיוו, פי' שלא יאמרו בשבייל כז' זיכחו לאזה, שיתננה לו באול עכ'ל ודבורי רשי' סותרים זא'ז, עיין מהרש'א ומהר'ס מה שנדחקו בהז, ודבורים לא מתישבים על הלב, ומה שנלפעד' דרשי' זיל' קשי' לי', ומה לא מוחלקין גם כאן בז' מתייר מסברא או מגמ', דבמטייר בסברא דהינו כמו שפרש'י כגן מקיפין בראיה, איךชา חדשה אבל אם אגמר' סמך הלא גלו וידוע מאיזה טעם היתר, דבעינן' רוב חלהה, ולא ה' נפסק רק רוב הקיפו, וניתי ספר או חכמים אחרים ונחיז, אי יפה הורה, ולליש'ב זאת כתוב רשי' דכאן מ"מ איךชา חדשה, דנותל שכר בשבייל הוראותו דהוא איסור בפ'ע, משום דamarra תורה מה אני בחנם אף אתה בחנים, ולא משום שמא יעוטת את הדין, אבל בדין את הדין וכן עדים שרעידן, נקט רשי' מה דגילין לחשוד, דמשוחד היה כמובן ודוי'ק.

תוס' ד"ה היכי עbid ה'ci, והא תנוי' חכם שטימא וכוכ', ואית' דלקמן גבי האי מחתא וכוכ', ויל' דההם אגמרה סמך וכוכ', ופי'

שאמרו, הוא זוב לאירוע ולא ראש לשועלים, וכך במוח וחוט שדינן ל' למוח שהוא היותר חשוב, ובזפק וושט, שדינן ל' לושט היותר חשוב, ומילא נמצא דהaca לחומרא והכא לחומרא ודוק'.

ע"ב גمرا ניקב הלב בית חללו, עיי ר"א בית חל גודל או לבית חל קטן, ופרש"י חל גודל חל האמצעי, חל קטנו הרבה חללים קטנים יש לו סביב עכ"ל, ולא ידעתי איך המה הנוי החללים הרבה, והרשב"א בתו"ב וכמו בא בטור ריש סי' מ' כתוב, דג' חללים יש לבב, אחד גדול באמצע, ושנים קטנים ממננו אחד בימינו ואחד בשמאלו, ולפ"ז החללים הקטנים הרבה שהזכיר רשי' כשרים בנקבו, כי לא דבר מהם כלל, ונחיה לישנא דבית חללו דלא דבר אלא מבית שהחללים מחבקצים בהוכו, עיין בח' ק"ז זיל, והנה הרמב"ם בפייה' מ' וכן בחיבורו הגודל כתוב דרכ' ב' חללים יש לבב, אחד גדול בימיון, וקטן ממננו בשמאלו, וכן הוא בחכמה הרפואה, אלא שם אמרו שיש ד' חללים לבב, ב' חללים גדולים, ולמעלה מהם ולא מן הצדדים, ב' קטנים, הנקראים "פארקאממער" והוא הנכוון לפרש הגמר, דמסתפק ר"א, אי חל גודל קאמර, דהינו ב' הנגדלים שהמה "הויפטקאםמער", כי אפילו יהובנה לי לרמב"ם דשל הימין גודל קצת בשל שמאל, לא מסתבר דבשביל האי שניינו כ"ש נחלק בהם לעניין טרפות, אבל קמבעי על הני שני חללים פ"פארקאממער" שהם למעלה אי הנקב פועל בהם, וזה ברור לפע"ד ודוק'.

תונס' ד"ה נתמזה מוחי' דדין תימא לריב"ם, דמייתי ראי' ממוח דראש, דשיעורו בנקב מהשו, למוח דחוות השדרה דשייעורו ברובו, ועיין בת"ח יישוב נכוו ע"ז, אבל לפע"ד בלאה' נרא דלקושי' זו אין לה מקום אלא לשיטת הריב"ף, דקרמא תתה לחוד ממי טרפה, אבל לר"ת דחלי בעילאה, וממש'כ' לדעת הרמב"ם ושאר פוסקים דנקבו תרוויוהו דוקא, שפיר יליף שדרה ממוח, אדם המזוה ממי לינקוב שני עורות זו ע"ג זו, ורוחקות זו מזו, ממש'כ' שמהני פוסף עור אחת, ועיין בח' ק"ז זיל ודוק'.

ד"נ מ"ז ע"א גمرا ניטלה הכבד וכו', הא נשתייר הימנה כלום וכו', ל"ק הא ר"ח והא רב"ר, כי הא דר"ח זרייך לה, ורב"ר מטביל לה עכ"ל, כבר כתבו לעמלה, כי יש לתמורה על האי תירוץ, דלא מתין עין זה בש"ס, לתלות ב' משניות דסתורי האחדדי, חדא בתלמודו דרבי ואידך בבנו של רבבי מסדר המשניות, וחתני הרב מ"ה חייט צבי ריציך נ"י אמר פרפרות נאה, דשניהם ס"ל צייט, אלא דלמאן ذרייך לה ואין הריאה החשובה בעינוי, כל שנשתייר פחות מכיון לא נשתייר כלום קרי לי', ולמאן דמטביל לה והיא חשובה בעינוי, תנא "ונשתייר ממנה צוית", והוא ע"פ מה דאית בבי' ביצה ט"ז ע"ב, דעתנו שיר ממננו כ"ש סומך עליו לשבת, ואמר בגם' מי' כ"ש לאו ע"ג דליקא צייט, לא דאית ביה צוית, ופרש"י ולגביה ככר שלם קרי לי' כ"ש, וא"כ ה"ה דנשתייר כ"ש קרי לי' לא כלום, ולפי דעתינו יש לומר להיפך, דבדבר שאינו חשוב אפילו נשתייר כ"ש, ולא כלום קרי לי', יהי איך שייה', אין זה אלא דברי אגדה, ואין לקבלו בתורת אמת, אבל האמת שכונת הש"ס שהם גרסו במשנה כן, וכאשר כתבנו למעלה ודוק'.

תונס' ד"ה עד ועד בכלל, או עד וכל, מדאמר בפרקין لكمון כל שיעורא חכמים להחמיר, לי'א למיפשט דהני ملي' במשנה או בברייתא, אבל הכא מירא הוא עכ"ל, הנה התוס' בזה לשיטתייהו אלו, דלקמן דקאמר חוץ מכריס של כתמים, פרשי' זיל, מושום דכתמים דרבנן אלין בשיעורייהו לקולא, אבל איזלין הכא לחומרא והכא לחומרא, אבל הש"ס קאמר מסתבר כלפנים, משמעו דלאו מצד חומרא שדינן אותו לפנים.

שלא בשעת וסתה, וכע"פ אין זה אלא חומרא ולא מעיקר הדין ואכ"מ להאריך יותר ודוק'.

ד"ג מ"ה ע"א גمرا, דא"ר חלבו א"ר נקבים שיש בהם חסרון מצורfin לכאייסר וכו', וכותב הרא"ש זיל דהא דמצורfin גם השלים שביניהם ננקה, משום דסופו ליטול השלים שביניהם, וראיתי בס' ירידות שלמה שהקשה, דלפ"ז היה כאן תרי רואין, דחסרוון כאיסר גופה, כתבו התוס' לעיל מ"ג ע"א ד"ה הנך דאפקת, נמי מטעים סופו לפוסוק רובה טרפה, ותרי רואין לא אמרין כמו שהביא הש"ך בס' ליה סקי"ד בשם המ"ב לענין שני כייסי וורדא דכשר, דמשום דיתיר לניטול דמי, וסוף הוורדא ליטל ע"י חסרון הcis, דהוא תרי רואין זאת לא אמרין, ולי'ק"מ דסבירת המ"ב לא שיק אלא בשני אברים, כמו כייס וורדא, ובכיס לא שיק שום טרפות מצד עצמוו, אלא כל שניטול הcis סוף הוורדא ליטל, בזה שפיר שיק לומר, שני כייסין לא איכפת לנו, לא מביע למאן דס"ל דכל יתר לניטול הוא חק בלי טעם, כי מציichi ימים אין מס'ר, א"כ לא שיק כל יתר לניטול, אלא באבר דאית ב' טרפות מצד עצמו כמו ברגל, אלא אפילו לדעת הרמב"ם דס"ל דכל יתר סופו יש להורדא ביארתי הני שיטות לעיל, מ"מ כלazon שלא ניטל עידיין יש להורדא הגנה הצריכה, ובטרפות הלא בעין מהחרשה אבר עטה, ולא משום סופו ליטול וכל מה דפסלין ע"ש סופו הפירוש דבר עתה החולשה ניכרת בהאי אבר שאן פועל פעולתו, וכאשר ביארנו זאת במא"א, ולכן כאן בשני כייסין, כל זמן שהגנה של הוורדא קיימת, לא שיק לומר דהורדא מרגשת חולשה, משום דסוף ההגנה שלה ליטול, אבל כאן בגרגת דחכל בחד אבר שהטרפות תלוי בו, מה לי חד רואין או תרי רואין, וזה ברור ואמת ודוק'.

ע"ש גمرا אר"ש ב"ג וסימנק' חייתה דמתנה ב' מוחא, ארבע"ח אריב"ל, בגנו בביבים ניכר, עכ"ל, הנה על האי מי' מירא דריב"ל פרשי' דמתוך שהקרים התחתון של מוח דק מאז, ואין ניכר לממרי ונראה כמות עצמו, הוא נוון לו סימן בביבים עכ"ל, ולא פ"י כן בהא דרש"ג דנותן ג"כ סימן חייתה דמתנה ב' מוחא, משום דהאי סימנא קאי נמי אדיינה عدد דאיןקב תתה, וכאןomer חייתה דהינו ש, כלומר דהחותות תלוי בקרמא דמתנה, דכלazon שהמוה מונה בתוכו בלי מפריע, קרי לי' חייתה, ר"ל שהוא משמר החיות, אבל ריב"ל לא נתן סימן על הדין רק על מציאות הקרים, וכן ניכר לממי וסימנק', אלא שרצה לצין מקום הקרים התחתון, וע"ז קשה לרשי' הא קחזינו אותו, لكن מפרש דמשום שהוא דק מאז ואין ניכר, צריך לסמן כמו שהוא בביבים, ודוק'.

ע"ש גمرا אר"ש ב"ג אבריב"ל משום ב"ק, מוח כל מה שבקדרה נדו' כמו, התחל למשוך נדו' לחוט השדרה ומהיכן מתחילה למשוך וכו', ומהיכן מתחילה למשוך דשאל לכאר' אינו מובן דספר מצין כל מה שבקדרה הוא מוח, וכאשר יוצא מן הקדרה הוה חוט, ויתור פלא דכאשר נותן סימן בפולין עידיין יש לו מקום ספק, וכונגד פולין עצמו אינו יודע וمستבר לפנים והוא לחומרא, ומסתמא מיד נגד תחולת הפולין, הוא מתחילה למשוך, דאל"כ לא היה מסתפק נגד הפולין Mai, ומ"מ קאמר מסתבר כלפנים, ועיין לקמן נ"י ע"ב גבי זפק קאמר רב"ל, דגנו של זפק נידון כושט, ופרק נמי היכא כל שמנתח עמו, והנה המה סברות הפוכות, דכאן במוח קאמר עע"פ שמתחל למשוך חשוב כמו מה שהוא בתוך הקדרה, ובזפק הוא להיפך דכל שהתחילה למשוך נידון חוץ לאפק, אלא דכפי הנראה איזלין הכא לחומרא והכא לחומרא, אבל הש"ס קאמר מסתבר כלפנים, משמעו דלאו מצד חומרא שדינן אותו לפנים.

והנלפע ד' דהאי מקום שהתחילה למשוך, לעולם יש לדון לכך ולכואן, אבל מסתבר דנספח להיוור לחשוב ולא להקל ממננו, וכעין

אינו קרום מחמת שכל שפעם אחת שם טרפה עלייה, אינה חזורת להכשרה ולא מפני שישפו לסתור, עיי"ש מה שכתבנו בזה, וא"כ מה מהני האי סרכא להחזירה לכשרותה, עוד קשה מאד, הלשון והסידור דהאי מימרא אליבא דרש"י, אך אמר סתם תרתי אונה דויסרין להדדי, ומסתמא כסדרן משמע, וכדרכו לסורך כאשר עיננו רואות דמחודה לשליישת הוא רוחוק המציאות, כאשר גודע זאת לכל העוסקים בבית המטבחים, והול"ל תרתי אונה דויסרין להדדי כשרה, ושלא כסדרן טרפה אבל הוא אומר להיפך דתרי אוני דויסרין להדדי, ליל"ל בדיקה, ואח"כ מפרש והנ"מ שלא כסדרן, שהוא דבר דלא שכיח וגם לא מישתמע בלשונו, גם היא ליל בדיקה דקאמר, או"ו מובן וטרפה הול"ל, ועיין ברא"ש בשם הרמב"ז, דעתמא קייחיב, דמש"ה טרפה ממשום דיל"ל בדיקה, אבל סכ"ס יוטר מובן הי' לומר טרפה סתם, ובפרט שיש לדיק אבל בכסדרן אית לה בדיקה, והרי באמת כסדרן לא בעי בדיקה כלל, עיין ברא"ש, וכן משמע מפרש"י שכ' היינו רביותיהם, והדרה בריא, משמע דאפיילו מפקא זיקא לית לנו בה דסופה להיות נסתם, דרש"י ע"כ מוכרכה לסבור כן דאי קודם שנסתם טרפה הוה,תו לא מתசר בשום סתימה בעולם, כמו שבואר לעיל מג ע"א, ועוד קשה על רש"י ומה הוצריכו ח"ל בדיקת הריאה כיון דכל סרכות כשרות חז' מסרכתא שלא כסדרן, שהיא מחדא לשליישת דלא מיחרחש אלא לעתים רוחקים, ולכאו' התייחס אומר לדעת רשי' משום שאר ריעותות דשחיתו בריאה תקנו, ויש סמק' זהה ברשי' לעיל י"ב ע"א ד"ה פשת, שכ' שם, ונקבות הריאה ממשום דשכיח בה ריעותא בדקינו וכמו עכ"ל הרוי דנסחר לכתב סרכות אלא ריעותא סתם, אולם לפחות דיל' רעה לפע"ד.

שיטות התוס' דויסרין בין כסדרן ובין שלא כסדרן אתה בא נקב, מחמת שוואבות כל מיני משקה, ומ"מ שלא כסדרן טרפה, משום דסופה להתקף ולקב הריאה, וכסדרן שלא כסדרן שניהם בתרי אונה דסמייכא, אלא כסדרן הוא מחייב לחיתוך, ושלא כסדרן מחייב לחיתוך לנגב, או מגב, ושלא כסדרן דקאי לפי הפשט הפטוט על סדר האוניות, אין מדויקך לפי פירושים, והרי תראה שכטבו "כסדרן" דוקא באוטו עניין שווכבת או אצל זו, ר"ל מחייב לחיתוך, הרי דצרכיך להוציא ביאור, כדי להבינו, דזוקא באוטו עניין שווכבות, אם נסרכו מקרי כסדרן אבל לעומת זאת מרוחה לנו, דשלא כסדרן הוא רשכית, וכסדרן הוא לא שכיח, ואח"כ מפרש והנ"מ שלא כסדרן השכיח, אבל אםaire בדיקה, ואח"כ ריבותיהם, וצריך לפרש כמו שפ"י ר"ח שהוא דרך כסדרן היינו ריבותיהם, אבל כסדרן סתם, דיל' ריביתן, וכך מרביעיתיהם, ומה"ט אין סופו להתקף, אבל אין לפреш דרגילותות להיות, דادرבה שלא כסדרן יותר רגילות להיות, ומ"מ טרפה, ומה שיש מן החומר לפי פירושים בלשון המימരין, הוא מה דקאמר לית לו בדיקה, דבדיקה מה בעי הכא, אלא לא חיישין שכבר ניקב, אלא שעמידה להנקב, והול"ל הטעם דסופה לניקב, ועיקר זה חסר, אבל העיקר מה שיש מן התימא על שיטת התוס' הוה, האי סרכא הוא בדבר שחוצה לה, וכו' קוץ ומהט, שסופה לניקב, ועיין בי"ד סי' מ' ובפרמ"ג שם בשם הלבוש, שלא מטרפין ע"ש סופה, ואעפ' שבודאי ניקב המחת את הלב מעל"ע, אבל כ"ז שלא ניקב און שכן מחראה אבר, ומכח"כ אכן, שהטרפות אינו בנקבת הקромים אלא בנקיית בשר הריאה, וכדקתני במשנה

دلישנא דתנא לחוד ולישנא דאמורה לחוד, אבל לפרש"י גם במשניות אנו מסופקים, אי עד ועד בכלל, אלא דבדאוריתא אזلين בחומרה, ובדרבן לקולא, כמו בכל שפתה לקמן בלבד לא"ה קושי' התוס' דהכא למימרא דאמורה, אבל לשיטתו לקמן דבכל הנני דקמיהתי מסתפק אי לך"מ, דהרי רשי' מפרש לקמן דבכל הנני דקמיהתי מסתפק אי משערין בשוק או בעצב, וזאת פשוטה דאיינו אלא אצימוצים של חוט השערה, ובזה אמר דבדאוריתא לחומרה ובדרבן לקולא, ואי הוא בכלל או איño בכלל, וזה ברור, ועיין לקמן דף נ"ד ע"ב וריש דף נ"ה מה שכתבתי שם ודוו"ק.

ע"ש גמי הריאה שניקבה רב ושומאל ור"א דאמר קרמא עילאה, ואמרי לה קרמא תהאה, ופלא עניין הלא ריאה שניקבה ולא קרומי הריאה שניקבה כתני, ועיין שם בפייה"מ וכן הוא במהר"מ שיף ז"ל שם, דלא קטני קרומי הריאה כמו במוח, דקטני קרום המוחות, משום דהטרפות הוא דבר הריאה הספוגי ניקב ומוציא הרוח מותוק הנקב, ואיך עלה עה"ד דחד קרום שניקב טרפה, אלא שראיתני בת"ח כאן של' ז"ל, "הא דלא נקט מתני" קרום של ריאה כדקתני קרום של מוח, משום דקרומי הריאה דבקון ומחרובי בשר הריאה, וכי חדא נינהו" וכו' עכ"ל ולפי טעם זה יש מקום לומר, דהה ניקב קרום אחד מקרי ניקבה הריאה, אלא דברי התה"ח קשה להולמים,adam הכל ריאה מקרי למה לא נפרש ניקבה הריאה מעל"ע כמו ניקבה הטחול, ור"ש שפיר אמר עד לבית הסمفונות, דיש נקב מפולש שלא נגע בסمفונות, דזאת ודאי כשר לר"ש דבעי סمفונו גדול, וצ"ע.

לכן נראה פעל"ד לפреш, דיל' ריאה שניקבה דמתני' מירי' שהגיעו הנקב לבשר הריאה, דמש"ה כתני ריאה ולא קרומי הריאה, מ"מ קסביר חד מ"ד, דבנקי בקרום עליון טרפה, מצד סופו לינקב, ע"ג דהמשנה לא קטני אלא עיקר הטרפות שנאמרו למשה מסיני, אבל און מוסיפים כל שסopo לינקב נמי טרפה, אלא דבר כתבנו לעיל דכל שאנו הטרפות בגוף האבר לא פסלין ע"ש סופו, כמו בכיס הורדא דלא אמרין תרי רואין עיי"ש וא"כ ה"ג אי הטרפות הוא בשור ולא בקרומים, לא שייך להטרף בקרום העליון, משום דסוף התחתון לינקב, ובזה פליגו הני אמוראי, אי הטרפות בקרומים או בריאה עצמה.

ומזה יש לתמהוה על שיטת התוס' דלקמן, דסרכות מטעם סופו לינקב מטיריפין, איך אפשר זאת כיון דהטרפות בשור שניקב, והבשר עדין אינו מרגיש שום חולשה, וועשה פעולתו לרוח על הלב באין מפריע, אין כאן מחראה אבר, אלא דתימא זו יש בכמה וכמה טרפות שאן מטיריפין ודוק'.

ע"ב גمرا וא"ר הני תרתי אונה דויסרין להדדי לית לה בדיקה, ולא אמרן אלא בשלא כסדרן, אבל בכסדרן, היינו רביותיהם עכ"ל הגמ'.

הנה רבים הפירושים במימרא זו, וכל אונ"א נמצא חומר או בלשון או בעניין עצמו, עד שקשה להכריע ביניהם, ולהלכה אנו מחמירין בכלל, ואבראר בהז.

פרש"י ז"ל דכל סרכא הן כסדרן והן שלכ"ס מורה על נקב שהיא ונתרפא, והוא קרום שעלה מחמת מכח, ומ"מ בכסדרן כשר, משום דשווכבות האוניות צע"ז ואינו מתרפרקות, והקרום הולך ומתחזק, ושלא כסדרן מפרש רשי' דשתי אוניות החיצונות נדבקו בсрוכה ממשעל לאמצעית, או מתחתייה, ועל פירושו הקשו בתוס' הכי עדיף סרכא כסדרן מקרים שעלה מחמת מכח ללא דיבוק למ"א, יותר קשה דרש"י סותר את שיטתו, דלעיל דמפרש קרום שעמ"מ

ד"ג מ"ז ע"א א"ז ה' אוני את לי לראייה וכוי' חסר יחר או חליף טרפה, מدلלא החציר וורדא, ע"כ בזמנים לא היו לבתנות וורדא, אלא להני חיוי בריטיא, ומילא לרבא כל דעתה לה וורדא, הוה יתר טרפה, והה לה"ר אן, ומ"מ אנן מטריפין בין חסר ובין יתר וורדא, ועיין בב"ח סי' ל"ה ודוו"ק, ובvikר הענין של חסר יתר וחילוף, יש בהזה ב' שיטות, הרשב"א בתש"ו כתוב, דחסר וכן יתר מתחלת ברייתו יכול לרבות כחול ימים, ומ"מ טרפה דיתר חסר, וחסר כנטול, עיין ש"ך י"ד סי' נ"ז סקמ"ח ובפרט"ג שם, ולכאורה' חסר כנטול, לא מצין אלא דצ"ל דוחה בכלכל כל יתר כנטול והוא קיצור לשון, ור"ל יתר חסר וחסר כנטול, כאשר כתבנו לעיל מ"ג ע"א, ברשי"ד ד"ה לא תיפק ולפ"ז כל יתר וחילוף בראיה, בכל ריאת שנקבה, והחלכה לא אתא אלא על נקובה, אלא הלכה אחרת אתא על כל יתר חסר וחסר כנטול, ובכל האברים והה בראיה וחסורה ריאת דמתני' כר"ש או כרבנן וס"ל חסרון בפניים שמייה חסר, אבל לא חסרון אוניות דלא אתה אלא בהלכה מיוחדת נ"ל, אבל הרמב"ם בפיה"מ וכן בחיבורו היד החזקה ס"ל, דחסר מנין האוניות הוא בכל חסירה הריאת, אתה בהלכה בין ח"ט ועיין לעיל ר"פ, דלרמב"ם לשיטות' דכל היכי דקתני ניטל חסר כשר ע"כ לית ל' דחסר כנטול, ומילא גם יתר חסר איינו הלכה, אלא יותר איינו יכול לחיות כמו חסר דמחליש כה האבר ע"י שיש יתר, ואין אחד מהם יכול לעשות פועלתו כראוי עיין בהגתה מהרש"ש שם, על הא דכל יתר כנטול, ואי דחוינן חסר או יתר חיין ימים רביבים, לרמב"ם לא קשה לי' כאשר כבר ביארתי זאת לעיל ודוו"ק. ע"ש גמר' האי ביני וביני וכו' וקורין לטבחא ע"י עינוייניתא דורדא ופרש"י צ"ל אוניה קטנה על שם קלישטה ואיזומה, עכ"ל הנה מהה ذكري ל' ביני וביני עינוייניתא דורדא, הוציאו האחרונים כמה וכמה הלוות, להתרף שניתה מקומה ותוארה, עיין בס"י ל"ה בהגנה וראיתי מקשין, ומה לא נקייד שתהה' אודומה ביוטר דע"ש זה קרו ל' וורדא, ולא נאכל בשרא כלל, ואמרתי דיל"י, דבכל הני עינויינים במקום ותואר שהם מותולדה, יש לומר דהאי לא וורדא היא, אלא יתרת אחרינא והוא חסרה וורדא וטרפה, אלא בשינוי מראה אפשר שנשתנה ע"י חולין וכדומה אין כאן הוכחה לומר דחשרה וורדא, ומשום שינוי זו, אין להתרף כמובן, אלא לאחר האמת הלווה נפלו כל הני חומרות בבירא דכיוון דשם וורדא לא מורה על שום פסול, ומה נדרוש עינוייניתא וביני וביני, ובלא"ה אני תמה על הני חומרות הלא כפי דמוכח מגמ' אין זה אונה קבוע, וכי שכתבו התוס' בדורותם באמות רק חיוי בריטיא היו להם, ומש"ה רבא לא האכירה במניין האוניות, ואיך אפשר לחפש טרפיות חדשות ככל, על סמך קנה רצוץ כאלו דכל הרואה בעיני שכלו היישר את השקיל וטרוי' לא ניתן בכל הני לשונות מקום לדקדק בהם, הרי אמר האי ביני וביני, יאמר נא האומר איך נוצר מזהadam עםמדת בין ארוכה ובה לאומה, تو לא מקרי ביני וביני, וממה דאמר ר'ה לר"א, וקרין ל' טבחא עינוייניתא דורדא, ודאי דליך למשמע מנין מיד', דהרי ר'ה לא ידע מהאי ביני וביני כלל, ורצה למיטרף מאן דאית לה, והשיב לו ר'ה, דכל הני חיוי בריטיא אית להו, ולחזק אין יוצא מידי' ספיק דשמא הלכה כר"ש, ואיך כ' הש"ך טרפיות הטריפה הוא ודאי טרפה ולא ספיק ודוו"ק.

ע"ב גמר' אמר רפרם, האי ריאת דדמי' לאופטא טרפה, א"ד בחזותא וא"ד בגשתא וכו' וא"ד דשיעא דל"ל חתוכי דאווי

הראיה שנייקב, וכל זמן שהקרומים קיימים, אע"פ שהלושים המהicos פון לינקוב ע"י האי סרכא, מ"מ כל זמן שלא נקבע הריאת המשמשת בגוף לרוח על הלב כמוז, ואין כאן מחסרא אבר עתה, אלא סופו להתחסר ואם סופו להתחסר אבר טרפה ק"ו ב"ב של ק"ו מסוכנת שסופה להתחסר מכל וכל, שתמותה בעוד שעיה או שתיים, שתהה' טרפה והוא תימה رب תא על שיטת התוס', ועיין בעיקר י"ד ולקמן מ"ח ע"א בחודשו.

ודע דבין מדברי רשי' ובין מדברי התוס' נראה, שלא דיברו אלא מסרכות ממשיות המבדקים האוניות יחד, ולא מחוטן דקיו הנמשכים מאותחת לחברתה, דוק ותשכח, אלא דהרמב"ם והטור אחורי כתבו דחוט הנמשך וכו' ואפי' והוא דק ביותר הוה סרכא והנה לדעת רשי' דסרכא מורה על הנקב, אפשר דגס האי חוט דק, כן הוא מורה, אבל לדעת התוס' דסופה להחפרק ולינקב איך אפשר לומר כן על חוט דק, שבתונעה קלה של הבתומה תוכל לפסקו, שבתוחתון תינקוב הריאת ע"י האי פסיקה, וכל מי שירצה, יכול פסק את זאת אם יתפרקו האוניות מוזדי, אם יופסק הסירכה או תפרק עמה קרום הריאת, אלא דהרמב"ם מבואר דמעיקר הדין אין לאסור אלא דיבוק ממש ומאחת לשליישת' כדעת רשי', כי כן פסק בפ"ח ה"ח, והוא מימרא דרבא, ולהני חוטין היה סגי לחותכן ולבדק בפושרין אם אין נקב, אלא דמצד המנגה אוסרין אותן, כן כתוב בפ"י א"ז עי"ש. ויש עוד שיטה שלישית והוא שיטת הראב"ד ז"ל, דסרכא שלכ"ס מורה על נקב וכרכ"י, אבל כסדרון הכי ריבוטי'יו, ר"ל רגילה לבוא בלא נקב מהמת הפשטות הליה והזיהה, וכמוש"כ התוס' בכל הסרכות, וזה שיטה היותר מתකבלת על הלב מצד הדין אבל מה שיש להפליא עלייה, כי קשה להאמין שהסרכא היוצאת מכח הזיהה, אינה מתדבקת אלא כסדרון, וסרכא היוצאת מותוך ליהות הנקב מתדבקת דוקא שלא כסדרון, הוא דבר שאין הדעת הבריא סובלת.

ועכ"פ היצא לנו מכל האמור, כי עיקר טרפות הסרכות חותם החומרה עליה, ועכ"פ אינה דאוריתית, דהרי ההלכה שאמרה ריאת שניקבה, א"א להעMISS בה סירכה של התוס', וסירכה שלא כסדרון של רשי' בלא'ה אינה שכיח כל ממש"כ לעיל, ולכן אני תמה אקרה על רבינו הש"ך ז"ל, שכתב ביו"ד סי' פ"א סק"ט, דסרכא גמורה שלכ"ס ודאי טרפה ולא ספק, ואם היה כדבוריו, אז לא הייתה דברה התורה מדרושה משועם דדיירה בהוויה, כמוש"כ הרמב"ם, אלא מסרכות שהמה המצויות כ"כ, עד שהוחרכו חז"ל לתקן בדיקת הריאת, ועד שנטרכ במנה אחת מפני שנדרסה, נטרפות אלפים בהמות על סרכות הריאת, וגם מעולם לא שמע או ראה איש, שבמהות מותה, ולא מצאו לה סיבה אחרת אלא שריאת שללה סרכאה, ובר מכל הלין טעמן שכח הש"ך דאיכא תנא ר"ש במשנה, דאית ל' עד שתנקוב לבית הסምפונות, ולדידי' הלא כל הני טרפיות של סרכות עוד ועוד, יכול נפלת בבירא כמובן, והרי לקמן דף מ"ט ע"א, כמה אמראים אומרים הלכה כר"ש, אלא דבעל מסדר הש"ס מסיק, דין הלכה כר"ש, והוא לחומרה ומספקא, אבל עכ"פ הטריפה הוא ודאי טרפה ולא ספיק ודוו"ק.

תוס' ד"ה אין מקיפין בבעיה, כשניבורה היכא דלא ממשמשא ידא לטבחא וכו' ע"ס הדיבור, סוף דבריהם הם שפת יתר, דפשיטה דבואה יהודית כשרה, אבל כוונתם, לעומת שיטת רשי' דלקמן כ' ע"א, דמקיפין רק בחדא בהמה ולא מבהמה לחברתה, וא"כ ע"כ מיררי הכא דיש להבאה זו תרי בוועי, לכן כתבו דבתרי בוועי נמי כשר אס לא סמי' להוזדי, והכא ברוחוקים מיררי, שוב ראייתי במחרש"א מהד"ב שנטעורר על דברי התוס' והנחים בצע".

רש"י ד"ה המתינו לו. אכן לך דבר שעומד בפני עצמו "פ' חוץ וכו' עכ"ל. שמעתי מקשין, תפ"ל דאפשר היה מחויב למסור נפש גם על שאר מצוות, אבל לא نفس חבירו ואיך יביא את התינוק לידי סכנה בשבייל המצווה שלו, ואני זה כלום כי המצווה על הבן אלא דוחא לאו בר הכי הוא עתה שכן מצווה על האב או על הב"ד ולשיגdal באמת מוטל עליו המצווה, כן הוכחות ממה שפסק הרמב"ם בהל' מילה פ"ב ה"י, הא דרבא פסחים נ"ב ע"א דאמר ערל הזאה ואיזמל העמידו דבריהם במקומותCRT, הרי ذكري לי מילה בזמןה עשה שיש בה כרת וдолא כרשי" בסוגי' שם דפרש דעARB פסח קאי עיי"ש דא"כ הוויל לרמב"ם להביא האי דין בהל' פסח, וע"כ דס"ל דלulos המצווה על הבן והוא עשה דברת גם מלא בזמןו אלא בתורת זיכיה מלין אותו האב או ב"ז ובמ"א הארוכתי בא, אבל אי קשי' הא קשי' דהרי על עשה בל"ה לא היינו מחויבים להסתכן הילד אפשר בלא דרך דוחי בהם ולא שימוש בהם דרך עבר בקום ועשה בעין לתת כל ממוני כדי שלא לעבור אבל על מע"ש שהוא בשוא"ת, איפלו ממוני הרבה איינו מחויב לפאר, וממש'כ שאינו רשאי להסתכן בנפשו, ולמה לי לרש"י להא דין לך דבר וכו'. ואולי במצבות מילה שאיני דבלאה"ה דרשו עליה הקרה דעתך הילדי איפלו

ד"ה שנשפהה כקייון. בשර הריאה נימוח וכו' וכשישו חציו ריקנית עכ"ל, לא אזכיר להבין למה לי לרש"י כולל האי ולא פי' בפניותיו כיוון שנימוח הבשר, הרי הוא עכ"פ כבשר שרופא גרדו וחסר הכל צ"ע ודוק".

תוס' ד"ה שלישי הביאתו לפני, נראה דבר דברתי זמני הוה חזקה כרב, מדאם המתינו עכ"ל, דברי התוס' נפלאים כמו שהקשה מהירוש"א זל ומה שתירץ דר"ג גופא רק עיי' מעשה זו נתברר לו אכן למול האדום והירוק, זה פלא והפלא.adam לא ביריא לי מוקודם דבר זה איך התיר כאן למול אחר שיוביל דמן, דשמא אין בירקות ואדמות סכנה למול, והני דמותו מסיבה אחרת מתו, והוא לבgi האי שלישי מתו אחיו מלחמת מילה ואולי ייל' כיוון דחזי דהני אדומים ומתו, מסתבר לומר דהא גרמא, מלולות בחולה שאין ידועה לנו, צ"ע ועיין בח"ק ז' זל ודוק".

דף מה ע"א גמר' אר"ג ב"מ אר"ג, ריאה הסמוכה לדופן אין החושין לה, האי סמכה סרכוה קאמר וכפרשי' דבוקה בצלעות זאת א"א אלא עיי' סיירכא, ובש"ס וילנא בפ' ר' גרשון כתוב בפירוש כלומר סרכוה, ושיתן טעם למה שינה ר"ג להחליף סרכוה בסמכוה, ונלעפ"ד דהוא כדי לאשמעין דמייריה הכא שלא במקום ריביתא, וכגדמתרץ لكمן דהינו במקום שאין הריאה סמכה לדופן, רק נסמכה עתה עיי' סיירכא וזאת משמעינו שפיר, במה דאמר ריאה הסמוכה לדופן, כלומר שנסמכה לדופן, עיי' וכיוצא בה נאמר ותבחר לשון ערומיים, ועיין ב"ח ק"ז זל, שמחליך בעין אחר בין סמכה לסרוכה.

והנה בסוגי' זו רבו הפירושים עיין בראש יוסף שסידרים והאריך בהם ואני לא באתי אלא להעיר, כי מtopic סוגי' זו נפרקת שיטת התוס' טרפות הסיירא מטעם סופו לינקב הואה, ולית נגר ונגר דיפרקיינהו, דמה שמחליך הש"ס בין סרכוה מאונה לאונה לסרכוה לדופן אין להעמיד כלל לשיטת התוס', דבר הארכתי בעיקר יוז"ד להראות לך דין להטריף ע"ש סופו אם לא שכבר נחלה האבר ונחלשה כ"כ, עד שראי לומר עליי דמחסרא אבר, דכן יוצא מפורש מtopic סוגי' דמסוכנת לעיל ל"א, דמסוכנת, אף דבטח תמות מלחמת החולי או אפיקת הכת, כל זמן שאין כאן חסרון אבר כשרה, ואני טרפה דאסרין ע"ש שסופה למות, מושם דמחסра אבר, כן מבואר בגמי' וע"כ כוונת הגמי' דמחסרא אבר עתה, די שסופו להתחסור,

הרמב"ם ז"ל פסק בכל הני א"ד דטרפה מספק, אבל בהאי דשיעא פסק דטרפה ודאי, וכ' ה"ב בטעמי' דבכל הני מאן דמטריך בהא לית לי' דאחרינא, אבל בהא דשיעא דל"ל חתיכי דאונן בלא רפרס, הלא חמשה אונן בעינה ולהאי לית לה, ותיתי לי כי קיימתי דבר זה מדנפשי, אלא דקשי לי' דא"כ מ"ד דשיעא רפרס מאין קמ"ל, דהרי איפלו חסר אונה אחת טרפה, וע"כ לומר דיש איזה סברא לחלק ביניהם, עד דוחוץך להשמיינו דשיעא כולה נמי טרפה, והדרה הקושי' לדוכתי, אבל הנפלע"ד דבאמת בזה פליגו הני אמוראי' על האי מ"ד דשיעא, דלא על חנס בקשרו חשבונות רבות לפרש האי אופתא במשמעותו וצדומה, והניחו היותר מסתבר דשיעא, דיש לו סמק' גדול בדربא עכ"פ, דבענן' ה' אוננות, אלא ודאי דהני ס"ל דהא פשיטא וק"ו מחסירה אונה אחת, ולגביה את הלכה כרבים, ונדהה האי פירוש ומילא הוה ודאי טרפה, כהני שאר מ"ד, דס"ל דהאי דשיעא ודי הוא, ואני ספקא הוה דלא ידעין לאיזה מהם כיון רפרט.

ובא וראה איך מבואר דבר זה מtopic סידרו של רבינו הרמב"ם זל, דבاه"ל ב' כתוב, חסר מניון האוננות וכו' טרפה, והוא מירוא דרבא, ואח"כ בה"ז כתוב נמצאו שתי האוננות כאינה האחת ואין נראות בשתיים טרפה, והוא יוצא ממורא דרפרס דדמי' לאופתא, כאשר כתוב ה"מ ואח"כ בה"ז, נמצאת כולה שתי ערוגות ואין לה חיתוך איזנים, טרפה וכו' עכ"ל הΖובב, ותמה עליו ה"מ דלמה הקדים דין דשתוי אוננות כאונה אחת, היוצא מדין אופתא לדין אופתא עצמו, והניחו בתמיא עיי"ש, ולפי הצעתינו הכל בדיק ובחשכל וברוח"ק שבו מסודר, כי הרמב"ם פסק כהני א"ד דלא מופשי האי דרפרס דשיעא, אבל הא דשיעא נלמד מרבה דבענן ה' אוננות, ומילא שתיים כאחת וממש'כ ערוגה כולה שאין לה חיתוכי דאונן טרפה, וכן אחר דבר דחסר אונה טרפה שהוא מפורש במשמעותו דרבא, כתוב דה"ה שתי אוננות הנראות כאחת, דהוה כחסר וטרפה, ואח"כ כ' דcola ערוגה כאחת טרפה והוא ק"ו מעתים, אלא דלאפוקי ATA, ממאן דמפרש אופתא דרפרס בהכי דלדידי" דע"כ מחלוקת בין חסר לאופתא, דוקא אופתא כולה טרפה אבל שתים לא, דרבא ליכא למילוף, ורפרס דוקא ריאה כולה אופתא קאמר, אבל מאחר דלא פסקינו כוותי אלא כרבים דחולקין וסוברים דשיעא מרבה שמעין, ממילא הון כולה והן שתי אוננות דשיעא טרפה, וכל זאת משמיינו הרמב"ם זל, עיי' שישידר תקופה די ו דשתי אוננות דאם היה מהפך הסדר לקבוע תקופה דין דשיעא תקופה, הוה מצין לטיעות דפסק כמ"ד דשיעא מופרט נלמד, ולומד אופתא בשתי אוננות מכללה אופתא, וזה אמת לאמתו בס"ד.

ומזה יש השגה על פסק האחוריים להקשר בשתי אוננות הנראות כאחת עיי' סמפון שבתוכם, ומחלוקת בין כולה אופתא למקצת אופתא, דליה יש מקום להאי מ"ד דרפרס דשיעא קאמר, אבל מאחר דהרמב"ם פסק דלא כהאי מ"ד, אלא לומד דין דשיעא מהן בשתי אוננות והן בcola מרובה, אין חלק בשום אופן בין שתי אוננות לכולה ערוגה וגם זאת אמת לאmittio ודו"ק.

ע"ש גמר' ר"ח חלש וכו' ואייתי קמי' ריאה נשפהה כקייון ואכשרה, א"ר והוא דקיים סמפוןות, מנא יעדין, מיתניין צעה דקוני' וכו' עכ"ל, ויל"ד אדם דוקא לאחר בדיקה צו' יש להקשר, או איז ספר לנו סתם דר"ח אכשרה והעלים מתנו בדיקה תקופה, או שציווה לבדוק אי קיימי סמפוןות, ועל ר"י דאמר נמי סתם ריאה נשפהה כקייון כשרה, יש לדוחק לאחר בדיקה קאמר, אבל בהאי מעשה רב קשה לומר דשחק ולא ספר לנו בדיקת תקופה, והי' נראה דהאי בדיקה אינה מעכבת, ולחומרא אמר רבא צ"ע ודוק".

לשםא דרך הושט נכנס המחת לריאה, אבל כי ניחא ל' לומר גם דרבנן טרפאי מודים דסימפוני נקט ואתאי, אלא טרפי מטעם חסרונו בפנים דש"ח לדידחו דז' בכל נוכל להחריע כהני דמכתשי, מפני דחץ מהני כבר יש לנו רבים דס"ל דחסרונו בפנים לא שמייה חסר, דלעיל התירו ריאה שנשפכה כקיתו מעשה רב וה' שם ר'ח ור'ג וכל גдолיל הדור ושתקי לי' וכן ריאה שנימוקה התיר ר'ג ותני' כוותי' ולית כאן ספק לקבוע ההלכה במכשוריין, אבל אי נאמר דזוקא במחט פליגו, והני דטרפי חשו משום דרוב נבלעים דרכ' החושט, והוא פלוגתא חדשה בין הני תרי כתות של שלשה שלשה, לא ברירה לנ ההלך תא כיון דהוא באיסור דאוריתא, ע"ג דר'י מן המתירין ולגביה ר'ל הלכתא כוותי' מ"מ בשיש עוד חולקין בדבר אין זה כלל לפוסק קר'י נגד ר'ל להקל בדאריתא והרי תרא דרש"י ז'יל לא סגי לי' לקבוע ההלך תא כרבנן דמכתשי עד דמצא עוד טעם משום דר'א ור'א בשיטתייהו דמכתשו איזלו ומעתה הכי פירושא, ולמא דבחסרונו בפנים פליגו, ר'ל דמלטעם חסרונו בפנים טרפו הני שלשה ממילא נדע אכן הלכה כמוותן אלא כהני דמכתשי ומסיק דפליגו בסימפוני נקט ואתאי והוא פלוגתא חדשה, אלא דמ"מ סכמינו אמרן דמכתשי כמש'כ ר'ש'י ז'יל, ועתה תרא כי לא חנים קבע ר'ש'י ז'יל כאן ההלכה שאין דרכו בכך, משום דשייך זאת לפשט הסוגי' כנ'ל, ובכ'ם שתמצא ברש'י קביעת הלכה יש טעם מיוחד בדבר, כי ר'ש'י לא העמיד תבورو אלא לפרש השkil וטרוי' ולא לקבוע ההלךות ודז'ק.

ע"ש גمرا' האי בחברו אמרו, ופרש'י שקשה ואינו מגין אבל להדי בשרא הבשר שהוא רק נכנס בנקב, ואני תמה דמ"ש מקרומי הריאה שנקבו דלא אמרין שהבשר סותם מפינים בפה"מ במשנה בתאמת כתוב והגיע הנקב לבשר הריאה, ושאלתי השוחטים ואמרו לי דבהרבה מקומות לא תבצבץ הריאה אף שנקרעו הקромים, ועמדתי משתומם,adam כן הוא אז ודאי כיון הרמב"ם היה במא שכותב והגיע הנקב לבשר הריאה, אלא שבחבورو לא הזכיר כלל מזה וצ"ע.

אבל מה דקשה יותר מזה הוא, דפרק מהדורא דכנתא שניקב להדי חברי' דמגין עליה, ואמר ר'א טרפות קמדmittah להדי, אין אמרום בטראות זו דומה לו שהרי חתכה מכאן וטרפה וחחכה מכאן וחיה, והוא בעיני הספר החותום, דהתרפות עצמה ודאי אין לדמות, דהרי ראיינו חדש ננד השכל דחוות למטה במקומות צומח הגידין טרפה, ולמעלה ממנה כשרה, אבל כאן מהגנה המדובר, ומספר מצי לחזור ולדרוש מ"ש דבחדורא דכנתא מגין ובסימפוני לא מגין, והוא לחייב כי הכתנתא רק וסותם והסימפוני קשה ואינו סותם כאשר כתוב ר'ש'י ז'יל, ולא לעשותוchk שיאין להרהר אחריו והוא פלא והפלא בעיני עד שנלעפ' דזאת הי' מכריח את הרמב"ם ז'יל לפרש הא סוג'י באופן אחר, ז'יל בפ"ז ה"ג "אחד מסימפוני הריאה שניקב אפילו ניקב לחבورو טרפה" עכ'ל וכבר תמה עליו הראב'ד וכל הבאים אחריו, זה ננד הסוגי' דאמרה דזוקא להדי' חברי' טרפה, אבל להדי בשרא כשר, ולפע"ד הרמב"ם מכח קושי' הנ'ל היה מפרש הסוגי' הכי, דהא דמשני האי לחבورو אמר אין הכוונה כפרש'י' דחברי' קשה ולא מגין אבל בשרא מגין, ואדרבה בשרא דספוגי אינו מגין כמו בניקבו הקромים בחוץ דאיינו מגין (ועיין בלב אריה ז'יל שנתעורר ג"כ על ז') אבל קבלה היתה בידם דניקב הסימפוני דזוקא להדי' חברי' טרפה, אבל להדי בשרא לא, ולא משום זהה מגין וזה לא מגין, אלא דהאי טרפות כן נמסר, ופרק' ע' זה מהדורא דכנתא דמגין ולמה לא מגין גם הסימפוני על חבורו, ע' מתרץ לו דאי לדמות טרפות להדי' דכאן הטרפות כן הוא דלהדי' חבריו טרפה ולא מהני הגנה דסימפוני, ולהדי בשרא ע"ג דספוגי ולא היה ראוי'

הינו מסוכנת, ואי נבלה החמורה אינה אסורה ע"ש סופה, טרפה הקל מינה לא כ"ש, ועיין בפרמ"ג סי' מ' במשמעות זה אוט ד' מה ש' בשם הלבוש לענין מחט בלב, דשאני חסרונו בגלגול וסירכה בראיה, דהוא דבר המחדש בגופה, משא"כ מחט בסימפונו דבלא דאי להטריף משום דסופו לנקב, וקורט של חתיתה דאסרינו משום דסופו לנקב ה"ט, דה.initial כבר לשרו' בהטלת הארס, עי'יש, והנה אין ספקacial וחרונו גלגולת צריכין לומר דכבר נחלשו העורות כ"כ עד שחשובים ננקובים, דאל'כ לא נדע מה בין סירכה למחת, ועיין בפרמ"ג שם ובסוף פתיתחו לסי' ל"ט, שחקר בסירכה לדעת התוס', אי מצי חי רק עד י'ב חדש או עד כ"ד חדש, ואני אומר דא"א לומר דaic טרפות דמציע לחיות יותר מיב'ח, דא"כ גם מחסרא אבר רק לאח'ז, וזאת א"א דהרי בעין מחסרא אבר עתה, אלא ודאי דסירכה שלא כסדרן, עי' שימוש דסופו לנקב העורות כ"כ עד שחשובים ננקוב, וכמו בبشر שרופא גורדו דחויב כאינו, ותדע Adams נאמר דרכ' נועל דסופו להתפרק ולינקב העורות טרפה, הלא ידועה דבקל נוכל לחזוך בין הצלעות כאשר הרופאים עושים מעשים בכל יום, ולפרק הסירכות מון הריאה, והרי אמרו כל Dai בדרוי לה סמי וחייה, אין כאן טרפות אפילו אין עושין קו, וכן רשב'א מכיר נחתכו רגלייה משום דיכולה ליכות ולחויות, ואיך נטרוף הסירקה שבקל נוכל לשלקה משום דסופו לנקב העורות גופה, ועל' דחיישין שכבר נחלשו העורות ולא מהני אפילו נטלק הסירקה ממנה, אלא דלעיל כתבתי Adams הטרפות אינה בקרים אלא בبشر הריאה שניקבה כדמשמעו מלשון המשנה, וכփיה"מ לרמב"ם, ג"כ נפרכת שיטת התוס' דז' גם החולשה שבעורות נמי לא מהני להטריף עי'יש, אבל התוס' ע"כ סברו' דהטרפות בעורות גופא, ועל' משום דאמירין דבר אית' שם נקב, ולא דסופו להיות נקב, וצ"ג לישב שיטת התוס' ודז'ק.

ע"ש גמי' ריבר'י הוה קאייל באטרוי' דר'י בשוקא דטבח, חזינהו להנק דק"י מין צמחי' צמחי' אל' לא בעי מיר אומצא וכ'ו' ופרש'י' דרוצה היה לדעת אם יכירנה אס לאו, ובхи' ק"ז ז'יל הקשה מ"ש מהני עובדות דברת הכא, בהני דק"י מין קנדי טינרי דקאמר מדמחלתפי שם ולא אמר להו מידי, ש"מ דכשרים, ולמה הוצרך כאן להאי הערימה כדי לידע דעתו של ר'י, עי'יש שנדחק לישב, ולפע"ד נואה פשות דהני צמחי' שמהו מורסא או בוועות קטנות אפשר דבחעbara בעלמא לא הכיר בהם, משא"כ קנדי טינרי שפרש'י' צמחים גדולים וכבדים וטנרי עוד יותר גודלים מהם וכן הוא בראש'א'ש דאל'ו קטנים ואלו גדולים, פשיטה דנפלו בעני כל עובר דרך שם, ואולי ר'ש'י ז'יל כיון בפירושו זה לישב האי קושי' של ק"ז ז'יל ונכון הוא ודז'ק.

רש'י' ד'ה קרים אבל סתיימות דפונ סתיימה מעלייתא הוא, עיין הגות מהרש"ש דר'ל דע"י הסביבה אגלאי דההdown ה' סמוך והוא סתיימה דמעיקרא, ולא ידעתلي למה נדחק בהז' דמה יענה לדעת ר'ש'י' בסירקה מחייב לגב או מגב לב בתרי אוני' דסירקה להדי' דמקרי' כסדרן וקשר ודז'ק.

ע"ב גمرا' איתמר מהחט שנמצא בראיה וכו' לימת בא קמייפלו' דמור סבר חסרונו בפנים שמייה חסר ומ"ס לא שמייה חסר, יש להעיר, איך קס'ד דבחסרונו בפנים קמפלגו דז' הו"ל לאיפלו' בפשט דחסרה ריאה שבמשנה, אי חסרונו בפנים קamar וכרבנן או חסרונו בחוץ וכרכ'ש כדעליל, והנפען' דזודאי גם בס"ד ידע דנקט פלוגתא זו במחט בריאה כדי להשמענו דמן דמכתשי לא חששו

קפסיק לי, ובישיבת האחونة נפסקו ההלכות הללו הפסוקות סתם בוגמי' עכ"ל, ואני עומד ומשתומם, אם האי הלכה היתה רופפת בידם עד הישיבה האחونة, ור' ביבי ור' ב"א אמרואין בתראי סברו דהלהכה קר"ש, וכן נראה דסבירו רביה בר תחליפה ור' ב"ר אבא דמפרשוי דברי ר"ש דלטפונו גдол קאמර, והמה בשם רב אמרו לAMILתיהו כדעליל מה' ע"ב, ורבנו הקדוש נמי אי חסירה ריאה לר"ש קתני, הרי עכ"פ לא הכריע בגנדו, מעתה יש לחמו על כל הגני טרפיות, בריאה, סיירות ומראות הפסולות דנאמרו סתם בוגמי' נימא דהמה דלא קר"ש, לדידי' בעין עד שתינקוב לבית הסטפונות, דכל הגני משום ניקבו הקורומים או סופו לנקב טרפה, דלא שייך איליא דר"ש, ואיך לא נמצא דמசיר בכל אלו, משום דסובר הלכה קר"ש, ולא עוד אלא דתנקו רבותינו ז"ל בדיקת הריאה משום סיירקה דשכחו, והרי אדרבה היא הנוננת דהלהכה קר"ש, דבעינו נקב עד הסימפון הגדל, כמו דמצין בניטל האס בסנהדרין לג' ע"א, דהאכילה ר"ט לכלבים, וחכמים בינהן דחו דבריו, משום דהheid תודס הרופא, דאין פרה וחזירה יצאות ממצרים, שלא ניטל האס שלה, וכי שם רשי' ז"ל והרי חזין דמתיקיות, והכא דכוויות, דמעולם לא שמענו דמתה בהמה, ולא נמצא לה סיבה אחרת, אלא שריאה שלה הייתה סרכוה או נקובה, ולמה לא תכريع ענין זה את ההלכה, וכבר העיר בשוו'ת מהר"ס שיק ז"ל חשי' ס"ז ע"ז לעניין תחיבת הcarsוס הרגיל בבהמות עיי'ש.

אולס אחר מן רב נתישתי בדבר דלפי מה שמויק מתני' או שחשורה אליאב דר"ש, כתבו התוס' במשנה לעיל, דבחסרוון כ"ש מודה דטרפה, האי כ"ש דקאמרו התוס' בגם' ליטתא, אלא כיון דלא אייתפרש בגמי' חסרוון לר"ש בכמה, ודאי משמע דאפיקו חסרוון כ"ש קאמר, ונראה לומר דהאי חסרוון לאו בبشر הריאה בעין, דלא מסתבר כלל דחסרוון כ"ש בبشر, יעשה מעשה טרפות דהרי חסרוון פנים לא שמייח חסר ובנימוק הריאה נמי, דוקא בחסרוון יותר מרביות בעין, אלא ודאי דחסרוון מן העורות סגי לר"ש, וחסירה דומי' דניקבה קתני וכמו ניקבה בעורות כן חסירה, הן אמת שלכאור' נראת להיפך, דהרייא השניקה קתני וכבר הבאו כ"פ דברי הפיה'ם ודברי המהרא'ס שיר על המשנה שכ' משום דכל שניקבו הקורומים הרי ניקבה הריאה דספוגי היא, ולعلום ניקבה הריאה בעין, וא"כ גם או שחשורה אריה קאי ולא אקורומים, ומחייב' אי אליאב דר"ש, דבנكب בעין עד הסימפונות, איך נפרש או שחשורה הריאה על הקורומים לחוד, אלא דלא אדע איך נפרש חסירה הריאה על כ"ש בبشر הריאה, لكن מוטב לקבל דוחק בלשון המשנה מלקלב דוחק בעין עצמו, וכן נחלת דר"ש בחסרוון כ"ש שבעורות מודה דטרפה, וא"כ גם לדידי' אייכא סיירות ומראות המטרפות כי מקום הסיירקה והמראה תופס מקום, ואייכא כאן חסרוון בעורות, ואפיקו לרשי' דסירaca מחמת נקב בא, מסתמא נקב שמצויא ליהה אינו בל חסרוון כ"ש, וכןו דאי או שחשורה דמתני' דלא קר"ש, אלא מייר בחסרוון בפנים או כמש'כ' הרמב"ם בפה'ם בחסרוון אוניות, לא שמעין כלל דר"ש בחסרוון כ"ש מודה, אבל לפע"ד נראה ברור דכל הגני אמרואין דס"ל דהלהכה קר"ש, ה"ט משום דס"ל דרבי במתני' קתני, או שחשורה אליבי', אבל לויל' זאת מהיכי' תיתי יפסקו קר"ש נגד סתם מתני' באיסור דורייתא, וא"כ ממ"נ ליאכ' כאן חולק על הגני סיירות ומראות, דאי או שחשורה דמתני' קר"ש, ואז הלכה כוותי, הרי מודה ר"ש בחסרוון העורות כ"ש, ואי דלא את' האי שחשורה דמתני' קר"ש, ואז לא מודה ר"ש בחסרוון כ"ש, אז בלאה אין הלכה קר"ש, וכלפ"ד ליישב הדבר כפי חומר העצום שב'ו ודו"ק.

וכאשר חזרתי על הדברים בשעת ההדפסה אני רואה כי עדיין

להג' מ"מ אינו טרפה מאיזה טעם שייה' שלא מתגלה לנו כמו בחיתיכת הרגל דאנו רואים ג"כ דבר שמתנגד לשכלנו, דחתוכה מכאן וטרפה וחתחה מכאן וכשרה, ומה שכתב הרמב"ם דאפילו ניקב לחברו איזו ר"ל דלהדי' בשרא מאש'כ' דטרפה אלא אפיקו להדי' חברו דיל' דאיכא הגנה מ"מ טרפה, כי כן נמסר האי טרפה, וידעתי דהשון עדיין דחוק והוא נגד הכלל שכתבנו בהקדמה דבלשון הרמב"ם אין לדחוק אבל אין כלל שאין בו חוץ ודוו"ק.

ע"ש גמר' הא מחותא דאישתחח בחתווכא דכבדא וכי' אל' ר"א אלו אישתחח בשברא כה'ג הוה טריף מר וכו', יש לתמונה דשאани דאישתחח בשברא דלא חיישין כלל דחאה דרכ' בליעת הפה, אלא אמרינו דמחוץ אתה ע"י חיכון בכותל או בקרקע, ועיין בראש' אפיקו בקופה לצד החלל מכשרין משום דע"י שמתחכת אף הקופה עוברת דרך עובי העור בשבר וא"כ איך מדמה מוחט בכבדא, דוואי דרכ' בליעת הפה אתה לתוך הנגר מוחט בשער הירך, ולא עוד אלא דבעצמו מסיק DSTMS מחוט בכבדא טרפה משום דרוב נבלעים הם דרך הוושט זורק באליםמא ובקופה לבר מכשיר, ואיך קומתמה על מר בר' דרי' דסביר למיטרפי, ודחי' לי' באלו אישתחח בשברא דאין לה שום דמיון להאי דינא, צע"ג בעניין ודוו"ק.

רש' ד"ה נקובי נקב, בסה"ד והלכטה כהנץ' רבנן דמכשיר וכי' ועוד דקם לי' בשיטתי'יו ר"א וכו' עכ"ל, וקשה לי איך נשמע מהא דר' אש' דאית לי' כרבנן דמכשיר, דהא בכבדא בקופה לא גנו מש'ה מכשיר משום דא"א דעובר בקופה את הכבד שהוא ולכנן אמרינו דרך סימפונות אתה, אבל ברייא דרכ'ך דלא מחקינו בה בין קופה לבר או לגוי, מצי להיות טרפה לר"א, דאפשר דבר כרבנן דטרפו, משום דרוב נבלעים דרך הוושט, ולי' ודוו"ק.

ד' מ"ט ע"א גמר' הא קשיטה דאישתחח במרה וכו' והנ"מ בתמורה, אבל דזיטה מיבצע בעז ופרשי'ו, ומאן דטרף במחט טרף נמי בהא, והקשה המהרא'ס, דהא הכא בכבד קיימינו וכו' ומסתמא נכסה המחט דרך הוושט לכבד, כי בכבד לא שייך בדיקה שהיא שלמה, ותוי' כיון דאישתחח במרה הו"ל כסימפונה רבה בכבדא וכו' עכת' ד, ואני תמה, דא"כ הלא ילכא מאן דמטרף בהא, דהא אמר לעיל שקיים גילמא דטרופה, אבל לפע"ד נראה לפרש, דניהם דסימפונא נקטו ואתאי, אבל כיון דמיבצע בעז, חיישין שניקב המרה והבריא, למאן דחייב' לעיל במחט ברייא לשם הבריא, ומטריך משום דROAD נבלעים דרך הוושט, הכא מטריך מטעם שמא ניקבה המרה והבריא, ואע"ג דלעיל לא חייב' לשיטת רש' י', לניקבה הריאה והדרה המחט, אלא דחייב' שדרך הוושט נכסה לריאה, שאני ריאה דרחה, משא"כمرة קטנה שקרובה לניקוב ע"י הא קשיטה דזיטה, ואם כניס דברנו, מישוב בה גם קושי' התוס' שהקשו על פרשי'ו, דא"כ הוה דלא כהלהכתא, דאן ר"י דמכשיר לעיל פסקין, ולפי האמור ניחא, דיל' דאפיקו ר' ר' דלא חייש לעיל לשם הבריא, הינו דוקא לגבי החשש דדרך הוושט נכסה ברייא, דהוא חשש רחוק אצלו, דניהם דרוכ' נבלעים דרך הוושט, אבל כל הנבלעים דרך הוולכים לחוץ דרך הרכשתא כدرיכס, ואפיקו מוחט אם נתעכט בהליךתה לקוץ נתחבה לאיזה אבל שעוברת דרך שם, אבל לא לצאת לשטח היראה, משא"כ כאן במורה שפיר מצי' חייש לשמא ניקב והבריא, ותדע דלעיל דף מג' ע"ב רצה לומר, נמצאת אitemר ודחה לי' דכל הגני חיוי ברייא קוצי' אוכלי, וא"כ במנצ'א במרה דלא שייך האי סברא, למאן דחייב' בישב לו קו'ז בשוט לשמא הבריא, ה"ה דחייב' בנמצאת במרה, לשמא נקב והבריא, כיון דועורה דק מעד וצר מעד המוקם ודוו"ק.

ע"ש גمرا יתיב ראב"א קמי' דר'יה ויתיב וקאמר א"ר מלוך ארישב"ל הלכה קר"ש וכו', ואין הלכה קר"ש, ופרשי' ז"ל גמר'

הוא" עכ"ל כוונתו דלא ר"ז לא בירוא לי' האי טעםם דלא מהדק כי באמת קשה להבין, וכי עדיף סתימת ירכים בחלהות או דופן ברייה, שהם שני אברים, מחלב הדבק בשער, ובאמת הרמב"ם בפ"ז הי כתוב בטעמא דחלב טמא, וכל הני דלא סתמו, משום דקשין הן, ומסתמא קושי מחלחות, ודופן וכדומה, הכריחו לפרש כן, ועכ"פ כיוון דליך טעם מבורר בדבר קמבעי לי' דלמא בטמא וטהור תלי' מלטה, מפני איזה טעם הנעלם מתנו, ודוק".

תנוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא וכו' כדר"פ הלכה ומסתבר דרבא נמי חזר בו, דקאמר لكمן חמוץ ובר חמוץ חד סתים וחוד לא סתים עכ"ל עיין בלב אריה שתמה על ראיית התוס' ובאמת لكمן ע"ז ע"א מצינו עוד הפעם, דרבא סמך או"י מטעם דהתורה חסה על ממונים של ישראל, לצרף גידין הריכון להיות חופין על עצם הנשבר, ושם כאשר השיב לו ר"פ כדחכא אמר אישתיק, וכאן לא קאמר, אישתיק, ולפ"ע"ד נראה דחתם כיוון דבאמת ר"י הדר לגבי ר"ל בגידין שsspונ להקשות, ודאי לא מסתבר לסמוך ע"ד יחיד שנדחה, אישתיק והדר ב', אבל הכא נסמך אר"ש במקומות רב, ומשום דחית' לא חשיבא לי' כדורייתא ממש, עיין לעיל ל"ב ע"ב ולקמן שם שכטבנו בה ביתר ביאור, ומה שרצה רבא לסמוך להקל בסכנות גילי משום דסמק ארבים נגד יחיד, ומ"מ דחה לי' רגצ', ר"ש וסכנות נפשות, כי במקומות סכנה יש לחוש גם לדעת יחיד.

והנה הלב אריה הקשה על ראיית התוס', דאיתרבה, מדמסופק רב בחימצא ובר חמוץ, הי' סותם, עכ"כ ס"ל חלב טמא נמי סותם, ע"כ ידע, הי' חמוץ והי' בר חמוץ, והוא ע"י' ש, וכן כ' התת' ח' ולא ידעת מה לאי' אריות הלוז, דאפילו נאמר דלא ידע רבא פירושא דחימצא ובר חמוץ, הויה לאי' להוכיח זאת מכח הדיון בסתים ולא סתים, דהרי דאייתרא אינו תותב, ודakashata תותב, וכן הקשה התת' ח' דמה לו לאתווי הא דר"י דאיינו מיכל קאכל' וכו', כיוון דakashata גרעיני טפי דתותב, כפרש"י, ופשיטה דakashata הוא אינוי סותס, ודאייתרא תותב כל סותם, ומכח חומר קושי' זו כתוב, דאי' לאו דר"ג הוויא דתרווחו מותרין באכילה, וסבירת רשי' דakashata דמי' לתותב לאו סברא היא, אלא מכח ריעוטה אחרינא חד לא סתים, ע"י' ש, ואני תמה, ודאי אמת הוא, מש"כ רשי' דakashata תותב קרום, ורק באטען מחובר, וא"כ אפיקו שניהם מותרין באכילה, וכליישנא בתרא דלקמן, דakashata פליגו, סכ"ס במקומות דתותב איך יסתום, דהרי לא בטהור וטמא תלי' מלטה, ועין لكمן בתנוס' ד"ה ודאייתרא, ובגהגת מהרש"ש, וא"כ רבא דלא ידע עכ"פ משום ריעוטה אחרת, וידע דתותב קרום מה לו להסתפק, וספקו גורו יותר מספקו של ר"ז דלעיל, דמסופק בלישנא דרב, אבל רבא אפיקו שניהם מותרין באכילה, מ"מ אין כאן מקום להסתפק, semua Dakashata דתותב יסתום ודאייתרא אינוי תותב לא יסתום אתמהה.

ומה שנלפ"ע"ד להתריך הקשר הלאה, שכבר הבאתី לעיל דפליגו רש"י ורmb"ם, בטעמא דחלב טמא דאיינו סותם, דרש"י" משום דאיינו מחובר בשער יפה, ולרmb"ם משום דהקרום המפסיק קשה ואינו סותם, והנה Dakashata כ' רש"י, דהאי נמי לתותב דמי, דאיינו מחוחר אלא באמצעות הקשת, ועין בהגות מהרש"ש על התוס' ד"ה ודאייתרא, שכ' דלפי דבריהם דבערבה אכןו גם Dakashata, מיסתם נמי סתים, עכ"כ צ"ל דלאו תותב כ"כ הוא גם בצדדים, ולפ"ז הרבה מסופק בטעמא אי כרש"י אי כרmb"ם דרש"י משום Dakashata דמי לתותב, עכ"פ אינו מהדק כ"כ, אינו סותם, ודאייתרא דלאו תותב כלל, סותם, אבל אי כרmb"ם משום דהקרום קשה, הנפוך הוא, דאייתרא דקרים ונקלוף, הקרים קשה ואין

התמיה של דלעיל קיימת, דכפי הנראה ברור, דר"ש ות"ק פליגו בפירוש ההלכה שהיתה מקובלת בידם, דלשון זה, "הရאה שניקבה או שחסרה" היה מקובל בידם, ות"ק פירשה הци, הראיה החינו קרומי הראיה ומפני שהנקב מגיע לבשר הסוגוי קרי לי' ריאה שניקבה, ואו שחסרה חסרון בפניהם אמרו, ור"ש לא ניחא לי' לומר דראיה קרומי הראיה אמרו, וכדקדוק המהרה"ס שין, דמ"ש מקרים המוח דבאה ההלכה על הקרים, لكن מפרש, דעד הסימפונות תירוץ לתמיהתוי ודוק".

ע"ש גמור' דתני כי תברכו את ב", ר"יש אומר למדנו ברכה לישראל מפי הכהנים, לכחנים עצמן לא למדנו וכו', ולכארוי יש לתמונה על קושי' זו דהרי לכחנים אין חלק ונחלת הארץ ומתפרנסים מיתר השבטים מחלב דגון תירוש וצחר שלם, והאי ברכה לישראל הוא עיין אורח מברך לבעה"ב, כן נצטו הכהנים שומרי משמרת הקודש, לברך את העם, יברך וישראל כפרש"י עה"ת שיתברכו נכסיהם והי' נשמרם מן המיקון, וכן יאר, ושלום הכל לאישור וטובת האומה, נשמרם בטח שאנן והשקט, ובאישור וטובת האומה, ממילא מתביברים כהנין, ומה צרכין ברכה לעצמן, אבל הנלפ"ע"ד ברכה הנזכרת לכחנים, היא שיצלחו בתורה ויזכו לאורה האמית', כדי שיידעו להדריך את העם בדדך הנהה למקומם ולבריות, כאשר כל ת"ח צריך להתפלל ע"ז בכל יום, יה"ר שתAIR עני בתורתך ולא יאמור פי דבר שלא כרצונך וכו' וע"ז קשא ברכה לכחנים עצמן לא למדנו, ודוק".

תנוס' ד"ה, והקב"ה מסכים על ידם, ולר"ש לא איתטרך קרא להכי וכו', וזה דוחק, ולפ"ע"ד נראה דגס בזה ר"יש כהנא מסיע כהנא, כי לכארור' דברי ר"ע דקאמר מפי הגבורה לא למדנו צרכין ביאור, דמנין לו שבעין הסכמה מפי הגבורה מ"ש האי מצוה משארמצוות למשל הקב"ה ציווה לעשות מעקה, ע"פ שיפול הנופל ממנה, ר"ל שלא יפול רק מי שראי לפול, והוא כדי לצרף את הבריות, כן כהן מכבלי פרנסתם מן העם, שיברכו את העם, ואם הקב"ה ימצאים ראויים לברכה ישפיע עליהם, ואם חלילה לא, אבל העניין יתבאר, ע"פ מה שכתב הרמב"ם בהל' נ"כ פט"ו וז"ל, כהן שלא ה' לו דבר מכל אלו המונעים מנשיאות כפים, ע"פ שאינו חכם ואינו מדקדק במצוות, או שהי' הבריות מרנני אחריו, או שלא היה מ"מ בצדקה, אין מונעים אותו וכו', ואל תתחמה ותאמר, ומה תועל ברכת הדירות זה, שאינו יכול הברכה תלוי בכחנים, אלא בהקב"ה שנ' ושמו את שמי על ב' וαι אברכם, הכהנים עושים מצוות, והקב"ה ברחמי מברך את ישראל כל חפציו" עכ"ל הזרב, ולדבורייו כיוון אכן ר"ע בשאלתו, מפי הגבורה לא שמענו, כלומר שלא תאמיר שיש כה בכהן המברך מצד לידתו, יה"י מי שיחי, דזה אינו אלא הקב"ה ציווה להם כן, כדי שלא יהיה כפו' טוביה, שקיבלו מן העם, ונאה לברכים, אבל חלות הברכה תלוי בחפציו ית' ולא בכהן המברך, זאת דעת ר"ע מבני הגרים שאינו מיחס, אבל ר"ש מיחסosi כהונה, מסיע כהנא, ס"ל דבאמת חלות הברכה תלוי בכהן המברך רע אהרן קדוש ד' ע"פ שמאך עצמו אינו ראוי להאי איתטלא ודוק".

ע"ב גמור' בעי ר"ז, חלב היה Mai, דוקא אמר חלב טהור סותם, והאי נמי טהור, או דלמא, משום דמהדק והאי לא מהדק, ויש לראות Mai קמבעי לי', וכי האי ממירא דרב גזה"כ הוא שאין לדריש טעמא, הן אמת דאבי מהדר לי' כן, אבל איך עלה ע"ז ר"ז למיבעי כלל, וכפי הנראה רש"י ז"ל הרגש בזה ומש"ה כ' ז"ל, "ולהא דבעי הך בעי, לא אפשר לאי' אכת' טעמי" דרב Mai

דור' אבינה טפח בכרס סמוך לושט קאמר ניחא עכטד'ק, ואינס מובנים לי כלל, דע"כ הכא לא איזל הסוגי' כהך לישנא, אז ודאי דלא פריך מידי, ודור' אבינה מאי, דזהו נמי שייך בדרבה בר"ה, דאמר מפרעתא, כמו דר' אסי אמר מן המיצר ולמטה, והוא פלא. וראיתי בח' ק"ז ז"ל שכ' דהמוהרשה לשיטותי איזל דס"ל ברכורות' כ' ע"ב, דנקה"ו אינו אלא טרפה, אבל אי הוה נבלה איך באנייהו טובא, לענין או"ב וכסה"ד וחלבה וביצתה עכטד'ק, במחכ'ת, טעות פלטו קולמוס, דלענין הלב וביצה לא נקל בנקה"ו גנד שאר טרופות, דהרי אינו מטמא מחיים, וגם בל"ה שגה, דפסוקת הושט גם המהרשה מודה דזהו נבלה כמו פסה"ג, וא"כ הרוי נפ"מ אי נדון כושט או כרסס לבגי פסוקה, אבל חוץ מזה גם גוף הדבר ליתא, דגס בל"ה ר' אבינה אין כאן משום נקה"ו דתהי נבלה, דהרי לעיל מקיים האי לישנא, דטפח בשוט סמוך לכרכס, רק בתורה דמשער טפי, והרי מקום שחיטה אמרו שם אינו אלא עד שישעיר, וא"כ בכוב"כ אין במקומות זהה משום נבלות דלאו מקום שחיטה הוא, כמו בטורבץ הושט דנקבותו במשחו מצד נקה"ו, וענין שחיטה לאו מקום שחיטה הוא, זה ברור, ועפ"י הדברים יש מקום איני לישב קושי' המהרשה (דכפי שבירנו אין בת' המהרשה'א ולא בח' החת"ס כדי להעלות ארכיה), דהנה תראה לעיל דלשמהאל תורבץ דלאו מקום שחיטה הושט ברובא, ומעתה לשמואל ה"ה האי מקום שיעיר, אם אינו שייך לקרס הפנימי, נמי בפסקה ברובא הן אמת דעת לשאול מנ"ל האי טרופות דבשלמא תורבץ הושט הו בכל סימנים שנדרלו ברובן, אבל למטה מנ"ל, אלא דיל' דלמدين למטה מלמעלה, דס"ס הרוי נפסק הושט מן האברים הפנימיים, ואם לשמואל כן הוא, גם לרבי קודם דמסקין לעיל להא דרמי בר יחזקאל, דאמר לא תצתי להני כלל דכייל וכוי' והוא ס"ד דrab תורבץ במשחו, משום דזהו מקום שחיטה, וא"כ למטה במקום דמשער דלאו מקום שחיטה, עכ"פ אין הנكب פסול בו, רק פסוקה ברובא, והסוגי' איזלה הכא אליבא דהאי ס"ד, دق"מ שאין מקום שחיטה הון בשוט והן בגרגרת ברובא טרפה ולא בנקב, ולכן ספир פריך, ודור' אבינה מאי, כיון דליך' ע' האי מקום שישער לאו מקום שחיטה, נדונו ברובא, אי לאו דזהו קרס הפנימי, שוב ראייתך דממקומו הוא מוכרע, דהרי דר' אבינה ממשמי' דרב ע"כ כי הודה אחים דרמי בי"ס"ל, דrab תורבץ הושט מקום שחיטה, וכל שאין מקום שחיטה בהלהם"ס, קרס הפנימי שניקב על האי דלמא הילכתא נאמרה הללמ"ס, טפח אחרון בשוט, דבלאי' היה תדוון הושט לענין טרופות כמו תורבץ וכוקשי' המהרשה'א, מה תאמר דהאי טפח דמשער גם בלי' שנטנו בו לחמים שיעור דאיינו מקום שחיטה, לא היה בכלול ושת כלל, א"כ לא הקשה המהרשה'א מיידי איזיק הוה כוشت ולא דר' אבינה, וזה ברור אמת וצדיק, עד שאין התחלת לкосי' המהרשה'א, שוב ראייתך בלב אריה שכ' דהסוגי' דהכא איזלה אליבא דשמואל עי"ש ודז"ק.

ע"ש גמר' ר' ר' לא בגדולה טפח ובקינה ברובא, א"ר בנימין ב"י א"ר' לא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש וכו', א"ר גניבא א"ר' נקדחה כסלע טרפה וכו' עכ"ל הגמ' ממה דמפרש דברי ר' ר' וכו' דמפרשין דר' לפреш דברי חכמים אתה, דהא דקתו שנקרע רוב החיצונה, היינו בקינה שרובה פחות מטפח, אבל בדאיכא בקרע טפח טפח גם بلا רובה והוא פלא, דלקמן בדרותת הזיאב נמי ר' ר' ב"י א"ר' הוא דامر, דר' לא בא בא לפרש דברי חכמים, אלא דבחד לישנא ר' ר' חולק עלי', וס"ל דלחכמים יאב אף בגסה דרס ועיג'יש ברא"ש דבעל סה"ת פסק מהאי לישנא דפליגו ולהומרא, וכן לא נמצא מכאן דלימה דפליגו וכאו' הכא

סותם, אבל דאקשטא כמו שאינו תותב ממש, כן אינו קשה ממש, מפני שהרי באמצע מוחבר, لكن ע"פ שטמא, מ"מ אינו סותם, כן לפע"ד לישב חומר הסוגי' הללו ודז"ק.

ד"ג נ' ע"א גמר' א"ד דאייתרא לא פליגו דשרי, כי פליגו דאקשטא, רשי' ותוס' ז"ל הביאו מעשה דרבב"ח בפסחים נ"א ע"א, داخل דאייתרא וכו', כתבו דהאי קלישנא קמא שבגמ' דהכא, ואני תמה, דאייך פליגו תרי לישנא במצבות צו, זה הוא מעשה בכל יום, שאוכלין דאייתרא ואורך דאקשטא משום הלב ואייך אמר ע"ז א"ד שלא היא, אלא דאוכlein גם דאקשטא, וכן אמר האיכא דאמר לשני שבאייא כאן, פרשי' דל"ק קאי, ומה אמר האיכא דאמר לשני מעשיות, והוא פלא, והו אמת, שבכמה מקומות בש"ס יש למצוא פלוגתא בעין זו במצבות, אבל אין העין רגיל כל כך כמו הכא דבכל יום שוחטין בנסיבות לרוב, ואיך יפליגו איכא אוכלין דאקשטא או נמנעים מלאכלו, צע"ג.

ע"ש גמר' ואין הלכה כרש"ב ג' בטופה, ויש להעיר שלא נacr בברייתא דאייכא מאן דפליג, אם לא שנאמר דבמה דקתו, "רש"ב ג' אמר רשב"ג", נשמע דחבירו חולקין עליו, ודז"ק.

רש"י ד"ה מקיפין בקנה, אם נמצאת פסוקה לאח"ז און קדרה כאיסור עכ"ל, ונדף בಗליון, "יבת לאח"ז מושלל הבנה קצת, ובפרש"י שברי"ף ליטתא" האי בעל הגליוון במחכ'ת לא דק, דהנה במקום דMEMORY זיא דטהרא, תלינו לאח"ש ללא הקפה, משום דלעולם תלינו במצבו, וכן להיפך דרחוק במצבות הרבה, דנעשה לאח"ש, לא מהני הקפה על החקל, דהרי האי הקפה אינה בירור של ודאי, כי הוא השערה אנושי שאפשר לטעות בה, שהרי תראה, דריש"י לעיל מ"ד ע"ב מפרש, הורה בה חכם, כגון מקיפין בראיה, דאייכא למייר שמא לא אידמו, וכן נראה ממה שהסכימים רשי' לילשנא אחרינא, דמדקה לדקה היינו מואנה לאונה באותה בהמה, ולא מבהמה לחברתה ומשמעותם, "וזאת נראית לי" שאין מקיים כל כך, הרוי דגוף הקפה אינה בירור גמור, לכן אין סומכין על הקפה אלא במקומות ספק, אבל לא במקומות שהוא רוחוק מהמיציאות שנעשה לאח"ש, ומעתה בב"מ ובראייה דעל נקב כד' אנו דינן דבקל אפשר דנעשה בבלתי דעת, אפילו במקומות דלא ממשמי' ידא דטבחא, שפיר סמכין אהקה לתלות דנעשה לאח"ש, אבל בקנה דבעין דוקא פסוקה ברובא, או קדרה, שיהי' נעשה זאת בבלתי דעת הטבח, הוא רחוק המיציאות, אלא בהניח הבמה והליך לו, ולאח"ז חזר אליה ונמצא כן, אז יש לתלות, דנעשה ע"י אדם בטל או קטן המשחית, וזה ברור בכוונת רשי' ז"ל ודז"ק.

ע"ש גמר' א"ל לאו אמינה לנו לא תתלו בי' בוקי סריקה וכי' ויל"ד מלטה דאמר ר' יוחנן מרא דכולא תלמודא, איז קרי לי' בוקי סריקין, שלא לתלות בר' ר' נולפע"דadam מקום הדבק ברובו טרפה, אז נמציא עוד טרופות נוסף על הח"ט שמנה במתני', אלא דכבר כתבו היל' היל' הנך דאפקת, דר' דאית ל' אלו טרופות דוקא, ליל' האי מספר דח"ט, אלא דמצינן לרבות בזה הכלל כל מה שנראה לנו, וא"כ לדידי' מצ'י טרופות חדש במקומות הדבק ברובו, אבל רבא לא רצה לתלות בר' ג' טרופות חדש וקרי לי' בוקי סריקי לעומת מה דס"ל, דח"ט דוקא, ובಹם לא נמציא חלחולת במקומות הדבק ברובו, וזה דלא כשית ר' יונה מובא בראש' דגס לר"ג, כדי תפיסה אין הנكب פסול בו, אבל שיעורו ביטול רובי, ודז"ק.

ע"ב גמר' ודרבי אבינה ודבני מערבא Mai, והקשה המהרשה'א ואי דלא כר' אבינה, נמי טרפה, דטפח בשוט סמוך לcars אי לא כרס הוא, הרי הוא ושת דנקבותו במשחו, ולהק' לישנא דלעיל, דהאי

ולא כמשמעותו' כאן, דמשום שמא הבריח, ועיין בפתחה עיקר יoidך כל שלא ניקב מעלי'ע לא נאסר ע"ש סופו, אלא דבלאל'ה אני תמה על פרשי', אדם מצד דעورو דק, א"כ גם בኒקב ע"י חוליל הדיןכו ולמה נקט מחת ולא קאמר סתם בה"כ שניקב מצד אחד כשרה כדי לדיק, אבל בחומס מצד אחד טרפה, ואולי ייל דמשום סיפא דנמצא עלי' קורתם דם, דדין זה שיק' דוקא במחט, ולא בנקב בעלמא, ועיין בת"ח שכתב דרישא דהאי ברייתא אפי' לא קורתם דם מטריף, דמייר' בחוץ הבני מעיים מיד ומצא בה"כ מנוקב, דהא דמקיפין לעיל הינו דוקא לאח"ז, ועיין מש"כ דמסתמא רובה כcoleה וכאו כתני שומר הצאן שהכbesch מן הארי, וכן שפיר מצין למימר דר"י לפרש אתה אבל כאן דת"ק שנקרע רוב קאמר, שהוא לפה דברי ר"י בכתנה שבקטנות, ואתה לא איצטריך כלל דרובה כcoleה, דהרי במתנית' כתני פסה"ג ופסוקת החוט ולא כתני ברובא משום דמסתמא רובה כcoleה וכאו כתני שומר נקרע רוב החוץונה, ושיעור טפה דוחוץ מאד לידע לא כתני, ואי הוה כתני שיעור טפה ממילא הוה ידיעין דקטנה דליקא טפה סגי ברובא, וע"כ דת"ק פlige עם ר"י, ולא מצאת' ישוב על האי תימא רבתא אלא לפ' שיטת הרמב"ם דנקרע רוב החוץונה לא קאי כלל על אורך הקרע, אלא על עובי הבשר שנקרע ברוב עובי, ועיין בפ"ט ה"ה, וטעמא של הרמב"ם שכתו ה"מ בשם הרשב"א ובשם עצמו לעפ"ד אין ראיון לרמב"ם, אבל לפי האמור הוכיח הרמב"ם שיתנו מכח קושיתינו הנ"ל דעת' סבר הש"ס דת"ק על שעיר עובי קאי, והש"ס מוכיח זאת מושום דשיעור רובה באורך א"צ לאמרו כמו דלא אמר כן בפסה"ג ובפסוקת החוט, והא דקטני נשתרו רוב צלעותיה, משום דמשוניה האי טרפות דכלל אברים הרבה, ועל כן מצין פלוגות רבות בשיעורייהן, אבל מה שיש לעין הוא לכל הני לישנא חוץ מבני מערבא דמפרשי דנקרע רוב החוץונה על הכרס עצמו, א"א לפרש על רוב עובי הכרס הוא עור דק, ועוד זאת יש מן התימא דشمואל לעיל בריש פרקן אמר בשר החוץונה את רוב הכרס ברובא, כי הוא מפרש המשנה דרוב החוץונה על הכרס עצמו, ואיך נפרש האי בירבו דشمואל, دائ' ברוב עובי אינה הוכחה יש לנו לפרש כן, ולומר דלשמויאל אין הפ' ברוב עובי כמו מתני' עלبشر החוץונה קאי, א"כ איך פסק הרמב"ם דלא כשםואל, כיון דהסוגי' לעיל פריך מני' בין השם שמעתתא, אלא דבלאל'ה שעורה דטפה אליבא דشمואל ליתא דלא נזכר בשר החוץונה כלל, ובאמת ייל Adams כל הכרס קרי כרס הפנימי ונקובתו במשהו, אז שפיר בשר החוץונה אותו מיטרפ' ברוב עובי ובטפח לארכו, כי קרוב להיות הכרס נראה כמש"כ הפסוקים הנ"ל בטעה דרמב"ם, אבל להנץ הכרס החוץונה הכרס עצמו ברובו, לא מסתבר כלל להטרף בשר החוץונה כמו בכרכס עצמו لكن לשמויאל ודאי רק בק:right; רובה ממש אמר ודז"ק.

הננה הזכרתני לך כ"פ ובעיקר יoidך הארכתי להראותך, כי הרמב"ם בשום שאר דיני תורה, לא הלך אחר האי הלכה דחי"ט, כי סובר דרך לעניין אכילתבשר נאמרה האי הלכה, וא"כ גם כאן אם לא כדי לטבחה ולאכללה לקחה, ליכא כאן מתקח טוות מושום דנמצא בו בה לאח"ש אחת מן החית', כי אנו מעמידים אותה בחזקת שלמה ובריאה, לאחרישה ולגדלו ולדאות, עד שיאמדות הרופאים שלא הייתה ראוי' לחיות, כאשר כן פסק הרמב"ם ברא痴' דאי ניצל ע"פ שיש להנרצח אותה טרפות עיין בערך יoidך.

וראה זה מה ש' כאן הרמב"ם בפ"ט' ה' מהל' מכירה, וא"ל "מכאן אתה למוד, שהמוכר דבר שה' בו מומ', ועשה הלוקת בו מום אחר וכו', כגון זה ששחתת את הבהמה פטור" עכ"ל ולפי הבנת הנティבות דהאי טרפה אינה חייה, ולא יכול לא לחרישה ולא לגדל ולדאות, אינה מומ' עשה בשחיטה, ואדרבה תיקון הוא זה, כמו בمسוכנת, כיון דאיתנה ראוי' לשאר מיל', אלא ודאי דלגביה שאר דיני התורה אין לנו מושגחים על האי הלכה, ודינן אותה בבריאה, וכן כתוב הרמב"ם, "לטבחה" דוקא, והטור וב"י לא ירדו לסוף דעתו, אלא דהטור השמייט מוח"ט תיבת לטבחה, והב"י סבר לתקנו במה שהעומס בו דמייר' אפי' בטרפות דיסרכות שהמה ספקא, והאמת עד לעצמו ודז"ק.

ע"ש אל' ר'יס לאבוי, חז' מר האי צורבא מרבענן דאתא ממערבא ואמר ר' אוירא שמנין וכו', עיין בפסחים פ"ו ע"ב דאיון דרכ' לקרויא לעצמו בשם רב' ורב, ואולי כדי לחזק שמוועתו אמר כן, והא דלא רצה לילך לקראת אבי, וגם לא נחות מאיגרא לאראעה לכבוד אבי מריא דאתרא, ולבושא' גטווע דהעלה בידו חספא, ייל דהוא באמת חדוד'י דהני רבנים שבבל אמר בשם רב' דטרף מחת שמנצאת בה"כ מצד אחד, דבר שהוא נגד המשנה דקטני שנייקבה לחוץ' וגם

מסתמא פליגו, דבשלמא בדרוסת ההוא ייל דת"ק נקט זאב משום דבר בהווה וכדכתיב זאב יטרוף וכן הקרא דבר בשדה טרפה סתמא באב מיררי לפ' הרב ابن עזרא, דאמירה תורה לכלב בה"ה הידיעה לכלב שומר הצאן שהכbesch מן הארי, וכן שפיר מצין למימר אין דרך הכלב להציג השור מן הארי, וכך כתני שומר טפה דר"י לפרש אתה אבל כאן דת"ק שנקרע רוב קאמר, שהוא לפה דברי ר"י בכתנה שבקטנות, ואתה לא איצטריך כלל דרובה כcoleה, דהרי במתנית' כתני פסה"ג ופסוקת החוט ולא כתני ברובא משום דמסתמא רובה כcoleה וכאו כתני שומר נקרע רוב החוץונה, ושיעור טפה דוחוץ מאד לידע לא כתני, אי הוה כתני שיעור טפה ממילא הוה ידיעין דקטנה דליקא טפה סגי ברובא, וע"כ דת"ק פlige עם ר"י, ולא מצאת' ישוב על האי תימא רבתא אלא לפ' שיטת הרמב"ם דנקרע רוב החוץונה לא קאי כלל על אורך הקרע, אלא על עובי הבשר שנקרע ברוב עובי, ועיין בפ"ט ה"ה, וטעמא של הרמב"ם שכתו ה"מ בשם הרשב"א ובשם עצמו לעפ"ד אין ראיון לרמב"ם, אבל לפי האמור הוכיח הרמב"ם שיתנו מכח קושיתינו הנ"ל דעת' סבר הש"ס דת"ק על שעיר עובי קאי, והש"ס מוכיח זאת מושום דשיעור רובה באורך א"צ לאמרו כמו דלא אמר כן בפסה"ג ובפסוקת החוט, והא דקטני נשתרו רוב צלעותיה, משום דמשוניה האי טרפות דכלל אברים הרבה, ועל כן מצין פלוגות רבות בשיעורייהן, אבל מה שיש לעין הוא לכל הני לישנא חוץ מבני מערבא דמפרשי דנקרע רוב החוץונה על הכרס עצמו, א"א לפרש על רוב עובי הכרס הוא עור דק, ועוד זאת יש מן התימא דشمואל לעיל בריש פרקן אמר בשר החוץונה את רוב הכרס ברובא, כי הוא מפרש המשנה דרוב החוץונה על הכרס עצמו, ואיך נפרש האי בירבו דشمואל, دائ' ברוב עובי אינה הוכחה יש לנו לפרש כן, ולומר דלשמויאל אין הפ' ברוב עובי כמו מתני' עלبشر החוץונה קאי, א"כ איך פסק הרמב"ם דלא כשםואל, כיון דהסוגי' לעיל פריך מני' בין השם שמעתתא, אלא דבלאל'ה שעורה דטפה אליבא דشمואל ליתא דלא נזכר בשר החוץונה כלל, ובאמת ייל Adams כל הכרס קרי כרס הפנימי ונקובתו במשהו, אז שפיר בשר החוץונה אותו מיטרפ' ברוב עובי ובטפח לארכו, כי קרוב להיות הכרס נראה כמש"כ הפסוקים הנ"ל בטעה דרמב"ם, אבל להנץ הכרס החוץונה הכרס עצמו ברובו, לא מסתבר כלל להטרף בשר החוץונה כמו בכרכס עצמו لكن לשמויאל ודאי רק בק:right; רובה ממש אמר ודז"ק.

רש"י ד"ה מא', וכיון דלא איפסק הילכתא, עבדינן לחומרא וכו' ובסייערא דריאה מושום דשכיחן בדקינן אחרייהו עכ"ל, מה דבעו רש"י הכא בזה עיין בלב בשר החוץונה כלל, ובאמת ייל להעיר על שיטת רשי' הוא, דאם סיירות שכיחו ממילא גם נקבים שכיחו, ולמה לא בדקינן גם אחרייהו, דນפיקת הריאה אינה מעיקר הדין. ועיין בשו"ת כתוב סופר ז'ל שמישיב את זאת, ע"ד הפלפול, שאין דעתו נוחה הימנו, אבל לעפ"ד נראה דעתך מה שחשו החכמים הוא,adam לא יבדקו אחר הסירכות, יתרבו המכשולים, כי ימכרו הבשר, ואח"כ מי שבא הריאה לייזון, בקהל מצאנה סרכוה ana ana, אבל נקבים אינם נקרים אלא ע"י נפיחה וэтת לא שכיח שנפחו את הריאה לא צורך, ולפ"ז מי שמחמיר בנאבדה הריאה הוא שלא מן הדין, ובהפסד מרווחה לכ"ע כשרה ודז"ק.

תוס' ד"ה מחת אחד טרפה כך פרשי' במא', ואפי' את'ל המסס אפי' מצד אחד טרפה הואיל ולא ניקב רק חצי העור וכו', עכ"ל שאין סברא שייה' טרפה, הואיל ולא ניקב רק חצי העור וכו', עכ"ל עיין בראש יוסף שבאמת ברשי' בב"מ שם מבואר טעמא לאסור בניקב מצד אחד מושום שעורו דק ולא הוה סתימה במה שנשאר,

נפש, ר"ל אפלו גוסס העומד למות מיד תוך מעלי"ע, כי האי מלה כל, נדרש תמיד לשיער לסבירה כנ"ל, אמרו מעתה, לגבי טרפות בהמה דכחותי, התורה אסורה הנבללה שהיא מושך, והטרפה הנטתה למות מחמת מכות אבר וחסרונו, אבל המסתוכנת מחמת תשות כח כשרה, דאיתנה לא בכל נבלה, מפני שעדיין חייה, ואני בא כלל טרפה, מפני שאין בה חסרונו אבר, אולם הנטטה למות מחמת הכהאה, או נפולה מקום גבוה ואני יכול להעמוד דהינו הך, דיש לה דין מסוכנת בי"א, וכל שטמדה מעלי"ע יצא מכל גוסס בי"א, דבר זה נלמד מדין מכח עבדו דammerה תורה אדם מת תחת ידו נקום ינקם, ואם יום או יומיים יעמדו לא יוקם, והוא מעלי"ע כמו שאמרו חז"ל, הרי דלאחר מעלי"ע יצא מכל ב"יא ונעשה גוסס ב"יא ביש" אם עדיין לא קם, ואת היא טרפות נפולה דהינו גוסס ב"יא לדומה לטרפה לדעת רבנן דרייב"ב וכל שטחתה מעלי"ע יצאה מכל גוסס ב"יא, ואע"פ שעדיין לא עמדת הרי זו גוסס ב"יא דלא איכפת לך, דמסוכנת בידי שלשים שרי' וכל ששתחו תוך מעלי"ע, טרפה ודאית, משום דרוב גוססין למיתה תוך מעלי"ע, עיין תוס' יבמות ק"ב ע"ב דה' למימרא גוסס מות לאלאר עי"ש, אלא דלפ"ז ריב"ב לדממה גוסס ב"יא לגוסס ב"יא, ומחייב את הרוצח ה"ה דין לו טרפות נפולה כל עיקר, וזה דבר שא"א לקובלו, דא"כ הו"ל להש"ס להזכיר את זאת בטרפות דנפולה פlige ריב"ב, וצריכין לדוחוק דגמ' לדידי' אתה ההלכה לחשבו כטרפה וכמחסרא אבר, וכמש"כ התוס' שהבאתי לעיל אלא יתר קשה על ריב"ב הרי ההלכה בטרפות נפולה מורה נגדו, דהרי בסבירה קמייפלגי והוא מדמה לי' לגוסס ב"יא וההלה מדמה לי' לטרפה.

אבל הרמב"ם ז"ל מאיר לנו העינים בזה, דהוא ז"ל סובר דרישוק אברים הוא טרפות כשאר טרפות דעלמא וניכר באברים הפנימיים שנתרסקו ואני היה י"ב חדש בשאר טרפות, אלא דתווך מעלי"ע גם באברים שאין הנكب או הניטול פסול בו, אלא דתווך מעלי"ע עדין לא ניכר האי ריסוק שהוא הפסד צורתו ותווארו, לכן לא מהני תוק מעלי"ע הבדיקה ואחר מעלי"ע דבעי בדיקה לאו דוקא אשר טרפיות אלא גם אריסוק בעי בדיקה, כי ז"ל הרמב"ם בפ"ט ה"ח "וכיצד הוא הריסוק שיתרוצץ האבר ויחלה מחמת הנפילה עד שתפסד צורתו ותווארו" כך פירשו הראשונים ז"ל דעת הרמב"ם, אלא לפי פירושם זה לא ידוע לפרש למה בטמדה תוק מעלי"ע מהני בדיקה, כיון דקים فهو לחז"ל דעד עברו מעלי"ע לא ניכר הריסוק, ועוד נדחק הור"ן הובא בכ"מ שם ז"ל, "בהתני דאמרין חושין לאו למימרא דיבין להו דיני דנפולה ודאית דמתני" דלבעי שהי' ובדיקה, אלא בודקין אותה מיד בלי עמידה ושהי' ולא מחווור, וכי אמרין חושין, משמע שדיינה כדין נפולה גמורה, ואע"ג דאמרין לישנא דחוישין, הינו טעמא מטע מאום דכולא מלטה דרישוק אינה אלא חששא בעלמא, עכ"ל וכעין זה כ' הרשב"א ז"ל, עי"ש וראה עד היכן הגיעו הדברים, שהראשונים ז"ל בדו מלבם טעמא לדברי הרמב"ם, וחלאו בו דברי עצם, עד ש' הור"ן ז"ל, כתוב הרמב"ם וכו' ובאמת הרמב"ם לא כתוב בדברים האלו מועלם וגם לא עלו על לבו, כי דעתו רוחוק מדעתם רחוק מערבע.

ועתה הט איןך ושמע שיטת הרמב"ם בזה, הנה בנפליה מן הגולא عمדה, נעשה מסוכנת בי"א ואפלו אין כאן שום מחסרא אבר, לרבות דרייב"ב מדמו להו לטרפה, וכן דבrozח פטור דהוה כהורג את הטרפה, ה"ה לעניין טרפות בהמה דינה כטרפה, אבל דלייב"ב דחייב ברוצח מושום דמדמה לי' לגוסס ב"יא כשרה, אבל אין דפסקין שם כרבנן, ממילא גם כאן פסקין דתווך מעלי"ע דינו כטרפה, דהוה גוסס בי"א, וממילא דלא מהני שום בדיקה, ואפלו אין בה שום חסרונו, הרי מצד גוסס ב"יא דינה כטרפה, אבל לאחר

נגד הברייתא ונגד הסברא, דמ"ש בה"כ מכל שאר אברים דבעין מעלי"ע או לחילן, ורצה בזה לנסתום, אי מסברא דנפשם יבינו דמסתמא ראה רבי קורט דם מבוזץ, וממילא דין כאן חידוש כלל, וכיון שלא השינו את זאת, דרך עונש ה"י מטריחן לשם עמו מפיו מה שי' ראוי לידע מדעת עצמן, וכעין זה מצין בפסחים סי' ע"א, דהיל העונתן ה"י מקנטרך לבני בתירא בדברים, על שלא ידעו מסברת עצמן דפסח דוחה שבת, עי"ש ודוק.

ע"ש גמר נפליה מן הגולא אר"ה וכו', הנה טרפות נפולה משאר טרפיות, גם לא איתפרש מה היא, כי כל גודל בידינו דבטרפה בעינן מחסרא אבר כմבוואר לעיל ז"ע בא"י בסוגי דמסוכנת, ושם הרגשו הותס' בה, וכתבו ונפולה נמי כמחסרא חשובה, וכיון שהוא שיבין את זאת, ורק' במחנני דא"ט כתוב על עניין נפולה, ואין טעם בטרפות שלhalbם"ס הם, כי מלבד חומר זה דלא מחסרא אבר, משונה טרפות זו, ובשאך טרפיותDOI שאל פ"ח' י' חי' אלף שנים לא מותכו וספקן יצאה מידי חשש טרפות עי' שהיית י"ב חדש ונפולה ודאי יצאה עי' שהיית מעלי"ע, מן ודאי טרפות, מה תאמיר דנפולה בעצם הלא א"א להיות טרפה, אלא ריסוק אברים שנתחווה עי' הנפילה, ואת אינו נזכר עי' בדיקה, עי' מהני שהיית מעלי"ע, א"כ הרי נפליה מן הגולא רק ספק טרפות, וכי על ספק אתה ההלכה, הא מוה'תDOI ומוקמין אחזקת בשורות, וכל ששתחו תוך מעלי"ע גם بلا בדיקה יתקשר, ולאחר מעלי"ע פשוטה דהבדיקה אינה אלא חומרא דרבנן, שאינה על ריסוק אברים, אלא על שאר טרפיותDOI וא"כ האי טרפות דנפולה אין לה מציאות מה'ת כל, ואיך אתה ההלכה עלייה, אבל גם כאן לא יצאו הראשונים ז"ל ידי חותבת באור ולא ירדו לעומק מחשבות חז"ל, והנحو כל זאת לרבענו הגודל הרמב"ם ז"ל, ולבסוף לא ירדו לסוף דעתו כאשר ארץ.

דע דפרטון של האי חידה, נמצא בסוגי ארוכה בסנהדרין ד"ה ע"א, דשם מבואר דהורג את הטרפה פטור, והורג את הגוסס בידי שמיים חיב, וכל זאת ילפין מקרה דאיש כיימה כל نفس אדם, דמעטה את הטרפה שאין כאן כל نفس, אבל גוסס הרי אכן כאן כל نفس, אולם בגוסס בידי אדים דהינו בהכרה בט' מקלות ועשאו גוסס, ובא העשيري והמיתו, פליגו בה ריב"ב ורבנן, דרייב"ב מחייב דכל דה נש' משמעו, ורבנן פטו דכל נש' עד דאייכא כל נש' וא"ר דבhorog את הטרפה הכל מודים דפטור, ולא פליגו אלא בגוסס בידי אדם, דמר מדמה לי' לטרפה, ומර מדמה לי' לגוסס בידי שמיים, וכתבו שם החוס' ז"ל: "אע"ג דקראי קדרשי, איצטרכ' לי' להני טעמא" עכ"ל ודבריהם צריכין ביאור, כਮובן לכל רואה, אבל פ"י דבריהם כך הוא, דהנה בפסחים מג' עב' אמרינו דחויז מר"א, לא דרשו התנאים "כל" אלא דרך אסמכתא, אבל לא ללקות על ריבוי דכל, וכן פסק הרמב"ם בכ"מ דין אין לוקין על ריבוי דכל, אלא שהתнос' שם ובשאר מקומות הוכיחו, דר"ע וכן שאר תנאים דרשו כל גם למלקות, ור"א דרש גם נגד הסברא, עי"שencia והוא אמרת.

ועפ"י הקדמה זו תתרפרש הסוגי שלפנינו hei, דהיינו, "כל" לפעם מרבה ולפעמים ממעט, כמו תאות ד' כל גבה לב, דמפרשין hei והכי כיודע, וה'ג' ממעטינו ההווג את הטרפה לפטרו, מפני שאיןו כל נש' רק חצי נש' דמחסרא אבר שהחיות תלו בו, ומרבין את הגוסס דהוה גופ שלם, לדrhoש אפלו כל נש', ר"ל מקצת נש', אבל בגוסס בי"א פליגו בסבירה דמי שסבירתו נוטה דהוה כטרפה מחסרא אבר, ממעט אותו מכל, דין זה כל נש', ומאן דסבירתו נוטה לדמותו לגוסס בי"ש מרובה אותו מכל דאתא לרבות כל דהו

זהרי מפרש ואומר לשם נתרסק אבר א"צ בדיקה, והוא תימא רבתא ואח"כ בהלכה י"ט כתוב נפלת מן הגג ולא עמדת אسور לשחותו אותה, עד שתשתהה מעל"ע, ואם שחת בתוך זמן זה, הרי זה טרפה, וכשחخت אותה לאחר מכן, צריכה בדיקה כמו שביארנו, עכ"ל כאן עומד כל רואה משותם, Mai ai דקמן, דלפי שיטת הר"ן והרש"ב בא" בדעת הרמב"ם, דעתך טרפות נפלת היא באינה יכולה לעמוד, איך המתין הרמב"ם בזיה עד לבסוף, ולא הזכיר זאת בריש דבריו בהלכה ח', Adams לא עמדת ושחתה מיד טרפה, בין נתרסק ובין לא נתרסק, כי לפי דעתם, הינו דין דמתנה נפלת המשנה שהיא הללמ"ס, מביא, היא חדא, שנית מה שכתב ענין הגג ושחתה מיד, כמו שפרשי"ע על המשנה שהוסיף,, ושחתה מיד", והרמב"ם אדרבה כתוב "ונתسرק אבר מאבריה וכו'" הרי וזה מאפרש כן המשנה, דהרי בהאי "כיצד דין נפללה", דין של המשנה שהיא הללמ"ס, מביא, היא חדא, שנית מה שכתב ענין הגג ושחתה מיד, ואסורה שחתה עד שתשתהה מעל"ע ואם שחת בזיה זה טרפה" הלא זה עיקר הטרפות של ההלכה שנמסרה כן, דלא עמדת ושחתה מיד טרפה, ומה זה דקאמור "אסורה לשחות אותה" שימושי מזיה, דהו איסור בפ"ע, ואין זה עיקר הטרפות של ההלכה. עוד זאת מה זה דקאמור "טרפה" דמשמע ודאי והלא רק ספק טרפה הנהו, משום דא"א לבודוק תוך מעל"ע, דבשלמה לרשי"ד אין ברישוק אברים שום ריעותה הניכרת, הרי ההלכה כך אתה, וכמש"כ רשי"ז שאין טעם בטרפות וכן אתה ההלכה, דשחתה תוך מעל"ע, אכן כאנ טרפות, ע"פ שאם הייתה שוחה מעל"ע, כשרה הייתה מדין רישוק, אבל תוך מעל"ע טרפה וצ"ל משום דרוב גוסטין לימייה מיד. וכמש"כ שהbabati לעיל מtos' יבמות הרוי זו טרפה, מכח האי רוב. אבל לרמב"ם דבעינן דוקא רישוק הניכר באבר. אלא דבתוכו מעל"ע עדין אין להזכיר זאת, איך הוה טרפה ודאי, ולא עוד אלא דמה"ת גם ספק טרפה לא הוה, דהרי נעמיד אותה בחזקת שרשותה דלא נתרסק האבר, וכמש"כ לדעת הרמב"ם דכל ספק מותר מה"י, וא"כ א"א דאתה ההלכה על דין זה, דשחתה מיד بلا עמדת.

ובר מן דין על לשון הגמר' גופא קשה טובא, דלקמן נ"ז ע"א אר"א בן אנטיגנוס אחת זו ואחת זו צריכה בדיקה. לרשי"ז מתפרש כפשוטו, דاع"פ ששחתה מעל"ע ויצאה מחושש רישוק אברים. אבל צריכה בדיקה ממשום שאיר טרפיות. אבל לרמב"ם לפיה הבנת הראשונים, הלא האי שהיה מעל"ע איינו אלא כדי שנוכל לבדוקה, כי אז כבר נזכיר הרישוק, מה מחודש לנו ראי"א צריכה בדיקה, פשיטה הלא הייתה מעל"ע להכי הוא, כדי שנוכל לבדוק, ולהיפך הולול' דאתת זו ואחת זו מהני בדיקה, ואי משום דבמשנה כתני סתם כשרה, עבי הוא למימר לצריכה בדיקה, על המשנה גופא יש לתמהוה, אם ששחתה מעל"ע הוה כדי שנוכל לבדוקה, אך שתק מחידוש דין זה ולא פירוש דבריו דשחתה מעל"ע יש לה בדיקה, ולא קודם לנו, וקטני סתם כשרה.

כל אלו החומרות והקשרים א"א להתיירה רק ע"פ דרכנו בשיטת הרמב"ם, ונגד דעת הראשונים, אשר עפר אני תחת כפوت רגילהם, ובכלל זאת, אם אכbos נבאותי ימצאי עון, כי התורה אמרת נקראת, ואין מוחנפים בה, לדעת הרמב"ם בנפלת ולא עמדת שהשונית ב"א, ע"י הכאח חיצוני כל מעל"ע אסורה מצד גוססת ב"א, דפליגו בה רבנן וריב"ב בסנהדרין, אי דיןנו כגוסס ב"א ב"ש וכשרה או טרפה, וטרפה, ואנן כרבנן ס"ל דהוא כטרפה ומחרסא אבר, ע"פ שאין כאן שום חסרון באבר פרט, אלא חולשה כלל ע"י רוב המכחות או איבוד הדם, ואע"פ שאם ששחתה מעל"ע, יצאה מייד גוסס ב"א, כמו שביארנו למטה, מ"מ פטור הרוץ, וטרפה בהמה, ולא נעמידנה על החזקה שהיא בריאה וחיה, שתחיה'

ששתהה מעל"ע אפילו אינה עומדת וудין היא כמסוכנת וגוססת אבל כבר יצאה מגוסס ב"א, ונעשה גוססת ב"ש דכשרה, אם לא מחסرا אבר, אבל ע"ז את ההלכה, דרישוק אחת מאבריה הפנימיים ע"י נפללה, היא טרפות כשאר טרפיות של החי"ט, ומזה דיברה המשנה דא"ט באמורה נפלת מן הגג, ולא קתני בה ומפרקצת ושחתה תוך מעל"ע, כמו דקחתי לפקון נ"ז ע"א במשנה דא"ט בעוף, דשם קטני ושחתה מהל"ע ושחתה דכשרה, ורק מדיוק נדע דבלא שחתה מעל"ע טרפה, אבל אין זה מה"ט של ההלכה, אלא טרפה המפורש בקרא, דהרי פטירין הרוצה שרצח את הגוסס ב"א, משום דהוה טרפה המפורש בקרא, דכי יכה כל נפש ולא מקצת נפש, ה"ה כאן אמרה תורה בשרד שבדה טרפה, שהוא לא לדעת הרמב"ם הנתנה למוח מכת הדורס, דשם ודאי דלא כתיב כלל דבעינן מחסرا אבר, דהרי עשה נטחה למוח ע"י הכאח אפיו בלא מחסра אבר, לדעת רבנן דריב"ב דינו כמחסרא אבר, אבל מה דבעינן בטרפה מחסרא אבר, הוא משום דהקרה בכל ענין מيري, אפיו ששחתה מעל"ע, ואז בלא מחסרא אבר אין לה דין דמסוכנת ב"א, אלא כמסוכנת ב"ש, וזה כשרה דלא אסורה תורה אלא נבלת שהיא מטה ממש, אבל כ"ז שפרקצת עדין, כשרה, ולכן משנתינו דדיברה רק מה"ט של ההלכה, לא מצי קתני נפלת מן הגג ומפרקצת ושחתה תוך מעל"ע, דזאת טרפה המפורש בקרא, וגם בדיקה לא מהני, דאפיו אין כאן שום חסרון אבר דינה בטרפה מעד מסוכנת ב"א, אבל כאן מيري בעמדת או ששחתה מעל"ע, דעתו לכיא כאן משום מסוכנת ב"א, אבל איתך אן טרפות דרישוק אחד מאריה, אם נמצא, שסופה אינה חייה כמו שאר טרפיות, והוא מהלכה דח"ט, ומעטה תבין למה לא הזכיר הש"ס, דריב"ב פלייג על טרפות דנפוללה, לדעת הרמב"ם זה אינו דנחיוז דפליג על דנפולת מן הגג ומפרקצת ושחתה תוך מעל"ע, לדידי"ז גם גוססת ב"א כמסוכנת ב"ש כשרה, אבל על טרפות דרישוק אבר שהוא מהלכה, לא פלייג, ולכן לדידי"ז אפיו תוך מעל"ע ולא עמדת נמי מהי בדיקה, ואם לא נמצא אבר מרישוק כשרה, אבל משנתינו לא דיברה כלל מלא עמדת ושחתה תוך מעל"ע, שהוא לרבען דריב"ב טרפה המפורש בקרא אלא מעמדת ולא הלהכה או ששחתה מעל"ע באוף שיצאה ממיסוכנת ב"א, וכאשר אבר לפקון במשנה דא"ט בעוף, דבבמה סתמא דמלטה לא נעשה מסוכנת שאינה יכולה לעמוד מחמת הנפליה עיי"ש.

והא לך פסקי הרמב"ם, פ"ט הלהכה ח' כתוב וז"ל, "דין נפללה כיצד, בהמה שנפלת ממקום גביה ונתרסק אבר מאבריה, עד שתפסד צורתו ותווארו" הרי דפרש האי דינא דמשנתינו נפלת מן הגג ונעשה בה מעשה טרפות שנפסד איה אבר צורתו ותאורו שהיא ניכר בהאי אבר, וכאן לא מפרש באיזה מעמד צrisk להיות ההמה, כדי שנחש להאי רישוק אבר, אבל הלהכה שאח"ז כתוב, "בבמה שנפלת מן הגג אין חששין לה ואם עמדת ולא הלהכה חששין לה" וכיו' עכ"ל, ועיין בכ"מ שכ' דהוא מימוא דר"י א"ר, עמדת אינה צריכה מעל"ע, בדיקה ודאי ב"ע, הלהכה אינה צריכה בדיקה עכ"ל, אבל ראה איך שינוי הרמב"ם האי מימרא, שכ' תחליה אם הלהכה א"ח ואח"כ עמדת ולא הלהכה חששין לה, והשミニ הא דיאינה צריכה מעל"ע, והלא דבר הוא, ואח"כ בהלכה י"ז, "כל מקום שאמרנו איך לה, מותר לשחות מיד, וא"צ לבדוק שמא נתרסק אבר וכוי" עכ"לומי לא ישתומם על שפת יתר, דמותר לשחות מיד, כיון שכ' דאין צrisk לבדוק פשיטה דמותר לשחות מיד, ר"י איך בהלכה דיאינה צריכה בדיקה, ותו לא מיידי, ועוד זאת מה זה שאמר דיאינה צריכה בדיקה, הלא בשחתה מיד, לית לה בדיקה לפי הבנת הראשונים, ואין לדוחוק דעל שר טרפיות קאמר,

קטני והאדמים הבשר כנגד ב"ע, מقلל דאי לודאי דרושא בדיקה, ומה"ת הוא כן, דהרי ההלכה אמרה כן, דרושא הזאב, וצ"ל משום דעתך דרך דרך הדורס להטיל הארץ בספק שועשה אותה טרפה, וגם לוקין ע"ז לדעת רשי", דהרי ההלכה אמרות כן, ואין לנו לחזור על טעם ההלכה אם מצד רוב או מצד ודאי אמרה, ולכון גם בנפלת מן הגג ס"ל לרשי" דלית לה שום תקנה וע"כ מيري ריסוק אברים, וגם אדם עמדאה או שהתה מעל"ע הלא בשורה מצד ריסוק אברים, וגם הבדיקה דבעי אינה אלא משום שאר טרפות והוא חומרא דרבנן, ולכון הוכחה רשי" להודות שהאי טרפות חידוש וגזה"כ הוא, עד שתכתב שאין טעם בטראות והוא הללמא"ס, ואין להרהר אחריה. אבל הרמב"ם סובר דהוא טרפות שאר טרפות דהינו נתרסק אחד מאבירה ע"י נפילה, ובדיקה ודאי מהני ומ"מ קתני סתם נפלת מן הגג, כמו דקתני דרושא הזאב ובשניהם מהני בדיקה, אלאadam לא בדקיו יש בהם איסור תורה, משום דעתך הרוב אכן באדרוסה איסס במקומות שעשו אותה טרפה, ובנפולה לכך אמר מרוסק, ולכון קתני סתם נפלת מן הגג, אבל כוונתו הוא ונתרסק אחד מאבירה, ובדיקה מהני אפילו בטרם שעמדאה, ולא חישין בבהמה למסוכנת מהמת נפילה, כי אינה גילה להסתכן עם מהמת נפילה כמו עוף בטראות או רצתה בכוטל, ובHAL ט' מפרש הרמב"ם, הלהקה אין חווישין כלל ועמדאה ולא הלהקה חווישין לה, והיינו מתני, כי מתני מירי, או דשחטה מיד דטרם שנתודע לנו אי יכולה לעמוד או שעמדאה אבל לא הלהקה, כי בשניהם צרך בדיקה ומהני בדיקה, כי למסוכנת לא חישין, עד שרוואין שאינה יכולה לעמוד ולריסוק חישין גם בעמדאה, ויש לה בדיקה, ואין זה מירא דרי"ר כמו שכ"ה"ם, דהוא קאי על המשנה דאי"ט בעוף דשם קתני טרפה ורצצתה ומפרכסת ושחטה מעל"ע בשורה, ועליה קאי ר"י א"ר וקאמר, עמדאה א"כ מעל"ע וכו', ופלא דרש"י ז"ל מפרש דקאי על משנתנו דנפלת מן הגג, והרי שם לא נזכר מעל"ע, ואיך מאי עלייה, אלא דרש"י לשיטתי" דפרש נפלת מן הגג ושחטה מיד דוקא, קודם שעמדאה, הרי בהאי ושחטה מיד שאנו מוסיפין על היא דנפלת מן הגג, כבר נשמע דאם שחטה לאח"ז דאי למד, והוא מסתמא מעל"ע אין כאן דין נפולה, ולכון מצי קאי ריא"ר עלייה, לומר דה"ה אם עמדאה יצאה מדין נפולה, ובדיקה בעי משום שאר טרפות, אבל הרמב"ם דלא מפרש האי דנפלת מן הגג בשחטה מיד דוקא אלא כ"ז שהיא נפולה ולא הלהקה, אית בה חשש ריסוק אברים דבעי בדיקה, וש לה בדיקה ודין דפרש נפלת דבעי שרויות מעל"ע מצד גוסס ב"י, ולא מצד דרישוק אברים, מזה לא דבר התנא בטראות בהמה, אלא גבי עוף, איך אפשר לפרש ריא"ר, ועל נפלת מן הגג קאי, אלא קאי עופר דקתני שם ושחטה מעל"ע, ואע"פ דבעל מסדר הש"ס העמידו כאן, משום דמסדר כאן כל דין נפולה, מביא גם האי מירא הכא, אבל הרמב"ם, דלא דבר עדין מן המסוכנת שצריכה שהיתה מעל"ע עד לבסוף הלו"ט, והביא דין היזכאים מן המירא דראי"ר הש"כים גם לדין נפולה, השמייט הא דאיתנה צריכה מעל"ע, כי מעל"ע מאן דבר שמי"ע עדין, ומהפוך הסדר לומר תחלה דלהקה מוציאה מידי חשש ריסוק, אבל עמדאה ולא הלהקה חווישין לה, לאשמעין דהוא פ"י לדינא דמותני" דנפלת מן הגג, ואח"כ בהלכ' יט וכ' הביא האי דינא דמפרכסת לצריכה שהיתה מעל"ע מדין מסוכנת ב"י, ודין זה יוצא ממשנה דאי"ט בעוף, דידיברה מפרכסת כדקתני שם, ופלא ארץ, דשם פרש"י, "עדין היא מפרכסת", כלומר שעדיין לא עמדאה, והוא לשיטות, וכל שעמדאה אין כאן חשש ריסוק אברים, כי עניין ריסוק אברים, הוא מסוכנת ב"י, שאינו מחסרא אבר, אשר בזה פליגו ריב"ב ורבנן, בסנהדרין שם, וכן התוס' שכתבו לעיל ל"ז ע"א, דנפולה נמי כמחסירה אבר דמי ולכל זאת חד שורש להם, כי לדעתם

גם עד לאחר עכ"פ, חדא דלעתיד לא גמרין חזקה, ועוד דהרי רוב גוסcin למתיה תוך מעל"ע, כמו שכח התוס' יבמות, מ"מ נראה דנינוי דפטור הרוצה, ואסורה הבהמה, אבל מלכות משום טרפה ליכא משום דאי עונשין על רוב כזה דלא איתחזק כמו שאין מוציאין ממון על רוב כזה, ובמ"א דברנו מזה ואכ"מ.

ולכון כ' הרמב"ם הל' יט בסוף העניין דין זה דנפלת מן הגג ולא عمדה אסור לשחוטו אותה עד שתשתה מעל"ע ולא מדין גופה, כי לא זהה יש לה בדיקה, ואפילו בחלים לא עליה ע"ד הרמב"ם ז"ל, מה שתלו בו הראשוני, דתווך מעל"ע לא ניכר הריסוק, אלא דמצד מסוכנת בי"א אסורה, וכרבנן דריב"ב וככתב אח"כ שאם שחטה הרוי זה טרפה, דרבנן מדמין גוסס ב"י לטרפה, אבל למלכות לא משום דעתך גוב גוסcin למתיה אין לוקין, וכן דיק לכתוב רק אסור, ומצד רוב גוסcin למתיה, ומה"ט קרי ל"י טרפה ולא ספק טרפה, דהרי מ"מ אילא רוב דטרפה הו, הרוי ממה דאמר תחלה אסור, ואח"כ קרי ל"י טרפה, שמעיין דאית כאן איסור תורה ודאי, מכח האי גוסס, אבל אין כאן מלכות, ואם עדין לא די לך באזה שתודה לי דכך הפירוש האמתי, אךך אל מקום אחר ומשם חרנה ברור שימוש דקון הוא, והוא במאכילות אסורות בפ"ד, דשם ביאור לו הרמב"ם טרפה האמורה בתורה מה היא, והיא שנטטה למות מחמת מכותיה, בין שטרפה חיה ושבرتיה, בין שנפלת מן הגג ונתרסקו אבריה ובין שבא לה חולין מחתמת עצמה, ונקב בה או ריאתה וכו' ואח"כ בהלכ' י"א כתוב ז"ל, בהמה שהיא חוליה מחתמת שתחש כחה ונטטה למות, הרוי זו מותרת איך באבר מארביה הממייתים אותה, הרוי ז' מותרת וכי עכ"ל, וכן הבן שואל, למה נטו הרמב"ם ממה שדייבר עד הנה, מטרפות חיתו עיר, או נפלת מן הגג, הלא גם בטראות חיית העיר אפשר דלא הטיל הארץ במקומות שעשו אותה מחסרא אבר, ומ"מ נתטה למות מחמות המכות והפצעים, וכן דנפלת מן הגג ולא נתרסק אחד מאבירה, ומ"מ נתטה למות ואינה יכולה לעמוד, מכח ההכא ושפיכת דמה, ולמה לי' לציין מסוכנת بلا חסרון אבר דוקא ע"י חולי שבא מעצמה ותשש כחה, כי זאת נדע מ"ק"ו אם ע"י מכת הארי והאב או ע"י נפלת מן הגג כשרה, כשאיו בה חסרון אבר, מכש"כ כשנטטה למות ע"י חולשת חולי כליל שכרה אלא ודאי דהאי נמי כטרפה אסורה, וכרבנן דריב"ב, אלא דאי בה מלכות משום דאפשר שאם לא שחטה היה, וכן א"א לאוקמי הקרא דבר בשדחה טרפה בכחגיו, דלאו גמור למלכות א"א, דשמא היה עד לאחר מעל"ע, ולאחר מעל"ע تو ליכא כאן מסוכנת ב"י, ולא ע"י חית היר, כי לאחר מעל"ע כלה כה המכיה, והמייה שאח"כ מקרי ב"י בהגמota של המכיה, והאי דיinetה למות מחמות המכות ב"י או שאיר סייבה החזוני שדין אחד להם, ואין מילוקת, כתוב הרמב"ם כאן, והוא יוצא ממשנה דאי"ט בעוף, מقلל דאם לא שחטה אסורה, ומושום מסוכנת ב"י או שאיר סייבה החזוני שדין אחד להם, ואין בו מלוקת, כנ"ל. וכל שחולק על פ"י זה ברמב"ם, כאלו חולק על פ"ב שנים וחמשה ארבע, ודין נפולת שבחלה בין הח"ט, שנשנה במסנתנו דאי"ט בבהמה מפרש הרמב"ם בהל' ח' דהיא, כיצד נפלת מן הגג ונטרסקו אבריה דהיא נטו שנטטה כורתה ותואר האבר, ובעמדאה או לאחר שנטטה מעל"ע, דיאנה מחשש מסוכנת ב"י, ובזה הלו"ט רשי" והרמב"ם לשיטותם, דרש"י ז"ל שפרש נפלת מן הגג ושחטה מיד, משום דס"ל לרשי" כל שבא הלהקה נפלת מן הגג, ע"כ דיאת הוא הטרפות ללא שום תנאי אחר, כמו דרושא הזאב דקתני במשנה דס"ל לרשי" לטעם נ"ג ע"ב דלא מהני בדיקה לודאי דרושא, ובמשנה דס"ל לרשי" לטעם נ"ג ע"ב דלא מהני בדיקה לודאי דרושא, ולא ואו ספק אצל דהווחתו היה, ממה דקתני סתם דרושא הזאב, ולא

אולם הרא"ש ודאי מפרש כרשי' דנער לעמוד אבל לא הlk. **ועפ"י** אלה הדברים יש מקום ATI, לישב פסק הקרא"ש ז"ל בפ"ק בדביצה דף ו' ע"ב שכ', דהה דשותחין עגל ביו"ט דוקא כספריס לע"ק, כדמותה בפ"ט נ"א ע"ב עכ"ל, וצוחו עליו כל הבאים אחריו, דאין זה אלא דחו"י בעלהaca ואילא קר"ג, אבל אכן הרי פסקינו הכר"ג, דביה"ר אין בו ממשום ריסוק אחרים, לא בעין הפריס עג"ק, ולפי הנל"ל י"ל, דהה דانياה יכולת להלא היא ריעוטה גדולה, עד שבכל הנדי דלא חיישין, אם אינה יכולה לעמוד חיישין כנ"ל, אלא דבבית הרחם מיד אחר הלידה, כיון שאין דרכו להלך כלל, גם אינה יכולה לעמוד רק ריעוטה כל דחו הוה, אולם כל זאת אם נשחת מיד, אבל אחר אויה שעות אם עדין אינה יכולה לעמוד, ודאי חיישין, כמו בכל הנדי דלעיל, וא"כ כוונת הקרא"שadam שוחטין אותו אחר כמה שעות, כי מסתמא אין שוחטין את הולך מיד בשיאו לאoir העולם, אז בעין הפריס עג"ק ודוק".

תוס' דה ביה"ר אין בו ממשום ר"א, משווה דאika ריעוטה דانياו הולך איצטך לי' לאשמעין, דאי לאו הci פשיטה דאלין בתר רוב ולדות עכ"ל האי, "דא לאו הci" אין הכוונה אם הולך הוא, דאי לא בעו למיר דאלין בתר רוב ולדות, דאפייל בנפולה גמורה מהני הילוך, אבל הכוונה דאי לאו הci אלא שחטה מיד, באופן דאיין ריעוטה דלא הlk, דין דרכו לילך מיד, וכמש"כ לעיל, מ"מ פשיטה דאי מחזיקין ריעוטה, ממשום דאלין בתר רוב ולדות, ודוק".

הרמב"ם ז"ל מפרש האי מימרא דר"ג באופן אחר, והוא דבית הרחם שנטרסק הרי זו מותרת, ואיזיל בהזאת לשיטתי, דרישק דבר הניכר הוא שנفسד צורתו ותווארו של האבר ופושל גם באברים שנייטול איננו פושל בהם, וכן הוו"א דהה בנטרסק הרחם כן הוא, קמ"ל ר"ג דלא, וכי' זה א"א להעמידו מתוך השקיל וטררי שבגמי, עיין בכ"מ ובלח"מ, ולאור' קשה על בעלי ש"ו ע"פ שפסקו האי דנא שהוא להקל נגד כל הפוסקים, דפרשים הסוגי' כפשוטה דעל ולד הנולד קאי, ונינהו דכל הפוסקים הראשונים אין ריסוק הניכר טרפה כלל, מ"מ כבר הסכימו הרשב"א והטור לפסוק בהזאת להחמיר כרמב"ם, דבנמצא אבר אשר במראה ותווארו אצל נפולה להטריף, אבל لك"מ, דהה דפושל הרמב"ם האי ריסוק דידי' גם בהני אברים שנייטול כשר, כתוב הכה"מ, לדמד זאת מהא דר"ג דאיתצטך לאשמעין דביה"ר אין בו ממשום ר"א, ע"פ דינטל האם כשר, מכלל דשר אברים דאפיילו ניטל כשר בהם, ריסוק פושל, וא"כ, כיון שאין לא מפרשין הא דר"ג דקיים על הרחם, לא פסילין בריסוק הרחם, ממשום דאי שום טרפות פושל בו, אלא דלפ"ז קשה להיפך דלמה פסקינו כרמב"ם בריסוק תחול וכליות נמי, כיון דלא ס"ל כוותי' בפירוש האי מימרא דר"ג, אלא לדידין שנשכחין אחרי הרמא"ז י"ל שכ' בס"י נ"ח דין דין לא בקיין בבדיקה זו, בלבד"ה אין נפקותא לדינא בהזאת וזה".

ע"ב גמר אמר אמייר ממשמי' דר"ד, נפילת שאמרו צריכה בבדיקה נגד ב"מ, א"ל מר זוטרא הci אמרין ממשמי' דר"פ, צריכה בבדיקה נגד בית החلل כלו, ופרש"י ז"ל נגד ב"מ שמא נקרע רוח החיצונה או נקבע הדקון, עכ"ל ומסתמא נגד הלב והכבד והריאה והקבבה ס"ל לרשי' דלא צrisk בבדיקה, ממשום שם רוחקים הרבה מחייניות הבהמה, וגם לא ניחא לי' לרשי' דמאן דמוסיף נגד החלל כלו שהיה מושמי' הני, דממן' אי איכא מקום להוש גם בהני, אלא אפשר להכניםם בדברי אמייר, אלא דלא מסתבר לי' לרשי' כל שהיה חש ניקוב או קריעה בהני אברים הטמונהים בתוך תוכו של החלל, שכן פרשי' דהוא מושיף דבוי בבדיקה ממש שבירת הצלעות או עקירת חוליות השדרה, אלא דקשה לי לומר

אין חילוק בין טרפה המפורש בקרה ובין ח"ט של ההלכה, ומזה יוצא מהזאה דס"ל גוסס בי"א דומה לגוסס בי"ש, פליג על ההלכה דנפלה מן הגג, ורבא דامر בסנהדרין, הורג את הטרפה פטו, אטרפה של ההלכה קאי, וא"פ שהוא סובר ט"ת, עי"ז הוצרכו להמציא דמ"מ סופו שימות מחייבה זו, לזמן זמנים טובא, ורש"י הוכרח לומר דטרפות דנפולה הוא גזה"כ, יצא מכלל שאר הטרפות, אבל לרמב"ם ז"ל אין כאן לא חידוש ולא קושי' וריב"ב לא פליג אטרפות דנפולה דאתה מהלכה, כמו שביארנו די והותר, והוצרכתי להאריך כ"כ, וככפל הדברים כמו פעים כ"י דעתינו שקשה מאד להוציא מלבד הלומדים כללים ודינים המקובלים מ眞ות הראשונים, ביל' חולק ומפרק, ולא אחפה על הרמב"ם ז"ל, כי בס' על שיטותו יש לתמוהו, והוא דלמה מהני הילוך, להוציא מוחש ריסוק, ביל' חולק ומפרק, וריב"ב נפולת טרפות נפולת היינו מסוכנת בי"א, بلا שום חסרונוابر, אלא חולשה כלל, וממילא הילוך ואיפלו עמידה מוציאה מהיא מסוכנת מבוון, אבל לרמב"ם דתרי מילני נינהו, ולכן בעמدة אף דצאה מסוכנת, אבל לא יצאה מוחש ריסוק, ובמי' בדיקה על ריסוק, א"כ גם בהלכה ליבעי האי בדיקה, דלא מסתבר דמשום ריסוק אבר אחד כמו חולן או כליה, או אפייל כבד, לא תוכל לילך ברגליה, ואתה ודאי מן התימא, אבל שוב נתיישבותי דיל', דמסתמא אם הנפילה הייתה חזקה כ"כ, עד שגורמת ריסוק הניכר, לא רק אבר אחד נטרסק אלא כמה אברים, ואז מסתבר שפיר דאיתו יכולה להלך הילוך יפה, ולכן כל שלחלה שמ' יפה, פשיטה דעכ"פ לא נטרסקו אברים הרבה גם אבר אחד לא שכיח שיתרסק, ולכן אין צורך לבדוק, אבל פשיטה דאם מ"מ נמצא אבר אחד מושך דטרפה, דרך בדיקה א"צ, אבל בנמצא מושך ודי' טרפה, ובשו"ע יש פלוגתא בהזאת כנ"ל נכון מאד לישב התימא הלו"ז, ודוק". ועיו' עוד לקמן ני' ע"א בהזאת שכבתבי שם ובפתחה עיקר יוז".

ועתה נשוב לבאר הסוגי', אר"ה הניח בהזאת מעלה ומזכה למיטה, אין וחושין ממשום ריסוקי' אברים, עכ"ל, لكمן בעובדא דהאי גדי' דחזי' חשולא באיפומא דגר נפל, כתבו התוס' דמייר' ע"כ בל הא הlk, דאי בהlk, הלא בהלכה אף בדיקה לא עבי, והרא"ש ז"ל כי על האי דר"ג דביה"ר הרחם אין בו ממשום ר"א, דבלא עמד מيري', וא"כ מסתמא לדידי' גם ר"ה מيري' בהכי אפייל بلا עמד, והוא פלא בעניין, דכל שלא עמדה, הוא סימן מסוכנת כדאמר כך לעיל לי"ע"ב, וניהו דזואי' בלי שום סיבה המורה על חליה אין לחוש, אם ע"י' כאב עובר איננה יכולה לעמוד לפני שעה, אבל בהזאת מעלה ומזכה למיטה ואינה יכולה לעמוד, הרי' גלים לדבר שנפלה, ולמה לא נבע עכ"פ שהי' בדיקה, ומ"ש מהא דשוררים מנגחים זא"ז, או נפל לאראעה חיישין וכתבו התוס' ע"ג דליך מאקרים דתורה אלא ארבעה טפחים, מ"מ כיוון דמחמת הכהה נפל חיישין, ולכן נראה ברור דזוקא بلا הלהה אבל עמדה מيري', וכמש"כ התוס', וכן נראה מלשון הרמב"ם, שאחר ש' עמדה ולא הלהה חשובין, כתוב נפלת מלחמת עצמה, וכן הניח למיטה ומזכה למיטה, אין חושין וכן כל הני דחשב בהלכה י"ב, משמעו דעל מה שביאר לעיל דעמדת ולא הלהה קאי, והרא"ש ז"ל נמי נראה, דרך גלים בביית הרחם קאמר דאפיילו לא עמדת לא חושין, דבבית הרחם, הא דלא הlk מיד אין שום ריעוטה דאי דרכו לילך מיד, וממילא גם אינו יכול לעמדות, איןנו מורה על מסוכנת דמחמת כאב הלידה גלים הוא אפייל שתחעלף, ובשעה מועטת חוזרת לבריאותה, אלא שהתוס' כתבו גם בביית הרחם דאי הולך ריעוטה הוה, משמעו דברינו יכול לעמוד חיישין, ולפ"ז צ"ל הא דמתרך لكمן, הב"ע בהפריס עג"ק, אין היפוי כפרשי' נער לעמוד, אלא דהlk ממש עג"ק.

ריאתיחי' שמענו מזה דגש בחדא כהג'יו טרפה, וכמיירתא דרב, ועיין מהר"ם שיף ויתר האחוריים, דחקשו דלמא משום דנבללה נמי הוה, קאמר לו גיסטרא קאמරיתא, ולא משום דבחדא נמי טרפה הוה, אבל עז דהרמב"ס, הון בהל' שחיטה והן בהל' אבות הטומאה, לא הזכיר כלל האי גיסטרא דצלע מכאן ומכאן עס האסיטה, שתה' נבלה מטמא מחיים, והלח"מ פ"ט ה"ב הריגש בזה וכותב ז"ל „עוד אמרו שם בעקרורה צלע וקצת חול'י מכאן ואמצעיתה של החול'י קיימת שהיא נבלה, ולא ראיית שזהירותה רבינו בהל' שחיטה, שם ביאור דין הנבלות, ולא ידעת טעם"ו עכ"ל ויתר הו"ל להקשוט דאפיילו נערקה ב' הצלעות וכל החול'י עמה לא האיך הרמב"ס בין הנבלות, רק כי בפ"ג ה"ט ז"ל, „בהמה שניטל ירך שלה וכו' הרי זה נבלה כמו שנחטך ח齊יה ונחלקה לשני גופות" וכוי' הרוי משלו זה ש' „כמו וכו'" מוכח/DDוקא בנחלקה למזרדי דהיינו כל הבשר שבין הצלעות, דרך זאת הוה לנחלקה לשני גופות, אבל בעקרורת חול'י עכ"פ שע"י חשבים הצלעות עקרים, כמו שאמרינו ל�מן, החוליה بلا צלע היכי משכחת לה, מ"מ בשביב זה לא נחשבה הבהמה לנחלקת לשני גופים, דהרי החיבור הנורא של הצלעות והבשר לא נתבטל עדין אבל פי' הסוגי לפי דעת הרמב"ס ז"ל כך הוא, דעל הא דפרק הש"ס, והוא רב נמי גיסטרא קאמר, כתבו התוס' דצ"ל דמעיקרא את' לי הא דבר שפיר, דלמא לא חשב הא דרב גיסטרא, ועיין בלב אריה ז"ל דגש הוא מחזק בסברא הניל' דכל שחברו הבשר שבין הצלעות קים, אין לחשבו לגיסטרא בשביב עקרית חול'י, והיא באמות הסברא החיצונית והפשטotta, אלא דכל זמן שלא ידע הש"ס פירוש הדבר, היה מקבל עכ"פ דברי רב כפושטן, דgisטרא קאמരיתא, בגיסטרא ממש קאמר, ולפנ' פריד על רב, והוא הוא נמי גיסטרא הוה, ואעכ"פ ששניהם עפ"י הסברא החיצונית אינם גיסטרא, אבל כאשר מתרץ דרב בחזי חול'י קאמר, והם שאלו בשתי צלעות עם מקצת חול'י והיינו דרב, אבל דוחא טרף בחדא והם שאלו על שנים, מצד זה ומצד שכגדו, וסמכו לידע אם דיננו דחדא, מותוק תשובתו אי ירתח או ישוב במעינה רך, ורק באמות השיב להם בריתחא, גיסטרא קאמրיתא, דהיינו ריאתיחי' קאמר דלא נחות לכל אלה הדברים, ודאי לא כיון זהה, אבל עכ"פ די לא יכול דמייר דגיסטרא ממש קאמר,adam שלחים הוה גיסטרא, שוב לא עיין למימר דגיסטרא ממש קאמר, אבל דרכ' גוזמא, כדי לירתווע עליהם על שאלתו בתורת, במקומות שם בחדא טרפה, וא"כ לא שמעין מני' כל דוחה גיסטרא, והדרין לסברא החיצונית דלאו גיסטרא הוא כסבירת התוס', ולא עוד אלא דמרב גופא שמעין דלאו גיסטרא ממש קאמר, adam באמות ס"ל דשלחים גיסטרא ממש הוה, אין כאן ריאתיחי' האמת קאמר, ולא נשמע דגש בחדא טרפה, ומישבת קושי' המהרא"ם שיף ז"ל, וזה ברור ואמת לאmittio של תורה בס"ד ודוק'.

אחרי כתבי הלכתى לביהם ט' לראות בעין גשמי' איך תחובים הצלעות בחוליות, ונתודע לי שם דבר חדש לי, שלא נשמע מותוק הסוגי' והמופרשים, והוא כי החול'י האחת אינה סוגרת בתוכה הצלע, כמו שדמיטי' עד הים, אלא הצלעות תחובים בין החוליות, ומשתתי חוליות נתהוו אסיטה אחת, שסוגרת בתוכה הצלע שתחובה בין שתי החוליות, ומה מדוקדק לפ"ז, מה דקאמר רב בעקרורה צלע וחול'י עמה ומפרש בגמי' דחזי חול'י קאמר, שכפי פשטוו נראה דוחק גדול, אבל השטא ניחא דחזי מכל צד קאמר דהאסיטה מתחבר משני חזי חול'י ומה שאמיר لكمן דאי'א חול'י בלא צלע, ואעכ"פ שבעקירית חול'י נשאר הצלע תחובה בחזיה בחול'י הסמוכה לה, או בימין או בשמאלי, מ"מ כבר מנתק הצלע ממקומו, כי חזי חור אינו מחזק את הצלע כמובן, וגם ר'כ' ור'א דשאלו

דאミיר לא ח' לשבירת הצלעות שהוא עלול יותר לשבור מלנקוב הדקין, אבל לשיטת הרמב"ס ניחה טובא דאמיר בדיקה כנגד כל הב"מ האברים הפנימיים קאמר ולא משום נקב או קריעה דלא שכח כלל, אלא משום ריסוק שני צורה ותואר של אחד מאברים הפנימיים, וא"כ האי בדיקה משום טרפות נפולה היא, וע"ז מושך מר זוטרא, כנגד החלל כולם, גם משום שבירת עצמות או עקרת חול'י בעי למיבדקין, אעכ"פ דלא שייך לטרפות דנפולה, אבל הלא מצוי הוא להשתבר או לעקור מן העצמות, וגם מזהodiac ראי לשיטת הרמב"ס ודוק'.

רש' ז"ה כגו' שהפריס עג'ק, נגעր לעמוד ותחbare פרטוטוי בקרקע לעמוד, כדאמרין לקמן עמודה מנפילהה אינה צrica מעלי'ע עכ"ל. וניל' דבדיקה מיהא בעי, ויהי נפשט האיבעדי דרי' רמי' בביבה לד"ז ע"א לכולא, וזאת לפי מה שדחינן, דלמא דלא קר"ג, אבל לדידן דפסקין קר"ג, לא עיין אפילו דיש לטעום, ודלא קר"א' בפיק דביבה וכמש"כ מהה לעמלה, וכעת אני רוואה דיש לקיים פסק הרא"ש, לפי שיטת הרמב"ס דרישוק לחוד ומוסכנת לחוד, והעודה צריכין להוציאה מסוכנת ב'י"א, דידיינו לטרפה גס ולא ריסוק, ובדיקה בעי מצד ריסוק שלא יצא מהשח זה, אלא ע"ז הילוק קרואוי, וא"כ ניהו דר"ג אמר דביה' ר' אין בו משום ריסוק אברים ולא צריך בדיקה אחריו איפלו לא עמדה, אבל עדי'ה לא עמד, לא נבע שהיית מעלי'ע להוציאה מסוכנת ב'י"א, דהרי לא עמד, ואפשר ע"ז דחק הלידה נעשה גוסס, כמו בסנדירין שם בהני דהכחו בעשרה מלכות, דט' הראשונים עשה גוסס ב'י"א, בלי שום מעשה טרפות וחסרו אבר, אלא דלשטי' וחווס' הינו ריסוק אברים, אבל לרמב"ס, ריסוק אברים דוחה טרפות הניכר ועל זה אתה הולכת, אבל הריסוק הכללי של רשי' ותוס' זו מסוכנת ב'י"א, דפלוغو בה ריב'ב ורבנן, וא"כ ניהו דביה' ר' אין בו משום מעשה טרפות הניכר באבר אבל ריסוק כללי שעיל' שעלה מעתה דכלכ"ע מצי להיות אשר זהה עיין מעלי'ע, ולפ"ז מתפרש כאן, הא דאמור הב"ע בהפריס עג'ק, גם לר"ג אמר וקמחדש זאת עתה דכלכ"ע בעין נגער לעמוד, כדי להוציא מהשש מסוכנת, ואך שהרא"ש ז"ל דלא נחות לכל אלה הדברים, ודאי לא כיון זהה, אבל עכ"פ די שלא יצא שגנת הוראה מלפניו ודוק'.

ד"ה ביהם ט', כשמפליים וכוי' איפלו ממקום גבוה, עיין מהר"ס שיף ז"ל מה ש' בזה ואני עבר ולא אדע,adam ממקום גבוה גמורה הפילוחו, הרי לא שייך צפורה נועץ בקרקע, והוא נפולה גמורה וצ"ע.

תוס' ז"ה עמדה א"צ מעלי'ע, בסה"ד ונראה דגרסינן התם, עמדה אינה צrica מעלי'ע וכי' עכ"ל, לפי דעת הרמב"ס שפירשנו דמעלי'ע לא צריך אלא להוציא מידי מסוכנת ב'י"א, כל שעמדה הרי יצאה מיל'ע, אלא דקשה להיפך לרמב"ס, מה קמ"ל פשיטה, דכל שעמדה הרי אין כאן מסוכנת, ולמה נבע מעלי'ע, ויל'י דקמ"ל, כל שעמדה פ"א איפלו חזרה ליפול ואינה יכולה לעמוד, تو אינה צrica מעלי'ע, דבריך יצאה מידי גוסס ב'י"א, ונעשה כגוסס ב'י"ש כיון דעמדה פ"א מן הנפילה, וכמו שכתב הרמ"א ס' נח טע'י ו', כל שהכח אחר הנפילה וא"כ אינה יכולה לעמוד (ברמ"א כ' לילך וט'ס הוא) דינה כשאר מסוכנת, ה"ה אומר אני דבעמדה וחזרה להיות אינה יכולה לעמוד הדין כן, ודוק'.

ד"ג נ"ב ע"א גמר' א"ר, בעקרורה צלע וחוליה עמה טרפה וכו' עד סוף העמוד, לפי המסקנא ר'כ' ור'א שאלו על בעקרורה מכאן ומכאן עם האסיטה, ולא נשאר רק אמצעיתה של החול'י, ורב טרף איפלו בחד צלע כהג'יו, וממה שהוא להם, גיסטרא קאמריתה, הינו

עכ"ל, והנה האי תי' השני הוא אליבא דבר"א שבגמ' אבל לתי' קמא, דבר פליג ארבי"ב י' וסובר דרי" פלייג את' קז' ואב בגסה נמי דריש, צ"ל כתיה' קמא שברא"ש, אלא דלפי מה שכי' התוס', דרב קמל' דזאב בגסה נמי דריש, מדאמר בבהמה למעלה מזאב, משמע לכל מן זאב ולמעלה שוה, איך קאמר מן הנץ ולמעלה בעופות, וזה ליתא, דהרי הנץ אינו דורס בעוף הגס, עיין בר"ץ ז"ל מה שתי' בדוחק קושי' הראי"ש ז"ל,อลם לפע"ד נראת ברור, דל"ק דבר פליג ארבי"ב וסובר דרי" פלייג את' קז, פלייג גם בעופות, דلت' קז' צ' דורס אף בעוף הגס, אב"א גמר' ואב"א סברא, הסברא נותנת כי היכי דת' קז, סובר בזאב שהיא חיה קטנה מצי דרס אף שור דהרי אמרי לסתון דחנן אפיilo בדרברבי מניה, ואינך רק בדכוותי' דהרי דחנן עלול לדروس יותר מאשר עוף הדורס. ואב"א גמר' דלעיל בשונה כתבו התוס' ד"ה ודروسת הנץ ז"ל, גבי טרפות העוף הוה שיך לimentiini, אלא ממשום ר"י תנא ל' הכא' עכ"ל.

ויש לראות שלא ר"י מון התנאים האחוריים, מתלמידי ר"ע, ייסוד המשנה הלא הייתה מסורתה בידם מז, ועד דעתא ר"י, היכי לא היה נשנה דרוסת העוף בנה, כמו דרוסת הזאב בבהמה, ועתה אם נאמר דבמשנה דא"ט בעוף היה שנוי' דרוסת הנץ בעוף הדק והנא בעוף הגס, לא היל' ר"י שום דבר להוסיף או לגרוע ע"ז, ולא אמר על עוף מיידי, ולמה מחלוקת רבינו הקדוש מן המשנה דא"ט בעוף, והעמידן כאן ובשם ר"י, ע"ג דרי' או מפרש דברי הת' ק' הינה קתני יותר, ואחר שר"י פלייג או מפרש כדי שלא להציגך להעמיד דבריו בשתי המשניות, מחק רב' דיון דרוסת הנץ, ממשנה דא"ט בעוף, והעמידן כאן כל דבריו של ר"י, ומילא נדע דת' ק' פלייג hon בבהמה והן בעוף או שר"י מפרש שנייהם ולא איצטרךתו לדברי הת' ק' בעוף במסנה דא"ט בעוף כנלפע"ד אמות לאמיתו ודוק'.

ע"ש גמר' מיתבי דרוסת חתול נץ ונמי' עד שתנקוב לחל, אבל דרוסה ל"ל וتسברא, וכי' הר"ץ' ורמב"ס ז"ל מפרשים עד שתנקוב לחל, ואיז יש להם דרישה ועיין בפרשיותם, והנה לדידחו, "אבל דרוסה לית להו" לאו לשון הברייתא הוא, אבל הש"ס קמתמה, אבל דרישא ל"ל, וتسברא, אלא דלפי הס"ד דל"ל דרוסה כל עיקר, ע"כ היל' מפרש עד שתנקוב לחל, מצא נקב נגעה בה כפרש", דלא"כ דלא"כ דרישא לית להו" לאו לשון הברייתא הוא, אבל הש"ס קמתמה, אבל לבא, כי איתשל לעניין טומאה איתישל עכ"ל לפי מה שהצרכנו כ"פ, לדיעת הרמב"ס, דשא רני תורה לא נדון ע"פ דסבירו הכא לגבי טומאה, לכאר' יש לעניין, איך קאמר כאן דב"ש דסבירו הכא לגבי טומאה, בעיןשתי חוליות לטהר, היל' הגם בבהמה לא מיטופרי אלא בחסרונו שיטם, אלא דגס בללא שיטת הרמב"ס נמי' קשה, דכלמא בש"ט"ח ס"ל, ומילא לא תלי זה זהה, כמו דאמרין בראש פרשן על בהמה שנחתכו וגליה, ע"ג דלענינו אדם ס"ל לצדב"י כרש"ב"א, דיכולה לכותות ולחיות, אבל מ"מ טרפה הוה דס"ל ט"ת, וכן יש לתמונה על הא דאמרו בעירובין, דתרי חומרא דסתרי אהדי כגון שדרה וגלתת, דמקרי כסיל בחושך הולך, דלמה יקרא כסיל, אם חושם ט"ח, ואיז ליכא סתירה, וניהו דשmaalן אמר וכון לטרפה, מושם דהוא טרפה אינה היה ס"ל, אבל בש"מ מצי סברו ט"ח, ואין כאן כסילות למנן דמחמיר גם בטרפה, ויש לי הירהורי דברים באיה אלא דלא ביררי לי, لكن לא העלטים בכתב וצע"ג ודוק'.

ע"ש גמר' אר"י א"ר, בבהמה מן הזאב ולמעלה, בעופות מן הנץ כל עופות וכאן בגדים וטלאים, עכ"ל ויל"ד, דלמא הלכתא נקט התנאה דביריתא נץ דלא דרס בגדים וטלאים, כיון דמשמע מלה מה שפסק, לנקי אחד מאברים הפנימיים, שהם רכים ואינם מתחים וחוויין בכל לאחריהם, עיין ברמב"ס פ"א ה"ד, דמשמע מלה מושם דהוא טרפה אינה היה ס"ל, אבל טרפה בטעות ט"ח, ואין כאן כסילות למנן דמחמיר גם בטרפה, ויש לי הירהורי דברים באיה בבהמה, דלא תימא אורחא דמלטה, נקט היל' ג' אילא לשוני' בעופות

בנעקרה צלע מכאן ומכאן, שאע"פ שעם האסיטה קאמרו, מ"מ אמרו, והחולוי' קיימת, דהאסיטה ניטלת ולא החולוי' והאסיטה הוא מkeit' מזה ומזה של שני חוליות, אבל גוף החולוי' קיימות ודוק'.

ע"ש גמר' איש נערקה צלע מעיקרה וכי היכי דלא חילוק שמואל אסיטה, ור"ת מפרש עם האסיטה, כי היכי דלא מפרש הא דשمال, דעם חצי אעולה בר זכאי ור"י, דלחיד ברוב צד אחד, ולאידך ברוב שני צדדין בעין עכית' ד התוס', והיל' הטענה דזביחים הקשו דוקא וחולוי' עמה, דהינו חצי חולוי' כדלעיל, והנה האחוריים הקשו שחירות רשי' אהדי, דלעיל מ"ב ע"ב מפרש הא דשمال, דעם חצי חוליתה קאמר, והנה משום הא לא ארי', דהרי בתוס' שם כתבו זיל' "לקמן פלייג עלי' בר זכאי, ואומר ברוב צד אחד ונשתברו ברוב שני צדדים, והכא נקט טפי מלטה דשمال, משום איןך דקאמר וכו" עכ"ל, ועיין שם במרה"ל מה שתמה על דברי התוס', אבל חוץ מאותה איני תמה, דומה שלא האצירו ר"י, דפליג וקאמר בין עקרו ובין נשתברו, ברוב שני צדדים, משום דMRI' לא מצי פריך דלחושוב עקרו, דהינו נשתברו דקתני במשנה, ولكن כתבו רק בר זכאי, דמני' ג"כ הוה מצי להקשות, משום דס"ל נקרו מצד אחד נמי טרפה, אבל היל' פלא, דהרי אכן קר"י פסקין וدلיא כשמואל ודלא כבר זכאי, ואיך פריך הש"ס וליחסוב הא דשمال שהוא דלא כהילכתא, אבל הת' ע"ז דבאמת מרוב פריך, וגם חצי חולוי' גם בצלע אחת טרפה, נקט דשمال, משום איןך דשمال, ולא מדקך ביל' דחווה דלא כהילכתא משום דהרי אפשר לרשו דעם חצי חולוי' קאמר הרבה כרב, וליה כיוון רשי' ז"ל דause"פ דדברי שמואל דקאמר סתם נערקה צלע מעיקרה לא ממשע דעם החולוי' קאמר, מ"מ קושי' הש"ס ע"ב לא היל' אלא לפי הילכתא וכרב, דעם החולוי' דהינו מkeit' האסיטה טרפה, אבל התוס' ודאי החליפו שייטם דהכא מפרשיהם דברי שמואל קרשי' דלעיל, דעם חצי חולוי' קאמר, וא"כ לא הוה מקשין כלום לעיל, דליפרך מבן זכאי דלית הלכתא כוותי' אלא על תוס' ליכא למיפורק סתירה ממשום דהמחברים רבים היו כידוע, ולישב דברי התוס' דלעיל, ייל' דלפי דס"ל דשمال באלו חולי' קאמר, הוה בר זכאי המכريع בין שמואל לר"י, והלכה כמותו וכוונת הש"ס באמתابر זכאי, אלא נקט שמואל אף דלית הלכתא כוותי' משום איןך דשمال ודוק'.

ע"ב גמר' מתקיף לה ר"א ולתנייה גבי קולי' בש' וחומרה ב"ה, א"ל רבא, כי איתשל לעניין טומאה איתישל עכ"ל לפי מה שהצרכנו כ"פ, לדיעת הרמב"ס, דשא רני תורה לא נדון ע"פ דסבירו הכא לגבי טומאה, לכאר' יש לעניין, איך קאמר כאן דב"ש דסבירו הכא לגבי טומאה, בעיןשתי חוליות לטהר, היל' הגם בבהמה לא מיטופרי אלא בחסרונו שיטם, אלא דגס בללא שיטת הרמב"ס נמי' קשה, דכלמא בש"ט"ח ס"ל, ומילא לא תלי זה זהה, כמו דאמרין בראש פרשן על בהמה שנחתכו וגליה, ע"ג דלענינו אדם ס"ל לצדב"י כרש"ב"א, דיכולה לכותות ולחיות, אבל מ"מ טרפה הוה דס"ל ט"ת, וכן יש לתמונה על הא דאמרו בעירובין, דתרי חומרא דסתרי אהדי כגון שדרה וגלתת, דמקרי כסיל בחושך הולך, דלמה יקרא כסיל, אם חושם ט"ח, וניהו דשمالן אמר וכון לטרפה, מושם דהוא טרפה אינה היה ס"ל, אבל בש"מ מצי סברו ט"ח, ואין כאן כסילות למנן דמחמיר גם בטרפה, ויש לי הירהורי דברים באיה אלא דלא ביררי לי, لكن לא העלטים בכתב וצע"ג ודוק'.

ע"ש גמר' אר"י א"ר, בבהמה מן הזאב ולמעלה, בעופות מן הנץ ולמעלה, עיין ברא"ש דהקשה, בעופות Mai קמ"ל, דהא משנה שלמה היא, דרוסת הנץ בעוף הדק, אבל למטה ממנה לא דרס, ותי' דאיידי נקט מן הזאב ולמעלה וכו' א"ג כי היכי דASHMUNINU בבהמה, דלא תימא אורחא דמלטה, נקט היל' ג' אילא לשוני' בעופות

התוס' בשם ר"ת מפרשים, דורס ואוכל מחיים, ואינו ממתין עד שתומות, ומביא ראי' מב"ק ט"ז ע"ב, דאמרו שם ארוי דרס ואוכל פטור, עי"ש ולפ"ז לא ידעת מה בין האי דרישא, לדרישא דהכא, ולמה לי באמת האי, "ואוכל" דבודROS לחוד הוה סי' לוטמאה, וה"ה דטמטריף, דהרי עופות טהורין אין להם דרישא כלל, כמו שכ' בעצם דאין דרישא לטהורין, ואי דקשי' להו מה קמבי עי' לר"א בשאר עופות טמאים, דהרי מוכח لكمן דרבה מהם דורסים והרבה אינם דורסין, ומכם' דמסיק כאן דכלולם יש דרישא עכ'פ' בדזוטרי מני' לפע"ד נראה גם כן לא קבעי אלא על אותו שדרcum לדROS, אי מטילין ארס, או אי יש כח בארס שליהם למקרי האבר, אבל על מעשה הדרישא בעצמו לא קמבי עס' דידע שיש מהם DorSIm, ויש מהם שאינם DorSIm, והוא דבר שיש לבירר, וכן בחitious שיש הרבה שאינם DorSIm כלל, כמו הדבר והפיל וכדומה, עיין שו"ת ק"ז החת"ס זיל סי' נ"ח, لكن דברי התוס' נפלאים ממי' וצע'ג וד' יאיר עני' להבאים דוד'ק.

ע"ש גמר' ארב'ר'ה א"ר, ארוי שנכנס בין השורדים, ונמצא צפורה בבגו של אחד מהן, אין חוששין שמא ארוי דרסו וכוי' ורב לטעמי' דאמר אין חוששין לספק דרושא עכ'ל הגמ'. ותמה אמי' איך תלוי זה, בפלוגתא דרב ושמואל, אי' חוששין לספק דרושא או לא, ובפרט דאמר אבי' דבמוקום צפורה לכ"ע חוששין, דלמה ניחוש כיון דסביר' מקום הצפורה אין שום ריעوتא ניכרת בעור, הרי אין לך הוכחה גדולה מזו, דלאו ע"י דרושא בא הצפורה לתוכך גב השור, דהרי יש ליד הארי הרבה צפורהנים ואם תtab כולם באוטו מקום לתוכך העור, איך רק האי מקום צפורה לבד ייכר ונראה, ותו לא, וגם בסתם דרושא דאייה שתק ואנחנו מקרקרים, לכאר' יש לעי'ין, למה לא נסמק על בדיקת חוץ שכל העור נגד החלל שלו ויפה בלי פצע וחיבורה, דבזבחים דר' ע"ב אמרינן, דאייערב דרישת האיאב בנקבת הקוץ, ופרק' והא hei משיך והאי עגיל, ועינו בתוס' لكمן וכן שם בזבחים, דלמטה מן האיאב אינו ניכר להבחן, משמע דלמטה מזאב נמי' עכ'פ' ניכרת החיבורו, ומכם' בلمעלת מזאב, היתכן שלא hei ניכר מקום הדרישא לחוץ בעור השור, אלא דבזה יש לדוחוק, דמי'ר' בלא בדק העור בחוץ, אז צרכין לבדוק בבשר בפנים, אם ליכא אדמיות או רקבון בשור שניגנו האברים הפנימיים, אבל בבדיקה בחוץ העור, ואין בה שום רושם דרישא,תו לא צריך יותר, אבל כאן דמי'ר' בנמצאה בשור ח', תחב צפורה במקומות הנקב, אין כאן ריעوتא אחרית בעור, ולמה לא שיאולת האי מקום הנקב, אין כאן ריעوتא אחרית בעור, ולמה לא נסמק על זה שלא לחוש על דרושא, וצ'ל' דאפשר שפיר שלא תחב הארי רק האי צפורה לחוץ העור, ונכנס הארס דרך האי נקב לחול הגוף, אבל שאר הצפורהנים לא נתחבו כלל לתוכך העור והבשר, ואם כנים דברנו, מושבים באזה כל הגני' קושיות שהקשוו התוס' ד"ה רוב על פרשי' דלמה לא ניחוש לשאר שוררים שאין בהם צפורה, ולאב' למלה לי מקום צפורה כלל, ולפי האמור "ל' דלגבוי כל הגני' חששות סגי' בבדיקה העור בחוץ שהוא שלם ויפה, וראה זה מה שמצאתי און לי בפסק' הרמב"ס זיל דס' ל' בפ"ה היל'א "ספק דרושא אסורה עד שתבדוק כדירושה וזה, כיצד ארי שנכנס בין השורדים, ונמצא צפורה בגבו של אחד מהם, חוששין שמא ארוי דרסו, אין אומרים שמא בכוטל נתחך', וכן שועל או נמי' שנכנס בין העופות, והוא שותק והן מקרקרים, חוששין שמא דרס וכוי' עכ'ל וליד' א') למאי הלכתא קאמר, דצריכה בדיקה כדירושה ודאית, ולא ד' לו לכתוב דצריכה בדיקה לחוד, ב') הלא גם על שאר השורדים איכא חשש דרושא וכמיש'כ' הרשב'א זיל, ועינו בטור סי' נ"ז ובע"י וכמו בא בהגמ'י' שם, ולמה שתק הרמב'ס מה', שאוכל, ולפירושו ודאי דאין לו עני' כלל להאי דרישא דהכא, אבל

לחול דריש אף בגדיים וטלאים, הא אתה לאשמעין, אבל לרשות' קשה, אולם אם נאמר ממש'כ' למעלה, דלמאן דס' לדרי' פlige את'ק, ה"ה בגין פליגו, דלט'ק דריש אף בעוף הגס, וממילא גם בגדיים וטלאים חד דינא אית' להו, אז האי ברייתא את' קר'י ולאפקוי מת'ק וקאמור דינץ אין לו דרישא בגדיים וטלאים, וה"ה בעוף הגס, ואולי מזה הוכיח רשי' לפרש במתנ' דר' פlige את'ק, דמיהי ברייתה דקתי נץ דאין לו דרישא בגדיים וטלאים נראה כו, ודוק'.

רש'י ד"ה עד שתינקוב לחול, כקו' בעלמא ועד שנקבו הדקיין וכו' עכ'ל. לבאו' סותר רשי' את עצמו במה שכ' لكمן בדף הסמוך עכ'ב ד"ה ב��וץ עד שתינקוב לחול, ופרש'י "אבל הגע לחול יש לחוש שמא ניקבו הדקיין ובבדיקה א"א מפני שאין נקב דק ניכר בהס' עכ'ל וכאן כתוב דלא מטריך עד שניקבו הדקיין, הרי דמוני בדיקה עכ'פ', ולקמן יפה מדיק דלא מהני בדיקה, דהרי מדקתי ניקב בחול, עד שתינקוב לחול, ובדרוסה משיאדים הבשר כנגד ב"מ, הרי דשווין הן ניקב לחול עם דרושא ובדרוסה הלא שיטת רשי' דלא מהני בדיקה, עכ'כ הפירוש עד שראו' להאדים הבשר, דהריינו שתחביר צפרני נגד חלל הגוף לאפקיע על ריכוי, וכדומה, ואלי' מייר' لكمן שנכנס הקוץ יכולו לתוך חלל הגוף ואז אין לו בדיקה. אבל כאן דהוה מקום ידווע ניכר מודה רשי' דיש לו בדיקה, עכ'כ צרי' לומר כו, דכפי' שכתבתני לעיל, רשי' הוכיח דדרוסה ודאי אין לו בדיקה, משום דההכלכה כך אתה, "ודורותה הזאב" ובזה סגי' להטרף, וא"כ נקבות חלל הגוף ב��וץ, דאיןנו ממין הטרפות, עכ'כ דבזה יש בדיקה. אבל ב��וץ הנמצא בתוך החול, מסתבר דמן הנגע לבודוק כל החול ניקב כ"ד ודוק'.

ד' נ"ג ע"א, גמר' בעי ר"י, שאר עופות טמאים יש להם דרישא וכו' הא דלא קבעי בשאר חיות חוץ מארי וזאב לגבי בהמה Mai, לדעת הרא' ש' זיל' באמת ליכא דריש בין שאר החיות, ודעת שאר הראשונים להיפך, עי'ון בטור סי' נ"ז, ונראה דלפי הני הראשונים, צ'ל' דבחיות ידע דדיבר התנא בהווה, ולכן נקט ארוי זאב, דהני שכחמים יותר משאר חיות לבוא לתוך העדר, עי'ון בב'ק ט' ע"ב ארי דריש וואב טורף, ובשביל זה מצין למינר דר' פרש הת'ק' אתא, משום דההכלכה כך דיבר בהווה ויתור שכח הוא האיאב שבא על הצאן לטרוף, ולכן אין מקום להסתפק דודאי גס שאר חיתו עיר יש להם דרישא, אבל בעופות לא מצין דינץ וגוי יותר ער עלולים לדריש, וחוץ מזה נראה לפע"ד דבעויפות טמאים דמשוניים הם הרבה זמ'ז' ביטני טומאה שלהם עד שהتورה לא הזכירה סימנים כלל, אלא פרטם בשמותם, ולכן שפיר יש מקום להסתפק לעניין דריש מה דינס של איינך, דלא הזכיר התנא בשמותם, ע"ז' קפשת לי' רב היל, דיש להם דריש, והוא דפרק' לי' ממתנ' והאנן תנן דרישות הנץ, לאו ר"א לר' היל קפריך, דחא ר"א ספוקי מספקא לי' בפי' המשנה, אלא מסדר הגמי' שלאחר ר"א, ותדע דחא לא כתני, א"ל' והא דקמשני דהני בדכוותיהם או בדרכברבי מני', ואינך בדצוטרי מני' היינו נמי' מטעם דהם עלולים יותר לדריש, لكن אלים זהיריהם אפיקו בדרכברבי מני', וא"כ בחיות נמי' הדין כו, וכן הוא באמת דעת הרשב'א זיל', והוא השיטה המחוורת ודוק'.

ודע דהיא דרישא בעופות, כתבו התוס' لكمן דאין זה מה שאמרו, כל עוף הדריש טמא, אלא דשדיה זיר' כי שליף צפורהנו, וכמו בזאב בבהמה, ולא ה'יהם לפרש האי דרישא צפונית מין די' והותר בסוגי' הש'ס, דהוא הטלת ארס, כשהוחזיא צפונית מין הנדרס, אבל ה'יהם לפרש הסימן טומאה של דרישא מה היא, והנה רשי' זיל' لكمן מפרש דאווז' בצפרני ומגביה מן הקרקע מה שאוכל, ולפירושו ודאי דאין לו עני' כלל להאי דרישא דהכא, אבל

далא שכיה שאירע ספקאה בהם, וכל עצמיות גיטין וקידושין, איתרמו לאדם רק פ"א בחיו מסתמא, לא מצאו צורך להחמיר בספקן נגד חזקה, והרי תראה דהה תורה עצמה הקילה בעין מזרות שלא לאסור מזער, אפילו שלא במקומות חזקה ועיין עוד בדיור שאח"ז. ודודו".^ק

ע"ש גמר' קטע רישא חד מיננייהו, נח ריגז', וכתבו הפסוקים הא דלא חיישין שמא דרש אחורינא קודם דקטע רישא דהאי, משום דחזקת אלימטה לאח"ל דאין הדורס מניה את הנדרס מידי עד שיראה נקמתו בפינויו, ומה"ט אף בהמית יותר, לא חיישין לנשארים, עיין בט�"ז וש"ד סי' נ"ז ס"ט דאיכא פלוגתא בזיה, ולפ"ז בכל סדי"ר כמו באיזו שתק ואינה מקרקרים איכא לעומת רוב ארויות דורסים, רוב הדורסים אינם מניחים הנדרס מידם, עד שיראו נקמתם בפניהם, ولكن שפיר אמר בגמ', איכא למימר הכי ואלא"ה, הנה ס"ד"ר, וא"כ קשה דלעיל בנמצא צפורה על גבו של אחד מהם, דקאמר רב לטעמי', דהה בהא מצי מודה שמואל, דהרי איכא תרי רובה להתר, חדא דרוב דורסים ממיתים מיד, ואינם מניחים את הנדרס מידם ועוד רוב דאיון הצפורה נשמטה מיד הדורס, אלא דהא לק"מ דלעומת זה איכא רוב המותחך, און צפורה ישב בגבו. אבל מ"מ קשי', דהאי רוב ארויות דורסין לא הי' לו להזכיר כלל דלעומת האי רוב, איכא רוב הדורסין אינם מניחים הנדרס עד שימושות, ועיין בדיור שאח"ז.

ובגוף הפלוגתא שבין האחורינים אי קטע רישא דתראי או יותר נמי כשר, כתבתבי בתשובה דלדידין דאפילו לא וראיינו הנדרס נכנס חיישין דתלין במצוין, ודורסים יותר שכיהן שיירגו בעופות ובצאן, מלבלבים או עכברים, פשיטה דאפילו בנמצא כמה מהים בעדר או בכלוב במקום דלא ראיינו דורס נכנס דכשר, דנייה דבגמור' קאמר קטע רישא חד מיננייהו, והוא דוקא חד ולא תרי, משום דחש"ס הלא סובר ספק כלבא ספק שונרא אימר כלבא, וא"כ לא חיישין לדירושה אלא בשראיינו הדורס נכנס, ואז ודאי הדין כן דכל שהרג יותר הרי הוא יוצא מן הרוב דנח רוגזיוו لكن חיישין על הנשארים, אבל הרשב"א ז"ל כתוב דברמננו הכלבים בני תרבות נינהו ולא שכיה שיירגו בעדר או בכלוב ותלין במצוין שדורס נכנס לשם, וכן בנמצא מצועים ללא שראיינו שם דורס נמי חיישין דתלין במצוין וכן רובה השאלה שבאו לפניו בapon זה המה, שלא ראו דורס אלא שמעו רעה בכלוב או בעדר ובדקנו ומזהו, ובזה פשיטה דגס במצוין כמה מותים והנשארים אין בהם שום פצע וחיבורה, שקרים הם, דמי הגיד לנו רק דורס אחד היה דלמא ב' או ג' היי, או שהאי דורס עליה בכלוב ב' או ג' פעמים בתקלת הלילה, באמצען, ובסוף, ובכל פעם קטע רישא חד מיננייהו. וזה ברור לדינא בלי פקפק לפע"ד ודוק".^ק

תנוס' דה רוב ארויות דורסים, וא"ת איפלו אט"ל צפורה זה מהמתת חיקוך אתה, מ"מ איפלו בשאר שורדים בין צפורה, ובஸמו נמי דקאמר אבוי וכוי עכ"ל, כוונתם דודאי הכא מייריב באיזו שתק ואינהו מקרקרים, באופן דבלא צפורה חיישין אדי שניהם שותקים או צוקים דבעלמא לי"ח, משום דאמרין שלמא שי' דקמבעתי אהדי, אך קאמר אכן רוב ארויות דורסין, הא בכח"יו רוב אינם דורסין, אבל כבר כתבנו לעיל דלרמב"ם כל שלא ניכר בשור על שמואל חיישין מדרבן, ומתעימים שמבראים לעיל בסוגי הנ"ל בתוס' ושאר הפסוקים, ומה שהקשו התוס' שם, מפ' ד"א ביבמות דמוקמין האשה בחזקת היתר לשוק ע"ג דעתינו עליה קים, לפענ"ד נראה דלא החמירו חכמים רק בטרפות ושר מאכלות אסורת, דשיכחו טובא, בכל יום ובכל בית, لكن יש מקום להחמיר בספקות שלא יקיilo ראשן באיסורים, אבל באישות שהוא מלטה

ג') הביא דין דהוא שתק ואיננו מקרקרים בשועל או נמי' שנכנסו לבין העופות ובגמ' נראה, דברי שבין השורדים נאמר דין זה, וכן פרשי ז"ל דעל שתיק ואותיב בנינויו, על ארוי בינויו, וכן על איהו קמעועאי, פרשי נוהם, זה על ארוי נאמה, ועיין בראש יוסף מה ש' על דברת רשי', דיש מי שמספר דקאי על מהDSLICK, ספק כלבא ספק שונרא, עי"ש. אבל על הרמב"ם ודאי קשה,-DD-דבר מاري שבין השורדים, ולמה לי' להוסיף, וכן על שועל או נמייה וכו', אם גם בארי הדין כן, ועיין בלח"מ שהרגיש בזאת וכتب דהה בשורדים, אלא דריהיטה דגמ' בעופות דקאמר לעיל מני', ספק כלבא ספק שונרא וכו', עי"ש ובאמת זה ליתא, דהרי רשי' ז"ל, בארי שבין השורדים מפרש כל hei, ולא קאי אדעליל, ובפרט הרמב"ם שכותב אח"כ בהלכ' י"ב סתם, ספק שנכנס לכאו טורף, או נודע אם זה מן הטורפים וכו', لما לא כתוב גם דין זה, בהוא שחק והן מקרקרים בסתם טורף עכ"פ, וכן דורס שנכנס בין דוקא בשור שעורו חלק, ובארי שמקום הצפורה גדול. אבל לא בכבשים שעירות, ולא בעופות בוגצותם, והדורסים שליהם צפורים קטנות, וכן בשור דוקא בנמצא צפורה יש ס"ר, ורק על سور זה ולא על שאר השורדים, שיכולים לבדוק بكل מבחוץ, וזה ש' הרמב"ם במתוך לשונו דס"ר צריכה בדיקה כדorousה ודאית, ר"ל שלא סגי בבדיקה חוץ אלא בעי בבדיקה בפנים, כדorousה ודאית, והמציאות בזאת הוא כאשר מפרש, בארי שבין השורדים, בנמצא צפורה בגבו של אחד, דאי איכא ספק על אותו השור בלבד, ואני סגי בראיה בעלמא שאין בהם היכר נקב בחוץ, או בשועל ונמייה בין העופות, איפלו אין כאן היכר רושם מבחוץ, משום דבנהין לסמווק על בדיקת חוץ מטעמים שהזכרנו, כנפ"ד בគונת הרמב"ם ע"פ דהפסוקים לא נחתו לה.

אחרי כתבי זאת ראייתי בב"ז בשם הרשב"א ז"ל הובא ג"כ لكمנו במהרמל", על דברת התוס' ספק שונרא שכותב, דכל שאיינו ניכר רושם הדרישת בחוץ, א"צ שום בבדיקה פנים, אלא דגס לרשב"א אם ניכר איזה מראה אדמימות או רושם חורה בחוץ, שוב צרייך בבדיקה בפנים, ואני אומר דכל זאת בעופות או ג"ט אבל לא בשור הגدول, שדורס שלו הוא הארי, ואולי גם לא אמר רברבי, שדורס שליהם הוא האזאב, דשם בעין דוקא מקום צפורה נפלא עניין לקמן מה שכתבתבי על דברי המהרב"ם, ועכ"פ חידוש נפלא עניין שהמחבר בשלוחנו הטהוו, לא הזכיר כלום מהא דרש"א שהביא בעצמו בב"י, זצ"ע ודוק".^ק

ע"ש גמר' איכא למימר הכי ואלה אוקי מלטה אחזקי' והו"ל ס"ר, ורב לטעמי' וכו', הא אוקי מלטה אחזקי' שלא במקומו הוא, דהכי הוול", הוה לי' ס"ר ואוקי מלטה אחזקי' עי"ן באחרוניים, ולפע"ד נראה דהה ש"ס רצה לשולב בהא, שלא תאמיר דרב ושמואל פלגו אי שייך לאוקמי אחזיקת בשורת בנוולד ריעותא מחיים, עי"ן לעיל בסוגי' דישב לו קווז בושט, אריכות בעין זה, דאם נאמר כן הוה ס"ר ספקא דאוריתא, لكن לשולב את זאת קאמר תחלה, אוקי מלטה אחזקי' והוא מה"ת לכ"ע, ואח"כ אמר והו"ל ס"ר במקומות חזקה, ורב לטעמי' דאן חושין איפלו מדרבן, אבל לשמואל חיישין מדרבן, ומתעימים שמבראים לעיל בסוגי הנ"ל בתוס' ושאר הפסוקים, ומה שהקשו התוס' שם, מפ' ד"א ביבמות דמוקמין האשה בחזקת היתר לשוק ע"ג דעתינו עליה קים, לפענ"ד נראה דלא החמירו חכמים רק בטרפות ושר מאכלות אסורת, דשיכחו טובא, בכל יום ובכל בית, لكن יש מקום להחמיר בספקות שלא יקיilo ראשן באיסורים, אבל באישות שהוא מלטה

שכפי הנראה, הוא חומרא דאמוראי, דלא מzin במשנה וברייתא. **ועיין** בזכחים שם דר"ל מוקי בנפולה וס"ל דהלה נמי צריכה בדיקה, והוא לפי דברינו לכאורה פלא דPsiטיא דהאי בדיקה בהלכה, שהוא מצד איזה נקב או שבירה באברים הפנימיים הוא חומרא דרבנן, ואיך מוקי מותני דכל הזכחים שנתערבו בהכי, אלא דרש"י ז"ל כפי הנראה נתעורר זה וכותב, "וז"ל" וכיון דאיתחץ בה ספק טרופות אין מכניםין אותה לעזרה לשוחטה, משום הקריבתו נא לפחתך עכ"ל, והנה על אוקימתא דאיערב בדרוסה לא כתוב מידין, משום דרש"י לשיטתי ס"ל דודאי דרושא לית לי' בדיקה, וכן מוקי דוקא בודאי דרושא. אבל בספק דרושא, כיון דיש לבדוק, שפיר מצי שרות בעורה דהרי כאן לא איתחץ בה ספק טרופות, כי האי איתחץ שכ' רשי' היינו דוקא בנפולה, שקדום שהלה היתה אסורה ודאי משום נפוליה וause'פ' שהלהacha אח'כ' יוצאה מאיסור ריסוק אחרים. אבל עדין נשארה בספק שאר טרופיות, וזאת קרי ריסוק אחרים. לישן לא יתיר טוב מליתנים או למיכרים לעכ"ם, דהרי כל הרואי לאדם, איינו מוכן לכלבים כדאמרין בביצה ז' ו' ע"א דכל דחיז לאדם, לא משליך לכלבים. אבל לפי גירסתנו דלא הקשה שיתנים או ימיכרים לעכ"ם חנקים ניחא דכיון דלא נהרט אל החונקים, הרוא נבלה כמתה מלאיהן, שטס לנרכי אין ליתנים לאכול, דהרי התורה אמרה לכלב תשיליכון אותו. עין בפתחה עיקר א' עיקר יוד"ז, והוא דלא פריך למה באמת חנקם ולא נהרט, כדי שייה ראו לנרכי, משום דכפי הנראה שמואל בכבודו ובעצמו עשהכו שחנקם והשליכם לנרהא, וידע המקשן שעשה כן בעצמו כדי שייה בטוח, שלא יאכלם השואל ע"י הוראת האיה חכם המתיר ס"ר רבב, ולכן לא טרח לנחר או"א, אלא חנקם ביחיד שהוא קל יותר, והשליכם לנרהא, אלא דקשי' לי' למה טרח להוליכם לנרהא ולא זרעם לאשפפה כשאר נבלות, ע"ז שפיר קמהדר ולטעמי, למה השליכם לאיבוד ולא האיכלים לכלבים, כדי שלא ילק סל מלא עופות לאיבוד מכל, אלא כדי לפרשוי מלטה דאמורא עבד הци, ושזה ראי' לגירסת רשי' "אלא אתרי דשモאל הו" ולא הדר ב' רבי, והוצרך שמואל לחזק הוראותו, דאי רבי גופא הדר ב', מה ליל' כולי האי ודוו'ק.

ד"ה דרושא שאמרו צריכה בדיקה וכו' פ' בוקין כוגן ספק דרושא או שדרסה ואין מקום הדרישה ניכר מבחן, דודאי דרושא לא מהני בדיקה, וכן פ' היריב"ם וכו' עכ"ל, כבר כתבנו למעלה בדיור הקודם ולעיל בסוגי' דנפלה דשיות רשי' והוא כיון דהלהআ אתא על דרושא האב, וכן אנפלה מן הגג, ולא על האדם, הבשר ע"י דרושא, ועל ריסוק אחרים ע"י נפוליה, וכן שכנינו לקמן בא"ט בעף נפלת לאורו ונחמרו ב"מ, ע"כ ישראי' מוכרתת לרמב"ם, דבדיקה בדיקה לרמב"ם, ומהז' ג' י"ר דהני טרפה להחלוטין נינהו, ומושום ע"פ רוב כל הנדרס נכנס הארץ לתוכה הגוף, וכל שנפלת מן הגג מטרסקו אבריה, אלא אדם עמידה או שחתה מעל"ע, מוציאה מידי חש ריסוק, וא"כ ס"ל לרשי' דמה"ת לא מהני בדיקה בלבד, והוא כוונת דרושא א"כ בדיקה בפניהם כלל, ניחא, וכדבריו ממש ג' ג' רשות דרושא א"כ סקל"יו עי"ש. ואני תמא, דמה הועילו זהה, דעד"י יש להקשوت למה לא מוקי דאייכא רושם אידמיות בהאי ס"ר, וכן באינץ' שנערב ומהז' יש הוכחה למה שתבנו לעיל, דרמב"ם מן האב ולמעלה בעין דוקא מקום צפורה האב והארい ניכר, ולא רושם אידמיות בעלמא וכן שפיר אמר בגמ', דבען דרושא האב לקוץ ניכר, דהאי משיך והאי עגול, אלא באמות בלא"ה קושיתם לך"מ, דנヒו דאנן ברושים בעלמא סגי' לנהריף ספק דרושא. אבל כבר כתבנו לעיל, דלהכי קאמר לעיל אוקי מלטה אחזקי' והדר אמר הויה לי' ספק דרושא לאשמעין, דמה"ת ודאי דומקמין אחזקי' ואין חוששין לספק דרושא. אבל לשמואל דחיש לספק דרושא, הוא מדרבן וכן מבואר הדבר ברמב"ם בראש פ"ה מהל' שחייבת שתבנו מפני דרושא מפורש בקרה החמיירו בה, וכל ספק שישתפקיד בדרושא אסור, הרי דאי זה אלא חומרא דרבנן, וא"כ בקדשים ודאי לא החמיירו חומרא זו להביא קדשים לביה"פ, ובפרט

ע"ב גמר' אתרי' דשモאל הויה, להאי גירסא הדר ב' רב דאי לא הדר הוול' להקשר גם באתרא דשモאל, משום הפסד ממון של ישראל דהוה נדנד איסור, ואין חולקין כבוד לר' בן פרשי' ז"ל ושצת ראי' לזה מהא אמרין בפסחים דף ל' ע"א, דאמר שמואל להני דמאבני נendi אשוי זיבנא דכנד'יכו, ואי לא דרישא לכו כר"ש, ופריך ולדרוש להו, ומתרץ אתרי' דרב הויה, וקשה איך מפחדם בדבר שקר שידרוש להו כר"ש באתריה דרב דס"ל דלא כר"ש, אלא ודאי הכל קאמר להו דאם תמכרו בייקר דאייכא הפסד רב, לא אחולוק כבוד לר' מפני הפסד ממונם של ישראל ודוו'ק. **ע"ש** גמר' ולהנקינהו ולשדיינו לאשפפה וכו' בת"ז ז"ל הביא גרסת מקצת ספרים או ניתבינהו לעכ"ם, וכותב דהה דהוומ"ל דניזבינהו לעכ"ם דמקרי נזדמן, ואין כאן משום עושין שchorה בנוט' עי"ש. ואני תמא על האי גירסא דא"כ מה קאמר, ולטעמי' נישדינהו לכלבים, וכי הוא יותר טוב מליתנים או למיכרים לעכ"ם, דהרי כל הרואי לאדם, איינו מוכן לכלבים כדאמרין בביצה ז' ו' ע"א דכל דחיז לאדם, לא משליך לכלבים. אבל לפי גירסתנו דלא הקשה שיתנים או ימיכרים לעכ"ם חנקים ניחא דכיון דלא נהרט אל החונקים, הרוא נבלה כמתה מלאיהן, שטס לנרכי אין ליתנים לאכול, דהרי בפתחה עיקר א' עיקר יוד"ז, והוא דלא פריך למה באמת חנקם ולא נהרט, כדי שייה ראו לנרכי, משום דכפי הנראה שמואל בכבודו ובעצמו עשהכו שחנקם והשליכם לנרהא, וידע המקשן שעשה כן בעצמו כדי שייה בטוח, שלא יאכלם השואל ע"י הוראת האיה חכם המתיר ס"ר רבב, ולכן לא טרח לנחר או"א, אלא חנקם ביחיד שהוא קל יותר, והשליכם לנרהא, אלא דקשי' לי' למה טרח להוליכם לנרהא ולא זרעם לאשפפה כשאר נבלות, ע"ז שפיר קמהדר ולטעמי, למה השליכם לאיבוד ולא האיכלים לכלבים, כדי שלא ילק סל מלא עופות לאיבוד מכל, אלא כדי לפרשוי מלטה דאמורא עבד הци, ושזה ראי' לגירסת רשי' "אלא אתרי דשモאל הו" ולא הדר ב' רבי, והוצרך שמואל לחזק הוראותו, דאי רבי גופא הדר ב', מה ליל' כולי האי ודוו'ק.

תוס' ד"ה ספק שונרא ס"ק אמר קני', וא"ת דבריש פ' התערבות ע"ד ע"ב אמרין, גבי נתערבה בטרפה וכו', ומפרש כולהו כר' ינא לא אמרו, דבין נקובות הקוץ לדרושא האב מידע ידי, דהאי משוך והאי עגול וכו' עכ"ל, והקשה המהרא"ל ז"ל, דלמה לא נוקמא דעתערב בדרושא שאינה ניכרת כלל, באיהו שתק ואינחו מקרקרים, דלשמואל דהלהאת כוותי' בעי בדיקה נגד כל החלל, וכו' דכפי מה שהביא הבי' בשם הרשב"א ז"ל, דכל שלא ניכר בחוץ שום רושם דרושא א"כ בדיקה בפניהם כלל, ניחא, וכדבריו ממש ג' ג' הש"ך סי' נ"ז סקל"יו עי"ש. ואני תמא, דמה הועילו זהה, דעד"י יש להקשوت למה לא מוקי דאייכא רושם אידמיות בהאי ס"ר, וכן באינץ' שנערב ומהז' יש הוכחה למה שתבנו לעיל, דרמב"ם מן האב ולמעלה בעין דוקא מקום צפורה האב והארי ניכר, ולא רושם אידמיות בעלמא וכן שפיר אמר בגמ', דבען דרושא האב לקוץ ניכר, דהאי משיך והאי עגול, אלא באמות בלא"ה קושיתם לך"מ, דנヒו דאנן ברושים בעלמא סגי' לנהריף ספק דרושא. אבל כבר כתבנו לעיל, דלהכי קאמר לעיל אוקי מלטה אחזקי' והדר אמר הויה לי' ספק דרושא לאשמעין, דמה"ת ודאי דומקמין אחזקי' ואין חוששין לספק דרושא. אבל לשמואל דחיש לספק דרושא, הוא מדרבן וכן מבואר הדבר ברמב"ם בראש פ"ה מהל' שחייבת שתבנו מפני דרושא מפורש בקרה החמיירו בה, וכל ספק שישתפקיד בדרושא אסור, הרי דאי זה אלא חומרא דרבנן, וא"כ בקדשים ודאי לא החמיירו חומרא זו להביא קדשים לביה"פ, ובפרט

ודו"ק.

ד"ג נ"ד ע"א גמר' בתיר דברי הדר פשטה, אחד זה וא"ז במשהו מ"ט זיהורי מילא קלי ואזיל. ופרש"י, "גרסינן" ולא ידעתני איזה יירטא אחרת הייתה לפני רשי' שרצה לשולחה. וכי הראתה האי תיבת "ואזיל" רצה רשי' לקיים שהי' חסר בנוסחא אחרת שלפני רשי', ושלא נטע לפרש דהארס שורף את האבר ולכן אין נפקותא בשיעורו, וכן צרך לגורוס, "ואזיל" לומר דשורף עד רובו של גרגורת דסופו לפסק, וכן משמע מרשי' דלעיל בדף הקודם ד"ה צריכה לבדוק שכ' סופו לשורף עד שתנקוב את בני מעיים, הרי'Dמצד סופו לנוקוב קאtinyן עלי', וה"ה בגורגורת סופו לפסק. אלום דעת התו"ל לעיל במשנה אינו כן, אלא דשריפת אבר הנלקה מן הארס, הוא המmitt ולא מצד שישופו לנוקוב או לפסק, אדם משומס דסופו לינוקוב או לפסק, לא ה"י טרפות בפ"ע, כמו דלא תשיב מראות פסולות בריאה וכדומה לטרפות בפ"ע. ולפ"ע מ"ה דלא תש"י "יל' לקושי" זו הוא מפנ' דלישיטוי' ודאי דרושא אין לו בדיקה מה"ת, משומס דההלהכת אטה על דרושא האזב דטרפה, א"כ שפיר הוא טרפות בפ"ע, אע"פ שטעם הטרפות משומס סופו לנוקוב או לפסק, אבל החוס' ורמב"ס דס"ל, גם לדאי דרושא אית לה בדיקה, וכל שלא האדים הבשר או הסימנים מחמת הארס כשר, מוכרים לומר דשריפת הארס הוא שם טרפות בפ"ע ולא מטעם שועשה אותו טרפה, גם רב בעלה ודאי דליקא רוק חד ספק שמא דריש במקום, אבל בעלה ודאי דליקא רוק חד שמעון דרושא במקום ראיות התו"ס' בבריא דاضרש דמייר בעלה ארוי על השור, ולא ראיינו מקום הדריש, ואז צריכה בדיקה מכפה ועד אטמא, אבל בראיינו שדרס דהינו שמייך מקום הדריש לא מהני הבדיקה דאפייל לא האדים הבשר כנגד אותו מקום מ"מ טרפה, וכמ"כ באמת רשי' "יל' דהבדיקה מהני, או באיזו שחק ואינו מקרין, אי בעלה ראי ולא ניכר מבחוץ מקום הדריש ובاهאי ספק האחרון גם רב מודה דבעי בדיקה, וכן ראיות התו"ס' נגד רשי' אני מכיר.

ע"ש גמר' אל' ר"ל, מנו רב ומנו רב ולא ידענא לי' מכאן יש ראי' למה שכתו התו"ס' לעיל ל"ח ע"א ד"ה איצטרך דעיקר שמो ה'י אבא, ורק בשם חמימות קרו לי' רב, ושם זה ודאי לא הוה לי' בעודו ששימש בישיבת רבי בא", רק אח"כ בתור ראש ישיבה בבל, קרו לי' בשם רב, כמו ר"י הנשיא בשם רב, ולכן ר"ל לא היה מכירו בשם רב, ואל מנו רב, דלפי פרש"י דעיקר שמו היה רב מלידתו, קשה לומר דר"ל לא ה'י זוכר את רב שהי' החשוב שבתלמידי רבי וייתר גדול בתורה וחסידות מר' יוחנן ודוו"ק.

ע"ש גמר' שמותה ושותה כשרה וכי ר"י אמר יביא ויקיף. הראש יוסף ז"ל הביא כאן קושי' הרשב"א ז"ל דהא לדעת בה"ג, דאיו בשימושות הסימנים משומס טרפה אלא מגורת הלהכת אין שחיטה מועלת בהן, לעולם לא ידמו החתוכים, דהא אפילו נשחתה לאחר שחוטה עדין הייתה בחטים חייתי' וחותך השני הוא עתה לאחר שחוטה: והראש יוסף תמה דאפיילו לרשי' דשומות הס' טרפה, מ"מ אין נבלה, דשלא במקומות שחיטה הוא ואטו טרפה אין בה חיוט עי"יש. ובמחייבת דברים אלו שלא בדקוק כתbam, ואם במקומות שחיטה דنبלה, הכי משומס דאיו בה שחיטה קרו נבלה, דהרי רק לאחר מיתה מטמא, אלא משומס דאיו שחיטה מועלת בו יותר שכן מקרי נבלה מחיים, כמו שביארנו זאת בעicker יי"ד בארכיות, גם מה ש' דלמעלה דלאו מקום שחיטה רק טרפה הוה, בהז איכא פלוגתא, עי"ז לעיל בפ"ב בסוג' דמוגרמת. ואני ביארתי שס דלמאן דס"ל דכל שנפסק הקנה שוב הוה כמדמ"ד ולדעת הרשב"א על הקנה עצמו ליכא מאן דפליג ע"ז, א"כ מה לי נפסק במקומות שחיטה, או מעלה ממקומות שחיטה, כיון דטרפה הוה, ממיילא דכאן כמגב"ד ותו אין שחיטה מועלת בו, וממיילא יקרא נבלה, אלא דלגבין נידון דידן של הקפה, אין שום נפקותא אם טרפה ואם נבלה, דהכא בחיות תלוי מלטה, וכיון דבכוב"כ חייב הוה איך ידמו החתוכים, אלא דמי"מ לא הקשה הרשב"א על שיטת רשי', דכיוון דטרפה

אתה, במקומו עומד ואסורה אבל ודאי לרבות דלא יש לספק דרושא לא יاسر אפילו נמצאת האדים הבשר אינה ana, כי מכח סיבות שונוח מצה להיות אדמים בבשר, ראי' השניה הביאו, ממה דרב מורי ב' מכפה ועד אטמא, והנה לעיל בסוג' דישב לה קו"ז בושט כתבתתי דלרבע גם רשי' מודה דמהני בדיקה גם לו דאי דרושא, וכן הבאתה בשם הגהות מלא רועים אכן עין ב'. ועתה הדריני ב', כי טעמא דריש"י מפני שההלהכת סתם ATA, דרשותה הזאב, ע"כ דהוא ודאי טרפה ואין לו בדיקה, וכן א"א דלשטי פליגו באה רב ושמואל, מ"מ ראי' זו אני מכיר, דתקשה לדנטשיך דע"כ לרב צרך להיות ניכר מקום הדריש, וא"כ למה בעי בדיקה מכפה ועד אטמא, מה תאמיר דכל שעלה הדורס על הנדרס, גם מודה דבעי בדיקה, דזוקא באיזו שתווק ואינו מקרין פלי, ממש דאיقا בעין ס"ס דשמא מלחמת ביעותוא מקרין אבל לא עלה עלייה, וכמ"כ למעלה משום דכנגד רוב ארויות דרושא איכא רוב דאיו הנדרס נשפט מידם עד שימייתו, ואת"ל עבד מעשה, שהוא שלא כנגד הב'ם והסימנים דריש, דלא מיטרף בהטלת ארס באתו המקום, אבל בעלה ודאי דליקא רוק חד ספק שמא דריש במקום שעשוה אותו טרפה, גם רב בעלה ומctrיך בדיקה, א"כ ודאי דנפלו ראיות התו"ס' בבריא דاضרש דמייר בעלה ארוי על השור, ולא ראיינו מקום הדריש, ואז צריכה בדיקה מכפה ועד אטמא, אבל בראיינו שדרס דהינו שמייך מקום הדריש לא מהני הבדיקה דאפייל לא האדים הבשר כנגד אותו מקום מ"מ טרפה, וכמ"כ באמת רשי' ז"ל דהבדיקה מהני, או באיזו שחק ואינו מקרין, אי בעלה ראי ולא ניכר מבחוץ מקום הדריש ובاهאי ספק האחרון גם רב מודה דבעי בדיקה, וכן ראיות התו"ס' נגד רשי' אני מכיר.

וזע דבשה"ד כתבו, גם רשי' לא נקט ספק דרושא אלא משומס אז צרך לבדוק כנגד כל החלל, אבל אם ה'י ניכר מקום הדריש, לא ה'י צרך לבדוק אלא כנגד אותו המקום, אין כוונת שכו הדין לדידן דהרי אנו פסקין כשמואל דחושין לספק דרושא, וממilia דצרכיך לבדוק כנגד כל החלל, אפילו ניכר מקום הדריש אלא דר"ל, לרבות חיש בלא ניכר מקום הדריש באיזו שתווק ואינו מקרין, ה'ה דלא חיש בלא ניכר מקום הדריש, וא"כ לרבות דקאמר מכפה ועד אטמא, אם ניכרים כמה וכמה פעעים במקומות מפוזרים צרך בדיקה בכל החלל, אבל כבר כתבנו דזה ליתא, דהרי לרשי' כל שודאי נدرس אפילו במ"א, הרי הוא דרושא האזב שאסורה הלהכת, וכאשר הוכחת זאת לעיל ומפרש"י שבפ' התרבותות דלא קשי' לי' למאנן דמוקי לי' בדראות האזב, דהרי אפשר למבקי' אחר השחיטה.

והנה הלב אריה ז"ל בפירושו לדברי התו"ס' אלו, ס"ל דספק דרושא בסימנים הוה כספק בשחיטה, לדעת הפלתי דספק נקה"וו ופסה"ג ספק בשחיטה מקרי עי"ש. וכבר כתבתתי במקומו דהאחרונים ז"ל טעו זה טעות גדוֹל במחכ"ת בחשבם דכל מעשה טרפות בסימנים הוה נבלה לדעת הרמב"ס, דזה ליתא, דזוקא נקב או פסוקה דמקרי תחלה נחרה ונידון בשחיטה פסולה למ"ד ישנה לשחיטה מותע"ס, אבל לא טרפות דלא שייך להחשב לתחלת שחיטה פסולה, והרי תראה דנקה"וו ופסה"ג וכן נחרסה הרגגרת כאיסר ונקבה בנפה, דכל הני לא מנה הרמב"ס בין הטרפיות מפני שאין עניין שחיטה פסולה, אבל נהפכו עורות הושט במרαιו מנה בתוך העי"ז טרפיות, הרי שלך לפניך, דכל דלא שייך לומר דהוה כתחלת נחרה, אין בו מושום נבלות, וכן הכא בטרפות דרושא דאיינו משומס נקוב או נפסק אלא שם דרושא הוא טרפות בפ"ע, עיון בריש פרkon על התו"ס' ודרושא הען מש"כ שם, ובדייבור הסמוך

זהה אין להוסיף על הטריפות מכך חכמת הרפואה. וראה זה כי הרמב"ם זיל בעצמו נכשל במה שהזuir כאנ שאין להוסיף מכך חכמת הרפואה על הטריפות והוא הוסיף לנו ניטל חי העליון בפ"א הכה"ג. והסביר זאת לחכמי לוניל דין לך כל שאין כמו חיה יותר מזה עיי"ש. אבל דע כי עמקו מחשבות חז"ל ואין כאנ לא קושי' ולא סתירה וגם פסק הרמב"ם על מקומו יבא בשלום, אבל כדי שנבוא למטורת חפצנו צרכיך לפרש המשנה והשקל וטור' שבמועד הלאה כי מתווך פירושנו יתגלה לנו טעמא ופירושא דהא מלטא ולכן עתתיק עצמוני למשנה.

משנה ואלו כשרות בבהמה וכוי' וכתבו התוס' דוכלהו צרכיכי כדפרישנא בריש פרק. והمعنى שם בתוס' ימצא דפירושו רק הניא אבריםண זנצרו בתוך הטריפות והכשרות מגרגרת ועד המסת וביה"כ. דחווא"א נסדקה כמו נפסקה וכן כולן. אבל מהני דקתיות היכי בין השרותות ולא נזכר לעיל בין הטריפות והן הנה תחול כלויות ולהי התחתון והאם לא דברו מאומה, ובאותם קשה למו כתני באלו כשרות פשיטה דכל שלא נשנו בין הטריפות ממילא כשרות דאין לנו להוסיף על הטריפות אבל באמת כתני הני כדי להשמעינו דיש גם בהם אופן המתירף ומכח האידי דיווקה קאמר רבא ניקב הטעול בסומכי טרפה. ורכיש ב"פ דלקתה בכלוי טרפה, וניטל האם או אתה לאפוקי מר"ט בסנהדרין דהשליך בהמה שניטל האם שללה לכלבים או כהני פוסקים דבנימוק האם יש להטריף וניטל לחיה התחתון כשרה, למד מהרmb"ם הא לחיה העליון טרפה. והנה לנו אמר"ז ל"ש אלא שיכולה להיות עיי' המראה והעלטה וכוי' אלא דמהרש"ל זל מוחק מימרא זו שאינה מובהה לא ברי"ף ולא ברמב"ם וכאשר כ' המהרש"ל הוא תוספת על הגלילון מן הגאנונים וטעה הסופר וכתבה בפנים. ואני אומר דמאן דגרס לי' בגמי' הי' מי שייה' הוא מוחלך על הרמב"ם בדין דלחיה עליון ולכון מדיק האידי דינא מiotra דמותני דקתיini ניטל לחיה התחתון כשרה דל"ש אלא ביכולה לחיות עיי' המראה והעלטה וכוי', אבל הרמב"ם דחה האידי מימרא משום דס"ל דלulos יש לעשות את איזה תחבולת להכנס המצון כדיוע ולכון דיק ממשנה יתרה זו דניטל לחיה העליון טרפה ולרמב"ם גם הא דאמרו לעיל מ"ד עיי' וא תנא תנוא ניטל לחיה התחתון כשרה לא גרים לי' דחווא זל פסק דזוקא ניטל עד הסימנים כשר עיין בכ"מ שם.

мотוך הדברים שאמרנו אנו לנידין דכל הני שב שמעתתא לא מהחכמתם בלבד חדו ולא על סמך דזה הכלל לחוד אלא דלכלו יש רמז במשנה ניקב הטעול ולקתה בכלוי' כמו שפירשנו גולגולת שנחכבה ממה דקתיini נפתחה הגולגולת כשרה ענקרה צלע מעיקרה עם חזי חול'י והוא טרפה מוטבנתני דאהלות וככ"ה ולכון הרכיב צלעות بلا חול'י שלמה טרפה מוטבנתני דאהלות וככ"ה ולכון הרכיב רב שניות יחד לומר דעתך ננקרה צלע וחזי חול'י דינה ענקרה חול'י שלמה. עיין מה שכתבנו זהה לעיל נ"ב עיי' וא סימנים שנדללו ברובן אי כפרשי' ממקום חיבורן בלחי הרי הוא בכלל עיקור סימנים ר"ל כעין עיקור ואי לפ"י ר"ח דנדללו מיחبورם בארכן זאת נרמז ממה דקתיini נקיה' וו' פסה'ג בו'ו' החיבור דASHUMAYIN זהה ובערבעין שייהו מוחברים יחד בארכן כאבר אחד וזה רמז טוב ובשער החופה את רוב הקרים עג' דשומואל עכ' מפרש נקרע רוב החיצונה דמותני על הקרים עצמו כדאמרין לעיל בגמי' מ"מ כיון דקתיini או שנקרע רוב החיצונה דוא תמיד לרבות אתה וכדרשין בריש פ' אווא"ב ואעג' דבלישנא דתנאה לא נדרוש ריבויון כאלו אבל האי או דהכא משונה מאד דהרי תרתי טרפיות נינחו ניקב הקרים הפנימי ונקרע רוב הקרים החיצונה ומה זה דקامر או"ז דאייה שייקות שיש בין שניהם אבל אם נאמר דמרמז גם עלبشر החופה שנקרע

זהה, הרי הגורגרת כמו דמונה בדיקולא, וניהו דבכמה יכולה היה לכל דבריה, אבל הגורגרת דווה כدمב"ד הרי חשוב כמת, וכאבל המודולל דין לו התקשרות עם הגוף אלא כ"ש שלא יחשב כניפול, אלא עיי' מיתה, ולכון לא הקשה הרשב"א אלא לדעת הבה"ג וזה ברור. ופלא על הראש יוסף זל דלא נכון לכל זאת.

וזע דhalb ארוי זל הביא כאן קושי' המהרב"ם שיפ' זל שהקשה דמה מהני הקפה, כיון לאפשר דנסמطا בין השჩיתת הקנה לשוט. ותי הלב אריה, דבאמת זהה פליינו رب ור' הכא, דרב סובר כר'ל, דכל שנספק הקנה כמדמבר'ז. ולכון קאמר א"א לשמותה שתעשה שחותה דאפיילו אם נשפטו בין סימון לסימון כשר, לאחר שחתית הקנה השמותה אינה פוסלתתו דזהה כמדמבר'ז, אבל ר' פlige על הא דר'ל ולית לי' כמדמבר'ז, ואפיילו הקנה עצמו לא, ודלא כרשב"א. ולכון לדיד' אפשר שנשפטו בין סימון לסימון, ואם תרצה לעמודה הוה לדעת רשי' עיי"ש. וכל ההקדמות אמיתיים, ואם תרצה לעמודה על בוריין של הדברים תעיין היטב מה שכתבת比我 זהה יט' ודו' ל"ב בפלוגתת ר' ר' ור' בזה. אבל לפרש דרב ור' כאן פליינו בזה, אי שמותה שבין סימון לסימון פוסל, הווא דבר שא"א להעמידו דראי' יבוא ויקיף דקامر ר'י, אין להלמו והלב אריה כ' דיבוא וישמות במא' לראות ההשומות אי דומות אהדי. לא הבנתי מה קאמר, דאי' ישמות עוד הפעם סימון השמות, ועוד זאת דקושי' הרשב"א במקומה עומדת, דאי' לר' סימון השחות לאו כמדמבר'ז, איך ידמו הני חיותוכים אפיילו אם לאח"ש נשפטו, כיון דגם הגורגרת חי' כמו אחר האברים, ולכון דברי קדרו אינס כדי להקימים. וגם קושי' הרשב"א קיימת, אפיילו بلا בה"ג, כי האמת הוא דר' יוחנן ל"ל כמדמבר'ז לא הראה ולא הקנה וצע"ג.

ע"ש גמר' זה הכלל: לאתווי' מי לאתווי' שב שמעתתא דבי' יוסף רישבא וכוי' אל' וכי להוסיף על הטריפות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים וכוי' עכ' הגמ'. ועיין לעיל במסנה דה' זה הכלל מה שתהמאת על הסוגי' דהכא דהרי סouter א"ע מנ' וב' דמתחלה אמר דזה הכללআתא לאתווי' הני ש'ש ועכ' דמוכח זה הכלל אנו מוסיפין כל מה שנראה לנו שאינו כמורה חייה, וכמוש'כ הרשב"א בחשו' סי' צ"ח דעל טמץ זה הכלל שבמשנה הוסיפו החכמים שבדורות הבאים הני ש'ש, משום דבاهני נמי יכולין לחיות ועכ' עיי' הנסיוں שעליה נבנה חכמת הרפואה ידעו את זאת. ובתווך כד"ד דחה ריב'ב הא רישבא בשתי ידים אין להוסיף על הטריפות והרי הוא הי' מן התנאים הרשומים שבימי' הי' עוד מקריבין קרבן פסה' (אוולי לא על האי תנא כיון כאן וכן נראה מרשי' ודוו'ק) וכמה וכמה דורות אחרי חדש טרפיות לרוב כמו הני ש'ש ואין לומר דלהאי מכיה בגנידא נשי' יש תרופה ותחבשות דאי' הכי הוליל', דגמירו דאי' בדרי לה סמי' וחוי. ומה דמתארץ לי' בעל מסדר הש"ס על קושיתו דמסקין והא קחציא דמתנו, גמירי דאי' בדרי לה סמי' וחוי' לאו דעל הני מאורות העי' קבלה בידו בידיו דיש סס לאלו אלא דרך כלל אל אומר לו דכל הטרפיות שלא מון החכמים מסתמא כן הוא דיש איזה תרופה למכות אל. וכן מבואר ברמב"ם שהבין כן. זל' בפי' היב' וב' ואין להוסיף על הטרפות אלו כלל של שריאר לבהמה או לחיה וועז חוץ מאלו שמנו חכמי דורות הרשומים והסכימו עליהם בבתי דין ישראל, אפשר שתחיה, ואפי' נודע לנו מדרך הרפואה שאין סופה לחיות' עכ'ל, הרי דדרך כלל אנו אומרים כן שמסתמא אפשר שתחיה' עיי' איזה רפואה הנעלמת מאיתנו וא' אם התנא ריב'ב לא ריצה להוסיף מה'ט על הטרפיות שהיו מוכבלים בידו איך הוסיפו האמורים עפ' המשנה דזה הכלל כהנה וכחנה. ובידו איזה רפואה שמאן סופה לחיות' עכ'ל, הרי דדרך כלל אנו אומרים כן וזה הכלל למאי אתה, דין לומר דאם ישכחו יחזרם עיי' זה הכלל

אר' ז"ל החזיק לדוחק, דבר ברורו כמשמעותו בצחרים, אכן וככל להכנס נקב או חסרון שע"י חולי בכלל נקבה וחסורה, במקומות שהנקב והחסרון בעלי חוליותם, הרי דכאן החולי הגורם שנטף ומפני שהוא מכאייב יותר וא"כ האילקוטא שם החולי, שהוא מכאה יותר גדולה מן סתם נקב וחסרון, ע"כ תחת סוג אחר נופל, אבל בהני אברים דניקב או נחרט סתם, נמי טרפה, פשיטה דלקתת בכל ניקב או נחרט הוא, וכאשר כתוב רש"י ז"ל שם, על לאפוקי דרך וזה אמת לאמתנו, וברור לכל מבין דבר, אמרו מעטה, מהא דלא מצין בmontini לכתה לא שמעין דלקתת איינו טרפה, דהרי בכ"מ דניקב או נחרט טרפה, מכש"כ דלקתת דהינו נתמסס טרפה אלא ממה דלא נזכר טרפות בcoli' הרי אין לנו להוציא טרפות באבר שלא שניינו טרפות במשנה, אmons אם נזכר באלו כשרות, דעתנו הכלכליות כשרה, דעתה להשמעין דאייא איזה מין מכאה בכלכליות שהוא טרפה, שפיר מצין למוד, דלקתת שהיא מכאה יותר גדולה מנטיל שהוא טרפה, ואין להסביר כי סוג לכתה עדין לא שמעין בשום אבר שהוא טרפה, הא בוכרא, אדרבא לכתה בכולן שיש בהם טרפות, נהוג כיוון דבכל מעתים מנה, אולם עולא דמונה מיני טרפות היוצאות מן כל הטרפות שיש לנו במשמעותה ומפורשות והן מרומות, אי הי' סובר כרכיש דלקתת coli' טרפה, ויוצא ממה דעתני באלו כשרות ניטלו הכלכליות כשרה, הוועיל למנות ט' מיני טרפיות, וגם לכלול לכתה בינהם, והדברים קלוריין לעיניהם תל"ת.

ואחר הדברים האלה, נבון היטב השקל וטורי, ולא יקשה לנו כלל למה לא קאמר, דפליגו בדרכי, דבאה דרכיש א"א דפליגו, דהרי לכתה דגרע מניקב או חסירה, אין להוציא ממשום דלא דמי' להנני, כיוון דגרא מהני, ובכלל מעתים מנה, רק הא דר מתנא דשך מדוכתי דהוא פחות מנהתק וניטל, אם דמי' לניטול נוכל לרבות אותן בא הכלכלה, אבל אי לא דמי' לניטול, אפילו לר"ל דאלו כשרות דזוקא וקאמר דעתא לדבוי' הא דר' מתנא דלא דמי' לניטול, כמו שאמר בגמי' אין הכוונה דלא דמי' כל לניטול, ואין לרבותוizia הכלכלה, אלא דאי לאו מתני' דאלו כשרות הוועיל לאומר דלא דמי' לניטול וכשר, ואתא אלו כשרות לנגולות לון דמי' לניטול, ומילא איתרבי בא הכלכלה, וכן תראה מפרש"י ז"ל, "ולניטול נמי לא דמי', דהא לאו נטולה לגמרי הוועיל" ואח"כ כ' בד"ה הנני, ז"ל, "הני נטולי הוא דcarshot ניטל הטחול והכלכליות, אבל נטילת ירך דר' מתנא טרפה" עכ"ל הזhab, הרי שלך לפניך, דרך ממשום דמי' לניטול, מצין להטריפו ממיעוטי דאלו כשרות, ולשון הגמ' נמי מורה על זה, דקאמר לאו לנקי' דמי' ולא לפסוקי לניטול נמי לא דמי'" משמע דלגיוקבי ולפסוקי לא דמי' כל, וניטול נמי לא דמי' דמיון גמור, עד שבעי לרבותו דהוה בכל ניטול, וע"כ כן הוא אדם נאמר דלמי' אלו כשרות דזוקא, פתח פתוח לנו לרבות הכל, אף מה שאינו דומה כל, לא באבר ולא בסוג המכאה, א"כ איך קאמר לעיל דאין לנו להוציא על הטרפיות שמנו חכמים, כמו שהקשתי לעיל, אלא עכ"ל דהאי אלו כשרות ג' לא אתה לרבות, אלא במה שדומה Katz, ויש רמז לרבותו כמו שביארנו, אבל לא מצא הש"ס ת浩ות פלוגתא דרי' ור'יל, אלא בהא דר' מתנא דהוה פחות מניטול ונחתק, אבל דומה Katz לשיטולו, ותולו אי אלו טרפות דזוקא, או אלו כשרות דזוקא, זותמאני מאד על התוס' אך מצאו סברנו דמכך אלו כשרות מצין להוציא טרפות כרצונו, ומה נעשה עס מה שאמרו דאין להוציא על הטרפיות שמנו חכמים.

אתרי כתבי ראייתי בח' הרשב"ז ז"ל שכ' ג'כ, דהא דקאמר דמי' לניטול, או דמי' ממש אלא דאייא למיטען בי' דמי' לניטול עי"ש מミלא דגס אידך דקאמר דליתוטלי נמי לא דמי' ג'כ ה依 ולקתה coli' בכלל סוג נקבה וחסורה וכו' עכ"ל, ותמה אי שהלב

והוא משומם דסוף הכרם שנתגלה לינקוב כמו שכתב הב"ח סי' ניחא טובא דקאמר או שנקרע ומרמז עלبشر החופה דזאת נמי משומם ניקב הכרס נגעה בה, והוא דר' מתנא דבוקי דאטמא דשך מדוכתי הוא למד, מנהתכו רגליה, דהרי אמרנו לקמן DDMM' קצת לנוטלה דאי כשר הוועיל באלו כשרות, דרגל דשך מדוכתי ע"ג DDMM' לנחתק כשר, כמו דקתני נסדק הגרגרת שלא נטעה DDMM' לנפקס. **ומעתה** זיכנו שא"א להוציא על הטרפיות השינויים במשניות אלא באחד משני אופנים, או באבר שנזכר בו טרפות ואנו מושיעין מכאה הדומה למה ששננה, כמו הני דבוקי דאטמא דשך, ודנערה צלע וחץ חוליה, וסימנים שנדרדרו, וכן כל הני מיני טרפיות בריאה, סיירכא ומראה ובעות, דכל הני בכלל ניקבה הריאה, או שחרורה המש, או באברים שנזכרו במשנה דאלו כשרות שניטל או ניקב כשר בהם, דעתא לדיווק, דיש מכאה המטריף בהם. ובזה מתיחס היטב דרייב"ב השיב לי' לישעך רישבא, דמחו בגדי נשייא וקטלי, דאי ניקב עס על הטרפיות ממשום דגה'ין הוא אבר חדש שלא נזכר לא באלו טרפות ולא באלו כשרות, لكن אין להוציא טרפות כזו מכח זה הכלל לחוד, ורק אבא דחשיב כמו כן בהאי דמחו בcoli' וקטלי, ע"ג דכול'י תנן באלו כשרות, אלא דאיון לדיק דנתתק טרפה, דמה בין ניטל כולה או מקצתה, ורק לכתה coli' יש למידק ממש דכאייב לה טפי. ועיין עוד בדיבור שאח'ז ומה שיש להעיר על כל הני טרפיות דנטיל כשר בהם ורק ניקב או נקקה טרפה, עיין בפתחה עיקר יוד ודוק'.

תוס' ז"ה חיה לדר' מתנא דעתא בזה הכלל, מ"ט DDMM' לנוטלי. וא"ת דהכא ממשע בין לר"ל ובין לר"י דלא מרביבן בזה הכלל א"כ דמי' להנץ דמותני, וא"כ האילקוטש דלקתת coli' היכי ATI, והוא אמרו בראש פרךון דלעולא דאמר ח' מיני טרפות מנו חכמים דעתא למעוטי דרכיש עכ"ל. ועיין מהרש"א, מהר"ס שי"ף יותר המפרשים, ואני עומד ומשתומם, כי קושי התוס' מרפסין איגרא לאראעה ובתכח"ד סותרים דרכי עצם, דהביאו ראייה מדאמר לעיל דעולא לאפוקי דרכיש, והרי מתחילה כתבו דרכיש כיוון דאיינו דומה להנץ דמותני אין לרבות באזה הכלל ולמה לי' לעולא לומר מיאמר כדי לאפוקי מדרכיש, דמי הנקיסס כדי שצידק להוציאו, הרי מיאצטריך לדעולא כדי לשולח הא דרכיש מכלל מצין לרבות באזה הכלל דמותני, אלא דכפי הנראה התוס' הרגשוizia, ולכנ כתבו "دلעולא דח' מיני טרפות שנוחכמים" והוא שינוי לשון מלשון הגמ' דהרי בגמי' אמרו "דח' מיני טרפות נאמרו למשה מסיני" אלא דהה Tos' מפרשים האי דעולא, דלא היה בידו קבלה זו, דבסיינו נאמרו שמנוה מיני טרפות אלא דהוא מדייק מון המשניות, דלא קרוני אלא אני מינימ' דז' חנ'ק נפ"ש, מכלל דמיין אחר לכאה, וא"כ עולא הינו מתני', והנה כן הוא הפ' האמתי בדברי עולא, וכאשר לנו רם'ם, כמו שביארנו במקומו, אבל לא הוועיל באזה הכלל, להצדיק את דבריהם, דנינו דלא נזכר בשום טרפיות שמנו שם לקותא, מ"ט טעות גודל לומר, דאין לרבות לכתה coli' בזה הכלל משומם דלקתת שם חדש הוא, דהרי לכתה הינו שנותמסס הבשר כאשר כתוב הטoor ומחבר, והוא גרע יותר, מניקב או נחתק או ניטל, דהרי כאייב לי' טפי ובכ"מ שהני שמות טרפה, כ"ש לכתה דטרפה, דהרי הוא בשור שרפוא גרדון, וכ"ש מניטול, ועיין לעיל מג' ע"ב בלב אר' ד"ה אמר עולא, דקמתה שם על האו"ה שכ' דניקב coli' ע"י חוליא לא גרע מלכתה עכ"פ אם יש בו חסרון, הרי שפיר הוא בכלל נקבה או חסרה, וכותב שבזוזק ייל דכיוון דסוג נקבה דעולא ג'כ ע"י מחת וכן חסרה ע"י חיתוך, لكن לא הוה ניקבה coli' ע"י חוליא ולכתה coli' בכלל סוג נקבה וחסורה וכו' עכ"ל, ותמה אי שהלב

דאי צריך לבדוק אחריהם, אבל שלא יعلמו עיניהם מהם, אם יראו אותם, מלחמת שאים בקיים בהם ובשותם, והם לא מכח הכרעתם אמרו דהילכתא כרכיש, אלא דכך נהגו מז' להטריף לכתה בכו"ל, וכן תראה لكمן דף נ"ז ע"א, דפרק סתרה מרוב אדרב לבני שמות יתר בעוף, ואמר לו, ברני נהרא ופשטי, ופרש"י אין מנהג המקומות דומות וכו', וכן שם ע"ב א"ר אידי, אילמלי הוה ר"י באתרא דאורו בה חבורתא להתיירה, לא פירכם עי"ש בפרש"י, והא אין חכמה ואין תבונה נגד ד', ואיך ה"י שותק במקום שיש חילול השם להתיר את הטרפה, וניחא משום דגס הוא רק לחומרא ומצד מהנאה פסק לאסרו, ודלא מישוב מה שהקשה הרשב"א צ"ל, דהרי ר"י ס"ל אל"ט דוקא, ודלא בר' מתנה, ואיך סובר דשחוות יתר בעוף טרפה, וניחא משום דלא מעיקר הדין היי מטריף אלא דבמקומו היי נהוגין להטריף, ולא רצה לבטל מהנאמ, וכן הרמב"ם פסק כדרכיש משום דטרפא דמערבא נהגו לאסור לכתה בכו"ל, כי רכיש ב"פ נמי ממשי" דבר אמר למליטי" והוא מאמוראי בתראי ושמע דרב ה"י אסור, ורקוב הדבר לומר, דבר ה"י אסור לכתה בכו"ל, כמו דאסר שמות יתר בעוף, ושם אמר בעצמו דעתך מהנאה המקום עשה כן, וכן נטאש האיסור בשמו, ובכן הוקבעו הני הלכות מצד מהנאה המטרפין, לנפער"ד נכון ודו"ק.

ע"ש גמר' אל' שב בני שב, אין בעלי אומניות רשאין לעמוד מפני ת"ח, בין לפרש"י ובין לפ"י התוס' לשון הש"ס דחוק אבל יותר מחורר פ"י הר"ץ צ"ל שכ' העוסקין במלאת עצמן אינם ראשין לעמוד, Adams מקצתן עומדים ומתקצתן אינם איכא זילוטא לת"ח, ואני איטי על דבורי, ואם אפילו قولם עמדו מותך שאחד עומד הרי הוא מכריח את חבירו לעשות כמו שהוא נגד רצונם, מה שאינו היי מחויבים לעשות, והוא כפייה חברותי (געazzulshafatlicurzawonag) שאינו מן הדין, ומה יש ללמידה לכיציא בזה, אבל הרמב"ם ובועל' ש"ע, לא פסקו כדעת הר"ץ דוק' ותשכח.

ודע דגוף האי עובדא, לא ידענא מה בעי הכא ומקומה הי' בקידושין שם מדבר מעוני כימה והידור, ואי משום דרצה לספר דבר נפחאו בקש להמציא דינרא קורדנא לשוערו בו טריפטה, והוא גופה אין לנו בו צורך, דהש"ס אינו מביא סייפור מעשיות בעלמא, אם לא שיש למדוד מהם דבר מה, איזה הלכה או מודה טובה, אבל נתיבש לי במה שכ' ק"ז צ"ל בחידושין, גם בר נפחאו ה"י עסק במצויה, במה דמחייב אחר האי מطبع כדי לשער ב' טריפטה, ומ"מ אל' שב בני שב, עי"ש ודוק'.

רש"י ד"ה אין בעלי אומנות העוסקים במלאת אחרים וכו' וצריך להזהר ולתת עינוי וכי והכי תנ"י בתוספתא וכו' עכ"ל, רש"י צ"ל האריך, כדי לתרץ מה דקשה לכארו', דהרי ריך בשעת מלاكتן אמרו, אבל בשולחני שאינו עסוק במלاكتו אלא כישי לפניו מוכרים או ליקחים, והאי בר נפחאו לא רצה ליקח מונו אלא לראות האי דינרא דקורדנא לממדיו, ולא עוד אלא דמסתמא קם ר' חנה פטוראה, בעוד שהיה בתוך ד' אמות טרם שהגע לשולחנו, וא"כ צרך לומר דהיה אז עסוק בקונים או מוכרים שלפנוי', ואתה הו"ל להש"ס למימר ולא לסתום, וכן הוצרך רשי' צ"ל לפרש, דבעלי חנויות אין דינים כבעלי אומניות, דرك בשעת שעוסקים במלاكتן אינם ראשין לעמוד, אבל בעלי חנויות, כל זמן שיושבים בחנות, מקרי עסוקים במלاكتן, ואין לו להסיח דעתו מסחרתו, אלא לשאול להעוביים מה הם מבקשים וכדומה, דכן משמעו מן התוספתא שהביא רש"י צ"ל, דין רשי' לעסוק במלاكتה אחרת כל עיקר, אפילו בעת שפנוי, שהרי נתן טעם לפ' שאין עינוי על החנות, הרי דבעיין שהיה עינוי ולבו תמיד על החנות, וזה ברור

мотפרש, דהו"א דלא דמי, אלא דמי' מכתב הרשב"א, דלקותא דרכיש דלא דמי' כלל, ליל לר"י, ומ"מ הלכתא כרכיש עי"ש, והוא פלאי, ומה שכותבת אני נפלע"ד אמת לאמתו, ומקום הניחו לי להתגדר בו ודוק'.

ע"ב גמר' גופא א"ר מותנא בוקי דעתמא דשף מדוכתי טרפה ורבא אמר כשרה, ואי איפסיק ניבי טרפה, והלכתא אפסיק ניבי נמי כשרה, עד דמתעכלא אתעכל, עכ"ל הגמ' .ועין ברשב"א צ"ל שהביה גירסת הגאנונים והריה"ף צ"ל דר' מותנא גופא אמר והנ"מ פליגו בי, רוי' לית לי דר' מותנא, لكن מקיים הרשב"א הגירסה שלפנינו דר' מותנא מטרוף גס بلا פיסוק או עיכול ניבי, ועי' פליג ר"י דאמר א"ט דוקא, דאתא למיעוטי משום דלא דמי' לניטולי, אבל אכן דר' ריך באיעכל ניבי מטרפין, שפיר מרביבן בזה הכלל דהאי ודי דמי' לניטול או לפוקי עי"ש. ואני תמה דהרבש"א צ"ל מдолיל ידי' קמשתלים, דלעיל הבאתי דברי קדשו, דס"ל דר"י ור"ל פליגו אדרכיש משום דלא דמי' לדמתני דלקתה סוג חדש הוא, וא"כ הכא נמי כיו' דאייפסיק ניבי כשר, רק איעכלו טרפה, הרי אין זה בכלל פסוקי או נטולה, ואי דמ"מ פסקין כו' ודלא קר"י ור"ל וכמו שכותב דמ"מ פסקין כרכיש אע"פ שאינו דומה, גם כאן הכי הול"ל, אלא דבזה צ"ל דרק נפסקו אמרין דקשר אבל נטלו לגמריDOI וαι טרפה, וא"כ איעכלו הינו נטלו, וכן משמע ממה דכ' הר"ץ צ"ל דבניטול הירך לא בעין איעכל ניבי' דכי מכרשין בדאיפסיק משום דהדרא בריא וכו', משמע דהה' בנטיטו הניבים דלא הדרא בריא ור"ל הרgel לה ישוב למוקומו, והוא דנקט איעכל, משום דידייבר בהווה דלא שכיח כלל שניטלו היבין במקום דשף הבוקי מדוכתי, אלא דלפ"ז יותר קשה על עיקר סברת הרשב"א דכי היכי דבאיעכל ניבי' דמי' לניטולי דהינו ניטול الرجل ממוקומו משום דעתו לא ישוב למוקומו, עכ' לר' מותנא גס بلا איעכל ניבי' ס"ל דלא הדרא בריא לשוב למוקומו, וא"כ למה איינו דומה לניטולי, וכן דבריו צ"ע.

ובגוף קושי הרשב"א צ"ל הנה הוא ממש כמו ברכיש שכותב הוא בעצמו דاع"ג דלא דמי' להני דמותני מ"מ פסקין כוותי' וכן הקשו על הרמב"ם צ"ל, דפסק בעולא דח' מני טרפות נאמרו למשה מסני' ומ"מ פסק כרכיש, ואיך מזכי שטרא לב' תרי, ועל כל אלו מכך הקושי' נלפע"ד ברור מעיקר הדין פסקין כו', אלא מכך מהנהガ דטבח דנפחאו להטריף, דהרי הרשב"א כתוב דמש"ה פסקין כרכיש, ומדמיםין לךן א"ר נשותהינהו בכלחו טרופה דמערבא, ואמרי לי הלכתא כרכיש ב"פ, והני טרופה דמערבא לאו חכמי מערבא היו שבחם הכריעו ההלכה, דריש"י צ"ל מפרש מורי הוראות של הטרפות, הרי שהיו ממוניין רק להורות על הטרפות בלבד, ולא חכמים סמכים בכל מקצוע התורה, והן הנה טבחים שבמערבא שבזמןם היו בקיים בטראות וראה זה מה של' הרמב"ם בפ"י הי"ד צ"ל, "כל טבח שהוא יודע הטרפות האלו (וקאי על כל ע' טרפות שמנה שם) והרי הוא בחזקת כשרות, מותר לו לשחות ולבדוק לעצמו ומוכר לאחרים וכו'" עכ"ל, וחידוש בעני' של הפסיקים העלימו עינויים מדין זה שלא הביאו דהשוחט צריך להיות בקי בכל הטרפות, דין לומר דזקוק בטבח המוכר לאחרים והוצרך להיות בקי בכלן אבל אם הם שניים, אחד שוחט ואחד קצב, בטל הדין הזה, דלא ידעת מ"ש, ובאמת עמדתי משתוומס מנין יצא לרמב"ם דין זה, והונשי כיlio שתקו מלצין המקור, אבל לפע"ד ברור דמנה דקרי לי' כאן טרופה דמערבא שהן הטבחים שבמערבא, שלא מסתבר לי' שהיו ממוניים חכמים מוחדים על טרפות בלבד, הרי דהעוסקים בטבחות צריכים להיות בקיים בכל הטרפות, אע"פ

כל שיעורי חכמים להחמיר, ותירצו דלא נאמר זאת אלא במשנה או ברייתא ולא במירא אדמוראי. וזה דבר שא"א לשמעו. ולרש"י אין אנו צרכין להאי דוחק, דהרי גם התם הוא כמו בחפלת השחר, דמספקין על פרשה שנייה אי למעלה או למוליה שדין, ולא שייך כל שיעורי חכמים להחמיר ודוק.

על"ש גמר' ניטל הטחול א"ר עיירה ממשי' דרבא פ"ש אלא ניטל אבל ניקב טרפה. כבר כתבתי בפתחה דטרפות זוגן לקתה בכלל'ו הוא תמיा רבתא בעניין, דהרי כלל גדול בטרפות דעתינו מהсрוא אבר שהחיות תלי בו, וכיצא כלל זה מוסגי' דמוסוכנת לעיל לי"ע, וא"כ ניחו דנאמין לח"ל דטחול שניקב בסומו, וכן לקתה בכלל'י כאב ליטפי וסופו שימות הע"ח מהאי כאב, אבל כיון דניטל כל האבר כשר, הרוי דין באבר זו תלוי החיות, שהרי יוכל לחיות בלבד' מה בכך שאם נלקה האיר אבר דגערע טפי, וראו להמית הע"ח על ידו, הרוי גם בעין כן הוא, ומסתמא ונתאים הרבה מסתכנים בו האדם עד שஸלקין אותו, ומסתמא גם בטחול וכליות כן הוא, אדם מסלקין אותו מציא לחיות, ולמה יטרוף בלקותא שלהם, וכן קשה צאת בניטלו צומת הגידוי, כיון דאם נתתק הרגל מעלה, יוכל לחיות הרוי דין הרגל אבר שהחיות תלוי בו, ולמה יטרוף בנחתוכו צוה"ג, דניחו דאפשר דכאיב ליטפי יmittiy בו, אבל משום סופו למות לחוד לא מטרפין, דהרי מוסוכנת נמי סופה למות וכרהה כי בטרפה מהсрוא אבר שהחיות תלוי בו בעין דהינו שאם חסר אותו אבר אין אפשרות לחיות בלבדו, והדבר צ"ג בעניין.

על"ש גמר' אידי דתננה רישא מותר באכילה, תננה נמי סייפה אסור באכילה. لكمן בראש בהמה מקשה כ' רשי' וכן ר"ע ברטנורא ז"ל דטחול וכליות דנקט במתנני' משום דמידי דלא מיטרפי הוא, ותמה התו"ט ז"ל עליהם, דהוא נגד הש"ס דהכא ולא hei להתיו"ט הגירסה כאן דאב"א ניקב לחוד ונחתק לחוד) אלא כתוב דהא דנטק טחול וכליות משום דאורחא יותר לחתקכם מאשר אברים הפנימיים. ועיין בלב אוריה שהאריך בזה. ועפ"י התו"ט הי' לי מקום עוד לתרץ קושי' הגמ' דאם חתק בין סימן לסימן אין טרפות לחץ חיות, שפיר מותרת בהרומה, ואי דין פסקינו יש טרפות לחץ, כבר ביארנו לעיל ל"ב ע"ב, בזאת ידעין מכח ההלכה שקיבל ר' שבב מן ר', דPsiול במקצת השחיטה בין סימן לסימן נמי פסולת השחיטה, וא"כ ר"ע קודם חזרה הי' ס"ל כסברא החיצונה דין טרפות לחץ, ומתנני' דבכמה המקשה נמי נשנה קר"ע קודם חזרה, אבל דברי התו"ט קשה לקבלם דמה לי טחול וכליות ומה לי כבד וריאיה, ואיך שייך לומר אורחא על דבר דלא שכיח כלל, שיתחטו אDEM חלקי אברים בהרומה חיה ולהניהם שם. וכן העיקר ממש'כ רשי' והרבע'ט דמשום דמידי דלא מיטרפי הוא. והוא דמתרך הש"ס כאן דאיידי דרישא קתני אסור באכילה, ודאי דוחק גדול. וכן האב"א לפי גירסתנו דניקב לחוד ונחתק לחוד, אבל לפי מה שכתבנו לעיל דטרפיות דטחול וכליות באמת אין להם סמכה במשנה, ורק ממנהגנא נתקבלו להיות אסורים, ואח"כ הוקבעו להלכה ועיין לעיל א' כי מון התמיा, שהגמ' נחתק לתרץ המשנה שלא היה סתירה גלי' נגד האי דינא דרבא, ולא מפני שבאמת התננה דמשנה כבר הי' מיטרף נקובח הטחול, וכן הוא בהרבה מקומות בש"ס דמנכיס דינם שנטחדרו, לתוך המשנה, ומכח"כ לתרץ המשנה שלא הי' היפך האי דין כאשר הראית במסכתא זו בכמה מקומות.

ודע' דבלאו כל הניל' מן התמיाadam דחתיכת טחול עשו אותה טרפה, מה קמ"ל מתנני' דחוותך מן הטחול, אסור גם משום אבמה"ח, הא נמי פשוטא, דהרי שחיתת טרפה גם אולד לא מהני

בכונת רשי' ודוק. תוס' ד"ה אין בעלי אומניות וכו', כדאמרין בקידושין מה קימה שניין בה חיסרון כיס וכו', ועיין במהרמ"ל דכך צרכיך לגרוס, ובגמ' שם פריך ע", והלא נוקב מרגליות שיש בו חיסרון כיס, וע"ז קאמר להיפך, מה הידור דין בו ביטול מלאכה, אף קימה דין בו מלאכה, ואח"כ מקשין להיפך מה קימה דין בו חיסרון כיס עיי"ש, וא"כ התוס' הו"ל לatoiוי' הא דמה הידור אין בו ביטול מלאכה, ובלא זה הרוי אכן בא בקימה חיסרון כיס, וכגון נוקב מרגליות, וגם כאן ע"כ מצד ביטול מלאכה, ע"פ שאין בה חיסרון כיס של פרוטה, קאותינו עליה, והטעם מבואר דאם יצטרך לעמוד, הרוי בפני כל עובר שהוא ת"ח צריך לעמוד ואם רבים הם, יתבטל מלאלתו בחיסרון כיס הרבה, ודוק.

ד"ה כסלע כיiter מכסלע, פ"ה דקיי אפלוגתא דשדרה וגולגולת וכו' וקשה לפירושם דמלתא דפשיטתה הוא, כסלע הנה כיiter מכסלע, שלא כתני בהו עד עכ"ל, וכ' המהרמ"ש ז"ל דרש"י נשمر מוקושי' זו דפרש על סלע, דקאתא לאשמעין, כסלע מצומצם קאמר דטרפה, אלא דלקמן בדף הסמוך ד"ה התם לחומרא כתוב, אבל כסלע וכייטר דר"ג וכי עיי"ש, ולא והפלא מאחר דזכה המהרמ"ש לראות דרש"י מפרש בכסלע לאשמעין דמשערין במצומצם להחמיר, איך לא הבין דגס בכאיסר לרשי' אין כאן רבותא אחרת, דפשיטתא דשיעורא דשערו ח"ל אטרפה שערו בכאיסר, אלא דהנתנא דמתני' אכשרה קמהדר, וקאמר דעת כאיסר אפילו מצומצם טרפה כמו יותר מכאייסר, ורק דין דהאי כאיסר אפילו שבמקומות אחרים, כמו לעיל דף מ"ו ע"א וכן בפ' תפטל השחר דעת ד' שעוט. ועיין עוד لكمן בראש דף הסמוך מה שאכתב בהז'ה ודוק.

בא"ד, כמה תחסר ויהי' בה אונאה וכו' עיין במהרמ"ל של' דקלולא ולחומרא לא שייך רק בא"ה או בטומאה וטהרה, אבל לא בממון, דקלולא לאחד הוה חומרא לשני, ואי קשי' לך דהא גם בממון אמרין דבספק איזלען לקולא לנtabע ולחומרא לתובע, דהמוחזיא מחבירו עליו הראי' הינו דוקא בספק במצבות, או אפילו בספקא דפלוגתא, דמחייב ספק אין מוצאיין ממון, אבל בעיקר קביעות שיעור אונאה, שאין עדין שום נידון לפניו, לא שייך קולא וחומרא כמוון ודוק.

ד"ג נ"ה ע"א גמר' דא"ר אבוח אר"י, כל שיעורי חכמים להחמיר, חז' מגירס של כתמים, וכותב רשי' ז"ל דעתמא משום דעיקר כתמים בנדה הוא דרבנן, וכ' בהגותה מהרמ"ש, דלפ"ז לא מKeySpec התוס' מידי מהא תפטל השחר, דקמבעי שם אי עד ועד בכל דהא תפלה נמי דרבנן, ולפענ"ד בלאה' לדעת רשי' אין הדמיון מהכא להתם עולה יפה דהרי מייר' במצומצם השיעור או שיוחק או עזוב והוא כ"ש, ובזה כתוב רשי' אי מצומצם חומרא הוא משעריו במצומצם, דהינו בעוצב ואי קולא הוא משערין בשוחק, וכל הסוגי' כאן מדברת מכך אלו, דוק' ותשכח. וכך שפיר כתוב רשי' דבדרבנן דכל ספקא להקל, ה"ה לעין זה ג"כ לקולא משערין, אבל שם בתפטל השחר, הרוי קמבעי על שעיה שלמה, אי עד ד' שעוט עד סוף ג' קאמר, או עד סוף ד' קאמר, וכן הוא بعد ז' לתפטל מוסף, ולא שייך שם כלל קולא וחומרא, כיון דלאו אצמצום דין קמבעי ל', אלא על גוף קביעות זמן התפלה. ובזה נת"ש ג' מה שהקשה המהרמ"ש, דטרם דמסיק הש"ס, החם לחומרא, למלה לא הקשה הרבה לר"ג מתפלת השחר והמוספין, דשם עדועב"כ, ולפי האמור לא שייך הכא לדחתם כלל. ועיין לעיל דף מ"ו ע"א תוס' ד"ה עדועב"כ, שהקשו שם, למה לא פשוט שם מהא דהכא, דאמרו

ביש' הדרה בר' וב' לא, ויש נפקותא לדינה לידע זאת במקומות דא"א לבודקה כגון שנאבדה, اي יש לתלות בכול רעמים שששעה, או שידעו שהבעיחה עי' אדם, אלא דלפ' א', לא ידעתו איך פסקין כהא דר' ז'ל מאחר שפסק הרמב"ם לעולא דח' מני טרפות אמרו למשה מסיני וכותב דחרותה בכלל נקבה ואין זה טרפות בפ"ע וצע"ג ודוק'.

על' רש' ד' הא נשתיר בו בסלע עי' אותו השior מעלה ארוכה עכ'ל, וכן כי בד' כל העור כולו, ואל' כל היכי דנשתיר, ההוא בסלע מעלה ארוכה וחוזר כל עورو לקדמותו עכ'ל, ונראה דרש' ז'ל לא כתוב כן, אלא להני מ"ד דלא בעו מקום מיוחד להאי שיורי ומסיגי בהחאה בסלע, dazu לא מסתבר לומר, דבහאי שיורו כל דחו סגי לחיות, אבל למ"ד דעת כל פניו רוחב השדרה ובראשי פרקים ומקומות טיבורו בעינן, אז שפיר מצין לפרש דבחכי סגי לחיות אע'ג דנשאר חסר, ובאמת המעין בנדה נ"ה ע'יא וראה דaicא בא' לשונות שם, אי בעור גזו מחלף או לא, וא"ד דאין גזו מחליף אמרו, ור' מ"ד דמזכיר משום דקריר בשרא וחוי, וממילא דDrvben sag'i בשירוי לחיות Chi בחסרון השאר עי'יש ודוק'.

תוס' ד' בלשון ייחד אני שונה אותה, שבמשנה עצמה הי' שונה דברי ר'ש, אבל אין לפреш דעת' כייחדי, דמה בכ' וכו' עכ'ל הלשון, „אני שונה אותה“ משמע כתוס', דרש' דאת' כייחדי, הци הול'ל, הדאי סתמא כייחדי את', אלא דקשה לומר דכל סתמא בעלמא רבים אומרים, דהרי פעמים מצין במשנה בפיוש סתמא, ועיין לרקון דפ' ה' ע'א דקאמר שם, ראה רב' דבריו של ר'ם באוא'ב ושנאו בלשון חכמים, ודר' ש' בססה'ד ושנאו בלשון חכמים, עי'יש, ואם עשה כן כדי לחזק ההלכה לשנות דברי ייחיד בלשון חכמים, מכש'כ שה' שונה בכ'ם שבאמת רבים המה, בלשון חכמים ולא בסתם, ועיין מה שתמיהת עם על עניין זה ודוק'.

ד' נ'ו ע'יא משנה, ואלו טרפות בעוף נקה'ו ופסה'ג וכו' וכו' רשי' ז'ל ואעפ' דכל טרפות בהמה נגדם בעוף, הני איצטרכא למותני וכו', הנה כל הני דמנה כאן,יפה מתפרשים דאיצטרכא עיין בראשונים. אבל מה ש' רשי' והר' ז'ל דנקה'ו או פסה'ג, ופסה'ג שלא נתעה דבעוף דחויתא מועט מיטרף גם בניקב קשה לקבלו, וא"כ גם פסקות חוט השדרה או נטילת הכבד ליתני, שלא אמר דבעוף דזוטר חיותא גם בפחות סגי. ודוחק לומר דכבר נשמע זאת מהא דפסה'ג, וגם דוחק גדול לומר דנקה'ו ב כדי נקט משום פסה'ג, דאי פסה'ג היה בו צורך יש לומר כן, אבל כאן דפסה'ג גופה פשיטה אלא כדי שלא נחמיר יותר להטריף גם בניקב קתני, אך מישך זאת אחראי נקה'ו ולשנותו עוד קודם פסה'ג. ועיין בראש' יוסף ז'ל שסתמה נמי על פרשי' ומש'כ הוא ז'ל, דקמשמיינו לר' ע' קודם חורה דאי בעוף פסה'ג רק טרפה ולא נבלח, זה ליתא דפשיטה לי דר' ע' גם קודם חורה מודה בעוף, דפסה'ג נבלח, דהרי גם בהמה בשני סמנים נחרורים נבלח הוה גם קודם חורה, דרך בסימן אחד שחותט מטהר ר' ע' וכו' בעוף בנטפק אחד דנירה גמורה הוה, מהיכי תיתי לא תהיה נבלח. ומיש'כ דבעוף דזוטר חיותא הו' א' דביסמין אחד הוה כמת, גם זה פלא דהה בהמה גם בשני סימנים פסוקים, אינה כמותה כל זמן שטפרקסת, ומהיכי תיתי עוף בסימן אחד יהיה גרע בהמה בשני סימנים ואפלו בעוף בשני סימנים אינו כמת בלי שבירת השדרה. עיין לעיל ד' כ' ע'ב ברשי' ד' וה' מטה עומד ומולק ובמהרש' א' שם. ופלא שבעיון זה נתבלבלו הדעות באחרוניים עד להפלा.

אבל דע דתנא דמשנתנו אתה לאשמעין בהא דקמנ' נקה'ו ופסה'ג בעוף טרפה

לאכשורי, וכదאמריין לךון ע'ה ע'ב, ודלא לכל אר'ם שחיטה שאינה רואה שמייה שחיטה, דמויה ר' מ' בשוחט את הטרפה דאיתנה מתרת את העובר, ומכח'כ דלא מהני על חתיכות טחול, אבל י"ל דהאי דיא נופא אתה התנא להשמעון, דזאת לפין נמי מקרא דאותה שלמה ולא חסורה, עי' בזה לקמן ס' ט ע'א, ולא קשה נמי דהרי בלא'ה אסור משום טרפה, דבתלש אבר וטרפה בה, האי אבר לא מיטרפ' עם ההמה, אלא הוה אבמה'ח ובמה'ח. עי'ון מה שכתבתי בזה לקמן דר' ק' ג' ע'א, וא"כ אי שוחט את הטרפה הי' מתייר את הولد בן ט' חדשים הנמצאים בתוכו, ה'ה דהוה מתיר את חתיכת הטחול. ולכן י"ל דבאמת בדיק נקט התנא טחול וכליות, לאשמעין תרתי מיili, חדא דשחיטת טרפה איננה מתרת מה שבתוכה, אפילו לא הוה דרישן אותה שלמה ולא אסורה, וזאת נשמע מחותך מן הטחול והנפ'ם על הولد שבמי טרפה וכליות נקט לאשמעין דגס בשחיטה כשרה לא ניתר את שנחסר מגופה ודוק'.

ע' ב' גמר' אר'ג שאילתיונו לכולה טרופאי דמערבא, ואמרו לי הלכתא כרכיש ב'פ', ולית הלכתא קר' עירא, ולא אמרנו וכו' ויש לדקדק, דכמו כן הומל'ם להפוך דהלכתא קר' עירא, ובניקב בסומכא, ולית הלכתא כרכיש בשלא הגע הלוקוטא למקום חרץ, דהרי במערבא לא אסור אלא בהגע הלוקוטא למקום חרץ ויל'י, דהא דבעין שיגע הלוקוטא למקום חרץ יש להכניס בדברי' ר'כיש, ע'ג דקאמר סתס לקתה בכל', אבל הא דניקב הטחול טרפה דקאמר ר' עירא סתס, א"א להכניס דזוקא בניקב בסומכי, והחילוק מבואר מעצמו, ודוק'.

על' גמר', ואי אשתייר בה כעובי דינר זהב כשרה, והנה לויל דברי הגמ' הינו מפרשים ניקב הטחול מעל'ע' קאמר דכל אבר שאינו לו חلل, מסתמא ניקב מפולש בעין. וא"כ חומרא אתה להשמעין דכל שלא נשתיר כעובי דינר זהב טרפה, ואיך קאמר להפוך דאם נשתיר וכו' כשרה, צ'ל דלulos ניקב מפולש בעין, אלא דכל שניקב עד שלא נשר כעובי דינר זהב, הוה נוקוב מעל'ע' מפני שישפו לניקוב, וכמו דס' ל' לרשי' לעיל נ' ע'ב בהמס' בתוס' שם ד'יה מחת, עי' קאמר אם נשתיר כעובי דינר הוה הננה ואין סופו לניקוב, וכן נראה מפרש' ז'ל במא' שכ' יש הגנה בנדחה, דס' ל' דלulos ניקב מפולש בעין אלא דפחות מעובי דינר אינו מגינו, ולאו כיון ג'כ' המחבר בריש סי' מ'ג' שכ' מ'ג' ניקב הטחול ניקב מפולש טרפה וכו' ועי'ש בפרמ'ג' ודוק'.

על' ט' ר' איזה חרותה, וכל שצמeka ריאה שלה בי'ש כשרה ב'יא טרפה וכו', עי'ן בחדושנו לעיל מ'ב ע'ב בד'ה, **תוס'** אפיק חדא, שהוחתני כדעת הר' ז'ל דבידוע שהוא ב'יא לא מהני בדיקת פושרי ובידוע שהוא ב'יש' לא בעי בדיקה, דמש'ה כתני במשנה ובברירותא רק עיקר הדין כפי שאתה מהלכה, חרותה ב'יא טרפה, ב'יש' כשרה, וכל שהוא כן, לא נשתחנה דינה עי' שהדרה בראיה בפושרין, אבל הבדיקה מהני במקומות דלא ידעין אי ב'יא אי ב'יש', ובזה ישבתלי לעיל היא דפרק, והא איכא חרותה, ע'ג דכל טרפיות שבריאה בכלל ריאה שניקבה או שחסרה המה, משום דעת'ך על חרותה אתה הלכה מוחצת, דאל'יך מה לי ב'יא או ב'יש', דכל שאינה הדרה בפושרין טרפה וכל דהדרה כשרה, ולפ'ז עלול דחשב רק ח' מני טרפות ולא חשב גם חרותה, ע'כ ל'ל הא סברת הר' ז', וס' ל' דכל דהדרה בר' עי' פושרין כשרה אפי' בודאי עי' בעיתת אדם נעשה, והוא דקמנ' החילוק שבין ב'יא או ב'יש' ע'כ לאו הלכה היא, כיון דעיקר חרותה לאו מהלכה אתי' אלא כמו שאר טרפיות הריאה דדמי' לדיזט או אופטא וכדומה, דכלון בכלל ניקב וחסר הוו, ורק התנא מכח הניסין נתודע לו כי

עוֹף טמָא וּכְוֹי"עַכְלָא, כוונתו, דשם נבלה וטרפה, נופל בין העוֹר ובין אbehmo, והוא תמייד לשון נקבה, עיין בחדשוינו בראש א"ט, וא"כ גם כשרה שאינה טרפה שיק בעוף כמו בבהמה, ולכן התנה דקתני אלו טרפות ואלו כשרותה הון בבהמה והון בעוף, שפיר קתני גם כאן „נפלה וראשה“ הכל לשון נקבה, משום דלא על עוף קאי אלא אכשרות שבעוֹף. אבל הרמב"ם דלא דבר מטרפה וכשרה אלא מעוף, מוכרת לכתוב הוכחה חולדה על ראשו, ופוק חי מה בין הרמב"ם ליתר הראשונים, כי הטורו בס"י לא שת לבו ליאת, וככתב ז"ל „ועוף של יבשה אם הוכחה חולדה על ראשיה או נגפה וכו" הכל בלשון נקבה מפני שנמשך אחר לשון המשנה, מבלי לעמוד על טעמא דהאי זרות הלשון ודוק".

והנה על גוף הדין הלווה, כתבו הר"ן והרש"א ז"ל דלעיל במסנה תנן נפלת מן הגג, והכא דרשעה וטרפה וכו', דהאי כי אורטא, והאי כי אורטא, דבכמה דרכיה להחרסק ע"י נפילה, ועוף ע"י דרשעה וטרפה בכוטל ולא ע"י נפילה, עיין בהם, וזה ודאי אמרת קתני כשרה משום דקיים שמהז יצא למגורי ע"י שהיית מעל"ע, אבל הוכחה חולדה על דשתטה מהאי קתני זר שפיר קתני כשרה משום דקיים שמהז יצא למגורי ע"י מהאי טרפות עצמה של האי הכא, לא מצי קתני כשרה, אלא דלפי מה שסביר רשי דlidai דרושא לא מהני בדיקה וכתבנו בטיענו משום דקתני ודروسית האב, הרי דהלהך כך אתה דכל שנדرس טרפה, וכן בנפולה אתה הלהלה נפלת מן הגג. עיין לעיל בסוגי דנפולה, וא"כ גם כאן לכאר' איך מהני בדיקה כיוון דקתני הוכחה חולדה על ראשיה, הרי דזה שם טרפות מוחלתות דאל"כ הוליל ניקב קרום על מותח, כמו דקתני בא"ט כבבהמה, וא"כ כאן רשי בד"ה הוכחה חולדה דחיישין לנקיית הקרום, ועל חיש הלא מהני בדיקה וכדאמר בגמ' אמר ניקב קרום בא"ט ניקב קרום עכ"ל, ובראש יוסף ז"ל פ"י דבריו, דלפי מה שאמרו דקרים התחתון רכיך, ואגב רוככי מפקע פקע בבדיקה האכבע, וא"כ גם אחר בדיקה יכרצ, אין כאן ודאי טרפות אלא דמ"מ קרי לי טרפה, משום דקרוב יותר שניקב בס התחתון, והוא כמו דרושא ונפולה, דטרפה ודאי מכח דקרוב הדבר, שהארס שורף ושנתרסקו אבריה, וא"כ גם בס מהנה יפה קתני הוכחה חולדה במקומות שעושה אותה טרפה ר"ל שההאה הגע עד الكرום התחתון הרכיך, ובזה באמת לא מהני בדיקה להקשר, אם בטיח الكرום העליון ניקב, ומה דאמר בגמ' דמהני בדיקה היינו לברר אם באמת הוכחה במקומות שעושה אותה טרפה דהינו שהוכה קרום העליון, ומ"מ כתוב רשי חישין משום דאיינו ודאי גמור, אלא קרוב הדבר כודאי דניקב התחתון ואיין לו בדיקה, ויש לי לישב באזה דברי התוו"ט התמהון ש' דמצין למימר דקמ"ל בהא דהוכחה חולדה על ראשיה, דבעוף טרפה בנקיית الكرום העליון לחוד, ותמהו עליו הראש יוסף והלב אריה ז"ל, דהרי מוכח מן הסוגי דאין חילוק באזה בין עוף לבבהמה, ולפי האמור, כוונת התוו"ט דהוומ"ל דקמ"ל דבעוף בנקיית الكرום העליון לחוד טרפה, משום דא"א למיבדק", דלעולם יכרצ, דהרי חזין דסמכין הבדיקה אפילו למ"ד עליאי, וא"ג דלא ניקב תטא, משום דמחמת רכבותי לעולם יכרצ, הרי דהה כמעט מון הנמנע שלא יכרצ בבדיקה, זאת קמ"ל התנה במ"מ דקתני הוכחה חולדה על ראשיה, ולא קתני ניקב קרום של מותח, שנתקשו באזה המפרשים ודוק".

וראית במסניות וילנא, ב글יו „אור גדור“ שהביא נשוי מהר"ט לובלין ז"ל סי' צ"ד שכ", דליך קתני ושותה לשון דיעבד, דלכתחילה איי לסמוך על הבדיקה רק ימתין עד שתלך עי"ש. שתלו דבר זה באילן גדול בלשון הרמב"ם ז"ל, ודבר זה שנגה רבתא הוא במחכ"ת של הגאון ז"ל, דמה ירווח בהאי המתנה עד שילך, וכי יותר כשרה חה"ז מוקדם הליכה, אמתהה, ומה ש' הרמב"ם „אם שחתה“ משום דמסתמא ימתין עד שתלך כדי למעט בטרחת הבדיקה. אבל לומר דמשום לתא דאיסורה ראיי להמתן

מו"ת כמו בבהמה, דلم"ד אשלהמה"ת לא נאמר נקה"וו ופסה"ג בעוף דפסה"ג פשיטה דחויה נחירה כשרה, דודאי לא בעי יותר מבשיטה, אלא גם כשרה שאינה טרפה שיק בעוף כמו במלשון נקבה, ולא יתכן דבוקה או אין טרפות עכ"פ תוך מעל"ע למגור את הנחירה בושט הנקוב ואין קאי טרפות אלא מדרבן, וזאת כבר שמעין מהא דקתני בראש השוחט, דבעינו שחייטה גם בעוף, ומדמנה כאן נקה"וו ופסה"ג בעוף, מוכח דרצה לומר דהאי טרפות גם בעוף דאוריתיא אכן טרפות שמנה וזה ברור ואמת לפע"ד, ואם תרצה לעמוד על בור"י דהאי עניינא תעין היטב בפתחה ובסוגיות השיעיכים אלה בחדשוינו אנחנו ואני ודוק".
ע"ש במסנה הוכחה חולדה על ראשיה במקומות שעושה אותה טרפה עיין בהගות מורהיש"ש דקמתה כיוון דמהני בדיקה כדאמרין בגמ' איך קתני סתמא טרפה, והרי בסיפה בדישה וטרפה בכוטל, קטני כשרה עכ"ג דבעי בדיקה, הנה לדעת רשי דבידקה זו בשחתה מעל"ע אינה משום ריסוק אברים אלא מוחש שאיר טרפות שפיר קתני כשרה משום דקיים שמהז יצא למגורי ע"י שהיית מעל"ע, אבל הוכחה חולדה על דשתטה מהאי הכא, לא מצי קתני כשרה, אלא דלפי מה שסביר רשי דlidai דרושא לא מהני בדיקה וכתבנו שנדרס טרפה, וכן בנפולה אתה הלהלה נפלת מן הגג. עיין לעיל בסוגי דנפולה, וא"כ גם כאן לכאר' איך מהני בדיקה כיוון דקתני הוכחה חולדה על ראשיה, הרי דזה שם טרפות מוחלתות דאל"כ הוליל ניקב קרום על מותח, כמו דקתני בא"ט כבבהמה, וא"כ כאן רשי בד"ה הוכחה חולדה דחיישין לנקיית الكرום, ועל חיש הלא מהני בדיקה וכדאמר בגמ' אמר ניקב קרום עכ"ל, אבל נីחא לי, بما שפרש"י בגמ' בד"ה טרפה, שמא ניקב קרום עכ"ל, ובראש יוסף ז"ל פ"י דבריו, דלפי מה שאמרו דקרים התחתון רכיך, ואגב רוככי מפקע פקע בבדיקה האכבע, וא"כ גם אחר בדיקה יכרצ, אין כאן ודאי טרפות אלא דמ"מ קרי לי טרפה, משום דקרוב יותר שניקב בס התחתון, והוא כמו דרושא ונפולה, דטרפה ודאי מכח דקרוב הדבר, שהארס שורף ושנתרסקו אבריה, וא"כ גם בס מהנה יפה קתני הוכחה חולדה במקומות שעושה אותה טרפה דהינו שהוכה קרום העליון, ומ"מ כתוב רשי חישין משום דאיינו ודאי גמור, אלא קרוב הדבר כודאי דניקב התחתון ואיין לו בדיקה, ויש לי לישב באזה דברי התוו"ט התמהון ש' דמצין למימר דקמ"ל בהא דהוכחה חולדה על ראשיה, דבעוף טרפה בנקיית الكرום העליון לחוד, ותמהו עליו הראש יוסף והלב אריה ז"ל, דהרי מוכח מן הסוגי דאין חילוק באזה בין עוף לבבהמה, ולפי האמור, כוונת התוו"ט דהוומ"ל דקמ"ל דבעוף בנקיית الكرום העליון לחוד טרפה, משום דא"א למיבדק", דלעולם יכרצ, דהרי חזין דסמכין הבדיקה אפילו למ"ד עליאי, וא"ג דלא ניקב תטא, משום דמחמת רכבותי לעולם יכרצ, הרי דהה כמעט מון הנמנע שלא יכרצ בבדיקה, זאת קמ"ל התנה במ"מ דקתני הוכחה חולדה על ראשיה, ולא קתני ניקב קרום של מותח, שנתקשו באזה המפרשים ודוק".

ע"ש במסנה דרשעה וטרפה בכוטל או שריצצתה בהמה ומפרכסת ושותה מעל"ע כשרה עכ"ל, בכל המשנה דיבר בלשון נקבה, ולא ידעתו למה כיוון דuous לשון זכר, והרמב"ם בחבоро נקט לשון זכר בכל אלון, אבל עיון לKNOWN דק"ב ע"א, רשי ד"ה ג"ל ואין שחייטה נקבה, ש' ז"ל „ואעוף טמא קאי וכו', והוא דנקט לה לשון

מיד, אבל בסוגי' דנפולה כתבתי שלא הוועיל בזה מיד, אבל שלא נתברר לנו דאיתנה יכולת לעמוד לא נחזיק ריעותא, ורקשה מאד לומר דהלהכה כך אתה, דנפולה מן הגג ושותה מיד ודדו"ק.

ע"ש במשנה ר"י אס ניטלה הנוצה טרפה, עיין בס"ט בב"י דלמאן דפסק כר"י משום דס"ל דהינו כלודה בהמה ושם חכמים דר"מ פושלון, אלא דקשה למה שנה רביה לעיל בלשון חכמים, וכן אמר ר"י א"א בלשון ייחד, ולכן באמת הר"ף והרמב"ס ז"ל המשיטו טרפות זו בעוף, ומה שכתו התוס' דלכן לא חשב לו ביתר עליהן עוף, גם ניטלה הנוצה משום דבפלוגותה לא קמיiri ולא זכיית להבון, דהרי מאן דפסק כר"י ע"כ משום דסובר דעתלה הנוצה הוא לעומת גlodah בהמה, ואין כאן יותר וצ"ע ודז"ק.

תוס' ד"ה אבל היפך בהם טרפה, בכלל נקובי דמותני הוא דעתמא משום דסופו לינקוב וליירקב עכ"ל, מלשון הגמ' לא ממש מעכן, דהרי מביא ראי' מקרה דהוא עשיך וכונך, ודרש מלמד שברא הקב"ה כונניות באדם, שאם נהפק מהם אינו יכול לחיות, וכן נראה מפרש"י שכטב שאם ירדו מבסיסןשוב אינס מתויישים, ולא מטעם שסופו לינקוב, וכן כתוב הרמב"ס ז"ל בפ"י הט"ז וז"ל "בני מעיים וכו' ואם נתהפו עע"פ שלא ניקבו טרפה, שא"א שייחזו כמותו שהיו אחר שנפהכו ואינה חייה" עכ"ל, הרי מפורש אומר דבבנין מעיים שאינס במקומם אין בע"ח יכול לחיות, ולא מטעם שסופו לינקוב. וראיתי למיעו"ט על הררא"ש, שהבאיה דברי התוס' דמשום סופו לינקוב טרפה, וככתוב וכן הרמב"ס כתוב זה הדין גבי דין הנקובים בפ"י מוהל"ש עכ"ל, ובמחכ"ת כי رب הוא, שגנה רבה ראייתי כאן דוזדי לא אתא הלהלה רק על ניקבו הדקין, אבל ניטלו הדקין מק"ז טרפה, כי רק חסר בתולדה של לרמב"ס לא הוה בכלל ניקב אבל כל שניקב טרפה מכש"כ ניטול, וא"כ יפה סיידר החותה חולדה, אבל ייל דשאני גבי ספקא דבולוגות דליקא לצרף חזקת כשרות דבכמה כדיוע, אבל כאן בספקא דעתיות אי בדיק שפיר או לא, דאיכא בלא"ה חזקת כשרות דבכמה סמכין אבדקה קלישטא ודז"ק.

ואולי יש להמליץ بعد התוס' שלא מישתבר להם סברת רשי' ורמב"ס דאי' להחיזרים כמהות שהיי, דזאת לא נשמע מקרה, מה תאמר לכל שהחיזרים בידים אלו חושין שלא החיזרים על מקוםם יפה. עיין בדברי חמודות בראי' שאות רע"ד דעות בזה, סכ"ס כיוון דיש במציאות להחיזרים יפה ומה יטרוף בזה, דהרי ככל אפשר דברי לה סמי וחיה, אינה טרפה אפילו לא בדורו לה כלום, וכן סברו לכל שנטהפהכו פ"א שם במקום ההיפוך, נחלשה העור וסופו לינקוב ולירקב, אבל דעתה זו דוחק גדול ודעת רשי' ורמב"ס, דהה כי אתה קרא למרם לכל שנפהכו פ"א שוב אינו יכול לחיות אפילו ע"ז.

ד"ג נ"ז ע"א גمرا, א"ר שמותות יך בבהמה כשרה, שמותות ירך בבהמה טרפה וכו'. האי שמותות ירך בבהמה טרפה בגמרה שלנו נמקח ע"י שני חצאי לבנה, ובଘותה מהרש"ש כתוב שלא ידע למה מהקה. ולפע"ד פשוט. אדם רב בפירוש אמר שמותות ירך בבהמה טרפה, א"כ הינו דר' מותנא דבוקי דעתמא דשף מדווכת' ואיך מביא הש"ס בריש פרון בין הני ש"ש הא דר' מותנא, אם כבר קדמו רב בהאי דינא, אלא אדם לא גרסין לי בדרב, הא גופא קשי' דרב דנחתה להשמעינו דין דשותות יך בבהמה ושמותות ירך וגף בעוף, ומה השמייט שמותות ירך בבהמה ולא אמר בה לא איסור ולא היהתו. אבל נירה לפיה מה דמסיק גם בעוף לאו בפירוש אתמור דשותות ירך טרפה, אלא דפומבדיתא נהגו בו איסור, ולא התירה

הוא טעות נגלה, ודז"ק.

תוס' ד"ה נבלות והא שחוטה היא, וא"ת והוא שמעין לי' לר"י בפ' חטאת העוף, דשחיטת העוף אינה מטהרת טרפה מתומנתה וכו', ויל' וכי עכ"ל. ועיין במפרשים ובפרט בהගות המהריש"ש, ותראה כי תירוצים של התוס' גם שניהם מושלים הבנה וקושיתם עצומה וחמיה רבתא, אע"פ שכטבנו רק בלשון "וא"ת".

ומה שנראה לפע"ד זה הוא עפ"י מה שכטבנו לעיל מ"ט ע"ב דרבא ור"פ פליגו אי הח"ט כדורייתא נידונים דלא שיק להקל בהם מושום דההורה חסה על מומנס של ישראל או נימא דאין אלא מ"ס, וכמש"כ הרמב"ס בסה"מ שלו, והכא הני תרי תנאי ר"י ור' חנמיה נמי בהא פליגו, ומעתה ר"י דבדיק בידא ולא חייש למאליל טרפות דקאמר לי' ר"ג ס"ל דכיון דאין לוקין על הח"ט, מミלא דגס לענין טומאה דדרשין נבלה וטרפה דגביה נבלות עוף טהור טרפה כנבלותה, דוקא בטרפה האמורה בתורה מפורשת, דהינו הנטהה למות, ולא הני ח"ט של הלהלה.

ע"ז קאמר בגמ' נבלה והא שחוטה היא, ואיך קאמר לי' ר"ג לר"י נבלות דהרי בין לדידי' ובין לר"י אין כאן נבלות, לדידי' לא דמסתמא ס"ל כחכמים דפליגו על ר"י דשחיטה מטהורתה מידי נבלות, ולר"י לא, דהרי הוא עד מתי אתה מכליה מומנס של ישראל, הרי דח"ט אינס כדורייתא אצל, דאל"כ לא הי' מקליל לבדוק בידא, וזה נכון מאד.

וזע דלפי האמור קשה לכאו"ר דמ"ש לעיל דפסקין כר"פ ולהזכיר, דחלב טמא אינו סתום, וכן פסקין כמאן דבדק בידא ולקולא, ולא חיישין דאפשר שלו יבצע מחייב עקיימות שני החולדה, אבל ייל דשאני גבי ספקא דבולוגות דליקא לצרף חזקת כשרות דבכמה כדיוע, אבל כאן בספקא דעתיות אי בדיק שפיר או לא, דאיכא בלא"ה חזקת כשרות דבכמה סמכין אבדקה קלישטא ודז"ק.

ע"ב גמר' דרשת וטרפה בכוטל, א"ר א"ר בר אנטיגנוס משום רaber"י אחת זו ואחת זו צריכה בדיקה, ממש' ביצה לא גרסין האי, אחת זו ואחת זו' וכן נראה מפרש"י שם שכטב "חגי גרסין" ומסתמא להא כיוון לאפוקי דלא נגרוס אחת זו ואחת זו, וכן נראה מدلע' מפרש כאן מידיד, דאהיכי קאי האי אחת זו ואחת זו. וראיתי בפ' ר"ג בಗליון ש"ס ווילנא שמספרש כלומר בין שדרסה או טרפה או ריצצתה וכו', ופ"ז זה אינו מתקבל מכמה טעמיים כמובן. אבל לעפ"ד נראה לקים הגריסטא, עפ"י שיטת הרמב"ס שביארנו והיא דמשנה דאי' ט בהמה תנא דין נפולה בהמה, ומיריע שעמדה דין דרך הבהמה שנפלה מן הגג ולא נשתבר שום אבר, שאינה יכולה לעמוד ולהי' מסוכנת, וכן בעוף קטני ומפרכסת משום דכך דרכיה שע"י ריצצתה כזו תה"י גוססת, והיא צריכה מעלי"ע לצאת מסוכנת ביד' האדם, אבל הון בהמה שעמדה ולא הלהכה אחר הנפילה והן עוף שלא שחה מעלי"ע אחר הריצצתה, תנא בבריתא דצרכין בדיקה משום ריסוק אבר שניכר, וזה פ"י המתקבל על האי דאתה זו ואחת זו, דקאי על שני דיני המשנה, אבל רשי' לשיטתי' לא מצי גרס לי' ולפרש כן, לדעת רשי' כל מה ששנה בח"ט בהמה, סתם טרפה אין לו בדיקה כמו דרשת הזאב, דס"ל שאין לו בדיקה, וה"ה בנפלת מן הגג כן הוא ולכן לרשי' צריכין לפרש גם שם דלא עמודה, אע"פ שלא קטני ומפרכסת, אלא דרש"י מפרש שם דשחיטה

שיטות רשיי ז", דאמירם מביצים שנולדו ולא מבנים שנמצאו בمعنى האם קמיiri, ולכן אין למאמר ענינו כלל, להא דב"ש וב"ה בעדיות דאסרו ב"ה אפיilo ביצה נבלה, ומכיון ביצת טרפה בין שיחלא-קמא ובין שיחלא-בתרא, דהותם מيري בונמצא ביצה גמורה בمعنى תרגנותל הנבלה, דב"ש מתירין, וב"ה אוסרין מדרבנן. אבל ביצת טרפה הנמצאת בمعنى תרגנותל אח"ש, כאמור דמודדים גם ב"ש דאסורה, שהרי גדרה באיסור, וניהו דבשחלה בתרא אייכא זוז". אבל כיון דבשחלה קמא עכ"פ אסור מה"ת, כל שנמצאת בمعיה לא חלכו בה ואסרו בין שיחלא קמא ובין שיחלא בתרא, משום דלעומם דעתן על האם והביצים שבתוכה ביחס, ואם נתיר הביצה שבمعنى הטרפה, יהיו בעיני המון מלטה דתמייה, וכי היכי דב"ה גיזרו ביצת נבלה אותו ביצת טרפה, כך מודדים ב"ש ביביצת טרפה דלא מחלקין בין גדרה באיסור לגمراה באיסור, ומודדק שפיר הא דקתני במתני' שם, מפני שגדלה באיסור, דאיתא לאשמעין דאפיilo בשיחלא בתרא מודדים לב"ה דיש מקום לגרור אותו שיחלא קמא או דב"ש כתלמידיך ר"א ס"ל, דזוז"ג אסור, וליאכא חילוק בין שיחלא קמא לשיחלא בתרא ושניהם אסורים, ולב"ה כיון דנמצא בمعنى תרגנותל הכל אסור, דלא עדיף ביצת טרפה בשיחלא בתרא מביצת נבלה, ועיין בי"ד סי' פ"א סי' ב"ה בגהה דבטרפה שנינהמן הכהרה אפי' בקרוב, יש אוסרין מושם מר"ע, דנראה כאוכל טרפות, הרי דכל הנמצא בתוך הטרפה אפי' מה שבא מחוץ לה אסור, מכש"כ הגדל בתוכה דאיתא ב' מושם מר"ע, והיינו טעמא דב"ה, דאוסרין נמי ביצת נבלה, אבל כל זה בנמצא בمعنى הטרפה, אבל בנולדו הביצים שאין לנו רק על הביצים כי התרגנותל עדיין היה, זהה לא גזרין כל שיחלא בתרא אותו שיחלא קמא או אותו ספרנה מרערע, ומישוב קושי התוס' ותדע שכן הוא, דהנה מטעט איז"ג שהחיר אמייר בשיחלא בתרא, עכ"ב בעודה בمعنى ומעורה בגיןו נמי שרי, אע"ג דאי דינם כשר, וכמשמ"כ הרמב"ם בפ"ז ה"ז ממאכלה אסירות וז"ל, "יראה לי דהאוכל ביצי DIGIM טמאים וכו', וכן האוכל ביצי העוף הטמא התלוויות באשכול, שעדיין לא פירשו ולא נגמרו, lokha כאוכל בני מעיים שללים" עכ"ל, ר"ל דاع"פ לאחר שגמרו אין לוקה על ביצים מבואר שם בהלכה הקודמת, אבל כל שלא נגמרו זהה לבני מעיים ובכלל בשער המה אבל ביביצי עוף טרפה בשיחלא בתרא לדעת אמייר דזוז"ג הזה מותרין לגمرا, אבל תאמר דכל צמן שמעורות בגיןו נידונים כגון אחד עס העוף, ולוקה עליהם משום בשער טרפה, איך חור ונויר החיתור של איז"ג אחר שכבר נארסו קודם שגמרן, אלא ואדי ניהו דנדונים כשר, אבל האי בשער יש לזכור ולנקבה חלק בו, והוה בשער של איז"ג, ואיך קאמר דילשנא קמא דאמירם סבר לי' קרabiי' דטרפה יולדת, למما לעולם טרפה אינה יולדת רק טענת, וכמבואר ברמב"ם דזוקא אינה יולדת. ועיין בשוע" סי' נ"ז בש"ך סקמ"ה, ושפיר קאמר,adam נמצוא שאינס גמורות בעוף טרפה שחוטה משיחלא בתרא, שכשרה כosh"g, וכן הקשה באמת הראש יוסף ז"ל, אלא ואדי דעכ"פ מדרבנן אסירות, דכל שנמצא בمعنى העוף, לא עדיף מביצת נבלה דאסורה לב"ה, ובביביצת טרפה גם ב"ש מודדים להא גירה, וכן עכ"פ אמייר רק מביצים שנולדו מيري, ובנולדו ס"ל שלא נזרו שיחלא בתרא אותו שיחלא קמא אפיilo ב"ה לא, ומש"ה לא מצי פריך ר"א אמייר ממשנה עדידיות, דמיiri ביביצת טרפה הנמצא בمعنى טרפה, דומיי' בדביצה נבלה, דבזה בין שיחלא קמא ובין בשיחלא בתרא אסורה וכקושי התוס' ועיין מה שכתבתי עוד בזאת בתוס' ד"ה ושווין.

ועפיי הקדמות דברים אלו נבאר הסוגי' בס"ד והוא דר"א דפרק אמייר מושווין ביביצת טרפה דאסורה, משום שגדלה באיסור היא ושווין אר"א ורבנן קαι, דפליגו בولد טרפה לגביה, וקאמר

בפניהם, א"כ י"ל דר' יודה מעשה ראה בעוף דלא התירה וכלן אמר משמו דין זה בעוף, ומכללה נמי א"א ללימוד מדאמר שמות יד בבחמה כשרה מכלל דבריך טרפה, DID אציגטרך לעומת עוף דקאמר טרפה, משום חשש הריאה קאמר דביד בבחמה ליכא חשש על הריאה ודוד"ק.

רש"י ד"ה נזכר שאינו בקי בתרגגולים אינו רגיל לאכול תרגגולים לפיכך לא ידע אם יש להם ריאיה וכו' עכ"ל. רש"י ז"ל נתקשה, הלא לא ריאינו אינו ריאיה ואיך החליט דאיין להם ריאיה ולא עוד דכמו כן הוויל דאיין להם כבד וקורבן. لكن פירש דלא היה רגיל לאכלן אבל ראה אותן פתוחים וראה כל הב"מ חוץ מן הריאה דנהבתה בין הצלעות בעוף ואננס נראה את אבל אם היה אכלן היה מוצאה בשעת אכילה ודוד"ק.

תוס' ד"ה שמות ירך וד"ה למה ליה לмер. עיין מה שכתבתי זה לעיל נ"ד ע"א, ועיין בלב אריה ז"ל כאן שכתב היפך דברי דתוס' דרב דאית ליה לקתה בכלל' מכש"כ דאית ליה דר' מתנא אף באיל עיכל ניבי עי"ש. הן אמת דלפי דברי התוס' לעיל שם י"ל כן, אבל לפי מה שביארתי אני שום הכרע מזה, דעכ"פ דאית ליה דרכיש, מצין למעת מא"ט דוקא, הא דר' מתנא עי"ש ודוד"ק.

ע"ב גמר' אל והלא רחל את היתה בשכונתו שנקדר קנה שלה, ועשוי לה קромית של קנה וחיתה, אליל על דא את סמק, והלא הלכה רוחות בישראל, שמות הירך בעוף טרפה, ותרגנותל היתה לי' לרשב"ח שנשנתות ירך שלה, ועשוי לה שופרפת של קנה וחיתה וכו', עכ"ל הגם. והנה הא דחיתה קמפרש רשי' דעל המכחה שנתרפהה קאמר, אדם על תרגנותל קאי, עכ"ד דחיתה י"ב חדש קאמר, א"כ מה השיב לו בתוך יב"ח הוה. אלא דבנני תרתי דנקדר הקנה בכאסיר ונשפט ירכיה, לא ידעתה במחה חיותה בראיה זה חסרון לא יכול למלאות, ונשפט היינו יטול למגורי ממש"כ הלב ארוי, דאל"כ hei שופרפת שעשו לה מה מהני לשומותה. אבל כוונת רשי' ה"י נראה לפרש וחיתה המכחה שהיתה בראיה ושלמה ולא מותנוונת והולכת, כי ה"י סובר דעיקר הטרפות המפורש בקרוא, הרי היא הנטהה למota, וא"כ עכ"פ בהני ח"ט של ההלכה נמי בעין עכ"פ שתהה החולוי ניכרת שמתנוונות והולכת, וע"ז השיב לו דוג' זאת ליתא, אלא דמצוי להיות בראיה ושלמה עד סוף י"ב חדש ולבסוף מותעורר החולוי ומיתה, ומכאן הוכיח הרשב"ז ז"ל בתשי' דבושים אופן אין להכחיש קבלת ז"ל, דטרפה אינה חייה יב"ח אפיilo מהא עדים יעידו כנגדה, ואני בפתחה ולשאר מקומות הוכחתה, כי לא כן דעת הרמב"ם ז"ל, דהא דאמרנו טרפה אינה חייה, הוא על עיקר הטרפה שאסורה התורה, אבל הכללים שהעמידה לנו ההלכה, רק "בטעاري" אינה חייה ולא "בפראקסיס" עי"ש. והא דאמרו כאן תוכ' יב"ח הוה דחויל בעלמא הו, דהרי אמרו לו لكمן הלא הרבה מתקיימות שתים ושלש שנים, ולא עוד אלא דמה נעשה לר"מ ולרבינו דקאמרו סימן לטריפה שלשים יום, איך נאמר דפליגו במצוות, דלחד שנים רבות יכול לחיות, ולחד רק עד יב"ח, ולחד רק עד שלשים יום, אלא ואדי רק לעניין ספק טריפה פלייגו, ולא על גוף המציאות ודוד"ק.

ד"ג נ"ח ע"א גמר' אמר אמייר המני ביעי דטרפה, שיחלא קמא אסורה, מכאן ואילך הוה לי זוז"ג ומותר וכו', עד סוף העמוד. הנה סוג' זו עמווקה עד שכל בעלי תריסין נלאו למצוא מבוא לפרשנה כראוי, ורש"י ותוס' כא"א דרך בה דרך עצמוני, ואני בעניין משכנתני נפשאי עליה להבין דעת קדושים ומצאתי כי שיטת רשי' ז"ל היא שיטת הרמב"ם, והיא המתקנית. אבל שיטת התוס' א"א להעמידה מרוביי הקושיות שעלייה, והרבה דוחקים שצרכין לסבול, זה החלי בעזיה"ת.

ומהאי פלוגתא שבין תוס' ורמב"ם אי לוקין על היוצא מן הטמא נצמתה פלוגתא שנייה ונפקותא רבתא לדינה, והוא ביווצה מן היוצאה, לדಡעת התוס' כיון דאיתן לו קרא היוצאה מן הטמא כתמא עצמו ולוקין עליו, ה"ה היוצאה מן היוצאה ואפילו עד מהה, דמ"ש, כיון היוצאה כתמא ממש. אבל לדעת הרמב"ם היוצאה אישורה בעלמא הוא ללא מלכות, שוב ביוצאה מן היוצאה לכוא איסור כלל, ולא עוד אלא דרלטב"ם רק ביוצאה מן איסור שיש בו מלכות יש איסור, ולא ביוצאה מאיסור עשה, זיל' בריש פ"ג הנ"ל, "כל מאכל היוצא ממין מן המינים שלוקין על אכילתון, הרוי אותו המאכל אסור מה"ת" (ויאין בו מלכות מבואר בהלו") ואח"כ כתב, דחלב אדם מותר באכילה, אע"פ שהר אדם אסור הוואיל ואין בו אלא איסור עשה. עי"ש וא"כ מכש"כ ביוצאה מן היוצאה דעל היוצאה אין בו אלא איסור בעלמא בחזי שיעור, כמש"כ הרמב"ם בהלכ' ז', וחיש מהר מסלך בזה השנתה הראב"ד על הרמב"ם בהל' י"א, שכ' הרמב"ם שם, אפרוח שנולד מביצת טרפה מותר, שאין מינו טמא, עכ"ל. ותפס עליו הראב"ד ז"ל בבודהה מדקרת חרב, זיל' "מה ראה לשנות הטעמים שפירושו בו חכמים שהם מתקונים יותר מוכלים, כי ביצת טרפה אינה ממין טמא ואסורה, והטעם שפירושו בו, לאימת קגביל וכי קמסרחה, וכי מסרחה עפרא בעלמא" (תמורה ל"א עכ"ל). וה"ה זיל' המליך בעד רבינו שכabbת טumo, כדי להוציא אפרוח של ביצת עוף טמא שיישב עליו עוף טהור שאיסור ודאי ולוקין עליו, אין אמרין לאימת קגביל וכי מסרחה. עי"ש בדבוריו במחכ"ת אינם כדאים לו, דהרי בעצמו כתוב דבזה גם מלכות איכא, עכ"ב לאו מטעם יוצא מן הטמא, דהרי על הביצה גופא אין כאן מלכות לאו מטען ממן, ועיין דעתה דר' נ"ב תוס' ד"ה תרגונתא דאגמא, שכתבו שם דבעופות הכל תלוי בסימני העוף, וניהו שכabbת שם וכן קמן ס"ב ע"ב, בדיעיר דתרגונתא ותרגנול דאגמא שני מינים המשם אחד טמא ואחד טהור. אבל הם ה"י במציאות שעוף טהור היושב על ביצי עוף טהור, להוציא אפרוח עוף טמא, דין עוף טמא היה לי, لكن הכי הוויל לה"ה זיל' להצדיק את הרמב"ם, לאפרוח ביצת טרפה שרי, משום דהוה יוצא מן היוצאה, כיון דהביצה עצמו אין בו אלא איסור יוצא, וביצת עוף טמא נמי הכי הוה, אלא דהאפרוח היוצאה ממנה לאו משום יוצא מן הטמא אסורה, אלא משום דהוא עצמו עוף טמא ולאחר יש בו מלכות, כי הוא הוה מה שאסרה התורה. אבל האפרוח של ביצת טרפה מין הוה, ואין בו אלא משום מצד יוצא מאיסור יוצא דשרי, זאת גם לר"ה שבס בתמורה דלית לי סברת דאיתמת קגביל וכו' וס"ל לאפרוח ביצת טרפה אסור, דהוה לבובה קامر וכשר פרשי' שם, דמש"ה נקט אפרוח ביצת טרפה דהינו יונה. אבל להדיות גם לדידיה שרי, משום דהוה יוצא מן היוצאה, ומה דקאמר שם הש"ס דאיתמת קגביל וכי מסרחה, הינו לסתור דברי ר'ה, דקאמר דמודדים חכמים לר"א דהאי אפרוח אסור ליקרב, זאת נדחה בהאי אימת קגביל וכו', ובא וזה כי הרמב"ם זיל' מביא האי דינא דאפרוח ביצת טרפה גם לעניין הקרבה בפ"ג מהלכ' איסורי מזבח, כמו שציין עליו העין משפט שם בתמורה, ולא הזכיר האי טעמא דכי גביל כבר מסרחה, ואדרבה נראה מתווך דבריו דבלא טעם זה כשר להקרבה, דכתב שם הלכ' י"ז דכל האיסורי לגבי מזבח ולדזניהן מותרין, חז"ז מولد נרבעת וכו', שלודזתיהם ממונן איסורי למזבח, ואח"כ בהלכ' י"ג כתוב וזיל' "בד"א כשנעבדה בה עבירה כשהיתה מעוברת, שהרי הولد מצוי עמה בעת שנפיסה והיה כאחד מאבירה, אבל נתבערה אחר שנעבדה בה עבירה, הרי הولد כשר למזבח וכו', וכן אפרוח ביצת טרפה מותר למזבח" עכ"ל. הרי כולל האי הדין

ושוין בביבסה טרפה דאף להדיות אסורה, וזאת לר"א ניחא ל' ולא מימר קשי' ומטעם שאבאר וכאן אני צריך להאריך קצת, והט אזך ושמע, ותורה צמאונך. הנה לקמן ס"ד ע"א תוס' ד"ה שאם רכמה הקשו, לאכילה ולמלךות למה לי רכמה, והוא קיימ"ל כל היוצאה מן הטמא טמא, וכן בסמוך שם למה לי קרא דבב היננה על ביצת טמאות ותירצון, דאה"ע דכל הני לא צריך קרא, אלא דביצים שאין דחידוש הוא מושם דאותו מן החי ושרי עי"ש היוצאה לנו מדברי התוס' אל, דכל היוצאה מן הטמא דינו כתמא עצמו ללקות עלי. וזאת נלמד בבכורות דר' ז' מקראי דאף את זה לא תאכלו ממעלי הגירה ומפאריסי הפרשה יש לך מעלה גרה ומפאריס פרשה שאי אתה אוכל ממנה, והוא לדעת התוס' דרשא גמורה, וגליי מלטא שנשאר באסורי' כמו שהיא במעי אמו, דاز' החוחץ ממנהابر פשיטה אסורה מושום טמא, דעובר ירך אמו, ואתה קרא דלא תאמיר כשיצא לאoir עולם פקע שם טמא ממנה, עי' שיש לו סימני טהרה, וכן הוא בביבים לדעת התוס' דכל מון שמוראות בגדיין הרוי כבשר עוף טמא, וכמש"כ הרמב"ם שהבאתי לעיל, ואחר נגמר ונשתנה לביצה לא מהני לסליק האיסור שהי' בה, ולוקין על היוצאה מן הטמא כמו על העוף טמא עצמו דהקרה אתא דלא יצא מאיסרו שהי' עליו קודם שנגמר, ואע"פ דלענין טומאת נבלות לא ידונו הביבים הגמורים שבתוכה כבשר, דחתם הטעם מושום דכפירים קודם המיתה דמי, ומה שאינם אסורים מושום אבמה"ח עי' יש לנו לפותה בסוגי' דבכורות שם, דחלב וביצים אינם אסורים משום אבר או במה"ח, זו הוא בביבים לדעת הרמב"ם זיל' איינו כן, אלא דהוא מישב קושי' התוס' בפשיטות, דהני דרישות היוצאה מן הטמא טמא, ודרישת דבת היננה אינם דרישות גמורות ולמלךות, אלא לאיסורה בעלמא וכמו חצי שיעור, וכמובא בפ"ג ה"ו מאכלות אסורות, שכabbת שחלב בהמה טמא וביצי עוף טמא אסורין מה"ת ואין לוקין עליון וכו' וכן כתוב בפ"א ה"ה, בהמה טמאה שלידה כמוון בהמה טהורה וכו', הרי זה איסור באכילה שהגדל מן הטמא טמא וכן הטהורה טהורה. ועיין בפרמ"ג ריש ס"ו פ"א שכabbת, לדಡעת הרמב"ם זיל' גם דרשה זו אינה דרשא גמורה למלקות, דהרי עיקר הקרא לאיזר ושפן אחא, אלא דתמייה בעינוי דלא משתמש אחד מן הפסיקים לומר כן עי"ש. וביעני אין כאן שום תימא, דברהבה מקומות לא נחתנו הפסיקים לדעת קדשו של הרמב"ם זיל'. אבל הדבר פשוט בכיא בכותחא, דין כאן מלכות על היוצאה מן הטמא לדעת הרמב"ם, וא"כ כל נששתנה הדבר לד"א פקע מיניה האיסור שהי' עליו קודם השנווי' אבל נתחדש לעילו יוציא חדש הנקרא יוציא מן הטמא או מן הטרפה שאין בו מלכות, והוא סברת רבינו יונה מובהה בא"ח סי' רט"ז במא"ס סק"ג, דמתיר המוסק שנתחווה מדם החיה, אלא דשפир חולקין עליו הפסיקים, דעתו דאיתמת דאייסור דם ליכא, כיון דנשתנה לד"א בשמא ובטума. אבל עדין יוציא מן הדם, וכיון דנשתנה לד"א חלב למ"ד דם נער ונעשה הלב, اي לאו קרא הוה אסריםן, לא משום דם ממש אלא משום יוצא מן הדם, וא"כ גרע מדם שבלו חכם אחד, איך הוה אסריםן חלב מושם דם, וכי גרע מדם שבלו דפסקין דין עבור עליו משום דראוי לאריקה בעין, וכש"כ חלב דודאי איינו ראי' לאריקה, ולפי האמור לדעת הרמב"ם לק"מ, הכי משום דם ממש אין באין לאסור החלב, הלא רק משום יוצא מן הדם, ואיסור יוצא איסור בפ"ע הוה, ודם שבלו רק איינו עבור עליו. אבל איסור תורה ודאי יש בו, שלא גרע מיזוצא מן הדם אסור, (אבל דרmb"ם לא ביאר דעתו בدم שבלו, עיון בפ"ז ממאכלות אסורות), ועיין בפתחה הכללית של שארcticי בכלל זה.

בתמורה שם, שכותב ג"כ בთוך דבריו דולד נשתנה שני פעמים, "וכך" דשמעו חד דין ואחד טעמא אית לשניהם, וכמו דהני שרנו משום זוז"ג דאנן בחכמים דר"א פסקינו, "הה אפרוח ביצה טרפה דהוה זוז"ג, הביצה והאם, ולא בעין טעמא דכי גבל מסרה אלא לר"א. ואפילו תאמר דהאם דלגייב ביצה לא חשוב כగורם היתר, אני אומר דאפילו بلا זוז"ג שרי לחכמים דר"א, דהתירו ולד טרפה בעיברה ואח"כ נטרפה מושם דעובר לאו ירך אמו, וע"כ לומר דאחר שענשה ולד שלא אישתר לגובה ע"י שינוי זו, כמו אתנן ומתייר, דהשינוי מהני להחכרים למאבה. ועין ביה בהගות מהרש"ש זיל על המשניות תמורה במושנויות דפוס וילנא שכחן, דעת הרמב"ס בכל הני מושם דחשינוי מכשירן למאבה, וכך שפיר כתוב וכן ביצה טרפה דשרי למאבה מושום ה"ט גופא, דכל נשתנה אין פולין יוצא מפסול לגבי מאבה וכחכמים דר"א, ולגביה הדיויט דאייא איסור יוצא, אבל באפרוח ביצה טרפה לא, מושם דביצה גופא רק איסור יוצא יש בו, והוא מון היוצא שרי למגורי נ"ל.

ואחרי הקדמות מלין אלו, נחוור לפרש השkil וטור' שבין אמריר לר"א, כי המה פלייגו במה דפליגו תוס' ורמב"ס זיל שביארנו, דאמיר דאמר שישילא קמא אסור, למלוקות קאמיר וכידעת התוס' דاع"פ נשתנה לביצה ולא הוותתו ירך אמו, ולא כל בשר בשדה טרפה, ואין אלא יוצא מן הטרפה, מ"מ ס"ל דליה גם איסור יצא, דכן גילתה התורה בטהור היוצא מן הטמא דעתן כטמא עצמוני, שאמיר סובר כן, מוכח מסוף דבריו, מധתיר שישילא בתרא מטעם זוז"ג, ואי הוותתו ס"ל יוצא מן הטמא אין בו אלא איסורא בעלמא כדעת הרמב"ס, אז אין בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא איזען שום חילוק, דכי היכי דבעיטה טרפה בשיחלא בתרא אייא זרע הזכר גורם היתר, כן ביביצה טמא, דהרי זרע הזכר של עוף טמא אפילו איינו כסרואה. אבל עכ"פ רק דין יוצא מן הטמא אית ליל, דהרי איינו בשר, והויצא מן היוצא הלא מותר לדעה זו וכרמב"ס ועין לקמן בתוס' ד"ה שאם רכמה שצינתי לעיל, בסה"ד, דרצzo לומר דבלא קרא דבת העינה הוות שרין כולחו ביצי מושם דמשכבות זרע קטו דהוה כנבלת משורחת, אלא דלא מת"י שב האי טעמא לגבי ביצים דמתחלתן מעורות בגידן וחשובים כבשר עכ"ל. וכונתם מבוארת דניינו דתחלת יצירת הביצה מזער המותרת, אבל כשנעשה ממשות ממנה ומעוררת באשכול בגידין הרי הוא כבשר העוף הטמא ממש ולוקין עלייה כמו על בני מעיים, ממש"כ הרמב"ס, וא"כ שוב כשנגורת ונשתנה לביצה ולבריה בפ"ע אין להתיירה מושם דנוצראה מזער סרואה, כיון שכבר הייתה לבשר, אלא נידונות היוצאים מן הטמא, וא"כ מה בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא לביצה טמא או לשיחלא קמא, אלא ודאי אמריר ס"ל דליקון על יוצאים מן הטמא, ולכן ביביצה עוף טמא שני הנורמים איסור המה, שלוקין עליו. אבל ביביצה טרפה אייא גורם היתר של זרע הזכר, ויש להסביר דגム זאת תלוי במה דכל יוצאים גורם חזק כל כך עד שנשאר באיסורו דמעיקרא. וא"כ גם גורם היתר לא בטל ונשאר בתוקפו עכ"פ שנעשהبشر וכגופו, ולכן ס"ל לאמיר בשיחלא קמא אסור ולוקין עליו, ובשיחלא בתרא מותר מטעם זוז"ג ואפילו בעודו הביצה מעורה בגופה של הטרפה, כיון שם"מ ניכרין בפ"ע הוות האי בשר זוז"ג ולא נידון כשאר האברים. אבל ר"א דמקשה לי מושווין וכוי פלייג עלי בתרת, בשיחלא קמא ס"ל דאסור ואיין לוקין דכל נשתנה לביצה ואינו בשר, איןו אלא יצוא מן הטרפה דלא אסורה התורה אלא בשורה. ומהנה נצחה דבשיחלא בתרא פלייג דלא מהני זוז"ג, דהרי גם ביביצה טמא או בטהור הנולד מן הטמא אייא האי זוז"ג, זרע זכר לעולם כגורם היתר נידון (עיין בהגחות מהרש"ש על המשניות

דאפרוח ביצה טרפה, עם שאר תולדות מאיסורי מאבה, וכותב עליו "וכך" דשמעו חד דין ואחד טעמא אית לשניהם, וכמו דהני שרנו משום זוז"ג דאנן בחכמים דר"א פסקינו, "הה אפרוח ביצה טרפה דהוה זוז"ג, הביצה והאם, ולא בעין טעמא דכי גבל מסרה אלא לר"א. ואפילו תאמר דהאם דלגייב ביצה לא חשוב כగורם היתר, אני אומר דאפילו بلا זוז"ג שרי לחכמים דר"א, דהתירו ולד טרפה בעיברה ואח"כ נטרפה מושם דעובר לאו ירך אמו, וע"כ לומר דאחר שענשה ולד שלא אישתר לגובה ע"י שינוי זו, כמו אתנן ומתייר, דהשינוי מהני להחכרים למאבה. ועין ביה בהගות מהרש"ש זיל על המשניות תמורה במושנויות דפוס וילנא שכחן, דעת הרמב"ס בכל הני מושם דחשינוי מכשירן למאבה, וכך שפיר כתוב וכן ביצה טרפה דשרי למאבה מושום ה"ט גופא, דכל נשתנה אין פולין יוצא מפסול לגבי מאבה וכחכמים דר"א, ולגביה הדיויט דאייא איסור יוצא, אבל באפרוח ביצה טרפה לא, מושם דביצה גופא רק איסור יוצא יש בו, והוא מון היוצא שרי למגורי נ"ל.

ואחרי הקדמות מלין אלו, נחוור לפרש השkil וטור' שבין אמריר לר"א, כי המה פלייגו במה דפליגו תוס' ורמב"ס זיל שביארנו, דאמיר דאמר שישילא קמא אסור, למלוקות קאמיר וכידעת התוס' דעכ"פ נשתנה לביצה ולא הוותתו ירך אמו, ולא כל בשר בשדה טרפה, ואין אלא יוצא מן הטרפה, מ"מ ס"ל דליה גם איסור יצא, דכן גילתה התורה בטהור היוצא מן הטמא דעתן כטמא עצמוני, שאמיר סובר כן, מוכח מסוף דבריו, מധתיר שישילא בתרא מטעם זוז"ג, ואי הוותתו ס"ל יוצא מן הטמא אין בו אלא איסורא בעלמא כדעת הרמב"ס, אז אין בין ביביצה טרפה בשיחלא בתרא איזען שום חילוק, דכי היכי דבעיטה טרפה בשיחלא בתרא אייא זרע הזכר גורם היתר, כן ביביצה טמא, דהרי זרע הזכר של עוף טמא אפילו איינו כסרואה. אבל עכ"פ רק דין יוצא מן הטמא אית ליל, דהרי איינו בשר, והויצא מן היוצא הלא מותר לדעה זו וכרמב"ס ועין לקמן בתוס' ד"ה שאם רכמה שצינתי לעיל, בסה"ד, דרצzo לומר דבלא קרא דבת העינה הוות שרין כולחו ביצי מושם דמשכבות זרע קטו דהוה כנבלת משורחת, אלא דלא מת"י שב האי טעמא לגבי ביצים דמתחלתן מעורות בגידן וחשובים כבשר עכ"ל. וכונתם מבוארת דניינו דתחלת יצירת הביצה מזער המותרת, אבל כשנעשה ממשות ממנה ומעוררת באשכול בגידין הרי הוא כבשר העוף הטמא ממש ולוקין עלייה כמו על בני מעיים, ממש"כ הרמב"ס, וא"כ שוב כשנגורת ונשתנה לביצה ולבריה בפ"ע אין להתיירה מושם דנוצראה מזער סרואה, כיון שכבר הייתה לבשר, אלא נידונות היוצאים מן הטמא, וא"כ מה בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא לביצה טמא או לשיחלא קמא, אלא ודאי אמריר ס"ל דליקון על יוצאים מן הטמא, ולכן ביביצה עוף טמא שני הנורמים איסור המה, שלוקין עליו. אבל ביביצה טרפה אייא גורם היתר של זרע הזכר, ויש להסביר דגム זאת תלוי במה דכל יוצאים גורם חזק כל כך עד שנשאר באיסורו דמעיקרא. וא"כ גם גורם היתר לא בטל ונשאר בתוקפו עכ"פ שנעשהبشر וכגופו, ולכן ס"ל לאמיר בשיחלא קמא אסור ולוקין עליו, ובשיחלא בתרא מותר מטעם זוז"ג ואפילו בעודו הביצה מעורה בגופה של הטרפה, כיון שם"מ ניכרין בפ"ע הוות האי בשר זוז"ג ולא נידון כשאר האברים. אבל ר"א דמקשה לי מושווין וכוי פלייג עלי בתרת, בשיחלא קמא ס"ל דאסור ואיין לוקין דכל נשתנה לביצה ואינו בשר, איןו אלא יצוא מן הטרפה דלא אסורה התורה אלא בשורה. ומהנה נצחה דבשיחלא בתרא פלייג דלא מהני זוז"ג, דהרי גם ביביצה טמא או בטהור הנולד מן הטמא אייא האי זוז"ג, זרע זכר לעולם כגורם היתר נידון (עיין בהגחות מהרש"ש על המשניות

אמו, ולא נטרף הولد עם האם. אבל בבייצה دقוגפה דמי מודה. דשוב כشنגורה ע"פ שפניהם חדשות באו לאן, אסורה משום יצא מעצמו שהיתה טרפה קודם שנגמרה. אבל לאמיר דס"לadel יוצא לוקין קשי' ל"י דע"כ פליגו אף להדיוט, דתו ליכא סברא הנ"ל כמבואר בדברכו לעיל, וא"כ ע"כ הא דמודים בבייצה טרפה בשיחלא בתרא, דבשיחלא קמא למה יאסר ר' יהושע יותר בבייצה מולד, דעתה עדין לא ידע דביצה יותר חשוב כוגפה, מעובר קודם שנגמר, ולכן כשמתרכז לו דמ"מ מיריב בשיחלא קמא, פריך לו מפלוגתת ר' וא ר' דע"כ לאמיר פליגו אף להדיוט, ולמה מודים בבייצה, עד שמשיק דביצה גופה היא, ואנן דפסקין טרפה אינה חייה ואינה يولדת, ומוקמינן פלוגותת ר' וא ר' בעירה ואח"כ טרפה ובعتبر ירך אמו, ופסקין כר' אשיג נגד אמיר, דיויא איננו אלא איסורה בעלמא, ע"כ מפרשין פלוגותת ר' וא ר' רק בלבובה ולא בהדיוט ומטעם הנ"ל, ובבייצה טרפה דלא שייך טעם הנ"ל אסור אפיו לר' יהושע, דהאי חילוק שבין ולד לביצה דקאמר הש"ס כדי לתרץ דברי אמיר, גם לדין צריכין, כיון דא"א לאוקמי ושווין בבייצה טרפה בשיחלא בתרא דחרתי טרפה אינה, يولדה.

בהא סליקין דהאי סוג' דקאמרה דר' וא ר' פליגו גם להדיוט אליבא דאמיר קאי, אבל לר' אשיג דהלהטה כוותי לא פליגו רק בלבובה, דלהדיוט לא שייך בולד איסור יוצא לנ"ל, ולכן יפה פרש"י בתמורה במשנה שם, דר' וא רק לגובה אסור. אבל להדיוט לא אלא דעתמא שכ' שם משום דמאיורי קרבוי כדקאמר בש"ס צ"ט, דהאי טעמא קאמר הש"ס לר' יהושע דמודה בבייצה, אבל לר' גס הولد נאסר במעי האם דירך אמו הוא, אלא כשןגמר יצא לאויר עולם פקע איסור זה, משום דעתשה גוף אחד ונשתנה לדבר המותר, ואיסור יוצא בולד שחיה בפ"ע ליכא, רק בבייצה כמו שביארנו ודוק' היטב בכל אשר כתבענו כי הדברים קילורין לעיניים בס"ד.

תונס' ד"ה ושווין, לא כמו שפי' ב��' דקאי אפלוגותת דר' וא ר'ין, אלא קאי אפלוגתא דב"ש וב"ה וכו', וא"ת דהשתא חשבו בה"ה ביצת טריפה כבשר דאסרו אפיו כמותה נמכרת בשוק וכו', פי' לדבריהם, דמבייצת טרפה דמודים גס ב"ש, וכן אמר דוסר בשיחלא קמא, לא קשי' לה, דהני לאו משום דחשיב כבשר אסרו, דלulosains בככל לאו דבשר בשדה לאחר שגמירו אלא כיון דקודם שנגמרו בככל בשער היי וכמוש'כ הרמב"ס שהבאתי בדיור הקודם, שוב לא פקע איסורין ע"פ שנשתנו לנווש אחר. אבל לב"ה דאסרו ביצת נבלה אפיו כמותה נמכרת בשוק, ואע"ג דPsiṭṭia להו דין ביצה בלילה לב"ה אלא איסור דרבנן, דאפילו נחשב הביצה הנגמרת כבשר אינה חמורה יותר מאשר המдолדל, דלית ב' נבלה אלא אבמה"ח דמייתה עשו נפול, ובבוח"ח בבייצה ליכא דאל"כ כל ביצים דעתמא יהי אסורים, אלא דכל שלא נולד הוה מדרבנן כבשר, והוא בנמצאת בעי נבלה כאמור המдолדל, ואסורה מדרבנן כבשר מדרבנן, ותריצו שני תירוצים, חדא דנייהו דלבgi נבלה דהאי ביצה פורש מן הנבלה ע"י מיתה עשו נפול לנ"ל). אבל דהאי ביצה נבלה של עוף דגוף האיסור אינו אלא דרבנן לא חשבו כבשר, כך תי' הבה"ג, תני דגבוי נבלה דבר האיסור חשבו כבשר. אבל לגבי בשר בחלב דכל חד שרי וצריך להעתה עתה בשר בחלב לא חשוב כבשר, כך תי' ר"ת, וע"ז הקשו על הבה"ג מפ' הדר וכוי' ולקי שעה לתי הבה"ג דלפי תירצטו לר' מ"ד דאית לוי' לקמן ק"ב ע"א דבמה"ח איןנו נהוג בעוף מה"ת א"כ גם ביצה נבלה הווה כמו בשר בחלב גוף האיסור רק דרבנן, דחרתי משום אבמה"ח קאמאין עלה ולא משום נבלה לנ"ל. ואך אפשר דר' מ"י חילוק על ב"ה דמנין מוכח דנוהג אבמה"ח גם בעוף וזה אפשר דגם ב"ש

הדיוט בטל הוז"ג ע"י שנעשה כבשר האם קודם שנגמר, ונואר כמותו, אלא נשתחנה אח"כ לביצה והלך לו איסור זה, אבל בה תחתיו איסור יוצא מן הטרפה, דלא שייך בולד לנ"ל, אבל שייך בבייצה, אבל לאמיר דמותר הביצה בשיחלא בתרא וע"כ גם במעי האם כשמעורה בגידי, מכש"כ שמותר כשןולד, קשה וע"ז מתרץ דאמיר מוקי האי ושווין בדספנא מרעא דליך זוז"ג, ופרק לי' אמא לא מוקי בשיחלא קמא, דליך זוז"ג כיון דנעשה טרפה בשעת עיורה, ע"ז מתרץ משום דקANTI שגדלה ולא קANTI שגמרה, וכואן הקשה המהרש"א, דהא לפרש"י לא מצי מוקמי בשיחלא קמא, דלמה לי ביצה, דהינו עיורה ואח"כ נטרפה, דגס בולד דינא הכי, ואין זה קושי דיל' דנקט ביצה כדי שלא צטרך לומר בפירוש דגס להדיוט קאמר, דניהם דלגי פלוגותתם אמרינו דר' וא דוסר, אוסר אף להדיוט, ופליגו לגובה להודיעךacho דר' וא, אבל בהא דשווין לאיסורה בעירה ואח"כ נטרפה, הו"א דשווין רק בלבובה כי להדיוט יש סברא להתריך משום דש לולד חיות בפ"ע. ולכן נקט ביצה דבזה פשיטה דלהדיוט קאמר, חדא משום דלא סלקא לגובה, ועוד אפיו תאמר דלענין אפרוח שנולד ממנו יש נפקותא לגובה, דהא ליתא דהרי אפרוח ביצת טרפה לכ"ע שרי, דהא מעפרא קגביל כדامر בתמורה, ולפע"ד נראה, ר' שם דקטעעה לומר דמודים חכמים לר' באפרוח ביצת טרפה, מכח האי ושווין סבר כו, דהוא סבר דפלוגותתם רק בלבובה קאי וממילא דהאי ושווין נמי בלבובה, וביצה לגובה לא סלקא לנו ע"כ באפרוח שלו קאמר והוב.

ועתה נפרש לשנה בתרא דרבינו, דלא סבר קראב"י ומתני להא דאמיר בהאי לשנא, אמר אמיר, הני בי עדי דספק טרפה משחינו להו אי הדרי טענה שרין ואי לא אסורן איתבי ר' וא וכו', הנה להאי לשנא לא שמעין לי לאמיר דס"ל בשיחלא קמא דליך על ביצי טרפה, מ"מ איזיל גם האי לשנא בשיטה זו, דכפי הנראה אמיר גופא אמר הני תרי לשנא דהרי אי טרפה היה או טרפה אינה היה פלוגותיא שונה בין תנאים ואמוראים היא, והה"י יולדת ואינה יולדת וכדעליל, וכן נראה מלשון הגמ' דר' אחא ורבינה לא פליגו איך אמר אמיר, אלא דמר מתני לאמיר אליבא דמ"ד טרפה יולדת ומתרן דאמיר אליבא דמ"ד טרפה אינה יולדת, ואמימר גופא אמר שניהם להאי מ"ד ולהאי מ"ד, כי לא הכריע בינויהם, אבל ר' אחא ורבינה דהכריעו דרב' וא סבר קראב"י דטרפה יולדת, אמר בשם אמיר האי נושא, ורבינה דסבירא טרפה יולדת אמר נוסחא, דאל"כ איך נאמר משום דהוא סבר קראב"י תולה באמיר דאמיר הכי, ואידך משום דפליג אראב"י, תולה באמיר דאמיר דאמיר הכי, ולפיקך בהא דשמיין מלישנא קמא דליך הכא סובר דאם אין לוקין ליכא פלוגתא, ואם תרצה אמר לך דחש"ס הכא שיעור, אין לאסור ספק ביצת טרפה כלל, ועיין לעיל מ"ט ע"ב תוס' ד"ה רב ואיסורה דארוייתא, מה שכחתבי שם, ולכן הוכית ר' וא מדברי אמיר דבעי שהי"י בספק ביצת טרפה, דס"ל דליך על איסור יוצא כמו בטרפה עצמה. אבל לר' אשיג דסובר דאיסור יוצא אינו אלא איסור בטולמא וכחצ' שיעור, ספר מתיש'ב פלוגותת ר' וא בעבור ירך אמו, ודוקא לגובה, דאפילו לר' וא דעובייר ירך אמו, הינו קודם שנגמר ויצא לאויר העולם. אבל לאחר גמרו ויציאתו הרי פנים חדשות בא לאן, והוא דמ"מ אסור לגובה משום דלידי' לא מהני השינוי להתריך לגובה. אבל להדיוט מודה, מטעמא דכתיבנא לעיל בליך דפליגו בנטרפה ולבסוף עיירה בזוז"ג, משום דאיסור יוצא לא שייך בולד כי שמצויה להיות טרפה בפ"ע. אבל בבייצהDOI אסורה משום יוצא אפיו לר' יהושע דס"ל עובר לאו ירך

ט"ח או ט"ח אבל בגין סברת התוס' כבר כתבו לעמלה, בריש הסוגי' דרך זאת יש מקום לסבירתם אם נאמר דיויצה מן הטמא הוה כתמא עצמו ולוקין עליו, אבל לפי דעת הרמב"ם דasiswa יוצא הוא איסור בפ"ע ואינו בו מלוקות, ונראה יוצא מן הטרפה. מה מהני זאת דיש לוולד חיות בפ"ע הלא לא משום טרפה קתניין עלי', אלא משום יוצא מן הטרפה, ואס תרצה לדקדק יותר ולומר דס"ס האASA דאסורה התורה היוצאת מן הטמא ע"כ משום דיש בו בכך ע"פ שאיןנו נראת דבר מן האס, דלפנ"ד לא על הנם נקט הרמב"ם למשל דחלב וביצים של טמאים דומין לאיסור ח"ש שלא בלבד לעניין הדרשות דומין זל"ז, דשניהם מריבוי הכתובים שאינם דרישות גמוראות, אלא גם במחוקם יש דמיון בין דכמו ח"ש שהוא החיצי בכמויות, כן הני יוצאים מן הטמא, המה חיצי שייעור באיכות, כי כח האס ותוכנותה שורר בולדחה ע"פ שיש לוולד סימני טהרה, וכן בחלב וביצתה ע"פ שנשתנה לנוג' אחר ואין כבשר, מ"מ מסתמא יש בהם כח הבשר טמא שה תורה רצתה, למנעו אותנו מלייזון בהם, מימלא גם בולד טרפה יש בו מליחות האס החולנית ומותמצית גופה שאסורה לנו התורה, אלא דמ"מ ייל' כיוון דהחוויות הוא היפך הטרפות כי הטרפות תחולת נבלות כמש"כ הרמב"ם. והאי ולד הולך ומתחזק, יש סברה לומר דדוחה האי עיפוש וחלהה שקבלה מליחות האס החולנית, וכפי הנראה זה כונתו בגמ' תמורה רשם דקאמר דעד כאן לא פליגו עלי' דר"א אלא בולד טרפה רבען מודו, ופרשי' ותוס' דלאחר שנולד הולך, משא"כ בביבה עי"ש, וכן ספקacial דلسברא הנ"ל כיונו דע"י שהולך גודל ומתחזק החווית, פולט חלקוי החולן שקיבלה מן האס. מפני שהחוויות הוא היפך החולן, Adams נפרש כפשווט דמוסיף בנסיבות גופו לאחר שנולד, מאורייאי א"כ גם בולד טהור הנולד מן הטמא נמי נימא כן, שלא תאסר משום יוצא, והרי עיקר הקרא דיויצה מן הטמא בולד איתת בן. אלא ודאי דטרפה שאני שהחוויות הוא היפך הטרפות, והבן את זאת. ובזה מיושב לשון רשי' זל' בתמורה במסנה שם דמפרש דר"א מודה להדיות דשרי' דלאו מוגופה קרבוי אלא מאורייר ולעיל הנחתיו בצ"ע דעתם זה לא עבי בגמ' אלא להתייר גם לגובה לרבען דר"א, אבל לפי האמור גם להתייר להדיות בעין האי טעמא דלאו מגופה קרבוי אלא מאורייר כנ"ל.

ודע דיש לי לכואורה קושיא עצומה על הרמב"ם דאית' פרנס הסוגיא דלקמן ס"ט ע"א דמסיק בתיקו בחלב של אבר היוצא, וכאשר פסק הרמב"ם בפ"ה הי"ב ממאכילות אסורת דאסורה החלב מספק, ולא לדידיה אבר היוצא דאי בו מלוקות, והוא ג"כ כאיסור ח"ש איך תאסר החלב ממנו דיויצה לא נאסר אלא מאסיר לאו שיש בו מלוקות לדעת הרמב"ם, אבל ניחא לי כי לרמב"ם הכי מתפרש האיבער בגמרא, דכל חלב דעתמא כאבמה"ח (ור"ל כצר של אבמה"ח) דמי, אלא דשריא רחמנא משום דעתה בהמה התר לאיסור ובמה"ח ע"י שחיטה, אולם האי אשר היוצאה דלית ליה היתר בשחיטה, ניהו דלאחר שחיטה אין בו לאו ממש רק איסור בעלמא, מ"מ קודם שחיטה חוזר להיות חלבה היוצאה ממנו כצר של אבמה"ח, ולא כצר של אבר היוצא שלאחר שחיטה, והוא אמת וצדק בס"ד ודוו"ק.

על"ב גمرا תנן התם וכו'. אר"ה ל"ש שלא שחייב ביד, אבל חיסר יותר ברגל טרפה נמי הוה, מ"ט כל יתר כניטול דמי עכ"ל הגمرا. בפירוש דברי ר"ה איך פלוגתא רבתא בין הרשב"א לרמב"ם ז"ל, דהרבש"א בחשי' סימן צ"ח ס"ל דכל טרפה מן החית' א"א לחוות בשום אופן, ואפיו מאה עדים יעידו שראו ח"י עדי שקר הם נגד קבלת ח"ל דטרפה אינה חייה, אבל לעומת זאת בטרפה מבטו, הון יתר והן חסר מודה שאין להכחיש שהחיה חי' חי' כחול ימים, אבל

מודים להם, אלא דהם לא גרו בביבה לחשבה כבשר, אלא גם על תי' השני של ר"ת יש לי תימא דאין להטעים סברתו אלא בשנאמור, דלבבי איסור אין מוציאין את הביצה מאיסור שהיתה בו בעודה מעורה במעי האם. אבל כפי שביארנו הלא לאיסור נבלה בלא"ה אין בה, דהרי עכ"פ מודולד מקרי, ורק מטעם מיתה עשה ניפול נוכל לחשבה כשאר אבר המודולד שנעשה אבמה"ח, וא"כ גם כאן איסור חדש רמיין עליו ולא איסור נבלה כפשות דברי התוס', וקשה להקל בין הנושאים ולכך העיקר כמש"כ התוס' בוועליל, דב"ה גרו בביבה נבלהatto ביצת טרפה, וביצת טרפה אסורה משום דנגמרה באיסור, אלא דעת תי' זה כתבו דאין נראת להם, דהרי לא גרים שיחала קמא ואטו ביעי דספנא מארעה, עכ"ל, אבל דכבר כתבתי בדיור הקודם, דקושי' זו לא קשה אלא לשיטתם דסבירו דקושי' הש"ס מושווין הוא ממשנה זו דעדיות ועכ"פ דהש"ס לא סבר שום חילוק בין ביצים הנמצאים במיע האם לביצים שנולדו, אבל לפ"ד דעת רשי' ורמב"ם זל' דושווין קאי על פלוגתת ר"א ור"י, קושיתם לך"מ, דב"ה גרו על ביצת הנבלת הנמצאה במעי האם משום ביצת טרפה בשיחала קמא, כ"ש שגרו על שיחала אטו שיחала קמא, אבל כל זאת בנסיבות קאי במעי האם אבל בשנולדה הביצה, דאין הנידון רק על הביצה אין מקום לגוזר הא אטו הא. יותר זל' לדידין דפסקין כר' אשוי ודלא כאמיר. באמת אין חילוק בין שיחала קמא לשיחала קמא, דשניהם אסורים ואין בהם מלוקות יוצא, ובעת שעדיין הון מעורין במעי האם על שניהם לוקין משום דינידונים כבני מעיים של האס, ורק לאミיר קשה, אלא דהש"ס לא הקשה עליו מב"ה דעדיות אלא מר"א ור"י, ולדינא אין נפקותא כיוון דבל"ה היה הולכתא כאמיר, אבל התוס' לשיטות דסל' דקושי' הש"ס ה' מב"ה, וגם ס"ל דבאה דקאמר אמייר דשיחала בתרא שרוי משום זוי'ג הלכתא כותני, ונפ"מ גם לדידיך, דעתך לאן טרפה אין יולדת באירוע שודאי טרפה טעונה ולידה, או ביתרת שלכ"ע היה ווילדת, لكن דחו הא תי' השלישי שהוא באמת העיקר, ובזה תבין נמי למה העמידו קושיתם כאן שלא במקומו דכאן לא נאסר הא דב"ה רק הא דשווין, אבל לפ"ד האמור, לויל' אמייר דהכא היה ניחא להם דב"ה גרו על ביצת נבלה אטו ביצת טרפה, ולעולם ביצה לאו בשיחала אטז יוצא מן הטמא נאסר ובין בשיחала קמא ובין והוצרכו לתירוץ הבה"ג ווית' כנ"ל ודוו"ק.

ד"ה במאי קמיפלגי וכו' ובאייך ד"ה הכה' כל מה שנתקשו להם הוא ולפי שיטתם, אבל לפ"ד שיטות הרמב"ם כל זאת לך"מ כאשר ביארנו לעיל בראש הסוגי' ודוו"ק.

ד"ה והולכתא בסה"ד, ולענין ולד הינו טעמא, ע"ג דבעלמא עובר ירך אמו הוה, לעניין טרפות שאני דתלו בחיות ההבמה ולעובר יש לו חיות בפ"ע עכ"ל. עיין לבב אריה זל' דעפ"י דבריהם רצה לישב דעת רשי' זל' בתמורה, דס"ל ר"א ס"ל כן, אבל לא פlige רק בלגבוה, אבל כל זאת אי ס"ל טרפה אינה חייה אבל כאן איזיל הש"ס בין בלישנא קמא ובין בלישנא בתרא כמ"ד ט"ח, لكن לא שיקד סברת התוס' עי"ש ותמונה אני על גאנן כוונון, איך פלטהה קולמוסו דבר בטל ציה, הלא גם למ"ד טרפה חייה כתבו התוס' בסנהדרין ע"ח ע"א דסופו שימות מחבלה זו אלא דאין שייעור קבוע לכמה, אי למד יום או ל"ב חדש או יותר, וממש"כ לדעת הרמב"ם שביארנו דעת טרפה האמורה בתורה שיש בו מלוקות ליכא שום פלוגתא, דבעינן נתה למות מחמתה מכח וחסרון אבר. ואיך עלה ע"ד הגאון לעשות מלאו דטרפהחק כפירה אדומה, הלא הלהקה רוחות הוא בסנהדרין דף הנ"ל ולעיל בסוגי' דמסוכנת דבטרפה בעין מחסרא אבר שהחוויות תלוי בו ואין חילוק זהה בין למ"ד

כントול דמי, וכן מפרש הרמב"ם ז"ל האי מימרא דרא"ה ה כי, ל"ש אלא שחרס ויתר ביד, אבל ברجل חסר מתולדה טרפה, דעתך ההלכה אתה על חסר הרגל מתולדה, ויתר טרפה דכントול דמי מכח סברא, וכאשר כתוב הפלטי בס"י נ"ה וכן בהגנות מהרש"ש כאן, ככל שמתחלק הכח של האבר לשנים נחלשו פעולות ואפשר שימושה בע"ח ברבות הימים, כמו בניקב משחו בשוט או בדקין, וכך מונה הרמב"ם בראש פ"א מהל' שחיטה שתי חסרים בין החית'ם, שהם חסרים מתולדה, וכותב "חסורה כי"ד, ב' אברים הם שאם חסר ממשנין טרפה, ואלו הן, הריאה והרגלים", ואח"כ בהכל"י י"א כתוב "בבמה שהיתה חסורה רgel בתחלת ברייתה טרפה, וכן אם היהת יתרה רgel, שכלי היהת חסר הוא וכ"ו" עכ"ל. הרי לך, לדעתך הרמב"ם עיקר הטריפות ברגל שבא בהלכה, על חסר בתולדה, ואח"כ מביא נחטך מארכובה ולמעלה והוא ממשנה דבבמה המשקה אבל זה נלמד מחסירה הרגל בק"י,adam חסר בתולדה טרפה, מכש"כ נחטך, והוא דלא קתני במשנה עיקר הטופות של חסר הרגל, משום דהוא מלטא דלא שכית, ונחטכו רגלי' שכיה יותר ולא נמנה בפיירוש בין החית'ם שבמשנה דאי"ט, אלא נכלל בזיה חסרו בחוץ אליבא דר"ש או חסرون בפנים לרבען, וניטול הכבד אי לא נשתייר ממנה כלום בעינן, מודקדך הלשון ניטול ואי אפיקו נשתייר פחות ממציאות נמי טרפה, מ"מ האי שירור כ"ד לאו כלום הוא, ושפיר קרי לי נטלה הכבד, ולדעת הרשב"א נחיא דלא מוקי הש"ס הא דחסורה הריאה על חסרו אוניות מתולדה, זאת בכלל ניטול וניקב הוא ומושם ההלכה דכל חסר ניטול ואני להזכיר בח"ט שאים חיין, כנ"ל.

והנה בין לרשב"א ובין לרמב"ם פ"י כנטול, שנטו או חסרו שנייהם, וממילא באבר דבין חסר ובין ניטול ביד כשר, גם יתר בשר. אבל דעת הרמב"ם ז"ל דעת שלישית, דכנטול דקאמור ר"ה הינו דהירתה הוה כנטול ממקומו בעומקו, עד שgam יתר טחול טרפה, והוא פ"י דחוק מאד, ומ"מ לדינה חששו הפסוקים גם על שיטה זו.

וזע דרש"י ז"ל נמי מפרש הרמב"ם דיתר חסר, אלא דחויסף בפיירשו וכותב, "זהו לי" כשותות ירך בבהמה וטרפה" עכ"ל. וכן בביבורות שמות כתוב, "ובבמה שניטול ירך וחולל שלה טרפה, וקי"מ"ל בבהמה שנחטכו גוליה מן הארכובה לעלה טרפה, ועוד בוקי דעתמא דשך מדוכתוי" טרפה" עכ"ל, ועיין בפוסקים ומפרשי הש"ס מה שכתבו בזיה, ולפענ"ד נהא דרש"י נואה ז"ל רצח בזיה, כיון שלא נראה לו לפреш יתר כנטול ביד אלא חסר בתולדה, ובטרפה הרגל הלא לא מצין חסר הרגל אלא נחטכו גוליה, שכן הוסיף רשי"ז דזהה כשותות הירך, וששותות הירך משמע לי" בין בתולדה ובין ע"י סיבה שאירע אחר הלידה, וס"ל דהאי ששותות ירכו שמנה שם בביבורות דוקא ע"י סיבה מירוי ובלא אייכל ניבי, כי היני לא תקשה והא טרפה נמי הוה עי"ש ברש"י, ודלא כתוס' שם שכתבו, דמתולדה קאמור והוא כשר. אבל רש"י ס"ל דאדרביה בתולדה טרפה גם בלא אייכל ניבי, דעתמא דבעינן עיקול ניבי הוא דבלא עיקול ניבי הדרכה בראיא, ובונולד כך בירך שמות לא הדר לעולם, ולפ"ז ר' מתנא דאמר דבוקי דעתמא דשך מדוכתוי" טרפה, ולא התנה והוא דאייכל ניבי, במתולדה מירוי, ומני' שמעינן דחסר הרגל מתולדה נמי טרפה, ע"כ גם לרשי"ז ציריך לומר דעריך טרפה הרגל של ההלכה בין הח"ט טרפיות היתה חסורה הרגל, דאל"כ אלא דהלהקה הייתה על נחטכו גוליה, חסורה בתולדה מנ"ל טרפה, כיון דרש"י לית לי חסר כנטול כמו דל"ל יתר כנטול, ודוק"ק.

משנה אחוזת הדם וכו' התוס' חדשים על המשניות כתוב בשם הרשב"א, הטעם דאע"פ שהדברים האלה מミtinyן את הבהמו, אינה אלא כמסוכנת וכשרה, וצ"ל שלא שמעינן אלו ממתני' דמסוכנת דלעיל לע"ז ע"א דהתם במסוכנת מהמת חולשה ואפיקת הכת. אבלanca אשרין דאפיקו איקא בגופה איזה דבר שמשמעותו, כל

מ"מ אתה הלהקה מייחדת לומר דכל יתר כנטול דמי, ורק"ל אע"פ דפעולות יתר וחסר אינו כנטול דזה חי וזה אינו חי, אבל לעניין דין טרפה דומה זה לזו דשניהם אסורים מכח הללמ"ס, והוא גזרה ביל' טעם. ורק מהוקי ההלכה שאין נהරר אחרת, ולפי שיטתו כך מתפרש מאמר הלאה, כל יתר חסר וחסר כנטול, ור"ה קיצר בלשונו באמרו כל יתר כנטול, וסמך על מה שהתחילה לומר "אבל חסר ויתר ברגל" הרי דדיבר מחרס ומיתר, וע"כ הטעם שנותן קאי ג"כ על שניהם, ולכן ס"ל לרשב"א אכן חילוק בין חסר לניטול ובכ"מ דקאנטני ניטול טרפה לאו דוקא ניטול דה"ה חסר, ומה דקאנטני בכמה טרפיות חסר ובכמה ניטול, וכן הא דחי' מני טרפיות שמנה עלול ובתוכם חסורה ונטולה, האי חסורה ע"כ אין הפירוש חסר מותולדה, זאת א"א להיות בין החית'ם שהמה כולם אינם חיין, וחסר מתולדה שהוא כנטול אינו טרפות בפ"ע אלא בכלל ניטול הוא, וגם הלכה בפ"ע היא על כל הטרפיות דכל חסר כנטול, אלא חסורה נופל על ניטול במקצת האבר, ונטולה היינו כולם, ושניהם ע"י מכח או חוליל ולא בתולדה כמו חסורה ריאה שפירוש. או חסרו בחוץ אליבא דר"ש או חסرون בפנים לרבען, וניטול הכבד אי לא נשתייר ממנה כלום בעינן, מודקדך הלשון ניטול ואי אפיקו נשתייר פחות ממציאות נמי טרפה, מ"מ האי שירור כ"ד לאו כלום הוא, ושפיר קרי לי נטלה הכבד, ולדעת הרשב"א נחיא דלא מוקי הש"ס הא דחסורה הריאה על חסרו אוניות מתולדה, זאת בכלל ניטול וניקב הוא ומושם ההלכה דכל חסר ניטול ואני להזכיר בח"ט שאים חיין, כנ"ל.

אבל לרמב"ם ז"ל דעת אחרת עמו, כי הוא לא סבר להכחיש את הידוע בכל, ולומר כי ע"י נקב כ"ד בראיה או בדקין אהת דתו להמית, דהרי אמרו בכמ"ש לרבי לעיל ולהלא הרבה מתקימות שתים ושלש שנים, ועל המעשה בכל יום א"א לחلك, והטרפה האמורה בקרא, ודאי דאיינה יכול לחיות, כי היא הנטהה למות, דהינו אינה יכולה לעמוד מחמת מכחה שאמודו הרופאים למיתה, כמו ברוצח. אבל הני כללים שהעמידם ההלכה ע"כ אינם "המקאקסמוס" אלא "המיינמוס" כי לא להקל על מה שמספרש בקרא, אלא להחמיר עליו אתה, ור"ל דהני נמי ראוי להמית את הע"ח על צד הרחוק, ולכן אין אנו שואלים אחר לימוד הרופאים. אלא חשבין האי ההלכה כאימוד הרופאים אבל רק "בטעאריע" ולא לומר דא"א לחיות בנקב משחו של אברים הפנימיים, דבר שאין הדעת סובלת בשום אופן. אבל לעניין ספק טרפה מהני לו האי "טעאריע" להתיירו אחר שהיתה י"ב חדש, ו יותר מזה תראה כי בש"ך סי' נ"ז סקמ"ח מסיק, דגם בספק יתרת מהני י"ב חדש לדעת הרשב"א, דאע"פ דמודה דיכlol לחיות שנים אין מספר, והוא אמת וצדוק, אבל"כ יהיה יתר חמור מחרס וניטול, דבسفוק מהני שהיה י"ב חדש ובספק יתר לא תהני, והוא יציבא באראעה וגירוא בשםשמי, וכן לרמב"ם כן הוא בכל ספק טרפה, דהאי חומרא של ההלכה שמסרה לנו כללים די לנו אם נטרוף ודאי אפילו חיין משום דההלהקה כבר קבועו אונון לטרפה. אבל ספקן לא נטרוף, אלא אומרים הרי ההלכה על היסוד דטרפה אינה חיה נתיסיד, וכן בספק טרפה מהני הייתה י"ב חדש, אף שענו יודען דאיון החיות מכריע באממת, והעד ע"ז הוא ספק יתרת לדעת הרשב"א, וכש"כ הש"ד הנ"ל.

מאי יצא לרמב"ם ז"ל דלא בעין למימר בחסר מתולדה וביתר, דעתך הלהקה מייחדת כנראה ביל' טעם להטריף מה שאין בו שום חוליל וכי חי' כשר בראים, שהוא ג"כ דבר שאינו מתיקבל, ואיך המתוין האי הלהקה לממ"ס שיתגללה ע"י ר"ה, ולא נזכר בשום משנה ובריאתא, וגם ר"ה גופא לא הזכיר שקיבל האי דינה איש מפי איש ומלהקה לממ"ס, אלא מפרש המשנה וטעמא קאמר דכל יתר

טמאים שאינם ביתנים והרבה מהם רוחקים מן היישוב, ואדם אחד מאלף שכירם בשמותם, דודאי צריך גדול יש לסייענים כדי להבדיל בין טמא לטהור, אבל מה דלא סגי בסימנים והוזכר בבחמות לנקבותם בשמות, שור שה שבים ועייזים וכו' וכן בחגבים דלא סגי בסימנים, צריך טעם, אבל בעופות לא קשי' דלפרש הסימני טהורה ולא בעי למנות כ"ד מיini עופות טמאים, דהרי בעופות גם בס' אחד או ב' או ג' טהורם, אם מכיר הני דעתאים כדאמר לקמן בגם, וכן צריך למנותם אף בשידעין סימני טהרה שליהם אבל בהמה וחגבים דכל שכן להם הסימנים כולם טמאים, הרי שיצינו למשנה דמסוכנת דהיא שרי', גם הני דמנה כאן, אם גם אין מן הצורך למנותם בשמותם, כמו דלא מנה מיini הדגים לא הטהורים ולא הטמאים, י"ל דבא לאסור אם יזדמן דרך מקורה שיהי' בהמה או לחגב טמא, אותן הסימנים שיש למיני הטהורים, ולהיפך, להתריר אם יארע בהמה טהורה סימני טמאה, דהינו גמל בمعنى פרה, משא"כ בדגים דלעולם הסימנים מכירעים, והתעם כי בהמה וחגבים הסימנים כשם כן המה סימנים לא טעמים, אבל בדגים, האי סנפיר וקשחת אין אלו סימנים בלבד, אלא טעם החיתר. וכך לא איכפת לנו במין הדג, אלא בסנפיר וקשחת. וראה זה מה שכתב הרמב"ן ז"ל עה"ת בטעם סנפיר וקשחת, שהוא שחדג הי' תמיד מעלה בשיטה העליון של המים עד שהαιיר שולט בערו והוציא ממנה הליחות הגຽות המזיקות, ושאן לו סנפיר וקשחת ישכון בתחום המים, ולרוב הליחות ואפיקת החום, לא ידחה בהם דבר עיי". ודבריו הקדושים בינוי על אדני חכמת הטבע, וקיים לעניין, אבל קשה עליו למה לא חקר גם למצוא טעם על סימני בהמה ועוף וחגבים על כל עוף הדורס טמא כתב טעם), ואם ביקש ולא מצא, עכ"פ הו"ל להזכיר, כי בהני לא ירד לסוף דעת התורה, אבל לפי האמור למלعلا ניחא, כי בהני דמנה התורה בשמותם שהם טמאים או טהורם, הני סימנים אינם טעמים אלא סימנים בעולם, וכל שמנה את שמותם אין לנו לבקש טעם למה אסורה התורה את החזר והתריר את השוע, אבל בדגים דלא הזכיר שום מין לא לטמא ולא לטהור, עכ"ד הני סימנים טעמים המה, וזה ברור בדעת הרמב"ן ז"ל והנפ"מ לדינא כן".

עוד יש למצוא נפקותא, اي הני סימנים טעמים המה או רק סימנים לעניין מה שכתב הרמב"ן ז"ל בריש פ"ב ממאכילות אסורות, דלאו על שאר בהמות טמאות חז' מן המפורשים בתורה, ידיעין מק"ז, ומה הני דרך סימן אחד להם וטמאים, ק"ו הני ב' סימני טומאה, והוא מספרא מובא גם ברש"י עה"ת, והרמב"ן שם חולק עיי". ועתה אם נאמר דעתם הטהרה, מעלה גרה ומפרשת פרשה טעם הטומאה ההיפך שפיר עבדין ק"ו אם חזיר ונמל בימיון אחד טמא, מכש"כ הני בשני סימנים, אבל אם נאמר חזיר וגמל ושפן ואורנבת אסורה התורה, והני רק סימנים נינחו,izia ק"ו אייכא לאסור שאר בהמה טמאה בלאו דעלמא רק בעשה אסורם, דכל kali שני סימנים אסורים מכח העשה דזאת החיה אשר תאכלו וכו' אבל בלאו אינם אלא המנויים.

הן אמרת דכפי הנראה חז'ל נשמרו מקושי ז', באשר דרשו בכל הני הפרטים, כי מעלה גרה הוא, והוא שליט בעולמו יודע שאון לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל ושפן ואורנבת. וכן חזיר כי מפריש פרשה הוא, והוא שליט בעולמו, דין לך דבר מפריש פרשה וטמא אלא חזיר, לפיקך פרט הכתוב הוא, ופרש"י ז"ל למדך שאון לך לחוש מעלה גרה אחרת, דכל שאר מעלה גרה טהורים עכ"ל. ועיין בתורה תמיימה שתמה על פרש"י דלפ"ז כל עניין דרשה זו אך למוטר דמההכי תיתי להוסיף על הטמאים שנמנם התורה עיי' מה שפרש לפיקך דרכו, אבל סידור קושיתו על רשי' משולל הבנה, והכי הוויל', כיוון דליקא מעלה גרה לחוד רק גמל וחבריו, ומפריש

שאין כאן חסרונו אבר עיי' נקב או פסוקה או שבורה וכדומה, אין כאן איסור, ולעומת זה מהכא לא Nadu דמסוכנת שרי', דכאן לא דיבר מסוכנת ממש שאינה יכולה לעמוד על רגליה, דמה של' הרשב"א ז"ל-DDDD דמסוכנת הכוונה דעת' פ' שטופה למות מחמת האי חולי, לא גרעעה מסוכנת דעלמא דשר', כיוון דין כאן חסרונו אבר. אבל לא דהאי משנה מסוכנת אייר', דאפילו אינה מסוכנת עדין איצטריך לאשמעין דין זה טרפה האמורה בתורה, ע"פ שיש בגופה דבר המעודד להמיתה, אלא דמאחר שיצינו למשנה דמסוכנת דהיא שרי', גם הני דמנה כאן, אם גם הגינו למדרגת מסוכנת נמי שרי', וכן תראה מסידור דיןנים אלו ברמב"ם, דדין דמסוכנת הביאו בהלכ' מ"א, אחר שביאר דין טרפה האמור בתורה, הינו נתנה למות מחמת מכת אבר, כתוב אבל הניטה למות מחמת תשות כחה אין זו טרפה אבל צריכה פרוכס, אבל האי משנה דאחות הדם והמעונת וכו', כתבה בהלי' שהיטה בפי', בין שאר הח"ט של ההלכה שמקומם בהלי' שחיתה, כמו שביארנו בעicker י"ד, וכتب דהני אינם בכלל טרפות של ההלכה, ולא הזיכר שצרכין פרוכס, כי לא מירוי שהיא מסוכנת עיי' תלאים אלו, אלא שמחולי פשוטים, מפני שהחטוי ז' סי' קט"ז לא נחות למה שכטבת, והי' סובר דלכל הני דין מסוכנת ממש יש להם, משום לדמדן מדברי הרשב"א וזה ליתא כמש"כ ודוו"ק.

ע"ש במשנה,أكلה סם המוות או שהכישה הנחש, מותרת משום טרפה, ואסורה משום סכנת פשות עכ"ל. וראיתי בתפארת ישראל שתמהה למי נפ"מ קامر שמותרת משום טרפה כיוון דם"מ אסורה משום סכנת נפשות, עי"ש שנדחק לישב ומש"כ שם דלו נפ"מ למלקות, למה כתוב דין זה בי"ז. הנה משום הא לא ארוי, דהרי עכ"פ נפ"מ לפסלו לעדות אם אכל את הטרפה, אבל אוכל דבר שיש בו סכנה אין בה לאו שיש בו מלכות אלא איסור עשה בלבד, דושמרתם לנפשותיכם, אבל באמת כבר כתבנו בפתחה לקיים מש"כ הרמב"ם בסה"מ שלו, דעל ח"ט אין בהן מלכות, אבל קושיתו בלא"ה לפען"ד לך"מ, דהניأكلה סם המוות והכישה הנחש, לא נאסר בהמה לעולם ועד, אלא עד זמן מה שאנו משערין שכלה האי סם והאי ארס מתוק גופה, כי לא מישתבר כלל שלעלום תה"י סכנ"פ לאכול מבשרה, והוא דלא נתן התנא שיעור עד כמה תאסר, ואמר סתם אסורה משום סכנ"פ, משום דבאמת אין זהה שיעור קבוע, ודבר זה מסור לרופאים, אבל עכ"פ אחר זמן רב שבתחיה כלה כי האי סם וארס מגופה ודאי שרי', אבל משום טרפה הייתה אסורה לעולם, וזה ברור לפען"ד ודוו"ק.

דפ' נט' ע"א משנה, סימני בהמה וחיה נאמרה מה"ת וסימני העוף לא נאמרו, אבל חכמים אמרו וכו' עכ"ל, הנה בהמה נאמרו תרי סימנים מעלה גרה ומפריש פרשה, וגם עשרה מינים טהוריים מנויים בשמותם נאמרו במשנהchorה בפ' ראה, והטעם סימנים כלל, אלא מנויים בשמותם בפ' שמיini ובפ' ראה, שמהם שמהם הטהורים שאון להם מספער, וסימנים נלמדו מפני שהם מועטים נגד הטהורים דלכטנו, דמנשר ותורין אנו למדין ד' סימני טומאה דעופות, ובדגים וחגבים נמי' בדגים לא תלה הכתוב אלא בסימנים סנפיר וקשחת, ובଘבים תלה בסימנים אשר לו כרעים וכו' גם מנה הטהורים בשמותם, הארבה וכו' והנה הא דלא סגי לי' בהני דמנה בשמותם, והוסיף עוד לציננס בסימנים או מפורשים הכתובים, והוא מובן בפשיות דשות עולמים להתחפץ, וכמו דאמרין בשבת ל"ו ע"א, דשלשה אישתני שמייהו. ועיין Tos' לעיל כ"ב ע"ב ד"ה איצטריך בסה"ד, דאיצטריך קרא שלא נטעה וכאשר אמרו לקמן, דסנפיר כתיב שלא נאמר Mai קשחת סנפיר, ומכם"כ בעופות

בשدة טרפה כתיב, וכ כולל גם בשר עוף, אלא דתנה חלק עוף מבהמה מפני איזה שינוי אברים שבhem, וכਮבוואר במשניות דלעיל, וכן שפיר שמעין בא"ט בהמה גם חיה, אבל בסימני טרפה דבקרא בהמה כתיב, אלא דממה דתחיל הפרשה בזאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, דרישן דחיה בכל בהמה לסייענים, וכדלקמן דף ע"א ע"א, ודאי הדנה דתנה סימני טרפה מוכרת להזכיר בפירוש היה אתה מדרשה דבר כל בהמה היא ולכך דברי ר'ת לפע"ד צע"ג ודוו"ק.

ע"ב בא"ד יש לה טלפים כטלי פחיה, אכתיה אייכא לספקוי בהמה דיש טלפי חיה דומה לטלפי בהמה עכ"ל. עיין בmaharsh"א זיל מה שנדחקו בפירוש דבריהם, והלב אריך ליישם, זיל הארכיך של הארכיות שלו לא ידעתך איך קאמר אבל לא עלתה בידו דאחר כל הארכיות שלו לא מעלים ולא מורידים לא ר"ד טלפי חיה הדומים לשלהם, לא מעלים ולא מורידים לא לאייסור ולא להיתר, דכינון דממה התורה בטהורים, ואון בהמה תורה בהולח חזץ משור שב וע, ולהן טלפים מיוחדים שונים של חיה, למה לא מהני טלפי חיה להתריר וטלפי בהמה לאיסור, ולכן לפע"ד הפ"י הייתר נכוון הוא פ"י maharsh"א זיל, דאין כוונת התוס' לומר שיש מין חיה שתಲיפה דומות לשלהם אלא שמצוין פעומים בהם שינוי הטבע בפרטית ולכן חייש ר"ד לשינוי הטבע זהה גם בהמה לאגביה הטלפים, עכ"פ שלא ראיינו בהמה כך, משא"כ בקרים דלא מצינן שנייני הטבע לא בהמה ולא בחיה, لكن הוה קרנים סימן מובהק, ובזה מסולק קושי' המהארש"א מעליו ודוו"ק.

ד"ג ס' ע"א תוס' ד"ה הרכיב שניים דשאים זעג"ז ומהו, וא"ת מתני' הוא, אין גוטען אילן באילן ולא יוק בירק וכו', עיין בmaharsh"א זיל שהביא דעת הרמב"ם זיל, שהשטייט הרכבת יرك בירק, משום דס"ל דמתני' לענין איסורה תנן ולא למלכות, דמדון ק"ז אין עונשין, והכא קמבעי לי למלכות, דכינון דהסכים הקב"ה על ידם כמאן דכתבי בהדי' דמי, עכטד"ק, ולא הרגש המהארש"א דרש"י זיל פריש מהו להרכיב זב"ז, וכן נתעורר ע"ז המהารמ"ש זיל, ולכאור' יש לתמורה על רש"י, למה לא ניחא לי' לפרש כמשמעות לשון הגם', דקמבעי אי מותחיב בדייעבד בשחרביב. אבל יפה עשה רש"י לפענ"ד, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם דהשטייט מכל וכל האי דינא דהרכבת יرك בירק, והוא משום דבא"י דלוקין גם על זריעת כלאים בשני מיני זרים כאשר פסק שם הרמב"ם בריש הלכ' כללים, פשיטה דלוקין גם על הרכבת דהוא גרע זרעים, וכמש"כ הכה"מ שם, ואי בחול"ל דמותר לזרוע כלאי זרעים, לאסור הרכבה מכל', דלאגי הרכבה אין ק"ז מאילן כמוון, ולא עוד אלא אפילו הוה כתיבי בהדי' למיננו בזועים, לא הוה מצינן לאסור בחול'ל, דאיתמעט משך לא תזרע כלאים, דנוגה דוקא בארץ, אדם בשעת הבריאה לא ה' נצטו לצתת למיניו והוא יוציאים בערוביה, מミלא א"א לאסור כלל כלאי זרעים אפיקו בא"י לא, כמוון, וא"כ יפה פרש"י דקמבעי רק אי שרי להרכיב או אסוד מדרבן, וזה תלי בהא דר' חנינא בר פפא,adam השבון כאלו כתיב בציווי בהדי' למיניו בزرעים כמו באילנות, אז ע"כ הרכבה בהן מה"ת. אבל אי לא כתיב בהו למיניו'ו כמו באילנות, איזומוקם לגוז בזרעיםatto אילנות, כך צריכין לדוחק בפירוש האי האיבע, וכיון דרך מדרבנן קמבעי, כל חיקו בדרבנן לקולא, אך שפיר עבד הרמב"ם זיל שלא פסק לאסור הרכבת זרעים בחול'ל ודוו"ק.

ע"ב גמור' א"ל הרבה מקרים שרואין לשรอง, והן הון גופי תורה וכו', כיצא בו, ואת העם העברי אותו לערים, מאן נפ"מ, דלא ליקרו לאחיו גולים עכ"ל הגמרא. עיין maharsh"א חא"ג, דאייכא טעמא שהעביר את העם לערים, כדי לחזק הקניין שקנה את הארץ לפרעה, א"ט בהמה שנכלל היה עמה דלאגי טרפה בקרה סתום ובשר

פרשא לחוד, רק החזר, איך נוכל להוסיף על אלו כיון דליך, אלא דלפ"ז קושיתו לך"מ, דאי לאו דגילה לנו קרא דהוא שליט בעולמו, הו"א דהני שמנת המה בלאו ואיך שדומה להם, רק בעשה אסורים וממי לא גם הני שאין להם סימן כלל הבעה, דתו ליכא ק"ו-DDI לבא מן הדין להיות כנדון, כיון דכל בסימן אחד כל שאינים מפורשים אינם אלא בעשה, גם הני הבאים מק"ז לאiah' חמור מהם, ואפיילו נאמר דשייך כאן לומר דכל היכי דמיפרק ק"ז לא אמרין די, אבל עכ"פ בקי"ז צו' ודאי יפה כתוב הרמב"ן זיל דאין עונשין עליו, ולכך איצטריך "ווא"ו לומר לו דהוא שליט בעולמו ולכך אחרינה בחוד סימון, וממי לא איתן לו למייעב ק"ז על שאר הבהמות דלית להו שום סימן טרפה, שהמה בלאו, אלא דסכ"ס נשאר קשה, ומה פרט להני כלל, ולא כתוב סתום וכמו בדגים, דכל שאון מפריס פרסה, וגורה לא יגר, לא תאלים וטמאים הם לכם, ואולי זיל האם ה"י כתיב כן הו"א דכל שאי לו שום סימן טרפה בלאו, אבל מי שיש לו אחד כמו גמל וחירות, איינו אלא בעשה, אלא דלפ"ז קשה למה באמת לא נימא כן בדגים, דמי שאון לו סנפיר וקשחת בלאו, אבל בסנפיר לחוד ואין לו קשחת רק בעשה אסור, והיינו נפלטים מכו"ז הש"ס דלקמן, סנפיר דכתב רחמנא למה לי, אשר לקושי' זיל לא מצא תירוץ אחר, אלא לדוחק ולומר דמשום יגדיל תורה ואידיר כתוב דבר שאון בו צורך, שאון לך דוחק גדול מזה, וביעני הוא קושי' עצומה לצריך נגר ובר נגר דיפרקייה ודוו"ק.

תוס' ד"ה אלו הון סימני חיה, כל שיש לה קרנים וטלפים, קרנים אתא לאפקוי וכוי' אבל אכתיה אייכא לספקוי בהמה טמאה, لكن בעין טלפים פרסות סדוקות וכוי' ר"ד אומר כל שיש לו קרני חיה אי אתה צריך לחזoor על טלפים, דסביר היה טמאה איין לה קרנים וכוי' עכ"ל וק"ל דל"ד ולרביב דסתם כוותי' בנדה כמו שישים תורה וחוץ ר' הריב"ס, תקשה למה הארכיך התורה בשני סימני תורה וחוץ ר' אה"כ להוציא הגם וחויריו וחזריך דאית להו חד סימנא, כיון דמציא אמר כל שיש לו קרנים תורה וכל שאון לו טמא דכמה דביחה טמאה לא נמצא בקרנים, כ"כ בהמה טמאה כן כאשר עינינו רואות. עיין במ"א בא"ח ס"י תקפ"ו סק"ג ובמה שהאריכו האחرونים שם, ואי משום דיש עזים טהורים וכל שאון לו להוציא התי' מיין עיזים לטהרה ותו לא, והי' מיתר ריבוי דברים הרבה, ואולי זיל דלא רצה לסיכון שבא לאח"י, דהרי תורה בתוספתא דשנינו, דכל שאון לה שנים למעלה תורה, והتورה לא תלה טהרתו בהן מפי שבאו לאח"ז ודוו"ק.

בא"ד, ור'ת פירש דיש לו טלפים דקאמר לא את' לארוי' שחיה תורה היא, שהרי הכא לא אירוי אלא בסימנים להתריר חלהה לאפקוי מהבהמה טהורה וכוי' עכ"ל, דברי ר"ת בזה נפלאים ותמותים מאד, שהרי האי "algo han simoni chaya" הוא סיפא דtosfta המובאה לעיל, דברישא קאמר שם, אלו הון סימני בהמה כמו בא' בגמי, וכיון דחלקים בחרותי, עכ"כ דבהמה דוקא קאמר ולא כתנא דמשנתנו דקתני סימני בהמה וחיה, ובתוספתא לא קטני נמי דנאמרו מה"ת כמו דתנה תנא דידן אלא סתום, ואיך כתוב הר"ת דתנה דtosfta לא נחות לאורי' סימני טהרה דחיה, דהרי עדין לא דבר מחייב כל רק מבהמה ומה דפרק הש"ס על התוספתא קודם שהנicha למורת חיים בכל בהמה לסייענים, הכוונה דפרק דלא הוה לי' להלכים לשנים אלא לשנות כמו בmontani' אלו הון סימני בהמה וחיה, אבל השטא דחלקים לשנים בתורי בבותי, פשיטה דבבא האחורה גם לטהר מטומאה קמייר' דאל"כ הו"ל בבבא הראשונה, אלו הון סימני בהמה וחיה כתנא דמתני' ואין זה דומה להא דתנה א"ט בהמה שנכלל היה עמה דלאגי טרפה בקרה סתום ובשר

כל הילפota להוסיף על הניג כ"ד המוני, או מין נשר לדעת רשי", או שאר מינים שיש להם ד' סימני טומאה לדעת התוס', איך אפשר ללקות עליו, הלא האילכה לא לפרש אלא להוסיף על המפורשים אתה, ואית' דבאמת אין לוקין רק על הניג דמפורשים, והני דמוריין מכח הילכה, לאיסורא מר宾ן ולא למלקות, מה פריך הש"ס על מה דקתו במשנה דסימני העוף לא נאמרו, ולא ובזמןה עשה, בהשכל ובדעת כדי לחזק העינינו, ולמה לא יספר גם את זאת, דהעביר את העם לערים, שהיא אחת מתחבולותיו חזק הקנון לפרעה לעתיד והוא עצה נפלאה כמובן. אבל מה שנלפע"ד בזה הוא כי חילוק גדול בין כל הניג תחבולות שעשה לטובת המלוכה והמשלה כדי לשعبد העם וכל אשר להם תחת יד פרעה, ובין האי תחבולת האחורה להעביר את העם לערים מכך אל הקצה, כדי שברבות הימים ישתקע שם מנהלתם, ולא ישבו לעולם עלייה, כי אם גם היה עבד נאמן לאדון והכל יפה עשה בעתו ולשעתו, אבל תחבולת האחורה הללו עובדה קשה עד למרא לעבר העם מזכה אל הקצה שאין בזה צורך שעלה בהשכה על דורות הבאים, מחשבה כזו אינה עולה אלא בלב איש תושב הארץ שעינו ולבו להשתקע שם הוא וארצו אחורי ע"ס כל הדורות, כי רק במוח איש זה מחייב להולד מחשבה כזו לחזק ולשכל מולדתו וארצו האדוק בה וככל מחשבוחיו לה. אבל יוסף הצדיק מבחר השבטים, אשר בכיה על צוארו בנימין אחיו על ב' מקדשות שעתיין להיות בחלקו ויחרבו, ואשר ציווה לפני מותו לעלות עצמותיו לארץ אבותיו איך יתכן שהוא חי' חושב מחשבות ועובד לאדון עבדה הרבה, על שם העתיק לדורות הבאים, ואין לך גנאי לישע' גדול מזה, ולכן להעביר האי חופה מעליון, גלו לנו ח"ל ארצו השני ומושליו חקר ודרש פעיל ועשה עניין גדול ונורא זה, להעביר את העם לערים, אלא טעם הטעות אותו היה, כדי להסר חופה מעל אחיו שלא ליקרו גולים, לנלפע"ד נכון מאד ודוק".

אבל ראה דעת הרמב"ס ז"ל דלא כרש"י ולא כתוס', דהוא ז"ל בראש הלכ' מאכילות אסורות הי"ד כתוב ז"ל, "סימני עוף טהור לא נטרף מה"ת, אלא מנה מןין הטמאים בלבד, ושאר מניין העוף מותרין, והמינים האסורים כ"ד הן ואלו הנקו"ו ואח"כ כתוב "כל מיהו באקי במיניהם אלו ובשומותיהם ה"ז אוכל כל עוף שאינו מהם, וכי הוא באקי במקורה וכ"ו" עכ"ל, הרי ברור מילו נגד רשי' ותוס', ואין צרך בדיקה וכן"י. דליכ"ל, רשי' ברור מילו נגד רשי' ותוס', דלית לו לרבות שום עוף לטומאה חז' мало המוני וטומאות בתורה, וכל המכיר בהם ובסמותם, מציא אכל כל עוף שאינו מהם בלי השקפה על הסימנים, והסימנים לא נאמרו אלא מי שאינו באקי כדי שיוכל לאכול עוף הבא לפניו ב"ד סימני טהרה, וכן אם מכיר עורב בשנים ואם מכיר פרס ועוגיה גם בס"י אחד, אלא דלא יצחתי להבין איך יפרנס הרמב"ס הסוגי, לדיד"י אין צרך להגיה בלשון המשנה כלום, דיפה קתני במשנה דסימני עוף לא נאמרו, ונשר לא לסימנים כתיב ודלא כדקתו בברייתא, דנשר לרבות אתה, או מין נשר כרש"י, או שאר מינים כתוס', דהרי לייכא שום עוף טמא חז' мало המפורשים, ופלא והפלא תורה דבעל דbullet אות דקדק בלשונו לכתוב "דלא נתפרשו" והוא לשון אבי, ולא כתוב "לא נאמרו" בלשון המשנה, ולבסוף כתוב דהני סימנים נתנו חכמים, למי שאינו באקי בהן ובשומותיהם, הרי דסובר דבאמת לא נאמרו כלל hei סימנים בתורה, ואפילו בהלכה לממי"ס נמי לא, דלא מישתבר לומר דהילכה אתה למי שאינו באקי, דהלא כל הקבי יכול לעשות סימנים אלו כדי למסרם לאינו באקי, ואין כאן צורך כלל, שייהי נמסר למשה מסיני.

אבל אחר העיון נראה לפ"ד ביחסו לשון הרמב"ס ולהשווונו עם השkil וטרוי שבגמי', כי יש לנו קרא על סימני עוף בקרוא דוחבדתם בין עוף טמא לטהרה דבسف"פ' שמנין, ז"ל הרמב"ס ז"ל בראש הלכ' מאכילות אסורות, מ"ע לידע הסימנים שմבדלים בהן בין בהמה חייה ועווף וחגבים שמוטר לאכול, ובין שאין מותר לאכלן שני' והבדלתם בין בהמה טמאה לטהרה, ובין העוף הטמא לטהרה, ונאמר ולהבדיל וכו", עכ"ל. ועיין בה"ה שם דבש"מ עשה הרמב"ס מכל א"א מ"ע בפ"ע, דלהבדיל בין עוף טמא לטהרה היא מ"ע מפורשת בפ"ע, וזאת ההבדלה עכ"ב סימנים קאמר, דהוא בדיקה והבחנה חוזית בחילוקין דקון. אבל במקומות דליך סימנים אלא מנויים הטמאים או הטהורים בסמותם לא שייך ע"ז לשון הבדלה אלא לשון הכרה, גם לא צרך להזכיר שניהם אלא או הטמאים או הטהורים, ולא על חנם דיק' הרמב"ס בלשונו הזhab לכטוב דמ"ע לידע בסימנים שմבדלים וכו' ולא כתוב לידע ולהזכיר הטמאים או הטהורים, ומאחר שזכינו דמהאי קרא יצא דיש גם בעופות סימנים כדי להבדיל בין הטמאים לטהורים, אפילו איןנו

וכפרשי' על התורה שם, מ"מ כל הסיפור הלאה ללא צורך אם לא כדי לאשמעין דהיה חס על כבוד אחיו עכדי"ק. ולפ"ד לא כיוון יפה, דהרי כל הפרשה יכולה שם מלא מסיפורים כאלו מחמתם יוסף ותחבולותיו שליקט כל הכסף והזהב וכונה בהמתם וחיתם לפרעה ולבסוף גם אדמתם, והניא אדמה הכהנים, והכל בעצה ובזמןה עשה, בהשכל ובדעת כדי לחזק העינינו, ולמה לא יספר גם את זאת, דהעביר את העם לערים, שהיא אחת מתחבולותיו חזק הקנון לפרעה לעתיד והוא עצה נפלאה כמובן. אבל מה שנלפע"ד בזה הוא כי חילוק גדול בין כל הניג תחבולות שעשה לטובת המלוכה והמשלה כדי לשعبد העם וכל אשר להם תחת יד פרעה, ובין האי תחבולת האחורה להעביר את העם לערים מכך אל הקצה, כדי שברבות הימים ישתקע שם מנהלתם, ולא ישבו לעולם עלייה, כי אם היה עבד נאמן לאדון והכל יפה עשה בעתו ולשעתו, אבל תחבולת האחורה הללו עובדה קשה עד למרא לעבר העם מזכה אל הקצה שאין בזה צורך שעלה בהשכה על דורות הבאים, מחשבה כזו אינה עולה אלא בלב איש תושב הארץ שעינו ולבו להשתקע שם הוא וארצו אחורי ע"ס כל הדורות, כי רק במוח איש זה מחייב להולד מחשבה כזו לחזק ולשכל מולדתו וארצו האדוק בה וככל מחשבוחיו לה. אבל יוסף הצדיק מבחר השבטים, אשר בכיה על צוארו בנימין אחיו על ב' מקדשות שעתיין להיות בחלקו ויחרבו, ואשר ציווה לפני מותו לעלות עצמותיו לארץ אבותיו איך יתכן שהוא חי' חושב מחשבות ועובד לאדון עבדה הרבה, על שם העתיק לדורות הבאים, ואין לך גנאי לישע' גדול מזה, ולכן להעביר האי חופה מעליון, גלו לנו ח"ל ארצו השני ומושליו חקר ודרש פעיל ועשה עניין גדול ונורא זה, להעביר את העם לערים, אלא טעם הטעות אותו היה, כדי להסר חופה מעל אחיו שלא ליקרו גולים, לנלפע"ד נכון מאד ודוק".

ד"ס"א ע"א נמר' סימני עוף לא נאמרו ולא והתני' נשר מה נשר מיוחד וכו', אף כל ציוואה בו טמא, חורין וכו' אף כל ציוואה בהן טהורין, אמר אבי לא נאמרו פירושן מדברי תורה אלא מד"ס, עכ"ל הגמ'. ווהסוגי' ארכוה והשיטות בה מרובים כאשר יראה כל המעין בה, אולס חז' ממה שהרגישו ונתעוררו בה הראשונים והאחרונים מפרשיש הש"ס, לי העני בדעת תמורה הסוגי' מאד, דהנה אבי ע"כ איזל ומודה דלא נאמרו בתורה סימני עוף טמא אלא מנה אותן בשמותם בפרוטרוט במספר כ"ד, דהינו כ"א בשמותם ושלשה מריבוי דלמיינו למינה ולמינהו, כמובן רקמו ס"ג ע"א, ואין כאן שום יתרור ולא שום רמז על סימנים, ואיה כתיבי כדי שנctrיך לפירושן הלא תורין לקרבן כתיביו ולא אייחרו לדריש מוהם סימנים ונשר הלא הוא כאחד משאר כ"א המנוים בתורה בשמותם, בלי שום השקפה על סימנים, ואיך בין מה דקאמר דנשר מיותר דהוה נלמד מק"ז משאר עופות המנוים, דהוא בספר החותם דכלazon שאין לנו בקרוא שום רמז רמזיא על סימנים, איה ק"ו איכא, ובמוועדי נשר לטמאו יוטר מאינך, ולא עוד, אלא דכל הני קושיות שבגמי' דלא כתוב אלו, או אלו, וኒלו בק"ז מאינך דכתיבו, אפילו הוי הסימנים מפורשים, איך נלמוד במא מצעינו או מק"ז כיוון דאיין עונשי מה"ד כיודע, מכש"כ כشعיר הסימנים אינם כתובים, והני סימנים עכ"ב מהלהקה נמסרו לך, דהרי אפילו הוי נשר וטורין מיותרים בקרוא ואתא ללימוד מהם סימנים, הלא שינויים יש בין תורים לנשר גם חז' мало ארבעה, כמו מה ש變ינו במשנה דפירה מובהה لكمון, דכל העופות פסליין את מי חטא חז' מן היונה מפני שמווצת, ובמדרשי על הקרוא ענייך יונים מה שינויים בעניין יונה משאר עופות, וכדומהו שינויים אין מספר שיש למצוא בין נשר ליוונה, וכיון דרך על הילכה נבנה

דיל'ל דלא אמר כן מפני שפ"ע לא שכחו בישוב כדאמר ליקמן, וכל שאינו מכיר אין מיהici תתיייכי פ"ע. אבל לשיטת התוס' דברישא לא דבר מעור שבא בס' אחד דוקא אלא במכיר את כלו, עוד הבא בא בס' אחד בחוץ טהור בלא בדיקה, ואפילו אית ל' עוד בפנים סימן שני ושלישי טהור ודאי יותר קשה דהוומ"ל דעופש אין לו אלא סימן אחד בלבד, כל שמכיר פ"ע טהור. אלא דמ"מ לא עשו מזה תימה אלא כתבו, דהוומ"ל וכוי' משום דגס לדידחו לא דבר מלטאה דלא שכחא, שייה' מכיר דוקא בפ"ע ולא בשאר' ודוק'.

ע"ב גמר' ארכ"פ תרגנולא דאגמא אסירי, תרגנולטה דאגמא שריא, וכתבו התוס' שאון לפרש שהנקבה מותרת והזכר אסור, דقول היוצא מן הטהור טהור, אלא שני מיניהם הם וכוי עכ'ל, אלום בנדה דף י' ע"ב כתבו דלא שיק בעופות יצא מן הטמא או מן הטהור, דהה הביצה בלאה' נשעה תחליה עפרה ומעפרה קגביל האפרוח, כדאמרין בתמורה ל"א ע"א, אלא הבל תלוי בסימנים עי"ש, ולפ"ז יש לומר דהאי חד מינא הוא, אלא דלנקבה יש סימני טומאה, ולצורך סימני טהרה, אלא דגס זאת ליתא, דהרי בקרא סימנים לא כתבי אלא מינויים הטמאים בשמותם, ואם תרגנולא דאגמא אחד מהני המינויים הוא, איך נתר הקבה שלו עפ"י סימנים להקל נגד המפורש בקרא לאיסור אלא דהתוס' בה לשיטתו איזו, אבל דס"ל דמקץ הני סימניםanno מוסיפים לטומאה עוד מילים הרבה אין מספר, והוא למתקות, משום דכלום דרשנה גמורה הוא מנשר וטורים. וכאשר בارتהי זאת בראש הסוגי. ולכן גם להקל מהני האי דרשנה להתריר הנקבה משוש שיש לה סימני טהרה, ולא עוד דאפילו הנשר אם אירע וש לאחד עפ"י מקרה אכבע יתירה הרי הוא טהור, אבל לדעת הרמב"ס שאין לסימנים אלו שום سورש בקרא ורק לאינו בקי אמרו חכמים שיש לבדוק בסימנים, עיין לעיל אין מקום לדברי התוס' אלו, וגם לרשי' דס"ל דילפota נשר וטורין לא אתא אלא לרבות מין נשר לטומאה, אין להתריר בסימנים כלל, כל שהוא ממין הטמאים. וזה ברור ואמתות ודוק'.

ד"ר ס"ג ע"ב גמר' ארכ"י עופש טהור נاقل במסורת ונאמנו הציד לנומר עופש זה טהור מסדר לרב'י ופרש'י ז"ל במסורת, ואם זכר הוא באדם כשר שאכלו, או שמסר לו רב'ו ציד חכם שהוא טהור עכ'ל. הנה אם זכר אדם כשר אכלו לא בעי להיות לא ציד ולא חכם אלא סתם אדם כשר, אבל מסדר לו על פה שזה עופש טהור, צריך להיות ציד חכם, דהיינו איש הבקי בהן ובسمותיהן, והוא לאכזר' אינו מובן. ובאמת הרמב"ס ז"ל מפרש האי מירמא דר' יצחק באופן אחר שכabb' וזל', וועופש טהור נاقل במסורת, והוא שייה' הדבר פשוט באוטו המקום שהה עופש טהור ונאמנו ציד למור עופש זה התיר לרב'י הציד, והוא שיווכח אותו ציד שהוא בקי במיניהם אלו ובسمותיהם" עכ'ל. הרוי דפרש הא דאמר עופש טהור נاقل במסורת, הינו אם הביאו לפניו עופש ממוקם אחר שלא הינו נזכיר אצלינו, אם שם במקומו שהוא שכיח או יכולין אותו, זאת מקרי מסורה, ואין צריך לחזור ממי התיר לאנשי אותו המקום עופש זה, כי מסתמא עפ' בקי או יכולין אותו שם, ויש עוד אופן התיר בצד' שמעמיד על עופש שאינו נזכיר לנו, כי רב'ו אמר לו שהוא טהור, ואז צריך לידע שרבו היה בקי בהן ובسمותיהם, דיליל זאת אין סומכין על הגדתו. וזה הפירוש נכון מאד. אבל רשי' ז"ל שפרש דסגי בז' שאחד הי' מי שייה' אילו ולא בעי להיות ציד בקי, נראה דרצה חלק בין עבד עובדא עצמוני, בלי כוונה להheid, לבין בא להheid, ובסוגי דע"א נאמן באיסורי הארכתי בסברא זו, דיש לה מקומות, אבל כאן קשה לחלק בהכי.

והנה בתשובה אחת שנדפסה מהגה'ק משינאווא זצ"ל שא Sorר הבר אוזות הגדלות שהוא מתרבים אז במדינתינו, הביא ראי'

מכיר שום עופ בעולם בשמו ותוארו, שפיר פריך הש"ס על לשון המשנה דקתני דלא נאמרו, ולא תנ'י וכו' והכוונה על הקרא דהבדלתם, דע"כ האי ברייתא על האי קרא כסמק, דיליף מנשר וטורין הסימנים, דהני נשר וטורין אינם מיותרים כלל, אלא כיון דההторה ציוותה להבדלים בסימנים ע"כ מנשר וחורין מוכרים להוציא הסימנים, והוא דילפין מנשר כל שיצא בהן לטומאה לאו דוקא, דחוצ' מאלו המינויים אין שום עופ טמא, אלא אגב דמתורין מצין לידע כל עופ שיש לו ד' סימנים דטהור, נקט גם במנשר דכיא ציא בוטמא, עפ' שאון שום עופ חוץ מנשר יש לו ד' סימני טומאה, והני סימנים לא בעין אלא רקים מצות הבדלה כשאינו בקי בהן ובسمותם, ואין הלהכה אלא חכמה הזכאים מנשר וטורין, ולכן מודוקך לשון הרמב"ס שלא הביא לשון המשנה דלא נאמרו, אלא לשועabi דלא נתרפרש, אבל מצות עשהrica להיכרים בסימנים מהמי שאי בקי בהם, כך נלפ' עד ברור בדעת הרמב"ס ובביאור הסוגי לשפטו, אבל לשיטת התוס' וגם שיטת רשי' דבאמת מרביינו לטומאה אייה עופות חוץ מאלו המינויים בתורה א"א להעמידו, כי מכח הלהכה דלא אתה לפреш הקרא אין להוסיף לאוין למלכות, והוא תימא רבתא ודוק'.

תוס' ד"ה הדורס. עיין מה שכתבתי בזה לעיל דף נ"ג ע"א בד"ה גמר' שם ודוק'.

ד"ר ס"ב ע"ג גמר' ארכ"ג היה בקי בהן ובسمותיהם, עופ הבא בסימן אחד טהור. לדעת רשי' ז"ל קאי אפרס וענינה המדבר מהן לעיל מני' ודוקא בסימן אחד, באופן שאין לחוש רק לפרש וענינה, ומה דלא סגי בקי בהן לחוד بلا שמותיהם דהיאנו שמכיר בתוארן, כתוב רשי' ז"ל, שאם שמו של העוף שזען עליו פרס, אע"פ שאינו דומה לפרס שמכיר ובקי בו, חיישין שמא איינו הוא עכ'ל. ר"ל שמיון פרס מצי להיות גם מי שאינו דומה לפרס בתוארן, וככארה איינו מובן דהא בפרס לא כתיב למיניו, וא"כ רק פרס אסורה תורה, אבל מין פרס שרוי, ועוד דמה מהני בקי גם בשמותיהם ויידע דהאי לאו פרס שמו מ"מ שמא מין פרס הוא, שנקרה בשם אחר, אבל כוונתו מבוארתadam איינו בקי בשמותיהם, חיישין שמא האי נמי פרס שמו, והוא הפרס שאסורה התורה, והאי פרס שהוא מכיר מכבר איינו אלא מין פרס דשרי. ולכן כל שנקרא פרס כולן אסורה מספק, מפני שא"א לידע לאיזה מהן כיוון הקרא, ולפ"ז קאי האי "ובسمותיהם" לא לבד על פרס וענינה, אלא גם אהאי עופ הבא לפניו בס' אחד צריך נמי להיות בקי בשמו.

אבל התוס' ד' העת אחרת עם, שמספרים בקי בהן ובسمותיהם על כל הכה' הטמאים ועופ הבא בס' אחד לאו דוקא אלא ה"ה בב' וג' סימנים, הכל טהור, דכיון דמקץ הצעע יתירה, איינו מהם, ואם בא בסימן החיצוני דהיאנו אכבע יתירה, איינו מחויב לבדוק שמא יש לו עוד זפק וקורקנו נקלף, וגם לא נחיא להו לפרש דבעינן בקיותיהם של הכה' דהא למה לי כיוון דהאי עופ שלפנינו אית ל' שמא אחרינה למאי ניחוש, אי דשמא נחhana שמו, א"כ גם במכיר את הכה' בשמון יש לחוש, שמא מתחייב להאיה שם כון, ורש"י סובר לדלחן שינוי השם חיישין, אבל לשני שינוי נשתנו לא חיישין, עג' דמצין בגמ' שבשכינתי לעיל דשלשה נשתנו שמייהו, ב' כסא הבלילא והבלילא ב' כסא. ולכן פירשו הtos' דכדי שלא נתעה בהן צרי' בקיות השם ג"כ. עוד זאת נתקשו לתוס' דהוומ"ל בסימן אחד טהור והוא שיכיר פרס וענינה. וזאת לרשי' לא קשה דהרי ברישא דיבר מזה בקי בהן ובسمותיהם, הינו פ"ע, בסימן אחד טהור דוקא בסימן אחד קאמר. אבל בסימן דבלא בקי בהן ובسمותיהם, הינו בפ"ע, אז בס' אחד דוקא טמא, אבל בבי' דוקא טהור והוא שיכיר ערוב אלא דגס לרשי' הוומ"ל גם ברישא בנוסח זה דעופ בס' אחד טהור והוא שיכיר פ"ע אלא

דכתיב והבדלתם בין עוף טמא לטהורה, והוא מ"ע מפורש להבדיל בסימנים בין טמא לטהורה, כאשר הבאתו לעיל דברי הרמב"ם ריש הכל' מאכלות אסורות, הרי אמרה התורה בפירוש דלא נסмоך ארבוב, אלא נבדיל ע"י סימנים בין טמא לטהורה, וכן שפיר פריך גם בדברים, דלמא בשל עוף טמא נינחו, אבל בטרפה אע"ג דגש שם דרישין להבדיל בין החייה הנאכלת ובין החייה אשר לא תאכל, על החית'ת לተדברי" בירוש פriskון, ועיין ברשי" עה"ת, דאתא להבדיל בין נולדו בה סימני טריפה כשרה, לסימני טריפה פסולה, ועיין בחידושינו בריש פriskון, מ"מ לא נאמר צריך לבדוק אחר היח"ט ולא נסמק ארבוב, דהאי הבדלה מוקמינן בנולד ריעוטא דוקא, אבל לא בסתמו וזאת נרמז במה דקאן הקדים היחה הנאכלת, ולא כמו בטמא דהקדים בין עוף טמא לעוף טהורה, ותדע דאל"כ לא נאכל חלב וביצים לעולם, וזה אמות לאמותו, ובזה נמציא פשר הדבר למה בנולד ריעוטא דוקא מחייבים לא סמכין אחזקה דאתאי מכח רובה דרבב כשרות, אשר ע"ז כרכרו כמה ברכורים הראשונים והאחרונים זה בכיה וזה בכיה, ולא זכו להאי אמת, דמשום מצוות הבדלה שאמרו תורה אין לסמוך במקומות ריעוטא על הרוב, ומקום הניחו לי להתגדר בו בס"ד, האמת ודוק".

ד"ר ס"ד ע"א גמרא אי הכי Mai Datma, אפילו Dat hora נמי. עיין מה שכתבתי בביאור שkil וטרוי זו لكمן בפוגה דף צ"ת בסוגי דביצה אפרוח ודוק".

תנוס' ד"ה שאמ רקמה ואכללה לוקה, מה שיש להעיר על דברי התוס' אלו, עיין היטב לעיל בסוג' דשחלה קמא ד"ח נ"ח ע"א ושם בחודשינו תמצא ביאור רחב לשיטות התוספות דסבירו לוקין על היוצאה מן הטמא, ושיטת הרמב"ם דסובר דין לוקין, כי אלו הילופיות אינם דרישות גמורות אלא כמו דרשיה, דכל חלב על ח"ש, ונicha לדידי' דבעין בביצים קרא מייחד דבת הינה לילוף איסורא, ע"ג דכבר איתך לך על פרה במUi גמל קרא דלא תאכלו מעגלי הגירה ומperfisi הפרסה, בביבורת דף ה' ע"א, דטהור שיוציא מן הטמא אסור, דתתם בשער, אבל ביצה דהוה גוש אחר ואינו בשער לא נדע ממש לאסורו, וכן בעין קרא דבת הינה גם על גוש אחר שאייכא בו ממש יוצא, ומהנה נדע גם חלב טמאה שאסורה וכמש"כ הרמב"ם צ"ל בריש פ"ג מאכלות אסורות ודוק".

ומה שכתבו התוספות דביצה Dat hora דביצה ואין בה משום אבמה"ח, ידיעין מתקח לך דרישון ולא לבליך, הרי דביצים מותורות באכילה עיין בחודשינו לקמן דף ק"ט ע"א דזה פלא והפלא, דמקרה זה לא אימעת אלא ביצת טמאה אבל ביצה טרפה דראוי להוליד אפרוחים לא אימעת, וא"כ ה"הadam ביצים אסורות מצד אבמה"ח, מ"מ קרין בי' תחק לך גולד אפרוחים, ואני עומדים לכלבים וצעיג' ודוק".

ד"ר ס"ד ע"ב גמ' אמר חזקיי מנין לביצה טמאה שהיא אסורה מה"ת, שנ' ואות בת העינה, וכי בת יש לה לעינה, אלא זו ביצת טמאה, עיין בהגחות ה' מהר"ץ חי' זל' שהביא בשם בעלי התוס', דיענה בעת זיקנתה נעשה בשרה קשה כברזל מפני שאוכלת אבנים, لكن רק בילדותה אסורה תורה, והוה האי בת כמו בני יונה דפירשו קטנים לאפקיק גודלים, והניח ה' בע"י, דלפ"ז איך נפרנס דרשא זו, דאתא לאסור הביצים, ומזה באמת נ"כ ראי לשיטת הרמב"ם דין כאן מלכות והדרישה אינה אלא כמו אסמכתא, אולם לישיב דעת התוס' צ"ל י"ל דמס' דס"ל דמשו"ה ה' צרך לכתוב בת, דמעצמננו נדע דרך כל זמן شبורה רואיה לאכילה מזוהרין עלייה, אבל כשייקין וה' בשרה קשה כברזל, פשוטה דלאו בר אכילה הוא, וכן הראה על איסור ביצים שלא ATA, י"ל מה"ט גופא, דמסתמא בילדותה עדין ביצים שלו לאיסורא, י"ל מה"ט גופא, דמסתמא בילדותה עי' אינה מטלת ביצים אלא אחר שכבר נתקשה בשרה ואיז הו"א

לאISON, מדברי הרמב"ם שהבאים גם המחבר ממה שכותב "והוא שיחי" דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהורה" וא"ל של הנה"ק הנ"ל, "לכאר' שפט יתר הוא, דהא כי מקודם עוף טהורה נאכל במסורת, מסורת הוא שעוף זהה נאכל, ומה צריך עוד להתנות שיחי" פשוט באותו מקום, אלא נראה ודאי דכוונתו הוא לבאר, דלא מקרי מסורה רק אם אין שום שינוי ודבר פשוט הוא לכל רואה העוף זהה הוא העוף הנאכל מוקדם, אבל אם אין מרגלים בעוף זהה אין זה מסורה" עכ"ל קדשו.

הנה לא עיין הנה"ק צ"ל בשעה שכ' הדברים האלו, בגמרא ורש"י, דלולי זאת לא ה' קשי' לי" דהאי, והוא שיחיה דבר פשוט באותו מקום וכ"ו" הוא שפט יתר, כי ה' רואה דמאמר ר"י הוא דאמר, דועף נאכל במסורת, ופרש"י בשוצר שאדם כשר אכלו, והרמב"ם לא ניחא בפי זה מפני סיפא דהאי מאמר דאמר, וכייד נאמנו לומר וכו', והוא שיחי בקי בהן ובشمאותיהם, דמי"ש כאן דלא סגי באדם כשר לחוד, ובשוצר שאכל, סגי באדם כשר לחוד, لكن מפרש הרמב"ם נאכל במסורת, הפ' פשוטו הדבר באותו מקום שהוא שיחיה שיחיה שטהורו, אז מותר במקומות אחר שהביאו לשם מאוותו המין לסמוך על מסורת מקום החhoe, אע"פ שאין אנו יודעים עפ"י מי הותר להם לאכלן כיון פשוטו שם להיתר מסתמא עפ"י בקי אוכליס, ומה שכתב הגאנז צ"ל דהרי בסע"י ה' מביא המחבר ב' דעתות אם מסורה מהני ממקום למקום, במחכ"ת כד שכב ונינים כתוב צאתה, הלא בסע"י ה' מיררי בעוף דשכיח הכא והכא, ובחד מקומות אוכליס אותו ובחד מקומות מננים מלאכלו, יש מחמירים שלא לסמוך על מה שנטודע לו שיש מוקום שאכלין אותו, דאפשר דקאן קיבלו על עצם שלא לאכלו מפני שחייב כן עוף טמא הדומה לזה, כן כתוב הרשב"א עיי'ש ומה עניין זה לכאן, דמיiri שבמביין מין חדש לכאן שלא ראיינו עד הנה, דבזה ודאי לכ"ע מהני מסורת אותו המקום אשר שם שחייב האי עוף ופשוט שם לאכלו, ופשט זה פשוט כביעה בכותחא, ופירושו של ה' צ"ל דמיiri בעוף שנאכל כאן, וקאמר שモותר לאכלו מכוקדים, והוא פשוט שאין הפה יכול לדבר ולא האוזן יכול לשמעו ודוק".

רש"י ד"ה אלא אינו מי ידע בהו, כלום מכירן שלא היה אחד דומה לזה והוא טמא, עכ"ל, גם בפירוש דברי רש"י אלו במחכ"ת טעה הנה"ק הנ"ל צ"ל בתשובתו הנ"ל שה' סובר דהאי שיחי' בקי בהן ובشمאותיהם קאי על התלמוד המעיד לפניו עפ"מ מסורת רבו, כדי שלא יחלף טהור בטמא עי' דמיין כזוב, ומזה דן ה' צ"ל להמץיא איסור עי' גודל וקטון עי' שם וחס מלחציך פ' זה, דעל רבו הצדיק קאי,adam אין בקי בהן ובشمאותיהם ורק בשמותיהם אנו חושין דעל שניים השם יסומך להתריר, אבל באמת הוא דומה בתוארו לעוף טמא, ואסור משום נדמה, אע"פ שיש לו שם אחר מוחמת איזה שניי שבו, ואם כן אדרבה מכאן איכא ראי' להיפך דכמו עדי' שנדמה לעוף טמא הוא טמא כן להיפך נדמה לעוף טהור טהור, וכן כתוב אבי הגרה"ק צ"ל בד"ח תשוי"מ"ח שכתב על אחד מרבניים שרצה לומר דשכנן ונדמה לא אמרינו רק לאסור ולא להתריר, הבל יצחה פיהו, עיי'ש, וכפירושי ברשי" צ"ל נמצא בכל הפסיקים בטור ובש"ד סי' פ"ב סק"ב עיי'ש ודוק".

תוס' ד"ה ודילמא דעוף טמא הוא, וא"ת כיון דעופות טהורי מרובות ניזול בתר רובא וכו', ותמהני למה לא הקשו כן למעלה על כל הני מירמות דאמרו שצורך להיות בקי בהן ובشمאותיהם, ולבסוף מיסיק דעוף אינו נאכל אלא במסורת, ולמה לא קשי' להו דנסמוך ארוב טהורים, ותירוצים דיש בנסיבות רוב מטמאים, אינו עולה יפה לרמב"ם דס"ל דרך כ"ד מינים הם ותו לא, ولكن קשי' התוס' עי' ישוב אחר, אבל התירוץ האמתי על הקשי' הללו הוא, כי מאחר

יש לו סנפיר, אבל התורה לא מצה סמוכה על קבלה זו, עיין לעיל דף ס"א ע"א תוס' ד"ה כל עוף הדורס טמא ובמהר"ס שיר שם, והש"ס שפיר פריך כיון דאמות הוא דכל שיש לו קשחת יש לו סנפיר, מהו כתוב רחמנא סנפיר, אבל אי או או קאמר שפיר בעי כתוב קשחת לモציא חחיכת דג שאין לו סנפיר מפני שהتورה לא סמוכה שנדע האי כלל דכל שיש לו קשחת יש לו סנפיר, זה פשוט ואמת בכוונת המהרש"א וד"ק.

הדרן עלך פרק אלו טרפות

דביצה שלה לאו יוצאה מן הטמא מיקרי דהרי אז כבר בשורה עז בעלא הוא ולא חייבה התורה עליה, ומילא גם ביצים שלה שרי' קמ"ל דמ"מ יצא מן הטמא מקרוי וד"ק.

ד"ט ס"ו ע"ב גמ' ולכתוב רחמנא קשחת ולא סנפיר בתוס' נהה נ"א ע"ב הקשו דלמא או או קתני עד שיפרט לך הקריאה ייחדו והקשה שם המהרש"א דא"כ לככטוב רחמנא סנפיר לחוד, ותירץ בתירוץ השני, דעתך קשחת לモציא חחיכת דג שאין לו סנפיר עי"ש, והتلמידים לא ידעו לפרש דברי קדשו, אבל פירוש דבריו הוא דניהם דין ידענו מקבלת אדה"ר או נח, דכל שיש לו קשחת

פרק בהמה המקשה

ע"כ מيري בנשחתה אמו, ומה שחרר זאת במתניתין עיין בתיאו"ט. אילם דעת הרמב"ם ז"ל איינו כן דסובר דבריו לעולם אסור, אפילו נולד אח"כ הولد ולא נשחתה אמר כי כן כתוב מפורש בפ"ה מהלכ' מ"א ה"ט, וכן הבין הכלבו דברי הרמב"ם, אלא שכ' דכל הראשונים חולקים עליו וס"ל דכל שלא נשחתה אמו ונולד אח"כ אין כאן שום איסור יוצא, אבל הבב"י בסימן י"ד נדחק בפירוש הרמב"ם, כדי להשוותו אם שאור הפסוקים, כי דבר זה אצלם נדחק בכל דבוחציא ידו או רגלו יאסר אותוابر לעולם, והוא מעשה בכל יום אצל הלידות שהולד מוציאה תחילה ידו או רגל, ואחריו נמשכו כל הפסוקים האחרונים ביל פוצה מה ומצפץ ואני בעני רואה כי מוכחים אנו לפרש דברי הרמב"ם כפושטם וכמו שהבינים הכלבו. **הנה הרמב"ם ז"ל** השמייט להא דר' מרשיא דלקמן בדף הסמוך, דקאמר בן פקועה הבא על בהמה מעלייתו הولد אין לו תקנה, והבב"י כתוב עליו דלא ידע למה השמייטו. ופלא הדבר שלא שת ליבו הטהור על שיטת רשי"ז"ל לקמן דף ע"ה ע"ב, שכתב דלפי מה דמסיק רבא, ד' סימנים אכשיר בה רחמנא, לית לנו להא דר' מרשיא, ואפשר דהbab"י לא רצה להעMISS שיטה זו בדעת הרמב"ם ז"ל מפני הקושיות העצומות שבתוס' שם על שיטתה זו, ולאחריו תראה מה שכתבתבי זהה, והנה כל גודל הואacial אפיקו אם נדחק פעם אחת בלשונו לפניו נגד המשמעות הפשטות, אבל אם נצטרך לדחוק פעמים, הדרין לכלוא אין הלשון יוצא ממשמעו כי עפ"י שני העדים יקום דבר. ובפרט בלשונות הרמב"ם ז"ל שמסר המחבר נפשו על ברירת הלשון, שלא יפול שום ספק, באשר לא ציון מקור הדין מאין מוצאו, וכונתו היתה שלא יצטרך אדם לשום סוף זולתו כדי שייכל לדון בדיוני תורה, כמו"כ בהקדמותו בספרו, עד שקראו משנה תורה, ואיך יעלה על הדעת שהרמב"ם לא ישגיח על לשונו ויסמוך על המ夷ין בסוגי' ולכן דרכי תמיד למסור נפשי לקיים פשוטות דברי הרמב"ם ומכו"ש שלא נסבול תרי מלטה Datmeh. והרי תראה כי הנני תרתי מישך שייכו בהדייadam ל"ל להא דר' מרשיא, מכח מכרא דרבא דד' סימנים אכשיר בה רחמנא, א"כ היא דרך דבר עצמו אסור, דהכלתא כוותי', כדמסיק הש"ס על ריו"ח בר פלוגתי' בתיאובתא, והוא מדדרשין בשר בשדה טריפה כטרפה שאנו לו היהר, ע"כ דמייר אף באן נשחתה אמו, דכיוון דלא מחלוקת בין שחיתות כשרה לשחיתות טרפה ולעלום אמרינן ד' סימנים אכשיר בה וכאשר אבר טעמא דהא מלטה במקומו

ד"ט ס"ח ע"א משנה בהמה המקשה לילד וכו', דין המשנה נבנה על הדין דחולד ניתר בשחיתות אמו, ודין זה נשנה لكمן בנסיבות ודרך אגב מתוך פלוגתת ר"מ ורבנן لكمן דף ע"ב וע"ד, ובאמת דהיה לו לתנא להתחיל בעיקר הדין תחלה, והכי הולל בהמה שנשחתה ולד הנמצא בחוכה מותר באכילה, ואח"כ בהמה המקשה ליד וכו', וכן لكمן נמי לא נשמע דין זה רק מתוך משמעות פلغתת ר"מ ורבנן, ובאמת שהוא היסוד אשר כל אלו הדינים בנויים עליו וח"ל השמיותו ואשמעינו רק מכללא, עיין חדושי ק"ז חת"ם צ"ל במשנה והנרא להע"ד דדרך התנא כך הוא, לבנות על הקדמה מקובלת להם מפי השמועה, לפי שבוקשי התירו לחבר ספר בתושבע"פ נגד המקרא דעתם פי הדברים האלה כרתי אתך בריית [ועיין בהקדמה למסכת זו באריכות מעניין הרם הזה] ולכו הניח התנא עיקר ושורש ויסוד ההלכה על פה, על השמיעה מפה לאוזן באופן שכל המתחילה ללימוד עם תלמידים הילכה זו, יצטרך להקדמים להם על פה עיקר ושורה האי הילכה, ואח"כ הטעיפים הסטיעפים מתוך המשנה הכתובה. וכן תראה בראש ברורות מתחילה מיימת קוראין את שמע עברית, והשמייט עיקר הדין דחיב אדם לקראת ק"ש ערבית ושרית, עד דפרק הש"ס תנא היכן קאי דקתרניマイימת, ומוטרך אקרה קאי דכתיב בשכבך ובគומך. ובאמת פשطا דקרה לא מيري בק"ש שחרית וערבית, רק על ת"ת דהכי כתיב ולמדתם אותם וכו' לדבר בס שבתק וכו' ככלומר בכל זמן אפשר, אבל עפ"י קבלת ח"ז"ל הוא מצות ק"ש שחרית וערבית, והתחילマイימת כדי שיצטרך המלמד ולהלמד להקדמים על פה פירוש הקרא ועיקר הדין, דחיב אדם לקרוא שמע שחרית וערבית. ובן מסכת זו תראה שהתחיל התנא הכל שוחטין ולא בעיקר חיוב שחיתה בהמה היה ועוף מקרא דזובחת כאשר צויתך, מלמד שנצווה משה על הוישט וכו' והטעם לנ"ל כדי שיצטרך הלומד להקדמים עיקר הדין דחיב שחיתה וענינו על פה, קודם שיוכל ללמידה מתוך הכתב כדי לקיים למוד תושבע"פ על פה, ולעשות רוח בין תושב"כ לתושבע"פ, שלא יהא נראת כאילו המשנה הוא מן השמים, וזה ברור ונכוון בס"ד.

רש"י בד"ה בהמה המקשה ליד בשעת שחיתתה. הוסיף רש"י ז"ל בשעת שחיתה מيري מתניתין בגין הרבה, דሞתר באכילה קאי אולד וא מקום חתק, ובין לריו"ח דקאי אבר גופי' דזרה מהני,

נאסר היוצא אפילו לא נשחתה האם וגם לא החזיר האבר, דא"כ האי,,ונאסר האבר" שפת יתר הוא, כבר כתוב לעיל דבר היוצא נאסר, וגם מה מה יונאסר האבר ואח"כ נולד" דמשמע דaicא דבר בין היציאה להלידה, אלא ודאי כדאמרון דהשחתה של האם או חזרת האבר עשויה טרפה. ולפי"ז מתניתין לא מיריך דוקא בשעת שחיטתה דנימא דוקא נשחתה אמו צריך לאשמעין דמקום חתק מיותר פחציזר כיון דבר עצמו אסור, אבל بلا נשחתה אמו,ابر עצמו נמי מותר, אלא אמרינו מתניתין בכל גוני מיריך, אפילו לא נשחתה אמו ונולד צריך להתר מוקם חתק, דבר עצמו אסור וכ"ל. ורש"י ז"ל דכ' בשעת שחיתה, ג"כ אין הכרח לאמר דחולק על שיטת הרמב"ם אך"ג דלית לי' דר' מישרשיא דיל' כיון דשיטה זו של הרמב"ם מוכרכות מכח מירמא דרבא, דמהדש לן השחיזר ואח"כ נולד, אבל בשלא החזיר לא מקרי יצא חז' למחיצתו, דדרך לדידה יציא, וכל שנולד Ach"c אגמל"מ דציציתابر תחילת לדידה, אבל כשהחיזר הרי בטל הא תחולת לדידה, וכען אמרו ע"ג דמנקב הושט תחולת כיון דדרך שחיתה בכך חשוב שיטתה וישנה לשחיתה מתחילה ועד סוף, ה"ג גבי לידה מצטרף אבר אבר לרובה, עד שאמרינו ל�מן דאפיקו אבר אבר מצטרף לרובה, הרי דאמרינו אגמל"מ דמיד למפרע דמיד באבר ראשון שיצא מתחילה הלידה' אבל כשהחיזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מותחולת הלידה. אבל כשהחיזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מקרי שם לידה על יציאה ראשונה זו אף שנולד Ach"c כלו, ובdry ס"ט ע"ב הארכתי בדבר זה עי"ש. ואין להקשוט הא בשחיתה נמי אם שחט בשוט במקומות אחד ואח"כ הניחו ושחט במקומות אחר כשר עין לעיל לי ע"א שאני הטעם דבאמת אנו מצרפין גם האי תחולת שחיתה לגוף השחיטה שנאמר כן אפיקו פסק משלוחו שם עי"ש בחידושי, משא"כ כאן כיון שהחיזר נסתלק והלך אותו מעשה למורי.

ודע דלפי באורנו בדעת הרמב"ם ז"ל, הא דאמרו דבלא החזיזו מקום חתק אסור, דינהו דלא יוצא מקרוי ואין בו מושם בשער בשדה, אבל מ"מ לא הותר בשחיטת אמו דלאו בבהמה הוא, איינו אסור אלא בשלא נשחת הولد אבל שחת Ach"c הولد, מהני שחיטתה הولد למקומות חתק ד"ז סימנים אכשר בה רחמנא, דבאה מקום חתק ליכא איסור טרפה, דאל"כ למה לא תועל שחיטת הבן פקועה, ומועליל לי' סימני הولد כמו בגין פקועה הבא על בהמה מעלייתא, ואם בכל זאת פסק הרמב"ם שם בהלכ' י' דמקום חתק אסור בין שחticks קודם שחיתה בין חתכו לאחר שחיתה ולא הזכירadam ח' מיעיל לו שחיטת עצמו להתריו, אפשר לאמר דלא יתעורר שחיטת הרמב"ם למלטה דלא שכיח כי הא ישיח' הولد אחר שחיטת אמו ואחר שחיטתת אבר, ולא עוד אלא דגם זהה צריך לחלק בין טרפה בה האי שחיטת אבר או לא, דודאי למאן דס"ל ד' סימנים וכי' ומהני גבי האי מקום חתק, ה"ה דשיק טרפו לתבי האי מקום חתק, ואם לא נשחתן כל עד שנולד אז בלאה' נמנע במציאות, להבחן מקום היציאה בדקdock, כדי לידע איזה הוא מקום שעמד בשפט הרחמס, لكن כתוב הרמב"ם סתם אסור, וחומר נראה לפ"ד דכל שאבר עצמו אסור אין להתר מקום החתק ע"י שחיתה, מושם דקרווב הדבר דאתה להתר גם האבר, כי בהאי חילוקא קלישא בין אבר למקומות חתק לביבי ולכנן ודאי דאין להתר ע"י שחיטתה את מקום חתק ועין עוד ל�מן ודוק.

גמר א"י אמר רב ואבר עצמו אסור, מ"ט דאמר קרא ובר שבדה טרפא לא תאכלו, כיון שיצא בשר חז' למוחיצתו ונאסר האי טעמא אצטיריך לרבע כדין לאסור האבר אף שהחיזיר, וכמוש"כ התוס' ז"ל. צדריש ל�מן דומי' דטרפה שאון לה הтир, ועיין בהר"ם לבליין דכוונת התוס' דמהאי דרשה ליפין דין דאין לו היתיר בחזירה, אבל بلا החיזיר שיהא האבר אסור בין חתכו קודם שחיתה ובין לאחר שחיתה לא בעי קרא, דכל שאיןו בהמה לא הтир בשחיטת אמו, ושוב ממילא היה כבר מה"ח שלא נשחת, ורא"כ דכך הוא דהרי מקום חתק בלא החיזיר נמי אסור והאי לאו מיטעם בשדר נאסר דהא לא יצא חז' למוחיצתו, ע"כ דנאסר מושם דלא קריין בי' בהמה בבהמה, או כל בהמה כדאמר ל�מן ומילא כאשר בהמה"ח שלא נשחת הוא, ובין החיזיר ובין לא החיזיר האיסור הוא אבמה"ח כלומר דכל שהוציא אבר נעשה האי אבר היוצא, אבר

אי"ה והה"ג דמהני סימני בן פקועה דנשחתה אמו לגבי הولد, ודלא כר' מישרשיא, ה"ה דאנו מוכרכים לכאר' לאמר דמהני שחיטתת הولد לאבר היוצא ד"ז סימנים אכשר בה, ואיך מסיק הע"ס ל�מן במהו לנgeoע את חלבו בתיקו, מושם דין לאו היתר בשחיטתה אלא ודאי דשאני אבר זה דאסור מיטעם טרפה והוא דקרי ל�מן אבמה"ח, הינו כאבמה"ח שנטלש כי מקרה דבר בשדה טרפה מרביבין לי', ואם כן הוא פשיטה שאף بلا נשחתה אמו אין האי אבר ניתר בשחיטתת הولد דבאיסורי קיימה דין אין השחיטה מורתת איסור טרפה.

ומה דקשי' לי להבי ז"ל איך אפשר שאבר היוצא דרך לדידה יאסר לעולם והוא שכיח הרבה הנה כשתקדך בלשון הרמב"ם תראה שלא אסר הרמב"ם אבר היוצא بلا נשחתה אמו, רק כשחיזר ואח"כ נולד, אבל בשלא החזיר לא מקרי יצא חז' למחיצתו, דדרך לדידה יציא, וכל שנולד Ach"c אגמל"מ דציציתابر תחולת לידה, אבל כשהחיזר הרי בטל הא תחולת לדידה, וכען אמרו ע"ג דמנكب הושט תחולת כיון דדרך שחיתה בכך חשוב שיטתה וישנה לשחיתה מתחילה ועד סוף, ה"ג גבי לידה מצטרף אבר אבר לרובה, עד שאמרינו ל�מן דאפיקו חתכו אבר אבר מצטרף לרובה, הרי דאמרינו אגמל"מ דמיד למפרע דמיד באבר ראשון שיצא מתחילה הלידה' אבל כשהחיזר האבר רראשון שיצא מותחולת הלידה. אבל כשהחיזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מקרי שם לידה על יציאה ראשונה זו אף שנולד Ach"c כלו, ובdry ס"ט ע"ב הארכתי בדבר זה עי"ש. ואין להקשוט הא בשחיתה נמי אם שחט בשוט במקומות אחד ואח"כ הניחו ושחט במקומות אחר כשר עין לעיל לי ע"א שאני הטעם דבאמת אנו מצרפין גם האי תחולת שחיתה לגוף השחיטה שנאמר כן אפיקו פסק משלוחו שם עי"ש בחידושי, משא"כ כאן כיון שהחיזר נסתלק והלך אותו מעשה למורי.

ואביה לשונות הרמב"ם ז"ל להראות כי כנים ואמתיים דברי, ז"ל בפ"ה מהלכ' מ"א ה"ט, "עובד שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו והابر לעולם בין שחתוכו קודם שחחת טרפה ומושם ומי ואח"כ נשחת, או נשחתה, ואפיקו החיזיר אותו אבר למעי אמו ואח"כ נשחת, או נולד הولد וכו', הרי אותו אבר אסור מושם טרפה וכו', ובהלכה י"ב כתוב ז"ל, "עובד שהוציא אבר ונאסר האבר ואח"כ נולד, והרי הוא נקבה, החלב שלה אסור לשתו מספק וכו'" עכ"ל. הנץ רואה דבהלכה ט' מדבר תחולת מהابر היוצא ולא החיזיר וכותב בין חתכו קודם שחיטת אמו ובין Ach"c, ואח"כ הוסיף לאו נולד הولد, ואי כדוחק של הב"י דגם אותו אבר ואח"כ נשחת מה נולד קם לשנים ולא הוסיף האי, אפיקו כאן מיריב נשחתה אמו מה נולד קם לשנים ולא הוסיף האי, אפיקו החיזיר" לחולקה ראשונה ולכתוב בין חתכו וכו', ואפיקו החיזיר האבר קודם שחחת אמו וכו', אלא ודאי דבזהאי אפיקו החיזיר אכן חידוש דין, נולד Ach"c אף بلا שחיטת אמו, כל שחחיזר אין כאן שיש לידיה על יציאה זו ודינו כהבר היוצא ונשחתה אמו, וכן תראה בהלכה י"ב כתוב, "עובד שהוציא אבר ונאסר האבר ואח"כ נולד וכו'" והנה הכה"מ לשיטתו מפרש הני תיבות,, ונאסר האבר" דהרבנן ז"ל היה מחייב כתוב תמורה,, ונאסר האבר" יונשחתה אמו" כי ע"י שחיטת אמו יאסר האבר ומילא יודה דהרבנן ז"ל היה מחייב כתוב תמורה,, ונאסר האבר" יונשחתה אמו" כדי שלא יצטרך הכה"מ לפרש דבריו הסתוםים, אבל אם נפרש דברי הרמב"ם כפושטן, אז בדיק כתוב,, ונאסר האבר" כי בשני אופנים מכי להאסר או ע"י שחיטת אמו קודם לידיה, או ע"י חזירה קודם לידיה דהן ע"י שחיטת האם, והן ע"י חזירה בטלה הלידה ומאהר שכבר ביאר הרמב"ם לעיל בהלכ' ט' אותן שני האופנים שנאסר האבר ע"י, לכן כתוב כאן סתם ונאסר האבר ע"י אחד מב' האופנים הנ"ל, ומזה מוכרכה ג"כ דין לפרש דברי הרמב"ם דלעומם

המודולדים לכא איסור תורה, אלא מצות פירוש מדרבנן וקרא דובשר בשדהDDRשין ל"א אברים המודולדים, אסמכתא בעלמא היא, ולכנ לא מצי סבר, דעתיך איסור דבר היוצא מקרא דובשר בשדה יפינן, דא"כ יהא נמי אסמכתא, ואיך אמרו מגע טרפה שחוותה, דנעהו דגוזרו חכמים טומאה לקדשים בטרפה, אבל לא לטרפה דרבנן, וע"כ לאמר דעתיך איסור דבר היוצא בלאו קרא דובשר בשדה ידענן, משום דכל בבחמה כתיב, והאי לאו בבחמה הוא, ולא אצטריך האי דרשיה דובשר בשדה אלא ביצאابر והחיזיר, ע"ג דהשתא הוא בבחמה, כיון שיצא פעם אחת שב לא ניתר בשחיטתם אמו לעולם, ונשאר האי אבר קאילו לא נשחט, מ"מ מטהרו השחיטה מידי טומאה, דלא גרע מטרפה כיון דאיתיקש לטרפה, וממלא לא מחקלינו בין החיזיר לא החיזיר וליפינן נמי קולא, דכמו בהחיזיר מהני השחיטה לטהרו מידי נבלה, ה"ה בלא החיזיר תהני לטהרה, ובלאו האי קרא הו אמרין דהחיזיר מותר אף באכילה דבבחמה הוא, ובלא החיזיר, לא רק דאסור אלא דטמטנא נמי כישאר אבמה"ח וכרכ"מ.

נמצא דהרבמ"ס ויתר הראשונים פליגי בפלוגות הב"ח והש"ך, דלעת הרמב"ס איכא איסור ברור באבר היוצא, איסור דבשר בשדה טרפה, וליתר הראשונים לייא איסור ברור, ורק מפני שאין לו סימנים לשחיטה נאסר. ומהז תראה ג"כ איך מוכרת בדעת הרמב"ס לאמור דגם לא נשחטה אמו איכא איסור האי דהא בהא תליי דכיוון דבלא קרא דובשר בשדה הויה מתירין אבר היוצא ע"י שחיטת האם אף בלא החיזיר, משום דנגרר האבר אחר גוף הולוד, דהא אין לידי לאברים א"כ הא דאן השחיטה מועלת לאבר היוצא, והוא מטעם דהוא בשדה, ע"כ דאסור זה הווא הסבה דאיינו ניתר ולא להיפך דאיינו ניתר יהי הסבה לאיסור בשער בשדה, אלא דבלא החיזיר ונולד אח"כ אין יציאה לחוץ למחייבת משום דangelai מלטה דתחלת לידה הויה כמש"כ למעלה בדבר הקודם, משא"כ בהחיזיר הלידה, וכן בלא החיזיר וחתחכו קודם שחיטה, דכיוון דחתחכו אין לאידיה לאבר ושפיר איכא חוץ מאיסור אבמה"ח, גם איסור בשער בשדה להו טרפה, ועיין בה"ה הלכ' י' שהרמב"ס השמיטי אבעי' דנחתך אבר אבר גורס בגמ' למ"ד יש לידי לאברים והוא דלא כהכלכתא.

ודע דהbab"ח ופר"ח בס"י י"ד, פליגו בשוחט את הטרפה והוציא העובר את ידו, אם ניתר האבר בשחיטת העובר או לא. דלעתה הב"ח ניוו דיש שחיטה לולד הנשאר אפלו רק מעיות נשאר בפנים, משום דד"ס יסמנים אכשר בו רחמנא, אבל האבר"י אסורים, והפר"ח כתוב עליו ועל הש"ך דקאי בשיטתי" דטיעות הוא בידם, דכל שיש ללוד סימנים לשחיטה שובי ניתרים גם האברים היוצאים. ולפי באורינו הב"ח לשיטתו יפה כתוב, כי לדעת הרמב"ס ודאי כן הווא, דבר היוצא אסור מטעם בשער בשדה עוד קודם השחיטה ואייך תנחני לו השחיטה לסלק איסור זה, אבל לאידך הראשונים, דין כאן איסור רק שאין לו סימנים ממלא כל שיש שחיטה לולד, ודאי דניתרים גם האברים שיצאו, דרך זה איתיקש לטרפה דין אין לו היתר בשחיטת האם אבל שחיטה עצמה מהני לי. ובזה נדחה ראי' הפר"ח דמביא ראי' מהא אמרין גבי אבעי' דמהו לחוש לרעעו, אי לר"מ איסור יוצא לייא, אלמא דכיוון דיש שחיטה לולד, לא נאסר אבר היוצאה עי"ש. ולפי האמור אין ראי', דלעתה הרמב"ס והב"ח דס"ל כן, ר"מ ורבנן בהז ממש פליגו اي אבר היוצא יש בו איסור טרפה מצד עצמו, או רק איסור אבמה"ח ע"י שאין לו סימנים לשחיטה ור"מ דס"ל דטמטמא משום אבמה"ח ס"ל דאסורו רק משום שאין לו סימנים וכונל, וא"כ אם בן ט' חי הווא, הטעון לדדי' שחיטה, מועלת השחיטה גם לאברים משא"כ לרבותן, וזה נכון מאי גם הראות האחרות מtos' ורשב"א דף ע"ה ע"ב אינס אסרים להו. ורשב"א ז"ל צ"ל דאייל בשיטת התוס' דבאברים

מן חיי הטעון שחיטת עצמו, אלא דבלא החיזיר פשיטה לו שלא לפוטא דהוה אבמה"ח שלא ניחר בשחיטתו אמו לא האבר ולא מקום החתק, ובבחיזיר בעין לפוטא דבר בשדה, דהינו אבר היוצא שעון שחיטת עצמו, ונשאר באיסור זה כטופה שאין לה היתר, גס זה אין לו יותר רק בשחיטת עצמו, וזאת א"א. משום דהולד כבר ניתר בשחיטת אמו והסימנים כשהותין. וכן מבואר ברשב"א ז"ל לקמן גבי האבעי' מהו לגמוע את חלבו, מובאים דבריו בש"ך יי"ד סי"מ י"ד סקי"א שמסיק שם על הב"ח דמחלקל בין בן פקעה הבא על בהמה דעלמא, דહולד אין בו איסור רק שאינו השחיטה מועלת בו, והוה כשהותה לדעתה בה"ג דחלבה וביצה מותרין, משא"כ באבר היוצא דאית ב' איסור טרפה, והביא הש"ך ז"ל דברי הרשב"א ז"ל שכטב, דבר זה אין בו איסור מחמת עצמו כטרפה, אלא מחמת שאין לו סימנים להתריו בהם ע"י שחיטה, והרי כל הגוף כבשר מונח בדיקולא והאבר שיוצא לבדו נשאר חי וכי עכ"ל, ואני אומר כי הש"ך ז"ל יפה כתוב לדעת הרשב"א ור"ז ותוס', אבל העביר עינוי הבודליך מעל דברי הרמב"ס שכתב בפיrosis בהלכ' ט' הנ"ל, "העובר שהוציא ידו בין חתכו ובין לא חתכו קודם שחיטתם אמו ואפלו החיזיר וכוכ' אותו האבר אסור משום טרפה, שכל בשער שיצא וכו' שנאמר בשער בשדה טרפה" עכ"ל, הרי דבעי קרא דבשר בשדה על כל אבר היוצא אפלו לא החיזיר, והאי איסור לדעת הרמב"ס בהלכ' י"א דלוקין משום אבמה"ח אבל בלא חתק אין בו אלא משום טרפה, ועיי"ש בכ"מ שצ"ל דמה של' לעיל בהלכ' ט' דבון חץ וכו' איכא משום טרפה, צ"ל דבחתחך איכא תרתי, משום אבמה"ח ומשום טרפה. וכך אשר ארנו למעלה הוכחה הרמב"ס ז"ל לאמר דאית כאן איסור טרפה דאל"כ למה לא תהני שחיטת עצמו מאחר דד"ס יסמנים אכשר בה רחמנא, וא"כ פלוגות הב"ח והש"ך הוא ממש פלוגות הרמב"ס והרשב"א וודעימ". ולדעתני נראה דס"ל הרמב"ס דבזה ממש פליגי ר"מ ורבנן לקמן דף ע"ג דר"מ ס"ל אבר היוצא מגעו נבלה, ורבנן ס"ל מגע טרפה שחיטה. והנה ר"מ דקאמר מגע נבלה, ה"ינו אבמה"ח דטמטמא נבלה, וקאמר ר"מ אדם תאמר דמנהני שחיטה לטהר את האבר תתירנו נמי באכילה, וכיון דבاقילה פשיטה שאינה מתירתו, דהא אינו בבחמה, הרי דהאי אבר לא נשחט, ממילא שחיטתה עשויה ניפול, והוא האבר כניפול ע"י שחיטתה העובר ומטעמה כשאר אבמה"ח. הרי דר"מ לא בעין קרא מיוחד לאסרו באכילה, אלא דכיוון דמקרה דכל בבחמה לא אתרבי להיתר, ממילא אסור משום אבמה"ח דשחיטה עשויה ניפול, ומהני שחיטה גם לאבר היוצא לטהרו מיד נבלה, כמו דמנהני לאבר המודולל שבוגפה, כי כן אמרו לר' מאיר דמדמינו אבר דעובר לאבר המודולל, כונתם על כל מיני טרפה, דהינו שאמרו רחכמים במשנה טרפה, כונתם על אסר באכילה מה"ת לדעת הרמב"ס, עיין בה"ה כאן הלכ' י"א) הרי דס"ל להחכמים כולה טרפה או אבר המודולל, דהוה נמי טרפה לאסר באכילה מה"ת לדעת הרמב"ס, עיין בה"ה כאן הלכ' י"א) הרי דס"ל להחכמים כמו דשחיטה מהני לטהר לאבר המודולל, אע"ג דכטרפה יחשב, ולא שייך להבמה לעין אכילה, כן מהני השחיטה לטהר לאבר היוצא, וע"כ כונתם לאמר, דניהם דלא מקרי כל בבחמה, מ"מ נגרר האבר אחר העובר, ולא גרע מאבר המודולל, דהא אין לידה לאברים פסקין. אמרו מעתה די לאו קרא דבשר בשדה דאתא לאסור אברים המודולדים, באמת גס באכילה הוי מותרין ע"י שחיטתה א"כ ה"ה אבר היוצא היה מותר באכילה, אי לאו קרא דובשר בשדה הרי דלחכמים בעין קרא לאסור אבר היוצא באכילה, והן אבר המודולל, והן אבר היוצא, מקרא דובשר בשדה אסרים להו. ורשב"א ז"ל צ"ל דאייל בשיטת התוס' דבאברים

דאיסור יוצא לא שיקך רק בנסיבות אמו שחיטה כשרה, וא"כ לענין מה חבורם הכתוב אלא ודאי דלהי טרפה שאין לו היתר.

ע"ש גמרא אבעי' לחו לדברי האומר אין לידי לאברים הוציא ידו והחזרה וכו', עיין ברא"ש דחד"ף ז"ל חולק עם רש"י ז"ל, וס"ל דלהי לישנא דמערבה דפלמי ביש לידי לאברים, גם ר"ג מודה לר' דבר עצמו אסור, ולא מהני חזרה, ומאי דאמר מא' בגיןיו לא על שתי הלשנות קאי, רק על רב ורו"ח. ולפי"ז בא פלוגתא דיש לידי לאברים פסקין כרי"ח, ואבעי' דידן אי מועיל חוזרת לענין רוב העובר או לא, אליבא דהילכתא. והנה לא פירשין הרא"ש ז"ל דלפי' שיטת הר"ף למה מבעי' דוקא למ"ד אין ליה, דהא גם למ"ד יש לידי מל' מבעי', כיון דחוරא אליבא דשניהם לא מהני, והספק שמא חזרה מבטל הלידה לגבי המעוות הנשאר, דעת"ג דהני אברים אסורים ולא מהני להם שחיטת האם, מ"מ אפשר דלמעוט הנשאר מהני, א"כ ה"ה למ"ד יש לידי, איכא למימר הכל. ולא עוד אלא אדם נאמר דיש חילוק בין יש לידי לאין לידי לענין זה דהazar האברים. א"כ למה לא קאמר הש"ס האי איכא בגיןיו. בשלמי' אבל לר"ף דמאי בגיןיו קאי על ב' הלשונות לא קשה כנ"ל, אבל לר"ף דקא依 על פלוגתא ריו"ח ור"ל, א"כ חד נמי איכא בגיןיו. שוב ראייתני כי מהרש"א במחד"ב הרגיש בכל זה והניח ביש לשיב. וכונתו דיש לומר דהא גופי' מבעי' לי' אי איכא בגיןיו דוקא הא למשיר מיעוט אבר שבפניהם, או לענין זה חד דינא אית להו. ודוק' היטב בכל זה כי הוא פרי' גייעה הרבה וס"ד.

דף ט ע"א גمرا ותבעי לך ק"ק בירושלים פרשי' כגון שוחציא את ידו בירושלים והחזרו, ותבעי למ"ד יש לידי לאברים וכו', עיין מהרש"א והר"ס ורא"י ז"ל, שהארכו בפירוש דברי רשי' ז"ל, ואחרי דברי כולן קשה, איך אפשר למבעי למ"ד יש לידי, דהא כתבו התוס' דהאי ודאי פשיטה לי' אדם נולד כולם או רבו או ראשון, דטעו שחתת עצמוני, וא"כ למ"ד יש לידי לאברים הרי הוא לגבי האי אבר כמו רובו או ראשו לגבי כל הولد, וכל דהוה כילד לא בעינן קרא דובער בשדה לאסרו, וכמיש"כ לאין לידי יש מקום למבעי, נולד כלו לנולד מקצתו, משא"כ למ"ד אין לידי לשיטת רשי' כיון דרך מכח דהוה בשדה עד שחוורה מהני לשיטת רשי' נאסר, אולי בעזירה או בירושלים לא מקרי בשדה, מגו דהוה מחיצה לגבי שחיתה, הוה נמי מהחיצ' לגבי אבר היוציא. ואולי כונת הקושי' באמת כך הוא, וכמו דלמ"ד יש לידי ליכא למבעי דמ"ש אבר חבר, ומיש' כלו ה"ה למ"ד אין לידי נמי לא תבעי, דלגי' מחיצת אבר שהוא אמו לעולם מקרי בשדה אפילו בעזירה, דלא מצינו מגו בעין זה רק בחילוק בכמות, אכל לא בחילוק באיכות כמו כן.

רש"י דהא אין לו תקנה, וסימנו אינס סימנים דהא פגלי' כחוותין דמו, וא"נ ה"ל סימן אחד, ובמהמה צrica' ב' סימנים עכ"ל, ולקמן דף ע"ה ע"ב כתוב, דמצד שהי' נגעו בה, דין לך לך' גדולה מזו. ולפענ"ד דשני טעמיים אלו תלויים באבעי' דלקמן דף ע"ד

מכريعות דדי' זה תלוי באמות בפלוגת רמב"ם תוס' ורש"ב". והש"ץ דס"ל בפשיות כדעת התוס' והרש"ב"א וכנ"ל, וכן פסק ב"ח דשותט את הטרפה האבירים היוצאים אסורים, לכאר' מוצי טרי' לב' תרי'. ושיטת הרמב"ם ז"ל הוא לכאר' השיטה המחוקרת בש"ס דכפי' ביאורנו נראה דפליגי בזה ר"מ ורבנן והלכה כרבנן, דמגע טריפה הוא ולא נבלה. אלא דהא אסור מקום חתק לרמב"ם קשה מאד להולמי, דכיוון דלא הוה בכלל בשדרה דהא חזין דחוורה מהני, וא"כ למה אסור כלל וככל, נימה דמקום חתק נגרר אחר הولد, כמו דהוא אמרנן על כל האבר אי לאו קרא דובער בשדרה, ואין לומר דהשתא דaicaca קרא דובער בשדרה לאסור האבר, אמרנן מקום חתק נגרר אחר האבר, דא"כ למה מהני חזרה כיוון דנאסר עס היוציא, עי"י במשבצות סימן י"ד סק"ג בשם הלבוש ומיש"כ עליו שם דברים נוגעים בדברינו במעט אלא גם עליו קשה ומה תועליל חזרה. ועיין בדברינו בסוף הסוגי'.

על זאת ראוי לobar דלפי דעת הרמב"ם דבר היוצא עם אבר המודולל חד דינא אית להו, דבשניות איכא אישור תורה ואין בו מלוקות, א"כ לענין טומאה דרבנן לטמא קדשים נמי זה כמו זה ומטמא קדשים מדרבנן. ובאמת בפ"ב מהלכ' אבהת' לא הכך רבניו הגדול באברים המודוללים טומאה זו, רק באבר היוציא, ואולי מארח שלא נזכר בגמרא לא ח' לכתוב, אבל באמת גם לענין זה חד דינא אית להו. ודוק' היטב בכל זה כי הוא פרי' גייעה רבה וס"ד.

רש"י דה' ובשר בשדרה: כלומר חוץ למחיצתו דהינו לאoir, שורח זה הוה לי' מחיצה להתרו בשחיטה וכו', וכל מי שיש לו מחיצה יצא כגון בשער קדשים שיוציא, נמי מהאי קרא נפקא לנו עכ"ל, והראש יוסף עמד על שפט יתר זו ברש"י, שהוסיף האי וכל מי שיש לו מחיצה, והוא באמת פלא והרא"י ז"ל נתקבaza. אבל לי' נראה דרש"י הוצרך ליה דהוה קשה לי', מי עשה רחם זה מחיצה לויל, היתר שחיטה והוא לפוטא מכל בהמה, ואיך נאמר דהאי קרא דובער בשדרה קאי על האיל לפוטא דעיקרה על רוך דرك אסמכתא נסכמה לקרה דכל בהמה, דמייר' מסימני בהמה טהורה ולא משותה, וכעון זה לא מצינו, لكن כתוב רשי' ז"ל, דבאמת האי קרא אכל מה שיוציא מחיצתן אתה, כגון בשער קדשים שיצאו, ואנו ידעינו ממילא דהה באבר היוציא אשר מפי השמועה למדנו, דرحمם אמו הויל' מחיצה לענין היתר שחיטה, נמי הדין כן, אבל קרא ודאי לאأتي לדבר שלא ידעינו רק ע"פ דנקרא בשר היוציא, והבן את זה כי הוא דבד העומד ברומו של עולם, ומקום הניחו לי' מן השמים תיל"ת. ועיין בסוף הסוגי' בדברינו.

שם שם ע"ב גمرا, מיתבי בשדרה טרפה מה ת"ל פרשי' אטרופה קאי, למה קראו טרפה ומה מלמדינו בכך, הוה לי' למכתב בשדרה לא תאכלו, ותמייה לי' הלא טרפהDKRA כמשמעותו כאשר פרשי' ז"ל בראשו אלטו טרפות, וכן לקמן דף ק"ב ע"ב דהה ובשר בשדרה, וא"ל בשער בשדרה משמע שפירש ממוקמו זהו בשר מה"ח, וטרפה כמשמעותו. אבל כוונת רשי' ז"ל דמדלא כתיב וטרפה ביוו' המחלקת מוכרכ דקאי אלמעלה, ולמאי הילכת' קראו הכתוב להאי בשר היוציא, ומיש"כ דחויל' למכתב בשדרה לא תאכלו, ר"ל לאו זה לחוד וטרפה לחוד, ואם ה"י רוצה לתרבם הרו"ל לחברים בו"י' המחלקת. והתוס' לקמן כתבו, דלהכי אכל במיה"ח ומן הטרפה אינו לוקה אלא דיא משום דלא כתוב וטרפה בו"יו ש"מ דחד לאו הוא, וא"כ לכאר' נימא גם כאן דלאוכל מן היוציא ומן הטרפה, שלא רק לא חדא אתה הא דכתיבי' יחד, ולא לדריש ממנה דשוב אין לו היתר בחזרה, אלא דזה א"א דהי' על אבר היוציא יוציא ואייסור טרפה לדעת הראשונים ז"ל,

והנה לדעת רשי' ז"ל דלקמן דהא דר' מרשישא ליתא לדרבא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, כתבו שם התוס' ז"ל דלפי' ז' כל הסוגי' דהכא עד דמסיק בתיקו במוחו לגמוע את חלבו תה' שלא כהlecתא, דלעת רשי' ז"ל למאן דעתך ל' ד' סימנים אכשר בה רחמנא, גם לאבר היוצא יש תיקון בשחיטת העובר, זה דוחק גדול לומר, דמה דמסיק בחיקו הוי' שלא כהlecתא. וכתבתני אני למעלה דהרמב"ס שלא הביא הא דר' מרשישא נמיอาท' ל' ברשי' ועל כן הוכרח לאמר דבריו היוצא שאני דאסור מכח טרפהDKרא דובש בשדה, ולכן אין לו תיקון בשחיטה וابةית הגמורה דמהו לגמוע את חלבו ומה דמסיק בתיקו, אלא אליבא דהlecתא, ורק הא דר' משרישא נדחה מהלכה, דשם לי'κא איסור יוצא, ולכן מהני שחיטה אחר שחיטה, דאיין חילוק בין שחיטה לשירה לשחיטה טרפה וגס בכחג'יו לצריך לסימני האם לוולדת השולח מבהמה מעלי' אמרין נמי ד' סימנים אכשר בה רחמנא.

ועתה אני רואה כי מאן דעתך ל'. ברשי', דאיין חילוק בין שחיטה לשחיטה, וכיון דאני צריך לה לעניין הولد אמרין שפיר שיש להאמס סימנים דד' סימנים אכשר בה רחמנא, ע"כ צ' גט באבר היוצא הדוי כו', דלית ב' אישור בפניהם עצמו מושם ובשר בשדה, והני לאבר שחיטת עצמו משום ד' סימנים וכו'. דהנה טעמא דרש' ז' ז'לו הוא דלהא דד' סימנים אכשר בה רחמנא לית לו קרא יתירא, אלא אמרין דהאי קרא דכל בבהמה תאכלו היתרא הוא דרבבי בי' רחמנא, ולא יכול לצמוח מזה שום חומרה ואיסור, וא"כ ניהו דניתר הولد בשחיטת האם לא יזיק אם אנו צרייכים לשחיטת עצמו, כגון בשליל של בהמה טרפה, כי התורה אמרה הولد יכול להיות ניתר גס בשחיטת האם. וכן הוא לשון רש' ז' ז'ל לפקמן ע"ה ע"א ד"ה ד' סימנים אכשר. ומני' נצמח ע"י' הא היתרא דרבבי רחמנא א"א שיצא שום חומרה ואיסור, ולכן קאמר דף ע"ד ע"ד דמושיט ידו למעי בהמה, אי לא בעניין אויר לשחיטה דמצוי שחת את העובר בפניהם, וכן אמרין נמי דאיתו שנשחטה אמו ע"פ דסימנים של הولد בשחוותין, הא בא אבהתה דעלמא והולד מציז שחייט אותו ולד, והכל מטעם דחומרה לא מציז למיפיק מהאי קולא דכל בבהמה תאכלו, וכי היכיadam לא היה אמרה תורה כל בבהמה תאכלו, אין כאן מקום להחפק לוולד של בן פקעה הבא על בבהמה מעלייתא, דיש לוולד שחיטה הה' עתה. אמרו מעתה האי לאבר הייתרא דכל בבהמה תאכלו לאו דכתיב הייתרא דכל בבהמה תאכלו, לא הינו יכולם לאסרו מצדبشر בשדה. דהא דמחיצת עbor אמו הוא מאכד דניתר בשחיטת האם לו זמן שהוא בתוכה וכמוש'כ רשי' בריש פירקן, וע"כ שיק' ב' יצא חז' למחיצה והני גופה לא שיק' זוז'ג, שנית הקשו למה לא העמידו קושיותם לעיל דקאמר או דלמא מבבל עראי', הא הו זוז'ג, ונדרחקו ממד לישב ונלענן' דחדא קושי' מתוצרת בחברתה, דלעיל באמת להכי לא הקשו, כמו שכתבו האחוריים דבחד גופה לא שיק' זוז'ג אבל כאן מתרי איסורין הא נהפק הו, דהא זוז'ג שר', והכי נמי אמרין איסורין מבטלין זא'ז' כבזבחים ע"ד דאמר ר'ל הפיגול והונורת הטמא שבבלן זא'ז' ואכלן פטור, ואיך יגרע משום דיש כאן כמה כוחות מעורבין. והא דהביבאו מזוז'ג כל ולא מהאי דאסורין מבטלין זה את זה הו, כי היכי דלא נאמר דנהי'דו דבעין מבטלין זא'ז' אבל בכחות וגורמין גרע טפי ואין מבטלין, על כן הביאה ראי' דזה ליתא דהא חזין דזה וזה גורם שר' כנלענן'.

על'א דהושיט ידו למעי בהמה ושחת בון ט' חי, דאפיילו לרבן מהני השחיטה, דד' סימנים אכשר בה רחמנא, או נימא דרך ביצא לאoir העולם איך שחיטה בהמה, ע"ג דד' סימנים אכשר בה דאם נאמר דד' סימנים אכשר בה היינו מושום עדידיין אין לנו סימני א'כ הא דשחיתתamo מהני, הינו משום דודידיין אין לנו סימני עצמו, והוא כابر מאבריה, וכיון שנשחטה הו'ל האיל ולב כבשרה בדיקולא, ואין לנו סימנים כלל, ולכן האיל ולב שנולד מבן פקעה נשחטה amo ג'כ' ח齊' שחוט, ואין לנו סימנים לשחיטה רק ח齊' סימנים או סימן אחד, ואני להתייחס ח齊' השני בעין שני סימנים כי כל צוית ומצוות בע' שחיטת ב' סימנים להתייר, וזה אין לנו ממש'כ רשי' ז' ז'לו כאן. אבל אם נאמר הצד השני של האבעי' דשם, דבון ט' חי יש לו שחיטה גם בمعنىamo מצד דד' סימנים אכשר בה רחמנא, א'כ ע'כ לא אמר הא דשחיתת amo מהני לוולד שיש לו סימני עצמו לשחיטה, משום דבשחיטת amo נחשבים סימני הولد כאילו נשחטו, וא'כ בולד של בן פקעה א'יא לא אמר ממש'כ רשי' כאן, דאיין לו סימנים, דהרי יש ויש דהא עוד בمعنى amo הינו לו סימנים אלא דנחשבים כשותין וא'כ למה לא נחיר עתה להוסיף על ח齊' השחיטה ח齊' השני להשלים שחיטתו, לכן צריכין אנו לטעם א'כ דשחיתת זזה ברור ואמת. אלא דלפי' פרש' דלפקמן דמציד שהי' נגעו בה שכטב כן אליבא דר' מרשישא תמה, דכיוון דלדעת רשי' הא דר' מרשישא ליתא לדרבא דאמר ד' סימנים אכשר בה רחמנא, א'כ ע'כ צריך לאמר דכיוון דשחיתת האם מהני לוולד מוחה סימנים לשחיטה כל בمعنى amo, והוא כابر מאבריה, דכו מוכח מהאבעי' דהושיט ידו למעי בהמה, דכיוון התרטם לרבן לאו דד' סימנים אכשר בה רחמנא לא קמבעי' לי', דאיין לשחוט בمعنى amo, הר' דחש'ס סבר לסביר פשוטה דשחיתת amo מהני, משום דאיין לוולד סימני עצמו, ואיך כתוב רשי' אליבא דר' מרשישא דל' ד' סימנים אכשר בה רחמנא, דסימני הבן פקעה נשחטיבים כשותין, ומצד שהי' נגעו בה, אשר זה דוקא למ"ד ד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל מה שכטב כן דסימני אינס סימנים ניחא, דכל שניטר בשחיטת amo ע'כ משום דאיין לו סימנים וכבשרה בדיקולא ואבר מאבריה יחסב, ומיש'כ א'כ דהא פלגי' שחוטין דמי', לכן כונתו על הסימנים, אלא על כל הגוף דכיוון דשחוט דמי', גם אחר הלידה אין לו סימנים דנחשבים כבשר שחוט, אבל לא כסימנים שחוטים ודוק'.

תוס' דה' תלתא לא אמרין, תימא Mai Kmevuyi' ל', והוא זוז'ג שר' עכ'ל. עיין באחרונים ז'ל מה שתמכו על דברי התוס' אלו, הא בחד גופא לא שיק' זוז'ג, שנית הקשו מהה לא העמידו קושיותם לעיל דקאמר או דלמא מבבל עראי', הא הו זוז'ג, ונדרחקו ממד לישב ונלענן' דחדא קושי' מתוצרת בחברתה, דלעיל באמת להכי לא הקשו, כמו שכתבו האחוריים דבחד גופה לא שיק' זוז'ג אבל כאן מתרי איסורין הא נהפק הו, דהא זוז'ג שר', והכי נמי אמרין איסורין מבטלין זא'ז' כבזבחים ע"ד דאמר ר'ל הפיגול והונורת הטמא שבבלן זא'ז' ואכלן פטור, ואיך יגרע משום דיש כאן כמה כוחות מעורבין. והא דהביבאו מזוז'ג כל ולא מהאי דאסורין מבטלין זא'ז' אבל בכחות וגורמין גרע טפי ואין מבטלין, על כן הביאה ראי' דזה ליתא דהא חזין דזה וזה גורם שר' כנלענן'.

להשלמת העניין חזר כאן בסוף הסוגי', לפולגת הרשונים והאחרונים ז'ל בעניין איסור יוצא, אם הוא איסור מהמת עצמו מקרא דובש בשדה, או הוא אסור רק משום דאי שחיטה מועלת לו משום דאיין כאן סימנים, כיוון דהוותר העובר בשחיטת amo אשר דברנו מזה לעיל בארכוה.

ובזה נתחזק לי מש"כ לעיל ברשי"י דריש פרkon. דהנה גם בשאר בשדה טרפה דנאמר בדבר קשה, איך מazi עלי אשר היוצא לאשרו וудין לא הי' נוהג כלל התר שחתיטה לולד ע"י האם, שדין הוא נתחדש במשנה תורה אחר שנצטו על האזבחה, וכן ע"כ דקרה על שאר היוצאים קאי. כמש"כ רשי"ז"ל, ואנן עתה מאחר שזיכינו לדין דכשנכנסו לארץ נתחדש להם התר שחתיטה אם לווד מAMILא נאסר אשר האבר היוצא, וזה אמת וצדקה.

ועיין בערך ב' שם ביארתי דבאמת דרשין גם האי קרא דת"כ אהיתר שליל אבל לא ב"ט כי אלא ב"ט מות וכרכ"מ דהרי בדבר אמר דעדין לא נצטו על השחתה, וב"ט מות גם הנחירה הייתה מתרת, ובפ' ראה כאשר נתחדש מצות שחיתות חולין ועמו התר מפרקסט, שוב נתחדשה גם התר שליל ב"ט כי דלא הותר עד עתה ולכן כתיב כאן בהמה בבהמה.

"ואותה" דכתיב הכא והכא נמי ייל דמחך דת"כ לפינן דחויתך מן הטחול ומון הכליות אסור באכילה,DSLמה ולא חסרה, והאי דפ' ראה אתה על שחיתת טרפה דלא מהני לווד ואע"ג דשsha"ר שמה שחיתה, מ"מ לא מהני להתר הولد מטעם שביארנו דד' סימנים אכשר בה רחמנא لكمן, והוא מושם דשsha"ר עכ"פ אינה מתרת מיד אלא שמיתה שאחר השחיטה אינה נעשית נבליה לטמא ממילא האי ב"ט כי שלאל ניתר בmittat האם שוב לא ניתר, ולכן ייל דהאי קרא דאותה אתא להכיadam הוא שלימה לא טרפה עד שנאכלת היא עצמה, אז ניתר הولد עמה, אבל לא כשהיא חסרה, ואשמעין דהאי שחיתה אינה מותרת מיד ולכן שליל בمعنى טרפה לא ניתר, ועיין מה שכתבת בזה لكمן פ"ה ע"ב ולעל נ"ה ע"א ודוו"ק.

ע"ב גمرا אמרת י"א שליש ומכו"ם וחזר ויצא שלישי אחר ר"ה אמר קדוש רבה אמר אינו קדוש, ר"ה אמר קדוש למפרע הוא קדוש וכו' ורביה סבר מכון ולהבא הוא קדוש, ואיזדו לטעמי"ה וכו'.

הנה לכארוי ה"י נראה דפלוגתא או דר"ה ורביה דומה לפלוגת' דבראי ורבא בפסחים ל"א בע"ח אי למפרע גובה או מכון ולהבא הוא גובה, אבל ענן שיש לו המשך התחלתה וסוף מצינו פלוגתא, אי אמרין אגלאי מלטה למפרע, דמשעת התחלתה הוה כנוגר או לא, וכן הוא בישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף או אינו אלא לבסוף וכדומין, והכי נמי הלידה מתחלת יציאת הولد ועד שיצא רובה נגמרה וזה תחילת היציאה כעון שיעבוד של המלה גבי חוב, דמשעת השיעבוד מתחיל קניינו ונגמר בשעת גוביינא, וכן נמי הכא משעה שהתחילה יצאת נשtabud האיל ולב לקדושת בכור, וכשיצא רובה נגמר ההקנין, אז קדוש לחלוין, ופליגו ר"ה ורביה בפלוגתא דבראי ורבא דשם. אלא דא"כ קשה הא התר קאמר דהיכי דמקדיש או זבין לוה, כ"ע לא פלייגי דأتא מולה טרייף ופיריק, כי פלייגי בהקדיש או זבין מולה, ועיין לעיל דר"ט ע"ב שהארכתי בהאי כללא רבתא והסבירתי הדבר כשלמה, דליך על גוף הענן אנו אומרים אגמל"מ, דאל"כ נקשר כל פסול ישחיטה ושחיתת נכריך עד הגמר שייה' בהקשר, אלא ודאי דעת גוף השחיטה אנו אומרים אגמל"מ אלא עיקר הפלוגתא אי מהני האי גilio למפרע, אדבר המסתלק קודם גמר השחיטה, ולכן לא פלייגי בלא נתנקה הדם דוחסcher הדעתה, רק בנטקנה הדם בין סימן לסייעון דהוה דבר המסתלק, וכן בע"ח לא פלייגי זבין לוה דכיוון דעת גוף הגביה, כל"ע אמרין אגמל"מ, איך נקיים מCKERת הליה נגד הגilio אבל פלייגי בזכין מולה אלא פלייגי בהקדישו אם לא חל בשעת המכירה, שוב לא מazi חיל, וכן בהקדישו אם לא חל בשעת הקדש והוה דבר המסתלק כמו נתנקה הדם, בזה פלייגו עי"ש היטב למען הבינו את הכלל הגדול הלזה, אשר מן הראשונים ז"ל הרבה נתבעו

בבהמה הוה אסרים לו.

ולפי"ז יש נ"מ בין החזיר לאחairs. עיין בתב"ש סימן י"ד שהביא בשם הלבוש דמקום חתק אסור מושם שראה פני השדה, והוה בכל בשר בשדה, והקשה עלי, חדא דא"כ בלי הוציא כל לחוץ עד מקום שראה פני השדה נמי יאסר, אותו מקום הרואה פני השדה, ובקדשים מצינו שאנו כן דבפתח העוזרה ע"ג דראה פני חזץ לא מיתסר מושם יוצא, ועוד הקשה למזה מהני חזזה כיון דנאסר מושם ובשר בשדה, ועיין פרמ"ג שצינתי לעיל. ולפי הנ"ל ייל דהמלחוק בין החזיר לאחairs דבלא החזיר איכא כאן תחלת לידי, וגם האי מקום חתק ה"י עומד לצאת, כי בא עד שפת הרחם, אמרין דזהו כאלו יצא, אבל בחזיר הרי חזין שהאי יצאה לא היהת תחלת לדזה כלל, אלא דחולד שדרכו להתנווד במעי amo ana ו安娜 וכמה פעמים בכח החזיר ע"כ ידו לחוץ, ומעטה זה שיצא נאסר דזיה אין דרכו הטבעית כלל שע"י התנועה הפנימית יצא לחוץ ומקרי יצא לחוץ למחייבתו הטבעית, אבל עד שפת הרחם שערו חזל דלפעמים דרכו להתnochek, ואין כאן יצאה לחוץ כלל, ומלבוש ומנאית תסתיים שמטמא דרמב"ם ז"ל, וממילא יפה פסק הרמב"ם דמקום חתק נאסר بلا החזיר, ובבחזיר מותר. גם נמצא לפ"ז דאין להתר מקום חתק בשחיטת עצמו ודלא ממש"כ לעיל דהא איסורי דמקום חתק הוא מושם ובשר בשדה.

ויעש להביא קצת סיוע להאי סברא שכתבתבי בדעת הרמב"ם מהא דבURI ר"ח החזיר עובר את ידו בעזירה, והנה לפ"י ציד האבעי' דעוזרה הוה מחיצה נמי לאבר היוצא, א"כ אם שחט בהמת קדשים בפתח העוזרה וידה לחוץ לעוזרה ה"י נאסר האבר מצד יוצא, הרי דסביר לבעל האבעי', דאיסור יוצא אינו תלי כלל בהתר שחיטה של האם על הولد, ונינהו דבגמרא מודה באמת האבעי' מצד דמחייבת עבורומו הוא, הינו דאנן מחיצה טבעית בעין לגבי אבר היוצא כלגעפ"ד לפי חומר הנושא ועכ"פ בהא סליקין דלדעת הרמב"ם ודאי אף بلا שחיתת האם איכא איסורי יצוא בבחזיר, ולא ממש"כ הבב"י ונڌחק בלשון הרמב"ם דוחק אחר דוחק ודז"ק היטב.

גמרא שם חותך מעובר וכי מנ"ל וכל בהמה מפרשת פרסה וכי הנה פסוק זה בפרשת ראה כתיב אלום בויקרא כתיב כל מפרשת פרסה וכו' בבהמה אותה תאכלו, ורש"י ז"ל שם הביא דריש זה על בהמה דכתיב שם וכותב חיבה זו תיריה היא לדרשיה להתר את השיל הנמצא בהמה, ואח"כ כתוב על אותה ולא בהמה טמאה ולעבור עליו ועשה, והוא פלא שלא דרישין האי דזוקרא כלל להתר שליל, וק"ז בעח"ט בחדשו ציין ת"כ דדרש כן, אבל באמות זה ליתא דגס הח"כ מביא קרא, ועיין בקרבו אהרן. ולפע"ד דוקא קרא דרואה דריש דמיותר לגMRI, דשם מונה והולך שור שה כבשים וכו' ואח"כ כתוב וכל בהמה וכו' ומאי בעי בהז' דכבר פרט כלון ולכן דריש דלהתיר שליל ATI, וכל הקרא לדרשיה פרסה ופרשיות כבשונין, אבל קרא דזוקרא אינן מיותר לדרשיה. אבל רשי"ד דסביר דחתה"כ מהאי בהמה דריש, א"כ למה לא סיים למלטה גם מאותה, כשהיא שלמה כמו שדרש הכא. ודע דלדעתה בלאה לא מazi דריש הקרא בפ' שמיין על התר שליל ב"ט חי, דהנה האי קרא במדבר נאמר, ובמדבר שעדיין לא נצטו כל על השחיטה והו נוחרין או אוכליין כשאר עכו"ם, כמש"כ הרמב"ם בפ"ד מה"ש, וממיילא דאי בmittat תלי' מלטה ואיך נתר ב"ט חי שמספריס ע"ג קרכע ע"י נחרת אמו, שהיא גופה אינה נתרת ע"י הנחרה עד שתמות, וא"ת שגס הولد אינו נתר רק אם מות אח"כ זה ליתא, דהלא מיתה ע"י נחרה עיין דדי לולד להיות כאמו ולכן לא אדע איך מציין למידרש התר שליל ב"ט חי מקרה דפ' ויקרא [עיין מש"כ בזה لكمן דר"ט ע"ב ע"א על המשנה].

ושחרור מפקיעין מיד שעובד. והיינו קדושת הגוף כמבואר שם, וא"כ הכא דכווית', דעתה קדושתה אלים ואני מניה לבא לידי קדושת בכור, כמו קדושת הגוף אלים דאיינו מניה לבוא לידי גמר גוביינא, זה ברור ואמת לאמתה של תורה תליית'. ועינן עוד בדבריינו ע"ד התוס' ל�מן.

תוס' דה יצא רובו הרוי יקרב, א"ג דתנן בפ' כל פסול המקדושים, דב"ה מתירין למנות נרכי על הבכור וכו', תמייה לי דלא מבעי לר"ה דמפרש האי דיצא רובו נמי במחתק אברابر ומנייה, דהוא הני אברים אבמה"ח אלא אפיו מאן דמפרש יצא רובו ואח"כ חתכו נמי, הלא אין דרך לעשותות גיסטרא אלא לאט לאט, ואיכא כאן אבמה"ח עד שתנות ואסור לנרכי, ולא עוד אלא לפ"י מש"כ רשי"ז ל"ל لكمנו דף צ"ב ע"ב וכן התוס' צ"א ע"א ד"ה כמא"ד, דגס בני נח נצטו על הנחירה, ולא אשתרי להו נבלה גמורה שמתה מלאיה, או הרגה בקופץ וכמו שהארכנו בזה בכמה מקומות [ועיין בفتישה למיכלתן] א"כ אין לתהה לנרכי ולא מציא קשי' להו רק מה אינו משליך לכלבים כמו ברישא, וזה ודאי ליתא דברישא ליכא קדושת בכור כלל, אבל בסיפא דאיכא בכור בעל מום, פשיטה אדא Sor להשליך לכלבים אע"פ דשרי לנרכי דcum דאי פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, ה"ה וכש"כ בכור בע"מ דאי לו פודין ונאלם במומו, דאי לחתנו לכלבים, ומחלוקת קדושתו צריך קבורה: אמרם הדין דין אמת דבלאי"ה לא שרי לנרכי כיוון דאיינו מותר לישראל ממש"כ התוס' דבכור בע"מ שנמצא טרפה נמי יקרר וכן פסק הרמב"ם ז"ל ודוד"ק.

תוס' דה ר"ה והוא דארוי דמותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאoir העולם וכו', והיינו דלא כר"ה עכ"ל וכתב מהרש"א ז"ל ולא דמי' להא דמחתק ומשליך דמעולם לא חל קדושה עלייה ובגמר יציאת הרוב לתניןיו אבל הכא בגמר יציאת הרוב עלי' מיהא קדושת בכור בעל מום, וא"כ למפרע עביד איסורה שהטיל בו מום עכ"ל, ותמהני הלא لكمנו בדף הסמוך בתוס' ד"ה Mai לאו מחתק ועווה בו מום, ע"ז חרוץ דלא פסיקה לי' להקשות לאו מחתק ומנייה בסוף דבריהם הקשו כן באמת, דלהמה לא קשי' לי' אמתקח איך מטיל מום, ותרצו דמציא לאוקי בנפל או מתחך קובור שיצא לאoir העולם. וכפי הראיה היה סובר מהרש"א ז"ל דחמס לא קשי' להו על מחתק דרישא, אבל על הא דמקרה מייא לאו מחתק ומנייה, ומאי לא יקרר ונתקשו למה לא פריך איך מחתק ועווה בו מום, ע"ז חרוץ דלא פסיקה לי' להקשות כן, דאפשר לאוקמי בדוחק, אבל לפי האמתות ודאי דלא מוקמיין מתניתין דוקא בנפל או במחתק וקודם שיצא לאoir העולם, אלא דבבנין קיימא והוציא אבר מותר לחתוכך, ע"ז מוכרת מהרש"א גם בלב קיימא הכא דלטניתה, ופה כתוב לפ"י שיטות התוס' . אבל אני לתרץ דשאיגי הכא דלטניתה, ופה כתוב בד"ה מסוגני דבכורות ליה ע"א, ותמורה כ"ד ע"ב, וכתבו דהム לא כר"ה, אם לא שנקולק בין מכירה לעשיית מום, וע"ז בחידושי ק"ז בערך החת"ם ז"ל שכותב, דהרבנן ז"ל שפסק כר"ה וגם פסק כהני סוגיות דמותר להטיל מום בבכור ביציאת מעוט הרاش, וכן בהקדשו לעולה קודם שיצא רובו, דלא קדוש בכוכורה, ע"כ ס"ל כמו שישינו התוס' דיש חילוק בין מכירה לנרכי להנח, אבל אינו יודע מה הוא ההיילוק, ונכח הרבה, גם הביא שרבה גדיי الآחרונים נדחקו לישיב ולא עלתה בידם, וע"ז בלח"ם במקומו סוף הלכו בכורות. ולפי הצעתינו אין כאן תחילת קשי' כלל.

בו, ורק הרמב"ם ז"ל תפסו על אמתותנו כאשר תראה שם וכאן. ועתה איך קאמר רבה הכא דמשום דמכאן ולהבא הוא קדוש, שפיר זבין והוא הא זビינא הוה ממש כמו זビינא דלווה דלכ"ע אתה מלוה וטריף, ולמה לא יית' כאן נמי ההקדש לטרווף מן הולוק, מה דנשתעבד לי מוחלת הלידה.

אבל כד נדייק בהאי ואזדא לטעמייהו דקאמר, נראה דלק"מ דביצה שליש דרך דופן ושני שלישים דרך פלגי להיפך, לר"ה אינו קדוש ולבבה קדוש, ומפרש טעמא דר"ה סבר כל שתחלת הלידה היתה דרך דופן,תו לא מצי מקדש על ידי שלישים האחרוןים אבל רובה סבר דהאי יציאת רובה דרך בית הרחם לא איכפת לנו, בין רוב ראשון בין רוב אחרון. והרי החלוקת מבואר מעצמו, דהתס בשיעבוד, לויה או בשיטתה לכ"ע מתחילה הקני של מלה משעת השיעבוד, והשחיטה מתחילה מנקבות הש Ost, ולכן לכ"ע לעין גופו הגוביינא והשחיטה אמרין אגמל"ם אבל הכא בהא גופא פליגו אי מתחילה שיובוד הקדושה מתחילה הלידה, דלר"ה מתחילה, דאם הלידה היתה בפסול בתקלה' דהינו דרכ דופן, שוב לא אתה לדידי קדושה לעולם, אבל לרבה אינו מתחילה כלל מתחילה הלידה, אפשר להיות קדוש גם מתחילה הלידה ררוב, מ"מ כל שזבין לנרכי בתקלה הלידה, הרי ליכא התחלת קדושה כלל, והרי זה דומה לחצי קנה פגום, דהרי ע"ז שחיטת רוב הקנה מתசור העוף, ומ"מ לכ"ע בחצי הקנה לא מיפסל שום פסול, ולא נカリ, ודי להוסיף עליו כ"ש מכש"כ הכא דלא בעין כלל לצירוף מעוט קמא. ואולי לרבה סגי בשליש אמצעי דרך רחם להשלים לרוב עובר שיצא לחוץ, ולא נקט שני שלישים אלא משום דאורחא בהכי שכך שונפה רחמה ויצא שליש שלישי גם שליש האחרוןו ומסתמא יצא כדרכו דרך רחם ולכן שפיר קאמר רבה דזבינת נカリ מבטל הקדושה, דכיוון שאין הכרח שתחול הקדושה מתחילה לידה, אין כאן שיובוד לקדושה בתקלה הלידה, ושפיר הראה המכירה, וכיון דיש מקום למכירה חול, א"ז تو שיחי" קדוש כלל ולא שייך כאן אגמל"ם כמו בשחיטת חצי קנה דלכ"ע לאו שם שחיטה עליו.

אמור מעתה ר"ה דאמר למפרע קדוש, הוא משום דס"ל דהקדושה מתחילה מיד בתקלה הלידה, אינו מוכרת לסבור כאבוי במלפרע גובה, ויכול לסבור כרבא וכחלכת' דמכאן ולהבא, ומ"מ על גופ הלודה, וה"ג לא מהני זビינא לנרכי להוציא מקדושות בכור זבינה הלודה, וה"ג לא מהני זビינא לנרכי להוציא מקדושות בכור שהוא נגד האגמל"ם כנ"ל. ומה מה השכעתה בזה תראה מעצמך, איך שתי קשיות התוס' מותי"ב מאליהן. שהקשוו בד"ה ר"ה מסוגני דבכורות ליה ע"א, ותמורה כ"ד ע"ב, וכתבו דהム לא כר"ה, אם לא שנקולק בין מכירה לעשיית מום, וע"ז בחידושי ק"ז בערך החת"ם ז"ל שכותב, דהרבנן ז"ל שפסק כר"ה וגם פסק כהני סוגיות דמותר להטיל מום בבכור ביציאת מעוט הרاش, וכן בהקדשו לעולה קודם שיצא רובו, דלא קדוש בכוכורה, ע"כ ס"ל כמו שישינו התוס' דיש חילוק בין מכירה לנרכי להנח, אבל אינו יודע מה הוא ההיילוק, ונכח הרבה, גם הביא שרבה גדיי الآחרונים נדחקו לישיב ולא עלתה בידם, וע"ז בלח"ם במקומו סוף הלכו בכורות.

ধהננה עשיית מום להתחייב עליהם הוא דבר המסתתק כמו הבהיר דלעת בנטקננה הדם, ועל דבר המסתתק לא אמרין אגמל"ם דאם לא חייב אז בשעת עשיית המום שוב לא מצי מתחייב אח"כ, ולכן שפיר מותר להטיל בו מום. וקשי' השני מהקדשו לעולה קודם יציאת רובו לא קsha דהרי אמר רבא בגין מ"א הקדש חמץ

עד רבו מצי משליך אותו שליש קמא, אשר דבר זה בלתי מתקין דעתך נאמר חלק מן הבכור הקדוש אינו קדוש, ובפרט לדעתה התו"ש והרואה שדאלכתא כרבבה.

אבל אבל עד דלפי הצעתינו דלמעלה מותפריש הסוגי' כמי חומר בלי שום דוחק. דהנה הא דפשיטה לי' למ乾坤 לירך א"ר"ה, מי לאו מחתך ומנייה יצא רבו דקטני, היינו רבו בת' אחת ולא במחותך, אשר מכח זה נדחקו בתו"ש לאמר דלרבה נמי במחותך והניח מצי משליך עד הרוב, כל זאת המשמעות אינו אלא לר"ה ולא לרבה. ודבר זה למדתי ממתוק לשונו של הרמב"םzel וmpsiko דהוא ז"ל פסק כר"ה ודלא כתו"ש ורא"ש דפסקו לרבה, וכtab בפ"ד מבכורות ה"ג וז"ל, "המבררת המקשה ליד חותך אמר בר ומשליך לכלבים, והבא אחורי בכור וכו'", עי"ש הנה שינה רבנו מלשון המשנה דקטני מחתך אמר בר וכו', והוא ז"ל השמייט ולא כתב רק פ"א אמר דהבא אחורי בכור, ודלא כרש"י ז"ל דכתיב דפטורה מן הבכורה, דמותניתין גם ארישא קאי, דלגי פטור מן הבכורה אין נ"מ בין שישא ראשות אמר בר ובין שישא רוב אחת, דהא שני לאו פטור רחם הו. ולא ראיית שום אחד מן נשאי כליו ושאר הבאים אחריהם, לפреш דבר זה המבריל את הרעיון דודאי גם הרמב"ם מודה בפטור בכורהינו תלוי בקדושה, דשם בהלכי אחרית פסק אידיך דר"ה, דביצה שליש ראשון דוףן ושני שלישים דרכ רחם דאיינו קדוש, ומ"מ לא עלה על דעתו כתוב בהבא אחורי בכור, הרי ע"ג דלא קדוש הרាសון נפטרה מן הבכורה, דמ"מ לידה הוה ונפטר רחמה. וגאות דהרבנן ז"ל בהלכות בכורות שלו דחיה שיטת הרמב"ם בהזאת מכך קושי' כעין זאת, מההפלת חרתה דם ושליא דפוטרים הבא אחריהם, ומחתך לא גרע מהם לפטור עי"ש.

ואני אפרש בס"ד עומק מחשבות הרמב"ם ז"ל, דהנה לפום הרהיט ופשתות לשון המשנה דקטני, מחתך אמר בר ומשליך, משמע דתחלתה מחתך אמר בר ואח"כ משליך, لكن פשיטה לי' לה乾坤 להקשות מי לא מחתך ומנייה, ואח"כ אחר חיתוך כל האברים משליכם לכלבים. אולם יש מקום לפреш מתני' ה כי מחתך אמר בר עד רבו ולא עד בכלל ומשליך לכלבים יצא רבו ר"לhai האי אמר המשלים לרובו ולר' פ"ז דודאי שם לידה עליו, אבל הקדשה לנו לא חיליא, וכן קדושה למפרע אדרט דליתא בעולם, וא"כ כיון דלא קדוש מיעוט קמא למפרע,תו אידיך לא מצי קדוש, כמו ביצא שליש דרכ דוףן דלא חל הקדשה אידיך, מה תאמו שאני בשליש דרכ דוףן דלא מקרי לידה, אבל הכא נינו דקדושה לא חל הדבר דליתא, אבל לידה מקרי, זה אינו דחיה הר"ף והרמב"ם פסק לעיל כר"יח דין לידה לאבירים, הרדי דעל אמר לא נקרה שם לידה, אלא ביצא רבו אמרין אגמל"מ דהכל לידה מאבר ראשון עד רבו, וכיון דעל אמר דליתא בעולם לא שייך אגמל"מ, ה"ה להיות קרוא לידה למפרע לא מניח, דמכי יצא רבו ואילך טעוון קבורה, ועד הרוב אף דהאברים פנינו אחר שיצא כל הולך מצי להשליך כיון דנתחטו לפני חלות הקדשה ולא אמרין שתתפשט הקדשה בכלו. כן הוא שיטת התו"ש ורש"י כמש"כ התו"ש. והסביר דחוקה מאי דמ"ש משליש קמא דרכ דוףן, דמותפשטות הקדשה בכלו אם יצאו ב' שלישים דרכ רחם אח"כ, דגם האי שליש קמא דרכ דוףן קדוש, ומ"ש ההני אבירים דנתחטו דלא שתתפשט הקדשה עלייהו כמו דנתתקשו שאר האברים אחר הרוב.

וממילא המחותך חייב ממש מטיל מום, וא"כ קשה כל הגני אמרואין ר' יוחנןوابי, דס"ל דגס על דבר המסתלק מהני היגלי למפרע איך פרנסו המשנה דמחותך ומשליך לכלבים, ודוחק לומר דሞקי מתני' בנפל, כמש"כ התו"ש רק לתרץ דהגמרה לא פסיקה להักษות, אבל לא לפי האמת והם יסבירו כהאי דוחק גדול, וא"כ לומר דהם ס"ל כרבה דהכא דמקאן ולהבא קדוש, ר"ל דשליש קמא לא קדש כלל, בשנחותך ורק על המעוות קמא קאמר התנא דמשליך לכלבים כמש"כ התו"ש לסתו [ע"י מה שאכתוב זהה שם]. ולפי"ז ר"ה דס"ל כאן בבעור למפרע קדוש מוכרכה לסבור כר"ל וכרבה וכלהכתא בכל הני דלעיל, דאדבר המסתלק לא אמרין אגמל"מ, ואל"כ יקשה לו המשנה איך מטיל מוםBBC בבעור ואיך משליך לכלבים אבל רבה דסובר מכאן ולהבא קדוש מצי סבר כרי"ח ואבוי אפילו בדבר המסתלק אגמל"מ, ושאני הכא דשליש קמא לא קדוש ודז"ק היבט.

ד"ה ע' ע"א גמר', תנן המבררת המקשה ליד מחתך אמר בר ומשליך לכלבים, מי לאו מחתך ומנייה ואי אמרת למפרע קדוש יAKER מבצעי לי', הנה פירוש קושית הגמר' או צריכה רבה והתו"ש הקשו איך ניחה למ"ד מכאן ולהבא קדוש, דס"ס גם ביצא מחותך קדוש בכור בעל מום, דהא גם במחותך חשוב לידה לבנדה דיצא מחותך אמר טמאה לידה, וככמונתניתן דחכא דנטפרה מן הבכורה. ולכאר' ראיות אלו אין מקרים דחאה לעיל דף ס"ח ע"ב ד"ה הוציא כתבו התו"ש דאך דammo טמאה לידה אין מוכרכה דיצא מחותך הוה כיילו. ומספר קמבעי לעיל אי הוה כיילו וממשנתינו דפטורה מן הבכורה ודאי אין דחאי דהרי אף לר"ה דמפרש מחתך ומשליך פטורה מן הבכורה אף דלא קדש הרי דפטור רחם מקרי אף דלא נתקדש שום אמר בר, אבל כוונת התו"ש הוא דלעיל רק לפרש האבעי כתבו כן, אבל מאחר דלא נפשטה ופסקין לחומרה הצד האבעי דחאה נפיק לי' רובה, הרי דלא מחלקין בכך, כמו דאמו טמאה לידה, כך חשבין הولد כיילו. ומה דפטורה מן הבכורה גם לר"ה, אף דמחותך ומשליך דמצוי להשליך כל האברים אינו מטעם דלא הוה כייל אלא דר"ה לשיטתי' כל שלא קדוש שליש קמא ע"ג דחא"כ נולד כדרכו שב לא קדוש, דהרי ביצא שליש דרכ דוףן ושני שלישים דרכ דודאי פטור רחם ולידה מקרי, מ"מ כיון דבשליש הראשון שחתך והשליך לכלבים לא בכור כלל, וא"כ כיון דבשליש הראשון שחתך והשליך לכלבים לא מצו חיל הקדשה, מושום דلتנייהו, שבו כשייא האבר המשלים לרוב אע"פ דודאי שם לידה עליו, אבל הקדשה לנו לא חיליא, וכן גס את זה מצי משליך עד כולם. אבל לרבה דמקאן ולהבא קדוש ולא בעי דוקא שליש ראשון ראיון, ודאי אין חילוק וכל דמקרי ילוד הרוי הוא קדוש, ומספר הביאו ראי' מהא דפטורה מן הבכורה דקדיש נמי. ותרצוי דודאי לרבה מפרשין מחתך ומנייה עד רובה ולא עד בכלל, ולפי"ז אין במשנה שתי חלוקות רישא וסיפא, אלא חד דינא דמחותך אמר בר עד שיצא רבו, אבל האי אמר המשלים לרובתו איננו משליך אלא יקר, ואין חילוק בין מחתך ומשליך למחתך ומנייה, דמכי יצא רבו ואילך טעוון קבורה, ועד הרוב אף דהאברים פנינו אחר שיצא כל הולך מצי להשליך כיון דנתחטו לפני חלות הקדשה ולא אמרין שתתפשט הקדשה בכלו. כן הוא שיטת התו"ש ורש"י כמש"כ התו"ש. והסביר דחוקה מאי דמ"ש משליש קמא דרכ דוףן, דמותפשטות הקדשה בכלו אם יצאו ב' שלישים דרכ רחם אח"כ, דגם האי שליש קמא דרכ דוףן קדוש, ומ"ש ההני אבירים דנתחטו דלא שתתפשט הקדשה עלייהו כמו דנתתקשו שאר האברים אחר הרוב.

ועפר אני תחת כפות רגלי רשי' ותו"ש במצוותה מנינו להרשנו אמר פירוש מרווח בגמרה, ולא נctrיך לאמור דלרבה מחתך ומנייה

קדושי ראשון, ואמאי לא נימא לקודשי שני פסקו את הראשונים שלא יבואו לידי גמר כמו הכא בקדושים עליה דמסקת לקדושת בכור, דהרי קידושין הם קדושים הגורם מבואר בדברים בסוגי' דלמפרע פדא. אבל דעת כי ענין זה באրתי בארכוה בפסחים בסוגי' דלמפרע גובה, ותוכן דברי שם הוא עפי' דברי הר"ץ ז"ל בנדרים ריש נערה המאורסה דמותריך קושית הרשב"א ומחלוקת בין קידושין ע"מ שאין עליה נדרים, דמהני אם הלכה אצל חכם והתייר, ובין ששאל על החקם דלא מהני להעמיד הפרה הראשונה אידך על מקומה, וכותב הר"ץ דהאי הפרה חדק קלישתא היא בעצם דאנן תרי מפירים בעין لكن לא מציא האח' חצי הפרה להמתין על הגilio למפרע מה שමתר החכם החקם דשני. משא"כ מעשה הקידושין דהוא מעשה שלמה אלא דמצד תנאו מתלי תלי, בא שפיר אמרינו דמצוי להמתין עד שיתגלה למפרע דין עלייה נדרים והסבירו קילוריין לעיניהם וראוי למי שאמרה, ועפ' תורה אמרת זו של הר"ץ ישבי' כמה חומרות בש"ס, וכן חומרא זו מישובת דשאני בכור, דמיות בכור שיצא הוא בעצם קלישתא, דאנן יצא רבו בעין, וניהוadam יצא אח'כ רבו, אמרינו אגמל"ם דהתחליל הקדושה מיד. אمنם אם בנתינן הקדישה לעלה, אין בכך האי קדושה קלישתא לדוחות ולהמתין עד שתתגלה למפרע אחר יציאת הרוב, וחולפה והלכה לה מחמת קדושים עליה, אבל קידושין דמעכשי הלא הם מעשה שלמה, אלא דמכח התנאי דעת לי' יום צריכין להמתין עד שייתברר התנאי, וכל שבאה העת הרי נתגלה אז נתקדשה מכל וכל, ממילא פקעו קדושי שני, וכן בהקדיש מעכשי ועד לי' יום הדין וכן פסק הרמב"ס דלא כל קדושת עליה והדבר ברור ואמת בili ספק.

רש"י ד"ה אי נימא רבו ממש ובב"א קמ"ר ע"כ דause"ג דשנין לעיל מחתך ומניח נעשה כמי שיצא רבו שניין' בעלמא שני אגב דוחקי', ומנתניתן במשמעותה קיימה עכ"ל, ודברי רש"י ז"ל אלו נפלאים ממנו דסכ"ס הלא לר"ה ע"כ דחקין לפרש מנתניתן כו, דעתשה כאלו יצא רבו, וא"כ לדידי' מא'ראי' איקא מנתניתן לדינה של רבא, ולמה לא פירש רש"י ז"ל בפשיות דהגמרה אלא אליבא דרבא דההכתא כוותי', כמש"כ הרא"ש ז"ל דלסרברת ר"י ותוס' מסתבר לפ███ כרבא, ולידי' מתחבר רש"י קבר בפסותו יצא בב"א יקבר גם מה שבפניהם ממש"כ התוס'. אלא דבר כtabbi' דדברי התוס' פלאים ולא זכיית להבינים, דכיון דהם בעצם כתבו דרבבה במחתך ומניח לא מציא משליך רק עד רבו, ולא עד בכלל, א"כ ע"כ האי יצא רבו על מחתך אבל דלעיל קאי, דרך עד רבו משליך, אבל יצא רבותו לא משליך, וליכא כאן שום דוחק בנתניתן, ולא אייר' מנתניתן כל ביצא רבו בב"א, ורק לר"ה דמצוי משליך אבל אשר עד כ' כו, אז מוכרכחים אנו לפרש יצא רבו בב"א, ולדוחק במחתך ומניח נעשה כמי שיצא רבו הוה ביצא בב"א, ומזה נמי תראה איך יפה עשה הרמב"ס שפסק הכר"ה, דהרי סתם נマー דהaca רוצה לפ███ אבעי' דרבא מנתניתן אליבא דר"ה. אלא דעתן נגדנו קושית רש"י ז"ל, דהא לר"ה מוקי מנתניתן במחתך ומניח דנעשה ביצא בב"א, ואיך אמר פשיטה, אבל כד תדייך שפיר, תראה כי רק לפ███ פירוש רש"י ותוס' ז"ל קשה קושי' ז', ולא לפ███ פירושינו בדעת הרמב"ס, גם לר"ה מוצב ראו בדורא באה דמחתק ומניח דהוה כרובא בב"א, לא פוקוי מדרביה דס"ל מחתך ומניח מותר להשליך עד רבו, אף אחר שיצא רבו או כלו, אבל לפ███ פירושינו בדעת הרמב"ס, גם לר"ה על הדעת לומר דמצוי משליך המועט קמא אחר יציאת הרוב אם החתיכות לפניינו, רק מפרש מנתניתן עד שיצא רבו משליך, ומשם ואילך לא, וממילא אם לא השליך שוב איינו משליך, א"כ לר"ה דמפרש דמשליך עד כלו, וסיפא דקאמר דמחתק ומניח היה יצא רבו בב"א שניהם פשיטה, דבזה ילכא פלוגתא כלל ויצא מחוחך או

הכל. והרמב"ס ז"ל תיקון לשון המשנה בפסקיו כפי מה דנתקנו בגמ' אליבא דר"ה, וכותב מחתךابر ומשליך וכו' לאמור דכלابر שמחתק משליכו מיד. אולם לרבה דס"ל מכאן ולהבא קדוש הלא פרשנו למעלה דלאו מטעם דל"ל אגמל"ם אדרבא הוא ס"ל קרוי'ח ובאי', ורבא דפסקין כוותיהו, אלא אדרבא הוא ס"ל דהקדושה וא"ל דגס אדרבר דליתא בעולם שיק' אגמל"ם אלא דס"ל דהקדושה של בכור אינה מתחלת בהכרח מתחלת הלידה אלא מציא מתחלת גם באמצע לידה, כמו ביווץ דופן דמתقدس בשני שלשים אחריםים ע"ג בבחילה ביציאת שליש קמא ליכא לידה, ולכן ס"ל דמצוי מחתך ומשליך, ואפי' אם יולד אח'כ כלו, האי מעוט קמא לא יתקדש למפרע, דause"ג דגס אדרבר דליתא בעולם שיק' אגמל"ם אבל לא בדבר שאינו מוכרכח לאומר דהתחליל הקדושה מאז, וא"כ לדידי' מותפרשת המשנה שפיר דחדא קתני, מחתךaber אבל עד רבו, ולא עד בכלל ומשליך לכלבים, אבל יצא רבו אחר שכבר השליך המועלות,תו לא משליך דההאי aber ע"כ צרך שיכול קדושת בכור השאר אגמל"ם דקדוש דההאי aber ע"כ צרך שיכול קדושת לכחל, ואם ישילכו וילוד אח'כ כלו ונאמר אגמל"ם דקדוש היה לחול, וזה דלא כרבה בכבו לכלבים, וא"כ מתניתן חדא קתני וליכא כאן נמצא דהשליך בכור לכלבים, וא"כ מתניתן חדא קתני, ורשות רישא וסיפה, ושפיר פטורה מן הבכורה גם במשליך עד רבו. ולרבה גם בעובר על איסור השלכה ומשליך כלו aber aber נמי פטורה מן הבכורה, דהא קדוש למפרע גם בליתנייה ו록 מיועט קמא איינו קדוש כנ"ל. ואולי גם רש"י ז"ל לא קאמר דפטורה מן הבכורה אלא לפי פשוטות המשנה דמתפרשת יותר קרבה, דמחתק עד רבו ומנתניתן חדא קתני, דהא כתוב בין יצא רבו אמר ובי' יצא רבו בא בב"א וכו', אבל לא האזורי דהשליך ג"כ, אלא דause"ג להעמיס כן בדעת רש"י כיון דמפרש יצא רבו כאחת וחחכו עכ"ל, וזה דלא כרבה לפי באורנו.

והנ'ך רואה כי בראש הסוגי' כתבתי בדרך אפשר אויל' סובב רבעה קרוי'ח ובאי', אמרינו אגמל"ם בדבר דליתא בעולם, ועתה לפי באורנו מוכרכחים לאמר דרביה בן כנ"ל ודז"ק היטב, ותלי'ת כי זכית לברא הסוגי', המוקשה הללו ע"פ דעת הרמב"ס ז"ל ביל שום דוחק ומה שרשי' ותוספות ז"ל לא נחתו אלה הוא משום דבעיקר הפלוגתא אגמל"ם דרכו דרכ' אחר עיין לעיל דף לעז' בארכיות ובפרט רש"י ז"ל פ███ לעיל כרב' דיש לידה לאברים וא"כ א"א לפ███ דברישיא הבא אחריו בכור כרמב"ס ונפל כל הבנים מבואר לمعنى בדברינו היטב.

אחרי כתבי כל זאת ראייתי ברי"ט אלגזי ז"ל בהלכות בכורות להרמב"ס ז"ל פ"ג אותן ל"ג שהאריך בבראו סוגי' זו הסתוםה, והוא ז"ל וכן בעל دمشق אליעזר שהביא שם ס"ל דהאי פלוגתא דר"ה ורבה, תלוי בפלוגתא דאבי' ורבא דפסחים או דרי'ח' ור'בל בחולץ למעוברת ור'ה כרי'ח' ובאי' ורבה כר'ל ורבא, ע"ז נתבעו בהן ספיקות ונסתבכו בקשיות וסתירות ומה אומר ומה אדרבר, הלא האמת עד עצמה וחיך אוכל יטעם להבחן ולשפוט אם צדקתי בדבריו או לא. אולם ראייתי שם שהקשה הריב"ט אלגזי על הרמב"ס, דפסק בהקדיש לעולה קודם יציאת רובה דלא קדוש בכורה, וסוחר את עצמו בפ"ז מהלכות ערקי הלכ' ט' דהאומר הרי זה הקדש מעכשי' ולאחר לי' יומם אם הקדשו בתוך ל' למאבחן איינו מוקdash, והקשה הוא ז"ל עלי' ניהו אי' זרעה הוה ניחא דאין חזרה להקדש, ובזה אינו דומה להאי דהאומר בקידושין אבל אי' תנאה הוה, הרי הקדשה מתלי תלי' וקאי' עד שיתקיים התנאי, ולמה לא כל קדושים עליה הקדומה. ועיי'ש מה שנדחק בהז. ולא הבנתי למה לא מקשה על גוף הדין, דהרי אית' את מוקדשת לי מעכשי' ולאחר ל' יומם ובא אחר' וקדשה בתוך ל' בקידושין דר' ס' ביני' רב ובין לשובאל, אי' תנאה הוה פקעו קדושי שני ע"י שנמרו

בבהמה טמא הרועה, אף קודם שיצא ראשו או רבו דאין כאו טומאה בלועה, ולכון קשי' فهو מאי פריך מ"ט דת"ק תפיקו לוי דהוה טומאה בלועה. וכבר הרגיש מהרש"א ז"ל لكمן דף ע"ב ע"א בתוס' ד"ה נזירה שמא יוצאת הולך ראשו, דהותס' סותרים דברי עצם דהא ס"ל لكمן דגש ר"ע מודה בטומאה בלועה, ורק כשהוזיא ידו פליגו ר"י ור"ע, עי"ש שנדחק, ומה שכתבתני אני בזה באריכות שם, אלא דוחץ מזה גם על רשי' אני חמה איך על דעתו דבעהgil ראשו כפיקה יטמא בהמה נמי בפתחת הקבר אלא יצא לחוץ, וא"כ גם השחיטה לא תועל להתריר דוחשכ בילד, וכן אשר תהי טמאה לידה משעת פתיחת הרחם, ואיך אפשר לומר כן, דהרי בהדי תנן בנדה מ"ב דזוקא החזיר ראשו חוץ לפזרודר הוא בילד, ובן ט' חי הנמצא בהמה מותר באכילה ולא נוצר בשום מקום דפתחת הרחם לחוד לשוו' בילד, ובבהמה המקשה לילד והזיא עובר את ידו אין לךفتحת הקבר גדולה מזו, ומה שבחו' אסור ומה שבפנים ניתר בשחיטת Ammo, ורק לעניין טומאה בלועה קאמר דבעהgil ראשו כפיקה איינו בלועה לעניין נגיעה, אבל להיות בילד מאן דבר שמייה. וכן תראה מתוך פסקי הרמב"ס ז"ל لكمן דף ע". ולכן הני תרתי משניות דבבהמה שמת עוברה והושיט הרועה את ידו, ודasha שמת עוברה ופשטה חיה את ידה, מתרשות בכל גווני, בין העגיל ראש כפיקה ובין לא העגיל, בהמה לעולם טהור משות דא"ר דין כאןתו בלועה לנגבי נגיעה, אבל כל שאינו יכול אין טומאה כלל, דהרי יותר בשחיטת Ammo, ואיך אפשר שיתור מה טומאה כבר משות נבלות, ואך בהמה טומאה כן דאתקsha לטהורה, וה"ה מAMILא דא"ר בחושיט ידו לחוץ נמי אינו מטמא, וא"פ דידו זה לא ניתר בשחיטת Ammo לאכילה, אבל מטומאת נבלות נתהר, וכרבנן لكمן במסנה איינו אלא מגע טפה שחותטה. ופלא על מהרש"א لكمן דכתוב דעל אחר שיצא אין לנו ק"ו, וכי דזוקא מאכילה שעשינו הק"ו הלא גם מטומאה מצין לעשות דטומאה זו بلا העגיל אינה אלא דרבנן, ולפ"ז שפיר פריך הכא הולך כלו, או חתק האבר אחר שחחיטה, מכש"כ שלא תטמא קודם שיצא זה ברור. ובאיתן מתניתן בעובר מות בתוך מעי אשה נמי מתרפש בכל גווני, אפילו לא העגיל ראש כפיקה טמא, ולכן צ"ל דטומאה ובתא רועה, וכרכינן לקמן במסנה איינו אלא מגע טפה מ"ט דת"ק, דכיוון דמסתמא קתני ע"כ גם בדעהgil ראש כפיקה טהור, וע"כ דליך טומאה כלל על הולך קודם שלילו' ומוניל' הא. ומה שהכריחו לרשי' ווילס' לפרש דום בהמה העגיל ראש כפיקה טמא הרועה, הוא מכח מימר' דר"י שם בביברות, דאמר שם ג' פיקות שמעתי בשל אשה שלishi' ושל בהמה של ערב, הרי גם במסנה דריש"ג רשי' אליבא דריש"ג דקאמר בטומאה טמא, נתן שיעור זה אף דלא קייל' כוותי', בהדי איןיך מצי לפריש גם דברי ייחיד. וכן תראה דהרבמ"ס ז"ל מביא דריש"ג דבון טהור וזה בפ"א הל' ג' שם, אבל שיעור כפיקה באשה סוף פ"ה מהלכ' טו"מ, ושיעור כפיקה של סקראיין לעניין ארץ העמים ובית הפרס בפ"א הל' ג' שם, ימירו בו וכיון דיש לו שחיטת עצמו, א"כ גם מיתה יש לו, לקרוא בו כי מות מן הבהמה, אלא דבטהורה דגזה"כ יש לו היתר אפילו לאכילה בשחיטת Ammo, א"כ יטמא, משא"כ בטמא, ולפ"ז ייל' דמש"ה בעי קרא לת"ק לדרוש סמכין טמאה לטהורה, לאוטו צד האבעי דדריש"ג ז' גם חלב וגיד יותשרו בו, דרך שחיטתה הוא דלא בעי מוגה"כ אבל לכל מיל' בהמה מקרי, דהרי יש לו שחיטת עצמו במעי Ammo ודוק.

ד"נ ע"א האשה שמת ולדה בתוך מעי' וכו' גמ' אמר רביה כסוטומאה בלועה אינה מטמאה, כך טהרה בלועה אינה מטמאה, כל הסוג' עד לבסוף. הנה סוג' זו מקשי' הבנה, הון לפ' רשי' ז"לthon לשיטות התוס', ואבואר דעת שניות מה שקשחה עליהם, ואח"כ אבוי' דעת שלישית שיטות הרמב"ס ז"ל המחוורת כאשר תראה בעינך. הנה דעת רשי' ז"ל, דר"י ור"ע פליגו لكمן בטומאה ז"ל ונחנתי מaad. ועיין لكمן בסמוך.

מוסorus amo טמאה. לידה תנן, וכן ע"כ צ"ל דאיכא אויא רבותה בדיון זה, לגבי מעטן אבר שבפניהם שמשלים את הרוב, או יצא רוב עובר במעטן אבר. וכ"כ התוס' לעיל ע"ח ע"ב ד"ה הזיא ידו וחתקה, דחא בעי' לעניין הנשאר בפניהם, אבל מה שיצא פשיטה דකוש, דיצא מוחותך הרוי הוא כילוד ממתניתן דנדה דאמו טמאה לידי. אלא דיש להקשוט דלמא הא קמ"ל דמחתק ומニア הוה כיצא רובו בב"א לעניין חלק שבפניהם, וכמו שפסקו הראשונים ז"ל האבעי' דלעיל לחומרא, דיצא מוחותך נאסר מה שבפניהם ולא בעינן רובה בב"א ואולי ייל' בהזה דאה"ג אלא אז היה נפשט האבעי' דלעיל ממנתניתן דהכא, והש"ס רוצה לדחות דאפשר לפרש דלא תשפט לא בעי' דהכא, ולא אבעי' דהכא, אלא דאתא לאשמעין רוב עובר במעטן אבר. ועיין בריר"ט אלגזי' שם בהזה. ודוק' היב.

ע"ב משנה בהמה שמת עוברה בתוך מעיה והושיט הרועה את ידו ונגע בו, בין בהמה טמאה ובין בהמה טהורה טהור, ריש"ג אומר בטמא טמא ובטהורה טהור, ופרשי' דטעמא דטרויהו מפרש בגمراה, ולכארו' לפע"ד טעם א דת"ק מבואר מק"ו כדאמר ר"ח בגمراה, ובבהמה טמאה ממילא דכינוי דחיזין דהתירה ההנרה העובר בשחיטת Ammo, ע"כ לאמר דהנה כאחד מאכילה כל זמן שלא יצא לאויר העולם ולא מקרי בהמה כלל, וא"כ ה"ה בטמאה כך דמה שלא ניתר בשחיטת Ammo, הינו מושום דום לאמו אין שחיטה. ותדע דהרי חלב וגיד דשליל מותר מכח כל בהמה תאכלו, והשחיטה ודאי אינה מתרת איסור גיד וחלב, וע"כ אתה אומר דכינוי דנiter בשחיטת Ammo לא מקרי בהמה לעצמו והוא כבר Ammo, וא"כ ה"ה בטמאה חשוב ולדה כאחד מאכילה, ולא קרינו ב' כי ימות מן הבהמה, ולא כי יגע בנבלת בהמה טמאה, דאיו זה בהמה, ועוד ראי' דפרק בגمراה אחר שבאר טעמא דת"ק, וריש"ג מי טעם, ומה פריך וכי משועבד הו לא להאי הקישא דוכי ימות מן הבהמה וכוי' לחקל הפסוק לשנים ולאמר דמי'רי מטמאה וטהורה ולהקשי' נוונת גם בעלי שום קרא, דאי על הולך שמש בהמה בפ"ע אלא יחשב כאחד מאכילה, והוא הנונת להתריר את הולך בשחיטת Ammo, וצ"ל דבאותם עיקר הסמוכה בהזה על הסברא אלא דרך חז"ל להסביר הכל על הכתוב, אבל פריך טעמא דריש"ג דמחתק בין טמאה לטהורה Mai. אלא דפלפי' קשה איך יליפ' נגד הסברא הברורה מסמך בעלמא. והנראה נפע"ד בהזה דיל' דפלוגתתם תלוי בהאבוי' דרי' הושע'י דלקמן דף ע"א, דהוישט Ammo צדקה' נוונת גם ב"ט חי דקמבעי נמי לרבען דנiter בשחיטת Ammo, אול' מהני שחיטת עצמו נמי דדר' סימנים אכשר בה רחמנא, וע"כ לאמר דלאו מצד שהוא כאחד מאכילה ניתר בשחיטת Ammo, א"כ איך ניתר בשחיטת עצמו, אלא דגזה"כ הוא דאי דיש לו שחיטת עצמו מהני נמי שחיטת Ammo. ומה דמסתפק לאמר כן, הוא לפ' הילפotta דבבהמה הרוי דהתורה קראו בהמה ועיין לעיל ס"ט ע"א דפרק בamat לילפotta זו אלא מעתה ימירו בו וכיון דיש לו שחיטת עצמו, א"כ גם מיתה יש לו, לקרוא בו כי מות מן הבהמה, אלא דבטהורה דגזה"כ יש לו היתר אפילו לאכילה בשחיטת Ammo, א"כ יטמא, משא"כ בטמא, ולפ"ז ייל' דמש"ה בעי קרא לת"ק לדירוש סמכין טמאה לטהורה, לאוטו צד האבעי' דדריש"ג ז' גם חלב וגיד יותשרו בו, דרך שחיטתה הוא דלא בעי מוגה"כ אבל לכל מיל' בהמה מקרי, דהרי יש לו שחיטת עצמו במעי Ammo ודוק.

רש"י ד"ה ק"ו כלומר אפילו לר"ע דאמר لكمן טמאה בלועה כגון עובר במעי אשה טמאה, הכה מודה מק"ו וכוי' עכ"ל, וכ"כ התוס' בד"ה Mai עכמא דת"ק, ורש"י ותוס' הלו כהזה לשיטות, דביבורות כ"ב ע"א כתבו שניים, דבעהgil ראשו כפיקה גם

בלועה, דר"י ילייף מלע פני השדה למעט עובר במעי אשה, - דהיינו טומאה בלועה, לדעה זו, - שאינו מטמא, ור"ע ילייף מבמת בנפש אדם, שעובר במעי אשה טמא, דהיינו דטומאה בלועה טומאה. ולפי"ז אי מתניתין ר"ע היא, החיה טמאה מה"ת, דטומאה בלועה טומאה, והאשה טהורה משום דטומאת בהיס"ת הוא, ואי מתניתין ר"י החיה טמאה מודרבנן, גזרין שמא יוציא הולך לפrozדור, והחיה לא תדע, ובבמה דלעיל ליכא למנזר הכי, משום דרכם של גלי, והאשה טהורה דמרגשת עצמה, ורבה דלייף טומאה בלועה דانيا מטמא מקרא דוהאוכל מנבלתם, ע"כ קר"י ס"ל ומוקי מתניתין כוותי.

אולס לפענ"ד נראה לפרש הסוגי' כמין חומר, וכן פירשה על כרחך גם הרמב"ם ז"ל. דהנה פלוגותת ר"י ור"ע, אין לה שייקות כלל עם הילפוטא דרביה דטומאה בלועה אינה מטמא, אשר לזה כי"ע מודים אבל פלוגותם היא, אי עבר במעי אמו של טומאה כלל, דהרי לא קריין כי אדם כי מוות דלאו אדם הוא, דגמ לעניין רוצח פטור על העוברים. והרי בבחמה טמאה נמי שנינו לעיל, דעוברה מות אינה מטמא את הרועה שהושיט ידו להוציאו, וכבר כתבענו למעלה דאפילו העיגל ראשו כפיקה ונפתח רחמה הדין כן, וכן בהוצאה ידו, וכש"כ התוס' בעצם בחד תירוץ, דהרי איתקס לטהורה, וא"כ ה"ה עבור אדם כל צוין שהוא במעי אמו היה ירך אמו וכאחד מאברה. והוא דמצרך ר"י קרא מיחיד להוציאו עבור במעי אמו, או דס"ל כריש"ג דבבחמה טמאה, ולכן בעי קרא דבאים אינו כן, או דס"ל שלא מצין למילך אדם מבהמה, וקרא אתה אפי' עם העיגל ראשו כפיקה, דכל זמן שלא נולד אין כאן טומאה כל עיקר, עד שיצא ראשו חוץ לפrozדור אז הוה כיילוד. אבל ר"ע יש לו קרא דהונגע במת בנפש אדם עבור במעי אמו, והיינו בהעיגל ראש כפיקה, דאל"ה הרי הוא טומאה בלועה. ומה דפרק לר"ע מני"ל משום דר"ע דדורש טעמא דקרה כמבואר בגיטין ריש פרק הנזקין ודאי דחו"ל למייפק מבהמה טמאה דעל עבור ליכא טומאה כלל, וכן שבארנו לעיל במשנה הקודמת דהסבירא נונתנין כיון דחיזין דמנהני בבחמה טהורה שחייבת אמו על הولد, הרי ודאי משום דעובר ירך אמו, וא"כ ה"ה בבחמה טמאה וה"ה אדם, ולכן פריך לר"ע אי לאו דאייא קרא מייחד על עבור במעי אמו דטמא, מ"ש עבור אדם מעובר בבחמה טמאה, ולכן קאמר דדרש הנוגע במת בנפש אדם. ואין זה ש"יך כל לדינו של הרבה בעבור במעי אמו בהוצאה ידו, דל"ר ע"ט מיטמא (ולדעת מהירוש"א אף מה שבפניהם) מכח הקרא במת בנפש האדם, ולר' ישמעאל אפילו היד שבחוץ אינה מטמא, מקרא דע"פ השדה דגזה"כ הוא עד שילוד אינו מטמא, ולכן שפיר מתוקמי מתניתין כר"ע, דחיה טמא דגזרין אותו הוציא ידו, אבל האשה טהורה דמרגשת עצמה, וכל זמן שלא יצא כלום טומאה בלועה היא ואני מטמא, ולר"י גזרין אותו הוציא הולך ראשו חוץ לפrozדור אז הוה כילד. ולפירוש התוס' הא דקאמר דלא תימא אליבא דר"ע ע"ג דאיין חילוק בין ר"י לר"ע בלא הוצאה כלל, דלשניהם טהור מה"ת מ"מ איכא חילוק דל"ר ע"ג דגזרין אותו הוציא ידו, לא קשה מ"ש בבחמ' והוישיט הרועה את ידו דלא גזרין ממשום דבבחמה אפילו הוציא ידו ונגע בה הרועה נמי טהור, וכמו"כ לפקן בשונה אחר זה ד"ה וחכמים אמרים בתירוץ קמא, אבל לר"י דגזרין ממשום הוציא ראש צרך לחלק דבבחמה דהרכחים מגולה ליכא למנזר כמש"כ רשי"ז. גם מה דפרק הש"ס ור"ע, עbor בלועה אינו מטמא כדרבה, מנ"ל לר"ע דבហוציא ידו מטמאה גם מה שבפניהם כמש"כ מהרש"א ז"ל, ולרש"י דר"ע מטמאה גם בלא הוציא כלל מה"ת, ולית לי' כלל יפותא דרביה מוהאוכל מנבלתה פריך משום דחו"ל למעט ממשמעותיו דעל פני השדה, אף דאיינו מיותר כן כתוב רשי"ז.

וכל המעין בצד יודה, דברין לרשי"ז ובtos' צרינים אלו לסבול דוחק על דוחק, וכל הסוגי' כספר החותם ובפרט שיטת התוס' א"א

של גלי, והאשה טהורה דמרגשת עצמה, ורבה דלייף טומאה בלועה דانيا מטמא מקרא דוהאוכל מנבלתם, ע"כ קר"י ס"ל ומוקי מתניתין כוותי.

והתוס' הקשו על רש"י, א"י אך أكد לקמן דמתניתין דעתבעת לא שמעין לא טומאה בלועה ולא טהרה בלועה דחו"א טעמא משום מגע בהיס"ת הוא, הא עכ"פ במשא הויה ליה לטמא, דהה טבעת הרי הוא חרב כחל וטומאות בוקעת וועלה, ולמה לא בטמא במשא, וטהורה נמי למה לא בטמא היא אין הבלעה כצמיד פטייל. וכן קשה על הא דאמרו שעובר וחיה כתשי טבעות דמי, ודלא תימא ר"ע הוא, אשר בכולן פרשי"ז של דעתמא דasha טהורה הוא משום מגע בהיס"ת וקשה הא במשא עכ"פ מטמא כמו שהביא רש"י ז"ל בעצמו בריש הסוגי' מגمرا נדה מ"ב ע"ב. ב') קשי' להו לפירוש"י כיוון דרביה ור"י חדא מלטא אמרו, למה לנו ב' יפותות על טומאה בלועה קרא דנבללה דרביה, וקרא דעל פני השדה דר"י, ועוד איך ניחא מתניתין דasha טהורה אליבא דר"ע, כיוון דאייא עכ"פ טומאת משא. ולכן פרשו דרביה אתה לא שמעין דטומאה בלועה אינה מטמא אפילו טהרה שאצלה, מה דלא נשמע ממתניתין, דהתרם אינה מטמא טהרה דעלמא וכן טהרה דانيا מיטמא מטמא דעלמא, אבל מטמא שאצלה מיטמא,, וכשם" שאמור הרבה, הци פרישו שם שהאדם אינו מיטמא מטבעת שלע, כך שתמי טבעות און הטהורה מקבלת טומאה מהחיה שאצלה, ומה דפרק תרוייהו תנינחו, לא קאי על טומאה בלועה דאיינו מטמא, דעל זה לא הקשה כלום, דהה זה לא חדש לנו רביה, אלא מטהירה בלועה קפריך, ור"ע שניהם מודים דטומאה בלועה אינה מטמא, אבל פלגי בעבור במעי אמו בהוצאה ידו, דל"ר ע"ט מיטמא (ולדעת מהירוש"א אף מה שבפניהם) מכח הקרא במת בנפש האדם, ולר' ישמעאל אפילו היד שבחוץ אינה מטמא, מקרא דע"פ השדה דגזה"כ הוא עד שילוד אינו מטמא, ולכן שפיר מתוקמי מתניתין כר"ע, דחיה טמא דגזרין אותו הוציא ידו, אבל האשה טהורה דמרגשת עצמה, וכל זמן שלא יצא כלום טומאה בלועה היא ואני מטמא, ולר"י גזרין אותו הוציא הולך ראשו חוץ לפrozדור אז הוה כילד. ולפירוש התוס' הא דקאמר דלא תימא אליבא דר"ע ע"ג דאיין חילוק בין ר"י לר"ע בלא הוצאה כלל, דלשניהם טהור מה"ת מ"מ איכא חילוק דל"ר ע"ג דגזרין אותו הוציא ידו, לא קשה מ"ש בבחמ' והוישיט הרועה את ידו דלא גזרין ממשום דבבחמה אפילו הוציא ידו ונגע בה הרועה נמי טהור, וכמו"כ לפקן בשונה אחר זה ד"ה וחכמים אמרים בתירוץ קמא, אבל לר"י דגזרין ממשום הוציא ראש צרך לחלק דבבחמה דהרכחים מגולה ליכא למנזר כמש"כ רשי"ז. גם מה דפרק הש"ס ור"ע, עbor בלועה אינו מטמא כדרבה, מנ"ל לר"ע דבហוציא ידו מטמאה גם מה שבפניהם כמש"כ מהרש"א ז"ל, ולרש"י דר"ע מטמאה גם בלא הוציא כלל מה"ת, ולית לי' כלל יפותא דרביה מוהאוכל מנבלתה פריך משום דחו"ל למעט ממשמעותיו דעל פני השדה, אף דאיינו מיותר כן כתוב רשי"ז.

וכל המעין בצד יודה, דברין לרשי"ז ובtos' צרינים אלו לסבול דוחק על דוחק, וכל הסוגי' כספר החותם ובפרט שיטת התוס' א"א

שם מונה והולך, שדרה משני מותים וגלגולת משני מותים, ואבר מן המת משני מותים ובכולן כתב דאין מצטרפין, ובהלכ' ג' כתוב דעתית מבשר המת וכזית נצל ומלא חפינו רקב גם משני מותים מצטרפין משום דטומאתן ושיעורן שווה. ובהלכ' ב' באבמה"ח של אדם אפלו מאדם אחד אם נחלק לשנים אינו מצטרף הרי החלוקת מבואר, בין אם השיעור בא בכמות ובין בא מצד האיכות, נפש או שדרה וגלגולת או אבמה"ח דבנה לא שייך צירוף משני גופין דאי בטל האיכות, זהה ברור ואמת ומעצתי כעון הדברים בדברי התוס' סנהדרין ד' ע"ד ד"ה מנין לרבייעת עי"ש היטב.

במשנה בהמה המקשה לילד והזcia העובר את ידו וחטכה וכו' שחת את אמו ואח' חותכה הבשר מגע נבלה דר"מ, וחכ"א מגע טרפה שחותטה וכו'. הסוגי מוקשה מאד, והاخرونים ז"ל לא יצאו, "יח בביורים ובראשונים ז"ל אני ראה פלוגתא עצומה בפירושה, בין רשי"ו ותוס' ורמב"ס ז"ל כי כל אחד מהם דרך דרך לעצמו בהבנתה ובabar דבריהם כדי ה' הטובה על.

אי') שיטות רשי"ז, כפי המבואר בריש פירקן ס"ל לרשי"ז ע"כ דלמ"ד חזרה לא מהני, ס"ל יש לידי לאברים ולמ"ד חזרה מהני, ס"ל אין לידי לאברים, ומיליאין כיוון דאתותב י' יוחנן דס"ל אבל עצמו מותר בחזרה, אידח נמי הא אמר אין לידי לאברים, ומ"ה חזרה לא מהני, כמו שלא מהני בהזcia ראש דהוה יכול אס חזרתו החזרו. ומיליא דין לא עניין דרשיה דובשרא בשדה טרפה לרבות החזרו. ואבര היוצאה, דהא מסברא דכל שנולד לא מהני בי' חזרה ונאר, ועוד דלא שייך בלילה טבעית והחרחית לאמר עליה יצאה חוץ מהחיצחה ולהקרא בשם טרפה. ותדע שכן הוא דהרי אמרו לעיל דאיaca בינויו דלשנא קמא ולישנא דמערבא למסיר מיעוט אבר שבפנים, הרי דלשנא דמערבא איסרין גם מה דלא נשמע מקרא וז"ל ע"כ דכפי שבארנו לעיל ד' ע"ב הרמב"ס פליג על התוס' רשי"ז ולס"ל דבבמה לא איכפת לו העיגל ראש כפיקה, דכל שאיןו ילוד היינו מטמא הן בבמה טהורה והן בבמה טמאה, ורק באדם טמא מכח הליפתא דר"ע דבמתה בנפש, וכוותי פסקינו ודוק.

הנה לפ"ז אכן דקי"ל רכר דחזרה לא מהני ויש לידי לאברים, כל עובר שהזcia אבר נידון כולד ולא כאבר מן הבמה ומיד חל עליו איסור אבמה"ח למ"ד בהמה בחיה לאברים עומדת, ולמ"ד לא לאברים עומדת חל עליו אבמה"ח כשיתחתק. דרך בעודה במעי בהמה תנע חותך מעובר שבמעיה מותר באכילה בשחיטת האס, אבל בשיצא והוא כילד אם נחתך, ה' אבר מון הח' ומצד העובר ולא מצד הבמה, דכוין דכילד דמי איך אפשר לדונו כאבר מן הבמה, והוא תרתי דסתורי. ומאה נצחה דכל שהעובר מת נידון האי אבר היוצאה כנבללה, דהאי אבר לעולם נידון כולד ולא כאמו. וניהו דהולד שלא יצא עדין נידון כאמור שחיתה מגזה"כ דכל בבמה תאכלו, אבל לגבי אבר שיצא ונולד ונפרש מן הבמה, נידון הولد כיוצא אם חי היה אבמה"ח, ואם מת כאבר מן המת והוה נבלה, וזה שכטב רשי"ז ולבד"ה מגע נבלה دائ' העובר חי הוה מגע אבמה"ח דטמא כנבללה, ואם נמצא מת הוה נבלה ממש, לשיטת רשי"ק"יל יש לידי לאברים וע"כ היה כן. ומה דאמרו בגמר' דטמא דאמ' משום שחיטה עשו ניפול, אין הכוונה כמו במיתה דועשה ניפול דהינו שטמא מיד בעודו בחבورو משום אבמה"ח דהוה לנפל ממש קודם המיתה והשחיטה דזה א"א דהרי כיוון דמצד דכילד דמי קטין עליה, הרי אפלו מיתת האם אינו עשו ניפול דבין לר"מ ובין לחכמים אם הביצה נתנבללה בשחיתה

קמבעי לי', הרי דכל שטבע הדבר כך הוא לא שייך בו משא, ולכן ה' ניחא לי' לאמר דחחי' טמאה מושם מגע והasha טהור, דין כאן משא, ע"ז קmortץ דלעלום טומאה בלועה כמאן דלייא דמי, והחיה טמאה מדרבן, ואון כאן טומאה דאווייתא, ופרק למזה לי' למימר כולא האי, ומתרץ דלא תימא אליבא דר"ע דס"ל עובר במעי האש טמא ליה טומה בלועה, ואתה' מתניתן כוותי' ומיליא נפרק רבה מהר"ע ומסתומים מתניתן, דזה ליתא דאפיקו כר"י מצא את' מותניתן, ומושם דגוזרו באשה שמא החזיא רacho חוץ לפרויזדור, ומיליא גם אי כר"ע את' מותניתן מדרבן קאמר, דעתה אטו העיגל ראש כפיקה, אבל מה"ת מודה ר"ע דכל שבולה הטומאה אין כאן טומאה כל עיקר מגזה"כ וקרא דבמתה בנפש אדם, דמרבין מני' טומאה לעובר במעי האש, היינו בעיגל ראש כפיקה, דלא בעין ילוד וכל שכן הנגעה בלועה מטמא במעג. ומעתה לא צריכנא להאי דוחק של מהרש"א ז"ל דלא"ע בהזcia ידו מטמא גם מה שבפנים, דהא במתה בנפש קדרש. דמהרש"א שפיר נרך אלה לדעת התוס' דבעיגל ראש כפיקה גם בבמה טמא, א"כ ע"כ קרא דבמתה בנפש את' להוסיף איזו טומאה בולד אדם שאינו בבמה, ואי דידו שהזcia דטמא, להא לא צריך הקרא, לא מבעי' לפי דעה שני' שבתוס' לקמן ד"ה וחכמים אומרים, דכוון הדין נמי בבמה טמא אין כאן תוספת טומאה באדם אלא אף' לדעה א' דבבמה טהורה, מ"מ קרא דבמתה בנפש אדם מורה דטמא מבפנים ע"כ הוכחה לאמר דע"י הזאת דזו גם מה שבפנים טמא, אבל לפי באורנו דבעיגל ראש כפיקה ליהו טומאה בבמה, שפיר אתה קרא דבמתה בנפש אדם דבאים טמא דלא בעין לידי שלימה, אלא שהי' נראת וגלי' אף שהוא עדין במעיה. וזה היא שיטת הרמב"ם ז"ל ע"כ דכפי שבארנו לעיל ד' ע"ב הרמב"ס פליג על התוס' רשי"ז ולס"ל דבבמה לא איכפת לו העיגל ראש כפיקה, דכל שאיןו ילוד היינו מטמא הן בבמה טהורה והן בבמה טמאה, ורק באדם טמא מכח הליפתא דר"ע דבמתה בנפש, וכוותי' פסקינו ודוק.

וזע דלמאן דפוסק כר"ע יש להקשوت לכאר' הא מתוך השקלה טרוי' שבגמ' אינו נראה כו. דהא קאמר דפליני ר"י ור"ע בקראי דעל פני השדה, דלא"י ATI לאפוקי ולד במעי האש, ולר"ע לרבות גולל ודופק ור"ע עובר דטמא ילי' מלבמת בנפש אדם, ור"י מוקי האי קרא לרבייעת דם מן המת, ור"ע לטעמי' דיליף לי' מקרה דעל כל נפשות, וס"ל לרבייעת מב' מותים דטמא ואון בהאי דינא לרבייעת מב' מותים לא פסקינו כר"ע אלא בחכמים דפליגו עלי' מבואר ברמב"ס ריש פ"ד מהלכ' טו"מ, וא"כ איך פסק כר"ע בעבור במעי' אמו, אבל לק"מ דדבאות לא תל' זב"י, דבלא"ה הקשו התוס' דלא"י תרי' קראי לרבייעת דם ל"ל וע"כ לומר דר"י מוקי חד לד"א, אבל אין כר"ע ס"ל דבמתה בנפש ATI לעובר במעי אש ועל כל נפשות מת לרבייעת דם ויש אם למסורת וכמוש"כ התוס'.

ועל הא דר"ע דמרבה רביעית דם משני מותים הקשו בתוס' ימא דף פ"ד ע"א ד"ה טומאותו, דלמה לי' קרא דהא כל שטומאותו שוה ושערוי' שוה מצטרפין, ולא מצאו מענה אחרת, רקDACטריך לבא משני נפלים דאיון בכל אחד רביעית (ועיין מש"כ בה בסוגי' דט"ח لكمון ק"ח ע"ב ברשי"ד'ה לעולם לא מצטרפין) והכפות תמרים שם תמה לפ"ז על הרמב"ס, ודפסק דלא כר"ע וקאמר דרביעית דם מב' מותים אינם מצטרפין ולא הזכיר כלל דהינו דוקא מב' נפלים, וע"כ דבכל מותים הדין כן ואיך יתרץ' קושית התוס'. אבל לפענ"ד נראה דקושית התוס' לך"מ, דכאן אמרה התורה נפש ונפשות ולא רביעית ותלי' הטומאה בנפש האדם אלא דאן אמרין דשיעור נפש הוא רביעית וא"כ איך צורף זאת משני מותים כיוון דאיון כאן نفس, ור"ע מקרה ילי' לפ' דמצטרף ותדע שכן הוא דהא הרמב"ס

מת, דעתם אדרבן בזה (וכן לר"ח טעמא דרבנן בעובר ח') אין לו הבנה כלל, כיון דחכמים דר"מ דהלהכתא כוותיהו, ע"כ נמי יש לידי לאברים ס"ל, אך מצו אמרו דהשחיטה של האם מהני להאי אבר הנולד לטהר מידי נבלה, וילפו זאת מטרפה, הלא שפיר צוח ר"מ האי גופה והאי לא גופא, ורק לטרפה ואבר המודלד בה נשחת גופה, אלא דאסור מצד איסור טרפה שהיה עליה מקודם לכאן, אבל האי אבר היוצא לאו גופא, אלא נולד ונפרד מן הבהמה, ואם מהני השחיטה על הנולד נמי, למה לא יתירנו ע"כ דלא מהני על הנולד, וא"כ אך בטהר דבר שאינו גופה ונקרא נולד ע"י השחיטה גופא, ומה שהшибו שיוטר מצלת על שאינו גופה, אין זושובה כלל, דבחותך מעובר שבמעיה אין לייה, וכן ר' מאהן השחיטה על בהמה תאכלו אף באכילה, אבל באבר היוצא דאיכא מכח כל תחמי השחיטה לטהר כמש"כ התוס' ד"ה וחכ"א, אדם מטמא אין לייה, אך נחلك בין איסור אכילת אבמה"ח לטומאת אבמה"ח לאמר שמח הولد או נתוך האבר. ומכך דקשה באבר דעובר מות, למה לא מטמא מיד לחכמים כמו לר"מ כיוון דכילד דמי, וממי לא תhani השחיטה לטהר כמש"כ התוס' ד"ה וחכ"א, אדם מטמא קודם השחיטה איך TABA השחיטה ותותר ועין לבב ארוי ובמלא הרועים בהגחות הש"ס שתמהו על דמיון הדשחיטה טרפה לאבר היוצא, ובאמת חומר הקושי אין אלא לשיטת רשי"ז' על כאשר בارتני, אבל לשיטת התוס' והרי"ף יותר הראשונים דעתם תראה כי דעת אחרת עmons.

ב') **שיטות התוס'** הו, דפלוגתא דיש לידה לאברים אינה תלי' בפלוגתת רב וועלא בשם ריו"ח اي אבר עצמו אסור או מותר ואע"ג דאיתו בסה בא דקאמר אבר עצמו מותר, מ"מ במא דקאמר אין לייה לאברים הלכתא כוותי' נגד רב, כי רק במערבא אבר בטעמא דרב דבר אסור משום יש לידי לאברים, אבל תלמודן קאמר בשם רב דקיליף מקרה דובשר בשדה טרפה דלה מהני חזורה טרפה שאין לה היתר, ומעטה סובר לר"מ כיוון דהאי אבר כאבר דבמה נידון, בין עובר חי ובין עובר מת, כל זמן שלא נשחט אין כאן לא איסור ולא טומאה, ולכן כתבו התוס' בד"ה וחכ"א דקודם השחיטה לכ"ע אדם הנוגע באבר זה טהור, ורק השחיטה גורמת איסור וטומאה ומשום הדשחיטה עושה ניפול. אלא זה לא כואר, אין לו מובן כלל דעת"כ אין הכוונה דהשחיטה עושה ניפול מעיקרה אלא כמש"כ רשי"ז' דאין השחיטה מועלת על היוצא, דכי נאמר דשחיטה גרעה ממיתה, דהמיתה ודאי אינה עושה ניפול לאבר היוצאה כמש"כ לעיל בשיטת רשי"ז', אבל דעת הענין כך הוא דכל שהאבר בחוץ אין לו היתר בשחיטה מקרה דוכל בבהמה תאכל, דמכללא ממשע דמה שאינו בהמה ע"ג דלא הוה כילוד, מ"מ אסור משום שאין בו בהמה, ואינו ניתר בשחיטתה. אלא דחזורה הייתה מהני, اي לאו קרא דבשר בשדה טרפה, דמני' ילפין לכל שיצא חוץ ממחיצתו פעת אחת שוב אין לו היתר באכילה כטרפה שאין לה היתר, ומינה דלא מצי להיות חמור מטרפה דיש לו טרחה ע"י שחייה, ה"ה אבר שהחזר לא נאסר אלא באכילה כטרפה, אבל השחיטה מהני עכ"פ על מה שבבהמה לטוהר, וכ"כ הרראש יוסוף ז'יל והדברים קילוריין לענין, ומה מромזים בחידושים הרשב"א ז'יל בשם בעלי התוס' שמפרשים כן דברי הש"ס דלקמן, דקאמר ר' יוסי בר חנינא, Mai טעמא דר' יוחנן אליבא דחכמים האיא את לי' חקנתא בחזורה והאי לית לי' תקנתא בחזורה, ופירושו ז'יל דהכוונה דבאבר היוצא את לי' תקנתא בחזורה, להיות נתהר מטמא גם לר"מ, דבחזרה מודה דלא גרע מטרפה, כיוון דכל האיסור בא מקרא דטרפה. אלא דבלא החיזיר ס"ל כיוון דבלאו קרא דטרפה, כל שאינה בהמה אין השחיטה מועלת בו, ממי לאו כניפול גם לגבי טומאה, ולא שיטמא מיד כל שהבהמה והולד חיים, אלא דהשחיטה משווה להאי אבר אבמה"ח ומטמא אחר

או נהרגה בהתקזת ראהה והיה בה אבר היוצא והולד יצא חי, אין כאן על האי אבר שם איסור וניתר בשחיטת העובר, ואיך חפעול השחיטה על אבר היוצא לעשותו ניפול יותר מהmittah, אלא פירושו כמש"כ רשי"ז' לקלמן דף ע"ג ע"א ד"ה עשה ניפול ז'יל, עשוה ניפול בשעת שחיטתה הרוי היא כניפול ממנה ואין שחיטתה מועלת בו ומשום לישנא דקלמן לקלמן מיתה עשה ניפול נקט לה' עכ"ל. הרוי דבפירוש מדיק רשי"ז' לקלמן דשחיטתה עשה ניפול הכוונה בשעת שחיטתה דוקא, דהינו שאין השחיטה מועלת באבר, ולא כמו מיתה עושה ניפול דהכוונה כאילו נפל קודם לכן, וכמש"כ רשי"ז' לקלמן באוטו הדף ע"ב ד"ה ואינו מטמא, וכיון דשחיטתה עשה ניפול הפירוש בשעת שחיטתה לאמר דין דמגוזה"כ מועלות לו להתרiro, ה"ה דמיתה נמי הדין כן דעוישה ניפול בשעת מיתה, ואני פועלת עליו לאסרו באופן דהmittah והשחיטה שווין לגבי האבר דאים פועלים עליו כלל, אלא דהשחיטה כיוון דמגוזה"כ פועלך על הولد שבעמי הבהמה להיות ג"כ שחחות, ממי לאו נשאר האי אבר כבבהמה היה שאין לה סימנים לשחיטה, וכן מוכח מרשי"ז' לעיל דף ס"ט ע"א ד"ה אבן פקעה דכוותה, דבאבר היוצא אין כאן איסור אחר אלא דין לו סימנים לשחיטה, וזה אפילו לרבן דר"מ דרבנן ט' נמי איכא אבר היוצא, ומכו"ש לר"מ דרך בגין ח' שיק אבר היוצא דהכי הוה דין ח' אין במינו שחיטה הוא, ואייכא כאן אבר שאין לו שחיטה ואסור משום אבמה"ח. מ"מ טומאת אבמה"ח ודאי לייכא עלי, דהרי הוא חי והتورה אמרה כי ימות מן הבהמה וכו' הנוגע בנבלתה, אשר מזה למדנו לקלמן קכ"ז ע"ב דאמבמה"ח מטמא, הרוי דבעינן מיתה דוקא ולא גרע אבר זה מבן ח' חי דין במינו שחיטה, מ"מ כל זמן שהוא חי איינו מטמא, ואיךITEM אבר שהוא חי מישום דין לו שחיטה יותר מבן ח' חי שאין לו שחיטה, ולכן הא דקאמר לר"מ דמגע נבלה דהינו אבמה"ח, הינו משום דחחטכו ומה דאמרו בגמרא דל"מ אפיקלו בלא חחטו משום דמגע ביחס"ת מטמא או למ"ד חבורו ע"כ כשות Ach"c, דמסתמא בגין חי, מות מהר אחר שחיטת אמו, ומטמא האי אבר כאבמה"ח דעלמא. ואפיקלו למ"ד בהמה בחו"י לאו לאברים עומדת, האי אבר ודאי לחחותה עומד, כיוון דהולד ניתר בשחיטה והוא נשאר אסור לעולם ולכון חל עליו איסור אבמה"ח לכ"ע, ואם אח"כ מות נקבות הושט ופסה"ג לדעת הרמב"ם ז'יל דאית בהם איסור אכילת נבלה מוחים וטומאות נבלה רק לאחר מיתה, והכא דכוותי" איסור אבמה"ח חל עליו מיד ע"י השחיטה שפועלת על הولد ולא על האבר, וטומאת אבר מון הח' ע"י מיתה הولد, דכל זמן שהוא חי החיות מציל מן הטומאה. וכל זאת בעובר חי, אבל בעובר מות כיוון דאבר היוצא כילוד, הרוי הוא מיד אסור וטמא משום נבלה עוד לפני השחיטה דבשלמא בעובר חי כל זמן שלא שחט את האם עדין אין איסור אבמה"ח לחולוטין, לא מביע" בבר"ט לרבן דאפשר שילוד כלו ושחיטת עצמוני, لكن לא הוקבע איסור אבמה"ח רק ע"י השחיטה דבהמה, אלא אפיקלו לר"מ דרבנן ח' מירiy אפשר שישחה עד שישלמו ט' חדשים ושחיטת שחיטתה עצמוני, لكن לא הוקבע לא הוקבע איסור אבמה"ח רק ע"י השחיטה דבהמה, א"כ מה בין לאחר שחחיטה לקודם שחחיטה, כיוון דיש לידה לאברים, והינו טמא דר"ח דקלמן דקאמר, דבאבר דעובר מות לכ"ע שחיטת עושה ניפול, דהשחיטה אינה מועלת, וממי לאיסורה קמא קימא ונאסר ומטמא מיד כשהוציא את ידו, בין לר"מ ובין לחכמים, כל זאת מוכרכה לשיטת רשי"ז' ז'יל, דעתם אדרבן דאבר היוצא הוא משום דיש לדיה לאברים. אבל מה שא"א להבין לדעת רשי"ז' ז'יל הוא, מה אמר הרבה רביה לקלמן דפליגו בין באבר דעובר חי ובין באבר דעובר

עצמם. וגם בעובר מות לא נקבע איסור אבמה"ח,adam יולד ככל אין כאן אבמה"ח אלא נבלה, ולכן רק ע"י השחיטה ששותת אמו הוקבע איסור אבמה"ח, על האי אבר היוצא בין חי ובין מת, ולגביו עיין זה שהחיטה עשוña ניפול. וזה מקרים דכל בהמה תאכלו ידועין, דמכללא נשמעAdam אין בבהמה לא תאכלו. ולquin על האי אבמה"ח אף דרך מכללא דכל בהמה תאכלו ידועין, משום דזהה כמו דרשה דתזבח ולא גיזה דהדרה לאיסורה קמא, ואע"ג דלא דמי, דתתם اي לאו היתר דתזבח הכל היה אסור משא"כ כאן, דבלא קרא דכל בהמה היה לאבר היוצא ע"י שחיטה הولد אם יצא חן, אבל י"ל דהכא מכח ההיתר דוכל בהמה נצמה האיסור של האבר ממילא, דכיון שהولد בתוכה כשותת הרי אין כאן סימנים לשוחט, וא"כ ממילא אילך איסור אבמה"ח כאשר בהמה דעלמא, וחמור ממנו דין לעוña היתר בשחיטה. אלא אי מטמא נמי אבמה"ח לאחר מיתה או לא, בזה פלגי ר"מ ווחכים. דר"מ ס"ל כל דין שחיטה עשוña ניפול לעניין איכילה ללקות עליו משום אבמה"ח, ועתה שהוא מות להא יטמא, ווחכים ס"ל שחיטה עשוña חי פועלות הפוכות, דעת" שמכורת את הولد נעשה האי אבר היוצא בכינוי איכילה, ומ"מ לטהר מותני פלאו ממי, דפלי' דעתו דר"ח בעובר מטה מא אבר היוצא מיד, ועד קודם שחיטה ולא תל"י הטומאה בשחיטת האם כלל, מה זה דקאמר ר"ח דד"ה שחיטה עשוña ניפול, שחיטה מה בעי הכא, והכי חול"ל אבל בעובר מות ד"ה טמא מיד כשהוציאו, הן אמרת דגם לשיטת רשי" שפרקנו לעיל קשה כנ"ל, אלא דרש"י יש לדוחוק ולאמר דלאו דוקא נקייט ר"ח האי לשניא, כיון דרש"י פלגי חכים ור"מ בחרתי מתרי טעמי לרבה. אבל לתוס' דוחכיהם שיטם מושם דקאמר בגמרא דפליגי בשחיטה עשוña ניפול, ואין כאן פלוגתא אחרת איך מפרש האי לשניא דד"ה שחיטה עשוña ניפול דוקא קאמר. ולא עוד אלא דעל גוף הסברא קשה, דבשלמא לרשי" דמטעם שלידה לאברים קטינו עלה, שפיר י"ל בעובר מות טמא מיד, ואדרבא בטעמא דרביה דקאמר דפליגי גם בזה לא מצאנו טעם הגון, אבל לדעת התוס' דין לידה לאברים, ורק מכח דעתה למחיצתו קטינו עלה, אבל כאחד מאברי הבמה יחשב, והוא כת' מכח הבמה,இז'א טעם של אמר דמטמא וכאשר באמת כת' המהרש"א אח"כ בטעמא דרביה, דבלא שום קרא אלא מושם דין לידה לאברים איןו ראוי לטמא, אלא ודאי לדעת התוספות גם לר"ח טעמא דר"מ בעובר מות כמו בעובר משום דשחיטה עשוña ניפול, וקודם שחיטה אינו מטמא. ומה דפליגי רבנן בעובר חי ומודים בעובר מות, צ"ל דס"ל לר"ח דזוקא בעובר חי פליגי דאיסור יוצא גופה לא נקבע BI עד שחיטה, لكن מהני השחיטה לטהר עכ"פ, אבל בעובר מות דאיסור יוצא נקבע מיד כשהוציאו, ניהו דלא מטמא מיד אפשר בחזרה, והי' נההר ע"י שחיטה דammo, עכ"פ מן הטומאה, אבל כל שלא החזר ונשחתה אמו אין מועלת לטהר. ולפי' בבהמה טמאה והוציאו ידו, טהרה הרעה גם לר"ח לח תירוץ שבתוס' / אלא דכתבו לבסוף, דיל' דלא לפינן טמאה מטהורה אלא למה שבפניהם, ולא למה שבחוץ טעמא רבה יש בדבר חלק בין טהורה לטמאה, דבטהורה כיוון אפשר בחזרה להיות נתהר אח"כ בשחיטת האם لكن איןו מטמא בחוץ, משא"כ בטמאה דיא"א בחזרה להיות נתהר.

ועתה יצא לפניך שיטת הרמב"ם, דעת שלישית ומכרעת.

ג') **הרמב"ם** ז"ל פסק אין לידה לאברים כדעת הר"ף והתוס', אבל ס"ל דבابر היוצאה לית בי רק איסורה בעלמא ולא מלוקות, ויז"ל בפ"ה הכל' י"א. אבר עבר שיצא וכו' ואם נחתק לאחר שחיטה האוכלינו י乞ו לךה, עכ"ל, הרי דס"ל כיון דין לידה לאברים اي לא קרא דבר בשדה לאסורהبشر שיצא חוץ למחיצה הוה שחיטה מתרת גם היוצאה, דנヒו דיןינו בהמה מ"מ הוה נגרר האי מקצת שיצא אחר עיקר הגוף שהוא בפניהם, דאיך נחקל בגוף אחד לאמר דברבו שחוט ומוותר, ומיעוט אסורה ממשום דלא נשחת שהՃבר זה זר ממד, ולכן ס"ל דין כאן איסור אבמה"ח ומשום שלא נשחת, כי נשחת שפיר וליכא על האבר לא טומאה ולא איסור אבמה"ח, אבל איקבע איסור זה דיווחה חוץ למחיצה, אלא על ידי חזרה דאו נתבטלה הלידה, אבל קודם שהחזרה אס יולד אח"כ הרי אגמ"ל דיציאת האבר תחילת לידי היה. ולעיל בסוגי' דמכברת הארכתי בזזה. וכן בשחיטה דכיוון דנשחתה אמו הרי נתבטלה הלידה, ואגמ"ל דהאי יציאה לאו לידי היהת אלא יצאה חוץ למחיצה, ונאסר מקר' דובוש בשדה. ופסק זה כולל אבר היוצאה ואבר המдолדל בהמה, ובשר קודש שיצא, וכמ"כ ה"ה שם בפירוש

שתמות הבהמה ולדה, וכן בעובר מות אחר שתמות הבהמה יהיו האבר אבמה"ח דהאי עבר לעולם כחד מאברי האם שלא הועיל לו השחיטה. ווחכים אומרי' כיון דאת מודית לן דבחזרה מהני השחיטה לטהר האבר, אח"כ ה"ה בל החזר לא נאמר אלא דין השחיטה מועלת להתריר באכילה, אבל לטהר למוה לא תהני, ואין חילוק בין עובר מות לחוי דבשניהם מודה ר"מ דין כאן לא איסור ולא טומאה קודם שחיטה, וחזרה מהני עכ"פ לטהר ע"י שחיטת האם ולכן רק השחיטה עשוña ניפול בגין עכ"פ בעובר מות, ובשניהם נידון האבר ע"י השחיטה אבמה"ח. ולכן כתבו התוס' דברועה שהושיט ידו דמתניתין דלעיל ה"ה בהוציאו עובר ידו הדין כן דתחוור הרועה בגע בו, דכיון דין לידה לאברים ונידון כבר מן הבהמה, מה לי טמאו ומה לי טהור, כי השחיטה גורמת איסור וטומאה לר"מ ואיסור לחוזך לרבען. ועיין במוהרשי' ז"ל שכטב דודאייפה כתבו אליבא דרביה לקמן, דקאמר דפליגי בין בעובר חי ובין בעובר מות, אבל לר"ח דס"ל דלא פליגי רק בעובר חי, אבל במת ד"ה שחיטה עשוña ניפול, האי דרועה בפשיטות את' דזוקא בלא הוציא ידו ודאי מטמאה. ודבוריו הקדושים פלאו ממי, דפלי' דעתו דר"ח בעובר מות מטמא אבר היוצא מיד, ועד קודם שחיטה ולא תל"י הטומאה בשחיטת האם כלל, מה זה דקאמר ר"ח דד"ה שחיטה עשוña ניפול, שחיטה מה בעי הכא, והכי חול"ל אבל בעובר מות ד"ה טמא מיד כשהוציאו, הן אמרת דגם לשיטת רשי" שפרקנו לעיל קשה כנ"ל, אלא דרש"י יש לדוחוק ולאמר דלאו דוקא נקייט ר"ח האי לשניא, כיון דרש"י פלגי חכים ור"מ בחרתי מתרי טעמי לרבה. אבל לתוס' דוחכיהם שיטם מושם דקאמר בגמרא דפליגי בשחיטה עשוña ניפול, ואין כאן פלוגתא אחרת איך מפרש האי לשניא דד"ה שחיטה עשוña ניפול דוקא קאמר. ולא עוד אלא דעל גוף הסברא קשה, דבשלמא לרשי" דמטעם שלידה לאברים קטינו עלה, שפיר י"ל בעובר מות טמא מיד, ואדרבא בטעמא דרביה דקאמר דפליגי גם בזה לא מצאנו טעם הגון, אבל לדעת התוס' דין לידה לאברים, ורק מכח דעתה למחיצתו קטינו עלה, אבל כאחד מאברי הבמה יחשב, והוא כת' מכח הבמה,இז'א טעם של אמר דמטמא וכאשר באמת כת' המהרש"א אח"כ בטעמא דרביה, דבלא שום קרא אלא מושם דיןlein לידה לאברים איןו ראוי לטמא, אלא ודאי לדעת התוספות גם לר"ח טעמא דר"מ בעובר מות כמו בעובר משום דשחיטה עשוña ניפול, וקודם שחיטה אינו מטמא. ומה דפליגי רבנן בעובר חי ומודים בעובר מות, צ"ל דס"ל לר"ח דזוקא בעובר חי פליגי דאיסור יוצא גופה לא נקבע BI עד שחיטה, لكن מהני השחיטה לטהר עכ"פ, אבל בעובר מות דאיסור יוצא נקבע מיד כשהוציאו, ניהו דלא מטמא מיד אפשר בחזרה, והי' נההר ע"י שחיטה דammo, עכ"פ מן הטומאה, אבל כל שלא החזר ונשחתה אמו אין מועלת לטהר. ולפי' בבהמה טמאה והוציאו ידו, טהרה הרעה גם לר"ח לח תירוץ שבתוס' / אלא דכתבו לבסוף, דיל' דלא לפינן טماء מטהורה אלא למה שבפניהם, ולא למה שבחוץ טעמא רבה יש בדבר חלק בין טהורה לטמאה, דבטהורה כיוון אפשר בחזרה להיות נתהר אח"כ בשחיטת האם لكن איןו מטמא בחוץ, משא"כ בטמאה דיא"א בחזרה להיות נתהר.

נמצא פסקן של דברים לדעת התוס' דבابر היוצאה שחיטה עשוña ניפול לעניין איסור אבמה"ח, ר"ל דעת' השחיטה והקבע האיסור דaber היוצאה דין בו משום לדה, אבל יש בו משום אבמה"ח, כאשר אבר הבהמה אס יהי' נחתק, כיון שהוא בחוץ, ולמ"ד לאברים עומדת אית' איסור אבמה"ח מיד, אלא דעתין לא הוקבע. דכמו דבבהמה דעתית לה היתר בשחיטה, כן הוא נמי באבר היוצאה, אם יצא אח"כ שאר העובר, והי' לו שחיטת

דטרפה ילפינו דחורה מהני לענין טומאה, וסבירו חכמים דמשם נשמע גם לא החזר, ואין חילוק בין החזר, ובשניהם אסור ואני מטמא, ואיסורים ממשום אבמה"ח. זאת הוא שיטת הנני יש מפרשים. אבל שיטת הראב"ד ע"כ אינה כן, דהוא מודה בדברבר היוצא ליכא איסור אבמה"ח ממשום דכל שאין שחיטה עשוה ניפול לענין טומאה, ה"ה לענין הקשר אכיליה עשוה, וכקושי ר"מ לחכמים, אם טרחה מידי נבלה תתרנו באכילה, אלא דיש על האבר איסור אחר דעתא מקרה דבר בשדה טרפה, וא"כ למה לוקין עלابر היוצא דילפין לע"י מבשר בשדה, ואין לוקין עלابر המודולל, וזאת דהוה רק אסמכתא בעלמא, והחילוק שזה גופה וזה אין גופה, הלא לית להחכמים דק"ל כוותיו, וכן השגת הרaab"ד ז"ל אין לה מקום ונפרקת עצמה תכ"ד,

ועתה הט אንז' ושמע איך תפרטש הסוגי עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל. דר"מ דסובר דשהיטה עשוה ניפול באבר היוצא בין לענין איסור ובין לטומאת נבלה, ע"כ לאו מקרה דבר בשדה Kata'a עללה, אלא ממשום דעתך לי יש לידיה לאברים וכיון דהוא כילד אין לו היתר בשחיטה Ammo, אפיו בחזרה כמו בחוזיא ראשו דלא מהני חזרה, כל שכבר נולד, וע"ז לא צרך שום קרא ומילא דהאי אבר אס הولد כי היה אבר מן החיה, ואס הولد מת הוועשה נבלה, וכמו שפרש"י ז"ל דברי ר"מ דאמר מגע נבלה. ואפיו החזר קודם השחיטה הדין כן, ובלא שחתט את האם אין שום איסור, דהא לידה הוועה, ואס יולד אה"כ הזה כשייר בהמה דעלמא, אלא דשהיטה גורמת לעשות ניפול. ואי קשי לך הרי אתה קרא דכל בהמה לאסור, הלא קרא להתир בא ולא לאסור, באמות הלא לית לי לר"מ דקרו אתה להתир בט"ח, רק בן ח' חי או ב"ט מות, וא"כ גם بلا קרא דכל בהמה תאכלו, לא הי היתר להאי ולד בשחיטה, ואין כאן תוספת איסור אם נאמר דשהיטה עשוה ניפול, וא"כ לר"מ באמות איכא באבר היוצאה מלוקות, ממשום אבמה"ח או ממשום נבלה איילו החזר קודם השחיטה. אבל חכמים דפליגי סברין אין לידיה לאברים, וכיון דאין כאן לידיה הוועה כאחד מאביריה, השחיטה מטהרת ומכשרת גם את האבר היוצא, כמו טומאה בקדשים בין טרפה דעתך בי' מלוקות לטרפה דלית בי' מלוקות. ור"מ פריך فهو לפי שיטתו, אם נתהר מטומאה, יותר גם באכילה, והם השיבו לשיטת עצמן, טרפה תוכיח לדידיהו באמות הלא כהן, דטמיהר ומתריר איסור אבמה"ח, אבל אסור ממשום טרפה, כמו טרפה נתהר בשחיטה מטומאה כן האי אבר. ור"מ דקאמר ע"ז האי גופה והאי לאו גופה, ג"כ לשיטת עצמן אמר כן, דבר המודולל גופה ואי לאו קרא דבר בשדה היה מותר למגורי, لكن שפיר נימא דלא חמיר מטרפה, משא"כ האי אבר היוצאה לאו גופה דכילד דמי, ואין זה אבר דאמו אלא אבר דעובר שנולד. וכן שפיר מחקלים בין אבר היוצאה לאבר המודולל, דבר באבר המודולל מעיקר אין איסור אחר, אלא מקרה דובשר בשדה דהא אבמה"ח לכיא, כדי יפול מהם בתובם כתוב גבי אבמה"ח, ודרשין עד שיפול ועד שיפול אין כאן איסור אבמה"ח אלא דמייתה ילפינו דליך אן איסור רק מצדבשר בשדה טרפה, לא יהי חמור מעיקר איסור טרפה שהוא מלוקות, וא"פ"ה מהני השחיטה לטוהר, המכש"כ איסור זה דאין בו רק כעון טרפה, ואין לוקין עליו, והרבה מצין עיין זה בש"ס שעיקר הטעם רק בرمץ, ופלפלו בדרשות הכתובים הנה והנה.

דעת הרחוב"ס ז"ל. ולעיל בראש פרkon בברותי דעת הרמב"ם ז"ל כשמלה, דס"ל דאיסור יצא לא תלי בשחיטה דה"ה בחזרה נעשה יוצא ונאסר, דאל"כ אלא דשהיטה גורמת האיסור, ומקרה דוכל בהמה תאכלו, הרי א"כ בא הכתוב לאסור וזה א"א לפי מה דק"ל ד' סימנים אכשר בה רחמנא, ופרש"י ז"ל דהיתרא ורבתא לו התורה ולא איסורה א"כ א"א שיצמח מהיתר זה שום איסור, ואיך יצמח מהיתר זה איסור דבר יוצא. ודלא בכ"מ שם שנדק בפשטות לשון הרמב"ם, ורצה להשוותו עם דעת שאר הראשונים ז"ל, ולא עוד אלא דנטקתה לי הרי רוב לידות הכי הו, שמצויא ידו תחלה, ולא נחתת במקצת דהאי מלטה דרמב"ם רק בחזרה את ידו ממשום דעתבטלת הלידה. עיין היטב לעיל אריכות הדברים בא.

וראה זה הפלא ופלא איך הרaab"ד ז"ל בהשגתו על הרמב"ם מדויל ידי משתלים. ז"ל על הלכי הניל' „זה שבוש שהרי אמר לעלה שאפלו החזרו וחטכה אחר שחיטה לוקה משום בשער בשדה טריפה (זה ליתא ברמב"ם כמו שהעיר ה"ה ז"ל), ובמשנה אמרו שחתט את אמו ואח"כ חתכה חכ"א מגע טרפה שחוטה אלמא אית ב' איסור טרפה והויל' איןו לוכה משום אבמה"ח דין שחיטה עשוה ניפול, ואמ כז מה צורך הוואיל ויש בו לאו דטרפה" עכ"ל, ובסוף דבריו נתפס, דהרי איזיל ומودה לדעתה חכמים דאין שחיטה עשוה ניפול, ומה בז' השחיטה עשוה ניפול לטניין איסור, וא"כ השחיטה מטהרת וגם מכשרת את האבר, ואין כאן אלא איסור דמרביין מטרפה, הלא מטרפה מרביבן נמי אבר המודולל, ומה בין אבר היוצאה לאבר המודולל, וכקושי הש"ס لكمון על ר"מ אליבא דרמי"ח וע"ז מתרכזין שם דהאי גופה והאי לאו גופה, אבל חילוק זה אית לי לר"מ, אבל חכמים אדרבא אמרו הרבה מצלת על שאינו גופה מגופה, וא"כ למה לוקין על אבר היוצאה, ואבר המודולל אין בו אלא מצות פרוש בלבד, ועיין מש"כ על התוס' שם), והז' ז"ל כתוב נמי בדברים האלה להצדיק את הרמב"ם, דס"ל אבר היוצאה ואבר המודולל חד דינא אית להו לבעלי התוס' וודעט, ומה חילוק בין אבר מודולל ושן המפרשים שפרשו אין בהם אלא מצוח פרוש הינו מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, וחילוק בין אבר המודולל לאבר היוצאה עי"ש, ונראה מתווך דבריו שסביר שכן הוא גם דעת הרaab"ד ז"ל, ובאמת זה ליתא, דהינו יש מפרשים מהה בעלי התוס' וודעט, ומה חילוק בין אבר מודולל לאבר היוצאה, ממשום דכל שיצא לאבר היוצאה לוקין עליו ממשום אבמה"ח, דכיוון דלאו בהמה היא ממילא השחיטה עשוה ניפול, דהינו שמכשר את העובר וקובע לאבר היוצאה באיסור אבמה"ח. אלאadam החזר האבר קודם השחיטה הוו"א דמהני, ע"ז אתא לפותא דבר בשדה דכל שיצא פעם אחת שוב אין לו היתר אם נשחת האם, דלעולם חשבין לי כאלו הוא בחוץ, וזאת היא דרישה גמורה דין כאן איסור חדש, אלא אותו הלאו דאבמה"ח שהיה באבר היוצאה קודם שחזר, נשאר עליו גם אחר חזרה מכח האי ילפota, וכן שפיר מחקלים בין אבר היוצאה לאבר המודולל, דבר באבר המודולל מעיקר אין איסור אחר, אלא מקרה דובשר בשדה דהא אבמה"ח לכיא, כדי יפול מהם בתובם כתוב גבי אבמה"ח, ודרשין עד שיפול ועד שיפול אין כאן איסור אבמה"ח אלא דמייתה ילפינו דדזוקא לענין טומאה בעין נפילה, אבל לענין איסור לא, כמו באבר היוצאה דמחקלין בין איסור לטומאה, לאו קושי' הוא דמסתמא כל שהשחיטה מועלת לטהר, ה"ה נמי להתיר אבל באבר היוצאה א"א לא אמר דטמיהר השחיטה כיוון דאמר קרוא כל בבמה, והאי לאו בבמה הוא, ולא אמר דטמיהר נמי א"א דהא מקרה

כבר נפל, ובabar היוצאה לא הוקבע איסורו, כיוון דאפשר בחזרה כדאמר ריב"ח בטעמא דרבנן דמודו הכא, אבל לר"ל רק אמר דפלייגי בזה כמו בזה, לא ידעת פреш דבר, אכן אפשר דפלייגי בזה כמו בזה, דbabar המдолדל יש לנו קרא לטליה דכי יכול עד שיפול, ובabar היוצאה יש לנו קרא לאסור דכל בהמה תאכלו, אבל מה שחווצה לה דוחה כיולד אסור באכילה, ומעתה אי טעמא דר"מ דא"א חלק בין איסור לטומאה, ע"כ לדידי'babar המдолדל גם איסור כלל. אבל עוד קולא יש גם بلا החזיר ואמו טרפה או בתנבה בשחיטה, אין כאן איסור על האבר וניתר בשחיטתת הولد, אבל לעומת זה אסיף החזיר וניתר על האבר מילא נטלה, ולא דריש כי יפול עד שיפול, וכ"ס"ד דגמר' לקמן דף קכ"ז, לאיסורה ולא מלקות, ואב"כ אין לו קרא לאיסורابر המдолדל, אלא קרא דובשר בשדה טרפה, ואב"כ איך שיש לו שחיטה דכיוון דשחיטת האם לא התירה הولد, אין כאן שחיטה עשויה ניפול, אבל לדעת הרמב"ס ז"לbabar היוצא לעולם שחיטה בשחיטה, לעומת אבר שיצא בין החזיר ובין לא החזיר, יש אין בו רק איסורה ולא מלקות, ואב"כ לא השחיטה אמו, אבל לעומת זה אסיך החזיר ואב"כ גולד, או שחתט את הטרפה או בתנבה בשחיטה, לעומת אבר שיצא בין החזיר ובין לא החזיר, יש בו משום איסור טרפה שיצא חוץ למיחיצתו, כי לא נגמרה הלידה ונידון כיוצא ונאסר למפרען, ובזה תראה דבמה דפלייגי הב"ח והש"ך והperf"ח בסימן י"ג,babar היוצא ואמו טרפה, הוא תלי בפלוגנת הרמב"ס ויתר הראשונים ז"ל. ובאשר כפי שהארתק, ועוד תראה לפניו בס"ד שתת הרמב"ס ז"ל הוא יותר מחוורות בסוגי' היא העיקר, ומילאbabar היוצא גם בטרפה או בתנבה בשחיטה, אסור מן התורה ודוק' היטב בכל זה.

ע"ב גמ' אמר טומאת בייס"ת היא. כבר כתבנו לעלה, דבעבור חי אב"ל בבן ח' דוחה נפל אין כאן טומאת של אבמה"ח דהה כי ימות מן הבהמה כתיב, וכמו דיליכא משום טומאת נבלת כל זמן שטפרקסת, ה"ה דיליכא טומאות אבמה"ח כל זמן שטפרקסת, דמקרה דכי ימות מן הבהמה אנו למדין טומאות אבמה"ח, ומשום דשחיטה עשויה ניפול לר"מ אינו עושה מות, ואב"כ מה היה דעת המקשן דקודם חתיכה יטמא. וכן במקשנא קאמר, דלר"מ אב"ל בלי חתכו, אבל ע"כ הכוונה بلا חתכה והמתין עד שימות, ואב"כ חתכו, דחתכו מסתמא ג'כ' ההינו אחר מיתה דיאכא משום צער בעלי חיים לחותך אבר מעובר חי שלא לצורך האדם, והאי אבר הרוי הוא אסור באכילה, ואולי גם בעוברין שייך צעב"ח. וברישא דחתכו קודם שחיטה, וכן לעיל במבררת דקתי מתחך אבר אבר, משום דהותם היא לצורך הבהמה המקשה ליד, אבל אחר שחיטה אפשר דאסור לחותך بعد שהולד חי משום צעב"ח.

דפ ע"ג ע"א גמר', ארשב"ל כמחלוקת בעבורין כך מחלוקת באברין, ור' יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר, אבל באבר דבמה דה שחיטה עשויה ניפול. הנה טעמא דר"מ אליבא דר"ל וכן טעמא דד"ה אליבא דרי"ח,babar המдолדל נמי שחיטה עשויה ניפול לא הבני ולא ידועنا מה הוא. דנヒו דאמר ריב"ח אליבא דרבנן, דהאי לית לי' תקנתה בחזרה אבל טעם זה אינו מספיק. דהא כל עצמיות איסור דבר המдолדל מרביתן מקרא דבר בשדה טרפה, ואיך הי' חמור מטרפה גופה, דמוני שחיטה לטהרה, וזה קשה גם לר"מ אליבא דר"ל, דמה עינה לפירכא דרבנן אם לטרפה מהני שחיטה למה לא תhani נמי לאבר המдолדל וכאן אין להшиб דזה גופה וזה לא גופה, דהה אבר המдолדל נמי גופה. אלא דלא יוחנן י"ל דלאו מקרא דבר בשדה אסירין אבר המдолדל, אלא מסברא חזונה דלקמן דף קכ"ז ע"ב, פריך הש"ס אי דאין מעלין ארוכה טומאת נבלות נמי ליטמא, ומפני לעולם דאין מעליין ארוכה והא דלא מטמא משום דכתיב כי יפול עד שיפול. הרי דמסברא החזונה היה לנ' לחשב המдолדל העומד ליפול ואני יכול להעלות ארוכה כלו נפל, ויהי' אבמה"ח מטמא בעודו בחבоро להבמה, אלא דגלי קרא דבעינן נפילה ממש, וסביר ר' יוחנן דזה דוקא לענין טומאה, אבל לגבי איסור הסברא במקומה עומדת, והוקבע איסור כאלו

עד ניחא לדעת הרמב"ס דיאכאbabar המдолדל איסור טרפה, וזה לא יוחנן דבמה שארח זה.

ע"ב ותוס' דה מאי טעמא דרי' אליבא דר"מ, קצת קשה דשאני אבר דבמה דמדאוריתא שרי' אף באכילה כדאמרין לקמן, דין בהם אלא מצות פרוש, ויל' דמ"מ עיי, דכמו שגורו עליו חכמים איסור מצות, טומאה נמי הו"ל למינזר, עכ"ל. תרוצס לא זכיתי להבין, הלא אפושי טומאה לא מפשין, וכן' לקמן נדקרו הרבה בחדושי, וחומר תימא הלא בטרפה דאוריתא נמי הטומאה רק

שווין הם בדיניהם דאסורי רק באיסורبشر בשדה ולא מלכות, וטומאה דרבנן בשניהם איכה. אלא דהרב"ם ז"ל בפ"ב מhalbנות אבות הטומאה הלא ט' פסק באבר היוצא דמתמא בקודש אבל לא את התורמה, ולעיל מני' בהל' ה' באברים המודולדים כתוב והקשרו בשחיטה ואינם מטמאין כנבלה, ולא האזכר דבקדים מטמאין מדרבנן. ואולי לא חש להזכיר זאת, כיון שלא נזכר בפירוש בגמ' אף שודאי דין שווה. או אולי כיון דכל עצימות טומאה זו מדרבנן ולר"מ לית לי' ב' טומאה אף מדרבנן, כדי הוא ר"מ לסמווק עליו להקל בטומאה דרבנן, שלא לפסול את הקדשים ודוק היטב.

דף ע"ד ע"א גמורא יתיב ר"ז ו' ואינון רב אכלו לזה לנקה ופרש"ז ז"ל אכלו לזה האבר המודולדי, וכותב מהרש"א ז"ל דזדקך לפרש תירוץ הגמר', האי גופה והאי לאו גופה, דהא רבנן לא ס"ל חילוק זה, אדרבא אמרו יותר מצלת על שאינו גופה וכו', אלא ע"כ דקושי זו, דמה חילוק ביןابر המודולדי לאבר היוצא לדעת התוס', לא קשה לא לר"מ ולא לחכמים, כי באבר היוצא דאיינו בהמה מפורש איסورو בקרא, דכל בבהמה תאכלו, מכלל דמה שאינו בהמה לא תאכלו, משא"כ באבר המודולדי אדרבה, איכא קרא דכי יפול עד שיפול, דאיינו בו מושום אבמה"ח לעני טומאה, וזה לעני איסור אכילה ובזה שווין ר"מ וחכמים, וכיון דקודם שחיטה כן הוא, למה תھחיטה עשו ניפול, ושאיון טובא בדבריו לא בעני בשר דהינו באבר המודולדי ממנה לוכה, ומובן מאליו דכל אחד ואחד צריך להתרתו בלאו דידי', באבר שאין בו ציטת בשר מושום אבמה"ח, וכי ובאוכל בשער שאין בו גידין ועצמות מושום טרפה או במוה"ח, כפי הפלוגתא לקמן ק"ב ע"ב. אבל לפי המשקנא דמיירי במתה הבמה ואשמעין דמיתה עשו ניפול וקשי' ליה לרשי', אי מטה, הרי גם באין מיתה עשו ניפול ולוכה מושום נבלה ואיך שמענו מדברי רב אמר אכלו לזה לוכה, דס"ל מיתה עשו ניפול ולוכה מושום אבמה"ח, ע"כ כי אכלו לזה קאי דוקא אבר ולא אבר המודולדי, דבבשר המודולדי לא נשמע מזה דקאמר לוכה אי מושום נבלה או מושום במוה"ח דלוכה עליו ג"כ, אבל אם קאי אבר וקאמר אכלו לזה דמשמעו כלו לוכה, שפיר שמעין דמטעם מיתה עשו ניפול לוכה מושום אבמה"ח, דבעין אכילת כל האבר, אבל אי לא אכל כלו רק ציטת בשר ממננו, איינו לוכה מושום דלא אחריו כי רק מושום אבמה"ח. כן הוא כונת מהרש"א ז"ל ולא כמו שהבין מהרש"ש בהגחותיו בפסקות, דאיון לוקין מושום בשר מן החי בבשר הפורש מן האבר, ונתקשה טובא מלקמן ק"ב ע"ב דaicא מליקות במוה"ח ומילא דה"ה בבשר הפורש מן האבר, דזה ודאי לא עליה על מהרש"א ז"ל לאמר דאיינו לוכה, והוא דעתך רשי' ז"ל דמתירין לי' מושום אבמה"ח וזה ולא מושום נבלה, ר"ל דאיון כאן לאו דنبלה, אבל לאו דטרפה איתא על הבשר לרוי' דיליך לקמן דבשר מן החי מקרא דובשר בשדה טרפה.

וראיתתי בלב ארי' ובהגחות הנגאון מהר"ץ חיות דוחין דברי מהרש"א בקש, וכותבו דכונת רשי' ז"ל לאפוקי מישיטת הרמב"ם דס"ל דaber המודולדי ואבר דעובר שיצא דינים שהוא, דאסורי ואין לוקין, וע"ז כתוב דקאמר איינו לוכה הוא רק במודולדי דאיון בו אלא מצות פרוש, והוא רק דרבנן, אבל אבר שיצא לוקין עליו מושום דהו אבר מן החי גמור, עי"ש בדרכיהם. ומובן דלפ"ז ילכא שום דיק בהמאמר דאכלו לזה, אם איכא דיקא ע"כ לשון ראשון דקאמר משמיה דרב אכלו לזה לוכה ה' בא לשולל דבר מה, ולא האידך דאמר איינו לוכה זהה ודאי איינו "דאכלו לזה" ודאי מורה על אכלו כלו, דאל"כ הול' האוכל מהם או האכלו כיון דקיים מה"ת, ומשני האי גופה והאי לאו גופה, ר"ל דבר היצא לאו גופה דכילדותה והברשות המודולדי. ועוד הלא למאי אברייתא דקתני בה האברים והברשות המודולדיין. ועוד קשה טובא, איך נשמע זאת משלוון דקאמר אכלו לזה דמיתה עשו ניפול בעי לאשמעין, הא ב"כ וב"כ איכא מליקות או מושום

מדרבנן, ואיך יגזרו על טרפה דרבנן מושום טומאה, דהוה גולג'א. ומה שכתבו בקושיותם קצת קשה ג"כ לא הבנתי, למה הוא רק קצת קושי', והוא ענייני תימא רבתא. וראיתי בלב ארי' ובהגחות מלא הרועים מתחמיים על התוס' להיפך, דמה קושי' להו, דהא דאמרו لكمון דאין בהם אלא מצות פרוש, הוא משום דשחיטה אינה עשו ניפול, אבל הכא פריך על עיקר הטעם למה באבר היוצא ס"ל שחיטה עשו ניפה, ובابر דבכמה אינה עשו ניפול, ובמחייב' של הניגונים, אני אומר שלא בעין כתבו דבריהם, דלפ"י למה פריך זאת לר"מ טפי מדרבנן, דהא לרבען נמי יש חילוק גדול ביןابر היוצא השחיטה העשו ניפה דרבנן מושום דבמה מודולדי, דגס מה מה מודולדי, דגס מה מה מודולדי לאבר היוצא השחיטה מועלת להתריר, ובابر המודולדי מהני השחיטה אף להתריר, ולמה. ועל קושי' זו לא יספיק תירוץ הגמר', האי גופה והאי לאו גופה, דהא רבנן לא ס"ל חילוק זה, אדרבא אמרו יותר מצלת על שאינו גופה וכו', אלא ע"כ דקושי' זו, דמה חילוק ביןابر המודולדי לאבר היוצא לדעת התוס', לא קשה לא לר"מ ולא לחכמים, כי באבר היוצא דאיינו בהמה מפורש איסورو בקרא, דכל בבהמה תאכלו, מכלל דמה שאינו בהמה לא תאכלו, משא"כ באבר המודולדי אדרבה, איכא קרא דכי יפול עד שיפול, דאיינו בו מושום אבמה"ח לעני טומאה, וזה לעני איסור אכילה ובזה שווין ר"מ וחכמים, וכיון דקודם שחיטה כן הוא, למה תھחיטה עשו ניפול, ושאיון טובא בדרכיו לא בעני בשר דהינו באבר המודולדי לאבר היוצא, אז גם לרבען היה קשה, אלא נדמה באבר המודולדי לאבר היוצא, אז ע"כ צריכין אנו לפרש דידי' הש"ס ודאי דאיון זאת קושי', ולכך ע"כ צריכין אנו לפרש דידי' הש"ס דאייא חילוק גדול מה"ת, ביןابر המודולדי מכלו על הטרפה ומושני דלא דמי דהאי גופה והאי לאו גופה. ומסתה לחכמים דלא הקשה, מושום דלדידתו אפשר דבאמת גם באבר המודולדי גزو טומאה כמו באבר היוצא.

וראיתתי בתוס' לקמן בדף הסמווק בד"ה אין בהם אלא מצות פרוש בלבד שהקשו, ע"כ מה זה דקאמר ר"מ לעיל, לא אם טהרה וכי' ואבר המודולדי שבה, הלא באבר המודולדי שרי' אף באכילה ומה שייך להזכירו כאן, ותרצוי דהכי קאמר דaber המודולדי אף דגזרו ב' איסור אכילה, לא גזרו ביה שלא חטא שחייבתו מטהרתו, כמו עbor דבר שאיןו גופה, ע"כ. ודבריהם אלו אינם מובנים לי כלל אפילו עbor כוונו דגזרו בו רבנן טומאה, אי על עbor הנמצא בבהמה טרפה הלא הינו טרפה עצמה, דהא הוא ממש כאמור ואסור מושום טרפה וממילא דמטעם מדרבנן כמו אמו, ואי בעבור הנמצא במעי כשרה, لما יגזרו עליו טומאה והוא מוטר באכילה. אם לא שכונתם על עbor בן ח' ח' שהפריס ע"ג קרקע, דבמי שחיטה מדרבנן גם לר"מ כמו ב"ט חי לרבען, ובזה ס"ל Adams לא שחתו ומוח דמטמא מדרבנן. הרי דגזרו טומאה דרבנן על עbor דבמי שחיטה מדרבנן ועל אבר המודולדי לא גזרו, וקאמר בטעמא דזה נופה זהה לא גופה וא"כ לחכמים דלית לה חילוק בין לגוף לאינו גופה לאמת גזרו בזה כמו זהה וצ"ע.

ועל"פ גם בזו תורה איך נדחקו התוס' בפרש ר' דבורי השר"ס והברייתא, ולפי שיטת הרמב"ם ז"ל ניחא טובא דל"מ אליבא דר"י, פריך למה באבר היוצאה טמא ובابر המודולדי טהור, כיון דשניהם אסורים מה"ת, ומשני האי גופה והאי לאו גופה, ר"ל דבר היצא לאו גופה דכילדותה והברשות המודולדיין. ועוד لكن מטמא ואבר המודולדי גוף והברשות המודולדיין. אבל לרבען לא פריך דבאמת טרפה, ולכך לית ב' טומאה כטרפה. אבל לרבען לא פריך דבאמת

קרינן ביה, דוחה סופה ליפול, דלגבוי איסור במה"ח שהוא בכלל טרפה אין לנו קרא דבעינן שיפול דוקא, ומהכי תיתי לחיק בין נטרף למגורי מן הבהמה או נטרף וудין מעורה במקצת שסופה להתפרק, כיון כלל עני טרפה כן הוא ממש"כ הרמב"ם דוחא תחלת נבלות. והדבר צעיג בעיני ואולי ייל' דחוז'ל דיקו מלשנה דבר בשדה דבעינן דוקא תלוש למגורי עד שישיה' מושך בשדה ובדרך ריבוי לאיסורה בעלמא מרביבנו נמי אבר המודולל, לרמב"ם לאיסור תורה וליתר הראשונים לأسمכתא בעלמא, ודוק היטב.

עוד שם גمرا בא' ר' אושע'י הושיט ידו למעי בהמה ושותט בן ט' ח' מהו, תבעי לר' מ' ותבעי לרבן וכוי, כבר כתבנו לעיל בראש פרקון דספכו של ר' הושע'י הוא בהאי דאמרה תורה כל בבהמה תאכלו, אי הכוונה דשחיטת סימני האם פועלים על הولد, מושום לכל זמן שלא יצא לאור העולם עדין כאחד מאבריה יחשב, ואין עלייה שם בהמה, אז לא דרשינו בהמה אלא כל בבהמה, לכל הנמצא בתוכה כוגפה חשוב, וא"כ פשיטה דין לו שחיטת עצמו בפנים, או נאמר דעת' שחיטת סימני האם נחשב גם סימני הولد כשחותין, ודרשינו בהמה, דין על פי שנחשב הولد כבהמה מ"מ שחיטת אמרו מטורתו כמו שחיטת עצמו, וא"כ נאמר גם כן דשחיטת עצמו מהני נמי בمعنى אמו. ומה שמכריכי אותנו נאמר דבר זר זה, דסימני הولد נחשבין לשחוטין ע"י שחיטת סימני האם, הוא משום צד האבעי אליבא דר' מ' דס' לד' דין ט' ח' טעון שחיטת עצמו כשיוצא, דבבהמה גמורה בהמה לא ניתר, והוא בזודאי לא דריש אלא כל בבהמה ולא בהמה בבהמה, כמו ש' נמי הראש יוסף ז'ל לעיל, וא"כ לדידי' ודאי ייל' דמהני שחיטת הولد כשஹוטי ידו למעי האם ושותטו. וא"כ נצמחה מהו לרבן נמי מהני, דהא ס' לד' סימנים אכר בה רחמנא, ופרש' ז' ל' לקמן משום דעת' קרא להתר את וא"כ מותר, וא"כ לעניין זה נמי אי נאמר דלא' מ' מהני שחיטת הولد בפנים, איך יאמרו חכמים משום דסבירו להו, דקרה אתה להתר ב"ט ח' הנמצא בבהמה, שי' נצמחה מהני איסור אם שחיטת את הولد בפנים וא"כ מותה אמו, דאי לאו קרא כלל בבהמה תאכלו הי' מותר, וע' האי קרא נאסר. וזה כונת רשי' ז' בד' הא או דלמא אפילו לרבען, שכטב דמקש' ב' לד' מ' דאמר שחיטה שייכא בה ור' לד' דבאהי צד האבעי ז' לאמר דבלאו קרא הי' ראי הولد שבפנים לשחיטה.

והנה האי אבעי לא אפשרה, והרמ"א בהגה סימן י"ד פסקה לחומרה ותימה על הרמב"ם והתו' וב' השמשיטו, ודוחק לומר משום דין בלא'ה לא סמכין על ידייתינו שהוא ב"ט שכלו לו חדושיו ממש'כ הרמ"א בהגה סימן י'ג. אלומ לפ"ד נרא דלפי מה דאמר ר' אלעזר אמר ר'א, דרא דפליגי ר' מ' ור' בחלב וגיז, הלכו בו לשיטתם ובב' ט' ח' פליגי, דלא' מ' דעתון שחיטת עצמו אסור, ולר' דנתר שחיטת amo מותר, ע' כ' דלית לי' כהאי אבעי דר' הושע'י דחכא, דלהאי צד האבעי' דמהני שחיטת עצמו בمعنى האם, איך פליגי בחלבו וגיזו דהא אם ניתר בשחיטת עצמו, פשיטה דחלבו וגיזו נמי איסורין בשליל זה, ע'ג' דליקא אוירא דהא יוצא מת, דכמו דלא בעינו אוירא לשחטה כמו כן וק' דלא בעינו אוירא לגיד וחלב, וא"כ איך קאמר דלא' מותר בשחיטת amo הוחר החלב והגיז, והא כבר נאסר החלב והגיז בעודן בمعنى האם, ואיך תפעול שחיטת האם על הولد מה שלא תפעול שחיטת עצמו שיש לו בمعنى amo. אלא ודאי דלהאי דר' א' אר'א לית לי' להאי אבעי, וס' לד' ט' לא מהני שחיטת עצמו בעודן בمعنى האם, ולהכי פליגי שפיר לשיטות בנשחתה האם ויצא הב' ט' ח' לאoir העולם, דלא' מ' דלא היה מהני השחיטה נאסר עתה, ע' אויר העולם החלב והגיז, ולר' דמהני השחיטה על השליל,תו ליכא אוירא דיאסר,

אבל מה דקש' לי' דבשר המודולל או אבר שיש עליו צית בשר, דילפין מבשר בשדה טרפה لكمן ק' ב' ע'ב לאיסור במה'ח, וכרי' שם וכן פסק הרמב"ם בפ' מה'א למה לא נכלל בלאו זה בין פרוש למגורי ובין מודולל, דהרי גם במודולל טרפה מקרי, ועיקר לאו דטרפה הכי הוה, דנקב בעלמא קרי טרפה, דבשלמא גבי לאו דאברה הוה אמר'י כל שאין מעלה ארכאה הוה כנפל כיו' שסופו ליפול אלא דדרשין כי יפול עד שיפול, ולהכי בעי קרא דmittah עשה ניפול, וא"כ בב' ג' הדירין לטבר' החיזונה דכל המודולל עד שאין מעלה ארכאה הוה כנשל, ולא בעין כלל המיתה שעישה ניפול.

אבל מה דקש' לי' דבשר המודולל או אבר שיש עליו צית בשר, דילפין מבשר בשדה טרפה لكمן ק' ב' ע'ב לאיסור במה'ח, וכרי' שם וכן פסק הרמב"ם בפ' מה'א למה לא נכלל בלאו זה בין פרוש למגורי ובין מודולל, דהרי גם במודולל טרפה מקרי, ועיקר לאו דטרפה הכי הוה, דנקב בעלמא קרי טרפה, דבשלמא גבי לאו דאברה הוה אמר'י קרא לגב' טומאה, דכי יפול עד שיפול, וא"ה לאיסור אבמה'ח הוה נבלה, ומהני השחיטה לטהר ולהתריר, דהרי איסור אבמה'ח הוה נבלה במקצת דהינו בכמה, דאם מהה כל בהמה הוה נבלה, ואם מות אבר אחד קריין בי' כי ימות מן הבהמה, ولكن כמו באיסור נבלה בעין דוקא מיתה למגורי, אבל מסוכנת שר' ע'ג' דעומדת למות, ה'ה במתה מקצתה, דהינו אבר אחד, בעין דוקא כי ימות למגורי ולא שי' לו קצת חיבור לחיות, אפילו עומד ליפול, אבל לגב' איסור דטרפה דבשר מן החי, אדרבה נאמר כמו בטירפה כולה ע'ג' דעדין ח' איסורה משום טרפה, ה'ה בטירפה מקצתה דהינו בשער מן החי, ע'ג' פ' דעדין הוא מעורה בגוף מ' טרפה במקצתה

יפה בדבריו ודוק".

רש"י ד"ה קראו שאין צrik שחתה, מודה ר"מ בהו דאתרבו מכל בבהמה תאכלו, דלאו חדשים איכא ולאו אוירא איכא, הלכך לאו בהמה זה עכ"ל. ויש להער הלא בגין ט' מת שפיר איכא חדשים, דמי לא עסקין דשלמו לו חדשינו חי, ומ"מ ר"מ מתיר כל שנמצא אפלו בשעת שחתה אפשר דהיה חי, כי ר"מ מתיר כל שנמצא מות שפתחה בהמה, וכשմ"כ הרא"ש ז"ל דלא חילך ר"מ בגין מות קודם שחתה למית אחר שחתה, אלא בין מצאו חי למצאו מות, ואיל ר"מ חדשים לחוד גרמו דלא לשטרו בשחתת אמו, איק מתיר למצאו מות. וכן נפלאו דברי רש"י ז"ל בד"ה טעון שחתה, שכטב חדשים גרמו לשוויה בהמה באנפי נפשי. דזה ודאי ליתא, וכמו שכתב רש"י ז"ל בעצמו ע"ב ד"ה חלבו, דמאי בסה"ד, דגיה"ג נהוג בשליל וחלבו דשליל אסור בגין ט' חי. דקסבר חדשים ואוירא גרמו, ואעפ' שנשחטה אמו והוציאו עכ"ל. הרי גם לר"מ בגין אוירא דגיד וחלב, אעפ' שנשחטה אמו והוציאו עכ"ל. הרי בגין סגור בمعنى האם ליכא איסור גיד וחלב, וה"ה דמנהני שחתית האם עליו אעפ' שללו לו חדשינו חי, ולא פлаг אלא מהני שחתה תיל אחר שפתחה הבטן אחר שחתית האם, אז לא מהני שחתה למפרע. ועיין בחידושי הרשב"א ז"ל דעתקsha בדברי רש"י אלו כנ"ל, והביא דליך כתבו רבותינו בעלי התוס' דלא אסור אלא בחידושים וביציאתו לאויר העולם קודם מיתה וכו' וזה אינו מחורר אבל הרמב"ז ז"ל תירץ לישיב פרשי ז"ל, דכל דליקא שחתה בגפו מודה ר"מ, דמותר מכיל בבהמה תאכלו, אבל בגין ט' חי דaicא שחתה בגפו לא מרבי לי ר"מ, ונכון הוא עכ"ל הרשב"א. וב униין לא הבנתינו מה חדיש לנו הרמב"ז ז"ל לישיב שיטת רש"י, הלא סכ"ס קודם יציאתו לאויר עולם, ליכא שם בהמה עלי, לא לעניין להיות צrik שחתה לעצמו, ולא לעניין איסור גיד וחלב, דהרי מודה ר"מ דאך שהיה חי בשעת שחתה ורק שנמצא אח"כ מות הותר בשחתות אמו, וחלבו וגידי מותרין, ואיך כתוב רש"י ז"ל חדשים לחוד גרמו לשוויה בהמה באנפי נפשי וזה ליתא חדשים ואוירא בעינן. ותדע שכן הוא דבנמצא עובר מות אפלו לא נשחטה אמו, אלא נהרגה או נפסלה בשחתה נ"כ אן על הولد המת איסור גיד וחלב, ולדיין דין בגידין בנו"ט מותר הגיד לאמרין, והחלב אסור רק משום נבלה ולא כרת דחלב, שכן כתוב הרמב"ז ז"ל בריש פ"ז ממש"א דנפל של מילני בהמה טהורה, חלבו כבשרו ואוכל מבשרו כיitz לוקה משום אוכל נבלח' וסתמא קאמר אפלו נפל שללו לו חדשינו ונולד מות, דהרי בהכל' ג' שם פסק בגין ט' חי הנמצא אחר שחתה עכ"פ שנתר בשחתה חלבו אסור ומ"מ דוקא בנמצא כי אי אבל אנמצע מות חלבו מותר. והרי שחתה לדידי' לא מהני להתייר החלב, ומ"מ בגין ט' מות חלבו מותר, ועכ"ם משום שלא יצא כי לאויר העולם אין כאן איסור חלב. ועל דבר זה לא מציא רש"י לפלוג, דין מוכח מסוגי" דלקמן, דפלייגי ר"י ור"ל בלשון הראשון, בתהילה נפל אי אוירא גרום לאסור החלב או לו, ואיך קאמר דכל היכי דלא כלו לא חדשינו כ"ע לא פלייגי דלאו כלום הוא כי פלייגי היכי דחוישיט ידו למעי בהמה ותלש חלב בגין ט' חי וכו'. ולמה לא קאמר דפלייגי גם בגין ט' מות, אז כבר כלו לו חדשין, אלא שנולד מות אלא ודאי דכל שנולד מות דינו כלא כלו חדשין, ומושום דליקא כאן אוירא, דאוירא בעודה בחיים בעינן, ועכ"כ צrik לא אמר דהא כתוב רש"י ז"ל חדשים גרמו היינו עם אוירא, ומה שכתב בד"ה קראו דלאו חדשים ולא אוירא איכא, הכוונה בגין ט' חי דaicא אוירא מחיים. וכן הא דכתוב רש"י ז"ל לקמן אהא אמר ר"י חלבו כחלב בהמה בד"ה דחוישיט ידו חדשים גרמו, וכיון שכלו לו

ולכן נדחה האי ספקו של ר' הושע'י מקמא פשיטותי" דר"א אר"א, ועיין עוד לקמן במשנה מה שכתבתי בזה ודוק"ק היטב.

רש"י ד"ה דעובר חי דיש במנינו שחתה מהני שחתה אף לאابر היוצא עכ"ל, עיין מהרש"א ובלב Ari"z'l איך נדחקו זהה ולפענ"ד כוונת רש"י ז"ל דיש במנינו שחתה בגין ט' חי, דאך על גב דפלוגתתם בגין ח' קאי בגין ט' חי לר"מ טעון שחתה לעצמו, אבל לחכמים דס"ל דגם בגין ט' חי ניתר בשחתת האם, ומכל מקום ד' סיימנים אכשר בה רחמנא, הרי בגין ט' חי שהוציאה את ידו יש להם סברא לטהר האבר, משום דיש במנינו שחתה, ואם כן איך נאמר דמגער גרעابر היוצא בגין ח' יותר בגין ט' אחמה, יציבא באරעה וגיוירה בשמייא, והטעם נכנו דאלוי ה' ממותנים עד שישלם הט' חדשים היה להאי אבר תיקון ע"י שחתת עצמו, אבל בעבור מת כיוון דאי אפשר לבא לכל שחתת עצמו ספר מקרי אין במנינו שחתה ודוק"ק היטב.

עד שם משנה השוחט את בהמה ומצא וכו', מצא בגין ט' חי וכו', ר' שמעון שזרוי אומר אפילו בגין ה' שנימס וחורש בשדה. בפיהם"ש לרמב"ז ז"ל זה לשונו: זה בגין ט' חי שמוטר לאכול بلا שחתה, אין חלבו ודמו מותר אצל החכמים, ודע שאין צrik בדיקה, ר"ל שאין טרופות מפסיכיתו, לפי שהוא אצלנו כשותע עכ"פ שהוא חי, והלכה כחכמים על מנת שלא יהלך על הארץ וכו' עכ"ל. הנה הרמב"ז ז"ל מדבר מטרופות מbasן שנמצא בהאי בגין ט' חי, דלא נפסד בכך עכ"פ שחלבו וגידי אסורי לחיות חלבו וגידי נאסר ורק נימא דה"ה השחתה מהני אוירא להיות חלבו וגידי נאסר ורק נימא דה"ה טרופות הנמצא בו מזיק ב', ע"י שיצא לאויר העולם, וע"ז קאמר דליתא, דשאני טרופות דאיו נהוג אלא בדבר שיש במנינו שחתה, וכמו שאמרו באזכים פ"ט ע"ב בעוף טما אין בו טרופות, משום דאי במנינו שחתה, וכן בגין ט' חי הנמצא בהמה שחותה מקרי אין במנינו שחתה כמבואר לעיל טרופות פולשת פולשת בו. וסבירא אלימתא הוא דלא תהא טרופות חמורה מנובלות, אך מות בمعنى אמו ניתר ומכל"ש אם רק נוטה למות - דהינו טרופות - דלא נאסר, מה תאמר דעת' אוירא דיאצ' חי חל הטרופות, הרי אין זה חי, כיון דהיה כשותע, כך כוונת הרמב"ז ז"ל במה דכתב דהרי הוא אין במנינו שחתה, ומזה ג"כ ראי' למה שכטבנו לעיל דלית לו הא דבעי' אצלנו כשותע בהושיט ידו למעי בהמה וחתת בגין ט' חי, אך אמר בגין ט' יש לו שחתה בمعنى אמו בלבד ר' הושע'י מותר, והוא קודם שמת היה בו דין שחתה לעצמו, וא"כ נהוג בו גם נובלות והבן כי זה ברור לפענ"ד.

והנה ה"ה סוף פ"ה ממש"א וכן הב"י ז"ל סיון י"ג אחריו במכח"ת לא דקדקו יפה בדברי הפה"מ אלו, וכתבו ממש"י דרמב"ז כאן דבהרפריס ע"ג קרקע ע"ג דטעון שחתה משום מראית העין, אבל טרופות אין פסול בו, והוא שיטת התוס' לקמן דר' ע"ה ע"ב ד"ה דנפל דובא עלי', וכן כתבו יתר הראשונים אבל הרמב"ז ז"ל בפיהם"מ כאן לא דבר מזה כלל, כאשר מבואר לכל רואה דלא דבר מהפריס ע"ג קרקע דטעון שחתה מדרבנן שנטרכ אחר יציאתו, אלא בגין ט' חי שנינר בשחתת אמו, והיינו ללא הפריס ע"ג קרקע זהה לא טעון שחתה כלל, וע"ז כתוב דאם נמצא במשמעינו כיון דהם סברו דבר זה לדעת התוס' לא צrisk כלל להشمיענו כיון דהם סברו דגים חלבו וגידי מותרין, אבל לרמב"ז דס"ל חלבו וגידי אסור צrisk רובה למימר טרופות לא שייך גבי', וטועמא דמלתא הוא כמו שבארנו ותימא על גאנז עולם מפרש הרמב"ז, שלא דקדקו

על פרשי'י למה מתיר ר"מ בב"ט מות כלו חוץ מדמותו, הרי ניחא ל' דהשחיטה מותרת את בשרו, אלא דקשי' ל' למה מותרת גם הhalb והגיד, זהה פלא, דעת גוף השחיטה איך מותרת הו"ל להקשוט, כיון דלא"מ חדש לחוד גרמו להשוויה בהמה באנפאו נשפה, מה בין ב"ט חי לב"ט מת. ולא עוד אלא דניחה ל' אם ידוע דעתם קודם שחיטה, ומה ניחותא איכא, כיון דכבר כלו חדשיו וחוי ונעשה בהמה בפ"ע לגבי גיד וhalb גם הצריך שחיטה לעצמו, איך חזור ומתקשר הכל ע"י המיתה במעיה, ולמה לא הי' נבלה, כי קרא דכל בהמה תأكلו לא קאי לר"מ על בהמה נגמרת בתוך מעיה, אלא על לדלא כלו חדשיו. עוד זאת שהקשה אח"כ לדנפשי' על ריו"ח, איך מהני שחיטתת אמו להתר חלבו, כיון דלא"מ חדשים גרמו להיות החלב לא הבנתי הא הרא"ש ז"ל דחוליק על פרשי' לדרא"מ חדשים לחוד גרמו,oso"ל חדשים ואוירא בעינן, ולמה לא ניחא ל' לרא"ש לאמור כן אליבא דרבנן נמי, דק"וadam ר"מ דס"ל לדלא מהני שחיטה לבן ט' חי אמרין דזוקא ביצא חי לא מהני, אבל ביצא מטה מהני, משום דלא היה אוירא בחיות, מכש"כ לרבען דמהני שחיטה גם ביצה חי, דמצין למימר דבעי אוירא להיות קרווא בהמה, וכן נפרנס מיירא דרי"ח, אמר תלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, כיון דהוא מרא דשםעתתא דאין לידה לאברים, ולדי"י הא דחוביןابر היוצא כאמה"ח, היינו כאמה"ח דאמו, ואיך דלדעת התוס' שפסקו אין לידה לאברים, וכן אפילו לרש"י אין נפרנס מירא כhalb הכלויות דולד, והוא חררי DSTRO. אלא דגם זה לק", דכי היכי דבחוציא ידו אמרין דזהה אמה"ח של האם, ולה יש ידים ולא חסר לה מידי מגופה,uso"כ דחובין שיש לה יתר יד, כמו כן מצין למימר שהוא חלב הכלויות של האם, הע"פ שללה לא חסר מידי, ואולי י"ל אדרבה יותר ניחא לרוי"ח דאית לי אין לידי לאברים וכן מצין סבר דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, דכוון דשדיין האי יוצאת בתור האם, שפיר קריין בי' חלב שור, אבל אי יש לידה לאברים ולא שדיין להו בתור האם אלא בתור הול, והוא עדין לא יצא ולא מקרי שור דבעין אויר דlidah. אלא דאי קשה למה לי בן ט' חי, לימה כן אפילו בגין ח', וגם במת אובל גם זאת יש ליישב, דלulos לא מצין להחמיר יותר באבר היוצא מבא"ם יצא כל הولد ונולד, וא"כ בגין ט' חי דאליו נולדPsiṭṭaa שיש בו אישור חלב, א"כ חובין הנתlesh נמי להלב בהמה, אבל בגין ח' חי או בט' מות אפילו נולד כלו, אין כאן אישור חלב ואיך יהא חמור ביצא מקטצטו דהיינו החלב לחוד. וניהו דלענינו אבומה"ח אפילו בעבור מות חוביןابر היוצא כאמה"ח לדעת התוס', מבואר בדברינו בסוגו"ה הקודמת, וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה ממ"א הל"א היינו כיון דאליו נולד כלו הול' נבלה, וכן בגין נבלה לאבמה"ח אלא דלאבמה"ח מצרפין גידי ועצמות לצית, נבלה, דאמורה בשערא, אבל גוף האיסור חדוא עם זה איינו אלא חומרא בשערא, אבל נמי נבלה במקצת הזה, דילפין לעי' מקרא דוכי ימות מן בהמה, והיינו קרא דنبלה, וגם שם מצינו דחומר מותה במקצת ממותה כולה, דבמיתה כולה איינו חייב עלابر ממנה שאין עליו כזיתبشر, ומותה במקצת חייב גם בגין על האבר כזיתبشر.

אבל דרך ישכן אור בזה הוא מה שהעלתי בפתחה עיקר ב' וכו', דרא"מ דהlek בשיטת ר' ישמעאל דהשחיטה אינה מוצאה עשה אלא תיקון הלאו דنبלה, כמו נחרה במדבר לר"ע, لكن אינה מותרת מיד אלא לאחר מיתה שע"י שחיטה, וכל החותך ממperfesta לאחר שחיטה הרוי הוא אבמה"ח, וא"כ בשליל בט"ח די לولد להיותו אמו, וכיון דammo לא נתרת מאיסור אבמה"ח רק ע"י מיתה, "ה' ה' לולד, וכיון דהיא ולד יצא חי לאoir העולם,תו אין המיתה אם ימות Ach"c, מחמת השחיטה, אפילו מות מיד Ach"c עכ"פ ספק הוה אם מחמת שחיטתה האם מת, וממש"כ אם חי Ach"c ימים או חדשים דפשיטה שאינו ניתר בשחיטה אמו שלא פעלת מואמה על האי ולד, וחכמים ס"ל קר"ע דהשחיטה מצוה מקרא דזובחת ומותרת מיד, כאשר בארנו שם בפתחה בארכוה, וא"כ אפילו חי הولد חמיש שנים וחורש בשדה ניתר מה"ת עכ"פ, גם האם נתרת בעודה בחיה וה"ה לולדת. ועינו עוד لكمון, בסוגי"ד סיימים אפשר בה רחמנא מה שתכנתבי בזה, והדברים עמוקים ואmortים ומקומות הניתנו לי להתנגד בו תליית.

חדש חלבו אסור, ומיהא כי שחיטה לאמו שי לר"מ מכל בבבמה תallocו עכ"ל, לדעתינו גם כאן עכ"כ הכוונה חדשים ואוירא גרמו, אלא דמ"מ צrisk רשי' ליישב מה מותר הhalb של בן ט' חי אחר שחיטה של האם לר"י, כיון דיצא חי ואיכא חדשים ואוירא ע"ז מותרץ רשי' דכי שחיטה לאמו הרי נחשב גם הולד כשוחות וכמת, וחוו ליכא אוירא מחיים, והוא נפל שלא כלו לו חדשיו, דג"כ ליכא Bi' אישור חלב. וכן כל מקום שכתב רש"י ז"ל וכן בוגרא חדשים גרמו עכ"כ הכוונה חדשים ואוירא. ורש"י לשיטת"י דס"ל יש לידיים ניחא הדבר מעד בסברא, דכמו בהוציא אבר וחתוכו דס"ל לרש"י במשנה הקודמת, דאם הולד חי היה אבמה"ח, ואם מות היה נבלה, הרי ע"פ דעיקר הולד עדין בمعنى אמו, מ"מ דנון על אבר היוצא וחתוכו, לא כבר מן האם, רק כבר מן העובר, אם חי ואם מת, א"כ ה"ה לענין חלב שנתlesh מן העובר הרי הוא כילד, ואם הוא מן הכלויות הרי הוא חלב הכלויות, כי לגבי האי יוצא לעולם חשבין העובר ביצא, דמו לי אם חשבין לי' כאבמה"ח של העובר, או כhalb הכלויות של העובר. אלא דלדעת התוס' שפסקו אין לידה לאברים, וכן אפילו לרש"י אין נפרנס מיירא דרי"ח, אמר תלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, כיון דהוא מרא דשםעתתא דאין לידה לאברים, ולדי"י הא דחוביןابر היוצא כאמה"ח, היינו כאמה"ח דאמו, ואיך נחשבו כhalb הכלויות דולד, והוא חררי DSTRO. אלא דגם זה לק", דכי היכי דבחוציא ידו אמרין דזהה אמה"ח של האם, ולה יש ידים ולא חסר לה מידי מגופה,uso"כ דחובין שיש לה יתר יד, כמו כן מצין למימר שהוא חלב הכלויות של האם, הע"פ שללה לא חסר מידי, ואולי י"ל אדרבה יותר ניחא לרוי"ח דאית לי אין לידי לאברים וכן מצין סבר דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, דכוון דשדיין האי יוצאת בתור האם, שפיר קריין בי' חלב שור, אבל אי יש לידה לאברים ולא שדיין להו בתור האם אלא בתור הול, והוא עדין לא יצא ולא מקרי שור דבעין אויר דlidah. אלא דאי קשה למה לי בן ט' חי, לימה כן אפילו בגין ח', וגם במת אובל גם זאת יש ליישב, דלulos לא מצין להחמיר יותר באבר היוצא מבא"ם יצא כל הولد ונולד, וא"כ בגין ט' חי דאליו נולדPsiṭṭaa שיש בו אישור חלב, א"כ חובין הנתlesh נמי להלב בהמה, אבל בגין ח' חי או בט' מות אפילו נולד כלו, אין כאן אישור חלב ואיך יהא חמור ביצא מקטצטו דהיינו החלב לחוד. וניהו דלענינו אבומה"ח אפילו בעבור מות חוביןabr היוצא כאמה"ח לדעת התוס', מבואר בדברינו בסוגו"ה הקודמת, וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה ממ"א הל"א היינו כיון דאליו נולד כלו הול' נבלה, וכן בגין נבלה לאבמה"ח אלא דלאבמה"ח מצרפין גידי ועצמות לצית, נבלה, דאמורה בשערא, אבל גוף האיסור חדוא עם זה איינו אלא חומרא בשערא, אבל נמי נבלה במקצת הזה, דילפין לעי' מקרא דוכי ימות מן בהמה, והיינו קרא דنبלה, וגם שם מצינו דחומר מותה במקצת ממותה כולה, דבמיתה כולה איינו חייב עלابر ממנה שאין עליו כזיתبشر, ומותה במקצת חייב גם בגין על האבר כזיתبشر. **ומא** אני מופלא עד דברי הרא"ש ז"ל, דהוא ג"כ סובר בדעת רשי' כפשטן של דברים, חדשים דרא"מ משום חדשים דא"כ בט' ז"ל, "ולא כמו שפרש"י דטועמא דרא"מ כלו חוץ מדמותו, ולא צrisk לידע אימתי מות אי מות היכי שרי לר"מ כלו חוץ מדמותו, והוא צrisk לידע אימתי מות אחר שחיטה קודם שחיטה אי לאחר שחיטה אלא ודאי אפילו מות לאחר שחיטה מותר, כל זמן שלא יצא חי לאoir העולם. ואל תחתמה על רוי"ח כיון דנקרא חלב בוגר חדשים, מהו ניתר בשחיטה אמו, די לולד להיות כאמו, דאין שחיטה מותרת לבה, י"ל דזאה"כ הוא" וכו' עכ"ל. וערובוב דברים אני רואה כאן, ולא זכיתי להבינים, שחיטה

באספה בעלמא סגי فهو ולא בעו שום הקשר לאכילה, אין החיות מצלין מלקלול טומאת אוכלין וכמו שסובר ריסחה"ג ב"ט ח' הניתר בשחיתות אמו דמתמא טומאת אוכלין בעודו בחוותו. וניהו דלאגי טומאת נבלות מציל החיות, היינו משום דכתיב כי מות, אבל בטומאות אוכלין הכל תלוי אם הוא מוכשר לאכילה ואין החיות מצלת, וב"ה סוברים גם לעניין טומאת אוכלין החיות מצלת וניהו דבשחתה בה שנים או רוב שנים בהמה, מודים דמתמא טומאת אוכלין ע"פ שהוא חי צריך לומר דכל שעומד למות מחמת מסוכנות, ניהו דלא קריין כי ימות משום דעתך ענשו בו, אבל איןנו חי מקרי, דהרי טרפה קריין בה אינה חייה כבריש פרק אלו טרפות וכן מסוכנות בדף ל"ז לעיל דרצה לאסרו משום קרא דזאת החיה, חייה אוכל שאינה חייה לא תיקול, הרי דכל שעומד למות עכ"פ איןנו חי מקרי, ורק בטומאת נבלות קפיד קרא אמתיה, אבל בטומאות אוכלין כל שקרוא איןנו ניצל מטומאת אוכלין, ורק חיית שלמה מוחלטת מצלת. וכך אמר חזקה לסתור קכ"א ע"ב, דשחתה בה שנים וудין מפרקשת יצאה מכל חיה, ולכלל מיתה לא באהה. והאי חלוקה עושין דוקא בע"ח שיש בהם איסור אבמה"ח, ודוקא בשחיטה ולא בשאר מיתות, עיין משנה ריש העור וההורוט בטעמא דהא מלטא, דריבה לטמא טומאת אוכלין מהה שריביה לטמא טומאות נבלות. ובלב אר"י דף קכ"א ע"ב רצה לחדר, דברמת אין זאת אלא טומאה דרבנן דגזרו קבלת טומאה על המפרקשת ע"פ שהיא חייה, והביא ראי' להז מהה שאמרו ב"ה בדגים עד שימותו ממש, ושכנן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ב מטל"א הלכ' ו'. ואגב שיטפי' לא דק שפיר במחלוקת, דעת אמת שהרמב"ם פסק כב"ה עד שימותו, אבל פסק ג' כ"ד נולדו בו סימני טרפות הוועספק ולהחמיר, כיון דמסיק בתיקו, הרי דע"כ מפרש הרמב"ם ז"ל abusive דרכ"ח אליבא דב"ה, ולא בעו ב"ה מיתה ממש כמו שמברואר בלשון הרמב"ם שם, וגם מוכחה דאוריתא, דאל"כ לא hei' פוסק האבעי' לחומרא. והאי דג מקרטע ע"כ אין מפרש קרשי' דיאינו יכול לחיות אלא בתוספת וכאשר עבר, ורש"י דמפרש דג מקרטע דיבש בו כסלו ואינו יכול לחיות, הלא מפרש אבעי' דרכ"ח בנולדו בו סימני טרפות אליבא דר"ע, וע"כ ס"ל לרשי' דהלהכתא כר"ע, משום דהוה מכירע בין ב"ש לב"ה.

אבל דע דרישת רשי' ז"ל דלית הלכתא כב"ה דבעו מיתה ממש בדגים, צ"ל דלב"ה גם בהמה אין המפרקשת מקבלת טומאת אוכלין, וממנה דהעור וההורוט נשנית אליבא דר"ע המכרי, ולכן מפרקשת דהינו מוסוכנת מקבלת טומאת אוכלין, ודוקא על ידי שחיתת ישראל בטמאו ונכרי בטורה, וכאשר מופרש שם בטума דהא מלטא, אבל טרפה בעלמא ע"ג דסופה למות לא, אבל בנחירה אינה מקבלת טומאת אוכלין, משום דעתך אייכא עליה איסור אחר מן החיה, בין לישראל ובין לבן נח, ואין כאן אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים, ולא מחמת החיות שבה, אבל בדגים כל שהוא מסוכן כמו דג מקרטע, כיון דאין כאן חייה ומותר לאכלו ללא להמתין עד שימות, מקבל טומאת אוכלין. אבל בנולדו בו סימני טרפה, הוה אבעי' דלא אפשר אי מכרי לגבי דגים אין חיה, כיון דזה יכול לחיות ימים וחמשים, ודלמא דוקא לאכili הנידיים. ומי יוכן בהו טרפה איננה חייה וכמפרקשת, אבל גבי דגים דוקא מפרקשת ממש, כמו דג מקרטע מכרי איןו חי, אבל טרפה בעלמא לא, ולפ"ז בגין ט' ח' הניתר בשחיתות אמו, אם נולדו בו סימני טרפה, מקבל טומאת אוכלין, דניהם בדגים מבועי' לי' היינו משום דכל שאין במנינו שחיתה לא מכרי איןו חי בשביל טרפות אבל בן פקועה יש במנינו שחיתה ואין כאן מקום להסתפק טרפה דינו כמפרקשת שמקבלת טומאת אוכלין. אבל

ע"ב גמר' ארשב"ל לדברי המתיר בחלבו מותיר בדומו, ורוי"ח אמר אף לדברי המתיר בחלבו אסור בדומו, איתיב"ר ריו"ח לר"ל, קרווע מוציא את דמו, אר"ז לא אמר שאינו עונש ברת. לפ"ז פשוטות הדברים ונראה דרי"ח הבין דברי המתיר בדומו דמתיר למגורי קאמר, لكن הקשה לה לי' מתנתנן דשנינו בפירוש דמו ציא את דמו, אפילו בגין ח' לכ"ע, וע"ז מתרץ ר"ז דר"ל ודאי לא עלה על דעתו לאמר דdam השليل היא מותר באכילה, אלא מותר דקאמר שאינו עונש ברת, וממי לא פלייגי כלל דגס לריו"ח לית לי' כרת בדם השليل, והוא דקאמר אף לדברי המתיר בחלבו אסור בדומו, לפילוגי על ר"ל הינו לפי הבנתו דרי"ל מותר לגמרי קאמר, ור"ל לא חש להשיב על קושי' ר"י ממתניתן, עד שבא ר' זира ומפרש דברי ר"ל. ולפ"ז ליכא מאן דס"ל דם השليل בכרת, וכן דעת כמה ראשונים ז"ל. אבל דעת הרי"ף והרמב"ז ז"ל דודאי פלייגי ר"י ור"ל, דלא מסתבר לו לאמר דרי"ח דמו ציא ברא ל"ל לא הבין דבריו, ור"ל, לא חש לתרצ' דברי עצמו עד שבא ר' זיר' ופירש. אלא דהרבמ"ז ז"ל מפרש דר"י ור"ל אליבא דר"י, דעת לי' דם התמצית ור"ל בכרת פלייגו, ריו"ח ס"ל דם השليل לא גרע מדם התמצית ור"ל פלייגו. נמצא לדידן דלא קיל' כר"י בדם התמצית, גם דם השليل אינו בכרת, דרי"ח לא יוכל כרת בשליל רק אליבא דר"י, ור"ל אפילו לר"י לית לי' כרת בדם שליל,DDRISH DDM WCCL HICHI דכל היכי דליתא בדם הנפש ליתא נמי בדם התמצית. אבל שטה זו קשה להולמה, זלפ"ז לא פלייגו כלל אליבא מאן דמתיר בחלבו אלא משום שהוא ר' יהודה דאית לי' במקומות אחר דם התמצית בכרת, ופליגו אי גם בדם השليل הדין כן והמה לא האצירו שמו של ר"י כלל, ותלו פלוגתתם רק בהיתר חלבו שי' מי שי' המתיר בחלבו. וכן דרך הרמב"ם ז"ל דרך שלישי, והוא דפליגי בדים הנקוט בלב אי אסור למאן דמתיר בחלבו, אי דם האברים מכרי כיון דלאו نفس מקרי האי חיותא דלשלייל, או נימא דם שאינו ע"פ מתרץ און נפש, אבל דם הראי להחיה נפש איכא ואית בי' כרת, וכן פסק כרי"ח דחביב כרת אדם הנקוט בלב, אפילו בגין ח' דחלבו מותר עיון בה"ה, ובלח"מ בפ"ז מטל"א הלכ' ה'. אלא דנסחר לנו לבאר איך מתרץ לדעת הרמב"ם ז"ל, מה דאותבי' ר"י לר"ל ממתניתן, דקתני קרווע ומוציא את דמו, דאי זהה מפרש דרי"ח לא הבין דברי ר"ל למה לי' לדחוק ולאמר דלר"י חייב כרת על דם השليل דחלבו מותר. ומה שנראה לפענ"ד בזה הוא דמתפרש שפיר קושי' ריו"ח על ר"ל, דר"י הוה ס"ל בדר"ל דמה דקאמר דמו מותר לצדיין אמר, לדידן דמחלקין בין דם האברים לדם הנפש, ודאי דם השليل עכ"פ אסור בלאו כשאר דם האברים, אלא דאין בו כרת, אבל לר"י דמחייב כרת גם אדם האברים, ע"כ דם שליל מותר למגורי קאמר, דהא דריש דם וכל דם, וכיון דליתא בדים הנפש ליתא בדים האברים, ואין כאן שום איסור, וכן פריך לי' מתנתנן דמשמע דהא דקרווע ומוציא את דמו דה הוא, והוא לר"ל לאו ד"ה הוא דהא לר"י דהו הוא המתיר בחלבו, באמצעות דמו מותר לגמרי, אלא דר"ז מתרץ לי' דאעיג' דליך כרת בדם השليل לר"י, מ"מ לאו איכא. ובאמת אני יודע הא לאו מנ"ל כיון דדריש דם וככל דם וצ"ע ודוק היטב.

ע"ש בגמר' איבעי' להו מהו לפדות בגין פקועה וכו', עיין בה מ"ש لكمן בסוף פרקו ודוק'.

ד' ע"ה ע"א גمرا, ב"ש דתנן דגיםمامתי מקבלין טומאה בש"א משיכוזו, ובה"א משיכינו, ור"ע אומר משעה שאין יכולין לחיות Mai בינייהו דג מקרטע אייכא בינייהו. בעי' ר' חסדא נולדו בדגים סימני טרפות מהו וכו'. בפירוש הסוגי' פלייגו רשי' ותוס' ז"ל, ותחלתה נbear פלוגתב בש' וב"ה ור"ע המכרייע בש' ס"ל כיון דדגים

דאיינו מטמא, והיינו דאמור ר' חסדא טהור מלטמא ואם מות אסור באכילה, וע"כ משום נבלה. אלא דהפרמ"ג מסייםidis ליעין ב"י אי כן הוא, משום דקשי"ל ליה למה יהי בעבור זה איסור אבמה"ח, כיון דשחיתת אמו התיר את איסור אבמה"ח בהמה עצמה, א"כ גם בולדחה לכיא אבמה"ח, דמה דפעולת השחיטה על האם פועלת נמי על הولد, אלא אדם לכיא אבמה"ח מה הוא האיסור שיש בו. ואין לומר איסור עשה שאינו זבוחה, דהא באמו מהני השחיטה לסלק גם איסור עשה דאי"ז, דהא שחיטה טרפה שחיטה מעלי' היא, וא"כ היה בולד דליקא איסור זה דאיינו זביחה, וממילא שלא ידענה שחיטה בהאי ולד ומה, כיון דהוא שחות וועמד. ופלא עכ"ל, הרי דעתיא לי לש"ז זיל דטרפות פסולת בו, וממילא דבר ר' חסדא זיל דמסתפק בדבר המבואר בש"ז סי' יג סק"ח, שכabb בבן ט' חי הנמצא במיע טרפה שחיטה, שטוען שחיטה מן התורה, וכל שאר טרפיות פסולת בו, כך פשות בש"ס ופוסקים עכ"ל, הרי דעתיא לי לש"ז זיל דטרפות פסולת בו, וממילא דבר ר' חסדא מן חיי נוהג בו, דהוא ג'יב בכלל לאו דטרפה הוא, וכיון דאית ב' משום טרפה ובשמה"ח, א"כ פשיטה גם אבמה"ח שייך בו, דכל דאית ב' משום טרפה אית ב' משום נבלה, דהרי טרפה מקצת ותחלת נבלות כמש"כ הרמב"ם זיל, ואיך אפשר שתחלת נבלות תפיסול ונבלות גמורה לא תפיסול. וכל דאית ב' נבלות אית ב' נמי משום אבמה"ח, דהוא נמי מקצת נבלות דכי ימות מן הבמה כתוב, ומני לפין לאבמה"ח דאסיר אבמה"ח ובמה"ח טרפה כולא חדא עניאו, כמובן, ולא אהני שחיטת אמו אלא לטהר מטומאת נבלות וטומאת אבמה"ח. אבל איסור אכילה אית ב', כמו בשאר בהמה שלא נשחטה. אלומ מה שמיין הפרמ"ג בזה טumo ונימוקו עמו מבואר לעיל. דלהמה לא תהני שחיטת האם על הولد להתריר איסור אבמה"ח, כמו דמנהני על הבמה גופה, וזה דתימא רבתא שאין עליוי תשוי' לאורו! אבל התשובה האמתנית על זה הוא, דבאמת שחיטת טרפה וכל שחיטה שאינה ראוי' לא מהני רק לטהר מידיו מטומאת נבלה וטומאת אבמה"ח, אבל לא לסלק איסור אכילת אבמה"ח ולאחר מיתה משום נבלה, מאשר שחיטה שאינה ראוי', ובטרפה אין נפקותא דטרפה ונבלה חד לאו הוא לדעת הרמב"ם זיל וכאשר מבוואר בפטיחה בעיקר ג' בארכיות) ואע"ג ذדבר זה חדש הוא ונגד דעת התוס' והרבה מן הראשונים והאחרונים כולם שנמנכו אחריו דברת התוס' שבת ק"ו ע"א אבל בשביב זאת לא נכח האמת האהובה מכל, ועיין בזה הארוכות בעיקר ג' בפטיחה, וממילא דאמור ר' מ"ח חכמים עיליל דף עג ע"א, לא אם תהר שחיטת טרפה אותה ואתابر המודלدل בה וכוי הכוונה דוקא לעניין טהרה מטומאת אבמה"ח, אבל איסור אבמה"ח ודאי אית בהאי עבר המודלدل בטרפה, משום דmittah העשו ניפול, דכיון דשחיתת טרפה גם על עצמה לא מהני להתריר איסור אבמה"ח, מכש"כ שלא פועלת זאת על עבר המודלدل. ועיין עוד לקמן על מימרא דר' מה שאכתב בזה ודוק היטב.

תונס' בד"ה לדברי המתיר באמצעות הדבר כתבו, אפילו לרבעה דאמור ד' סימנים אכשר בה רחמנא איך לאבמה"ח לעיל, דלמא שאני התם דלא יצא לאoir העולם ואיסורapiro לר' מ"מ, וה"ג בין לר' יובין לר' דפליגנו בתשל חלב מ"ט חי, מותקמא הא abusive לעיל וכו' עכ"כ. החלב אר' זיל נתקשה, הא יציאת חלב לאoir העולם דין בזה מה הוא לעשותו חלב, וכן מפרש דכונת התוס' דמשום דכל זמן שלא יצא החלב לאoir העולם, יש לו היתר בשחיטה מזאה"כ דכל בהמה תאכלו, ובזה רצה להשוו שיטת הרא"ש עם שיטת התוס', והם דברי הרא"ש שנתקשתי בהם לעיל במתניתן עי"ש. ובמחכ"ת על חנם טרכ,adam נאמר דלעולם חדשים לחוד משווי' לי לשור להיות חלבו אסור, ומה כתבו התוס'

התוספת מפרשים האי דג מקרטע אילא בינייהו דקיי אב"ש ור' עקיבא, ומפרשים דג מקרטע שkopץ ומגדל בחזק, ולב"ש מקבל טומאת אוכlein ולא לר' עקיבא. ולדידחו לא פירש הש"ס מתי מקרי איינו יכול לחיות דאמור ר' עקיבא, וא"כ קשה מאי לאמר דר' חסדא דבעי בנולדו בדגמים סימני טרפות דהאבעי תהי' אליבא דר"ע, דאי אליבי' קמבעי' היה לו לבאר תחללה דמשעה שאינו יכול לחיות דאמור ר' עקיבא קאמר, אם לא שנאמר דמסתמא גוסס קאמר ר' עקיבא דהוא נוטה למות וניכר לכל, אבל גולדו בו סימני טרפות קמבעי, וכך שפרשנו לדעת רשי', ולכן לא השיגו התוס' על רשי' במה דפרש דהאבעי' הוא אליבא דר"ע. אבל הרמב"ם זיל מיאן בזה וסבירא לי' דלר' עקיבא דקאמר איינו יכול לחיות בדגים מכבליין טומאה, היינו מסוכנת היינו טרפה דהרי אנו רואים דטרפה גרוועה מסוכנתה הוא לעניין איסור אכילה והן לעניין הרוג את הנפש, מסוכנת שר' באכילה וטרפה אסורה והרוג את הגוסס חייב והרוג את הטרפה פטור מבואר בסנהדרין ע"ח ע"א, ואיך ישתקפ הכל לאמר דלר"ע דס"ל כי דג גוסס מכבליין, דג טרפה איינו מקבל ט"א. ולכן מפרש הרמב"ם זיל האבעי' אליבא דב"ה דההכלתא כוותי' דבעינן דזוקא מיתה, אבל גוסס ומפרכסת אינס מכבליין טומאות אוכlein, ומכל מקום מסתפק ר' ח' בטרפה דגער מוגוסס כנ"ל, אולי מודים ב"ה משום דהרי אין כאן חיית שלמה בכמהCi מחרסא אבר, ושפיר חשוב כמת לעניין טומאות אוכlein, כמו דחויב כמת לעניין איסור אכילת טרפה, ולענין רוצח דמקרגי גברא קטילא. אלא דמה דקאמר בגמ' בצד המקיל דלאה בבהמה דוקא פסול טרפות דיש במינו שחיטה טרפה כמת לעניין רוצח דהא גם באדם דליקא במינו שחיטה טרפה כמת לעניין שחיטה והן אמרת דאסיר אכילת טרפה לא שייך רק ביש במינו שחיטה אבל שם הטעם משום דבלאו הци איסור מצד בהמה טמאה ומה עניין זה לכאן. אלא זו זאת גם לשיטת רשי' זיל דאליבא דר"ע מביע' נמי קשה וצע"ג ודוק.

אבל עיין בפתחה עיקר י"א, שם ביארתי דהאבעי' הוא בח"ט של ההלכה, ולא בטרפה האמורה בקרה דטרפה האמורה בקרה דההילו נטלה למות מחמת חסרונו אבר פשיטה לי' דמקרגי אינה יכולה לחיות, וה"ה לב"ה לדעת הרמב"ם דכל שהוא טרפה גמורה, אבל בח"י טרפות של ההלכה, דרך ע"י' שנתהדרה ההלכה דפיסול במקצת השחיטה פסולת נתחדשו הני כללים להחשב בטרפה, על זה קמבעי לעניין טו"א בדגים Mai, עי"ש'.

עוד שם א"רامي השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי לדברי המותיר איסור, ולדברי האוסר מותר, הרבה דברי המתיר נמי מותר, ד' סימנים אכשר בה רחמנא. הנה פשיטה לשניהם דבשותם את הטרפה עכ"פ לא ניתר הولد בשחיטת האם, אלא פלאגי אי מהני שחיטת עצמו. ויש לעין מה לא תהני האי שחיטת טרפה להתריר את הولد, כיון דכל ע"מ מהני לטהר מיידי נבלה, כדאמר ר' ח' لكمן, ולמה לא תתריר באכילה. לא מביע' למ"ד שחיטה שאינה ראי' שמה שחיטה וכדק'יל לדינא, אלא אפילו למ"ד שא"ר לא שמה שחיטה, הרי האי ולד עושה שחיטה לשחיטה ראי' כיון דמותר באכילה. ועיין בפרמ"ג סי' י"ד במשבצות סק"ב באמצע הדיבור, זיל: והנה שוחט טרפה ונמצא עובר, טהור הוא מלטמא מבואר, ולענין איסור לכארו' דיש בו אבמה"ח, שכל העובר בפנים הוא, אמונ יש לעין ב' עכ"ל. לשונו מגומג קצת, אבל כוונתו מבוארת, דמסתפק משום איזו איסור אסור האי ולד, דטרפה א"א לאמר דהא לאו ירך אמו הוא, וגם איך אפשר דשחיתות עצמו תהני להתריר איסור טרפה שבו, וע"כ דאית ב' אבמה"ח באבמה"ח בעודו חי, ואם מת بلا שחיטה ממילא דאית ב' משום איסור נבלה, אלא

שאין דרכו של הרמב"ם ז"ל כן, ובפרט דילשנא צורך שחייבת הוא לישנה דעתן שחייבת דקאמר ר"מ במתניתן על בן ט' ח', ור"מ ודאי מדאורייתא קאמיר, ואיך משתמש הרמב"ם ז"ל בהאי לישנא גופא לאמר בהפריס צורך שחייבת. ועוד יותר מזה תראה ראי' נפלאה דרמב"ם מה"ת מצרך שחייבת להפריס ע"ג קרקע והוא ממש"כ בפ"ז שם הלכ' ג' ז"ל: "השותח בהמה ומצא בה שליל וכו', ואם שלמו לו חדשיו וממצאו חי, אע"פ שלא הפריס ע"ג קרקע ואין צרך שחייבת, חלבו אסור וחיבב עליו כרת" עכ"ל. והאי "אע"פ שלא הפריס ע"ג קרקע" ע"כ אתה לאמרadam הפריס ע"ג' ק' וטעון שחייבת פשיטה שאחלבו בכרת,adam לא תפרש כן כונת הרמב"ם ז"ל אז האי "אע"פ שלא הפריס עג"ק אין לו שום מובן.

אבל עשה אכן כאפרכסת ושמע נא קושט דברי אמת, הנה הרמב"ם ז"ל השמייט הא דר' מרשישי, דבן פקוועה הבא על בהמה מעלייה הولد אין לו תקנה. והבי' סימן י"ג כתוב דלא ידע למה השמייטו הרמב"ם, מאחר דמסופק אי החושין לויער האב. עוד זאת את השמייט הרמב"ם ז"ל כל דין דקלות בן פקוועה דאמיר אבוי, דהכל מודים בו משום דמדכרי דכרי, וכקמתמה הב"י בסימון הנ"ל עליו, וככתב דבשלמא על הר"ף דהשמיוט לא קשה, משום דלא שכוח, אבל על הרמב"ם יש לתמורה דהוז ז"ל אינו רגיל להשמיוט שום דבר מה תלמוד, עכ"ד. ואני אומר דאף על הר"ף לא הוועל הרב ב"י ז"ל בתירוץ, דהרי הרמא באנה סימן י"ג כתוב, דאפיקו היה בו שאר דבר תימא סגי להתריר בלבד שחייבת, ולמד זאת ממה שהביא הג"א מעשה דרב שרירא גאון דהזה לו שני בגין פקוועות והmittים בкопוף והאקלים בחופה וסגי לי' בהא דהזה בשעת חופה להיות תמייה לאינשי, וא"כ איך השמייטה הר"ף והרמב"ם ז"ל.

והנה בראש פירkon כתבתני דההמב"ם ז"ל דחה הא דרב מרשישיא מכח האי דרבא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל עתה אני רואה דבאמת הא דד' סימנים לית לי לרמב"ם, כי לא הביא כלל הא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, דהינו באמו טרפה שייח' צrisk שחייבת, והיה טהור מלטמא, ואדרבה פסק בהפריס עג"ק גם טמא הוה, והאלקים כי כן האמת בעדעת הרמב"ם ז"ל, אע"פ שלא עלה זאת ע"ד שום ראשון או אחרון ז"ל, אבל מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו.

דהנה ק"ז החת"ס בחדשו הרגיש ברוח חדשו, דהא דר' מרשישיא המובהך כאן, בין האי דר' בדק כל מודים בקהלות בן פקוועה ע"ג קרקע, ובין הא דאבי דהכל מודים בקהלות בן פקוועה עומד שלא במקומו, דהאי דינא דר' מרשישיא אין לו שייכות לדר' ש"ש עי"ש מה שנדחק בזה בשם תלמיד אחד בדבר זר ורחוק. ואני דור רביעי אחורי ת"ל מצאתי פתרון הדבר, דבאמת כן הוא דמייך שיקיך לדריש' ולא לחכמים. דבאה דר' כהנא דאמיר הפריס עג"ק איכא בגיןיו לא איפריש מי מדאורייתא טעון שחייבת או מדרבנן, ושפריש ג"כ דמדאורייתא קאמיר דחכמים דר"מ ס"ל דדי לולד להיותו אומו, ובאמו גופה בעין שותמות הבע"ח עי" השחייבת, ר"ל שתה' גוססת על ידה, דנירנו דמפרכסת מותורת מיד וחותך כיitz בשר מבית השחייבת כדעליל לג' ע"א, הינו משום דעתמת למות לאלטר, דכל שנשחטו שני סימנים חזקה אלימתא לח"ל דמת מיד, וכמו שאמרו בגיטין ע' ע"ב דנסחטו ב' סמינו וברח מתירין את אשתו, ועי"ש בסוגי' ובתוס' דמת בודאי קודם שיתירוה לינשא, וכן כאן ב' הסימנים ממיתין מיד וכאשר בארטהי בארוכה בפתיחה בעיקר ג' דבעיין מיתה תוך מעיל"ע. אלא דהתורה התירה בכך נצד' יצח' ר' למיל שלחוט אחר תאות אכילה לאכול מיד כמו יפ"ת עי"ש. אבל כל שלא עלה השחייבת לעשותה גוססת, ואם היה במציאות שתשחה מלומות יותר ממעל"ע, באמת אין כאן שחייבת.

דשפיר מבעי' לעיל דלא תהני שחייבת בהושיט ידו משום חסרונו אוירא, הלא אוירא אינו מועל רק דלא הוקע איסור הלב, משום דיש היתר עי' שחייבת, אבל אי נחרה שפיר נאסר הלב, משום דאיaca חדשים והם לחוד גרמו, אפילו בנמצא מות אח"כ ולא הוה אוירא כל מוחים, וכמש"כ לעיל במתניתן. וכן לא מתפרש מה שכתו התוס', דהאי אבעי' דלעיל מיתוקמא שפיר בין לר"י ובין לר"ל דפלייגי בתשל' וכו', דלר"י' דאמר חדשים גרמו היינו לחלב שנטלש וצא לאoir העולם, וזה ליתא כמש"כ, אלא ודאי לדעת התוס' לייא בחדשים לחוד איסור הלב כלל, עד שיצא לאoir העולם בעוד הولد בחיים, ולכן בנמצא הولد מות אפילו לא שחט אמו אלא נהרה הولد אין בו כרת דחלב, וכאשר הוכחתיכן מגמר', ובדררי הררא' שעדין בלתי מובנים. אבל מה שנטקsha הלב ארוי ז"ל על הסברא דכיוון דאין כאן לידי, והוה האי הלב כבשר הפרוש מן בהמה ולא כפורש מן הولد,מאי מהני האי תלישה וכייא להקרא חלב, דא ודאי צריכא עיינה רבא כאשר נתפלאתים גם אני בזה כמבעור למעלה.

שם בסוף הדיבור, ואפילו לר"ל דאמר חדשים ואוירא גרמו, אפשר דבمعنى אמו מהני בי' שחייבת כי היכי דמיהני בי' שחייבת אמו ע"כ. כפי מה שכתבנו לעיל בדעת התוס', דגם לר"י בעין אוירא כדי' שיחול איסור הלב, ודלא כלב ארי' ז"ל, גם לר"ו'ח בעין לפרש צד האבעי' דלעיל, דמיהני שחייבת בהושיט ידו לר"ל, ודלא כמשמעי מפשיות לשון התוס', דהאי צד האבעי' לר"י מובן מאליו, אלא כיון דלר"י' ה' צריכין לפרש צד האבעי' דלא מהני שחייבת בפניהם, لكن לא כפלו כאן לאמר דבין לר"ו'ח ובין לר"ל קמבעי' דתהני שחייבת בעמי אם כמו שמנני לי' שחייבת אמו. אלא דגוף דברי התוס' תמהין, דادرבה מה דמיהני שחייבת האס היא הנותנת דלא תהני שחייבת עצמו, דנvhו דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל לא ב"א, ואיך כתבו דמשום דמיהני שחייבת האס יש לאמר דמיהני נמי שחייבת עצמו. ואני כתבתני לעיל במתניתן דבאמת מהאי טעמא השמייט הרמב"ם ז"ל האי אבעי', דבمعنى אמו פשיטה דלא מהני שחייבת לשום מ"ד ודוד'ק היטב.

ע"ב גמור' טעון שחייבת, ואם מות טהור מლטמא במשא וכו', ד' סימנים אכשר בה רחמנא. הנה האי דינא דבן ט' ח' הנמצא בمعنى בהמה טרפה דעתון שחייבת, מבעור ברמב"ם בהלכ' מ"א, אבל מה דינו אס מות אח"כ בפ"ב מהלכ' אבה"ט הל"ז כתוב בשם ז"ל בפירוש. אלא דחכ'ם בפ"ב מהלכ' אבה"ט הל"ז כתוב בשם הר"י קורוקס ז"ל, דהא דכ' הרמב"ם שם ואם מות קודם שיפוריס ע"ג קרקע הרי הוא טהור, שחייבת אמו מטהרתו, קאי אפיקו אמו טרפה עי"ש. והוא אמת וצדק, אלא דמה שתנה הרמב"ם ז"ל קודם שיפוריס ע"ג קרקע הוא מן התימא, דמשמעו שלآخر שיפוריס ע"ג קרקע אס מות מטמא במשא, ומהיכי תייתי, וכי משום דבמי' שחייבת מדרבנן משום מראית העין, נימא דמטמא במשא מדרבנן, אשר זה דבר זר ומ"ל לרמב"ם זאת דגזרו טומאה משום מראית עי. וראיתי בדגול מרובה בי"ד החדים שהשיג על הטו"ז דס"ל שהפריס ע"ג הקרקע רק לכתחילה צrisk שחייבת, אבל בדיעד לא אסרו מושם מראית עין, מפסיק הרמב"ם זה דבפהפריס ע"ג קרקע מטמא כנבלה, אם לא שחייבת, והוא פלא גдол שלא הרגיש הגאון ז"ל דמשום מראית עין מדרבנן, איך מטמא כנבלה. ולא עוד אלא אדם היה הרמב"ם ממציא דבר זה דבפהפריס ע"ג קרקע גם טומאת נבלה אית בי' מדרבנן, היה לו לפסק כן בפירוש ולא להשמיינו דבר זה מכללא, דבלא הפהפריס טהור. ועוד זאת אני תמה' דבסוף פ"ה ממ"א שהביא דין דבקע כתוב סתמא, ואם הפהפריס ע"ג קרקע צrisk שחייבת, ולא הזיכר כלל שהיה מדבריהם

קשה כל הני קושיות למה לא פסק הרמב"ם כר' מרשישא ולא הביא הוא דאבי דהרי ר' מרשישא פליג על אבי כנ"ל וממילא דליתא לדאבי, וגם דר' מרשישא ליתא, דהוא אמר מלתי אליבא דרש"ש, ולית הלכתא קרש"ש, וכן אין הרמב"ם מחק כלל בין אמו טרפה לכשרה, דכל שהפריס עג"ק עבי שחיטה מה"ת, וטמא טומאת נבלות אם מת, היינו אם מות קודם שהפריס עג"ק, כמו שכתב הרמב"ם זל בפירושו. ומהאי טעמא היה הרמב"ם זל מוכרכה נמי לפרש דאיסורابر היוצא אין תליי כלל בשחיטה, דכל שיצא והחזר או נשחת קודם שהחיזיר באופן דין לעין לידיה, איך איסור יוצא מצד קרא דבר בשדה טרפה, דמשום דין לאבר שחיטה א"א לאמר דהה אליבא דליתא, הרי טעון העובר שחיטה כיון שהפריס עג"ק, ולאמר דהה אבעי בריש פרkon באבר היוצא מהו לחוש להלבו שהוא בס"ד קודם שזכהנו דפליגי רש"ש וחכמים בשל תורה וכארש נרא דפרק ש בתחלת כאשר עבי מהו לחוש לאירועו ותפל' בלא איסור יוצא מהא דר' מרשישא ורק אליבא דרש"ש קאמר למולטי דלית הלכתא כוותי, אבל הוא קמבעי באבר היוצא דאיכא איסור גם לחכמים, אלא ודאי דחש"ס איזיל שם בהאי ס"ד דר' מרשישא הלכתא היא, מ"מ במה דמסיק בחיקו א"א לאמר דלא קאי הא תיקו במסקנא, דכל תיקו הלכתא הוא, ובשל תורה לחומרא איזילנו ולכן הוכחה הרמב"ם לאמר דאיסורابر היוצאה לא תליי בשחיטה כלל כנ"ל.

וזל דעליל דפליגי ר' אשוי ומר זוטרא בגין פקועה אי פודין בו, דר"א אמר פודין ומר זוטרא אמר אין פודין. הנה הסוגי' דשם ע"כ קאי לפי הס"ד, דהה קמבעי מהו לפדות בגין פקועה, אליבא דר"מ לא קמבעי, דכיוון דעתו שחיטה בהמה מעלהיה הוא, כי קמבעי אליבא דרבנן. הרי דס"ל להש"ס שם דרבנן ע"פ דריהיט ואיזיל לא עבי שחיטה מה"ת ולאמר דר"א שהוא מרא דשותעתא דהaca דלית הלכתא קרש"ש, ומטעמא דכתיבנה דחכמים פלייגי עלי' להצהrik שחיטה להפריס עג"ק רקען מה"ת, פליג עם מר זוטרא אליבא דרש"ש דלית הלכתא כוותי, הוא דבר שאין הדעת סובלתו, והכי הו"ל לר"א למימר למר זוטרא דפודין מושום דעתו שחיטה. אבל ניחא דהרי רשי זל מפרש הא דקאמר ר' אשוי לממר זוטרא מה דעתך דילפת שהה מפסק, דבפסח פסול יוצא דופן. והתוס' הקשו על פירושו דא"כ גם לר"מ דעתו שחיטה אפשר דקמבעי, דאף דעתו שחיטה נוכל לילך מפסק דין פודין ביוצא דופן, ולכנן מפרשים דמטעם דהו כשות קאמר דפסק לפסח, עיין בחודשי הרשב"א זל דקהשה בשם הרמב"ן זל להליכם, דס"ס יוצא דופן הוא וויפסל נמי לר"מ, ולכן מקיים פרשי"י זל, והא דקאמר בגמרא' בתחלת לר"מ לא קמבעי' הוא מקמא דמסיק הא דקאמר ר' אשוי למר זוטרא, Mai דעתך דילפת שהה מפסק, אבל בתור דמסיק כן, באמת האבעי' גם לר"מ ומשום דאיכא למילך מיותר מינאי דופן בפסק. ואני מהמיה עוד יותר ע"ד התוס' דאיך אפשר דמטעם שחיטה קמבעט, דא"כ שהה מפסק מהו לי, דהרי שחוט במעט משה דכתוב כאן בפדיון בכור, ולא בעין למילך מפסק, וכן נראת מתווך פסק הרמב"ם זל בפ"ב מהלכ' בכוורות הלכ' ח' ז"ל, "אין איןן קרואין" שה. הן אמרת דבגמרא' בכוורות י"ב ע"א לא משמע כן, שסביראה על האי משנה דמונה אלו דין פודין, דמתניתן בן בג בג היא דבן בג בג אמר נאמך כאן שהה מפסק ולא בטרפה ולא בכלאים להלן פרט לכל השמות הללו, אף כאן פרט לכל השמות הללו. אי מה להלן אזכר תמים ובן שנה ת"ל תפדה תפדה ריבבה. אי תפדה

זהרי אמרה תורה בchia וועפ', ושפק את דמו שהוא נתילת הנפש ולא מסתבר לאמר דכשנכנו לארץ ונתקדשו במצבות שחיטה שבא להקל כ"ב ולאמר, דלא בעין נטילת נשמה ונפש כלל, ואפיו אין סופה למות מחמת השחיטה מוותרת וטהורה. ואם כן הוא האיל, אם שחיטתם אמו פעה עליו עכ"פ כדי שהיא גוסס ואני יכול לעמוד שהוא סימן הגסיסה, אז יותר על ידי אמו, אבל כל שהפריס עג"ז רקע אחר שחיטה, הרי סימן דלא פעה עליו שחיטה מאומה, די לצד להיות אמו, כי גם בה בעין מעשה המmittת תוק מעיל"ע דוקא, וכך כל שהפריס עג"ק, אפילו ימות אח"כ אין זאת מהמת השחיטה אחרת, אלא מסיבה אחרת, ואל תחמה על דבר זה, איך הקשר הولد מתלי תליי בהמה שיפוריס אח"כ עג"ק אי לא, דהרי גם לר"מ מותלי תליי אם חי היה בשעת שחיטה, דאם מות אח"כ ונמצא מות ניתר למפרע בשחיטת אמו, ואם נמצא חי לא מהני, והci נמי לרבען כן הוא דמתלי תליי אם יפרוס אח"כ עג"ק או לא. ור' מרשישא (חתנו של רב כהנא. עיין בסה"ד) מפרשכו דברי ר' כהנא, ולכן העמיד מסדר הש"ס הא דר' מרשישא בתור דברי ר' כהנא לאמר, דרך ע"ש קאמר ר' מרשישא דינו, כי לחכמים דפליגי וס"ל דבעי שחיטה בהפריס עג"ק רקען, ליתא להאי דינא כלל, ואח"כ מביא דברי אבוי דפליגי, וס"ל בהא דר"כ דהפריס עג"ק איכא בינייהו מדרבנן קאמר, ומפני מראית העי, ולכן הכל מודים בקהלות בן פקועה. ומאר שזכהנו זהה דר' מרשישא ואבוי פלייגי אי חכמים דרש"ש מדורייתא קאמו דבעי שחיטה או מדרבנן, כי הכל שבדינו דבשל תורה הלך אחר המחהmir, אנו צרכין לפ██וק כמו דמחמיר. ולא עוד אלא אני אומר דהא דר' חנינא דאמר כל מקום שננה ר' ש"ש הלהכה כמותו, והא דר' יונתן דפליגי עלי' וקאמר דלית הלכתא כוותי' אלא במסוכן ותרומות מעשר ג"כ פלייגי אי שחיתת בן פקועה מדורייתא או מדרבנן דהנה האי דמסוכן אף דהוא דבר תורה, אבל כפי מה שהוסיף שם על היוצא בקהל דה"ה מסוכן, ועינו רמב"ם פ"ב מהל' גירושין דמקדים האי דמסוכן להני דת"ק ולהני דחרזו לאמר אני אלו אמרת דרש"ש רק פירוש בא דת"ק, גם המפרש והויא בשירא נראת, דרש"ש רק פירוש בא פלייג את"ק אבל אחזרו לאמר אני אלו אמרת דרש"ק דוקא יוצא בקהל דהוא קרוב להיות נהרג, אבל סכנה בעלמא דקרוב להנצל לא, אבל בחזרו לאמר שהוסיף גם המפרשليس והויא בשירא, אין בזה אלא חשש סכנה, ה"ה דמודים נמי במוסוכן מוחמת חולין, דאטו כי רוכלא ליחסב ולזול. ועינו מנחות ל' ע"ב בכל הסוגי' שם, ותמצוא דגס למן דלית ל"י דהלהכה קרש"ש בכל מקומות, מ"מ פסקינו כוותי' בתלויות השם בס"ת לחلك בין מקצתו או כלו, וכן עוד שם באיזה דין ועינו ש"ד סימן רע"ו, שתמה באמת איך פסקו הפסקים הא דרש"ש בתלויות השם, כיון שפסקו כאן בשחיטת בן פקועה דלא כוותי', מושום דלית הלכתא כוותי' רק במסוכן ותרומה, עי"ש שכטב דבחבורו הארץ הארץ בזה, ואני לא זכינו לחלק שני מספרו הארץ. אבל לפי העתינו ניחא, דהא דלא קבלו הכלל דהלהכה קרש"ש הינו דר' רק כלל בלי יוצא ממנהו, אבל יש בידינו לפ██וק כוותי' במילדי דרבנן, או במקומות שמחמיר, ולכן האי ר' יונתן דפסק רק בהני תרתי כוותי', רצה לשולך רק האי דבן פקועה דהה מה"ת לדעתו, ואיך נפסוק כיחידי לא גבי רבנן ור"מ דפליגי עלי' להקל בשל תורה ור' אשוי שהוא בתרא חש להאי דר' יונתן ופסק דלא קרש"ש, ע"כ משום דס"ל הכר' מרשישא דרש"ש וחכמים בדורייתא פלייגי, ולא כמ"ד דבל"מ הלהכה קרש"ש משום דס"לocabyi, דכאן במלטה דרבנן פלייגי.

ומאחר שזכהנו זהה, ליכא בפסקי הרמב"ם שום דוחק ולחץ, ולא

ז' נבלה גמורה, ואיך נתיר חיללה איסור תורה ע"י פסקי יתר הראשונים נגד דעת הרמב"ם במקומות שאין רואים שלא ירדו לסתות דעת קדשו, ושלפי שיטתו אין כאן שום דוחק בכל הסוגיות ולא עוד אלא אדם לא נשחת רק סימן אחד גם בלאה אין להתריר כלל הכתת הראש כմבואר אצלנו בפתחה ודוק' היטב.

ע"ש רשי' ד"ה הפריס וכו', טעון שהחיטה מדרבנן דעתך לאחלופי לאכול בהמה ללא שחיטה עכ"ל, אין לפרש דוחשו לאחלופי כמו בפסחים דף ע"ה דאין צולין ב' פסחים כאחד מושם תערובות גופם, וה"ה הכא כיון דאין כאן שום היכר, דבקל ברבות הימים יתחלף באחרת, אדם נפרש כן לא נבון הפלוגתא בקהלוט אי חד תמייה'aggi או בעין תרי תמייה'aggi וכן לא נבון הא דרא' דלא חש לדדרישה בבעפ"ק דמ"ש טרפה דלא חש לה כיון דאין חש החלפה אלא דהכא תמייה'agen שיאמרו דגס שאר בהמה לא בעי שחיטה, וכן מוכחה דחישין שיאמרו דגס שאחד ינחו או יכה תייטה ניחוש שבשביל שיתרמי לעתים רוחקים שאחד ינחו או יכה על ראש בהמה ויאכל את בשרו, שיאמרו דבטלה הזביחה והותר הנבלה אחמהה? וכי לא קרובה יותר לחשוב את האיש שאוכל נבלה. וגם למה לא חששו על תערובות גוףן כמו בפסחים וצ"ע.

תוס' בד"ה בן פקועה מה שפירש בקונטרס דהרי הוא כדי שאין לו אלא סימן אחד מצד amo וכו' וגם פירש דר' מרשריא ל"ל הא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, והכל מגומג דאפיילו היהנה בהמה ניתרת בסימן אחד להכשיר דחויס כל סימן וסימן בח齊ו שחוט וכו', ואפלו למ"ד ד' סימנים אכשר בה רחמנא מודה הכא, דהתס שחיתת טרפה לא הויה שחיטה, אבל כאן הויה כאלו ח齊ו נשחת וכו' עכ"ל. ועיין לב אר"י מש"כ בז'ה. ואני תמה מאיד על התוס' דאין כאן שום מקום השגה על רשי' ז'ל, דלפירושם דאין כאן סימנים לחץ הولد הצריך שחיתה קשה יותר, הכא יאמרו דמי שיأكل מאותו ולד בלא שחיטה מהיים או לאחר מיתה, צריך לאכול שני זייטים כדי שיתחייב מלוקות, דמי יימר לנו דחק האב וחלק האם שווין הם בנסיבות, אלא ודאי דאין כאן תערובות בנסיבות, אלא באיכות, וממילא דאין כאן מלוקות כלל על אכילת הولد הזה בלבד שחיטה, והוא כמו כי לעניין חלב דהוה חצי שעור באיכות, ואין לוquin עלי', וא"כ למה לא תhani שחיתה להאי ולד דאיינו זבוח באיכות, ע"י סימני עצמו שהמא ג"כ רק באיכות מקצתם זבוחים ומיקצתם אינם זבוחים, הדאי ולד בר' בפ"ע הוא סימני ובשרו שווין, ומ"ל להתוספות דהאי ברי' בפ"ע לא מהני שחיתה סימני כמו שהוא, ולכן הוכחה רשי' ז'ל להמציא דעתך שהי' נגע בה דכמו בשתיי' בנסיבות שחיתה נפסקת, כמו כן נפסקת בשתיי' בחיתות איכרות הסימנים. גם כוה שרצוי לחלק בין האין, לשחיתת טרפה איןנו מובן, דהא גם בשחיתות טרפה מהניولاد לטהר מיידי נבלה, ולדעת התוס' גם להתיר איסור אבמה'ח כמו באמו, דחוינך אמר ממנה בעודה מפרקסט אין בו איסור אבמה'ח, הרי דגס הولد שחחות הוא, ואדרבה יותר מקרי שחות בטרפה, עד שלא מעד מה נשר להתריר בולד טרפה ע"י שחיתת עצמו כמו שתכתבנו למעלה באריכות. וחוץ מזה הלא כל עצימות ההסבר של ד' סימנים אכשר בה רחמנא, ממש'כ רשי' ז'ל דהתירא הוא דרב' רחמנא ולא איסורה, והא סברא המוסכמת עם השכל דאייך נאמר שחיתה המכשפת תקלקל יותר את הولد, מנicher האוסרת, ר"לadam נחר האם היא הولد ניתר בשחיתות עצמו, ואם שחיטה יאסר הولد שלא יהא לו שוב היתר ע"י שחיתתו הוא, ואם הסברא מוכרכות א"כ גם בגין פקועה הבא על בהמה מעלייה אנו מוכרכים לאמור כן, אך אפשר דהשחיטה של האם המכשפת תגרום איסור לבן בתה בדור שלישי. אבל מה שכתבו התוספות דא"כ הסוגי' דלעיל, דמהו לחוש

ריבת כל הני נמי א"כ שהיא מהני לנו עכ"ל הגמר' הרי דבעין כמעט כל הני מց"ש שהיא מפסקה. אלא דנראה דהרבנן ז'ל דחיה האי ברייתא מכח האי דר' אשி כאן. דכפי הנראה ר' אשיה מפרש מתניתן דבכורות דמעט כל השמות הללו משה דכתיב בגופי'DKRA, דאל"כ אלא כברייתא דבן בג הלא תקשה לנפשי' דאמור כאן פודין.

הן אמת דלא אוכל להבין איך פלגי ר"א ומר זוטרא ביזוא דופן, והמשנה בבכורות לא מנה בכל אלו יוצא דופן, הרי דפודין בו. דומה דקמבעי' שם בנדמה ובפסחים'ק אי פודין, היינו אם היא בכלל כלאים דקתני במתניתן וכן בגין פקועה, אי כפ' התוס' דמצד שהוא שחות קמבעי' הרי הוא בכלל שחות דקתני נמי במתניתן, אבל אי נפרש דמצד יוצא דופן קמבעי', באיזו מהנהו דחויס במשנה נוכן להכניiso, והוא תימא רבתא אצל, אלא מירוץ פירוש התוס' ג"כ אין מפסק, דומה פריך ר"א למר זוטרא מה דעתך דילפת שהיא שהlehמידו, דומה פירך ר"א לאמר זוטרא מה דעתך דילפת שהיא הא במשנה שלמה היא דאין פודין בשחותה והרי הא בן פקועה נמי שחוט הוא, יהי' מאייז טעם שהיה', אם לא שנפרש דהכי קפעריך לי', דבשלמה אם מפסק ממעתיקו שחוט, שפיר קמדמיות בו פקועה לשחות דעלמא, דשניות הלא אינם ראיים לפסק אבל אי מסברא קממעט התנא כל השמות הללו, מושום דאיןם בכלל שה וכמיש'כ הרמב"ם א"כ האי בן פקועה ניהו דחויט הוה, אבל מ"מ כיון דרהייט ואיזל שה קריין בי'. שוב ראיית ברי"ט אלגזי ז'ל שכtab, דר' אשי לא ידע מהיא ברייתא. והרבנן ז'ל שכtab, דר' אשי לא ידע איך פסק שם כר' אשי דפודין נגד סבר כן,adam ר"א לא ידעה איך פסק שם כר' אשי דפודין נגד הברייתא. ועכ"פ נבוק אני מאייד בפירוש הסוגי' וקשה לי מאי להכניס ברמב"ם כדעת רשי' ורמב"ג, דמטעם יוצא דופן דניין על בן פקועה, והוא לא הזכיר יוצא דופן בדבריו אלא בן פקועה, ובפרט שהגמר' לא הזכיר כלל שם יוצא דופן, וממשנה נלמד דביזיא דופן לא מيري'. لكن יותר נראה לךים פירוש התוס' גם לדעת הרמב"ם ז'ל, דמטעם שחותה קמפלגי ומ"מ לא קשי' מידי ר"א אדר"א דס"ל דחכמים מדאוריתא מצרכו שחיתה בהפריס ע"ג קרקע, דהא דלא פסק ר"א כרש"ש דמתיר גם בהפריס ע"ג קרען, היינו מושום דכיוון דבדאוריתא קמפלגי לא מלאו לבו לפסק לקולא כרש"ש נגד החכמים, אבל כאן בפדיון הוי חושש לדריש' שלחחמיר שלא לפדות, אם לאו דס"ל דכיוון דרהייט ואיזל שה קריין בי', ומר זוטרא ס"ל כברייתא דבן בג בג, דמשה שה קממעתיקו לבן פקועה, ולפ"י ניחא מה שפסק הרמב"ם כר"א ע"פ דהסוגי' כמר זוטרא אזלה, כמו שכתבבו הראשונים ז'ל שפסקו כמר זוטרא, ובפרט דהבריתא מס'יעה למר זוטרא, אבל אי נימא דכל עצמיות הפלוגתא הוא מושום דזהו כשות ואליבא דרש"ש דשמא הלהקה כמותו גם בדאוריתא, וכיון זהה גופה פסק הוא כדאי הוא ר"א לסמווק עלי' נגד הברייתא ודוק' היטב.

ועל"פ' יהי איך שיהי' ברור כמשמעותו דהרבנן ז'ל פסק דהפריס עג"ק טעון שחיתה מה"ת, כי רק במקרה זה מחפרשים כל פסקיו, וכל מה שהשミニיט מן הדינים הנראים כבלי חולק בסוגית הגמר', ואן ספק אצלי שאילו זכה ה"ב' לזה ודאי היה פסק כרמב"ם עמוד ההוראה שהוא שקול אצל ה"ב' נגד רוב הראשונים, ולא עוד אלא דכל הראשונים ז'ל אילו הוי נחטו לעומק שיטת הרמב"ם ז'ל לא הוי חולקים עליו כלל, כי הלא לפי דרכם אין קץ לדחוקים שמכרכחים אנו לסביר בסוגיות הללו כאשר בארנו הכל בפרקן, כל אחד ואחד במקומו, וא"כ פשיטה דחלילה לא יכול בן פקועה שהפריס ע"ג קרקע بلا שחיתה כמו שעשה ר"ש גאון בחופה. אבל עוד יצא לנו מזה דמה שהתריר הרמן' ז'ל בעוף השווה למota אפייל מעלה' לעחות על ראיו הוא לפי דעת הרמב"ם

בו גם הבהמה טרפה, אלא אפילו לדעת אידך הראשונים דין בו אלא מצות פירוש מדרבנן, מ"מ מודים מהה דאיינו יכול להעלות ארוכחה, ובפירוש אמרו לעיל דף ע"ג דבר המadolدل אין לו תקנה בהזירה, ור"ל שאינו חזר ומתדבק לנוף ואיך לא תטרף בהמה ע"י חסרון זה שאין האבר תלוי בה אלא בחיבור כל דוחוא שסופו ליפול. הן אמת דהש"ס לקמן מביא מתקיף לי ר"ג לשם אל, יאמרוابر שהחיהות תלוי בו מוטל באשפה ומורתת, ולכאורה הוא הקושי' שהקשתי, אלא דהש"ס יאמרו' משמע דמייקר הדין מצ' קיימין הני תרתי, דבר שהחיהות תלוי בו יהיה נדון כמדולדל, ומ"מ בהמה תהיה' מותרת, אלא ממשום שלא יאמרו מקשה לי' דהויל' דהבהמה אסורה עכ"פ מדרבנן, ועינן לבב ארוי. וזה פלא והפלא דודאי כל שינקר' מдолדל וכן סופו להעלות ארוכחה לעניין טרפות בהמה ודאי חשבין לי' כנפל, דחובור כל דחו צזה ודאי אינו מצל מלחיות טרפה, ולכן עכ' אנו צרכיכם לאמר דהאי, "יאמרו" דקאמר ר' לעו משום אמרה דבריות קאמר, אלא כונתו דהבהמה נאסרת מעיקר הדין ומון הדין יאמרו' אך אפשר דבר שהנשמה תלוי בו מוטל באשפה והבהמה מותרת ודוק.

גמרא א"ר אשיש טרפות קמדmittiyil' זכי' שהרי חתכה מכאן וחיה וחתכה מכאן ומותה. הרמב"ז י"ל סובר אדם אחר פסיקת צוה"ג חתך الرجل למعلיה בשוק חזר להחשו, ומ"מ אם לא עשה כן וחתחה כמהות שהוא טרפה ואין זו דומה להא דאמרו לעיל דאי בדרי לה סמא חי' דכמהות שהוא עכשו א"א לה לחיו. והרשב"א אחרishi שהביא דברי הרמב"ז כתוב ויז"ל, "ואית' שמא כבר התחללה מכתה להמיתה בה (ר"ל פועלתה המミיתה) ותירץ חולין והוא זה ומהשוכנת שראי' ע"כ, והנה בריש פרק אלו טרפות כבר תמהתי על הנני טרפיות דנייקב או לקתה גרע מניטל, וכן לרמב"ז דכל מקום דקתני ניטל טרפה אבל חסר מתולדה כשרה, דצ"ל בכל הנני דיוטר כאיב לה האי לקותה מאלו ניטל כלו או חסר מתולדה, איך מיטרף משום האי כאב אף שסופו למות הלא מסוכנת נמי סופה למותות וכשרה, וטרפה שאני דמחסרא אבר מבואר לעיל בסוגי' דמסוכנת ל"ז ע"א, ומעטה כל שאם ניטל האי אבר או נברא חסר יכול הבע"ח לחיות בלבדו הרי אין כאן חסרונו אבר שהחיהות תלוי בו, א"כ Mai הוה אם עתה דלא ניטל אלא ניקב או נלקה דכאייב ל"י טפי עד דסופו למות, ס"כ אין כאן חסרונו אבר שהחיהות תלוי בו, אלא כמסוכנת אוأكلת סם המוות דכשרה. וקושי' זו קשה לכל השתויות, ולאו דוקא לשיטת הרמב"ז אלא דכינוי דהרשב"א כאן מביא ומשתמש בסברא זו, דכל שאין כאן חסרונו אבר שהחיהות תלוי בו אין כאן דרישת טרפה, אפלו התחללה החולי המミיתה פועלתה, א"כ איך מצינו ידינו ורגלינו בביבה"ז והיא תמייה עצומה ולית נגר ונגר דיפרקיינה.

רש"י וכלישנא קמא דבר עבדין ולחומרא וכו' ולקמן פסק הלכתא הци אפלו בנשבר העצם וכשכ"כ נחתך לגמרי עכ"ל, והרא"ש ז"ל הקשה דמאי ראי' איכה מהאי נשבר העצם דלמא בעצם הקולית למعلיה מארכובה עליונה מייר, ולדעתינו נראה דכוונת רש"י ז"ל בזה, דכפי הנראה תלי' פלוגנתא זו דרב וועליא, בהאי פלוגנתא דבר שמואל דלקמן, דהא דלא ניחא ל' לעלא לפרש ארכובה בארכובה הנכרת עם הראש, משום דקשי' ל' וכן שניטל צוה"ג כמו שהקשה עולא לר"י, ומה דמתרך ל', תנא רקובה בא צוה"ג וצוה"ג بلا רקובה, לא ניחא לה משום דנחתכו קתני, ומה נראה דאית ל' כשםואל דנחתכו לגמרי משמע אבל רב לשיטתי' הלא נחתכו לאו דוקא כמשכ' התוספות لكمן ד"ה ואם לאו, ומעטה כיון דין פסקין لكمן כרב מסתבר דגם כאן הלכתא כוותי', והרי לא קשה למה קתני תרתי נחתכו רגילה וניטל צוה"ג ודוק

לזרעו ולחלבו של אבר היוצא חחי' שלא כהרכתא, וזה דוחק, היא תמייה קיימת כי שם מסיק בתיקו במוחו לגמווע את חלבו, ואיך נאמר דהוא שלא כהרכתא, אבל זאת התמייה הכריחה את הרמב"ז ז"ל לסבור דברابر היוצא מטעם טרפה נגעו בו ולא שייך לשחיטה כלל. וכפי שביארנו בס הני דין דר' מישריא ודרבא דד' סימנים אכך בה רחמנא כולן אינם הלכתא, כי נאמרו רק לדעת אבי' דחכמים דרש"ש מודים דמה"ת גם הפריס ע"ג קרקע נ יתר בשחיתות האם, אבל אין לית לנו זאת אלא קר' מישריא דאמר דיןנו אליבא דרש"ש משום דס"ל דלחכמים בהפריס ע"ג קרקע עיי' שחיטה מה"ת, וכייל' בחכמים כמו שכבתבי למעלה בארכיות בס"ד.

תוס' ז"ה דנפל דובא עלי', ע"ג דסביר ררבנן לא אסר ממשום דrostot הزاد וכוי', כבר הבאתו לעיל דנושאי כל הרמב"ז כתבו דין זה ממשי' דרמב"ז בפיהם"ש, והוחתוי זהה ליתא, דהרמב"ז בפיהם"ש לא דבר כלל מטרפות של בן פוקעה שהפריס ע"ג קרקע, אלא מטרפות שנולדה מן הבطن ובעובד השחורת בשחיתות אמו עיי'ש. ולפי מה שהוחתוי דדעת הרמב"ז דהפריס ע"ג קרקע טעו שחתיטה מן התורה, ודאי דלא מצי להבאה האי דינא דליתא אלא לדעת יתר הראשוני, דסבירו להו דכללו עלמא בהפריס ע"ג קרקע דמן התורה ניחר בשחיתות אמו, ושחיתתו מדרבנן משום מראית עין לחכמים דר' שמעון חזורי, וצריך לומר דלא מיריע הכא דעתאו טרפה וכמו שהבאי הרשב"א ז"ל בחודשו לדעת מקצת הראשונים.

דף ע"ז ע"ז' משנה בהמה שנחתכו רגילה וכו' האי משנה אין כאן מוקמה אלא בפרק אלו טרפות וכותב הרמב"ז בפירוש המשניות זה לשונו: ונזכר הדין זה בפרק הזה מחמת מה שאמר שחייבתו מתרתו לאותו אבר כמו שנאמר בעובר שחיתות אמו מתרתו ע"כ. ואולי טעות ספר אייכא כאן, דהוא ליה למימר דין שחייבתו מתרתו כמו בבר היוצא מן העובר. דהא דשחיתתו מתרתו ברובبشر קיים פשוטיא, דהא ליכא כאן אבר המдолדל שאין מעלה ארוכה, ועיקר הרבותא דסיפא, הוא האיסור דבלא רובبشر קיים נאסר האבר לרמב"ז מן התורה ולאייך פוסקים מדרבנן, גם לא שייך לאמר דנקט רישא דנחתך טרפה מושם היתר דרובبشر קיים אשר ממילא שמעין, דהא אין זה נחתך. אלא ודאי כונתו משום איסורא דסיפא נקט האיסור דרישא, ומיסיפה שמעין דהאי נחתך לאו נחתך לגמרי קאמר, אלא כל שנשבר העצם ואין עור ובשר חופין את רבו טרפה, דכינוי דמקרי בהכי אבר המдолדל שאין שחייבתו מתרתו במקומות שאין עושה אותה טרפה, דהינו למיטה מארכובה, ע"כ דין סופו להעלות ארוכה, אם כן ממילא גם במקומות שבועה אותה טרפה לא בעין נחתך ממש אלא דכל שאינו יכול להעלות ארוכה חשבין לעניין טרפה נמי נחתך לגMRI דהרי סופו ליפול. והוא דעת רב לקמן, דלמעלה מארכובה ואין רובبشر קיים שנייהם אסורים. אבל לשמואל דס"ל דגס למעלה מארכובה רק האבר אסרו אבל בהמה מותרת, דנחתך דרישא למיטה מארכובה רקי' דיסיפא השיך לכואין לו התקשרות עם הדין דרישא. אלא דיוטר אני תמה בשיטת שמואל, דאי אפשר לומר דבבמה תהי' מותרת. דכינוי דקותני מותניין דכל שאין רובبشر קיים נידון כבר המдолדל דין שחיתתו מתרתו, מה בין זה לחתך לגMRI, דהרי אמרו لكمן קכ"ז ע"ב דין מעלה ארוכה והו ל' לטמאocabמה"ח אי לאו קרא דכי יכול עד שיפול ממש, אבל לעניין טרפה פשוטיא דהוא כנפל דהרי כמה וכמה טרפיות אסרים על שם סופן. ולא מבעי לדעת הרמב"ז דבר המдолדל אסור מן התורה מקרה דבר בשדה טרפה דה"ה אם החיהות תלוי

כלענ"ד נכון.

ד"ה ע"ז ע"א גمرا א"ל ר"פ לרבע, ר"ל ואיסורה דאוריתא ואת אמרת התורה חסה על ממון של ישראל. וכן הוא לעיל ד"מ"ט ע"ב ד"ר"פ השיב לרבע כן לעניין הלב טמא אי סותם או לא, והת"ח תמה איך רצה רבא להתייר אישור תורה מושום התורה חסה על ממון של ישראל, וכתבדרבא מספקא לי עי"ש. והלב אר' כתוב דלא הוועיל כלום דוגם בספוקא אין להקל בשל תורה עי"ש מה שנחdisk, והקושי' ודי עצומה דכיוון דבשני מקומות מצינו ויכוח בין ר"פ לרבע נראה דרבא לא הדר ב"י מסברתו, רק אישתק דרושא, ולכן נטה כמי שחייב ר' זל דיליכא מפושך בקרא אלא דינדון בדברי סופרים (ועיין לח"מ פ"ח מהלכ' שחיטה הכא' ועיין נמי מה שכתבתית בפתחהanza דלדעת הרמב"ם באמת אנו לוכה על הטרפיות שאין הבע"ח נוטה למות)DOI ואדי דלא קשה מיידי اي רבא היה רוצה להתייר גם ספק זה משום דחסה התורה על ממון של ישראל אלא דוגם לאינך פוסקים דלית להא דרמב"ם, י"ל דרבא לשיטתו אייל דס"ל טרפה חייה כידוע, וכבר כתבתת בריש א"ט דלמ"ד טרפה חייה אין כאן רק שעשה דלהבדיל בין החיה הנאכלת וכו', ולא דטרפה מוקי לי לבשמה"ח כמו שמבוואר בירושלמי ריש פרק כל שעיה וכגדתרגם אונקלוס או כדעת הרמב"ם דטרפהDKרא נוטה שאינו חי וכיון לדידי' ליכא אלא לא הבא כלל עשה הי' רוצה להתייר מטעם דחסה התורה על ממון של ישראל ועיין כתבי ק"ז זל בריש א"ט ובחדושנו שם ודוק כי נכון הוא.

משנה שם השוחט את הבהמה ומוצא בה שליא نفس היפה תאכלנה, ופרש"י ז"ל ולא אמרין אבמה"ח הוא שגס הוא נ יתר בשחיתת האם, ובגמ' פריך מנא הני מיל', ויליף מכל בבהמה תאכלו לרבות את השלי', ועיין בראש יוסף שכ' דבשין ריבוי דכל שללי' משום דאיתנה בכל בהמה, ולכוא' קשה דהא לעיל בריש הפרק מסיק דሞכל בהמה ילפנין היתר לווד ולכון גם בחותך מעובר שבמיעי' מותר באכילה ומהיכי' תיתני נאסר השלי', ואפילו אי מבהמה בבל' ילי', מ"מ אין סברא למעט שללי' דלהבותא קאמר קרא דאפילו בהמה בהמה וכגון ב"ט חי נמי נ יתר, אבל העני הוא כך לפען"ד דבלי' ריבוי שללי' לא הוה שמעין להתיירא

הדרן על פרק בהמד המקשה

פרק אותו ואת בנו

שהוא לצורך גמור למוניטינויו, גם בפני הבית לא הוה תנא כלל, והיה סומך על הסברא ושכל היישר שלא נתעה בסברא, דמה שמצוין בריש שליח הקון סברא דלא לנרוג אלא בפני הבית הוה מפני שאם לא נמצא בו איזו צורך, אז בכל הני פרקים דמקילתן ב כדי נסבי, ואת א"א דכמו כן לא נקט דעתוג בפרה אדומה וכדומה ולכון קמהדר למצוא לכל חלקה שייה' לו באיזו מקום צורך כ"ש עכ"פ, כדי להבין למה שנינחו בכל הני פרקים ובזה די למצוא איזו סברא קלישטא, כדי שלא יהיה שלא לצורך כלל, אבל עיקר הצורך שבשבילו נחתת האי תנא לשנות כל הני חילוקים, צריך להיות צורך גמור אשר בעינן למילך מקרה, לוזה דיקיך רשי' ז"ל במתוך לשונו הטהור דבחולין ובמקודשיןDACטריך למילך מקרה וכו' אבל לא כתובDACטריך למינקנטינו דאין כאן צורך גמור אלא צורך כל דחו ודוק'.

ד"ה ע"ח ע"א במשנה אותו ואת בנו נהוג וכו' בחולין ובמקודשין, כתוב רשי' ז"ל משום דבלי למייר בחולין ובמקודשין DACטריך למילך מקרה CIDLPEIN, תנא נמי בארץ ובחו"ל דלאDACטריך וכו', והראש יוסף קמתמה על רשי' ז"ל למה לא כתוב כמש"כ התוס' DACטריך דוגם בפני הבית וללא בפני הבית לצורך הוא, וכמבוואר בריש פרק שלוח הקון. ואין כאן מקום לתמייתו כלל, ודברי רשי' ז"ל מזוקקים לצריך כסף, וכדרכו בקדושים להיות קולע אל השערה. דהנה רשי' ז"ל בעצמו כתוב בדבור הסמוך בפני הבית DACטריך בתרא מפרש למה נקניתנו. אלא דהענין מבוואר דראי הי"א דלא לנרג אוא"ב אלא בפני הבית סברא קלישטא היא, וכמש"כ התוס' בעצם CAN בד"ה אי מה דמש"ה לא צריך קרא לרבות שלא בפני הבית. אלא התנא בעצמו אתה להשミニינו שלא נתעה בסברא, וא"כ די להפיקע את עצמו ולא לגרור אחריו אחרים שאינם לצורך כלל. ר"ל دائ' ליכא בכל הני איזו מהם

זה מהר"ס שי"ר ז"ל מפרש כן הסוגי, ועיין עוד בדברינו על דברו התוס' ד"ה או לרבות.

באו"ד ואית בפרק הזרוע דדריש מקרה דין מתנות נהגים בקדושים וכו', וזה מוקמיין קרא בכל מייל עכ"ל. ואני אומר דהאי קרא דמתנות עכ"ל בחולין ולא במקדשין, דהוא במשנה תורה בפ' שופטים נאמר, והוא מצוה מחודשת שנכננסו לארץ כסדר מסדר הפרשיות שמתחליל בשימתי שופטים מלך ואח"כ אמר דכל הנינים ולויים לא יהיו חלק ונחלת הארץ בארכ' ואח"כ וזה הי' משפט הכהנים מנת העם מזאת זובחי הזבח וכו', ומה שנתחדשה מצוה זו בכתנתן לארץ הוא ממשום דבמבדבר לא שחוות בחוץ רק בעלי מומי, והביאו חולין לאויל מועד, והורה לכוהנים חחה ושוק, אבל עתה שנכננסו לארץ שהותר להםبشر תאהו לבוחן חולין בחוץ ממשום רחוק מקום כמפורט בפ' ראה, עכ' לען לא יפסידו הכהנים חלקם מן הזבחים לגמור, נצטו העם ליתן מזובי חולין עכ' המתנות, וחוז"ל מאייה טעם געלם סמכו העניין על דרישות ואסמכות עכ' פ' שאין בהם צורך ודוך'.

ע"ב **תוס' ד"ה** או לרבות וכו', ואח' והיכי פריך לעיל ואימא במקדשין אין בחולין לא וכו', דכלאים בקדושים ליכא, וכותב מהר"ס שין צדריך בראשון כלאים והשני קדשים, דגמ' מתחלת דפרק' מנין לאו"ב שנוהג בקדשים הכוונה מנין דיווסל השני מצד מחוסר זמן עיי'ש. ולפע"ד נראה דיניהו דיש לפריש בן האי דמנין שנוהג בקדשים וליעיב באזה' קושית התוס' דלעיל וכמ"כ לעמלה, אבל מה דפרק' אח"כ ודלאה בקדשים ולא בחולין עכ' הכוונה דלמא שקham קדשים ולא סגי שני. דכיו' דבחולין אינו נהוג הרי דלא על השיטה קפיד קרא אלא על ההקרבה לנובה דלא ירצה לקרבן אח"כ הא דנקיט קרא לא שחוות הווא, כמו לא תקריבו דלעיל מיני גבי מומי בהמה, כי איןallo מצד השחיטה אלא מצד ההקרבה, ונקט תחלת העבודה שהיא השחיטה ומשום דלא ירצה לקרבן נאסר השחיטה בלאו, ואח' מהיכי תיתי נימאadam הראשו חולין נאסר השנוי דהרי בגוף השחיטה לייא איסור, אלא שלא להקריב או"ב ביום אחד. דהאי לא תשחוות מהתפריש כמו לא תקריבו אבל עתה שזיכינו לדין או"ב נהוג בין בחולין ובין במקדשין, ומצד השחיטה, שפיר מצין למיר כיון דבענינה דקדשים כתיב אית' ב' נמי פסול ממחוסר זמן על השני ממשום לאו השחיטה, ולא נאמר דגמ' על הקרבת שניהם ביום אחד קפיד קרא דבר שלא כתיב כלל, דהה לא תשחוות כתיב, מה שאין כן איינו נהוג בחולין אז מסתבר דליך פסול בשחיטה אלא בהקרבה, וממילא דока בשניהם קודש ודוק' היט.

ד"ט ע"ג ג' מ"ר מהו דתימה את' צד סוס ומשתמש בצד חמור וכו' קמ"ל, ופרש' ז"ל דין כאן שום צד מיוחד דהא מבבל זרعي' ומינא באנפנא נפש'יו הוא דמקרי, והוא מין בפ"ע מעין סוס וחמור, וכעין זה כתבו התוס' לישיב הקושי' מחצ' שפה וחצ' בת חורין דאסורה לחצ'י עבד וחצ'י בן חורין, וסיימו בחגיגא דף ב' ע"ב, דמה'ט שרי לרוכב על פרדה ולית בה ממשום כלאים. ול' קשה דא"כ למה לא דניין להני שתי פרדות שאחד מסוס וחמור ואחד חמור וסוס' לשני מינים, דהה ממשונים בקהלם ובתוарам החצוני וכגד אמר בגמר' דהאי עבי קל' והאי צנפי קל', והאי רברבן אודנוי' ואוטר גנובתי', והאי זוטרן אודנוי' ורבה גנובתי'. דבשלמא אי ד'ינין להו מצד אב ואם לחצ'י סוס וחצ'י חמור שפיר ייל, דכל מיני פרדותichert הוא דבשניהם איך איכא צד סוס ממשום הצד חמור ולא איכפת לנו שהצדדים מתחלפים, אבל אי נימא דפנימ' חדשות בר' משונה ובפני עצמה איך איכא כאן, דהוא מן בפ"ע, הרי דגם זה משונה מזו ואיכא כאן שני מינים, אבל לומר דמיון בפ"ע הוא

גמר ת"ר מנין לאו"ב שנוהג בקדשים. תימא הלא הא לאו במדבר נאמר, ואז לא היו רשאים לשחות אפילו חולין בחוץ ורק להבאים אל פתח אוחל מועד ולהקריב שלמים עיין היט בעיל דף י"ז בסוגי' דבשר תאוה ובמה שכטבתה שם ובפחיתה, וא"כ עכ' בקדשים נאמר או"ב לא תשחוות, דאילו בחולין גם אותו או בנו לחוד נמי לא תשחוו ממשום שחוטי חוץ שהוא בכרת, והוא לכארו' תימא ורבטה. אלא דפל' מה שכתבו התוס' מכח קושיותם דקסם להקשوت ממשום שור הפסיק העניין יש לתרץ קושיות' גם כן, בשנאמר דהאי שור דבו הפסיק העניין מתחלת הפרשה דשור או כבש או עז כי יולד, קאי אפרשה שלפניה דמבדרת ממומי בהמה שפושלים להקרבה ועליהם קאי ושור או שה שארשתי לך למעלה להקריבם ממשום מומם, ואוטם תשחטו בחוץ עליהם אני מזיהרך שלא לשחותו אותו ואת בנו, והי' ניחא בזה דנאייד הקרה משור כשב דשור דהפסיק העניין של קדשים, קאי אשר דלפנ' פניו שהוא בעל מום, הרי דבמבדבר בהדי' בחולין דוקא והוא דבר יקר בס"ד ודוק'.

תוס' ד"ה מנין וא"ת וכו' ואין לאמר דאיצטריך שאם צריך לפצח וכו', מכאן ראי' שגמ' התוס' סברו כמו שכטבתה לעיל, דעכ' חולין ומוקדשין ביענו לצורך, ורק אגבם תנא איזיך, דאל"כ מניל' לתנא דברייתא דבאמת אינו נדחה מפני הפסח עד ששאל עלי מין, דלמא שאר קדשים קאמר או בפסח ויש לו אחר, ואי דPsiṭṭא אגב בפני הבית תנא כל הני, והבו.

ועיין בראש יוסף ז"ל שהביא דברי התוס' מנהרות דף מ"ט ע"ב ד"ה הולה דהיכא דaicא פסל קרבן לא שייך דחיה, וא"כ הכא נמי לא שייך דחיה, דהא ממחוסר זמן פסל דשלמה. ולכאור' נראה דאיו הינדו' דומה לראי' דההנוס' דמנוחות לא כתבו זאת רק בפסול קרבן מצד שהוא קרבן, כמו בעשה דשלמה, דאי אמרת דמיוסל בכך, אך נאמר בו דח', כי דח' לא שייך רק על מעשה דבגרה ולא להכשיר קרבן פסל אבל כאן דהאי ממחוסר זמן נצמה מלאו דאו"ב שהוא לא בעלמא, שנוהג בחולין כמו במקדשין, ואס הלאו נדחה ממילא דליך ממחוסר זמן, וניהו דלענין דליהו לאו ועשה שפיר אמרין דהוי ממחוסר זמן מושום נדחה לא הותרה, ואיכא אגbara גם איסור עשה דמימים השמיini והלאה ירצה, אבל ארבנן כיון דעתך הלאו אשר ממנו נצמה העשה איינו בקרבו, לא מצין למימור דaicא כאן פסל קרבן.

שוב ראיתי בחודשי ק"ז בעל החת"ס ז"ל שהביא סוגי' דיוםא ס"ד ע"א, דשם קאמר דבאי קרא דמחוסר זמן נהוג בשער המשתלה, כגון ששחט אםו לחולה, ועכ' דלא דחי ממשום דהוה עשה ול'ת. ואח' כtab דיש לתמוה על התוס' דהה דאו"ב חשיב ממחוסר זמן הוא דוקא אחר שזיכינו להא דוי' מוסיף על עניין ראשון קאי עשה דמימים השמיini והלאה ירצה גם אשל אחורי על או"ב, אבל בלי זה אין כאן עשה דמחוסר זמן, אלא הוה כמו איסור שבת עיי'ש. ולפי דבריו ז"ל נוכל לפרש הא דבאי בגمرا' מניין לאו"ב שנוהג במקדשין, היינו מניין דaicא איסור מצד שהוא מוקדשין, ומקרי פסול קרבן מצד ממחוסר זמן. ואח' כ' פריך ודלאה בחולין ולא במקדשין, לא דלא יהי' הלאו דאו"ב איינו נהוג כלל במקדשין, אלא דלמא אין כאן איסור מיוחד מצד מוקדשין ודוק'.

מקצתה, והא אין כאן ש כל אלה מון בפ"ע. אם לא שנאמר דבאמת בהא פלגי וכמו שモבא בתוס' חגיגה הנ"ל דף ב' ע"ב תוספתא וירושלמי, דאייסי ב' י" אומר אסור לרכוב על הפרדה משום כלאים, וכל זאת צrisk עיון ובירור ואני לא באתי אלא כמעורר כי לא עיינתי בסוגין כל החוץ.

דף פ' ע"א גמר' א"ר אוושע', כולה מתניתן דלא קר"ש, ממא מדקתני קדשים בחוץ וכו'. הנה מהא דקטני בריש המשנה דנוהג בחולין ובמקדשין לא מצי להוכיח דהוא דלא קר"ש, דבאמת גם לר"ש אם הראשו חולין אסור לשוחוט השני קדשים משום אווא"ב, הע"ג דשחיתת קדשים שחיטה שאינה ראייה הוא, דהרי גזה"כ היא מויו"ז מוסיף על ענין ראשון, דקאי אסור אווא"ב גם בקדשים, וכמש"כ התוס' ע"ב בסד"ה שא"ר, דלר"ש מוקי קרא בראשון חולין והשני קדשים, אלא אי יאיכא מלכות באוא"ב בקדשים זהה פלגי רש"י ותוס', ועיין מה שכתב זה לפניו בס"ד.

ע"ב גמר' שחיתת קדשים נמי שא"ר היא, דכל כמה דלא זיקן שם לא משתריبشر באכילה וכו', הנה צrisk באור דמשום דבעין זריקה להוציא מיד' מעלה, נימא דשחיתה אינה ראייה, וכמו דאמר בגמ' דכי נחר וזרק לא משתרי, וכי שחט משתרי ואיך קרי להאי שא"ר, אבל מה שנראה לפ"ד בסבירת ר' אוושע' היא עפ"י מה אמרו בביבצה כ"א ע"א בטעה דעתדים ונבדות דאי קרבין בי"ט דאי ע"ג דאייכא בהם חלק לכהנים ולבעליים, מהה משלחן נבואה רקזו אבל שחיתה היא יכולה לצורך גבואה, ואני דומה להבינה חצץ של נכר וחצץ של ישראל וגם לא למסוכנת דמותר לשחטה ביו"ט, אם יש שהות לאכול אפילו רק כיitz אחד, דבاهני מציא אמר דשותט בשבייל חלק זה, אבל בקדשים הכל לגובה, ואח"כ הנבואה מיותר מחלוקת לצורך הכהן והבעליים וכמש"כ רשי"י ותוס' שם, דהוא עבד הנוטל פרס מרבי. ולקמן אמר רבא דבעולה ודאי שא"ר לאכילה מהרי, דלית לי דאיכילת מזבח כאכילת הדיות דמי, וא"כ ר' לאכילה מהרי, אלא דנשתנה צורתו במרקחה זה במקצת כעין סוס, וזה אוושע' סובר דהה בשלמים דהכל לנבואה אין כאן צורך הדיות כלל, ורק ע"י הזריקה והקטורה נפרס חלק ממנו להדיוט, لكن שחיטת קדשים אפילו של שלמים שא"ר מהרי, ורבא דמחלק למינו בין שלמים לעולה לית לי האי סברא וסובר דמי' כיוון דלהתיר בשאר באכילה בעין שחיתה ג"כ, דאיilo נחר וזרק לא אישתר, שחיתה הרואוי לאכילה מהרי ודוק'.

תוס' דהה קדשים שא"ר היא, וא"ת הא בפרק כס"ד מפרש טעמא דר"ש דילוף מטבוח טבח והכנן, ופריך וליף משחווטי חז' ומשני דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים, וא"כ הכא דבקדשים נילוף קדשים מקדשים ע"כ, ועיין במלא הרועים בהגהתו על הש"ס שכטב וז"ל, "משמע מדבריהם דבר דבר שאינו נהוג אלא בקדשים ילפין ממש"ח דששא"ר שמה שחיתה, ועיין בדבריהם בב"ק ע"ז ע"ב שכטבו שם, דאפיילו בש"ח גופה היכי דאית ב"י פסול אחר שא"ר לא שמה שחיתה" עכ"ל. ובמחייבת גברא רבה קחיזנא אבל הקושי בדotta היא, כי אדרבה הני תרתי דברי התוס' מתאימים יחד, כי שם דחאו התוס' האי דעה שרצתה לומר דבר"ח עצמה חייב אףלו אייכא שא"ר מצד אחר, משום דמן הדין דחייבת תורה ש"ת, אין למוד שא"ר שמה שחיתה, דהרי כל עיקר שנעשה ש"ח שא"ר היא ע"י שאסורה תורה ש"ח, ואיך נאחז החבל בתاري ראשון, אדם נאמר דלא נאסר ש"ת, אז תהי שחיתה ראיי, ודומה זאת למה שכטבו התוס' פסחים כ"ז ע"ב דהה עליה עלייה זכר דעליה עלייה זכר פסולה, עג' דעתה לא ניחא לי, כיון דאם היהתה כשרה הוה ניחא לי. ולכן מן הדין דש"ח א"א למליף שא"ר ש"ש ולכן שפיר כתבו התם דגם בש"ח עצמה אי יאיכא פסול אחרינא והוה שא"ר מצד אחר, אין

ומ"מ כל מני פרדות אחת hon, נראה כאוזן החבל בתاري ראשוני וצ"ע, ועיין לקמן בדברינו.

ע"ש גמר' אלמא קסביר חוששן לזרע האב וסימנים דאוריתא עיי' בתוס' ורשב"א ז"ל, דגס ר'ABA ספקי מספקא לי' קאמו. וקשה לי טובא דהאי סימנים דאוריתא דקאמר כתוב הר"ן בחידושים בשם הרמב"ז ז"ל דאין זה כמו סימני אבודה דמספקין בב"מ אי דאוריתא איי דרבנן, אלא כמו סימני ביצים דלעיל דף ס"ד ע"א, אמרין גביהו סימנים לאו דאוריתא, דהינו שאינם מקובלים אצלנו מהללם"ס, וכאן אמר דמקובלים מהללם"ס, ודלא כרש"י ז"ל. והדבר מוכרת דמה עניין זהה בסימן כהה, והוא כמו דמיישין דלמא גם אחר אבד חפש כזה בסימן כהה, והוא כמו דמיישין לתاري יוסף בן שמעון. אבל כאן כיוון דהני תוארים מקובלים דבאה מן הסוס והחמור ה希י, ומון החמור והסוס' ה希י, מה תימא דלמא לפעמים משתנה הדבר, הלא בכל התורה ככל אזילין בת רובה, ורוב הפרדות באודין רברבן ונובתא זוטרא בר חمرا, וכי גרע האי רובא מרובה דעלמא כגון רוב בהמות השירות דסמכין עלי' עג' דאייכא מעוט טרפות, ע"כ כמו שפירש הר"ן ז"ל בשם הרמב"ז, דהא ונפה ATA לאשמעין דהני סימנים מקובלים בידינו מהלכה, דבר חמורא וסוסי' כז תוארו, ובר סוס וחמורא כז תוארו, וא"כ ע"כ דאיון חוששן לזרע האב מכח ודאי, דעל הלכה א"א לאמר בספקי מספקא ואי חוששן לזרע האב, אין כאן נפקוא בהני סימנים.

ועוד זאת הקשו האחוריונים ז"ל דאי ספקי מספקא לי' איך מוכח דס"ל סימנים דאוריתא, דאפיילו רק מדרבן הלא שרי מכח ס"ס, שהוא חוששן לזרע האב ושמא חד מינא הוא. אלא שבזה י"ל שמי סימנים אלו לאו דאוריתא א"כ אייכא לספקי נמי שמא אין כאן תערובות ב' מינים דסוס וחמור כלל, אלא דזה כלו סוס וזה כלו חמור, אלא דנשתנה צורתו במרקחה זה במקצת כעין סוס, וזה במקצת כעין חמור, ועיין בראש יוסף, ודוק'.

ע"ב תננו רבנן אווא"ב נהוג בכלאים ובכוי וא"ר חסדא אייזו כי שנחלקו בו ר"א ורבנן, זה הבא מן התיש ומן הצבאי וכו', עד סוף הסוגי', הנה פלוגת חנניה ורבנן לעיל, אי אווא"ב נהוג בזיכרים דתלוי בחוששן לזרע האב מובנת ספר, דיניהו דPsiata דאב נשתתף ביצירת הولد, או כמו שתכטב הרמב"ז ריש פרשת תזיע, דגדעת ח"ל שהזכר מזיער הלובן והנקבה האודם, או כדעת אונקלוס וכחכם היוני, שהאב נותן הצורה ההווית, וגשמי הגוף מהאם מ"מ אייכא מקום לאמר אין חוששן לזרע האב להיות נקרה אב לבנו ביחס שאליו לעומת שאר זרים שבמנינו, מפני שמעשה האב מסתלק, וудין אין כאן בן או בת אלא בכח משא"כ האם שמולדת ולד שלם וגם אח"כ מיניה אותן. אבל בהרכבת שני מינים כמו שיש הבא על הצבאי או להיפך צבי על התיש לאמר דאיון חוששן לזרע האב והוה הראשון כלו צבי עג' דאביois תיש והשני כולו שהע"ג דאביois צבי זה דבר זר מאד, דהרי מינו של אב ניכר היטב בתולדתו כמו בפרדוט דצורתו משותפת לחמור וסוס, ומסתמאן כן הוא בכל ולדות כלאים שני מינים, ואיך אפשר לאמר דאיון חוששן לזרע האב, גם לגבי מין כלומר דאיון תערובת מין האב, רק כלו מין האם, ומה עניין פלוגת ר"א וחכמים לפלוגת חנניה ורבנן, כי ר"א ורבנן ע"כ רק בשא ואפיילו מקצתה מה מצו לאפיגנו.

אבל לעומת זאת גם להיפך קשה דכפי מה שאמרו לעיל דהנולדים מן הסוס ומון החמור מותרים לבוא זה זה, וקמ"ל שלא שייך למימר את צד חמור ומשתמש בצד סוס, דאיון כאן צדים אלא מין בפני עצמו, וכך שפרשו שם רש"י ותוס', איך נאמר כאן דשה אפיילו

שם חולקים על רשי' זל בזיה וכתבו דהוה כמו קדשים שמותו שיצאו מידי מעלה, וה"ה כאן השחיטה מותר באכילה. ועיי"ש במחרש"א מהר"ם לובלין ובהගות הרש"ש, ולפענ"ד נראת דודאי גם התוס' מודים דש"ח אסורים באכילה, אלא דס"ל דכמו דילפין מה שיби בשלך אסור לגביה, כך שלך בשלি אסור להדיוט ועתה ילפין להיפך, מה שלך בשלי אסור להדיוט כך שלך אסור לבדיוט, ועתה כיון דאי ש"ח אסור אחר רק מכח ש"ח לדעת התוס', שפיר כתבו הכא והתס' בב"ק, כדי אייכא פסול אחר בש"ח פטור דמדין ש"ח עצמו אין למלוד, דבש"ח לא הקפידה תורה על שחיטה רואה, משום שהוא כמו בעלה עלייה זכר, ומ"מ השיגו על רשי' זל דמחלק בין אסור אחר דאיתר רק מכח ש"ח לדעתה דההו, ועbara אמרה דרחמנא למה לא ליקה ודוק.

תוס' ד"ה הנח למוחסר זמן שהכתוב נתכו לעשה, פי' בונטרס וכו', משמע שרצו לפזר כמו שאר ניתק לעשה שבש"ס, ותימא וכו', ומהו מצינו לאו הניתק לעשה כהגו' ביוםא לי' ע"ב אמר ר"י בלאו דنبלה קמפלגו וכו', עכ"ל. הנה לפי מה שבארנו לעיל דף י"ז ע"א, גם שם ביוםא לאו מצד לאו הניתק לעשה קתינו עליה, אלא דהאי לאו דنبלה מהנירה ופסולי שחיטה דיבר, שנתחדשו שנכנסו לאرض ונצטו על הזביחה גם בחולין, וקאמר ר' ירמי' דפליגי אי האי לאו מעלה הוא ללקות עליו, משום דעתכם מן העשה דזובחת Dolola העשה דזובחת לא היה נחרה או פסול שחיטה נבלה כלל, והרי גם במדבר נצטו על הנבלה מכללא דטרפה, ואעפ"כ אכלו הנחרה, אלא דר"ע סובר דס"ס כיון דעתיסטר עתה בלאו דלא תאכלו כל נבלה, lok'in עליה, ורישא"ג סבר דלא חמור האי לאו שנצטח מן העשה כשר לאו ללקות עליו. אלא דלפי פירושם גם כאן נוכל לפרש כנ"ל דהנה האי לאו דמחוסר זמן לא מפורש בהדי', אלא דבכלל לנדר לא ירצה דכתיב גבי מומין דרשין, לכל שפסול להקרבה עbor בחמשה שמוט, כברשי' כאן מגמורא חמורה דף י'. אמרו מעתה הא דאו"ב דפסול להקרבה מושום מוחסר זמן לא נודע אלא מקרה דמביום השמיini ולהלה ירצה, דקיי' נמי זמן לא שאלת מה דהינו על או"ב, עיין בחדושי ק"ז החת"ס זל, ואחר אשлемטה דהינו על או"ב, אבל לא מסתבר לאו דלא חמור האי לא ירצה שזקינו שפסול מכך עשה דירצה, שוב אמרינו דהאי לנדר לא ירצה קאי' נמי אפסול זה דאו"ב דפסול מטעם עשה, וא"כ לא מסתבר ללקות על לאו זה, לכל עצימות הלאו נצחות מעשה דירצה ופירוש הכתוב נתכו לעשה, דא"א דהלאו קאי' אמוחסר זמן עד שלא נדע מהאי עשה דירצה, ולכן ליקא מלוקות ודוק'.

בא"ד ונראת לפרש הנה למוחסר זמן דכתיב נתכו לעשה מלאו דלא ירצה, ולא הוה בכלל שאר פסולים וכו', וליכא למימר דatta קרוא דירצה דיש בו שם עשה על הלאו, לכל והכי דaicא למדרש דרשין ולא מוקמינן לי' בלאו' יתרוי, ואיתן לנ לאוקמי בשאר פסולים וכו'. הנה מש"כ דכל היכי דaicא למידרש לא מוקמינן בלאו' יתרוי, לא מצאנו זאת אלא שלא להרבות בלאו', אבל לא במקומות דליקא רק עשה אלא דחחות' רוצים להשמר מזה במא שכתבו, דאיתן לנ הכרת לאוקמי הלאו להוסיף על העשה גם בזיה אמרינו דדרשין לי' ולא מוקמינן לי' להוסיף לאו על העשה. אלא דס"ס הלשון הכתוב נתכו לעשה קשה להולמו. והתוס' כתבו דזומה להאי דמצורע פשחים ס"ז ע"א שאמרו הכתוב נתכו לעשה וכן להא דחולץ ליבמתו דהוי בלא' יבנה. דכתוב הוציאו מכרת דاشת את וכן להאי דאמירין הבURA לאו יצאה, ובאמת אין הדמיון עולה יפה, דכל הני הוה בכלל, והוציאם הכתוב מכלל, אבל כאן הרי מיעקרא לא היה בכלל לא ירצה, איך שיק' לאמר נתכו מלאו שלא ה' בכלל מעולם, וכל זמן דליקא עשה אין כאן

כאן שחיטה ופטור, אבל כאן נתכו דנילוף תיבת שחיטה דכתוב באוא"ב, מתייבת שחיטה דש"ח בגז"ש, וכך דיליף ר"מ באמת שחיטה דכתיב בעלמא מש"ח, וזאת הילפota אינה מן הדין דש"ח אלא גז"ש שחיטה שחיטו, ושפיר הקשו גם לר"ש אי לא תשחטו דאו"ב בקדושים כתיב, נילוף גם לר"ש שחיטה דכתיב בקדושים משחיטה דכתיב בש"ח, ונימה דבקדים' ששה'ר' שמה שחיטה, ואי זה הו ai יפותא קיימת אז ודאי גם בש"ח היה הדין כד דאפיקו אייכא ששה'ר' מצד אחר מ"מ שמה שחיטה, אבל מאחר דההו מתרצים דאו"ב עיקרו בחולין ואין ללימוד גז"ש מש"ח, תו ליקא יפותא שחיטה שחיטה ולא נשאר רק הדין דמש"ח ומדין מש"ח אין ללימוד כנ"ל. ומאן דרצה ללימוד שם מדין ש"ח, נהא דהיא רשות רואה כנ"ל. ושפир מצין מליל' דהה און רשות רואה כנ"ל. ומאן דרצה ליבור נבואר בדברו הסמוך, וש"ח דחיבbert כתיב כי רשי' זל, דגוזרת הכתוב הוא, ולפי דעת רשי' זל דנוכל ללימוד מדין ש"ח, דבשותוי חוץ גם ששה'ר' שמה שחיטה, דהרי חיבת התורה ברוח ומלוקות עליה ואי דש"ח עצמה ששה'ר' לא שמה שחיטה אלא דאסור מושום Adams נאסר תה'י שחיטה רואי' כנ"ל, א"כ כתיב ומלוקות מה עבדית' גב', אלא ודאי דבש"ח לא איכפת לנו בשחיטה רואי', ושפир מצין מליל' דהה און הוא ששה'ר' מצד אחר.

אבל מה דקשי' לי הוא נאמר לכל שחיטת קדשים ששה'ר' הוא למה לא נילוף ש"ח מושחתת את בן הבקר, ונחיב בתש"ח גם בששה'ר' מצד אחר, ויש לאמר דאין שחיטה דערירה משחיטה דההו אבל באוא"ב אם הראשון קדשים, איך אמר ר' אושע'י דמיקטל קטלי', דהאי שחיטת קדשים מעלי' הוא ונקרה שחיטה כדקטיב וחשת את בן הבקר, ואיך נאמר דلغבי אוא"ב לא מקרי שחיטת הראשון שחיטה ועיין בדברו הסמוך ודוק.

תוס' ד"ה שחיטה שאינה רואייה פירוש הקונטרס לא מבעי' וכו' ואני נראת, דכיוון דאשר הכתוב אוא"ב בקדשים, מוייז' מושיף על עניין ראשון, הרי גזה'כ דליקי עג'ג דלאו שחיטה רואי' היא דהוה מוחסר זמן כיון דליקא פסול אחرينא, כמו ש"ח דחיבbert אפיקו לר"ש עג'ג דלשאר מילוי חשובי ששה'ר', עכ"ל. כבר כתבנו בדברו הקדום דרש"י זל סובר דلغבי איסור ייל' דהוה כמו בעלה עלייה זכר, לכל עצימות דאיתנה רואייה נצחה מכח שאסורה תורה ש"ח או אוא"ב, אבל לנגי' מלוקות כיון ס"ל לרשי' דבש"ח ונעשה ששה'ר' הרי אין שחיטה, ואיך ליקה לנו דלא מפורש דמפורש כתיב ומלוקות הר' הוא גזה'כ, אבל באוא"ב דלא מפורש מלוקות בהאי לאו שוב אמרין דבקדים' אניו לוכה, כיון דהוא מוחסר זמן ופסול ואין כאן שחיטה רואי'. ובזה מ דויק' היטב מה דמפרש רשי' זל דקשיית הש"ס למה פסול הוא מכח שחיטת הראשון דמיקטל קטלי', הרי שני ראיו לבא לפנים, וכותב מהרש"א זל, דה"ה מכח השני הוה מצי להקשות אמא פסול, וזה ליתא דמכח החשי לא מצי מקשה, דהרי התורה פסל מקרה דויז' מושיף על עניין ראשון, וכקשיית התוס' אבל מצד הראשון שפיר מקשה דקרה מוקמינן בראשון חולין ושני קדשים, אבל אם הראשון קודש גם בלא אוא"ב ששה'ר' מקרים, ומ"מ אסורה התורה אוא"ב בקדשים שוב אין לאמר דהוה בעלה עלייה זכר, עכ' גזה'כ הוא דلغבי אוא"ב גם שחיות קדשים שחיטה רואי' מקרים, וא"כ מה לי ראשון ומה לי שני, וגם למה לא ליקה, דכי היכי דلغבי איסורא בעין האי גזה'כ, א"כ ה"ה דלוקה מגזה'כ זו. ובש"ח נמי גם בלוא' איסור כתיב דש"ח מקרי שחיטה א"ר דהרי לא נזרק הדם, והוא קדשים פסולים ואסורים באכילה, ועיין בקידושין נ"ז ע"ב ברשי' זל ד"ה מה שליל' בשליך אסור, דש"ח כיון דלא נזרק הדם מי יתירם, אלא דההו'

לשਬש המירא דין מלכות או"ב נהוג בקדשים קאמר, ומשום התראות ספק דלא שיק"ב לשון נהוג ואינו נהוג ממשום צ"ע.

תנוס' בד"ה יומ להרצתה, וא"ת מבויים צוותו נפקא ויל' דמהאי קרא לא זהה פסליון לילה אחר שבעה אלא כמו שאר לילות, ואם עלה לא יריד, להכי צרייך קרא דהכא דוחה מחוסר זמן. ואם עליה יריד עכ"ל, ותמונה לי טובא דין איך אפשר לפרש דלהוי הא לילה מchosר זמן, כיון דבפירוש אמרה תורה רך שבעת ימים יהי תחת אמו, ובפרט לר"ש-DDR שטעה דקרה דמשום חיש נפל נאסר, וכל שנשלם השבעה יצא מחושז זה, וגם מהא דليلת לקדושה מוכח דין און מחוסר זמן, דאל"כ מיש הא לילה דמצוי מקדים לי ובכל שבעה עבר על בל תקדשו. ולא עוד אלא אדם לעשות הא לילה מאו הבא מכלל עשה, דמויים השמיini והלאה ירצה הרי הוא לאו הבא כל שבעה הוא בליא ירצה, ומה פריך והא מבעי לי שקדמו והה' לכל שבעה וזה לבליה קידוש ז"ל הביא לכדר' אפטורייקי וצע"ג בעני. ועיין בחודשי ק"י החת"ס ז"ל הביא קושי' בשם גאון אחד למלה לא העמיד ר' אפטורייקי מאמרו על פ██וק הקודם בפ' משפטים דכתיב, וכן תעשה לשורך לצאנך, שבעת ימים יהי' עם אמו ביום השמיini תנתנו לך, ושם לא היה יכול לתרץ לילה לקדישה ויום להרצאה, דהא בבכור מיררי דברחים קדושים, עי"ש איך נדחק לתוך, ואני בעני אני רואה התחלת קושי, ואדרבה הא הנוטנת דכיוון דבכורו מיררי דקדושים מוחכם, א"כ הא תנתנו לי עכ' אהקרבה קאי, לא קשי' לי' ביום השמיini ומילא גם הא שבעת ימים דקאמר שהי' דלילה לאו זמן הקרבה והלאה ירצה דבבב' לא, דידע דלילה לאו זמן הקרבה והלאה ירצה דבבב' לא, ומייר אותו איך אפשר לומר, והרי התוס' לעיל הקשו דאפשר חד מלכות לא נלקה ממשום דוחה לאו שככלות ואיך נסיף עי' כללות שני לאוין אמחוסר זמן וצ"ע ודוק'.

ע"ב משנה השוחט ונמצא טרפה, השוחט לע"ז והשוחט פרט חטאתי וכו', בהגות ריש"ש נתקשה לר' אושע'י דלעיל למה לא כתני פלוגתייו בשאר קדשים, וכן לרבע דלעיל הו"ל למינקט שוחט עולה. ולפע"ד נראה ליישב משום דבנהי לא מצי למינקט ר"ש פוטר, דהא חייב עכ"פ מלכות משום מחוסר זמן, דלר"שeki אמחוסר זמן כבזבזים ק"יד, ונירנוadam הראשון קדשים והשני חולין מצי מתני פטור, אבל סתם פטור לא מצי למתני משום דמסתמא משמע בין ראשון ובין שני. ואל תשיבני משוחט לע"ז דקאמר ר"ל לע"ז אלא ראשון לע"ז ושני לשלחנו דהתנס לדבנן דמחיביו קאמור, ושם הרוי גם בשני לע"ז עבר אלא דוא"ב אלא דקלבד"מ, וא"כ מצי כתני מחייבן עע"ג דבשניע לע"ז לא לך, דמ"מ לאו איכא וכו' מכך קברו בין רשיים גמורים ולשונו מחייבן דנקיט משום ראשון לע"ז, אבל לר"ש דפוטר א"א לא אמר כן ממשום ומחייב' לר"י דגס בשני לע"ז מחייבין וכגון דלא אחריו בי' משום ע"ז, א"כ ייל' דר' אושע'י כרי"ח ס"ל ולדיידי לא כתני קדשים משום דבשניע קדשים לא מיפטור. אלא דכל זאת ניחא לר' אושע'י דבשניע קדשים איכא משום או"ב ומchosר זמן אבל לרבע דמצוי מカリיב עולה אחר שחיתות האם וליכא שם שום מחוסר זמן, ודאי קשה למה לא נקייט בעולה דר' שמעו פטור אלא דבזה ייל' לפי מה ש' התוס' לעיל, עולה לאו בת אכילה היא, דלר"ש לגבי טומאת אוכלין דבעין

פסול מחוסר זמן, ואי איכא עשה לא מוקמינן הלאו דלא ירצה הנאמר בשאר פסולים נס למחוסר זמן, ואין כאן ניתק לעשה כלל כਮון. אלא דחויז מזאת גוף הסברא דלא מוקמינן בלאו יתרי ליתא כאן דהא הלאו דלא ירצה כולל חמשה שמות וועבר על השחיטה לחוד וכן על האזקה והקטרה ומשום עשה דמיום השמיini והלאה ירצה ודאי דלא היה עובר רק על ההקרבה אבל על השחיטה לחוד דאיינה עבודה וכשרה בז לא היה עובר.

בא"ד והשתא ניחא סוג' דפרת חטאתי וכוי אבל לפ"י הקונטרס קשה כי היכי דלא ירצה הוה ניתק לעשה, ה"ג לא תעשו וא"כ מי פיריך עכ"ל. ולא זכיתי להבון איך לפ' פירושים ניחא האי סוג', דניחו דגיגל לבני שליה כמחוסר זמן דמי, אבל מ"מ אי לאו קרא דלא תעשו וכו', לא הוה ידעין מאיסור הקרבת חותב יחיד בבמת צבור, וא"כ אין זה דומה למchosר זמן דעלמא, דבריך ידעין מקרא דמויים השמיini והלאה ירצה דאסור להקרבה באיסור עשה, גם איך ילכה משום לא תעשו דקאי אמחוסר זמן בגיגל ושילה, גם במchosר זמן דואו"ב או של תוך שבעת ימים דהמה נאסרים כבר בעשה, ואין להוסיף עליה לאו לדעת החותס'. וכן קשה על פירשו של הר"ר שמואל מווארון, דמכח תרתי לאוין פריך איך אתה חד עשה ומנתק לתרתי לאוין, דאיך נחשב זאת לתרתי לאוין דהא כל אחד ואחד צרייך אידי"ד דלא ירצה על בעלי מומין, וקרא דלא תעשו אגיגל קודם שליה, וא"כ ניחו דיש להכניס מchosר זמן בזה וגס בזה, אבל לעשות מזה תרתי לאוין כמו בליא חיליפנו ולא ימיר אותו איך אפשר לומר, והרי התוס' לעיל הקשו דאפשר חד מלכות לא נלקה ממשום דוחה לאו שככלות ואיך נסיף עי' כללות שני לאוין אמחוסר זמן וצ"ע ודוק'.

ד"ג פ"א גמר' א"ר המונוא אומר היה ר"ש אין או"ב נהוג בקדשים, מ"ט כיון דאמר שא"ר וכו'. ויש לתמוה על האי מ"ט דקאמר, הלא בריש פרקן פריך להיפך, מנ"ל דואו"ב נהוג בקדשים, ואctrיך למדרש' מוו"ז מוסיף על עניין ראשוני, וא"כ מי קאמר מ"ט דודאי טעמו דלא דרש הא וכו' להוסיף על עניין ראשוני ואמ הקושי' מ"ט לא דרש אין זאת תשובהadam התורה אוסרת או"ב גם בקדשים זהה כמו ש"ח לע"ש, וכמש"כ התנוס' לעיל בד"ה ששא"ר. ולפע"ד מכאן איכא ראי' ברורה למש"כ מהר"ם שיפ' זיל' בריש פרקן, דואו"ב בין בחולין ובין בקדשים, וכקושי' התוס' שם דכל קרא דואו"ב בין בחולין לבין קדשים, אלא דלא דכתיב סתמא מהיכי תיתי לחלק בין בחולין לקדשים, אלא דלא הוה פסול בקדשים שמחוסר זמן, ומוו"ז מוסיף ילפינן דעתית בי' משום מחוסר זמן בקדשים, ולכן ר"ש דקאמר דואו"ב אינו נהוג כלל בקדשים ואפילו איסורא ליכא לשחותט או"ב פריך, נירנו דלא דריש ויו' מוסיף לעשותו מchosר זמן אבל למה לא יהי' נהוג כמו בחולין לאיסורא עכ"פ וע"ז קאמר דל"ר' ש' איכא סברא דלא לנוהג בקדשים כלל רק בחולין משום דוחה ששא"ר, וזה פירוש אמתיב בס"ד ודוק'.

עוז שם גמר' דאמר הרבה היא חולין ובנה שלמים וכוי' עין לעיל אהא דר' אושע'י דעתמא דקדשים מקרי שא"ר משום דכלו לגובה וכחנים משלחן גובה קצין, ועתה דרבא מפרש הא דר' המונוא דאין מלכות או"ב נהוג בקדשים, ונайд מסברת ר' המונוא, ע"כ לאמר דאכילת מזבח אכילת הדיטות דמי, וכרכ' יעקב אר"י לסתן דחולק על רבא, אבל טעמא דרבא דמחלוקת בין עולה לשלים קשה להולמו. ועוד קשי' לי, לרבע דמחלוקת בין עולה לשלים, מה לא מפרש הא דר' המונוא דקדשים דקאמר דיל' זוקיך דם וכו', רק סתמא קאמר קדשים שא"ר היא, ושפיר מתפרש בקדשים דעולה ולא נצטרך

מושום דבאה פרקה בהכא עסקין, ולמה לי האי תוספת לשון בסיפה דחווחת ונתנבלה בידו. ותירץ דקמ"ל דפטור משום אוא"ב, אבל איסורה קעביד משום צעב"ח או בל תשחית. ומה אעשה שמכורח אני לאמיר שבמחלוקת כד שכיב ווים כתוב הא מלטה, דהרי لكمנו פ"ה ע"ב תנינא בברית' ה策יך לדם כיitz עישה או נחרו או עקרו, הרי דביש צורך אדם מותר לנחרו, וא"כ נס כאן מצי מיררי דלית לי סכך יפה לשחיתה, רק מסמר לנחר ולעקר והוא צריך לדם ולא עוד אלא דבר שחתט את הנה היום, ועתה צריך לדם ומוקש וחוחות ויעבור על איסור אוא"ב, ועיין נוב"ת חיו"ד סימן י' שכותב ג"כ דיליכא בנחירה לא משום צעב"ח ולא משום בל תשחית. יותר תמייא לעיל ז"ל דבמשנה דבפרק כס"ד נמי קשה כנ"ל דמתחללה קתני השוחט ונמצאת טרפה וכו' ר"מ מהייב וחכמים פוטרין ולא קתני מלכשות ואח"כ קתני התם השוחט ונתנבלה בידו וכו' פטור מלכשות, ושם לא שייך תירוץו כלל כמובן, וע"כ דאייזו כוונה עמוקה ומוסתרת לרבעו הקדוש ביתרת לשון זו.

אבל שמע קושט דברי אמת, איך צדקו דברי רבנו הקדוש, ונס איך מדיוקים לשונות ופסקי הרמב"ם בלי עוקלי ופשווי, ואון כאן לא יתר ולא חסר, ולא סדר הפוך, ודברי חכמים כדרבנות וכמסמורות נטוועים. דהנה כבר בארכוה בפתחיתו לחבר זה, דל"ע קודם חזרה לעיל במשנה דף ל"ב ע"א לא היה בשום פסוליה שחיטה משום נבלה אלא דוקא נחרה ממש שבמבדר היתה מתורת ומתרת נארסה משעה שנכנסו לארץ שנצטו על האזביחה, אבל פסוליה שחיטה שאינס אלא מהללם"ס אינס אלא מ"ס וליח בהו מלוקות אלא איסורה בעלמא, ומכח"ב שאינס מטמאין נבלה. אמרו מעתה דהאי הלכה לא אתה אלא להחמיר לעשותו אסור באכילה טרפה, אבל לא טרפה ממש ללקות כי אין לוין על ההלכה, דידיו כדרבנן, כמו דאין לוין על הח"ט לדעת הרמב"ם כאשר ביארתו שם בארכוה ומיליא דלא אתא להקל להתייר אוא"ב ולפטור מכוסיו הדם משום דהוא כלא נשחתה, דהרי אין בו מלוקות ואני מטמא ואיך נשוו' כלא נשחת להתייר לאו המפורש בקרוא, ולפטרו מכוסיו מצוחה המפורשת. אבל אחר שר"ע הודה לקבלת ר' ישבע מפי ר' יהושע דכל פסול בשחיטה נבלה והיינו דההלכה אתא לפרש הקרה וכאשר אומר רבינו דזובחת כאשר צויתך מלמד שנצטו מהה על הוושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב ב' בהמה, וה"ה דעתכו על פסוליה שחיטה במקצת הסימן וכיון דההלכה אתא לפреш דינה כמפורט בקרוא ומליקין עלה ומיטמא נבלה דזהו כמו נחרה ממש, ועיין היטב בפתחה בעירק ה' ותמצא באירור דעת ר"ע קודם חזרה ולאחר חזרה על בורו". שוב גם להקל אמרינו דפטור באוא"ב ומכסה"ד, והנה ביארנו בفتحה דכמו דאמר ר"י לעיל דף ל"ב דמתנתיןן דא"ט נשנית אליבא דר"ע קודם חזרה, בן הוא בכל סטמי דכולא מכילtan אליבא דר"ע דקודם חזרה נסתמו. והרי תראה דbulletin המשניות דבפרק שני דקתני בהו פסוליה שחיטה לא קותני לשון נבלה אלא פסולה דוק ותשכח, ובאה דקתני בפ"ק שחיטת נכר נבלה ומטמא במשא, ידוע דעת הרמב"ם ז"ל דאיינו מדיין שחיטה אלא משום לתא שעבודה זהה ומדרבנן.

והנה לכל המעין יקשה מדוע הטענה דקתני תחלה פלוגותת ר"ש וחכמים בששא"ר, ואח"כ תנא השוחט ונתנבלה בידו וכו', דאם היה תנא בדרכ' ומודים חכמים לר"ש הוה נחיא, אבל לא אמר האי דינא דעתן במאמר מוסגר, כי מי שאין לו שייכות להקודם הוויל להקדים האי דינא דהוא עיקר דין דוא"ב אינו חייב רק בשחיטה ולא בנחירה, ולהביא אה"כ פלוגותת ר"ש ורבנן בששא"ר.

אבל דע כי באמות יסוד המשנה כמו שהיתה שניי' מימי ר"ע

אוכל שאתה יכול להאכילו לאחררים ע"כ צריך לומר דגס אכילת מזבח אכילה מקרי אלא דרבא ס"ל דיש לחלק בין טומאת אוכליין לשחיטה הרואין דבעין דומי' דטבוח טבח והכנ עיי"ש, וכיון דאין זאת סבירה פשוטה כ"כ אין דרך התנא לשנות דבר כזה ה策יך עוד הקדמות מלין כדי להבינו ודוק.

ע"ב במשנה השוחט ונתנבלה בידו והנחר והמערker פטור משום אוא"ב פרשי ז"ל, ונתנבלה בידו שלא מדעת והנחר והמערker מדעת עכ"ל. הנה בעיני פלא פירוש זה דלמה קתני כל הנחר והמערker כיון דבר תנא השוחט ונתנבלה בידו דהינו שרצה לשחוט אלא שאירע לו אייזו קלקל בשחיטה ולמה לי למונתי או הנחר והמעקר משנה שאינה צרכיה כלל. וויתר השותומתי על הרמב"ם ז"ל שבפרק י"ב מהלכ' שחיטה הלכה ה' כתוב, ניחר אוו נתנבלה בידו הרי דהרגיש בזה ורצה לתקן במה שמהפכן לכטוב תחלה ניחר, ואח"כ אוו נתנבלה בידו, כדי שיהי לא זו אף זו, ולא ז"ו ואצ"ל זו, אבל עשה בזה לקשיטי' על סיידרו של רבנו הקדוש במשנה קיומ לדורות. יותר פלא והפלא שבפי"ד שהביא הרמב"ם ז"ל די דכסי הדם, דגס ששניינו כה"ג השוחט ונתנבלה בידו הנחר והמעקר פטור מלכשות לקמן פ"ה ע"א והشمיט הרמב"ם ז"ל נחר ומערker, וכותב רק השוחט ונתנבלה בידו לחוד, וזה פלא יותר דהרי שם פסק בחכמים דר"מ דהוא ר"ש דשא"ר לא שמה שחיטה מפני דבכסה"ז אשר יאלל כתיב, וכותב השוחט ונמצאת טרפה וכו' ושוחט ונתנבלה בידו פטור מלכשות וזה ודאי תימא רבתא, כיון דבשחיטה מעלי' שאינה רואה מצד אחר פסק דפטור, מה לו להוציא שוחט ונתנבלה בידו דבשלמא תנא דמשנה כיון דהביא פלוגתא גבי כל הני - טרפה וכדומה - אי ישא"ר שמה שחיטה או לא, שפיר קامر דשוחט ונתנבלה בידו וכו', פטור מלכשות, דבזה כ"ע מודים, אבל הרמב"ם דפסק הלכה ברורה דbulletin השוחט ונתנבלה בידו. עיי כסוי, איך מביא בסוף قولן Tosafot השוחט ונתנבלה בידו. והרי תראה דהוא בעצמו השמייט דינו דנוחר ומערker, משום דהוא משנה שאינה צרכיה, וא"כ גם נתנבלה בידו אינה צרכיה, והוא דבר המבהיר את הרעיון, ואין מחבר ראשון או אחרון ממפרשי רבנו הרמב"ם שהרגינש בחומר לשון המשנה ולשונות הרמב"ם בזאת. עיין בלח"מ שם שכ"ג דהشمיט הרמב"ם נחר ומערker משום דכ"ש הוא מנמצא טרפה, ולא הבנתי איך נעלם ממנו שהביא השוחט ונתנבלה בידו. ואולי סובר דמשום דין חשו"ק שהביא נקט השוחט בHALCA מיחידת דין דחשו"ק.

וראייתי בתו"ט שהרגינש על הא דנוחר ומערker להקשوت להיפך, לממה קתני דוקא hei תרاري, וממייח שאר פסוליה שחיטה עיי"ש, ואני תומה עליו וכי הני פסוליה שחיטה הון הלא הנחר והמערker איןו שחוט ופסול שחיטה הון דוקא בשותח, אלא שאירע לו איה פסול במקצת השחיטה. ועיין בפתחה שבייארנו דע"פ שדרשה ועיקור נתמעטו מלשון שחיט דהינו ומשך ולא ודרס ולא ועקר מ"מ קרי נמי להני פסוליה שחיטה מהללם"ס משום דמרקא לא נתמעט אלא נחר ומערker כל הסימני' אבל ההלכה אתא גם למkeit פיסול בתוך השחיטה וא"כ כל פסוליה שחיטה כבר תנא בכמו דאמר השוחט ונתנבלה בידו ומה דמוסיף והנחר והמערker אין זה שחיטה כלל והויל להתיו"ט להקשות הני למה לי, כיון דבר תנא כל פסוליה שחיטה.

ORAITEI עוז גאון אחד מדבר והוא ק"ז צ"ל בתוס' רעק"א על המשניות, שמדקדק דקדוק עצום בהאי משנה במאמר דקתני בסופה פטור משום אוא"ב ולשון זה "משום אוא"ב" כחומר לשנים דלעיל מני' קתני ר"ש פטור וחכמים מחייבור, ולא קאמר משום אוא"ב,

דוחביה תחלה דין דייסוד המשנה בהכל' ג' ומאהר דעתה הא נתנבללה בידו קאי גם על פסולין שחיטה, הוא מהפק הסדר וככבר נិחר או נתנבללה בידו בדרך לא זו אף זו תחלה נוחר, דauseג' דבמדבר הוה חיב' גם בנוחר משום אוא"ב אבל עתה שנצטו על האזיבחה פטור, ולא זו בלבד אלא אפילו נתנבללה בשחיטה דהוא מהלכה, נמי פטור משום דחזר ר"ע והודה דגס זאת נבלה הוה, דהלה לפרש אתא דזובחת דזוקא בלא שהי' וכו', ואח"כ בהכל' ו' כתוב שא"ר לאכילה שיש לפיכך וכו' כי כו' היה רבענו הקדשו עשה'ai לאו משום דלא היה בידו לשנות המשנה שהיתה שגורה כן בפי התלמידים. אולם בפי"ד בכשה"ד דפסק קר"ש דשא"ר לא שמה שחיתה, וכותב דוחשות ונמצאת טרפה וכוי' דפטור מלכסות,תו לא אצטרך להביא דנוחר נמי פטור דפשיטה ופשיטה, כיוון דהקדם בדעתנו ר' מאיר ר' מאיר לאכילה מכ"ש נחירה דדין נתנבללה דפטור מכסי, אבל נתנבללה בידו דהינו פסולין שחיטה מוכרכ להביא, אפילו לר"ש דפטור בשוחות את הטרפה היינו טרפה המפורשת בקריא משום דא"ר לאכילה מה"ת, اي לאו דחדר ב"ר"ע היה מחייב בנפשלת שחיתה דין בו איסור ר' מהלכה והוא ד"ס ואינו לוקה ואין מטהמא כנ"ל, אלא משום דחזר בו ר"ע וכן גם פסולין שחיטה פוטרים מכסי ולכן הביא השוחות נתנבללה בידו לבסוף כי זאת רבותא הוה גם אחר שנדע דוחשות את הטרפה פטור מכסי והדברי' אמרתים לאמתה של תורה תליית' ומקום הניחו לי להתגדר בו ודוק היבט.

עוד שם גמרא ורש"ל אמר כיוון דכי אתרו ב' פטור כי לא אתרו ב' נמי פטור עיין בהגচוח מהירוש"ש זיל' שכטב דבזה מטורץ מה שהקשה לי' ר'יו"ח לר"ל, אז אפילו תשב"ר יודעים אותה, דהא טובא אשמעין דאפילו לא אתרו ב' נמי פטור. ויפה העיר וכן נרמז זאת ברשי"ז זיל' בד"ה פעםים שכטב יולר"ל כיוון דאלו אתרו וכו', ולא ציון ציון ודבר מיותר על "ור"ל אמר" הר' דמפרש האי לר"ל אמר דלאו לר' השיב כן לר'יו"ח אלא דמסדר ש"ס מתרץ לר"ל, כי היכי דלא תקשה עליו והוא מוכח מהה דלא אמר, אמר לי' לר'יו"ח כמו לעיל. אמר לי' ר'יו"ח לר"ל ובזה מובן דאמר ואזו לטעמי'יו דלכאו"ר כיוון דלאו לר' קאמר האי כיוון דאל אתרו ב' וכו', אין כאן פלוגנתה מפורשת בין לר'יו"ח. אבל אם לתרוץ קושי' ר'יו"ח קאמר הר' הוה כמו ש郿ורש בן בדברי לר' דפליג בזה אריו"ח. ולפי מה דמסיק בפרק אלו נערות דבחיבבי מיתות שוגני פטורין, כ"ע מודים כמו שהביא מהרש"ל כאן, צ"ל דר'יו"ח בעצמו לא קאמר לר' ר'ק זו תשב"ר יודעים אותה ותו לא מידי ר'ק הש"ס מפרש דבריו דכוonto על אתרו ב' ולתקשות על לר' קל Kata'a, אבל לפि המסקנא דalto נערות אדרבה, גם בלא אתרו ב' קאמר ר'יו"ח דתשב"ר יודעים אותה, מדתנא דבי חזק', לר' לא ח' להסביר על זה, כיוון דבאמת אייכא תנא דפליג אבד' חזקי' עיין בסוגי' ותוס' שם ודז'ק.

ד' דר' פ"ב ע"א משנה שנים שלקחו פרה ובנה וכו' ובגמר' א"ר יוסף לענין דינא תנן תנא אם קדם השני הרי זה זרי ונשכר, זרי דלא עביד איסורה ונשכר דקאכל בשאר, עכ"ל הסוגי', ופרש"ז זיל' לענין דינא תנן הא דקANTI מתנניין מי שלקח ראשון וחשת ראשון לא לענין או"ה שם רצה השני לשוחות ראשון והרשות ימתין עד לakhir מותר, אבל דין הוא וכו' ע"כ. הכוונה בזה דלא תימא דלענין או"ה תנן דזה שלקת ראשון רשותי לשוחות ואין צריך לחוש שוחת השני תחלה, משום דלשני אין לו רשות לשוחות בידעו שקדם הרាលון בלקיחה, אבל אם קדם השני וחשת זכה ע"פ שעשה שלא כהווגן, דלא היה רשאי לשוחות בליל נטילת רשות מן הראשון, דשמא שחת הרាលון ויбурר על איסור או"ב, דזה אינו דשניהם שווון לכל

וקודם לכן בודאי היה רק האי סיוף חדשנות ונתנבללה בידו וכו' לחוד, כי רק בימי ר'ש ור' מ' תלמידי ר'ע נתחדשה האי חקירה, כיוון דבעינן דוקא שחיתה להתחייב באוא"ב אבל נחירה לא, אי קפיד רחמנא אשחיטה משום דראוי' לאכילה בעין, ואז מミילא דה' הא אם איכא איסור מצד אחר ג'כ' פטור, או אשחיטה קפיד קרא בלי טעם, ולא כמעט ר'ק נחירה, וממילא כל שם שחיטה פטור עלי', אף שהיא אינה ראו' לאכילה נמי חיב', ובטעמא דפלוגנתא זו עיין לפחות פ"ה ע"ב מה שכתבתי בזה בס"ד, וכיוון שצינו להא דיסוד המשנה הוא הסיפ' וכלן הוא כאמור מוסגר ולא שיק' להא דפליגי ר'ם ור' ש אחר זמן רב, וממילא דלא קsha מה דקANTI פטור משום או"ב, כי כך הייתה נסחתה (עיין מבוא התלמוד שלא הי' להם פרקים מסוודרים עיי"ש) קודם שסדר רב המשניות על סדר פרקים, וכן הוא במשנה דכסה"ד, יסוד המשנה מאז הי' הסיפה דוחשות ונתנבללה בידו וכו' פטור מלכסות, ואח"כ נtosף עלי' הרישא פלוגת' דר'ם וחכמים שהוא ר'ש. ועתה אין לפреш האי נתנבללה בידו דקאי על השוחות שאריע לו פסלן שהי' וכדומה, דהאי לא הי' נקרא אז נבלה לר'ע, והי' חיב' באוא"ב ובכסי דאיון בו אלא איסורה מהלכה דהוא ד"ס ולא אתה להקל וככ"ל, אבל פירוש נתנבללה בידו הוא דוחשת כהווגן אלא דיצאה מות מחמת ידו, שיצאה נפשה בגמר שחיטה, וזה נבלה ממש עין י"ד סיימו י"ז ובש"ז סק"ג, ומדוקדק היטב לשון ונתנבללה בידו ר'ל דבעודו עוסק בשחיטה נתנבללה וקמ"ל, דauseg' דוחשתה והמיתה נעשן כאחת אין בשחיטה זו משום או"ב וכסה"ד, וזה גרע מניהה דגס במדבר היהת כמותה מלאי', דאן מיתה שע"י נחירה בעין, עיי' מש"כ זהה דף ל"ז בסוגי' דמוסכנת, ואח"כ קאמר דהנוחר והמעקר נמי פטור מאוא"ב ועל דר'ע דחוותר להם בשר נחירה במדבר היה נוגג או"ב בס' בנוחר ומעיר, דאיון זה כמותה מלאי', וניהו דכתיב לא תשחטו האי משום קדשים הוא דכתיב דוויי' מוסיף על עין ראשון וכמו כסה"ד דה' נוגג במדבר לר'ע, כן נמי או"ב, וכן אמרו ביוםא ס"ד ע"א דחיתתו לצוק זו היא שחיתתו לענין או"ב, אבל לאחר שנטטו על האזיבחה ושיל לנו קרא דלית' כל נבלה דקאי על הנחירה לעשותה נתנבללה, שב פטור מאוא"ב כאשר בארנו בארכחה בפתחה. כך הפירוש של יסוד המשנה הללו בעת שנסדרה מר"ע. אבל רבנו הקדוש או אחורי לפי דעת רש"י שנכתבו המשניות אחרי רבי שכבר זכה להא דחזר בו ר'ע והזודה דכל פסל בשחיטה נבלה היה צריך לעשות ולשנות נוסח יסוד המשנה הללו ולכטוב, השוחות ונפשלת שחיתתו פטור משום או"ב, כי ניהו דלאחר שנטפהה הלהלכה דכל פסל בשחיטה נתנבללה גם נקראת נבלה בידיו מצין לפרש דמוסיף גם קאי, מאחר דעתה גם זאת נקראת נבלה, אבל מאחר דמוסיף גם הנוחר והמעקר, א"א לפרש אפסולי שחיטה דלמה צריך להוציאי הנוחר והמעקר דליקא שחיטה כלל והיה צריך למחוק מן המשנה האי הנוחר והמעקר ורבנו הקדוש לא ריצה או לא הי' יכול לשנות יסוד המשנה וכמש"כ ר'ש' שבועות דף ד' ע"א ד"ה ומשנה לא זהה ממוקמה, מאחר דהיתה שגורה כך בפי התלמידים לה היה יכול לשכח מהם, על כן שכל את ידיו הקדושים לסדר האי יסוד המשנה אחר פלוגנת ר'ש וחכמים, וכךלו היה סיומה דמלתא ומדריכים, ויקשה לנו מה שינה מקומה וממילא נדע שעשה כן כדי שנפרש ונתנבללה בידו על פסולין שחיטה, ומה דקANTI הנוחר והמעקר ופטור משום או"ב, דכל זאת שפת יתר, היינו משום דהמשנה לא זהה ממוקמה.

ועתה נבן לשונות ופסקי הרמב"ם זיל' על בוריין דהוא זיל' לא הי' משועבד לשנות הדין בלישנא דיסוד המשנה, גם לא הביא פלוגנתא ר'ש וחכמים רק פסק באוא"ב הכר"מ דשא"ר שמה שחיטה, אלא

וחרמבי"ן והחינוך ז"ל דרשין טעמא דאיסורה דאי"ב הוא שלא נתזכיר לשחות אם על בנים ביום אחד, א"כ כל עצימות האיסור אינם אלא בידע שני מן הראשון שלקו לשחתה ואז אסור לו לשחות מספק דschema שחת חברו או ריצה לשחתה הימן, והוא שחתתו אכזריות מספק, אבל بلا דעת אין כאן איסור כלל ואין דומה לשאר עבירה שעבר שלא מדעת והוא מלטה דמסתבר וכיון זה אמרתי גבי איסור סוטה, ודוק'.

עוד שם ואם קדם שני הרי זה זרי ונשכר זרי דלא עבד איסורה ונשכר דקאל בשרא עכ"ל מכאן מדקך הבה"ג מובה בראי"ש ז"לadam לא היה זרי ועבד איסורה, לא קאכל בשרא. ולא מוה"ת קאמר דהרי כתבו הtos' לעיל בראשון פרקן דעתך ל"ח כל תועבה א"א לאסור אוא"ב משום דאשרה אסרו לי לבו ביום. לבוהו, מכל דלהדיות שרי, אבל מצד קנסא אסרו לי לבו ביום. יש דעתות שגס לאחרים אסרו לבו ביום כמו גבי מעשה שבת כדי שלא יהנו מאיסורה, והנה אם נאמר כמו שכתבתני לעיל,DSLIA דעתת ליכא איסורה כלל, א"כ המעשה בעצמו לאו איסורה הוא מדעת לאו איסורה כלל, לאו איסורה כבר האם, כי שוחטין את הבן לא העשה איסור כלל, ולא מקרי מכשול שוב גם אם הוא שחת לבוי אחרים לא מקרי נהנה מאיסורה, דLAGBI דלא ידע זה היה כנשחט שלא מדעת, ואין דומה למעשה שבת מבון.

וראיתי בפרמ"ג ז"ל שמביא כאן קושי"א אחת דנימא כל מלטה דאמר רחמנא לא תעביד اي עבד לא מהני ותירץ דאיסור התלוי בזמן לא שייך לאמר על"מ וכמו בשוחט בשבת עי"ש. ולדעתו ברור כמשש דזה לא מקרי תלוי בזמן, ובכל זמן אסור לשחות אוא"ב ביום אחד, כמו במוחסר זמן של שבעת ימים יהי תחת אמו, דלא מקרי איסור התלוי בזמן. הון אמרת שגס התוס' בסוגי" דמצות עשה שהז"ג נחתו לסבירת הפרמ"ג, באשר חשבו מילה וכן שריפת קדשים שהוא ביום ולא בלילה, וכן הקרבת קרבנות למ"ע שהז"ג, אבל האמת עד לעצמה, דין זה זמן גרמא אלא הזמן מגבilo וסיבה אחרת מביאו, ומגן גרמא לא הוה אלא מה שהזמן מביא כמו שבת וו"ט ושביעית ויום ויום ועודמה, ובסוגי" שאר הארכתי בהזה. ועיין בסוגי" דהשות בשבת שכתבתני דבשחיטה באיה לא שיק' כלל כל מלטה דאמר רחמנא לא חעביד אי עבד לא מהני. עי"ש.

עוד שם גמר' אמר אוא"ב אמר רחמנא ולא בנו ואותו. הא דPsiṭṭia ליה להמקשן דאו"ב ולא בנו ואותו לכאר' קשה דהא א"א להוציא שני שמות כאחד ולמה לא נאמר דה"ה איפכא בלי דרשעה דתשחו דלקמן, ויל' דמדקך כן מדלא כתיב אם על בנו כמו בשלוח הקון דכתיב אם על הבנים لكن סבר דזוקא כסדר זה אוא"ב ולא בנו ואותו אלא דלפ"ז באמת צrisk ליתן טעם למה לא כתוב אותו על בנו ולא יצטרך לתשחו, אבל ייל' משום דאי' זה הוה משמע דהאיסור הוא שחיתות שניהם ואם שניהם שוחטין, זה אחד וזה אחד יהיו כמו בחזאת שבזה עוקר זהה מניח דשניהם פטורין, וניהו דזה למד מלשון רבים דלא שוחטו דחיבת השני בשחיטת הראשון, דיןנו אלא מתנאי האיסור ולא שייך לאיסור, מ"מ אותו על בנו אין משמע שהיה אחד התנאי והשני האיסור, רק שהיהם ייחד הוא האיסור, לכן לא מazi כתוב אותו על בנו ודוק'

עוד שם בגמרא כשהוא אומר לא תשחטו הרי כאן שניים, הא כיצד אחד שוחט את הפרה, ואחד שוחט את אמה, ואחד שוחט את בנה, שנים האחוריונים חייבין. התב"ש מקשה ודלא קרא בשנים שוחטין בב"א, דשניהם חייבין אחד התנאי והשני האיסור, רק בנו ואותו, וניהו ד"א לצמצם מ"מ למ"ד ישנה לשחיתה מוחודע"ס

או"א הרשות נתונה לשחות, אם הוא זרי ומshore בעצמו שמקדש את חברו, יוכל להודיעו שחתוט טרם שיחות חברו, ואם אינו יכול להודיעו גם הראשון אין רשי לשות, מפני שגס לשני רשות לשחות וrama שחתוט חברו שחתוט, לעמן לא ישחות הוא, וא"כ משום אוויה אין הראשון עדיפות על השני כלום, אבל לענין דין דהינו כאשר לאחד מהם רזיות שיסמוך על עצמו לשחות ולהודיע לחבירו, ובאים לב"ד לשאל מה דין, דין הוא דהראשון לו דין קדימה ע"פ שה שני צרך יותר, ומושם דעל מנת כן לך החני שלא יהי לו כח יותר מבעה"ב, ובעה"ב לא היה רשאי לשחות קודם קודם הולוקה הראשון, שעמ"כ מכון שהולוקה ישחות היום. כך מתפרשת האי מימרא דר' יוסף. אלא דיש לראות איך יתקיימו שני דיןים אלו, דיןנו קודם שבאו לב"ד יש לכל אוויה רשות לשחות מצד דין דחבירי, אם בטח בזריזותי, וא"כ לאו מכך בעה"ב קאתה לתבעו שישחות הוא ראשון, ואיך ניחחו מושם דלא לך רק על מנת שלא ישחות תחל. וגם הא דבעה"ב אין רשות להקדים ולשות צרך באור, כיון דהיה בידו למקרו לשני והשני יש לו רשות להיות זרי ולשות תחל, ומה יגרע חזו מכח הולוקה מבון.

אבל דע דכך היא הצענתן של הדברים. המוכר פרה ובנה לשני בני אדם בשאר ימות השנה, דין כאן הוכחה שרצוים הולוקחים לשחות הימים, והדבר בספק מوطל אם הימים או ליום אחרינו לקחו לשחות אין בעה"ב להודיעו הולוקה שנייה אמה מכרתני לשחות, דהוא ס"ס, ספק שהוא לא ישחות הראשון ואת"ל ישחט שמא לא ישחות השני הימים. אבל הוא בעצמו אינו רשאי לשחות הימים, שמא שחת הולוקה ונחט ספיקא ודאי אסור מכאן דרמב"ס דס"א לכאן, הכא דאי' לא להחביר בכל ודאי אסור, וכיון דעתך חזש איסור אין בעה"ב לשחות אפילו אם הוא זרי וידוע להקדים לפני הולוקה ולהודיעו למען לא ישחות, מכאן דין חברו אינו רשאי ויכול הולוקה לתבעו מעותיו הבשר או לתבעו מעותיו משום דאם בשעת המחק היה בדעתו היה מחייב להודיעו דשמא לך ע"מ לשחות הימים. וכיון דלא הודיעו אז הוה כלו התנה עמו ע"מ שלא ישחות בעה"ב הימים. אבל למוכר לשני היה רשאי דכיו' דבשביל המכירה לשני לא נאסר לראשון לשחות ואין על הבעה"ב להודיעו משום ס"ס כנ"ל למה לא היה רשאי למוכר. וכך גם אחר שנתודע לשני לקיחת הראשון אם הוא זרי אין לו לחוש על חברו אם ידע בטח שיש לו שחות להודיעו שלא ישחות, כי לא מכך בעה"ב הוא שוחט ולכן אין לשני לחוש על פסידא דראשון, ואין לראשון שום תרעומות על שהקדים לשחות. אבל אם הוא בעצמו אינו סומך על זריזותי וחושש שמא שחת הראשון או שמא לא יהיה לו שהות להודיעו עד שישחות, ולכן בא לב"ד וטעו דהוא קודם מצד שצrisk לו יותר, הנה אם ה"י שני אחין שירשו מאביהם פרה ובנה ונתחלקו בין שניהם ודאי היהת טענתו, והיה שורת הדין מכח שודא דידיינה דכו' דהוא צrisk יותר ישחות הוא תחל, אבל בשני לוקחין דאי' ראשון ושני בזמנם רשות מאמורים לו איך בא את לדי מדה זו לתבוט את חברך שימיתין עד לאחר, רק ע"י שלקה תבנה של האם שהיתה כבר לקוחה ביד הראשון, וכיון דקודם לקיחה של בעה"ב לא היה רשאי לשחות קודם הולוקה הראשון, אין לך על ידי הולוקה מבעה"ב רשות יותר מבעה"ב עצמו.

אבל אי קשי' הא קשי' דלמה לא נימא דבעה"ב מחייב להודיע גם בשאר ימות השנה אמה מכרתני לשחות דניהו דהו ס"ס כנ"ל מ"מ לכתבה גס בס"ס אין להכenis עצמו במקום שבקל יכול לברר ועיין בו"ד סימן ט"ז ובפרמ"ג שם בשפ"ד סק"ז ח' ט'. אבל יפה אמר בזה בני ה"ב החתן כמר בנימין שיחי' דלפי הרמב"ס

נתערבו וכדומה למה ירעו עד שיסתאבו ולא נאמר אדעתא שלא יבואו לידי הקרבה לא אקדשי' דמה שכתבו התוס' כאן בעגלהعروפה דלא מסקו אדעתיהו שימצא ההורג לא סgi זהה כדמותה בלבב'ק, דאפילו אדבר הרחוק כמו בנפלה לפני מוכה שחין, הוה אמרין דאדעתא דחכי לא קדשה נפשה, ועייש' בתוס' דכל שתלי בדעת עצמה אמרין אין סהדי דלא כניסה בשום ספריא אפילו הוא רחוק בתכילת הרחוק, ואעג' דלא התנה אין סהדי דהוה כללו התנה והסביר אלימטה דכל שתלי בדעת עצמו, מהו יcinis עצמו בספק כלל, והדבר צעג' ובמ"א הארכתי בזה בתכילת הבואר בכמה מקומות בש"ס כמו בנדרים אמרין אין פותחן בנוול אדרבה הול'ל דבנול אין צrisk ההרה כלל,angan סהדי דאדעתא דחכי לא נדר והא דלא התנה משום דלא אסיק אדעת' להתנות ודו"ק.

ד" ה עגלהعروפה אינה משנה, הקשה הר"ר משה מבונדייש אמריא לא אמר דשותת היינו עורף וכו', ולפע"ד נראה ליישב קושי' זו בשנאמר דהא התם ביוםאי אתן קרא בשער המשתלח דפסול משום מחוסר זמן, ועכ' דבלא קרא לא היה נסל משום לאו דאו"ב משום דהוה אמרין עדלא"ת, וכן כתוב נמי ק"ז בעחתת"ס ציל' בראש פירkon, ועתה כאן בעגלהعروפה דליתון קרא דפסול משום מחוסר זמן הרי עשה דעריפה דוחה ל"ית דאו"ב. וניהוadam ערך תחלת העגלהعروפה ואח"כ שחת אמו חיב, מ"מ כבר כתבתי לעיל במתניתן, דמתניתן סתמא קתני בין ראשון ובין שני ושוחט לע"ז אני עייש' ודזוק' היטב.

ע"ב גمراו אל' אבוי לר' יוסף מ"ט דסומכוס קסביר סומכוס אלל שני יצית חלב בהעלם אחד חייב שתי חטאות וכו' תמהני מdad דנינו דסובר סומכוס כן, מ"מ הרי לא עשה שתיים רק שחיטה אהת ואיך יתחייב שנים אחודה מעשה. ולא עוד אלא איך חל איסור כשחיטת הראשו נאסר השני בשחיטה ואיך יהל עוד הפעם איסור עי"ש שחיטת החלשי ומכם"כ כשבחיטת שני בנייה כיוון דכבר נאסר לשחות אמו בשחיטת הראשו איך חל עוד הפעם האי איסור עצמו עי"ש שחיות בן שני ללקות שמוניות. ובכל מה שכתבו האחرونים ציל' זה לא נחה דעתך ולא שקטה רוח. ולולי דמסתפינא אמינה דבר חדש והוא דמאחר דאסורה תורה או"ב וגם בנו ואותו הוה לנו כען שתי כקרות אחת גדולה ואחת קטנה ונשבע עליה שבועה שלא אוכל הגודלה אוכל הקטנה ושבועה שלא אוכל הקטנה אם אוכל הגודלה באופן שכל או"א הוה איסור ותנאי דפסק הרמב"ם בפ"ד מהלכ' שבועות Adams אכל שניהם מזיד דריש שתים דפסקין כדי' לגבי ר"ל בהתראת ספק דשם התנא'יך' חייב עי"ג אל תאכל האיסור. אם בדעתך לאכול התנא'יך' חייב עי"ג דשבועת אכילת האיסור עדין ליכא כאן איסור דהרי תלוא בשני שהוא התנא'יך' מ"מ עבר למפרע אם היה מזיד דהינו ששבועת אכילת האיסור היה בדעתו לאכול התנא'יך' ה"ה בשחיטת או"ב כל או"א הוה איסור ותנאי, וכאשר כתבנו למעלה Adams שניהם שחוטו בלבב'א שניהם חייבין זה משום או"ב וזה משום בנו ואותו ממש"כ התבב'ש, וא"כ באחד שוחט הול'ל לחיביו שתים אם התרו בי' כמו שבועה שחלאן זה זהה, אלא כיוון דלא נאמרו שני איסורין אלו אלא בלאו אחד, איינו דומה לשבעה דשים שבעה תרי שבועות וכאן רק על תנאי שיצטרך להקריבו כאשר אמרו בלב'ק ד"ק עי"ב, בחטא שמתה בעליה, דאי לא דהולם"ס ש"ד חטאות מתות הול'ל אדעתא דחכי לא אקדים עייש' בגמרא ותוס', וא"כ הכא באשם תלוי דליך הלה, למה לא נאמר אדעתא דחכי לא אקדים' لكن אמר משום דלבו נקפו גmir ומקדים'. ובמ"א הארכתי הרבה שגית'athi חילן משוגת'.

מספר חייבין, ותירץ דרצה לאוקמי אליבא דכ"ע, אף למ"ד אין לשחיתה אלא לבסוף. ועי' קמתמה הפרמ"ג דא"כ לדידן דקייל' ישנה לשחיתה מתווע"ד מניל' דבנו ואותו חיב, וכותב ע"ז הלב אר' דשגה יצאה לפני, דהתבב'ש לא אמר דאי קרא להכי ATI לא נשמע דינא דבנו ואותו, ואדרבה דברי התבב'ש ברורין להיפך דאחד חייב משום בנו ואותו, וקשייתו רק למה לגמורה לאוקמי בג' בהמות הלא גם בב' אפשר למצוא או"ב ובנו ואותו, בשחוטו שנייהם בב'א עי"ש. ואני אומר דהפרמ"ג שפיר הקשה, דהא דידיין דשנים שישחו בו זיין חייב, משום דהריאשו רק החתו ברכ' המות האיסור, הוא מדכתיב לא שחחו ברכ' ברבים כדامر בסמור, אלא דילפין נמי דגס בנו ואותו חייב מבדלא כתיב לא ישחו אבל כל זאת אם ליכא מציאות לאוקמי בשניהם שוחתו בב'א ונחיב שניהם, אבל אי מצין לאוקמי בשניהם בב'א ולהחיב שניהם מניל', דהאחד התנא' וחני האיסור דלמא שניהם איסור, ואתא קרא דבב'א שניהם חייבין כמו בשבת זהה איינו יכול וזה איינו יכול דשנים חייבין וא"כ ליכא הוכחה דגס אבנו ואותו חייב, דהא אם שניהם האיסור, וא"כ שניהם שחחו או"ב ר"ל שניהם בצירוף כמו בשבת, וממילא דלא מתחייב השני בשחיטת אחר את האס והוא אחריו את בנה, דהא שניהם המה האיסור. ותלמידי הרב הדין מועה אמרהמשה נ"י השיב לי דבשלמא מאן דשחט האם שפיר חייב דכל שבזה אחר זה גם בב'א חיב, אבל מאן דשחט את הבן למה יתריב, דהא אלו שחוט הוא בעצמו או"ב את אמה היה פטור, וכל שאינו בזא' א"כ אפילו בב'א איינו. (לדעתי לא שייך כל שאינו זהה אחר זה אפיי בב' א' אחיזות בב' א' כיוון דזא' אין מיניח את קידש' בז' אחיזות בב' א' כיוון דזא' אין מיניח את האחיזה מלתקדש והוה כמו און ברירה וכן במעשר ותודה המובאים שם בקידושן נ"א. ועל כן א"א למיימר כן מבון, ועיין ריטב'א שם. הганה מהתני הרב משעבעש נ"י) ואם כייפה אמר מ"מ הקושי' עדין עומדת דמניל' דחיב השני בזא' דלמא שניהם בעין עי' שחיטת אח' והא דלא תשחוו אתה לחיב שניהם כשבחטו בב' א' כמו שניהם שעשו מלאכה. ואני לי תירץ אחר רק בשנאמר דז' הוה למכתב אותו על בנו כיוון דשנים שייכים לאיסור ומדכתיב או"ב יעדין דהריאשו התנא' וחני האיסור ודזוק' היטב.

תוס' בד"ה והתנן נמצא ההורג, וא"ת איך מדקדק מכאן דלא מתרסא מהיים דלמא היינו טעמא דאדעתא דחכי שימצא ההורג לא אקדשו, כי האי דתנן בכריתות וכו' תמה אני על תמייחם דמה עניין זה למפריש אשם ודאי ונודע לו שלא חטא דהרי החם איל' הקדש טעות, וסביר ריה שחטא ולכון הפריש קרבן, וכיון דנודע לו שטעה מעיקרה נתבטל ההקדש למפרע, אבל בעגלהعروפה שנמצא ההורג, אין כאן טעות איל' חטא דהרי על לא נודע מי הכהו חיבתה להביא עגלהعروפה, ואייזו טעות איל' בנמצא ההורג, ועכ' דהא דתצא ותרעה בעדר היינו משום דלא חלה קדושה מהיים, והא דאמרו שם בכריתות בטעם אדים תלוי דבנודע שלא חטא ירעה עד שישתאב משום דלבו נקפו גמר ומקדים', ולא קאמר משום דעל הספק באה ואין כאן טעות, משום דברמת גס בנוולד סיבה אשר על ידה אין צורך להקריבו, הוה לו למימר דהקדשו רק על תנאי שיצטרך להקריבו כאשר אמרו בלב'ק ד"ק עי"ב, בחטא שמתה בעליה, דאי לא דהולם"ס ש"ד חטאות מתות הול'ל אדעתא דחכי לא אקדים עייש' בגמרא ותוס', וא"כ הכא באשם תלוי דליך הלה, ומה לא נאמר אדעתא דחכי לא אקדים' لكن אמר משום דלבו נקפו גmir ומקדים'. ובמ"א הארכתי הרבה בכלל זה דברמת קשה בכל הקריםות שהוממו אחר הקדשן או

ולעשות מציאות ע"י ביטול, וכן הוא לעניין ספק אם אתה מסופק על חתיכה אחת אם יש עליה איסור או לא עלייך להביא ראי' על המיציאות, ולא על העדר, משא"כ בחתיכה מב' חתיכות דין הספק על המיציאות, רק על מעשה שליל אם אכלתי זו או הוה ספק השkol ואסור מן התורה וחייב עלי' קרבן אשר תלוי ותבן הדבר.

ד"ג פ"ג ע"א נגיד' לעולם בזא' ז' ודקאמרת מ"ט דר"י בגנו דלית בי' צוית וכו', ופרש' דלית בי' בזאת בחד מננייהו וכוי' ולכאורה' יש לראות לפמש'כ רשי' ז' ליקמן דר' ק"ח ע"ב דבחצ' זית בשיר וחצי אית' הלב אין מctrפין מכלל היתרן להקרא שם איסור, א"כ גם הכא דכל שאין צוית בכל הגיד אין יטרף עם גיד אחר שאין בו צוית מכלל היתרן להעשות צוית איסור, דשאני ח"ש הבא משוער גדול. ועיין בתוס' יומא דר' פ"א ע"א ד"ה כל שטוממאתו דמייתי ה' סברא דרביעית דם משני נפלים אctrפיך לקרה דעתשיות שctrפהו. ועיין מה שכתבתבי זהה לקמן בסוגי' דט"ח שם ודוק'.

עו"ד שם בגמרא ת"ר את זו דרש ר"ש בן זומא לפי שכל העניין יכול איינו מדבר אלא בקדשים ובקדושיםليلת הולך אחר היום, אבל אף זה כן וכו', תמורה לי דהא בקדשים בלבד אין נשחטין בלילה, וא"כ נימא דיים אחד האמור כאן יום ולא לילה כאמור, וא"ת הראשו מazi להיוות חולין ורוק השני קדשים, וממש'כ לעיל בריש פרkon דלר' ש מוקמינו כן, א"כ ודאי מזוכחה דלילה אחר היום דראשו שחט בלילה שהוא חולין ושני שחט ביום שהוא קדשים, וצ"ל דהכי קאמר דהאי שור הפסיק העניין לרבות דוא"ב נהוג בחולין הי"א כיון דמ"מ בענינה קדשים כתיב יום אחד קאמר היינו יום ולילה כמו שנ Kraה בקדשים ודוק'.

הדרן ערך פרק אותו ואת בנו

עו"ד שם בגמרא' דתני' הכה את זה וחזר והכה את זה וכוי' חיב וכו' ר' יהודה אומר בב"א חייב בזא' פטור, ופליג בהתראת ספק אי' שמי' התראה או לא, ויש לראות דאפילו התראת ספקשמי' התראה הא הכא לא נכנס אלא בספק איסור שאין עלי' חיב מיתה כאשר הכה את הראשון, ואם אח"כ הכה את החני הרי' ג' ר' בספק איסור נכנס, מה תאמר הרי' עיטה ממ"ע הכה בודאי את אבי או היום או אטמול מה בכם וכי בשביל מעשה של עטה, נחייבתו על מעשה שעבר סוף כל סוף אטמול רק בספק איסור נכנס, נשמע מזה, דכל שנכנס בספק איסור במקום דאייבע איסור, ואח"כ נתברר דעתך אייבע חיב מלוקות ומיתה, ולא יכול לפטור עצמו אני רק בספק איסור נכנס, דכל שנכנס מזיד אפילו בספק במקום דאייבע איסור התיר עצמו לעונש, כשיתברר למ"ד התראה ספק שמה התראה, דלא גרע משובעה שלא אוכל זו אוכל זו שהבאתי לעיל בדבר הקדום, דחיב באוכל האיסור ואח"כ התנאי, וק"ו הוא אם התם חיב דהאיסור מתלי תלי במעשה שיעשה אח"כ, מכ"ש כאן דקמא שמיא גלייא מיד דבר אלא דלו ולעדים ספק הויה ודוק'.

ואגב אסביר לך מה בין ספק באקבע איסורה לבין ספק ללא אקבע איסורה, ר"ל בין חתיכה אחת משתי' חתיכות לחתיכה אחת ספק חלב שפוק שומן, דודאי צריך הסבר למה זו מותר לדעת הרמב"ם מכל וכל מה"ת, ולדעת הרשב"א ד אסור מה"ת עכ"פ אין בו חיב קרבן, ובזו מביא אשם תלוי. הסבר הדבר דכל היתר הוא העדר וכל איסור הוא מציאות כי קודם מותן תורה הכל היה מותר והוא ההuder וע"י מוצות התורה נאסר והוא המיציאות ולכך תראה כי איסור בטל בהיתר ולא היתר באיסור ממשום דמציאות מצי להבטל ולהעשות העדר, אבל להיפך מן העדר לא מצי

פרק כסוי הדם

בעלי מומין דהמה לא שכיחי, גם בזה דיבר הכתוב בהוה, דאמרה תורה כי' יצד' חייה ועוף דבכמה לא אשטרוי כלל בחוץ אם לא בע"מ, ומאל לו לא דבר הכתוב אבל באמות גס אלו אי אתרמי ושחטן בעו בסוי', והאי יעקב מינאה אליבא דר"ש איזיל, ומה דפריך מבכמה בכל חייה היינו דמשום דבר הכתוב בהוה לחוד, קשה להוסיף מין שלא אמר, ולכן קאמר דלעלם בהמה נכל בחייב אלא דכאן דיבר בהוה הן בכ"י יצד' והן בחיה, אולם לר"ע דבר תאויה לא איתסר כלל אלא אדרבה אשטרוי להו לנחוור והאי ושפך את דמו דכתיב בסוסו נחרה הואר, הרי מוכח מהה דכתיב כי' יצד' דהאי חייה דקאה קאמו, דלא שיק'תו לאומר דבר הכתוב בהוה דאס בהמה בכל חייה, אז בהמה דלא בעי' צידה הוא השכיח ולא הchein החיה המחוורת צידה, ולא עיין שם קרא למעט בהמה מכסוי, ובזה מודקדק דחשיב לו רבא, עלי' אמר קרא וכי' דמשמע דין לא בעין הא ילפotta, ולפי הנ"ל ניחא דין דכר"ע קי"ל לא בעין שום ילפotta. ומעתה מה דנקטו במוניטין ונוהג בחיה ובעוף סטם, ולא קאמר ואני נוהג בחמה ניחא מiad, משום דכלוא מוניטין בהאי מסכת אליבא דר"ע נשנו, וככל המשניות הסטומות

ד"ג פ"ג ע"ב משנה ונוהג בחיה ובעוף, הא דלא קתני במשנה דין"ב דנווג בבהמה ולא בחיה ועוף, משום דפשיטה דשור ושה כתיב אבל כאן הי"א דברמה בכל חייה כמש'כ התוס' לבן בעי' להשמייננו, אלא דק"י החת"ס ז' בלחדשו מדקדק, דא"כ למה לא נאמר בפירוש ולא בבהמה כמו בגיה'ג דקטני ואני נוהג בעוף. ולדידי קשה עוד דהא כי' יצד' כתיב, וכו' הרמב"ם ז' בלחבורו פי"ד מהלכות שחיטה דלא אתה לטעמי מזומן דאשר יצד' דכתיב, משום דדבר הכתוב בהוה, וא"כ עכ' האי חייה דקרא דוקא ולא שם הכלל חייה ולבמה, דהא בהמה דהוא שור ושה אין דרכם לצוד דבויות המשמה, וא"כ קרא מפושט טפי' ממוניטין דבקרא כי' יצד' כתיב אבל במשנה דקטני סתם חייה אפשר דבמהם בכל. (הא דבמהם בכל חייה היינו בלשנא דקרא אבל בלשון חכמים לא. מחתני הרוב משעבעש נ"י) זה ליתא והוא ראי' אלו טרפות בבהמה וכן קשה לקמן בגמרא' האי יעקב מינאה דקאמר לרבע דין' מא בהמה בכל חייה לכסי', ורבא השיב לו עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים, ותפ"ל דכתיב כי' יצד', ועכ' דהאי חייה דוקא ולא בהמה. אבל דעתך כתבתבי בפתחה דלר' ישמעאל דס"ל בשר תאזה של שור ושה אתרס להם במדבר, ולא הותר להם רק

ברייתא מכל וכל, ורובה המבויכה זה אומר בכה וזה בכה, ותמצית דבריהם כי דין דהאי ברייתא קשה להולמה מצד קשיות התוס' דהאי שפיר מצי מכסה ע"ג גירירה, שנית הלא דם היה שנותער בדם בהמה הרי תנו לנו לקמן פ"ז ע"א במתניתון דרויין אותו כאלו הוא מים, אם היה בו מראית דם חיב לכטוטה, והש"ס לא הביא האי ברייתא אלא להוכיח מה דעפר למיטה איינו מעכב. ועיין בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל שכותב, דהאי תנא סובר דגש לח בלח אין בילה. ובמחלוקת ארשה לאמיר כי לא דבר נכונה, כי מאן דס"ל אין בילה, ע"כ אין הכוונה דלח עומד השני על הראשו שתחתיו כמו ישב ביבש, אלא איננו נבל בשוה וא"כ אדרבה היא הנותנת לחיב בסיסוי אם שפק דם בהמה על דם היה וכעפ"פ מייד ספיקא לא נפקא דשמא איכא מדם החיה גם למעלה. ואלא ודאי דדם שאינו דשנופל על הארץ ומתפרק מיד נקרש קצת עכ"פ, כאשר נראה הכל, ולכן פשיטה לי להאי תנא דדם שלמטה נשאר במקומו ודם הבא בזמן מה אח"כ - דבר שחייב לשחיטה שתמא איכא שהי"י מיעוט - עומד כלו למעלה ומכתה את שלמטה הימנו. והוא דתנן לקמן דם שנותער בדם הינו בידים או בשפק זה על זה בעודו חם ממש טרם שנקרש קצת.

אחרי כתבי זאת הראה לי תלמידי הה"ג מו"ה אברהם משה נ"י דבריו הטו"ז או"ח סימן תש"ז דס"ל לאסור הbeer שנפל בתוכו מים חמוץים קודם הפסח מושום דעומדים למעלה, וזה דלא כתח"ס. אמנים החת"ס אדרבי הראשונים קסמייך דגש בלי בלילה ביד אמרין בלח יש בילה, וכבר עמד בהזע על דבריו הטו"ז בפרמ"ג שם עי"ש. עוד הקשה תלמידי הנ"ל על הברייתא דהא לח איננו חזץ ולמה לא יועל כסוי לדם החיה שתחת דם בהמה, והשבותי לו דזה לך"מ דהרי אדרבה אמרו במנחות כ"א ע"א, דדם בין לח ובין בש חזץ ופרק שם מבריית' דלו לחין אין חזץ יבשין חזצין, וחדא מנינו דם, וממשני הא דסביר הא דלא סביר, ועיין י"ד ס"ק צ"ח ובפוסקים שם, הרי דדם שאני משאר משקין וטעם אמר מאש"כ, דבdem איכא ממשות הרבה ודרכו להסתבך וכיון דעתמא דלח בלח אינו חזץ הוא מושום יש בילה, ובdem לא שייך טעם זה רק בעודו כלל. עוד אמרתני בסברא דכפי כמה שפרש"י ז"ל לקמן פ"ח ע"ב ד"ה כלל הצריך לפרט דבעין הדם נבל בעperf דכיון דהקפידה תורה על כסוי עperf דוקא, שדרכו לבלו מסתמא מושום דבתוכו הי"י נבל ולא שייה ריק מכוסה למעלה, א"כ כל שיש דם בהמה למעלה ואינו נבל עם דם שלמטה הימנו מעכב הכסוי בעperf דהא לא יהיה הדם דלמטה נבל בעperf רק מכוסה ולא סגי בהכי. ובזה מטורץ נמי היא מין במינו אין חזץ, אבל לפ"ז ז"ל קמן פ"מ אינו חזץ שייך רק במקומות שעדיין צריך שייה מונח על דבר אחר ומינו מפסיק אמרין דמינו אינו מעכב מלחיות נקרא מונח עליון, אבל כאן דבעין נבל בעperf איך יתקשר ע"י מב"מ אינו חזץ, סכ"ס אינו נבל ואפיו ליכא שום דבר המפסיק עיי חזץ מכסוי גם בלילה בעperf ודוק היטב.

שוב רأיתי דכל הקושי מותלמיidi נ"י הנ"ל לך"מ והוא ממה שנינו בזבחים ע"ח ע"ב, דלי שיש בו יין לבן או חלב והטבilo הולכין אחר הרוב, וכתבו שם התוס' שלא דמי להא דתנן הדין והחלב לחין אין חזצין דהכא כיון דהאי דלי יש בו חלב עד רובו לא מחלחל, ולא דמי להחלב דמיח אגבא דיניין הרוי דבריבוי משקה לא אמרין יש בילה ודוק'ק.

עוד שם בגמר' דאי' זירא כל הרוי בילה אין בילה מעכבות בו. ויש לי מקום עיון דהרי בחולין לא בעין שנה הכתוב לעכבר רק בקדשים, וכמיש"כ התוס' מנהות ל"א ע"א ד"ה ואם הקדים,

ולר"ע הרי הפסוק מבואר באור היטב דרך בחיה ממש דבר דהא כי יצד כתיב, וכ"כ הריטב"ז ז"ל דמה ממופרש בקרא אין דרכו של התנא לשנות, אבל כאן לאו למפרוש בקרא קANTA, דהוא ממופרש ועומד אלא לאפוקי מדר"י ש בר פלוגתי" דס"ל דבשר בהמה אתסר להם ואיז הוותם בהמה חייב בכסי, אי לאו דaicא יפותאת אחרין' לפטרה, וכדרבא لكمן שהשיב לעקב מינאה. ولكن בדיק נפלא, לא קאמר ממופרש ואיינו נוהג בבהמה לרמז דלא אצטריך, דהרי בקרא מבואר דחיה ממש קאמו, ולא כתני במתניתו הכא אלא לרמז ולהראות מקום לקרא עצמו שמתפרק כז, משום דאשר יצוד כתיב ולאפוקי מדר"י, דאלו לר"י ודי דהוה כתני ואינו נוהג בבהמה, לדידי' מכח הרא גם בהמה היה חייב בכסי, דחיה דכתיב משום דודים דדי'בר הכתוב בהוה ושמור לך הדבר הזה, כי הוא נקודה נפלאה בס"ד ועיין עוד لكمן.

עוד שם במשנה במאזון ובשאינו מזומן ופרש"י ז"ל משום דלקמן בשלוח הkon אצטריך כתני נמי הכא. והקשו בתוס' דאי' כ' למה לא תנין לי נמי באידך פרkon אלא ממפרשים דמשום דכתיב כי יצד הו"א דוקא באינו מזומן נקט לי במתניתו. ולפי האמור למעלה יש לישוב פרש"י ז"ל דהאי כי יצד דמפרשיין דדי'בר הכתוב בהוה כבר ידענו מדקתני דנוהג בחיה ובעוף, ואילו דינימה דוקא באינו מזומן חייב מדקתיב כי יצד, א"כ מנ"ל דאינו נוהג בבהמה דלמא גם בבהמה אי מתրמי אינה מזומנת חייבת בכסי, והוא דכתיב היה משום דבר הכתוב בהוה דחיה דרכה להיות אינה מזומנה ולכן מוכחה לאמר דלא כתני אלא משום דברך שה"ק כתני נמי הכי ע"ג דבר נשמע, והוא דלא כתני בשאר פרקי, משום דברכל הני לא צריך כלל הכא הרי יש צורך, אלא כבר נשמע ממה דקתני ונוהג בחיה ובעוף, ודוק היטב.

עוד שם גמורא, דאי' זירא השוחט צרייך שיתן עperf למיטה ועperf למעלה, שנאמר ושפך את דמו וכסחו בעperf, עperf לא נאמר אלא בעperf וכו', ופרש"י ז"ל עperf למיטה ולא על קרכע קשה. ריצה לשולול בהזע פי התוספ' דאמרו בסוף ד"ה צריך שיתן, לצריך עכ"פ הזמנה ז"ל ב' הפירושים. ולפע"ד ב' דעתות אלו תלויים בפירוש דברי ר' זירא דלפי פשטות הדברים דרש ר' הא בעperf דבעין שיכסהו מלמטה ומלמעלה בעperf לאחר ששפך את דמו, ואתה אי אפשר רק ע"י גיררה אלא דאי' חסר בקרא הגירה דחול"ל ושפך את דמו על הארץ, וגררו מושם וכסחו בעperf, וכיון דלא כתיב הכי, אינו דני' דאפשר לקיים וכסחו בעperf ע"י שיתן תקופה עperf על הארץ שיזמין בפה העperf דלמטה דמעיקר המצואה הוא שיעיטוף בעperf לאחר ששפך אלא אדם הזמן עperf דלמטה בתקלה די בכך. אבל יש לפרש דר"ז דרש האי בעperf אשלפנוי נמי והוא כלו כתיב ושפך את דמו בעperf וכסחו בעperf, דגש השפיכה תה' לתוך עperf, וא"כ לא בעין שום הזמנה אלא אם איכא שם עperf תחוות לשוחט לתוכו, מקיים בזה קרא דכתיב ושפך את דמו בעperf ונראה פירוש זה השני יותר מן הראשוני, מדහביה ר"ז האי ושפך את דמו שהוא לפירוש הראשוני לא צורך כלל כמובן. ולעת דף ל"א השמייט באמת האי ושפך את דמו אלא דשים מCKER במאמרו משום דאינו עיקר מקומו. אלא דבשו"ע י"ד סימן כ"ח עושה האי דעה לצריך הזמנה בפה לשיטה העקרית, ועיין עוד لكمן.

עוד שם גמור' ניהו דלמטה לא אפשר למעלה עperf לעבוד כסוי, מי לא תניא ריב"י אומר שחתת חיה וא"כ בהמה פטור מלכסות, בהמה וא"כ חייה חייב לכיסות הפסוקים הראשוני' השמייטו האי

בסיור דיני הכסוי, מיד נתנה לי אוור גдол אויר בהיר בשחקים. הדנה מתחלט הפרק עד קרוב לסוף מסדר הרמב"ס ז"ל דיני כסוי הדם ולא הזכיר מאומה דחכסי הוא עיטוף בעפר למיטה ולמעלה, ואח"כ בהלכ' י"ד כתוב ז"ל: "השותט צrisk ליתן עפר למיטה ואח"כ יסחוט בו ואח"כ יסחוט בעפר אבל לא ישחוט בכלל ויסחוט בעפר" עכ"ל הזהב. הנה כל רואה ישתומם כאשר יתבונן בדבריו הקדושים. א") דמתחיל השותט צrisk ליתן עפר למיטה בדבריו הקדושים. ב") מתחיל השותט צrisk ליתן עפר למיטה ואח"כ כאלו לא דבר עד הנה מצאות כסוי כלל. ור"ז דקאמר לשון זה הוא משום דמדבר מכל המוצה וקאמר דחשוט צrisk שייתן עפר למיטה ועפר לעמלה. וכן תראה מלשון הטור שבריש דבריו כתוב כיצד מכסין נותן עפר תחוור למיטה ועפר תחוור לעמלה ואח"כ מביא דעות אי צrisk האמנה בפה, הרי דהטור מביא ממש מימרא דר"ז אלא דלא אמר השותט צrisk שייתן וכו', משום דהוא כבר עסק בדיון דחייב לכוסות. אבל הרמב"ס ז"ל אחרי כל דיני כסוי מתחיל במימרא בפ"ע השותט וכו' הא חדא. ג") דקדק הרמב"ס ז"ל לכתוב בעפר למיטה „צrisk שייתן" ובעפר לעמלה כתוב "ויאח"כ יסחוט בעפר" והלא דבר הוא דמשנה לשון ר"ז דקאמר ליתן עפר למיטה ועפר לעמלה ועכ"ל דעביד hei כדי להוציא האי עפר למצות בבליה וכו', מה בעי הכא, לפע"ד נראה דגס התם בהא דביבה נמי הפירוש כן, כיון דהתורה אמרה בollowה דמליצה בעין לבול, ע"כ דלא דבר הכתוב ממנה גדולה יותר מס' עשרונים דזה פסול, ולא משום שאינו יכול לבול אלא מטעמא אחרינה דהקפידה תורה שלא להביא מנהה יותר מס' עשרונים, دمشום דא"א לבול למה יפסל כיון דאי בבלילה אלא מצוה. וכן צ"ל בכל hei שהביא התויס' כמו ושמע אשה דמעטן חרש, אין הטעם משום דבעינן ראיו לשמע כד שוכן לקים ושמע איש, אלא דמהא דושמע夷 אישא אנו מוכחים דדברה תורה מאיש שאינו חרש, אבל החרש אינו יכול להפר מאיזה טעם נסתור מתנו. אלא שהתוס' כאן ד"ה אין בילה לא ס"ל הכא, דהרי כתבו דמסברא קאמר ר"ז דבעינן עכ"פ ראיו ואני בעניי לא אבין האי סברא מה היא, יצ"ע.

ובגוף הענין דר"ז דבעי עפר למיטה אשר עליו בנה מסדר הש"ס יסודו, ולכן קדשים פטורין מכוסוי והפוסקים פליגי אי בעין הזמנה בפה דוקא בעפר למיטה. וב униי יפלא מאי דאיך השמייט רבנו הקדוש במשנה וכן ר"ח ור"א בברייתא האי חלק המוצה ולא הזקירותו אפילו ברמז רמאי, אם לא במה דקתי דאיו נהוג במוקדשין אם נפרש מטעם דלא מצי ליתן עפר למיטה. ועיין בימות ל"ז ע"א אמר ר"א אפשר דאיתא להא דר"ל ולא תנן במתניתן, והיינו נמי מטעמא הנ"ל כיון דידיינו של ר"ל הוא מעיקרי דיני חילצה, א"א שלא יהיו נזכר ונرمז במשנה, ומיתתי התם מתניתן וברייתא לסייע עי"ש. ועוד דהדרישה דר"ז גופא נראה כעין אסמכתא. אכן יכתב וכשהו עפר, הלא כל מקום דמשתמש בפועל בסה תבא אחריו ב"ית השימוש, כמו סוף פ' במדבר וכוסו בה את מזבח הזהב, שם א"א לאמר עטוף מלמטה. ואפיו אם נאמר כמש"כ לעמלה דהאי בעפר קאי אלפלפני ושפק את דמו בעפר, אין להזאור דרישה גמורה והכרחית כموון לכל מבין לשון והגינוי, ובפרט דדרשין لكمן בברייתא דמי שפק יסחה, ובמה שפק יסחה, שלא יסנהו ברגל דכל זאת מורה דמעפר למיטה אין זכר. ולעומת זה גם להיפק קשה דדרשות של אסמכות לא מצינו רק בדבר של טעם שהוא נראה לחכמים משום סיג וגדר או משום נמוס וד"א ואסמכותו אקריא, אבל כאן לפום רהיטא לא מצאת מיוזו טעם היה נראה לח"ל להוסיף על הכסוי דלמעלה גם עפר למיטה.

ומתוך עיוני זה אמרתי אלכה אל הבאר באר מים חיים רבינו הרמב"ס ז"ל, כדרכי תמיד אولي מתווך דקזוק לשונו הטהור והברור, אלמד סוד הדבר הסתום הלהה, וכאשר בינותי בפי"ד מה"ש

הכל גם קדשי בדה"ב, וטעמא משום דמיחה ועופות טהורין אין מספר קמיiri במתניתן, ואין מסתבר כלל במקדשון סתם דהכא מיiri רך מתרומים ובנ"י". ותדע דברי הש"ס על הקושי וליגרר ולכסי מתרץ אי בקדשי מזבח ה"ג. אבל הכא במה עסקיים בקדשי בדה"ב, וקשה איך קאמרו סתם לא במקדשון אי קדשי מזבח בעי כסוי, ואדרבה נהוג במקדשון הוליל, אלא ודאי משום דחיה ועוף כמעט כולם אינם ראויים למזבח זולת שני מינים בעוף, דהינו חורדים וב"י לא חש לדבר עליהם, וסתמא מוקדשין דהכא קדשי בדה"ב הון, וא"כ גם מר בר ר' אשיש ס"ל קדשי בדה"ב עכ"פ נמי בכלל פטור נהוגו, ומדרשה דושפק וכסה מי שאינו מוחסר אלא שפיקחה וכסוי, יצא זה דמחוסר פדיי". אלא דלפ"ז נתחשו ז"ל מהו ליל מר בר"א לחידש דרשה דמה חי" אינה קודש דהא שפיר אמרין לעיל דלא שייך כסוי משום האי דרשה גופה דפטר בקדשי בדה"ב דמחוסר פדיי פטור נמי בקדשי מזבח דמחוסר גיריה. ותרצו דלא ס"ל למր בר ר' אשיש רך מוחסර פדיי דהוא מעשה רביה ובעי בי"ד וכחן. אבל מוחסר גיריה דהוא מעשה כד לא, ובמחכ"ת תירוץ זה לא נתן להאמר, דהרי משנה מפורשת שנינו בגיטין דין כותבין במוחסר קרקע וטועמא משום דוכתב ונתן כתיב ולא שי"י מוחסר תלישה, עיי"ש בתוס' וכן לקמן פ"ט בסוף פרקו, ועל משנה זו בודאי לא יחולוק מר בר"א, ומה בין חלisha לגרירה. אבל לדעת הרמב"ם מר בר"א נאיד מהאי טעמא דלעיל דמחוסר גיריה, משום דס"ל דכל עופר למטה איינו אלא מדרבן, ומהטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, וקרא דר' זира הוה אסמכתה בעלמא ודוק"ק היטב.

ד"ה פ"ז ז"א מצד בר"א אמר, אמר קרא היה או עוף, וכו', הנה הדרשה נראה דחוקה מאד, אבל כבר הודיעיך דכל דרישות כאלה לא באו אלא לחזק סברותם או קבלתם של רובתוינו חכמי התלמוד ז"ל, ועicker הטעםDKDISIM פטורין מכסייו הוא דעתן כסוי הדם שייך לאיסור הדם כאשר הארכיך הרמב"ן ז"ל עה"ת על הקרא שם, כי נפש הבשר בדם הווא, ואני נתתי לכם לכפר על המזבח, ותמצית דבריו שמו הוא כי בקושי התיר הש"ית אכילת בשר בכל, והרי עד נח נאסר ובנה אחר שהקריב קרבנות התיר לו השוחותה, ור' ל' הנחירה) והתיר לו רך גופס אבל דם שהוא נפשם לא, כי און לבעל נפש לאכול נפש, רך נתן הדם לזרוק על המזבח שיבא נפש וכיכפר על הנפש. ואח"כ בא החוו עלי כסוי פ"ה הדם, כי גנאי שיאינם באים לכפר ולא יהי יכסה עכ"פ הדם, והוא לאדם שימית בע"ח להאנטו ורק בקושי התירו לו, וכן יכסה הוא לאדם ולא חייבה תורה רק בחיה ועוף ולא בהמה משום עכ"פ דם. ולא חייבה תורה רק בחיה ועוף ולא בהמה משום ובמדבר הכל היי קרבנות וגם אח"כ על הרוב בן היה עיי"ש. והנה מש"כ במדבר לא היה בהמה נשחתות לחולין נרו דין זאת אלא לר' ישמעאל דברת תאوة אחרש להס. אבל לר"ע הלא הותר להם לאחר רחלה העמאר, ובספחו והויא יתור ממש לא צורך דרכי הילל במאמר דר"ז גופא שכופל הא דיש ליתן עופר למטה ועופר למעללה בראמי דר"ז ושפק את דמו ונסחו בעופר עופר לא נאמר אלא בעופר מלמד וכו' ומידתחילה בדיון צריך שיתן ממשיענו דהדין נולד קודם הדרש ומונע הטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, ואח"כ נסמק אקרוא וזה רמז הג� לדעתינו.

וועוד אריך הכרח גמור לפרש קרמ"ם ז"ל דמר בר ר' אשיש עכ"פ פירוש חדש בהאי דרשה דר"ז, והוא בעופר משמע שעוזם טמוני ונבל בעופר קודם הכסוי, ור' ל' וכסהו כשהם כבר נבל בעופר, והוא פלא דא"כ עופר למעללה היכן כתיבא דאפשר לשכות במהו שיריצה רק שהם יהי טמוני ונבל תחלה בעופר. ומה גופה דריש ז"ל פירש פעמיים כך תראה, כי הילופוא הלווע עופר למטה הוא דחוקה בקרה בדף אסמכתה. עוד יש לי רמז זה במאמר דר"ז גופא שכופל הא דיש ליתן עופר למטה ועופר למעללה בראמי דר"ז ושפק את דמו ונסחו בעופר עופר לא נאמר אלא בעופר מלמד וכו' ומידתחילה בדיון צריך שיתן ממשיענו דהדין נולד קודם הדרש ומונע הטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, ואח"כ נסמק אקרוא וזה רמז הג� לדעתינו.

ולעתה אבינו דעת הרמב"ם ז"ל דהוא ז"ל בשום אופן לא רצה לקבל האי דרשה גמורה רק לאסמכתה, מטעם דהדרשה בעצמה חותם האסמכתה עליה וככ"ל, וגם משום כלל נוצר בשום משנה וברייתא האי חלק המזכה מעופר למטה, והיתכן ששכח התנא להשמיינו חידוש דין זה, שנדרש מדקודק כל בקרה, ולכך ס"ל לרמב"ם דין זה משום מצות כסוי כלל, רק מאחר דאמרה תורה לכסטות דם הנשפך מחיה ועוף בעופר ומידרך הדם הנשפך על הארץ שוחרל למרחוק ובפרט אם הקרע קשה ומדרונו קצר. ואז הכסוי קשה מאי צרך לילך כל אותו הדרך ולכסטות דם הנחל, ולכן מסתמא ישחות השוחט לתוך כל או גומה כדי שייהי הדם כנוס במקומות אחד כדי לכסותו בנקל, אבל בזה הלא יש חשחק לעכו"ם מבואר לעיל בפ"ב במשמעותו וגמרא וצדפסק הרמב"ם ז"ל בפ"ב מה"ש, וכן אמרו ז"ל דהשוחט צרך שיתן עופר למטה שע"י כי יעדם הדם במקומות אחד ולא יצטרך לשוחט לתוך כל או גומה ואסמכתו אקרוא, כדי לעשות חיזוק לדבר זה שלא ישחות לתוך הכליה היה או עוף הצריכים כסוי. ואולם הש"ס קודם דמסיק בטעמאDKDISIM אין בהם חיוב כסוי, להא דמר בר ר' אשיש דמה היה אינה קדשים וכי והיה מבקש למצאותם מה במקדשין לא, מכח הא דר"ז עכ"פ היה סובר דהוא מעיקר מוצאות כסוי, ליתן עופר למטה ומון התורה, וכן זאת אלא ס"ד בגمرا. אבל אחר שמסיק להאמת וכאשר תראה לפניו דהוא עיקר הטעם דלא בעי כסוי בקדשים,שוב לא צרכיהם אנו למימר דר"ז דארוייתא קאמר, ומושום מצות כסוי כלל, וрокך דרך אסמכתה הוא, ולמען לא ישחות בכליה להקל עליו הכסוי, צו לחתת עופר למטה, כן"ל בזרור ואמות בדעת רבנו הרמב"ם ז"ל, ומילא דיפה כתוב ה"כ"מ שם דממה שכותב הרמב"ם אבל לא ישחות בכליה ויכסה בעופר, נראה דסובר דלא בעי הזמןה בפה דזה ודאי אמת, אבל לא מטעם אחד, שהחותס' לא עלתה על דעתם דהאי עופר למטה לאו מושום מצות כסוי קבוע, משא"כ דעתו של הרמב"ם ז"ל דין זה משום מצות כסוי כלל, וрокך דרך אסמכתה נדרש כך.

מבקר וצאן מיררי, מ"מ האי כאשר צויתך לשוב קאי גם אחיה ועוף שלא הזיכרו בקרה, דהא זכר מבקר וצאן הוא משום דברם היה בעי היתר על האזיפה שנasar להם במדבר משום שי"ח, אבל כיון דשענין מהאי היתר זיבחה אישור נירה שוב גם חייה ועוף בכל האי איסור, דמהיכי תמי תחקל בינויהם. ולאמר דלא נסורה הנחירה רק בבר וצאן ולא בחיה ועוף. ואדרבה הר' בבר וצאן היה מוכרת להתר איסור שי"ח שהיה עד עתה, משא"כ בחיה ועוף דלא נסורה השחיטה גם עד עתה, וא"כ כמו באיסור נחירה וציווי השחיטה קאי הקרה על כל בע"ח, כמו כן נימא נמי דעת הארץ השפכו כמים (עיין בהגנות הרמב"ש ז"ל דע"כ אקררא דבפ' כי ריחיב "את גבולך קאי) כדי לבטל מצות כסוי, לא מבקר וצאן לבד אלא מכל בע"ח שנתחייבו במצוות שחיטה, ומסתבר מלטה טובה, כמו דבמדבר רק בנחירה היה חיוב כסוי בין בחיה ועוף ובין בבר וצאן ורק בשחיטה ומילקה דהיה מצוה לא בעי כסוי, כמו כן נימא עתה שנתחייבו במצוות שחיטה על כל בע"ח נפטרים מכסוי בכלל.

ומתוך חומר קושי זו נפרכים דברי הרמב"ן ז"ל בטעם פטור כסוי דבHEMA משום דרובם נקרבים דהרי להאי מינאה דפיך דלמא בהמה בכלל חיה לכסיו לא שמעין פטור בהמת חולין דהרי הוא בכלל חיה אלא דידי' הכתוב בהוא כי יצוד וכ"ל, ואי מקרה דעת הארץ תשפכו כמים הלא נתחש לפטור מכסוי כל בע"ח מאחר שנתקדשו במצוות שחיטה. אלא ודאי דכל"ע היו גalign בנהירות בהמה במדבר, וממילא וכי יצד דמייר כטוב בהמה לא"א להיות בכלל חיה, וכל דברי יעקב מינאה ותשובה רבא אזדו לדעת י' ישמעאל, דברש בבר וצאן נאסר להם במדבר, רק בעלי מומין אשתי ושבחיטה אז מצין למימר וכי יצד דכתוב משום דידי' הכתוב בהוא וכמש"כ בריש פרkon וזה ברור שימוש בצהרים. וכיוון שזקינו להיא עוד יותר מובן לשון המשנה אליבא דר"ע, דקתי נוהג בחיה ועוף ולא קתני ואינו נהוג בהמה, דלר"ע הא דאיינו נהוג בהמה משנה שאינה צריכה היא, וכקושית הריטב"א ואינו לאמר דלאפוקי מהאי מינאה וכמש"כ התוס' דלא נימא בהמה בכלל חיה, זהה ליתא דהרי כי יצד כתיב ובהמה בייחות היא ואני נצדota ולא מקרי ציד כלל. אבל לעומת זאת אתטריך טובה לשמעין דחיה ועוף בעו כסוי גם עתה אחר שנתקדשו במצוות שחיטה גם בחיה ועוף, דלא נימא כדעת הרמב"ן ז"ל דגム לר"ע לא היה דרכן לנchor במדבר רק מקריבין קדשים, ומושום הכי דיבר הכתוב בהוא ובאמת גם בהמת חולין שנחר היה חיוב בכיסוי, ושוב עתה שנצטו על האזיפה, נאמר על הארץ תשפכו כמים לפטור מכסוי בכולם, لكن קתני ונוהג בחיה ועוף ודוק' היטיב כי הדברים ברורים ואמתים לאמתת של תורה תליית'.

עוד שם גמ' על הארץ תשפכו כמים מה מים לא בעו כסוי. מכאן נמי משמן, דעפר למיטה ציוו אלא דרבנן וקרא אסמכתא, דאי דרש גמורה היא, למה לי הקישא למים הר' מהא דעת הארץ תשפכו ולא בעפר תחוות מוכח דלא בעי כסוי, דניזה דאפשר לגרור ולכשה וכקושית הש"ס לעיל, זה אינו אלא דיעבד אבל לכתהלה הלא בעי עפר למיטה, דהרי לעיל ל"יא ע"א דפרק עיל רבעא דבדיק גירא לר' יונה בר חלפתא לשוחות עופא בהדי' דפרה, והא בעי עפר למיטה ולא מצא שינוי' אחרינא אלא דאמין לי' לכולא בקטא ולא משני בפשיטות בגריר לדם ומכסה מוכח דלבתיחה מצוה שישוחוט לתוך עפר תחוות, ואיך יאמר כאן על הארץ תשפכו ומארץ סתם אינו עפר תחוות, וזה הערה נכונה לפ"ד.

עוד שם גמ' אלא מעטה יטבilo בו. תמייה לי, וכי משום דאיתקסם דם למים דלא בעי כסוי כמים, נימא נמי דאין היקש למחזה ויהי

דמחלק הקרה בין חייה לבהמה במצוות כסוי, משום דבHEMA על הרוב קדוש וא"כ מסתבר דעתו קדוש נמי פטור מכסוי, וא"ת א"כ כמו בהמה דפרטתו ולא חלקת בין קדוש ובין איינו קדוש כיון דמיינם קדוש, ע"ז אמר דומי' דחיה לא חלקת בה, ר"ל דכל חיות דמיינם קדוש, וזה יותר מסתבר משנאמר דבתוך הרוב עופות דאין במינם קדוש, וזה יותר מסתבר משנאמר דבתוך מין דתורים וב"י יהי' גנור הרוב שהן שאין קרבין אחר מערות הנרבין ודוק' היטיב.

עוד שם א"ל יעקב מינאה לרבע קייל חייה בכלל בהמה לסייענים, אםא נמי בהמה בכלל חיה לכסי, א"ל רבא עלייך אמר קרא על הארץ תשפכו כמים וכו' הנה כתבתי לעלה השואל והו רבא דהשיב, אליבא דרי"ש אמרו דבשר תאוה איתסר להם במדבר, א"כ מהא דכתיב כי יצוד יליכא להוציא דחיה דוקא, אפשר לאמר מומין שהוא מילטה דלא שכיח, אבל לר"ע דהוה מצי לנchor וקרא דושפיך את דמו מנחירה דיבר וכמボואר לעיל דף י"ז ע"א, דהרי קרא לר"ע נחירה קאמר א"כ מי יצד דקאמר, כיון דבHEMA נמי מיררי, אלא ודאי דהרי חיה דוקא חיה, כי בהמה גם במדבר היה פטור מן הכלוי, כך כתבתי לעלה. אולם לפי מה שהבאתי בדבר הקדום דברי הרמב"ן ז"ל דגム לר"ע רוב בהמות הי' נרבין, א"כ גם לר"ע יש לשאול דלמא גם בהמה חייב בכיסוי, והוא דכתיב כי יצוד ציד חיה, משום דידי' הכתוב בהוא, דלא הי' מוחרין במדבר בהמות הראוין להקרבה. אלא דיש להעיר טובה דלמר בר"א והוא העיקר וכמש"כ לעלה, דרך מדרשת דמה היא אינה קדוש ידעין דאין מצות כסיה"ד נהוג בקדשים, וא"כ אם נימא דבHEMA בכלל חיה, נפל כל האי דרש בבריא, והוא גם בהמת קדשים חייב בכספי אחר זריקת הדם, וכמו דפרק לעיל בעוף קדשים, וא"כ כיון דכתיב איך נפרשו, דחו לא שייך לאמר דבר הכתוב בהוא, כיון דגム בהמת קדשים בכלל כסוי.

לכן נראה לפ"ד דלא נוהג כסיה"ד בהמת קדשים לא בעי קרא כלל, דהרי תראה דאפייל בלאו דאו"ב פריך הש"ס ר"פ אוא"ב מניל דנווהג במוקדשין ע"פ דכתיב בענינה קדשים, ומכם"ש כאן דלא כתיב בענינה קדשים כלל, ולא עוד אלא אדם נאמר דמצות כסיה"ד נהוג במוקדשין ג"ב, וכולל כל מיני בע"ח למזה פרט חייה ועוף כלל והוליל סתמא, איש אשר ישפוך דם כל חי אשר יאכל, יסחו בעפר ומדפרט חייה ועוף ע"כ דבאה להוציא בהמה, אלא דהרי יעקב מינאה פריך דלמא בהמת קדשים הוא דרוצה לשולול ולכך כתיב כי יצוד ציד חיה ועוף דדבר בהוא, וכמש"כ הרמב"ן ז"ל דבמדבר לא היה בהמת חולין נאכל כלל רק נקדש ונקרב, וכל שנקרב פטור מכסוי ומיליא דגム נחטא וועלת העוף פטורין וכמש"כ הרמב"ן ז"ל שם טמא רבבה איכא לפטור קדשים מכסוי, דכל שדומו נזרק על המזבח ומכפר לא בעי האי דם כסוי, כמו שהסבירנו לעיל בדבר הקודם. אבל בהמת חולין אי אירע שהיה נחרה בחוץ, באמת בעי כסוי כך מתפרש שאלת האי מינאה, ועי' השיב רבא דהתורה מיעיטה בהמה מכסוי בהמה דאמרה בפ' ראה על הארץ תשפכו כמים. אלא דלפ"ז נצמת לו קושי' יותר חזקה ועצומה מקושית האי מינאה, דלר"ע דלא היה מצות שחיטה נוהגת במדבר אלא בקדשים, ובחולין הי' נחרין ואוכלין כשאר עכו"ם, ולא היתה הנחירה מצוה כלל אלא תקיון, וכסבירת הריצב"א בתוס' שבועות כ"ד על השחיטה עצמה, וכאשר הארכינו בזה בפתחה עיקר א' עיי'ש וכאשר נכנסו לארץ נתחודה להם מצוה חדשה לשוחות גם חוליהן, וא"ג דקרה רק

שדרכו להיות מזומנים, וזאת לא כתני במתניתו, ודוק היטב.

עוד שם גمراה ת"ר כי ירחיב ד"א את גבולך למדזה חורה ד"א וכי עין מה שכתבנו זהה בפתחה עיקר א' עי"ש היטב.

תוס' ד"ה וליפרקיינו ולכיסינהו תמא וכ' ויל' דחכי פריך כיון שסופו לפדותו וכו', א'כ לכיסינוו ואפיקו קודם פדי' ואפיקו לא יפדם לבסוף היה שחייב ראי' כמו שחיטת קדשים לר'ש וכו', והקשו האחרונים ז'ל ד'א' מה קאמר לבסוף דפטור מכסי מושם ומחוסר פדי' והוא גם بلا פדי' חייב בכסי כל שעומד לפדות ותרצוי דמל מוקם מקרי מחוסר פדי'. וכמ"כ התוס' לעיל ד' פ' ע'ב ד'ה דכל כמה, דזוקא לעניין לשוו' ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים היה צורך, אבל לשוו' שחיתה ראוי מושם דברוך דמי' לא. ואני אומר במחכ'ת לא כוונו יפה בזה דתנות קאו התוס' אליבא דר'ש דס'ל שחיתה שאינה ראייה לא שמה שחיתה, ע'כ' שפיר כחבו דכל שלא נזוק אך ע'פ' דעומד לזרוק, עדין ששא"ר מקרי וכן נמי לעניין כסוי לר'ש כל שמחוסר פדי' עדין ששא"ר היה ופטור מכסי, אבל תנא דמתניתן ניהו דעתך לי' קר'ש בכשה'ד' דשא"ר פטור מכסי, אבל לא מטעמי' דס'ל ששא"ר לא שמה שחיתה, דהרי תנא דידי' לעניין ששא"ר באוא'ב שנה ר'מ בלשון המכאים דס'ל ששא"ר שמה שחיתה, אך בכשה'ד' דכתיב אשר יاقل דרש דבעינן ראי' לאכילה, וא'כ' כל שיש במצבות 'שייח' ראי' לאכילה ע' פדי' אשר יاقل קרין בי' כמו ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים, דasher יاقل משמעו דכל שאפשר לבושא לידי אכילה, וא' מושם ששא"ר הלא אכן קר'מ ס'ל דשם שחיתה ולכון דעת התוס' קשה להולמה וצע'ג.

תוס' ד"ה בעין העמדה והערכה וכו', ומפרש הר'ר שמע' דחתט בה שנים או רוב שנים הינו דזוקא ישראל בטמא ונכרי בטהורה וכו', אבל הכא דבחיתה זו משתרי באכילה לאו בני העמדה והערכה נהגו עכ'ל, וא"ג דגס בהאי שחיתה לא משתרי באכילה דהרי אסור מצד איסור קדשים, מ"מ הר' אישור אבמה'ח אשתרי בשחיתה, ע'כ' דחוسبה כתמה כן כתבו האחרונים ז'ל, אלא דפי מה שבארנו בפתחה עיקר ב' כל ששא"ר דלאו מצוה היא אינה מתרח איסור אבמה'ח והוא כמו נהירה במדבר דאיתנה מתרת רק איסור וטומאת נבלה א'כ' ליתא האי סברא דעתמא דמ"מ חשובה כתמה אדרבה כדי חשובה גם לעניין איסור אבמה'ח, מ"מ יש לקיים שיטת הר'ר שמע' בשנאמר דהכא אם אמרת דהוה חי ובכלל העמדה והערכה, ממילא תהי' השחיטה כשבה דעלמא המחרת איסור אבמה'ח, ושוב חשובה כתמה ואיך נערכה, והוה כמו שכתבו החוס' בפסחים כ"ה ע'ב ד'ה עליה זכר ודוק.

עוד שם אמר ר' נחמן כגון לנוין ואוכליון, בב"ק דף ע'ב ע'א' קאמר ר'ג לא אכילה היום בשרא בתורה. ופרש'י ז'ל, ולא דקדתי בדבר, ומשמעו דרגיל היה בשרא דתורה בכל יום, וכડאם הכא דאן לנוין ואוכליון, והתוס' שם פירשו דלאו דזוקא אלא שרווי בתענית היה, ואולי גם התוס' על האי גמר' קסמכו דכיוון אמר ר'ג דאן לנוין ואוכליון א'כ' למה באמת לא אכל בשרא דתורה, דאי' לא אמר דהיה כליה פרותה מכיסו, כיון דמסתמא היו לנוין לו, אלא ודאי יושב בתענית היה דלווי זאת היה אוכל בשרא דתורה בכל יום.

שם ע'ב גמורא לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו וילבש וכיסה ממה שיש לו ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו שהם תלויים בו והוא תלוי במי שאמור והי' העולם עכ'ל בפשיותו ייל דשפע שמקבל האדם מושחת' צרך לחשב תמיד אויל איינו ראי' לך ע'כ' יאכל וישתה פחות ממה שיש לו אבל יلبש ויכסה ממה

כמים ממש גם לענן טבילה, אתמהה, והרי תראה דכמה פעמיים כתוב האי על הארץ תשפכנו כמים, ודרשין דם מותר בהנהה כמים, ודמ' מכשיר כמים פסחים כ"ב ע"א ושם לא פריך אלא מעטה יטבilo בו, אלא ודאי דלא שיך בצעין, זאת איין הקש למחלוקת, דורחץ כל בשרו במים כתיב, ואין דרך בדים, אין און הקש למחלוקת, רחיצה אלא לכלוך. ולא עוד אלא דקשה לי לשנא דגמר' דקאמר דלמא אשר משקין אבל דם דקארי מים לא, און אקרי כאן דם מים, הלא רק שפיקח דם איתתקש לשפיקת מים, ולא דם משפק ור'ל כמו מי שופך מים על הארץ איינו צריך לכוסות, כך מי משפק דם על הארץ, אין בו מצות כסוי וצע'ג.

עוד שם גمراה ת"ר אשר יצוד, אין לי אלא אשר יצוד, נצדין ועומדין מאליהן כגון אוזין ותרגולין מנין הנה מלשון זה המשמע דרצה למעט מין עופות מכסי דהינו שהוא בייתי ואני דרכו לצורך אבל צפורים דדרבן לצורך אפיקו אם נצדין ועומדין, לא עלה על הרמב'ם ז'ל ומישדרכו להיות נצד חייב גם בניצוד ועומד, אבל אתה למעט אוזין ותרגולין דאין דרכן להיות נצדין והם פטרוני אבל אם ארעו שנצדדים דמה'ט גופא דבר הכתוב בהוה מעתים הני דאין דרכן להיות נצדין, ולכן ציד מ"מ דכל שאפשר להיות נצד בכל כסוי, ומAMILא גם אוזין ותרגולים בכל כסוי, ובין נצדין עתה ובין נתגלו בבית דכי' ציד דבר הכתוב בהוה, ומשום חיות ורrob עופות שדריכם להיות נצדדים נקט לה, ולא למעט אתה - וכן נראה מהה דלא מצין הש"ס המשנה במזומנים ובשאיינו מזומנים ועליו ליתנא האי ח"ר כדרכו תמיד לצין המשנה ולפרשה ע"י הברייתא שמספרש בה הדרשה מקרא. ועוד ראי' לזה דהרי בפרק שלוח הקן כתני במשנה, איזה שאינו מזומן כגון אוזין ותרגולין שקנו בפרדס, הרי דחשוב אוזין ותרגולין בשקנו בפרדס לאינו מזומן, ואיך כתני הכא כגון אוזין ותרגולין למזומן, אלא דהכא ממש שדרכו להיות מזומן משתייע, והותם בקנו בפרדס בכתב במזומן מيري ולכאורה ייל דבזה מתישב פרשי' במשנה נכתב במקורה ושאינו מזומן ננקט מושם האי דשלוח הקן, ותמהו התוס' עליו דרא איצטריך כי היכי דלא נימא כי ציד דזוקא בשאיינו מזומן, ולשי הנ"ל ניחא דהא בר'ריה' לא דבר כלל מזומן ושאינו מזומן, דידעין מושם דכי' ציד דבר הכתוב בהוה, אלא רצה לשול שלא מעט מין שאין דרכו לציד והוא כמיין אוזין ותרגולים - ומה מאי מתישבים בזה דברי הרמב'ם ז'ל שכותב בפ"ד הלכ' ב' ז'ל לא נחוג במזומן ושאינו מזומן, לא נאמר אשר ציד אלא דקמתמה מהה עכ'ל. וכ' עליו הלח'מ ז'ל דזה כתוס', אלא דקמתמה מהה לא כתוב רבינו דאשר ציד בחיב' למדך דרך שלא יאכל אלא בהזמנה הזאת כמפורט בהאי ברייתא ולפי מה שבארנו זה ליתא דרמב'ם קר'ש' ולא כיחס' ס'ל והפרש המשנה דמזומן ושאינו מזומן לא איצטריך דהרי דרכו לצורך דהינו אוזין ותרגולים, לפרש שלא נמעט מין שאין דרכו לצורך דהינו אוזין ותרגולים, לא הוצרך להביא כלל, כיון נכתב בראש הפרק מחות כסוי לכתות דם שחיטת חי' טהורה או עוף טהורה וכו', הרי דכלל כל מיין חיות ועופות הטהוריים הנשחטים, שוב נתיעשבתי דהתוס' נמי נחחו לכל זאת, דהרי תראה שהתוס' לא ציינו הברייתא דלקמן להקשות על רשי', אלא כתבו מदעת עצם דאצטריך מושם דכתיב כי' ציד דלא תימא דזוקא מזומן, וכוונו ג'כ' להא דרמב'ם ז'ל דדי'ר הכתוב בהוה, ולא להא דברייתא דלמלך דרך ארץ Kata'a, אלא דרש'י ס'ל דניאו דיש קצח רבותא דפרשין קרא דדי'ר בהוה, אבל ס'ל לא היה כתני במתניתן דהרי הברייתא גופא סמכתה על המובן, ולא תשמיינו דאי' במזומן חייב בכסי, אלא דאי' במזומן

אלא היה דורש טעם כלללי, דלמה ל"מ בכל מקום ששא"ר שמה שחיטה ולר"ש לא שמייה שחיטה. אבל עתה דרואה שרבנו הקדוש פוסק כאן כמר וכאן כמר ע"כ דין טעם הדבר שוה בכל אלו, וכן צריך להמציא דרישות חלוקות לכל או"א כדי שיזדקט טעם לפסק רבנו הקדוש, דראה לפוסק כאן כמר וכאן כמר. ומעתה אומר אני דברמה רך אליבא דרבבי בעין הני טעמים ודרישות אבל ר"מ ור"ש גופי לא צריכין לתרי טעמי ולא לדרישות הכתובין כלל, דהנה באוא"ב ובtbody ומכר דכתיב שחיטה וטביחה הרוי מפורש שחיטה ולא הריגה וע"כ מעשה המכשרת קamar. וכן בכסה"ד דכתיב ושפך את דמו נמי ע"כ מעשה המכשרת לאכילה קבעי בין זמן שארצה, ועתה מוכרכח אני למול רק פ"א רשי למול בלילה רק ביום, כי בין כך ובין כך א"א למול רק פ"א ואו לדגביבה התורה אמנה ביום ולא בלילה, הייתה מילא באיזו זמן שארצה, ועתה מוכרכח אני למול בזמן שהוגבל למצזה זו. ובזה השגתי על התוטז' קידושין דף ב"ט ע"א שחשבו מילה ופדה"ב למצזה עשה שהזמנ"ג ומדברי רשי ז"ל שם במשנה למדתי שזה אינו דרש"י ז"ל במתוך לשונו הזהב מפרש מ"ע שהזמנ"ג שהזמן גורם לה שתבא, ר"ל לשפטת המוצה היא הזמן כמו לולב שופר וסוכה וכדומה מהזמן מביאן על כל איש ישראלי ומהם נפטרו הנשים כי זה קולא במצוות דגס באנשים איכא זמן פטור וכן כתוב שם הפ"י דו סברת חז"ל שחלקו במצוות בין זמן גרא מא לאין הזמן גרא מא, אבל בהנץ מצות הנ"ל אין הזמן מביאם אלא סבה אחרת כגון לידת הבן והזמן שאמרה תורה לעשיותם הוא חומרא להגבילים דוקא ביום ולא בלילה, ואין זה בגדר מ"ע שהזמנ"ג ובכאן אני רואה סתירה לדברי עיין טורי אבן חגינה דף ט"ז ע"ב ד"ה בני ישראל סומכין ולא בנות ישראל דברים קרובים לדברי רבנו שליט"א. הג"ה מחתני הרב משעבעש נ"י אבל הדבר צ"ג כי סברתי מוכרכות. ועיין כאן בלב ארוי ז"ל דנחיתת חלק בין יום השמייני עדין לא חל המצווה ובין שאיר הרמים דבר מל עלי המצווה. הנה לפי פסקו של רמי"א ז"ל בחלו"י מילה ר"ס רס"ב נחפק הוא שהוא פסק שם אדם מל תוק ח' ובוים אין צריך הטפת דם בריתת אבל מל בלילה צריך הטפת דם ברית, ולט"ז וש"ך שם תוק ח' ולילה שווון הן שלא קיים המוצה כלל ועכ"פ חומרא היא זו דלא יצא רק ביום ולאחר ח' וצע"ג.

אבל מה שנראה לפ"ד ברור הוא ממש"כ בעיקר ד' דר"מ ור"ש לשיטתייהו אזלו. דר"מ כרי"ש ס"ל, דבר תאوة אסור להו במדבר, ולידי" השחיטה אינה מתרת איסור אבמה"ח ذקריא דכל אותן נפשך וכו' אתה להתייר בשר תאوة ולא מפרכסת וא"כ אין בין שחיטה ראוי לאינה רואי ולא כלום, אבל ר"ש כר"ע ס"ל דבר תאوة לא אייטסר כלל ואדרבה בשר נחירה יותר להם במדבר, ונתחדשה ההלכה לאסור הנחירה ולקדשם במצוות שחיטה ואתא קרא דבעל אות נפשך להתייר איסור אבמה"ח ע"י מצות שחיטה, וכעין כל שנעשה מצותו אין מועלין בו וכגד יצה"ר דברת תורה עיין היטב בעיקר א') א"כ בששא"ר דליקא מצוה וגם בלא"ה דליקא בה צורך אכילה, באמת איסור אבמה"ח במקומו עמוד

שיש לו, משום גודל כבוד הבריות אבל לכבד אשתו ובינוי שהוא חיווב אצלו, צריך לחשב תמיד אולי לא יצא י"ח, ע"כ צרך לפחות עליהם יותר ממה שיש לו, והיינו שאמר שהם תלויים לך ואתה וכו'.

עוד שם גמוא החשיב ר"א הקפר בריבי חשובה מה למילה שכן אינה נהגת בלילות כבימים, ועיין בתוס' لكمנו ד"ה מה למילה שפרקא זו קולא וחומרא דכתיבי הוה. ואני תמהני מדוע איך נחשב זאת דانياנה נהגת נהגת בלילות קולא, אדרבה חומר' הוא זו דאיינו רשאי למול בלילה רק ביום, כי בין כך ובין כך א"א למול רק פ"א ואו לדגביבה התורה אמנה ביום ולא בלילה, הייתה מילא באיזו זמן שארצה, ועתה מוכרכח אני למול בזמן שהוגבל למצזה זו. ובזה השגתי על התוטז' קידושין דף ב"ט ע"א שחשבו מילה ופדה"ב למצזה עשה שהזמנ"ג ומדברי רשי ז"ל שם במשנה למדתי שזה אינו דרש"י ז"ל במתוך לשונו הזהב מפרש מ"ע שהזמנ"ג שהזמן גורם לה שתבא, ר"ל לשפטת המוצה היא הזמן כמו לולב שופר וסוכה וכדומה מהזמן מביאן על כל איש ישראלי ומהם נפטרו הנשים כי זה קולא במצוות דגס באנשים איכא זמן פטור וכן כתוב שם הפ"י דו סברת חז"ל שחלקו במצוות בין זמן גרא מא לאין הזמן גרא מא, אבל בהנץ מצות הנ"ל אין הזמן מביאם אלא סבה אחרת כגון לידת הבן והזמן שאמרה תורה לעשיותם הוא חומרא להגבילים דוקא ביום ולא בלילה, ואין זה בגדר מ"ע שהזמנ"ג ובכאן אני רואה סתירה לדברי עיין טורי אבן חגינה דף ט"ז ע"ב ד"ה בני ישראל סומכין ולא בנות ישראל דברים קרובים לדברי רבנו שליט"א. הג"ה מחתני הרב משעבעש נ"י אבל הדבר צ"ג כי סברתי מוכרכות. ועיין כאן בלב ארוי ז"ל דנחיתת חלק בין יום השמייני עדין לא חל המצווה ובין שאיר הרמים דבר מל עלי המצווה. הנה לפי פסקו של רמי"א ז"ל בחלו"י מילה ר"ס רס"ב נחפק הוא שהוא פסק שם אדם מל תוק ח' ובוים אין צריך הטפת דם בריתת אבל מל בלילה צריך הטפת דם ברית, ולט"ז וש"ך שם תוק ח' ולילה שווון הן שלא קיים המוצה כלל ועכ"פ חומרא היא זו דלא יצא רק ביום ולאחר ח' וצע"ג.

ד' פ"ה ע"א גسور' א"ר חייא בר אבא א"ר, ראה רבינו דבריו של ר"מ באוא"ב ושנאו בלשון חממים, ודר"ש בכסה"ד ושנאו בלשון חממים. וכעין זאת בפסחים מ"ח ע"ב במשנה דאייזו שיאור וכו', דברי ר"יהודה, וחכ"א זה וזה בכרת, ואייזו שיאור וכו', וברבריתא שם כתני להיפך אייזו שיאור וכו' דברי ר"י, וחכ"א וכו', וכתוב ר"ש ז"ל דחכמים דברייתה הוא ר"י דמתניתין וחכמים דמתניתין הוא ר"מ דברייתה. פלא דברי שנייה האמת ותלה דברי יחיד ברבנים כדי שיקבו לקבוע ההלכה כרבנים נגד היחיד. ואין זה דומה למה שהרבבה פעמים מביא דברי היחיד בסתס' דבזה לא שנייה מידי, אלא דהעלים שם בעל המאמר, להורות דהוא מורה כתוי'. לפיכך בדברי רבי לרבעון. כי היכי דעתיקום הלכתא כרבנים נגד היחיד, וזה דבר המבהיר את הרעיון אכן שרי לשנות האמה כדי לחזק דעתו וצע"ג.

עוד שם גמ' מ"ט דר"מ באוא"ב וכו'. הנה אי לאו דברי היה מזכה שטרוי לבני תרי לפוסק באוא"ב כר"מ ובכסה"ד כר"ש, והיה מביא פלוגתnames כאן וכן בטבח ומוכר בבב"ק, דbulletin all ס"ל לר"מ ששא"ר שמה שחיטה ור"ש לא שמה שחיטה, לא היה עלה על דעת הדורש טעם לפלוגתnames, לדירוש טעם בכל או"א בפ"ע,

ז"ל מביא דברי הספרי, כאשר מובא דרשה זו ג"כ בगמ' כאן, וזאת לכ"ע דהרי הש"ס מתרץ אליבא דר"ש הא דרצה דלמעוט עופר טמא - וועף טמא מ"ט משום דאר לאלילה הא נמי אינה רואו"י לאכילה - ולא אמר דר"ש באמת מעטה מאשר יאכל כל شيئا נמי רואו"י לאכילה - הרי דלכ"ע כך היהת מסורה בידם דאשר יאכל אתה למייעוטה עופר טמא, אלא דבימי ר"מ ור"ש נתהוווה הא פלוגותא בשוחט את הטרפה מה דינה ודוק.

עוד שם גמרא מה נפ"מ הא תדבר"י ושב הכהן ובא הכהן וכוכו, מכאן נחין דברי הרמב"ןעה"ת על הקרא דזוחבת דכתוב שם, דוחשת משמעותא חיתוך סימני הצואר, אבל אוחבת איינו כון, לבן צרייך לכתוב בזוחבת, "כאשר צויתיך" בקדושים. מכאן מוכח דוחשת וטביחה ומיליא זביחה (זהה ממש חד מליה היא אלא זי' וט' מתחלפין כיודע) הכל מובן אחד להם דאל"כ איך קאמר מה נפקא מינא.

עוד שם בגמרא ור"ש נמי ליגמר מש"ח, דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים. ור"מ אטו אוא"ב בקדושים מי לא נהיג. כתבו התוס' דר"ש גם בקדושים אין אוא"ב בשא"ר משום דעתך קרא בקדושים כתיב וכותב הריטב"א דעתמא דר"מ משום דעשה עיקר בקדושים כיוון דבעניאן דקדשים כתיב עי"ש. ולפי מש"כ איני דר"מ ור"ש פליגי בפלוגותא דרי"ש ור"ע ניחא טפי בפשיות, דל"ר"ש דסובר כר"ע דבר נחירה אשתרי להם במדבר, והאי לא תשחטו נחירה במשמעותו, דנחירתן זהו שחיטתן, א"כ שפיר קאמר דעתך קרא בחולין כתיב, דהוא הרוב אבל ר"מ דרבי"ש ס"ל דבר תאוות איתסר להם במדבר זולת בע"מ וטביחה דוקא קאמר, וא"כ רובה קדשים זהה, והוא דקאמר וכי לא נהיג בקדושים דהלא וויי' מוסיף על עניין ראשוני, וא"כ דגס בקדושים נהיג הו"ל קדשים הרוב נגד בע"מ דחולין, דתמים לא הי רשיים לשוחות חולין. ומכאן נפרכו דברי הרמב"ן ז"ל בפרשת כסוי הדם שכטב, דבמה פטורה תורה מכסיי משום דבמדבר רובן קדשים, ואפיקלו לר"ע דחולין מקדשים לא ילפינן להם, וזה ליתא דא"כ איך קאמר ר"ש דחולין מקדשים לא ילפינן כיון דבפ' קדשים כתיב ורובן קדשים היו במדבר. ואולי ייל היפך דמכך ראי לדעת הרמב"ן דלפי שאמרנו יקשה על רבוי איך ראה דבריו של ר"מ בא"ב דהא חולין מקדשים לא ילפינן ור"מ דחשיב ולשיטותי דס"ל קריש' שפיר השיב, אבל רבוי הלא כר"ע ס"ל, אלא ודאי דרבוי ס"ל דאפיקלו אליבא דר"ע דהו תור נחירה במדבר, מ"מ רוב הנחותים היו במשכנן בתורת שלמים ולא נהרו בחוץ מה שהיה ראוי להקרבה ודוק היבט.

ולדע דהא דאמרין הכא דש"ח קדשים הוה לפ"י דעת התוס' לעיל ט"ז ע"ב נחיה, דגס במדבר רק בקדשים נאסר ש"ח, אבל לדעת רשי"ש ז"ל שם דגס בחולין נאמר, ולדעת הרמב"ם ור' הרמב"ן ז"ל בין לר"ש ובין לר"עuchi הכי הוה, וכן עיקר עיין בפתחה עיקר א' קשה טובא מה זה דקאמר דש"ח קדשים הוה, הא נהוג בחולין כמו בקדשים, כמו איסור או"ב. ופלא וראיתי בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל שכתב על הא דקאמר דש"ח ששא"ר הוה, די' בשיר תאוות, איתסר להם ואי קדשים וכו' עי"ש ואיך לא הרגש כיון דקרה בשיר תאוות ג"כ מירי א"כ גם בחולין נהיג. אבל לעפ"ד נהגה ברור דחולין ע"פ שהיה חייב ברות על השחיטה בחוץ, אבל הבשר לא נאסר באכילה והא דאמר ר' ישמעאל דבשר תאוות איתסר להם, והינוי דנאסר להם השחיטה אבל לא האכילה אם עבר ושות. והא דפרק שם רビינא א"ה לעולם שוחטין ואוכלין מבעי' לי עי"ש בראש יוסא שעמד ע"ז דלפרשי' דהאיסור נצחים מאל פתח ואול מועוד לא הביאו מאי פריך. ולפי האמור דאכילה לא נאסраה מעולם, עוד יותר קשה. אלא דבלאי'ה צ"ל לפרשי' דלא נחחו

דבmittah תלי' מלטא, וא"כ חילוק גדול יש בין שחיטה ראי' לאינה ראי', ולכן סבר ר"ש דלא שמייה שחיטה מכח האי סברא עצמה, דהרי אינה מועלת אלא שלא תטמא מושום נבלה, אבל אינה מתרת איסור אבמה"ח. ומעטה רבוי ע"פ שסובר כר"ע כאשר באנו בעיקר א' ומ"מ סובר לענין ששא"ר ר' הכר"מ באוא"ב ע"כ משום דדרש ג"ש משחווטי חוץ דאע"פ דהאי שחיטה גרוועה היא, דaina מחרת רק לחצאי נבלה ולא אבמה"ח, מ"מ שם שחיטה עליה לחיב משום אוא"ב, וטבח בגבב כמו שחיב בע"ח על השחיטה דוקא, ולא על הנחירה ע"פ דגם שם אינה מתרת איסור אבמה"ח כיון דאיו ראי' לאכילה. ובכשה"ד שאני דאשר יאכל כתיב. והוה האי מ"ט דר"מ דקאמר כמו לקמן דקאמר לא לכל אמר ר"מ דמגיה הש"ס דכונתו על רבוי אליבא דר"מ, ועין עוד לקמן ודוק.

עוד שם ור"ש מ"ט, א"ר מנין בר פטיש, גמר מטבח טבח והכן מה להלן שחיטה הראי' אף כאן שחיטה הראי', והקשה מהר"ס שיף ז"ל למה לא יליף מזבחות ואכלת, ובכשה"ד הולל מעל הארץ תשפכנו דהollow' מושחתת את בן הבקר, וכותב דמכל אלו אין למילך דוכי מפני שמצינו שחיטה הראי' כמים, וכותב דמכל אלו אין למילך דוכי מפני שמצינו שחיטה הראי' קרי' לי' שחיטה, נילוף דשאינה ראי' לא שמייה שחיטה, אלא מטבח טבח והכן יליף מיתורא, דאתה יאכלו האנשים, וכמש"כ רשי"ז ז"ל ובספר הישר לד"ת מבואר דמוותך יליף עי"ש. ואני לא אדע איזו יתורה איכא בהאי קרא ובגמרה לא מיתורא יליף אלא כמו דיליף ר"מ מש"ח דש"ש יליף ר"ש מטבח טבח דלא שחיטה. אבל לפ"ע דנראה דר"ש יליף מטבח טבח דאע"ג דההטס ע"כ לאו טביחה ממש קאמר, דהרי עדין לא נצטו עלייה, וע"כ אמר דכל המmittah בע"ח לצורך אכילה טביחה או שחיטה קרי' לי'. וככ"כ הריטב"א כן. וכן אמר לעיל י"ז ע"א על הא דפרק לר"ע מקרה דהצאן ובקר ישחט لهم, ינחר להם מביע' ומתרץ דנחריתן זו היא שחיטתן. ושם ביארתי דאע"ג דמושחת את בן הבקר ממעט שחירה משדיו שאני דבצויי מדקדק על הלשון לפניו בדקודוק כדכתיב, משא"כ במקומות דאיו ציווי אלא ספרו בעלמא, כל שלצורך אכילה טביחה זביחה או שחיטה קרי' לי'. ומעטה קאמר ר"ש דהה בלאו דאו"ב וכן בטבח ומוכר לישנא דשחיטה דנקית אנו דנין אותו כמו שחיטה וטביחה דנאמרו בתורה דרך ספרו, דשם הכוונה על הכהנה לאכול גם כאן חיבה תורה על מי שמנית לצורך אכילה, וכו' יונתת נתקדשו במצוות שחיטה ממילא א"א להcin לאכילה בלא שחיטה כשרה, אבל משום האי מצות שחיטה לא ווציא מלת שחיטה ממשמעותי' הפשט של קודם שנצטו על דקדוקי שחיטה, כאמור דאפיילו בשוחט לכלהו כל שדקדק במשמעותו בל פסול, שחיטה קרי' לי' וניהו דהכוונה לחוד לא מגרע משחיטה לפטרו מאוא"ב כיון דס"כ"ס שעשו ראי' לאכילה אבל אם באמת איינו ראי' לאכילה מלחמת אייזו איסור,תו לאו בשם שחיטה יקרה, דהוראות הראשונה והעקרית של מלת שחיטה טביחה היא הכהנת הסעודה, וכדכתיב זבח משפחה לנו, טביחה טבחה וכן הרבה. ובזה מיושבת קושית התוס' ד"ה ור"ש אשר יאכל כתיב, דלמה לא יליף מטבח טבח, ולפ"ז א"א למליך מהתס דושפך את דמו ש"יך לציוויו הרי על אונון המעשה קפיד או אשחיטה לר"מ דיליף שפיכה שפיכה מש"ח, או אנחרה לר"ע דבמדבר הוותם להם הנחירה, דעכ"פ אתי למעוטי הריגה בעלמא, וא"כ אין מקום ליליף מטבח טבח דבעין נמי ראי' לאכילה, ודוק ועין לקמן עוד בדברי התוס'.

ועיין ברש"י עה"ת שמספרש ג"כ אשר יאכל פרט לטמאים והשפתי חמימים שם הניח בצ"ע שרשי' מפרש הקרא הכר"מ שלא כהכלתא, דלחכמים גם את הטרפה כמעט אכל - ושגהanza כי רשי'

וצ"ל דהאי מסורת דהעמידה אתנה על אשר יאכל תושבע"פ הוא ולא קסמן הקרה ע"ז דהרי אפשר לקרווא האי ושפק דמו אשפינו ולחברו לתנאי המאמר דכי יצוד וכו' ושפק את דמו, אז מצוח וכסהו בעperf לך שפיר בעינן אשר יאכל להורות ע"ז גופא דמשם ואילך שיקץ ציווי. אלא דלפ"י גם לר"מ מאשר יאכל דנטא למעוטי עופר טמא נדע דהאו ושפק את דמו שחיטה קאמר, מאחר שמקח האי אשר יאכל אנו למדין דהאי ושפק את דמו שיקץ ציווי, וע"כ הקשר אכילה קאמר, ולא היה צריך רשי"זיל לאמר דמשפיכה שפיכה איליף דשחיטה קאמר, אלא דמ"מ אמרת דר"מ משפיכה שפיכה יליף, דמשחיטה דבר הכתוב ולאפוקי נחירה, ר"ל דלא נימה דעתירה מכשרת בחיה ועופר, וכאשר לר"ע באמות כן הוא אלא דר"ע גם בברker וצאן הכל הוה במדבר, ולדיד"י גם שפיכה דגביה ש"ח נחירה קאמר, דהרי לר"ע מדם יחשב דם שפק דכתוב בש"ח מרביבן עופר, כמובא באבותים ק"ז ע"א (וכאשר בארטוי בארכיה בעירker א' עי"ש הטיב) היינו נחירת עופר, דהרי במדבר הי', דהקשר האכילה היתה הנחירה ומיליקת עופר בחוץ נתמעטת מאו אשר ישחת, כבגמרא' שם, אבל לר"מ דס"ל כריש' כמובא בעירker ד', ומרובה עופר בחוץ מאו אשר ישחת, לדידי' לא אשתרי נחירה במדבר, ע"כ לאמר דהאי ושפק את דמו דגביה כסוי נמי שחיטה קאמר, ע"ג דכתוב סתם שפיכה, וע"כ ממשום דגמור שפיכה שפיכה משוחוטי חז'.

ובדברי אלו תבין מה דקשה טובא, דר"ש ליל' למידרש מאשרiac אל כל דבראו לאכילה הכתוב מדבר, לאפוקי מדרשא דר"מDDRASH שפיכה שפיכה מש"ח, תפ"ל דר"ש קר"ע ס"ל, בל"ה לא דרש שפיכה שפיכה מש"ח, דהאי שפיכה דש"ח לר"ע נחירה קאמר, ועל נחירה לא בעינן גז"ש ודשפק את דמו ע"כ למעוטי הרינה בעלמא אתה, וכמ"שכ' רשי"זיל דף כ"ט ע"א. ולפי הנ"ל ניחא דאפילו אי נחירה קאמר, מ"מ איכא גז"ש שפיכה שפיכה מש"ח, דכמו דחחס נחירה שאינה ראויה שמה נחירה, דהרי עופר קדשים בחוץ פסול, כך האי ושפק את דמו גם נחירה שאינה ראויה חייב בכסוי, لكن בעינן אשר יאכל לאפוקי מהאי גז"ש.

ומה מאי שי לישב באזה קושית הלב אר"זיל דהקשה, איך יליף בסה"ד מש"ח, דזה ודאי חולין מקדשים הוה, דהרי בסה"ד אינו נהוג כלל בקדשים. ולפי הנ"ל ניחא דהרי עיקר השחיטה לר"י'ו, ו/or"מ בשיטתי הלק', לפין חולין מקדשים עיקר השחיטה בקדשים כתיב, וע"כ לילך שפיכה שפיכה מש"ח, דשחיטה קאמר ולא נחירה, כמו שהארכנו באזה בעירker א'. ע"ז לא מצין להקות חולין מקדשים לא גמרין, דהרי האי שחיטה דכתיב בקדשים. לאו מצד שהוא קדשים כתיב דלאו עובודה היא אלא מצד הקשר הבשר hon להדיות והן למצב, דמשקה ישראל כתיב מן המותר לישראל, וכיון דלגביו עיקר השחיטה שפיר לפין שפיכה שפיכה מש"ח, לא מסתבר לחלק דלגביו שא"ר דוקא בקדשים הוה שחיטה ולא בחולין, ממשום דחולין מקדשים לא לפין, דהרי אין גז"ש שלמחזה. ובפרט דכמו דילפין עיקר השחיטה מקדשים כמו כן כל העסיפים המשטיעפים ממנה שפיר לפין, ואני משיבון דחולין מקדשים לא לפין. והוא דהשיב ר"ש כן היינו לשיטתי' דעתירה היתה מעשה תואו דבאותה השחיטה היתה אז עובודה שאור עבודת, וא"כ שפיר קאמר חולין מקדשים לא לפין. ור"מ שהשיב אתו או"ב בקדשים מי לא נהיג רק לדבריו דר"ש השיב. ומפני זה ראה דבratio של ר"מ באוא"ב עע"פ דגס הוא קר"ע ס"ל, ממשום דגם לר"ע מסתבר למליך או"ב מקדשים מטעם דמי לא נהוג בקדשים, אבל כאן בכsha"d דר"ש לא השיב כלל על גז"ש דשפיכה שפיכה, אלא יליף מאשר יאכל דבעינן ראי לאכילה אין להקות על ר"מ איך יליף

מוחלה מטעמא דמלטה דר' ישמעאל, דהרי פריך לר"ש צבי ואיל גופי מי קשי, וכמו שהקשה התוס' על רש"י ז"ל, וע"כ לאמר דר' אחר שתירץ דכי אסר רחמנא בהמה דחי זכריה נתגללה לו טעם, דמשום איסור דש"ח קאמר ר"ש דנאסר להם. א"כ גם רבינו דמקש' שוחטין ואוכלין מבעי' לי לא נחית בטעמא דרי"ש אבל לפיה המשקנא והאמת כיון דמש"ח יליף אין כאן איסור אכילה כלל, וכן משמע מרשי' שם שכותב ז"ל: "שאין יכולן לאכול אלא בשור שלמים ואם ה"י שוחטין ללא קרבן ה"י עונשים כרת שנאמר ואלفتح אורח מועד לא הביאו" עכ"ל. הרי מפורש אומר דאיון כאן איסור אכילה רק שאין יכולן לבוא לידי אכילה מחמת איסור שחיטה שהיא בכרת. ותדע שכן הוא דאפילו בש"ח דקדשים אין טעם האיסור של הבשר משום חיוב כרת דשחיטה עיינו קידושין נ"ז ע"ב דרש"י זיל כתוב על מה שלוי בשלך אסור, ממשום דמי תירום הרי לא נזרק הדם, ולא יצאו מידי איסור מעילה, וההתוס' הקשו הרי קדשים שמתו יצאו מידי מעילה גם בלי זריקה, וכתבו דבאותם אין בש"ח איסור. ועיין באחרונים זיל ובמ"א הארקטיבי בזה, ועכ"פ בחולין בחוץ לכ"ע אין כאן איסור על הבשר, וא"כ שפיר קאמר דרך בקדשים איכא בש"ח שא"ר. אבל בחולין אף דאית בי כרת אבל איסור אכילה על הבשר ליכא, אלא דלפ"ז נצחתת קושי' עצומה מנ"ל דבאותם מיררי הפרשה גם בקדשים דהוא שא"ר דלמא רק בחולין מיררי ממשום דשחיטה ראיוי היא. אבל קדשים בחוץ דשאלה היא באותם פטור. שוב ראיתי דלק"ם בפשט הפרשא שם כתוב חוקת עולם לדורותיכם, ועיין לעיל בסוגי' דבשר תאوة דהראש יוסף הרגש באזה דהוא מיותר עי"ש מש"כ בזה, ועכ"פ מהאי קרא מוכחה דש"ח נהוג גם בקדשים, דאי ריק בחולין לחוד הלא אין איסורו נהוג לדורות דכשנכנסו לארץ אישתרי להו לשחות בחוץ זה נכון ואמת.

על שם גמר' מ"ט דר"מ בכsha"d גמור שפיכה שפיכה מש"ח מה להלן שחיטה שאינה ראיוי' שמה שחיטה, אף כאן שא"ר דשחיטה בעינן ולא שפיכה בעלמא, לדלי זאת גם הנחורה והמעוקר היה חייב לכסות, וכן פרשי"זיל לעיל דף י"ז על הא דמקשה שם הש"ס לר"ע מהאי משנה דהנחורה והמעוקר פטור מלכשות וזיל שם: "פטור מלכשות דכתוב אשר יאכל ושפק וכסה בראי לאכילה הכתוב מדבר, ואפילו למנאן דמחייב בכסוי בשוחט את הטרפה (והוא ר"מ דלא דרש אשר יאכל דראוי' לאכילה בעינן אלא למעט עופר טמא) הכא מודה דשחיטה מיה בא עינן דגמר שפיכה שפיכה מש"ח, והתס' שחיטה כתוב' עכ"ל הרי דלשני צדדים גמר ר"מ שפיכה שפיכה. חדא דשחיטה בעינן ולאפוקי נהgor ומעוקר, ושנית דשא"ר שחיטה וחדיב בכסוי דומי' דש"ח. ואין להקות דאי' אשר יאכל למעט גז"ש שפיכה שפיכה דראוי' לאכילה בעינן דלפין מגז"ש בעינן שחיטה, הלא א"כ ממי לא נתמעט עופר טמא דאי' במינו שחיטה, דבזה ייל' דכל און שאין מפורש במקומו דקרה בטהורים הרואים אופן המיתה, טרם שננדע דקרה מיררי בטהורים הרואים לשחיטה. אבל דקשי' לי הוא דהרי האי ושפק את דמו ציווי הוא, וכן מורה הנגינה שנמסרה מסני דהעמידה אתנה בא על תיבת אשר יאכל, ורוצה להורות באזה דעד אשר יאכל הוא תנאי המאמר, וא"כ בא הציווי ושפק את דמו וכסהו בעperf, וא"כ מזה גופה מוחך דבתרוריהם וברוצה לאכלם הכתוב מדבר, דאי בטמאים נמי איך יצוחה לשפק דם אס' צד אונם לגדלם לנו או לשאר חמישיו, ודבר הלמד מעוניינוDKRA מצדיה כדי לאכלם מיררי, וא"כ אשר יאכל מיותר לאכילה אין להקות על ר"מ איך יליף

את ידו, דקאמר ר"מ דוחבר מגע נבלה, עי"ש מש"כ בפלוגתא דר"מ וחכמים, א"כ אי הוה ס"ל דבט"ח ניתר בשחיטת אמו, גם בעמי טרפה הוה דינה המכ, אבל רבינו דס"ל בהא בחכמים דבט"ח ניתר ובשא"ר ש"ש כר"מ, אבל לא מטעם דיליף מש"ח דעת"פ כל מה שהחיטה ראיי פועלת, אלא מטעם דיליף מש"ח דעת"פ דינה פועלת להתריר איסור אבר מ"מ שמה שחיטה, لكن קאמר דמודה דבמעי טרפה לא ניתר הבט"ח הנמצא בה, ומטעם הנ"ל כדי לولد להיותו אמו. ובזה תבין הטוס' בד"ה אימא, לא מצי למימר דמודה ר"מ ורב"ח חי, דשם אין הטעם משום דשהחיטה לא פעה להתריר הولد לדידי' ליתא האי סברא כלל, דהרי גם על האם אינה מועלת אלא לטהר ולהתריר מיד' נבלה, וזאת גם על אמן דמיון, והיה האי ב"ח חי שרי באכילה אף שאמו טרפה, אבל כיון דאין לו חיים בפ"ע אמרין טרפה כאמו, דירך אמו כל זמן שאין לו חיים בפ"ע: ובזה הוה כטרופות החוזר להכשו דאס היה משולם חדשיו במעי טרפה היה כשר, אבל צ"ז שלא שלמו לו חדשיו טרפה הוה. ועיין לעיל בדף ע"ה בסוגי' צ"ז סימנים מש"כ שם ודוק'.

ע"ש גמור לא לכל אר"ש וכי, לא צריכה לשוחט את הטרפה והיא חולין בעזירה וכו', ס"א הוואיל וא"ש מותר בהנאה אלמא לאו שחיטה הוא כלל. ועיין בלב אר"י קומתמה מהיכי תיתי הו"א דמשום דהוה תרתי טרפה וחולין בעזירה לא תהי' שחיטה כלל ובפרט מה זה דקאמר הוואיל דאמר ר"ש מותר בהנאה, אדרבה כיון דאמר מותר בהנאה הרוי אין כאן משום חב"ע אלא טרפה לחוד, ולמה לא תתריר שחיטה מיד' נבלה, עי"ש מה שנתקה בה.

ולפענ"ד עפ"י מש"כ התוס' ב"ק ע"ו ע"ב ד"ה הוואיל דיש מי שרוצה לאמר דבש"ח גופא אף הוא פסול מצד אחר היה חייב, אי לאו קרא דואל פתח אוROL מועד לא הביאו, ודחו זאת דא"כ ר"ש למה בטרפה חולין בעזירה מותיר בהנאה, דהא חולין בעזירה בלא"ה שא"ר, אלא ודאי דעת"ג דחולין בעזירה שא"ר בהכי חייבה רחמנא, אבל אי יאכיא פסול מצד אחר פטור עי"ש. ואתה הכוונה כאן דהו"א כסבירת היש מי שאומר בתוס' שם, והיה קשה למה מותיר ר"ש בהנאה אלא ודאי דשהחיטה טרפה לאו שחיטה כלל גם לענן טומאה, ודלא כר"י א"ר דשהחיטה מטהרתה מיד' נבלה, וכן קאמר ר"ש דמותר בהנאה. ע"ז קאמר דלייא לאו דשהחיטה טרפה מיד' נבלה, ומ"מ כיון דשא"ר הוא מצד אחר לא עבר אחולין בעזירה. ומה דקאמר בגמר' לא צריכה לשוחט את הטרפה והוא חולין בעזירה לאו דחוקא בכחגו' לא תתריר שחיטה טרפה, אלא דהוא כמו לא צריכה, אלא לעומת מה דקאמר ר"ש בטרפה והוא חולין בעזירה דמותר בהנאה דמשם היינו למدين דשהחיטה טרפה דעלמא לאו שחיטה הוא כלל. ומה מאי מישוב בהז' קושי התוס' בד"ה ס"ד א"ה שהקשו, למה לא נקט שוחט את הטרפה והוא או"ב דפוטר ר"ש. ולפי פירושנו לק"מ דהרי באוא"ב שחיטה ראיי הוא, ופשיטהadam היא טרפה ונעשה שא"ר דפוטר ר"ש, אבל כאן הו"א הוואיל דחולין שנשחטו בעזירה בלא"ה שא"ר לא גרע משום שהוא טרפה, אם לא דשהחיטה טרפה לאו שחיטה היא בכלל ודוק' היטב.

כל מה שכתבת כי כאן הוא טרם שזכיתי ללמידה פ' ראשית הגא אבל עיין מה שכתבת כי שם דף קל"ו ע"ב ד"ה חומר ברזוע באירועים גדולים ותמצית הדבר לדעתה הרמב"ם שהשميיט האי תוספהה מהbabiah בהלכותיו משום דהיא דלא כהכלכתא דרבינו דס"ל שא"ר ש"ש כר"מ ומ"מ בכסה"ד פוטר מקרא דארש יאכל, פטור גם בשוחט שלא לצורך אכילה. ועיין בمعدני יוט' כאן שדחה דברי רמי'

חולין מקדשים, כיוון שכל דין שחיטה מקדשים יופיע וזה אמת וברור בס"ד ודוק' היטב.

תוס' ד"ה ור"ש אשר יאכל כתיב, אבל אם פא אשר יאכל מטביחה לא גמר, משום דלא דמי שפיקה לטביחה כמו שחיטה לטביחה. לכאר' דברי התוס' אינם מובנים דכל זמן דאין לנו אשר יאכל לא ידען כלל דמהசער אכילה מייר, דהרי לויל אשר יאכל גם עוף טמא ממש, ומה נילוף מטביחה דהרי הטעם מהכשר אכילה מדבר, והכא אפלו הרגו צריך לכיסות דמו וכיוון דב"כ וב"כ צריכין אשר יאכל להורות דמהחער אכילה מדבר הכתוב ולמעוטי הריגה, שוב יליף ר"ש נז את דבענן כל דמהחער אכילה ממש, ולאפוקי נמצאת טרפה. אבל לך"מ דקושי התוס' כי מתרפרשת דבלא אשר יאכל למוטוט שכא"ר, אלא למוטוט הירגה בעלמא, וכר"מ דאיתא צריך למוטוט שכא"ר, ולא היה צריך לדחוק דר"ש מדמה טרפה לעוף טמא, אף דזה אין במינו שחיטה וזה יש במינו שחיטה, ע"ז תרצו דעת"פ דהאי שפיקה נמי אכילה קאמර. מ"מ אין הלשון שפיקוח דם מורה על מעשה מיוחד להכשיר, דכל הריגה בעלמא נמי קרי לי' שפיקת הדם על שם נתילת הנפש והחיות אלא מאשר יאכל ידען דבמהחער אכילה קמייר, لكن און לעשותו לפוטא משפיקה לטביחה. ועיין בראש יוסף שהקשה לפום סברת התוס' בקושיותם, איך נפרנס הא דראא רבינו דבורי של ר"ש בכסה"ד, ותירץ דשפיר נראין דבריו בכסה"ד דהוה חולין ולא יליף שפיקה מטביחה חולין מחולין עי"ש ר"מ מה יענה, ולמה לא יליף שפיקה מטביחה חולין הוה דלא שייך כל דיני שחיטה מקדשים משום דענין שחיטה חולין הוה דלא שייך לקדשים. ועתה אני מוסיף מה שהשגב ר"ש לר"ש אטו או"ב מי לא נהיג בקדושים הכוונה דנהיג בקדושים להיות נפסל משום מחותסר זמן, הרוי דאית בי' משום פסול קדשים, וזה שראא רבינו דבורי של ר"מ אלא דר"ש ס"ל דפסול מה"ז נצחים מאיסור או"ב, ע"כ הוה עיקרו בחולין.

ע"ב גמור לא לכל אר"מ שא"ר ש"ש מודה ר"מ שאינה מתירתה באכילה, ומסיק דאליבא דרבינו דס"ל כר"מ בשא"ר וס"ל בט"ח הנמצא בהמה שחיטה אמו מתירתו בנמצא במעי טרפה מודה דאיינה מתירתו. משמע דלר"ש דשא"ר לא שמייה שחיטה לא אצטראיך כל להשמיענו האי דニア דבט"ח הנמצא בהמה דאין השחיטה מתירתו זה תמייא, דמה עניין לה לפלוגתא דשא"ר. דהרי אפלו אי לא שמייה שחיטה מ"מ הו"א דמחייב להתריר הולד ותהי' ממילא שחיטה ראיי משום הולד. ובגוף הדין באמת צריך הסבר רב, למה באמת לא תהי' שחיטה להכשיר הולד כיון דלגביו איסור טרפה אמרין עוברiao ירך אמו הוא, וכמ"כ התוס' בסוגי' דלעיל דף נ"ח ע"א. אבל כבר הודיעתיך בעיקר א' וד' דשא"ר אינה מחרת איסור אבמה"ח ומילא גם איסור נבלה לא, דכל שניין השחיטה מותרת מידי אינה מותרת לא אבמה"ח ולא נבלה, דאבמה"ח נמי נבלה יקרה, כאשר דרשינן לKNOWN קכ"ח ע"ב קרא דכי ימות מן הבמה על אבמה"ח ומומאה תרי מיל רקי על טומאת נבלות ולא לגבי איסור דאייסור, וכיוון דבאמו לא פעללה ננהו, אמרו מעתה דדי לولد להתריר שום איסור, א"כ גם הولد אם מותהר מלטמא, אבל אסור משום אכילת נבלה קאמו שאסורה משום טרפה (وترפה ונבלה חד הוא וכמ"כ הרמב"ם ז"ל דמצטרפין דטרופות תחולת נבלות). ולפ"ז לר"מ דס"ל כר"ש דאפלו שחיטה ראיי אינה מותרת מיד איסור אבמה"ח רק נבלה, וטומאה ואיסור חד הוא לדידי' כמבואר לעיל דף מ"ב ע"ב במשנה דהוציא העובר

גמר, אלא דקרה אתה אפיו ליכא שוחט המתחיל חייב לכוסות, וכמ"ש "ב' הרמב"ם ז"ל כסוי מצוה בפ"ע ואינה תלוי בשוחט בלבד, ור"ל דלאicia שוחט אייכא כסוי, ולכון גם בסחו"ק צרייך אחר לכוסות. זאת ATA התנה להשמענו נט2512 ואגב כסוי נקט נמי בסייעת באוא"ב האי דין אף דשם ודאי א"צ. ואולי גם באוא"ב י"ל דזהו"א דזוקא בדאיכא שוחט דלא תשחטו כתיב, אבל בדלאicia שוחט גנון חשו"ק או במתעסך. אז פטור השני. אולם הרמב"ם ז"ל שכתב שם וגם באוא"ב דחו"ק שוחטו בין לבין עצמן ליכא מחות כיסוי ולא איסור אוא"ב, ומכללה נשמע דבאחרים רואים אותן חיב מושום אוא"ב ובכיסוי לא חש להביא האי דין באפרוש כנפער"ד ודוו"ק.

שם גمرا ורבנן מ"ש רישא דלא פלגי ומ"ש סייפה דפלגי. הקשה הלב ארוי הירשנא ושנא לרבי דעתם לעיל באוא"ב כר"מ דשא"ר ש"ש, ובכשה"ד כר"ש דלא שמייה שוחיטה מושום דאשר יאלל כתיב, וא"כ האי שוחיטה חשו"ק דספק הזה ובמקומות חזקת איסור דלכ"ע אסור מן התורה, ולא קרינן בי"א אשר יאלל לנו לכ"ע פטור מכוסוי, משא"כ באוא"ב אע"ג אסור באכילה חייב בששא"ר וזה כאן בספק שחייב דאסור עכ"פ לשוחט אחריהם מספק והביא דעת הב"ח דבכל ספק בשוחיטה שאירע פטור מכוסוי מטעמא דאשר יאלל כתיב והאי אסור באכילה מה"ת עי"ש.

ולפער"ד לא נראין הדברים דכל דקמא שמי"ג לי" דראוי לאכילה חייב בכוסוי, כי לאו כל אנפין שווין בהא דבעינן ראיוי לאכילה למשל בעירוב או בממשל בי"ט כל שעינו ראיוי לאכילה אפיו מצד ספק אין עירוב, וגם חייב אבישול בי"ט, וכן בקרבו פsch דשכח מה שאמור לו רבו, אם קודם זריקה שכח זהה אינו ראיוי לאכילה מהמת ספק כבפסחים פ"ח ע"ב, אבל כגון הכא דבעינן ראיוי לאכילה חייב בכיסוי לא בעינן ראיוי לאכילה ממש דלאו מותר בהנאה גם של חייה וועף עי"ש. היינו מה שלא כסה כמו דם הנכנס בלב וכדומה.

ד"פ פ"ו ע"א במשנה חשו"ק שוחטו ואחרים רואין אותן חייב לכוסות, ופרש"י ז"ל, "דאםון בראש מכילתו דשחיטתן כשרה אותו אחרים חייבין לכוסות, כדתנן לקמן שחט ולא כסיה ורואה אחר חייב לכוסות" עכ"ל רש"י ז"ל, רצה לתרצ דלא תמייא דמשנה שאינה צריכה היא דכל כתיב דאסור בהנאה מפני דתורתה שחייב דצרכיה כסוי, لكن כתיב דאסור לאשמעין דאחר חייב כדתנן לקמן. אלא דלא ידעת מה הוועיל בהא דכוין דהכל תנ מפורש במסנה אחרים, הן הא דאחרים רואין אותן דחשיתה כשרה, והן הא דהרואה חייב לכוסות, מה עבי הכא לאשמעין ומ"ש דסיפה באוא"ב היא אינה צריכה, דPsiטיא דאסור לשוחט אחרים כיוון דשחיטתן כשרה. ופלא תורה דהטור בסימן ט"ז וכ"ח מביא הני דינים דאחרים רואים אותן חייב מושום אוא"ב בשוחט אחרים, וכן חייב לכוסות דם שחיטתן אבל הרמב"ם ז"ל השמייט את שניהם, וע"כ מושום דPsiטיא ומשןה שאינה צריכה היא, אלא דא"כ קשי על רבנו הקדוש למה הביא הוא דין דא"צ, אשר הרמב"ם ז"ל השמייט מלחמת רוב פשיטותו. אבל דעת דלפי מה שבארתי לקמן שם המשנה דקתני ראה אחר חייב לכוסות, אין ללמידה על שחיטת חשו"ק דחייב אחר לכוסות,adam נאמר דמצות כסוי גמר השחיטה אין החיב למומר אלא אי ייכא התחלת המצווה ולא גמורה, שוב חייב כל מי שרווח לגמרה מצד ערבות משא"כ בחשו"ק דהוה מותעסך דאין כאן התחלת מצווה כלל, ולכון כאן שוחט אלא נשחת, הו"א דגס אחר פטור, אבל בברית' דדריש מואומר אל בניי שהוא זההה על כל ישראל דודאי לא צריך קרא מיוחד ע"ז, מצד ערבות חייב הרואה למגרור מה שפשע בו חברו והניחו בלי

ז"ל, דפרש טעמא דתוספות דמחייב מושום דלאו באכילה תלה רחמנא. ובאמת הפשת האmitti הוא כן, אלא ששייל וטרוי דהכא לא נחות אלה. עיין בדברי لكمן ותמצאו עונגה.

עד שם בוגרוא והתניא השוחט וצריך לדם חייב לכוסות כיצד יעשה או נחרו או עקרו. יש לראות מה קמ"ל בהא דחייב לכוסות פשוטה. וכפי הנראה רשי ז"ל נתעורר ע"ז ומשום הכל כתיב חייב לכוסות ולא יעשה בהם צרכיו ור"ל דהא אתה לאשמעין דכיון דהתורה צותה לכוסות דמו איינו רשאי לגלותו ולעשות בו צרכיו. (מכסהו ונוגלה דפטור מלכסות נשמע דלאחר שנעשה מצותו אין בו שוב שום חייב והוא כתשימי מוצה אחרים דק"ל דנזרקין דבטל מהם כל קדשות המצווה. מחתני הרוב משעבעש נ"ז). אבל לגלותו אסור וכש"כ להנות ממנה הכל הנברין). ולפער"ד נראה דאתה לאשמעין דלא תמייא כיון דאשר יאלל כתיב דמנני ממעטינו גם שעא"ר מפנין שאינו ראיוי לאכילה לתמייא דנעט נמי מי שוחט שלא לצורך דמו, כבhai עובדא ולא נבי עסוי, קמ"ל דכל שהוא ראיוי לאכילה לא איזלין בתר מחשבתו וחיב בכסוי ננפער"ד נכון. עיין לעיל כ"ז ע"ב דשם לא פירש רש"י כמו הכא דכתיב חייב לכוסות על קרחו ושוב אינו ראיוי עוד למלאכה. ולפער"ד דכאן נתקשה למה לא צוה לכוסות ואח"כ ישליך הדם עם העפר לתוכן הכיתנה דודאי לריחא מהני גם אחר הכסוי, וכן הוכיח רש"י ז"ל דאסור בהנאה דכיון דעתה תורה לכוסות בעפר דהוה כען קבורה ממשמע דרצה לאסרו בהנאה, ויש להסביר עוד יותר דהיתר הנאה בדים לפיקין מעל הארץ תשפכנו כמים וזאת נאמר בברker וצאן דלא בעו כסוי אבל דם חייה וועף דבעו כסוי אם שחטן וכשה דמן באמות אסור בהנאה מפני דתורתה אמרה לכוסות בעפר ולא לשפכו כמים ופלא דלא נתעורר שום פוסק בהז' וצ"ע. והתוס' לעיל לג ע"א ד"ה השוחט וד"ה דם שכתבו דכל דם מותר בהנאה גם של חייה וועף עי"ש. היינו מה שלא כסה כמו דם הנכנס בלב וכדומה.

ד"פ פ"ו ע"א במשנה חשו"ק שוחטו ואחרים רואין אותן חייב לכוסות, ופרש"י ז"ל, "דאםון בראש מכילתו דשחיטתן כשרה אותו אחרים חייבין לכוסות, כדתנן לקמן שחט ולא כסיה ורואה אחר חייב לכוסות" עכ"ל רש"י ז"ל, רצה לתרצ דלא תמייא דמשנה שאינה צריכה היא דכל כתיב דאסור לאשמעין דאחר חייב כדתנן לקמן. אלא דלא ידעת מה הוועיל בהא דכוין דהכל תנ מפורש במסנה אחרים, הן הא דאחרים רואין אותן דחשיתה כשרה, והן הא דהרואה חייב לכוסות, מה עבי הכא לאשמעין ומ"ש דסיפה באוא"ב היא אינה צריכה, דPsiטיא דאסור לשוחט אחרים כיוון דשחיטתן כשרה. ופלא תורה דהטור בסימן ט"ז וכ"ח מביא הני דינים דאחרים רואים אותן חייב מושום אוא"ב בשוחט אחרים, וכן חייב לכוסות דם שחיטתן אבל הרמב"ם ז"ל השמייט את שניהם, וע"כ מושום דPsiטיא ומשןה שאינה צריכה היא, אלא דא"כ קשי על רבנו הקדוש למה הביא הוא דין דא"צ, אשר הרמב"ם ז"ל השמייט מלחמת רוב פשיטותו. אבל דעת דלפי מה שבארתי לקמן שם המשנה דקתני ראה אחר חייב לכוסות, אין ללמידה על שחיטת חשו"ק דחייב אחר לכוסות, adam נאמר דמצות כסוי גמר השחיטה אין החיב למומר אלא אי ייכא התחלת המצווה ולא גמורה, שוב חייב כל מי שרווח לגמרה מצד ערבות משא"כ בחשו"ק דהוה מותעסך דאין כאן התחלת מצווה כלל, ולכון כאן שוחט אלא נשחת, הו"א דגס אחר פטור, אבל בברית' דדריש מואומר אל בניי שהוא זההה על כל ישראל דודאי לא צריך קרא מיוחד ע"ז, מצד ערבות חייב הרואה למגרור מה שפשע בו חברו והניחו בלי

אבל לפי הצעתיו בփיחה בעיקר א' וד' תגלה המכסה ויתמלא הבית אורה, דנהה כמי שהוכחנו ר"מ קריש ס"ל דחירה לא אשטריכ כלל, ולידיי כל פסול שיחיטה אפיו במקצת השחיטה נבלה הוה, דהרי לא שחתו רובה כאשר באրתי שם, וא"כ שחיטת חזוק' אע"ג דודאי דרכם לשחות כדרך השוחטים מ"מ אין מודוקדים על מקטץ פיסול, כי זה צירק התבוננות וזהירות יתרה שלא יקלקל השחיטה, וכמשמעות' הרשב"א ז"ל בריש מقلtan בשחיטת כתות עיי"ש. ומכך' חשיוק' דין אין דעתם שלמה שעולמים לקלקל במקצת. ועי' אמר ר"מ מהיב על שחיתתן מושום נבלה, ומשום דרוב מעשיהם מוקלקלים. אולם חכמים דר"מ דכר"ע ס"ל, וכן שנטתקבלה חזורתו (דהרי כל המשניות נסדרו עוד בימי רבינו קר"ע קודם חזרה מושום דהאי והודה לו ר"ע לא נתקבל מיד וכמשמעות' בפתחה) אין פיסול במקצת ואפיו סימן אחד כלו בפסול רק טרפה ולא נבלה, ובמקצת הסימנים רק דברי סופרים דין לוקין, וא"כ אין לומר דרוב מעשיהם מוקלקלים ועלולים לנchor ולעקור ולשחות כלל, דמחייבתי. וכך לרבען חייב לכשות וגס אסור לשחות אחריהם דהרי אין כאן נבלה רק טרפה ואסורה באכילה. וניהו דלא"ש גם בזה מותר לשחות אחריהם דהוה עכ"פ שעאר' מה"ת, ואפיו בפיסול במקצת דיןינו אלא ד"ס מ"מ לעניין זה כדאורייתא יחשב רק שאין לוין עלייה, דהרי תראה הרמב"ם בפ"ב מהל"ש פסק דחולין שנשחטו בעוראה פטור מלכשות, מ"מ הגי חכמיינו ושל ר"מ הון רבינו ותבורי, דלענינו שא"ר סברו הכר"מ דשמה שחיטה, ולכנן פליגי וס"ל דאסור לשחות אחרים אבל בכשה"ד דס"ל לרבי קר"ש דושא"ר לא שמייה שחיתה מושום דאשר יאלל כתוב, גם לדידי' פטור מלכשות. וא"כ ברישא כתני סתם דפטור מלכשות בין לר"מ ובין לחכמים, ולא מחד טעמא דלא"מ דס"ל ששא"ר ש"ש גבי כסוי פטור מושום דהוה נבלה ממש, וליכא כאן שחיטה כלל, ולחכמים דהם רבינו ותבורי דלא הוה נבלה אלא אסור מדברי קבלת וכו' חולין שנשחטו בעוראה לדעת הרמב"ם, מ"מ לפטור מכוסי סגי דהרי אסורה באכילה והוא כדאורייתא, אבל באוא"ב דס"ל לרבי ותבורי הכר"מ דושא"ר ש"ש פליגי ואמרו דאסור לשחות אחריהם, ומודים דיןינו סופג את האربعים דאפשר דנהרו או עקרו והוא נבלה.

ולכל זאת קודם שקבל רבינו החזירה דר"ע דהודה לקבלת ר' ישבע בשם ר' יהושע דכל פסול ואפיו במקצת השחיטה נבלה, אבל אחר חזורה זו פשיטא דיש לפטוק הכר"מ הון בכשה"ד והן באוא"ב, ולכנן הורה רבינו תחלתה כחכמים ואח"כ חזר להורות הכר"מ, דהינו לאחר שקבל דהודה ר"ע, כי רק בסוף ימי או אחריו נוטס במשנה האי והודה לו ר"ע, כי רק כאשר בארנו בפתחה ובמקומו לעיל ל"ב עיי"ש.

ועתה בין תבין דמתחלת הסוגי' כבר ידע מהא דרוב מעשיהם מוקלקלים גם לרבען, וכמשמעות' התוס' אלא דב"ס' ר' רצה למוצה טעם אחר לחלק בין כס"ה"ד לאוא"ב אבל כאשר מסיק דרבנן בתרתי פליגי,תו לא ניחא לי' בהא דקאמור לעיל דחששו שלא יאמרו, וכאשר באמת הקשה התורמות הדשן ז"ל על טעם זה, דהרי מכסין דס' כוי בחול ואין וחושין להתרת חלבו, והלב אורי' רצה לחלק דשם בכוי הספק ידו על כל העולם משא"כ כאן עיי"ש ולפע"ד לא אמר רבנו כלום, דהרי בי"ט אין מכסין מושום חש התרת חלבו, ומ"מ בחול לא חששו דהכל יאמרו דמהיות טוב מכסין, ולא מפני שודאי עבי כסוי, וא"כ הכא דכוותי'. וכך אמר בשלה מא לרבען לחומרא, ור"ל דחששו לחומרא דשמא פסול שיחיטה במקצת אין בו מושום נבלה דהרי ממתניתן מוחץ דלית ב' מושום נבלה ודאית, וכמשמעות'

دلמה לי' טעמא כלל לר"מ, כיון דמעיקר הדין פטור והלא הגמור' לא חידש לנו באזאת מידי רק דאמרו דלא"מ מעיקר הדין פטור ואת כבר ידענו.

ב') **ויתר** קשה לי דר"מ ורבנן פליגי כאן מהיפך להיפך דר"מ דחייש למעוטי מותר לשחות אחרים, ולרבנן דלא חיישו אסור את מהה'!

ג') **דקאמר** בטעמא דר"מ משום דמחייב היה ר"מ על שחיתתן מושום נבלה, ועי' מקשה מ"ט, א"ר אמי הוואיל ורוב מעשיהם מוקלקלים. מלשון זה מוכח דרבנן לא פליגי על הא דרוב מעשיהם מוקלקלים. דהרי לא אמר דר"מ ס"ל רוב מושמעין מוקלקלי, אלא דכן הוא אליבא דכ"ע. ותடע דר' יעקב א"ר' לא קאמור אלא דר"מ הי' מהיב על שחיתתן מושום נבלה, ועי' בודאי פליגי רבנן וכן מוכח זאת מן המשנה עצמה, דקנתני ומודים חכמים לר"מ שאין סופג את הארבעים, ואי ס"ד דמודים דליהקה מושום נבלה על אכילת שחיתתן, יותר הול"ל דמודים חכמים דליהקה מושום נבלה, אבל למה לא אמר ר' יעקב א"ר' דעתמא דר"מ משום דרוב מעשיהם מוקלקלי אי' רבנן פליגי עלי' וס"ל דיןינו כן.

ד') **וממילא** נצמתה הקושי' העצומה שבתוס' ד"ה מ"ט דרבנן דלמה לא ילקה לרבען מושום נבלה, דלא די הוכחה דלעיל דמשמע דהאי רוב מעשיהם מוקלקlein הכל מודים, וגם קשה לאמר דר"מ ורבנן פליגי בנסיבות הקשה הרש"ש מודין Mai ס"ל לרבען אי ס"ל רוב מעשיהם מותוקנים למה לא נاقل משחיתתם ואי ס"ל פלאג ופלגנא למה לא יתחייב על שחיתתן מושום נבלה כיון דספק במקום חזקה מוקמינן אחזקה. ואפיו נאמר כדעת הרשב"א ז"ל לעיל ט' דבמקרה הנעשה ומספקין על המעשה לא שייך חזקה, מ"מ אמרינו חזקה שלא נעשה מעשה מחוקנת עיי' מש'כ' בארכיות.

והתוס' שתרכזו בהא דרבנן מספקא להו اي רוב מעשיהם מותוקנים או מוקלקלים והשתא לא מהני החזקה מיד, לא אכתי להבון דכל ספק דעתמא דሞקמינן אחזקה הוא כן דלא ידען לאיזו צד הרוב נוטה כי כל דברי שמים "א"א לצמצם ולאמור דמחיצה הци' ומוחיצה הци', ואדרבה בטח אנו יודעים דלאו בנסיבות הוא וכמשמעות' התוס' לעיל כ"ח ע"ב ד"ה לפי שא"א לצמצם, אלא כל שאין אנו יודעים להיכן הרוב נוטה מקרי אצלינו ספק השkol, והחזקה מכירעה הספק לצד החזקה לאמר דעתכו כך היה, כדי להעמיד הדבר בחזקתו, וא"כ דברי התוס' בזה נפלאים בענייני הרי' דבושים אופן אין לאמר דר"מ ורבנן פליגי בנסיבות הרוב הלאה ובמה פליגו?

ה') **דקאמר** בגמר' דרבנן אכולה מלטה פליגי, וזה פלא דבמשנה לא כתני הци' אלא דבכשה"ד לכ"ע פטור מלכשות, ורק באוא"ב מביא פלוגתא דר"מ ורבנן והגמר' לא הגיה במשנה מואמה, ועי' בחדושי החת"ס ז"ל מה שנדחק בהא.

ו') **והוא** יותר זר בענייני, דמסיק דהורה רבינו קר"מ והורה רבינו כרבנן, והוכיח דאחרני ניתא הא דהוראה רבינו קר"מ, וכן אקבע הלכתא ברמב"ם וש"ע, ויאמר נא כל מי שריגל בדרכי הש"ס, היה נמצאו כמו זה דבמשנה שנה רבינו קר"מ וחכמים, ור"מ לקולא וחכמים לחומרא, דPsiṭṭa וPsiṭṭa דהלהכה כמותם, וחזר רבינו אח"כ, ומה ראה רבנו הקדוש על כהה, לחזור מההוראות כחכמים ולחומרא ולקבוע אח"כ הלכה כיחידי ולהקל, אם כל עיקר הפלוגות' כפי שפרשו התוס' והראשונים ז"ל, אי רוב מעשיהם מוקלקלים או רק ספקא הוה אי רוב מותוקנים או מוקלקלים, וכל מי שיש לו מוח בקדקו צריך להזות כי סוד כמוס איכה הכא שנעלם מأتנו.

שחייבתן שחיטה כלל ומותר לשוחות אחריםם כר"מ, וברוך שבחור בהם ובמשנתם.

עוד לאליך מילין בהא דכתוב הש"ד סימן כ"ח ס"ק כ"ד, דאמ רצה לכסות דם שחיתתן אסור משום דחישנן שיאמרו שחיטה מעלייה היא, וכתיב דכן משמעו מגמור ואתוס' וכ"כ הב"ח ואני בעני אני רואה ההיפך מהה מדרך השקלה וטרוי שבגמר' דנהה משנה שלמה קתני דפטור מלכסות, אבל לא אסור לכסות, ואיך מינחה הרבותה הגדולה דאסור לכסות כדי שלא יאמרו וכו'. אבל מה דאמר בגמרה בס"ד דרבנן מודים ברישא דפטור מלכסות כדי שלא יאמרו, הינו דוקא אי רישא דברי הכל היא, אז נוכל לאמր כן דבטעמא דרבנן דהם החמירו באוא"ב שלא לשוחות אחריםן אבל הקילו בכסי כדי שלא יאמרו, ומה דלא קתני אסור לכסות משום דר"מ, דהוא לית לי האイ חשש שלא יאמרו, لكن לא מצי קתני אסור לכסות דזה אינו דה. אבל כאשר מסיק דרבנן ארישא נמי פיגוע, וא"כ רישא רק ר"מ אמרו, ולא קתני אסור אלא פטור הרי דר"מ לא חש לשמא יאמרו, ואיך נחולק על ר"מ במקומות דלא פיגוע עליו חכמים. ובזה מיושב קושית הלב ארוי שהbabות לעיל דלמה לא ניחא לי להש"ס למימר בטעמא דר"מ ממשום שלא יאמרו, דזה א"א דא"כ אסור לכסות הול"ל, ודוק.

ראשי דה שדרכו של תינוק לטפח ידיו באשפוז ששרציםמצוין שם, וטמא את העיסה שאנו רואים שנגע בה עכ"ל, והתוס' חולקים על פירושו ומפרשים דהתינוק ודאי טמא בלבד בא"ה, מפני שנשים נdotות מגופות אחרות, אלא דהתיפות בעיסה ספק וע"ז קאי דאיaca למותליadam נטול מן העיסה וננתן לתינוק.

והנה יש לראות על פרשי ז"ל לכארו' קשה מאד, לפי מש"כ הטווי י"ד סימן א' סק"ו ויוטר מבואר ברטיב"א ז"ל, דכל טהרות שנעשו על גבי מקווה שנמדד ונמצאה חסר דעתאות, וא"ג דהני טהרות הינו תרומה, כמש"כ רשי ז"ל בגיטין, יש להם חזקת טהרה, ולמה לא נעמיד הטהרות על חזקת טהרה שלhon כמו שמעמידין הכלים על חזקתן דעתאים, וכתובו דהינו טמא ממש דבשבעת טבילהת הכלים לא היו לפנינו הני טהרות, ולא נפקא להו מידי اي הכלים נשארו בטומאתו או לא, וממילא אמרינו דעתאים הם מחמת חזקתן, וכן לעולם נגררו הטהרות אחר דין הכלים, משא"כ חזקת הכלים מהני שפיר על נידון המקווה, ממש דעל זמן טבילתו לנו דניון, אם נסתלקה חזקה זו או לא, ואמרין העמד כלים על חזקת טומאתן עי"ש וא"כ הכא דהאי תינוק כבר החזק לו לטמא לפני נגיעהו בעיסה, חזקת העיסה מה בעי הכא הלא נגררת העיסה אחר התינוק. אבל לק"מ דזוקא שם במקווה שנמדד ונמצאה חסר דעתה לריעות' אנו מחזקין הכלים או האדם שובל לו Davies טמא, וכיון דלו Davies טמא חשבין להו, ממילא נגררו הטהרות אחריו הכלים והאדם, ולא יסתור מה שהחלנו כבר לו Davies טמא, משא"כ בהאי תינוק תלוי הדבר اي רוב כודאי יחשב או רק כספק, ובזה באמת פילגו ר"מ ורבנן דר"מ דחיש לمعוטי, אפילו לא חייש ריק מדרבנן וכמש"כ התוס' לעיל י"ב ע"א וכן לקמן בסוגין זו, מ"מ טעמי ממשום דס"ל דמה דאמרה תורה זיל בתר רובה בקושי התירה דרוב רק ספק עושה, אלא דעתה יותר לצד הרוב בלבד המיעוט, וכיון דספקה הו אלא דהתורה התירה האי ספק, אמר ר' מאיר דמדרבנן ראוי לחוש למיעוט, ושוב באיכא חזקה נגדו אפילו חזקה נולדה אח"כ, מ"מ אמרינו סמוך מעוטה לחזקה ממשום דם עד עתה היה הדבר בספק ולא החלנו לדאי, אבל רבנן סברו דרוב ודאי עושה וכיון דcodio יחשב מה איךפתן לחזקה העומדת נגד האי ודאי. וע"ז מסיק הש"ס דהו דר"מ אמרינו סמוך מעוטה לחזקה אבל לא לעשותות מן המיעוט

לעיל מדקתי ומודים חכמים דאיינו סופג, ולא קתני רבota יותר דמודים דסופג ממשום נבלה. וממילא עתה דזקינו זה שוב אין תימא דלענין כסוי קתני סתם פטור ממשום דהינו דחכמים דס"ל כר"מ בשא"ר לגמרי אף בכשה"ד, חולקים גם ברישא לאמר דחיב לכשות אבל רבני דס"ל לבגי כסה"ד כר"ש דלא שמייה שחיטה שפיר במסות קסטים דפטור, דעכ"פ ששאר הוּא כנ"ל, ولكن לרבען ניחא, אלא ר"מ מ"ט. אינו חשושת דלמא פסול שחיטה במקצת אשר זהה עלולים הני חשו"ק דאיינו אלא אסור ולא נבלה ועי"ז קאמר ר"י ארי, דמחיב היה ר"מ מליקות ממשום נבלה דהוא כריש"ש ס"ל. ומה דפרק אח"כ מ"ט, והביא דר'امي ממשום דרוב מעשיהם מוקולקין ע"ג דבר ידע את זאת דגם לחכמים כן הוא דבזה ליכא שום חולק, לא הביא זאת אלא ממשום מה דקשי לי דיל"ר דחיש למעוטי גם אי הוּא ס"ל פסול שחיטה במקצת לאו נבלה נמי הוּה מחיב ממשום נבלה ממשום מיעוט דשמא נחרו או עקרו ברוב הסימן. כך היה נראה לפע"ד נכו' לפרש הסוגי, שתהא מוסכמת להאי פירוש האמתי במשנה, ובאה דזרורה רבי והורה. אבל אם תמצא שהוא דוחק יותר מדי לפרש כן הסוגי, אני אומר להא הרבה מן האמורים לא נתרצו להא דאמר ר' יותן לתרץ המשנה דאלו טרפות דנסנה קודם זהה, דהרי תורה שם ל"ב ע"ב דרבא ור"ל טrho לישב המשנה באופן אחר וא"כ י"ל דגם כאן לא בעו לישב האי ממשום באופן שנצטרך לאמור דחכמים דר"מ תפסו קר"ע קודם זהה, עכ"פ לחומרא שלא להתריך לשוחות אחריםם. אבל ר' יותן בעל המירא דהכא דamar בטעמא, דר"מ ממשום דמחיב על שחיתתן ממשום נבלה ודאי כוון למה שbarang דlidid" דס"ל לעיל דמשנה דאלו טרפות דנסנה קודם זהה"ה דכולא מסכתן כנשנית, כי לא קבלו האי זהה עד סוף ימי רבי או הרבה אחריו וכמש"כ רשי ז"ל בשבועות דף ד' ע"א דה לא זהה ממשימה עי"ש במחרש"ש ודוק.

ועפ"י דברינו אלה נבון דברי הרמב"ם ז"ל והם יהיו לי לראי גדולה ועמוד חזק לסמוך עליו פירושי בסוגי זו, דנהה מפי"ב מה"ש ה"ד כתוב ז"ל: "חו"ק שחיתתו בין עכ"ל ובפי"ד הלוי י' אהריםם, לפי שאין שחיתותם שחיתה כל"י עכ"ל ובפי"ד הלוי י' לעניין כסה"ד כתוב סתם פטורין מלכסות, ולא נתן טעם ממשום שאין שחיתתן שחיתה, ולא עוד אלא שהעלים עיקר הטעם דקאמר בגمرا, ממשום דרוב מעשיהם מוקולקלים, דמהה שכי' הרמב"ם דאי שחיתתן שחיתה (ומכ"ש לפי גרשטיינו דהוסיף תיבת כלל, וכפי הנראה מאן דמחק תיבת "כלל" ברמב"ם הרגיש בהא ורצה לתקן בהאי מחיקה, כדי שנוכל לפרש כונתו בהא דאי שחיתתן שחיתה, ממשום דרוב מעשיהם מוקולקלים, ולא חיו"שין שמא שחת יפה. אבל לא הועיל באזה כלל, דאם להא מתכוון הרמב"ם, גם בכסי היה לו ליתן טעם זה, דהרי חכמים דר"מ בתוויזיהו פlige כי הפירוש הפשט וסבירת התוספת' אין כוונתו לאמר דעפ"י הרוב מוקולקלים אלא דלא תאמיר דאית בי עכ"פ שא"ר, והוא"י אסור לשוחות אחריםם, קמ"ל זהה אינו דאי זאת שחיתה כלל. ואם כן מתפרש, ניחא מה דלא נתן טעם זה בכשה"ד דשם לא צריך דסני לפטור אפיו הוה ריק שא"ר, אבל אי נפרש כוונתו מכח רוב מעשיהם מוקולקלים, אין אנו חוששין שחיתתו שפיר הרי גם בכשה"ד בעי האי טמא לפטור מכסי. הרי ברור לפניך דהרמב"ם ז"ל הי' מפרש כפирושנו זהה דרוב מעשיהם מוקולקלים כ"ע מודים, והוא דבר פשוט וכמו שאמר ר'امي הואיל ורוב וכו', ולא קאמר דס"ל לר"מ רוב מעשיהם מוקולקלים, אבל מה דפליגו חכמים אר"מ הוא ממשום דס"ל דהוה עכ"פ שא"ר וכרכ"ע קודם זהה, אבל אחר שחזר ר"יע ורבי קבל לבסוף האי והודה לו ר"ע, שוב אין

ע"ב גMRI אס אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק אייסור להתייר. הקשה בהגחות מלא הרועים, מה פיריך הש"ס דנימא סמוך מעתוא לחזקה, גם כאן הלא נגד חזקת אייסור איכה חזקת תהרה, ולעיל ט' ע"א פליגי תנא באז לא בדק בסימן אי היה טפה או נבלה נמי היה, ודילמא ר"מ כי האי תנא ס"ל דרך טפה ולא נבלה, ואי נתיר לשוחות אחריהן (ור"ל דהה ר"מ ס"ל שא"ר ר"ש) ותירץ דבאמת זאת כוונת הגמר' בתירוץ אדם אמרו וכו' עי"ש וכל הרואה כמה מהדוחק, להכניס זאת בכוונת הש"ס. אבל במכ"ת קושיינו טעות גמורה הוא, דשנה בפירוש דברי התנא רק אמר טרפה ואסורה באכילה, دقונתו טרפה ממש, זהה ליתא, דחרי זה דבר שא"א דאי שחת חhogן אז כשרה נמי באכילה, ואי שחת שלא כהוגן נבלה נמי היה, אלא כוונת האי מ"ד דהה נידון הוא כמו דין דשני שבילין פשחין י' ע"א, דבזא"ז שניהם טהורין, וכתבו שם התוס', דמה"ת אפילו בב"א שניים טהורין דומוקמין כאו"א אחזקה תהרה שלו אף דידיינו בטיח דע"כ אחד טמא, והכא נמי דוכות' קאמר דלענין איסור פסקין לי' דאסור משום חזקת איינו זבוח, אבל לענין טומאת נבלה פסקין לי' דטהרו משום חזקת תהרה, ואע"פ שבתאי איינו כן באמת, כי א"א להיות כן, ומעתה כיון דלענין איסור אמרין דהוה איינו זבוח למה נאסר לשוחות אחריהם, דמה שאינו מטמא הוא רק לענין טומאה, אבל לגבי איסור הרי אינה זבוחה כלל, ולא כטרפה ששוחטה דהוה עכ"פ שא"ר זהה ברור ואמת וד"ק היטב.

עוד שם הורה רבינו בחכמים והורה רבינו קר"מ, הי מינינו ה'ז' לאחריתה. לפי מש"כ ליל דהווארות אלו תלויין בהא דחזר ר"ע והזודה לוי' ישבע, לכאו"ר אין מקום להסתפק דהי דאחריותא, אלא דיל' הלא כמה אמראים רבא ור' ליל לעיל ל"ב ע"ב לא סברו קר' יוחנן דרבבי סתם המשניות ר"ע קודם חזרא, וכמש"כ לעיל, ולא עוד אלא אפילו אליבא דרי"ז אולי הדר ב' לר' מהא דהודה לו ר"ע ופסק קר"ע קודם חזרא וד"ק.

עוד שם ת"ר חייה כל משמע חייה, בין מרובה ובין מועט וко', לפע"ד מצד חייה קדרש, ולא מחיה לחוד, הצד חייה הוא שם דבר על מי שהליך לצד חייו כפי אשר יעלה בידו רב או מעט וד"ק.

ד"נ פ"ז ע"א ת"ה ושפק וכסה מי ששפך יכסה, שחת ולא כסה וראחו אחר מנין שחביב לכוסות שנאמר ואומר אל בנ"י אזהרה לכל בני ישראל עכליה", הרמב"ם ז' השמייט האי דרשה דואמר אל בני ישראל, וכותב בסוף פי"ד מה"ש וז"ל: וכי שחת יכסה שנאמר וכסהו בעפר, ואס לא כסחו וראחו אחר חייב לכוסות שזו מצוה בפני עצמה הו, ואינה תלוי בשוחט בלבד עכ"ל וכן הטור סיימון כ"ח כתוב בטעמא דהאי דינא, שמצוות כסוי הוא כאשר מכות עשה שכל ישראל חייבים בהן, אלא שהשותט קודם לכל אדם. ובדרישה נתקשה בדברי הטור, דלמה לי' למתלי' דהוה כאשר מצות עשה, כיון דאייכא כאן יפותא מיזחת לחיב כל ישראל (ויתר הול'יל)adam בטעמא דהטור דהיה כאשר מצות עשה, מה ל' קרא ומדאצטריך קרא ע"כ אפיו כאשר מצות עשה) ותירץ לדולי' סברת הטור הוה לנו מעט מדכתוב שפק' וכסה, דזוקא על השופך אייכא חיוב כסוי ולא היהנו למדין מואמר אל בנ"י, דיל' דקאי אכל שוחות ושותט, אבל השטא מס'יעה הסברא לדריש ואומר אל בני ישראל, דכל ישראל קامر ולהוציא ממשמעות' דושפק וכסה שאינו דזוקא עי"ש וחוץ מן הדוחק הדגול שבדבריו, מהנה נפרכים מכמה צדים. **א'** איזו מועט אייכא במא שצotta תורה להשופך שיכסה שאם עבר או נанс או שגה ולא כסה שאין אחר יכסנו במקומו, כמו בשאר מצות עשה כגון נטור או חמץ דודאי עיקר המצווה על הבעלים, אבל אם לא קיומה מאיוז סבה

ודאי אלא דעתשו ספק השkol, ובתוםאה הספק מותר דתינוק בדבר שאין בו דעת לשולח חשבנן אבל באיסור אסור הספק. ובהצעתינו נמצא יישוב נכוון לקושית התוס' ע"ב בד"ה סמוך מעתוא לחזקה, דחקשו מהא דעשה יוחשי פ"ז ע"א דאר"י שם דרבנן עשו תינוק כמו שיש בו דעת לשואל, וקשה הא לרבען בלא"ה שפיר מטמאין משום דלא חיישו למעוטא, ורובה וחזקה רובה עדיף. ולפע"ד נראה ליישב עפ"י דברי השמקב"ץ ב"מ דף י' ע"ב שמדובר שם קושית התוס' גבי קפץ אחד מן המנוין לתוכם למה פטוריין, וככשנהנו דנניido וייהו חיבין במעשר, מכח כל דפריש מרובא פריש, ותירץ הוא ז"ל דאפ"י אי אמרין כל דפריש מרובא פריש, עשרי ספק מקרי אלא דהה תורה ספק זה באיסורין דכתיב אחריו ربיס להטאות ונחפק האיסור להיות היתר ע"י ביטול ברוב, אבל הכא לא נפיק מכל ספק עשרי עכ"ל, ודבריו הקדושים לא נתרשו דמה עני נחפק האיסור להיות היתר לכואן, כיון דמכח כל דפריש מרובא פריש אתינו עללה. ועוד יותר קשה דהרי דבר זה אי רוב כוזאי או רק כספק וההתורה התירו, הוא באמת פלוגתת ר"מ ורבנן מבואר שם בקידושין, דרבנן מיועטא כמאן דלייא דמי, لكن לא סמיכין חזקה להדי מיועט, אבל ר"מ ס"ל דרובא רק ספיקא שהתירו התורה בקושי וחיש עכ"ל למיעוטי מדרבנן, ועכ"ל ס"ל סמוך מיועטא לחזקה ועי"ש בפרש"ז ולומתא כדברי, ואיך מתרץ השמקב"ץ קושי' התוס' אליבא דר"מ דלית הלכתא כוותי. אבל חדא קושי' מתורתצת בחברתה, דהה דامرין רבנן מעוט כמאן דלייא לכואר' בעו הסבר גדול, דמהיכי תיתני נימא הци, דין ברוב מעלה על המיעוט אלא דזה רגיל יותר מאה, אבל לא שהמעוט כמאן דלייא מכל וכל, אלא דחכמים למדנו דבר זה מביטול חד בתרי דשם אמרין נחפק האיסור להיות היתר, הרי דהמעוט ברובא דליתא קמן כמאן דלייא, וכך מסתבר לאמר דגס ברובא דליתא קמן המיעוט כמאן דלייא, דהרי למשל ברוב בהמות כשרות אמרין שפיר כל דפריש מרובא פריש בודאי משום דכל הבהמות שבulous יחד כלם כשרים מכח ביטול חד בתרי. והנה כל זאת כשהמעוט הוא האיסור והרוב ההיתר, אבל בהיפך אם המיעוט ההיתר והרוב האיסור אז לא אמרין נחפק ההיתר להיות איסור וכמו שכתב הר"ן ז"ל בנדרים דרכו של איסור להבטל ואין דרכו של היתר להבטל, והסביר הוא דלעלום האיסור המציגות והיתיר העדר, ולכן המציגות יכול לההבטל ע"י הרוב להיות נעדר וכמאן דלייא, אבל להיפך לההבטל ביטול ולעשות מהעדר מציאות מהיתר איסור זאת לא אמרין, אמור מעתה דגס כל דפריש מרובא פריש אינו מכח ודאי אלא משום דספק כזה התירה תורה משום אחרי רבים להטאות. וזה כוונת השמקב"ץ ז"ל דהאי קפץ לדיר הוא הפטור וההדר, ואני רוצים לעשותות מהעדר מציאות מהיתר איסור זאת לא אמרין, וא"כ לעולם ספיקא הוה דرك במקומות שישיך נחפק, דהינו באיסור שיתעורר בהיתר לתוך איסור כמו הכא דפטור קפץ לתוך רובה דחיב, אבל בהיתר לתוך איסור כמו הכא דפטור קפץ לתוך רובה דחיב לא שייך נחפק וממילא דגס כל דפריש מרובא פריש נמי אינו אלא מספיקא, אבל התורה אמרה עשרי ודאי ולא עשרי ספק, דהה במצוה איירין ועיין בפתחה כללית שדברנו מזה הרבהה וד"ק.

ולפי האמור גם הכא בתינוק באשפה כפרש"ז ז"ל הרי המיעוט הטהורים שהם העדר, לעולם לא יתבטלו ברוב הטמאים שהם המציגות, וממילא גם כל דפריש מרובא פריש אפיו לחכמים דר"מ רך ספיקא הוה, והוא אמרין סמוך מיעוטא לחזקה אי לאו דשאלו כדבר שיש בו דעת לשואל. אלא דההთוס' לשיטותם דסבירו דרוב ומיעוט דהכא מטפוח בעיטה מיריע לא מצי לתרץ הци וד"ק.

דמיסיים דם כל בשר לא תאכלו, ומה ענין אכילת דם לכסי אם לא בטעם הרש"ם ז"ל, וזה ברור ואמת בדעת חז"ל שדרשו הא וואמר אל בני ישראל לאזהרה לכסי. ועיין מש"כ במשנה זה דבר נפלא בחוש"ק שוחטו ודוק"ק.

ד"ג פ"ז ע"א תנ"י אידך, ושפק וכסה בימה ששפּך בו יכסה שלא יסנו ברגל, שלא יהיו המצות בזיות עליו. ויל"ד מה זו שאמר שלא יהיו המצות בזיות עליו דרך כלל, ולמה לא קתני שלא יבזה את המוצה, דהינו הכספי ומה שמכסה ברגל. והנראה לפ"ד כי מחייב הטע אומרים, כי הדם הוא העצם הייתר עלול וממהר להבאיש ועפשו מקלקל האיר, וגופם מחלות רעות, וע"כ צותה התורה לכיסותו בעפר שהוא יותר מוכשר לבטל האדים המזיקים והבאצלין היוציאים מן הדם הנשף. ואם נאמין לטעם זה, תה"י מצות כסוי הדם, כען מצות וכסית את צאתיך. ואם נאמר טעמיים כאלו במצות ה' יתברך, תtabזה המצוה בעיניו כמובן, וכן דרש שכסה ביד דיקי ודלא כדרך המכיסים דבר מואס ברגל, כי יש טעם כמוס ותיקון הנפש בקיים מצות ה' שלא נחלגה לנו, וכן עליינו לכבד את המצות מצד קדשות המצוה. ורא"י דכו הוא ממה לדלמוד מה, בשבת כ"ב ע"א שאסור להרשות מועות נגד נ"ח, ולהרבה פוסקים אפילו מרוחק ואיזו בזין אייכא באזה, עד שלמדו מה הוא און מכסין ברגל, אלא ודאי כדאמרו, דמשם ילפין דבעינן לכבד המצוה ובעינן דוקא ביד ולא ברגל כשר דבר מואס, ומזה שפיר ילפין גם להרצתת מועות נגד נר חנוכה דמורה על אי כבוד. ובזה נבון נמי למה דוקא כאן בכסי גلتה התורה שלא היה המצות בזיות עליינו עד שאמרו שם בשבת, אבוחו דכלחו דם אבל לפ"י האמור ניחא דכאן בכסי המעשה בעצמו שהוא לכיסות דבר מואס ועלול לעיפוש, היה הדריך הרגיל לכיסות ברגל ומ"מ הקפidea תורה לכיסות דוקא ביד כדי להראות כבוד לא להמעשה אלא להמצוה בה, וכ"כ הרמב"ם ז"ל במתוך לשונו הזהב בסוף הל"ש ו"ל: וכשיכסהו לא יכסה ברגלו וכו' שאון הכבוד לעצמן של מצות אלא למי שצוה בהן בה' וכו' עכ"ל ודוק"ק.

ע"ז שם גמרא אבעי' להו שכר מצוה או שכר ברכה, כבר נתעורר בל"ת הא תורתית אייכא מצוה וברכה. והנראה לפ"ד בគונת האי אבעי', דהכי Kmסתפק מצוצה עצמה כיון דאיתא בשיליח ושלוחו של אדם כמותו. אך אפשר לחטפה מן המחייב בה, דהרי הוא שלחו ונייה דבתורותם שלא מדעת בעליין און תרומותו תרומה, והתמס אפשר לבטל הפרשותו אם נאמר דלא עשה כלום, ועוד דחתם ג' מודות בתורמים ואמר בעה"ב שהוא רוצה ליתן חותות או יותר, ע"כ צריך לעשותו שליח בפירוש, אבל בכסי או במילה וכדומה דבלאה"ה א"א לבטל המעשה, מסתמא ניחא לבעלים כדי שייהי שכר של המצוה שלהם אלא דמ"מ אפסדי' הא מצוצה בו יותר מבשלוחו. וכך בברכה אייכא ספק דהרי אמרו גודל העונה יותר מן המברך וכע"פ מביך, וא"כ מה אפסדי', ועיין ש"ך ח"מ סימון שפ"ב דהעהלה באמות דביברך בלחש מיררי, דאי אייכא עונה הרי הוא יותר או כمبرיך. ועיין בחדושי ק"ז החות"ס ז"ל שהקשה א"כ מ"ט אמר דנ"מ לעניין ברכות המזון, ולא אמר בפשיטות דנ"מ בעונה אמן ויפה דחיה דברי הש"ך ז"ל, אלא דלא/bar למה באמות ישלים שכר ברכה במקומות דהנzel ענה אמן. אבל באמות רק"מ כאשר בארתי במקומות, דהא גדול העונה יותר מן המברך, היינו מן המברך בלבד עונה, אבל לא מן המברך בדיאכאה עונה. דהא דעתה גדול מן המברך משום דשם וושומע עונה וגם ענה אמן, אבל מבריך בלבד עונה לית לי רך אמירת הברכה בלבד ולא שמיית אמן, משא"כ בדיאכאה עונה דגס למברך אית ל"י תרתי מברך וגם שומע עניית אמן דהוא בעונה אמן, וא"כ סכ"ס אייכא אייזו יתר

שייה, ודאי דחייב על כל ישראל לבعرو ובפירוש אמרו ז"ל בחמש דהכל מצוין עליו לבعرو. ואין לך בדקה דבמץ איכא לאו דב"י, דלאו הא אין בו מעשה, ומה לילאו זה או ביטול מצות עשה, ועוד לדעת רשי ז"ל כל שהבעלים לא ידעו מחייב ולא ראויהם אינם עוברים כלל. **ב'** לפי דעת הפרישה הכי הול'ל בברייתא יכול ראהו אחר פטור, ת"ל ואומר וכו' אבל בבריתא כתני,, מנין" ואיך פריך מנין במקומות דבכל המצות הכי הוא, וכל עצימות ספיקו כאן דשמא אתה ושפק וכסה למעט כל ישראל אתה והול'ל יכול וכו'. ג') הפרישה לא העמיד קוישתו על הרמב"ם ז"ל שהמשמעות ג' האי דרש דואמר אל בנ"י, ותרוץ נפרק מלשון הרמב"ם, דמדבריו משמע די לאו דכסי מצוה בפ"ע אלא גמר מצות שחיטה לא הייתה מוטלת על כל ישראל, והוא מניל' דמ"ש מכל המצות שלא קיימה בעלייה שחייב כל מי שבידו לקיימה לתוך המועות וכמוש"כ הטור, וא"כ מנין לרמב"ם לאמר דמצות כסוי מצוה בפ"ע, דלמא גמר מצות שחיטה היא, ומ"מ כל שלא גمرا השוחט חייב הרואה לגמורה.

אבל האמת יורה דרכו דהרבמ"ם והטור לדבר אחד נתכוונו דקשה להם על הבריתא למה לי ילפota דואמר אל בנ"י דהרואה חייב לכיסות פשיטה דמ"ש משאר מצות עשה, לכל שלא שעאה מי שחייב בה חייב כל מי שיש בידו לקיימה מצד ערבות, וצ"ל דאיצטריך האי קרא דמצות כסוי מצוה בפ"ע, ולא גמר השחיטה, וניהו דב"כ וב"כ מחויב הרואה לכיסות וכוקשייתינו, אבל הנפקותא הוא אדם שחת חשי"ק או זרך סכך לנעיצה בគותל והלהקה ושחיטה כדרכח, דבחני אופנים לא נתקיים מצות וובה, ומ"מ הנשחת כשר (ובפרט לדעת הרמב"ם ז"ל דנפלה סכך ל"א ע"א ודוק") דבכל הני מה"ת. עיין מש"כ בסוגי דנפלה סכך ל"א ע"א ודוק) דבכל התחלת, ואין ליכא כאן CHOIV על השוחט למגור המוצה כיוון דלא התחלת, ואין שוחט אלא נשחט, א"כ גם על אחר הרואה ליכא שום CHOIV למגור. משא"כ אי מצות כסוי מצוה בפ"ע היא אז בכל הני אייכא CHOIV וזה את ילפין מואמר אל בנ"י דמצות כסוי מצוה בפ"ע היא ואינה תלוי' בשוחט בלבד, ואפילו ליכא שוחט אייכא כסוי. ולהא כיון גם הטור דנגרר בזה אחרי דברי הרמב"ם בכהו שכתב מצות כסוי היא כשר מצות עשה שכיל ישראל חיבים ר"ל שאינה גמר מצות שחיטה שאז היה החויב ארואה רק מצד ערבות למגור מה שפשע בו חברו, וממלא בשחיטת חשי"ק דאין כאן שוחט בכוננה ולא ברCHOIV היא פטור גם הרואה מלכסות, וע"ז אתה קרא דואמר אל בנ"י דהוא מצוה בפ"ע ואינה גמר מצות שחיטה. וא"כ טעם של' הרמב"ם הוא פירוש למה לי קרא ודוק"ק.

ועיין זה אי מצות כסוי הוא מצוה בפ"ע או גמר מצות שחיטה תלוי בטעמי המצואה של הרמב"ן והרש"ב ז"ל, דעתה הרמב"ן ז"ל בטעם המצואה הוא, משום דין לשפוך דם בע"ח לצורך אכילת אדם בלבד, שלא לצורך גבוה כלל, ולכן טעם זה הכספי הוא להראות ווער שאינם קרבים על המזבח, ולפי טעם זה הכספי הוא להראות שהאדם מתבאיש על שפיכה זו ומכתסה את דמו, וכדכתיב באחוי יוסף שאמר יהודה מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו. דכו דרכ הרוץ לכיסות דם הנרצח מפני הבושה או המורה מעונש. וא"כ במקומות דליך שופך כגו' במתעסך וזרק סכך ובחשו"ק דאין להם מחשבה ושחיתון חשובה כמתעסך מבואר לעיל י"ב ע"ב, ליכא כאן מקום למצות כסוי. אבל לדעת הרמב"ם שכתב דעתם המצואה הוא הרחיקת אכילת דם שאינו קרב לגבי מזבח, ולפי טעם זה ודאי הכספי מצוה בפ"ע הוא, ואני תלוי' בשחיטה כלל, וקרוא ומתניתא מסיע לרשב"ם דהרי האי קרא דואמר אל בנ"י דאםزو ז"ל שהוא אהירה לכל בני ישראל על הכספי, באיסור דם קמיiri

חייב לברך וכותב דמלשוון הגמור' דקאמר שאם חזר ונתגלה חייב לכוסות, וכיון דمحובי לכוסות מAMILIA או ע"י עצמו חייב להכשות, דהא בסוכה לג"ג ע"א מסיק דר"פ גופי ספקא לי' אי יש דחווי אצל מצות ולחומרא אמרין ולא לכולא א"כ ספק ברכות להקל עכת'ז. והדבר נפלא עד מאי דהרמב"ס ושאר פוסקים לא האצירו כלל דבר גדור כזה דהאי חייב לכוסתו היינו מספק ובלא ברכה, ועל הש"ס גופא שי לתמורה דאייך יסתפק ר"פ במקום דקתני בתמאנתן חייב לכוסות, ולא מצינו כיין זה בש"ס שהתניא יסתפק בדין ועין באחרונים שם בסוכה שנתפלו באזה.

אבל מה שנראה לפ"ד באזה הווא דהנה רש"י זיל בד"ה הא אידח' לי' פירוש זיל "והא אידח' לי' מכספי, דהא כסחו ונתגלה פטור מלכסות" עכל. והוא פלא מה מביא ממש דהא בכשה בעצמו העשיה מצותי. ובসוכה לג"ג ע"א באמת לא פירוש כן אלא דכתוב על הא אמרין והוין בה כי חזר ונתגלה אמרاي חייב לכוסות כיון אידח' אידח' ופרש"י זיל הויאל ואידח' ע"י הרוח מכסי של מצוה כדקאמר, דכי לא נתגלה פטור מלכסות ע"כ והוא הנכוון דקושית המקשן יתמה מנוי ובדי זכין דבלא נתגלה פטור הרוי דנדחא, איך שבוי ה'י נרא אבל לפ' פירושו כאן אין הקושי' מצד דחווי, אלא כיון דעתכסה מה לי ע"י אדם ומה לי' ע"י הרוח, דהרי כבר נעשה מה שראו לעשות, ונשלם כוונת המצווה יתברך, ואי שבביל דעתשה דבוסוכה קפריך "כיוון אידח' אידח'" וככא פריך "והא אידח' לי'", הרוי שלך לפניך דשם כונתו למיפורך זכין דע"י הרוח נדחה מכסי איך יהי' חזר ונרא, ולבן אמר כיון אידח' אידח'. אבלanca פריך למה לא נימא דכבר עשתה מצותי' ברוח כמו בכשה בעצמו, דמ"ש דסכך' סתקיימה כוונת המצווה בה' שיתכסה הדם פ"א, ובהכי סגי דוכשחו מעוטא הוא נ"ל. ומה דקאמר לישנא דואה אידח' לי' ולא קאמר והא עשתה מצותי' כיוון דאין כאן מצוה רק התכלית של המצווה עשו וע"י נדחה זה מן המצווה. ואם כן הוא הפירוש כאן בקושית המקשן והא אידח' לי', גם בתירוץו של ר"פ דאין דחווי אצל מצות צרכין אנו להכנסיס כוונה אחרת מה דחשיב ר"פ שם בסוכה על הקושי' דהואיל ואידח' אידח', והכוונה כאן דאין דחויב אצל מצות דכל שכסה הרוח והרוח חזר ונגלה כמו השב חשבים ושלח תשלה, דבכל פעם הוה מצוה חדשה, ולא שיד' כאן דחווי כל וכסבירת הרא"ש זיל ס"פ אלו מגלחין לגבי שבת, דבכל רגע אייכא מיעוטא כדامر בגמור' והסבירו הוא דכל שכסה פ"א שם איכא מיעוטה עוד, משא"כ ברוח המכסה דדרכו לגלות כמו אין דרכו להתגולות עוד, משא"כ ברוח המכסה דדרכו לגלות כמו שכשחו הו"ל כמו שליחות הקן דדרכו של האם לחזר אל קנה. ותדע דהש"ס לא על דרשה דהשב כסוך, דהרי פריך מ"ש מהשבת אבדה דהשב אפי' מאה פעמים, ומ שני התם לא כתיב מיעוטה הכא כתיב העניין אסבירה נבנה, והאי מיעוטא דוכשחו קאי דוקא על כסוי של עצמו, או אפילו של חז"ק ונכרי, אבל בכשה הרוח דרכו לגלות כמו לכוסות הדרינו לסברתינו, להיות כמו השבת אבדה ושלוח הקן. ומעתה מה דקאמר שם דר"פ גופי ספקא לי' אי יש דחווי או אין דחווי, הינו בשאר מצות אבל בכשי ציל ע"כ דלא שיד' כל דחווי, דכל שהרוח כסחה וגללה, הוה כהשבת אבדה דאפיילו מאה פעמים חייב לכוסות, וכסתימות לשון המשנה דאמרה

להמברך בדאיقا עונה נגד העונה ועל אותו חטיפה חייב 'זוהובים' וזה דקמסתפק שכר מצוה ומשום למצוה בו יותר מבשלוחו, אבל שכר ברכה לא דעונה כمبرך או שכר מצוה לא, דמשום האי פורטה מצוה בו יותר מבשלוחו לא משללים מדי', אבל שכר ברכה משלים משום דהמברך בדאיقا עונה גדול מן העונה ומשום האי יתר משלים. ובזה נ ditchin נמי דברי הש"ץ זיל שמכוכיח מדברי הרא"ש זיל כאן, שמחליך בחטף מצות מיליה בין חטפו מן האב דחביב, ובין חטפו משלחו דפטור דומה מוכחת אכן לעשות שליח למול, דאל"כ הרי סכ"ס חטף המצווה מן האב אם חטף משלחו שהוא כמהותו. ולפי הנ"ל ליתא דהרי בחתיפת מעשה המצווה אין אלא משום למצוה בו יותר מבשלוחו, וזה הפסיד האב בכו"ב, ואיל דחטף זאת מן השlich' ע"ז כתוב הרא"ש זיל דבדבר בעלמא, אבל השlich' זכה במצווה דניהם דהאב מסתלק ע"י דבר בעלמא, אבל השlich' לא זכה בה להיות טובע הפסדו מן החוטף ודוו"ק.

עד שם גمرا כסחו הרוח חייב לכוסות. ארבעב"ח א"ר לי' לש' אלא שחזר ונתגלה וכו', ויש להכenis זאת בלשון המשנה דאל"כ הול"ל כסחו הרוח חייב לכלותו ולכסותו, אלא ודאי קאי אשלה מעליה כסחו ונתגלה פטור מלכסות והני מיili אם כסחו בעצמו, אבל כסחו הרוח חייב לכוסות כנתגלה. אלא דעת גוף הדין אני תמה כיון אדם נתגלה חייב לכוסות למה לא יתחייב לכלותו ולהביא עצמו לידי חיוב שהיא עליו מותחלה. וק"ז הוא ממה שאמרו חסידים הראשונים הכניסו פירוטיהם דרך חצירותם כדי לחיים במעשר והרי שם לא היה חייב מתחלה כלל, מכ"ש הכא דהיה מוטל עליו החזיב לכוסות והרוח חטף ממנו המצווה, ולמה לא גילהו כדי ליקות במצווה שהיתה כבר מוטלת עליו, וחכם לב יקח מצות כתיב. וע"פ שיש חילוק בין מעשר לכסי, דהתמס לא נפרש המעשר אבל כאן הרוי נתכסה הדם, ורצון הבורה ב"ה נתקיים בלאדי עשייתו, ואין מקום לעשות עוד, אלא דזה ע"כ ליתא דהרי אם כסחה בעצמו וחזר ונתגלה פטור, ובכסחו הרוח וחזר ונתגלה חייב, הרי מוכחת מהא דכל זמן שלא כסחה הוא לא עשה רצון הבורה.

אבל דע כי כבר אמרתי לך כמה פעמים דנקוט כלל גדול בידינו, דכל דרישו שדרשו זיל כען אלו הייתה סברתם או קבלתם האב, והדרשה להסמייך לקרוא התולדה, וכן גם כאן שאנו רואים דבהתשב אבדה ושילוח הקן ובתויחה בכלם אנו דורשים אפיילו מאה פעמים, וכך בכסוי דורשים וכשרו דסני בפ"א, ואע"פ שazar ונתגלה פטור, העיקר הסברא שיש חילוק בין הנושאים, וע"ז סמכו לדרישו כאן ה'כ, וכאן ה'כ, והסבירו מבוארת לכל שופט בצדק דבכ"מ מדרך שיחזור הדבר לכמות שהיה לא סגי בפ"א. ובהמה שדריכה לברוח מבית בעליה, או האם המשתלהת מקנה דדריכה לחזר ולברוח, לחזר ולשוב אל קנה, והתויחה דרכה שלא תתקבל בפ"א עד שיתמיד המוכחים בתוכתו, וכן מסתבר דעת שנסיג התכלית איך יוביל בהתמדת המעשה הלו אפיילו מאה פעמים. אבל בכסוי הדם הלא כל שנטכסה פ"א אין דרכו להתגולות רק ע"י סבה דלא שכחיה, ולכן לא מסתבר שיתחייב השותט שיחזור אחר הדם, אם אירע שעשתה דרכו בטליל השב ושלח הוכח אפיילו מאה פעמים וכאן בכסה"ד אמרו דוכשחו מיעוטה הוא דסאי בפ"א, אמנים כן בכשה הרוח כמו שהרוח מכשחו כך דרכו לגלותו, כי כן דרך כידוע, וא"כ שפיר אמרו דבכח"ג חייב לחזר ולכסותו. ולפ"ז דוקא אם חזר ונתגלה ע"י הרוח אבל אם ע"י סבה אחרת נתגלה באמת פטור מלכסות, וכן אם כסחו נכרי או חז"ק ע"פ שazar ונתגלה פטור מלכסות, ודבר זה חדש הוא ולא עלה ע"ד שום פוסק.

והנה הפר"ח בסימן כ"ח חקר באם הוא גילה בכשה הרוח אם

החייב אנו דנין, אם חזר או לא, וכן משמעו מילשון הש"ס שם בבכורות, בлокח ציר מע"ה דקאמר ואי משום מעוטי מים שבציר בטלי ברובאו, וקאמר ר' דימי ל"ש אלא לטבל בו פטו, אבל לקדרה חזר וניעור, ופרק אבוי וכי טומאה שבטלת חזרה וניעורה, ולא פריך וכי מים שבטללו חזרו וניערו הרי דודאי חזרו להיוות מים ע"י שמאלא מין את מינו, אלא דהטומהה שדבוקה במרקחה עליהם והלכה ע"י הביטול איך חזרה וניעורה. ולכן קאמר ר' ר'פ' לחalk בין קדשים לכסי, דבכשי החייב לא מציז ליבטל, כיון דחזר להיוות גם נתחדר החייב לכסי דין דחויה אצל מצות, משא"כ בקדשים לא מהני היא דחזר להיוות דין כיון דפקע מנין הקשר זריקה שבפטומהה ומכם"ש באיסור דם חזורים וניעורים, וזה כמו קדשים לכל שנכח אינו חזר ונראה ה"ה כל שפקע האיסור והטומהה איך יזרו למוקמו וכקושית אבוי שם בבכורות, וע"ז תרצהו דמ"מ גם בהזה יש לחalk בין קדשים לאיסור וטומאה, דבאמת לא פקע למורי לא האיסור ולא הטומהה וה"ה גם ההקשר לזריקה, אלא מתלי תלי, עי"ש בבכורות פלוגתת רשי" ותוס' בזה, ולכן באיסור וטומאה שפיר נטעררו ע"י התוספות, אבל בקדשים לא מהני כיון דנדחתה פ"א דשוב אינו חזר ונראה.

ובאמות כשאני לעצמי היתי מחלק באיסורין עצמן, בין אם האיסור מקרי או עצמי, כגון ינ"ס דהאיסור מקרי דין דפ"א בטל אסור, רק מה שננטנסך לע"ז, בהז שיך לאמר כיון דפ"א בטל האיסור ניהו דחזר וניעור היו בתורת יין, אבל לא בתורת איסור, והוה האי יין כיוון דעתמא דשתי, וכן לעניין טומאת המים ניהו דבקדירה חזרין להיוות מים, אבל הטומאה שהיתה במרקחה דבוקה בהם, כבר אזלא לה ואני חזרת, אבל כגון דם וחלב הרי כל דם וכל חלב ל"ת כתיב, ואין זה איסור במרקחה אלא בעצם, וכל שינקראה דם וחולב בהמה רביע עלייהו איסור תורה בכען כיון דעל העצם אמרין חזר וניעור איך נפריד האיסור מן העצם, אבל חזר להיוות דין הרי הוא בלא תאכלו, כן היתה הסברא נונתנת, אלא דא"א לישב הסוגיות בהז שנראה שבعلي התלמוד לא חלקו כו ודו"ק.

תנוס' ד"ה רואין אותו כאלו הוא מים, והקשה הרר"ש מوردין, דבಹקומץ הרבה מפרש טעמא דרבנן ור' מדקטיב ולקח מדם הפר ומדם השער, גלי וידעו שדם הפר מורהה מדם השער, מכאן לעולין שאין מבטילין זאת, ור' אומר מכאן למיין במינו שאיןו בטל. והשתא היכי מוחך דאפשרו מבטילין עולין זאת ומב"מ בטל,anca לא בטל שאפלו היה דין הפר מים, היה ניכר אקדמיות דין השער. ויל'adam דין הפר היה מים לא יהיה' בדם השער מראית דין גמור וכו' עכ"ל. ומיל' לא ישתומם על הדוחק הגadol הלאה, דלאמר דין השער לא ניכר אקדמיות גמור בימים שכגד דין הפר. ולא עוד אלא דתירוצים נפרק מלשון הש"ס שם, דהרי הדבר ידע שדם הפר מורהה מדם השער, וכי בשבייל שהוא מרובה עדין לא סגי ליבטל דהרי רואין כאלו הם מים, וע'כ' תאמר דהאי מרובה דקאמר דמורובה כ"כ דלא ניכר אקדמיות דין השער, וכי קרוא דבר ידוע, הלא אינו ידע מב' צדדים, דלפי דעתך ידוע להיפך דין השער בימים כפי דין הפר אדום הרבה, ולא עוד אלא דהאי מראית דין אינו משוער במתניתין עד כמה מקרי מראית דין, ואיך מציא קאמר ע"ז שהוא דבר ידע שאין בדם השער בימים כדם לשאר איסורי, דהיא הינו דאמר ר'פ' ממש, כדי לאו דחזר וניעור מה מהני היא דין דחויה אצל מצות מהא דЛОקה ציר מעם הארץ דאמרין שם חזר וניעור. ותירוצים שמחלקיים בין קדשים לעם מים ואני חזר להיוות דין לעולם. אבל ניחא לי בשנאמר דודאי על העצם כ"ע מודים דחזר וניעור דהרי מראה דין לפניך, וכן באיסורי אכילה הרי חיך אוכל יטעם. וכן רק על האיסור או

חייב לכסיות ולכך כל שחזר ונתגלה ע"י הרוח חייב לכסיות בברכה אבל אם הוא אלה או נתגלה ע"י סבה אחרת, אין כאן מצות לכסי כלל, כמו בכסחו בעצמו ובכ"ל והא דמקסה בעצמו, וחזר ונתגלה אף ע"י הרוח דפלוור משום דהא גופא שיהי רוח מנשב בחזק שוגלה לכסי עperf שבארץ הוא לא שכיח, אבל כסחו הרוח הרי כבר איכה רוח המכסה והוא המגלה אין זה לכסי העומד. היוצא לנו מזה לדינא להלכה ולמעשה כל שכחו הרוח והרוח גלו ודיי יסחה בברכה כסתם משנה וכסתימת לשון הפסוקים, אבל אם גלה בעצמו או נתגלה ע"י סבה אחרת ודאי יש לחוש ולכסיות ולא נסוך על סברתינו נגד סתיות לשון הפסוקים שלא נחתו למה שכתבנו, אבל חילתה לברך על לכסי זו באשר גם הפ"ח וכמה אחرونים שאחריו מסכימים שלא לברך, ולפי הצעתנו אין כאן ספק מצוה, אלא ודאי לא בעי לכסי כלל.

ועפ' דברינו נדחה מה שראיתי בת"ח ז"ל שכتب דממה דקטני במתניתין כסחו ונתגלה פטור מלכסיות, לכ"ו' משמע דודוקא אם נתגלה בדיעבד, אבל אסור לגלותו לכתהלה, וא"כ הוה אסור לשוחות ברוחב העיר מקום דרישת הרבים, אבל נראה דמתניתו אורחא דמלטה נקט, דאפשרו לכתהלה מותר לגלוות כיון דמיועט קרא דחזר ונתגלה פטור מלכסיות, אלמא דכסי לחוד עשה מצהה, דכל שמכוסה אפשרו רגע יצא לה המצווה. וא"ג דגבוי נר חנוכה נמי קייל הדלקה עשויה מצוה וכבתה אין זוקק לה, מ"מ אסור לכבותו תוך השיעור שאני הטעם דפרוסומי ניסא בעין וכו', עכ"ד, ולפי דברינו ליתא דגס לכסי, ממש כדי נ"ח הוא, דין זוקק לכוסתו אם נתגלה אבל אסור לגלוותו וכן ברוח מצוי' לגלוות אין הטעם פוטרו מלכסיות פ"א כמו שבארנו לעלה. וואי' לזה מהא דלעיל פ"ה ע"ב דאמר ל"י צא טרוף כפרש"י שם, שלא עשה ממנה צרכיו ושוב אסור לו לעשות צרכיו כפרש"י שם, וא"כ לארוק הכל לתוך ביבותא דמייא, אלא ודאי דבעין שישאר מכוסה. וחילוקו של הת"ח בין נ"ח לכסי לא הבנתי, דהלא הקושי' הוא כיון דהתם משום פרוסומי ניסא בעין שידליק עד שכילה רgel מון השיק, מה לא הוקיקו להחיזר ולהדליך אם כבנה, וכן לנו מנוס אחר אלא לא אמר דכל שאין עלול לכבות לא אטרicho, והיינו טעמא לכסי נמי ובכ"ל, והוא אמת וצדק וברור לדינא בס"ד ודוו"ק.

עוד שם גمرا ומי"ש מהא דתניתא השוחט ונבעל הדם בקרע חייב לכסיות, ופרש"י חייב לכסיות ע"ג דלא חזר ונתגלה, ופלא להבין דמה ס"ד דגס הכא בכסחו הרוח יהי' חייב לכסיות אחר שכבר נתקassa, ואיך אפשר לאמר כן דמה מהני הטעם על לכסי, דהא בא ר' יוחנן הוה מפרשין מתניתין דכסחו הרוח חייב לכסיות דר'ל' שחייב לגלותו ולכסיות, אבל לכסיות מה שכבר מcosa מהיכי תיתי וצ"ל דהומ"ל ולטעמייך, ודוו"ק.

ע"ב גمرا' א"ר חי' בר"א א"ר' לא שנו אלא שנפלו מים לתוכן, אבל נפל דין לתוכן מים, ראשון וראשון בטל. א"ר פפא לעניין לכסי אינו כן, דין דחויה אצל מצות. מבואר מדברי ר'פ' דלעולים אמרין חזר וניעור בכל מקום, אלא דגבוי קדשים לא מהני האי דחויר וניעור, משום דכיון דנדחתה פ"א שוב אינו חזר ונראה, ולכן לא ידעתלי לכוא' לפרש קושיות התוספות מהא דЛОקה ציר מעם הארץ דאמרין שם חזר וניעור. ותירוצים שמחלקיים בין קדשים מה מהני היא דין דחויה אצל מצות מהא דLOWKA ציר מעם הארץ דאמרין, דהיא הינו דאמר ר'פ' ממש, כדי לאו דחזר וניעור למים ואני חזר להיוות דין לעולם. אבל ניחא לי בשנאמר דודאי על העצם כ"ע מודים דחזר וניעור דהרי מראה דין לפניך, וכן באיסורי אכילה הרי חיך אוכל יטעם. וכן רק על האיסור או

בפרקם הבאים. אבל מוח שנראה סתירה לדברינו הוא מה שאמרו מצות אין מبطلות אז"ז, מhalb שהיה כורך ומרור, ומ"מ אמרו בפסחים קט"ז ע"א דבזה"ז דמצה DAOРИיתא ומורור מדרבנן, ATA דרבנן ומובל ליה לדאוריתא, מזה לא כואר' מוכח דרישות מובל מצוה ורכך מצוה לא מובל מצוה, ומילא גם בעולין נמי דוקא עולין אין מבלתיין אז"ז. אבל דם חולין מבטל דם עליה. אלא דמשם לא מchein להקשוט, דהרי התוס' בזבחים שם הקשו קושי' חמורה על הא דמרור דרבנן מבטל מצה DAOРИיתא, דהרי חזין DAOΡו אין מבלתיין וזה יוצאת בה י"ח בפסח (והתוס' לית להו DAOΡו איננו מבטל הדגן והוא מטה' רשות) דשם מוכח דלאו מטעם דמטעם גיראה ATIIN עלה דהרי מסוגי' דשם מוכח דלאו מטעם גיראה אמרינו, דא"כ לא הוה פריך מדי') ותרצו דמרור הו מובל למורי טעם מצה עיי"ש. והגמ' דתירוץ זה פלא בעיני דא"כ מה מהני היא דמצות אין מבלתיין אז"ז, דכל שבטל כ"כ שאין כאן טעם מצה, איך יוצא, ולא עוד אלא דמלתא דPsiṭṭaa הוא אם יכול צוית פת אישור עם צוית היתר דלוכה על האיסור, ולמה לי מצות אין מבלתיין אז"ז, אבל יהי' איך שיחי' כיון דהאי סוגי' דחתם בלאל'ה אינה מובנת א"א לסתור בה דבר הנרא לאמת בפי המשניות וסוגי' דזבחים דו"ק היטב.

וכדאי להזכיר כאן דבר שכלי שימושתי מפה קדוש כבוד הגאון האמתי מרבעיאן צוק"ל, לפреш מאמור הגמר' יומא ל"ט ע"ב ת"ר ולא תפטעו בהם ונטמאתם בהם, אדם מטמא עצמו מעט, מטמאין אותוו הרבה, והוא מספרא סוף פרשת שמיני. ופרש"י מניחים אותו ליטמא הרבה, ופירוש הגאון ז"ל עפ"י הרמב"ן הנ"ל, דהביטול תלוי ברצון הבעלים, וא"כ מי שאוכל שכךים ורמשים בעין,תו גם בביטול ברוב אסור לדידי', דלא ריצה בביטולם. וע"ין יומא ס"ד ע"א דרש רב כי משוחתם בהם מום בהם, דביהם משמע בעיניהם הוא דלא מרוץ אבל בתערובת מרוץ. הרי דביהם דמיותר ההא דחו"ל למכותם בהם אתא לאמר בעיניהם דוקא. עיון זבחים ע"ז ע"ב ובתוס' שם, ולפ"ז גם הכא אמר ולא תפטעו בהם בעיניהם,adam תפטעו בעיניהם, אז' ונטמאתם בהם גם בתערובת ודפק"ת.

ע"ש גמר' ר"א מנהרביל אמר בצללתא דדמא, ר"ע מדייפטא אמר הענוש כרת והוא דaicא צוית. וכתבו רשי"ו ותוס' דבעין צוית דם גמור, וע"ז בת"ח שנטקsha הרבה בהז דכוין דהאי צלلتא דדמא ראוי לזריקה, הרי כדס גמור יחשב ולמה לא יתחייב כרת על צוית ממנה, ולא עוד אלא דרי' רמי' וכן במתניתא רק ענוש כרת ומטמא באהיל קאמר, והגמר' הוסיף והוא דaicא צוית והוא דaicא רביעית, וא"כ מה קמ"ל דעונש כרת ומטמא באהיל, וחci ס"ד דלא, כיון דaicא צוית ורביעית. וע"ז ברייטב"א שכטב דמיiri בדאיכה הרבה צלול ולבן וממעט דם גמור עד דהוה יותר מכדי אכילת פרס ואס היה מערוב במים כה"ג לא היה עונש כרת ולא מטמא באהיל, אבל האי צלلتא אפלו הלבן עכ"פ דם הוא שלא יתבטל בדם הנמור בו עיי"ש. ולא הבינוותי דבריוי הקודושים ז"ל, דהרי אפלו הדם גמור כל שושואה באכילתיו יותר מכדי א"פ פטור, ואיך יתחייב בהאי צלلتא כיון דעכ"פ שושואה בסתם אכילה יותר מכדי א"פ. יותר היה נראה לי עפ"י ברייטב"א, דהכי קאמר והוא דaicא צוית ורביעית בכדי א"פ, ואיך חייב על כל צוית ורביעית מותן התערבותות דרך אז אנו דעתן הכל כדם, אבל בפחות מכך דם גמור בתוך א"פ לא חשבינו ליה לדם גמור, כיון דלאו כברירתא הוא ונעשה צלلتא. ועדין צ"ע.

ד"ף פ"ח ע"א דtos' ד"ה ור"י סבר דמו ואפלו מקצת דמו תימא דפס'ק דבכוורות סברות הפוכה וכו', لكن נראה שאין לדמותה הדרשות אלא מה שהש"ס מדומה וכי עכ"ל, מכאן ראי' מה שהזכיר פעם אין מספר, כי רוב דרישות חז"ל מיסודות על

מים ולא בטל מה"ת, דהרי מכסיון בברכה קאמר, וזורך את הדם ומ珍惜ין הקרבן, ועל מה הטבע דין זה דראין, שוב מצאתי שק"ז החת"ס ז"ל בחדשו יש בעל מדוכה זו, ואח"כ עיינתי בסוגי' דזבח' ע"ח ע"ב ושם בחדשי שיטה מקובצת הנdfs'ים חדש בהשומות וקמתה על עניין זה, דמה בין חזותא לטעמא והרי הש"ס פריך אר"ל ונשער במב"מ כמו בשא"מ הרי דמדונה חזותא לטעמא, וא"כ איך מצינו ידינו ורגלינו בההמ"ד, דהרי פסקינו הני שתמי הון דזבחים והו בכשי דאמורין רואין ואין מבלתיין ברוב, ובאייסורין קי"יל מב"מ בטל ברוב בעלמא עכ"פ מה"ת, ולמאנ דמציריך שניים הוא מושג גזירה מינו אטו אינו מינו.

אבל מה שנראה לענ"ד בזה הוא, דהנה כל שלא נודע התערבות לא שייך ביטול כאמור בי"ד סיון צ"ח וכ"ז, וראייתי ברמ"ז בחדשו לע"ז טעם נפלא להא מלטא, דביבטול בעין דעת בעליים ויש להסביר העניין כי הא דאמורין אחרי רבים להחות בקושי התירה התורה, כדי שלא יגרר הרוב אחר המעוות, וא"כ כל דלא איכפת להו לבעלים בביטול, באמת לא בטל, והיינו טעמא דהיתר בהיתר לא בטל, וכן אייסורין דין מבלתיין ז"א כי פסקינו הכר' אלעזר שם בזבחים ודלא כר"ל, דסכ"ס אסור לאכול אי משום האי איסורא אי משום האי. ואי דעכ"פ לא לקי זה דוקא לר"ל דס"ל התיראת ספק לא שמה התורה, אבל לר"א (ובירושלמי הוא ר' יוחנן דפלייג אר"ל) דס"ל שמה התורה, אין שום נפקota בביטול ולכן שפיר לא בטל. וזאת מה שאמרו רבנן דעולין אין מבלתיין ז"א. ור"י לית לי' הא סברא דרצו בעין לbijtol לך' וליפ" דמבע"מ לא בטל. אמרו מעתה דרבנן דעולין אין מבלתיין ז"א, מכ"ש דרישות לא מבטל מצוה שאין לו צורך בביטולם, דמה איכפת לי' אם יכסה הכל או יזרוק הכל, וכל עניין bijtol אינו אלא דלא צריך לחוש על המיעוט אבל לא דאיינו רשייא לחוש עליו במקומות דלא הפסיד מדי'. והרי היינו טעמא דח"ל שאסרו דשיל"מ, משום דבקושי התירה התורה לסמוך על הרוב, ושלא לחוש על המיעוט, וא"כ במקום שאפשר להמתין עד למחרה למה יהיה נחא לי' בביטול האיסור. וכל זאת בDALIA ר' רוב דבעין למסימק על אחריו רביים להחות, אבל בDALIA ר' ר' דאי היה אינו מינו היה בטל בעצם מיעוטו דלא היה נותן טעם או בדבר שאינו יכול דלא היה ניכר חזותא דתו לא בעין היתר דאיתרי רבים להחות, אלא משום דחשוב كانوا הוא נאבד מן העולם, לרבען דלית להו סברת ר' ר' דמבע"מ מתחזק ואיינו בטל לעולם במעוטו, אז לא בעין דעת בעלים לביטולו ולכן שפיר אמרו הן בסיסי והן בזריקה דכל זמן דאי היה בימים ניכר חזותי' ולא בטל בעצם מיעוטו, מציז ריק ומץ מסחה, וממילא מהויב בעשותו דמייכי תייתי ריצה לבטול כדי בטל מצות עשרה, ולפсол את הקרבן וע"ז כאן בלשון הרמ"ז שכטב אם ניכר מראית הדם חייב לכסתות הכל. והאי תיבת "הכל" לפום רהיטא הוא שfatת יתר וכי לא היה די לאמר חייב לכסתות, וככלשון המשנה ולא לחנס הוסיף הרמ"ז ז"ל תיבה זו, אם לא להביניינו למה לא יתבטל חד בתרי' לגבי חזותא, כמו באיסורים לגבי טעם, דלא אמרין רואין ולתרא' זאת קאמר האי "הכל" ר' ר' מה איכפת לי' אם יכסה הכל, ולכן חייב משא"כ באיסורין דPsiṭṭaa הרוב אגב המיעוט. ואי קשי' לך' א"כ בדשיל"מ נמי לסגי בששים דאי בטל בעצם מיעוטו י"ל, כיון דביבטול בעין דלאו מטלום לא בטל אלא מכח אחריו רבים להחות, לא פlige רבנן בגזירותם בפרט מהר דרי' סובר בלאל'ה מב"מ לא בטל כלל, لكن אסור בדשיל"מ hon bijsh והן בלח במשה.

ובזה יש לישב הסוגי' דזבחים, וגם פסקי הרמ"ז המקושים מאד עיי"ש, אלא דלא רצתי להאריך כאן בזה ועוד חזון למועד

אלקי אביך, להכير גודלות הבורה ב"ה, יותר מבן שפלות עצמו, כי לעומת גודלה ונציחות הבורה ב"ה. מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו, וממילא בטלו כל המדרגות של בני עניינו, כמו שלעומת עשרו של מילאRADUR לא יחשבו מי שיש לו מאותים, שהוא קרוב יותר לעשרו ממי שיש לו רק מנה ואעפ"כ שניים לעניינים גמורים שווים יחשבו. ועיין במד"ר ריש ויקרא דקרה לעונתנותי דמשה רבינו דעת, וקאמר שם דעת חסורת מה קנית, דעת קנית מה חסרת, וב恰עתיו מובן היטיב כי עונתנותי דמשה היה נצחת מעדתו כתיבגב' אשר ידעו ה' פנים אל פנים ולעומת גודל השגתו היה אומר על עצמו ונחנו מה דלא חשב לכלום, אבל אברהם שלא הייתה השגתו גודלה כ"ב בהשגת משה רבינו, כתיב ב"י ואנכי עפר ואפר והבן.

עוד שם גמורא אר"י מה דכתיב האמנים אלם צדק תדברו משרים תשפטוبني אדם, מה אומנתו של אדם בעזה יעשה עצמו כאלים, יכול אף בד"ת כן ת"ל צדק תדברו, יכול יגוס דעתו ת"ל משרים תשפטו ב"א. ועיין בפרש"י ומהרש"ז א"ל שכטב עלי שהוא דוחק, ולפע"ד הא יכול אף בד"ת כן ע"כ איינו כפשווטו, דמהיכי תיתי לאפתח פיו בד"ת דכתיב בהו ודברת בם, אבל הכהנה אם טוב לו לעשותות עצמו אלם כגון יראה חברו עובר על לאו או עווה אסור ג"כ ישtopicת"ל צדק תדברו, וזאת נקרא צדק דועשה צדקה אם מוכחו וממלמדו און אותו במזון רוחני, וע"ז אמר צדק תדברו. יכול יגיס דעתו באשר הוושם למכוח אחרים, וידון את העולם לכף חوب, ת"ל משרים תשפטו ב"א, ואל תדונ את חברך עד שתגיע למקומו, והו דן את כל אדם לכף זכות ודוק".

עוד שם גמורא יצא זה שמחוסר תילisha קביצה וشرפה. והתוס' רצוא להוכיח מזה מק"ו לפסול גט שנכתב על קלף גדול ואח"כ חתכו, ולפע"ד נראה דגם האידי דרשת דמנה יلفו להתריר עפרה בהנהה, אינה אלא סמק בעלמא לחיק הסברא, דמסתמא לא רצתה תורה"ק לאסור קרע עולם של עיר הנדחת, רק המטלילין והבתים שהם תלוש ולבסוף חברו, ועיין לעיל דף ט"ז ע"א דדרשין בע"ז אלהים על ההרים ולא ההרים אלהים אבל השתחווה בבית אסרו, דלגי ע"ז מקרי תולש. וכיון דברתם הייתה דלא אסורה תורה בעיר הנדחת יותר מן המשתחווה להר لكن סמכו זו את אהווא דרשת כדרכם בכ"מ שלא בגלות שברטם רק לסמוך הכל אקרא, וא"כ מהייכי תיתני נילוף מכאן לפסול את הגט שנכתב בתולש על קלף גדול, בשבייל שהוא מחוסר חותיכה. שוב ראיתי בשטמי'ק הנדפס על הגליון בש"ס וילנא שכתב ווז"ל, "יצא זה שמחוסר תילisha שאינו חשוב עיר הנדחת" וננהתי עד מאד ודוק".

עוד שם איתבי בשופר של ע"ז לא יתקע לאו אם תקע לא יצא. משמעו דלא קשה לי בלאו האידי דיקוא, למה בשופר לא יתקע בו לכתהלה, ובupper עיר הנדחת מכיסין בו דמשמעו לכתהלה, משום DIDDU לחקל דבשופר ולולב דבאים לרצות מאיס הוא ואפ"י שאמור בחדשה כתבו התוס' DLCATHLA לה לא משום דמאיס למצה, אבל לגבי חיליצה כתבו התוס' DLCATHLA לה לא משום דמאיס למצה, אבל בכסיוי לא חיישין להאה DMAIS. אבל קשה לי לחקל בין חיליצה לכסיוי באשר דרישו לעיל ושפק וכסה שלא יכנסו ברגל מושום ביוזו מצוה וכי היכי DCSSIO ברגל הוה בזוי, ה"ה בעפר עיר הנדחת וע"ז. ואולי הא דקתויני מכיסין בעפר עיר הנדחת היינו דוקא בלית לי אחר. והרמב"ם פ"ד הי"ג כתוב מותר לכסות בעפר עיר הנדחת משמעו מדבורי דמותר לכתהלה, אבל דHALCHIM כתוב שם דupper עפרה אמר, וכתרוץ זעירי בגמר. אבל היכ"מ שם כתוב דמשום מללה"ן, וכתרוץ רבא. ולכאור' מסתבר יותר דAPER שrifpata קאמר כדרבא, דאי צעררי ובupper עפרה, מה עניין זה לכון בהלכות כסיה"ד, ושיך בהלכות ע"ז ושם בפ"ד הי"ג כבר פסק

סבירתם ושכלם האלקי, או על קבלתם, כי רק אם נאמר כן נוכל לקבל מש"כ התוס' דאין לדמות הדרשות האהדי רק מה שمدמה שה"ס ומשום דלא תדע אם הסברא נותנת גם כאן לדירוש כך, או שהיה העניין מקובל כך באומה מזו ומקדם, ווრחו למצוא סמך לדבר בקרה, אבל הקרה לעולם איינו מוכחים כלל כי הלא אפשר למדרש כך או כך, וזה ברור ואמתות וכל שאינו מקבל הכל הזה לא יצא מסבך הקשיות לעולם.

ע"ב דתוס' ד"ה מצינו אף שקורא עפר, וא"ת דהכא פליגו ב"ש ובפ"ק דביצה תנן דמודדים וכי שפיר כירה מוכן הוא, ותירץ ר"ת דAPER כירה שבא מן העצים מגדל צמחים ולא דמי לאפר פרה וטלית דלא מגדל צמחים. ולא ידעתני מניין לר"ת לאמר דAPER אוכלי גרע מאפר עצים לעניין מגדל צמחים דהסבירה החזונה אינה נותנת כן, אם לא שמכח הקושי הוכיח דע"כ כן, והדבר קשה מאד דמרקא מלא כתוב עפר עתה ועל עפר תשוב הרי דע"כ פ' לא גרע עפר הנעשה מבשר מעפר דעלמא, ולעומת זאת גם על פ' ר' שמואל דפירוש מבשר גרע מאפר עצים. ובאמת זאת גם לא חזי לכסיוי של העיר, דבאמת ב"ש דוקא עפר קامر, ואפר נמי לא חזי לכסיוי של העיר, איך אפשר דפליגו ב"ש וב"ה בדבר הרגיל ונעשה בכל יום ובכל בית לשחות ולכסות ואיך נתהוו בימיהם פלוגתא בדבר הרגיל ממשתמא הוה כ"ע מכסין באפר שהוא מצי בכל בית ואיך יחולקו ב"ש על דבר הנהוג בכל ישראל לאמר שבטעות נהגו כך ודבר זה צ"ע בכמה פלוגות כעין זו וצע"ג.

ד"ט ע"א גמורא לא מרכיבים מכל העמים השק ה' בכם אמר להם הקב"ה לישראל חקנני בכם שאיפלו בשעה שאני משפייע לכם גודלה אתם ממעטים את עצמכם. ופרשי ז"ל לא מרכיבים פ' שאין אתם מרבים עצמכם אלא ממעטין וכו' עכ"ל, וכפי הנראה מפרש רשי ז"ל דהאי לא מרכיבים הינו ה'ק, עם כי אתם המעת, והכהנה שאין אתם מרבים רק ממעטים את עצמכם והוא דוחק כמובן. ולולי פרשי נראה לי הכהנה דקשי' לי לבעל המאמר בהאי קרא,adam כפשווט אין הלשון לשון ערומים, דיאמר לא תעעה שמחמת שאתם הרוב השק בכם דהרי אתם המעת, פשיטה Adams הם מיעוטי עמים אכן עלה על דעתם שמחמת רבוי השק בהם. לכך מפרש הци דהאי דברה ה' בנו להיות לו לעם סגולה ולקיים אותן בתורה ומיצות יתרות על שאר העמים, ע"כ מחתמת הנסיבות הנעלית שמצוין בנו, אבל החשך שמצוין בנו איינו מכיון כשרונותינו במדות ודעות טובות שבנו אם היינו מתגאים על זה כי אז יצא שכנו בהפסדנו ותועבת ה' כל גבה לב, ורק מפני שבכל זאת שמדרגתינו גבוהה על שאר העמים, אנו מכנים עצמנו לידע, כי עדיין לא יצאנו י"ח, וכך שאמיר יעקב איבינו ע"ה קטנטני מכל החסדים. וכל מה שנתקרנו אליו יתברך יותר גודלה עונתנותנו, לכן השק ה' בנו. וזה שאמיר לא מרכיבים הינו ה' בכם, עעפ' עומדים מעלה בשלמות האדם נגד העמים נגד שאותם שאמת הוא דהרי מה"ט בחר בנו לתת לנו את תורה, אבל לא מצד האי יתרון השק בנו, אלא משום דכי אתם המעת, דbullet יתרון שבכם אתם המעת וממעטים את עצמכם והוא פירוש נכון לעפ"ד.

ע"ז שם א"ר ואי תימא ר"י גדול מה שנאמר במשה והארון ממה שנאמר באברהם. באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר ואלו במשה ואחרון כתיב ואנחנו ממה. הכהנה בזיה דענין ענינה בגודלי עולם העמידים בראש המין האנושי אין להבין בפשיטות שמדמה שקר בנפשו, שהוא פחות וגורע במדרגה מוחטבי עצים וושאבי מים, כי אין זאת בגדר מציאות שיטה בכך, ואיך נבין הא דכתיב במשה שהיה ענו מכל adam אשר על פני האדמה. אבל העניין הוא כך דכל מה שהאדם יותר משתמש במושכלות ומגין למדרגת דע את

מש"כ התוס' סוכה ל' ע"א ד"ה משום במאצע הדבר וצ"ל: „אלא טעמא דכתותי מכתת שיעורא אתרוג נמי בעי שיעור כאגוז או בכיבזה, דאע"ג דאמרין لكمן טעמא משום דלא גמר פירא, מ"מ בעינן דמיינר לקייתה, דמה"ט פסילון ל�מן פפלפין" עכ"ל ועיין שם במחר"ס ולכאור' אינו מובן, מה לי אם משום דברינו גמר פירא או משום דברין מינר לקייתה, דזה כאן בשל אחרה כמו דגנמר פירא אף דעתך לשรอง, כ"ב מינר לקייתה. אבל העניין לפי האמור-DDוקא שיעורא מכתת ולא איקות הפרי ולכך שפיר כתבו התוס' דאי בעין שיעור כאגוז או כביצה ממש גמר פירא, אין לומר משום דכתת שיעורי' לא גמר הפרי, זה באיכות האתרוג הוה, כמו דמיינר אתרוג בן מוגמר פרי מקרין, אבל אי משום דמיינר לקייתה דין זה באיכות הפרי, אלא בכמות וגודל הפרי, בזה הלא אמרין שיעורי' כמו שאינו דכתותי מכתת, אלא דזה גופי' ודאי טעמא בעי דלמה לעניין איקות הדבר לא אמרין דזהו כמו שאינו מחמת שעומד לשรอง, רק לעניין שיעורי' וצ"ע עתה.

הדרן עליך פרק כסוי הדם

הרמב"ם צ"ל אפילו בפירות האילנות שמוטרין משום דכתיב תקבוץ ושרפת, יצא זה שמחוסר תילשה, אלא גם על המימרא גופא בגמ' קשה, דאי בעפר עפרה ומשום דמותר בהנהה דאיינה בכלל עיר הנדחת, מה קמ"ל בכיסוי הוליל בעפר עיר הנדחת מותר בהנהה, וממליא נדע דמכסין בו. ולא עוד אלא מהא דמכסין בה לא נשמע כלל דמותר בהנהה, דזה אפשר משום דמצות לאו להנות נתנו, ומכ"ש הרמב"ם דפסק בראש הלכות שופר ובכמה דוכתא דמצות לאו להנות נתנו, ודאי דלא אתה לאשמעין דמכסין בה משום דמותר בהנהה, אם לא שאמר דalo הוה בכלל עיר הנדחת היה עכ"פ אסור לכנות בו בתחילת משה דמאייס קמ"ל דמותר בהנהה, אבל הא ודאי קשה דלא שיק האידי דינה כלל לכיסוי אלא לדין עיר הנדחת דכל שהוא מחובר לא נאסר כלל, וצ"ע עתה.

עד שם אר"א הכא השთא הטע שיעורא בעין ועיי כתותי מכתת שיעורי' וכו', יש להעיר למה דוקא השיעור מכתת אבל אתרוג לווב שופר ايיכא, דכיוון דעתך כל העומד לשรอง כשרוף דמי אתיין עלה, אין כאן אתרוג לווב שופר כלל, אלא אף, והכא ודאי שיעורא דוקא דכתותי מכתת קאמור, אבל פרי הוה. ובזה תבין

פרק גיד הנשה

גם במחובר לא יעלה כיון דנוסף לזה דאיינו בכללبشر גם איסור אכילה להדיות יש עליו لكن צריך לחלצו, ועיין מה שאכתב עוד בזה לקמן בד"ה הסמוך ודוק'

ע"ש ונוהג בבהמה ובchia, עיין בחדושי ק"ז בעהחת"ס צ"ל שהביא דברי הרשב"א בתשו' דוגה"ג של אדם נמי אסור דעיקר המשעה באדם הוות, אלא שהעשה"מ צ"ל כתוב לדעתה הרמב"ם דבשר אדם אסור בעשה א"כ גידו מותר כמו בבהמה טמאה לר"ש אבל משנתנו דל"ל טעמא דר"ש דמי שבשו מותר וכ"ג שפיר בבהמה בחיה עי"יש, ואני אומר דא"כ למה לא קתני במתניתן ונוהג בבהמה בחיה ובאדם, אבל כבר כתבתי בפתחה כללית של' דבשר אדם לא יכול הוא יותר מתועב ומשוקץ מכל לאוין שבторה, ולא היה צריך לאשרו, כי הוא יוצא מכלל אדם מי שאכלו, ולכן לא קאי איסור אכילת גיד, אגיד של אדם דבלאה"ה אין שום אדםأكلו, ובפרט שאיסור גה"ן הוא לאחר נאסר כדי שננקר הגיד מן הבהמה ונזир אותו מעשה, ומה"ט קאמר ר"ש דאיינו נוהג בטמאה כיון דבשרה אסור ממשילא דלא ינקר הגיד ולמה לי' לאשרו, והת"ק דפיג נמי לא פlig אלא אברהמה טמאה משום דלבני יעקב נאסר ועדיין בהמה טמאה מותרת להם ולא מסתבר לי' לומר דע"י שנתנה תורה ונאסר הטמאה שיתור הגיד שכבר נאסר מז, אבלبشر אדם דאסור לב"ג כמו לישראל כי גם הוא נברא בצלם אלקים, ומזכזה על הנימוס והמוסר הכללי ממילא דלא קאי איסור גיד על גיד האדם, וזאת ברור בעניין ודוק'.

ע"ש ונוהג בירק של ימין ובירק של שמאל, וגם' קאמר מתני' דלא כר"י דאמר אינו נוהג אלא באחת דהינו בשל ימין, והלב ארי' צ"ל מדקדק למה שתיק רבוי מהודענו שר"י פlige וסובר דאיינו נוהג אלא בשל ימין כיון דבלאה"ה מביא בהאי משנה דעת ר' דאיינו נוהג בשיליל, הנה מלא מעכין זה בש"ס דרב' במתניתן הביא הלכה

דף ע"ב משנה גיד הנשה נהוג וכו' בחולין ובמקדשין וכותב רשי"ז צ"ל ולקמן פליגו בה, איך לא מ"ד אפי' בעולה ואיכא למ"ד בקדשים הנאכלין עכ"ל, ובפיה"מ לרמב"ם כתוב ג"כ וצ"ל: "ומה שארם מוקדשין ואפילו עללה ששורפני אותה ע"ג המזבח, מוציאו ומשיליכו" עכ"ל. ורבים תמהו דא"כ מה פריך הש"ס מוקדשין פשיטה, דזה טובא קמ"ל קרבען דרבבי וכ"ה דלקמן דגה"ן חלצו לתפות, ועיין בראש יוסף צ"ל שכ' דדין זה לא שיק הכא בפרקון עסקקו מאיסור אכילת גה"ן לאדם, וכונתו דבלאה"ה כל הנני דמתניתן שלא לצורך נשמו בשליל האי דנוהג במקדשין וא"כ מוקדשין עכ"פ צריך להיות לצורך מענין אכילת אדם דשיך בהאי פירא והוא נכוון, אלא דקצת קשה, דא"כ איך רצה הש"ס לומר דאיתא לאשמעין דמקדשין חיל ואיסור גיד, או אי אין בגידין בנוטן טעם, דאיסור גיד איכא ואיסור מוקדשין ליכא, דכל זאת לא שיק כאן להאי פרק דמדבר מאיסור גיד ולא מאיסור מוקדשין.

ולכן אני אוסיף על דבריו, ואומר דלא שמעין מהא דנוהג במקדשין אי קרבען אי כרבי, דהא גם לרבי שפיר שייך למיתני נוהג במקדשין דאם פרשו לא עלו דרכ במחובר קאמיר עלה, דמתניתן סובר יש בגידין בנוטן טעם ממשנה דירק דלקמן והוה גה"ן בכל בשר ומה שמעט מועשית עלותיך הבשר והדים גם גידין עכ"ג גידי צואר דאים כבשר אבל גה"ן הרוי הוא כבשר ולכך מה דקאמר רב במחובר דוקא יעלה ולא בפירוש הינו משום דאסור באכילה וכתיב משקה ישראל למנה מהו המתור לישראל. ולכן לא מציא קאמיר דמשום דנווהג איסור גה"ן לעניין הקרבה קטני נוהג במקדשין דרא אין להעלותו כשפירות ודיי דאיון זה עניין גה"ן כלל דכל מה שאסור באכילה אסור להקרבה ואי' קרבען דחלצו לתפות זאת לא נשמע דדילמא כרבי ולא עולה בפ"ע כשפירות אבל הרמב"ם בפיה"מ שפיר כתוב לדידין דס"ל אין בגידין בנוטן טעם עכ"ג דשair גידין ועכמתות במחוברים ילו אבל גה"ן לרבען

גה"נ' שהוא אסור, דעשה דוחה לא תשעה לא נאמר אלא בדרך הגדמנות באופן שידעינו בודאי דעתך כאן עשה, ודרכ מקרי עומד ל"ת כנגדה בהז שיק עשה דוחה לא תשעה, אבל בענין שלulosם כן הוא, אם בפירוש אמרה תורה שיקים המוצה ע"י עברית הלאו אז מצותי בכך וכמו יובם במקום כרת או מליקה בערך קדשים, דין זה בגדר עדילתי, אלא מצותי בכך וליכא כאן ל"ת כלל, ואי לא אמרה התורה בפירוש, אז אין לא נעשה עדילתי בכח'יו, לדדרבה אמר דין כאן לעשה, וכמו כאן דאמרה תורה ואכלו אותו אשר כיפר בהם, לא עללה על דעתינו דהעשה הללו כולל גם גה"נ שבתווך הבשר, דמהיכי תיתי נאמר דין כאן ל"ת וממצותי בכך, ועיין לממן בדף הסמוך, דרבינו אומר דעתך קרא דוחקטר הכהן את הכלל, לרבות גה"נ שבתווכו, מיד דהוה אהלב ודם, והшибו לו חכמים דשאני חלב ודם מצותי בכך, משא"כ בגיד הנשה בתוך הבשר, ומעתה זה שאמר מוקדשין פשיטה, ואיד דהווא"ד עדילתי, וכי משום דקדשי פקע איסור גיד מני', ר"ל אדם נאמר דנאכל הגיד עס הבשר תמיד, הרי דעתך איסור גיד לגמרי, ומהיכי תיתי, דעל זה בעין קרא מיוחד, אפילו לרבי דלקמן, ודוק', ובגוף הסברא כוונתי לדברי ק"ז בעחתת'ס צ"ל בחדשו עי"ש.

עוד י"ל בכוונת המקשן דאמר משום דקדשי וכו', שלא תאמר דעתך לאשמעין אפילו לר"ש דס"ל כל שבשו איסור גיד מותר, היינו דוקא מין שבשו אסור, אבל לא קדשים, וכמש"כ התוס' לממן ק"ג ע"א ד"ה ומור סבר, לעניין אבמה"ח בטרפה, لكن קאמר דגם זאת פשיטה, ולא איצטראך התנה להשמייננו.

ודע כי יש בעיר מהא דאמרו במכות כ"ב ע"א, דהמניג שור פסהמ"ק לוכה משום כלאים, עיין בפרש"י שם, דהוה חולין וקדשים מהם שני מינים, ועיין ברמב"ם ספ"ט מהל' כלאים ובמל' מ' שם, וכע"פ אס קדשים חשב מני בפ"ע, למה באמת לא נימא לעניין גורע' דהוה כמו שבשו אסור, וכע"פ רבותא אייכא באמרו דנורא במקדשין וצ"ע ודוק'. ועיין עוד לממן בדף הסמוך.

ראשי ד"ה איסור גיד נהוג בבחמה משעה שנוצר עכ"ל, עיין בראש יוסף וכן בהגהת מהרש"ש שלא ידען, מה הוץך רשי"ז לפרש כו, כיוון דקוושי הש"ס גם בלאה' קשה, דהרי לא מצי מקדיש הבחמה קודםليل שמונה לילידתה כדלעיל פ"א ע"א, לילה לקדושה ויום להרצאה, וא"כ לעולם גיד קדימים. אולם לפער' נראה דלא ציין רשי"ז על לשון הגמי' איסור גיד, ועיין בשטמ"ק שנדפס אצל הש"ס ווילנא שmagia בלשון רשי"ז, להוסיף על החיזון, "איסור גיד" גה"נ נהוג בבחמה" וליראה דליך כאן ציוון כלל, רק להקדמה בעלמא כתוב רשי"ז ל"ד דהסוגי' איזלה כאן בשיטה זו שגיד הנשה נהוג בבחמה משעה שנוצר, ודלא כר"א א"ר דלקמן, והקדמה זו צריכין כדי להבין השקיל וטררי שלפנינו כמובן ודוק'.

ד"ה יש בגידין בנוטן טעם בשר, ואשמעין האי תנא וכו', ואחת משום מוקדשין שיש בו טעם וננהנה מן המוקדשין וכו', עכ"ל. הנה בדקודק גדוול נקייט רשי"ז ל"ש שננהנה מן המוקדשין ולא שאכל בשר קודש, אע"פ שקיים למ"ד יש בגידין בנוטן טעם כבשר, משום דלאו של אכילת בשר קודש ליאך רק בדבר שראו' למאבחן או להננים, עיין היטב ברמב"ם ריש פ"יא מעעה"ק, וריש פ"א מהל' מעילה ובמל' מ' שם, ולאו דמעילה אע"פ שהازהרה שלו הוא, מלא ציטת, וכן תראה מותוך הנוקודה נפלאה שבפיה"מ לרמב"ם בכריות דר"א, ועיין שם שאכתב גם אני בעניין העמוק הליה, ודוק'.

בסתם ובלי חולק ובברייתא איתא פלוגתא בהאי הלכה, וא"כ בכל אלו מקומות יש להקשوت מה השמייט רבנו הקדוש דעת יחיד החולק, והרי שנינו בעדיות פ"א דלמה מזכירין דברי היחיד וכו' ע"כ ה"י לרבי טעם מיוחד במקום שלא הזכיר הולך, אבל כאן קשה לי' לבב ארוי ז"ל דכיוון דהזכיר במשנה זו דברי ר' דפלייג בשליל וקאמר דיןנו נהוג משמע דביתר דיני המשנה מודה זהה אינו דהרי פלייג גם אם אהא דנורא בירך ימין ושמאל, דיןנו נהוג אלא בשיל ימין. ועיין בלב אריה מה שכתב בזה ודוק'.

ע"ש וחולבו מותר בגמ' לממן מפרש דהאי וחולבו מותר חלבו דעתיך קאמר ומה"ת מותר אבל איסור מדרבנן דישראל קדושים נהגו בו איסור, יש להעיר איך שתק רבנו הקדוש מהאי אישור וקטני סתם וחולבו מותר דמשמע מותר למגורי, והנפער' בזה עפ"י מה שהביא ה"ב' בסס"י צ"ט בשם הרשב"א בתורה'ב' דמסופק אי' שמננו של גיד אסרו מושם לתא גיד או מושם לתא דחלב ובביבמות כתוב הרשב"א ז"ל בחחלה דמשום לתא דחלב נגעה בו, ונראה הדבר זה תלו依 בפירוש משנתנו דקתני חלבו מותר מה היא דאי מפרשנינו חלבו גיד, ומה קרי ל' חלב ובברייתא כתני שמננו, אלא ודאי דהנתנה שחמייט דישראל קדושים נהגו בו איסור קרי ל' חלבו כדי להשלים האי חסרונו דבזה משמעינו דראואה להמנע מלאלכו משום דנוראה כחלב ובפרט דמתניתן ר' מ' דדייק בשמא, אבל בתנא דברית' דקתני בפירוש דנהגו בו איסור קרי ל' שמננו מפני שכך הוא, וא"כ אז יש הוכחה גמורה דמשום לתא דחלב נאסר שמננו דגיד, אבל אם נפרש חלבו מותר דמתניתן אחלב דשליל אז ליכא שום הוכחה ונוכל לומר דמשום לתא גיד נאסר שמננו ודוק'.

והנה ראש"י ז"ל מפרש דחלבו דשליל קamar ורב"ט הנמצא בהמה, והוא כר"א אר"א לממן צ"ב ע"ב, אבריתא דפליגו ר' מ' ור' י' בגיד וחלב של שליל, ועיין בתוינו ט' ובראש יוסף כא, וצ"ל דריש"י ז"ל ס"ל דרא"א גם משנתינו מפרש כ, והוא דחלבו מותר לאו דה' אלא סיומה דפלוגתא דת"ק ור' והוא דלא כתני בדברי ת"ק דחלבו אסור, משום דרב"ט חי הנמצא בבחמה ועל עסקך שחיתה קמיiri, בלבד"ה אין די זה שיקן לכואו ושנו'י' כבר לעיל בפ' בבחמה המקשה, דלר' מ' טעון שחיתה, וא"כ פשיטה דנהוג בו איסור גיד וחלב, אין זה שליל אלא בבחמה מעלי', ולא נשנית כאן אלא בשבייל דברי ר' דקאמור אי' נהוג בשבייל וחלבו מותר, דזאת לא נשמע מדברי חכמים לעיל במשנה דקאמרו שחיתת אמו מטורתה, דהרי עדין אפשר גיד וחלב שלו אסור, דדי' לולד להיותו כammo, וכקושי הראי' ש' ז' התם, ולכן קיצר התנה דמשנתינו בדברי ת"ק, שלא הובאו אלא בשבייל בר פלוגת' ולא קאמור רק נהוג בשבייל שצרכיך שחיתת עצמו, וממילא נדע דבון גיד ובין חלב נהוג דהרי הוא בבחמה מעלי' אבל בדברי ר' דקאמור אי' נהוג בשלייל, ובשביל שהוא שליל ושהית האם מטורתו, קמפרש בהדי' דהו גיד והוא חלב מותר, אלא דלפי פירוש זה קשה טובה, אך שינה רבינו הקדוש טעמו מלעיל להכא, דלעיל בעסקי שחיתה מאן דמטיען שחיתה הוא ר' מ', ומ"ד שחיתת האם מטורתו מה החרכים, וכך הוא להיפך, דברי ר' העצומה הללו ודברי חכמים דלעיל, בדברי ר' יהודה. ומכח קושי העצומה הללו נצחים כמה שיטות בעניין זה ומובאים לממן בראש יוסף בסוגי' דר"א, ועיין שם שאכתב גם אני בעניין העמוק הליה, ודוק'.

ע"ש גמר' מוקדשין פשיטה ממשום דקדשי' פקע לי' איסור גיד מני' האי משום דקדשי' וכו' לכארוי' שפת יתר הוא ודאי ה' לי' להקשות סתם פשיטה, אבל לפער' נראה, דבא לשולן קושי' השאגת ארוי' המפורשת שהקשה דינמא עשה דאכילת בשר קודש ידחה ל"ת דגה"נ. והקושי' לך' מ' דמן'ל דאיכא עשה כלל על

בשר נתقدس לצורך הקרבה או אכילה, וממילא ايقا עלי' נמי לאו דמעילה משא"כ בגיד דמתחלה יצא מכלל שאר הבשר דלא חל עליו לאו דכליל תהי' לא תאכל, אלא לאו דמעילה לחוד, ולא עוד אלא שאנו נובך מאד גם בלאו דמעילה אי אית ב', דעתו בתוס' ישנים בריתות יג' ע"ב, שהקשו שם איך מתחייב על נותר וטמא אשם מעילות, כיוון דלא שוה מדי להקדש, ותירצויDKDS הגרף שאני דלא פקע, ועיין שם בהגחות ק"ז בערךת"ס ז', ועיין Tos' מעילה יי"ד ע"א ד"ה הבל מודים, וכע"פ האי גה'י דמתחלה עומד לחלו' לאו דמעילה מנ"ל, ולכן נהרא דאסורה בעלמא קאמר ולא מעילה ממש, וא"כ ודאי דהאי איסור עומד בפ"ע חולוק משאר הבמה, ואולי מכך לאלו דלא תאכל באש תשרף דדרשין מנ"י בפסחים כי"ד ע"א דבאה ליתן ל"ת על כל פסהמ"ק, והאי גה'ג' הוה פסהמ"ק מתחלת הווייתו וכע"פ אין בו מושום כולל בשארبشر, ובזה מיושב נמי מה שיש להקשות דהאי מוקדשין דנוהג בגין נמי פשיטה דמה אתה לאשמעין, אי דיש בגידין בנותן טעם לה לא משנה שלמה لكمון ריך שנתבשלה בה גה'י' ואי דמקדשין חל על איסור גיד הלא כולל דחל הוא משנה שלמה בבריתות כmob'a בתוס' כאן, ובפרט ש את איינו שייך כלל לפפרקן שעוסק בדינני גה'ג', אבל אם אמר דהאי איסור מוקדשין איסור פרטני דוקא בגין שפיר שייך הכא. וממהות שתירצוז בtos' דאיסור מוקדשים חמורים באכלו בטומאה, נמי איך למשמע מנ"י דס"ל דאיכא על גיד איסור אכילתبشر קודש, ולא לאו דמעילה דנהנה מן ההקדש כדכתוב רשי' ז', דבhai לאו ליכא קרת גם באכלו בטומאה, דהקדישה איינו אלל קדושות בדק הבית ודוק' היבט.

שוב ראיינו דא"א להעensis בדעת התוס' דמקדשין איגיד לאו כוללו הוה, דהרי בדיבור שאח"ז כתבו בפירוש דמקדשין איגיד כוללו חומרו הוה.

תוס' ד"ה אלא קסביר ולא ה"י יכול להקשות והתנן איינו נהוג בטומאה וכו' אי אף' הי' יכול לדקדק ממש דיש בגידין בנותן טעם ניחא לי' למיפורך מירך שנתבשלה בה גה'ג' שנומי' קודם עכ"ל, וכל הרואה ישתומים ודקרו לה מה קארו לה, וכי לא יידעו התוס' המשנה דירך שניוי' קודם ממשנה דנוהג בטהורה שהוא משנה האחורייה בפרקון, עד שנshawו וננתנו להקשות ולתרכז תחלה דלא מציא למפרק ממשנה דנוהג בטהורה, ורק בא"ג נתחדש להם דקושיותם מעיקר' ליתא דהרי הש"ס פריך ממשנה דירך שניוי' קודם וזה פלא והפלא לפום רהיטא. אבל חילילה לחשוד לעבלי Tos' שכתו' דברים של מה בכ' שוב מצאתה שלב אר' עמד בזה ונתקח מאד בישוב דבריהם עי'יש', ואין דרכנו לדוחק בדוחקים ולהעמיד פילא בקייא דמתחטא.

אבל דע כי קושי' התוס' כראוי מוצקת, דהאי משנה דנוהג בטהורה ואני נהוג בטומאה, סיומה דמשנתינו הוה, דהרי מנוהג ואני נהוג דיבר והפסיק בשאר דין דגה'ג' עד שישים לבסוף מה שהשאריך כאן במשנתינו, וא"כ פשיטה דהאי משנה דנוהג בטהורה וממשנתינו דנוהג במוקדשין חד תנא אמרה והי' לו להקשות יותר מסויימה דמשנתינו ממה שמקשה ממשנה דירך דאפי' העיפה דהוא אליבא דתנא אחר נשנה, ומ"מ תירצוי לבסוף דאפי' העיפה לי' להקשות ממשנה דירך השוני' קודם ואני אוסף מיא ואוסף קמחא להמתיק תירוץ התוס', והוא דנהנה דהא דנחلك היא משנה לשנים להפסיק בין כל הני נהוג בשאר דין' ולשנות בסוף הפרק דנוהג בטהורה ואני נהוג בטומאה, ע"כ טעמא עי'. ויל' בטומאה דהא מלטה דרבינו הקדוש רצה להורות לנו, דכל סתמי דהיא פרקא חד תנא אמרה, וכעין שאמרו בנדרים פ"ב ע"א, דמייתור דקתני דברי ר' יוסא שמעין דכולא פרקה ר'י אמרה, ומפרש שם הר'ז'

בגיד הנשה שאינו עומד להקריב למזבח אלא חלו' לתפות, אין בו רק לאו דמעילה דaicא גם בדשן, עיין ברמב"ם בפ"ב דמעילה, וכן בדיקון נקט רשי' ז'ל דבאכילת גה'ג' של מוקדשים ايقا לאו דנהנה מן המקדשין, ולא לאו דאכילתبشر קודש.

ומכאן נפרק סברת התוס' פשחים דג' ב' ע"א ד"ה ור"ש, שכתבו דבגיד הנשה למ"ד אין בגידין בנותן טעם מודה חזקי' דaicila הנהה במשמע, כיוון דלא שייכי' בי' אכילה, ור'ל דניחו דלאו אכילה גמורה היא אבל עכ"פ טעם קליש' פ' לשאר הנהה, וכמ"כ הרשב"א ז'ל מיחסב אכילתנו עכ"פ לשאר הנהה, ולא כאוכל קליפפי ערלה וקשה של כלאי כרם, דלא עבד מידי, דחתם עץ ממש הוא, ואין באכילתנו שום הנהה, משא"כ בגין הנשה דעתך בי' קצת טעם כן מופרשים דברי התוס' שם. אבל נפרכו מהא דקامر אכן דודקן אי יש בגידין בנותן טעם אייסור מוקדשין אגיד, אבל אי אין בגידין בנותן טעם ליכא איסור מוקדשין ולסברת התוס' הלא שפיר איכא איסור אכילה שהוא בננה בושא פרוטה, גם בדילא טעם גמור בגיד, דעכ"פ נהנה מקרי, אם לא שנאמר דהתוס' כתבו זאת רק חזקי' מציא לתרץ כן דעת ר'ש שאסור גה'ג' בהנהה, אבל אין לא סבירא לך סברא זו והוא דוחק ודוק'.

תוס' ד"ה ואתה איסור מוקדשין וחיל איסור גיד וاع"ג דתנן لكمון איינו נהוג בטומאה וכו', איסור מוקדשין דחמור דעתך בי' כרת אם אכלו בטומאה חיל עכ"ל.

והקשה המהרשי' ז'ל דהא דאיינו נהוג בטומאה מצין לפרש כר"ש, דמי שבשו מותר וכו' וכמ"כ התוספות בעצםם لكمון בד"ה בולדות קדשים, ותירץ דמותוך הסוגי' דהתרטט משמעו דרך לר'ש' שאית לי' האי סברא דפטור בגין של טמאה לממרי אבל לתנאי דמתני' דפטור רק מגיד ולא מטומאה, מטעם אין איסור חל על איסור קפטור ומ"כ התוס' דגמ' לתנאי דידן מצין למימר דעתמא כר"ש, הינו דכיוון דמצוי למיחדי כן ניחא לי' יותר להקשות ממותני' דניזיר עכ"ד, ורק שי' ל' טובא חדא, דהכא נמי הרוי מקשה הש"ס דא"כ מוקדשין נהוג בגין מבעי' לי', דהוא קושי' יותר עצומה מלהקשות מאינו נהוג בטומאה, דמצוי מלחכי' לי' דטעמא כר"ש, אבל יותר קשה דנהנה הראש יוסף ז'ל הקשה ג'כ' על קושי' התוס' דמה קשי' להו, הלא הכא מוקדשין כולל הוה על איסור גיד, ותירץ, דלפומ סברא דהשתא דגידי חל משעה שנוצר ומן' איינו חל בטומאה, ע"כ משום דלי' להאי תנא איסור בת אחת, א"כ ה"ה דל"ל כולל עכ"ד, ודבורי נפלאים ממן דא"כ מה הקשו בד"ה בולדות קדשים, דאמאי לא פריך מאינו נהוג בטומאה אלמא דטומאה קדים, הלא איינו מוכרת דהרי גיס איסור בת אחת לית לי' כמ"כ הרוש יוסף וע"כ לומר דתנאה דלקמן כר"ש, מלומר דלי' איסור בת אחת, דל"ל איסור בת אחת, וא"כ קושי' הרוש יוסף הדרה למקוםה, וממילא גם קושי' המהרשי' ז'ל יותר נכון לומר דהמ乾坤 סבר דעתמא דתנאה דלקמן כר"ש, מלומר דלי' איסור בת אחת.

ולפי חומר העני' מה שנראה מה פע"ד לישיב דברי התוס' מוקשי' הרוש יוסף החמורה, והוא דכבר כתבנו לעלה דעל גה'ג' עכ' ליכא אכילתبشر קודש דכל שאיינו בכלל כליל תה' איינו אלא תאכל, אלא אית בי' לאו דמעילה, כיוון דמ"מ נתקדש בכל הבמה, ואע"פ ששאר הבשר עומד ליקרב בעולה או לאכול להנינים בחטאות ואשם, והאי גיד מתחלה עומדת לזרוק ולענין מה נתקדש, והרי תראה בעור העולה אמרה תורה שניתנה להנינים וחולין הוה ואני מועלין בה, וצל' דמ"מ נתקדש בכל שאר הבשר ונידון קדושים פסולין מתחלה הקדשו ונתקדש מיד רק למיעילה ולא לשום צורך הקדש כלל, וא"כ ס"ל לתוס' דלא שייך כאן איסור قولל, דהרי איינו דומה קדושת שארبشر לקדושת גה'ג' דשאך

אי טעמא כר"ש אין כאן חשובה של כלום, ויפה כתוב הת"ח שהוא דבר שבידילי מני' אינו לא בעי התורה לאשרה, אך לא נחתו למה שכתבנו, וס"ל דר"ש סמנה ולא טעמא אמר, אבל דבר זה הוא פלא והפלא, דאייה הקרא על האי סמנה ובפתיחה תראה כי שיטת התוס' בלאייה נפרכת מכמה מקומות ודוח'ק.

שוב נתיבותי שיש ליישב דברי התוס' ע"פ שר"ש טעמא ולא סמנה אמר, דנヒו דעתם איכא שלא נאסר גה"ן של טמאה נאסר גם של טמאה לא מסתבר עתה להתריר דא"כ נמצא דיצהה מקדושה חמורה לקדושה קלה ומ"מ איכא מיד' וכי כאשר אמרו בسنחרין. ותדע שכן הוא דהרי בגדי הנשה של נבלה וטרפה גם ר"ש מודה דלוקה ומטעם דرك מין אסור ממיעטין והוא גופא צרך טעמא, די משומם דבלאה לא יאלכו, גם בנ"ט שייך, אלא ודי דכל שפעם אי ה' חל לא נתיר בשבייל שנופל הטעם ה"ג לר"ש בטמאה שנאסרה לב"י לא נתיר עתה ע"פ שנופל הטעם, אז יצאו מקדושה חמורה לקלה מה שא"כ לת"ק דמשום אחע"א קטתין עליה, סכ"ס נשאר הגיד באיסור מצד איסור הקדום והבן כי נכון הו.

ד"ה איסור גיד איכא בסה"ד, א"ג לא בעי לשוני הци, משומדاقتתי תקשה לי דא"כ אין מוקדשיין נהוג בגין מביי לי' והשתאות דקאמר דקסבר אין בגיןנן טעם, הוומ"ל אין מוקדשיין נהוג בגין מביי לי', אלא עדיפני מינני פריך עכ"ל, ודבריהם צרכין בגין, אם התרצין לא מוקדי קושי התוס', משומם דידע דיש להקות עליו קושי ז' או ממש. אבל פירוש לדבריהם כך הוא, דהרי שקייל וטורי רצח להראות דא"א לאוקמא רבותא בהאי נהוג במוקדשין לא למ"ד יש בגיןן כנ"ל, איך קאמר מה שאמר שג'כ יש להקות עליו ומתחילה תחליה ביש בגיןן בגיןן טעם ומדחה, ואח"כ בגיןן בגיןן טעם ומדחה, ועי"ז הקשו והלא יש לאוקמא כאוקימוטה קמייתא ביש בגבנ"ט אוקימוטה מתקימות דס"ל אחע"א דל"ל כולל, ע"ז קתרצדו דוגם זאת אינה מתקימת דהרי יש לדוחות דא"כ אין מוקדשין נהוג בגין קמבעי לי' וαι קשי' לך א"כ איך קמנסה לאוקמי כמ"ד אין בגיןן בגיןן טעם ואיסור גיד איכא ואיסור מוקדשין ליכא שיש ג'כ לדוחות כנ"ל אין זה קושי', דהרי לכך מתכוון להראות דוגם אין בגיןן בגיןן טעם א"א לאוקמי כי כך דרך הש"ס ודוח'ק.

בד"ה אם יש בה בנ"ט תימא, דילמא אסורה משומם שמןו של גיד וכו', ולפ"ז הר"ס אתה שפיר, דפ"ז דין להחמיר ולאסור בשמננו של גיד, כיון דגיד עצמו אינו אסור עכ"ל, להסביר שתורת הר"ס צרכין דברי הרשב"א דבגדי איכא עכ"פ טעם קליש, אלא שטעם קליש אינו אסור, אז יש מקום לומר דין להחמיר בטעם דשmeno יותר מבטע גיד עצמו, אבל אם נאמר דכלי' ממש הוה, ואני מוציא שום טעם, לא שייך לומר דין להחמיר בשמננו יותר מבגדי כובן. וגוף דברי הר"ס עכ"פ הרשב"א ז' ביבמות ס"ל דשmeno של גיד משומם לתא דחלב נאסר ולא משומם לתא דגיד לית להוא מקום וכבר הבאתינו דבריו לעיל ועשיתוי סמכוכין לדבריו אם מפרשין הא דחלבו מותר דחלבו דגיד קאמר עיין לעיל. אלא דלפי שיטה זו ממשיא מיושבת קושי התוס', דמתני' דירך א"א לפרש דמשום שמןו קאמר דהרי סתם ירך קאמר הן דבמא והן דחיה, ובchein דחלב גמור שר"י מכם' שמןו של גיד ודוח'ק.

בד"ה בולדות קדשים עסקין וא"ת והיכיantu בההדי', ואיסור גיד אינו חל עד שהוא בן ט' כי כדאמר ליקמן ר"א אדר"א, מחלוקת בין ט' ח' והלך ר"מ לשיטתי' ור"י לשיטתי' וכו', ויל'

ז' לדע פירוש המשנה דנוהג בטהורה ואני נהוג בטמאה, שלא כאמור דר"ש אמרה דס"ל אין בגיןן בנותן טעם ומ"מ אין נהוג בטמאה מכיון דכלבשרו מותר וכו' ומילא חלקו האי סתמא אסתמא דירך השינוי קודם, דס"ל יש בגיןן בנותן טעם, لكن כתני האי דנוהג בטהורה לבסוף פרkon לשברו עם תחלתו, ולאשמעין דכלוא סתמא דהאי פרקה חד תנא אמרו, ומילא תדע דעתם אדינו נהוג בטמאה הוא משומם דאחע"א, דכמו דמשנה דירך לאו ר"ש אמרה, כמו כן משנה דאינו נהוג בטמאה לאו ר"ש היא, וכן שפיר מקשה הש"ס ממשנה דירך עכ"ג ממשנה דנוהג בטהורה סיום דמשנה ראשונה, משומם דמזה גופא נדע דכלוא פרkon חד תנא אמרה, וא"כ נקא המשנה השינוי קודם, והבן כי הדברים קילורי לעיניים תל"ית.

בא"ד ומה שמקשה ר"י וכי לא מסתבר למימר דאח"כ פקע ממוני איסור גה"ן עכ"ל וכותב הרראש יוסף דודוקא לטעמא דר"ש יש להשיב כן, דכיוון דכן נתנה המצואה אף בהמה טמאה דבשרה הייתה מותר, ותו לא נשנית המצואה בסיני ודאי דלא נשנית דינה משומם דבבמה טמאה נאסר בשירה, אבל אי מצד אחע"א קאתינו עלה, אז לא נוכל להשיב דלבני יעקב נאסר אף בטמאה דהאי מותרת להם ושוב לא פקע גם אצלוں שבבמה טמאה אסורה דאמאי לא, כיון דנתחדרה ההלכה דבבמה טמאה בשירה אסור ובכל מקום אחע"א מAMIL דאיסור גיד לא מצי חיל אטמאה, וכן קמתמה על הת"ח שלא נחות זהה לקמן דך קע' ע"ב ד"ה והלא מבני יעקב נאסר עיי"ש. והנה כוונת הרראש יוסף ז' מבוארת דוחולק בין טעמא דר"ש דמי שבשרו מותר, אין טעמא אלא משומם דאחע"א דהאי טעמא דמי שבשרו מותר, אין טעמא אלא סימנא בעלמא, וכן כל שאסורה התורה אז לבני יעקב נשאר באיסורי דמהיכי תיתי נאמר נשניתה הדין דגה"ג ע"י שבטל הסימן, אבל טעמא דאחע"א טעמא ממש דכל שאסור מצד אחר לא חל עליו איסור אחר דהלא די במה שמזהר ע"ז מצד אחד, כי רק מצד הדוחק אמרין דאותו שני לאין על עני אחד כדי ללקות שתיים, וא"כ שפיר מצין למימר כשנתחדרה ההלכה לישראל דבבמה טמאה אסורה נשניתה הדין ופקע איסור גה"ן מטעם. אלא דלפער"ד אין לומר כן בשום אופן, דהאי סימנא היכי כתיבא, אדם נאמר דלר"ש איתרת האי אשר על כף הירך מה שלא הוזכר ליקמן בגמ' ולא ברשי"ע עיי"ש וא"כ לדרשא אתה למעט ע"כ בבהמה טמאה לאחר מ"ת, דלבני יעקב לא צרך קרא דלא אימעת להם שום דבר, וא"כ מה משיב לו ר"י והלא מבני יעקב נאסר, אלא ודאי דלא מייתורה דקרה קדרה הירך דאשר על כף הירך איצטריך כדלקמן בדף הסמוך לכל מר וממר כדאית לי', וגם איצטריך למיעוטי עוף דלית לי' כף, וא"כ ר"ש עכ"מ מסברא קאמר וכאשר ביראנו לעיל דכיוון דאית ל' אין בגיןן בנותן טעם קשה לי' איך אסורה תורה עץ בעלמא לאכול וכאשר אמרין בע"ז דר"ח עכ"ב בשרצים המאוסים דבדיל' אינשא מני' ולא בעי קרא לאסרו, ולתרך זאת נאמר דגה"ג שנאי, דמ"מ לא יסלק אוינו שום אדם מון הירך ואיכל אותו מתוק שאר הבשר, וכן שפיר בעי קרא לאסרו, ונזכר מה דכלבשרו אסורתו לא איצטריך קרא לאסoor הגיד דבלאה לא יכול אותו אפילו פירוש מן הירך דהרי אין בו טעם ועץ בעלמא הוא, ועיין בה בفتיחה מה שכתבתבי בארכיות בפלוגת רשי"ו ותוס' בע"ז הנ"ל. עכ"פ אמת וצדק דר"ש עכ"ב טעמא קאמר ולא סימנא, דהרי ליכא קרא מיותר ע"ז, וא"כ הוה האי טעמא ממש בטמא דאחע"א, ולפ"ז דברי הש"ס ליקמן דך ק' ע"ב דקאמר, דיקא נמי דקתני אורי וכו' כפשטוא את' דעכ"ב טעמא דת"ק משומם אחע"א, ועי"ז משיב ר"י דחומר חל ספר, אבל

דказמר שמו אל ד"ה ממש קאמר, וכן יותר ניחא לומר דאחלבו דגידי קאי וכדי לאוקמא ת"ק דר"מ הווא, כאשר סתמי דמתני' ו/or מפליג בניד על ר"י בתרתי דלא מבעי בגין ט' חי דהרי בעי שחיטה בפ"ע, אלא אפילו בפחות מזה משום דהשחיטה לא תתייר איסור הקדום לה ובחלב לא מיריר תנא דמתני' אלא מחלבו דגידי שהוא מותר לד"ה אלא דלפי שיטה זו נשאר הקושי' דמה קאמר הש"ס הכא ולקמן דהא דנוהג בשליל, דהינו דאיסור גיד משעה שנוצר, פליגו ב' ר"י וחכמים, והוא גם ר"י מודה דאיסור משעה שנוצר, אלא דס"ל דהשחיטה מתרת אותו, ע"ז חידש לנו הרשב"א בסברא, דכל איסור שיש לו היתר ע"י שחיטה לא מקרי חל לענין איסור חל על איסור, ומבייא רא"י לזה ממה דאמור ר"י בשילוי פרkon, אבל חלב מן החיה ומון הטרפה לוכה שלש, ואוקימני' בשנטרפה עם יציאת רובה, דכוון בהדי הדדי קאטו, והא ר"י לעיל בפ' בהמה המקשה שמעין לי' דתלש חלב בגין ט' חי לוקה דחדשים גרמו לי' הרוי דאיסור חלב קדים, אלא ודאי כיון דיש לו היתר בשחיטה מיתלי תלוי ועומד, שמא תשחט האם ולא מקרי חל לענין איסור חל על איסור עיי"ש, מי יתן ויארו עניין להבין דברי קדשו, כי מהה לפע"ד מופרכים מכח הרבה טעמי.

א') **אייך** מדמה שני עניינים שאינם דומין ורחוקין זמ"ז כרחוק מזרח ממערב, דלקמן קאמר שפיר אבמה"ח וטרפה חלין על חלב בהדי הדדי, דיניהו דחלב חל עד במעי אמו בשלמו לו חדשין, מ"מ כל שלא הוקבע עדין לחלווטין דהרי יש לו היתר בשחיטה לא מצי מעכב שאר איסורים מלחול, אבל לא למד מזה להיפך דמוקדשין יכולים לעכב איסור גיד מלחול משום דמתלי תלוי והבן.

ב') **הרוי** ממוקומו מוכחה חילוק זה דאל"כ אייך חל אבמה"ח על טרפה וחלב בנטרפה עם יציאת רובה, הא אבמה"ח מותלי תלוי דהרי אפשר בשחיטה ואפילו בנחירה ומיתה, אז הlkן לו איסור אבמה"ח.

ג') **הרוי** מוקדשין בקדשים הנאכלים נמי מותלי חלי דעת ידי שחיטה וזריקה תועת הבשר לכחנים, וקדשים קלים גם לזרים ומה לי אם השחיטה מתרת או שחיטה וזריקה מתרת, וכמו שהקשו התוס' לOLUMN בדף הסמוך לדלהה לא חל גיד אוולדות קדשים, כיון לאחר זריקה מותר הבשר ותירוצים דבעין חל מחייבים לפי סברת הרשב"א ליתא, דכוון דאיסור מוקדשין מותלי תלוי שפיר חל גיד מיד בשעת לידה עכ"פ, דהרי הוא קבוע נגד מוקדשין דמתלי תלוי ועומד, עד הזריקה המתרת איסור זה, ולכן דברי הרשב"א באזה לא ידעתם להולמים.

ולענין ההלכה יש באזה ד' שיטות עיין ברשב"א זל' ובראש יוסף לCOLUMN דף צ"ב עכ"ב ובמה שאכתוב אני באזה שם בס"ד וד"ק.

בא"ד **אג'** ניחא לי למפרק ממתני' דניזיר, דמשמע בהדי דלאו בהדי' אותו עכ"ל, בפשטות לא מצי לתרצ' דניחא לי' יותר למפרק ממתני'ן מליפרך מדברי אמרוא, דהא ממתני' דניזיר לא שמעין דאיסור גיד וחלב תלוי בחדשים, רק שהגיד לא בא עד שנטקשו ראייריו, וא"כ ודאי יותר ה"י לו ליפרך ממיירא דאמוראי כדי להעמיד האמת, דבעין שלמו לו חדשיו עכ"פ, ולכן הוסיפו דלא פריך מר' יוחנן דלעיל דלא קתני בהדי' דגידי דינו כhalb וモתר בגין ח', וממילא התדע דהתוס' לא רצוי לתרצ' רק קושי' השני', אמא לא פריך מר' יוחנן דלעיל, אבל קושיותם הראשונה דאמאי לא פריך מראהרא"א דאמר דר"מ ור"י הילכו לשיטות לא מצו לתרצ' דניחא לוי' יותר ליפרך ממתני'ן דניזיר זהה אינו, דהא ראהרא"א בפירוש אמר דר"מ ונוהג בשליל משום דבעי שחיטה הרוי דבן ח' דלא בעי שחיטה לית בי' גיד, אלא דהרבש"א זל' כתוב גם על קושי' זל'

זהא דשרי ר"מ בגיד דשליל בגין ח', היינו לאחר שחיטת האם דנימתר בשחיטת אמו וכו', עכ"ל. והנה אבא בקיור שיטת התוס' דהכא, והוא בניד וחלב לעולם חלין עוד במעי האם עכ"פ בגין ט', ולתיווך קמא איסור גיד משעה שנוצר, ומ"מ השחיטה מתרת hei ני איסורים מגוזה"כ דכל בהמה תאכלו, ולא פליג ר"מ ור"י אלא על עסקי שחיטה, דלר"מ בגין ח' דוקא מתרת שחיטת האם את הولد, אבל בגין ט' חי בעי שחיטה בפ"ע ולר"י גם בגין ט' חי יותר בשחיטת האם, ולפי פ"ז זה דברי הת"ק דקאמר נוהג בשליל, אין בהם שום רשותה דהרי אין זה שליל לר"מ, דהרי בהמה מעלי' הווא, וכבר כתני פלוגתא זו בגין ט' חי לעיל בפ' בהמה המקשה, ולא איצטריך הכא אלא לר"י דקאמר אינו נוהג בשליל דນיתרין הגיד ובחלב מגוזה"כ דכל בהמה תאכלו, דלא שמעין זאת מדעליל, דממה דນיתר הولد בשחיטת האם, עדין איכא למימר דידי' לוולד להיות כאומו, וכקושי' הרא"ש זל' לעיל בסוגי' דשם, ולהכי ניחא דלא נקט בדברי ת"ק וחלבו אסור, דבדברי ת"ק בללא' אין כאן שום רשותה, ולא נקטה אלא מושום דברי ר"י המתר גיד וחלב ע"י שחיטת האם, ולכן' איכא מתרת בגין ט' חי יותר קשה בו, אבל לשיטה זו קשה מאד איך שנין רבינו הקדוש טעםו מלעיל עד להכא דלעיל שנה דברי ר"מ ביחס ודברי ר"י בלשון חכמים, ועכ"ב כדי לקבוע הלהכה כחכמים, ולא עוד אלא דר"ש שורי מוסיף עוד אפילו בהפריס עג"ק, וכך שנה דברי ר"מ בסתם הרוי דרצה לקבע הלהכה כוותגי' דהשחיטה אינה מתרת בגין ט' חי יותר קשה דהנתא הי' יכול לסתום סתם ואני נוהג בשליל והיינו יודעים דלכל מושר ומר' כדאית לי', דלר"מ קרי שליל בח' או ב"ט מת ולר"י קרי שליל אף בגין ט' חי.

אלום הרשב"א זל' בחודשו הביא בשם תוס' שיטה אחרת, והוא דר"א אר"א לא אמר דהלו לשירתם רקס בחלב, אבל בגין גיד דר"מ מכל בהמה תאכלו, עכ"פ שנאסר משעה שנוצר. ואין זה כתירוץ שלפנינו שמלחקים ג"כ בין גיד לחלב, דזוקא בחלב בעין ט' חדים, מושום דכתיב חלב שור כשב וע, ולא איקרי שור עד שגמרו חדשין, אבל גיד איכא משעת יצירה, דאפילו לפ' תירוץ זה עדין מתרפרש הא דראאר"א דקאי בין אחלב ובין אניד, דהלו בפלוגתם לשיטתיהו, דעכ"פ שאיסור גיד חל משעה שנוצר, מ"מ ניתר בשחיטה בין לר"מ ובין לר"י, לזה בגין ח' ולזה אף בגין ט' חי יותר קשה, לא אחלב אונז אצל השליל, לר"י גיד וחלב, כי לשנים השחיטה מתרר אסורים אצל דר"מ ור"מ עכ"פ גיד. אבל האי שיטה שהרבש"א זל' סובר דר"מ באמת איסור גיד דחל משעה שנוצר לא פקע ע"י שחיטה, אפילו בגין ח' מושום דידי' לוולד להיות כאומו, ואני חלב בגין ח' דעדיין לא מקרי חלב שור, ורק ר"י דמתיר אף ב"ט אע"ג דאייקרי שור, מצד גזה'כ דכל בהמה תאכלו, ה"ה דמתיר גה'ג מה"ט, ולפ"ז התנאו דידן סתם באזה כר"מ דנוהג בשליל הון גיד והוא חלב, דיניהו דלגביו שיטה שונה דברי ר"י בלשון חכמים דגם בגין ט' חי יותר בשחיטת אמרו, אבל לגבי גיד וחלב סתם כאן כר"מ, דאינו מתרר איסור גיד וה"ה חלבו, והא דלא קתני נמי דחלבו א Sor, ייל' משום דלא דמי, דגידי איסור אפילו בגין ח' ועוד פחות מזה, אבל חלב אינו אסור עד שהוא באזן ט' חי, ולא עוד אלא דיל' דהאי ת"ק דנוהג בשליל, ואני ר"מ בר פלוגתא דר"י בעסקי שחיטה, אלא מהני חכמים דסבירו בשחיטה קר"י, דבן ט' חי יותר בשחיטת האם, אבל איסור גיד שהוא מעשה שנוצר לא פקע ע"י השחיטה ולכן בחלב ד"ה מותר, שהוא מעשה שנוצר לא פקע ע"י השחיטה ולכן בחלב ד"ה מותר דבunningים ואוירא, וכמוש"כ התוס' לקמן בד"ה מבורת אלא דלפי דרך זה, קשה מה פריך لكمן מדראהרא"א אדשנואל דאמור דחלבו מותר לד"ה, הלא יפה אמר על ת"ק דמשנתינו דפליג א"ר' בגין, מודה בחלב כנ"ל, אבל לעולם ר"מ פליג נמי אחלה עכ"פ בגין ט' חי ומושום דעתון שחיטה, ויל"י בדוחק דמשמע לי' דד"ה

מיהא אשוו להחדי, מר לא מכשר ומר לא מכשר, הוה ל' רבי חד במקום שניים עי"ש וכן לא מצי פריך והא hei תנא איינו נהוג בטמאה ס"ל דהרי ה' הוא מה שהחידש התרצן דלכן חלקן התנא לשנים, משום דס"ל כר"י לענין נהוג במוקדשי ולא לענין טמאה ודוק"ק היטב כי נכוון הוא בס"ד.

ע"ש גמר א"ר י"פ ולא פליגו כאן להלכותו וכו' והקשה בראש יוסף ובבלב ארוי ז"ל דמה קמ"ל ר"י נהוג להלכותו פשיטה וכקושי' הגמ' בריש שמעתין, וככתב הלב ארוי ליישוב עפ"י התוס' דלפקן ק"ג ע"א, שהקשׁו לרבען דס"ל כל שבשו אסר אין אתה מצוא על אברהם, בטרפה נמי נימא דלא חל אבמה"ח, ותירצ'ו דהאי לא אתה למיעוטי אלא מין שבשו אסר, דהיאנו טמאה אבל לא טרפה, וא"כ הכא דכוות' אתה ר"י לאשמעין לאפקוי אליבא דר"ש דדרש כל שבשו מותר גידו אסור אבל בטמאה שבשרה אסור גידה מותר, דמוקדשין לא, דין זה מין אסור, אלא דא"כ למה לא מתרצ'ו הש"ס כן לעיל על הקושי' פשיטה עי"ש ועיין לעיל מה שכתבת' בהזה. והנה יותר יש לתמונה על הרמב"ם ז"ל שכתב בריש פ"ח ממאה"א וזל, "גה"ן נהוג בבהמה וחיה הטהורים ואפי' בנז"ט שלhn נהוג בשליל ובקדושים בין קדשים האכלין ובין קדשים שאינם האכלין עכ"ל, ועיין בה"ה שם ובלח"מ בפ"ז מעעה"ק, דודאי לא נהות כאן הרמב"ם ז"ל לדינא דהקרבה למזבח, אלא לומר דלוקה על אכילת גיד בין בין קדשים האכלין ובין קדשים לא אכילים כתוב זאת, והוא פשיטה הוא ועליו אין לתרץ אתה לאשמעין דלא נימא מי שבשו אסור אין גה"ן נהוג בו, דהרי כבר כתוב דנוהג בנבלות וטרפות שלhn, ובלי"ס לאתה כיון נימא כל שבשו אסור וכו'. אולם לפ"ז מה שכתבנו לעיל יש לתרץ זאת דתחלתה דמוקדשין בנז"ט, ומושום דין מינו אסור, ואח"כ קדשים דהוו"א אשים עי"ש, וכמו שהבאתי לעיל דחויש בשור פסהמ"ק דכמ"ן אסור יחשב, וכל זאת ניחא ליישוב הגמ' והרמב"ם ז"ל לוקה מושום לכלאים עי"ש, וכל זאת ניחא ליישוב הגמ' והרמב"ם ז"ל אבל הש"ס לא מצי לתרץ משנתינו דנוהוג במוקדשין כן, משום דהרי התנא דמשנתינו לית ל' הא דר"ש, דהא ס"ל יגבנ"ט וטעמא דאיינו נהוג בטמאה משום דאח"ע"א וכ מבואר לעמלה, ודוק"ק היטב.

ע"ש גמר ורבי מחבורין דתהיira לא איצטריך קרא לרובי' כי איצטריך קרא לגה"ג במחובר וכו', קשי' לי טובא דהאי איסורה דלא ליקרב מקרא ממשקה ישראל ע"כ סברא היא דלא ליקרב למזבח מה שהמקRib בעצמו אינו אוכל דאל"כ עד DATA תיאץ חזקאל איסורה נהוג בב"ג, דהא הוא סתם דאיינו נהוג בטמאה עכת"ד, וכוונתו כפי מה שכתבת' לעיל על דברת התוס' דשם דלמה הקשה ממשנה דיריך דאיינה מוכרכחת חד תנא אמרה, ולא הקשה ממשנה דאיינו נהוג בטמאה, דהוא ודאי סיומה מלטה לכל הנני נהוג דודאי חד תנא אמרה, ועפ"ז יפה הקשה המהרש"א דהו"ל להקשות כאן, איך תרצה לומר דמשנתינו תנא אמרה דס"ל בטמאה כר"י, והוא הוא מסיים דבריו ואיינו נהוג בטמאה. וזה קושי' הנה ראי' למהרש"א ז". אבל לפ"ז נראה לתרץ בטוב טעם, דכבר כתבנו דהא דחק התנא האי משנה לשנים, והניח חד נהוג ואני נהוג, לשנותו בסוף פרkon טума בעי, וכתבת' לעיל דכיוון להודיעינו דכולו פרkon חד תנא אמרה, וממילא דעת דהא דאיינו נהוג בטמאה לאו ר"ש הוא ומטעם שבשו אסור גידו מותר, דהרי ר"ש ס"ל אין בגידין בנז"ט טעם, וממשנה דיריך סותם כמ"ד יש בגידין בנז"ט טעם. אולם ייל עוד טעם אחר ולהיפך דמש"ה חלק המסדר משום דלאו חד תנא אמרה, וכאנ סתם כר"י, ולגביה טמאה סתם כר"ש, ואין כאן תרי סתמא דסתורי אהדי, דהא גם ר"ש מודה דנוהג במוקדשין, וניחו דלא מטעמי" דר"י משום דגידי חמוץ ונוהג בב"ג, אלא מטעם דאגבן"ט, מ"מ כיון דבדיון דנוהוג שווין שפיר סתם רב"י, כאן כר"י, דנוהוג במוקדשין וכן מצינו הרבה פעמים בש"ס כעין

דסוגי' שלנו דלא כראאר"א ודוק"ק.

בד"ה והאר"י לא נצרכה אלא לנפל וכו' תימא דבניזיר גרשין בכל הספרים כדאר"י, משמע דר"י לא אמר אהאי דניזיר וכו' עכ"ל, תימא צו לא נמצא בשום מקום בתנ"ס, אבל כוונתם לתמונה על בעל הגמ' למה לא הביא עיקר המאמר אשר עליו סובב ר"י וע"ז תירצ'ו דעיקר מימרא דר"י על משנה דהאלות איתמר והיא אחר משנה דניזיר שניית, וגם לא היו שגורות נגעים ואהלוות כ"כ בפי התלמידים כדיוע לבן הביא משנה דניזיר ור"י כאשר עסק באלהות הקשו לו ואמר שם מה אמר, וכן מצינו הרבה פעמים בש"ס כעין זה עין בפסחים דף ל"ז ע"א ודוק"ק.

ד"כ צ' ע"א גמר אלמא איסור מוקדשין קדים בח' ק"ז בעחהח"ס ז"ל הקשה והא קיימ"ל אבלו ואין בו כזית חייב משום דגידי בר"י הוה, וא"כ כשנטקشرو אבריו בגידין מסתמא אין בו כזית והוא עניין קדשים חצי שיעור ושפיר חל גיד על חצי שיעור קדשים, עניין קדשים חצי שיעור ושפירות חל בד"ה וולדות קדשים שהביא קושי' זו, ומסיק דכיוון דהוה שיעור לג"ה הוה נמי שיעור להקדש כמו בשבת עי"ש, והנה יפה כתוב לתרץ שם איך קאמר דבחדדי קאטו דנימא דגידי איכא וקדשים לייא, דכאן לא שייך הי מיניהם מפקית דודאי איכא להפקיע קדשים דאיינו אלא חצי שיעור, אבל מה עינה כאן דקאמר גידי לא חל משום קדשים קדים. אבל לפ"ז אין מקום לקושי' זו דאה"ג דכל מן שאין בכל הגיד כזאת דאייכא גיד על קדשים אבל אם אח"כ נתגדל ונעשה כזית ודאי שלא לקי אגיד, כיון דליך אקדשים וכ מבואר לפנינו בסוף פרkon בסוגי' דאייסור חל על אישור דאע"פ שחל על חצי שיעור מ"מ אם אכל שיעור שלם מן האיסור הראשון לא לקי אשני כאשר כן פסק הרמב"ם והשוע"ע ועיין שם בחודשו וא"כ ק"ז הכא דאם נתגדל הגיד עד כזית דפקע איסורה ממשום איסור קדשים קדים, ושם נתבאר טума דנוהוג במוקדשין, היכי נוקי מלטה בטוב טעם וא"כ איך קתני סתום דנוהוג במוקדשין, והיכי נוקי זאת בתלוש הגיד ממעי אמו של שליל קודם שהיא' בו כזית אתמהה? והוא ברור בעיה"ת ודוק"ק.

ע"ש אמר דשמעת לי' לר"י בטמאה וכו' וכתב המהרש"א דלפי מה שהזכירו התוס' לתרץ לעיל דלא ה' יכול להקשות מאינו נהוג בטמאה, ע"כ משמע להו דהאי תנא דמתני' ס"ל ה'כי כססתמא דמתני' דסיפא, א"כ הול"ל בפשתות יותר והא תנא דידן צ"ל שכן איסורה נהוג בב"ג, דהא הוא סתם דאיינו נהוג בטמאה עכת"ד, וכוונתו כפי מה שכתבת' לעיל על דברת התוס' דשם דלמה הקשה ממשנה דיריך דאיינה מוכרכחת חד תנא אמרה, ולא הקשה ממשנה דאיינו נהוג בטמאה, דהוא ודאי סיומה מלטה לכל הנני נהוג דודאי חד תנא אמרה, ועפ"ז יפה הקשה המהרש"א דהו"ל להקשות כאן, איך תרצה לומר דמשנתינו תנא אמרה דס"ל בטמאה כר"י, והוא הוא מסיים דבריו ואיינו נהוג בטמאה. וזה קושי' הנה ראי' למהרש"א ז". אבל לפ"ז נראה לתרץ בטוב טעם, דכבר כתבנו דהא דחק התנא האי משנה לשנים, והניח חד נהוג ואני נהוג, לשנותו בסוף פרkon טuma בעי, וכתבת' לעיל דכיוון להודיעינו דכולו פרkon חד תנא אמרה, וממילא דעת דהא דאיינו נהוג בטמאה לאו ר"ש הוא ומטעם שבשו אסור גידו מותר, דהרי ר"ש ס"ל אין בגידין בנז"ט טעם, וממשנה דיריך סותם כמ"ד יש בגידין בנז"ט טעם. אולם ייל עוד טעם אחר ולהיפך דמש"ה חלק המסדר משום דלאו חד תנא אמרה, וכאנ סתם כר"י, ולגביה טמאה סתם כר"ש, ואין כאן תרי סתמא דסתורי אהדי, דהא גם ר"ש מודה דנוהג במוקדשין, וניחו דלא מטעמי" דר"י משום דגידי חמוץ ונוהג בב"ג, אלא מטעם דאגבן"ט, מ"מ כיון דבדיון דנוהוג שווין שפיר סתם רב"י, כאן כר"י, דנוהוג במוקדשין וכן מצינו הרבה פעמים כעין

התוס' למה שכתבו لكمון בד"ה קדשים דאייסור כרת, דכל שאיןו חל מחייבתו לא חיל, או דבלאי"ה מסתבר דגיה"ג חל מחייבים נמי. ואני אומר לכל הפירושים דברי התוס' פלאים וא"א אל הולמים, וכבר כתוב הרראש יוסף ז"ל דהרמב"ס ז"ל לית ל' סברת התוס', ואלא"כ איך לא מכיר חדש זה (ע"ג דהרמב"ס פסק דאגבנ"ט, מ"מ הלא ס"ל דאוכל גה"ג של נבלה לוקה שתים, א"כ לא מצוי חיל גיד על מוקדשין, דמקודשים לא פקע אף כשנתקשה הגיד, כיון דאחסבי לאכילה גבי גיד).

ובאמות יש לתמוה איך עלה בעדעת התוס' לומר דכל שלא חל מחייבים לא חל לאחר שחיטה, דהלא גם טרפה למ"ד בהמה בחיה לאברים עומדת כתב רשי"י لكمון ק"ג ע"א ד"ה וכגון שנטרפה, ז"ל ור"ל סבר אין אייסור טרפה חל על הבבמה עד שתישחט דאייסור מיטלא תלי וקיים, וכי פקע אייסור חיות אתוי אייסור טרפה וחיל"ע עכ"ל, ועיין בעיקר י"ד וו"א אריכות דברים והרי תראה דכתיב ובשר בשדה טרפה דלא דברה התורה אלא כשבודה עיין בשער דהוא לאחר שחיטה, כמוDDRשין ב"ק מה"ע וא"ל יאל את בשרו דשור הנסקל, דמיירishi בשחוות לאחר שנגמר דיןנו, וא"כ ה"ה בגיד אע"פ שנאסר מעשה שנוצר ונתקשה היינו להיות מיטלא תלי המהרש"א ז"ל דלא מצי להביא דברי רב מוחתקיר הכהן את הכל, דעתך לא ידע מביריתא מדקאמר לא פליגו. וצריך להוסיף עוד על דבריו דס"ס ומה לא נימא דר"פ השיג מעצמו דעת רבי דיש לרבות גה"ג במחובר מוחתקיר הכהן את הכל, ולא ידע דרבנן פליגו ע"ז, אלא דא"כ היהתן דר"י וממש"כ ר"פ דמפרש דבריו יסתום דלהעלתו לכ"ע שרי נגד הכלל דמשקה ישראל למנחה משום DDRשין בו מסתימות הכתובים וא"כ היהתן דכל הני אמראי קמאי וברträei דלא ידעו מבריתא זו לא ידעו ג"כ מקרא דמשקה ישראל עד שפשט בעיניהם דמותר להעלתו וע"כ לומר דה"י סברא פשוטה בעיניהם דעל מוחבר בשער לא שייך ממשקה ישראל ומעתה איך נאמר דמלתא דה"י פשוט בעניין כל הני אמראים חזר בו הש"ס מנוי ובי' ומפרש פלוגת רבי ורבנן נגד האי סברא החיצונה אלא ודאי הפירוש ממש"כ.

תנוס' ד"ה קדשים דאייסור כרת מי שמעת לי', משמע דאפיקו שלמים לאחר זריקה דשרי אף לזרים, בעי למימר דלא חיל אייסור גיד כל וכוי' מدلא אשכחו דחיה"י אלא והקשו כן מיד שמתארץ תמה למה המתינו בקושיותם זו עד הכא ולא הקשו כן מיד שמתארץ הכא בולדות קדשים עסקיים ובהדי הדדי אותו, והוא"ל להקשוט קושיותם כתבענו לדיבור הקודם ד"ל דהא דקאמר דאייסור גיד חיה"י אמוקדשין היינו בין שחיטה לזריקה, דאי לא חיה"י אז לאחר שחיטה שוב לא מצוי חיה"י לאחר זריקה דזומני' דשרар בהמות בעין ולא צרכין לדוחק של התוס' דבעין שיחול אייסורי מחייבים.

ועוד נלפע"ד לומר דזריקה אינה מתרת אלא מה שראוי' לאכילה, דחררי תראה בעור העולה اي לאו קרא מפורש דלכניים תהיה היהנה קדושה לבדוק הבית וא"כ גה"ג נמי אי נאמר דאחר הזירקה חיל אייסור גיד שוב און הזירקה מתירתו לאכול ונשר ער איסור מוקדשין על הגיד ודז"ק היטב.

ע"ב גמר' מתני"ן דלא כדורי, דחני"ר י"י אומר לנו מה אלא באחת והדעת מכרעת את של ימי, איבעיא להו מפשט פשוטא לי', ומאי דעת דעת תורה, או דלמא ספוקי מספקא לי' ומאי דעת נוטה, עכ"ל הגמר', וש לתמורה איך אפשר לספקוי בשל שמאל קרא סתמא כתיב ולא בא ליסותם אלא לפרש ודוחק גדול ולומר דמספקא לי' דלמא איכא רמז בתורה על של שמאל אלא דאן לא ידען לדרשו, (אולם במד"ר פ' ע"ח איתי דaicא מ"ד בשמאלי ודרש מקרא עי"ש דaicא חלופי גרסאות על של שמאל אלא דאן לא ידען לדרשו, (אולם במד"ר פ' ע"ח איתי דaicא מ"ד בשמאלי וגדרש מקרא עי"ש דaicא חלופי גרסאות שם) אבל הנראה לפע"ד

בפ"ע אתה, ואע"פ דברי קאמר דאתא קרא אמחוביים דאייסור האכונה דהקרה דבר ממחוביים כדרכו, אבל אנחנו ממילא יעדינו דגיה"ג דבכללبشر הוה מקריב אפילו בתולש, מDUCTיב ועתית עלותיך הבשר, והוא נמי בשער מקריב אלום ר"ה דס"ל מסתמא כהכלתא אגבנ"ט, ולא הוה בכללبشر וכרכבי ס"ל בסටירתה הני פסוקים, א"כ ע"כ קרא דועשית עלותיך הבשר למיעוטה גה"ג ATA, צריך לך חלצו מגזה"כ, ולא כשאר גידין ועכומות, ואולי משום דתרתי אית' ב', איןו ראוי בעכם וגם אייסORA רביעי עלי', והא דהשיב לר"ח ממשקה ישראלי הוא לעומת קושיתו מי כתיב לא יאל המזbatch, דלא ידע כלל דaicא חילוק בין גה"ג לעכומות ושאר גידין שאינם נאכלין, השיב לו ממשקה ישראלי למינחה, אבל לעולם מותמעט מושעת עולותיך הבשר, ולא גה"ג אבל שאר גידין ועכומות במוחוביים יעלו מקרא דוחקטייר הכהן את הכל, ומישוב זהה ג"כ דלא פליגי ר"ה ור"ח בפלוגתא דתנאי. ולא תאמיר כי הסוגי' רק בדוחק מתפרש כן, כי על דוחק זהה כ' ק"ז בעחתה"ס ז"ל הדוחקים רובם אמיתיים, וכאשר ביארתי דבריו הקדושים בהקדמה.

ויש להביא ראי' לפירושנו גם מרשי"ז ז"ל שכtab על הא דר"פ דלא פליגו דלהעלותו אין גה"ג נהג דלא כתיב ולא יאל המזbatch, וכותב המהרש"א ז"ל דלא מצי להביא דברי רב מוחתקיר הכהן את הכל, דעתך לא ידע מביריתא מדקאמר לא פליגו. וצריך להוסיף עוד על דבריו דס"ס מהו לא נימא דר"פ השיג מעצמו דעת רבי דיש לרבות גה"ג במחובר מוחתקיר הכהן את הכל, ולא ידע דרבנן פליגו ע"ז, אלא דא"כ היהתן דר"י וממש"כ ר"פ דמפרש דבריו יסתום דלהעלתו לכ"ע שרי נגד הכלל דמשקה ישראל למנחה משום DDRשין בו מסתימות הכתובים וא"כ היהתן דכל הני אמראי קמאי וברträei דלא ידעו מבריתא זו לא ידעו ג"כ מקרא דמשקה ישראל עד שפשט בעיניהם דמותר להעלתו וע"כ לומר דה"י סברא פשוטה בעיניהם דעל מוחבר בשער לא שייך ממשקה ישראל ומעתה איך נאמר דמלתא דה"י פשוט בעניין כל הני אמראים חזר בו הש"ס מנוי ובי' ומפרש פלוגת רבי ורבנן נגד האי סברא החיצונה אלא ודאי הפירוש ממש"כ.

ואם כנים אנחנו בדבינו סר מהר התמיה הרבתית שתמה הלח"מ ז"ל על הרמב"ס ז"ל בפ"י ממעה"ק, דהרמב"ס ז"כ זיכה שטרוי לבי' תרי דפסק כרבי וכסתם משמעות המשנה בזובחים דפרשו לא יעל, ומ"מ פסק דגיה"ג חלצו לתפוח, דלפי האמור כן הוא לר"ה, דג"כ ס"ל קרבי אבל אית' לה אגבנ"ט ודז"ק היטב.

תוס' ד"ה אלמא אייסור מוקדשין קדים, אומר ר"ת משום דמתחללה הכל בשער והבשר עצמו מתקsha אח"כ ומותלבן ונעשה גיד וכו', עכ"ל, ותמה תמייה עצומה בהଘות ר"ץ חי' ז"ל, הלא אכן חזרת ר"ץ ס"ל דבחר לבסוף איזלין בגין שטוף להקשוט, וכן בעכומות הרכין הנאכלין פסק הרמב"ס דחיב בפסק משום שבירת עצם בפסח, ולמה לא יהי' חי' משום גיד ע"ש סופו עי"ש, ואני גברא רבבה קחיזנא, אבל תמייה גם זוטרטא ליתא, דאן רק גידין שכבר נתלבנו ועל עצמות שכבר תואר עצם עליהם אלא דעדין רכין הון, אמרין דnidonim ע"ש סופן, אבל כאן מדייק הר"ת לומר דמתחללה הכל הוא בשער ואין זכר לתואר גיד כלל, רק אח"כ מותלבין ומתקsha קצר עד שנופל עליו שם גיד, וכן מורה לשון הש"ס דקאמר שלא נתקשרו אבריו בגין, כי אין כאן גידין שעשו פועלתם לקשר האברים משום דעדין רכין הון כבשר ממש, ואז לכ"ע נידונים כבשר, וזה ברור ואמת.

בא"ד ואע"ג דהשתא ר"ל אין אייסור גיד חל על מוקדשין על איסור אבמה"ח דלא חמיר כמקודשין חיל וודע דאי"א לאיסור גיד בע"א עכ"ל, ועיין במהרsh"א וביתר האחرونים ז"ל, אי כוונת

חכמים מחמות חומרא בעלמא לא בעי ס', ובטל ברוב עיי"ש, והרי תראה דדמאי וכן חמץ שעעה פ' בטילים ברוב, ומ"מ שמנו של גיד בעי ס', ולא עוד אלא שהח"ז והטו"ז מתמיהים על המחבר בס' כי, דלמה לא אוסר הירך מצד איסור דבוק והן אמרת דהפרט מגשם הביא ממנה ז"ל לתוך, דשmeno של גיד קיל ויפה כתוב לתרץ המחבר שהרי הוא ז"ל בכ"מ שלו כאן המליך על הרמב"ם בשmeno של גיד מה"ט, אבל האמת איינו כן,adam ה"י קיל לא הי ציריך ס', והי" דינו כדמאי וחושעה פ', והרי תראה דעת מימרא דר"ז דבנוח ישראל החמיירו על עצם ויושבת ז' נקיים על טיפת דם חרודל, מברכין על הטבילה לנדה גמורה, הרי דקבלה שבכלו המון העם על עצם לתוספת קדושה, הרי הוא עכ"פ כשר דרבנן דשייך לומר עליו וציווין, ואולי עוד חמוץ יותר מדרבנן בעלמא דהרי הוא כגדיר, (הארכתי בזה لكمון דף צ"ז ע"א על המשנה הנוטל את גה"ע להוכיח דלא כחת"ס שסובב דקבלה חומרא הוּה לנדר דאוריתא עיי"ש ומיעיר איסור גיד אתה למועד דאתא מכבלי יעקב ובניי לדעת הרמב"ם ז"ל גם אליבא דרבנן ואין להאריך בזה יותר). אבל דעת הרמב"ם ז"ל כפשוטו, בכל הנני קромים וכן שמנו של גיד לא החמיירו בפסח להוציאם קודם צלי' מפני דהמה רך מדרבנן אסורים, וטעם בעיקר הוּא ג"כ מדרבנן לדעת הרמב"ם, והוא תרתי דרבנן במקומות מצוחה לצלתו שלם, והפלג הראב"ד ז"ל, adam היו מביאין לפניו פסח זהה, הי' חבטו בקרקע לפני אינו אלא גוזמא בעלמא, וחיללה לחשדו שהי' עבר עשה דאכילת פסחים ואלאו דבל תותירו, משום האי איסור קל شبקלים, ואולי נזהר כתוב "לפנוי" וכונתו כדי לסייע את הצולה המביאו, אבל אח"כ הי' מגביחו ואכלו.

והנה ה"מ ז"ל לא מצא ראי' לדברי הרמב"ם ז"ל כי ראויito שambilא שם לא הבנתי, אבל לפע"ד מוכח כן מהכא, דהרי ר"ת מפרש בדביגת הנשה ואelibא דר"י אמר, ור"א מוקי בשmeno של גיד, וע"ז נשנה במסנה דישרפו בששה עשר עם הנותר, ואם נאמר דהה' מסיר את הכל לפני הצלוי, הרי הי' מצי להוציאם בעוד יומם בע"פ ולשרפן מיד קודם שיבואו לידי נותר, דהרי תרומה תורה שירפה בתחלת שיש מושם דאסורה מדרבנן, ולמה ימוציא עד שיישעו נוחר, וניהו דכל שאסור לו חכמים לאכול ודאי דלא עבר אלא דלא תותירו, דכל שאינו בכל ואכלו את הבשר איןו בכלל לא תותירו, אלא דאי"כ גם שרפה לא תעבי, ונשדי'יו כמו שאר עצמות וגידין לאלו בשר נינהו כמבואר בגמ' והרי תראה דרש"י ז"ל נתעורר ע"ז, ובדר"ח דקרו אמר דעת הג"ז קאי כתוב ז"ל, "ותתרו'יו בעו שרפה לכל חד ודוד מספקין לי' בהתריא, והוא נותר שפיר וכו'" ולקמן בשmeno של גיד כתוב ז"ל והלך עכ"ל משיר לה משום מנהגא, ושרפה בעי הויאל ומדאוריתא בר אכילה הוּא עכ"ל, הרי לך דכל דין נותר יש לו וא"כ למה לא יבער את הקромים והחותמים וגה"ג ושמנו קודם שיבואו לידי נותר, ובפרט גה"ג דיבגבנ"ט דהה' הוּה בכללبشر ונעשה נותר ושם ודאי נותר גמור הוּה דהרי רק מספק מיניהם מלאכל גם שניהם, ומה ימוציא עד שייהיו נותר ויעבור על לא תותירו במקומות דיקול לעברנו לפני זה, אלא ודאי משום דמצוחה הוּה לצלותו שלם, וזה נראה לפע"ד ראי' נcona ומכורחת לדעת הרמב"ם ז"ל, ממילא נלמד דאפילו גה"ג לר"י דיש בו טעם והוא איסור תורה, לא חששו להיסרו קודם צליה ומכש"כ שאר הקромים דרבנן ודוד"ק היטב.

ע"ש גמר' ח"ש אכל מהז' צוית ומזה צוית וכו', כבר כתבתי לעיל שאין זה תוספתא כמו ציון בעל מסורת הש"ס, אלא משנה שלמה בפרקן لكمון צ"ז ע"א אבל בתוספתא איתוי פלוגתא זו בין ת"ק לר"י בסוגנו אחר והוא "האוכל מגה"ג צוית הרי זה חייב ר"י פטור איסורים, וכבר כתוב הש"ז ז"ל בדיינו ס"ס אות י"ז, דבר שאיסרו

דר"י לשיטת"י דס"ל לבני יעקב נאסר, שפיר מצי לסתוקי בשל שמאל,adam לבני יעקב נאסר אז אין זה ציווי, אלא סייר המעשה דבני יעקב קבלו על עצם שלא לאכול את גה"ג, וכיון דכתיב עד היום הזה אנו ידעים דהקב"ה הסכים על ידים, שנאר איסור זה לעולם, וא"כ לא הי נחוץ ליכתוב בתורה מאיזה גיד המדובר, אם של ימין או של שמאל, הלא פשוט איסורו בעם קודם מ"ת, ואם של שמאל געתך ולא אכלו של שמאל, עד מ"ת למה להם לפרש יותר, אבל לחכמים דס"ל דבשיני נאמר והוא ציווי כאשר ציווי התורה אין מקום להסתפק בשל שמאל כלל, אם לא שנאמר דשניות נאסרו כדעת המשנה.

וכתב הרاش יוסף ז"ל דהמשך לשון האיבעי הוא, دائ אמרין ספוקין מספקא לי' אפשר דמתני ר"י היא, ר"ל דלא פלא ארישא דלאיסורא קאמיר דתתו'יו יהו איסורין עכ"ל, אין כוונתו דרישא ר"י אמרה ונוחג דקרו אמר לאיסורא קאמיר, דאי"כ כי פשיטינו דמיישט פשיטה לי' נימא דחכמים דפליגו ספוקין מספקא להו, ומספק קאמרו דנוהג בתרוי'יהו, אלא ודאי דזה ליתא דנוהג ממשמע מכח ודאי, ועוד דהרי בהדי תנן لكمון צי' ע"א (ובמסורת הש"ס בדף הסמוך נסמן תוספתא פ"ז והוא טעות) דأكلה מהז' צוית ומזה צוית סופג שמנים, אלא דכוונת הרаш יוסף הוא לומר דר"י נמי מודה דעכ"פ לא אכלין לתרוי'יהו, لكن לא חש התנא להזיכר כאן דר"י פלא, וסמק אמרתני דלקמן דקתני ר"י אומר אינו סופג אלא ארבעים, ועיין בלב אר"י בריש פרקן דנדחק לישב למזה לא תנן דר"י פלא דאיינו גהגה אלא באתה כמו דתנא דפליג בשליל. ולפער"ד במאמת נראין דברי הרاش יוסף ז"ל גם לר"י לא אכלו גיד של שמאל אף"י אי מפסיק פשיטה לי' דשל ימין מטעם דלא אותו לאחלה פי ובפרט דכפי שראיתי במד"ר פע"ח דר' יוסי ס"ל דנווהג רך בשmeal עיי"ש כי איך נוכל לציר לעצמו פלוגתא דתנאי בתראי ר"י ור"מ בדבר הנוהג בכל יום ובכל מקום אם פלוגתם בירכות או רק הימנית אלא ודאי דלא אכלו שניהם אלא פלוגתם הי' אי מעיך הדין כן הוא או רק מצד ספק או חומרא בעלמא, ועיין עוד لكمון מה שנכתב בזה בס"ד וד"ק.

דפ"צ ע"א גמר' ר"א אמר לא נצרך אלא לשטנו של גיד דתנאי ופרש"י ז"ל, "מהכא לא חפותו וכו' והוא לכא"ו פלא הלא אין מאמתני דגידיון והעצמות ישרפו פשיטין, אלא מר"ח דקרו דפירוש למתני מונני ר"י היא, ופשיטות זו לא נדחה מהא דר' אשדי דפירוש למתני בעניין אחר. אבל ניחא לי' דודאי מר"ח אמרה בתרא א"א לפשוט ספקתנו אי ר"י דעת תורה או דעת נוטה קאמיר, דלר"ח מנ"ל הא, אלא מה דפשיטין מר"ח הוא משום דר"ח גופה פשט לעצמו דודאי ר"י דעת נוטה קאמיר, מדקתו במשנה דפסחים דהגדין ישרפו ואין פירוש אחר במסנה זו, אלא דשנית אליבא דר"י, וספוקין מספקא לי', וממילא אי מצינן לפרש המשנה באופן אחרתו ליכא למפסיק מדר"ח, שהוא בעצם לא ידע בבירור דעת ר"י, אלא מכח האי משנה דפסחים, דלא מצי לפרש בא"א ודוד"ק,

ודע הרמב"ם ז"ל בסוף הלכ' ק"פ כתוב, דהה' צולין את הפסח שלם, ולא היו מנקרים כשאר בשר, אלא דבשעת אכילה ה"י מסירין גה"ג ושאר קромים והראב"ד ז"ל הרעיש עליו, והכ"מ שם מצדי'קו באמרו, כי הלא גה"ג אין בו ליתן טעם ולא קאמיר רק על שmeno של גיד, דאיינו אלא מצד ישראלי קדושים נהגו בו איסור, אבל שאר קромים האסורים מדרבנן ודאי גם להרמב"ם ז"ל בעו ניקור קודם צליה עיי"ש, איך נדחק בלשון הרמב"ם. הנה מה שרצתה ה"מ ז"ל החלק בין שmeno של גיד לשאר קромים האסורים מדרבנן, לפע"ד ליתא דהרי תראה שהmeno של גיד בעי שישים בתערובות ככל שאר איסורים, וכבר כתוב הש"ז ז"ל בדיינו ס"ס אות י"ז, דבר שאיסרו

והלב ארוי וק"ז בעחתת"ס ז"ל הביאו כאן דעת הזוהר ק"ש גשה"ג מן שיש"ה גידין מכון לילאו דשתי אחיות מן שיש"ה ל"ת, ושרו של עשו לא הי' יכול לו עד שהגע להאי גיד, וא"כ הוא, ודאי לא נגע רק באחת ולא בשתיים, אלא דבמד"ר שצינתי כבר לעיל איתני, דר"י אומר באחת מהן נגע ואחת נאסרו ור' יוסי אומר באחת נגע ושתיין נאסרו, אלא דח"כ כתוב שם אית תנא הדעת מכרעתה שהוא של ימין כר"י, ואית תנא הדעת מכרעתה שהוא של שמאל כר' יוסי, מ"ד של ימין ויגע בclf' ירכו, ומ"ד שהוא של שמאל כי נגע בכף ירך יעקבclf'ל, ועיין במפרשי המדרשים שם, זה בכיה וזה בכיה הנחות ותיקוניהם, אבל מדברי قولם clf'פ' זה יצא ברור דליקא שום מ"ד דבשניהם נגע, אלא דמ"מ נאסרו בשניהם. ועפ"י המקובלים ניחא דהרי בבהמה וחיה ודאי אין האברים והגידים מכונים למספר רמ"ח ושות"ה כמו באמון, כי היכי דנימא דהאי גיד שנגע בו ביעקב תאסר כנגדו בבהמה ולכן כיוון דנאסר ע"ש המאורע נאסרו שניהם, אבל דעת חכמי תלמודינו קשה להלום וד' יair עני וד"ק היבט.

שוב נתישתי שיש ליישב תלמודנו עפ"י דברי המהorer'ם שיפ' שהבאתי לעיל, דין דרך המתאבקים לשום שתி ידיו למיטה, אז שכנגו נצח אותו לעלה, אלא דבזה לא הוועיל אלא לתרץ למה שכנגו נצח אותו לעלה, אבל עפ"י דברים י"ל דהאי סברא גם איד אחת אי'cascricir למייר דמאחריו' אתה, אבל עפ"י דברים י"ל דהאי סברא גם איד אחת אי'cascricir בתרווי'יו, אבל עפ"י דברים י"ל דהאי סברא גם איד מצ' להשלפו למימר דבמתאבק פנים אל פנים ס' לד' ה'ל'ח'ם' דר' דע'כ' למיטה מטעם שכטב המהרמ'ש ז'ל, ולכן ס' לד' ה'ל'ח'ם' דר' דע'כ' לומר מדאחריו' נשוי' וכיוון שכן מסתמא לא חס עליו להכותו רק ביד אחת על ירך אחת רק בשתי ידים על שתי ירכות, והוא הנכו'ן ודוד'ק.

ע"ש בגמ' אמר יוסי ב"ח דבר שלח ביעקב ונפל בישראל, דבר שלח ביעקב זה הג'ג', ונפל בישראל שפט איסרו בכל ישראל. ועיין ב מהרש"א ח"א שנראה שמספר שלח ביעקב על מעשה המלאך שנעשה את ידיו של יעקב, וע"י האי מאורע שפט איסרו בישראל בסיני, ובמחכ'ת לא דק בהז כי כל השופט בצדק ה'ן לשון הגמ' והן פרשטי' ז'ל, וכן לשון הקרא בעצמו כפ' הדרשה הללו מורה, דר'יל דבר שלח ביעקב זה איסור הג'ג' ופשט אח'כ' איסרו בכל ישראל, ומילא קאי האי כמ"ד נה"ג נאסר לב'ג' גם אם ימירא זו דרי' יוסי ב"ר, ומושב בזה ג'ב' קושי' התוס' ד"ה כמ"ד, ומה שקשה מכאו על שיטת הרמב"ם ז'ל דס' לדלכ'ע התחיל האיסור בבב' אלא דרבנן עכ' נשנית בסיני, עיין לקמן בסוגי' דאייסור חל על איסור מה שכטבו בזה, ודוד'ק היבט.

תנוס' ד"ה כמ"ד נה"ג נאסר לב'ג' דלא לא נאסר אפ'ה ה' מקיימין שחיטה וכו' clf'ל, ולפע"ד נראה דגה'ג' שאני דבפירוש אמרה תורה דנאסר ע"ש המאורע, ועל כן לא יאכלו ב"י את נה"ג, אין לומר דאבות קיימו את הציווי הלאה מדנפשם, קודם המאורע ואין זה דומה לשארמצוות ולא תעשה אף דנזיר אצלם זכר ליציאת מצרים וכדומה, מ"מ יש לכולם איזה תועלת ותיקון גוף ונפש בעצם וากילת מצה ואיסור חמץ וחוכית, שנצטו עליהם עוד במצרים טרם יצאו, וכן אכילת קרבן פסה ובכולם כתיב, טעם של יציאת מצרים שלא הספיק בזקם להחמי ופסח ע"ש שפסח על בת' ב"י ועכ' דיש בקיום איזה עניון חז' מן הזכור הלאה, משא'כ' בגין הדשה דכתיב ב' עכ' לא יאכלו וכו' וכיון דאבות לא קיימה השבטים מנ'יל ודו'ק.

בא"ד א"ג פרע להו ביה"ש הינו נהירה שנצטו על הנהירה clf'ל, ובחדושים הרשב"א כי' דלא למא דמאכיל אותן אבמה'ח'. אבל התוס' בפירוש כתבו דנטטו על הנהירה, ועיין בהגורות מהרש"ש שתמה איה נצטו על הנהירה, ועיין בהגורות ר'ץ חיות מה שכטב

עד שאכל משניות" הרי לך מפורש דר'י ספקי מספקא לי' דאל'כ' הוליל עד שאכל ממש ימין. וא"כ ע"כ הסיפה דתוטסתא, דאל'כ' ב' גידין מב' ירכות מב' בהמות וכו', אשר מינה פושט הש"ס דר'י מיפשטו פשיטא לי' דשל ימין, ג'כ' או הפירוש כמו שסביר הש"ס, אלא דאל'כ' כל הד' גידין, וכפשות לשון התוטסתא, ועיין לעיל פ'ג' ע"א דרש"י ז'ל תיקון הלשון תחת "מב' בהמות" כתוב "של ב' בהמות". ועיין בראש יוסף שכטב דהאי מב' ירכות הוא שפת יתר Adams אמר מב' בהמות, ממילא דעת שהוא של ב' ירכות ימנית, דאל'כ' ב' בהמות למה לי. אבל אנחנו נפרש כפושטא דאל'כ' כל הד' גידין, ומירי שאין בכל חד צית' כדמוקי בגמ', ואין זה דוחק כי התוטסתא קאי על החלוקה הקודמות שם אכלו ואין בו צית' חיב, ר'י פוטר עד שיה' בו צית', וע"ז כתני אח'כ' האי חלוקה דאל'כ' גידין, דلت'ק לוכה פ' ואע'ג דאל'כ' ד' גידין לא לקי ד', או משום דבתורתהacha אחת לא לקי רק אגופין מחולקים, או נאמר דעל בר'י לא לקי על כל בר'י ובב'י, כל זמן דליך צית' דהא דבר'י חשוב הוא לחיב פעם א', ע"פ שהוא פחוות מכזית דכיו'ן דאל'כ' אהשבי' אבל באכל ב' או יותר ובין כולם אין בו אלא צית' לא לקי תרתי, והוא נכו'ן בסברא. (דנעהו דבריה דחביב משום דהתורה אהשבי' אבל מהכי' תיתני לא נבעי נמי מחשבת האוכל). ולר'י איינו חייב אלא דח'א דרכ' שני גידין של ימין או של שמאל מצטרפין לצית', ואין כאן אלא חד לאו, וזה ברור לפע'ד בគונת התוטסתא, ועכ' כומר דבעל מסדר הש"ס לא ה' שני לפני האי ריש דתוטסתא כמו שהיא לפנינו, ולכן לא נחות לפרש כפירושנו וуд'ין צ"ג. ודע כי מה שכטבו דגופין מחולקים אף בתורתהacha אחת לוכה שתים עיין בזאה בראש יוסף כאן, ומה שהביא בשם מל'ם ריש הלכ' א'ב דגום בהמות ש"יך גופין מחולקים, ואפי' בשחו'ין לדעת התוס' זבחים ע"ח ע"א ד"ה והפיגול. ולפע'ד דהכא בגיד הנשה ואליבא דרבנן דמחייבי מכח בר'י אף פחוות מכשיעור לכ"ע הוה שני גידין משתי בהמות גופין מחולקים, ובפרט לפי מה שכטבו התוס' לעיל דגיד בעין שנאסר מחחים, דודאי הוה משתבי בהמות לכזית אליבא דר'י, בזאה יש מקום עיון גדול, לפי סברת רשי' ז'ל لكمון ק"ח ע"ב דאי' מאכל התירן להקרא שם איסור, עיין לקמן מה שכטבتي בזאה ודוד'ק היבט.

ע"ש גמר' וטעמא Mai, לא קאי אמה שאמר ר'י דאיינו נהוג אלא באחת, דהרי פשיטה דקרה מורה על אחת דbullet סיפור המעשה רק מירך אחד דיבר, אבל בעי וטעמא Mai, על דעת מכרעתה של ימין, וכן פרש' ז'ל במתוך לשונו הזהב, וטעמא Mai פשיטה לי' לר'י דשל ימין, ור'ל דהא דנווג באחת לא בעי טעמא דהרי רק באחת נגע ותקע ירכו האחת כפושטא דקרה, אלא דלפ' פלא והפלא על מה סמכו חכמים דס' לדנווג בשניהם דמה שאמר בגמ' ר' ורבנן מאחוריה אתה ונשי' בתרווי'יו, אין זה מספיק כלל ללקות על תרווי'יו, על השערה צו' בל' שום רמז בקרה ונגד פשوطות הכתובים, ולא עוד אלא שהיא ג'כ' נגד הקרה דזיאבק איש עמו, ה'ci דרך המתאבקים כן הוא, אטמה? וגם זאת לפלא בעני' למה לחו למימר מאחוריו' אתה, והלא גם מפלפנים מצ' לנשי' בתרווי'יו אתא' ריאתי שההרמ'ם שף ז'ל נתקשה בזה ות' דמלפנים אין דרך לשום שתי' ידי' למיטה, אז את שכנגו יגבור עלי' מלמעלה עי"ש, וכן הוא אלא דאי' יותר קsha מה ראו על כהה למיר מאחוריו' אתא' ונשי' בתרווי'יו ולא עוד אלא דגום על דרישת ר'י "דהירך" יש לתמונה Adams פשיטה אליה מכח פשوطות הכתובים דرك באחת נגע ותקע ירכו ושל שמאל כמו בשל ימין, אז האי הירך דכתיב בצוויי אין בו הכרע כל דשל ימין הוא, דהרי קאי האי ה'ה הידיעה על אותו הירך שנגע בו.

נאסר להם בחולין, אם נאמר האבות קיימו כל התורה, איך יוכלبشر חולין כלל. אלא ודאי הא פרע להם ביה"ש על הנחירה קאמר וכבר"ע, דהותר לישראל במדבר נחרה אלא דנחררת עוז"ז אסורה להם מצד לתא דעתך לעצם, וכן קאמר לטבותיהם יטבוחו בעצם, ולר' ישמעאל צל דחיה שאינה ראוי להקרבה שחת ליהם.

ומצינן עוד כעין אגדה זו, על הקרא דشا נא כליך, דאמר יצחק לעשו חודד סכינך ושותיו יפה שלא תאכלינו נבלות, כמה שמשינו אין משחיזין את הסכין אבל משיאנו אותה על גבי חברתה, והוא ממדר' מובה ברשי"ע ה"ת ושמעוני מקשין דמביא ראי' לסתור, דsha אין לו לשון הש恊זה דהרי קתני אין משחיזין אלא משיאנו אותה ע"ג חברתה, והגס שאין זה אלא אגדה דרך רמז בעלמא מ"מ היכי אפשר ליישבה שתה"י מכונת להלכה ודאי שפיר דמי.

והנה כפי שכתבנו לעמלה בלאה א"א לומר דברות הקדושים נזהרו על דקדוקי השחיטה שלא יהיה הסכין פוגם דבר שלא נצטו עליו במדבר לאחר מ"ת עד שנכנסו לארץ. אבל גם בנחירה אפשר לקלקל בשחוטך בסכין שאינו חד עד ששותה הרבה במעשה נחירה, ובאופן שהבע"ח מות תחת ידו ועין לעיל פ"א ע"ב במשנה השוחט נתגנבה בידו, שביארנו שם שהפירוש האmittiy הווא שוחט ושותה השחיטה נטה שנטגנבה בידו, וזה הי' נבלה גמורה גם במדבר כל כך בשחיטתו עד שנטגנבה בידו, וגרע מנותר ומעקר דקנתני אח"כ ע"י' שהנחירה אישתרי להם, וא"כ גם בהאי אגדה נפרש שיצחק אמר לעשו והרורה צמאן. וא"כ גם בהאי אגדה יוכל לנבל ע"י' חודד סכינך שתה"י חדה כי בסכין שאינה חדה יוכל לנבל ע"י' ששותה הרבה בשחיטה, ולזה די במשיאה ע"ג חברתה כיudo, אבל להוציא פגימות הסכין ודאי לא מהני מיידי להשיאה ע"ג חברתה אלא צריכה משחיזות וזה פרפרות נאה ודוק' היטב.

ע"ב גמר' א"ר ע"ש אלתי את ר"ג ואת ר"י וכוי' שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר"ג, כתיב וירוח לו המשם, וכי שימוש לו לבדוק זרחה וכוי' מה ששאל זאת דока ביריד מקום קיבוץ בהמות, אמר אמרו"ר ה"ג צ"ל עפ"י המדרש הידוע, אדם האדם אין ראי' שירוח השמש, משמשים המזלות בשביל ובזכות הבהמות, ולכן שאל שפיר וכוי' לו לבדוק זרחה השמש, דין לומר דברצוטו, שלא פשט ידו בגזיל כדעליל, זרחה השמש, דהרי כמו בהמות אייכא בשוקא ובסבילים ראוי' לארוח השמש.

ע"ש ויפגע במקום כי מטה לחרן אמר אפשר עברחי על מקום שהתפללו אבותוי ואני לא התפללת מייד היב דעתו למיהדר וכוי', ופי' אמרו"ר ה"ג צ"ל כי יעקב שהי' טמון י"ד שנים בבית מדרשו של שם וuber, כפי הנראה חשקה נפשו בתורה כבן עזאי, ומאוס בכל תחלוכי העוה"ז ובquo' נערת לציווי אביו ואמו לילך לבית לבן וליקח שם אשה ויעסוק בהווית העולם, ומספר עתה כי מטה לחרן וuber את הר אלקים מקום מוקדש לתפילה מאברהם ויצחק אמר, היכי א' כאשר התייתי אדוק בתורה בביham"ד של שם ה' אפשר לי לעבור על מקום קדוש כזה בעלי להרגיש קדושתו, וממה שיאירע לו שעבר בעלי להרגיש קדושת המקום זו על עצמו כי מחשבתו לא טובה לילך לבית לבן ולעסוק בהווית העוה"ז, כבר עשתה פירוטה, החללו והפרידו מדיקות קדושתו, וכן ירב דעתו למיהדר לביהם"ד, כי שם ביתו להיות איש תם יושב אוהלים, ומה לו לעסוק בעסקי העולם המחללים אותו מקדושתו, מיד וילך שם כי בא המשם והראה לו הקב"ה בחלומו כי מחשבתו לא טובה היא, כי פרוש ממחמודי העולם מכל וכל, ולהתדבק רק במושכלות אין זה תעוזת האדם בעוה"ז, והוא מדרגת מלך אלקים שאין לו יצר, אבל שלומות האדם הוא לחיות חי' חברותי, ולשםוח בחי' שעה

בזה, ואני בפתחה של לי ובהרבה מקומות בתוכה המסקנת' הארכתני הנבלה שמתה מאלי', דהרי אבמה"ח הוא רק מיתת אבר ומטמא כנבלה כדריש בדף קכ"ז ע"ב לקמן דכי' מותם מון הבהמה, ק"ו מותה יכולה דגוע מאבר מות, וכתיב' בב"ג א' בשור בנסחו דמו לא תaccelו כל זמן שדמו בו לא תאכלו הון בחים וחון במתה רק ע"י הסרת הדם תאכלו, והוכחתி שכן דעת הרמב"ם ז"ל שכטב בסוף פ"ד מהל"ש דישראל במדבר לא נצטו בשחיטת חולין אלא היו נוחרים ושוחtiny כשר עכו"ם עכ"ל, הרי דישראל לא נצטו על הנחירה אלא כשר עכו"ם, וע"כ דsharp עכו"ם נמי נחירה בעו, דאל"כ הרי על הנבלה נצטו ואפי' על הטרפה, ואיך כתוב שנוחרים כשאר עכו"ם ואכ"מ להאריך ודוק'.

ועיין ב מהרש"א ח"א שכטב שדקך לומר נבי הגה"נ טול בפניהם ובגי' שחיתה לא קאמר טבח בפניהם כי בשחיטה לא סגי בהכי דהרי שחיטת נכרי נבלה אפי' בע"ג, אלא פרע להם ביה"ש שיחטו בעצם ע"י' ש, שצין על מש"כ בחר"ה, והוא דטבוח טבח אין צוויי וכפרש"י בחומש שהוא כמו לטבוח מדרלא כתיב וטבח, אבל והכו ציווי הוה, ולפ"ז ניחא דלא קאמר טבח, שלא רצה שיטבח האיש אשר על ביתו בעצמו, אלא שיתקן בה"ש לטבוח טבחו הון בעצם, והדבר נכון מאי בלשון, ומכח"כ בלשון הש"ס דקאמר פרע להם ביה"ש, ולא קאמר שחוטו להם או בפניהם, אלא דכל זאת אי שחיטה ממש קאמר, אבל אי נפרש כתירוץ השני שבתוטס', דנחירה קאמר אז הלשון פרע להם ביה"ש מדקדק, דלא בעי לפניהם אלא להראות דלא הרגה בקייפז ושלא מטה מלאיה וקרא דקאמר לטבוח ולא טבח, י"ל דلطבוח מי שרגיל לטבוח דמסתמא לא האיש אשר על ביתו הי' הטבח, אבל נטילת הגה"נ דלא נהגו בו במצרים, גם יוסף לא מסר זאת רקס לנאמן ביתו שהי' נאמן אצלו על ניקור הגדי, אלא דמחcit' של מהרש"א ז"ל לא דק בימה שכטב שחששו על שחיטת נכר שזו נבלה, דהרי טעמא דהא מלטה לדעת התוטס' והראשונים טעמא מדכתיב וזבחות ואכלת, ודרשין דדока המצווה שלא לא נחירה ראוי' ליזביחה, ולא נכר שיאינו מצווה. וא"כ אז דגם הם לא נצטו על הזביחה ולחומרה הי' להם דין דין ב"ג, מה בנים לשאר ב"ג, ואם הי' מחייבין שלא לאכול, מזביחת איןנו מצווה, גם מזביחת עצם לא הי' רשאין לאכול, אבל דברי נקונים בשנאמר דלא היו אוכלים משחיתות מצרי מקרא דוקרא לך ואכלת מזביחו, ומטעם לתא דעתך ע"ז כמש"כ הרמב"ם ז"ל, ואז שהיו ע"ג גמורים אפי' בהנאה אסור כמבואר לעיל דף י"ג ע"ב, וא"כ הוא, אז גם אי נפרש דנחירה קאמר שנצטו על הנחירה שפיר קאמר דפרע להם ביה"ש שנחירות לעצם כי גם נחירה שלהם לע"ז, דקרה דוקרא לך ואכלת מזביחו לאו דока זביחת שחיתה כשרה קאמר כמובן וזה אמתה וצדך.

ובלאה אני תמה מאד איך אפשר לפרש דחכא שחיתה ממש קאמר, דהרי אנו קיימ"ל כר"ע דישראל במדבר אכלו בשור נחירה ולא נצטו על שחיטת חולין עד שיכנסו לארץ, וא"כ היכי יאמר דabortות החמירו על עצם יותר מדור המדבר, להיות נזהר שלא לאכול נחירה, מה שأكلו ישראל במדבר, ולא עוד אלא דהוא חומרא דאתא לידי קולא דהרי לא הי' רשאין לשחוט חולין במדבר משום ש"ח ואם האבות קיימו כל התורה, ודאי קיימו גם זאת שלא לשחוט חולין אלא קרבנותיהם שהיה מבאים גם איז, כדכתיב גבי יעקב ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק ע"י' ברמב"ן ז"ל, ולר' ישמעאל נמי דנחירה לעולם היה אסור אלא במדבר גם שחיתה

שהמצבה אבן אחת, והמצבה נבנה מאבני הרבה וא"כ האי מצבה שהעמיד יעקב דינו כמצבה, דהרי מאבנים מצבה יהי ראו' גם לאחר מ"ת, והאבן הזאת אשר שמותי מצבה יהי ראו' גם לאחר מ"ת, להיות בבית אלקים, ולעולם מצבה שנואה מעיקרה הייתה מאייה טעם נסתר, ויעקב שניני מצבה שלו הייתה מצובח ודוחק כי הוא כפchor ופרח בס"ד.

ד"ג צ"ב ע"ב גמר' שאין שוקלין בשר המת במקולין, וכ' רש"י צ"ל שני פרושים בשר המת של אדם, ואני שמעתי בשר בהמה שמותה עצמה. ופי' השמי מסתבר הן מצד הענין והן מצד הלשון, שלא שמענו מعلوم גם בימי הביניים והישנים שהוא"ע היה אוכלים בשר אדם, ובין התוצאות שעשו הגויים לא הזכירה חותורה תועבה הלו, וא"פ הרמב"ם צ"ל כתוב דבר שר אדם אין אלא בלאו הבא מכלל עשה, זאת החיה אשר תאכלו, לא משום שאין מתוועב כשר מאכלות האסורים, אדרבה התורה לא הי' צריכה להזהיר ע"ז, לא לישראל ולא לב"ג דמווזהرين ועומדים מעלהיהם, אך הנברא בצלם אלקים לא יاقل בשר אדם המת וכמש"כ הרמב"ז צ"ל דהרביה לא האיהira התורה עליהם כמו שלא לך האדם עורם וכדומה. וגם בלשון בשר המת לא משמע אדם דאי הויל' בשר אדם, וממילא הוה ידעינו דמת קאמור, ומה שלא קאמור בשר המתה ותהה הפירוש בשר מבהמה שמותה, משום דרצה לכלול גם בבהמ"ח, אין שוקリン במקולין, וכן קאמור בלשון זכר המת וסובב על הבשר דכל בשר מת הן מבהמה שמותה כולה או מקצתה עד שלא מתה, רק הבשר בשר מת קרי לי' ועיין לעיל צ"א ע"א בתוס' ד"ה כמ"ד ומה שתכתבו שם ודוחק.

ע"ש גמר' ואני נהוג בעוף, והוא קחיזין דעתית לי, אית' לי ולא עגיל, ופי' רשי"ז צ"ל ואני דומה לפה. ולקמן צ"ו ע"א דאמר שמואל שלא אסורה התורה אלא שעל הקף שנ' על כף הירך, פריך לבסוף והאי כף מעבי לי למיועט� עופ דכיון דאמרה תורה ולכאורה תמורה דהרי מAMILא נשמעו למיועט� עופ דכיון דאמרה תורה שלא נאסר אלא מה שעלה הקף, הרי ממין שיש לו כף דיבורה, אבל כוונת הגמי' דילמא רק למיועט� עופ קאתא, ומ"ל לשمواל לדריש דלא נאסר אלא מה שעלה הקף, ע"ז משני דלמיועט� עופ נדע מאייך דכתיב כי נגע בcpf יעקב בגיד הנשה, וכן לעיל מני' בסיפור המעשה כתיב וגע בcpf ירו' ותקע כף הירך יUCK, ומסתמא אסורה תורה רק במין שהוא דומי' אך שיש לו כף, ולא הי' צריך כתוב בצדיו, אלא ע"כ לא יאכלו בי' את גה"ג כי נגע בcpf יUCK יעקב בגיד הנשה, ונשאר האי, "אשר על כף הירך" שמצוין לדריש לדושמאן. ולפ"ז למיועט� עופ אין לנו יתור כי כל הני כף הירך דכתיבי לחרבו אייכתבי דכך הי' המעשה, אלא דמסתבר דדמי' דמעשה נאסר לזכר המאורע דока, במין שיש לו כן לאופקי עופ. ועיין עוד בדיבור הסמוך ודוחק.

ע"ש בעי ר"י עופ ועגיל, ואית' לי' לכהמה ולא עגיל, מהו בתור דידי' איזלין או בתור מני' איזלין תיקו. והקשו הראשונים למה לא פשיטין מתפליןDDRשין דיכה יד כהה ואיזלין באיטור יד בתור דידי'. ויש בזה כמה תירוצים ושיטות היוצאים מهما. ובשם אחרים כתוב הרשב"א צ"ל דשאני הכא דיש לספק שנайл בתור מני' מפני שנאסר ע"י מעשה, ומה יעקב ומינו שיש להם כף, אף כל שהוא ומינו יש להם כף עיי"ש, ועיין בח' ק"ז בעחתת"ס צ"ל, שהניח דעה או בצע"ג דהרי לפ"ז בבהמה ולית לי' פשיטה דיאנו נהוג ממ"ג דאי כתפלין הרי איזלין בתור דידי', וא"י דבעינן דומי' דמעשה הרי שם יעקב ומינו אית' להו כף והאי בהמה הרי לית לה. ולפ"ז נראה דודאי היא פשיטה דדמי' דיעקב בעינן וכasher ביארנו למעלה דלאו מיותרא קמעט עופ, אלא משום דהמעשה הי' שנגע בcpf, וכן

ברשות התורה והמצוות, ולקיים בכל דרך דעהו, כדי לקשר הגוף והנפשה, וזה שהראה לו בחלום „והנה סולם מוצב ארצה" "סולם" כינוי לאדם בעזה"ז עולם העשיי, שהוא עולה או יורץ תמיד כי הולך הוא או מעלה או למיטה כידוע, והנה עיקר עמידתו ומצבו של אדם הוא ארצה כי לא לתהו ברא לשבת יצרה, אבל ראשו מגיע המשימה, כי התקין עצמן בפראזדור כדי שתכנס לטרקלין, והנה מלאכי אלקי' עולים וירדים בו" ר"ל דמלכים תחלה הם עמידים במדרגה אל האדם אבל לבסוף יירדים בו, כי האדם השלים המקימים בכל דרך דעהו כנ"ל, גדול ממלאכי מעלה, וכאשר מבואר כאן בgeom' בסוף העמוד דחביבן ישראל לפניו הקב"ה יותר מלחה"ש וכו', וא"ת גודל הנסיך וכי יכול לעמוד בקשרי מלוחמות היצור, אם לא שמתבודד עצמו בד"א של הלכה, ע"ז הראה לו „והנה ד' נצב עליו לשמרו", וכאשר קץ משלתו אמר „מה נורא המקום הזה" ר"ל הדרך הזה נורא ואוים לחבר שני הקצוות והי' האוהל אחד "אין זה כי אם בית אלקים" הלא סכ"ס הכלכלי אשר עליו סובב הכל הוא להגיע למדרגות נפשי חלל בקרבי, ושלא יהי' לו אלא לב אחד לאבוי שבשים „זה שער השמים" והשער להישג מדרגה זו, יהי' דרכי זאת אשר אני הולך חRNA, לישא אשה ולעסוק ברעות צאן לבן הדבר הזה הוא נורא ואוים, כי מי יודע אם אזכה ע"ז להשלמה התכליות ולכן נדר נדרו. והוא אגדה נאותה ודפח"ח.

ע"ש גמר' ייקח מאבני המוקום, וכתיב ויקח את האבן וכו', וכתבו התוס' דעל פי פשוטו יש לפרש שלקה אבן את המוקום עכ"ל, אלא דאי"כ קשה מה ראו' צ"ל לדירוש מלמד שנטקבצו כל אותן האבנים אל מקום אחד וכו', אבל הנראה לפ"ז דלאו מכח סתירות הכתובים קדרש אלא משום דקשי' לי' כיוון דה' שם אבני הרבה דהרי כתיב ויקח מאבני המוקום, لما העמיד המצבה דזוקא מאותו אבן ששבב עליו אבן ראו' שנשתמש בו הדיטו, יותרה הי' לוליקח אבן אחר שלא נשמש בו אדם מעולם, שהוא כבוד שמיים יותר ולכן קדרש דנטקבצו כל האבנים של אותו מקום ונעשה אבן אחת עד שלא נשאר שם אבן. ותடע שכן הוא הכוונה דאם כפי מה שרגילים לפרש דמסתירת הכתובים קדרש, מה זה דקאמור שנטקבצו כל אותן האבנים, הלא יעקב לך רק אינה אבני ועשאו כמי מרזב סביב לראו' כמו שכתב רשי"ז צ"ל בחומר. וא"כ רק אותן האבנים היו מרבות זו עם זו והמה היו מקובצים ע"ז יעקב, אלא ודאי כפרושנו כן הוא, דכל אבני המוקום ההוא, וכפי מה שכתבו המקובלים דהני אבני המזבח שנעתק עליו יצחק, הי' לכולם השtopicות זו שעלי' יניח צדיק ראשו. ויל' דנטעורה יעקב לשום אותו האבן למצבה מלחמת ענותנותו, והוא לא החזיק את עצמו לקדוש אלקים שהיה האבנים מריבות עברו, עד שנעשה להם נס זה שובלעו באחת, ותלה המריבה והנס באשר הרגישו שיעמיד מצבה, וכל אחת הי' רוצית להיות המצבה הלו. ובהאי אגדה אמרתני לפרש באופן נאה מה שאמור יעקב, והאבן הזאת אשר שמותי מצבה יהי בית אלקים, עיין בפרש"ז צ"ל וברמב"ז צ"ל, ולפי הנ"ל ייל' דהרי מצבה נאסר במ"ת, כדכתוב לא תקום לך מצבה, אבל אמרו צ"ל דאהובה הייתה בימי האבות ונעשה שונאה אח"כ מפני שעשו עכו"ם חק לע"א, ובאמת הדבר קשה מאד דהרי כ"כ מזבחות בני, כדכתיב ואת מזבחות תתוצון ומבלעם אתה למד שערך כמה וכמה מזבחות, וכל מעשה קרבנות בעצם נהוג הי' בעע"ז כדכתיב, למען לא ישבחו עוד לשעריהם, וכתיב ויאכלו זבחים מתים ישתו יין נסכים, ואני חילוק ביןינו לביניהם, אלא שהם מקריבים ויזבחו לשדים, לא אלה, ואנו מקריבים לשמים לאין סוף ב"ה, ובכוננה המבוארת במפורשי התורה. וא"כ מה בין מצבה לשאר מזבחות אבל לפ"ז האמור כאן דכל האבני עפ"י נס נבלעו באחת, והרי החלוק בין מצבה למזבח כתוב רשי"ז צ"ל בחומר

ניתר בשחיתות אמו דשנאו בלשון חכמים, וכן בגדיד הנשה סתם כר"מ דנוהג בשליל, ושנה דאיינו נוהג בשליל בלשון יחיד ור' יהוד' אומר אינו נוהג בשליל, ואם תלוי זה זהה לרואה"א הרי זה רבנו הקדוש מפרק לפרך, ועי' חומר אלו הקשי' נתהרו ד' שיטות בהלכה סידרים ופירש הרاش יוסף ז"ל על נכון, ואלו הן א') ר' אפרים פסק לכך זה כר"מ גם בשחיטה דבן ט' חי בעי' שחיטה מה"ת ושיטה זו א"א להעמידה כלל דכמה סוג' מורים דהלהכה זהה עכ"פ כר"ג, דבן ט' חי ניחר בשחיטת האדם. ב') שיטת רבני הceptorsים דפסקין כר"י הן בשחיטה והן בחלב וגדי דעתךין בבן ט' חי ע"ז שוחיתת האם, ונהי' דתולש הלב מבן ט' חי חלב בהמה, היינו משום דיצא לאויר העולם, והא דרבינו סותר את טעמו לשיטות לעיל כר"ג וכאנן כר"מ, הוא משום דבגדי פלאג אי אסור משעה שנוצר או בעין ג' כח' חדש כהלב דכתיב ב' שור או דמוץ' מכלל שליל הוכיחו חכמים עי"ש) וא"כ הכא דכוותי' כיון דלא גلتה אי בעין לאידך ספקא אי סגי בדומי' דידי' או דמיינן, כיון דaicא סברא ללימוד מתפלין דברת דידי', ואיכא סברא דבעין דומי' דמעשה שאירע, האי ספקא במקומו עומד, דאולי יש להכריע מכח הסברא לכאן או לכאן ולכן לא קמבעי להתר שנים אלא או זה, ודוק' היטב כי נכון הוא בס"ד.

ודע דהא דזילין בתפליין בתר דידי' ואיתור מניח בימין של כל אדם, האי הלכה הוא נגד הקבלה, כי עפ"י הסוד האי ידכה יד כהה אמרה תורה, אינו אלא סימן אבל הטעם הוא מאפני שמאלו נגד הלב, וכמו שאמרין כן בה"ר הנדפס בכל הסידורים ודוק'.

הפרמ"ג בס"ה הביא הכהנה ג' שכתב בשם הבה"ג דגה"ג נוהג בח"ד דחיה בכלל בהמה, ותמהו עלייו דהרי לא נזכר בתורה בהמה רק גה"ג סתם עד שאפי' בשל עוף הי' נוהג, אי לאו דמגעטינו מכף הירך דאיין לו כף, ועיין לבב אר"י כאן שמרתץ בדרך רחוק ודוחוק, ולפע"ד נראה דכוון דדמי' דיעקב נאסר הי' סברא לומר לכארו' דזוקא גה"ג של בהמה ועוף שהוא יותר דומה לאדם, דהרי מקריבין קרבנות רק מבהמה בקר וצאן ועוף, והוא עני נפש תחת נפש כדיוע, והבהמה שהוא ממין תרבויות מסוימת הקרא לאדם, כדכתיב אדם ובבהמה תושיע ד', ועיין לעיל דף ה' ע"ב, שדרשין אלו בני אדם ממשימין א"ע כבבמה, ופרשי' דכאי רוח, הר' דהאי בהמה בקרוא דזוקא בהמה, ולא חייה כי רק הבהמות המה דכאי רוח, והנביא מוכח את ישראל באמרו ידע שור קונוּחוּ וחמור אבוס בעליו, ישראל לא יידע, لكن הי' מקום לומר דזוקא בהמה שיש לה יותר דמיון לאדם אסירה תורה ולא חייה שאינה בת קרben, מפני שאין לה דמיון לאדם, וכן אמר הבה"ג דלא אמרין כן, כיון דבעניי אכילה לטימנים ולשחיטה, חייה בכלל בהמה, לא מסתבר להוציאו כאן חייה מכלל בהמה, על סמך סברא קלישטא כנ"ל לישב דבריו שלא לעשותו כתועה בדבר פשות ודוק'.

ע"ש גמר' ונהוג בשליל, א"ש וחלבו מותר לד"ה, חלבו דמאי, וכי' ואראר"א מחולקת בבן ט' חי וחלך ר"מ לשיטתי', ור' לשיטתי' ולא חלבו דגיד וכו', ומסיק דעתם חלבו דגיד קאמר ומונתי' מhalbvo דשליל לא דבר, רק הבריתיא כולל גם החלב עם הגיד חד דינא אית להו, ותלוי בפסקות ר"מ וחכמים בעסקי שחיטה בפרק בהמה המקשה. והנה יש כאן מבוכה גדולה בין הפסיקים כי הסוג' והמשניות סותרים אחדדי. דנהה הסוג' דכאן מביאה דברי ראהר"א בלי חולק עד שמקשה מני' עלי' דsharp, וועל' ע"ה ע"א קאמר ר' יוחנן דתולש הלב מבן ט' חי, חלבו כחלב בהמה, וכיון דaicא איסור חלב במעי' אמו, די לולד להיות אמו, ואין תהי' השחיטה בולד מה שאינו מתיר באמו. ושנית והוא יותר קשה, דלעיל בהמה המקשה סותם רבני הקדוש הכר"י דבן ט' חי

אבגבע"ט עי"ש בדבריו הק'.
ו אני אומר דעת כזה וכיוצא בה נאנו דברי ק"ז זכ"ל שהבאתי בקדמה, החודדין רובם שקר והדוחקים רובם אמת, ואף כאן אע"פ שדברי הר"ן זיל נראין דחוקים ממד אמיטים הם וסבירות הני גאנוני בתראי, למדו מהם במרוחות וק"ו על גה"נ שאינו ב"ט שקר הוא. כי לעולם כלל זה תקח בידך דלא דרשו ח"ל בפרט דרישות דחוקות רק לחיזוק הסבראה הירה או לקאים דבר המקובל בישראל ביל' חולק, אבל חלילה לחדר דעת נגד הסבראה עפ"י דרישות אלו, ולכן אין לומד גה"נ של שליל לאסור, לא מסוגי' דחוקים ולא מדברי הר"ץ בדים, אף דנראה כק"י, דבפסחים שפיר קאמרו דאי' להתריר גה"ע בהנהה מכח קרא דנבלחה נגד הכלל שבידינו דכל לא תאכלו א"ה במשמעו, רק למ"יד יש בגידון בנוטן טעם, וע"כ בכל בשר הוא אבל למ"יד אבגבע"ט דילמא באמת טעם מודה להוציא הגיד, וגם בהזהה לא ס"ל כן, אלא דגה"י מותר בהנהה אע"פ שאין בו טעם. ועיין בהז במקומו לקמן. וכן בדים הסבראה נונתנת דחילוק גדול בין איכה בין גיד וחלב לדם, דגיד וחלב דבר מסוימים ומופרש לעצמו הו, ואיין להבמה אתה ד' גידין ושתי חלב הכלויות וכיוון דהשחיטה משווה לו לא כירך אמו וכחד מאבירה, אין נאמר דיש להבמה או כפל בגיד וחלב, משא"כ גם שאינו מסוים ודם אברים אסור עכ"פ בלאו, ולכן לא מסתבר שבשביל שנוטר הולד בשחיטת האם שיותר הדם שבתוכו יותר מדם שאר אברים שאסור, ולהזק סבראה האmittiot הלאו, המזיא הר"ן זיל דרשה דחוקה ממשותה. והרי תראה דלעיל דף ע"ד ע"ב פליגו ר"ל ור"י בהז, ולר"ל למאן דמתיר בחלווה מותיר נמי בדמם, ומסיק לומר שאין בו כרת ר"ל בדים הכוויס בלב, אבל בלואו בשאר דם החמצית אית' בי לכ"ע, והרי לך הסבראה לפניך וכל שאין לפני כל זה, חדש חידודין אין מספר והכל הבל. והנה כפי הנראה הלב ארי' זיל נשמר מזה דמש"ה הביא דברי הרא"ש זדי לולד להיות כאמו, וע"כ מגזה"כ התיר חלב וגיד, וסביר הלב ארי' כיון דבלאי"ה האי שרויותא גזה"כ ביל' טעם, ממילא די לומר דחלב בכל תאכלו ולא גיד דין לך בו אלא חידושי". אבל באמת הלידה, "יל' כיון דאם הולד הי' מת קודם יציאתי אפי' ב"ח הילדה להתריר האי חלב שהי' אסור בעורר ר'ם, א"כ לענין איסור חלב אין אסורה אסורה ע"ד שיצא לאoir עולם. הן אמת דיש לדון אם בבן ט' ח' הילדה להתריר האי חלב שהי' אסור בעורר ר'ם, אלא דחקירה זו איכא גם בשחיטה עצמה לר'ם, דבן ט' ח' טעון בשחיטה בפ"ע, וא"כ אם בשעת שחיטה הי' בון ט' ח' מה מהני מה שמת אחר השחיטה קודם קריעת הבطن. ועיין בהז בחדשי ב' בהמה המקשה שם. ועכ"פ שיטת הרמב"ם זיל היא לפי בי אירוני היותר מחוראות, וצריך לחוש עליה עכ"פ להחמיר באיסור כרת דחלב. ובגיד הלא דעת הר"ף והרמב"ם שוין ואיסורים אותו משעה שנוצר, ולא בבן ט' ח' דזוקא, ולכן יש להזהיר להשוחטים שליליה לאכול אחרים שליל ביל' ניקור הגיד. וכבר עורתני ע"ז את הגה"ק בעל יטב לב מסייעת זיל' מבואר בחשובותיו אבני צדק סי' כ"ב, והוא רצה להצדיק דין, אבל לפע"ד אין זה כדי להקל באיסור תורה שיש בו מלכות ודוק"ק היטב.

בא"ז משות דלא מקרי חלב דאיינו בעמוד והקרב וכוכו, עיין בראש יוסף זיל' שמתוך דבריו יוצא דמפרש דחלבו מותר אפילו בבן ט' ח' הנמצא בהמה, ואפי' אי ת"ק ר'ם הוא, דמצרך שחיטה לו לא זה, ומזה"ה קשי' להו לתוס' מ"ש גיד מחלב, ולא מצץ לתרץ לשאני חלב דלא מקרי שור דהרי האי בון ט' ח' לר'ם שפיר איקרי שור, וקמתמה הראש יוסף על הת"ח דמתרכז קושי' התוס' כנ"ל אבל התוס' תירצ'ו דאיימת מהקרבה, ולכן גם באכילה מותר, ולכן קשי' לי' לראש יוסף מ"ש מחלב בעל מום. ואני אוסיף ומ"ש מוצאת דופן דמלידה פסול להקרבה, וכי עליה ע"ד להתריר חלבו. אבל כל דבריו בזה אינם אלא דברי תימוה דאם ת"ק דמתני' ר'ם הוא אז ודאי משליל דידי' קמיiri דהיאנו ב"ח הנתר ברשותם אמו, ולא בון ט' ח' דלא נקרא אצלו שליל, ורק ר'י דקאמר אינו נהוג בשליל אפי' בון ט' ח' קי אמר, לדידי' עדין' שעיל קרי' לי' משות דניתר בשחיתות אמו, ואפי' שפיר קאמර שמואל דחלבו מותר לד"ה, כל אורא' בשליל דידי' לר'ם ב"ח ולר'י ב"ט. ולא עוד

באישור כרת אין להקל נגד דעת הרמב"ם זיל, אפילו הוא היחיד כי פסקי המה סולת נקייה מנופה ב"ג נופת, ואבאר בזה.

הנה לפע"ד נראה ברור דהרמב"ם זיל hei מקיים הני תרי משניות דראין כסטורין וגם דברי ראהר"א, ומ"מ אין כאן שום קושי' דראאר"א שפיר קאמר דר'ם ור'י דברייתא דפליגו בגין גיד וחלב של שליל, לשוטתייהו אזלו ועל עסקי שחיטה פליגו ובון ט' ח' אבל בון ח' לד"ה הן גיד והן חלב מותר, דניהם גיד אסור משעה שנוצר, דליקא שום טעם לומר דבגיד בעין חדשים, מ"מ השחיטה מותרת כלל, וכקושי' הרא"ש זיל לעיל, דדי' לו לא היהות כאמו, דא"כ, איך כולל גיד וחלב בהזדי, לומר בשינויים דנוזח בשליל, דהרי חלב אינו נהוג אלא בון ט' ח', והגיד הרי נהוג משעה שנוצר, אלא ודאי דגס ר'ם מודה בהא לר'י, דכל שהשחיטה פועלת על הولد, גם גיד וחלב מותר, וכך שפיר כולל הני שנייהם בהזדי, דניהם דבגיד מתיחיל האיסור משעה שנוצר, וחלב רק מב"ט מ"מ אין נפקota בזה, דהא עד שנעשה ב"ט השחיטה מותרת, ורק בב"ט נאסרו שנייהם, משום דעתו השחיטה ואי דנפ"מ בתולש מן הولد שבਮיעי אמו, דבחלב עד ב"ט מותר, ובגיד אסור, ממציאות רוחק כזו אשר בו פליגו ר'י ור'ל לעיל בפ' בהה"מ לא דברו התנאים, והאי נהוג ואינו נהוג בשנמצאו בمعنى בהמה לאחר שחיטה קאמרו, אבל אם נאמר דר'ם פלייג אגוף הדין דאין השחיטה מותרת אסורים שכבר חלו, א"כ האי נהוג בשליל בגין אפי' ב"ח ופחות מזה, וחלבו אסור איינו אלא בב"ט ואיך כולם יחד, וכך שפיר קאמר ראאר"א דזוקא בגין ט' ח' פליגו ולא הזקיר ר'ם, אלא סתם דמשתנו דלא דיבר מחלב רק מגיד ולא הזקיר ר'ם ור'י דהשחיטה מותרת איסורי, וס"ל דגה"נ כיוון דחל מחייביםתו לא פקע ע"י השחיטה, ורבי סתם כוותי' ומביא דברי ר'י החולק בהז בדרכי יחיד, ואנן כיוון דפסקין בהז כסתום מתני' גם בחלב בגין ט' ח' הדין כן. והא דאמרין לקמן ק"ג ע"א בנטרפה עם יציאת רובה דאיסור חלב ומאה"ח וטרפה בהזדי קאי דמוכח דאיסור חלב איינו חל עד הלידה, "יל' כיון דאם הולד הי' מת קודם יציאתי אפי' ב"ח הילדה להתריר האי חלב שהי' אסור בעורר ר'ם, א"כ לענין איסור חלב אסורה אסורה ע"ד שיצא לאoir עולם. הן אמת דיש לדון אם בבן ט' ח' הילדה להתריר האי חלב שהי' אסור בעורר ר'ם, אלא דחקירה זו איכא גם בשחיטה עצמה לר'ם, דבן ט' ח' טעון בשחיטה בפ"ע, וא"כ אם בשעת שחיטה הי' בון ט' ח' מה מהני מה שמת אחר השחיטה קודם קריעת הבطن. ועיין בהז בחדשי ב' בהמה המקשה שם. ועכ"פ שיטת הרמב"ם זיל היא לפי בי אירוני היותר מחוראות, וצריך לחוש עליה עכ"פ להחמיר באיסור כרת דחלב. ובגיד הלא דעת הר"ף והרמב"ם שוין ואיסורים אותו משעה שנוצר, ולא בבן ט' ח' דזוקא, ולכן יש להזהיר להשוחטים שליליה לאכול אחרים שליל ביל' ניקור הגיד. וכבר עורתני ע"ז את הגה"ק בעל יטב לב מסייעת זיל' מבואר בחשובותיו אבני צדק סי' כ"ב, והוא רצה להצדיק דין, אבל לפע"ד אין זה כדי להקל באיסור תורה שיש בו מלכות ודוק"ק היטב.

תוס' ד"ה אילימה חלבו דשליל וא"ת ומ"ש דבגיד פליגו ובחלב מודו. עיין בלב ארי' זיל, שרצה להמציא דלמ"ד אבגבע"ט, אין גה"נ בכלל כל בהמה תאכלו, כמו שאינו בכלל נבלה כדאמר בפסחים, וק"ז זיל' בחדושיו כיוון ג'כ' לסביראו או לחזק שיטת הר"ף, וכבר דעפ"י סברת הר"ן זיל, דdemo אין בכלל כל בהמה תאכלו מפני שיכלון לקאים הקרה באוכלון ממש, לא מוקמי קרא בדים ע"ג דקרה אוכל כל דם לא תאכלו, וא"כ ק"ו לגה"נ למ"ד

יווחנן דבר משיעור שבון הכל והוא צוית ואפי' לעברו, ולא מליקין כלל, ולכן עבי כאן לקבוע הלכתא דלא תימא כיון דלפי דברי מר זוטרא הר' בעינן לידע הא שיעורא דכשועורה גם לר' דאמר בכזית דה'ינו לענין צירוף ב' ו' מקומות דלא מצרפין פחות מכך, קמ' ל' ננייה זו ודי אמרת כן הוא מ"מ הלכתא ג' כ' קר'פ' דיש חילוק בין לעברו ובין להלכותו דכשועורה לחוד מעברין ומ' גם גם בכזית דמליקין בעינן ודאי דבכשועורה במ"א עכ'פ' דפחות מכםורה לא מצרפין לכזית. וללא תורה דהרמב"ס ז"ל משנה הא דאמרו בגמ' בב' ו' מקומות וכותב אף' במקומות הרבה, ולכאו' רצה לשולב זהה בכזית מצרפין גם פחות מכםורה וצ'ע'ודו'ק.

ע"ב ותנו' מدلآل קא בר'ין אבמה'ח ינחו', מה'ית לא הו' אבמה'ח כיון דמחוברין הון מעט וכו' עכ'ל. והנה יש לי מקום עיון גדול בעינן זה, דאם דאמר המודלדל אף דלא מצי הדרא בריא וסופו ליפול וליסרת, אין בו ממשום אבמה'ח עד שיפול ממש'כ' התוס', אלא דבר זה לאו מסברא בעלמא ידעין אלא מקרא לפיןן, דלקמן דק' ע"ב פריך הש"ס, טומאת אוכlein אין, טומאת נבלות לא, היכי דמי אי דמעליין ארוכה אף' טומאת אוכlein נמי לא ליטמא ואי דאן מעליין ארוכה, טומאת נבלות נמי ליטמו, וקמשני לעולם דין מעליין ארוכה, ושאני טומאת נבלה דר חמנא אמר כי יפול עד שיפול, תנ'ה האבר והبشر המודלדלין בהמה ומעורין בחוט השערה, יכול יטמאו טומאת נבלה, תל' כי יפול עד שיפול וכו' עכ'ל הסוגי' שם, הרי לך דהקרה אתה להוציא מסברא החיצונה, ולומר דהאי חיבור בחוט השערה שסופו ליפול בקרוב, ואין במציאות להעלות ארוכה שמנהני להציג מטומאת נבלה והנה היא לא קשי' לי דענין דלענין טומאת אבמה'ח גلتה התורה דבעין דזוקא עד שיפול, אבל לענין איסור אכילה מנ'יל דלא מקרי אבמה'ח עד שיפול או עד שתנותם בהמה ותהי' המיתה עשוה ניפול, דילמא שאני טומאה מאיסור, דכבר ביארתי בפתחה עיקר יי'ד וכן בסוגיא דמסוכנת לעיל דף ל'ז דאיסור וטומאה חד דינא אית' לחו' ודלא כדעת האחرونים דתלו בוקי סriskא ברמב'ס ז'ל, חלק בnable בין טומאת נבלה לאיסור אכילה כי מש'כ' הרמב'ס דנקה'יו' ופס'ג' נבלה, הינו תחלת נבלות ולא ללקות עלبشر התולש ממנה גם משום נבלה עיישי' בארכיות ותרזה צמאונך ודבר זה גם מהכא מוכח דbabma'ח דמטמאCNבלה נמי דין טומאה ואיסור שווון בו, דכל שידען דאינו מטמא מילא גם איסור אכילת אבמה'ח ליכא אל מוצות פירוש דרבנן לדעת התוס', ואיסור בלי מלוקות מריבו הכתוב לדעת הרמב'ס ז'ל. אבל מה דקשי' לי הוא דבר מה'ח דאית' לדין דפסקין קר'י לקמן ק'ב ע"ב, מקרא דבר בשדה טרפה, למה לא נימא דכל שעומד ליפול בנopol דמי וטרפה הוה כטרפה עצמה אסורה, עכ'פ' שעדרין חיה משום דסופה למות, כמו כן האיبشر המודלדל ממנה דהוה ג'כ' טרפה במקצת ממש'כ' הרמב'ס ז'ל בפ'ד ה'י מ'מ'א, דהחותוך בשר מה'ח הר' יוטו הבשר טרפה מה לי כולה מה לי מקצתה עיישי', וצל' דמש'ה כתיב בשדה למד עד שנעשה בשר בשדה וכל שעדרין מעורה אף' בחוט השערה לא מקרי בשדה, כי לפי פ' הרמב'ס ז'ל דמש'ה טרפה ובמה'ח חד לא הוא משום דעתינו שווה דהאי טרפה כולה והאי מקצתה, באמת האי בשדה לכואו' שפת יתר, אבל אתה לומר דהאי מקצת בעין ממש בשדה וכדי שלא תאמר דדרשה יבשתה היא בלי טעם, תשבור לך העניין כי הא לאו דטרפה עם לאו דnable מישך שיכ'ו, דמש'ה כתיב הרמב'ס שם הי' ז' מצטרפין לכזית דטרפה תחלת נבלות עיישי' אלא דחלוקן הכתוב לשנים משום דטרפה אפשר דלא תבא לידי נבלה עי' שהשחיטה מבטלת הנבלות, אבל עכ'פ' בעינן אפשר בוא לידי נבלות עי' מיתה بلا שחיטה. ועיין בפתחה שם שביארתי מה

אלא דלפי האי ס'ד מאן לימה לנ' דהאי תנ'ק ר'מ הוא דכיוון דלא פליגו כאן בעסקי שחיטה מצי להיות תנא אחר דס'ל בשחיטה כר', אבל פלייג עלי' בגיד וס'ל דבunning הלב שור וכמוש'כ' בעצםכו תירצו התוס' כת'ה, משום דבעין הלב שור וכמוש'כ' בעצםכו בריש פרKen. ותירוצים דילפין ממשם, איינו מובן, דהרי לעיל דף ע"ה ע"א בעצם כתבו הא דיכול איינו בעונש ואזהרה, לאו מהכא ילי', אלא מכל בבחמה תאכלו ועיין שם בלב אריה ודוק'.

ומה שנראה מトンך דברי הראש יוסף דל'ר'ם כל שה'י חי בשעת שחיטת האם עכ'פ' שמות אח'כ' קודם קריית הבטן נבלה ההו, גם זה ליתא כי כל שנמצא מות עכ'פ' שבשעת שחיטה אפשר דה'י חי גם לד'ר'ם מוהני שחיטת האם לטוחו. ועיין בהז' לעיל בפ' בהמה המקשה מה שכתבנו בזה ודוק'.

תוס' ד'ה גוממו עם השופי פי' בקו' הלב הגבוה וגיד הנרא על השופי גוממו ומשילכו מופיע מוש'ע וכו', ולפ'ז לא פליגו וכו', עיון בלב אר'י ז'ל, ולפ'ע'ד נראה עוד להוציא על דבריו דשמננו של גיד הוא מסתמא לעמלה ולטטה, והגיד מכוסה בשומו, ומושם מראית העין שכותב רשי' ז'ל איינו גומס אלא מה שלמעלה מן הגיד, אבל לא שלמעלה ממשו'ע ודוק'.

תוס' ד'ה עלוא אמר וכו', אלא קסביר רב דהא דפליגו תנאי ביש בגבנ'ט בקנקנות הוא דפליגו וכו' עכ'ל, ועיין במהרשב'א ז'ל ואני בער ולא אדע, אם אגבג'ט אקנקנות קאמר האי תנא דלקמן דף צ'ט ע"ב, لما יאסרו הקנקנות ולא הגיד, דכפי הנרא הא דקאמר רב דלא אסירה תורה אלא קנקנות שבו מצד הדוחק אומר כן, משום דהgid אין בו טעם, אבל למ'ד גטם בקנקנות ליכא טעמא, لما יפרש הקרא דקאי אקנקנות אם לא שנאמר לדידי' א' אקנקנות קאמר דבכל גיד המה, ורק רב דס'ל יגבג'ט קאמר דקנקנות דזוקא, אלא דל'פ'ז لما לא נפרש דברי עולא דקאמר עז' הוא והتورה היiba עליו, דמודה להא דרב דגט הקנקנות בכל גיד אלא דס'ל דאפי' למ'ד יגבג'ט ובקנקנות כרב, מ'מ' גם הגיד שהוא עז' בעולא אסור רחמנא, ומ'ל' לאב'י דלעולא גיד ולא קנקנות וצ'ע' כתע ודוק'.

ד' צ'ג ע"א **תוס'** חתכי' ומלהטי', בסה'ד, מדנתן הבה'ג' שיעור לשהיית מליחה כשיעור צלי' עכ'ל. כוונתם דמהא דשומואל דמליחה הר' הוא כרותה און ראי', דיש לפרש דמליח לאורה קאמר ולא מליחה לדקרה, אבל מבה'ג' דילף מושמו אל דמליח לאורה מליחה כשיעור צלי' מוכח דמפרש הא דשומואל דמליח לדקרה קאמר, ובגוף שיטת ר'ת עין لكمן בסוג'י' דכבד ובמה שכתבנו שם ודוק'.

גמר' אמר טבח שנמצא הלב אחריו וכו', עד והלכתא להלכותו בכזית לעברו בכשועורה עכ'ל הגמ', ידוע דלא שייך הלכתא במקומות דליך מחולקות, וכפי הנרא מר זוטרא לא פלייג אר'פ', אבל דעת הרשב'א ז'ל נמי אמר מר זוטרא ולא מר זוטרא אמר, ומ'דעת הרשב'א ז'ל דמור זוטרא אתה לאפלוגי אדר'י, דבמי' צוית במ'א, אולם הר'י' ז'ל פסקו כמר זוטרא וכר'פ' דמפרש, דר'י' ורב יהודה לא פלייג אר'פ', לא פלייג ולפ'ז נשאר הקושי' דגמי' קאמר והלכתא מכל דפליגו, ועיין במהרשב'ל ז'ל דרוצה לתרץ זאת, אבל דבריו אינם מובנים ומסתמא טעות הדפוס ערבעבו דבריו עד שהמהו מושללים הבנה. ואולם לפ'ע'ד נראה לפרש דזוקאי מר זוטרא לא פלייג אר'פ', אבל דממה דאמר דשיעורא דרב יהודה בכשועורה הוא במקומות אחד ושיעורא דר'י' בכזית הוא אפי' בב' ו' מקומות, נצחה מילא דאפשר לומר דלא כר'פ', דלעולים לעברו ולהלכותו חד שיעורא הוא, אלא דקאמר של מ'א בעין עכ'פ' בכשועורה, אבל בין כולם גם לעברו בעין צוית, אלא דפחות מכםורה לא מצטרף לכזית, ור'

דר"י לסתון ק"ב דבמה"ח נמי כתיב בהאי קרא, הרי מחלוקת הקרה לשנים בשר בשדה וגם טרפה ל"ת, הרי שלא קאי בשר אטרפה, שפיר מציין למילש מטropa כקושי הפ"י, אלא דלר"ש דאית ל"י כ"ש למלקות, ע"כ לא בעי קרא מיוחד אברש מה"ח, וכמ"כ רשי"ז צ"ל לסתון ק"ב סוף ע"א, דלהכי פלגינוו קרא לאבמה"ח ובמה"ח לחביב אברע ע"פ שאין בו שיור בשר, ואברע ע"פ שאינו אבר, ולר"ש גם בבשר לא בעי שיור, וא"כ שפיר קאמר לר"ש גה"ג אסור בהנהה, אלא לדידן מותר בהנהה מקרא דטרפה עכט"ק מימי חרפ. ובמתק"ג גירסה דיניקותה היא, וכל דבריו באז אינס אלא חמוץין. כאשר אברע לך חדא: קרא דכלבל תשליקו אוטו לכ"ע ע"כ אברע דכתיב בירושא דקרא קאי, ולא אטרפה דהרי אותו בלשון זכר כתיב ולא מציא קאי ריק אברע, ולא אטרפה שהיא לשון נקבה, ועיין לסתון ק"ב ע"א בראש"י ד"ה ג' ואין שחיטתה ממש. ואין להקשوت באבר המודולל דסופו ליטמא כשיפול נימא עכ"פ דגם בעודו מעורה במקצת טרפה הוה ולא תחני שחיטתה רק לטהר מן הטומה ולא להתר בacellular, זה ליתא דכל שבשר מוה"ח ליכא איסור טרפה לאחר שחיטתה איך נחلك בין אבר לבשר, דע"כ השחיטה אינה מתורת איסור שהיה עליו כבר ואם בבשר המודולל ליכא איסור ה"ה באבר המודולל ובא וראה כמה עמקו מחשבות חז"ל והכל בחבונה ובבדעת עליון היהיב חכמה לחכימין, ודוד"ק היטב.

תוס' ד"ה נאמנין עליו ועל החלב בסתם חלב איירוי וכי' ופליגו, דר"מ סבר דעתן נאמנים בגיד הנשה לצריך חיטיטה וכו', ולר"י נאמנים בגיד משום שלא עלי גימה ובחלב נמי וכו' עכ"ל, ועיין בלב ארוי ובוח"ק"ז בעחתת"ס צ"ל, דשניהם קמתמהו איך סמכין אנן אטברים, כיון דפסקין כר"מ דבעי חיטיטה, تو ליכא תנא דקסמך אナンמנות הטעבה, דעתמא דר"י משום שלא עלי חיטיטה. ולפע"ד נראה דרבינו דסTEM וחויכמים אומרים עכ"ב בחיטיטה כר"מ סובר, ומ"מ לעניין נאמנות הנקור קסמך כר"י, דאל"כ איך סתס לסתון כר"מ נגד hei חכמים דהכא דמתני, אלא ודאי דרבינו הכריע לפסק כר"מ בחיטיטה וכרכ"י בנאמנות, ואולי hei תרתי לשנאה בגמר' פליגו בהא, דל"ק דמחני, הא דאמר ר"י חזו ר' לומר נאמנים ארישא הי' סובר דנאמןות תלוי בפלוגנתה דר"מ ור"י לעניין חיטיטה, ומעיקרה סבר רבבי כר"י ואח"כ חזר בו וסתם כר"מ לצריך שיטול את כולו, ואנן לא משועבדים לפסק כהכרעת רבוי במשנה השני כר"מ, אלא סברנו כר"י ולכן חזו לומר נאמנים, דהרי איכה תורי מ"ד אליבא דר"י, אי אמר הלהקה כסתם משנה, עיין ריש פ' א"ט. ואידך לשנאה סובר דהלהקה כסתם משנה, והני תרתי סתמא לא סתמן אחדדי, דלענין חיטיטה סתם רבוי כר"מ ולענין נאמנות כר"י ודוד"ק היטב.

משנה שלוח אדם ירך לנכרי שגה"ג בתוכו מפני שמקומו ניכר. אגב אורחא שמעין ממשנתינו דגה"ג מותר בהנהה, וכדדייך כו' בפסחים כ"ב ע"א, והביא הרא"ש צ"ל כאן פסק הרמב"ם צ"ל דגה"ג מותר בהנהה, אלא דחכמי לוין נתקשו בפסק זה שהוא נגד הסוגי דפסחים שם דתולה דין זה במד"ג יגבגנ"ט משום שהוורה נבלה ליתנה לגר או למקרה לנכרי, היא וחלבנה וגידה הותר, אבל למ"ד אבגנ"ט לא חוחר גה"ג בכלל נבלה א"כ אסור בהנהה, וכאשר באמת ר"ש אוסר גה"ג אף בהנהה וכיון דרמב"ם צ"ט ס"ל כר' אבחו ופסק אבגנ"ט, וכדאיפסקי הلتכתא לסתון צ"ט ע"ב, איך מוצי שטרי לב"י תרי ופסק גה"ג מותר בהנהה, והרבה דיו נשפהה לתרץ פסקי וזה ולא אביה כאן רק מה שכתב ק"ז בעחתת"ס צ"ל בחדשו מימי חרפ, והוא עפ"י קושי הפ"י בפסחים דנילוף היתר הנהה מטropa, דהתם הרוי כתיב לכלב תשליקו אוטו, וגה"ג אפי' אין בו טעם הרי ראוי לכלב עכ"פ. ותמי הצל"ח דבטropa דכתיב בשר בל"ה אין הגיד בכלל, כיון דלית ב"י טעם, אלא

שנית מה של' דלר"ש ע"כ קרא דלא תאכל הנפש עם הבשר רק אבאמה"ח אבל בהמה"ח לית ל"י כלל, די בשר מה"ח אסור, لما לי לאו דבאמה"ח זה איכא כ"ש בשר באבר, דבר זה קשה לשם ע, דלא לישטמט תנא לומר דליך לאו אברש מה"ח והוחתחו דא"כ לד"ש למה חלקו הכתוב לשנים כקושי רשי"ל לסתון אינה מכרצה. לא מבуй' לר' יקר שבתוס' שbowות דבתערובות מודה ר"ש דלא עמודה, עיין לסתון ק"ב ע"ב, וא"כ לא חל לאו דטרפה עד שלא החל לו לאו דבמה"ח, וכמ"כ רשי"ז צ"ל לסתון ק"ג ע"א ולכן גם הוא קאמר בשר מן הטרפה הא חדא.

אבל מה שנראה לפע"ד ביישוב פסק הרמב"ם צ"ל הוא, דלפי דרכו בפיה"מ לסתון במשנה דונוג בטורה, דבון לר"י ובין להחכמים קרא, דע"כ לא יאכלו ב"י את גה"ג, לבני יעקב בניין, או שנאמר דע"כ מיחסקין בהאי איסור מטעם שנאסר לבני יעקב, או שנאמר דע"כ נשנית בסיני, דלולו זאת אין אנו מוחיבים לקיים מה שנאסר קודם מ"ת עיי"ש, א"כ ליכא מהאי קרא שום קושי א"ר אבחו דהרי הוא יליף דכ"מ דכתיב אכילה גס הנאה במשמעו, או מנבלה או מטropa כמובא ר' שם בסוגי, והוא דרשא מיטורא דקרא ולא מציא קאי על האי, ע"כ לא יאכלו ב"י את גיד הנשה, שהוא סיופר המעשה של קודם מ"ת, וא"כ גם ר"א ודאי מודה דבנוי יעקב לא החרו אלא על אכילת גה"ג, ולא על הנאותו, וממילא אן דלא אכילין או

לאכילה הן במכר והן במתנה הן בשלמה והן בחתוכה, והתוס' ל�מן אצלו לפי ההלכה דאגבניט'. גם החלוקת שבן מכר למchnerה הגם שהביא כן בשם הדרישה לא שמי לעיל דאמ המקביל מתנה מתכבד יותר בירך שלמה ממילא שאווי' מתעללה,ומי שלוקחה כדי לכבדה במתנה לאחר יתנו יותר עברו הירך שלמה מחתוכה. ובגוף סברת התוס' אני בעניין בער אני ולא א宾, איך מקרי צאתה הנהנה מן הגיד מה שהירך שלמה ולא ניטל גידה, הלא אם לא היה להירך הגע' נמי הייתה שלמה, כי הלא לא הגיד עשויה אותה שלמה, אלא אם ה' מוכחה להוציא ממנה הגיד, היהת מתקלקלת ומי שמע מעולם הנהנה צו. ומה דוחוכיח הש"ס בפסחים מהאי משנה דגה'ג' מותר בהנהנה הוא ממש דהאי תנא סובר יגבניט', וא"כ שפיר מוכחה מהא דשולח אדם ירך לנכרי שגה'ג' מותר, ומה דפרק שם על היפוטוא מנבליה הנחיא למ"ד יגבניט' אבל למ"ד אגבניט' מא"ל, לא פריך איך מותר לשלוות ירך לנכרי דלמ"ד אגבניט' בלא"ה מותר לשלוות דאיתו שוה יותר בשbill הגיד שבתוכה, אלא דהगמ' פריך, הכי נאמר דלמ"ד אגבניט' תה' גה'ג' באמת אסור בהנהנה, אם יש לו בו צורך להשליך לכלבו או לушות ממנה רצעה וכדומה. ועיין עוד לקמן מה שכתבתי על דברת התוס' שם. שוב ראייתי דהראש יוסף ז"ל לקמן בעצמו הריגש במה שכתבתי.

בגהגות מהר"ץ חיות ציון כאן ירושלמי פ' כ"ש והצל"ח שם דמפרש דבריו דמוקמי מתני' בנבלות ובנבלות דוקא גה'ג' מותר בהנהנה מטעם דר"ש מי שבשו אסור גידו מותר. ולא ידעתني איך מתפרש האי מפני שמקומו ניכר והק"ע קמפרש דמותר אפילו במקומות שמקראיין, דישראל חבירו יכיר שנבליה היא דהרי לא ניטל גידה, והוא פלא דידלמא חתק לי עכו"ם ואח"כ ייכרנה לישראל, ועיין לקמן בד"ה גמר' חיתוכה דעתו"ם מה שכתבתי שם ס' זולת זאת אין דין זה שיק בפרקון דעתוק בדיני גה'ג'. גם לשון בגיד של נבלות דקאמר, איינו מודוקדק, דיויתר הוול"ל בಗיד דטרפות דהוא יותר שכיח מnbולות. ולפנ' פירוש זה בירושלמי קשה להולמו ודז"ק.

רש"י ד"ה ירך שלמה משמע. אין זה ציון, דגבמ' לא כתני תיבת ירך כלל, אלא רשי' ז"ל כתוב דלא ידע מי הכרתו זהה, ולמה דבעל הגמ', והרש"ב' ז"ל כתוב דמקדייק מהתיקני, "מפני שמקומו ניכר" דע"כ בשלמה קמיiri. ותלמידי הרבנן מוויה שמואל קופטש עיי' השיב עיי' דלשון "מפני" שהוא בהחלט מורה דע"כ ירך שלמה משמע די' ירך בין שלמה ובין חתוכה, הי' לי למייתני, "אם מקומו ניכר" ולא, "מפני" ולכן יפה עשה רש"י ז"ל שהי' מדקדק נפלא שכתב, ירך שלמה משמע, דרך אז מצינו כתני מפני שמקומו ניכר, יפה דבר, ומ"מ אומר אני דשפיר תפיס הרשב"א ז"ל, כי פרשי' ז"ל בה הפלאopolא, כי האי, "חתוכה לא" דקמדייק הש"ס, אין הכוונה על חתוכה מן הירך, שלישי או רביע, דהרי חתוכה בויז' ולא חתוכה בייז' קאמר, כי באמת בין יכולת למקצתה אין נפקותא כי אותו חלק של הירך דהוא הকף מוקום מושב הגיד, אם אינה נפרעת לעומת הגיד, ניכר שפיר כמו בכולה, והא דנקט ירך דודאי כולה, ולא מקצתה משמע, אין בויה דיק של כלום דהרי ממתנה דבר התנא, ואין דרך לשלוות אלא ירך כולה, לאו מקצתה ממנה, אבל הדיק הוא דמיiri ע"כ באינה נפרעת במקומות הגיד כדרכ שפורען אותה כדי לנקרה, וגם חתוכה כולה קאמר, אלא שנפרעת ומילא אין חתוכה ממוגעת מירך דcolaה ירך, דהאי חתוכה נמי כולה ניכר, ותடע שכן שנפרעת, אבל ממיוט מהה דקמדייק מפני שמקומו ניכר, ולא דבנטנה מתכבד כשHIRיך שלמה ולא חתוכה עכת"ד, ולא זה דקמדיין במשנה שהגה'ג' בתוכה, שיטה דבירך שלמה שאינה מפרעת, הגה'ג' בתוכה, והכי הוול"ל שלוח אדם ירך לנכרי מפני שמקומם גה'ג' ניכר אלא ודאי דאיכא ירך שאין גה'ג' בחוכו, והיינו

כ"י משום דנאסר לב"ג, או כרבנן משום דע"כ האי איסורה דבנ"י נשנית בסיני ע"פ, פשוטה דלא ניתוסף איסור הנאה אח"כ, שלא נשיח אלא מה שנאסר לבני יעקב ולא יותר, ור"ש דאסר גה'ג' בהנהה ע"כ שלא סבר בהזה כפי' הרמב"ם ז"ל, וכמו שהבאתי לעיל צ"ב ע"א, אלא דהרבמ"ם נגד הרמב"ם ז"ל, מסתמא מצ' חיל'י ממקומות אחר, עד שלא חס לא להא דר"ש ולא להני שkil וטרי שבגמ' דנראה דלא כוותי, וכאשר במקומו הארכתי, והראתי דקרה מסיע לעי' דהרי מס'ים "עד היום הזה" ולשון זה ע"כ מורה דאיינו ציווי אלא סיפור המשעה שלא אכלו. ועכ"פ האי פסק דגה'ג' מותר בהנהה אף' למ"ד אגבניט' לפ שיטותו דלב"ע הקרא בעקב נאמר ולא בסיני, שיריך וקאים ודז"ק היטוב.

וזע לדידי בלא"ה קשי' לי על הסוגי' דפסחים הנ"ל דמקשה מגה'ג' ודם דאי אפשר דהני איסור גיד וחלב ודם יה' הא הלא אז כל בהמה מקצתה איסור הנהה יש בה מחיים דגס גה'ג' ע"כ מחיים נאסר כמש'כ התוס' בריש פרkon ומכם'כ דם וחלב ואיך התירה תורה לחROSS וולדוש בשור דכתיב לא תחרוש בשור ובחמור ייחדי, אבל בשור לחודה ספר דמי, ולא תחסום שור בדישו, אבל לדוש بلا חסימה שפיר דמי, והרי נהנה מגה'ג' וחלב ודם ואל חשיבנו דሞתר מצד זוז"ג, דאפי' למ"ד זוז"ג אסור איינו אלא מדרבנן, דזה טעות גדול דפשיטתו דמי שמסיק תנורו בעצי הקדש ועצי היתר ביחסו, או החורש בשור של הקדש ושל חולין ביחס דמעל מה'ת משות דנהנה מן הקדש, דהרי אישתרשי לי' הא שוי' של עצי הקדש, או מלאכת השור של הקדש, דמה מהני לי' שננהנה גם מן החולין להציגו מיד' איסור נהנה מן הקדש, ורק אחר העשה אם דינן מה דיננו של התנור המוסק או שדה החROSS, באיה ליכא איסור תורה כלל להנות מהם, אפי' באלו זוז"ג דאפיילו בעצי הקדש או שור הקדש לחוד אין זה אלא גורם הנהה דשרי'ת, כמו חליפי איסורי הנהה דע"פ שהחלהפה בעצמה הוא איסור תורה, אבל החליפי מותרים אבל מדרבנן אסורים הן החליפין והן התנור המוסק והשדה החROSSה, בدلיכא זוז"ג אבל בדאיכא זוז"ג עצי איסור ועצי היתר פלוגתא הוא וכאשר הארכתי בהזה בסוגי' דשוחט בסכך של ע"א לעיל דח' ח' עיי'ש, וא"כ פשוטה לי' דאמ גה'ג' וחלב ודם היו איסורי הנהה, דלא הי' רשאי לחROSS וולדוש בשור, וא"כ מה פrisk הש"ס והרי גה'ג' באמת דגה'ג' מקרי להתירם בהנהה ומכם'כ דקשה לר"ש דס'ל באמת דגה'ג' אסור בהנהה, איך נהנין משור בחיו לעבוד עמו או לרקב עליו, ובענין צע"ג וד' יאיר עניין.

שוב נתישתי דעל ר"ש לא קשה מיד' דהוא ע"כ ס"ל דגה'ג' לא נאסר מחיים, כיון דדרש כל שבשו מותר גידו אסור למיועטו גיד של טמאה, ה"ה דקאי על זמן נמי דכל זמן נמי דכך אוכל ולא גידה, ע"כ מירך המוכנת נאסר הגיד, דהוא דרש דיריך אוכל ולא גידה, ור"א לאכול דיריך הכתוב. ועיין בצל"ח פסחים בסוגי' דחזק'י ור"א שהביא דעת הירושלמי דלר"ש גם גה'ג' של נבליה מותר לטמאה דכל שבשו אסור גידו מותר. ומה דבעין קרא להתיר חלב ודם בהנהה אין קשי' כ"ב, שלא סמך הקרא ללימוד הנהה מכללא וכען זה מצינו הרבה הרכבה פעמים ודז"ק.

כתב הרראש יוסף ז"ל דהא דנקט שלוח ולא מוכר דעתא לאשמעין דרכ' אגב דגה'ג' מותר בהנהה, ובמוכר הלא כתבו כתבו הtos' ל�מן צ"ב ע"ב ד"ה והלכתא, דין הנכרי נותן יותר בשbill הגיד אלא דבנטנה מתכבד כשHIRיך שלמה ולא חתוכה עכת"ד, ולא זכית ליריד לסוף דעת קדשו, הלא תנא דידן יגבניט' ס'ל בכלא פriskון, א"כ בכל גוונא איכא הנהה כשהגיד בתוכו כיון דראי

דוחטך לי' ומזבין לי', חתך לחתיכות ולא בכוונה לרמות שהיא מונוקרט, אלא דעל ידי שנחתך לחתיכות אין מקום הגיד ניכר, ואთא למיזון מנני, וע"ז משני דחיתוכא דעכו"ם מידע ידיע, ר"ל כל שלא ניכר מקום מושב חתך הגיד, על הספק שמא בא חתוכה מיריך מנוקרט לא יקחנה, ואם הוא מקרי הדת שמקלו יגיד לו, אין אנו אחריאן לו כאשר כן מתרפרש לדעת הרשב"א ז"ל, אז ליכא שום הוכחה דኒוקור הגיד יהי סימן בשולח לחברו ע"י עכו"ס, דהרי התם המחליף מתכוון לפרטעה כמו אותו הירך שבידך, ומינן לנו שאין בידו לדמות חיתוכו לחטך דישראל. אלא ודאי דרבו של רשי"ז ז"ל היה מפרש קושי"ג הגמי דחטוך לי' ומזבין לי' בכוונה לדמות לחטך דישראל, כדי לרמות לולוח שהוא מונוקרט, ומ"מ מתרץ דכל שאינו בקי ב尼克ור ולא ידע מושב הגיד אינו יכול לכובן חטך לחטך, וזה ברור לפע"ד בס"ד.

ועפ"י הדברים האלו נפלאתי עוד על דברת הרשב"א ז"ל בריש הסוגי" שכתב דמה דעתן התנא דינו דחיתוכה לא, בשולח לנכר, ולא נקטו בישראל בתנא דבריתא משות דעתא לאשמעין, שלא תימא דהאי שילוח לנכריו הוא כלפי פנוי, שלא קפדיין כמבואר בגמי ע"ז דף י"ד ע"א וז"ה ח' ע"א, קמ"ל דהכא קרוב הדבר וכודאי משווין לי', וכשה דתנן בגין שאבד בה כלאים לא ימכרנה לנכרו, שמא ייחזר וימכרנה לישראל עכט"ד, ועיין בהගות מלא רואים, דהקשה לפאי מה פריך הש"ס דילמא חתיך לי' ומזבין לי' דהרי זה איינו כודאי עכ"פ, וא"כתו הוה לפני פנוי. ואני תמה למה לא הקשה דעתיך מנני, הלא התם בע"ז מוסחרים דיבר שקרוב לוודאי שימיכרו להעובדים, ומ"מ מותר מושם דחשב לפני פנוי, ואיך כתוב כאן הרשב"א דבשולח דורון לנכרי חשב יותר כודאי מהתם אתמהה, הלא בשולח דורון לנכרי קמיiri דאין דרכו למוכר, ואם אויל ימכרנה, הלא הרבה נוכרים לפני למכרה, וכן הוא בגין שאבד בו כלאים דמסתמא סתם קונה בגין ייחזר וימכרנה לישראל, ולא למיכרו לאחרים ומ"מ חשוב שמו שמא ייחזר וימכרנה לישראל, ואיך סבר הרשב"א לתרצ' זאת במה שכתב דהכא כודאי יחש, והוא הפלא ופלא.

אבל מה שנראה לפע"ד ביישוב קושי" הרשב"א ז"ל מסוגי דע"ז דלפניהם שרי, הוא דלא אמרו חילוק זה בין לפני לפני דלפניהם, אלא במקומות שהעשה שלא כדין עשו, ועובד עבירה במצויד, ואנו אם מקרביין לו הדבר הר夷 עוברים אלףני עור, משות מסיע, באופן דרך בתורי עברדי דנהרא עוברים אבל בחוד עברא לא, כדאמרין בריש ע"ז, ה"ה בלפניהם נמי שרי דכל שהוא עובר עבירה, אין אנו אחריאן לו, אלא בחוד לפני שלא להוציא כס יון לניר ואבמה"ח לב"ג, אבל לא שלא להוציא לאחר אפייל קרוב הדבר שמננו הגיע לניר ולב"ג, דאלפניהם לא מקפידין במקומות דין בעמעהה שלנו אלא מסיע, ועיקר העבירה על הניר והב"ג שעוברים בשאט נפש, אבל כאן מיריך דישראל הלקחו בהיתר גמור אכלו, כי שרי לי' לסמוק על החטך הלהזה לומר דעתך גידה, וכן בגין שאבד בו כלאים, דשרי לישראל ליקח מן הנכרי דין לו לחוש על חוט של כלאים שאבד בו, וא"כ מי שמכרו לנכרי אם אח"כ יגיע לידי ישראל וכיישל בו, כל הקולר תלי בצוארו והרי הוא העושה כל האיסור, ר"ל דמבטל איסור לכתלה, דהרי ע"ז שמסר האי בגין והאי ירך מפורעת שנראית כמנוקרט ביד הנכרי, הרי הוא כמבטל איסור לכתלה, והוא איסור אוריינטיא עין בנוב"ת י"ד סי' מ"ה ועיין היטב מה שכתבנו בזה בפתחה הכללית.

והרי הרשב"א ז"ל בעצמו כתוב דברין מカリין ובין און מカリין תקנתה הוה אבל מעיקר הדין אסור למוכר וモטור ליקח מהם ובודאי די אוריינטיא כאמור דאסור למוכר דהוה צען שלח לתקלת

כשהיא מפורעת, ומ"מ נקרא ירך וא"כ איך מצי לידע מיריך דמיירி באינה מפורעת, אם לא ממש דקתי מפני שמקומו ניכר.

ומה דקתי לשון "מפני" שהוא בחחלתה, ולא לשון "אם" הו, משום דמסתמא אינה מפורעת, דכל שהגה"ג בחוכה למזה היה לו הפרעה דיותר מתכבד בה כשהיא שלמה ולא נפרעת, ועל התאמר א"כ מהא דקתי שגה"ג בתוכה למידין דבשלמה מיריך, ולמה לי מפני שמקומו ניכר, הא בוכרא דנייהו דמסתמא בשלמה מיריך, אבל א"כ נודוק מני" דחיתוכה אסור לשולח וכמו שכתבו לעיל, שלא מציין לדחיתכה וחילק ממנה אסור, ר"ג דמתני"ג כולה ירך קאמר, משות דידי'ר התנא בהווה, ולא לדיק מני" דבאוון אחר אסור, והג' א"א למידק דחיתוכה אסור, משות דמסתמא משילימה דבר, ולכן יפה העיר הרשב"א ז"ל על דברי רש"י, דלאו מיריך קדייק אלא משות דעתמא קתני מפני שמקומו ניכר, וזה ברור ואמת בס"ד.

ודע דמה שכתבת דחיתוכה מן הירך נמי מותר לשולח, אפייל אם אינו ניכר אי ניטל גידה או לא, ר"ל שאפשר שנייטל ע"פ שאין האי חיתוכה מפורעת כי הפרעה מסתמא אינה ניכרת בכל חיתוכה וחיתוכה, מ"מ מותר לשולח, הואאמת וצדקה דמה דקתי בתמיינ"ט טעמא דמפני שמקומו ניכר, לא תידוק מני" דבאוון אחר לא לכאן ולא לכאן אסור, דזה ודאי ליתא, דכל שאין לולוח מן הנכרי איזה הוכחה שהחיתה מני הירך המונוקרט נתחתה, מהכי תיתני יאלנה, והרי תראה דהראב"ד ז"ל מובה בח' רשב"א ז"ל ובראי"ש ז"ל, מוכיח מהא דחיתוכה לא, דיש לסמוך על כל אדם מעלה מא שニיקר כמו בשיטתה עי"ש, הרוי דמש"ה אסור לשולח משות דמדינא שרי לסמוק על מה שראהו שהירך חיתוכה כדרך שפורהין הטבחים לנקרה, דמסתמא גמר ניקورو ויודע לנcker, אבל כל שאין הוכחה כלל שעסוק אדם בניקור האי בשער, פשיטה אסור ליקח ולאכלו, ביל' בקי שיראה אם אין בחיתוכה זו חלק מן הגיד. והא דקתי בתמיינ"ט מפני שמקומו ניכר דלא ניטל גידה, או אם שלמה אין בנסיבות אלא או שתהיה ניכר דלא ניטל גידה, או אם היא מפורעת בדרך שפורעין לנקרה שתהיה נראית כמנוקרט, אבל לעומת בחיתוכה שאפשר להסתפק אם בא מיריך מונוקרט או אינה מונוקרט נמי שרי. ולפ"ז הא דפריך בגמי ע"ה שלמה נמי לא לישדר לי' דחטיך לי' ומזבין לי', נמי אין הפירוש דחטוך לי' לחיתוכות ומזבין חיתוכה חיתוכה, אז פשיטה דלא קזבני מני" דעכ"פ ספק אכן, אלא דהש"ס קפריך דהכרי הרוצה למיכרו לישראל יפרענה בכיוון לרמות את הлокח שיהי סבר שהוא מונוקרט ומוכנת לו מיד לאכללה. שלא יצטרך להוליכה למינך שיש בו טורח והוצאה, אמתה דאי' נחפק הוא דאפי' חיתוכה לישדר לי' דכיוון דגוי מצי לחטוך בחיתוכה דישראל, מAMILיא אין לסמוק אלא דהש"ס לא חש להאריך והקשה אפייל שלמה לא או אדו' דאפשר חיתוכה שרי חד טעמא איתם בשנים דמצוי מחותוך ומזבין יש לאסור בשניהם, ומAMILיא גם להתיר בשניהם וע"ז קמשני דאפא"ה חיתוכא דעכו"ם שאינו בקי במושב הגיד לא יכוון המקומות, ומידע ידי' לכל המכיר את מקומות מושב הגיד, דין זה חתיכת ישראל המנקר, ואם האי לוקח גם בזה אינו בקי, כי גם הוא אינו יודע לו בזון מקום מושב הגיד, אז מסתמא לא יקחנה ואכלנה בלי להראותה למבחן ולא צרכין לדוחק שכ' הרשב"א ז"ל על דברת הראב"ד הנ"ל, דב"ס"ד קודם דמטורץ דחיתוכא דນכרי מידע ידיע, באמת ה"י סובר דמשום קל הדעת אנו צרכין לחוש שלא לימкор ירך שאינה מונוקרט משות דידי'קינו מן המשנה דחיתוכה לא, דזה ליתא כמש"כ לעיל דמשנה מש"ה נקט שלמה, משות דין דרכ' לשולח חיתוכה. והרי תראה דרש"י ז"ל בשם רבבו הוכהי מכאן דניקור הגיד סימן מובהק הוא לשולח לחברו ע"י נכרי בלי חותם ואם ה"י מפרש קושי" הגמי

ודוק' היטוב.

ד"ג צ"ד ע"א גמור' רבע אמר אנפקא אמר לי' לאשköוי והוא אשköיה חרמרא מזיגנא, לא ידעתاي איזה גניבת דעת איכא כאן, דמיל' דנקרי לא הריגש שהוא מזיגנא, ואם הוא באופן דאי אפשר להרגיש, וכי מהחייב הוא להגיד לו שהיין מזוו, הלא אמרו ליקמן במקום דאייהו מטעה אנטשי' לית לך בה, ורוב משתייחן אז הלא הי' חרמרא מזיגנא, ועל כרחנו לומר דשMOVED דעתו דנקרי מצא אשköוי אנפקא, ואנפקא חיאי משמעו, ושפיר נגב דעתו דנקרי מצא ציוו' דשMOVED, דאטעהו לסבור שהוא חייא ולא מזיגנא, אלא דלא משמעו הכא ממה דמשני ליקמן אנפקא חייא משמעו. משמעו דעת השטא לא ידע זאת, ולא עוד אלא דלא קמשני מיד' דהא עדין מוכח מהיה אנטפיך דאסור לגנוב דעת, אטס מותר לגנוב דעת לא עבר על דברי, דהרי הי' מצי סבר דגס שמואל רק כדי לגנוב דעת הנקרי אמר בפני הנקרי לאשköוי אנפקא, ע"פ' שכונתו הי' על מזיגנא, אלא ודאי דשלא בפניו אמר לו, וא"כ הדרא קו' לדוכתיה במוה גנוב לי' דעתטי. ותלמייד מהוי שמואל קעפטעס נ"י הי' השיב ע"ז דרכם הי' למזוג בשעת שתאי' והוא אשköוי מזוג מאכבר ובזה אטעהו. וככון הוא דכן ממשע בפסחים דף פ"ג ע"א במשנה שם והmixים באמצע שהמשם עומדים למזוג, ופרש' שמחממי בו חמין שמזיגן בו את היין עיי'ש. ובלאו הци מוכח דאטעהו דהרי מזיגנא הי' בחמין ויין חייא ודאי לאו חם הוא, וע"כ דעתן לו מזיגנא קרייא, דלויל' זאת הי' מכיר מן החמיימות שהוא מזוג ודוק'.

ע"ש בגמי אל יסרב אטס בחברו לסעוד אצליו יודע בו שאינו סועד וכו', ואל יאמר לו סך שמן מפה ריקן. עכ"ל הברית', ורש"י ז"ל הוסיף שידע בו שאינו סך דגנן לי' דעתו, כסבר שיש בו שמן עכ"ל, וקיים לי' וכי על חנס התנה מלעיל לדחכא, דלעיל קאמר העמים יודע בו שאינו סועד, יודע שאינו מקבל. וכך הניח דבר זה על רש"י ז"ל להשלימו, גם למלה הפסיק עס דבר אחר, "ולא יפתח לו חיות המכורות לחנוני" ואח"כ קאמר "ולא יאמר לו סך שמן מפה ריקן" שהוא ג"כ ענין אחד אם הא דלא יסרב בו לאכול. ועוד זאת דרש"י ז"ל בעצמו סותר את דבריו מנוי וב"י, דמסיים ביעמיא דגניב דעתטי, דקסבר שיש בו שמן, דהא באלא"ה גניב לי' לדעתאי אפי' הי' בו שמן, כיון דידעו בו שאינו סך. אלא דרש"י ז"ל נתקשה לו אותו בשופטני עסakin דמי פתי יאמר לחברו סך שמן כשהפח ריקן, דהא אפשר שייתפס לשקרן, لكن הוץרך רשי' לפרש דחכא נמי מיררי כדעליל, דודיע בו שאינו סך. אבל לולי שאינו כדי ארשני לומר, דלא כן הוא דהרי שניינו גדול יש כאן בדברי התנה, דלעיל קאמר "אל יסרב", וכאן "אל יאמר", אבל העניין כך הוא, דכלל גדול מכך ארץ הוא, דמסרבין לקטו, דהינו לחברו כמותו או לקפן ממנו, ולא מקבלו מיד עד שייפזר, וכן קאמר דוקא אל יסרב בו ביש לו, אבל יודע לחברו לא יסועד ולא יקבל, אבל פעם א' שרי למימור לי', ע"פ' שידעו שלא יסועד, וליכא בזה גניבת דעת, דהרי חברו יכיר בו שאינו רוצה שישועד אצלו כיון דלא יסרב בו כדרך כל הארץ, ולא יאמר לו אלא משפה ולחוץ הרי לבו בל עמו. משא"כ בפרק ריקן אפי' פעם א', לא יאמר, וע"פ' דבעפעם א' לא הטעהו שרוחה שיסוך, שהרי חברו לא יסוך על אמרה פעם א', ומ"מ הטעהו עכ"פ' במאה שסובר חברו, שיש לו שמן, ומה שקריא זאת גניבת דעת במאה שמטעהו שיש לו שמן דומה הנה מגע לו מזה, ואיזה החזקת טוביה יקבל. צ"ל דמהנהו במאה שידמה בנפשו. שיש לו פת בסלו שמן לפני לסוך, ואע"ג דהאי הנהה באמת יש לו, מ"מ מカリ גניבת דעת.

ע"ב דת"ח וע"ה שבאים לדין מותבין לת"ח, וע"ה אומר' לו ייב

וכו' ע"ש, דלאור' קשה איך מתקיים בצדק תשפטו עמיינך, שלא יחדר את האחד נגד חברו, אבל לפי האמור ניחא טובה, דהאי מיתבין לת"ח ר"ל שמסרבין בו לישב, ואות עושין לת"ח שהוא יידונו כתבררו של הדין, וא"כ בפעם' לא סגי דחרבי לגב' ת"ח לא מקרי הדין גדול, וכאשר אמרין שם בגמ' בע"א שלח לי' ר' יוסף עלא חברנו עמיית בתורה ובמצוות. וע"כ בcn מיררי, דאי באמת הדין גדול בחחלה, הררי סגי נמילבצ'ורבא מרובנן באומר לו תיב, אבל בע"ה דלגב' וdae מקרי כל דין גדול, סגי באומר לו פעם אין דהרי אין מסרבין גדול, ואם בכל זאת הוא קאי, לית לך בה, דסביר לת"ח ופעם א' לע"ה, שפיר קרינן בי' בצדק תשפטו עמיינך ודוק'.

ע"ש גמר' כיון שראתה אמו עלתה ledge ונפללה ומתה, אף הוא עללה לגג ונפל ומתה. הא דלא אמר שהփילה את עצמה, וכן בכ"מ שמדובר ממאבד עצמו לדעת נקט האי לישנא זיל' דרצה זה לומר דבשעת מעשה עצמה, כבר איינו שפוי בדעתו, וכאלו מעצמו נפל ולא חיב אלא על ההסתמה שמתהלה, כשהיא עדיין דעתו צלולה, ונפ"מ דכל שעושה מעשה ע"ז מקרה נורא שאירע לו בפתע פתאום איינו נידון כמאבד עצמו לדעת עין בי"ז ובאחרונים בהה ודוק'.

רש"י ד"ה אין מוכرين טרפה לעכו"ם בסתם א"כ הודיעו שהיא טרפה דתו לכא גניבת דעת, ובמקומות שאין מכריזין דליך למכח שמא ימכrnaה לישראל וכו', עיין בראש יוסף זיל' וזה דוחק נдол לפריש דברי רשי' דלאוקימתא דר' אש"י דומוקי כולה במקומות שאין מכריזין קאי, ובפרט דכתבת דליך למכח למחיש לשם ימכrnaה וזה ולהטא לדר"א עדין איכא למכח שישראה ישראל ויקחנה, וגם מה ליתא לדר"א עדין איכא למכח מותקמא ליקמן, דליך איכא אבוי' שטס'ים רשי' זיל' דחכי מותקמא ליקמן, דליך איכא אבוי' ורבא דמוקמי האי מציעטה במקומות שמכריזין. אולם לפע"ד דחכי פירשו' דבסטם קאמר, אבל בהודיעו שהיא טרפה דליך גניבת דעת שרי' למוכר או בסame' מקום שאין מכריזין, דליך למכח שימיכrnaה לשישראל אחר דזאת לכ"ע הדין כן, דחכי מותקמא ליקמן דהיאנו דהכל מודים ביה אט הודיעו וגס הוא במקומות שאין מכריזין דשרי', אבל בלא הודיעו אפי' הוא במקומות שאין מכריזין איכא מושום גניבת דעת, ולחד מ"ד דהיאנו ר"א גם משום שמא יחוור וימכרנה להרואה.

ע"ב גמר' אחד מפנוי האננסין, לכאר' אין מובן דאם הוא אנס ליקחبشر על כרחו של טובח ביל' לשלמוני, גם אם לא ישלחjisrael זה את הנקרי יעשה כן, ואולי זיל' דגס האנס רק מצד ההכרח עושה כן, ועלול הוא שאם יקבל דינר מן הישראל ליקח לוبشر שעוד שמנגע לאיטלי' ויציא את הדינר לצרכו כנו' להשתכר, ומחייבת פחד משלחו יקח הבשר ביל' מעות. אלא דמפרשי' לא משמע כן שכתב שמעכובו את הדינר בידו. ואולי זיל' דניאו דהוא אנס ליקח מה שצורך לו ולמכרו לו ביל' לשלם, אבל לשבר דלא צרך לי' לא הי' עולה בעדו'ו ליקח ולמכרו כדי להשיג מעות אלא הי' חומס סוחרים אחרים שיש להם סחרה הצריכה לו, ועתה שנשלח עם דינר לטבח הר' מחזקיק כבר בדין ונותל הבשר בחמס ודוק'.

ע"ש גמר' אימא סיפא וכו' ואיב' במקומות שמכריזין אי' איתא דהוה טרפה אכרזוי הווה מכרזוי עכ"ל הגמ' ורש"י זיל' הוסיף על זה זוז'ל: "ומדלא אכרזוי לאו טרפה היא ויאכל ומה בכ"ל" עכ"ל ועמדתי כשבה חדא משתומם על האי תוספת שנראה כו'לו מיותר רק כמחזר על מה שאמרו בגמ'. ואון דרכו של רש"י זיל' בכך כתוב דברים שלא לצורך. ומה שנראה לפע"ד בפי' דברי רשי' זיל' אלו הוא עפ"י מה שכתב הרשב"א זיל' בשבותות דף י"ח, דע"פ' דלפרוש מאשתו עונה סמוך לוסטה אינה אלא איסור דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, מ"מ אםaire שבא עליה אז ופרשה נדה חיב חטא על

המשנה והבריתא, וא"י דנחות רשי' ז"ל דמץ' מתרצ'ו דמתנה' במקום שמכריזין מיריעי, א"כ גם לר' אש' מצין למימר כן ולא נצטרך לומר דפליגו המשנה עם הבריתא. ולפע"ד נראה ליישב דלית לרשי' ז"ל דודוקא לר"א מוכרכין לומר דפליגו, ולא לאבוי ורבא. דלאכאר' קשה דנראה דרישא במקום שאין מיריעין, ולכן קאמר דאסרו לישראל ומותר לנכרי מ"מ לפלוג בדידי' ר"ל בנכרי גופא במקום שמכריזין גם לנכרי אסור חותכה, ומדפליג רק בין ישראל לנכרי ש"מ דلنכרי לעולם מותר. אלא דיש לתרץ דהרי זאת מציעתא שמעין רשי' לאבוי ורבא במקום שמכריזין אלא שairyע להם טרופות וקאמר דאסרו למכור לנכרי נו"ט, מילא נדע באתו מוקם גם ריך חותכה אסור לשולח, דשما ימכרנה לישראל, דהרי מהאי סיפא שמעין דחישיןן אלפוני דפלפני, וכמש"כ הרשב"א וכאשר הסברנו לעיל בטעמא של דבר, ولكن לדידיה לא קשה לפלוג וליתני בנכרי גופא דפערומים אסור לשולח ריך חותכה גזאת שמעין מסיפה וכן יתר קמ"ל במקום שאין מיריעין מותר, ולא חישין שמא יתננה לו בפני ישראל. אלום לר"א דcolsה בריתיא במקום שאין מיריעין ומצעעתא קאמר דא"ה אסורה למכור בסתם לנכרי נו"ט דשما הרואה העומד שם באיטלי' דשם מתאפסים הרבה לוקחי בשר, יטעה לומר דכשר הו, דאל"כ ה' הטבח מטעחו כמש"כ רשי' ז"ל וברישא דליקא רואין לא חייש, וא"כ לדידי' קשה לפלוג וליתני בנכרי גופא, במקום שמכריזין אסורה דם בלבד רואין אין ידמן לו לפקח ישראל, וזאת לא נשמע מציעתא דשאני שם באיטלי' דשם אין רeba לוקחי בשר, משא"כ בשולח מבתו לבית עכו"ם אויל לא חישין השעכו"ם יליך ויקש לו קונה, אלא ודאי דלית לי לר"א דחתוכה דעכו"ם מידע ידייע, ולכן גם במקום שמכריזין באמות מותר לשולח כי ישראל לא יקח ממנו כל זמן שלא ידע מי חתכו, וכאשר כתוב הרשב"א ז"ל בדבשנקא אם ס"ל חותכה דעכו"ם לא ידייע, אז לא כמש"כ רשי' ז"ל חותכה דבב"ה תנא דבריתיא דבל מקום חישין שיקחו ממנו, ולכן יפה קאמר התנא דבריתיא דבל מקום מותר לשולח לנכרי וא"כ פлаг אתנה' דמתני' דחיש לשמא יתננה בפני ישראל אחר, והוא לא חייש במקום שאין לוקחי בשר מזוין רקתני' במקום כריזין דבב"ה תנא דבריתיא, בינה מפני שני דברים וכי' כמש"ב בסיפה ולא יאמר אדם לעכו"ם קח לי בדין זה בשר מפני' ב' דברים וכי' אבל לפי אקומה דר"א רצה לפרש הרישא, דהא דהתרתי לך לשולח חתיכה לנכרי ולא חששתי לא מפני' גניבת דעת ולא לשם ימכרנה לישראל אחר, משום דהני שני חששות אינם אלא במוור בשר טרופות ונובלות במקולין, בדנו"ט במקום כשרות אפי' בסתם אין ממש גניבת דעת, משא"כ בירך במקום שאין מיריעין ושלא במקולין שלא שכיח שהנכרי ימכרנה לישראל למה איכפת לי' بما שהוא מנוקרת, וכן ממשום שאין אלא במקולין, ואם תקשה למה לא רקתני' דינו בירך חותכה ובמקולין אז אסור מפני' הני ב' טעםיים לק"מ דהרי התנא מביא מה שאמרו חכם'ים, והם אמרו דבר זה בהמה שמצוין' נו"ט מצוין, אבל ירך פרועה שלא ניקרואו אותה לא שכיח, דסתמא דמלטה כל שפרעה, כדי לנקרת פרעה דהרי מה"ט רשאי לסמוך לאכללה בתורת מנוקרת כמש"כ הראב"ד תוס' ד"ה אמר אבי תימא לאבוי ורבא ור"א, בראשא היכי משדר לי' חותכה וכו' ויל' דלית להן שינוי' אלא שינוי' קמא דאoki במקום שמכריזין וחיתוך דעכו"ם מידע ידייע, ומתוך כך נתקש' להו על רשי' דפי' אמלטה דר"א דפליג תנא דמתני' אתנה' דבריתיא, דהרי ר"א נמי מצי לתרץ כשינוי' קמא דלעיל, דמייר' במקום שמכריזין עכתי' דדבריהם. ופירוש לדבריהם דבריתאי קמתמו על רשי' ז"ל דלמה לא פי' גם אליבא דאבי ורבא איך קמתרצ'ו סתרית

ביה א', ולא דמי לשאר רואה דם בשעת תשמש דפטור, משוע דאנוס הוא דמאי הוה ל' למיעד, דהכא כיון דה' מוחר ועומד מן החכמים לפרוש והוא עבר על זה, אע"ג דרך אישור דרבנן עבר, אבל מ"מ לא מצי מתנצל דין הא, ועיין לעיל דף י' ע"א וגם בפתחה מה שהעלתי בהז' דבל כל הני אסורי דרבנן אישורו מושום דחששו שמא בהאי מעשה יעבור אדאורייתא ולא סמכו על רוב וחזקה, כמו שהזהיירו על עונה סמוך לסתה וכמו בדמאי שחששו על מיעוט ע"ה שאינן מעשרין, אין כאן אישור מוחלט דרבנן אלא ספק אישור תורה, דמוכח האי סברת הרשב"א ז"ל, تو מה"ת אסור לסfork ארוב או חזקה, דהוה כמו סכתנתא דלא מהני רוב וחזקה מה"ת, והסביר הש"ש ז"ל הטעם מושום דכיוון דאם יארע שעבר הרי יה' ניזוק משא"כ באיסור אף אי קמ"י שמי' גלי' שעבר לית לו בה כי התורה התירו אונס הוה, אמרו מעתה כל שהזהיירו חכמים דתו לאו אונס הוה ממילא אסור לו ליכנס, לספק זה דשما יעבור עי"ש בארכות באזה.

ועל' פ' לענינו הכא לכאר' ה' מצין לומר דלעולם במקומות שמכריזין ולא הכריזו אבל מ"מ הרי מותר לחפש לפערומים דאיתרעו לטרפה ולא הכריזו מנוחת איה סיבה וכמו דמייר' במצעתה שאירע להם לטרפה ולא הכריזו ניהו דלא בעי' הלוקח מן הנכרי לחוש להז' וממציא סמך ארוב דכל שלא הכריזו מסתמא ליכא נו"ט במקולין, אבל האי משלח עכו"ם ליקח לו בשד דמויר' שלא לשולח מושום דאנס הוא ומץ גוזל את הטבח, שוב אם יארע אונס דלא הכריזו והי' נכשל בبشر לטרפה, לא מצי מתנצל אונס התייתי בשרות התורה ואמרה מותר ליקח מן הנכרי במקומות שמכריזין, כי נשב לו אתה שלחת לאיטלי' את העכו"ם שאיסרו לך חכמים מפני' האنسין, ממילא אין כאן טענות אונס מצדך ולא תתקעש לחلك בין איסרו לך חכמים מצד שלא סמכן על הרוב או שאיסרו מצד אחר דזיל בתר טעמא, הכא והכא לאו אונס הוה, מושום דעשה שלא כדין ועבר אדרבי' ז"ל, והוה זאת כמו תחלנו בפשיעה וסופה באונס דפסקין כמ"ד חיב בב"ק כ"ג ע"ב עי"ש, דהתמס נמי הפשעה הוה לעניין קפיצה והוא לא קפץ אלא נפל באונס, מ"מ אמרין אלו ה' משמרין, שלא היה הכבב והגדיל בראשו הגג, ממילא לא ה' בא לדי' אונס נפילה, ולכן והכא דכוותני' אלו ה' נשمر מלשלוח עכו"ם למקולין ושלח ישראל ה' ניצל מאיסור, וע"י שפשע בשילוח זו ו עבר אזהרת חכמים, בא לידי אכילת נו"ט ולא אונס מקרי, ולכן לא די במה שאמיר בגמי' אי איתא דהוה לטרפה אכרזוי הוה מכרי דהכא עבר לשולח נכרי נגד אזהרת חכמים צrisk לחוש שמא יארע אונס דלא הכריזו דז' נקרא אצלם מஸול ולא אונס דתחלת שילוחו בפשעה הה, لكن צrisk רשי' ז"ל להוציא, דאפי' אידי' אונס דלא הכריזו אז אין לטבח רשאי למכור נו"ט לנכרי כדלעיל, וא"כ באמות לאו טרפה הוא וזה שהוסיף רשי' במתוק לשונו הזהב על דברי הגמי', ומידלא אכרז לאו טרפה היא. ר"ל אפי' יארע דלא הכריזו באונס אבל האי בשר שלחק הנכרי גם אז לאו טרפה היא, ולא קאמר דליך טרפה בעיר אלא דהאי שבדינ' הנכרי בכוכ' ב' לאו טרפה היא ויאכל ומה בערך דבכח'יו אף דפשע בשלוחו מ"מ לא צrisk לחוש למיעוט דלא הכריזו דגס אז לאו טרפה היא, ודבר נאה ומתקבל היא לפרש דברי רשי' ז"ל שלולי זאת אין להם מקום ודוו"ק.

תוס' ד"ה אמר אבי תימא לאבוי ורבא ור"א, בראשא היכי משדר לי' חותכה וכו' ויל' דלית להן שינוי' אלא שינוי' קמא דאoki במקום שמכריזין וחיתוך דעכו"ם מידע ידייע, ומתוך כך נתקש' להו על רשי' דפי' אמלטה דר"א דפליג תנא דמתני' אתנה' דבריתיא, דהרי ר"א נמי מצי לתרץ כשינוי' קמא דלעיל, דמייר' במקום שמכריזין עכתי' דדבריהם. ופירוש לדבריהם דבריתאי קמתמו על רשי' ז"ל דלמה לא פי' גם אליבא דאבי ורבא איך קמתרצ'ו סתרית

נתבטל, וא"י משום קבוע קאמור הרשב"א הו"ל לפреш כנ. וגם דינו שהמציא דבela נודע ליכא קבוע אפיו אם נחיה לו שכן הוא (הרא"ה מפלפל עלייו). לא הבנתי למה דין זה ללא נודע, דהרי נודע למוכר הטבח שמכר דמה שלא נודע להלוקחים, אי גם זה לא נודע מקרי אז גם בט' חניות איך קאמור דבלוך מהות דמקרי קבוע, דהרי ע"כ הא לוחך לא ידע בשעת לקיחת דבאתה מהנה מוכרים טרופות, دائمו ברשייע עסקינו דיעד והלך ליקח באחת בלי לשאל אי כשרה אי טרפה, ולכן דינו של הרשב"א לא שייך אלא בנודע אייזה טרופות בסתר שלא ה"י ניכר ונודע לשום אדם, עיין בפסחים פ"א ע"ב אייזה טומאת התהום כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם, הכיר בה אחד בסוף העולם אין זה טומאת התהום ומסתבר דהכא נמי דכוותי ה"ו, וזה לפ"ד ברור עד שניי תמה שלא ראייתי מי שהרגיש בזה וד"ק היטב.

על"ש גמר' אמר רב בשר כיוון שנתעלם מן העין אסור וככתבו התוס' דחומרא בעלמא הוא, ומושום עובדא דלקמן, אלא שכתו הachableים ז"ל, דב"ד דבעל השקיל וטרי' ע"כ סבר דמדיאן קאמור רב ולא שגאר הוא ע"י מעשה שאירע, דלא"כ מה פריך מכל הני משנהיות וברייתא שנשנו קודם רב ועין בה' ק"ז בעהחות"ס צ"ל שרצה לתרץ בזה פסק הרמב"ם ז"ל ואני תמה מאד איך ס"ד דבר מדיאן קאמור דחיישין על בשר שהניח ומצאו אח"כ במקומו, על החלפה של עורבים. וכי לא ידע מכל הני ברייתאות מובאות בפסחים ذף יוי"ד ע"א דפלייג בהניח תעש ומצא עשר או עשר ומצא תשע, אבל מצא המספר כמו שהניח לית מאן דחש להחלפה וגם בחזר ויתר כתבו שם התוס' דודקה בקשורים יחד פליגו, אבל בלא"ה מה שחרר אחת אין זה כעורה אצלנו הספק שהוא נמי אחירנא נהנו, וכן פליגו התרם רב ורשב"ג בשדה שנאבד בה קבר אס מצא אח"כ קבר, אס חיישין שהה קבר אחר והוא משום דלא ידעין המקום כי נאבד מקומו. אבל כאן שמאו הבשר במקומות שהניחסו שנחוש להחלפה מהיכי תיתי, ע"כ חומרא בעלמא היא שחידש רב ומה פריך מ"ט חניות ומיתר משניות. ולעומת זה קשה גם להיפך אדם רב רק רק מצד חומרא גוז לאסור בשר שנתעלם מן העין איך קאמור בשם רב סתם, בשר כיוון שנתעלם מן העין אסור, דלשוון זה משמע דידיינה קאמור ולא גוזר שגאר רב, וכמו דלעיל ذף ה' ע"ב דקאמור ר"ג וב"י' נמנו על שחיתות כותוי ואסרוו, ומסתמא גם רב לא עדיף מר"ג הנשיא ולא ה"י יכול לגוזר מעצמו דבר גדול זהה, לאסור בשנמה"ע בלי' למנות עליו חמי דורי ואיך לא הזכיר זאת בכל התלמוד. ומה שנראה לפע"ד בזה ה"ו, דהרי מצין הרבה פעמים בש"ס שדרכם היו לתלות גירותם וחידושי דינים באילו גדול מדורות הראשונים, וכן שסמכו דבריהם אלஇיאו מקרה שיהי' נראת כדורייתא, כן עשו לתלות דברי אמראים במשניות וברייתאות הקודמין להם הרבה, כדי שיקובל הדבר בעם, ולכן שנה רב בדברי ייחיד בלשון חכמים וכן מצין בפסחים ذף כ"ז ע"א דsharpאל החילוף רב בחכמים, כדי לקיים ההלכתא כייחיד נגד רבם, וכאשר הארכתי בזה בכמה מקומות במקילתן ועין לעיל בראש המ██' בסוף האוקמתות מה שכתבנו בזה. וא"כ ה"ג חשו חכמי התלמוד אמוראי בתראי, שלא קיבלו גירות רב ובית דינו שגוזרו על בשנמה"ע, لكن אמרה ממשו בדרך החלטה דאסור, כאשר הוא גוזר ישנה מתנהי קמאי שעיל זה שייך שפיר לומר אסור סתם, דהרי כבר אישטרש איסור זה מזמן כביר, ע"ז פריך מ"ט דמיהימן לעיל, וממשנה דמיכרין נמצא בשר ח' דמנה נשמע דין זה איסור קדום ע"כ. ולא פריך מהני ברייתאות דפסחים שהבאתי לעיל, זאת פשיטה לי' דבשנמה"ע חומרא וגזרה דרבנן ה"ו, دائمא פשיטה דלית כאן מקום לחוש אפיו בקולא טבח נקרים, דכל שמאו במקום שהניחסו בלי' שום

תעשה שambilא לידי גניתת דעת והוא דוקא במקום שמכרין ולא הכריזו, וכן שמא ייחוץ וימכרנה לשישראל וד"ק היטב.

תוס' ז"ה אינחו דקמטעו אנפשיהו פ"י בכו' וכו' לכך נראה דהתמס בסתם אסור משום דאיו לאורח לאסוקי אדעת' דמכורות לחנוני אבל הכא וכו' עכ"ל, ועל הא דמכור לו בחזקת שחוותה לא השיבו התוס' כלום, והיינו טעמא משום דזה תלוי בהני אוקימות דעליל, דלאביי ורבה דמוקי האי דלא ימכור לו נ"ט במקומות שמכרין ולא הכריזו, ועוד גם בסתם איכא גניתת דעת דלא הוה לי' לאסוקי לנכרי שהיומי אירע להם טרופות ולא הכריזו, אבל לר"א דמוקי גם האי דינא במקומות שאין מכרין ודאי מודו התוס' דצרך לאוקמי כשאומר לו בפירוש שהוא כשרה, וכמש"כ לעיל בשם ר"ת אלא דריש' ז"ל שכטבת דהתמס במוכר לו בחזקת שהייא כשרה שלא אליבא דוד"א כתוב כן, דלדיי אפיקו בסתם נמי איכא גניתת דעת וד"ק.

ודע דלאביי ורבה דמציעתא מיר' במקומות שמכרין ולא הכריזו, אלא שאירע להם טרפה, הא דקאמור שמא ייחוץ וימכרנה לשישראל ולא קאמור שמא שלח ישראל את הנכרי ליקח לו בשר משום דלהא לא צריך לחוש, דהרי אסור לשלחו נקרי לאיטלי גם במקומות שמכרין ולא הכריזו מפני טעם אנשיין וד"ק.

דף ז' ז"ה גמר' אמר רב, שבביל שוטה זה שעשה שלא כהוגן נאסר את כל המקולין עכ"ל הגמי', כפי הנראה מפי רשי' ותוס' ז"ל, הא נכי דיבין לי' הא טבח מן שר הטרפה, בעל מקולין הי' ולקחו כדי למיכרו, והמקום ההוא ה"י מקום שאין מכרין או מקום שמכרין ולא הכריזו ה"י, באופן שלא ה"י רשאי למוכר לנכרי מון הטרפה באותו היום, והוא עבר ועשה שלא כהוגן, אלא דמ"מ קאמור דלא נאסר שאח המקולין נקרים, מיחמת חיש שמא גם לשאר בעלי מקולין מכר כמו שמכר לה, אבל מאותו הנכרי שמכר לו פשיטה דאסור ליקח אפיקו יש לו גם בשר כשר במקולין שלו כיוון דאיתחזק אצל טרפה, ולישנא בתרא אי לא דאמרין דלצערוי קמכוון דמש"ה מותר נמי ליקח מאותו הנכרי, והוא אסרים את כל המקולין, דהוה חיישין כי היכי דמכר זהה מכר נמי לאחירנא, והנה יש לראות דס"כ' למה נאסר כל המקולין בשביבה אהת שנטרפה, דהא דאסרים למוכר אפיקי טרפה אהת בעיר במקומות שאין נקרים, או דבשביל טרפה אהת מכרים בעיר כדי שלא יקוחו בכל המקולין נקרים, הינו מושום תקנה להטבעים, דלוליז את שאסו ליקח לא ה"י רשאי למוכר טרפה לנכרי מושום דלא אמרה תורה שלח לתקלה והוא מה"ת דאסור לבטל איסור לכתלה עין ברשב"א בסוגי' דמכרין לעיל, ובפתחה של' אבל כאן דהאי דמכר טרפה بلا הכרזה כבר דזה שמכר מליקח בשאר מקולין אחר שכבר נתבטל, ואולי מאריך דזה שמכר הוא מבטל איסור לכתלה, ולמי שנטבטל בשביבו אסרו חז"ל כמבהיר בו י"ד סי' צ"ח, וא"כ הכא דהני מוקלי נקרים בייטול כטבטל בשביב הישראלים שרגילים ליקח אצל המקולין, אבל יותר נראת המקולין נמי קבוע הם, וכמש"כ התוס' בד"ה ובנמא וכמש"כ המהרש"א ז"ל, וא"כ מדיאן אסור ליקח אצל מוקלן ואע"פ דקבע שאינו ניכר הוא, עכ"פ מדרבנן הוה לי' קבוע גם בכחגיו.

אולם הרשב"א ז"ל הביא בשם תוס' שיטה אחרת בזה, והוא דודאי לכתלה ליקח אסור כיוון דמיהימן לנו דמכר את הטרפה הוה ל"י במקומות שמכרין והכריזו אלא על מה שלקחו קודם שנודע קאמר דלא נאסר דכל שלא נודע בשעת לקיחת ע"פ שנודע אח"כ לא מקרי קבוע למפרע עיי"ש. והנה מה דמגדה זאת למקומות שמכרין והכריזו ה"ו פלא ממש"כ למעלה, דהתמס תקנתא הוה כדי להתיר המכירה, אבל לא להציג את הלוקחים מאיסורה שכבר

הר"י החלק על רשיי ומפרש דלענין אכילה קבעי ודוק".

ועתה בא וראה עד כמה נכנסו התוס' בדוחקים ודוחקי דוחקים מכח שיטה זו דבט' ציבורין לעין אכילה מيري דע"י שיטה זו והכרחו לומר דראה שלקה הנכרי מן החנות באמת אסור דמקרי נולד הספק במקומות הקביעות כמו הtems בעכבר, ומהז נצחים להם קושי מפ' התערבותות, אכן מהני ניכבשינו דנייניזון, דהרי ראה שניניגיזו מן הקבוע ונכנסו בדוחק גдол דמיירி באופן שלא ראה, ע"ז קשי' להו עוד ע"ס הדיבור, ועיין לבב אר' מה שתמה עליהם. אבל כל זאת לשיטת רשי' ז"ל בפסחים דלענין בדיקה אחריו מيري לא צרכין כלל, כי הכל יבא בשלום על מקומו בעלי שום דוחק והוא דאפיילו ראה ישראל שלקה הנכרי מן החנות, כל שאין לו נפקותא בזה אין לומר דנולד הספק במקומות הקביעות, דנולד הספק לא מקרי אלא כצרכין לדון עליו, ולכן דבעכבר מקרי נולד הספק במקומות התערבותות, משום דיש להישראל נפ"מ אי חמץ אי מצחה שכול כדי לידע אם צריך בדיקה אחריו, אבל בנכרי שלקה בשר באחת מן המקולין, ע"פ שראהו ישראל אבל כל זמן שלא לקחו מהם אין לו נפ"מ ובזמן שלקו ייש לו נפ"מ כבר פירוש, דיןנו שנוכל למוכר טרפות ונבלות לנכרי שהוא אסור מעיקר הדין משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר מן הנכרי. ומשמעו فهو דהאי תקנתא רק אלכתלה הי' אבל מי שכבר קנה ומחייב בנתערב לו ואפיילו חד בחד, כיון דרוב טבחין ישראל תנומת לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר בזמנים אחדים ע"ז אחר גזירת רב, ואסרו אפיילו בדיudit ואפיילו יותר מבשניהם ע"ז אחר גזירת דודיאן, ובאמת תנומת לומר כן, דהרי לא נקל במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכריו, יותר מברשותם ע"ז אחר גזירת רב, ואסרו אפיילו בדיudit ואפיילו בתערבות חד בחד כדמותה מעובדא דלקמן, וכאשר אבאר שם בהוטס' דה אסיק תרין ואולי גם התוס' לא בינוו להתייר שלקה, אלא לומר דעתיך התקנה הייתה שלא לנקות ומילא מי שעבר ולחק אסرين לי'adam לא קיימי הא לא קיימי הא מבונן, ואיצטריך לכתבן כן כדי שנדע למה בט' חניות מותר בנסיבות ע"פ דאתה מוכרת בשר טרפה, וא"כ או במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכרז היום מيري, ואיך מותר בשר הנמצאים. ע"ז לומר דלא גزو כך שלא לנקות מן הנכרי. אבל בשר מושליך הנמצא הינו על עיקר הדין דסמכין ארובה. אלא דמה שיש לתמורה הוא, דא"כ איך מוקי הש"ס לתרץ הא דרב בנסיבות נידך דשם איכא תקנה שרי זאת במקומות שמכרין טרפות במקומות הרי דשם איכא תקנה ע"כ שלא לנקות מיד עכו"ם, ודוחק גדול לומר. גם זאת בעמוד וראהו קמו לי', דהרי הש"ס חידש זאת لكمן, משמע דברית' דט' חניות מيري בנסיבות עכו"ם ממש, ועיין בפלתי שהרגיש בזה ולפע"ד אין לנו מנוס אחר אלא לאמר דהאי בריתיא דט' חניות לפיה מה דמוקי לי' בנסיבות עכו"ם, מيري בסתם מקום דליך שום תקנה ומדינה אסור למכור טרפה, ומותר ליקח מן הנכרי, והאי אחת המוכרת בשר טרפה הוא טבח נכרי שטובח ומוכר לנכרים, ומ"מ מותר ליקח מיד נכרי מושום דרוב טבחין ישראל ודוק". ועיין בבב אר' שמספרש דברי התוס' כפושטן adam לך מזור בדיudit ולפע"ד נראה כמש"ב.

אחרי כתבי מצאי לי ראי נפלאה וברורה בירושלמי שקלים פ"ז הלכ' ב' המוגא ג'כ' בפוסקים, והוא דאחר שהביא הבריתיא טט' חניות דבלקח מן הקבוע וחושש לטרפה ובנמצאת הולclin אחר הרוב, א"ר יוחנן שם הנמצא ביד גוי כנמצא בפלטיא, פי' ומותר דחולclin אחר רוב הטבחים, ופרק מעשה שאירע חד ארכמא הי' חותך מן סוס' ונפיקן לברא למקרו וא"ר יוסי דר' יוחנן רביה ג'כ' בראה אותו יוצא ממוקולין של ישראל עי"ש.

והנה ע"כ מيري דלא ידע ישראל אם מחות שמכרין טרפה או משאר חניות יצא, אכן בידע דמחנות של כשרות יצא מאי למיימרא ולא עוד אלא דרי' הלא כנמצא בפלטיא קאמר וע"כ דASHMUNIN דכמו דבנמצא בפלטיא סמכין אבל דפריש מרובה פריש, כמו כן

שינויו ודאי האי שנמצא הוא שהניחו, אלא דרבנן גרו, אבל מאחר דאמרו ממשי' דרב דבשנמה"ע אסרו, ע"כ גזרה קדומה הוא ואי אפשר לפרנס hei ברייתא ומשניות, וע"ז קמדחיה דאפשר לאCKER לאCKER ביד עכו"ם ובעומד וראהו ולא דכו האמת, אלא דכו דאי נצחים ביד עכו"ם בדוחק דגזרת בשנמה"ע ישנה hei, שפיר אמר בשם רב הוא דגזר על בשנמה"ע, ואמוראי בתראי אמרו משמו בלשון דמיישטע שנאסר מכבר, ולפ"ז יש לקיים הא דמתוך החות' ז"ל הנ"ל דעת הרמב"ם ז"ל, דס"ל לפ' האמת דרב גזר על בשנמה"ע, אין אנו צריכים לחלק בין נתעלם מן העין לנמצא ביד עכו"ם, ועיין עוד לקמן ודוק".

תוס' דה ובנמצא הלא אחר הרוב, וא"ת דבמקומות שמכרין והכריו מושום טרפה אחת אסرين כל המקולין וכו', עד שמסיק לבסוף דחקנתא בעלמא הוא שעשו חכמים במקומות שאין מカリין שלא לנקות מן עכו"ם לכתה לא ע"פ שרוב טבחין ישראל וכי' עכ"ל, וכוונתם בל"ס Leh מה שכתוב הרשב"א ז"ל בסוגי' דמכרין לעיל כדדי' שנוכל למוכר טרפות ונבלות לנכרי שהוא אסור מעיקר הדין משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר מן הנכרי. ומשמעו فهو דהאי תקנתא רק אלכתלה הי' אבל מי שכבר קנה ומחייב בנתערב לו ואפיילו חד בחד, כיון דרוב טבחין ישראל תנומת לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר בזמנים אחדים ע"ז אחר גזירת רב, ואסרו אפיילו בדיudit ואפיילו יותר מבשניהם ע"ז אחר גזירת דודיאן, ובאמת תנומת לומר כן, דהרי לא נקל במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכריו, יותר מברשותם ע"ז אחר גזירת רב, ואסרו אפיילו בדיudit ואפיילו בתערבות חד בחד כדמותה מעובדא דלקמן, וכאשר אבאר שם בהוטס' דה אסיק תרין ואולי גם התוס' לא בינוו להתייר שלקה, אלא לומר דעתיך התקנה הייתה שלא לנקות ומילא מי שעבר ולחק אסرين לי' adam לא קיימי הא לא קיימי הא מבונן, ואיצטריך לכתבן כן כדי שנדע למה בט' חניות מותר בנסיבות ע"פ דאתה מוכרת בשר טרפה, וא"כ או במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכרז היום מירי, ואיך מותר בשר הנמצאים. ע"ז לומר דלא גזו כך שלא לנקות מן הנכרי. אבל בשר מושליך הנמצא הינו על עיקר הדין דסמכין ארובה. אלא דמה שיש לתמורה הוא, דא"כ איך מוקי הש"ס לתרץ הא דרב בנסיבות נידך דשם איכא תקנה שרי זאת במקומות שמכרין טרפות במקומות הרי דשם איכא תקנה ע"כ שלא לנקות מיד עכו"ם, ודוחק גדול לומר. גם זאת בעמוד וראהו קמו לי', דהרי הש"ס חידש זאת لكمן, משמע דברית' דט' חניות מירי בנסיבות עכו"ם ממש, ועיין בפלתי שהרגיש בזה ולפע"ד אין לנו מנוס אחר אלא לאמר דהאי בריתיא דט' חניות לפיה מה דמוקי לי' בנסיבות עכו"ם, מيري בסתם מקום דליך שום תקנה ומדינה אסור למכור טרפה, ומותר ליקח מן הנכרי, והאי אחת המוכרת בשר טרפה הוא טבח נכרי שטובח ומוכר לנכרים, ומ"מ מותר ליקח מיד נכרי מושום דרוב טבחין ישראל ודוק". ועיין בבב אר' שמספרש דברי התוס' כפושטן adam לך מזור בדיudit ולפע"ד נראה כמש"ב.

תוס' דה הכא נמי שנמצא ביד עכו"ם, וא"ת דאמר בפ"ק דפסחים ט' צבורים של מצחה וαι' של חמץ ואתא עכבר וشكل וכו'" דמה לי' נמצאו בפי עכבר ומה לי' נמצאו ביד עכו"ם עכ"ל. התוס' לשיטתייה בפסחים שם הקשו כן דס"ל דלאכליה קבעי, וא"כ לא נולד לנקות רק כשמוציאים מפי העכבר או שנפל מפי, וא"כ הינו היך שנמצא בשר ביד נכרי' אבל לרשי' ז"ל שפירוש שם כפושטו דלענין להצריך בדיקה קמירי, א"כ שאני עכבר בחמצ, מנכרי בשר, דמיד שלקה העכבר מן הציבורין נולד הספק לעניין בדיקה וכדאמר שם לעיל שמא לטול חולדה בפנינו וצריך בדיקה אחריו, ועיי"ש בתוס' ותמצא שישידרו התוס' קושי' רק אחר שהביאו דעת

איתמר עלה רב אמר מותרות משום נבלה ולוי אמר מותרות באכילה, וכך הקשו האחרונים ז"ל הרי דרב בפי אוסר בשר הנמצא במקומות טבוח ישראל משום חשש שבאיו מרובה דעתם, ואיך מסיק מכך דרב לאו בפירוש איתמר אלא כלל לא ק"ז בעחחות"ס ז"ל כתוב, דבאמת כאשר מסיק דמקלא איתמר גם זאת דמפרש רב האイ חתיכות מותרות משום נבלה י"כ לאו בפירוש שאמרו אלא כלל, ודבר גודל דבר הנביה זה, אלא בל"ה קשה לשון הש"ס דקאמר דמידי הוא טעמא אלא לרבות כי' כל מקום שמצוין כן הוא על אופן דין חדש מישיב הקושי, אבל כאן הלא רב כדי לתרץ דין דבשנה"ע הוכחה לפרש האי מותרות דלעין טומאה אמר. וא"כ האי מידי הוא טעמא אלא לרבות אינו מדויק, והכי הוליל רב מותרך לך מותרות משום נבלה קאמר ואיתמר נמי הכי וכו'.

ד') הקשו ג"כ האחרונים ז"ל, הלא لكمן קאמר רב דאל תהי שוטה בחזרום, הרי בפירוש אסור בשנמה"ע בחזרום ודאי לאו סימן הוא במקומות דבעי היכר מדינא, כמו שבאיו התוס' لكمן מגני' ארכוה באלו מציאות, ורק לבג' חומרת בשנמה"ע מהני סימן כל דחו כמו חזרום, ואיך קאמר דרב לאו בפירוש איתמר ודורי הראש יוסף ז"ל בהז אינן מובנים לי.

ה') ממה דאמר רב, עבדי נמי הכי ואסרינהו ניחלי, אך נשמע דאוסר בשנמה"ע וחיש להחלפה, דשאני התם דעתן תרי במקומות חד וכפי הנראה הרגשו התוס' בהז, אלא דקשי' להו יותר דממה דקאמר עבדי נמי הכי, אדרבה מוכח דalo עלה רק חזא לא הוה אסור לי' ומתרצים בדוחק גודל, דהרי ראה שלא היה שם עורב ולמייחס שמא קודם לנו שדא עורב ראש במים אין כאן חשש, וא"כ הוה לי' לעלות שניהם דמחייבתי שלו נאבד במים ואידך עלה, כך מתפרשים תירוצים וכי לא יודה זהה דוחק גודל, Adams חישין להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא למה לא ניחוש גם בגין שמי' במים ראש אחר ואדרבה דורך המים להולך מה שנארק בתוכו להלאה, וכן עד שבאי הסל, שט ראש שנפל ממנו להלאה וראש אחר שבא ממקום רחוך אריע עתה לאן ועליה בסל שלו, אבל אם יהיה לנו לומר דלא נשמע להיפך, אבל עדיון קשה מנ"ל דלו הוה מיתרמי בראש אחד ולא ראה אם לאו ערב ה' כאן דהוה אוסר,-DDילמא דוקא משום דעלו תרין, ואיכא כאן בטוח ראש חדש שלא ידע מאין בא, אי מכאן ואי מעלמא, ואין כאן אף' מقلלא דרב חייש להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא והוא קושי' עצומה שאין לIALIZED הימנה. ולא עוד אלא דקשה לי' ע"כ כאן בהאי עובדא איך ח' בשנמה"ע כל דורי בחזרום קאמר רב בעצמו דהוה סימן לגב' חומר' דבשנה"ע, וא"כ ה' חתיכה מסוימת כמו ראש ורגל דהוה סימן, דעין שם ב"מ דף כ"ג ע"ב דכמו דפרק آخرווים דליהו סימן להחזר או באדה, כמו כן פריך את חתיכות דליהו סימן או דפרק או דאטמא, הרי דשותין הון חזרום או חתיכות מסוימת דשניהם לגב' אבדה דבעין סימן גמור לאו סימנים נינהו אבל לבגי' חומרת בשנמה"ע גם שניהם סימנא הוה דמ"ש היא מהא דבעי ר'יה מרוב בחזרום ולא בעי בחתיכות משום דשם במתני' חזרום קתני' ברישא, נקט הוא נמי חזרום אבל אה'ג דבעי נמי בחתיכות ותדע ע"כ חזרום וחתיכות שות הן Adams תאמיר דחרוזים הוה עדיף מחתיכות למה סיידר התנא שם רקתני' הרי אלו שלו חזרום ואח'כ' חתיכות דהוה זו ואצ'ל או והו"ל להקדמים חתיכות ואח'כ' חזרום אלא ודאי דשווין הון ורב לא גזר רק רק חתיכות בשר בעלמא דלא ידע מאייה חלק הבימה הוא אבל בידע דראש או גרג' או מאטמא הוה סימן וכאשר פריך ובאלת קרנה לכתלה ודאי עשה סימן גמור אבל לאוסר בדיעבד

בנמצא ביד נכרי כן, וכיון דמיירי בראה יוצאה מחד מן המקולין הרי ראה שלקה מן הקבוע, ואיך נאמר כאן כל דפרק מרובה פריש כמו בנסיבות פטנטיא, אלא ודאי דכל זמן שלא ה' נפקota לישראל במה שלקה הנכרי, ע"פ שראהו יוצאה מן המקולין דין בשר שנמצא יש לו ואזאת אתה ר'י לאשמעין ולאפוקי מישית התוס' דראה לחוד גורם לשעותו ספק נולד במקומות הקביעות והואראי' שאין עליה תשובה ודז'ק היטב.

מהדורה בתרא בסוגי' דבשנה"ע

בעברי עוד הפעם בעין עיוני על סוג' העומקה הללו האיר ד' עני וראיתי אויר בהיר אוור מצחצח ורק ע"פ פירוש זה אנו הולכים בהרחבה בכל שקל וטרוי' בלי דוחק כאשר אבא, ואסדר תחלה מה שיש מן החומר בסוגי' זו טפי' פירוש רשי' ותוס' והוא:

א') אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין אסור. דבר פשוט הוא דרב החמיר חומריא תירה לחוש להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא נמצא במקומות שנייה, וуд כאן לא פלייג תנאי בפסחים דף י"ד אלא בהניח מנה ומצא מאתים או בהיפך, ורק בקשורים יחד וכמש'כ התוס' שם, אבל מצא כמו שהניח מאן דכרשמי' שהיה' חחש אחלפה, והרי בתרומה וקדשי' דפוסל היסח הדעת, היישין על נגעת טומאה ומשום דכתיב ומשמרת תרומות, אבל על ההחלפה לא חישין, ע"ג דבעי שימור וע"כ דרב חומריא תירה החמיר לאסור בשר בהיסח הדעת, שמא הוחלש בנבלה, וא"כ קשה מאי מה פריך לי' ממשניות ובריותות שנשנו מכבר ובמה שכתבתי למלعلا דמלשונו דקאמר אסור ממשמע לי' ע"פ דהו גזירה קדומה לא נתקorra דעת, דעתין אין מקום להקשות דאפשר דהני נשנו קודם האי גזירה ומהנה לא זהה מקומו, ואין זה כמו בשאר מקומות שמתרך תחלה בשאר אופנים ורק מצד הדוחק מסיק דמשנה נשנית קודם ולא זהה מקומה (עיין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכותבי, שם זהה) דבכל הני מקומות גזירה הוה, וממילא בטעות נשנו והי' מן הרואי לתקן הטעות אבל כיוון שכבר היזכר מסיק דמשנה נשנית קודם ולא זהה מקומה (עיין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכותבי, שם זהה) דבכל הני מקומות גזירה הוה, אבל כאן בגזירה לא בעו המשניות קודם שום תיקון דבלאה' כל גזירה דלא נתקבלה ולא נפתחה בתוך העם לאו גזירה היא, וכל שנטקבלה ונחפשתה לא תבטלה בשביל שבמשנה נשנית קודם הגזירה שנו' היתר, וכן כאן אין שום מקום קושי' ממשנה או בריתיא השנו' קודם האי גזירה, שלא זהה מקומה גם אחר הגזירה.

ב') **תירוץ** הש"ס נמצא ביד עכו"ם שאני אין לו מובן, ניהו דביד עכו"ם שפיר משתمر מן העורבים שלא יהליפו, אבל האי עכו"ם שאמן מן העורבים דשדו קיבל. וכך מעשה דלקמן דשדו עורבים כבדי וכוליתא במעלי יומא דכפורי, וק"ז הוא אם חישין להחלפת העורבים על בשר שהניח והעלים עינו ממנה, מכש'כ' דבנמצא ביד גוי דניחס שמא ממה שבאיו העורבים בא לידן. ומה שכתב רשי' ז'ל שהיתה בחזקת משتمر מראה דהרגיש בקושי' וז' רוצה לתרץ זאת ולומר דሞר דמויקין האי בשר שהיתה בחזקת משتمر כמו שהוא עתה ביד אדם כך ה' מלפנים, ובא לו מיד אדם המשמר ולא מן השוק, אלא אדם מכח חזקה זו לא ניחוש שהגוי מצאו בשוק מכש'כ' דמצאו במקומות שהניחו דאייא חזקה טובא דכאן נמצאו וכאן היה, ומהיכי תיתי הוחלף ע"י עורבים שלא ראיינו, וזה תימיא רבתא.

ג') על קושי' האחونة ממשנה דשקלים נמצא בגבולין אברים נבלות חתיכות מותרות, קמתרץ מידי הוא טעמא אלא לרבות הא

להם וגם למייעוט לא יחשב, שכן לרוחח דמלתא הביא מעשה שהוא, ולכן מסיק דרי"י לא התירبشر הנמצא ביד גוי אלא בראו שלקו מהן המקולין באופן דיליכא רק חשש שהוא מנו"ט לך ועל זה מהני הרוב וכמוש"כ בועללה דלא שייך בנכרי לך מן הקבוע והא דמתיר בנמצא לפטלי" ע"פ דבזה שוב איכא חששبشر טמא שנפל מן הנכרי שיש לו נבלות הטמאים בבתו וכמעשה שהי"ל כיון דבריך שרובה ישראלי דרים בה הוה נמצא בפטלי" תרי רובה דמסתמא מישראל נפל שהמה רובים בעיר, ואית"ל שמעיינט הנכרים נפל הלא גם המה רוב בשער שבידם מן המקולין הו, ובתרי רובה המיעוט כמאן דליתא, וכמובואר בכתבונות דף ט"ז ע"א דמעלה עשו בייחוסין שלא לסמך ארוב כשרים אלה, אבל ברוב העיר ורוב סייעת רוחקים מעליין ליחסין, וע"ז קאמר בירושלמי דרב כי אתה לבבל וראה שמקילין בשער שביד עכו"ם שאסור מדינה משום מיעוט בשער טמא, החמיר עליהם לאסור גם מה שנטעלם מן העין ולהושך להחלפה במקומות דיליכא שום ריעותא, וממילא אין צרייך לומר דעל עורבים שהביאו מעלמא חס, אלא החלפה שבכאן ע"י נכרי שיש בידו בשער טמא, ואולי משום לא פלוג גזר נמי בגיןך שאין זה מן הטמאים, כל שאין לו סימן ואפשר דוחולף אסור, וממילא אוסר גם בשער הנמצא בשוק, ע"פ שיש תרי רובה ומשום לא פלוג אבל מן הברייתא דט' חניות וממשנה דشكלים דקטני התיוכות מותירות לא קשה דהרי חומרא דרב הוא שלא ה"י בזמן הקדום.

אולם הגמ' דילן דעת אחרת עמה, דגס היא ידעה דמה דאסור רב בשנמה"ע הוא חומרת עצמו שחייב, ובס"ד שהקשה עליו מהא דרב דמקולין וטובי ישראלי דבשר הנמצא ביד עכו"ם מותר, אוili באמת סבר דעתמי" דרב בירושלמי דחייב משום דראיה מקילין בשער שביד עכו"ם, וע"כ דבשר ביד עכו"ם אסור מדינה, אבל המתרצה דקאמר נמצא ביד עכו"ם שאיני מגלה לך טעמי" דרב דלעולם בשער שביד עכו"ם המשתרם מיותר דלמיינט טמא לא חישין כמו למיינט טרופות, אבל בשער הנמצא איכא איסור מדינה והוא להיפך מסברת הירושלמי, ומטעם דחווש לרוב בשער דעלמא שהוא נו"ט ועי' עורבים המבאים, ואיל' דאן זה מצוי, עין בפי' כתובות הנל"ד"ה שם ומדאוריתא, שכותב דע"ג דלא איזלין בתר רובה דעלמא נגד רוב שבעיר, אבל עכ"פ מיינט עושה, וא"כ ה"ה אם איכא הוה פלנא בעיר מצטרוף האי מיטוטא לפלנא, וכן רובה בעיר דעושה האי מיינט בצירוף מיינט שבעיר פלנא, וכן כתבת הרץ"ז לעיל בסוגי" דביבים, דף ס"ג ע"ב, דמיינט טמאות ומיעוט טרופות מצטרופין להחליש הרוב, וכן ה"י סברת רב דבשר הנמצא בשוק ע"פ שרוב בשער שבעיר כשר, אבל חשש הבאת העורבים מرواיה דעלמא שהוא טרופות ונבלות מגרע הרוב, ועשה ספק ואסור, וכי' לחזק האי דינא דבשר הנמצא אסור מדינה ומושום חשש עורבים המבאים מرواיה דעלמא, אוסר רב כל בשער שאינו ביד המשומר. וראה זה בפי' רשי"ז עיל דעל דינא דרב בד"ה אסור מפרש סתם שהוא נתחלף בנבלה ולא הזכיר עורבים ואח"כ על המתרצה נמצא ביד עכו"ם שאיני כתוב אבל בשער המונח שמא עורבים חלפו, ולא כמש"כ התוס' מיד על רב דעתמי" שמא עורבים חלפו, דהמקשן ודאי לא ידע מה"ט עורבים מדרפרק מבשר הנמצא ביד עכו"ם דאין כאן חשש עורבים, כיון דהוא ביד המשתרם, וחזקה אלימטה הוא דכמו שהוא עתה ביד המשתרם כן בא לידי מיד המשתרם. אלא דלפי דרכנו לא היה לי' לרשי"ז עיל כתוב "אבל בשער המונח וכו'" אלא "אבל בשער הנמצא וכו'" כי עתה מאחר שגור רב לאסור אפילו בשער המונח על שלחנו משום שהעלים עינו ממן, פשיטה דגס בשער ביד עכו"ם כmorph, דמסתמא איכא העלמת עין במקולין וגם ברשות הגוי, דהרי תראה דחש"ס

ודאי דסגי בסימנה דחתיכה מסוימות כמו דסגי בחרוזים וייתר נראה לומר דחש"ס טרם שמסיק דרב פשוט לי לריה דחרוזים הוה סימן לרוחח דמלת' קאמר דعبد סימן מעלי' אתלת קרנא אבל לעולם בהיכר חתיכה מאייה חלק הבהמה הוא ג'כ' שפיר דמי' עיין באות שאח"ז ודוק".

ו) **ממעשה** דרב דקאייל לב' רב חנן חתני' וכו', ולא עלים רב עני' מיניה דהאי חייתה דתלי' הקשו בתוס' דמקאן מוכח דרב אסר בשנמה"ע, ותירצו לדלמא רוב טבח עכו"ם, ושפיר קומתמה הראש יוסף ז"ל דמה בכך דרוב טבח עכו"ם, וכי חישין להחלפה עכו"ם דהא ה"י נתפס כגבג, ורב רק לעורבים חושש אבל הביא בשם הת"ח דה"י מתירה שיצאו כולם ויהי טרודים ולא ייא"ה העכו"ם נתפס כגבג עכ"ל, סוף הדברים לא מצאת בת"ח שלפני, אבל לפע"ד לא הוועיל זהה כלום, חדש החלפה בנכרי לא שיק אלא בנסיך לו דבר بلا סימן ולא יכול להחזיקו לעצמו, אז קטין עלה בחשש החלפה טוב ברע, אבל במקומות דלא מסרנו לו מידי, אם איינו נתפס כגבג ונכנס לבית למה יניח אחרת תחתיה ואם יש לו מצע מחזיק בשניהם, ואולי יל"יש זאת בשנאמר דמחליף כדי שלא יתעוררנו בעליו לחזור אחריה הגנבה וה"י נתפס אח"כ בגנבה שבידו, אבל סכ"ס גם بلا נתפס כגבג לחוש להחלפה בלי' שום ריעותא, ודאי דאיינו מדינו אלא משום חומרא דרב דחש בברש שנמה"ע להחלפת עורבים, וה"ה ברוב טבח עכו"ם להחלפת עכו"ם במקומות דאיינו נתפס כגבג, אבל بلا חומרא דרב, ודאי אין מקום לחוש שעכו"ם ה"י לו בהמה ביוז גרוועה מזו והחליפה, דחשש זה ממש רחוק כ"כ כמו שיש דחלפה עורבים, ولكن עדין קושי' התוס' במ"ע, למה לא מדקדק מהאי מעשה דרב אוסר בשנמה"ע מחש החלפה, וזאת בפירוש נשמע ולא מכללא, ולתרץ כל זאת נראה לפע"ד פרש הסוגי" לולי פרשי" ותוס' ז"ל באופן אחר והוא.

דבעל מסדר הש"ס ידע שפיר מיד דאסור בשןמה"ע מצד חומרא שהחייב הוא אוסר כן, וכמובואר בפירוש בירושלמי דשקלים דרב ראה דמקילין בעין לקיחת בשער מן הנכרים, והחייב עליהו, אלא דירושלמי גומרי דילן פליגו בטעמא דרב, דבירושלמי מוקי להא דארזי' שם דבשר הנמצא ביד גוי כמנמצא בפטלי', והוא שראו אותו יוצא ממקילין של ישראל, ומושם דמקשה לי' התם מעשה השה', חד ארמאי מקטען מן סוסי' ומפיק ברא. ויש להעיר וכי משום دائירע שנכרי מכיר נבלה שבבתו תו לא נסנק אrose בשער כשר שבעיר, ומה חדש מצא בהאי מעשה כדי לאסור בשער הנמצא ביד עכו"ם, ושנית קשה דאם חושש למיעוט נבלות שבבית הנכרי, מה בمناقה בפטלי' מותר, ולא עוד אלא דהא דקאמר ר"י דמנציא ביד נכרי כמנמצא בפטלי' מותר נפרש כמו שאמר שם ר' יוסי תלמודי" דראו אותו יוצא ממקילין של ישראל, ע"כ הפירוש דלא ידעינו אם מרוב כשרים או מיעוט טרופות, ובדאכיא אחת מוכרות נו"ט דאל"כ Mai קמ"ל, וכמש"כ למעלה בתוס' ד"ה ה"ג בנמצא, ואם כן הוא מ"ש ראה ומ"ש לא ראה, דהכא והכא איכא מיינט נבלות ופלא בעני' שכל הפסיקים הביאו דברי הירושלמי וכדי לישב שיטת הרמב"ם ז"ל, ולא נתעוררנו לפרשים, אבל לפע"ד נראה עפ"י מה שכתבנו לעיל דף ס"ג ע"ב בתוס' ד"ה דאכיא עשה דוחבדלטס ובענין דזוקא הבדלה ע"י טהורים משום דאכיא עשה דוחבדלטס ובענין בת"ר מושום עשה סימנים ולא מהני כל דפריש מרבוא פריש, וא"כ ס"ל לירושלמי דבמקומות דאכיא חשש בשער טמא לא איזלין בת"ר מושום עשה דוחבדלטס ולא הביא האי מעשה דנכרי אחד מכר בשער סוס וחמור דמאייס משום שלא תאמר דגס העכו"ם נזהרים מברש כשר סוס וחמור דמאייס

ואשר הש"ס מסיק דמסתבר דפרותא דעכו"ם ה' מודהшиб רב דאיסורה שכחיו טפי, והרי גזירת שחייבת כוותים אמרין לעיל דף ה' ע"ב דר"ג ובית דיןנו מןיהם ולא קבלו הגזרה עד שבאו ר'א ור'א ועשהום כוגים גמורים, וכן שאור גזירות ה' נמנים עליהם חכמי הדור, ונשאו וננתנו בדבר עד שיצא איסור חדש לעלמא, והיתכן דגזרת בשנמה"ע שהוא גזרה כבודה עד דפרק הש"ס ורב היכי אכל בשארא, רק כל אחר יד נתהווה מעובדא שהיה ומכללא דלא ביריא לו כלל דגזר רב, והוא מן הנמנע, ואדרבה לפ"י רשי"ו ותוס' זיל' דינא דבשנמה"ע שאסר רב נשמע מכללא דהאי עובדא ודאי דרב דין אמר ולא חומר וגזרה שגזר הו,adam אמר דרב גזרה ולא דין אמר אז פשיטה דرك בפירוש מציא אמר כן ולא מכללא, ולכנן לרשי"ו ותוס' ע"כ רב דין אמר. ולכנן תמהני מאד על הב"י ויתר הפסיקים שתמהנו על הרמב"ס זיל' דאיך הניח סוג' דילן ופסק כירושלמי, דאפילו לפ"י שיטות דהסוגי' דילן ס"ל דרב דין אמר, ולכנן פריך לי' מכל hei משניות וברייתנות, כיון דברי ירושלמי מבואר דבר גזירה אמרו, שהחמיר עצמו, הלא ירושלמי נסדר בדורו או קרוב לדורו של רב, כמה מאות שנים לפני הbabli וא"כ פשיטה דזהה יותר דסמכא לידע מה דקאמר רב, אי דין או גזרה אמרו ואין זה דומה לשאר פלוגות בסברא או בקבלה בפירוש המשניות דאנן אחריו תלמוד בבלי גירין נגד הירושלמי, אבל במה שהיעיד הירושלמי דרב אתה לבבל וראה מקילון והחמיר עליה, ע"פ שהגמי' דילן לא ידע מיה וסביר דדין אמר רב, לא נדחה עדות ברורה של הירושלמי שנסדר אז בזמנו של רב, מפני השערת תלמודא דילן דין אמר רב, וזה ברור ואמת, אלא דלי פירושינו גם הbabli לא עלה על דעתו דרב מדינה אמר לחוש להחלה בשאר המונח על שולחנו לפי שהעלים עניינו ממנה, זהה דבר שאין הדעת סבלתו, דבעל התלמוד טעו בהכא, אלא הפירוש האמתי הוא כמו שביארנו, ומוקם הניחו לי' מן השם להחדר בו תליית' וד"ק.

ע"ב גמרא אמר רב בעדי נמי הכלאי אסרינו ניהלי' תמהה לי הלא באברים כתני במתני' דשלקים דובלות, לכל בשאר המושליך איתרעו הרבה כמש"כ רשי' זיל', דכו דרך הנבלות לחתחלה לאברים ולהשליכם לאשפה, ופשיטה דה' להנהר, וא"כ האי ראש הנמצא בימים אפילו נבלה הוה דראש ודאי בחתיכה ניזון כמובן. והוא תימא רבתא בעני אם לא שנאמר דרכם ה' לילך לנهر בראשית ומעיין לחלים ולהדים וכן נראה מירושלמי שלקים הנ"ל שהביא האי עובדא באופן זה חד בר נש איזיל בעי' מישוגה אסקופתיה בגו נחרה ומפרש שם הפני משה אסקופתא הוה הראש והרגל ובני מעיים עיי' ואמ' וא"כ אין بما שמנציא ראש ריעוטא כנמצא בשוק כי עלול הוה בשעת רחיצה בנهر שיפול מידו לתוכה המים ואין זה דומה לנמצא בשוק דשם ע"כ אבידה הוה ואין דרך לאבד מה דבעי' שמייה וכמש"כ לעלמה אבל ברוחץ האברים בנهر שפיר דרכו לאבד. ואולי אלה כיון רשי' זיל' במה שכtab וכוי בעדי נמי הכלאי כלומר אחרים הוו נמי התרם בראשית עכ"ל דדברים אלו לפום רהיטא אין להם פירוש דהלא יפה מפרש וכי דרך הוה כן שמאבד חפץ רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיו' שנמה"ע אסורה עבאהי ודי בפירוש אמרו, ולכנן לא קשה מעובדא דקזיל לבי רב חנן חתני' ולא מהה דקבעי לי' ר'ה בחרויז מא', ע"ז לא עלה על דעת הש"ס דלאו בפירוש אמר דבר גזר על בשנמה"ע, ותמה תמה אקרה על רבוינו גדויל האחרוניים זיל' שסבירו לתרץ הסוגי' באמרים דלמסקנא דהאי דרב דבשנמה"ע מכללא אמר, הדר בי' מכל הני קושיות דלעיל, דהרי רב גזר על בשנמה"ע מכח האי עובדא דלקמן, אם הגירסה הללו נcona בתוס'. דמי שמע גזרה חדשה וקשה כגזרת בשנמה"ע נלמד מכללא מעובדא דהאי גברא,

לא מצא ממציאות על רב דהיכי אבל בשרא אלא בשעת' ופרש' ביד כנסחט, או בצריך וחותם או בסימנה וא"כ בנסיבות בשידור ביד עכו"ם,/licא חד מכל הני הרי דהוא בכל איסור בשנמה"ע, ועיו' בלב אר' שנטעורה ע"ז, אלא דלי' דרכנו דכמו לדעת הירושלמי חומרא דרב ה' משום שמקילין בבשר שביד נקרי, אבל כיון דרב גזר על בשנמה"ע ממילא גזר גם על בשאר הנמצא, ע"ג דזאת מדינה ה' שרי, כן נמי לתלמידא דילן דרב גזר על נתעלם מן העון משום בשאר הנמצא בשוק, אבל גזרתו כולל ודאי גם בשאר הנמצא ביד עכו"ם ולכנן הויל' לרשי' זיל' לפרש, אבל בשאר הנמצא אסור מדינה מחשש עורבים הנוסף על מיעוט טרופות שבעיר, דומה"ט גזר רב גם על בשאר המונח, אלא אחר שגזר גם בשאר הנמצא ביד עכו"ם אסור דגרען מבשר המונח על שולחנו כמובן, וכמוש"כ בפסיקים ובזה יצא כנוגה צדקו של הרמב"ס זיל' דפסק בין בשאר הנמצא בשוק ובין הנמצא ביד גוי ואפיקו נתעלם מון העין אסרו חכמים, דיבין לירושלמי ובין לש"ס דילן אחר גזירת רב הכל אסור אלא דשני התלמודים פליגו בטעמא דרב אי מושום דס"ל דבשר הנמצא בשוק אסור מדינה ולכנן גזר אי מושום דס"ל בשאר הנמצא ביד עכו"ם אסור מדינה, ולכנן גזר אבל לדעת שניהם אחר גזירתו אסור הכל כנ"ל, וזה תורה הרמב"ס זיל' תורה אמת ומוסכם עם השכל. ועתה נשוב לפירוש הסוגי', ואחר שזכה דעתמא דרב מושום דחחש לרובא דעלמא שmagru הרוב שבעיר, והוא מדינה אי' בשר הנמצא בשוק שאינו ביד המשתמר מדינה אסור, פריך לי' מט' קמי'ריה, דהאי מדינה קודם גזירת רב שרי, ואח'כ' פריך לי' מושנה דמיכשין מבשר מבושל ומתרך לי' בעומד ורואהו, ואח'כ' פריך לי' מושנה דשלקים דשם תנן בהדי' דחתיכות הנמצאות מותרות, וא"כ מדינה בשאר הנמצא מותר, ומה ראה רב לאסור גם בשאר המונח על שולחנו מצד גזרה, ע"ז קמשני מידי' הוא טעמא אלא רב רב באמת מפרש האי מותרות דרכ מושום נבלה מותרות אבל באכילה אסורות מדינה, ומושום חשש רובה דעלמא שעשו פלאג ובטומאה על פלאג לא החמיר לצרף תרי מיעוטה לנרע הרבו, אבל באיסור אכילה חשש מדינה וא"כ שפיר ATA רב לשיטתי' וגזר גם על נתעלם מון העין כנ"ל, ע"ז אמר והא דרב ר' לא דאתמר דרב מפרש המשנה דחתיכות מותרות מושום נבלה ולא באכילה, לאו בפירוש אתמר ולא כמו שפי' רשי' זיל' הרגש דהא דרב משמע דקאי אמאי דסליק מני' ולא אדרב דלעיל, אבל לפ' דרכנו שהוא דעת הרמב"ס זיל', האמת כן הוא דקאי על האי דרב דמפרש המשנה דחתיכות מותרות וקאמר דלאו בפירוש אתמר, אלא מכללא מושום דבאהי עובדא אסר להני תרי רישי אבל אי ה' עולה חדא לא ה' אוסר, וע"כ או דה' קודם גזירתו שגזר על בשנמה"ע, או דלי' שיטות התוס' בד"ה בחרויז דסימן כל דהו מרבני, אבל אסור מושום דעלמה עוד אחד עמו והוא מדינה מושום דחווש ארווא דעלמא, הרי דמפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיו' שנמה"ע אסורה עבאהי ודי בפירוש אמרו, ולכנן לא קשה מעובדא דקזיל לבי רב חנן חתני' ולא מהה דקבעי לי' ר'ה בחרויז מא', ע"ז לא עלה על דעת הש"ס דלאו בפירוש אמר דבר גזר על בשנמה"ע, ותמה תמה אקרה על רבוינו גדויל האחרוניים זיל' שסבירו לתרץ הסוגי' באמרים דלמסקנא דהאי דרב דבשנמה"ע מכללא אמר, הדר בי' מכל הני קושיות דלעיל, דהרי רב גזר על בשנמה"ע מכח האי עובדא דלקמן, אם הגירסה הללו נcona בתוס'. דמי שמע גזרה חדשה וקשה כגזרת בשנמה"ע נלמד מכללא מעובדא דהאי גברא,

כלל, כמו הכא דסימנים אינם אלא כרוב דרכי המיעוט מתרמי סימון כסימן, לא נהרג על הרוב, משא"כ אם המעשה נעשה בטוח אלא ממץ' אחר אנו רוצים לפטרו דילמא טרפה הרוג, או דלמא לאו א"א היא, כל שע"פ הרוב הוא כשר והיא א"א הרי הוא נכנס לעבר על איסור שענשו מיתה ולא מצי טעון דילמא האי גברא או אתנא מן המיעוט ודוק".

משנה הנוטלגה צריך שיטול את כלו ר"י אומר כדי לקיים בו מצות נטילה, ופרש"י צל דהוה פלוגתת ר"מ ור"י בבריריתא דלעיל צ"ב ע"ב "דרם" א"ה ג"נ מוחטט אחריו בכל מקום שהוא וחותך שמנו מעיקרו ור"י אמר גממו עם השופי וא"כ פליגו בעומק אם צריך לחוטט או שדי במה שלמעלה וכאשר ישמעו נמי מלשון הגני' דאמר שמואל לביר פולי דהוה גאים לי', חות' ב' טפי, אבל באורך הגיד לא פליגו, ושניהם מצי סבירי דלא אסורה תורה אלא מה שעלה הכה' כשמואל בגני' או שנייהם מצי סבירי דבעינן כלו באורך הגיד, וניהו דבריריתא לסתן פlige ר"י עם ת"ק באכלו ואין בו כזית, ומפרש פלוגתתם בהא דשמואל דרבנן ס"ל שלא אסורה תורה אלא מה שעלה הכה' וכו', ולר"י אסורה תורה דcola ירך רבינו הקדוש וכי הראה לא ידע מפלוגתא זו, דהרי לא הביא דבר ר"י שהחוק על הא דأكلו ואין בו כזית, ואדרבה מדהבאי באדכל מהז' כזית ומהז' כזית דפליג ר"י ואומר אינו סופג כלל הארבעים, ובמציאות באכלו ואין בו כזית סתם דחיבב, הרי מבואר דזאת ד"ה הוא. ולא עוד אלא אכן נאמר דרבינו הקדוש מביא פלוגתת ר"מ ור"י בחטיטה דרבנן, והשמייט פלוגתתם בעיקר דאוריתא אי דוקא מה שעלה הכה' אוcola ירך, ועיין בפוסקים דאיכא מבוכה גדולה באזה', ולפי הפסיק פסקינו כשמואל ופסקין דביני חטיטה כר"מ, נגד הכלל דר"מ ור"י הלכה כר"י. ובאמת לשון ר"י כדי לקיים בו מצות נטילה קשה מאד להולמו, לא בלבד מה שנטענו ר' והרש"ב"א צ"ל דלא נתן לנו שיעור במה שאמר כדי מצות נטילה, אלא דהאי מצות נטילה מה היא, וכי יש מצוה בניקור גיד וחלב עד דקרה לי' מצוה. ומה שנראה לפע"ד זהה דר"י לשיטתי' דס"ל לבני יעקב נאסר, והיינו דיעקב ובניו הנו באחת כמעשה השהי', ועיין לעיל בריש פרקנו מה שכתבתי זהה והבאתי דעת חכמי המדרש וכן הוא בזוזה"ק דלכ"ע לה נגע המלאך אלא באחת וכפשתת הקרא Dunnע בכף ירך יעקב ותקע כף ירכו הרי לפי ע"ז אין בעצם הגיד שום איסור המזיק באכילתו דמ"ש גיד ימין לשמאלי, אלא דמשום זכר נאסר, וא"כ עיקר הזכור הוא בנטילתנו שהוא מעשה בפועל, כי רק הפעולה מעורר המחשבה ולא המניעה וכבדרישין זכר את יום השבת לקדשו בין או עכ"פ בפה, ולכן קרי לי' מצות נטילה, עיקר הלאו נאמר רק כדי שינטול הגיד, ועיין מעשה הניקור נזכר אותו המאווע וניהו דודאי לאו מקרי ללקות על אכילתו, מ"מ הלאו נאמר כדי לקיים בו מצות נטילה, ולכן כל המוסיף בנטילה גורע דדומי' דמעשה בעינן גיד אחת ולא שתים, ולכן גם החטיטה עס' שמננו הרי הוא מגרע הזכור, וזאת שמענין מהא דאמר כדי מצות נטילה, אבל ר"מ דס"ל נהוג בשתיים מושום דlisrael נאמר האי לאו ככל לאוין רק לקיים בו מצות נטילה, ואע"פ שנכתב במקומו לידע מאיזה טעם אסורה התורה גה'ג' און בשbill' זה עיקר טעם התורה לעשות זכר להאי מאורע, הרי כמו כן כתיב בשבת כדי לזכור יצ"מ וכן בתפилиין ועוד, hei נאמר דין בכל אלו המצאות שורש וטעם רק לעשות זכר ליצ"מ, וכן סברו חכמים דנוהג בשני היררכות ויש ג"כ מקום להחמיר בחטיטה וישראל קדושים נגגו איסור בשמננו, וכל זאת רק למ"ד בסיני נאמר, וכיון דאין קרבען דר"י דבשו' פרקו ס"ל, דבשיני נאמר לנו דחחה ר"י מהלכה גם בהא דאיו נוהג אלא בשחת, וגם בפלוגתת חטיטה כנלפער' לפי חומר העניין ואם שגית'

ע"ש גמר' בעי מני' ר"ה מרוב בחרזין Mai, אל תה שוטה בחרזין. הנה דעת התוס' דהאי חרוזין לענין אבודה לאו סימון, וכדקדקתי במשנה בב"מ דחרוזות של דגימות הרי אלו שלו, ובתוספותא קתני דשל דגימות ושל בשר, הרי דחד דינה אית' להו, אבל לגבי בשנמה"ע דהוא חומרא בעלמא סגי בסימן כל דחו, אבל בהג"א כתוב דודוקא בשל דגימות דדריך לחזור אותם לאו סימון הוא, אבל בבשר דאין דרכ' בחרזין הוה סימון דעלמא, והאי דתוספותא שהוא נגד המשנה דב"מ לאו דסמכה הוא, והלב אר"י צ"ל מוסיף לדוחות שיטת התוס', דאם האי חרוזים לאו סימון הוא לענין אבודה, מה זה שהשיב לו בחרי אף אל תה' שוטה בחרזין, ואני תמה עלי'ו דלהפוך הוא דאסם לענין ממן הוה סימון באמת מה עלה על דעת ר"ה לשאול כאן באיסור דרבנן ועלמא דלא להוי סימון, ובפרט דלאידך לישנא בניחותא אר"ה אמר רב דבחרזין הרי זה סימון, ומה שכתוב דמתניתן דבב"מ דקתני חרוזות של דגימות וחיתוכות של בשר דודוקא דגים ולא בשר, צ"ל דאה"י דאן דרכ' לחרז ר' רק דגימות קטנים אלא דגס בceptors כן הוא עין לעיל ריש דר' דקתני, וכן מצא בידו דקוררי של צפרים ופי' רשי' חרוזות עופות, וא"כ י"ל דתוספותא ג'כ' הא בשר דקתני צפרים קטנים קامر דדריך לחזור כמו דגים קטנים ודוק".

ע"ש ר"ח בר אבון איתבְדֵל' ר' כרכשא ב' דנא וכו', בכל הני עובדא דבוי סימונא או טב"ע, ודאי סימונא מעלי', ולא כמו סימוני בחרזין, ותדע דהרי דומי' דתכלתא קאמר, ובתכלת ודי מיינא צrisk סימון, דלא שיק רוב טבחין ישראל בהז, וע"כ או דברוב טבחין עכו"ם מירו, או אליבא דרב בשער הנמצא אסור מדינה וכמוש"כ לעיל ודוק".

ד' צ"ו ע"א תוס' ד"ה ולא מהדרין בטב"ע תימא דשאני התם דחישדין לי' דלמא משקר דהא לצורבא מרבען מהדרין בטב"ע. והנראה להפע"ד בזה דהנה חד מן חררייא הקשה לי' קושי' עצומה דהה שפיר מציין להחזר בטב"ע גם לעם הארץ דחישוד לשקר ע"י שמניחים לפניו כמה מן כלים כאלו, ואנו מסמנים אותם ואם הוא יכיר את האבודה בין כמה שאר כלים הדומים ע"כ טב"ע אית' לי' ב'. ולא מצאת עינה לתרץ קושי' זו אלא בשנאמור, דאפשר כסומא בארכובה פגע בזה ואין לומר דאיכא רובה נגד האי ואיך מסתיע ע"י דפצע בזה דהרי הוה קבע וכמע"מ דמי, ואין כאן הוכחה, אלא דעדין איך הוכחה דאין לא ח' לעצמו שמא לא יגע באבודה, ונמצא הוחזק לרמא, אלא דזה אינו דהרי אפשר לטעות בטב"ע דהרי טב"ע כל דחו קאמר, דבניהו כלים דמייריה התם שדומים ממש אחד לחבריו א"א מסתמא אלא טב"ע כל דחו (ופלא על התוס' שכתבו דהה בטב"ע גמור דוקא מהדרין זהה ליתא) וכיון דבקל אפשר לטעות לא הוחזק לרמא וזה שקדם דומה דלא מהדרין לע"ה אבדה בטב"ע ועל אופן הנ"ל, מזה מוכח דבטב"ע כל דחו עכ"פ יש לטעות, וא"כ גרע מסימנים דניהם דגס בסימנים ריעותא דרצונו שיזירעו לו אבדתו אטעת' להכירה בדמיון שוא, ולא משום שרוצה לשקר שאינו חדש כיוון דהוא ת"ח אלא משום דהרצון מוקור השכל CIDOU ודו"ק.

תוס' ד"ה פלני דהאי סימונא והאי קטל נפשא לא קטלין לי' וא"ת והלא משיאןacha עפ"י סימונים וכו' ועיין באחרונים שמיישבים קושי' התוס' דכל דבר שהוחזק ע"י סימונים או ע"י אחד, שפיר סוקlein ושורפין עליה, ועיין בזה באריכות ביריעות שלמה בבית יד שלו וגם אני הארכתי במקומו בענין זה בתכלית הארכות.

ועיקר החילוק הוא דבמוקום דהמייעוט אומר שלא עשה מעשה

לענין לעבור על המנהג זהה ברורו. ומה"ט הקיל הרמב"ם ז"ל במשמעותו של גה"ג לענין קרבן פסח שפסק בפ"י ה"א מהלכ' ק"פ שצולח הפסח כולם בעלי להוציא גה"ג וכותב שם ה"כ מ דיןודה דמותה דחויטין וקורנות האסורים אף" מדרבנן צריך להשירו ולא לאכלו אבל שמננו של גיד שאינו אלא מנהג קדושים בפסח לא נהגו עי"ש, ולפי דברי החת"ס ז"ל אדרבה שמננו של גיד ה"י חמור משאר קורנות וגידין שאסורים רק מדרבנן אלא ודאי ממש"כ דהקבלה ה"י שלא ה"י חמור משאר איסורי דרבנן וזה ברור לפ"ע"ד וכן ה"א דלא הזכיר התנא במשנתינו מנהג דשמננו של גיד לאסרו אין לנו מנוס אחר מלומר דיןוה דפסח כר"מ לענין חיטה שהוא מדרבנן אבל לענין שמננו שאינו אלא לר"מ מנהג קדושים ור"י חולק וכגדsmith על השם הגמ' דלעיל, דקרויר והוא בשמננו של גיד מיפילג פליגו, ורק לר"מ אסור מושום מנהג, ובזה לא רצתה רבינו הקדוש לסתום כר"מ, והניכת הדבר על המנהג kali לקבוע הלכה במשנה בדבר זה, מה"ט גם הרמב"ם ז"ל לא כתוב בפירוש שצורך להסביר שמננו של גיד רק בראש הפרקכנ"ל ודו"ק.

תנוס' ד"ה מ"ט מדרבנן בריה היא וא"ת ומ"ש וכי' ויל' דהינו טעם הדני כי אמר רחמנא לא תאכלו גיד עוף טמא ואמבו"ה, כאלו פירש בין גדול ובין קטן וכי' ויפה מפרש הראש יוסף ז"ל כוונת התнос' דגה"ג ועוף טמא דוקא שלם מקרי ולא חסרים ומילאichi דחיב' גם אקטן כל שהוא שלם, ואם אינו שלם בעין צית דוקא משום דעתך אכילה, ולדעת התוס' דלקמן בדיור שאח"ז בכל הני לאווי דשרצים דלא כתיב אכילה באמת אינו לוקה אלא כשאוכל שלמים, אלא דבזה הרמב"ם ז"ל פlige עליהם שהרי כתוב בפ"ב ה"ב ממ"א האוכל כיון משרץ המים לוקה מה"ת שני אל תשקצו את נפשותיכם בכל הארץ השורץ על הארץ וכי', וכן בנבראים באשפות ובגופי הנבלות האוכל מהן צית לוקה שנ' ולא תטמאו את נפשותיכם בכל הארץ הרומש על הארץ וכי', הרי מפורש אמר דלוכה על צית מהם ע"ג דלא כתיב בהני לאוין לשון האכילה אלא דמ"מ לא פlige על טעם התוס' בבר"י דלוכה בשלם גם פחות מכזית, משום דשרץ ורומש על הארץ שלם משמע, אלא בסופר דלא מסתגר כלל לומר דבשביל דאותה רחמנא להחמיר לחיב' על בריה שלמה גם בפחות מכזית דנצחמו מזה קולא, דיפטור באוכל צית מברשות נגד הני טמאים דעתיכי בי' מברשות לא בשרצים כמה מלקיות, لكن שפיר כתבו באוכל צית בהו אכילה, דהני לאוין רק לאוין דאכילה, ולא לאלו דלא כתיב בהו אכילה, דהני לאוין הנוספות אפשר דוקא אשלים קפיד רחמנא אבל הרמב"ם ז"ל דסל' דליך רק חד לאו וחד מלוקות, ורק בהצטרכות העוניים לוקה ג' ד' ה' וגם שיש מבואר שם בסוף הפרק, לכן לא מסתגר לי' לומר דברון דעתך בי' רק חד מלוקות, דלא לוקה על צית מיננו משום דחמור רחמנא עלי' באוכל שלם גם בפחות מכזית הוא חד, ועוד הרמב"ם הלא פסק כר"ש דדורש טמא דקרה, סובר דעתם החשוב של בריה הוא מטעם חשיבות, וא"כ באוכל צית דלא בעין חשיבות למה יפטור וכאשר אבא.

דרנה לפי דעת התוס' הא דחיב' בבר"י אל"ש גאה"כ בלי טעם הוא ולכן ס"ל דברין לחומרה ובין לקולא אמרי' דהתורה קפיד דוקא אמר' שלמה אם לא במקומות דכתיב ביה נמי אכילה, דאותה לחיב' נמי אכיזית מיננו, ולפי שיטות הביאוראי' לדבריהם מגמ' שבוטעות כ"א ע"ב דקאמר מפרש נמי בבר"י דמי' דסבירו דמפרש כבר'י, ובבר'י למפרש ר'ל דמשום דמפורש בקרוא שרך שלם, لكن אף בגין בו צית חיב' ה"ה במפרש בשבועה. ותמה תמה אקרה הלא פ"י רשי' ז' שם דמשום חשיבות קאמר דמפרש דומה בבר'י העי' שמספרש כ"ש אחשב' הוא פירוש מוכרכה שם, דהלא תחלה

ד' הטוב יכפר ודוק'.

ודע דיש להעיר עוד דלמה המשmitt רבני הקודש מכל וכל הא דשמננו של גיד דהוא מנהג ישראל קדושים, כי במה דקמני צרך שיטול את כולם ודי דליך להכenis גם שמננו ואדרב' בראש פרkon כתני בפירוש וחלבו מותר ומפרש ר'י א"ש לעיל דעל שמל שמננו קאי ומותר לד"ה, ולעיל כתבנו לדעת הרשב"א ז"ל דשמננו של גיד משום לתא דחלב החמיר על עצם, ייל' דמרומז מנהג זה בשמא שקראו חלב, אבל הלא הרשב"א ז' יlid' ייחיד בדבר זה, ובתוס' וכן ברמב"ם מבואר דמשום לתא דגיד נאסר. והיתקן שישתווק מאיסור זה המנהג בכל מקום ובכל יום והתוס' לעיל צ"ב ע"ב ד"ה גוממו עם השופי, כתבו דומה שהנו לאסור שמן היד הוא כמו חומרא דר"ז דבנות ישראל דחומרו על עצמן לישב ז'ל על טיפת דם כחרדל דאמרו בנדה ס"ו ע"א, דהיכא דאחמור אחמור, לפ"ע"ד נראה דמנהג של שמננו של גיד דקאמר עלי' ישראל קדושים נהגו בו אישור, מנהג קדמון מאד ה', ונתפשט בכל האומה דלולי זאת לא ה' קרא עלי' ישראל קדושים נהגו בו אישור, והרמב"ם ז' יlid' ריש פ"ח כולל חלבו וקונקנות כתוב עלייהם שהם מד"ס, ותנא דמשנתינו הזכיר הקונקנות במה דקמננו משום ר'מ דצרכיך ליטול את כולם, והשמיט החלב שעל היד, ופלא על הרמב"ם ז' דגס הוא הנם שהזכיר החלב בראש הפרק אבל בהלכה ז' שהביא האי דינה' דמשנתינו כתוב וא"ל: הנוטל גה"ג צריך לחטט אחורי עד שלא ישאיר ממנה כלום עכ"ל, והשמיט דחוטך שמננו מעיקרו דקמנינו בבריות'. ועל השמות רביינו הקדוש נראה לפ"ע"ד.

דרנה ק"ז בעהחת"ס ז' ביו"ד חשי' ק"ז כתוב ע"ד חלב שהלבו עכו"ם אם נניח דהלהקה כרבב"ז דבאיין דבר טמא מצוי אין אישור הרוי אנו קבלנו עליינו לאסור בכל מקום, והרי הוא דאוריתא ככל קבלה של פרישות ומצד נדר עי"ש.

ואם כדבורי כן הוא ה' מקום לומר דהנתא דמשנתנו לא כלל' עם הקונקנות מה"ט גופא, דהני דרבנן בעלמא אבל מנהג ישראל קדושים הוה כדאוריתא, והשארו על המנהג, ולא עוד אלא דקמנינו בפירוש וחלבו מותר לידע, דרך מצד מנהגאית בי', וממילא דחמור מן קונקנות דאיינים אבל מדרבנן, אלא דבגוף דברי החת"ס אני נבוך מכך כי הלא בעצמו כתוב שם דנינו דכל מליל קיל כשר אייסור דרבנן הינו משום דכך קיבל שי' אייסור עליהם קוקלי אסורי דרבנן, אבל לעבור ע"ז, הרי הוא עבר על נדר דאוריתא עכ"ל, ולדעת קדשו לחולה מאכילין גיד החיצון והקונקנות טרם שמאליכין לו שמננו של גיד דהוא חמור מאיסורי דרבנן, אולם במחכ'ת של ק"ז צ"ל דבר זה ליתא, כי כמו שאזיל ומודה דלכל מיל ודאי כדרבנן יחשב, כי כך קיבלו על עצם שלא ה' יותר חמור מגזירת חכמים, ה"ה לענין לעבור נמי קבלו שלא ה' חמור העובר על מנהג קדושים, מעובר אגירת חכמים, ומנא אמינה לך דרכ' הוא, דרנה הרמב"ם ז' בראש' פ"ד מהלכ' שבועות כתוב דהשבוע שלא לאכול הימים ואכל פחות מכזית הרי הוא אוכל חצי שעור מנבלות וטריפות וכיוצא בו, והמל' מ' שמס חקר מ"ג אי כוונת הנשבע ה' גם על חצי שיעור הרי הוא לוקה, וכמפרש חצי שיעור, ואי כוונתו רק על סתם אכילה שהוא בכזית ה' חצי שיעור היותר גמור, והביא שם דעת הרץ ז' שבאמתה ה' סובר כן דבשבועה ונדר חצי שיעור מותר למגורי, אלא דחזר בו והחסכים לדעת הרמב"ם ז' וטעמא דהא מלתא דעתה התורה הרי לך דלענין לעבור על השבועה יש ג' מציאות שי' רק איסור בעלמא דרבנן, או איסור תורה בלבד לא מלוקת כאשר חצי שיעור באיסורי תורה, וא"כ ה' הכל מנהג שקבלו העם על עצם ג' לא רצוי להיות חמור מגזירות ותקנות חכמים גם

בקרה ודוק.

תוס' דה ור"י אכילה כתיבה ב"י באמצע הדיבור, ויל' דודאי אלא דשרצים דכתיב בלשון אכילהeki ממשום כזאת שץ, אלא שיש לאו דשרץ דלא כתיב בהו אכילה כגון אל תשڪצו. עכ"ל. כבר כתבנו לעיל מהרמב"ס זיל' בפירוש כתוב דמשום לאו דאל תשڪצוeki אכיות דשרץ המים, ורק חד לאו אית בהו, ומתרץ קושי' התוס' לפי שיטתו דרך הatzotot הענינים השונים אפשר ללקות כמה פעמים עי"ש, וצ"ל אף דלא כתיב אכילה סטמא כמפורט דאל תשڪצו באכילה קאמר, ואעפ' דפסחים זרכ"ה ע"א קאמר נפ"מ לעניין שלא כדרך הנאותן אסור בלאוי דלא כתיב בהו אכילה האי להחמיר הוא, אבל להקל ולומר דלא מחייב אכיות עד דאכל יכול לא, וכמוש"כ למעלה ודוק.

משנה ירך שנתבשלה בה הג"ג וכוי כיצד משערין אותה כבשר בפלפת, הנה הרמב"ס זיל' בפייה"מ מפרש דר"ל שיטועם בהיק טעם הגיד בירך כמו שימצא אדם טעם הבשר בפלפת, והוסיף עוד לפני שהבשר נוטן טעם בפלפת יותר מבשאר צמחים והאי תוספת דברים הוא, מפני מה שאמר ר"ה לKNOWN כבשר בראשי לפחות הררי דיש חילוק בין הצמחים לעניין קליטת טעם בשער שנתבשלה בתוכם, אלא דלא עיקם פירושו פלא והപלא, דלפי פירושו דבעין שירגש ממש טעם הגיד, אז הא שיעור כבשר בפלפת היינו על חזק הטעם קאי והוא לקולא, שלא סגי בהרגשת טעם כל דחו, אלא כטעם הנרגש מן הבשר בפלפת אשר זה בעצמו כמעט מן הנמנע, מפני שהгад עכ"פ לכ"ע בעצמו טעמא קלישטה, וכמה מן הגיד בעי כדי שייה' האי טעמא קלישטה נרגש בשער, ואעפ' דלפי סברת הרמב"ס טעמו חילוק מטעם הבשר, אבל מ"מ קרוביים הטעמיים כמו כבד ולב ובשר דמボואר בבי"ס"ץ"ח דינודונים כאינם מינים, דחלוקים בטעמים, אבל מ"מ טעמים קרובים הם, ואם יבושל בשר וכבד ולב קשה להרגיש בשער טעם הכבד והלב, ולהיפך טעם לב וכבד בשער כדיוע לכל, ואיך אפשר שירגש בירך טעם הגיד בחזק טעם כמו בשער בפלפת, אפי' אם לא נאמר דcolahe ירך קאמר, ולא די לו בזה אלא שמוסיף הרמב"ס זיל' דנקט התנה לפת משום דבו נרגש טעם הבשר יותר מבשאר צמחים, וא"כ הוא עוד תוספת קולא, דבעין שיטועם בחיק את הגיד בירך חזק כ"כ כמו שמרגש הבשר בפלפת וא"כ הוא לא אסור לעולם ומניין לתנאה קולא זו דלא סגי בטעם הנרגש סתם, בין אי טעם בעיקר דאוריתא ובין דרבנן, ותעד דהרי בע"ז שנשנית קודם חולין, קתני שם במסנה דף ס"ז ע"ב ג"כ בנותן טעם, בגין שנפל על תנאים ושם לא קתני האי כיצד משערין, הרי דלא בעין ע"ז שום שיעור דכל שנרגש טumo בחיק ולדעת להבחן שיש כאן תערובות יין, אסור ממשום טעם בעיקר ואם כן הה'anca אם ירגש טעם הגיד בשער אסור, ואי דמאן טעם לי', הלא ר"י אמר לנו לKNOWN דטעם לי' קפיא ארמא. עוד קשה לי לפ"י הרמב"ס זיל' מה יענה להני בנ"ט דקתני בסיפא, גבי גיד בין הגיד וחטיכה בין החתיכות, דחתם ע"כ ליכא לפרש שירגש בחיק דהרי מין במינו ממש הוא, ולפירושו א"א לפרש דבמ"ב שירגוו בששים כמו שכתב רשי זיל' דהאי גורה תערובות מינו אינו מינו דלבעי ט' כאשר אמר רבא לKNOWN עכ' לא ה' בזמן המשנה לפירוש הרמב"ס זיל' דבשר בפלפת היינו הרגשות הטעם ממש, דהרי כל תערובות ה' נידון בפ"ע, ולא שיעור מסוים לכולם, וכך בשער الاولי אפי' עשר פעמים בשער ה' סגי, כדי שלא ירגש טעם חזק של גיד כמו הבשר בפלפת, וא"כ במ"ב שאינו נרגש גם בחיד בתاري, אין כאן מקום לנזר או איזה שיעור יעשה למ"ב, لكن פירושו זיל' בעניין ספר החותם וד' יאיר עניין.

ועתה נזהה איך מתרפרש האי משנה לדעת רשי זיל. הנה רשי

פרק על הא דאמרו רבנן היאק מצין באוכל כ"ש שהוא חייב, והרי נמלה ומשמי בריה שאני, ואח"כ פריך והרי מפרש, ומתרץ מפרש נמי כברי' דמי, ועתה לפי פי' התוס' דברי' נמי כפרש, הדרה קושי' ראשונה לדוכתי' והרי נמלה, ומה מתרץ בר' שאי, היינו דמפורש בתורה לחיב, הרי אותה מבקשת לדעתו לדעתו לחיב אונמלה דעכ' מה שחייב בכ"ש, והרי מצא מפורש בתורה לחיב אונמלה דעכ' מה דמפורש בתורה אין זה טעם לאסור, וא"כ עכ' מה דחשיב בר' שאני הוא טעם על התורה, למה אסורה כ"ש משום דהוא בר' ואין לו דין כ"ש מלחמות חшибתו, וא"כ כי מתרץ על והרי מפרש דמפורש נמי כברי' דמי, הפי' כמו שפי' רשי זיל' דעכ' שאסור על עצמו כ"ש אחشب' לאכילה, ובלאה עכ' לר"ע דדורש טעמא דקרא כתלמודי ר"ש כמובא בגיטין סוף פרק השולח, טעמא דنمלה הוא משום דברי' חשוב ומילא דליתא מה שכטבו התוס' דשרץ וגיד בין קטן ובין גדול משמע אשר מזה נצחה דאפילו גדול בעין כלו מצד גזה'כ וכאשר הראיתיך דהרמב"ס בפירוש פסק להיפך, אבל הילפotta דחייב אבר' כ"ש הוא מלוא דרמשים דהמהם כולם קטנים פחותים מכ zie, וכאשר כתוב רשי זיל' במקו' ט"ז ע"ב דרומש על הארץ על הנקי הקטנים קאי, ולא מסתבר כלל דשאمرةה התורה דאל תשڪצו בכל הרמש הרושם על הארץ, דכוונתה על הרבה רמשים ביחס, ומזה נדע דברי' שלמה חשובה ככזית, אם הוא דומה לנמהה בכל פרטיה, וזאת אפילו למד' דלא דרש טעמא דקראי, דכאן חידוש זהה נגד כל איסורי תורה דבעין בית, ומהיכי תיתני נימה דרמשים יצאו מזה מכלל שאר איסורי התורה, אם יש טעם מספיק לפניו דברי' חשובה גם בפחות מכשיעו. וכפי הנראה גם התוס' לא נכנסו בכל האי דוחק אם לא משום האי שkill וטר'י דכאן דמשמע מני' דלשון אכילה מבטל חשיבות הבריה, וכלקמן בדיור שאח'זיל' אבל הרמב"ס זיל' לא שلت ליה שיקיל וטר'י דלא אמר אלא לרווחה דמלטה לפרש פלוגת ר' רובבן על צד הרוחק דפליגו בדשモאל, והנה היה המקום אליו לשוחות על דרך פלפול האי שkill וטר'י עם דעת הרמב"ס זיל', אלא דהוא טרחה דלא צricht,ומי שמכיר דרכו של רבינו הרמב"ס זיל' דפסק תמיד כפי עיקר הסוגי' שנשנית במקומו, ולא חיש על מה שאיתمر במי'א שלא במקומו נגד זה, וכן אין עיקר עסקו לפרש דיני בריה, אלא קאי אמיומו דשםואל לומר דבל פלוגתא שנה, ובפרט שהרמב"ס זיל' בלאה פסק בפ"ד באכל צפ/or תורה בחיה בכ"ש ממש, ומשם נבלה עי"ש, ועיין מה שכטבתי בה לKNOWN בסוגי' שם ודוק.

בשה' ז וא"ת ור"ש דחשיב חטה בר' היאק תרומה עלה בק"א וכו' אכתי ערלה וכלי הcars לא לטלו עכ' הקשה לי תלמידי הרב הגדול מהו'ר' אברהם משה ני' והא ערלה וכלי הcars דעומדים לשרפפה וכותוי מיכתת שיעורייו לא שייך בהו חשיבו' בר' ומה קשי' להו ואמרת לי לו דלא קשה מידי דעכ' ביטולתו לא עומד לשروف, והוא שפיר' חשייב וכמו שכתבו התוס' לKNOWN ק' ע"א לעניין חטיכה הראוי' להתקבב, דכל שראי' להתקבב אחר הביטול אעפ' שהי' אסורה בהנהה מתחלת אינה בטלה, והה' לעניין בר' ודוק'.

ע"ב גמרי' והאי כף מבעי לי' למשמעות עוף דלית לי' כף, תרי כף כתיבי. ועיין לעיל צ"ב ע"ב בעי' דרי' מה שכתבת בהז, אבל עדין לא נח דעתך כי אכן נאמר דקראי דאית על כף הירך למשמעות עוף כתיב, דתמורה זאת היה מצוי לכטוב בפירוש את נה'ג של בהמה, וא"כ פשיטה דיתור מסתבר לדrhovo דאיתא לצין עד כמה לא נاقل הגיד וקאמר אשר על כף הירך והוא הפירוש הפשטוט, וממילא שמעין דקאי אבמה וחייה ולא אווע' שאין לו כף, צ"ל דלהוווחה דמלטה לדrhovo דהמי כף כתיבי, אבל אה'ג דבלאה'ה לק"מ דנוקי כל הקרא למשמעות עוף, במקומות שיש פירוש מרוח

ה' מוסכם אצלם דשיעורبشر בلفת כמו הוה, ולכן לא האכיר התנא שיעור מצומצם, וממילא דבמ"ט דמשום לא פלוג נמי בעין ביטול כמו אינו מינו, נמי כל או"א ה' משער כפי השערתו דבר בلفת, וכן במשנה דקתי ניד ביגידן בן"ט, ודאי ג"כ אשיעורא בשער בلفת קסמרק, ואל"כ גם כאן הוויל'ר מצד משערין, ומ"מ כתוב רשי ז"ל דלקמן בגין מפרשין דבמ"ט משערא בששים, לא שכונת התנא בטוח ה' על שישים זהה ע"כ אינו, دائ לרביינו הקדוש ה' מוסכם שיעור זה דשים, לא ה' כתני כבשר בلفת, כי לפרש אתה ולא לסתום, אלא דרש"י ז"ל כתוב כן לפירוש הסכמת אמרוראי בתראי, דשים סגי בכל האיסורים, אבל בזמן המשנה כי היכי דבאיינו מינו ה' משער כאו"א כבשר בلفת לפי השערתו כן ה' במ"ט, והטעם דחומריו גם בתערובות מב"ט בלח שלאל סגי ברוב חד בתראי, עיין באזה לקמן. ועכ"פ לדעת רשי ז"ל משער דCBSR בلفת הוא מחלת על כל תערובות משא"מ, ואע"ג דaicא איסור חזק מן הבשר ונוטן טעם בפחות משער בשער בلفת, מ"מ לא הקפידה תורה על האי טעם דהוא לעלה מכשעור בשער בلفת, אבל מדרבנן לא מהני שיעור כבשר בلفת, אלא להחמיר, דפחות משער זה לא נתיר שום תערובת, אבל תערובות דאפשר שנרגש האיסור בתוכו גם אחר שיעור זה אסור מדרבנן, ולזה ה' צרך עוד קפילה, אלא דבגדי בירך גיד בלא"ה טעם קליש הוא אוקמי אישעor של ההלכה ולא עיין זען קפילה. ועיין עוד לקמן ודז"ק.

תנוס' ד"ה אם יש בן"ט הרי זו אסורה לאו בגין חודי משערין וכוי ולפי ר"א שמפיר דלא אמרין חתיכה עצמה נ"ג אלא בב"ח ATI שפיר, ואח"כ כתבו דמשמע קצת דין הרוטב ולא שאר חתיכות מסיע לבטל הגיד, והאי לפ"י הקונטרס ניחא וכו' עכ"ל, הנה כפי שבארתי לקמן בסוגי" דטפת חלב, להוכיח דעת רשי ז"ל כפי פ"י הט"ז בס"י צ"ב, דלulos יצא הבלועה מחתיכה שמקצתה ברוטב גם לשאר הקדרה, ומ"מ נעשה האי חתיכה נבלה, מושום דברך ראשון שהוא רתיחה שלא רוטב לא מazi להתפשט רק בהאי חתיכה ולא חוצה לה, ורק אחר שהבלועה נכנס בחלק התחthon שבחתיכה שברוטב מתחיל כח הרוטב להוציאיה שם וזה לא מקרי סופיה להתפשט עיי"ש, א"כ אי בשאר איסוריין אין חתיכה עצמה נ"ג כדעת ר"א אז לא שייך הכא לומר דרך בירך מישערין מטעמא דרש"י ז"ל דלקמן דשם מבב"ח מיריד דאית ב' מושום חתיכה עצמה נ"ג, אבל הכא גיד בירך אינו עושה נבלה, וא"כ מה שכתו התוס' לדפי רשי ז"ל דלקמן ניחא הינו אי ס"ל דלא כר"א ואמרין חתיכה עצמה נ"ג גם בשאר איסוריין, וזאת ה' להם לפרש ולא לסתום, יצ"ע.

אולם איכא מאן דגרס במתני' אם יש בו בן"ט ולא בה עיין במשניות, ואי אין כאן משמעות כלל דבריך לבדה משערין, דהרי אם יש בו אגיד קאי ודז"ק.

ד"ה עד שמנגע גיד לאו דוקא עד שמנגע לייד ממש, דהא צרכש שנייה כדי קליפה סמוך לגיד, ואפלו כדי נטילה וכו', הא דלא קאמר דעת ולא עד בכלל, ובפרט דיל"פ דקוול' עד הגיד ממש, אבל אינו ואוכל האי קליפה ממש דאו ה' מוכחה דסגי בקליפה, וזה ליאתא דהרי עיין נטילה ממש"כ התוס' ודז"ק.

ז"ל סובר דעתם הגיד והבשר שווין, ואפלו אין שווין ממש מ"מ להרגיש זען טעם גיד בשר אפלו למ"ד יגבנ"ט הוא דבר רחוק וכמ"כ למעלה,ומי הוא זה שיבחין בשער הירך אם נתשל בעינן או בא גיד. והי"כ בשmeno של גיד דודאי חד טעמא אית' ע"ם הבשר, וא"כ מעיקר דין תורה הרוי זורק את הגיד ואוכל את הירך חד בתרי בטל, וזאת אפלו למ"ד מב"ט לא בטל, דהרי שוה בשמא בעין וגיד עס בשער אינו שוה בשמא וגם לא בטעה, ומ"מ קתני בגין ועכ"פ מדרבנן הוא וצרכין לחקר חדא מפני מה גרו להצריך יותר מרוב, ומה בין תערובות יש ביבש דהנחו על דין תורה להיבטל ברובה, וכאשר פריך לקמן על גיד בין הגידין וחתיכה בין החתיכות דיבטל ברובה, ובכל בלח ניחא לי' דבעין בגין טעמו, היאך משערין האי בגין בגיד עם הירך, ד"א לעמוד על טעמו, אלא דעת קאמר התנא כיצד משערין אותה כבשר בlfat. ופירושי ז"ל דרואין כאלו הירך לפת והגיד בשר ושיעור זה הללמ"ס כשאר שיעורו ה תורה, וכאן הבן שואל חדא דהלא רשי ז"ל פסק בסוגי" דזרוע בשלה לקמן דעתם כעיקר לאו דאוריתא, וכל הדרישות בה אין אלא אסמכתא בעלמא, ואיך בא הללמ"ס לשער הטעם דבלא"ה אינו אסור מה"ת, ולא עוד אלא דכל שלא נרגש הטעם בlfat העירובות שאנו דנין עליה, מה איכפת לי' שאלו ה' בשר בlfat עיין זה ה' נוטן טעם הלא אכן טума בעין וחיך ואוכל יטעם.

אבל דע כי כפי שראתה לפניינו בバイורנו בשיטת רשי ז"ל הוא, דעתם הנרגש עד איזה שיעור, הוא אסור מה"ת, דיליפות זרוע בשלה יլפotta גמורה הוה, ורק הטעם שלמעלה מאותו השיעור והוא טעם קלש, אין מה"ת רק מדרבנן אסור, ווילפotta ע"ז מנזר או מגיעולי כותים מהה אסמכתאות וכן ביאור הגאון בעל כנפי יונה בספר הנעים על יוז"ד בסימן צ"ח עי"ש בארכיות, ועין עוד לקמן מזה, ועכ"פ גם לדעת רשי ז"ל טעם גמור של איסור אסור מה"ת, ע"ז אתה ההלכה כדי להגביל איזה טעם איסור ואיזה מותר והגביל זה את אמרים בשער בlfat, ולא כמו שפירוש הרמב"ם ז"ל שאם נרגש בהחיך כמו שרגש הבשר שדרכו ליתן כדי להטעם הלפה, אלא הוא שיעור על כמהות האיסור וההתיר ר"ל שייהי האיסור בכמות נגד ההיתר כמו שדרך ליתן בשר בתוך הלפה, ועכ"פ שבזה עדין אין כאן שיעור מוצמצם כי לאו כל אדם שוה בזה ויש חילוק בין עשיר לעני ובין בשר כדיוע מה שכתבו התוס' דCBSR בlfat הוא שווה עם שיעור ששים קשה לשמעו מכמה טעמיים, אולם כפי הנראה האי שיעור ששים לא ה' מוסכם אצלם עד סוף ההוראה שבתלמוד וכאשר תראה לקמן בバイורנו ולכן קתני עיקר השיעור של ההלכה שהוא בשער בlfat ומהא גופא דקתי ניד כבשר בlfat שיעור שאינו מצומצם ידע רשי ז"ל דע"כ הלהקה היתה בדים, דשיעוריו חכמים לעולם מצומצמות כפי האפשרי, דעל זה אמרו במנחות ק"ג ע"ב כל מודת חכמים כך הוא מ"ס חסר קורוטוב אינו טובל בו וכו' ואי שיעור זה חכמים אמרוה ומדרבנן בעין כך, ודאי לא היו תולין זאת בכבר בשער, שעדיין צרכין אנו לידע וכמה הוא זה כתוב רשי ז"ל על גיד שנרגש בשער הירך בין הירך דלקמן מפרש דיל"ט מבב"מ שיעורו בששים, ולא כתוב כן לעלה בכבר בשער בlfat. וסכך אן לא פירש כן על בגין אלא בד"ה قولן אסורות ממש דבאמת בזמן המשנה עדין לא

אלא ודאי נזכר באן ע"ש אומנתו שהוא נהנות, וזה נכון מאד, אבל נשאר עליינו לobar למה צריך לכל זה, ואם אכן אומן שלא מרע חזקתו למה לי לפי תומו. אבל דעת כי מאחר דאנן מהדרין בברר אחר ששים אי אית' בי טעמא קליישטה שאסרו חז"ל כל שטועם לפי תומו ואינו מותכוון לכך, לא סגי לנו בסתם ב"א, אם אחר טעימה כלאחר יד ולפי תומו יאמר, שלא הרגש אותו הטעם שאנו דניין עליו דכיוון שלא נתכוון להבחן בטעמיים, מלטה דלא רמי' עלי' הוה ולא אדעת' וכלען ביעין דוקא שידע בשעת טעימה שיש נפקותה בטעמיתו אז ודאי סגי גם בסתם ב"א כל שלא הרגש וכלען בתמורה סגי לי' בסתם כהן, וכל שנותן לקפילה אומן הוא מפסיד ממונו של ישראל חכם, אמן בתערובות דיסורא מה געשה אם ליתנה לקפילה אומן שייטעמנה ויאמר לנו כפי אומנתו אם הריגש הרי הפרשנו על המדה להחמיר יותר מדי, ואם שנטעמנה לסתם נקרי הלא אינו נאמן לנו בהגדתו שלא הרגש. מלטה דעבידי לגלי לא שיק' אכן דבשתם ב"א איכא דרגש ואיכא דלא מרגש, כי חוש' ב"א חולקים, כמו בבדיקה שכין דין כל אצבעות שוות, כן בחוש החיך הטעם. ואם נתנו לו לטעם כלאחר יד ולפי תומו לא סגי בהכין, דכל שלא כיון להבחן אינו מרגש כ"כ כמובן, ולכן נתנו ר' יוחנן דחכים בטרפות ובכל מייל עזה טוביה ומושכלת, לדלition לקפילה ארמאית דליתעמעה לפ' תומו מפני דאומן הריגל בטעמיים המאכלים להבחן בין הטעמי' גס בטעם לפ' תומו בלי כוונה להבחן בין הטעמיים, ירגש עכ"פ כסותם ב"א בכוניה ואין מدت הדין לקו אם נשמק על הגדתו, ולכן אמר לטעמי' דהינו לפ' תומו, ודיקי' קפילה ארמאית שהוא אומן להבחן. כדי שה' טעימתו שווה עם שעימת סתם אדם הטעם בכוניה, כדי להבחן אבל אחר שכבר טעים שפיר מצין לשאול אותו בתורת אומן מה שהרגש כי הגדתו אינה צריכה להיות מסלפ'ת דכיוון דהוא אומן שפיר סמכין האחזתו שלא מרע אומנתו כמש'כ התוס, ולכן דקדק רשי' זיל שלא האזכיר "mseicher" רק דסמכין עלי' לפ' תומו ר'ל בטעימה לפי תומו, דהרי מלשון וליטעמע' נשמע רק דהתעימה תהיה' כלאחר יד ולפי תומו. וא"כ אח"כ דושאlein אותו בתורת אומן זה שהרגש והוסיף רשי' זיל שפיר דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או'ה, אלא דנפ"מ למלה תא אחריתא Adams יודיעו שבדבר או'ה צרכין יש חשש שכדי להכחיל יאמור דלא הריגש ולא יפסיד אומנתו בכך, כי הכל יודיעים-DDRCOMS כן להכחיל, ובזה דברי רשי' זיל שפיר מזוקקים ומוציאר' כזהוב וככסף וחכמת שלמה דבר בו, בפירשו של הני שלשה תיבות דליתעמע' קפילה ארמאית. ומה מאד מישוב בזה קוש' התוס' שהקשו על הא דרבא דעמד על הבהיר'ת' לשאול, בשלמא תרומה טעם לי' כהן, אלא בב'ח' מאן טעם לי' שהקשו להם למה לא קמתמה רבא על כל הני משניות דקתיני בהו בנו'ט בתערובות יי'ג' ובב'ח', ולפי האמור בשיטת רשי' זיל ניחא, דבכל הני ידע לאפשר לסמוך אומן נקרי שיחמיר שלא יפסיד אומנתו, ואי דבאותן שהוא מרגש יותר ימצע שיחמיר שלא כדין, שאני היכי דאפשר מהיכי דלא אפשר, אבל כאן בברייתא דקתיני תרומה ובב'ח' בהՃדי, משמע לי' דושאlein הhn דנותן טעם בב'ח' כנ'ט בתרומה, ואם נctrיך בב'ח' אומן המבחן בטעמיים הרי אינו שווה האי נ"ט עם נ"ט בתרומה, דעת לא צרי' אומן אבל השטא דאמר ר'י דסמכין אקפילה ארמאית בטעמי דלפי תומו, אז שפיר שווין הhn כנ'ל, ואע"ג דלפ'ז' חסר בדברי רבא האית' בתיבת "טלטעה" דמיינ' לפינן כל זאת כנ'ל, אין זה קוש' דכיוון רק אמר דשמען מר'י דסמכין אקפילה ארמאית א"כ באופן הhn'ל קאמר, די' בתורת אומן ומשום חזקה דלא מרעה אומנתו אין הרובותא דפשיטא, דהרי על האי חזקה סמכין בכ'מ' אלא ודאי דהראלו איך קראהו קפילה בשבל עשיית דבר שאינו מותכוון לכך.

בד"ה אף' מראש אינו באה"ד, ובלא"ה נמי כיון דלא אפשר האיסור להתפשט חוץ לציר שרי, שלא אמרין חתיכה עצמה נ"ג ואוסרת את כל החתיכות אלא במקום שהאיסור מתפשט בכל החתיכה וכו', על"ל, בטעם דהא מלטה כתבתי דבר יקר لكمן בסוג' דטפת חלב, וישבתי בזה סתרת הטור והמחבר מס' צ"ב לסי' ק"ה אשר נלאו الآחרונים למצוא פשר הדבר עיי' ותורה צמאונך.

ד"ג צ"ז ע"א גמר' ובחلب אסור, והוא ארבע'ח עובדא הוה קמי' דר"י וכו', הראש יוסף הביא בשם הח'ח' זיל שהקשה למה לא פריך בלא"ה סטייה על ר'ה מעובדא דר"י, עיי' מה שכתבו האחרונים בזה, ולפע"ד נראה פשוט עפי' מה שכתב הר' זיל בשם הרא'ה זיל דבחלב בצלוי דמפעפע רעב מביבול ולא מהני שישים, מושום דאיינו מפעפע בשואה. והנה סברא זו נcona לפ' מה דפסקין דרותה דעתלי אינו כרותה דמボשל, אלא דחלב שאיני דמפעפע, וא"כ שפיר ייל דחלב אינו מפעפע בשואה אלא הולך בשבל הנוח לו יותר ana ana ולא מתפשט בשואה, אבל אם נאמר דכת הצל' בכח הבישול,תו/licא להקל ולומר דעתלי אינו מוליך הטעם בשואה דמ"ש כיוון דכתות צלי' ובישול שווין הן. וכך קודם שמסיק דחלב שאני דמפעפע, לא מצי מקשה אר'ה מהאי עובדא דר"י, דיל' דשם הוה שישים נגד החלב דחויש הוה, וקמ'ל בסיפור דהאי עובדא דר' תימא צלי' אינו כמboseל אלא חלב דמפעפע, וא"ז הי' אסור בצלוי עע'פ' דעתו בו סמק' וכדעת הרא'ה, דעתו מפעפע בשואה, קמ'ל דגם בצלוי מהני שישים דהוה כרותה דמボשל, אבל מאחר שחדיש לנו דעתלי אינו כמboseל אלא חלב דמפעפע, שפיר פריך מעובדא דר' דתו ליכא לתרץ דהיה בו ס', דהרי בחלב דעתו מפעפע בשואה, לא מהני שישים כנ'ל וצריך לתרץ בחוש הוה ר'ל חלבו בחוש ואינו מפעפע, וכפי' ר'ת בתוס' דה' בחוש הוה. ולאידך פירוש שבתוס' דחויש הוה דעתה בה סמק', ציל' דקמ'ל נגד דעת הרא'ה הנ'ל, דמוני ס' אף בצלוי ואע'פ' דחויש פחות מרווח דמボשל, מ' מ' מפעפע החלב בשואה אלא דלפ'ז' קוש' הת' הדרה לדוכתי' ודוז'ק, אח'כ מצאת שקרוב לדברי כתוב הלב ארי' זיל.

ע"ש גמר', ואמר להו ליטעמעה קפילה ארמאית, ופרש' זיל זיל, נחתום עכו'ס ואשמעין דሞתר לסמוך עלי' לפ' תומו ולא יודיעו שצרכין לו לדבר או'ה' עכ'ל מהא דפרש קפילה נחתום עכ' דלאו ע'ש האי מעשה קרי לי' כן, אלא דבעין אומן הידוע להבחן בין הטעמיים ומ' מ בעין לפ' תומו ולא סמכיןacha, דאומן לא מרע אומנתו, ופירוש זה הוא פלא והפלא, חדא דלמה צרי' אומן ולא סגי באינו נוגש לשסתם בני אדם, ובפרט לדעת רשי' זיל דעתם עלי' רקי' רקי דרבנן הוה'ai טעה שלآخر ס', ולמה דעת קפילה, דודאי רקי דרבנן הוה'ai טעה שלآخر ס'. שנית אמאי בעין מסלפ'ת ולא נשמק דלא מרע אומנתו כמש'כ התוס' ומה שהוסיף רשי' זיל דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או'ה' הוא סותר מה שכתב תחלה לפ' תומו, דהרי מסלפ'ת הינו שלא ישלו כלל, רק כלאחר יד יציאו לפע'ד בזה. הנה תחלה נאמר דרש' זיל ה' לפרש דעת רשי' זיל ובכל מה שכתב בזה באחרונים זיל לא נח דעת' זה מה שנרא' לפע'ד בזה. והרבה דיו' נשפץ מדקך שיטתו מלשון הגמ' דמלא קאמר יטעמנחו לקפילה, אלא "טלטעה" משמע מלאיו ולפי תומו, וממלא גם קפילה עכ' אומן קאמר ולא על שם המשעה העשו עכשו קראו כן, דכיוון דהיא כלאחר יד ולפי תומו טעם ולא בתורת ציווי לידע ולהבחן בטעם המאכל איך קראהו קפילה בשבל עשיית דבר שאינו מותכוון לכך.

חדש הוא דלא אסורה אלא קדרה ב"ג, מ"מ דין חדש הוא לא אסור פליטת כלים, טעם הבא מן הטעם, ולא למדין רק על הני איסורים שעלהיהם קאי הקרה לצווות להגעיל, ולא ב"ח דתתירה בעל ולא תרומה דין איסורו שוה בכל, וה"ה נמי כי יון לנזיר ודלא כמו שכתו התוס' בפסחים ובניאיר בסוגי דעתם עיקר דה"ה כי יון דהרי ציווי דהעגלת kali מדין כמו kali חלב או בשער משום דמה ענין זה למלחתה מדין ממש"כ לבועל, ה"ה kali יון לניאיר נמי אין לו שיקות למדין, וא"כ למד"ד דיליף טעם בעיקר מגעולי עכו"ם, באמת לא יליף רק לאיסורי טמאה ונ"ט ודם וחלב שישראל נזהרים בהם ולא עכו"ם, אבל בשער או חלב או תרומה לר' ווין לניאיר טעם בעיקר מה"ת עכ"פ בפליטת כלים לא שמענו לדעת הראה"ה זיל, אשר כפי הנראה שכן סובר האי תנא דבורייתא, אשר משום זה צריך להשמעינו דמ"מ מדרבנן אסור לבשל בהם, וממילא גם באינו ב"י אפשר דלא פלוג רבנן, אע"ג דווה גזירה, ועכ"פ מכאן "א"ל מדין היתר ודוק"ק היטב.

אחרי כתבי כל זאת ראייתי בחודשי הצל"ח על חולין שכח בPsiiotot דבלועת חלב בכלי לדעת רשי"ט דעתם בעיקר אינו אסור מדרבנן ק"ו דאיינו עשו ב"ח, אדם בלוועת איסור אינו אסור כש"כ דבלועת היתר לא נעשו איסור עי"ש מה שמיישב בהז Koshei העולם אכן למד רבא מכיליכת באילפת דאיינו אלא טעם בעיקר מדרבנן אבב"ח דעתם בעיקר דאוריתא לסמוך ארמאן. ועכ"פ כיוון שכח הוא זיל דלרשי"י איכא ק"ו דבלועת חלב לא נעשו ב"ח, ה"ה לתוס' דס"ל טעם בעיקר בכל איסורין דאוריתא, ב"ח עדין לא שמעין דבלועת היתר יעשה ב"ח וכוקשי המהרא"ם א"ש זיל.

ע"ש גמר' א"ר אמרו רבנן בטעם ואמר רבנן בקייל ואמר רבנן בשים, הلكך וכו' אין לפרש دق מקום שניינו בנ"ט, הוא בתתירה דמציא ליטעמי' כהן דזה ליתא, דהרי בכל המשניות ובריותות שניינו בנ"ט בין דתתירה ובין דאייסורא, ובין במושאי"ם ובין במ"ט, כמו במשנתינו ובברייתא דהביא רבא בעצמו, ב"ח וברותמה אלא دق הני שנינו בהן בנ"ט אין פירושו שוה, דבנ"ט דשנינו במשנתינו בגין בין הגידין וחתייה בין החתיכות דהוא מב"מ ע"כ בנ"ט היינו ששים, או כבשר בלפת, ובנ"ט שנינו בבב"ח או ביון בימים הינו בקייל ארמאן ובנ"ט שנינו בתרומה היינו ע"י טעימות כהן, ולכן קאמר הلكך וכו' ר"ל דאנן למדין מכל הני משניות ומミימרא דר"י דאמר ליטעמי' קפילה ארמאן, דהדין כן, ועכ"פ לפרש כן, דשים רק אמרינה נאכרת בשום משנה ואיך נאמר דמה דקתני במשנתינו בגין בין הגידין בנ"ט שהוא ס' דבר שלא נאכר כלל, וכמוש"כ לעיל במשנה ודוק"ק.

תוס' דה"ה א"ר וכו' ואמר רבנן בס' באמצעות הדיבור, ור' אפרים ה"ז דוחה דחכא אייריב בחומרה חדתא בעינבא וכו' ויש לי מקום עיון זה דאמן נאמר דרבא ס"ל במ"ט בשמא אבל שוה בטעם יהודה דמ"מ לא בטל, א"כ באינו שוה בשמא אבל שוה בטעם כחמורה חדתא בעינבא, מה בעי ס' ולא סגי ברוב כמו תערובות יבש ביבש, ואי משום גזירה תערובות מינו אותו אינו מינו, לנו ר"ל עפ"י אינו מינו בשמא אותו מינו בשמא, וליתסר בשמשחו ואולי ר"ל עפ"י דברי הריטב"א זיל ע"ג ע"ז דס"ל דהה דקאמר רב ושמואל דכל איסורין שבתורה במשחו מדרבנן אמרו, ואפילו לרבען דר"י, וא"כ לא שייך לגוזר אינו מינו בשמא אותו מינו בשמא, דזה גזירה לאיזרה אבל אותו אינו מינו בטעם לאיכא רק חד גזרה, דעתם בעיקר דאוריתא. וכשאני לעצמי אפילו לר"י לא ידעת מניין לו לא אסור תערובות מ"מ מה"ת, דהרי חצי שיעור בתערובות לכ"ע לא אסור אלא מדרבנן וא"כ בכל תערובות פחותה מכך"פ, ליכא

ע"ש גמר' דתני קדרה شبישל בה בשער לא יבשל בה חלב ואם בישל בנ"ט וכן תרומה. ועיין בראש יוסף שהביא דברי הרמב"ם בשם הראה"ה זיל דמייתורה דהאי רישא דפשיטה הוא דלא יבשל חלב בקדחה شبישל בה בשער מדקדק הראה"ה דאתא לאשמעין, דודקא בתבת יומא, אבל באינה ב"י מותר לכתחה ולא גארינו אותו ב"י, משום דתתירה בעל, והנה בתרומה לא כ' מידידי דלמה היא"י מותר אינה ב"י דהרי כאן לזר איסורה בעל ועיינתי ברטיב"א גופא, ומצתתי שכח דתתירה בעל אינו דומה לכלי מדין.

ולכאור' אין מובן לדבריו, הרי אדרבה מקשין העולם איך יליף טעם בעיקר מגעולי נקרים, דלמא משום ב"ח ציווה להגעיל דכל"ע בבב"ח אמרין טעם בעיקר, אבל באמות קושי ז"ו כרוב קושי העולם, אין לה התחלה כלל, دائית רק משום kali חלב כדי לבשל בהם בשער, וכן להיפך ציווה התורה להגעיל, ומה המתין בפ' ז' עד מלחתה מדין, הלא בכל בית ישראל יש kali חלב ובשר ואם רוצה להשתמש בהם להיפך צריכין הגעה, ואל תשיבני דאה"נ אלא דאגב ציווה להם להטבילים מטופמות עכו"ם ה"י מוכרת לצווות גם אהעגלה דזה ליתא, דהרי טבילת כלים לדעת הרמב"ם ורוב הראשונים אינו אלא מדרבנן, וקרא דוטר אסמכתא בעלמא, אלאapiro לדעת הרשב"א זיל שדאורייתא הוא ונאמר שכלי תשימוש צריכין תחלה העגלה קודם טבילה, אז ואדי לא דברה תורה אלא מ כלים שנשתמש בהם איסור אבל נשתמש בהם חלב וטהורה, מה נבעי העגלה לטבילה. ועכ"פ ברור הדבר דמשום בשער או חלב לא ציווה התורה להגעיל רק משום בשער או חלב שאסורים בעצם משום טמאה וטרפות ונבלות ולכן יפה קאמר הראה"ה זיל, דככל מיין לא דברה מהתירה בעל, וממילא דלא דברה מתרומה בעל, דודאי לא ה"י בתוך kali מדין, אלא דתימא גדולה היא, דמה רצה בה זיה לומר, הכי בשבייל זה לא נצריך מה"ת הגעה בקדחה ב"י מבשר לחלב ומתרומה לחולין בשבייל שאינס דומי' דכל"ע המהרא"ם אתמהה. וה"י עולה בדעתה זיל סובר כקושי' המהרא"ם א"ש זיל שהביא ק"ז בעהחת"ס זיל בתשי' פ"ו לוי"ד, דחקיר אפיי א"ש זיל שהביא ק"ז בעהחת"ס זיל סובר כקושי' המהרא"ם אי בכל האיסורי טעם בעיקר דאוריתא, מ"מ לא אסורה תורה אלא טעם הבא מון המשם, כמו משות ענבים שיהם קבלו טעם מן הענבים, וכן יקדש להיות כמותו, וה"ה ב"ח, טעם הבא מון הגדי לתוכה החלב, אבל טעם kali לתוכה חלב שהוא טעם מן הטעם מנ"ל, ואפילו מאן דיליף מגעולי עכו"ם הרוי אין בה אלא עשה דתעבירו באש, ולא לאו ללקות על האי טעם היוצא מן הכליל, וא"כ א"ז נאמר דיתהווע ב"ח מפליטת כלים עי"ש דרבו החת"ס צ"ל קלסי' בסברתו, אבל כתוב דסוגי' הש"ס וכל פסקי הפוסקים לא חלקו בה, בין טעם הבא מון המשם ובין טעם הבא מן הכליל. ואם הראה"ה זיל סובר כן שפיר כתוב דתתירה בעל לא מצי להיות ב"ח, ולכן לא בעי הגעה kali בשער לחלב או להיפך מה"ת, אלא דגס א"ז עדין קשה בתרומה מ"ט לא נלמד לאסור טעם היוצא מן הכליל לתוכה חולין, כיון דכאן איסורה בעל לגבי זר. שנית עדין קשה דאם לאזה כיון הראה"ה וס"ל דבאות אין איסור מה"ת לבשל חלב בכל שול בשער וכן להיפך מה"ט דתתירה בעל, וא"א ללימוד מכל מידי רק איסורה בעל, כי מכח טעם בעיקר א"א לא אסור רק טעם מן המשם ולא טעם מטעם, וא"כ נפל פיטתא בבריא דמה קשי' לוי' דתתנא מה קמ"ל באמרו דקדחה شبישל בה בשער לא מדרבנן אסור וצריך להשמעינו איסור זה באיזה משנה או בריתיא, ולפ"ע"ד באמת נראת דהאי בריתיא מש"ה נקט ב"ח ותרומה הני דלא ה"י בכלי מדין להשמעינו דאין בהם איסור תורה לבשל, כיון דהוא פחות מטע"כ, וניהו דאסרה תורה kali מדין ונאמר דלאו

הרא"ה זיל סובר כהן שפיר כתוב דתתירה בעל לא מצי להיות ב"ח, ולכן לא בעי הגעה kali בשער לחלב או להיפך מה"ת, אלא דגס א"ז עדין קשה בתרומה מ"ט לא נלמד לאסור טעם היוצא מן הכליל לתוכה חולין, כיון דכאן איסורה בעל לגבי זר. שנית עדין קשה דאם לאזה כיון הראה"ה וס"ל דבאות אין איסור מה"ת לבשל חלב בכל שול בשער וכן להיפך מה"ט דתתירה בעל, וא"א ללימוד מכל מידי רק איסורה בעל, כי מכח טעם בעיקר א"א לא אסור רק טעם מן המשם ולא טעם מטעם, וא"כ נפל פיטתא בבריא דמה קשי' לוי' דתתנא מה קמ"ל באמרו דקדחה شبישל בה בשער לא מדרבנן אסור וצריך להשמעינו איסור זה באיזה משנה או בריתיא, ולפ"ע"ד באמת נראת דהאי בריתיא מש"ה נקט ב"ח ותרומה הני דלא ה"י בכלי מדין להשמעינו דאין בהם איסור תורה לבשל, כיון דהוא פחות מטע"כ, וניהו דאסרה תורה kali מדין ונאמר דלאו

בתרי בטל לתנאי דמתני' דאית ל' כרבנן דרי' דמבר'ם בטל, ואיך אפשר דאתא הלכה על תערובות גיד בירך ביחיד שייעור לאיסרוгалו ה' בשר בלפת, ובשאר תערובות מב'ם או טעםם קרובים כמו בשר שור עם כבד ובשר, קם דינה דכל שלג נרגש בטל מה'ת ברוב, כי לית לנו שום הלכה לאסרו תערובות מב'ם, רק בגין בירך, הרי יש דבר זו יותר מזה. וכבר כתבנו במשנה דעתך רשי' זיל דישיעור דכבר בלפת הוא הללמ'ס, אין לו מקום כלל אלא בשנאמר דעתם עיקר עד איזה שייעור הוא דארוייתא, ולמעלה מהו השיעור אין הטעם אסור מה'ת, ואתה הלכה אוסר תערובות מב'ם במשחו מה'ת, דעיקר הפלוגתא דרי' ורבנן דלא בטל המיעוט ברוב אבל מיעוט בתערובות עכ'פ' מה מהני לו זריקה, וכדומה אבל לעניין אכילה דבעינו צית בכדאי' פ' מה דאין בו איסור תורה, ואני לא מצאתי מקום בש'ס שה'י' נשמע ממנו דרי' אוסר תערובות מב'ם במשחו מה'ת, דעיקר הפלוגתא דרי' ורבנן לאו לעניין איסורי אכילה איתשל, ובאיסורי אכילה דקאמר דרלי' אוסר במשחו, וכדלקמן דף קט ע"א באמת רק מדרבנן קאמר וממה דגזר רב בחמץ בפסח אינו מינו איין ראי' כ'ך דהרי מצינו הרבה גזירה לגזירה והרי להרבה פוסקי' ובראשם הרמב'ם טעם בעיקר גופה אינו אלא מדרבנן ומ'ג גוזו במבר'ם להצrik' ס' אותו איינו מינו. ומהאי דברי הרטיב' וא משאר פוסקים ראשונים ואחרונים נראה דרלי' מין במיינו במשחו מן התורה, והדבר צרי' תלמוד.

ע"ב גמר' הני אטמהתא דאיימליך בי' ריש גלותא בגידה נשוי וכוי מלל דכורתה דצליל קאמר קשי' ובכ'ם דקאמר בגמי' קשי' יש לו תירץ, וכך אין איכא תירץ מרוחה, עפ' מי מה שכטבו התוס' לעיל דרבניהן עכ' משום שמנו של גיד אוסר, דמסתמא לא יחולק על ההלכה שקבעו לעיל דאין בגידין בנותן טעם, וא'כ' זיל דס' לרבניה דשmeno של גיד מפעפע חלהב, וכן אוסר גם בצל' ו' ר' אתה סבירותו ליה דכחוש בטבעו ואינו מפעפע, או כדעת הר'ם שהביא התוספות דשmeno אינו אוסר יותר מן הגיד ודוק'.

ע"ש אר'א אר'י, כל אישורין שבתורה משערין כאלו הן בצל וקפולות, הא שייעורא רק על האיסור לחודא קאי וכמו שפרש' זיל והא דנקט תרתי בצל או קפולות, משום דאם ההיתר מהד מהני משערין האיסור בשני, אבל במשנה דוחיב שייעורא לאיסור וליתר, לא בעי רק חדא לכל חד כבשר איסור בהיתר של לפט, וכותב רשי' זיל דהאי שייעורא דבר בטלפת רק לגיד הנשה נאמרה, ור'ל לגיד בירך, וכן לא סגי בשיעורא דגיד בלבד לומר דזהה כבשר, דהרי גם ההיתר הירך בשר הוות ולבן אתה הקבלה גם לשיעור הירך דהוא כטלפת, אלא דזאת רק לגבי גה'ג נ' דקליש טעמו כן הוא, אבל בשאר איסורין משערין האיסור כבצל או כקפולות, וההיתר כמהות שהוא, ומיליא דליינא ליתן שייעור מסויים מהאי שייעורא דרי' לומר, שהוא שישים או מאה, דהרי דבר זה תלוי עדין בהיתר מה הוא, ומיליא גם בתערובות מב'ם, אין השיעור שהוא לר'י רואין האיסור כלו הוא בצל וההיתר תמיד כפי מה שהוא, כן מתרפרש עכ' לדעת רשי' זיל, והוא פלא והפלא, חדא דהלא במתנית' תנא אח'ג' גיד בין הגידין וחתיכה בין חתיכות בן'ט, ולא קתני כיצד משערין את אלו, ולדעת רשי' בעין כאן שייעור אחר לא מבעי בחתיכת נבלת ודג טמא בין חתיכות היתר, אלא אפילו בגין הגידין,adam נאמר דשייעור בשר בטלפת דוקא לגיד בירך ATA, ומושום דגיד קליש טעמי' א'כ בשחהיתר ג'כ' גידין דקלישון בטעםם, אין כאן מקום להקל נגד שאר תערובות מב'ם, ואי בחתיכה בין החתיכות בעין האיסור כבצל למה בגין בין הגידין לא נשער כמו בחתיכה בין החתיכות, וכיון שכן איך סתם לנו התנאה לכתוב בנ"ט ולא מפרש כיצד משערין כמו שפרש בירך שנתבשל בה גה'ג' הא חדא, שנית קשה טובא על גוף העניין, איך אתה הלכה על גיד בירך לשער כבשר בלפת, כיון דבאמת אין הגיד בירך נרגש אם מפני שיטעם הגיד בטעם הירך והוא מב'ם בטעמא, או אפילו אין שוויון ממש אלא דגיד טעם קלייטה ואינו נרגש בירך שהטעמים קרובים עכ'פ', הלא דין מב'ם אית ל', דכל שלא נרגש הטעם הרי חד

מן האיסור אלא חצי שייעור בתערובות, ואיך יאסר מה'ת לאכול ממנה ומהא דס' הפר ודס' השער דיליף ר'י דאין דס' מבטל דס' לא נשמע אלא דלא בטל, והוא כבען ונפ' מ לעניין כיסוי הדס' ולענין זריקה, וכדומה אבל לעניין אכילה דבעינו צית בכדאי' פ' מה מהני לו דלא בטל המיעוט ברוב אבל מיעוט בתערובות עכ'פ' הוה דאין בו איסור תורה, ואני לא מצאתי מקום בש'ס שה'י' נשמע ממנו דרי' אוסר תערובות מב'ם במשחו מה'ת, דעיקר הפלוגתא דרי' ורבנן לאו לעניין איסורי אכילה איתשל, ובאיסורי אכילה דקאמר דרלי' אוסר במשחו, וכדלקמן דף קט ע"א באמת רק מדרבנן קאמר וממה דגזר רב בחמץ בפסח אינו מינו איין ראי' כ'ך דהרי מצינו הרבה גזירה לגזירה והרי להרבה פוסקי' ובראשם הרמב'ם טעם בעיקר גופה אינו אלא מדרבנן ומ'ג גוזו במבר'ם להצrik' ס' אותו איינו מינו. ומהאי דברי הרטיב' וא משאר פוסקים ראשונים ואחרונים נראה דרלי' מין במיינו במשחו מן התורה, והדבר צרי' תלמוד.

של הביצים מצטרפין לבטול והיה הקילפה של הטמא, א"כ ד' בسمך ולצרכו האיסור כמו בכח, קמ"ל דלא, אבל מה שכתבו התוס' דמשום דআיכא ביצה טמא דלא אסורה כדאמר איןשי דמי' בעלמא הוא עכ"ל, דבריהם אינם מובנים ממשמעו דקאו אמסקנת הש"ס, דבביצה אפרוח קמיירין וע"ז כתבו דהוו"א להקל גם בביבה שיש בו אפרוח, משום דשאר ביצים מיא בעלמא נינהו. ואין לה מובן כלל דמהיכי תיתי נקל בימה שיש לו טעם גמור משום הני דלית בהו טעם, ואם נדחק בלשונם ונאמר דכוונתם בס"ד דביצה טמאה אמרו ואתא לאשמעין לאפוקי ממה דאמרו אינשי גם זה ליתא דמה עניין זה לכאן בהאי מירמא דנראה בעילע דעיקר דאתא לאשמעין הוא דאין האיסור עללה במניין הששים, ועוד זאת דלמה לא פרשו התוס' לפि המסקנה דביצה אפרוח קאמר מה אתה לאשמעין, ולכן דברי התוס' לפני הספר החותום, ולוי נראה דלפי המסקנה דביצה אפרוח קאמר, אתה לאשמעין שלא תאמר דדומה לכח, דאיו כלו אסור דהרי האפרוח אינו ממלא את כל החל דין כי גם פרש הרבה כדיוע ותסגי בני"ט והוא, להשלים הסמק כמו בכח קמ"ל דלא, וכלפ"ע"ד נכון מאך.

ודע דרש"י ז"ל פירש ביצה בס' ביצה של עוף טמא, והקשה הראשiosa ז"ל למה לא ביצה טרפה או נבלה, והנה תלונתו איינו כנגד רשי"ז ז"ל כי הלא הגמ' אמרה כן כאשר מריש דהה"ס בביבה אפרוח קפריך אבל טמאה לא, הר' דהה"ס הי' סובר אדם לא בביבה אפרוח אז בביבה עוף טמא קמיירין אבל מהה ראי לשיטת הסוברים וכאשר הכריע גם הרמ"א ז"ל בריש סי' ק"ט דכל שבטל ישב ביבש חד בתاري, تو לא נאסר גס בנטבשoli יחיד, דאין איסורו חזר וניעור עיי' הבשול כל שנtabטל ביבש ונחפק האיסור להיות היותר עיי"ש, ולכן לא מאי מיררי כאן בביבה טרפה ונבלה דהרי שבטל חד בתاري ולמה לי שים בבישול, דהרי ביצה טרפה אינה נכרת בתוך שאר ביצים, אבל אי בביבה עוף טמא או כפי המסקנה בביבה אפרוח קמיירין, שפיר בעי' ס' דהרי היא ניכרת ואני בטלה בגין הביצים הנסיבות ודוק'.

ע"ב גמר' האי צויתא תרaba דנפל בדיקולא בדשרא סבר ר'א לשערוי' במאי דבלע דיקולא וכו', האי פלאג' דזיויתא דתרבא וכו' סבר מר בר"א לשערוי' בתלתין פלאג' דזיויתא וכו', נ"ל דהה תרתי עובדי משיך שייכי אהדי, דמר בר"א כאשר ראה דאבי הי' משער ההיתר במא דבלעה קדרה, והאיסור לפיה שנצטמך כמו שפי' רשי"ז ז"ל, הי' סובר דעתמו בהז מה שמוסד דהאי צויתא דחרבא שנצטמך ונעשה חצי שיעור, لكن יש להקל בשיעורי ע"פ דבשעת נפילת הי' זית שלם, ולכן בשנפלו רק חצי זית דחרבא, הי' ריצה לשער בתלתין. אבל לא הי' טעם אביו כן, עיין בהגנות מלא הרועים מה שכתב בזה ודוק'.

ע"ש גמר' א"ל אבואה לאו אמינה לך אל חゾל בשיעורין דרבנן, הפירוש הפשטוט הוא דלא תゾל בשיעורין שהן דרבנן, במקרים שיש להקל כמו כאן דלא נפל אלא חצי שיעור שבאייסור ג'כ' רק דרבנן, ולא הי' צריך להזכיר האי קולא דחצי שיעור דפשיטה דלא ריצה לשער כל האיסורים בתלתין אז לא הי' קורא זול, אלא חולק ממש על שיעור שקבעו חכמים, וכיון דקרה לי' זול נדע דמשום שיש מקום להקל ריצה למיעט בשיעורי, אבל רשי' ז"ל לא ניחא לי' בהאי פירושא, דהרי הוא ז"ל סובר דכבר שבלפת שהוא שיעור שים הוא הללמ"ס, ומפני שטעם עתיקר עד ס' הוא דורייחא, וכן שכתב רשי' ז"ל לעיל בדף הקודם בד"ה במאי דבלעה קדרה, וכיון דאייפלו לישנא ואיסורה דאוריתא היא אזלין להומרא" עכ"ל, וכן קשי' לי' איך קאמר כאן דשיעורין דרבנן ולא יזל בזון,

ליקח תמורהبشر טמאה בשור טהורה וצ"ע.

ע"ש א"ל ר'א לאבוי ולישערינה בפלפלין ותבלין א"ל שעירו חכמים דאיו נ"ט באיסורי יותר מבצל וקפלוט. תשובה זו צrica הסבר דהלא איכא פלפלין ותבלין דאסירי, וא"כ מה דאו חכמים להחמיר עד בצל וקפלוט ולא יותר, ולפע"ד כוונת המתרצה הוא דלא החמיר חכמים אלא עד בצל וקפלוט נאכלים בעינא והוא שפיר בכל איסורים, משאכ' פלפלין ותבלין דאיו בכל איסורים שאסורים בעינא רק בתערובות, ולא אותו למיטע' בהו לשערם בתערובות שאר איסורים, דהרי איסורים מתחילה בתערובות כי בעינא אינם ראויים לאכילה ודוק'.

ע"ש, אר"ג גיד בששים ואין גיד מן המניין וכו', כתוב הרاش יוסף ז"ל דהא דנקט ר"ג hei שלשה גיד כחל וביצה, י"ל דס"ל כר"י דכל אסורים שבתורה כבצל וקפלוט, אלא דבגיד דקליש טעמי סגי בס"א, וכח דחלב שחותה דרבנן הקילו בו יותר וסגי בנ"ט של היהר, וביצה דלא יהיב טעמא قول' האי הוה כמו גיד בס', והוא אפילו לפיה דמקי בביבה אפרוח איינו אלא איסורה דרבנן עי"ש. ודבריו במחcit' לא מהוירין חזא דלקמן אמר לי ר'א לבריה אל תזאל בשיעורא דרבנן, וא"כ מהיכי תיתי ר"ג פlige אהא דר"א, ושנית האי ביצה למלה לי, דהרי כבר כתני לחיל דמשום דהוה ר'ק איסור דרבנן סגי בס', ואדי דבכחל גם הכליל מצטרף לס' הוא מטעמא אחרינא משום דהיא עצמה אינה יכולה ממש'כ האיסור במשים, ור"ג הלא אמר אחד מהם הי' ובזמן רבא, ומהיכי איסורין בששים, ור"ג הלא חזיק בהא דר"י דבעינו כבצל וקפלוט, ולכן יותר נראה דר"ג כרבא ס' דכל איסורים שבתורה בס' ובין איסורה דאוריתא לאיסורי דרבנן לא חלקו בשיעורין וכדר' אש' דלקמן, דלא תזאל בשיעורא דרבנן, אבל כל דברי ר"ג לא סבבו רק אם סמק חז' מן האיסור, וחוץ מן האיסור קאמר. דהרי מכיוון עם השיעור כבשר בلفת, חוץ מן האיסור קאמר. דהרי מצינו דחז'ל אמרו במקומות אחד שעירו זה של ששים שמשם נלמד אחד מן ששים יש בו ממש וכמו שאמרו בברכות נ"ז ע"ב חמישה אחד משים, ואלו הן וכו', עיי"ש. ואמרו בנדירים ל"ט ע"ב כל המבקר את החולה נוטל אחד מששים בחלו ולבן בעין סמק חז' מן האיסור דاز' אינו יחשב בעוצם מיעוטו. ורמז הנה אמרתי דנותן טעם ראשית התיבות נ"ט.

ומעתה يتפרשו דברי ר'ז הכי, דתחלתה קאמר גיד בס' ואין הגיד מן המניין והוא גופא אתה לאשמעין, דשיעורא דכבר שבר בلفת דקתני בתמנני דהוא סמק, היינו בלבד מן האיסור, ונקט גיד משום דעל'י קתני בתמנני דשיעורו כבשר בلفת, וממילא וממש'כ' בכל איסורי התורה כן הוא, אבל אין לומר דגיד נקט משום דעתמא קלישטה הו"א להקל בו, דהרי משנה שלמה הוא דמשערין כבשר בلفת, הרי דבשר נבלה בلفת שוה בשיעורו עם גיד, אלא נקט גיד משום דתහננה עליו קאי לומר כבשר בlfת, וכן נראה דסבירו התוס' ז"ל שהעמידו דבריהם על ביצה בס' לכתוב וה"ה בשאר איסורים, ולא נקט ביצה אלא שלא תאמיר מי' בעלמא היא, ולמה לא נתקשה על הא דגיד בס' דקאמר, ע"כ דסבירו דגיד נקט משום דתහננה בגיד קאמר כבשר בlfת וה"ה שאר איסורים ואח"כ קאמר דבכחל כיון דאיו יכולה קולא איסור רק החלב הכנוס בתוכה עללה שכן ולכך ומctrף עם הנ"ט של היתר להשלים הששים. ואח"כ דביצה איינו כן אלא בה בעין סמק לבד ממנה שאר איסורים, ואי ביצה טמאה קאמר וכס"ד שבגמ' צ"ל דהו"א כיון דהקליפות

משערין במדידה במים כדיודע, והוה בסמך כשאר איסורין, אבל כאן מيري בתערובות שנראות לפני האומדן שותה, ואז צריך ס"א דין לאסמן זהה על האימוד. אבל דבר זה קשה omdat לקבל מכל מה טעמים, חדא דעתך הוויל לפרש דבכחיקי מיר, ושנית הלא אין זה דין אלא עצה טובה אם לא ירצה לטורוח ולמדוד דלא מסתבר כלל לומר דיاسر לחלוטון התערובות שיש בו ששים, ולא הני מדידה כמו שמהני בביבצים שאינם שותה, ועוד בו שלישיה דאם באמות לפי האימוד שותה הביצים, למה לא סמכו על זה הלא מב"מ דבלאי"ה כל עצימות הששים אינם אלא חומרא בעלמא אינו מינו, וגם רק לעומת הפליטה אנו דין דבלאי"ה רק מחומרא דלא ידעינו קמא נפיק בעין ס' נגד כל הביצה, וכל זאת אינו שוה להם עד שהושפטו עוד ביצה אחת, והוא דבר שאין הדעת הבריאות סובלתו היא חדא. ועוד אני תמה מהה אקרה על רבותינו הראשונים ז"ל, הלא אי אפשר לבשל ביבצים שלמותם ללא מים, וא"כ גם המים מצטרף לבטל האסורה ולא עוד אלא שוגם הקЛОפות בין של היתר ובין של איסור מצטרפים לבטל כמו שתכתב הש"ץ ז"ל "בסי פ"ו" סקט"ז ומפרש בזה דהני אמוראי דרצו לשער במ"י ומ"ה אביצים קאי, ומשום דחשבו הקЛОפות בהדי היתר, וא"כ בלא"ה צרכין אנו למדידה, כיון דআিকা כאן מים וקליפות, וכיון שאנו מודדים און כאן שום מקום למדוד על שיורו ביבוצים ביןוניות, רק למדוד את כל הקדרה נגד שיעור הביצה האסורה, אם יש בה סמק והוא יותר קשה על שיטת הראשונים ז"ל, ואון לי מקום לישב עד שייאיר ד' עיני למצוא דעת קדושים.

ועתה נבוא לבאר דעת הרמב"ם ז"ל ושיטתו. וצריך אני להעתיק כל פסקי הרמב"ם ז"ל אותן באות בהאי עניינה ולדקדק בלשונו שומן של גה"ג שנפל לקדרה שלبشر משערין אותו בס', ואני שומן הגיד מן המניין, ואע"פ שומן הגיד מדבריהם הוואיל וגה"ג בריה בפ"ע החמירו בו כאיסורי תורה וכוי' הלכ' י"ח אבל שנותבשהה עם הבשר בששים וכחלה מן המניין, הוואיל והכחלה מדבריהם הקלו בשיעורו, הלכ' י"ט ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עם ביבאים המותרים, אם הייתה שם ששים ואחת והיא הרי הן מותרים, היהת שס' בלבד נאסרו הכל, מפני שהיא בריה בפ"ע עשו היכר בה והוסיף בשיעורה, הלכ' כ', אבל ביצת עוף טמא שנשלקה עם ביצי עוף טהור לא אסורה אותם, וכו"ו עכ"ל. והריני לבאר פסקים אלו שהוציאה הרמב"ם ז"ל מתוך האיסוגי. הנה דעת הרמב"ם ז"ל דר"ג ע"כ ס"ל כהכלכתא דאגבנ"ט, ומה שאמיר גיד בששים ע"כ אשmeno קאי, וכן הוא דעת הריף ז"ל, ולא עוד אלא אי אגיד עצמו קאי, ולפרש שיעורו לפי התנאי דמתני' מה לי ייד ומה לי שאר איסורים, ואני לומר גדי איצטרכי לי שלא תאמר דעתך פ' קליש טעם, וסגי לי בפחות, הלא משנה שלמה הוא דמשערין אותו כבשר בلفת, ובלא"ה הלא מפשטות לשון האי מימרא דר"ג משמע דעיקר חידושו הוא אי האיסור מן המניין של ס', או חז' לאיסור בעי' ופשיטה בשבבקל קלישת טעם הגיד אם רצוי חיז"ל להקל לעליו לא בחדר מול ס' מקלין אלא בעשרים או שלשים וכדליך, וכן בחל נמי מה"ט לא ייחא לי לרמב"ם ז"ל כמה שכתו התוס' ובהשות הראב"ד מתכוון על דבריהם, דמשום שאין הכחלה גופא האיסור רק משום החלב הכנס בתוכה, לכן בצו רחא מן שיורו ס' דאי מה"ט בצו רחא להם להקל עכ"פ על שלשים. וכן ביצה לא ניחא לי לומר דמשום גודל וקטון הוסיפו חדא, וכמוש"כ למעליה דחאי חדא פחות או יותר לא משווה החילוק הגדול שבין גודל וקטון בששים ביבאים, ולכן ס"ל לרמב"ם דחאי תוספת וגרעון של אחת בששים אינו אלא משום הכריא דבברי' שאינה בטלה בעצמה מפני חשיבותה עשו היכר להוסיף חדא על הששים, ובאישור דרבנן שלא יחלפו

הלא שיעור זה דאוריתא כמו שאר שיעורין שבתורה, ולפיכך כתוב רשי"ז כלomo אפיו במידי דלא מיתסר לדאוריתא לא תזאל בשיעורי עכ"ל, ולפי פירושו צרכין להפסיק בין תיבת "בשיעורין" לתיבת "Drvbn" ועוד זאת קשה לפרש"י כמו דמר בר ר"א רצה להקל בשיעור דאוריתא משום דnidzon בעצמו רק אישור DRVBN, ה"ה דחק בנדזה DRVBN כמו כתמים דלא בעין מ"ס של מקווה וכדומה, והוא דבר קשה לשמעו. אבל אם נפרש דהאי שיעור שים באמות רק שיעור DRVBN הוא, והוא כמו מהה בתמורה ומאתים בערלה וכלי הכרם, אז ניחא דרכ בנהני שיעורים רצה להקל במקומות שהוא DRVBN אינו אלא DRVBN, וע"ז אמר לי' אבוחה דגם בשיעורין שהן DRVBN, אין לאל בהן במקומות אישור DRVBN וד"ק.

ודע דכאן יש לי מקום עיון רב בדבר אני ולא אדע מה לי בין נפל כזית תרבה לדיקולה דבשרה, לנפל חצי אית' דכל שאין בתערובות כל כך אישור שהיה כזית מן האיסור בתוך כדאי"פ, לעולם רק חצי שיעור הזה דהרי לא מציא אלן מן האי תערובות כזית מן האיסור בתכבד"פ. ועיין בש"ת מהר"ם שיק ז"ל יוז"ס קי"ח שהשואל חקר בטעם עתיקר ע"י חצי שיעור אס הוא ג"כ דאוריתא ולוקין עליו, והשיב לו הגאון דמסתemat לשון הפסוקים נשמע דאי חילוק, וכן נראה מרשי"י פסחים בסוגי" דמשרתת, וכן ס"ל לר"ת דעל כל כזית של התערובות מבשא"מ לוקין, והוא ז"ל הסביר זאת בטוב טעם עי"ש, וא"כ ה"ה בתרבה בبشرה שהוא מב"מ, כיון DRVBN אצרכיו גם במ"מ בלח בלח שים וכאשר כתני בפירוש במשנתינו דגידי בין הגידין וחתייכה בין החתיכות בנ"ט, והוא בס' כבשר בلفת דלעיל, וע"ז ודאי דלא פלייג מר בר ר"א, וא"כ גם שם ליכא ריך חי שיעור מן האיסור, ולמה בעין סמק ולא די בתלטן, והדבר צרי' אצלי עיון גדול וד' יאיר עניינ' ודוק.

ע"ש גמר' דבי' נשיאה אמרו ביצה בסמך אסורה, בס' ואחת מותרת, הא דהפסיק מידי ביצה דלעיל בעובדא דנפל כזית דתרבא, וכחצ'י איתא דחרבא - ובלב ארי' הרגשיז זהה - נראה לפע"ד דהאי חומרא דביצה נצמחת מהא אמר למלעה דאל תזאל בשיעורא DRVBN ובعين סמק ודעמי' מושום גודל וקטון או מטעמא בביבא או מטעמא דרמב"ז ודעמי' מושום הכירה דבריה, אבל אי הוה אמרין דהאי שיעור דסמק לאו דוקא, ומוצמצם קאמור, דהרי ר"א רצה לשער האיסור כמו שנטצטמך והיתר כמות שחי' קודס ובחצ'י שיעור רצה בר' להקל עוד הרבה יותר, אז אין מקום לדביצה אפורות רק אישור DRVBN כמש"כ בביבא, ומכם"כ אם נאמר דביצה אפורות רק אישור DRVBN כמש"כ הראש יוסף ז"ל דודאי ניחא שהביא האי דינה בתר דמסיק דלא תזאל בשיעורין DRVBN.

ובטעמא דהא מלטא דהחמירו להוסיף אותה על סמק בביבא כתוב הרשב"א והרא"ש ז"ל בשם הרמב"ן ז"ל, דמשום שהביבאים אינם שות בוגדלו וקטונם וטעם זה בעין לפלא יחש, חדא דהאי תוספת לכולא יתhapeק הלא אם הביצה האסורה היא מן הגודלות מה תת כחה של תוספת חד ביצה ופשיטה דלולי האי חומרת חכמים לא הי' עולה על דעת שום אדם לשער שים בביבאים עפ"י המניין כסומה בארובה אם האיסור גדול וכן להיפך אם הביצה האסורה קטנה, מה החמירו قولוי האי להזכיר ס"א במקומות דלפי המדה הי' דיבארבים למשל, ומה תאמיר דכל חומרא זו באמות לא נארה אלא במקומות שלפי אומד שות הנה האסורה עם המותרים, וכאשר כן משמע קצת משלו הרשב"א ז"ל עי"ש. ואם נאמר כן hei מישוב שלא יסתטרו המימרא DRVBN דלעיל דביצה בסמך והברייתא דקתני סתם בנ"ט, להא דריב"ל דבעי ס"א מן הנסיבות, משום דלעיל מיררי בסתם תערובות דמסתמא אין הביצים שות, ואז

שמא כרבא וכל ששה בsuma בעי ששים, ע"פ דבטעמא איןו שוה, וטעם קפילה ולא הרגיש, לדעת הרמב"ם סגי בזה מבשא"מ, אבל אם שווה בשמא לא סגי בקפילה בלבד, ובמי ששים והענין מובן היטיב עפ"י ביאורנו בפתחה דכל תערובות מבשא"מ עי התערובות לח שבבל ונעשה גוף אחד, הרי הוא עתה מב"מ, אלא כיון דשמא של האיסור נשתנה וכייל עתה שמא של היתר שהוא העיקר בהאי תערובות, פקע איסורי" שהי' עליו, ואי דיאסר מכח יצא מן הטמא ודלא כרבנו יונה, הרי זה איסור חדש ולא מצא חיל בתערובות כדברי המרדכי עי"ש ותמצאו נחת, ולפי הקדמה זו, כל שווה בשמא ולא בטעמא, כמו חמרא עתיקה בחדთא, לא סגי לנו בטיעמת קפילה עד דיאיכא ששים, גם לדעת הרמב"ם ז"ל דהרי עי התערובות נעשה מב"מ, ושמא לא נשנה, כי היכי דינמא דפקע איסورو הראשון, זה אמת וברור, ולכן כאן דכוותי כיון דגם האי אפרוח בשם ביצה יקרה כל זמן שלא יצא האפרוח לאויר העולם, لكن לעניין שים דין מב"מ אית' לי', ומה עמקו בהז' דברי ז"ל דקמפרשו הא דקתני בתוספתא, ביצ' טהורות שלוקן עס ביצים טמאות בביבה שיש בה אפרוח, ואמאי קרי לי טמאה כיון דאית בי' אפרוח קרי לי' טמאה. ולא על חנס קרי לי' ביצים טמאות, אלא להודיעך דהאי בגין' דקתני היינו שים ככל תערובות מב"מ דבעי סמך דוקא ולא סגי בקפילה, משום דבשמא שותה הנה, דביצים קרי להו, ועניין בראש יוסף ז"ל דה' ע"ש גמר' שכותב ז"ל: "ודע דנו"ט דקתני היינו שעיל' ומה עינה הו ז"ל לרמב"ם דבעי בביבה אפרוח אינו מינו" עכ' וזה רדישת טמאים שלקל ס"א והיא, היכי הו ז"ל נמי בדיליכא קפילה איירוי, אבל באדיכא קפילה ולא הרגיש טעם האפרוח מוותרות הביצים שנשלקו עמה גם בפחות מס', והיתכן דהרמב"ם ז"ל יסתום דבריו לכתוב דבדיכא רק ס' בלבד נאסרו הכל, ולא יציר אדם איכא קפילה ואמיר דאין בהם טעם אפרוח דמותות, אם לא שיאמר דע"י האי תוספת חד על הששים עקרו דין קפילה בביבה אפרוח מכל וכל וזה דבר זר לא ניתן להאמיר, ולא עוד אלא דא"כ לא היה הרמב"ם ז"ל כותב בשmeno של גיד שנפל לקדרה שלبشر כמש"כ לעיל, אם דגס באינו מינו גזרו להצrik ס"א משום בר', אלא ודאי כמש"כ דגס ביבית אפרוח שוה בשמא עם שאר ביצים, וכן החמירו עוד להצrik ס"א וממילא בנשלקה בתבשיל אחר אינו מינו הדין בגין' עי' קפילה בכל שאר איסורי התורה, ודלא כ"ז פרמ"ג ז"ל, אם לא שיאמרו מאחר דאן עפ"י הסכמת הרמ"א ז"ל בראש סי' צ"ח אין סומקין על קפילה וצרכין תמייד ס' גס באינו מינו, ממילא בביבה אפרוח בעין ס"א משום חומרא דבריה, אבל לאחו חומרת הרמב"ם בביבה אפרוח משום בריה וחומרת רשי' ז"ל להצrik ס' גס באינו מינו, ע"ז אמרו חז"ל כסיל בחושך הולך.

ועדיין נשאר לנו לבאר בשיטת הרמב"ם ז"ל דיאיך פרנס הרמב"ם ז"ל הסוגי' דמיירוא דר"ג והתוספתא דביצה שיש בו אפרוח דין כשרар מב"מ דבעי ס' חוץ מן האיסור ותו לא, דהרי ר"ג בפירוש אמר כן דביצה בס' ואין ביצה מן המניין, והתוספתא נמי דקתני בה בגין' דהוא ששים ותו לא, דבשלמא לאין הראשונים מר"ג לא קשה דעתך מירוי בביבה בשאר תבשיל ולא עם ביצים, והתוספתא דקאמר בגין' דהינו נמי ס"א דבבצים ס"א הוה כס' בשאר איסורין, דהאי יתר ביצה משלים הקוטן וגודל, משא"כ לרמב"ם ז"ל ר"ג לא מצי מירוי בשאר תבשיל, דהרי אינו מינו בקפילה ולא בס' והתוספתא דקאמר בגין' ט", ע"כ דלא בעין יותר משיעור ששים שהוא בגין' ט", דרmb"ם ודאי מודדין הביצה האסורה ומ猝פין להיתר המים והקליפה לבטל, אלא דמשום בריה בעין תמורה

באיסור תורה גראו אחת מששים, להכירה בעלמא, ואע"ג דהאי טעם דהכירה לא האזכיר הרמב"ם ז"ל רק בהאי תוספת חדא בברוי, אבל בגערון חדא בכח כתוב סתם דהויאל וכחן מדביריהם הקילו בשערורה, נלמד סתום מן המפורש דכוות קולא זו הוא העשות הפרש בין דאוריתא לדרבנן, דלולי זאת אין להאי פחת מששים על נ"ט דאין בו תועלת אלא במציאות רוחקה שום טעם, ואשר מה"ט כתוב עליו הרaab"ד ז"ל "ויש נוון טעם טוב מזה" אבל אם נאמר דלהכירה כדי להבדיל בין איסורי תורה לדרבנן אין טעם טוב מזה, כי כל שאנו עושים מדרבנן דאוריתא יש בו ממשם בל Tosfot, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל סוף פ"ב מממרים באומר בשר עוף בחלב מה"ת, ועיין בש"ך בסוף סי' רמ"ב בהגנת הוראות אויה אותן ט' ذרכי המורה להודיעו לשואל אם אסור מצד ספק או מצד חומרה שאין האיסור ברור, עי"ש בטעמא, ומה שלא נהגו כן כדי באיזו. ואכ"מ להאריך בהז' ועכ"פ דעת הרמב"ם בהאי תוספת וגרעון בן הוא. ועפ"י הקדמה זו מפרש מימרא דר"ג הци, גיד ר"ל שמננו של גיד שהוא דרבנן מצד מנהג קדושים, ה"י ראו להתבטל בגין' של היתר כמו חל אלא דכיוון גיד ברייה הוא, וה"ה לשmeno הדבוק בו, لكن הוסיפו עליו חדא להכירה, שלא נבטל הגיד חד בתاري ביבש, ולכן בעין ס' בלבד מן הגיד כאיסורי תורה. ובדקדוק נдол כתוב רבינו ז"ל שמננו של גיד הנשה שנפל לתוך קדרה שלبشر, דהאי שלبشر הוא לא כארורה שפת יתר דכן הדין גם בנפל לקדרה של ירקות או שאר תבשילן מבשא"מ, ומדנקת קדרה שלبشر הרי מוכת דרכ במב"מ הדין כן כי שמננו של גיד עס בשאר מב"מ הוא, וכמובא בפי המשנה לרמב"ם ז"ל עלי משנתינו ומזה נסתור מה שכותב הש"ך ז"ל בס"י פ"ז סק"ז לדעת הרמב"ם בביבה בעין ס"ב, הוא בתבשל הביצה בשאר התבשיל, והפרמ"ג ז"ל כתוב עי' דהוא פשט, ובמחכ"ת של הני שני עמודי ההוראה זה ליתא, ופה והפלא שלא השו על דברי הרמב"ם ז"ל שכותב בפרק ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עס ביצים המותירות, ומסתמא סבورو דלאו דוקא נקט שנשלקה עס ביצים ודיבר בהוויה דאין דרכ ביצה שלמה בתוך התבשיל, אבל מה יענו על הא דשmeno של גיד דודאי דרכו יותר לתתו בתוך ירקות להטיעם, מליתנו לתוך קדרה שלبشر ולמה הוסיף הני תיבות שלبشر, ולא כתוב עכ"פ סתום שמננו של גה"נ שנפל לתוך קדרה, ה"ה מה שי"י אלא ודאי דהאי תוספת אחת משום בריה לא שייך אלא בתערובות מב"מ. ולא בשא"מ, והטעם פשוט וمبואר דהרמב"ם ז"ל ס"ל דעיקר שיעור ששים על מב"מ נאמר וסמכוונו אקרא דזרוע בשלה וכאשר אבר דעתו ז"ל לפניו בסוגי' דזרוע בשלה, אבל מבשא"מ הוא תמיד בגין' דהינו בקפילה, ורק במקומות דיליכא קפילה סמכין אשימים עפ"י הסכמת הרמ"א מ"מ נאמר וסמכוונו אקרא דזרוע בשלה וכאשר אבר דעתו ז"ל לפניו בסוגי' דזרוע המשניות והבריותות לא ידעו משיעור זה מבשא"מ כלל, וכאשר מבואר דעתו ז"ל בפט"ו שם, ואכ"ח האי תוספת אחת להכירה אין לו מקום אלא בתערובות מב"מ דשם תמיד בעין ס' וווסיפו על ברוי' עוד אחת בתערובות אינו מינו דעיקר בקפילה ואמ אין בו טעם מתירין גס בארכבים, ועוד פחוות מזה, ורק במקומות דאריע דיליכא מי שיטועם משערין בס', מפני שאז בטח לית' ב' טעם, ומה מקום יש כאן להוסיף חד להכירה, ולא עוד אלא דבאיינו מינו לא נבוא לעולם לבטל בריה שלמה דהרי ניכר האיסור, ולכן כל עצמות טעמו של הרמב"ם ז"ל לא שייך אלא מב"מ, ולכן נקט קדרה שלبشر אצל שmeno דגדי, ודוקא נקט ביצים אצל ביצה אפרוח, משום דזוקא מב"מ אייכא האי תוספת חד להכירה, ואל תשיבו נדביצה שיש בה אפרוח ביצים מבשא"מ הוה דלא שווה בטעמא. דהנה לדעת הרמב"ם ז"ל דעיקר שיעור ששים על מב"מ נאמר, וכאשר ביאור בתחלת ובהלכה כ"א הרי מב"מ אזלין בחר

דמרבנן „מכל“. ודע דבלאה נמי לא הבנתי דברי הראש יוסף זיל במא שכטב דאם משום נבלה אין כאן בריה. הלא לרמב"ס קאי ולרמב"ס זיל הלא גם בנבלה איכא בריה כמו שפסק בפ"ד ה"ג עי"ש.

והשתא דאתنين להכא נאמר דרי"ג קאמר ביצה בס', ולא בעי ס"א מיריע בבייצת אפרוח עוף טהור דמסתמא כך הוא כמובן, דהרי בייצת טמא ניכרת ואין דרכו לשלקו אפי' אינה אוסרת בטעםא דמייא בעלמא היא, אבל דכיוון דעתמה מה ישולנה וגם איסור שישבדר לבשל טמאות ונ"ט דשמא יבא לאכלו, וס"ל לרי"ג דגם מה שאסור מריבוי הכתובים כמו חצץ שיעור כדרבנן יחשב, וכמו שכטבנו לעיל דף מ"ט ע"ב בתוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא, לישב דעת רבא דרצה להקל בח"ט כמו בשאר דברי סופרים, משום דמלוכה אותו עי"ש, וכן מר בר ר"א לקמן דרצה להקל בחצץ שיעור אף דודאי ידע וסביר כרי"ג בחצץ שיעור אסור מריבוי הכתובים, וכן סגי לי' בס' כמו בשטנו של גידת ותחליה אמר דין דשmeno של גיד וכחל שנדע דבאיסור דרבנן הקלו לפחות חדא וסגי בנז"ט ט"ת והוסיפו חדא בגין משום בריה, ואח"כ קאמר בבייצת אפרוח טהור נמי כדרבנן דניין לי' ולכן בס' והוא סגי, כמו בשטנו של גיד, אבל אנן דלא פסקינו לא כרבא דלעיל ומחייבן בס' ח"ט כמו בשאר איסורי תורה, וכן מר בר ר"א לקמן דרצה להקל לענין שיעור ס' קר' אשוי, لكن שפיר פסק הרמב"ס קר' חלבו אמר ר"ה, דביצה בס' והיא אסורה, בין בטמאה ובין בטהורה, דשניהם אסורים מה"ת. אולם בתוספתא דקთני דביצה בנ"ט ודאי דלדעתה קודם האי גזרה שהגزو להוסיף חדא על הביצה משום בריה דלדעתה הרמב"ס זיל בלאה"ה מוכחה לנו ר' כון, דהרי לדעתו גס בגין ציריך להוסיף חד משום בריה, ואיך יפרנס משנתינו דקთני בגין בין הגידין בנ"ט דהינו שישים והרי התנא דמשנתינו סובר יש בגידין בנותן טעם והוא לוי' דאוריתא, ולמה לא בעי ס"א כמו בבייצה להכירה דברי, אלא ודאי דהמשנה נשנית קודם האי תקנה, ובזה נתבאר שיטת הרמב"ס זיל על נכוו, וגם הסוגי מתישבת שפיר בס"ד. ועוד זאת הראשונים כאן דומה שהקשה הפלתי זיל ואחריו יתר האחראנים על התוס' ד"ה ביצה בס', ומה לא כתבו דרי"ג אחא לאשמעין לאפיקי מדר' חלבו אר"ה דסגי בס' והיא, ולא בעין ס"א והיא. קושי' בדotta היא, דאי לאפיקי מדר' חלבו הוליל' ביצה בס' והיא מותרת, וכלשווון ר' חלבו, אבל מדקאמר ביצה בס' ואינו ביצה מן המניין, הרי הרבותא דאן ביצה מן המניין של ס' ולא דלא בעי ס"א וזה פשוט.

על' ש' גמרא ארחב"א אריב"ל משום בר קפרא כל איסורין שבתורה בס' וכי כל איסורין שבתורה במאה, ושניהם לא למודה אלא מازוע בשלה וכי הנה סוג' זו מרישא לסייע עמקה וסתומה, ויש בראשונים זיל ומכח"כ באחרונים זיל מבוקה נדולה ואני העני בעדעת אתנהלה לאטי לבאר שיטת רשי"ו ותוס' והרמב"ס זיל כל או"א לפ' דרכו וארכא כי שיטת הרמב"ס זיל היא השיטה המחוורת שאפשר להעמידה קרובה לה שיטת רשי"ז, והרוחקה ממנה שיטת התוס' שאין להעמידה כלל, וכאשר כן הוא ברוב המקומות כאשר ביארתי בחבירוי זה.

ואתחיל בביואר שיטת רשי"ז ולוז היא: האי דרצה דזערע בשלה דרצה גמורה היא, ולהצריך בכל חערובות לח בלח שישים או מאה לכל מר כדאית לי', משום דזוקא שלמה צויתה התורה לבשל האיל עם הזורע ולא חלק בשתי קדרות, משום דאי אוסר הזורע את המתבשל עמה פחות מששים, כי כן כתוב רשי"זיל בפירוש لكمן בד"ה הא חומרא זיל: „דלא תימא ליבטן ברובה וכו' ומוה איל נזיר דאקיל גבי', לא אקל אלא במאה או בששים,

ששים בזקוק שניים ואחד בזקוק, וא"כ במקום דקתני בנט"ז א"א להכנס האי תוספת אחת על סמך הא חדא, שנית הלא הרמב"ס זיל בשטנו של גיד נמי בעי תוספת אחת משום בריה, אלא דכיוון דהוא רק מדרבנן ובדרבען בעלמא כמו בכח וצדומה סגי בנז"ט ט"ת לפירשו, لكن סגי בשטנו של גיד בס' והוא, וא"כ בבייצת אפרוח לפי מה שפסק הרמב"ס זיל בפרק ג' ה"ח לחלק בין בייצת טמא לביצת טהור דביצה עוף טמא שהתחל האפרוח להתרוקם בה לתקה עליה משום שרך העוף אבל בייצת טהור אין בו אלא מכת מרדות מדרבנן עי"ש, וכאן כתוב סתם בייצת אפרוח דבעי ס"ב והי לו לחלק בין בייצת עוף טמא לטהור דבביבוץ רשי"זיל דמשום טהור סגי בס' והוא, ולא עוד אלא דלפי שכתוב רשי"זיל דמשום נבלה קטינן עליה, אז גס בר' אינה, וכיוון דאין זה אלא נבלה דרבנן הוה לי' בנז"ט ט"ת ככח, ועיין בראש יוסף מה שהאריך בהני עניינים, אבל לישב דעת הרמב"ס זיל לא העלה כלום כאשר יראה כל רואה.

אבל מה שנראה לפע"ד בזה הוה, דלהרמב"ס זיל האי בייצת אפרוח טהור לענין זה כדאוריתא, דהרי דומי' חצץ שיעור הוא דלמד מריבוי הכתובים מכל השוץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם כדתני' לעיל ס"ד ע"א. והא דקאמר שם דהוא מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא, משום דאפילו ביצא לאoir העולם אסור כ"ז שלא נפתחו, וזאת ודאי רק דרבנן בעלמא ופליגו בה ראב"י ורבנן בבייצת דף ז' ע"ב, אבל ביצת שרייקמה שכטב עליו הרמב"ס דמקין אותו מכת מרדות אם אלה, הוה איסור תורה בחצץ שיעור, דהרי מריבוי דכל Kata'a, ותדע דהרי שם בהליך שאחרי כתוב הרמב"ס זיל דין נמצא עליה קורט דם, אם על החלמו אסורה כולה ביצה, ולא כתוב דמקין עלי' מכת מרדות כמו שכטב תחלה בבייצה שרייקמה, וכן דרכו בכל מקום לכטוב מכת מרדות רק על דרבנן שנדרש ונסמוד אל הכתוב שהוא כדאורייתא, כמו חצץ שיעור וזה לוקין מכת מרדות, כען שלוקין על לא גמור מלכות ארבעים, וכן תראה שכתוב בפ"ז הט"ז זיל: „יראה לי שכל אלו החוטין והקורימות איסורן מדברי סופרים ואם תאמיר שהן אסורה מה"ת בכלל כל הלב וכל דם אין לוקין עליהן אלא מכת מרדות, והיו בחצץ שיעור מה"ת ואין לוקין עליו" עכ"ל, הרי משמע מדבריו דעל דברי סופרים ממש גם מכת מרדות ליכא אלא במקום שדרשו כן מריבוי הכתובים, וגם משקל וטרוי" שגבג' מוכח כן דפרק.htm על הא דפרש רבא על ביצת השוץ שאם ריקמה ואכליה לוקה עליה משום שרך השורץ על הארץ, אי היכי Mai Ari' דטמאה אפי' טהורה נמי, דתני' כל השוץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם, ומתרץ מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא. ויל"ז הלא לדעת הרמב"ס זיל דכל דאתה מריבוי הכתובים אין בו מלכות, מה פריך טהורה נמי דהא עכ"פ אין לוקין אותהה כיון דאתה רקס מיל", ועכ"ב לומר דהכי פריך כיון דאתה מריבוי דכל, אפרוח שיצא לאoir העולם לראב"י, עכ"ב דרייקמה אית בי' מלכות דעל ריקמה לא בעין ריבוי כלל,adam בעין הריבוי על ריקמה באפרוחים שיצא מניל', ועכ"ז מתרץ דבאמת גם לראב"י לאו מריבוי דכל אסור באפרוח אלא מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא, וריבוי" דכל אריקמה אתה ולאeki רקס מכת מרדות כמו בחצץ שיעור. ועכ"פ יצא לנו מכל הנאמר לדעת הרמב"ס זיל בריקמה דאתה מריבוי דכל ולוקין מכת מרדות עליה הוה דאוריתא בחצץ שיעור, וציריך ס' כשאר איסורי תורה, כמו שאמר ר"א لكمן ועוד בחצץ שיעור אסור מה"ת, וממילא דהאי תוספת חד משום בריה שייך נמי בייצת אפרוח טהור. וזה דלא כרשי"זיל שכתוב דמשום נבלה נגעה בה ואז לא ה' המשום בריה ממש"כ הראש יוסף זיל, אלא משום שרך נגעה בה

הזרע נגד האיל. כיוון דאיכא הללמ"ס לשיעור ביטול האיסורים כבשר בלפת. אולם בהז"ל דלא מצינן הלהקה צו שתחדרש לו איסור נגד מקרה מלא אחריה רבים להטוט שמה נשמע ביטול איסורים חד בתרי וכמו שאמרינו בגמרה דמדאוריתא חד בתרי בטל ופירש"י ז"ל מקרה אחריה רבים להטוט, לולי הילפota דזורי בשלה, וכן בעין הילפota דזורי בשלה להוציא ביטול איסורים מקרה אחריה רבים להטוט, ולצמצם השיעור בכמה ATA הלהקה דבשר בלפת, אלא עדין קשה כיוון דمزורי בשלה גם השיעור נלמד למ"ב' ולמר במאה, מה מוסיף תחתנו שייעור אחר כבשר בלפת, שאינו מבאר יותר אלא אדרבה סותם יותר כמובן, ולא עוד אלא כיוון דלפי באירינו לשיטת רשי"ז"ל, הא יילפota דזורי בשלה עיקרה על תערובות מב"מ אתה, דלמ"ד טעם עיקר DAOיתא רק על מב"מ אתה ולמ"ד טעם עיקר דרבנן מבשא"מ מב"מ דלא בטל ברוב, ובענין נמי ס' כמו מב"מ דמ"ש אמר הא שיעורא דבשר בלפת אין לו מקום כלל, דהרי הא דבעין יותר מרוב בביטול האיסורים אין כדי לבטל טעם הנרגש במבשא"מ, אלא גם בענין יותר מרוב ולא אותו נמי, רקADRבה אינו מניינו נשמע מניינו גנ"ל, ומה זה דקאמר התנהא לשינה דבנ"ט של ותולה אותו בשיעור בשר בלפת כיוון דעיקר ביטול האיסורים דבעין יותר מרוב מזורי בשלה נלמד שהוא מב"מ, ושם נתינת טעם לייא, והוא חומר עצום על שיטת רשי"ז"ל, והרבה יגעתו לישבו, ולא עלתה בידי, אבל מ"מ ברור אצל דשיטה רשי"ז"ל כן הוא, דעיקר יילפota מזורי בשלה על מב"מ הוא דבעי ס' או ק', אלא דלי"י דס"ל מב"מ לא בטל וכאשר כן הحلכתא לדעת רשי"ז"ל, פליגו בי' אבוי ורבא לקמן איך יילפין מזורי בשלה דלאבי קתני בבריתא זה היתר הבא מכלל איסור למיעוט שאר איסורים מב"מ כמו מזורי בשלה נלמד דלא בטלו, מ"מ יילפין לרaben דר"י דבמ"ב לא סגי ברוב אלא בעין ס' או ק' בלח בלח, ואז באמת האי יילפota מזורי דלא הحلכתא הוא, אולם רבא מפרש באטל, והיינו נמי דר"י דכלכילת באילפס דاع"פ זה הרציך מה"ת, אמר דלטעמי קפילה ארמא, וכן בבריתא דקדורה שבשל בה בשר וכו' דאפילו איכא ס' בעין קפילה ואשמעין דסמכינו אשש דרבנן אקפילה ולקולא, אבל הא ס' דקאמר רבא אינו דבעין ס' אלא דסמכינו אששים ולקולא בدلיכא קפילה, והוא נתחדש בזמן אמוראי בתראי כמו שפרש"י ז"ל לעיל על הא דרבא דאמר רבן באטלה, אבל עדין לא סגי בס' מדרבן במבשא"מ דטעמא לא בטל, והיינו נמי דר"י דכלכילת באילפס דע"פ זה הרציך מה"ת, אמר דרא"י קפילה ארמא, וכן בבריתא דקדורה שבשל הא דריב"ל דהכא, אבל הא דאייפסק הילכתא בע"ז וכן כתוב רשי"ז"ל על הא דרא"י כל איסורי שבתורה משערינו בבצל וקפלוט, הינו קודם דאייפסק הילכתא בששים, הרי דסובר רשי"ז"ל דהאי פסק הלהקה מאמוראי בתראי בע"ז שם, הוא לקולא ולהוחمرا אבל בימי ר' יוחנן ורב"ל אכתי לא אייפסק האי הילכתא ועכ"פ לkolola לא, והי' צrisk קפילה גס בדאיכה ס' בدلיכא קפילה הי' צrisk לפי האומד כבצל וקפלוט, חז' מגה"ג דסגי בס', כפרש"י ז"ל על הא דרא"י משום דמתני היא דכבשר בלפת משערינו. אבל רבא דקאמר אמר רבנן בס' הינו דסגי בס' בدلיכא קפילה בכל איסורין ולא בעין יותר ולקולא זו נתהזה ע"י הא קביעת הילכתא מאמוראי בתראי.

וז"ע כי האי כבשר בלפת דלפי רשי"ז"ל הללמ"ס זהה, וזה אס נאמר דרך על גיד בירך ATA וכפטת דברי רשי"ז"ל, והן כפי ביאורנו לעיל כל איסורין אתה, אפילו אם נאמר דהינו שעור שישים, לא יתתיشب שפיר עס האי מימרא דריב"ל, משום בר קפרא, לפי מה שמספר הש"ס דשניותם ילו מזורי בשלה, יילפota גמורה על ס' או מאה, למאי הילכתא ATA שייעור דכבשר בלפת ולא עוד אלא אדם נאמר דשייעור כבשר בלפת על כל איסורין אתה, עכ"פ דהני תרי לשינה דריב"ל גס בשיעור בשר בלפת פליגו אי בס' אי בק', וא"כ מנ"ל להש"ס לתלות פלוגתתם בזורי בשלה ולומר דמשם למדוה שניהם דמה"ת לא סגי ברוב, אלא בעין כשיעור

מבשא"מ בנן' ומב"מ שא"א לעמוד על טumo יבטל ברובו", ואח"כ מפרש תערובות מבשא"מ כיצד, אם יש טума וממשא דהינו כיitz בצדא"פ אסור מה"ת אבל פחת מזה ע"פ שנרגש הטעם איינו אלא מד"ס, ולוקה רק מכת מרדות ואח"כ מפרש דין תערובות מב"מ בהלכ' ד' וצ"ל, "נפל חלב כלו לחלב האלי" ונnoch הכל, אם ה"י חלב האלי" כשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר מה"ת אבל מד"ס הכל אסור עד שיאבד דבר האסור בעוצם מיעוטו ולא ה"י דבר חשוב שעינו עומדת כמו שתיבאר, הלכ' ה' ובכמה יתעורר דבר האסור ויאבד בעוצם מיעוטו כשיעור שנטנו בו חכמים, יש דבר שישعروו בששים, ויש שישعروו במאה ויש שישعروו במאתיים. הלכ' ו' נמצאת אתה למוד, כל אישורין שבתורה וכו' מבשא"מ בנן' בטל בס' מושום דבריו מינו גם העיקר והמשש שנימוח בטל, וא"כ אין חילוק בין קדשים לחולין במושם".

שיטת התוס', עיקר מימרא דרב"ל דכל אישורין שבתורה בס' או במאה על תערובות איינו מינו ולבטל טעם הנרגש בחיך קאי, ובמקומות דיליכא קפילה ארומאי, ורק באיסורין שאסורים גם לזרים, ולא בתורמה ולא בין לניר, דכל דיליכא טעם הנרגש אין צריד יותר ושורי, והא דatzricco גם במ"מ בלבד ס' הוא רק ממשום דלא פלוג רבנן כן כתבו הראשונים ז"ל ولكن כתבו התוס' בד"ה ומ"ד בס' דלענין מבשא"מ דעתם עיקר דאוריתיא לאו דרשא גמורה היא, דהרי זרוע עם האיל מב"מ הוה דבטל מה"ת ברוב, אלא ס' או מאה קבלה היתה בידך, ואסמכותו האי קרא, ואם באמות טועמים ואין בו טעם גם בפחות סגי, ואם אריע דיש בו טעם אחר ס' ודאי אסור מה"ת, אלא כתבו בתוס' לחומרא דקים להו דוביור מס' לממר וכ' לממר פוסק הטעם - ואין כוונתם כמו שראה משלו, דלענין מב"מ דרשא גמורה הוה דלבעי ס' או ק' דהרי כתבו דמדאוריתיא בטל ברוב, ולא כמו שפרשיי לולי לפותא זרוע בשלה, אלא דרך החילטה כתבו דמה"ת בטל ברוב - ומ"י חכם יבין את זה חדא דסכך"ס עיקר הדין לריב"ל הוא לkolא דסמכינו אס' או ק' במושם" וליקא קפילה, דמסתמא ליכא טעם הנרגש, ואת אסמכותו אקרה זרוע בשלה שהוא מב"מ, ואין לו עניין כלל למה צריךין לדעת דהינו דב"ס או ק' אין הטעם נרגש בחיך.

ומה שכתבו בד"ה ולהומרא ז"ל "ועוד דזימן פוסק בפחות מס' או ק' וא"כ הא דילפין לאסור עד ס' וכ' חומרא בעלמא הו"ע צ"ל אין מובן כלל דלפי שיטותם אם באמת פסק הטעם לא בעניין ס' או ק' דהינו בטעם קפילה ואומר שלא מרגיש, שנית קשה טובא במ"מ שכתבו הראשונים ז"ל דמשום לא פלוג הצריכו כן איך חמור מב"מ דבטל מה"ת ברוב יותר ממבשא"מ דסגי בקפילה, גם לא שיק לא פלוג כלל, כיון דבדאיכא קפילה לא בעניין ס', הרוי מב"מ כמו איכא קפילה דמי, אלא דבזה אוי רואה שהתוס' לא סברו דמ"ב"מ אותו מינו גרו להצריך ס' או ק', אלא מעיקר הדין הצריכו ס' או ק' במ"מ וכאשר כן הוא ג"כ דעת הרמב"ם ז"ל כמו שאבאר לפניו אבל חוץ מכל הנ"ל שיטת התוס' כעشن לעינים וכחומר לשנים בפירוש הסוגי בהא דתני בבריתין, זה היתר הבא מכל אישור ודבר רבא דקאמר לא נצרכה אלא לטעם עיקר דקדשים אסור, דנדחקו בדוחקים לא פשוטים, אלא נפלאים ורחוקים הן בלשון הש"ס וזה בסבירות, וכאשר יראה כל רואה ואין מן הצורך לבאר כל זאת.

120 שיטת הרמב"ם ז"ל: דמה"ת חד בתורי בטל במ"מ וכן מבשא"מ אי לית ב' כיitz בצדא"פ דהינו טעה ולא ממשו מותר מה"ת, דעתם עיקר לאו דאוריתיא, אלא מדרבנן אסור במ"מ עד ס' ובתרומה עד מאה ובערלה וכלי הcars עד מאתיים, ובאיינו מיינו כל זמן שיש בו טעם האיסור דהינו שנרגש בחיך. כי כן כתוב בראש פט"ו ממ"א ז"ל: „דבר אסור שנתעורר בדבר מותר

והא דקתני במתני"כ כיצד משערין כבשר ב:left הרכבתה ז"ל בפיה"מ מפרשו דעל איינו מיינו קאי. כי הגיד נרגש בירך אלא דהתנא נותן לנו שיעור על הרגשת הטעם, שהי' נרגש בחיך כ"כ כמו שנרגש הבשר שנוטן ב:left. אלא מה דקשה טובא לרמב"ם ה"איך מפרש מה דקתני אח"כ במשנה, בגין הגידין ובחותיכה בגין החתיכות בנן' ו' דאין ה שיעור דהרי בגין מיינו בטיעינה

המשנה החמירו יותר לאסור באינו מינו כל טעם הנרגש וסמכו על געולי עכו"ם דאפיקו פליטת כלים אסור, ואז נתחדש ג"כ הא אסמכתא דזרוע בשלה ולשאר כל תערובות מב"מ בס', ולכן הא משנה דCBSR בלפת במושגא"מ ובו"ט במב"מ לאו הלכתא הו, אלא במושגא"מ אסור כל טעם הנרגש אפיקו כל דחו, ובמב"מ בעין ס' כדי שיבוטל בעוצם מיעוטו, ומזה סמכו אח"כ אמראי בתראי להתריך גם תערובות אינו מינו בדליך קפילה בביטול ס' או ק' או מأتים להשות שיעור הביטול באינו מינו כמו במנינו כי מסתמא הטעם כבר בטל עוד קודם שיעורין אלו, כך דעת הרמב"ם זיל ומיל שלבו רחב יוכל לסליק החומרות מרשי"י ורמב"ם על אופן אחר כדי שלא נצרכך לכל מה שכתבנו אחיזק לי' טבות ואberta.

ע"ב גמור'ומי לפינן מינה והתני' זה היתר הבא מכלל איסור זה למיעוטי Mai וכו', והתוס' הקשו דהרי שפיר אמר זה למיעוטי שאיר איסורי תורה דאי מבלתי לכתלה, עיין בראש יוסף זיל שכתב דהותס' סברו בביטול איסור לכתלה איסור מה"ת, וכדעת הראב"ז זיל והוא אמת וצדק דארחרי רבים להחות בקשי התירו ההוראה, ומהיכי תיתני לכתילה לטבל, עיין בفتיחה מה שארכנו בה, אלא דלא פ"ז יש לישב קושי' התוס', דהכי פריך דאי נימא דילפין מהכא ביטול ס' או ק' דעדיף מרובה וכאשר הסביר הרמב"ם זיל דנאנך בעוצם מיעוטו והוא כמו דליתא, א"כ נימא לדבטל בס' שרי גם לכתלה עכ"פ מה"ת, דנינו דבטול חד בתרי לא, אבל בס' שפיר דמי אף לכתלה, וזה נכון מאד, אולם בלא"ה נראה לעפ"ד לישב קושי' התוס' דהרי ביטול איסור לכתלה אפיקו הוא דאוריתא, עכ' אינו אלא דעת איסור בביטולו, אבל לא שרי' התערובות איסור אחר שביטול, וא"כ כל זאת לא שייך אלא בכונתו לטבל, אבל הכא דמצותוי בכך לבשלה בהדי האיל, וליתנה אח"כ להחן, לא שיך כלל לומר דעת איסור בביטולו, ואין זה דומה לשאר איסורין כמו איסורי מלאכת שבת, אך שלא בכונה חייב במקומות דאיaca פסיק רישא דהכא עיקר האיסור כוונת הביטול כדי לאכול האיסור ע"י תערובות והמעשה של הביטולibli כוונה זו אין בו איסור של כלום (ותדע דאל"כ איך מצין למילך טעם עיקר מגעולי עכו"ם דאפיקו אי טעם עיניך לאו דאוריתא שפיר צייתה התורה להגעיל כל"י ב"י כדי שלא יתנו הבלעה טעם במתבשל דהרי הוא מבטל איסור לכתלה ומיל' דאם בישל בלא הגעה דהתבשיל נאסר, וניהו דאיינו כוונתו לבטל מ"מ הנה פסיק רישא וכמבעט בכונה, וכן אמרה תורה להגעיל אבל לא לאסור בדיעבד כשבישל בלא הגעלן) ומ"מ קאמר בגמ' דזרוע בשלה חידוש הוא ופרשי' זיל לכתלה התריך לבטל איסור דניינו כיוון דעתו כן לבשליה יחד ודאי דלא עבד איסורה כלל כי"ל אבל מ"מ על האי מצוה לבשל יחד שפיר קאמר חידוש הוא דעתו תורה לבשל איסור עם היתר ודוק' היטב.

ד"ה צ"ט ע"א גמור' רבינא אמר לא נרכה אלא למקום חתק ופרשי' זיל דבעלמא בכל איסור והיתר המוחבורים כגון הוציא העובר את ידו וכגוןابر המודולל כוון איסורין כדאמרין בפ' בהמה המקשה ס"ח ע"ב עכ"ל, ואני עומד ומשתומם דלעיל שם ליכא שום זכר מאבר המודולל לאיסור מקום החתק, רק באבר היוצאה ומשמעות דמה שעומד על שפת הרחם עכ"פ דאיינו בכלל יצוא להיות נאסר מצדבשר בשדחה טרפה, אבל גם בכלל כל בהמה תאכלו אינו, להיות ניתר בשחיטת האם וכמוש"כ שם רשי' זיל בפירוש, וא"כ באבר המודולל מאן דבר שמי' "שייה" מקום חתק שלו איסור. שוב ראייתו שהראש יוסף זיל נתעורר בזה וציוין דברי הרשב"א זיל לעיל נ"ז ע"א, ובושא"ו י"ד ס' ס"ב והנה הרשב"א באמת כתוב כן ולומד דבר זה מהא דרבינא דהכא בכלל איסורין

תלו ושיעור ששים לא נזכר כלל, ולא עוד אלא דלישנא דבנ"ט לשיטת הרמב"ם זיל אינו מובן כלל כיון דעיקר שיעור ס' או ק' אמר"מ נקבע ומשום דאיינו ניכר בנסיבות התערובות מחמת עצם מעו"ו ולא משום דהטעם של אינו מינו נאבד בס' ועוד זאת דבפ"ב דערלה תנא שיעור ק' בתמורה ומאותים בערלה וכלאי הכרם, ולמה השם שיעור ס' בשאר איסורין, וזאת גם לשיטת רשי' זיל קשה דסובר דהאי ק' ומאתים הן במנינו והן באינו מינו. תלונה על הרמב"ם דסבירו דשיעור ס' עיקר אמ"ב איקבע א"כ מה ראה התנא להשמי שיעור ס' בשאר איסורין הן במ"מ והן באינו מינו. ולדעת רשי' זיל אין לקושי' זו שום ישוב לפע"ד. אלא דבלאי'ה יש לתמונה על הרמב"ם לפִי פירושו bahwa כיון כבשר בלפת דקאי על חזק הטעם דבעין שיטיעום מה השם שיעור דין זה בחיבורו יד החזקה, ניהו דהנתנא על ירך שנתבשלה בה גה"ג קامر, ואנן איתן לנ' אבן"ט, מ"מ במא דקאמר דבעין שיטיעום טעם האיסור כבשר בלפת, על כל תערובות מושגא"ם קאי, ולא דוקא איגד כהן, והרמב"ם בחיבורוADRABA סתם וקאמר בהלכ' כ"ט דתרומה טעם לי' כהן, ושאר איסורין סמכין אסתיימת קפילה עכו"ם, ולא האזכיר כלל דציריך שיטיעום טעם גמור כמו שדריך ליתן בשר בלפת להטעינו משמעו לכל טעם שנרגש אסור ודלא כתונתי' דדוקא כבשר בלפת בעין.

ולכן קרוב בעניין לדעת הרמב"ם (ולא לרשי'') דבזמן חיבור המשנה, דהיאנו תנאים הראשונים באמת לא ידעו משיעור ששים, הן במ"מ וממוש"כ במושגא"ם ובמנינו מינו ה' בטיעמה וכבשר בלפת, ולא כל טעם כל דחו אסור, והדבר מסתבר, דהרי למאן דיליך טעם כעיקר ממשרת צmockים במים כדי לעשות ממן מין לשותות, וכן אם מב"ח ילפין טעם עיקר הרוי אמרין לך' ק"ח ע"א דלאו כל שהוא קאמיר משום דדרך בישול אסירה תורה, והכוונה באזה דידי' הכתוב בהווה בדרך שדריך שמים בשר בחלב, וא"כ כמו דממעוט כ"ש דאי טumo נרגש כלל, ה'ה' ממועט טעם קלוש דהרי דרך בישול אינו כן, אלא כדי להרגיש טעם גמור, ורק אי מגעולי עכו"ם כייל, אז אפיקו בפליטת כלים שהוא ודאי רק טעם כל דחו, ולא כדרך המבשلين או השורין אסור, אבל תנא דמתני' דבשר בלפת קאמיר דהיאנו כדרך שמשבשים בשאר כדי להטעים הלפת, עכ' טעם גמור הנוטן בכונה לתוכה המאכל אסור, ובב"ח פשיטה דכך הוא אפי' למאן דיליך מגעולי עכו"ם, ואפי' הוא דאוריתא כדעת הר"ת מ"מ בב"ח דדרך בישול דוקא אסירה תורה, פשיטה דפליטת כלים רק מדרבנן בעלמא הוא, וכאשר הארכנו בזה לעיל בהרא דקדדרה שבישל בה שער עיי"ש. וא"כ הוא במושגא"ם, דלא מקרי תערובות האיסור רק אם נתערב איסור כפ"י דרך המבשלים להטעים המאכל בכונה, וגם זאת לדעת הרמב"ם זיל רק מדרבנן, דכן מבואר בריש דבריו בפ' זה דכל שהאיסור פחרות מאחד בששה שהוא פחרות מכדי אכ"פ אין לוין עלי, אפיקו אצל כל הקדרה, וא"כ במ"מ דמה"ת בטל ברובא חד בתרי, ודאי די' ה' אם אסרו לפי ערך אינו מינו שהוא כדרך המבשلين ליתן טעם ולא יותר, וכן קתני שפיר במתני' גם בגין בין הגידין וחתייה בין החתיכות בנ"ט, ור"ל כערך בשר בלפת על חזק טעם הנרגש בחיק דבעין להרגיש דמפרש כבשר בלפת על חזק טעם הנרגש בחיק דבעין להרגיש כבשר בלפת, פשיטה דאי זה ס' ולא קרוב לו, וממילא דהאי בנ"ט דסיפא שהוא במ"מ נמי עכ"פ לאו ס' קאמר אלא לפ' ערך בשר בלפת, וכלן לא כתני במשנה דערלה שיעור שר איסורין במ"מ משום דאי לא ה' שיעור קבוע אשר איסורין רק כבשר בלפת באינו מינו ובמ"מ ה' נגרר אחר אינו מינו, אבל בזמן אחר יסוד

ודו"ק.

מקום חתק אסור, אבל בגין דלעיל אין זכר לדבר זה, גם מה שציין סי' ס"ב אני לא מצאת דין זה לא בטור ולא בשוו"ע והדבר צע"ג

דורי לא נזכר שיעור ס' לא במשנה פ"ב דערלה ולא הכא, רק שיעור כבשר בלפת באינו מינו והוא הרבה פחות מס' ובגיד בגידין בגיןCSI כשיעור בשר בלפת, והוא כדי שלא החלוק בין השיעורין ממש כשייטת התוס', אלא אכן ס"ל כבירית' דריש'ל משום בר קפרא דבשר אייסוריין מצאו חז"ל ג"כ סמך להצריך במ"מ ס', כמו שמצאו בתורה טעם על מאה, מקרה דעת מקשו ממן, וא"כ הוא, פריך שפיר על תנא דמשנתינו, וليبוטל ברובא וברובא ממש דבביש ביבש ליכא טעם להצריך שיעור של אינו מינו וכדעת התוס' וכן מתפרש מה שהביאו סוג' דב"מ ד"ב דקאמר על מעשר דבטל ברובא, והיינו לפי סברת תנא דמשנה, אבל אכן דבעינן ס' במ"מ מעיקר הדין, שוב ממילא גם ביבש בעין שיעור זה, והרבא"ד צ"ל דנדחק לפреш דברובא דקאמר בגמ' ברבייה קאמר, הוא משום דמסתמא בשיטת רשי' צ"ל איזיל, דס"ל דבנ"ט כתני במתנית' היינו ס', ושיעור דכבר בלאו דזוקא על גיד בירך נאמר, וא"כ גם התנא דמשנה סובר דבעינן ס' במ"מ, ולישנא לנו"ט מושאל ואין מודקדק, וכמשמ'כ למעלה בשיטת רשי' צ"ל, ולכן צרכין לדוחק דהא דפרק וליבוטל ברובא ברבייה קאמר, אבל לרמב"ם צ"ל אין צרך לשום דזוקק לנ"ל ודו"ק היטב.

תנוס' ד"ה שאני חתיכה הויאל וראו'ו להתכבד, בסה"ד, וי"ל דהכי פריך וכור' א"כ לא לתני חתיכת ב"ח, כיון דכבר אשמעין הכא דחתיכת איסור לא בטלה משום דזהו דבר שבמנין עכ'ל, התוס' לשיטתייהו דסבירו לעיל דגס חתיכת חטא טמאה זהה חתיכת הרואה להתכבד שפיר כתבו דה"ה ב"ח נלמד מנבלה, אבל לפי דעת הרשב"א והריטב"א צ"ל שככטו, דחתיכת טמאה הזה כחתיכת שנארה מכח בלעה, וכוונתם לדעתך דחריל"ה לא מקרי אלא בשנאסרה מתחילה ברייתנו, וכן גם ב"ח נלמד מנבלה, דהרי שנאסר מתחילה הטעם נאסר, ולולוי איסור הנהה הזה שפיר בטלה, אבל גם לפי דעת התוס' י"ל דאייצרך לאשמעין חתיכת ב"ח, למ"ד אפשר לשחות מותר, דהרי פלוגתא דתנאיiac באזה لكمן ק"ח עי"ש. ולהאי מ"ד ודאי דאית ל' דין כחתיכת שנאסרה רק עי' בלעה, ומ"מ קאמר התנא דלא בטלה כיון דכמה שהיא עתה קודם שנשחתה אסורה בהנהה, עיין ברא יוסף צ"ל שחקר לדידן דפסקין בכל איסוריין חתיכת עצמה נ"ג, למה לא תהי' לחתיכת שנאסרה עי' בלעה דין חתיכת הרואה להתכבד, ואע"פ דחתיכת עצמה נ"ג בשאר איסוריין חוץ מבב"ח אינו אלא מדררבנן, מ"מ גם באיסוריין דרבנן אסירין התערבותות משום חתיכת הרואה להתכבד, ולפע"ד נראה מושום דחתיכת שנאסרה עי' בלעה עא"פ דנעשה נבללה וביעין ס' נגד כולה, מ"מ לא מציא איסור בפליטה רק כשא Sor דמעיקרה מצח הולך עמו, הרי דלא לכל מיili חשובה כಗוע האיסור, ולכן גם לעניין חתיכת הרואה להתכבד לא נחשבייה כगוע האיסור, אבל בב"ח אפילו למ"ד אפשר לשחות מותר ולא מציא איסוריין בס' דין חילוק. כי רק לשיטת התוס' דעיקר שיעור ס' על כיון דאסורה בהנהה כगוע האיסור תחשב לעניין חתיכת הרואה להתכבד, ודו"ק.

בסוג' דחתיכת עצמה נ"ג עיין מה שכתבנו لكمן בסוג' דטפת חלב דף ק"ח.

ע"ב משנה נהוג בטהורה ואני נהוג בטמאה. הלשון דאיינו נהוג משמע דלית ב' שום איסור גיד כלל דלא נאמר איסור גיד על טמאה, והנה אם המשנה כר"ש,-DDRASH מינגדו אסור וברשו

ע"ב גמר' כיצד משערין אר"ה כבשר בראשי לפטות, הון לפ' רשי' צ"ל וחן לפ' הרמב"ם צ"ל בפייה"מ, ר"ה לקולא קאמר דרש"י כתב דבעינן בראשי לפטות בשר הרבה כדי לטעם טעם בשר, ממה דבעינן בגין הלהפת, וכן הרמב"ם צ"ל מפרש דהטעם נרגש בלאו דהינו בראשי הלהפת יותר מבשר חמחים ואנן בעין הרגשת טעם הגיד בחיק, ולכן בעין יד הרבה כדי שירגש טעמו בירך, וטכ"פ לדעת שנייהם עכ' זאת השיעור פחות מס', דכיוון דאן לפי הסכמת אמרויין בתראי סמכין אששים במקום דליך קופלא בכל האיסורים, עכ' דבש' לא נרגש שום איסור חז' מדברים החריפים שאינם נאכלין לבדן, אלא מתחלה עומדים לתבל ולהטעים המאכלים וא"כ א"ל לומר דישורא דבשר בלאו ייה' מכון עס' ומילא א"א לפרש גם בגמ' דסיפה בגין הגיד בין הגידין ובחתיכת בין החתיכות בס', כמו שפי' רשי' צ"ל במתנית' ועכ' לומר לדעת רשי' דלא פירש כן אלא לפי מה דחHAMIRACH א"כ להצריך ס', וזה סתרה גלויל לפירושו בהא דריב"ל דלעיל דלמד מזרען בשללה, דהוא דרשה גמורה לדעת רשי' צ"ל דס' לעולם בעין, וכאשר הארוכתי באזה לעיל אבל לדעת הרמב"ם צ"ל ודאי כן הוא דחכמי המשנה לא ידעו מחומרא או דס' בשאר איסוריין רק מחומרא דק' בתרומה וק' בערלה וככלאי הכרם וכמיש'כ למעלה ודו"ק.

תוס' ד"ה אגבגנ"ט למאי דקימ"ל גה'ג אסור בהנהה וכוי' עיין בזה מה שכתבנו לעיל בריש פרקן ודוי'ק.

דף ק' ע"א גמר' וליבוטל ברובא, בר'iani, וכתוון התוס' בד"ה בר' שאני ודבר שאינו בר'יל ולא חתיכת ראו'ו להתכבד בטל ברוב, ואפיקו איסור דרבנן לייא'ו וכון הקבע ההלכאה בשוו"ע סי' ק"ט, אלא שיש פלוגתת הראשונים הרשב"א והרא"ש צ"ל אל שרי לח' גברא לאכול שלשתן. ולא חשו הטור ובעל ש"ו לשיטת הרבא"ד צ"ל המובאת ברשב"א צ"ל, דגס יבש ביבש עי' ס' ועכ' פ' שהב"י כתב דכן נראה דעת רשי' ורמב"ם צ"ל. והראש יוסף צ"ל כתב דלא מצא כן ברשב"י. ואני אומר דאלו הי' נחתו וירדו לסוף דעתם של רשי' ורמב"ם צ"ל, ודאי דהיו פוסקים כמוותם בפרט לחומרא. דהרי באירנו למעלה דעת רשי' ורמב"ם צ"ל כתב דלא שווין זה שווין דעתך רקי' קביעה שעורר ס' הוא על תערובות מב"מ, כמו תרומה במאה וערלה וככלאי הכרם במאתיים, כן כל שאר איסורי תורה בס' במ"מ וסמכותו על קרא דזרוע בשלה, ועכ' טעם צ"ל להצריך יותר מחד בתרי' משום דאחרי ריבים להטוט ריק בקושי התירה התורה והצרכו ס' ק' ומאתים כדי שיבוטל האיסור בעוצם מיעוטו, לא בטעם דהרי במ"מ בלאה'lica לכיא טעמ' העין עומדת עליו כמשמ'כ הרמב"ם צ"ל, והוא בנסיבות שאין הריבוי ניכר, הכל כמו שביארנו לעללה, וא"כ פשיטה דאיין חילוק בין לח' ליבש ביבש, כמו בתרומה וערלה דלכ"ע גם ביבש בעין ק' וק'ק, ה'ה בשאר איסוריין בס' דין חילוק. כי רק לשיטת התוס' דעיקר שיעור ס' על אין מינו מינו גרו' להצריך ג' ס', אז שפיר מחלקים בין טרבותות לח' ליבש, אבל לשיטת רשי' ורמב"ם צ"ל אין כאן מקום חלק כלל. ומאחר שכפי שביארנו למעלה שיטות הרמב"ם צ"ל היא מהחוורת וגם רשי' צ"ל בפיירוש הסוג' נתה עליה עכ' פ' באזה דשיעור ס' על מב"מ הקבע, ונלמד מזרען בשלה לא ידעתך איז' נוכל להקל גדים. ולפי ביאורינו דלעיל לדעת הרמב"ם צ"ל משנתנו באמות לא סברה שיעור ס' בשאר איסוריין רק ק' בתרומה וק' בערלה,

חומר מקרי וכמו שמדובר ביבמות דף ה' ע"ב שלא מצין למילוי העשה דוחה לא תעשה ממילה ותמיד שכן ישנו קודם הדיבור הרי דחומר מקרי מה שישנו קודם הדיבור. אלא דשם ביבמות ראייתי בהגנות הגאון ר"צ חיות ז"ל שהקשה והא גם יום נהג קודם הדיבור ביהודה, והביא שם דברי הריטב"א שכטב דעתו"ג יהודה ואבות נוהגן ביום, לאו מטורת חיוב אלא כמו שקיים אברהם אבינו כל התורה וכותב הגאון ז"ל דבזה ניחה דהרבמ"ס פ"ט ה"א מהלכ' מלכים דמונה והולך המצות של אר"ה ונוח ואבות, השמייט יבום, ופלא על הגאון ז"ל דהעברי עניינו דהרבמ"ס שם האזכיר מעשר ביצחק, ותפלות שתכננו האבות, והלא אלו ג"כ מצד עצם עושים ולא ע"י ציווי השם, ולא עוד אלא דגה"ג כתוב הרbam"ס ז"ל שם, דיעקב חדשו, ולא כמו מילה שנצטווה עליה אברהם אבינו, עי"ש בכ"מ שכטב ג"כ דמלשון הרbam"ס מוכח כן, וא"כ קשה למה נאמרו, וזה לא הי' טומאה קדים והי' אסור אהאי דור ג' גיד דהה טמאה, ולמה לא יהיו כן לעולם. - כן יש להקשות לכאר' - אבל עד כל hei איסורים אשר בטבע העניין עלול באים באח'י, כמו גיד אטמאה דלעלום טומאה קדים קודם שנתקשו אברוי בגידין, או נו"ט איגיד דלעלום גיד קדים או בב"ח אחלה, דלעלום הלב קדים וא"א בעניין אחר, אשר מה"ט אנו אמורים דהתורה עצמה לא אמרה איסור גיד אטמאה, ולא נו"ט אגיד, ולא בב"ח אחלה, מפני שהتورה לא יסור דבר ויחזר וייסור אותו עי' שינוי שיתהוו אח'כ, שבז אין כאן האיסור שני לשום דבר גס לקברו בין רשיים גמורים לא, דהרי האי לאו לא קאי כלל על אותו חלק שנאסר מוקדם מצד טبع העניין, ומילא לא שייך לומר בקטן שנתקدل, וכן בשעת מ"ת דacho בהדי הדדי, כיון דאננו הגוף הללו דנין, אי נאמר איסור גיד הטמאה, כיון דבטבע העניין לעולם טומאה קדים, ולא אסורה תורה גיד שנאסר תמיד קודם שנעשה גיד, ושאני הני איסורים שדברו בהם ביבמות, כמו אהות אשא ואשת אחוי, או שבת טומאה וזרות, דין בהם קדימה בטבע העניין, כי לפעמים האי קדים ופעמים האי קדים ורק כשאיירע שניות בהם יחד בזאת אח'ז, אין אמרין דאין אח'ז לקלות או להביא קרבן על שניהם, בזאת שייך לומר אבל לאיסורה ועלמא שפיר חל וממילא בקטן שנתקדל חל נמי ללקות כיון דבמקורה באים בהדי הדדי, משא"כ באיסורים שבטבע העניין באים בזאת אח'ז שלא אסורה התורה מעיקרא השני על הראשון שקידם לו בטבע, וזה ברור אמת וצדקה ולפנינו נדבר עוד מזה בס"ד.

ומה' ט' בהני איסורים שבטבחם באים בהדי כמו לאו דנדרכים דאמרו ז"ל דליה חמש וששבע במכות דף ט"ז, אין להקשוט להמה לוכה משום כל הני ולא נאמר דלאיסורה בטמא נאמרו, ולא ללקות תרתי ושׁ שבע, ונפקא מינה לקברו בין רשיים גמורים, או בחולה שיב"ס, להאכיל אותו הקל הקל, זהה ליתה דכל שאסורה התורה ממילא לוכה משום דבר אמרה דרחמנא, ולא שייך לחלק בין מלכות לאיסורה רק בהזדמן במרקחה, שני איסורים כנ"ל ודוק' היטוב.

ע"ש אר"י והלא מבני יעקב נאסר וудין בהמה טמא מותרת להם עיון בת"ח ובראש יוסף דמוכרת מגמ' דmutsum חמוץ קתינו עלי', אבל אין לומר כיון דבני יעקב נאסר גם בטמאה تو לא חשטרי, זה אינו וכיון דבמ"ת נתחודה ההלכה דבחמה טמא נאסרה גם דאין אח'ז, ממילא דלא חילג גיד אטמאה, אלא דלפ"ז קשה טובא הפיה"מ לרbam"ס דמפרש, דלעלום גם לרבן נאסר גה"נ לבני יעקב, אלא דפליגו אר"י באמרים שאין אנו מקיימין המצות שנצטו קודם מ"ת לאבותינו, אלא מפני שנתחדשו בסיני, כמו אבומה"ח ומילה וכן גה"ג, ויש לתמורה סכ"ס מה השיבו רבנן לר"י דשפיר מציא מודה להו בכלל זה, אבל מ"מ כל שנצטו קודם הדיבור

יותר ניחא, אבל אי התנה דמשנתינו מטעם אין אח'ז סובר, דאיינו נהג בטמאה ובאשר באמרת מסיק כן בגמ' אז לכאר' יש לראות, והא דזוקא לעניין מלכות אמרין דאיינו חל ע"ב דלקברו בין רשיים גמורים אח'ז, ואיך אמר כאן דאיינו נהג دمشמע דלא שייך כלל איסור גיד בטמאה, ולא עוד אלא דקשה יותר לפי מה אמרין שם ביבמות דבקטן שנתקדל בשבת אתה אישור טומאה וזרות ושבת בהדי, כמו כן נאמר דקטן שנתקדל הני בהמות טמאות דאייכא בעלה עתה נאסרו עליו היום וגם איסור גיד שליהם עמהם דהא לגבהה בהדי הדדי קאתו, ושוב הוה מושיף ומיגו דחל איסור של גיד טמאה אקטנים שנתקדל היום חל אcolo עלמא, וכן מיד בשעת מ"ת יש לומר כן דהא בסיני כל איסורי תורה בהה הדדי נאמרו, וזה לא הי' טומאה קדים והי' אסור אהאי דור ג' גיד של טמאה, ולמה לא יהיו כן לעולם. - כן יש להקשות לכאר' - אבל עד כל hei איסורים אשר בטבע העניין עלול באים באח'י, כמו גיד אטמאה דלעלום טומאה קדים קודם שנתקשו אברוי בגידין, או נו"ט איגיד דלעלום גיד קדים או בב"ח אחלה, דלעלום הלב קדים וא"א בעניין אחר, אשר מה"ט אנו אמורים דהתורה עצמה לא אמרה איסור גיד אטמאה, ולא נו"ט אגיד, ולא בב"ח אחלה, מפני שהتورה לא יסור דבר ויחזר וייסור אותו עי' שינוי שיתהוו אח'כ, שבז אין כאן האיסור שני לשום דבר גס לקברו בין רשיים גמורים לא, דהרי האי לאו לא קאי כלל על אותו חלק שנאסר מוקדם מצד טبع העניין, ומילא לא שייך לומר בקטן שנתקדל, וכן בשעת מ"ת דacho בהדי הדדי, כיון דבטבע העניין הגוף הללו דנין, אי נאמר איסור גיד הטמאה, כיון דבמקורה לעולם טומאה קדים, ולא אסורה תורה גיד שנאסר תמיד קודם שנעשה גיד, ושאני הני איסורים שדברו בהם ביבמות, כמו אהות אשא ואשת אחוי, או שבת טומאה וזרות, דין בהם קדימה בטבע העניין, כי לפעמים האי קדים ופעמים האי קדים ורק כשאיירע שניות בהם יחד בזאת אח'ז, אין אמרין דאין אח'ז לקלות או להביא קרבן על שניהם, בזאת שייך לומר אבל לאיסורה ועלמא שפיר חל וממילא בקטן שנתקדל חל נמי ללקות כיון דבמקורה באים בהדי הדדי, משא"כ באיסורים שבטבע העניין באים בזאת אח'ז שלא אסורה התורה מעיקרא השני על הראשון שקידם לו בטבע, וזה ברור אמת וצדקה ולפנינו נדבר עוד מזה בס"ד.

גמר' וסביר ר"י אח'ז, והתני ר"י אומר יכול תהי נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבלעה, ת"ל נו"ט לא יاقل לטמאה בה מי שאיסרו משום בל תאכל נבלה יצא זו שאין איסרו משום בל תאכל נבלה אלא משום בל תאכל טמאה.

עיין במחdash"ל ומהרש"א ברש"י ד"ה ת"ל וכפי המבואר במס' מעילה דף ט"ו פליגו רב ולוי اي איסור נבלה חל איסור טמאה, והרבמ"ס בפ"ד מנ"א ה"ז פסק כרב דרבנן הטמאים עם הטהוריות לא מצטרפין וכן פסק בריש הפרק דמייניס הטמאים שאין שחיטה מועלת בהן, אינו לוכה משום נו"ט אלא משום אוכל בשר טמא, ע"כ משום דנו"ט לא כולל ולא מוסיף הוה כדי שיחול על

חחי דכתיב בנה לאפוק מטה מלאיה, והוכחות דעה זו מכמה ראיות מוכחות כראוי מוצקות, יש לעיין מהו לא יכול נבלה אטמאה או גה"נ וכדומה, מצד אישור מוסיף לב"ג, וצ"ל דברמת לא דברו אלא מנבלה שהוא בשער נחרה, או נשחטה בפייסול דהני נתחדו לקרו נבלה שנכנסו לאرض ונצטו על השחיטה, כאשר ביארתי זאת בארכוח שם בפתחה, וזאת רק ליישר נאמרה, אבל מטה מלאיה באמות חל גם אטמאה ודוק.

ד"ג ק"א ע"א גמר' מאן תנא דאישור כולל באחע"א לית ל' ואיסור כולל באיסור חמיר אית ל', הנה רשי"ז מלפרש דה"ג מקרי מוסיף, דכמוadam האיסור מוסיף גברא מקרי מוסיף, ה"ה דאם מוסיף אייה חומר כמו הנהה, מוסיף מקרי וחונס' הקשו עליו מלכון קי"ז ע"ב דפרק לשימוש וסביר שמואל אחע"א, והאתם בב"ח אחלה הזה אישור מוסיף ממשום דאטור בהנהה, אבל ודאי החומרא זו לא משווה לי להיות אישור מוסיף, אלא דהרמב"ס ז"ל בפייה"מ בכירויות בנוקה נפלאה שלו, מישב קושי' ז' ע"י שמכרע בין שתי שיטות הללו באמרו דלulos אישור הנהה מקרי מוסיף, אבל דוקא אם האי אישור הנהה איינו נצחים מן אישור אכילה, רק הנה אישור בפ"ע, כמו בהקדש דאישור מעלה איינו תלוי באיסור אכילה דהא מועלין גם בעור וקרן העולה, וכן אמרין כיון דאישור הנהה חל על כרחו, דין וכיון מי שייעבענו מלחול, וכן מושך עמו גם אישור אכילה לחביב תרתי, אבל בב"ח ושאר אישורין הדומה לו, דכל עצמיות אה"ג נמשך מאיסור אכילה, ואם אין כאן אישור אכילה אין כאן אה"ג, אך נאמר מגו דאיתו סוף הנהה וכו', אדרבה מיגו דלא חל אישור אכילה גם אישור הנהה ליכא, ואין זה אלא אישור חרומו בעלמא ולא מוסיף. והנה הסברא הלו באמות נקדחה נפלאה וראוי למי שאמרה, וכן מוסבר עניון מוסיף ברשי"י כאן דוק' ותשכח, ומה"ט אישור כרת לא מקרי מוסיף כמו שנראה מדברי התוס' שהקשו על רש"י ז"ל, דῆה פריך הש"ס לקמן לר"י ניהו דאישור כולל ליל, יבא טומאות הגוף שהוא בכרת ויחול על טומאותبشرשהואבלאו, דלמא ר"י מוסיף אית ל', אבל חמור ליל, אבל מה דקשי' לי על סברת הרמב"ס ז"ל הו, דהא בימות שם אמרין דמודה ר"י לענן לקבעו בין רשותים גמורים דחל, וא"כ גם בב"ח נימא דהא לעניין לקבעו וה"ה לעניין להאכיל לחולה שב"ס הרי חל, ומילא דאטור בהנהה, שוב הזה מקרי מוסיף דאיתו סוף הנהה איתו סוף גם אכילה ולמלךות הון אמת דלפי מה ש' הלח"מ בפ"ט ממ"א הלו"י, דכל שאין מלכות על הנהה לא מקרי מוסיף, לא קשה מיד אלא דדברי הלח"מ תמהון, דהוא ז"ל רצה לתרץ בזה דעת הרמב"ס שפסק בסוף פ"ד דהקדש הזה מוסיף מצד אה"ה, ובב"ח פסק שלא חל אחלה ואנבלה, וכן מחלוקת כ"ל והוא פלא, כי לא ה' באותה שעה נגד עני הганון, דברי הרמב"ס בנוקה נפלאה שמותר קושי' ז' באופן הינ"ל, הרי דלא מחלוקת הרמב"ס בין איaca מלכות על הנהה או לא. וא"כ קושתי במקומה עמדת דכוון דחל לקבעו, הרי איaca אישור הנהה נמי ושוב איaca מוסיף. אבל כבר כתבנו בריש דברנו דלא ש"יך הא דלקברנו דחל אלא באיסורין דבאי דרכ' הזדמנות זה אה"ז וה' א' אפשר לבוא להיפך, אבל כגון בב"ח אחלה ואנבלה דלulos חלב ונבלה קדים ואשר מה"ט אין במציאות לעולם شيء' בב"ח תחלה וא"כ חלב ונבלה בזה אין כאן שום אישור גם לקבעו, לא, וזה ברור.

ואמ כנים אנחנו בדברינו נצחים לנו ישב נכוון על שיטת רש"י ז"ל לסתן דפרק בגמי וריוסה"ג אישור כולל ליל, והא תנאי שבתויה"כ וכו', ופרש"י ז"ל דआ"ג דאישור ב"א הוא, מאן דלית ל' אישור כולל גם אישור ב"א ליל, והקשו בתוס' דהא מבואר בגמי' בימות לי' ע"ב, דיוור מסתבר אישור ב"א מאיסור ב"א מוגבר כולם. ולפי הצעתנו

איסור טמאה, אלא דהרמב"ס סותר א"ע בזה דברי"ב בסופו, הביא מימרא דר"ז בריש נמלות והביא אחת שלמה עד שנעשה צוית לוקה ש, חמיש משום נמלת ואחת משום צוית מנבלת המתאים, וה"ה הניח סתירה זו בצ"ע, והכ"מ כתוב בכוונות הרמב"ס דלאו דברשרצים קאמר, ולא לאו דນבלה והלח"מ תמה עליו מאהר דברבר חייב על כל שמות המפורשים בתורה, איה הא לאו מיוחד עלبشرשרצים. ולפ"ע"ד נראה לקיים דברי ה"כ"מ ז"ל דבלאי"ה יש להרמיה דאפיילו נימא דאישור חל על אישור גם בשרצים המואסים כמו נמלת מיל' דהא אמרין בע"ז דף ס"ח ע"ב, דלאו דשרצים חידוש הוא משום דבדילא איינשא מני' מחמת מיאוס ואיך נחייב עוד משום לאו דນבלה דלא כתיב בהוא בפירוש, בפרט בלאו דນבלה דלא כתיב ב' לגר אשר בשערך תנתנו הרי דבעין ראי' לגר והני שרצים הלא אין ראי' לגר מקרי, מצד דבדילאי אינשי מינייהו, ועיין ברמב"ס שם הלו' כ"א ז"ל זה שאמרנו בפרק זה שאוכל כיון שאכל כיון מבריה גודלה וכו', אבל האוכל ברי' טמאה בפ"ע הרי זה לוקה אפיילו היהתה פחותה מן החדרל וכו', ואפיילו סרחה הבריה ונשתנית צורתה, הויאל ואכללה כולה לוקה עכ"ל, וכותב ה"ה דמה שכותב ואפיילו סרחה הברי' וכו' הוא בשלא סרחה והבאישה עד שלא תהי ראי' לאדם, אבל אם סרחה כ"כ כבר ביאר רביינו בפ"ד דכל שאכל אוכל האסור אחר שהסרה והבאיש שבטל ממאל אדם ה"ז פטור, וכן הוא דהלהקה כר"ש דאמר נבלה שאינו ראי' לגר איינו קורי נבלה כמו שתבהיר שם עכ"ל. ואני תמה על דבריו ז'ל, דῆה ראי' מובללה, אדרבה משם ראי' להיפך דהרי בשרצים המואסים גם ר"ש מודה דנטלפ"ג אסור כמובן שאילו שגמ' ע"ז הינ'ל, וכן יש להוכיח מפסיק המחבר ביו"ד סוף סי' ק"ד ש' דדברים המואסים כנלים וזובים ויתושים שלם אדם בודל מהם למיאosen אפיילו נתרבו בתבשילו וניימחו גוףן לתוכו אם ההיתר רבה עלי מותר, והוא מריש"א שכותב דבහני אין לך בו אלא חדושן לאסרו בעין מגזה' אבל לא לאסרו תערובתן, וא"כ ה"ה לחומרא נמי, דכל שהוא בעין אפיילו סרחה אסור, דאיון ללימוד מנבלה דבעין ראי' לגר, כיון דהרי בל"ה אין ראי' לאו' לאדם ומ"מ התורה אסרתן, וכבר חולק הפרח' בס"י ק"ג על האי ה"ה וכותב דבහני שרצים אפיילו נסחחו לוקין עליהן, וכפשתות דברי הרמב"ס ז'ל. ולפ"ז קשה טובא לאו דນבלה בעין ראי' לגר, והני ראי' לאדם בל"ה ליתא, דהא בנסיבות נמלים שאינם איינו לוג', ועל תשיבנו דהאי אינו ראי' לגר, דוקא בנסיבות אח"כ קאי, ולא כמעט שרצים הנימאים בטבעם זהה ליתה דהא שם בע"ז קאמר דלר"מ אתה קרא למעט סרחה מעיקרה, ולר"ש סרоч מעיקרה לא צריך קרא, וא"כ לכ"ע קשה נהמעט מהאי קרא איסור נבלה משרצים המואסים שאינם ראי' לוג', אבל ודאי למ"ד אחע"א לא צריך למעט, ולמ"ד אחע"א באמות נעעת ה"ן סרחה והן שרצים המואסים דשניים אינם ראי' לוג'. ומוכרחים אנו לומר דאיaca לאו מוחך לבשרשרצים, ולפ"ע"ד נראה לבאר זאת עפ"י מה שכותבו התוס' מכות ט"ז ע"ב ד"ה רישק ט' נמלים. דמש"ה בעין אחד חי דהינו שלם ולא סגי בכזית, משום דאיaca כמה דכתיב דלא כתיב בהו אכילה, כמו ואל תשיקטו את נפשותיכם בכל השרצ וכו', ועל אלו לא לקי עד שאוכל שרך שלם, וא"כ י"ל בהני שרך לא יאכל, הוא לאו מוסיף על צויתبشرשרצים, ולפ"ע"ד אסורה לברש, ומישב שפיר דעת הרמב"ס ז'ל וכפירוש ה"כ"מ ז'ל בשם מן השרצ, ומישב שפיר דעת הרמב"ס ז'ל ובפירוש ה"כ"מ ז'ל. דלא כתיב שמתה מלאיה גם ב"ג מצווה עליה, וכבדרש בפסקתא מכל דນבלה שמתה מלאיה גם ב"ג מצווה עליה, וכבדרש בפסקתא מכל

וזע עוד דלפי מה שהארכתי במ"א (עיין בפתחה עיקר יו"ד וו"א) דນבלה שמתה מלאיה גם ב"ג מצווה עליה, וכבדרש בפסקתא מכל

היתה שלא לחדש חדים, ולא נחאה לי' דלעומם הגזירה הייתה על יהוה"כ לבטו, אלא דהמה עשו עצות בנפשם שלא לחדש חדים, כדי שלא יצטרכו למסור נפשם על יהוה"כ נראת מזה דכל שהיתה הגזירה על יהוה"כ, לא הי' רשותם להנצל ממשית נפש ע"י ביטול מע"ש כל קידוש החדשים, אלא דקשה אם לא גזרו על יהוה"כ, למה קבועו על שבת דזוקא להתענות בו ולבטל עונגה שבת, ולא קבועו באחד מימי החול, וצ"ל דכוונת הריטב"א ז"ל דלעומם כוונות הגזירה הי' לבטל המעודדים וגזרו על הב"ד שלא לחדש החדשים כדי שיבוטלו המעודדים ממילא, ומ"מ לא הי' צרכין למסור נפשם ע"ז, כיון דעיקר הגזירה הי' על העשה דקה"ח והמעודדים ממילא יתבטלו, או אולי י"ל דעתע"פ שלא קדשו החדשים מ"מ לפי החשבון נפל יהוה"כ על שבת, ולכן ציוו לשמרו בתורת יהוה"כ שלפי החשבון אף שלא נתקדשوا החדשים. ובזה הי' ניחאה מה דקשי' לי' דמהה אתא ר' יצחק לאשמעין דבריה"כ כזה דלא חייב חטאת עליו פשיטה, דודוחק לומר דעתך לאשמעין לאפקוי מקושי' התוס' ד"ה יהוה"כ, דתירוצים פשוט כ"כ עד דלא איצטרכ' ר' יצחק למימר, וממילא שפטור, אבל אם נאמר דבאמת לפיה החשבון נפל יהוה"כ דהאי שתאת אשבת, רבותא גדולה קמ"ל, דכל שלא קדשו הב"ד חדשם נתבטלו המעודדים ולא מהני החשבון לקבוע מועד ודוק.

ע"ש תני אמרו לו לר"י וכי נאמר ע"כ לא יאכלו בני יעקב וכו' ולא נקרוו בני ישראל עד סיני אלא בסיני נאמר אלא שכתב במקומו לידע מאיזה טעם נاسر להם עכ"ל הגמר' כבר כתבתי לעיל דלפיה"מ לרמב"ם דגס לרבען נاسرנה"ג לבני יעקב ע"כ הא בריתיא משושבתה היא, והוכחת הרמב"ם ז"ל הוא ממה כתיב "עד היום הה"ד דאי"א להיות ציוויו". עתה אני מוסיף בתמיון על האי בריית', דהנה הש"ס פריך מתיב רבא, וישאו בני ישראל את יעקב אביהם, ובଘחות ש"ס וילנא הקשו דהיה לי' להביא עוד פסוקים קודמים כמו ויבאו בני ישראל לשבור אוכל ועוד שם, וכל זאת איינו אלא דקדוק בעלמא, דבמה שנדחק הש"ס לתרץ ולהלך בין קודם מעשה ולאחר מעשה מתישב הכל, אבל אני תמה אקרה מה יענו למקרה מלא במעשה דידיינה שהי' קודם המעשה, והתמס כתיב כי נבלה עשו בישראל, הרי דגס המעשה נקרוו י"ר ישראל.

עוד אני חמה דלעיל דף צ"א ע"א איתתי, אמר ריב"ח Mai dictibet דבר שלח ביעקב נפל בישראל דבר שלח בעקב זה גה"ג, ונפל בישראל שפשת איסרו בכל ישראל, עיין ב מהרש"א שמספרש דבר שלח ביעקב קאי על המעשה שאירוע בעקב עם המלאך, ופשט בישראל כי סיבה זו גורמת שנاسر גה"ג לישראל, והוא פלא והפלא דמה זה שказמר, זה גה"ג" והולל" ז"ה חקיעת כף הירך" וכן קאמר בכל ישראל" ולא ذי לו לשנא דקרה שנפל בישראל, ורש"י ז"ל בפירוש כתוב דעיקר הדרש הוא זדרב הנשלח בעקב, דהינו איסור גה"ג שנטפתש, "בכל ישראל" מדייק האי בכל ישראל לומר, דנינו דרך יעקב הנาง כן, נתפסת איסרו לא רק על בני לחוד, אלא שנשאר חק עולם בכל ישראל, והמהרש"א ז"ל נראת דרצה לפרש האי מימרא אליבא דרבנן דסבירו בסיני נאמר, אבל זה ליתא וצ"ל דמה דקאמר ש"ס על איזיך מימרא דריש"ח דדרש טבוח טבח והכך, טול גה"ג בפניהם דאתא כמ"ד גה"ג נاسر לב"ג, קאי נמי אמיירא הקודמת, והש"ס קאמר לה הא, "כמ"ד גה"ג נאשר לב"ג", ולא ריב"ח, אלא דלפ"ז מה השיבו כאן רבנן לר"ג, והא לא נקרו בני ישראל עד סיני, והא גם לר"י הפירוש בקרא, "על כן לא יאכלו בני ישראל את גה"ג עד היום ההז"ה" ר"ל מאי שאירוע המעשה ועד היום ההז"ה, אינם אוכליין, ועתה כבר נקרו י"ר ישראל כאשר כתוב משה את התורה, וכיון שהוא מספר שמאז ועד היום אינם אוכלייןיפה קראו אותן בני ישראל בשם של עותה, כמו דכתיב ונפל בישראל,

دلעיל י"ל, דהש"ס מוכיח דריש"ג ע"כ ל"ל ב"א, כמו דל"ל כולל דהנה התוס' יבמות ל"ג ע"ב ד"ה אר"י כתבו דנבללה מקרי חמוץ שכן מטמאה, והנה התוס' לשיטתו דגס אה"ה רק חמוץ מקרי ולא מוסיף, ואולם לדעת רשי"י ורמב"ם דגס אה"ה מוסיף מカリ, لما לא נימא גם טומאה מקרי מוסיף מיגו דמוסיף טומאה חל נמי לבני אכילה ואיך אמרו חכמים שהמו ריוסה"ג, דנבללה אגיד לא חל, והקדש ושור הנסקל חל אגיד, וידעת מה שב' הנז"ב בהז"ה וכן הטעם המליך, אבל אין סברתם דתרי מיili נימנו מתקיימת לדעת הרמב"ם אדרבה הנה גבי הקדש מש"ה מוסיף מカリ, משום דלא תלי באכילה. אבל הנכוו בהז"ה הוא דلسברת הרמב"ם לנו לא מקרי טומאה מוסיף אגיד, משום דבאמת אי נבלה לא חיל אגיד, גם טומאה ליכא דגה"ג של נבלה אינה מטמא, ובאמת סוברכו ריוסה"ג בפסחים בסוגי דחזקי"ו ר"א ומושום דאין אישור נבלה חל אגיד עי"ש בגמי' ובאחרוניים, וא"כ שפיר לא מקרי מוסיף, אמן אם יש במציאות דיחול נבלה אגיד באיזה אופן, שוב לעולם איכא טומאה עכ"פ דהרי אז חל לקברו בכל אנפין ממש"כ לעיל, וממילא דהזה מושיף. אמרו מעתה בנבלה שנטנה נבלה עם יציאת רובה של הולך דאתא גיד ונבלה בהדי הדדי אם נאמר דבב"א חל איכא מציאות אישור נבלה אגיד ושוב גם בשאר נבלות חל עכ"פ אגיד לקברו, וממילא דמטמא נבלה, וכיון דמטמא הויה מוסיף, ואיך קאמרו חכמים דנבללה אגיד לא חל כיון דמוסיף אית להו, הר'י גם נבלה אגיד מקרי מוסיף מכח טומאה, אלא ודאי דהין חכמים גם בא לית להו ולא חל נבלה אגיד אפילו דגס טומאה ליכא אגיד, ולא רובה, וכיון דלעומם גיד קדימים ממילא דגס טומאה ליכא אגיד, ולא מקרי מוסיף ולכון שפיר פריך משבות ויהו"כ דריש"ג עכ"כ כי הicy דל"ל כולל ל"ל נמי אישור ב"א והבן.

אללא מה דקשה לי על הרמב"ם ז"ל הוא איך פסק במבחן חלב או נבלה בחלב, דלוכה על בישולו ולא על אכילתו דלמה לא מקרי מוסיף כיון דחל אישור בב"ח לגבי בישול הר'י חל נמי לגבי אכילה וכח דישנא בגמי' ל�מן דף קי"ד ע"ב אבל דעת הרמב"ם ז"ל בא"ה בעניין תמורה טובא דהוא ז"ל מביא שם בהלכ' ב' אישור אכילת בב"ח מכך' מ��בישול דשתק הכתוב מאכילה מפני הבישול הבישול שהוא אחת מצורכי אכילה, ורק' אכילה עצמה והוא כמו ששתק מבת מאחר שאסר בת הבת. ולפי"ז הי' לו לפ██סikan כהאי לישנא וכחאי מ"ד דקאמר מזלאeki אכילה גם אכילת לא לקי, אך אפשר ללקות אכילתם אם כל עצימות הבישול לא נאשר אלא מפני האכילה, והוא פלא והפלא לית נגר ובר נגר דיפרקיינהו ודוק.

ע"ב גמור' והתנני שבת ויהו"כ וכי הנה שיטת התוס' הוא דהש"ס ידע מיד דשבת קדמים מושום דקביעה וקיימת, ולכון פריך וכי ל"ל לריוסה"ג כולל, דהא מהחייב איזה"כ מושום כולל, וקשה לי דאפילו אם נימא כן מ"מ קsha, מה פריך הש"ס דהנה לקטנים שנטגדלו בהאי יהוה"כ, ליכא למימור דשבת קדמים דהא עליהם לא חל שבת רק בעשרה בתשרי כיון דלולי שהוא עשרה בתשרי עדיין לא בא כלל גדולות, וכיון דלהני עכ"ב בא שבת ויהו"כ בב"א, שוב הוה מוסיף לכ"ע מיגו דחל אהני שנטגדלו הימים, וזה הערכה נפלאה.

ע"ש אלא א"ר, שמאדו הוה ושלחו מותם דiomא דכפורי דהאי שטא שבתא הוה. והקשה הריטב"א בשם התוס' איך אפשר שבטלו יהו"כ מושום גורה, והא בשעת גורה אפילו אערקתה דמסאנאי יהרן ואל עברור וכו', ותירץDKידוש החודש בבי"ד עשה הוה, וע"ז עברור ואל יהרג והואה"ע גרוו שלא לקדש חדשים עי"ש. כוונתו דכל שלא קדשו ב"ד חדשם, ליכא מועדים כלל. והוא דחויך לומר דהגורה

למה באמות לא נאמר כן, דכמו בשורצים אם אכלו כלו אף בכ"ש חייב משום ברוי', ובדאיכא כמה זיתים חייב אבל כאיז מಡתיב בי אכילה, אבל הטעם מבואר דבשרצים אתה אכילה לחיבב אכיות בשער ממנה, דודוקא בכלו בעינן גם עצמות וגידין כדי שייה' שמו עליון, דבחסר עצם או גידתו לאו ברוי' הוה, אבל באבמה"ח אם נאמר דעתך ברוי' חייב אפותות מצית בין הכל, אכילה דעתך ב夷' למה אתה, ע"כ אכיות בשער דבמץתו לא מצין לצרכ' עצם וגידין, דהה לאו ברוי' הוה ולכיות בשער לא צרך קרא, דהה חייב משום ב夷' אף דלא תלשابر רק בשער לחוד, וכל זאת אי איכא קרא לחוד אברשות מה"ח, אבל אי לא הי' קרא רק אבר מה"ח, ודאי הוה אמרינו דין חייב אבר בכ"ש בין הכל, ואכילה דעתך ב夷' אתה אכיות בשער ממנו.

ולפי האמור האי מימרא דרב לאו ד"ה הוה, אלא תלי בפלוגת' דרי' ור' ל' לפון, דודוקא לר' ידבמה"ח אתה מקרא דבר בשדה טרפה, מצין למייר דbamha"ח בעי בזית מפני דעתך ב夷' אכילה, משא"כ לר' דבון אבמה"ח ובין בשער מה"ח, את' מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר, ואיצטיך אכילה דקרא משום ב夷' ח' דבעי בזית, ע"כ באבמה"ח חייב אכ"ש משום ברוי' אפי' بلا בזית, כאשר ברוי' דלא בעי בזית, דעתיו דהה לא תאכל אשניהם קאי, מ"מ לא גרע מאכילה דעתך בשער עצמו, דמחלקין לומר דעל שרצ' שלמה חייב בכ"ש, ולא קאי לשון אכילה אשרצ', אלא אתה לאסור באוכל מקטתו מה דלא כתיב בקרא, מכש"כ הכא דמפורש בקרא גם בשער מה"ח, דשפיר מצין למימר דלושן אכילה דעתך משום ב夷' ח' אבל באבמה"ח חייב בכ"ש משום ברוי', ומיוישב זהה מה שתמנה התווית' מובא בראש יוסף על הרמב"ם והרשב"ט זיל שכתבו, למ"ד באבמה"ח צרך בזית, דהה ד"ה הוה דלא מצין מאן דפelig אהאי מימרא דרב. ולפי האמור תלי זה בפלוגתא דרי' ור' ל', ועינן עוד לקמן בסוף פרקן מה שאכטוב זהה, אלא דרלטב"ם דעה אחרת איכא בהאי דינא וכאשר אבראר שם ודוו"ק.

אחרי כתיב כי ריאתי בראש יוסף לעיל דף צ"ז ע"א בסוף העמוד ד"ה ועוד אפשר לפרש שכתב דמדברי רשי' דהכה משמע דחולוק על התוס', וס"ל דbamha"ח לאו ברוי' מקרוי, כי הרבה יש לחלק בין מה"ח לאבמה"ח צרך בזית, דהה ד"ה הוה דלא מצין מאן דהה דעדיין קשה דעכ"פ הוה לי לרשוי הפרש, דרב אתה לאפוקי דלא תימא דברי' הוה כמו גה"ג, אבל באמות ניחא דא"כ מה קאמר רב משום אכילה כתיב בעי בזית, דהה בגיד הנשה נמי כתיב אכילה ולא בעי בזית, וכמו שאמרו חכמים לר' לעיל דאכילה כתיב כדי לחיבו על בזית בדאיכא בו הרבה בזיתים, מה תאמיר דהכה באבמה"ח ליכא למימר כן ממש"כ התוס' שם, כמו שהסבירו לעיל, ע"כ מצין למימר דעתך ב夷' הוה, ומ"מ בעינן בזית כמו בגיד הנשה לר' ידבמה"ח אכילה, אלא ודאי ס"ל לרשי' דלאו ברוי' הוה, ולא אתה לאשמעין דלאו ברוי', דזה פשיטה לך, ומ"מ הווע' לא חייב בכ"ש, משום דחלוקן הכתוב לשני לאוין בשער מה"ח ואבמה"ח, והואו' א"ז דבזה חלוקין דבשר בעינן בזית ובابر סגי בכ"ש, וכן קאמר רב דזה ליתא דאיך יתחייב בכ"ש כיוון דעתך ב夷' אכילה, אלא החלוק הוא דbabar מצרפינו גידין ועצמות משא"כ בשער, ואי לא דעתך ב夷' אכילה, הוה מהיבין אכ"ש ולא מטעם ברוי', אלא מטעם דחלוק הכתוב ממש"כ רשי' זיל' וכן תראה דידייך רשי' זיל' לקמן בריש' ע"ב בד"ה בmittata בכ"ז ו"ל, "בנבלת אכילה כתיב ב夷', וכל אכילה בכזית בר מאבמה"ח דרב' קרא וקפיד אברר להזדיה" עכ"ל, ובධיבור שах"ז ד"ה טמאה בכ"ש חייב, דרב' היא עכ"ל, הרי דריש' זיל' מודיעין לומר דאפי' נחייב אבמה"ח בכ"ש, לא מטעם ברוי' נהייבו אלא מטעם דרב' קראDK פקיד אברר בגידין

הענין צע"ג לפע"ד.

ד"ג ק"ב ע"א גמר' כל שאתה מצווה על דמן אתה מצווה על אבריו, והני טמאין נמי וכו', הרаш יוסף זיל' העיר כאן דלר"א דאיתיך קרא לאסור אבמה"ח של טמאייס, מנ'יל דאמה"ת נהוג עתה בב"ג, דהה נשנית בשביל דבר שנתחדש בו, דלולי קרא לא הי' אבמה"ח בטמאים משום דआחע"א, ולא מצין תנא שיאמר דב"ג מותר באבמה"ח עי"ש והנה לפי סברתו גם לר' קשה קושי' זו דהה התוס' ד"ה ור' הקשו, מה פריך לר' זיל' קרא, דלמא ר' מוכה ליפ' דאייסור חמוץ חל, ותירצ'ו דמהכא א"א למילך דהה זונה דנווה גס עתה בב"ג משא"כ גה"ג, ועתה אם נאמר דגס אבמה"ח איןנו נהוג עתה בב"ג לא הוה מוסיף רק חמוץ, ושפיר מצי ליפ' מוכה על גה"ג דחל על הטמאה, ולא עוד אלא גם לרבען דס"ל דאיינו נהוג אלא בטהורים בלבד, דלמא אתה קרא ללימוד דआחע"א ולא מקרי נשנית בסיני, משום דמשנית בשビル דבר שנתחדש בו. אבל קושי' חדא מתרצת בחברתא דהה דआחע"א סברא חיזונה היא, דכמו שאמרו בע"ז דר' ס"ח ע"ב דשרצים חידוש הוא דבלא"ה בדילאי אינשי מני' ולמה אסורה ההנורה, ה"ג בדבר דבדילי מני' מהמת איסור שאסורה התורה, לא בעי לאסורה עוד הפעם, וכן אמרו בלאיו יתרא, דכל היכי דאייכא למידרש לא מוקמין בלאיו יתרא, וכיון שכן מהיכי תיתי נימא דbamha"ח איןנו נהוג בב"ג ונשנית כדי לחיבב על הטמאים חידוש, אם מצין למידרש קרא כרבנן דלהתיר אתה בטמאים ודוו"ק.

שוב נתישבותי דkowski' הרاش יוסף זיל' במחכ"ת בדotta היא. דהנה בסנהדרין שם פריך למה נאמר דנאורה ולא נשנית, לישראל נארה ולא לב"ג, ולא נאמר אדרבה לב"ג נארה ולא לישראל, ותירץ הש"ס משום דליך מיידי דליישראל שרי' ולב"ג אסורה. והנה התוס' לעיל דר' ל"ג ע"א כתבו דר"מ דהה דאיך דbamha"ח נהוג אלא בבהמה טהורה בלבד ולא בחר' וועפ', ע"ג דליך מיידי דליישראל שרי' ולב"ג אסורה הכא בלאה אסורה לשישראל משום דלא נשחתה ואע"ג דליך אכית בשער באבר (זה דהוול' משום ב夷' ח' לר' דאתא מקרא דבר בשדה דבלא"ה רק לר' קאי תירוץ זה וזהו' קאי שיעור אסור מה"ת, ולר' דחצ'י שיעור מותר מה"ת ואולי באמות לית לי' כלל דמי איכא מיידי עי"ש. ומעטה קושי' הרаш יוסף לית לי' מקום, דbamha"ח אפיקו לא ה"י נשנית בסיני נמי הוה נאמרה לב"ג ולא לישראל, דהה ליכא להקשות מי איכא מיידי דהה אסורה לשישראל מצד א"ז או ב夷' ח' עכ"פ בחצי שיעור, ואי לר' הלא ל"ל מי איכא מיידי, וא"כ הכלל דנאורה ולא נשנית לשישראל נארה ולא לב"ג ליתא לדידי', וזה ברור כשםש. וממיילא דנדחו כל דברי הרاش יוסף דלקמן בד"ה רישא בישראל וסיפא בב"ג שנתקשה לי' בעין זה באבמה"ח מנ'יל דנווה בב"ג עי"ש ודוו"ק. ע"ש גמר', אמר רב באבמה"ח צרך בזית, מ"ט אכילה כתיב ב夷', פרשי' זיל' ע"ג דתורי קראי כתיבי, חד לאבמה"ח וחוד באבמה"ח, לא תימא דאייטרבי אבר ע"ג דאין בו שיעור וכו', והעיר הרаш יוסף זיל' דלמה לא כתוב רשי' דמשום דbamha"ח בר' הוה לא בעי שיעור, וכמו שבאמת הקשו התוס' לעיל צ"ז ע"ב ד"ה ור' יותר ה' לו להקשות דריש' טעמא לסתור קאמר, דנהפוך הוא דמשום דחלוקן הכתוב לשני לאוון אבמה"ח וב夷' ח' ידעינו דבעינו באבמה"ח בזית ולא מהיבין אכל שהוא מטעם ברוי', כי על קושי' התוס' תירצ'ו שם דא"א לחיבב באבמה"ח בכ"ש משום ברוי', דכיוון דאיינו חייב רק באכלו כלו אפי' איכא ד' וה' זיתים لكن אכילה כתיב ב夷', ע"כ אכיות אתה עי"ש, והדבר צרך ביאור דסכ"ס

ולא נשאר לנו לבאר, אלא איך אפשר דוחהים בלי שום תלישה תהיה עליה איסור בהמה"ח דأتא מקריא דטרפה, דהינו בשר בשדה שיצא חוץ למחיצתו, וזו לא נקרהת בשר ולא יצאה חוץ למחיצתה. אבל דעת דלכאו"ר כמו כן תוכל להקשוט על המ"ד בהמה לאברים עומדת, הלא האיסור הואابر שנintelש מה"ח, ואמרין לפחות דף קכ"ח ע"ב, ד'אבמה"ח מטמא נגבלה, ויליף לי' מՃכתי ובכי מותם מן הבהמה החיה, הרי ד'אבמה"ח הואابر המתמן בהמה החיה והאי נאמר ד'איכא איסור זה עליה כל זמן שהאבר חי, אבל צ"ל דהלא כל בעל חי עומד ג"כ לאכילה ואמ' לא הי' לנו תיקון שחיטה של אחר כניסתו לארץ, או נחרה של מדבר לא הי' מציאות לאכולبشر, רק או מה"ח או מנבליה, וכיון שכן הריבilly ציוו הتورה עומדת כל בהמה לאכילה או חיה או מותה, ושניהם נאסרו לנו והוא חדא איסור, ומctrף ר'לכיז' כמו שבירנו, אלא דלמ"ד אינו לאברים עומדת סובר דעתמות ונידין אינם עומדים לאכילה בלי חתיכתابر, ולפ"ז אינו אומר דהא פלוגתא לי' לאברים ולא לאברים עומדת תלי באידך פלוגתא אי' אבמה"ח ובמה"ח מחד קרא אתה, או מחרי קראי, או ר'ל סובר לאברים ר'ל לשיטותם, דלרי"ז דאית לי' תרי קראי אבמה"ח ואבמה"ח ס"ל שפיר לאו לאברים עומדת, דנוהו עומדת לאכילה או חיה או מטה מ"מ לאו לחותך ממנהابر עם עצם וגידין, ר'ל סובר לאברים עומדת כיוון דעכ"פ לאכול חי עומדת כתם לאכול מת, ובמה"ח ואבמה"ח מחד קרא אתה, מה לי' בשר ומה לי' אבר, ומעתה דברי רשי"ז צ"ל מזוקקים שכותב דבاقלו ואית ב"י צוית לא גרע מבהמה"ח ר'ל דזאת א"א לומר דלא תהי על בעב"ח לא איסור אבמה"ח ולא ב מה"ח דהרי עומד לאכילה עכ"פ, ומה לי' מת ומה לי' חי, דהא לר'י מצטרפין וחדא איסור הוה, ומה תאמר דכיון דאמורה תורה תיקון ע"י שחיטה או נחרה,תו אינו עומדת לאכילה לא חי ולא מת, זה ליתא לכל שמחסור תיקון מחוسر מעשה הוה, והרי ربיעה עליה איסור כל זמן שלא נתקנה, ויש לי' כמה הרהורי דברים בזה וcutת אין להאריך יותר, ועיין עוד לפחות דזוק היטב.

הטול בס"י ס"ב כתוב ד'אבמה"ח נהוג בטהורים ולא בטמאים ובין אית ב"י כזית ובין לית ב"י אסור, ותמה הב"י צ"ל למה לי' להשמעינו גם פחות מ贗ית אסור, ומ"ש משאר איסורי תורה דחצ'י שיעור אסור מה"ת, וגם מש"כ דאיינו נהוג בטמאים לי' נפקותא לנו בהאי דאיין דני מלקיות, דבכוב"כ אסור, ועל קושי' הרשונה היבא הלב ארוי' בשם פרמי"ג, אך הרבה יש להקשוט למה באבמה"ח יהיו' חצ'י שיעור אסור, כיוון דלא שיך בו חז' לאצטראופி, דהא חלקו בחוץ פטור, ואני תמה דהא עכ"פ איכא גם בהאי חצ'י שיעור הקצת בשער דפשיטה דעתך ועצם לחוד לא מקרי חצ'י שיעור, וא"כ איכא משום חצ'י שיעור בהמה"ח. אבל חוץ מזה נראה לפע"ד דהטור כאן דבר גדול אתה לאשמעין, דכיון דכתב דאיינו נהוג בטמאים, הר'י דנתנות לנו לדיני מלכות, וכמש"כ הפרמ"ג דנקותא גם לדין לעניין פסולין עדות. וחוץ מזה יש כן נפקותא גדולה לעניין להאכיל לחולה שבב"ס דמאכליין אותו הקל הקל,adam יש אבמה"ח מן הטמאים ומן הטהורים שאין בו כזית בשער רק בצרוף גידין ועצמות, וצריך לאכול כלו למילוי כרס, דמאכליין אותוابر טמא דלית ב"י איסור מלכות, ולא אבר טהור דאית ב"י מלכות, וכן קאמר נמי דאבר שאין בו כזית אסור, ר'ל שאם תלש אבר שאין בו כזית יש עליו איסור אבמה"ח כיוון שהוא עכ"פ אבר שלם, ואם אצל שני אברים כאלו ודאי חביב מלכות, דנוהו דבחلك אבר בחוץ פטור הינו טעמא דבטל מנין שם אבר והتورה הקפידה דזוק על אבר שלם כמש"כ התוס' לעיל צ"ו ע"ב, אבל בשני אברים שלמים דאית בהו כזית בין שניהם ודאי מצטרפין דהא איכא אכן אבר

ועצמות כבריתנא הוה אמינה לחיב בכ"ש ודזוק היטב.

ע"ב גמר, ת"ש נטל צפור שאין בו כזית ואכלו, רב פוטר פרשי"ז צ"ל רב פוטר מפרש ואזיל דקסבר אין אבמה"ח בשלמה דלאו או בר מקריא, ומיהו אי איכא כזית הוה מחייב דלא גרע מבשר מה"ח דמחייב עליה בכזית, דהא נמי בשער הוא, עכ"ל. וכותב המהרש"א צ"ל וא"ל: ולא ידעת מי הכריחו לה, דהא אי איכא כזית בשער הוה חיב משום נבליה. כמש"כ רשי"ב פ' אלו הון הלוקין, בהאי דט' נמלים ואחד ח' דחיב אף משום נבליה, דכשבלו הוא מות וכוי' עכ"ל, ואני תמה על תמייתנו דאיך אפשר לומר הכא דבכזית בשער ה'י חיב משום נבליה מושם דמת בבליעתו, דא"כ איך מחייב רשב"א משום אבמה"ח דכיון שמת בבליעה והוה נבליה, הרי אינו אבמה"ח, אלא ודאי דזוקא בנמלים כתב רשי"ז דבבליעתו מושם דזוטר חיota טובא וגוסס נמי כמת ייחשב, וכמו דקמבעי לעיל דר' ע"א בנוילו בדגים סימני טרפה אי' חשוב רשות חיותיהם, בוגר מוחמת דזוטר חיota, אבל בעוף דבUi שחיטה ומוסכנת בו שר'י, לא נאמר דבבליעתו הוא מות ממש. אבל לעומת זאת שיטת רשי"ז צ"ל דחייב משום בהמה"ח גם לרבי דס"ל לאו לאברים עומדת, דצ'י איך חוץ מינה שתקשו עליו התוס' קשה להולמו, דמה שכתוב דלא גרע מבמה"ח דהא נמי בשער הוא, תמויה מאי לא מבוי לר'י דיליפ ב מה"ח מבשר בשדה, דצ'י חוץ למחייבתו טרפה קרי לי', הר'י צ"ל שלא נחלש מון הח' איך יקרא בשער וכטרפה, אלא אפיilo לר'ל דיליפ מלא תאכל הנפש עם הבשר, דבר שchodא ונפש לחודא לחיב על אבמה"ח ועל מה"ח, הלא בשער לא מקרי עד שמת, וכמו דדרשין בב'ק ובפסחים על ולא יכול את בשרו, אפי' עבד'י כען' בשער, דהינו שחתו לאחר שנגמר דין, הר'י דבשער לא נקרה מהיים, ואיך מצינן לחיבתו בבעל צפוי ח' משום בשער מה"ח.

והנה כדי לבאר לך שיטת רשי"ז צ"ל בהז' צריך אני להאריך קצת. ודע דעפ"י מה שישuber רשי"ז כאן דבמה"ח לכ"ע איכא מוחים מובן שיטת רשי"ז צ"ל הידוע דחזקת איסור בהמה דקאמרין הוא איסור אבמה"ח, וכן גם בתבונלה בי'ה' פוטר ר"ש מושם דלא מציא חיל' יו'ה'כ איסור זה הקדים, והתוס' שבועות כ"ה ע"א, וביצה צ"ו ע"א, הקשו עליו והא אבמה"ח חלף הlek לו ע"י המיתה, ולמה לא יכול יו'ה'כ נבליה בהדדי, וכן כתבו דחזקת איסור הינו אינה זבוחה משום דכתיב וזבתח וסימנו שם בביבה דבז' נחיא גם למ"ד בהמה בח' לאו לאברים עומדת, דלשטי' יקשה מה נעשה להאי מ"ד דהכלתא כוותיה, דאייה חזקת איסור איכא לדידי. אבל אין ספק אצלי דרש"י צ"ל בשיגרא דליישנא נקט אבמה"ח וכוונתו במ"ח, וכן הוא רגילות לקרווא גם במ"ח בשם אבמה"ח, וכן בירושלמי ריש פ"ב פסחים דקאמר אבמה"ח מותר בהנהה, מקריא דבשער בשדה טרפה לכלב תשיכון אותו, וכוונתו ודאי לbam"ח, ובמה"ח הלא לדעת רשי' דהaca ליכא מ"ד דלא חל מל מחיים, וכיון שכן מישוב ג'כ' קושי' התוס' העיקרית שהקשו דהא בינו שמת הלק לו הא איסור ואתא תמורתו איסור נבליה, ולפ"ז לא קשה דהא במ"ח וטרפה אליבא דר'י דהכלתא כוות' חז' לאו הו, דאית' מקריא דבר בשדה טרפה, וכבר כתוב הרמב"ס צ"ל בפ"ד הלכה י"ז דבליה ובמה"ח מצטרפין לכזית משום דחדא איסורה קחשיב, דטרפה תחולת נבלות, וא"כ ה"ה במ"ח עם נבליה נמי מצטרף משום דח' לאו הוה על טרפה וכן מבואר ברמב"ס שם בהכל' הנ"ל דבליה ובמה"ח מצטרפין וא"כ לעניין איסור חע"א נמי כחדא יחשיב, וכן לעניין חזקת איסור, ולא שיק' לומר דהא איסור במ"ח הלא לו ואთא תחתו נבליה או טרפה, דכיון דמצטרפין לכזית הר' דהינו ה'ק, והוא ברור כמשמעות דכך ס"ל לרשי' צ"ל.

ומבוישל, וחילוקם דשם כתיב ויו' וכך נבלא ויו' דחוק. והרי תראה הרמב"ם באמת באבר היוצא פסק דאיו לוקה מבואר בפ"ה הלכ' י"א, והטעם כתוב ה"ה דס"ל דחידינא עם אבר ובשר המודולל דנפקא ל"י נמי מרביוי דבשר בשדה, והכל אסור מה"ת ואין בו מלוקות, ולפ"ע' דאיו בכל אלו מלוקות מושום דהוה לאו שבכללות, דאיו לוקין עליו, וכן תראה שהרמב"ם לא האזכיר נמי האי לאו דבשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, עיין במכות דף י"ח ע"א, ומסתמא ס"ל דחיה דקאמר שם דילוקין נמי מושום בשדה דבשלה טרפה,atti כמ"ד לאו שבכללות לוקה עליו, וכן כאן דבון ר"י ובין ר"ל ס"ל דלוקין אלו דבמה"ח, ע"כ דהאי לאו מעלי' הוא לר"ל מלא תאכל הנפש עם הבשר ור"י מبشر בשדה טרפה, ואני דומה להני דמרביבן מבשר בשדה דלית בהו מלוקות, אלא דהאי במה"ח ממש בכלל טרפה הוה, מכח מה לי וכמו' שכתב הרמב"ם וכי להבין הדמיון איך עולה יפה נאמר, דנהנה שתפקיד בלשון הרמב"ם תעמוד משתומות בלי לידע כונתו, כי זיל שם "וכו החותך במה"ח וכו', שהריبشر זה מבהמה שלא נשחטה ולא מותה, מה לי וכמו' עכ"ל, הנה איזה טעם קאמר כאן למלוקות על במה"ח שהאי בשער מבהמה בלבד נשחטה זה איינו מספיק אלא לאסרו מכח עשה דיא"ז, ומה שאמר "ולא מותה" בודאי איינו טעם לאסור, אדרבה הוא טעם להתריר כי הבהמה בריאה ושלמה ולא חסר לה כלום, כי עושה חליפין, ולמה יהי' בשער זה אסור בלבד מושום טרפה, ואי משום דבשר זה בעצמו נטרף, ויש עליו שם טרפה הלא זה מה שאמר אח"כ מה ליטרפה כולה ומה לי מקטתו, אבל דעת כי באמת האי בשער בשר מות הוא ומון הראווי להקרא נבלה דהינו נבלה במקצת דמה לי מותה כולה ומה לי מותה מקצתו, כמו"כ הרמב"ם לעניין טרפה, והש"ס לקמן דף קכ"ח ע"א יליף דבמה"ח מטמא נבלה מקרה דכי ימות מן הבהמה אפילו מקצת ופרק"א"כ במה"ח נמי, וממשני דזוממי' דבמהה בעינן שאינו עושה חליפין, הרדי דולי' זאת הוה קרי לי' לבמה"ח נבלה, דהרי עתה מותה, אלא הן אבר והן בשער מה"ח א"א להכenis תחת סוג נבלה, כי סתם נבלה היא דמתה מלאיה מחמת מסוכנת, כמו' שאמר לעיל דף ל"ח ע"ב, אבל כל שמית בעפ"ח לצורך אכילה ע"י מיתה הנוהגה אין זה בככל נבלה, עין מזה באריות בפתחה להלכ' שחיטה דברים קילוריין לעניינים, אלא דלאו דלא"ת כל נבלה אתה לגלות לנו, דכל שלא נשחטה כראוי' בשם נבלה תקרא, ולכן כתיב כל נבלה, ורק משם אנו למדין דבשר נהירה דאישתרי להם במדבר אחר כניסtan לארץ שנצטו על הזביחה דינו נבלה, וממילא מזה מצין לומוד דכל בשער שלא ניבח דינו נבלה עכ"פ לעניין אישור אכילה, ובזה מצאת פירוש הגון לدرשת הספריDDRUSH כל נבלה אין לי אלא נבלה טרפה מנין ת"ל כל נבלה, והרבה פירושים נאמרו בדרשה זו ואני הארכתי בזה בקונוטרט הלהכה למשה והעלתי דהיריבו דכל אתה על שחיטה פסולה דהינו במקצת הסימן, דאיו בזה אלא מעשה טרפות, מ"מ אמרה תורה דבשם נבלה תקרא ומשם אנו יכולים ללמד נמי במה"ח דתאי' בככל נבלה, אלא דיא"א לומר כן דזאת אסור גם לב"ג, ואיך אמרה תורה לגר ולנכרי תנתנה ואכלת, ולכן הוכרכו חז"ל לחיש דבמה"ח איינו מטמא כנבלה, ומשום דעשה חליפין, להוכיחו בלאו, וכן הוכיחסו בככל טרפה, וכען שאמר ר"ע קודם חזיתו לעיל במשנה ל"ב ע"א בשוחט סי' אחד דטרפה, משום דס"ל נינו דמהני לטהרה מיד נבלה אבל כל שלא נשחטה כראוי', עכ"פ בלאו הוה כמו טרפה, וזה שכתב הרמב"ם זיל דהאי בשער מבהמה

ואיכא כאן אכילה, ושפיר חייב מלוקות עליהם אפילו אכלן באז"א, וזה נכון מאד בס"ד. ומה שיש להעיר עפ"י מה ש' רשי' זיל לפקמן ק"ח ע"ב בסוגי' דטפת הלב דבח"ש א"א מכל היתרן להקרא שם איסור, ואיך יחול מתחלה איסור אבר אחצי' שיעור עיין מה שכתבתבי באזה שם בסוגי' וירוח צמאונך ודוק'.

תוס' דה שאין בו כזית באמצע הדיבור, ועוד דא"כ אמאי לא חיל עליה איסור אבמה"ח כי כיוון דליך מאטרפה אלא ח"ש, דבפ"ב דיומא וכי מ"מ חיל אחצי' כזית עכ"ל, הנה רשי' זיל ביום א פי' דודקה באכל ח"ש, אבל אם אלל שיעור שלם לא לקי מושום השבועה, כיון דחייב מושום טרפה, וכן הוא ברמב"ם ובשו"ע י"ד רlich ס"ד, ועיין שם בהגותות אמרי ברוך שתמה על דין זה. ועיין בספרישביבי אש בלקוטים שבררתי כי הדין דין אמיתי ומוכרת, ותמצית הדבר הוה, כי הא דחל אח"ש הוא דוקא שלא ה' בעדו לאכול רק ח"ש באופן דאפילו השלמים אח"כ איינו חייב מלוקות, וח"ש זהה אין בו איסור רק מכח ריבוי לכל חלב, ושפיר ח' עליו איסור מלוקות מצד השבועה, אבל באוכל ח"ש וודעתו להשלים תוך כא"פ גם לר"ל הוא אסור מה"ת ובלא ריבוי לכל, וכן הוה בירושלמי תורות פ"ז דמודה ר"ל בעדו להשלים דכוין דמצטרף תכדיא"פ, עכ"פ לומר דאיסור אית' ב' בחזי שיעור, דאל"כ הרי היתר באיסור לא מצטרפין אפילו במקומות דammerין היתר מצטרף לאיסור אלא באוכל בב"א, ולא בזיא"ז כմבוואר בגמ' פסחים מה' ע"א, וכן כאן כל שאכל צאית מון טרפות ונבלות אפילו אכלו בזיא"ז תוך כדי אכילת פרט פטור על השבועה כי ניהו דחל אחצי' שיעור דוקא ח"ש שאכל בלי כונה להשלים לכשיעור עי"ש באירועים קילוריין לעניינים ועכ"פ הדין דין אמיתי. וכן ל"ק קושי התוט' על רשי' זיל אכן דכל שצירוף עוד ח"ש מטרפה אחרת ואכל שיעור שלם בשער טרפהתו לא מצי' מחייב מושום אבמה"ח גם על הא ח"ש של אבמה"ח והבן.

ד"ה ובשר בשדה טרפה זה במה"ח, מדכתי' בשדה דריש דמשמע שפרש מקומו, ועכ"ג דאיצטרך לשער שיצא חוץ למחיצתו כדאמר בפ' בהמה המקשה ס"ח ע"א, כולהו דריש מיני, עכ"ל, המשיך דבריהם דלא תימא דבמה"ח הוא עין טרפה, וכן שסובר הרמב"ם זיל בפ"ד הל' י"ד, דמסביר לנו מה לי טרפה כולה ומה לי מקטצתה ומה לי טרפה ח' או חתכה בסכין, דחתוט' וכו' רשי' זיל מיאן בזה שענין טרפה הוא חוליל רע המmitt את הבע"ח אח"י, וכמו"כ הרמב"ם זיל בעצמו דטרפה תחולת נבלות ובמה"ח הנפוץ הוא, דהאי אמרין לעיל ל"ג ע"א דהרוצה שיבリア חותך כזית בשער מבית טביחחה, ואיך נדמה זאת באיכות לשער מן הטרפה לומר חד עניין הוא ובחפז עלה בדעתינו לומר דבאות ר"י לשיטתי' איזיל בזה, דהוא ס"ל ט"ח CIDOU, וא"כ שפיר מדמה במה"ח לטרפה, והחותס' לא מצי' סברנו כן מפני שבסנדדרין ע"ח ע"א כתבו, דגם למ"ד ט"ח סופו למות מבלה זו, אבל הרמב"ם זיל לא ס"ל בזה כתוס', עין בזה באריות בפתחה להל' טרפות, ובריש אלו טרפות, אלא אדם לנו איך פסק הרמב"ם כאן כר"י ולענינו טרפה פסק דאיינה חיה כר"ל, ומוצכי שטרוי לב' תורי, ונתתי אל לב' לברר דעת הרמב"ם בזה אולם טרם עננה חליקי אברר שהרמב"ם יפה עשה למאנ' בפירוש רשי' ותוס' מפני תרי קושי', חד מה שהקשו התוס' בדיור שאח"ז דלמה לקי על במה"ח לר"י, דהאי הוי לאו שבכללות, ותירוצים איינו מספיק, דניינו דבשר בשדה כולה כל מיini יוצא כלאו בעפ"ע נגד טרפה, מ"מ כיון דבשר בשדה כולל כל מיini יוצא מה' מחייב, שיצא מה' מחייבתו ועובד שהוזכיה את ידו בשעת שחיטה, דהכל כלל בהאי לאו דבשר בשדה, איך ילקה, הא הוה לאו שבכללות. ב' קשה קושי התוט' שלחא"ז, דלמה לא ילקה על במה"ח ובשר מן הטרפה שתים, כמו בנא

זה האיבער הוא מצד שאבמה"ח חידוש הוּא, וכן בעינן דוקא בב"א והנה כבר כתבנו לעיל לדעת התוס' דאבמה"ח בר"י הוה אין כאן שום חידוש דמצרפין גידין ועכומת, דהא בכל ר"י דעלמא נמי הדין כן,adam יחרס ממנו עצם שהחיה תלי בו תו לא בר"י מקרי להתחייב עליו אלא האי חלק משאר בר"י דכל שאר בר"י חייב אכ"ש, וכן בעינן דוקא כיוזת, מושום דכתיב ב"י אכילה, ושאר בר"י דכתיב ב"י נמי אכילה, אתה שאם יש הרבה זיתים שחיבב אכיזת ממנו, אבל כאן א"א לומר כן, דכלzeit ממנו איך נטרף גידין ועכומת, ואי דaicא מבשר לחודא צוית לא בעי קרא, דהרי הוא במא"ח וכותבת לפ"ז לר"ל דאבמה"ח ובמא"ח מחד קרא נפקאתו באמת קאי אכילה דכתיב ב"י אבשרה מה"ח, ולכן חייב אמר שלם גם פחות מכך ודלתא כרב דלעיל, א"כ קשה מה חיידוש יש באבמה"ח יותר משאר בר"י וצ"ל דבאמת לר"ל לאו מכח חיידוש קאתא עלי' אלא דבלכבר ר"ס לכ"ן דחלקו מבוחץ בטל מנין שם בר". ומה דקביי דוקא באבמה"ח אליל לר"י קבעי, דlid"י אבמה"ח בעי צוית גם בחלקו מבוחץ חייב כמו בכל האיסורין ודוד"ק.

ע"ש גמר ר"י א' חייב הרי נהנה גרונו בכזית, לר"א פטור אכילה בעמי בעינן. האי פלוגתא דר"י ור"ל לא איתפרש במוה פליגו דבשלמא ר"ל ניחא דבעי אכילה שלמה שינה גרונו גם מעוי, דרך אכילה כד הוא, עיין בשו"ת ק"ז בעל כת"ס צ"ל לר"י א"ח צ"ו שכתב דלאגבי נשבע שלא לאכול לכ"ע לא עבר עד שבعلתו בעמי, דבלשון ב"א ואכילה לא משמע הנאת גרונו לחוד, וכן ביהו"כ דביטתובה דעתך" תל"י וכן בהbam"ז דתלי הקרא בשבעה לכ"ע אכילה בעמי בעינן עי"ש, וא"כ קשה טובא מנ"ל לר"י דאכילה ذקראי משונה עד דקרוי לי אכילה בהנת גרונו לחוד.

אבל מה שנלפע"ד דסבירת ר"י הוה, מאחר דהלהלמ"ס ATA דישעור אכילה בכזית ואמרין בימוא דף ע"ט ע"ב, דישעור שביעה בכביצה ושיעור יתובא דעתך" בכתובת שני שיעורים אלו הם יותר מכך, הרי דבאכילת צוית לית ב"י לא כדי שביעה ואף לא כדי יתובא דעתך" ולא כדי סdeg'i בהנת גרונו לחוד חייב מלוקות על פעול מאומה, אלא ואולי ר"ל סופר למ"ד התם ביוםא כמהו בלג רגערנטא איסורין. ואולי ר"ל סופר למ"ד לתודה הינה דוקא לישראלי דהוא פחות מכך, וא"כ אכילה בעמי למאי עלי אכילה בעמי דוקא להיות מיטובא דעתך" ולפ"ז נדחיס דברי הכת"ס צ"ל מה שהחיליט דבנשבע גם לר"י בעין אכילה בעמי כלשונ"ב"א אם נאמר דבלשון ב"א אכילה בעמי או מAMILIA גם שיעור יתובא דעתך" ממשע להו, ונבע עכ"פ שיעור כוכבתה, אלא ואדי דלאגבי שבועה אנו אומרים דכוונת הנשבע על מה שהחשב אכילה בתורה וראי' ליה ממשה שכתב הריב"ש ז"ל מובא במל"מ היל' שבעות ריש פרק ד' דח"ש שבועה אסור ואני לוקין עליו שנטקsha לו ממ"נ אי כוונתו ה"י גם אח"ש, ללקות עליי כמו בפרש, ואי דלא כיוון רק אכיזת, הרי אין כאן איסור כלל, ותירץ דאמידין כוונתו לעשות איסור זה כשאר איסורא תורה עי"ש, וא"כ לענין זה נמי כיוון דבלכ איסורי תורה הנאת גרונו אכילה יקרה, ה"ג לענין שבועה, זה אמת ונכוון בס"ד ודוד"ק.

ראשום מה ע"ד מה שכי התוס' שבעות דף כ"ד ע"ב ד"ה דמוקי לה כד"ה, דלא ח"ש חל שפיר השבועה גם לר"י, אף דח"ש נבלות אסור מה"ת. וממש"כ לר"ל דס"ל דאין בו אלא איסור דרבנן, והרשב"א חלק עליהם והביא ראי' מהא דאמרו ריש פ' יה"כ, לר"ל כיוון איסור מדרבנן אין חל השבועה, ופרש"י מושום דaicא לא חסור, ומISK דמ"מ חיל', משמע דלר"י פשיטה לי דלא חל

שלא נשחתה, ומון הדין הי' לו דין נבלה, דכל נבלה אפילו מקצת נבלה, דמה לי מטה יכולה או מטה מקצתה, אבל כיוון דהבהמה גופא לא מטה וממעטין אותו מטומאה דזוקא אבמה"ח מטמא דהוה דומי' דבכמה דאיינה עשו חליפין לנו האי מה לי וכוי' דהוה שיק' לומר על נבלה, אנו אומרים על טרפה, אבל עיקר סמכית דרש זה הוה מושום דכל שלא נבחה עכ"ב בלאו הוה, כמו נהירה ושיטתה פסולה, דלא הי' בכלל נבלה קודם כnishtan הארץ, ואח"כ כנבלה תשחוב, ה"ה במא"ח ודוד"ק היטיב בכל הדברים שתכתבתי.

ד"ג ק"ג ע"א גמר' רבא אמר כגון שתלשابر ממנה וטרפה בו, מר סבר לאו לאברים עומדת, אישור אבר וטרפה בהazzi קאטו, ומור תימא רבתא יש לי כאן, דאיך אפשר לומר לאו האבר הנטלש אשר על ידו נטרפה הבהמה, ה"ה בכלל טרפה, הלא אין טרפה לאחר מיתה, ומה להאי אבר הנטלש עם הבהמה, ובשלמא לר"י שפיר מחייב משום טרפה דהא עכ"פ טרפה הוה משום במא"ח, ולוקה על האיר אבר תרתי, ואי קשי' לך מה נקט מן הטרפה הלא בלאה' חייב אפילו לא נטרפה הבהמה משום אבר, ומשום במא"ח, קושי' זו בכב"כ קשה, וע"כ לומר דלרבותא דר"ל נקט מן הטרפה, אבל לר"ל למה לי לרבה למימר דמש"ה אינו חייב אלא אחת משום לאברים עומדת ולא חל טרפה אבר, תפ"ל דעל האבר הנטלש לא מתפשט האיסור טרפה שהוא דוקא על בע"ח מחייב, וכעת איINI יודע פשר הדבר ולפע"ד לית נגר ובר נגר דיפרנקהו.

תוס' ד"ה מר סבר ר"י וכי' משמע דאי לאו לאברים עומדת דאייסור טרפה קדים, לא אתא איסור אבר חייל עלה, ע"ג דאייסור מוסף הוא ותימא וכו', ולפע"ד נראה ליישב קושי' התוס' דהנה תראה דלעיל בדף הקודם, דפרק הש"ס לר"י למה לו קרא, ליתי איסור אבר ולחול איסור טומאה שכן איסורו נהוג בע"ג, ולמה לא קאמר הש"ס שכן מוסף הוא לב"ג, כמו שכתבו שם התוס', لكن אני אומר דהא דס"ל לר"י דבכמה בח"י לא לאברים עומדת וליכא איסור אבמה"ח אבמה בעודה בחיה הינו דוקא לישראלי דנטקשנו במצב זביחה, עד שאיפלו בלא לאו דל"ת הנפש עם הבשר, לא הייתה הבהמה עומדת לחזק ממנה אבר ולאכול משום דאנו בזיהה בעין לנו מהיים ליכא לאו על אכילת אברים כיוון דבלא"ה אינה עומדת לכך, אבל בע"ג אי לאו דאסרה תורה אך בשפנסו דמו ל"ת הייתה עומדת לחזק אברים ולאכול ממנה, لكن לכ"ע לאברים עומדת ומעתה ניחא דאייסור אינו אלא חמוץ ולא מוסיף, למ"ד לאו לאברים עומדת, מושום דלב"ג חל קודם תילשה ולישראל רק בשעת תילשה ודוד"ק.

תוס' ד"ה דאייסור הלב באמצעות הדיבור, ונראה לפרש דזוקא נקט תלש והוציאו וכו', אוירה דבכמה הוא דלא עלי אבל אוירה דhalb בעי עכ"ל, כל המיעין בסוגי' לעיל דף ע"ה ע"א יראה, דין לסברא זו שום קיום, לומר דלא מקרי הלב עד שיצא החלב לאoir עולם, וכי בשביב שהזחיא החלב חלב שור מקרי אסתמה דהא הولد עדין לאו שור הוה, וגם השקיל וטררי של ר"י ור"ל מחלב ושתי כליות האמורות באשם לא מתיחס, אלא לפי דעת הרשב"א דמש"ה בעין אוירה דחלב, דכ"ז שהוא בעמי אמו יש לו היתר בשחיטה, ולא איקבע איסורא לענין אחע"א, אתה שפיר, והראש יוסף וצחה להכenis זאת בדעת התוס', והלשון אינו סובל זאת, אבל גם שיטת הרשב"א ז"ל בזזה מוקשה ועין לעיל ריש פרק מה שכתבתבי זהה ודוד"ק.

ע"ב גמר' בעי מני רשב"ל מר"י, חלקו מבוחץ מהו, ופרש"י ז"ל

בית הוצר בחלוקת, ובמוחק אותן יותר כדי לתקן התיבת, ולמה בעין דוקא ע"מ לחפור וע"מ לכתוב, אלא היינו טעונה, מושם דפוחת בית הוצר אין על המשעה הללו שם קריאה כי שם קרואה אינו נופל אלא על קלקלול ולא על תיקו וכן מוחק אינו נופל על מהיקת אותן יתר, כי זאת בשם כתיבה יקרה, כי שם מחיקה הוא דוקא על קלקלול שיק, הרי ע"ג דהמשעה שוה כאן וכאן, מ"מ תלוי' שמה בכוננה ותכלית המשעה וה"ה בזומר עצים לא מקרי קוצר אלא ע"י מוחשבתו שצרכיך לעצים כך מתפרשים דברי התוס', ובחדושי להלכ' שבת ישבותו בזה חומרות רבות, ולענינו כאן נמי הכי הוה לבב לאו דלא תסור, דלא מצי עבר אלא ע"י מוחשבתו וכוננותו לעבור על לא תסור כי לויל' זאת המשעה בעצמה אינה מורה על לא תסור כמוון.

ובזה מישיב ג"כ מה שהקשו על הרמב"ם דס"ל דבכל דרבנן אילא מושם לא תסור, למה שפקו להקל. ומה שתירצו דכך תקנו דפספון היי להקל כבר העיד ע"ז הרמב"ן ז"ל שהוא דרך עקש לומר כן, ויפה כיוון דחשכל הפשות מתנגד לה, אבל מ"מ שיטת הרמב"ם ז"ל לא נפרקתו, כי מה שכותב הרמב"ם דבכל דרבנן אית' ב' מושם לא תסור, היינו דכוחים לגוזר ולאסור הוא נזכר מלאו דלא תסור, וכל העובר על דבריהם בכוננה זו לעבור על לא חסור, עבר על האי לאו. אבל מאן דבר סתום, ולא כדי לעבור על לא תסור, עבר אישור דרבנן ולא על לא תסור דאוריתיא שלגביה לאו זה מתעסק הוא, כי כל שחסר הכוננה אין במשעה עצמה יותר מעבירת אישור דרבנן, ותדע שכן הוא לדעת הרמב"ן ז"ל דלאו דלא תסור על דרישות חז"ל קאי שדרשו הכתובים ופירושו התורה, א"כ בח"ש שאסור מה"ת מכח ריבוי דכל חלב עבור עליו על לא תסור, גם לדעת הרמב"ן ז"ל קsha איך חל על ח"ש אישור שבועה, כיוון דאית בי, תרתי אישור בעלמא מכח ריבוי הכתובים, וגם לאו מפורש דלא תסור אלא ודאי דלכ"ע בלאו זה אינו עבור אלא במתכוון לسور מדבריהם ולא בסתם עبور. וזה אמת לאמתו של תורה בס"ד.

הדרן ערך פרק גיד הנשה

משום דaicaca איסור תורה. ואני תמה בין לר"ל ובין לר"י, איך חל דדרםב"ם על כל תושבע"פ וגם על תקנות וגזרות דרבנן קאי באלו דלא תסור, איך חל על לאו מפורש אישור שבועה, ועיין באבני מלואים בתשובותיו סוף חיבורו סי' י"ד שנתקשה בזה בספר זהור הרקייע, ולא העלה כלום ליישב עי"ש. ולפע"ד נראה דהא ידוע דהן לצאת והן לעבור עכ"פ כוונות מעשה בעין, אבל بلا כוונות מעשה זהה מתעסק ולא יצא ולא עבר דכל שאין כאן כוונות מעשה כמוון דלא עבד דמי. והנה בכל לאוון כמוון לא תאל נבלה וטרפה, אם אכן גו"ט בלי שום כוונה הריaicaca כאן כוונות מעשה, ובחלב שmbia חטא ואפיilo במתעסק חייב בחלבים ועריות שכן הנה והנתת איכילטו משה לי' כמעשה, אולם בלא דלא תסור מטיב הלא זה, דין כאן כוונות מעשה אלא במתכוון לסור, דהינו לעבור על מה שאמרה תורה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך, ואפיilo ידע לעבור אישור דרבנן, כל שאינו מתכוון לעבור על לא תסור, אין כאן כוונות מעשה דלא תסור, דלבבי לאו זה הוה מתעסק, ולא מהני בהזאה גם אם נהנה וגם לא פסיק רישא, ואסביר לכך יותר בדברי תוס שבת ע"ג ע"ב ד"ה וצרכיך לעצים שכותבו ז"ל "נראה דאיפלו לר"י דמחייב אמלאה שאצל"ג, בעין צרכיך לעצים, דלא מקרי קוצר אלא בעין זה, מידי דהוא אקורע ע"מ לתפור ומוחק ע"מ לכטוב וכוכ"ע עכ"ל ועיין בהගות ק"י רעך"א ז"ל במשניות שם שהתפלא על ראיות התוס' שאינן מובנות, וכתבתתי אני בחדושי פירוש לדבריהם, כי סברתם הוא דיש מלאכה שرك הכוונה עשו אותה למלאכה זו ולולו הכוונה אינו נופל על האי מעשה שם מלאכה זו ולכן הזכור אינו חייב נמי משום קוצר אלא בשצרכיך לעצים, כי לויל' שמתכוון לעצים העש בעצמה מורה על נוטע, ולא על קוצר, ואני דומה לקוצר עשב השדה, אפי' אני צרכיך לעשבים מ"מ קצירת עשב מקרי קוצר, בין צרכיך לעשבים שכיוון לך, ובין לא צרכיך להם ולא כיוון לך אבל זומר עצים לא מקרי קוצר רק ע"י הכוונה שצרכיך לעצים, ולסבירה זו הביאו התוס' ראי' נפלאה ממה דלא מצאו לחיב אמלאת כורע אלא בעווה אותה ע"מ לתפור ובמוחק רק אם עשה ע"מ כתוב, והלא יש קורע שהקריעה בעצמה היא לצורך כגון פותח כתוב,

פרק כל הבשר

נicha ל"י לומר דאטו אין קתני אסור, וה"ט משום דכל דaicistruck לאשמעין דהם בכלל העינוי דקרה אינו רשאי לכלול מה דחייב עליו עם הני דין בהם אלא אישור בעלמא מד"ס, ולכתוב על כולם לשון אסור זה ברור.

והא דקטני אסור לבשל והשמיט אכילה והנהה כתוב הרשב"א ז"ל דילשנא דקרה נקט ולבשל ולאכולكام, ואני תמה ע"ז הלא ג"פ לא תבשל כתיב ומני' ילפין מכח אם אין עין חד לאכילה וחוד להנהה וחוד לבישול אבל לישנא דלא תבשל לא משמע אכילה ואיך סגי ל"י לתנאי לשנות לבשל לחוד והשמיט אכילה והנהה, ולא עוד אלא דלקמן דף קי"ג ע"א תנן בשיר ברמה טורה בחלב בהמה טורה אסורה לבשל ואסורה בהנהה, ולמה כפל שס אסור לבשל מה שכביר תנא בריש פרkon ואידאג בנהה קתני א"כ גם אכילה היל לו לשנותו, אבל הפירוש האmittiy הוה, דכאן רק מאיסור אכילה

משנה כל הבשר אסור לבשל בחלב וכו' בפ' יהה"כ קתני יהה"כ אסור באכילה ושתייה וכו' ופרק שם בגמר' אסור והא ענוש כרת הוא עי"ש וכאן לא פריך אסור והוא ענוש מלכות עליו משום דהתמס דכתיב ועניתם את נפשותיכם ואתה התנא לפרש מה הוא האי עינוי דכיוונה עליה התורה ושפיר פריך אסור והא ענוש כרת הוא, אבל כאן דמפורש בקרא לא תבשל, והתנא לא אתה כאן אלא לפרש דלאו דוקא גדי בחלב אם אלא כל בשר בכלל האי לא תבשל הוא אינו צרכיך לדקדק ולומר על כל בשר מזוחר שלא לבשל, כי לא נחתת כאן לומר אסור אלא דכל בשר בכלל האיסור המפורש ושhaiyi איסור המפורש יש בו מלכות פשיטה דמ"ש האי לאו משאר לאו התורה, אבל אין לומר משום דכולל כאן גם היה ועו"ר ואס כר"ע ע"ת מתני' איז אינס אסורים אלא מד"ס, ולכן קתני רק אסור ולא קתני מזוחר, דהא שם בפ' יהה"כ נמי מונה והולך כל החמשה ענוים ומ"מ פריך אסור והא ענוש כרת ולא

נאמר בזה, עיין לעיל בראש הסוגי' דנוהג בטמאה שכתבותי שם, אכן כתני אין גה"ג נוהג בטמאה, דהיינו לשון משמעו דגם לקברו אין כאן אישור גיד כלל, וא"כ גם גם בב"ח שלא אסורה התורה כלל בחלב ובבליה הרי אין כאן אישור כלל, וא"כ איך אפשר שאסורה התורה הבישול שהוא אסורה רק כדי להרחיק את האדם מלאכלו, אולם י"ל דשאני בב"ח דס"כ איסור המפורש הוא הבישול ולגביו בשול גם חלב ונבליה מכלל אישור אכילת בב"ח מצד אחע"א וכיוון דמקלל והגבלה מכלל אישור אכילת בב"ח מצד אחע"א אלא דآن מוציאין את החלב בשול אלא לא לחוצאים,תו גם מכלל אישור אכילה איינו יוצא אלא מכלל מלוקות אבל איסורה איכא דהרי בכל בישול המה, והבן ולפניהם נדבר עוד מעין זה ודוק.

תנוס' ד"ה כל הבשר תימא דלא תני וכוי בחולין ובמוקדשין וบทוספתא תני فهو וכוי עכ"ל ועיין באחרונים מה שכתבו בה, ולפע"ד נראה דבקדים הנאכלים פשיטה דחל כיוון דלא אחר זיקת דמים נאכל לכחנים ולבעליים וממילא חל מכח מוסיף לשאר בני אדם, ואיבשר עליה פשיטה דאיינו חל כמו דלא חל אחלב ונבליה, ואי דס"ל לתוספתא דחע"א או כמ"ד לסתן מתקין אכילה אבישול אכילה נמי לך, יותר היה לשנות דין זה בחלב שהוא בכל בהמה דנוהג וכן בנבליה וטריפה דשכיח יותר ודוחק לומר דמשום איןך פרקה דקתני חולין ומוקדשין תנוי נמי הכא אבל יותר נראה בכוונת התוספתא דקתני דנוהג במוקדשין עפ"י מה דמובואר ברמב"ס ספ"ט אהיל"כ כלאים וז"ל "דבhamת פשה"ם עשה הכתוב כשי נופיע כבבמה טמאה וטהורה דהכי הוא אומר ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריב ממנה קרבן לד', מפי המשועה למדו שאינו מדבר אלא מפסחה"ם וכו"ו עכ"ל וא"כ הו"א דלא בב"ח נמי נחשב בהמה קדושה כמין בפ"ע שאין בכל גדי וכאשר כתבתاي לעיל בראש פ' הג"ג עי"יש ודוק.

ד"ה ק"ד ע"א ממשמה הנודר מן הבשר מותר בשער דגים וחגבים. הראש יוסף ז"ל נתעורר על האי באא איך משיך שייכי להכא, והרי בנדרים הולclin אחר לשון ב"א. ומה עניין זה לבב"ח אם לא לפי מה שכי הלח"מ על דעת הרמב"ס ז"ל בפ"ט מנדרים דעופות בכ"מ בכלבשר, ודגמים דקאו במקומות דמייל עלי' שליח דעתומה כיון דלענין בכ"ח הוה בכלבשר לר"ע, ה"ה לעניין נדרים. דעתומה כיון דפריך בנדרים מ"ש עוף מדגים היינו לריושה"ג דשרי בכ"ח ומה דפריך בנדרים מ"ש עוף מדגים הוה לריושה"ג הלא בהדי' קאמר שם דת"ק דרש"ג' בעוף. אלא דהראש יוסף קמתמה על דברי הלח"מ, דמאי שייאכி דנדרים לבב"ח דאסור מושום שדומה Katz לשער במראה ובטעמא דמש"ה אסור רבנן. גם מה שכי' דהשוגי' דנדרים דמקשה מ"ש עוף מדגים הוה לריושה"ג הלא בהדי' קאמר שם דת"ק דרש"ג' הוא ר"ע וכי עכט"ד דברי הראש יוסף ז"ל. ואני אושopic הקשות אם שיויו האיסור בכ"ח גורם דעוף בכלבשר לנדרים הלא גם בלאו איסור בכ"ח שוה עוף להמה, לאיסור אבמה"ח לטרפה ונבליה לדם ולשחיטה וכן להיפך הרי רשב"ג שם בנדרים קחשב לב וכבד וכל בני מעים דאינם בכללבשר לנדרים, והרי בכלל איסור בכ"ח לכ"ע גם אלו המה, הרי דנדרים מلتא באנפה נפשי' הוא התלויב בלשונו ב"א. ולא במה שאסורה תורה. אלא דמ"מ אני רוואה דבר גודל דבר הנביא בעל לח"מ ז"ל, כי מאי דקתני הכא הנודר מן הבשר הוכיח הרמב"ס ז"ל שיטותו, דלר"ע דס"ל דעוף אסור בכ"ח מדרבנן נגרר די' דנדרים אחוריו להיות בכללבשר ואפיקו ללקות עליון, ודוקא לר"ע דס"ל חיה ועוף אינם מה"ת, אבל למאן דס"ל דעוף מה"ת אסור, לא, וכאשר אבר והא כתוב הראש יוסף דנדרים אמר דת"ק דרש"ג ר"ע הוא במחלוקת זה להיתא, שלא קאמר התם אלא מאן תנא דפליג אדר"ע רשב"ג הוא, ור"ל מאן תנא דמותני' דקאמור מותר בדלוין רשב"ג דברייתא הוא, אבל

והנה מדברי תרבר"י דלקמן נמי משמעו דקרה קמא מוקמיין איסור אכילה ורק קרא בתרא אבישול כמשמעותו וכSIDORו של תנאי DIDON דכאן מאיסור אכילה דיבר וככלל חיה ועוף שהמה מדרבנן, וא"כ לקמן קי"ג ע"א תנא איסור בישול והנה, והא דתנא הנה לבסוף משום דבאמת רק הנני תרתי לא תבשל שב' משפטים ופ' כי תשא אתה חד לאכילה וחד לבישול ולוקין על שניהם, אבל איסור הנהא דילפין מקרה דלא תבשל הנהא במשנה תורה בפ' ראה, באמות אין לוקין עליו כאשר פסק הרמב"ס, והטעם דמהו שנשנה במשנה תורה לאו שכבר נאמר בד' ספרים לא נוכל לדרשן באם אין עניין לדבר חדש, כי איך נא' דכל ארבעים שנה במדבר היה בב"ח שרי בהנהה, ונתחדש להם עתה בשכננסו לארץ איסור הנהה, ולכן סבר הרמב"ס ז"ל אכן זה אלא דרך אסמכחה, לדריש האי השינויים הללו במשנה תורה על איסור הנהה, ובספר המצוות שלו באמות לא הביא הרמב"ס אלא אני תרתי לא תבשל חד לבישול וחד לאכילה כמו שהביא דביו הלח"מ כאן בראש פ' וילך גם תנא דמשנינו הינה הנהה לבסוף ונשמע מזה אכן כאן מלוקות דאל"כ הוויל' תחלת איסור בהנהה ואח"כ ואסור לבשל מקרה שלishi שבפ' ראה, והתדבר"י דבאמת מנה הנהה אחר אכילה ובישול לבסו' אין הכרע לומר דס"ל דמקרה השני לפין הנהה ולוקין עלייה, כי י"ל מאחר שמנוה כל שלשה איסורים דאית בב"ח בהדי' והראשון היא אכילת בב"ח כנ"ל לא רצה להפסיק בין אכילה להנהה דמשיך שייכי עפ' שהנהה את' רק מקרה השלישי ואינו אלא מדרבנן כנ"ל, וכן מסתבר לומר דהרי בגמ' לסתן יש כמה י寥פות וDOI דלא נושא בה פלוגתא על איסור הנהה דבב"ח דוק ותשכח ואי נושא בה נזכר בגמ' תדרי' לשאר התנאים והאמוראים, דבר שלא נזכר בגמ'.

אבל מה דיש מן העיון הוא על הרמב"ס שישדר תhalb איסור בישול ואח"כ איסור אכילה וכן בסה"מ שלו שכתב מצוח קפ"ו שלא לבשל בכ"ח, מצוחה קפ"י, שלא לאכול בכ"ח, והוא נגד סיור/DTDתדרי' ומשנותו, אבל האמת יורה דרכו כי לדעת הרמב"ס הון דרשיהDTDתדרי' והוא שאר הדרשות שבגמ' לסתן אינם דרישות גמורות לחיב' עלייהם מלוקות. ולכן בדריש המדרש רבה שלא נזכר כלל בגמר' כאשר תראה שכטב בהלה ב' ז"ל לא שתק הכתוב מלאיסור אכילה אלא מפני שאסור בישול, כלומר ואפיקו בשולו אסור ואצ"ל אכילתו כמו ששתק מלאיסור הבה מארח באכילה שהויה התולדה אחריו.

אבל מה שיש להעיר הוא, דאין פסק הרמב"ס בהלה ב' שם כמ"ד דהמברש **מל'ב** או נבלה בחלב דלוקה על בישולו ואיינו לוקה על אכילתו, דהוא לכוארה סתריה להאי דמדרש רבה דאסור אכילה נלמד ממה דאסורה אכילת בב"ח איך לוקה על בישולו וא"כ בחלב או נבלה בחלב דליך איסור אכילת בב"ח איך לוקה על אכילתו ניהא בשנאמר דהרי רק מטעם דחע"א אין לוקין על אכילתו אבל לעולם איכא כאן איסור אכילת בב"ח לעניין לקברו בין רשעים גמורות. אלא דלפי מה שכתבנו בריש פגה"ג דהאי לקברו לא נאמר אלא במקום דרך מדריך קירה לא מציז חיל יש במציאות שיחול אם הוא ה"י קודם, כמו דחוות אש ואשת Ach, דלפערם זה קודם אלה, ולפעמים להיפך. אבל במקומות שא"א בשום אופן שיחול בב"ח על חלב או נבליה הרי אין איסור זה כלל בשול הנבליה או חלב, ולא שיק' לומר דחל לקברו וכוי' כיוון עצימות האיסור לא

רק משום דמיילך עלי' שליח, לא מצי סברו דגזרו על עוף, (עיי"ש בנדרים בהגותה הגאון ר' יוסף חנינא לפא מיזישל ז"ל דברי טעם, דממה דנקט התנאה שם ועופות, אחר שאמר דאסר בכל מני בשר ובלב וכבד וקורבן מוכח דעוף לאו בכלל בשר אלא דמיילך עלי' שליח) וכן אין זה פלוגתא חדשה ר' דרייה"ג מצי סבר כהני תנאים דעוף לאו בכלל בשר וממיאלא דליך מקום לגוזר, עיין עוד לקמן מה שכתבתי שם.

היווצה מן האמור דיפה כתוב הלח"ם ז"ל, דודוקא לר"ע לא בעין בעור טעמא דמיילך, אבל לא מטעמי" דהינו משום דאסר בב"ח, אלא נהפוך הוא, דר"ע דאסר בב"ח מדרבנן וכדי שלא יטעו לומר דגדי בחלב אמו ממשמעו זוקא, ע"כ ט"ל דיאניש קרו גם בשר עוף סתם בשר, ולא בעי שליח למילך כלל, ולכן קתני תנא הכאawai דיאנא דנודר מן הבשר דממה דאסר גם בשר עוף וכרכ"ע שמעוני גם לעניין נדר דאסר בכל בשר חז' מזדים וחגבים, וגם לעניין מלכות בשר עוף בכלל בשר אבל לריוסה"ג וה"ה להני תנאי בנדרים דפלוغو שם בנדרים, בשר עוף לעניין נדרים כבשר דגים דמיילך עלי' שליח, ותלו בפלוגתא דר"ע ות"ק דידי' במתניתן דנודר מן הירק. והש"ס דהכא דפריך רישא לסיפא דרישא דרישא עוף מה"ת כפי היס"ד דלא כר"ע, ובסיפא קאמר דעוף בכלל הנדר והוא כר"ע דמיילך עלי' שליח (ועיין בלב אר"י שנטקשה בזה לדעת הרמב"ם דבעוף לא בעין מילך עלי' שליח) הכי פירושאadam התנאה סובר דעוף בחלב דאוריתא ודלא כר"ע, איק קתני בסיפא דעוף בכלל בשר לנדרים דכמו דאמרין לקמן דרייה"ג פלייג ארא"ע דעוף אינו בכלל בשר בלשון בא", מסתמא גם האי תנא ס"ל כן דאי לאו תנאה סתם לו כאן כר"ע דעוף אינו מן התורה אלא מדרבנן, הרי ר"ע יחיד בדבר הזה דעוף בכלל בשר סתם דהן ריוסה"ג והן רש"ג ות"ק שלו בנדרים, לא ס"ל כר"ע לעניין זה, וע"כ דעתם מילך עלי' שליח קאמר דבשר עוף בכלל נדרו, וכרכ"ע דמתניתן דהנודר מן הירק, וא"כ רישא רבנן דעוף בחלב דאוריתא, וסיפא אליבא דר"ע דמיילך עלי' שליח מני' הוּה, ולא ר"ע גופא דר"ע לא מצי אמרה, דהרי לדידי' עוף בלאה" אסורה בnder דכלול בשר אלאandalibava דר"ע דהנודר מון הירק נשנית ומשום דמיילך עלי' שליח. ולפי האמור למ"ד דרישא דלא כר"ע, אלא עוף אסור מדאורייתא בamat התאוי סייפה דהנודר מן הבשר לא שייך הכא ולא חש הש"ס להביא ראי" ל"א דאמר דרישא נמי ר"ע הוא, מהא דקתני הנודר מן הבשר ודוק"ק היטב.

גמר' הא עוף אסור מדאורייתא, המהרמ"ל מדקדק למה לי' דיקוא מסיפא, דהינו ממה דקאמר חז' מבשר דגים וחגבים, כיון דMRIsha שמעין דהיא כל הבשר קתני, והכי הול"ל, כל הבשר ואפיו עוף, ולפע"ד רק"מ דאם עוף מדאורייתא אסור לא שמעין דעוף בכלל בשר בלשון בא"י לעניין נדרים כמש"כ למעלה וא"כ גם בדברי התנאה בא"ה להכenis עוף בכלל בשר ר' מדיוקא דחו"ץ, אלא אי קsha הא ksha, דחיה ודאי בכלל כל הבשר, וא"כ מחיה הול"ל דמתניתן דלא כר"ע, אלא דחיה לחודה לא מצני נקט דאי משמע להיפיך, דעוף אינו בכלל כל הבשר, וזה ליתא מדוקא דחו"ץ, והא דלא נקט היה ועוף כבר הקשו בתוס', ודוק"ק.

תנוס' דה הנודר מן הבשר בגמי' מוקי' כר"ע, ובנדרים פריך דדגים נמי מילך עלי' שליח ומוקי' מתניתן דהכא במאן דכאיב לא' עינה וביניא דהקה וכו' עכ"ל, הנה שם בנדרים לא הבא משנתינו כלל, אלא אבריתא קאי דפלוغو בה ת"ק עם רש"ג, והת"ק אסור בעופות ומתייר בדגים ופרק מ"ש עופות דקאסר משום דמיילך עלי' שליח, דגים נמי, וקמשני כנ"ל וכמה מון הדוחק לאוקמי הבריתא דנסנית בנדרים דמיירי ביום דהזה ור' קא' מותר

תק דבריתא ודאי לאו ר"ע הוא דילד"י עוף בכלל בשר גם בלבד טמא דמיילך עלי' שליח, וגם למלכות. ולא על חנס קתני ר"ע דינו במתניתן שם בירק ולא קתני בשר דהוא עיקר מאכל האדם וכארשר בamat קתני בבריתא דת"ק ורש"ג אלא ודאי דלגביב בשר לא קאמר ר"ע מלתי' וכארשר אבא.

דראה זה דבר נפלא בדרכי הרמב"ם ז"ל בפ"ט ממ"א הלכ' ד' ואיל' וכו' "וכן בשר חיה ועוף וכו' ואסור באכילה מד"ס כדי שלא יפשטו העם וובאו לידי איסור בב"ח של תורה, ויכאלו בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה, שהרי אין משמעו הכתוב אלא גדי בחלב amo ממש, לפיכך אסור כל בשר ממש" עכ"ל הזאב, וכל שדרכו להעמק בהמה שלומד ישנותם על האי אריכות דברים בכלל, כי אין דרכו של הרמב"ם ז"ל בכך זה לפרש טעם חז'ל, שלמה גזרו, מפני שבונן מלאיו שעשו גדר וסיג משמרת למשמות, כדי שלא יגעו באיסור תורה, וכן תמצא לעיל מני' בפ' ח' בגה'ג כתוב שאינו אסור מה"ת אלא מה שעיל הקף אבל שאיל הגיד וכן חלבו של גיד אינו אסור אלא מד"ס ולא פירוש טעם האיסור, וכן בפ' באיסור דם כתוב, דודם האדם האיסור מד"ס. וכן בפ' הט"ז כתוב יראה לי שכאל החווינו והקרונות אסוריון מז"ס, ולא פירוש טעם האיסור משום דמובן מלאיו, כדי שלא יבוao לאכול האיסור עצמו. ומה ראה הרמב"ם ז"ל כאן לפרש טעם איסור ח' ועוף בב"ח. ולא עוד אלא שהרמב"ם לא סגי לי' במא השכטב, כדי שלא יפשטו העם ויבאו לידי איסור בב"ח של תורה" אלא שהוסיף דברים "שהרי אין משמעו הכתוב אלא גדי בשר שור שב ועז בחלב, לא ה' מקום כתיב בתורה מפורש ל"ת בשר שור שב ועז בחלב, אבל האמת דבדביו ז"ל, הלא תראה דבאישור חלב לא מצאו מקום לאסור חלב היה אטו חלב בהמה, ולא דם דגים וחגבים אטו שאר דם - ודם אדם משום בשרו אסור. - הרי דאי מקום לגוזר ממיינו על שאינו מיינו. ומה ראו על כהה בב"ח לאסור בשר חיה ועוף אטו בשר בהמה, لكن המציא הרמב"ם ז"ל חידושא רבה, והוא דלהוציא מלבו לפреш הקרא כמשמעותו גדי בחלב amo ממש, וכטעמא דרבנן עזרא דמשום אכזריות אית' ב', ובאיו ראי' לדביריהם מהה שחייה ועוף מותרים, דאם גדי בחלב amo לאו דוקא אלא כל בשר חיה ועוף בחלב אסור, אלא שדיבר הכתוב בהווה. למה אוכlein בשר חיה ועוף בחלב ולא יהיו משמעו להו דג"פ גדי אותו למעט חיה ועוף ובמה טמאה כדלקמן. לכן הוצרכו לאسرן, וזה ברור ואמת בדתות הרמב"ם ז"ל, ופירוש זה מוכחה בדתות ר"ע דס"ל חיה ועוף אינם מה"ת, דלוליז' זאת אין לנו טעם למה אסור בחיה ועוף בב"ח יותר מבחלב חיה. אמרו מעתה אי בלשון העם בשר עוף לאו בכלל בשר הוה, למה אסור בעוף, כדי לאסור בחיה מה"ט שכתב הרמב"ם, אלא ודאי דר"ע גם עוף בכלל בשר בלשון העם, ולכן הוצרכו לאסור גם בעוף וממיאלא דלבבי נדרים ג"כ עוף בכלל סתם בשר הוה, ולא תלי בחמלכה. ותדע שכן הוא דלקמן דף קט'ז ע"א מסיג באב"א, דריוסה"ג ור"ע פלייג בעוף אי אסור בדרבן או לא, ועיי"ש בראש ר' יוסף שכתב דלהאי אב"א בחיה גם ריוסה"ג מצי סבר דמיינעט אלא דאסרו מדרבן, אבל עוף דלא דמיינעט בשר בהמה לא איזו, ועיי"ש בלב אר"י שנדחק לפרש במא פלייג ר"ע וריוסה"ג ודבורי אין ראיים למי שאמרם במחכ"ת.

אבל יפה הקשה דכיוון דע"כ פלייג בחיה כDMINORSH בדבירות מהיכי תיתי לומר דפלוغو עוף דאי בדבירות רמי', אבל לפיה העצטנו בדתות הרמב"ם ז"ל ניחא טובא, דר' ר"ע מצי סבר דגזרו על עוף משום דלא ס"ל דבאי המלכה אלא דגס בסתם הוה בכלל בשר, אבל רש"ג דמתיר בנדרים בשר עוף וכן ת"ק שלו דאסר

הטור והשוו"ע ע"פ שהביאו לשון הרמב"ם, כיוון דהර"ז ז"ל בפירוש כתוב-DDOKA בנדור על אותו הימן, ה"י להם לפреш. ולפער"ד נראה כדעת הרא"ש ז"ל דבאמות קשה טובא לדעת הר"ז ז"ל אכן נאמר דלא כיון לאסור דגנים מושום דהוא על יום הקזה נדר שבלא"ה איינו אוכל. והרי חינן שהוא רוצה לאכול דאל"כ למא נפ"מ, וכיון דרוצה לאכול אדרבה מסתבר יותר בכךור את עצמו מלאכול דגים, כיון דתאב עליו לאכלן גם ביוםא דקהזה. אבל לדעת הרא"ש ז"ל דקיים על שאר יומא ניחאה אלא דלעומת זה קשה כיון דנדור על ימים רבים למה נוציא דגים מושום, דהיום איינו אוכל בלא"ה וצ"ע.

תנוס' ד"ה הא עוף אסור מדאורייתא וכו', ונראה דהא דס"ד שהוא דאוריתא מושום דסמק אסיפה דגזר העלהה אותו אכילה וכו', אבל אין לומר וכו' דהא הנודר מן הבשר אין כל בשיר שהוא וכו' עכ"ל, עיין במהרמ"ל ובמהרמ"ש ז"ל, שדברי התוס' תמהים והא בסיפה דנדור מן הבשר לא קטנה איסורה כלל, וגם לומר דידייק כד"ר יוסף דאי מדרבנן, לא הוא גרו על העלהה שהוא גזיל"ג, קשה לשמעו, דמה מתרץ ר"א מהן ד"ת ומהן ד"ס וכולה ר"ע היא, הלא יעקר חסר מון הספר דהרי לו לתרץ איך גור כאן גזיל"ג וכדמתרצ אבוי.

והנה לפען"ד בהא דכתבו, דא"א לדיק מהא דקטני כל הבשר כוונתם הכי הוא,adam נאמר כן, אז הנודר מן הבשר נמי בעין למינר דושא עוף לבמהה ע"ג דלא קטני בפירוש, דאל"כ אין כאן מקומו כדהקהה הראש יוסף ז"ל וכדי שלא נסבול דוחק כזה שסבירא כאן דין הנודר דלא שייך הכא וגם איינו שווה בדין עם בב"ח, נסbold יותר דוחק קטן מזה, דקטני כל הבשר אסור יש מהם ד"ת וש מהן ד"ס, אבל אי דיקוא מצד איסור העלהה היל, אין ניחאה, דע"כ נסbold האי דוחק גדול דלא שווה דין בב"ח לדין נודר. ומה דלא חש ר"א לתרץ איך גרו אהעלאה בעוף דרבנן נראה לפען"ד דבר נכון עד מאי, והוא דהרי הש"ס דמדייק מהוז מבשר דגים, דעתו אסור, ולא מרישא דכל הבשר, כבר כתבענו לעיל דהרי סובר דעתו לאו בכלל סתםبشر הוה, ואם בכל זאת נאמר דאסור מדרבנן, אז נפרש המשנה הכי "כל הבשר אסור בבל" הינו בשיהה, ומזה"ת, "חו"ץ מבשר דגים וחגבים" דשי' לנמרי אבל בשיר עוף נשמע מדייקא דאסור מדרבנן, ע"ז ודאי קשה א"כ למה גרו עליו גזיל"ג, העלהה אותו אכילה, אבל ר"א דקמתרצ כולה ר"ע הוא מושיר עוד ואמר דעתו נכלל בראשא דכל הבשר ומשום דאייקרי בשיר סתום וכדעת הרמב"ם ז"ל לעיל, וטעם הגירה כדי שלא טעה העם לפреш גדי בחלב אמו כדכתיב, שכן הצריכו לאסור כל הבשר ואפיilo עוף, מפני שבפי העם גם עוף בכללبشر, וא"כ כוונת האי גורה ה"י שייהי בעיני העם שוה כולם אסורים מה"ת, ואם ה"י העלהה אסורה בבהמה ומורתת בעוף שוב הדר החשש שיימרו מה"ת גדי בחלב אמו דוקא, וכן שפיר לא חלקו בגורת העלהה לא מד"ת ולא מד"ס, עיין באחרונים שנטקתה להם על אריכת דברי ר"א אבל לפי האמור ניחאה דרוצה לומר שלא טעה כדעליל דמסיפה דחו"ץ שמעין עוף אסור, ואז עכ"ז ודאי דאוריתא, דאי דרבנן ומה גרו אהעלאה, אלא דMRIsha נשמע עוף, ומ"מ הוא מדרבנן וככלו בחדי דאוריתא מטעם הנ"ל, וממילא לא קשה איך גרו גזיל"ג, והוא דלא גרו גם אבישול והנה לדעת הרמב"ם ז"ל לפי טעם הנ"ל, ממשום דכל שנגزو אכילה שוב לא שכיח כל שיבשלו, רק דרכ' מקרה בנפל עוף לחלב רותח, ועל מלatta דלא שכיח לא חשו על טעם הנ"ל משא"כ העלהה אם ה"י מותרת עילו בצל

בדגים, ובפרט דקטני בהדי חגבים, ובଘבים פשיטה דמותר בכ"מ, וכמ"ש"כ הפסיקים, אבל משנתינו דאין לה עסוק בדברים, והביהה דין זה דנדור מן הבשר הכא מושום שיוי הדין דהכא והכא כל הבשר אסור, ודגים וחגבים מותר, לאוקמי דמותר ביוםא דקהזה או בדכאייב לי עינה, הוא דבר זר עד להפליא, וס"ל דבר דגים לעולם מותר, ועיין באמות פליג אש"ס דילן בהז, וס"ל דבר דגים לעולם מותר, ועיין בר"ז נדרים דף הנ"ל ד"ה והא מן ירך נדר, ובגהגת הש"ס בעליפה עינים שם. ובאמת עניין יפלא מאד איך אפשר לומר לשון נדרו, דאייך איינו מושום דמיילך עלי' שליח יהי' במשמעותו לשון נדרו, דאייך נפרנס המשניות דסוף פ' הנודר מן המבושל, הנודר מן היין מותר בין תפוחים והנודר מן השמן מותר בשמן שומשיין, וכתב שם הר"ז דכל שיש לו שם לווי' לא מקרי יין ושמן סתם. ופשיטה דבכל הני מימליך עליהם שליח. אדם רוצה לשחות יין אפיilo על שכר מימליך השלח, והצריך לשמן להדליק או לבשל אם לא ימצא שמן זית יקח אישׁ שומן אחר ממה שימצא ומ"מ פשיטה לי לתנא דמותני" דבלל נדר איינו אלא מה שנקרא יין ושמן סתם ולא מה שמוסיפין לו שם לוויי, וא"כ בדגים נמי ניחeo Adams לא ימצא בשר يستפק בדגים דהמה קרובים לשבר, אבל מהיכי תיתי היו בכל נדרו. ועוד זאת דהרי לנגב בב"ח דאמרין דגדי בחלב אמו לאו דוקא אלא שדיבר הכתוב בהווה, ולכן אסרים מה"ת כל בשיר שתתבשל בחלב, ואפי' חי ועוף ובהמה טמאה היו בכלל, אלא שיצאו מן הכלל עי' י', פעים גדי שכותב בתורה מבואר לקמן קי"ג ע"א במשנה שם, ולמה לא בעין מיועטא על בשיר דגים וחגבים (דلم"ד היה ועוף אינם מה"ת קשה לומר דמעטם דגים וחגבים מוקיש דבבלחה וכיריס"ג לקמן) הרי דדים וחגבים איינו בכלל בשיר כלל, ובDALICA שום מיועטא נמי ידענין דלא הוא בכלל בשיר כלל, ואיך נאמר דהוה בכלל נדר מושום Adams רוצה לאכול בשר ולא ימצא, יאכל דגים ולא ירך או קטניות יותר קרובים לשבר מן ירך וקטניות, והוא פלא והפלא בעיני. ושוב דקדקתי בשילו הרמ"ס בפיה"מ כאן שכ' וזול, "כבר בארכו במקומות מנדרים, שעיקר אצלנו בנדירים היל אחר לשון ב"א, אבל בזמן שחברו המשנה היו עושין שהנודר מן הבשר אסור אפיilo בשבר דגים וכו'" עכ"ל ומיל לא ישנותם על לשון הלאה, שbamן שחברו המשנה היו עושין שהנודר וכו', ועכ"פ כפי הנראה בעיליל דגס הרמב"ם ז"ל הרגיש בזירות דין זה, דהנודר מן הבשר יהי' אסור בדגים שאיןם מין בשיר כלל וכמו חגבים, ולכן כתוב שהיה דבר זה גורה חדשה להכניס דגים בכל בשיר, ור"ע רק בנודר מן הירק אסור בדלקוני משום דירק כולל גם דלויעון אבל דגים בכל בשיר כלל, ולכן נחקרו לפרש היתר דגים דקטני במשנה ובבריתא ביוםא דקהזה, ולא שבסיסוד המשנה שהיא ישן נושא מתפרש כן, אלא דהמשנה לא זה מקומה, גם אחר שהכניסו דגים בכל בשיר לעניין נדריס, מפני דיש מקום להיתר זה ביוםא דקהזה והבן את זאת, כי עיין זה צריך לפרש בכמה מקומות וחד מהם הוא בריש מיכלתו דכמה אוקמות שבגמ' הכנין בריבוי דהכל שוחטין דינים חדשים שנתחדשו זמן הרבה אחר יסוד המשנה, ודוק'.

ודרך אגב אכיע' כאן מה שיש לי מן התמיा על הפסיקים הטור והשוו"ע שסתמו דבריהם ביום"ד סי' ר"ז בהא דמותר דגים ביוםא דקהזה, אי דוקא בנדור רק על יום אחד והוא יומי דקהזה, או אפיilo נדר על שלשים יום או סתם נמי, ובדבר זה אני רואה פלוגתא דהה"ז ז"ל שם בנדירים כתוב בפירוש, דדוקא בנדור על יום הקזה, אבל מלשון הרא"ש שם משמע דה"ה בנדור לכמה ימים, כיון דהיום לא מציא אכל דגים, ומילא אין כוונתו בלשונו על הדגים, וכן נראה מלשון הרמב"ם שכ' ואם מראין הדברים בעת שנדר וכו', אבל

בעירובין, והוא הרי ס"ל דרב"ח בעור מה"ת עי"ש. ולפי ביאורנו זה ליטתה דר' יוסף קמפרש רישא דמשנתינו דכל הבשר רק אבהמה קאי ומדוקא דחוץ מדגים וחוגבים קמידיק הא בשער עוף אסור, הינו דפלוغو בי" ב"ש וב"ה כדמפרשוו איזיל וכמוש"כ למעליה, וא"כ ליכא כאן סטמא דב"ה אוסר דהרי מני וב"י אמר דר' יוסי קאמר לוי יש חולקין עליו ולא משום מביא גאולה קאמר לה, אלא לידע דלאו ד"ה הוא אלא דיש חולקין וס"ל דנהפהוך פלוגו ב"ש לחומרא וב"ה לכולא, והוא תנא עדויות דפ"ד, ומミלאן צרכין אנו לפסקו כמותו, ממש"כ הראב"ד, ובפרט שהוא במילוי דרבנן דהעלאה וגופא בכוכב"כ אינו אלא מדרבן. וא"כ ר' יוסף להלכתא ס"ל דעוף בחלב דרבנן כב"ה אליבא דת"ק עדויות, ומミלאן דמותר להעלתו על השולחן וזה נראה ברור ונכוון מאד ולא נצרך לומר דאמוראי פלוגו אי בשער עוף בחלב דאוריתא או דרבנן דבר שלא הזוכר בפירוש בגמי' ודוק"ק. ועיין לקמן קי"ג ע"א מה שכתבת שם על המשנה המעליה את העור עיין שם היטב.

וראתاي כאן בדברי הלב אר"י ז"ל שכותב להתנצלותו דבריהם אבינו ע"ה דאיתך העלה לאורחים שלו בן בקר, עם הלב וחמאה כיוון דקיים א"א כל התורה כולה ואפלו עירוב תבשילין כמשׁח'זיל, והביא בשם הפסוקים דמה שקיימו האבות התורה הי' אצל כדרבן כיוון שלא נצטו עלייה, ומאחר דאמרין דבחול"ל לא גרו על העלתה חלה משום דליקא דאוריתא, ה"ה לאבות קודם מתן תורה דליקא בב"ח דאוריתא, אין מקום לאזר העלה אותו אכילה עכת"ד. ואני בער ולא אבין, א"כ איך קיים א"א גם עירוב תבשילין יותר משמרת דרבנן דהרי כולן גוזרות והרחוקות נינחו שלא לבוא לפגוע באיסור תורה, ועירוב תבשילין בפירוש כתוב הרמב"ס בראש פ"ו מיו"ט דנתקן כדי שלא יבא לבשל מיו"ט לחול והוא טעםא דר' אש"י בגמי' ריש פיו"ט עי"ש ודוק"ק.

תנוס' ד"ה ונינתן לכל כהן שירצתה, פ"י ב��' אפי' אינו מחזיק בתורת ד' ואין נראה לר"י וכו', וחשיב בהדי'יו הזروع והלחאים והקבבה ואמרין לקמן שאין ניתנות למי שאינו מחזיק בתורת ד' עכ"ל כוונתם דרש"י ז"ל לא הי' לו להזכיר כאן האי קרא דلتת מנת לכהנים המחייבים בתורת ד'. דמה"ט חلت ח"ל נמי אינה ניתנת אלא למחזיקים ומוק"ז,adam חلت הארץ דתבניתה הכהן עליה יותר חזקה, אמרה תורה למי שאינו מחזיק בתורת ד', מכך' מה שצוטטו בה אינה אלא מדרבן, אלא רצוי חז"ל להזכיר בה ידי' עובי ריש ויתבטל מצות נתינה ודאי יותר טוב לאחר, וכייד שלא יפסיד לגמרי ויתבטל מצות נתינה ודאי יותר טוב ליתנה גם למי שאינו מחזיק, וכן אם הוא עני ובלא"ה צרייך ליתן לו בתורת צדקה, אבל חلت הארץ דיש בה משום טומאה שאינה משמרה כראוי בכל אופן אסור ליתנה לע"ה שאינה משמרת בטורה כך ס"ל להתוס' ז"ל, אלא דלשון המשנה,, ונינתן לכל כהן שירצתה" אינו מדויק לשליטם דהרי אין לו ברירה, דהרי אין לנוינו כהן אחר, והכי הול"ל ונינתן אף לע"ה וצ"ע ודוק"ק.

תנוס' ד"ה עוף וגבינה אין בשער וגבינה לא, תימא דהיכי פריך מגבינה אחר בשער, אבשא אחר גבינה וכו'. הנה מפרש"י ז"ל מוכחה דס"ל דין חילוק דבד"ה ללא קינוי הפה כתוב "שם אכל זה ובקש לאכול זה וכו' אבל בשער בהמה בעי' קינוי כדלקמן, שלאichi נדבק כלום מן הרשות בחניכיו" עכ"ל מזכותם סתם אכל זה, ולא פיטש גבינה וכו' בסה"ד שכותב סתם,, "מן רשותו" ולא כתוב גבינה, הרי דבון בשער ובין גבינה תחלה צרייך קינוי ונטילה וסגי בהכוי, ובהכוי מתפרק הסוגי' על נכוון ורק ר'ח' דמחקל לקמן בין בשער תחלה לנגבינה הוא חידש לו דבשער תחלה צרייך המתנה. ולפע"ד ברור דאיסור זה דקאמר ר'ח' הוא חומרת אמוראי, וכען

עת על השולחן עם החלב.

ועפ"י האמור מיושב ג"כ ממש"כ הרמב"ס ז"ל פ"ט הלכה כ' דהעלת עוף אסור משום הרגל עבירה שייכל זה עם זה, אע"פ שעוף בחלב אסור מד"ס עכ"ל ועיין בלח"מ שהקשה הא בגמי' אמרינו אי שרית לאסוקי עוף וגבינה אותו לאסוקי בשער וגבינה ובאליפס רותח דאייכא בב"ח דאוריתא. ועיין באחרונים ז"ל מש"כ על פרשי' במתני'. ולפע"ד נראה לפי האמור דהא דמתרך אבי בגמי' כנ"ל הוא אליבא מה דס"ל הש"ס בתחלת הסוגי' דעוף מדוקא דסיפה דחוץ מדגים וחוגבים אסרים, אבל אליבא דר'א דקאמר דמתני' דכל הבשר כולל גם עוף ומטעם הרמב"ס ז"ל לא צרכין כדי שלא יטוע למורה דגדי בחלב אומו דוקא ודוק"ק.

ד"ר ק"ד ע"ב. משנה העוף עולה עם הגבינה על השולחן ואיינו נאכל דב"ש וב"ה אמורים לא עליה ולא נאכל. התניס' הקשו דזה הווע מחלוקת אחר הסTEM דלעיל, דכל הבשר אסור עלות על השולחן. ובאמת לפי מה שכתבנו למעלה דהש"ס ממש"ה מדיקמן דעוף מדגים וחוגבים" דעוף אסור ולא "מכל הבשר" ממש"ה מדיקמן דעוף אישן בכלبشر סTEM, דיש לו שם לויי' כמו דגמים, וא"כ המכ פירושא דמשנה כל הבשר, דהינו בשער בהמה אסור עלות חוץ מדגים וחוגבים שמותר לעלות. וזאת לד"ה, עוף פלוגו ב"ש וב"ה. אלא דלפ"ז צרכין לומר דמתני' דלא כר"ע, דהרי חיה ודאי היה בכל כל הבשר, ואיך קאמר דאיינו עולה לד"ה כיון דגם חיה איינו אלא מדרבן לר"ע, ולפ"ז ליתה ג"כ מה ש' התוס' דפלוגו ה"ה בחיה, ולא נקטו בלשונים משום דלא שכיח,adam בחיה נמי פלוגו היה לי' סTEM ואח"כ מחלוקת. ומミלאן צרכין ג"כ לומר דב"ש וב"ה פלוגו בעוף אי דאוריתא או דרבנן דאי לשניםיהם דרבנן ופליגו אי גרו כאן גזל"ג או לא, וכדabei' לעיל, הרי שניהם ס"ל דחיה מד"ת ועוף מדרבן וזה דלא כחד תנא דלקמן קי"ג ע"א, דلت"ק היה ועוף מה"ת, ולר"ע חיה ועוף רק מדרבן, ולריוסה"ג חיה מה"ת ועוף מותר אף מדרבן כדמסיק בסוגי' שם, דבמקומו של ריוסה"ג היו אוכליין בשער עוף בחלב, וכאן בין ב"ש ובין ב"ה שברו דחיה מול"ת, ועוף מדרבן, אבל אי פלוגו בעוף בהמה וחיה. וכל זאת לר' יוסף אז ר'ק ב"ש ס"ל דגצרו בעוף אותו בהמה וחיה. והס"ד שבגמי' לעיל, דעוף אינו בכלל כל הבשר, אבל לר' אש"י דטורץ דעוף בכל כל הבשר ויש מהן מדורייתא ויש מהן מד"ס עכ"ל לומר דהוה סTEM ואח"כ מחלוקת לעניין העלה, אי גרו גזל"ג עוף אותו בהמה ממש"כ התוס' ודוק"ק.

ע"ש גמר הא קמ"ל מאן ת"ק ר' יוסי כל האומר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם. לכארו' תמייה לי דהרי בא"ה צרייך לומר דר"י קאמר לי' דלא תימא ד"ה הוא דב"ש לכולא וב"ה לחומרא אלא דרך ר' יוסי אמר כן, אבל יש חולקין ואמרין דפלוגו להיפך וב"ש לחומרא וב"ה לכולא, עיין בריש פ"ה מעדריות בתומי"ש סTEM תנא דפ"ד שם לית לי' דהני נמי דקחشب ר' יוסי הוא מוקלי ב"ש, ולדעת הראב"ד באמת אין לפסק לא כר' יהודה שם ולא כר' יוסי, אלא כתנאו DSTEM בפ"ד דלא כוותיהו חוץ ממה שמצוין במא" דסטם כר' יודא ור' יוסי עי"ש וצ"ל דהכא כיון דרביש פרקו סTEM כר' יוסי דהרי קתני כל הבשר אסור להעלות ועוף בכלן פסקין כוותי' עע"פ דהוא נגד סTEM שבעדיות דפלוגו יוסי. ומミלאן כאן לא הביא שהוא לא שוא דבורי ר' יוסי אלא משום אומר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם. והשתא דאתני לא צרכין אנו למייר דר' יוסף ס"ל בשער עוף בחלב דאוריתא. עיין כאן בהגות הגרי"ב שסתמה על הבה"ג שס"ל דמש"ה שרי' ביעא בכתחאה משום דעוף בחלב דרבנן, הלא ר' יוסף קאמר לי' שם

חוּמָרֶתֶם, וְכַעַן שְׁכַתֵּב הַטֵּי דְמֻלְתָא דְמִפּוֹרֵשׁ בְּקָרָא לְהַתִּיר אֵין כָּחַ לְחַכְמִים לְאָסְרוֹ, כִּنְהָדָר הַזָּה דָלָא רְצֹו לְהִיּוֹת מְפּוֹרֵשׁ בְּמִימְרָא דָרְיַי הַפְּךָ חֻמָרֶתֶם רַחַ, אֲבָל בְּאַמְתָה רַי אָמַר סְתָם וְלֹא כְלָום, עַל שְׁנֵיהֶם, דַעֲדֵינוּ לְאַהֲיָה הַיְלָוק בְּינֵיהֶם, וְכֵל מַיְשָׁאנוּ מַתְעַקֵשׁ אֶלָא מַבְקֵשׁ אֶת הַמְתָהָת, יָדָה שְׁהַדְבֵר כֵךְ הוּא וְדוֹקָךְ.

ע"ש גמר' א"ל ר' אתה בר' יוסף לר'ח בשיר שבין השנים מהו קרי עלי הבשר עודנו בין שנייהם, לפירושי ז"ל השאלה ה'י עלبشر שבין שניים, אפילו לאחר ששות, שלא לאכול בגינה עד שיטלנו מפני שעדיין חשובبشر, וע"ז קרי עלי' האי קרא, דאלמא מיקרי בשיר, עיין בפסקים, ופירוש זה לפלא בעניין דע"כ שאל אם לא חשב אחר שיש נתעכל דמיד ודאי חשוב בשיר, דהרי אמרתו דלא הוה עיכול, פ' גה'ג' דאפילו חזר והקיאו מתחייב על אכילתו דלא הוה עיכול, מכשכ' מה שנתחב בין השניים דלא הוה כמעוכל, ולכן ע"כ לפרש דשאל אלהר שיששות, וא"כ מה השיב לו מן הקרא דבר שודנו בין שנייהם, דלא מוכח מיד אלהר שיש, ולא עוד אלא דהקרא בפשיטתו לא מייר קל בשר שנתחב בין שון לשון, אלא פירשו הדבשר עדין בפיקח דהינו בין השניים שלמעלה ושלמטה עיון ברשי"י בחומש, טרם יכרת כתורומו עד לא פסק, ד"א אינו מספיק לפוסקו בשינוי עד שנשנתמו יצאה עכ"ל ולד"א דהינו שלא הספיקו לעלוס הבשר, ודאי אין מקום לדרש זה שבגמ' אלא דגס לפי התרגומ שפירוש דלא פסקו מלאכול ג"כ און המדבר מבשר שבין שון לשון כמובן, ועוד קשה לי דמ"שDKMSופק אבשר ולא אגבינה אם נמצאת שנתחב ממנה בין שניינו ועדין הוא שם לאחר שעות אי שרי לאכול בשר בלי ליטול הגבינה שבין שניינו דמהיכי תיתני נימא בגבינה חשוב כמעוכל בין שניינו ואפילו מיד, דהרי אחר גבינה מותרת לאכול בשר מיד אחר קינוח והדחה, ודוחק לומר דע"י קינוח והדחה א"א שתשאר בין שניינו רק בשר ולא גבינה. ולכן יותר מסתבר שיטת הרמב"ס ז"ל דס"ל דעתמא דר"ח דאמר אכל בשר אסור לאכול גבינה הוא מetus בשיר שבין השניים שאינו סר בקנוח כמו גבינה אלא דמהרמ"ל ויתר המפרשים נתקשו להו, דא"כ מה שאל לי ר' אתה בשר שבין השניים מהו, כיון דעתיך חוב השהיאי שבין בשר לגבינה הוא מetus בשיר שבין השניים שאינו סר בקנוח, ואני תמהני לכארו' עוד יותר דלפי שיטת הרמב"ס דלאחר שיש באמת חשוב כמעוכל, ואין צורך להסירו וקשראל רק דאפילו בלעו והקיאו לא הוה עיכול, אבל לפע"ד נראה דהפרוש בגמ' לפי שיטת הרמב"ס כך הוא דר'acha בר"י הקשה לר"ח בשיר שבין השניים מהו כלומר אויל אינו חשוב ואין זה אלא כ"ש ואינו כדי לחש עלי ולאסור בשבל זו לאכול גבינה אחר קינוח, וע"ז השיב לו דרך מליצה והבשר עודנו בין שנייהם, דחשוב וכדי לאסור בשבל האי כ"ש שבין שניינו ולא דרך ראי' הביא האי קרא, אלא דרך מליצה זהה ונראה לי ברור ונכון לפי שיטת הרמב"ס ז"ל ודוק'ק.

ע"ש גמר' א"ל הנ' להיכא וכו' וכותב המהרש"א בח"א אפשר שהרגיש בו שרצה לגנבן עכ"ל, וכותב בהגותה מהרש"ש זוז' ול"ז מה חדש על פרשי"י שהיה גנבן עכ"ל, ולפע"ד כוונתו של המהרש"א להקשות למה לא קיבל אבי תשובה אריסי, דאמר לי' מ'ר, וע"ז כתוב דאפשר דהיא לאבי' איזה הוכחה דלאו אמות קאמור שוב עיינתי בעין יעקב ושם הגירסה בדרכי המהרש"א, "אפשר שהרגיש בו שאינו אומר אמת אלא שגנבן" וננהANTI ודו"ק.

תנוס' ד"ה לסעודת' אחראית אכילה לאו בסעודת שרגילין לשות, אחת שחרית ואחת ערבית, אלא אפי' לאלטר אם סילוק השולחן ובירך מותר דלא פלוג רבנן עכ"ל, מה שהזכירו להאה

איסור דבר שסנהמה"ע ذקאמר רב לעיל צ"ה ע"א דאסור, ומבואר בירושלמי דבר גזר על זה, ועינו שם שהארכתי בזה. וכאשר ביארנו בראש מכך תלען דהא דפוסלן השחיטה בנסיבות פגימה שאינו אוגרת רק נרגשת חומרא זו חיש לון ר'ח באמרו ר'י שלפני עי"ש, והכא דכוותי" דאיך יעלה על הדעת דדבר שלא נזכר בשום משנה או ברינייתא, ואדרבה ההן מברינייתא דאגרא והן מברינייתא דפליגו בה ב"ש וב"ה דלא דיברו אלא מקינות והדחה ונטוי מוכח דאץ לא ה'י חומרא זו דהמתנה ולומר דחיחת המתנה כבר ה'י על בשיר תחלה ולא האצירו התנאים ומה שדיברו מן קינות והדחה סטם נוקמא על מציאות דבתחלתה גבינה הוא דוחק שאין הדעת סבלתו, ומה דפרק לKNOWN אר"י דאמר, "ולא כלום" מר"ח דאמר אכל בשר אסור לאכול גבינה וגם יתר ביאור הסוגי, עיין לKNOWN בדיבור הסמוך ודוק'ק.

ד"ה ק"ה ע"א גמר' בעיא מינין ר"א מר"י, כמה ישחה בין בשיר לבינה א"ל ולא כלום, איני והוא אר"ח וכו', אלא כמו ישחה בין גבינה לבשר א"ל ולא כלום עכ"ל הש"ס וכל השקיל וטרוי הלה כולה מוקשה, דהאי ר' אסיד דקבעי כמו ישחה, הכי לא ידע מברינייתא דב"ש וב"ה, דבעי קינות והדחה, ומילא מילא מילא דבכחא סגי דקשה מאד לומר דלא ידעה מאחר דהוא מלטה דנוגה בכל יום ובכל אדם ופוק חז מה עמא דבר, וע"כ דקבעי לי' כמה ישחה כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דהאי ר' אסיד דקבעי כמו ישחה בין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דלפי מה דפסקו דבון בשיר לבינה בעין שי"י השמשו דין זה, דכמה ישחה בין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דלפי מה דפסקו דבון בשיר לבינה בעין שי"י שישות או עכ"פ סעודה אחראית מושום טעם המשך מן הבשר בתוך פיי כדעת רשי"י או מושום בשיר שבין השניים כדעת הרמב"ס. עדין לא נדע שיעור שי"י שבין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דכוון דגבינה אין אכן מושך טעם ולא גבינה שבין שניים, אבל מ"מ מיד אסור לאכול בשר אחריו עד שיקנח ידית, וכמה ישחה שלא יצטרך קינות והדחה. גם מה דקאמר הש"ס דעל גבינה ואח"כ בשיר שאל, קשה טובא למה לא של גם על בשיר ואח"כ גבינה הци האי מימרא דר"ח כבר היהתה מפורסת וידועה, עוד פלא ר'ח לא אמר שיעורא אלא אסור ורק מעשה דמר עוקבא ידועין דאביו המתין מעלי"ע והוא הקיל עד סעודתא אחראית הרי דלא ה'י להם שיעור מבורר על האי המתנה, וא"כ ר' אסיד דבעיא מרבי ר' יחנן כמה ישחה בין גבינה לבשר, והшиб לו ולא כלום, והיינו בקינוח והדחה כדעת רוב הפסוקים, איך לא של גם על מה ישחה בין בשר לגבינה דלא סגי בקינוח והדחה. ומtopic חומרה הנוי קושיות אני אומר מר"ח אר"י קפרק א"גini דר"י בamat עדין לא החמיר חומרא זו דר"ח, להמתין אחר אכילת בשיר רק ה'י די לו בקינוח והדחה, וכברינייתא דב"ש וב"ה ذקאמרו סטם על בשיר וגבינה באכל, אכל אחת ורוצה לאכול אחריו השנין, וכפרש"י ז"ל לעיל, אלא דעל מאן ذקאמר מימרא זו דר"י ביביהם"ד להלכה קפרק, איני והוא או"ח הרי דכך קבלו על עצם שלא לאכול גבינה אחר בשיר ובתורת איסור כמ"ש ר'ח ואיך נקבע תשובה ר'י לר' אסיד גמ', וע"ז השיב לו דעכ"פ תלי בין גבינה לבשר, דבזה לא החמיר להמתין והרי תראה דבדורות הפסוקים הוסיף חומרא גם על גבינה קשה להמתין כמובא ברמ"א בהגה סי' פ"ט, וכאשר הראותיך בכמה מקומות בש"ס שנדחק לישב במאמרות הראשונים להשותם עם חומרות שנתחו אח"כ, כדי שלא ה'י מפורש היפך

ראשונים קרי מצוה, והשנאים חובה, דחחיו נצמה ונתווה מילא מן הראשונים שהם מצוה ודוק.

בנ"ד ובה"ג פירוש הראשונים שהם מצוה משום סרך תרומה טעוני ברכה, אבל אחרים ששם לצורך אדם אינם טועני ברכה, ומכאן כי הר' שאין לצורך על ק"ש שלפני מותו וכי"ל, ולכאר' תמורה עשית מעקה וקביטת מצוה מהו מברכין עליהם, ובכלلال הכל כל המצות נצטו לטובת האדם כמפורט בתורה כמה פעמים, ואולי לא אמר הבה"ג כלל זה אלא במצבות דרבנן ולא בדורייתא מפני שבדרבנן אנו יודעים הטעם בבירור, אבל בדורייתא הלא חזץ מן הטעם הנгла, יש בהן סוד ממש, ועיין מה שכתבי בזה לעיל צ"פ פ"ז ע"א לעניין מצות כסוי הדם ודוק.

ע"ב גמר אר"ג לא שנן אלא בין תבשול לתבשול, אבל בין התבשול לבניה חובה, הנה לדעת ר"ש שבתוס' וכן הוא דעת הר"ף והרמב"ם ז"ל, אין חילוק בין תבשול לבשר ממש, התבשול נמי התבשול של בשר כאמור, אלא דלפ"ז צריכין לדוחק דברין התבשול לבניה היינו לבניה תחללה דבתבשול תחללה הלא בעינן שהי"י עד סעודתא אחריתא, והנה אם נאמר לדעת התוס' דלעיל דסודה אחריתא אפילו מיד ועיי"ט סילוק שלוחן ובה"מ, ומ"מ צריך קינות ונטוי" וצדעת השו"ע שהבאתי לעיל, לא הי" צריכין בתוס' לדוחק כאן דבגינה תחללה דזואה קמיiri, דהא גם בתבשול תחללה מציא מיר"י ובסילוק השולחן כ"ל. אלא זה ליתא דכיוון דעתכ"פ בעין ברכת המזון הרי עבי נטוי" מצד מים אחרים, ולמה לי נטילה ב"פ ודוק. עוד זאת יש להעיר על שיטה זו דתבשול היינו בשר מה קמ"ל ר"ג דבין לבניה לשבר צריך נטוי, הלא כבר נשמע זאת מביריתא דאגרא ובפלוגתא דב"ש וב"ה דלעיל, לפי הסוברים הדחחה היינו הדחת ידים. ואולי לאפוקי מהא דר' יצחק דלעיל דמחלק בין לילה ליום, ואז לא הי" קורא אותו חובה, ואולי מה"ט השםיט הרמב"ם ז"ל הא דר' יצחק דקאמר דסגי בעיננו בעלמא, ועיין בס"י פ"ט בש"ך סק"י עיי"ש ודוק.

צ"ט ע"א גמר כי אתה ר' דימי אמר מים הראשונים האכלו בשר חזיר וכותב רשי"ז יול שחוניין ישראל ה"י מבשול ומוכר בשר שחוטה לישראל, ונבלות לנכרים, ולזה שלא נטיל ידיו האכלו בשר חזיר, ומהרש"א ז"ל נתעורר על דברת רשי"ז שמתחליל בנבלות ומיסיים בחזיר, וכותב דריש"ז רצה לתרץ איך נשא וננתן בדברים אסורים لكن כתוב דמוך נבליה וטריפה שנזדמן לו מרותם בהמותינו, ועתה אירע שנזדמן לו בחובו וכדומה בשר חזיר עיי"ש. ולפנ"ד נראה ברור לדינא אפילו בנזדמן לו דרשאי למכוון לנכרי, מ"מ לבשלו ולהאכלו לנכרי כדרך אכסניי פשיטה דאסור דזה לבשל ולמכרו מבושל הוא מסחר חדש ולא הותר לו בשבייל שנזדמן ובפרט דבבישול קרוב החחש שמא יבא לאכלו, שוב ראיתי בפתח"ש ססי קי"ז וז"ל: ונראה קצת דה"ה דאסור לבשל בשר טרפה שנזדמן כדי למכוור לכוטי מפני שקשה למכוור בשר יה"י חיישין לתקלה עכ"ל, ולפנ"ד מה שנראה לו קצת הוא אצל ברור כמשמעות דאסור כנ"ל, ולא מטעם דקורוב להascal באכילתו לחוד, אלא משום דלבשל ולמכור מבושל הוא מסחר חדש, שלא הותר לו בנזדמן לו טו"ז בתוך בהמותיו ודוק. אבל מה שנראה לפנ"ד בכונת רשי"ז יול הואר, דרצה לומר דהאי גברא שהי' מזלאל במשום הראשוני חטא כאן בכפלים, דהיא לו לחוש שלא יכירו מהו ישראלי ואכליהם נבליה וטריפה אצל האי חנוני שמאלכי ישראלים ונכרים וכמוש"ב מהרש"א ז"ל, דنبילה וטריפה שכחיהם אצלו, אבל על בשר חזיר לא הי' לו לחוש דהוא לא שכח, ובמה שבשיל ומכר באמת איסורא עבד, עיין בהגות מהר"ב מרנשבורג ז"ל ודוק.

دلכאר' קשה דהרי אביו הי' שווה מעיל"ע ולמה נימא שבנו מор עוקבא הקיל נגד אביו לאכול ע"י סילוק שלוחן וברכת המזון. אבל לפע"ד נראה דהחותס' לא פירשו, עד לאחר מכן השתא, כמו שפרש"י ז"ל דהינו מעיל"ע, אלא דסתם סעודת בשער ה"י בערב וכדכתיב בערב תאכלו בשער, ובבוקר תשבעו לחם, ושזה מן הערב עד הבוקר, כי השתא ר"ל עונה אחת חצי היום דהינו י"ב שעות, וא"כ אכן נפרש דמר עוקבא הקל בסעודתא אחריתא דהינו חד מן הערב עד הבוקר, ואם לא דוקדק על צימצום השעות שהיא עונה שלמה י"ב שעות, ע"ז לא הוה קامر דהוא חלה בר חמרה, ולא עוד אלא אדם בשביל שעעה קללה לא הי' משנה ממנה אביו, אלא ואדי דהוא הקל לאכול עוד בערב בגיןה אחר בשער ע"י סילוק שלוחן ובה"מ.

אלא דהותח' הקשה על שיטת התוס' דא"כ הוא הרי אין זה אלא להכירה בעלמא, שלא לאכול בשר וגבינה יחד בלבד קינות והדחה, וא"כ גם בגבינה תחללה וא"כ בשר ה"י לו להחמיר עד סעודתא אחריתא, ועיין בלב אר"י מה שכתב בהז, ואני תמה על הניגאנום איך עלה על דעתם לתלות בוקי סריקה בתוס', שהמציאו טעם סעודתא אחריתא להכירה, הלא כבר עשו חכמים הכירה טובא שלא להעלות על השולחן בשר וגבינה יחד, ולמה לי עוד היכירה דסילוק שלוחן, ואדרבה אם יעשה סילוק שלוחן ישכח בקינות והדחה הכרי שולחן יזכירו יזכירו. ולא עוד אלא דלשון התוס' מוכח דלא כוותייו דהרי כתבו דמשום היכירה עבדו כדי שלא יאכל בלא קינות והדחה הלא משום היכירה עבדו כדי לא יאכל הבל המתנה לא צריך כלל. אבל לפע"ד נראה ברור דכונות התוס' דא"ג אסור רבן לאכול באוטו סעודתא גבינה אחר בשר אף קינות והדחה עד סעודתא אחריתא, משום מושך טעם קרשי", או משום בשר שבין שניים רמב"ם, מ"מ לא נזרו רק עד סעודתא אחריתא דעפ"י רוב ישחה בין סעודתא לסעודתא עכ"פ שיש שעות, אבל מ"מ אם לפעמים יתאהו לאכול בגבינה מיד די לו בסילוק שלוחן וברכת המזון לצאת ידי תקנת חכמים שאסרו רק בחדא סעודתא, ויש להם סמק גדול ממיימת דר"ח גופא, דאמר סתם אבל גבינה אסור לאכול בשר, ולא יהיה שיועורא למלאה, ע"כ בחדא סעודתא קامر, וכל שלא אבל בחדא סעודתא לא עבר אתקנת חכמים, וח"ל עפ"י הרוב עשו תקנות, וכאשר מצין כזה הרבה הן בתורה והן בש"ס, לא האריך כאן בהז.

ודע דלפי שיטת התוס' דסעודתא אחריתא אפילו מיד ע"י סילוק שלוחן ובה"מ סגי, אני מסתפק ושותל אי גם בלבד קינות והדחה מוהני, כמו שהי"י דשש שעות לרמב"ם דודאי לא בעי קינות והדחה, או נאמר דרך לחומרה א"ר חסדא דגבינה אחר בשר אסור עד סעודתא אחריתא, אבל לא להקל דלא נצרכיך קינות והדחה עיי' שסילוק שלוחן וברכה ובשוי"ע כתוב צריך קינות והדחה והדבר צריך אצל תלמוד ועיין בראש יוסף ז"ל מה שכתב בהז ודוק.

תוס' דה' מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה בברכות דרש תרוייתו מקרא מוחתקדשים, אלו מים ראשונים, והייתם קדושים ALSO מים אחרים וכי, עכ"ל לפי מה שכתבו דמה שאמרו שם שהמוזהoms פסול לעובדה, כך ידים מזוהמות פסולים לברכה, היינו להם כיון דהדבר ה"י עליהם חובה ליטול אחר הסעודה לפיקד נחבות כמוهماות, י"ל גם להפקיד כיון דמים ראשונים מצוה דאין לאכול בסתם ידים דהו מזוהמות, א"כ מכש"כ דלאחר אכילה נחבות מזוהמות לעניין ברכת המזון, ומדוקדק הדבר בקריאה דוחתקדשים הוא הצוויי למים ראשונים, וממילא והייתם קדושים מפונקים שידים שלאחר אכילה נחבות אצלכם כמזוהמות, וכך

ס"י ד' בשם תשוי הרשב"א ז"ל שלומד מהאי מירמא דבר דעתו של שחרית בעי כל וכל דיני נטילה לשעודה. וופר אני תחת כפota רגלי הראשונים ז"ל, אלא דלפער"ד אדרבה מדלא אמר מותנה אדם על נטילת שחരית רק אמר גוטל אדם וכי' משמע דלא דבר מנטע"י לתפלה דלא בעי דיני נטוי כבשעודה, וסגי גם בмеди דמאנקי כמו צורו באין לו מים, ונלמד מקרה דארחץ בנקיון כפי, וכמבואר שם בב"י לדעת הרא"ש והר"ן והמרדכי ז"ל, אלא גוטל אדם שתי ידיו שחרית לסעודה שחരית ומותנה עלייהן על כל סעודות היום, ומילא מישיב קושי התוס' מהא דערבי פסחים דקאמר שםDKידוש הוה הפסיק בין נטוי לשעודה, דשאני הכא דהרי לא הפסיק בין נטוי לשעודה שחരית, אלא בין שעודה לשעודה וע"ז קאמר רב דמהני תנאי, דהרי הוא כיושב בסעודת כל היום מבוקר עד ערב. ולפי פירושנו כל הדינים היוצאים להפסקים מכח שסבירו דאנטילת הנקיון של קימה בבוקר קאי נופלים בבירא. וחיליל מלשון הרמב"ם ז"ל דס"ל בפ"ז מברכות ה"ז, גוטל אדם ידיו שחרית ומותנה עלייהן כל היום ואני צריך ליטול את ידיו לכל אכילה ואכילה וכ"ל בהאי תוספת דברים, "ואין צריך ליטול בכל אכילה ואכילה" אתה לאשמעין דמנטוי לאכילה דבר ולא מונטילת שחരית לתפלה זהה ברור לפער"ד ודוק". שובראיתי בהגחות מהרש"ש ז"ל שום הוא ז"ל הרגישי בימה שכבתבי וננהנתי.

דף ק"ז ע"א גמר' א"ד בשעת הדחק אין שלא בשעת הדחק לא, ופליגו אדרב, וא"ד אפיקו שלא בשעה"ד נמי והיינו דרב. קשי' לי לפי דעת הרמב"ם ז"ל שם הלכ"י י"ח דע"י כריכת מפה מצי אכל בלא נטוי, אך שיק שעה"ד דהרי לכל אדם מסתמא יש לו מפה, אם לא שנאמר דקשה לאכול במפה, וא"כ שעה"ד דקאמר הכא שעה"ד כל דחו קאמר, ולפ"ז יש לומר דרמב"ם ושאר פוסקים דעתךשו על הא דרב מערבי בזה, דלשתת התוס' והוכrhoו לתרץ דרב מים בסמוך פסחים כדעליל, והוכrhoו לתרץ דרב נמי ריק באין לו מים בסמוך קאמר ממש"כ התוס', וא"כ הא夷 שעה"ד דקאמר הכא שעה"ד גמור קאמר, וע"כ דלא הותר לאכול במפה רק לתרומה ולא לחולין, אבל הרמב"ם ז"ל כפי שביארנו לעמלה דרב נתנו"י לשעודה שחരית קמיiri, ובזה לא שיק הפסיק בין שעודה לשעודה, וא"פ' בלא שעה"ד כלל מצי מותנה על כל סעודת היום בחוד נטילה, لكن האי שעת הדחק דקאמר כאן שעה"ד כל דחו קאמר, ולא הוצרכו לכרכוך. ידיו במפה שקשה לאכול מאכל בידים כרכוכות במפה כידוע ודוק".

תוס' ד"ה Mai לאו, עיין בראש יוסף על דבר זה ובסוף דבריו קמתמה על הרמב"ם ז"ל שכ' דלט אדם ידיו במפה ואוכל תרומה אבל לא חולין על טהרת הקודש או על טהרת הקודש, והה רמב"ם ז"ל סובר לחולין על טהרת הקודש בחולין גמורין הון, ולא כקדש דמי דכך כתוב בפ"א ה"ט, חולין על טהרת תרומה השליש פסול בהן, ועל טהרת הקודש הרי הון בחולין גמורין, ובחולין גרידא הרי סובר הרמב"ם דמותר לכרוך ידיו במפה והניח הדבר בצ"ע. ואני אומר במחכ"ת של הרаш יוסף ז"ל דכך לא חש לקמחוי, אבל עצימות הפלוגתא אי חולין שנעשה על טהרת הקודש רק קדשים דמי, או לאו קדשים דמי, הוא אם אכן נדו בי' דין קודש שהשלישי שלו עשה רביעי בקודש, או אפיקו הוא עצמו אם צריך לייחר שלאיטמאו, ומה"ט בראש מיכלון מוקי רביה ב"ע מתני' דהכל שוחטין בחולין שנעשה על טהרת הקודש ובטמא שחתט דוקא למ"ד בקודש דמי, דרך אין אסור לו ליתן לטמא לשוחט בסיכון קצרה שמא יעבשר ויגרום טומאה לחולין שדים קודש מחמת הבעלים שנוהגים בו דין קודש, אבל למ"ד לאו קודש דמי, גם בעליו אינם מוציאין לשומר את חולעו שלא יטמאו, אבל אם באמות נטמאו, ודאי דאסויים לו לאכלן מפני נדרו שקיבל ע"י לאכול חולין עטה"ק, ולכן

ע"ש כי אתה רבין אמר ראשונים האכלו בשר נבלה, עיין בראש יוסף ז"ל שכabb דמסתמא לחומרא קאמר, ונבלה חמורה דאית בה גם עשה דaina זבחה, ולא ידעתה הכרחתו להה, והא אדרבה הש"ס קאמר אח"כ דר' אבא מתני' חדא מהני וחדא מהני לחומרא, הרי דחזר חמור מבלה, שנית נעלמו מעני קדשו לפיע שעה דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ב ממ"א דבכל הטמאים הון בהמות והן עופות אכן חוץ מן הלאו גם לאו הבא מכלל עשה דאותה תאכלו ויל' בדוחק ודוק".

ע"ש חמיט בטרי' וכו', וככתב רשי"ז ז"ל דבחמי טרבי' כ"ע מודים דין נוטlein ממש דלא היו להם שעת הכהר, ובעינוי פלא, דבמלתא דרבנן דידיינן טעם תקנות שנתקלק בעין ה' לו שעת הכהר או לא, ובפרט לפי מה שנבאר בדיבור הסמוך דעיקר נטילת ידים לתרומה ה' משום נקיות לדעת רשי"ז ז"ל, וכן מים ראשונים ואחרונים גם שנייהם חד טעמא איתו להו, וא"כ כמו דבמים אחרים בחמין לא מפני שמלבליין את הזהומה ממש"כ רשי"ז ז"ל לעיל, או מפני שאינו יכול לשפשף בהן ממש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ק מברכות, כמו כן מים ראשונים ומה לי שעת הכהר הכא. ולטעם שככתב הרמב"ם שם דחמי טריה מפני שאינם ראיין לשנית בהמה ואיינם בכלל מים ניחא ודוק".

ע"ש א"ר אידי וכו' נטילת ידים לחולין מפני סרך תרומה וודע משום מצוה אמר אבי משום מצוה לשמעו דברי חכמים, ופרש"י ז"ל משום סרך תרומה שהידים שנויות הן לפסל אל את התרומה, אבל חולין לא מהני فهو שני לפסלו, וכדי שירגלו ואוכל תרומה ליטול ידים הנגיה בחולין, ועל מצוה לשמעו דברי חכמים פי' שתקונה עכ"ל, והתוס' הקשו והלא משום סרך תרומה תקונה, וא"כ מי' עוד ויל' דתקנו מפני נקיות עכ"ל. והנה רשי"ז ז"ל כתוב בשבת דף י"ד ע"א על הא דאמרו שם גוזרו טומאה על הידים מפני שעסקניות הם, דנוגען במקומות טנופות וגנאי לתרומה שנמאסת בכך, ודלא כמו מ"ד דמשום טומאה ממש נגעה בה, דהרי אם נע בעי טבילה כל הגוף עי"ש, הרי לדעת רשי"ז ז"ל עיקר גירות טומאה הרי גם אחר נטילה מטמא את התרומה מה"ת, וגם מיש' ידים מכל גופו, ועוד מה מהני נטילת ידים לנבי טומאה, אלא מاقل מסואב והרחיבו דבר זה גם על חולין דודייא ננאי לאדם השלים לאכול מאכל מסואב אפי' הוא חולין, אלא דממה שגוזרו טומאה על הידים להיות שניות מוכח דעיקר תקנות ה' על ואוכל תרומה שהמה הכהנים, ומפני שטומאה וטהרות חמורה להם, כמו שאמרו ביוםאי גוזרו טומאה על הידים, ומילא בחולין דלא מהני לחו טומאה שנייה, ובפרט לאוכל בימי טומאותו עכ' לומר דמשום סרך תרומה שייה' רגיל בתנו"י, אמרו גם בחולין ליטול ידו לשעודה שהוא עיקר אכילת אדם, אבל באמת עיקר טעם ז"ל ה' הי' משום נקיות שלא يتכלך המאכל עי' ידים העסקניות, הון בתרומה והן בחולין והן בכחן והן בישראל, אלא שלבשו דבר זה בטומאה מפני שירדו לסוף דעתו של המון העם, שams גילה להם עיקר הטעם שמנפי נקיות תקנו ליטול ידים לא יהי'. נזהרים בה וכאשר גוזרו טומאה על הספר כדי שלא יניח אצל האוכלין ומשום עבריים שיקלקלו הספרים, כמו שאמר שם בשבת ומה דלא סגי לי' לומר דמשום סרך תרומה לחודא נתנקה, ותרומה משום גנאי לקדשים וכדמשמע נמי שם מלשון רשי"ז ז"ל משום דא"כ די' לתקן נזוי לכחנים לחוד ולא לכל העם ודוק".

ע"ב גמר' אמר רב נוטל אדם את שתי ידיו שחരית ומותנה עלייהן כל היום כולם. עיין בתוס' ובשאר פוסקים וմדברי כולן נלמד דס"ל דבר קאי אנטילת ידים של שחר לתפלה, ועיין בב"י או"ת

להתפשט בכל הקדרה ועיין.

והנה אני רואה ברשי"ז ד"ה אם יש בה בנ"ט מבואר, דרש"ז סובר שמקצת החתיכה ברוטב מיריר וככבות הט"ז DAOסורת שאר החתיכות בלי ניעור משום דפלות החלב מהלך התחthon שבה לחוץ דז"ל רשי"ז ל"א אם יש בה בנ"ט באוותה חתיכה כלומר שאין באותו חתיכה בלבד ס' לבטל הטיפה, מיד נאסרת החתיכה וכ"ו עכ"ל. האילו שכתוב רשי"ז ל"ה לא פלא לאור' דלמה מפרש האיל בנו"ט דמתנני" דר"ל שאין בה ששים, והוא לעיל צ"ע א' מבואר דבנ"ט בכל מקום בקפילה ורק היכי דליקא קפילה, או לכיא למיקם אטומה משערין בס'. וכי רוצה רשי"ז ל"ה לאוקמא מהני בדליקא קפילה אהמזה? ועיין לעיל בתוס' ד"ה אבל שחקשו אמראי לא פריך אמתנני" דעתת חלב מאן טעים לי. והנה קושי' ז' הקשו רק לשיטות דמשנתינו מיריר בחתיכה כולה חוץ לרוטב אבל לדעת רשי"ז ל"ד מיריר במקצתה ברוטב וככבות הט"ז לך"מ, דהאי בנו"ט דמתנני" ע"כ ליכא לפרש בעיטות קפילה דהא אפשר שלא יטועם טעם חלב, ומ"מ אסורה החתיכה דהא כשmagu החלב החלק התחthon שבתווך הרוטב יצא וויאצ, ומ"מ החתיכה כבר נאסרת חלק התחton מן העליון כמש"כ הט"ז. ולכן צריך ע"כ לפרש האיל בנו"ט בס', משא"כ בסיפא דמתנני" מניח רשי"ז ל"ב בנ"ט כמשמעותו דבניעור בתחלת מיריר ואיז שפיר מצי טעים לי קפילה. ולשיטת התוס' דבכלה חוץ לרוטב מיריר וניעור דסיפה הוא לבסוף הוא להיפך דנו"ט דרישא הוא בקפילה וכן דסיפה הוא בס' דיקו, דהא מב"מ הוא וביע ס' כנגד כל החתיכה ודז"ק. וכן נראה מtos' כאן שסבירו כן בשיטת רשי"ז ל"ה מא דהיבאו ראי' לשיטות והקשו על שיטותו של רשי"ז מלקמן אמרין, אי לא ניעור ולא כיסה כלל, מוביל בעל מפליט לא פלאיט, ואי כפי' הרמן'ז ל"ד לרשי"ז מקצתה ברוטב אינה אוסרת השאר בלי ניעור כמו לדעת התוס' בכלה חוץ לרוטב לא הביאו מידי מלקמן, דוזיא היכי הוא דלא פלאיט החולץ גם במקצתה ברוטב, אלא ודאי דגס התוס' הבינו כן דעת רשי"ז דמולפלט החלב ואסורה השאר בלי ניעור, ומ"מ נעשה החתיכה נבלחה תחלה נג"ל. ולכן שפיר הקשו מלקמן אמרנו מוביל בעל מפליט לא פלאיט ואינה אוסרת השאר בלי ניעור וזה ברור ונכון ועיין היטב במה שכתבת לפקון ד"ה גמר' אמר רב.

אבל הר"ן ז"ל דעת אחרת לו בשיטת רשי"ז ל"א, דהוא לא האזכיר כלל בשיטת רשי"ז שהחתיכה מקצתה ברוטב ומ"מ אוסרת כל שאר החתיכות ע"י פליות טעםبشر לחוד, דכיוון דחנ"ג הרי הבשר בעצמו גוש האיסור ומצי אסור בפליות טעםبشر לחוד, ולית לי סברת התוס' דאין הנאסר יכול לאסורה אלא במקרים שאיסור עצמו יכול לילך שם, והוא דאיון הקליפה איסורת את השני', הטעם דלא הויה דרך בישול דומי' דבב"ח, ומה אמרין לפקון אי דלא ניעור מוביל בעל מפליט לא פלאיט היינו בס' ד' אפשר לסחווט מוער עי"ש בארכיות. והנה מובן דפי דרכו האילו מילר כתוב רשי"ז ל"א אשר הארכתי בו לעיל מוקשה ועומד הוא.

אלא דלעומת זה ניחא טובא מה שכי רשי"ז ל"א, ובשאר חתיכות פליגו אמוראי בgeom' אי איסרנן או לא, והוא פלוגותת רב ושמואל באפשר לשחטו, והקשו כל האחרונים ז"ל דהא למ"ד אפשר לשחטו מיותר גס האיל חתיכה הנאסרת חזקה להיתרה וכmesh"כ רשי"ז ל"ל בעצמו בפירוש פלוגותת אפשר לשחטו, וכן בסוף הסוגי'. ולפי דעת הר"ן ז' דרש"ז ג' מיריר בחתיכה שכלה חוץ לרוטב ניחא, דהאי לכ"ע באיסורה עומדת דלא נפלט החלב כלל, ופליגו אם פליות עצמה של מוחל בשאר אוסרת השאר אבל לפקון ובסוף הסוגי' מיריר בעינור לבסוף דאי יצא החלב לכל מותרת. וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם ז"ל בפ"ט ממ"א לפי מה דמפרשים דבריו שאסורה בלי

כאן דיש לחוש דגם במפפה לא יהי' נשמר יפה מגנית ידו ויבא לידי אכילת חולין טמאים אשר אסור לדיד' מחמת גדרו לאכול חולין בטהרה, לבוי היא מלטה ודאי לכ"ע כקדש דמי, וזה ברור כמשמעותה"ת ודוק' היטב.

ע"ב גמר' אמר שמאלו התairo מפה לאוכל תרומה ולא התairo מפה לאוכל טהרות. כבר הזכרתי לעיל שיטת הרמב"ם ז"ל דחולין גרידא התairo מפה, אבל יתר הראשונים ס' דחולין גרידא ודאי לא זהיר כן כתוב הרא"ש ז"ל ועיין בראשו יוסף לעיל ע"ד תוס' ד"ה Mai לא כביצה שכטב דלדעת התוס' אפללו לכחנים דהתairo להם מפה דזוקה לתרומה אבל לחולין לא, ובאמת שיטה זו קשה להולמה, דזה מקרי יציבי באירוע וגיורי בשמי' שמי', דכל עצמיות נט"י חולין תקנו אותו סרך תרומה, ואיך תהי' חולין עוד חמור מתרומה ואף לכחן, ועיין בלב אר' ז"ל שהביא ראי' דשטיית הרמב"ם ז"ל מהא דבמי סרך תרומה אח' בากול מחמת מאכלי אי בעי נט"י לאוכל והרי הוא חמור מפה, ואיך קמבעי תחלה להתир לאכול בלי נט"י בחולין דאסור במפפה עי"ש. אלום לפע"ד נראה דשטיית התוס' דבחולין גרידא אסור אף לכחנים, אין הטעם מפני שחולין לא יהיה זעיר כmesh"כ הרא"ש ז"ל, אלא דלפי מה דאמרו לעיל בדף הקדום דנט"י חולין מפני סרך תרומה, ועוד משום מצוה דמצואה לשם דברי חכמים, הרי אכן בחולין יתר על תרומה, מצות חכמים בלי טעם, והיינו בפת דקובע סעודתו עליו תקנו נט"י גם ללא סרך תרומה, ولكن לא התairo לא מפה ולא אוכל מחמת מאכלי, והה בפת של תרומה לכחן נמי דין ה כי, והוא דהתairo מפה לאוכל תרומה, היינו תרומה דאיינו פט וככמעה דר' צדוק דאל כותבת נכלפ"ע' ודז"ק.

ד"ה ק"ח ע"א. משנה טיפות חלב שנפלה על החתיכה וכו' הנה פליגו בפירוש משנה זו רשי"ז ותוס' אי בחתיכה שבתווך הרוטב מיריר או בחתיכה שכלה חוץ לרוטב, ומזה יוצאים דיןדים שונים, גם נמשך פלוגותם או בכל השקל וטרוי', لكن אורחיב באה הדיבור ואבאר את שיטות ונוס הסוגי' לפי שיטת כאו"א כדי ד' הטובה עלי.

דעת רשי"ז דבחתיכה כולה חוץ לרוטב מיריר לא בפירוש אטמר אלא שתוס' כתבו כן לעיל ד"ה צ"ו בשם רשי"ז, והאחרונים דקדקו מדברי רשי"ז ל"א أنها ואגה להוציא ממשמעות דבריו שכן הוא, גם בפירוש שיטת רשי"ז יש פלוגותא בין הרמן'א והט"ז ז"ל בריש סי' צ"ב דהרמן'א סובר לדעת רשי"ז במקצת חתיכה ברוטב הוה הדין כמו לדעת התוס' בכלה חוץ לרוטב עצמה נאסרת אבל אינה אוסרת את השאר ממשום דזה הבלב מפעפע רק עד סמוך להחלה שברוטב אבל לא בכלה כדי שתצא ממנה לשאר חתיכות שבקרה. אבל הט"ז חולק וסובר דרש"ז במקצתה ברוטב איכא תרי חומרות דבחתיכה עצמה נעשה נבלחה ואסורה גם השאר בלי ניעור משום דחלה התחton שבחתיכה אסור השאר שבקרה. והכוונה דוזיא כשמगיע החלב לחלה התחton שבחתיכה שהוא בתוך הרוטב מוליך הרוטב את החלב גם לחוץ, וכן מן החלב לא נסר חלק התחton שבחתיכה דכבלעה כך פלטה החלב לחוץ בשוה לשאר חתיכות שבקרה, אבל חלק התחton נסר מהלך העליון מכח איסור דבוק, וחלק העליון נעשה נבלחה ע"ג דסופה החלב להתפשט לחלה התחton ומשם לכל הקדרה משום דבהאי כח המתפשט בחלה העליון לא מצי יוצא לחוץ לשאר חתיכות כיוון דליקא רוטב, וניהו דהחלב המגע לחלה התחton שבחתיכה תפשט עי' הרוטב גם לחוץ, מ"מ חלק העליון נשאר באיסרו כי לא מסרי מתפשט דרך הילכו, אלא אם מיד בכל הראשון מצי

דלא קיימא הכי במקננא, משום דלא מסתבר לומר דגדי אסור וחלב מותר, כיון דשניהם היתר ותירובתן אסRNA, ואיך יאסר האחד והשני בשירותא קיימא, لكن אמרינן דלעולם שניהם אסRNA, והא דנקרא האיסור בתורה על שם הגדי לשיעורא אתה דגס החלב נישער בכזית גדי ולא כמשקה בריבועית. אמננס כל זאת ניחא אי ליכא חילוק בין בשר לחלב מצד אחר, אבל אם נאמר דבבשר איכא חלב ממש, אבל בחלב ליכא רק טעמא ולא ממש שפיר נאמר דעתם עכיר הא מנין לנו ובשלמא אי ילייפין טע"כ ממ"א ניחא, אלא מבב"ח עצמו איך נילוף דלמא באמות החלב אינה אסורת מהמת דלית בה רק טעמא בעלמא ולא ממש שפיר נאמר בפסחים שם באמות כתוב דהילופוטא הוא מבשר שהבשר בעניא אלא שטעם החלב נבלע בו עיי"ש. והרואה יוסף ז"ל כתוב דבאמות ליכא חילוק בין בשר לחלב ובשניהם רק טעמא ולא ממש איכא, דהא רשי"ז"ל בסוגי" דזרועו בשלה כתוב דלולי יילופוטא על טע"כ הוה בטל חד בתורי מקרא דאחרי רבים להטtot, והנה לעולם החתיכה לא תקבל חלב כמוות שהיא רק פחות ממנה וא"כ מצד העצם הרי בטלה החלב ברובו בשר, ורק מצד שנרגש הטעם אסורה. והנה במ"א כתבתוי דדבר זה אינו מוסכם, כי לפי מה ש' הרשב"א ז"ל בסוגי" שטעם עדי שנרגש הטעם הוה כניכר האיסור ובניכר האיסור לא שייך ביטול, א"כ ליתא הא מלטאת דחלב בבשר רק טעם מקרי ולא ממש, ולא עוד אלא דלפי מה שכותבו התוס' והראשונים דבב"ח היתר בהיתר הוה ולא בטל והוא זכ"ש אינו אסור, משום דדרך בישול אסרה תורה ובעין טעם, וא"כ במקומות דאיכא טעמאתו לא מצינן למימר דעתם של תליה, דהא היתר בהיתר לא בטל. ותו קשי' לי טובא על הא דכתב רשי"ז"ל דהילופוטא הוה דכי מסלק מה מותוק זה לאחר בישולו, אין כאן אלא הטעם עכ"ל. והוא פלא דהא אנן כרב וכרי"ס"ל, דאפשר לסתחו אסורה, וא"כ אפילו מסלק גם הטעם עדי' שמבהיר החתיכה אח"כ במקומות, נמי נשארה באיסורה הראשוון ואיך נילוף מכאן טע"כ בכל איסורי.

ואחר העיון נראה לפע"ד דאן הכי גמרין טע"כ מבב"ח, דחזינן דאיסור בבב"ח נתהוווע עי' נתינת טעם זה בהז דזוקא דרכ בישול אסירה תורה, ואם הי' מתבשלים בחלב לא נאסר הבשר מחלב שחווצה לו לנבה, וא"כبشر שנטבש לחלב לא נאסר הבשר מחלב שבקדרה בתוך הקדרה רק מחלב שנכנסה לתוך החתיכה והחלב שבקדרה לא נאסורה מון החתיכה עצמה שננטבש מותוק הקדרה רק ממהול שיצא מן החתיכה לתוך החלב וננטבש בה, וא"כ לא תנבל גדי בחלב אמו ע"כ הכוונה על טעם הגדי שננטבש בחלב אמו כי הגדי עצמו אינו אסור מחהמת שננטבש בחלב רק מחמת שחחלב ננטבש בתוך הגדי ולכך מה ש' רשי", דאם הדרינו זה מזה אין כאן אלא הטעם הכוונה להסביר דפיעול הבישול אינה נিcritת רק בהא דבכל אחד נשר טעם, ועל זה הקפידה תורה, וקרי לי' גדי בחלב אמו היינו טעם הגדי בתוך החלב. וממילא ליכא להקשות ג"כ דילמא משום היתר בהיתר דלא בטל, והא כאן על הטעם אנו דינן אם הוא עכיר דאי טעם לאו עכיר, לא איכפת לנו דלא בטל, דסוכן כל סוף ליכא למילך דהא דאסורה תורה לאכול הבשר לאו בו חלב ממש איכא לא כתוב דהא דאסורה תורה לא נחשב החלב משום דניכר בו החלב ואני בטלה דהא אדרבה אי נחשב החלב כעומדת בפ"ע שרוי' דהא שניהם היתר וכל האיסור לא נתהוו ריק ממה שנכנס טעם החלב בבשר, ומה שהזכיר רשי"ז"ל איסור אכילה ומג' פעמים לא תנבל, ולא די לו באיסור בישול לחוד אי מני' ילייפין, זה לק"מ دائן דיליפין איסור אכילה ומג' פעמים ל"ית, לא הוה ידענן כלל דדרך בישול אסירה תורה ומשום טעם שנכנס מאחד לחברו, כי אם פועלות הבישול נאסירה באכילה, תורה ולא חלב, משום דכתיב ל"ת גדי "בחלב" ולא "עם חלב" אלא

ניעור כל הקדרה עד ס', ומ"מ תולה האיסור בטעימת החתיכה אי יש בה טעם חלב או לא, הרי ע"כ דחתיכה כולה חוץ לרוטב דמהני טעימה, ואפ"ה אסורת השאר בלי ניעור. אבל כפי אשר הוכחתתי מדברי רשי"ז"ל אין דעתו כדעת הר"ו, אלא דבכלה חוץ לרוטב אינה אסורת וכן איקבע הלכתא בש"ע סי' צ"ב, דבלא ניעור אינה אסורת את השאר אלא בסיסי ק"ה סטרו בעלי השו"ע את טעמים, דשם סי' ז' פסק הטור והמחבר דחתיכת בב"ח מקרי גוף האיסור ואסורת את חברותא בצל' כדי נטילה, כמו חתיכת נבלה וכל מפרשי' השו"ע נלאו למצוא פשר איך זכו שטרו לב' תרי. ומקומות הניחו לי העני להתגדר בו, כי לפע"ד שני פוסקים אלו שריין וקיימיין זה אצל זה וליכא שום שתירה בינם.

דינהיפה דבר הר"ז ז"ל לכואו' להסביר על סברת התוס' דאין הנאסר יכול לאסור וכי כיון דהוא כוגוף הנבלה מה תח' כה בhalb' עמו טעם האסור ובפרט בב"ח הלא ליכא אסור לחוד, ונשאר לחוד, כי שניהם נעשים איסור מכלל היתר עי' מעשה הבישול, ונשארים באיסורים גם אחר שנחסטו זה מהז, ולמה לא הי' בכח האחד לאסור ביל' הלוויית השני, ובפרט שמכח מב"מ קאתין עלה, וא"כ טעם הבשר לחוד הוא האסור ולא טעם החלב שעמו, ואם נאמר דבב'ין גם טעם החלב עמו הרי אין כאן מב"מ לא בטעמא ולא בשמא.

אבל הנראה לפע"ד הסבר חדש בהא דאין הנאסר יכול לאסור אלא במקרים שהאסור יכול לילך שם, והוא דכלל מונח אצלו נושאו להתפשט לא נעשה נבלה, כי כל דרך הילoco אינו אסור, כמש"כ התוס' לעיל דף ק' בד"ה שקדם, והסבירו מבוארות דינו נ דין כל דבר על שם סוף תכליתו והנתנו וכיוון דהאי טפה שנפללה על גג החתיכה לא תנוח עד שתתפשט בכל החתיכה, אנו דין עליה רק אחר הנחיתה, ועפ"י סברא זו אני אומר גם לאיזיד' גיסא, אם הטפה אסורת החתיכה מפני שיש בה כדי ליתן טעם בכל החתיכה, אותו המוהל שלبشر שעומד להתפשט חוץ לחתיכה מלאו לא נידונו עם החתיכה להיות נבלה עמה כיון דעתם להפריד מן החתיכה ולילך לדרך החוצה, لكن אעפ' שהחתיכה נעשה נבלה, אבל האי מוהל שעומד לצתת ממנה לא נאסר עמה, ולכן שפיר אין החתיכה שכלה חוץ לרוטב אסורת את השאר, כי מה שנפלט ממנה בעוד שמווחת שטם בקדרה בלי שום סיוע הרוי היע עומדת להתפשט ולא נאסר מעולם, ושפיר פסקו כן בסיסי צ"ב, דשם מיררי מהאי דינא החתיכה שבתוכה הקדרה שנפל עלייה תפת חלב, אבל אם לך החתיכה משם ומקרובה אצל חתיכה קרירה על הגללים ודאי דגוף האיסור הוה ואסור המוהל היוצא גם ביל' חלב, כי האי מוהל לא הי' עומדת להתפשט מלאו רק עי' מעשה שלו, שAKER פסקו לאסורת נבלה דמ"ש חתיכת בב"ח משאר איסור עיקרי, ודוק' היטב כי הדברים אמיתיים בס"ד.

גמר' אמר אבוי טעמא ולא ממשא בעלמא דאוריתא דאי ס"ד דרבנן, מב"מ מ"ט לא גמרין וכו', ופרש"ז"ל טעמא ולא ממשא מקרי היכי דסליק האיסור ולא נשאר רק הטעם, וכמו טעם כעיקר בפסחים מ"ד ע"ב דשרה ענבים בהםים שהמים לא קיבלו רק הטעם, ולפ"ז הילופוטא מבב"ח לאו מבשר אתי' דבו נכנס ממשא של חלב, אלא מחלב שנאסרו עי' שקיבלה רק טעם הבשר, אבל ע"ז קשיה תרתי דא אבוי העמיד דבריו על משנתינו דאסורת החתיכה מהמת הטפה שנבלע בה, הרי דסובר דזה ג"כ טעמא ולא ממשא מקרי ולא עוד אלא דמחלב לא מצין למילך, דחלב שנאסירה לא נזכר בתורה, עד שבגמר' רצוי לומר דבר באמת אית' לי' גדי אסירה תורה ולא חלב, משום דכתיב ל"ת גדי "בחלב" ולא "עם חלב" אלא

ומעתה נשוב לדברי רשי' ז"ל דלפ"ז איך נאמר דמשחו חלב בהרבהبشر, בב"ח מקרי, כיון דעתכם החלב נשתנה ונעשה בשר, חלב מאן דרך שמי' ומה'ט ג"כ אין לומר דהיתר להיתר לא בטל, וכמיש'כ הטע' ז" מובה בש"ך ריש' רצ'ת, דכל שננטערב ואינו עומד בפ"ע שפיר בטל, ולא שייך כאן היתר בהיתר לא בטל דהא לאו מכח ביטול חד בתרי Katain עלי', רק מכח שנשתנה עצם לעצם אחר בשמא ובטעמא, ואנו בשר בחלב בעינן וליכא ואי' קאמר אבוי דאפשרו ליכא נ"ט נמי והוא תימא רבתא, ודברי הש"ך שם נפלאים ממנה לא הבננים ודוק'.

אבל הנראה לפ"ד, דאביי דלא דרייך בישול אסורה תורה הי' סובב, דמיד בתחילת הבישול קודם שנותנים טעם זה בזה נאסרין, ובתחילת הבישול הלא עומדים בפני עצם וכמו טפת חלב שעל החתיכה קודם שנבלע ונופשתח. ואיז בב"ח מקרי והיה אסור ע"פ דאחר שנבלע בתוך החתיכה תסתבל שטם מקרי והיה אסורה ע"פ דהיתר שטם מקרי אסורה, חלב, מ"מ באיסורה עומדת כמו בנסחת א"כ אמרינו אסורה, כמו כן בנאסר קודם שנבלע. ועי' השיב לו רבא דדריך בישול אסורה תורה, ר"ל דלא נתהוו איסור בב"ח עד שנתבשל זה בזה כל צרכו, ואיז אי אפשר שלא יהיה נבלע אחד בזוך חמירין, וממילא בכ"ש חלב ליכא כאן בב"ח, דהכל נשתנה לבשר. ועיין בפלתי ריש' הכל' בב"ח שמספרש דברי רשי' ז"ל בד"ה אמר לי' רבא, דכוונתם מגדל אסורה תורה כבוש רך בישול הרוי דהקפידה דוקא שתנתן טעם זו בזה, כי רשי' ז"ל לשיטתי' דכובש דוקא בציר וחומץ הוה כמבושל ע"י'ש, ודבורי רשי' ז"ל מטהין בדבריו דוק' ותשכח. ולפ"ז צריך לפרש מה דקאמר מ"ט לא גמרינו דחודות, אי חדש כי ליכא נ"ט נמי האי חידוש ע"כ האי לחודה והאי לחודה שרי', ולאו מטעם חדש קאהה עלה רך דשאני היתר בהיתר דלא בטל, ונאמר דע"י הטעם הנה ניכר המשם, ובאותם רך בשר אסורה תורה ולא חלב, ע"ז פריך א"כ כי ליכא נ"ט נמי כנ"ל, ומה מעד מישוב בזה קושי' התוס' מהא דפסחים דלא קיימה בהאי חדשא מושום דהנתם כבר ידע דדרך בישול אסורה תורה ורק מכח חידוש לא רצתה למילך מני', ועי' שפיר מודה לאלים נמי הכי הוה, אבל כאן לאו מעד חדש קאתא עלה רך כיון דהיתר בהיתר הוא לא בטל ודוק' היטב.

גמר' אמר רב כיון שנתן טעם בחתיכה ע"ג וכו', הנה כבר דברנו בריש דברנו מפלוגות רשי' ותוס' בפירוש המשנה ומילא דפליינו נמי בפירוש דברי רב. ואסדר כאן כמה דקדוקים קשים ואיך נתישבו לכל מיר כדאית לי'.

א') מלישנא דרב דפתח כיון שנתן טעם משמע דקאי אמתני. וכן כתוב הר"ן ז"ל, ואיך יפרשו התוס' דברי רב באיה, לדידיו לא קאי אמתני רך מימרא בפ"ע היא כמו ש' הרשב"א ז"ל. ב') דלישיט התוס' הלא ע"כ מייר רך בגיןו לבסוף, ולמה לא דקdock הגמ' עליו, אלימא לא ניעור כלל וכו' כמו שדקדוקו ל�מן על הבריית' ולא עוד אלא שאמורא צרך לפרש דברי, ולמה קיצר בלשונו ולא הזכיר תנאי של ניעור לבסוף. ג') דפרק למא פליינה מעירקה ליכא סליק ואח' נזכר לפרש דברי רב, ופרק ומאי קסביר ולהיפיך דרך הש"ס לפרש תhalbה המימרא ואח' שקיים וטור' בה ממי'. וגם לישנא ומאי קסביר בו'י מורה דקאי אדלעיל מני' וחוזר על הנשכותות. ד') מתרץ אי דנפל ברוטב רכה ה"ג, אלא דנפל ברוטב עבה, ופי' רשי' ז"ל רוטב עבה דק של בשר ושומן דהכל מין בשר. וזה למה לי דהא די בשיאמר דליקא ברוטב שעשים, וכמיש'כ התוס' באמת על הבריית' דלקמן דמשמע לי' דמיiri בלית ברוטב שעשים. ה') ברשי' ד"ה ומאי קסביר באיסור שנבלע בהיתר, והוא פלא דהא מבב"ח המדבר כאן, וזה היתר בהיתר ולא איסור בהיתר. וכן ל�מן בד"ה אלא קסביר פרשי' ז"ל ואשמעין אף היתר

טע"כ Mai בעי הכא, כי כל עצמיות טע"כ לעניין איסורי אכילה אמר, ואפיו ילפין איסור אכילה מל"ית כל תועבה, נמי לא מצינן למילך טע"כ מבב"ח, כי איסור אכילה בב"ח אין לו שיקיות על הבישול, רק ע"י שנעשה תועבה בבישול נאסר האכילה, אבל אי מ' פעמים ל"ת ילפין איסור אכילה הרוי דעיקר האיסור האכילה וכמיש'כ הרמב"ם דהbihshol נאסר מושם דהוא מצורכי אכילה, וא"כ שפיר אמרין דאנטינט טעם זה בזה קפיד רחמנא כי זה הנחינת טעם משוו' לי' לאיסור, וניהו דאח' אסור לעולם אפיו נסחט גם הטעם, אבל האיסור נהחווה ע"י נתינת טעם, ועיין היטב במה שכתบทי כי הדברים עמוקים ואמיתיים בס"ד.

רש"י ד"ה אי חדש הוא וכו', ואפיו כל דחוא בב"ח הוא וכי' עכ"ל. והנה תימא מקרי, דהא כל עצמיות ביטול מני' בנינה, על דכל שנשתנה שמא וטעהם בטל שם העצם ומילא פקע שם האיסור וכasher אבאר.

דהנה מעולם תמהתי להבין מה בין תערובות מב"מ לשאינו מני' בלבד בלחביות ממשים, עד שלר'י מב"מ לא בטל ואני מני' בטל, וכן לדידן דבר שיש לו מתירין דמתעורר בז'ה למשל יין בימים הרוי הכל נתהפך למים ונעשה האוסר והנאסר הכל מים, והרי אכן מב"מ איסור והיתר, ולמה יבטל לר'י, וגם לדידן בדבר שיש לו מתירין. ולמה לא נאמר גם בזה עד שתאכלנה באיסור תאכלנה בהיתר, או עפ"י סברת הר"ן ז"ל מושום מב"מ הרוי עתה הכל מן אחד הוא כי הכל מים ועל מודוכה זו ישבות הרבה שנים עד שהAIR ד' את עני, כי העני נכו מעד, Adams נתעורר יין בימים ונתהפך היו'ין למים פקע ממינו האיסור שהי' בו מתחלה, כי ע"י שינוי העצם פקע האיסור, ואע"ג זה הוא סברת ריבינו יונה המובה בא"ח סי' ר"ז במ"א שם, דנשתנה לדבר המותר שרי', וכן לא פסקין בהא קר"י הנ"ל, כאשר הארכו בזה האחוריים להרבות עליו קושיות. הטעם דלא פסקין כוותי' אינו מושום דל"ל סברתו, רק ה"ט דלא ס"ל כוותי', מושום דאמרין ניהו דפנים חדשות בא לאן ופקע איסורה מני', אבל נאסר מצד היוצא מן הטמא טמא כמו דילפין זאת במס' בכורות ד' י' מקרה, וזה איסור חדש שחל על האי פנים חדשות אחר שפקע מני' האיסור השוין, ולכן אין נסח שנעשה חומץ עדין לא הותר, עפ"פ דפקע מני' האיסור ע"י שנשתנה לד"א אבל נאסר מצד יוצא מני' נסח שאסור ככל היוצא מן הטמא, וכל זאת איסור שהוא בעין אבל בתערובות שפיר נשאר בהיתרו ולא חל על עליו איסור של יוצא מן הטמא כסברת המרדכי הידוע דבתערובות לא מצי חיליל איסור חדש וכבר כתבתי דבר זה בפ' גה' ובפתיחה כוללת עי"ש והסביר נפלא ומושכלת הוא, דהא התורה אמרה אחורי ריבים להחות ובטל איסור בהיתר חד בתרי, וכיון Adams יכול האיסור יתבטל מני' וב'י אין יכול כלל כיון דאין רגע אחת שיקרה שם איסור עליו דהוא בתוך התעריבות לח בלתי, וא"כ הוא אין אנו באים להתיר תערובות אינו מני' מכח ביטול חד בתרי, דהא מעירקה ליכא כאן איסור החריך ביטול, כי איסור הראשוןخلف הילך לו מלחמת שנשתנה בשמא ובטמא לד"א, והאיסור החדש של יוצא מן הטמא לא ה"י מקום לחול, לכן שפיר בטל לר' יהודה וגס לית ב'י חומר דדבר שיש לו מתירין לרבען, משא"כ בתערובות מב"מ דלעלום קאתין עלי' רק מצד קרא דאחורי ריבים להחות, ואשת בקשי התריה תורה וכמו בטומאה אי דחו'י היא בציבור אמרין דכל כמה דמץ להדר אטורה מהדרין ה"ג בביטול חד בתרי צריכין להמתין עכ' פ' מדרבן עד מהר. והוא הון הדברים שנאמרו למשה מסיני בס"ד.

לשותתו מותר וע"ז מכיריע רבי בלא ניור מתחלה אלא לבסוף כר"י ובגניער מתחילה ועד סוף בחכמים אבל במקצתה ברוטב לא מיירי הכא, אבל במשנתנו מיירי בהכי ולכן אסור את כל הקדרה גם בלא ניור לרוב וד"ק היטב. אבל לדעת התוס' רב אמר דין לעצמו וחולק אמשנתינו, כי לדעת התוס' בעין ניור כדי שיאשר כל הקדרה, ולכן מפרשים הרישא דלא נזכר ניור, דאיינו אסור רק החתיככה אבל אין לפреш המשנה דלאסור כל הקדרה כאמור ומיר' בניור, כמו שמספרים ע"כ ר"ד דבריתא, ע"ג דלא הזכיר ניורadam נפרש משנתינו כך דלאסור את כל הקדרה קאמר, הריסותה האי סתמא, סתמא דירץ שלמעלה, ואין לומר דרב סובל האי סתירה ממשום דברי"ס"ל כמו שתכתבו כן לשיטת רשי", לדעת התוס' זה ליתא דהא בעין ניור, ולמה לנו לפреш המשנה דמיירי בניעור בלי הכרח, ונבווא מבוכחה שישטרו תרי סתמי חדדי. אלא ודאי דרישא דמשנתינו בלא ניור מיירי ואסור דקתני רק החתיככה קאי, אבל לעומת זאת הסיפה מאמרי בניעור לבסוף, ועוד שתtan טעם החתיככה קאי, ובס' משערין דמבר"ם הוא ולא בטיעינה וע"ז קאי רב וחולק אסיפה וקאמר, כיון שננתן טעם בחתיככה חענ"ג ואסורת כל מבואר דמיירי בניעור, אלא אי לאו דרב, הויה מצין לפреш דעת השתן טעם הטפה דכו מפרש מאן דאמר אפשר לשוחטו מותר, אבל רב דסובר אפשר לשוחטו אסור האי עד שתנתן טעםacha מוקי' וואומר דגם התנא דמשנתינו סובר חענ"ג אלא דמבר"ם בטל אבל הוא אמר מלתי' לר"י דמבר"ם לא בטל. וכן קשי' הגמי וכוי לית לי' סלק לשיטת התוס' קושי' קלישטה היא, וכל לדוחתה דמיירי בלית ס' ברוטב, ולא בעי למימור ברוטב עבה וכפירש"י דליך רוטב כלל רק הכל מין בשר, אבל לדעת התוס' הפ' של רוטב עבה הוא דאיכא רוטב מועט ומה דקרי' לי' רוטב עבה משום דרב קאמר דאיסורת כל החתיכות אפיילו הי' הרבה חחול הים, ואם כן אם הרוטב מועט ממילא עבה הוה ע"י ריבוי החתיכות. ולכן לדידחו הוה מצי להקשות כמו כן על הברייתא דלקמן כנ"ל אלא שם יש לו קצת הוכחה דמיירי ברוטב מועט כמש"כ התוס', אבל על רב מקשיה קושי' קלישטה כמוות שהיא ומתרץ דמיירי ברוטב מועט וקרי' לי' עבה כנ"ל.

ועתה נבוא אל העיון מה רහיט להקשות מסלך על רב, טרם שביאר דברי רב מי קסביר באפשר לסתותו, ובפרט לשיטת התוס' דהחוקשי' בלבד"ה קלישטה. דנהה הר"ן ז"ל נדחק מכך ומה בין חנני' לאפשר לסתותו אסור, דהיינו היא, וכן נראה דהאי אפשר לסתותו באמות אשר איסורין קאי ממש'כ רשי' באיסור שנובלע בהיתר ומסתפק מי קסביר רב בשאר איסורין באפשר לסתותו, אדם בשאר איסורין סובר דמותר אז לא ה' מצי לאסור כל הקדרה בב"ח, והוא עפ"י מה שחדיש לו הרשב"א ז"ל בסוגי'Dזרען בשלחה, דרבא דאלזילן בתור שמא ואשר פסקין נ"ג כוותוי', לעולם חתיכה בחתיכות מין בשא"מ הויה, דהיא המוחל היוצא מן חתיכת האיסור עם החתיכות אינו שווה בשמא, זה מוחל בשאר זההبشر, וכן חמרה חדתא בעינבא אבל שאר החתיכות נאסרים ע"י שמוחל שיוציא מהם עם מוחל של החתיכות האיסור נפגשו יחד בתוך הרוטב, ונאסרו מצד מב"מ וממיילא יש כאן מוחל איסור הרבה שמצו אוסר את החתיכות, וכן כתוב הרשב"א ז"ל כאן בסוגי' דתחלת נאסר המוחל היוצא ושוב נאסרו ממנה החתיכות והוכיח זאת מותוק קושי' עצומה עיי"ש. והנה ידוע מש"כ הש"ך של סי' צ"ב דכל שנעשה בב"ח ואוסר תערובות אחרת לאו בב"ח

שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה עכ"ל. וזה אינו דהא בב"ח קיימין ואשמעין דבר נעשה עצם האיסור לאסור את הקדרה מצד מין במינו אם רב אס הרבה וזה תימה רבתא והאחרונים הרגשו בשני דקדוקים האחרונים עיין בהם מה שנדחקו בהז. וاعנן אני את חלקיק בעזה"ת.

הנה לדעת רשיי זל דבר לפרש משנתינו אתה, וקאמר אסור דרישא לאסור את כל הקדרה, ע"כ בלי ניור קאמר, דהא בא"ה קשה, איך יפרש משנתינו אליבא דר"י דמ"מ לא בטל, והתנא דיון סתום למלעה במשנה DIRK CRBEN DM"M BETUL, וכותב הר"ן זל דבר כיון דCKER"I ס"ל, הי' מדקדק בלישנא דמשנתנוDKAMER סתום אסור, ולא קאמר עד שישים, DSTAM CANO CR"Y, ועתה אם נאמר דבניא ניור לא נאסר רק החתיכה לבדה הרי יש לנו מקום לפרש שפיר המשנה דאסור החתיכה לבדה קאי, ולמה לי לאוקמי בגיןו לבסוף אשר אין זכר לו במשנה ויצטרך לדוחוק DSTOTEM CR"Y נגד סתום שלפני זה, אלא ודאי לרבות בא ניור, لكن מוכרכח לפresh דאסור את הקדרה קאמר, וכיון DKAMER סתום NICHA לי לתלות בהאי DKDOK כדי לאוקמי MOTANI CR"Y D"L כוותי. ולכן כאשר פריך, וכי לית לי לרבות סליק KOUSHI עצומה הוא דלא מצינן לדוחות DMATANI MIYRI ביליכא ס' ברוטב, דהא כל CHILY DRB DMATANI CR"Y ATI, מושם DSTOTMA KATNI, ומסתמא MIYRI בכל גוונא אפילו איליכא הרבה חתיכות, ואם נוקמי MOTANI לעניין חתיכות בכל גוונא, כמו כן מוכרכחים לאוקמי לעניין רוטב בכל גוונא. ועיין ברשב"א זל ותמצוא שם כי כיון זהה, במלה ש' ח' שיטות התוס' כתוב זל: ולפי סופר DMOTCHOC וכאשר הבא אח' CR' שיטות התוס' כתוב זל: פירוש זה לא שמענו מדברי רב שיש לו לא אמרין SLAK אלא ממה שיטם DRBERIO וכו"ע UIYISH, ע"כ כיון לדברנו אלו, והוא UP"I דברי הר"ן זל CNL. ומעתה א"א לתרצ דMIYRI DRBOT מועטת דליה בה כדי לבטל החתיכה, لكن קאמר אי ברוטב רכה ה"ג RL אל הינו מוכרכחים לומר דaicaca בקדראה זו רוטב עכ"פ ע"כ ה' נשמע DL"L SLAK, DCYON DMYRI BDAICAA ROTUB UC' API ROTUB HAREVISH יש כמו חתיכות DMOKMINON API DAICACA הרבבה, מושם DSTOTMA אסור קתני ה'ג הינו מוכרכחים לומר לעניין הרוטב, אבל מאן לימא לנו DAICACA ROTUB CLL, דהא ROTUB לא הזכור במשנתנו ואילך למייר דlicaca ROTUB, איינו מיניה CLL, דהינו מים רק ROTUB עבה ופירש"י זל דק דק של בשר ושומן דחכל מין בשער הנה. ואין זה דוחק כיון דלא הזכור ROTUB במותני MESAI' CHATICKOT SHENZORIM AM NOKMI DIS MAFPER LEHMS PECHOT MAS' ZA HAYI DUCHOK CIYON DSTOTMA KATNI. CR' ה'ג פירוש לדעת RSHI זל DRB MAFPER HESHNA.OME MAAD MIYOSHIV לפ"ז גם הוא דלקמן DKAMER MBALU B'LUP MAPFELT ALA PLAT ASHER MEZA הוכיחו TOS' LESITIM, דהא BI'RIT' U'C MIYRI B'KOLAH CHOZ ROTUB GM RASHI' דהא RABBI MOKEI LAH BENIGUR MATHLAH U'C MOSHOM DBALA ניור כל אינו אסור APILO HATHTICA UZMAH D'BKOLAH CHOZ ROTUB CR' HODIN LRESHI', DAINO OSOR ALA CADI NETILAH WR'Y DHIBIV SHMA ALA ניור IFPA DHAYNO SLEA NASHTEKU HATHTICA KOLAH ROTUB RK MKATZA, CR' SHAFIR OSORTA AT KOLUN V'LCKN SHAFIR KAMER HAGMI' DBALA NIYUR כל MBALU B'LUP MAPFELT ALA PLAT, RL MBALU B'LUP RK BMKATZA HATHTICA V'CPFRSHI' SHM DACHLAB UMD BNGGA SHL CHICHKA DA'IN LOMER DRBBI MOKEI GM HBRITAYTA BMKATZA BRROTUV CMO RB MSHANCHO, DA'C MN'L DR'Y גוזר Shma לא NIYUR IFPA, דהא לא NZCR BDDBRIO NIYUR CLL, ALA V'DAI DRBBI MOKEI HA DR'Y B'KOLAH CHOZ ROTUB V'BNIGUR BTCHLA V'GOZER SEMLA LA NIYUR IFPA V'CHCMIM MTHIRIN APILO NIYUR BSOF DSBRVO AFSR

על גוףא חצי זיתبشر וחצי זית חלב שבשלן ע"ז, א"ר לוכה על האכלתו ואינו לוכה על בישולו וכו', בבא מירוה גדולה, ולוי אמר אף לוכה על בישולו וכן תנא לוי וכו'. הנה אמרתיך לא כארוי' דפלוגות רב ולי תלי באפשר לטחono אי אסור או מותר. דהנה רשי' ז"ל מסביר לנו סברת רב דאיינו לוכה על בישולו דא"א מכל התירן להקראה שם אסור. ר'ל דניהו דהתורה אסורה גם חצי שיעור היינו בנפרד משיעור שלם אבל להעשות איסור חדש בעין שיעור שלם, והנה כאן אם נאמר אפשר לטחono מותר איךACA שיעור שלם, דהני שני חצי ציתים ייחד כחדא איסור חשייבי, ואם יתפרדו זמ"ז פקע איסורון וכל זמן שהם ייחד איךACA כאן שיעור שלם, ולכן מהחייב לוי ואה"ג דמודה ברבע זית מכל אחד דלא נתהווה שם איסור עליהם כדי לצרפן עם חצי זית בב"ח ללקות עליון, ורב דסובר אפשר לטחono איסור סובר דכל או"א איסור בפ"ע הוא, لكن בעין שיעור שלם מכל אחד. ואמרתיך לישב בהז דעת הר"ף ז"ל דלא הביא בהלכוטיו הא דרב דחענן וגופר לטחono אסור, מושום דס"ל דלי פлаг עלי' וכיוון דתני בברייתא כוותי' דליוי היכי הלכתא ממילא גם אפשר לטחono מותר, אולם אנן דפסקין כלוי בשני חוות זתים דליהקה על בישולו פסקין ג' כרב דאפשר לטחono איסור נ"ל דסבירא לנו דלי פлаг על גוף הסברא דא"א מכל היתרן להקראה שם איסור, כי באמת מצין כמה פעמים בש"ס היפך סברא זו, לעיל דף צ"א ע"א דפליגו ר"י ורבנן בגין שאין בו כזית, וקאמר שם דأكل شيء גידין משני בהמות, לר"י דאיינו סוגג רק מ' מושום דמייריך דין בכל אחד כאית, הרי דלא בעין זית שלם להקראה שם איסור, וכן אמרתיך במכות דף ע"ז ברישק ט' נמלים והשלימו כתבתי לעיל דף ע"א ע"א ע"ז ד"ה ועל הא דר"ע עי"ש דבר יקר מאד ודוד"ק.

ר"ש"י ד"ה לעולם לא מctrופי בסוף הדיבור, לפי שאינו מctrופי מכל היתרן לקרות שם איסור עד שיחי' בכל אחד ליעשות איסור לעצמו עכ"ל, נראה לכארוי' מזה אדם יש שיעור באחד ואין בשני ג' לא מצי ליטסר, אלא דלא מפורש ברש"י אם לא נעשה איסור כלל גם על אותו שיש בו שיעור, או שرك אותו בו שיעור נשאר בהתרו, וזה נפרק מהא דפרק לעיל על רב בכזיתبشر שנפל לתוך יורה של חלב אלא מאי פרי, רשי' ז"ל מאי פריך, והא בכזיתبشر א"א ליינס כזית חלב ואשר כן כתוב הראש יוסף ז"ל לדלולום החתיכה רובו נגד הבלועה שבתוכה, וא"כ שפיר קאמר רב לשיטותו דחלב מותר משום דלית בה כזית אם לא שנאמרadam החולב לית בה כזית, גם הבשר לאי מיטסר, וע"כ רב לאו כזית ממש קאמר ריך לאפוקי פחות מכזית, אבל לעולם הוא כ"כ בש"ר שיובלע בתוכו כזית חלב. אבל אין לומר דבאמת לא נאסר מה"ת רק מדרבנן ומדרבנן ודאי נעשה גס חצי שיעור איסור, דרב לא קאמר רק דאיינו לוכה, חדא אדם ליקא ורק איסור דרבנן הא בטל גם במינו כמש"כ התוס' לעיל צ"ט ע"ב ד"ה זיעה בעלמא הו, ולא עוד אלא דלמה נקט רק כזיתبشر והוא גם בפחות מowitz בש"ר איסור מדרבנן, והוליל מעט בש"ר ביורה גדולה של חלב או חצי זית בש"ר, אם לא שנאמר דבאמת הבשר אסור מה"ת בדאיכא כזית אף דחלב לא נאסרה רק מדרבנן ואתא רב לאשמעין רבותא דבב"ח שחייבים היתר, اي אין חענ"ג איזה ביטול איסורACA כאן, והדבר צריך תלמוד, ועיין מה ש' לקמן ק"ט ע"ב בסה"ד של תוס' ראשונה במקומה עומדת דלא זהה פריך מיד' לר. והנה בגוף

מרקרי, רק כאשר אישורין יחשב והוא פשוט וברור. והנה לפי הקדמתנו מבואר דבר סובר חענ"ג בס בשאר אישורין דאלת"ה, איך נאסרו כל החתיכות דהא צריך ליתסר המוחל של החתיכות המתרות מן המוחל של חתיכת בב"ח, ואי בשאר אישורין לא אמרין חענ"ג המוחלים נאסרים ולא נעשים נבלה, ושוב כשכננסו בתוך החתיכות לא צריכין רק ס' נגד מוחל של חתיכת האיסור ומци ליבטל דמוחל עם בשאר מחשש"מ הזה, א"כ לעולם לא נצטרך יותר נגד החתיכת, וזה הוא שורח להוכחה כאן דרב סבר גם בשאר אישורין אפשר לטחono איסור ונוכנים דברי רשי' ז"ל שפי' באיסור שנבעל בהיתר, וגם מה ש' ואשמעין דaicaca כאן שיעור גדול לאיסור איסור איסור איסור גודל הראה הרבה הראה כאן דראב סבר גם נעשה איסור ואיכא כאן שיעור גדול לאיסור כל החתיכות מצד מבשא"מ, דאם לא נאמר בשאר אישורין אפשר לטחono איסור לא העשה המוחל נבלה, ואיך יאסרו החתיכות מן המוחל, (VIDUTI שיש סתירה לדברי ברש"י ד"ה AMAI, אלם אולי תיבת חלב שברש"י ט"ס הוא ודוד"ק) אמנים כל זאת מוכרת, אי אית ל' לר' סלק אבל אי לית ל' סלק נסתור כל הבניין דז' מצין למימר דלית ל' לר' רב בשאר אישורין אפשר לטחono איסור והמוחל היתר נעשה רק איסור ולא נבלה, ומ"מ אוסר כל החתיכות אם נכנס בתוכו מושום דלא אמרין סלק, ולעולם המוחל באיסורו עומד כבתחלה דהוא מב"מ מוחל היתר על מוחל איסור ולא מצי החתיכה בבטל מוחל האיסור, כיון דaicaca בהז' גם מוחל היתר שנאסר מצד מב"מ, ולכן צריך להקדמים דרב אית ל' סלק ואח"כ פריך ומאי קסביר אפשר לטחono.

והא דפרק ל�מן וסביר רב באפשר לטחono איסור, מכזיתبشر שנפל לתוכו יורה של חלב, דקאמר רב דחלב מותר הרי דגס בב"ח לית ל' אפשר לטחono איסור אה"ג דהוה מצי פריך ולטעמך, בב"ח עצמו ע"כ אית ל' אפשר לטחono איסור אלא דמשני ל' האמת ודוד"ק.

שם גמר' והאitemor כזיתبشر שנפל לתוכו יורה של חלב, אמר רב בש"ר איסור וחלב מותר, ואס"ד אפשר לטחono איסור חלב AMAI מותר. והנה האחרונים נובכו הרבה דנטקsha להם, הא האי חלב שבתוכו היצית בש"ר מקשרו הוא עם החלב שביריה, וסופה להתפשט בתוכה, ואיך נעשה נבלה כלל וכמו דלא אמרין נעשה נבלה הבלוע שבקדרה, ונڌחקו מואד לומר דהבלוע בקדרה מקשר יותר למה שבקדרה מבלוע שבחתיכה, והנראה לפע"ד בזא דהא ע"כ החלב שבתוכו הנגר אחר הבשר דהא א"א שהבשר בלבד איסר ולא החלב, כי האיסור בב"ח היכי נחחו, שנייהם יחד נאסרו, ונינוי דכל אחד נעשה איסור בפ"ע, כאשר נבראר לפניו בס"ד, מ"מ צריך לחול האיסור על שניהם וכיוון דבליעת החלב פועלת על הבשר ליטסר, ממילא נאסרה היא עמו, ולא עוד אלא שיש לומר כיון דהחלב פועלת לחדש איסור חשבין אותה כח ע"פ שהיא דרך הילוכה. וכעין שכתבו התוס' שבת י"א ע"א ד"ה לא יעמוד, דבליעתו זו היא הנחתו, וכן כתיבתו כשהוא מוחל זו הנחתו, ובכל הני טעם מא שמוס דכל שבעת הילוכו נתהוו דבר חדש, מקרי שם הנחה לעניין שבת, ה"ג כיון דהחלב פועלת לאיסור הבשר מקרי שם נח כדי שתאריך גם היא. ועפ"י אלה הדברים נפרק ג' דיינו של ר"ש המובא בתוס' לקמן להצריך ב' ששים ודוד"ק.

תוס' ד"ה אפשר לטחono מותר בדייבד פ' בדייבד וכו', אבל לכתחלה אין מבטלן איסורCDF' בק"ו עכ"ל, ואני נבוך בזא דכיוון דבב"ח שניהם היתר, اي אין חענ"ג איזה ביטול איסורACA כאן, והדבר צריך תלמוד, ועיין מה ש' לקמן ק"ט ע"ב בסה"ד של תוס' ד"ה אין עובר ודוד"ק.

להתир על תבלין הנאסרים מדם להתרין בס' דהא תבלין האוסרין מדרבנן נמי לא בטול באלו כל אמן שנרגש טעם. וצ"ל דהתוס' סברו כיון דעתיך האיסור שנאסר הרוטב דווריתא אלא דהא דעתשה כנבלת הוא דרבנן, זה חמור מזיעא דעתיך האיסור אין אלא דרבנן, אבל זה דוחק גדול דהא דעתיך האיסור דווריתא הכא אין אלו אותו הטעם בשר נבלת שנרגש ברוטב, אבל הרוטב בעצם לא נאסר מה"ט מעולם, ואפיו לר"ת דלוקין על קצת מטעם בעיקר, הינו משום דלוקין על הטעם כמו על העיקר, אבל לעולם החיתר לא נהפק לאיסור, ורק מדרבנן גם ההיתר נעשה כנבלת, וננהפק לאיסור ואייסור זה אין לו שום שייכות לדוריתא, ואיך יאסר מטעם מב"מ אי באיסור דרבנן לא אמרו מב"מ לא בטול וצ"ג וד"ק.

הרמב"ם ז"ל בפ"ט הלכ' י' מהלכ' מ"א כתוב, וכן אם נפל חלב לתוך המرك או לכל חתיכות ולא נודע לאייה חתיכת נפל, נוער את הקדרה כולה וכי עכ"ל, וראייתי בהගות ק"ז רע"ק ז' צ"ל ביו"ד סימן צ"ח שמתמה ע"ז הרבה, אכן מונע הקדרה שמא ימצא בו אח"כ טעם ויתחייב משום בישול בב"ח, דמגניס חייב משום מבשל בשבת, והיה בב"ח, לפע"ד הי' גראה דהרמב"ם לשיטתי' איזיל בזה, דהוז ז' לביא בראש הפרק הלכ' ב', איסור אכילה מק"ו מבישול, ור"ל דהתורה הרחק אכילת בב"ח כל כך, ואפיו בישול שהוא צורך אכילה נמי אסור לנו. ומלקין על האי ק"ו משום דהוה כמו בת מבת הבית, עי"ש. ומעתה אין אומר שלא אסורה התורה אלא בישול שהוא לצורך אכילה, אבל שלא לצורך אכילה לא אסורה דאלת"ה רך הבישול בעצם אפיו שלא לצורך אכילה איסור, איך נילוף אכילה מק"ו ויהי כמו בת מבת הבית אכילה אב אל אם נאמר דרך לצורך אכילה אז שפיר הוה כמו בת מבת הבית, עי"ו, וכן אם נילוף כדי לבטל טעם החלב ולא כדי לאכלו אין זה בגדר מבשל במותר לבשל לדעת הרמב"ם ובזה יש ליישב מה דקשי' לאחרונים על הש"ך בס"י פ"ז סק"ז עי"ש עי"ש וד"ק.

ORAITHI לרשותו כאן דבר פלא שראיתית בדברי לב ארוי בסוגי' זו דרצה לתרץ קושי התוס' ד"ה חדש הוא דבאמת משום דכלאים נמי הכי הוה עדין חדש מקרי כמש"כ התוס' לעיל דף ס"ד ע"ב, אבל כוונת הגמ' שם בפסחים' כלפי מה שאמרו חכמים דמשרת לטע"כ ומכאן אתה דין לכלאים בשלש ולערלה בתורת, ע"ז פריך לילוף מבב"ח, ואי חדש הוא עכ"פ לכלאים דנמי חדש כמותו נילוף מבב"ח. ודבריו במחכ"ת שגיאת המה, דהא אי מבב"ח לא מצי למילוף משום חדש הוא, אז גם חתיכות בב"ח לא תאשר תערובות אחרת בנ"ט דכל שנעשה כבר בב"ח כאשר איסוריין הוא, וכן שנבלת אינה אוסרת בטעמה כ"כ בב"ח, וא"כ ככלאים נמי אין איסור את חערובות וזה ברור. ולעומת מה שהביא ראי' מתוס' לעיל ס"ד ע"ב דגם בתורי מייל אמרינו חדש הוא, כבר כתוב ק"ז ועל חת"ס צ"ל לחלק בין הנושאים דשני מיני חדש איכה, א') מה שהוא חדש נגד הסברה והascal, וזהו לעולם בחידושים קאי אפיו נמצאי אלף פעמים, שנית חדש מצד שלא מצינו כיוצא בו, וזה נמצא עוד אחת בטל חדשו, וכן התוס' לעיל מיררי בחידושים נגד השכל, היתר מכל איסור, שפיר כתבו דאפיו נמצאי כמה פעמים חדש מקרי, אבל הגמ' בפסחים מיררי בחידושים שלא מצינו כיוצא בו, וד"ק.

ד"ה ק"ט ע"א משנה הכתול קרעו ומוציא את חלבו בגמרה אמר לפרש המשנה כיצד קרוו ארי' קרוו שתי וערב וטחו בכותל. וא"ג דבסייעא בלב נמי קאמר האי לישנא קרוו ומוציא את דמו, והם

הדיין אי לרוב הבשר אסור מה"ת הגם שהחלב לית בה כזית יש לפחות ממשנתינו דתנן טפת חלב, וסתם טפה פחות מכזית היא ומ"מ הבשר נעשה נבלת, אלא דהאי לאו דיקא הוא דהאי טפה ע"כ לאו דוקא, דהא בגיןור את הקדרה דסיפה קתני עד שתתנו טעם בכל הקדרה ולפרשי' ז' לדאטפה קאי ובגינור בתחילת הרי דאפשר דיש בה ליתן טעם בכל הקדרה, ועיין.

תוס' ד"ה אמר, חלב נבלת היא, מכאן הי' מדדק ר"ש, דלמ"ד מב"מ לא בטיל צריך תרי שישים וכו', הנה הא דסגי בתרי, ס' הוא משום דאמורין קמא קמא בטיל, ולא חזר וניעור, דאל"כ לא תסגי אפיו בהרבבה פעמיים שישים, דהא נכנס וויצא רוטב הרבה בתוך הנבלת שנעשה איסור, וא"כ גם חד שישים ומהו והוא קמא בטיל, אלא Mai צריך לומר, דנדג חתיכת האיסור הנראה לעיננו לעולם צריך שישים, ולא אמרין קמא קמא בטיל, משום שלא תחולק בביטול האיסורים, בין לח לבש, כי בלח שנפל בפ"א לא שייך קמא קמא בטיל, ולכן לעולם צריך ס' נגד חתיכת האיסור, אבל גוף הרוטב שנבלע בחתיכה וחזר וויצא שאינו נראה לעינים למה לי ס' בכל דחו תסגי, כי קמא קמא בטיל, ושאני חלב היוצא מכיוית זה לתוך הוורה דליקא אינון מינו כלל ולא שייך ק"ק בטיל, דכל שהוא מחלב מצי אוסר זבל להצרי' ס' נגד הרוטב מנין וצ"ע לפע"ד. עוד שניית נתקשה לי טובא על שיטת ר' שמואל דלפי דעתו מהו מהני ס' בחתיכות להתרין הרוטב דכיוון דרוטב נאסר מצד מב"מ וצריך לומר סלק את הרוטב והחתיכות מבלתיו רוטב הנבלת, הלא החתיכות ניכרים בפ"ע, ואיך יבטלו הרוטב שבתוכו הרוטב, וצ"ל דהמוחל היוצא מן החתיכות בתוך הרוטב הוא יבטל את רוטב הנבלת, אבל מני' לדחתיכות יפלטו כל כך מזור שייהי ס' נגד הרוטב שליטה החתיכת איסור דמאן מפיס לשער זאת, וכל זאת צ"ג וד"ק.

שם בא"ד וקשה לר"י לדבוריו דמשני גדי אסורה תורה ולא חלב, הלא בעלמא חתיכת של יותר נעשית נבלת מדרבנן וצriger' ס' כנגד כולה, דמדאוריתא לא צriger' ס' וכו' עכ"ל. הא דידי'קו דבעלמא חענ"ג רך מדרבנן ולא מדאוריתא צriger' ביאור, וראייתי שהאחרונים הרגישו זהה. אבל לפע"ד גראה דהתוס' רצוי לשולש שלא לתרץ עפ"י סברת הר"ן דחענ"ג דוקא דומי' דבב"ח דמני' לפינן, וא"כ אם גדי אסורה תורה ולא חלב הרי' דבלח לא מצינן חענ"ג ממילא לא אמרין כן גם בשאר אסוריין, אבל התוס' לא ניתא להו דרבנן עשו זאת דוקא דומי' דבב"ח, אבל אי מדאוריתא הי' וילפotta גמורה מבב"ח אז הי' החילוק בין לח ליבש מוכרת, דהא גדי אסורה תורה ולא חלב, הרי' דבחלב דהוה כשר ארי איסוריין לא אסורה התורה ההיתר שקיבל טעם מן האיסור, אבל אי דרבנן הוא אין מן הסברה לומר דוקא ביבש אמרינו חענ"ג ולא בלח לנפער"ד כוונת התוס' וד"ק.

בא"ד אלא ואדי כיוון שהחלב הנפלט מן הבשר לא נ"ג אלא מטעם בשר המעורב בו, אין לו דין חלב טמא וכו', ומכאן, יש להוכיח דתבלין הבלווע מחלב ודם ונפלו לקדרה מטבחין בששים, וא"ג דנותנים טעם אפיו באלו, דאינו חמור מן האיסור הנבלע בהן עכ"ל. והנה ראייתך בברוך טעם ז'ל ש' דיש לחלק בין הנדן לראי' דנייהו דלענין מב"מ איזילן בתר האוסר, אבל כל שןרגש הטעם מנין לנו להתרין, ודבורי טעם הם. אבל אני הוספה עוד להקששות, דלמה להו להtos' לחפש זאת הסברה דאין הנאסר הי' חמור מן האוסר, דבלא זה היו יכולם לדוחות דינו של ר"ש, דניהם דנאסר הרוטב מן החתיכה, אבל הא דנעשה נבלת הוא רק מדרבנן כאשר כתבו בעצם, ובדרבנן הלא כתבו לעיל דף צ"ג בד"ה זיעא בעלמא דמבר"מ שפיר בטיל, וממילא לא היו באים לדון

אלא שדרכם היו להסמיד דין שחדשו על המשנה, כמו שסבירו דבריהם על המקרא ואשר הארכתי בזה בפיחיה, וכן הוא הכא דהתנה בכל מאמרו לא כיון אלא להשמעינו, דחלב שחוותה אין בה בב"ח מה"ת אבל יש בה מדרבנן, ובגוף דיו החולב רק תיקונו של לכתהלה כתני, דקרווע ומוציא את חלבו, אבל אם צלאו או בשלו ללא תיקון מה דין, מהא לא דבר התנה לא בפירוש ולא מדוקין ודוק.

ע"ש גמור א"ל יתלא לר"ג מכדי כל אשר לנו רחמנא שרא לנו כוויות, אסור לנו דמא שרא לנו כבאו וכוי, א"א גורשה בחוי בעלה וכו', הנה הנני קמאי דחשב איתו שהוא שינוי טבעי וספר קאמר דזכותתו יחו שרא לנו אבל בא"א ואשת את וכחות דלית בהוא שינוי טבעי משאר נשים אלא איסורה דרווע' עליהו ממתקים אוטם, כמו שבסוף נדרים, דס"ד דניאח לי דלא למות בעל, דמים גנובים ימתקו ולחם סתרים יונעם, וא"כ לא שיך כלל שרא לנו-CN גנדן דכל דשרא הווע כשר נשים, אבל ייל דכל הנני דחשב מן העיריות גם במה דשרא-CN גנדן יש בהן קצת איסור דגורשה קראו התורה איש אחר דהוא מכניס לביתוasha שבעה מצא בה ערות דבר, אשת אה במקום מצוה אם אין כוונתו לשם מצוה הרי הוא פוגע בערווה, יפת תואר הלא לא דברה תורה אלא כנגד יצח"ר, ואין כאן היתר גמור אלא דלפ"ז בגורשה לא הי לו לומר בחוי בעלה. דמהאי לשינה משמע דאית בה עידי צד"A. אלט זאת בלאה" קsha דהרי גם מיתת הבעל דמתיר בעין קרא מבואר בפ"קDK יודיעין וכקדתני במשנה וקונה את עצמה בגט ובmittat הבעל, ומכאן נראה דmittat הבעל הוא היתר טבעי, ובתוס' היבאו בשם הקליר שכגד א"א אמר היתר יפת תואר, וכנגד כתנית לא אמר מיידי והכל עשה עפ"י הרושלמי. כוונתם לפע"ד דעפ"י הרושלמי ריש קידושין דין גירושין לב"ג ועיין שם במראה פנים שתמה על הרמב"ם פ"י מהלכ' מלכים, וא"כ ה"ה מיחת הבעל אינה מתרת, ולכן אמר היתר דיפת תואר, ולעומת כתנית לא אמר משום לדעת הרושלמי, גם ביאה ראשונה לא הותר עד אחר כל המעשים והרי היא גיורת ודוק.

תוס' ד"ה אינו עובר בסה"ד, וש להעמידו לפ"י הקוי שיש במים ס' וכו' ועיין בהגנות מהרש"ש שנתקשה לו, דמ"מ מה פרך הש"ס והוא כתני שבשלו דיעבד והא בבישול אפי' בדאיכא ס' בימים איכה עכ"פ ביטול איסור בב"ח של כל לכתהלה, ואני גברא רבה החזינה אבל קושי לא חזינה דהרי הא בב"ח בתערובות בא לעולם ולא אתה כל ידי איסור ואין כאן ביטול איסור לכתהלה ועיין לעיל מה שכתבתי בדף ק"ח ע"א **תוס' ד"**ה אפשר לסתותו מותר ודוק. **דף ק"י** ע"ג גמור' ורב בקעה מצא וגדר בה גדר, דרב איקלע לטטלווש וכו' אמר לא גMRI דבב"ח אסור, אייעכ' וקאסר להו כחלי. ויש לתמונה וכי מקרה מלא לא ידעוו, דלא תבשל גדי בחלב אמו, ולא עוד דמה מקום יש כאן לגדר גדר דדי הי למדם מקרה ואין זה דומה לבשר שנתעלם מן העין דאסור להו רב כדעליל נ"ה ע"א, ומובהר בירושלמי דמפני שהי' מזולאין ליקח בשר מן הנכר, דשם ידענו ונשמרו מאכילת נבלות וטריפות, אלא שלא חשו בנמצאה ביד עכ"ם, אבל כאן דלא גMRI כל איסור בב"ח מה ראה להוסיף חומרה וכפי הnaraha רש"י זיל נשמר מזה, וכותב גם כאן ד"ה בקעה מצא כלומר ראה שהי' מזולאין באיסור בב"ח משמע מיני' דעיקר האיסור נודע להם אלא דלאו בו ולן ראה לפע"ד באמות דעתו מקרים, אלא דהיו מפרשים קרא כדכתיב גדי בחלב Ammo, וכמש"כ הרמב"ם זיל ריש פ"ט דמה"ט אסרו חז"ל גם בשר ח' ועוף, עיין מותר. ולפ"ד נראה דהש"ס קמותיב משום דרב העמיד דין על לשון המשנה, אבל באמות אין כוונתו כלל להכניס דבריו במשנה לאסור להם גם כחלי, ודוק.

לא בעין שתי וערב ולאacho בכותל דבריהם מוציא כדרכו קאמר, דבלב שדמו כנוס בתוכו, מצי להוציא בידו הדם אחר הקרייה, אבל בחל דהחלב מובלע בשר הכלל, במה יוציא החלב, והרי מוציא את חלבו קתני, וע"כ בטוח בכותל, וכיון דעתה בכותל עיין מובן מאליו דקרווע אחד לא סגי להוציא חלב המובלע בתוך הבשר כלו ודוק.

ע"ש הלב קרעו ומוציא את דמו לא קרעו אין עובר עליו וכותב רשי זיל דבגמי' כריתות מוקי לה בלב עוף שאין בدمו כזית, וכן הוא דעת הרמב"ם זיל דס"ל דם שבשלו נמי עובר עליו, וע"כ דמשום דאין בדם כזית פטור הכא, ומיררי בלב עוף שאין בדם כזית. ומאוד אני תמה דחווץ מן הדחוק הגדול והנורא דרישא דחייב מיררי בבחמה וסיפה דלב מיררי בעוף קשה טובא, מה אתה לאשמעין דעל חצי שייעור דם דאיינו עובר עליו, מה שיטי הכא, הלא בכל איסורי תורה הדין כן דכזית בעין, והנראה לפע"ד בזה הוא, דआ"פ דבגמי' שם בקריות דקאמר בלב עוף דאין בו כזית, דמשמע דבכל הלב אין בו כזית, אין הפירוש כן, אלא שאין בדם כזית וכאשר כתבו רשי' ותוס' הכא וכן הוא ברמב"ם זיל שכותב שאון בו כזית "דס" חסיף תיבת "דס" ללשון הגמ', וע"כ לפרש אתה דאין ר"ל דמיiri בעוף שאון בכל הלב כזית דזה לא הי' צרך להשמענו הכא דPsiṭṭaa דמ"ש מחלב ושאר איסורים דבעין כזית, ועל פחות מכךior או אין עובר עליון, אבל הכא אתה לאשמעין דלא מצרפין בשר הלב לדם הכנוס בתוכו, מפני שנידון הבשר כשומר לדם וכאשר מצרפין בפירות השומר לפני להשלים לכזית או לככיתה לעין טומ"א, עיין מנוחות דף ע"ב וברמב"ם פ"י דמ"א ובפ"ד מהלכ' טו"א, لكن קמ"ל כאן דבשר הלב איןנו כן ואינו נידון כשומר לדם הכנוס בתוכו. וא"כ משנתינו דקתני דבשרו של לב בהמה נמי אינו עובר, אלא דבעוף מלטה דפסיקה הוא דליך שום עוף שדים הלב יהי' בו כזית ודוק. ועיין מה שכתב לישב דברי רש"י זיל במא שכתב דאיינו עובר עליו יוסף מה שכתב בבראשית דבב"ח זיל דטעם עתיקר אינו אלא דרבנן לעולם ילכיא מלכות על בלוטת איסור ודוק.

ע"ב גמור א"ר ז"ר א"ר אינו עובר עליו ומותר וכו' וא"ד אינו עובר עליו ואסור. הנה הא דקתני במתני' דאם לא קרעו אין עובר עליו ודאי בכל אנפוי קמיiri בין בצליל ובין בבישול ואפילו עם שאר שר, דהכי עיקר הרבותה דמתני' הוא להשמענו דבחלב מתה לית בה איסור בב"ח מה"ת, דממעטין מחלב ALSO ולא בחלב שחוותה לקמן קי"ג ע"ב, ודבר זה לא קתני במשנה זולת הכא ומדקתני החולב קרעו ומוציא את חלבו עכ"פ שמעין דאיכא בחלב שחוותה איסור בב"ח מדרבנן, דמבלש בשר בחלב שחוותה דאסור לאכלו עכ"פ, אבל מדין החולב עצמו שבישול או לא באלה קרייה מה דין, מזאה כפי הנרא לא דבר התנה כלל, ولكن רב דקאמו מותר או אסור לאו לפרש משנתינו ATA, אלא דין קאמר, והוא DNSMK אלשנא דמתני' דאיינו עובר עליו ומותר או אסור, היינו דלא תקשה ולא תידוק ממתני' דלשנא סובל ההיתר כמו האיסור דהרי האי אינו עובר דקתני דמשמעו מני' הא איסורה איכא, הלא בעיקר אכילתבשר בחלב שחוותה ודאי עכ"ע איכא איסורה, וכן גם בכחל בהדי בשרא עכ"פ אסור מדרבנן, וכמש"כ התוס' ד"ה הא איסורה איכא. אלא שנדחקו לפרש הא דפרק הש"ס מדיוקא דמתני' ארבע דאמור מותר. ולפ"ד נראה דהש"ס קמותיב משום דרב העמיד דין על לשון המשנה, אבל באמות אין כוונתו כלל להכניס דבריו במשנה

המצאות מסויע לאבדון האומה בכללה, כי אם רבים יהיו העוברים גיען הנזק גם להמקיימנו המועטים מטיב הענין כנ"ל, וכן שפיר כופין על הממצאות, אולם מצוה שמותן שכחה בצדה, הלא יצאה מן הכלל לידונו בפרט שככל המקימה גיען לו שכר בעולם התהיה ליום שכלו טוב וארוך, ואז אין ערבות ואין אחד תלוי בחבירו, וכל או"א פרי מעלה יאכל, ומה לי ולו לכופו שקיים מצוה זו על כרחו, מצוה שאין אישור האומה בכללה תלוי בה דליה יצאה מן הכלל להיותה נידון בפרטן. והדברים עמוקים ואמתיים תלי'ת.

ובזה תבין מה שסבירobar ברמב"ז ע"ה בתכמה מקומות וכן ברש"י עה"ת על הקרא דושמות את דברי אלה על לבבכם, דעתך קioms ההוראה והמצאות הוא בארץ דוקא שנראה לך או'ר' כתשרה מפורשהbekבלת חז"ל דמצאות שאינם תלויים בארץ נהוגות בין הארץ ובין בחו"ל, מבואר בקידושין בפ"ק. אבל לפי הנ"ל כוונת הרמב"ז ז"ל, דעתך ההוראה לכו עלי קיומה מי שאינו רוצה בה הוא דיקא בארץ, כי רק בשיטתה האומה על אדמתה תלוי האומה במעשהה היחיד, אבל בגלוותה כא"א נידון בעזה"ב, כי שכר מצוה ונעשה בהאי עלמא לייא, רק על האומה בכל דרך טبعי ולא דרך קביעת שכר ווניש, ולמה נכו' בשוטים לעובר אם לא ממש"ש רשי"ז לאחר שתגלו תהיו מצוינים במצוות כדי שאם תחזרו וכוי' ור' ר' לפ"ד דברנו שוגם בגלות מוטל עליינו החזיב לראות כלל או"א קיים המצוות אפילו על כרחו, מפני שאנו מצפים בכל יום לשוב לארץ אבותינו ולהיות עם אחד קשר אחד באחד וערבים זה זה.

ובמה שכתבנו יש תשובה נצחית למה שהתפלא ק"ז בעל החת"ס ז"ל בתשובה אחרונה בחו"ד שכתב ז"ל: אך א"א לי בשום אופן להאמינו שתהיה גנותינו אחד מעקר הדת ושם יפל היסוד תפול החומרה חיליה, ושנאמר אלו הי' ח'וי חטאינו גורמים שיגרש אותנו גירוש עולם, וכדס"ל לר"מ בעשרות השבטים שהם נדחים לעולם, המפני זה ראשאים לפרוק על מלכותם, או לשנות קו"ז של כל השומעים אותם וממש"כ עלי אחד מיזמי חליצי, אבל מה על כל השומעים יראו לנו משלוחם, וכד"מ בעשרות השבטים הייצאים מלבד טהור וקדוש שעשה כי כאן הפרוי על המדה ושלא בכיוון כפר בעירך שאינו מעיקר הדת מתווך רוב התלהבותו לעובד UBODOT ה' שלא ע"מ קיבל פרס, ופלא אוראך כי ק"ז ז"ל בעצמו כתוב לחודשו למס' גיטין דף מד ע"א בד"ה חוץ מלאלכתו ז"ל: יש לעיין הר' אפי' מכרו לחו"ל דמקים כל התורה רק מצאות התלויים בארץ אינו יכול לקיים, ואפי' היא יצא לחרות, ויל' דהתם אינו מקים שום מצוא דכל הדר בחו"ל וכי שמי אין לו אלה, ואפי' ק"ש שקורא בחו"ל, אינו לקרוא בא"י, כי גרשוו מהסתפק בנחלה ד', וזה מוסר גדול. עכ"ל האזהב, והוא מכוון למה שכתב הרמב"ז בסוד הארץ דעתך ההוראה והמצואה בארץ ובזמן שישובת הארץ שב"ד של מושבת דאמונה על גאותינו ב"ב אינה מעיקר האמונה, אולם אין לי עסק בנסיבות ולא באתי בסוד אלקי לידע מה בין ארץ לחו"ל לעניין קיומ המצאות, אבל הנגלה לנו לפי ביאורנו דמלעלת דכל יודי התורה נאמרה על האומה בכללה ובזמן שישובת הארץ שב"ד של מושבת בה, וכן ההוראה והמצואה היא משפט הארץ שב"ד של מטה מזוהרין עליה, כי אז תלי' אישור כל האומה במעשה היהודים, אבל בחו"ל ניהו דמצואים לקיים מצאות שאינם תלויים בארץ, כדי לקבל שכר בבא, ולא להעניש על בטולם בעזה"ב, אבל דבר זה לא נמסר לב"ד לכוף למי שאינו רוצה בתקנות עצמו, ולול' אמוןתנו החזקה בגאותינו ונשנוב לארץ אבותינו להיות עם אחד, ה' בטלה ההוראה בתו.

על"ש גמר' דתני כל מ"ע שמותן שכחה בצדה אין ב"ד של מטה מזוהרין עליה, ופרש"י ז"ל דליך פי' מתן שכחה לומר אם לא תקיימנה זהו ענסו שלא תטול שכר זה, עכ"ל. לך או'ר' נראה דין לו שום עונש אחר גם מיד' שמים לא, רק שנטש שכחה קיימה קיבל שכר דאי' הזה האי מצוה רשות בעולמא דמי שירצה לקיימה יקבל שכרומי שלא יקיימה לא יטול השכר אבל לא עבר אמירה דרhommeana, וזאת אי אפשר לומר כן מכמה טעמיים מבון, ובפרט שלשון הגמ' סותר פירוש זה דהרי אמר דין ב"ד של מטה מזוהרין עליה, ולדיקא אתה אבל ב"ד של מטה מעניש על בטול מ"ע זו כמו בשאר מ"ע דגעש על ביטולה, דהרי אפי' על בטול לביש בת' של ד' כנופת אמרו ז"ל, דגעש בעידנא דרישחה ע"ג הדוחה רשות של לא לבוש בגין ארבע כנופות, וכך קשה למה באממת אין ב"ד של מטה מזוהרין עליה לכופו לקיים מ"ע זו, כמו שאר מ"ע כיו' דגס עליה נגעש בידי' שמים על ביטולה, הרי הוא עבר אמירה דרhommeana בשב ואל תעשה.

ולול' פי' רשי"י "ול' היהי מפרש הци, דבר אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא לייא, דהיום לשוטים ומהר לקל שכרם, ז"ל דכל יודי ההוראה על קיומה, ונעשה על ביטולה, שמצוין בתורה על כל האומה קאי, ולא על היחיד המקיים או העובר, כי דין היחיד הוא בעולם הנשומות אלא שיש פרטיהם יוצאים מן הכלל עין מה שהארכתי בזה בספר שביב אש בפ' בחתקי, ומ"ע שמותן שכחה בצדה היא ג"כ פרט היוצא מן הכלל, וקאי על היחיד העושה וכאשר מוכח מהאגודה דס' אכילתן דתני ר' יעקב, שכר מצוה שמותן שכחה בצדה תחיה המתים תליה בה, דר' יעקב מבש ראה שאמר לו אביו להביא גזלתות וכו' ובחזרתו נפל ומת וכו', עי"ש הרי דמחלוקת בין שאר יודי ההוראה דכתיבו על כל קיומ התורה דקאי על עזה"ז לפני התהיה, ועל כל האומה ולא על היחיד, וכך לא קשה לי' למה יש כדי אובד בצדקו ורשע מאריך ברשעתו, אבל במצוות כבוד אב ואם ושולוח הקון דמתן שכחה בצדה, לא ניחא לי' לפרש דקאי על כל האומה, ובטעמא דה מלטה ייל' דקיים ההוראה בכללה וע"י ריש' פ' בחתקי ד' והנתני האומה בטבעה ודלא ממש"כ הרמב"ז ז"ל ריש' פ' בחתקי ד' והנתני משכני בתוככם, וכאשר הארכתי בזה במ"א, דכל שהאומה גדורה בעריות ובמאכל ומשתה, ומולמדה בדעות ובמדות נשמר את דרך הצדק והיושר, מגיע לה כל טוב וכל אושר, וושבת לבטח בארצה בגין מפריעו, והכל בטבע העניין, ולכן יפה אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא לייא, דכל יודי ההוראה לא בדרך שכר שנקבע להם מאת השם ית' אלא הוא מונח בטבע העניין, וכל זאת בכל התורה וכל האומה, אבל במצוות פרטית לא שייך לומר דאם האומה יחזיק בהאי מצוה ייחידית, תארכיך ימים על הארץ הטובה לרجل מצוה זו מבון, ולכן עכ' לומר דהאי הבטהה דרך שכר סגול'י ולא טבעי נארמה, וא"כ ממילא דקאי על היחיד דקיו' דהוא שכר המגיע למקיומו שלא מדרך הטבע, אלא שהוקבע לו שכר זה לא תלי הדבר בכל האומה וכל או"א נידון מעצמו, ולכן ספר קשי' לי' לר' יעקב היכן אריכת ימי של זה והוכחה מזה דשכחו אחר התהיה ומעתה מאד עמקו מחשבות האי גברא רבה דאמר דכל מצוה שמותן שכחה בצדה אין ב"ד של מטה מזוהרין עלי'. דכל מה שאנו מצווין לכוף לקיום המצאות למי שאינו רוצה בהן צרך טעם, דמה שמורגל בפיינו לומר דמצד ערבות מחובבים לעשות כן הוא גופא בעי טעמא דמה לי ולמי שאינו רוצה לעשות סוכה או להניח תפילין דלעיל מובן הדבר, אבל אין נזק לאחרינה, אבל כפי הוצעתינו דלעיל מובן הדבר, דהלא אישור האומה על האדמה תלוי בקיום ההוראה והמצואה, ולכן כל יחיד ייחיד המבטל קיומ

מצوها האחרונה הלאו לכבודם משליהם אין לכוף בשוטים עד שיאמר רוצחה אני, משומש דמתן שכחה בצדיה ואני כאן משום תיקון ואישור האומה, והרי כאן בהכא מيري דהרי כפתחו, ואיבא לנו לאב ושבן הלא הי' יורדין לנכסיו וישכוו מי שישראל את אביו ואמו, אלא ודאי דהיא להם משליהם ורצה לכפונו עד שיאמר רוצחה אני, כדי לקבל שכר מצوها, ע"ז השיב להם שפיר דמי' שמתן שכחה בצדיה אין בי"ד של מטהה מוזהרין עליה, אבל היירושלמי מيري ביש לבן ואין לאב שכופין הינו שירודין לנכסיו, זאת ודאי עשוין מפני תיקון העולם, וכן הוא בהשחת העבות וכון בצדקה שהקשו התוס' דירודין לנכסיו ע"פ שע"ז זה עדיין לא קיים הוא המצווה, אבל להתכלית המגעה לאחררנא השגנו ספר, ובשביל שככו אין אנו אחריאין, רק במצבה שאין מתן שכחה בצדיה שהיא לתכלית אישור האומה בכללה כופין בשביב האומה, ולא בשביב שיקבל הוא שכרו בעזה"ב, ודוק'.

ד"ה כבда מה איתין כי, אומר ר"ת דכולא חק שמעתא איiri בכבד שלא נמלח וכי שכך נהוגן העולם לבשל אחר צלייה וה"ה דשייר אחר מלילה וכו' עכ"ל. תמה אני מאיד דמבייא ראי' ממנהג העולם דמבלשין אחר צלייה, על היתר בשישול אחר מלילה, דמסתמא לא היה העולם נהוג היתר בשישול אחר מלילה, כמו שתכתבו בסוף דבריהם בשם הר"ף דכל ישראל נהוגן שלא לבשל אחר מלילה, הרי ממנהג העולם דין דאיינן ריק צולין מוכח נגד ר"ת, ואיך פשוטיא לי' להתריך דבר שנגנו בו איסור בימי כמו בימנו דין מבלשין כבד אחר מלילה, עצ"ג.

בג"ד דשיעור מלילה פי' הבה"ג דהוה כשיעור צלייה משומדמליח הרוי הוא קרותה דצלי וכו' עכ"ל. הא דבעו לאותיו דברי הבה"ג ולא סגי לי' בגין' דאמיר שמואל מליח הרוי הוא קרותה דצלי. עיין לקמן קי"ב ע"א בתוס' ד"ה הנ"מ דין דאיינן נאכל מלחמת מלחו, דיש שיטה דזדוקא מליח לאורחא עין עיבוד הוא דהוה קרותה דצלי אבל מדברי הבה"ג שמעין דין奴כו, אלא גם מלילה לקדרה שאנו מולחין הוא קרותה דצלי ודוק'.

והנה בסוגי' או דכבדא יש מובכה גדולה בין הראשונים אי בלא מלילה קבוע, או אפילו במלילה ומושם דכולאDMA. ועיין בראש יוסף ז"ל שסדר השיטות וביאור טעםם ונימוקם, אבל לפע"ד לא יצא ידי חובהתו כי באור סוגי' זו תלוי ביסודו עני מליחתبشر אשר לתוס' ויתר הראשונים לי' להם שיטה לעצם, ולרמב"ס ז"ל שיטה לעצמו ורש"י ז"ל בינותם נוטה לכך ולכאן. ولكن שיטתו בסוגי' או סתומה, ואשר גם הראש יוסף ז"ל כתוב דלא ברירין דבריו עין בסי' ע"ג ואבאר שיטתו זהה.

הפרמא"ג בפתחתו להלכ' מליחת חקר, אי מליחתبشر שאנו מולחין חייב דאוריתיא או דרבנן, ותולה הדבר בפלוגתא אי דם שבשלו או שמלו דאוריתיא או דרבנן עי"ש. וכאשר אבר או אילו לדעת הרמב"ס ז"ל, ע"פ דסל' קרשי' דם שבשלו ושמלו עכ"פ אסור בלאו מה"ת, או אף' בכרת, מ"מ חייב מליחתبشر אין אלא מדרבנן, דם הנבעל בשבר אין לו דין דם אברים שהוא בלאו כדאית' בכריתות כ"א ע"א, דם הנבעל בשבר שאינו בנוס בחותין או בשאר חלול שבברים, אבל דם הנבעל בשבר שאינו בנוס במ"א איןו בכלל זה, כאשר אבר או דבר זה ה' בהעלמת עין של הראשונים ז"ל נמי, והוא פלא והפלא בעני.

הנה בבריתא ובגמ' שם לא נזכר אלא דם הטחול דם הלב דם הכליות ודם האברים. והאי דם האברים דומי' דם הטחול והכליות המכונס בעركי וגידי האבר קאמר, ולא דם הנבעל בשבר דין על האי דם ה' כוונתו הויל' דם הנבעל באברים ולא דם

משפט הארץ שיה' ביה"ד של מטה מהויב לכוף על קיומה, רק היתה עני פרטיו לכל או"א פריוואטאכע, כמו כל הדחות שבזמננו שאין מושלי הארץ כופין על קיומם באמרים שהוא געויסטעןאנאכע שאין מן הראו' לכוף על אמוןוט, ועיין ברמב"ן עה"ת ריש פ' שופטים שכחוב בשם הרמב"ס וכן הוא ז"ל הפסים על ידו דהकמת שופטים אינו אלא בארץ ולא בחו"ל עי"ש, הכי אית' לך עיקר גדול מזה. הבן הדריך ויפה אמר תלמידי מורה שמואל קפעטש נ"י דלא על חנס אמרו ז"ל תפח רוחם של מחשבין קיצן, דמפרש רשות ז"לadam לא יבא בחשבונם מחייבים כח האמונה על ביאת המשיח, ואם כדברי החת"ס ז"ל דאין זה עיקר מעיקרי התורה לא הי' מקהל מחשבי הקיצין בתפח רוחם ר"ל. ודוק' היטב בכל מה שכתבנו ועיין מה שכתבת בתוספות ד"ה כל מ"ע.

תוס' ד"ה טלית שאולה מדאוריתיא פטורה לעולם וכו' ולענין ברכיה נראה שאין לבך על השאלה וכו' ואעפ"כ המברך לא הפסיד עכ"ל. הנה המהרה"ס שף ז"ל כתוב דהთוס' דברço מטלית שאינה מצויצת דallow בטלית מצויצת ודאי מברך דאדעתא דמי'רי השאליו כדי לצאת בו עי"ש, אולם לשון התוס' לא משמע דמי'רי בטלית שאינה מצויצת, אבל עיין בא"ח ריש סי' י"ד בט"ז שם דרך במי ששאל טלית לתפללה וכנהוג אכלנו שלא לבשו בכל יום אמר הרואה"ש ז"ל סברת דמסתמא אדעתה' דהכי שואל לו, שיהי במנתנה עמליה' כדי שיצא בו ידי מצוח, אבל אם שואלה לצורך לבישה בעלמא עע"פ שהטלית מצויצת, ליכא האי און סחד. ולכן אף בטלית מצויצת שפיר כתבו התוס' דין לבך, דמי'רי בשאלת סטם ולצורך לבישה. ומ"מ סיימו דהמברך לא הפסיד דאפיילו בכחוגו כיוון דדרך העולם לבך על טלית מצויצת שוב גם בשואל סטם אמרין דעתל'ה נתנו לו כדי שיוכל לבך עליון ברגיל נלפוע"ד בכוונת התוס' ודוק'.

בד"ה כל מ"ע וכו' ואית' והרי צדקה וכו' ועיין בו"ד ריש סי' ר"ס בט"ז שהקשה מהא דכופין בהשחת העבות, וכן מירושלמי דכופין את הבן לזו את האב, ונכנס בדוחק גדול חלק בינו אם הביה"ד רוצה לכוף, או שמחוויבים לכוף, ועיין בחו"מ סי' ק"ז בסמ"ע דבאמת דוחה האי דהשחת העבות מוקמי' דהאי גמר' דין. ולפע"ד לויל שאיינו כדי היתי אומר דין לא קושי' ולא סתירה. דעינו בשטמ"ק ב"ק פ' הנזול שהקשה כיוון דפריטות בע"ח מצוה למנה לא מכין אותו עליה עד שתצא נפשו כמו בכל מ"ע, וכמו סוכה ותפלין, ותירץ דכיוון דמצינן לירד לנכסיו ולשלמים חבו למה לו להלquitנו, ויפה דבר הנביא, דב_socה ותפלין נמי הינו מושיבים אותן בסוכה ומניחים לו תפילין בזרע ובראשו, اي המצווה הייתה מתקיים אף נגד רצונו אבל בהני מצות כל שהוא נגד רצונו ועל כrhoו, אין כאן מצוה, דאפיילו למ"ד מצות א"כ, אבל היפך כוונה ומכח"כ על כrhoו הוה כמו מתעסק דלכ"ע לא יצא, כי כוונת מעשה עכ"פ בעין ולכן אין לנו תקנה אחרת אלא להלquitו עד שיאמר רוצה אני ואיז חשבין לי' כעשה מרצונו וכמו שהסביר זאת הרמב"ס ז"ל CIDOU, משא"כ במצוות פריעת בע"ח ניהו דאמ' יורדין לנכסיו על כrhoו, לא קיים המצווה לקבל עליה שכר דיןוס מכאן דלא עביד דמי'. וזה עוד גרע מאנטס דהרי לא עביד כלוס, אבל מ"מ תכלית המצווה שישלם חבו ושהתובע לא יזק השגנו וזה די לנו כי בשביב שככו לא נכו' אותו בשוטים רק בשביב תיקון העולם ננ"ל. וכמ"כ למעלה ומכאן ג"כ ראי' דעיקר העrobotות הוא משום דכל יחיד צריך לסייע לאישור האומה אבל אין כופין כדי שיזכה האי יחיד לחחי עזה"ב כי מה לילו. ומעתה במצוות כבוד אב ואם איכה ג"כ תרתי דין奴כו לו לאב ויש לבן נזון משל בן, ואיפילו יש לו לאב מצוה על הבן לכבדם משליהם ובשוטים רק בשביב תיקון העולם ננ"ל.

בשעת שחיטה, ודם הכנסת מתחליה וכן כתב החינוך מצוה קמ"ח, דאף לפי גירסת הר"י"ף ורמב"ס דם הנבלע בשער הלב בל"ת מה"ת, ולפע"ד זה ליתא וא"א להיות מטעם האמור לעמלה, וכל המעיין בדברי הרמב"ס זיל יודה לדברי, שהרי הוא זיל כתוב בפ"ז הד' וא"ל דם התמצית ודם האברים, כגון דם הטחול ודם הכלויות ודם ביצים ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה ודם הנמצא בכבד, אין חיבור בין עליו ברת וכוי' עכ"ל. הנה הקדים הרמב"ס דם אברים וועשו כלול ואח"כ כתוב פרטיהם כגון דם הטחול וכוי' ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה, והוא משום דפרש מה דעתך בגמ' תנא והדרותנן דר"ל דהאי דם אברים דתנא לבסוף הוא הכלול ומה דקתני תחילה הנה הפרטיהם ובכל כלל ופרט אלו בכל אלא מה שבפרט, ומיליא דם הנבלע בשער איןו בכלל דם האברים כי בכל הני פרטיים שמנה הדם כנוס בעורקים וכו' ובDEM המתכנס ללב דבדים כנוס מيري ולא בנבלע בשער הלב הרי לך מפורש דדעת הרמב"ס דם הפרט מן הבשר לאח"מ אין בו לאו מה"ת, ורק מדרבנן אסורה והצריכה מלילה או צלי', ולכן פסק הרמב"ס זיל שם הלכי י"ב, דהרוצה לאכול בשער חי מולחו יפה משום דלית לי' חילוק זה שכתבו התוס' והראשונים אחריהם בין פירוש ולא פירוש, דמה"ת אין כאן איסור כלל ומדרבען אסורה לאכול הבשר קודם שנוצאי דם הנבלע בחוכו, אמרו מעתה אפי' לדעת הרמב"ס דם שבשלו ושמלו עbor עלי', אין מה"ת חיוב מלילה על בשער לקדרה, כי דם הנבלע בשער אין דם אלא חמץ בשרא ורק דרבנן אצרכוה מלילה, וכי שנראה באמון המשנה עדיין לא נטאש חיוב זה למלאות בשער לקדרה, דאל"כ היכתנן שרבנן הקודש העלים במשניות שלו, כל עניין חיוב מליחת בשער שהוא דוורייתא, ונוגה בכל יומם ובכל אדם, ויפה אמר תלמידי הרבנינו מ"ה "חזקאל ר"ב נ"י" דאי חיוב מליחת בשער לקדרה הי' דוורייתא, אך שתק הקרה מהכרז זה ואסור לנו דם שבברים ומתרן לאכול בשער בכל אות נשנו, ולא אמרה לנו אך נ בשל בשער שנבלע בדם, וכי גרע זאת מהכרז כל מדין דנאמרה לו, ונכוון דבר. ולאחר דעת ריש"ז זיל שסביר דם שבשלו אסור מה"ת וגורס דם דידי' אסור בלבד, דהינו המובלע בשער, הוא לפלא והפלא, הרי הוא דם דמא במה יתכשר דכל מה שפולחת אפיו אחר צליה, הרי הוא דם דהרי כבד שנימוח נידון כל המחו"י כדם ואיך נאכל אותו הפליטה היוצאה ממנו והבן הדברים ודוק"ה ייטב.

ד' קי"א ע"א גמר' אל האי נמי לא תبعי לך, דאנא וינאי בריה דרבבי אמר איקלן לבי יהוד' בר"י דר"ש בן פזי וקריבו לנו קני' בקבופיה ואכלנא עכ"ל, ומדמסים ואכלנא משמעו דלא מהא דקربיו להו בבי' יהוד' בר"ש ב"פ מוכיח אלא מהא דכלו הוא וינאי בר"י דר"א. ולא ידעת מה ראי' מעצמו ומחבר' הדומה לו וצ"ל דאבי ר' זריקה ראי' מועבדא דהיו מאכלין ואוכלין באין מפריע, אבל לעיל שאמר אנא שלקי לי' לר' אמי ואכל ה' מביא ראי' ממעשה רב בר סמוכה, משא"כ כאן דהן בי' יהוד' המאכל והן ר' זריקה וינאי לא היו ראי' לסמוק עליהם מצד הוראה שלחן אלא מכח עמא דבר ומסתמא לך מנגג בני מערבה הי' ודוק"ק.

ע"ש אמר להו קרעו שתי וערב וחתוכא לתחת וה"מ כבדא אבל טחלא שומנא בעלמא הוא, ופרש"ז דאקרעה שי"ע וערב דבעי בכבדא משום סمفונות, בטחלא לא עבי. אלא דלפ"ז מה זה דקארם דשומנא בעלמא, ולכן כתוב רשי' זיל דקדרה שרין, וא"כ תרתי קאמר דלא בעי קריעה משום דאין בו סمفונות, וגם צלי' לא בעי ושרי לקדרה במילחה שאיבר בשער, משום דאין כולו דמא כבדא, ועינן בתוס' ובר"ז ובמורש"א לעיל בתוס' דיה כבדא

האברים ולא עוד אלא דם הנבלע בשער הול"ל אבל עיין זבחים כ"ז ע"א דקאמר ש"מ דם המובלע באברים הוה דם ובתוס' ד"ה ש"מ ובהගהות מלאכת יוט' ובהגהות חشك שלמה שהביא דברי הרשב"א בתו"ב בית ג' ריש שער נ' דלהתחייב מלוקות קודם שפירש קאמר, ודחי דילמא משום שמנונית, והביא מהה ראי' דקודם שפירש מותר, וא"כ הא דלא קאמר כאן הנבלע משום דז' הוה משמעו דבעודו נבלע אסור, וזה ודאי אינו, אלא לאחר שפירש, וכן הוא שיטת התוס' במקילון דף י"ד ע"א ד"ה ונסביר דקודם שפירש בעודו נבלע בשער מותר, ורק לאחר שפירש אסור אלא דדבר זה הוא תימא רבתא בעניין, דאיסור דם יתהוו לאח"מ ופירש מהן המשמע דבעודו נבלע אסור, וזה ודאי אינו, אלא לאחר שפירש, וכן הוא שיטת התוס' במקילון דף י"ד ע"א ד"ה ונסביר דקודם שפירש בעודו נבלע בחויים בכל מקום שהוא נסנו, ומניין לו לרבות דם שהוא מובלע בשער שאינו דם וכמבואר בגמ' הנ'ל אשר ממנוلومד התוה"ב, דכל זמן שהדם מובלע בשער אין עליו שם דם, ולא עוד אלא שיש לי להביא ראי' ברורה שדים הנבלע בשער אפיו פירש אח"כ לא נאשר מה"ת דעתך כאן בחודשי ק"ז בעהחות"ס צ"ל שהביא קושי' חמורה דכבדא מנ'ל דשרי' דהרי כולה דמא ואמרין בבכורות נ"ה ע"א דזיכוית דדמה כבדא, וכדאמר ר' יצחק כבד שני מותם מטמא במת ברביית, וכן פסק הרמב"ס זיל שם, וא"כ כי היכא דחקר בבכורות דף י' דחלב מנ'ל דשרי' למה לא חקר על כבדא דכולא דמא, מנ'ל דשרי', והביא בשם הלבוש דהיתר כבדא דעין מזכטיב באיסור דם על הארץ תשפכנו, הרי דרך על דם הראו' לשפיקה נאסר דם עי"ש, והוא תירוץ מספיק ואמות עצק אלא דלא הבנתי איך ניחא להו בכבד שני מותם דשפир ראי' לשפיקה למה לא תאסר, והרי לא עלה ע"ד אדם מעולם לאסור כבד לאחר שני מותם, והרי ר' יצחק נמי רק לעניין טומאת מות קדרון מיחוי' דכבד כדים, אבל לא לעניין אכילה, וע"כ לומר דכל שלא נאשר מהים לא אסור לאח"מ, וכאשר כתבו התוס' ריש פ' גה"ג לעניין גיד, דכל שלא נאשר מהים שוב לא תאסר, כן הוא בחלב ודם. אלא דדבר זה תלי' בගירסת רשי' וריש"ז זיל בגמ' כריתות הנ'ל, דפרק שם על רב דקאמר על דם לב דבמה חיוב כרת, מבריתיא דקתוני דם הלב בהדי הני דהוה בל"ת ואין בהם כרת, ומשיini הא דקתוני, אין חייבים עליון, בדים דידי' כי קאמר רב בדים דאתא מעלמא לך הוא גירסת רשי' זיל, ופירש דם דידי' היני דם הנבלע בשער הלב, ואח"כ קאמר בגמ' דהינו דם האברים, אלא תנא והדרותנן, וא"כ לפי גירסת זו מופרש בגמ' דם הנבלע הון בשער הלב והן בשאר בשער הוא בל"ת, וע"כ לאחר שפירש קאמר, וכדמוכח מגמ' זבחים הנ'ל. אבל גירסת הר"י' ורמב"ס זיל הוא להיפיך בדים דגופי' חייב כרת ובדם דאתא מעלמא רק בל"ת, ופירשו לך הוא, בדים הכנסות בלבד שהוא משכך דם הנפש חייב כרת, אבל דם הלב דקתוני בבריתיא דהוא רק בל"ת, הוא דם המתכנס ללב בשעת שחיטה, וע"ז פריך הא קתוני דם האברים, ומשיini תנא והדרותנן, הרי דלפי גירסת זו הון בכרת והן בלבד אינו אלא דם הכנסות בעודה הבמה בחויים, כי בשעת שחיטה ואפי' אח"כ כל זמן שפירסכת חי תחשב, וכל שנעשה אז מכוнос וראו לשפיקה הרי זה בלבד, אבל מדים הנבלע בשער לא דיבר כלל, ואדרבה מדלא מוקי' הא דקתוני דם הלב בל"ת דם הנבלע בשער הלב, מוכרכ דעל האי דם דאיינו מכוнос ואינו ראי' ושפיקה רק אחר שירוש ע"י מלילה או בישול, אין בזה איסור תורה וכמו בכבד שני מותם אח"מ, שמורתת משום דם. ועינן בפרמ"ג במשבצות ריש סי' ע"ב שהביא גירסת רשי' וריש"ז זיל וכותב דרש"י ריק ב' מני דמים יש בלבד, מה שכנוס בו ומה שנבלע בששו, אבל לר"י יש ג' מני דם דם הנבלע בששו, ודם המתכנס

אלא שהתורה ציוותה לעשותה כהסכמה זו, אפילו למי שלפי דעתו האמת אינו כן, וא"כ כל זמן שאין כאן הסכמה המכרחת, אפילו קמי' שמי, גלי' דהאמת כמוון דמקיל, מ"מ לנבי מאן דס"ל אסור הוול' לדידי אישור גמורadam יקרעו הלהקה כמותו הרי באמת אסור אף אילו קמי' שמי, ולפי' ז' כל זאת רק למאן דהגעע להוראה וודעתו מכרעת אבל לתלמיד שלא הגיעו להוראה לא נאמר אסור להאיכלו משום טעות' שנגרר אחר המחרמיר, ומסתמא לאיה כיון מהר"ם ש"ז' ז' בדברי.

אבל מה דקש' לי הו, דע"כ הא אמר שמואל, לרבע יhib לוי' ואכל היינו מדעת רב הדודיעו לו שהוא נ"ט, דאל"כ מי רבותא דאלל, וכיון שכן מה זה דקאמר רב חס לוי' וכו' והלא הדודיעו וייתר הוול' חס לוי' לא יכול מה דלא סבירא לי. ואולי לפי מה שכתבנו בדברוקודם ז' דלעומם שמואל נתן לרוב בלי להודיעו, ומושום דלא ידע שמואל מהא דרב דאוסר, ומ"מ הוכיח לתלמידיו וכפרש' ז' ז' לא"כ סיפא דצונן ע"כ נמי בהכי מיيري ודוק.

ע"ש גמר' והוא דרב לאו בפירוש אמר אלא מכלא אמר וכוי', ולא היא שאני התם דנפיש מררה. וכתבו התוס' כלומר מכוא אין להוכיח, אבל הוא בפירוש אמרה כדמוכת בסמוך, עכ"ל. והוא פלא דעתך אמר הש"ס דהאי דרב לאו בפירוש אמר. אבל לפער' ז' הוכיח פירושו משום דבריא דארסא לחתוך בה רותח אפיקו בסכך מקונה והודח קאמר, דהרי ביה' רותח ובולע וכפרש' ז' ז' לא"כ סיפא דצונן ע"כ נמי בהכי מיירי ודוק.

ע"ש גמר' והוא דרב לאו בפירוש אמר אלא מכלא אמר וכוי', ולא היא שאני התם דנפיש מררה. וכתבו התוס' כלומר מכוא אין להוכיח, אבל הוא בפירוש אמרה כדמוכת בסמוך, עכ"ל. והוא פלא דעתך אמר הש"ס דהאי דרב לאו בפירוש אמר. אבל לפער' ז' הוכיח דכוונת הש"ס דרב גופה המציא את דינן דנ"ט בר נ"ט אסור מהא עובדא שאירע לו דאייתי בכריתות דף י"ג ע"ב דכל היכי דיתיב רב לא סגי בא הוראה וכו' בפרש' ז' בע' מני', והוא דוחק דמי' ש רב משאר גдол הדור בעירו אבל עיין ברמב"ם פ"ב ה' ז' מהל' דעות ש' דרב אמרו עליו שלא שיחה בטלה כל ימי' והכ'ם שם כ' דאיינו יודע מוקומו. ולפע' ז' אם איינו מפורש במ"א למלמד מהכא, דקאמר כל היכי דיתיב רב לא סגי בא הוראה משום דגש מישחת חולין שלו היה לומדין הלכה משום דברור להם שלא שיחה בטלה מימי' ולכן לא נמנע מלישיב ביוםא טבא עת שכורות בין תלמידיו והעם והוא נכון מאי פער' ז' וא"כ שפיר לפינן גס כאן ממה שאמיר יהיב טעמא قول' האי דלהלכה אמר כן ואולי הוא בעצם ידע חלק דהאי מררות' קגרים, אבל כיון דאייכא דיחב טעמא, גزر על כל נתבי' ועיין איסורبشر שנעלם מן העון דלעיל צ"ו, דרב אסר מצד גארה עפ"י עובדא, ועיין לעיל במה שכתבנו שם. ושוב מצאת' שכונתי בפי' זה לדברי הר' ז' ז' וננהנאתי ובזה ניחא דאמר חס לי לארע' דאבא בא דלייספי לי מידיד דלא ס"ל, דכבר תמווהו איך יוכחש שמואל לומר שקר. ולידיidi עוד קשה דאמר חס לי לארע' דאבא' וא"כ פירוש דאבא' דשמואל חסיד גדול ה'י, ולמה לי قول' האי, וכי בלאה לא סי' למיר דלא עבד שמואל איסורה, דוזאי איסור לעשותן כן גם לאיש פשוטו, וכאשר נכתב בדיור הסמוך אבל לפני האמור י"ל, דכיוון דלאו בפירוש אמר לא ידע שמואל דרב אסר נ"ט בנ"ט, ולכן נתנו לאכול אבל רב אמר דמסתמא הי הקב'ה' המשמרו שלא יבא מכשול לידו שיתן לרוב דבר שלפי דעתו אסור לו, ולכן אמר חס לי לארע' דאבא' שחסיד גדול ה'י שיבא לידי מכשול. ועיין עוד لكمון ודוק'.

ע"ש גמר' אל חס לי לארע' דאבא' וכו', ולכארה יש מן התימא למה לא יאכיל לאחרים דבר שברור לו שהוא מותר, ועיין מהר"ם שיף שנעטער דמלعلا אמר ר' ג' גאמו לשבא, וכתב דבר שבא לא חשיבא לר' ג' כ"ב. ובפשיטות און לדבריו הבנה ולפי מה שכתבנו לעיל דבר מצד גורה וחומרא קאסר י"ל דהוה קבלחה כל גדר וסיג ואסור לדידי' משא'כ בהא דבר שבא דתלי בפלוגתא דתנאי לעיל אבל עיון לעיל דף י' ובפתחה של שביארתי הענן דבאמת אין לנו בהלכה אמת החלטי במקום דaicaca פלוגתא רק אמרת הסכמי,

ובמהר"ם כאן, והמבוכה גדולה. אולם כפי מה שהארכתי למלעה בדעת הרמב"ם ז'יל גם בטחול יש דם כנוס שהוא בלאו, ועל דם כנוס דאוריתא, ודאי לא מהני מליחה, וגם צלי לא, אלא צרייך להוציאו אבל כבדא בעי קריעעה שוע' לצלי, משום דכולא דמא ובלא קריעעה יתקבץ מדם הכבוד בתוך הסمفונות, ואע'פ' שהיא עצמה אינה חזרת ובולעת, ולכן ציווה להם לצלחותו וע'י קריעעה שוע' וחтика תחת, אבל טחלה לא בעי צליה משום דאיינו דם, אלא בשארبشر בעי מליצה מדרבנן, משום דם הנבעל בשרו, ואין להאריך יותר ודוק' היטב.

בתערובות בא לעולם נמי נחshaw טכ"ע וככינר. זכ"ע ודז"ק.

ד"ג קי"ב ע"א גמר' ומ"ש לכ"י תיכול עלה כורא דמלטה, ופרש"י כתהמודוד לי כור של מלך בשכרי וכוי ולעל דף י"ב ע"א הוסיף רשי", ציל דבדיחותא בעלמא הוא, אולם לפע"ד נראה דהיא תיכול אכילה קאמר, וכוונתו כי יש שני מיני שואל אחד המסתפק בסברא, ושואל על עניין הדומה, משום דמסתפק מפני שיש לחلك בסברא, שני שואל סתם ואע"פ שלא ידע שום סברא לחלק בין הנושאים, מ"מ שואל על שני דברים הדומים אלו יש חילוק ביןיהם והוא לא ידע, והנה בכל מקום שתמ冤א האי לכ"י תיכול עללה כורא דמלטה, הוא על אופן שאל באיז' עלי שני עניינים הנראים לדומים, ומ"מ יש חילוק ביןיהם, וכאשר השיב המשיב באחד לאייסור ובשני להיתר, חזיר ושאל ומ"ש. מזה נשמע דהשואל שאל סתם בלי שעלה על דעתו שיש חילוק ביןיהם, וא"כ קשה מה עלה על דעתו לשואל, ולא פשט לעצמו מן הראשון על השני, ועיין במהר"ס שיף צ"ל שנטעורה ע"ז, אבל הוא מה שהשيب לו לכ"י תיכול עללה כורא דמלטה, כי יש שואל ע"ה שלא נסמך על עצמו לדמות מלטה אלא ייש הפרש בין הנושאים, והוא לא ידע, ואם אח"כ באמת השיב המשיב משונה בשני מה מה שהשיב על הראשון, שואל ומ"ש, כי לא מחכמתה שאל על השני, אבל אם הי' השואל בעצמו מסופק בסברא אם יש לדמותם או לחلك ביןיהם, לא הי' חזיר ושואל ומ"ש. והנה השואל בלי טעם הוא כמאל טפל בלי מלח, כי המלח מתמייק ונותן טעם במאכל, ולכן כאשר שאל ומ"ש ונתגלה שהוא שואל סתם ע"ה, בעלי להסתפק בסברא אלא משום שאנו סומך ע"ע לדמות מלטה למלאה, הרי שאלתו היתה כמאכל טפל בלי מלח, לכן השיבו לו לכ"י תיכול עללה כורא דמלטה, לרמז לו שאלתו היתה חסורה מלח שאל בלי טעם ודז"ק.

ובגוג' אישור לאנוחי כדא דמלטה נבי כדא דמכמאתה אני תמה דהחשש שייפול מן המכמאת לתוכה המלח וח"כ ימלוח קדרתו, איינו מביאו לשום אישור דמסתמא איכא ס' בקדרה נגד המלח שנונתנים לתוכו, ומכח"כ נגד הקותח שנתערב במלח, ואפלו לפי מה שכתבו התוס' שימולח בשר, עיין בלב אר"י שגם זהה מסתמא ס' נגד הכותח, ואיך יאמר על דבר זה שבשותם אופן א"א לבוא לידי אישור, דאסור להניח זה אצל זה. ואולי משום מבטלון אישור לכתהלה הנעה בה דהיא איתי לאיסור בעינאי, אלא דם זאת אין כאן, דהרי לא ידע ולא כיוון לבטול, ובפרט בב"ח דשניות היהiler לא שייך כ"כ אין מבטלון זה בהתחלה, עיין לעיל בסוגי" דטיפת הלב מה שכתבנו בזה. ואולי מה"ט הי' לרמב"ס ז"ל שיטה וגירסה אחרת בזה, והוא דין אין להניח זה אצל זה בסמוך ממש, מפני שהמלח שאב טעם הקותח, ונמצא מבשל בשר במנא שיש בו טעם חלב, וניהו דודאי בטל טעם החלב בקדרה, אבל הלא אין אסרים ליתן אף' מעט חלב בתוך הקדרה לכתהלה, והאי ודאי הוא שושאב טעמו ואיינו חשש שהוא יפול, כמו לפ"י רשי" ודו"ק.

ע"ב רב מורי ב"ר אימליך לי' בשר שחותה בהדיبشر טרפה, אתה لكمמי" דרבא, אל הטמאים לאסור צירן ורטבן. והנה מה דאייבען לי' לרבות מריה הי' משום דשמעין מהא דר"ג דלעיל, דזוקא דגיט ועופות שלוחיו יחד נאסרו הדגים, משום דרפו קרמייהו, אבל בשר עס, אמר בלאו, וכמছ"כ רשי" ותוס' ולכן איסתפק אי דזוקא בשר כשר הדין כן, ומטעם דדם מישרך שريك אבל טרפה לא, או דלמא ל"ש. אבל בצריך היוצא מן הטרפה אסור הא ודאי פשיטה לי', דהרי משנה שלמה היא, מובאה לעיל צ"ט ע"ב, דג טמא צרוו אסור, וא"כ ربא לא השיב לו מאומה, דעיקר חסר מן הספר, דהיא לו להסביר דחוליק ציר מדם,داع"ג דבדים אמרין מישרך שريك או כבלעו כך פלטו, אבל ציר טרפה לא, עיין באחרונים. ולפע"ד

שלא נמנעו מלישא זה מזה, ולהשתמש בכלים זה מזה, והוא דבר הכרחי מצד קיומם האומה באחדותה, דאס יהו נמנעים להיות לעם אחר במטה ושולחן, ברבות הימים יטמעו לגמרי בין האומות,adam בישבעם על הארץ שרצה לעשות התורה לשתי תורות, ולקרועו אחדות הזקן ממרא שרצה לעשות תורה לשתי תורות, ולקרועו אחדות האומה, כאשר האrik בזיה החינוך שהבאתי בפתיחה. מכש"כ בגולות שאנו מפוזרים בין האומות ואין לנו קשר אחד המאחד אותנו רך התורה הזאת, כי אין לנו לא ארץ ולא לשון שהמה סימני קישור כל אומות העולם וכדכתיב למשפחותם לשפותם בארצותם בגויהים. דPsiṭṭia דיש לנו לשמר אחדות האומה בדתה שלא תעsha אגודות אגודות.

ו"ד דבאמת יש לתמונה על מה שמספר הש"ס מתני' דקתרני דלא נמנעו מפני דאודיעו דהוא כמעט מן הנמנע, הרاي תראה דב"ש וב"ה פליגו בפסול דורורייתא, ולא כתבת הד"ח צ"ל וא"כ לב"ש לרוב ראשונים הוא פסול דורורייתא, ולא כתבת הד"ח צ"ל ושכ"כ רוחlein מטהרין היו נשים נדות ובניהם בני נדות, ואיך שיד' כאנ הודה ומכח"כ בתשמוש כלים לעניין טומאה וטהרה, דלב"ה הטובלת בזוחlein היא טמאה נדה כמעיקרה, ובעה בעל נדה וממילא כל הכלים שימושים בהם טמאות, ואיך יעלה על הדעת דיש לסמוק לשאול כלים טהורים מבני ב"ש, שלא יעלה על הדעת להשגיח על מקומות שלם שלא יהיו רוחlein, ומלאה דלא רמי' אדעתיהו כדי שיודיעו זאת לבני ב"ה ומכח"כ שאחר זמן שרבו המחלוקות בין תלמידי ב"ש וב"ה, ועד זמן האמוראים ולמשל פלייגי ב"ש וב"ה להעיל י"ח ע"א בשוחט בingleton קציר הליכתו ובdry' הקודם פליגו אמראי בשיעור פגימה ועייש' מה שכתבתני בארכיות בסוגי' דשם, ועכ"פ אכן אפיקא פגימה הקשרה לאחד ופסולה לאידך, וממילא דמאן דמייק לא בדק הסכךן על פגימה הקשרה לדעתו כלל לא, ואיך שיד' כאנ הודה את חבירו המחמיר, ונזכר מזה דבימי האמוראים ידע כלל להזיהר את חבירו המחמיר, ובכך מזה דבימי האמוראים עכ"פ כבר נמנעו מלאכול אחד אצל חבירו, והוא נגד האי משנה דקתרני דרך החלטה דלא נמנעו זמ"ז וכדמפרש לבריתא לקים מה ש' האמת והשלום אהבו והענן צrisk למוד ועין גודל, ודז"ק.

בענין נ"ט בנ"ט עיין בفتיחה לרפרמ"ג הלכ' בב"ח בסוף ד"ה טכ"ע, שכתב שמסתפק בקדרה شبישול בה בשר וא"כ חלב אי דאוריתא או דרבנן וכותב דתלוי בפלוגתא אי טכ"ע בשאר איסורין דאוריתא או דרבנן עיין מה שכתבתני אני לעיל בדף צ"ז ע"א, דאפילו למ"ד טכ"ע דאוריתא ויליף מגע"כ, מ"מ בב"ח רק דרבנן, דלא מבעי אי לפינן מגע"כ דליקא אלא איסור עשה, מההיכי תיתני נימא דנעשה בב"ח בטעם היוצא מפליטת כלים, אלא אף' לפינן טכ"ע מפשורת ולקין עליו, מ"מ בב"ח דרך ביישול אסורה תורה, וכי דרך ביישול הוא דמי שרצו לבשל בב"ח יקח קדרה של בשר ויישל בה חלב אתמה, ולכן פשיטה לי' דבישול חלב בקדרה של בשר אפילו נרגש בה טעם בשר, אין זה בב"ח שחיהבה התורה על בישולו ועל אכילתיו וא"כ כל עצמיות פלוגתת רבי ושמואל בדגים שעלו בקדרה אפילו לאכלו בקדרה רותח כל' ראשון, איןו אלא חומרה בעלמא באיסור דרבנן. אבל אני תמה לפ' הכלל שככל לנו המרדכי ופסקין כוותי' דבתערובות בא לעולם לא נתהוו איסור חדש, א"כ בלא"ה אפילו הי' בדגים טעם בשר ממש אם יכנסו בו טעם חלב איך יתרהו איסור בב"ח בקדרה של הדגים שם היתר, כיון דבתערובות בא לעולם, וצ"ל דהמרדכי לא אמר אלא בתערובות מב"מ שאינו ניכר, אבל בתערובות איינו מינו חשוב בכינר האיסור בפ"ע, ולא מקרי בתערובות בא לעולם. אלא דלפ"ז גם זאת תליי אי טכ"ע בעלמא דאוריתא או דרבנן מ"ל דלגי

על'ש גמור' א"ש משום ר"ח השופר מפרקתה של בהמה קודמת התוצאה נפשה וכו', עיין בفتיחה שהוחתתי דיש באזה בלאה קצת איסור כמו יפת תואר, שלא התיירה אלא מצד הדוחק נגד יצה"ר עי"ש הטוב.

על'ש משנה המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו עובר בלבד ופרשי"ז זיל לדידוקא איצטריך, הא אוכל עוף בחלב עובר, ועיין בראשו יוסף זיל שכותב דמדלא פירוש כמסקנת הגמי', דאיינו בא לידי ל"ת וכאשר פפי נמי הבע"ט במסניות, ממשמע דס"ל לרשי", דרך דרך דחווי בעלמא קאמר אימא אינו בא לידי ל"ת, אבל העיקר החתנה סותם דבר עוף בחלב דאוריתא, ולכאורה יפה העיר דינהו דדרכו של רשי"ז זיל לפרש המשנה כס"ד שבגמרא במקומם שהפשתות כן הוא, ע"ג דבמסקנא לא קיימת הכי, מ"מ כאן אי הוה ס"ל לרשי"ז דבר עוף בחלב לאו דאוריתא, ע"כ מושום דמפרש מתני' שהאי"ז כרי"ף וכפפי הראי"ש זיל, דר"ע לפреш דברי ת"ק ATA, וא"כ יכול שאום תנא דס"ל דעוף דאוריתא דהא פשתות דברי ת"ק שבמשנה שח"ז נמי ריק בשאר בהמה קامر ולא עופ, וא"כ יותר הי' לי לרשי"ז לשותוק מלפרש המשנה שמתפרשת מיד בגמי', ולכתוב דהא גופה לא איצטריך ובגמ" מפרש. אלא אחר העיון אני רואה דבאמת ליכא הוכחה מפרש"י דס"ל להלכה דעוף דאוריתא, דהנה על הא דקאמר בגמ" אימא אינו בא לידי ל"ת, פרשי"ז זיל קלומר אין לחוש שם יאלנו ויעבור עליו זיל דאי נמי אכללי לי לא עבר עכ"ל, והוא לא כארו' מן התיאמא דאי קאמר התנא דמותר להעלות עוף עם גבינה על השולחן, והוא כב"ש ודלא כב"ה דמתני' בריש פרKen. אבל מהז איכא ראי' ברורה למה שכתבתי שם ד"ה ע"ש גמור' הא קמ"ל מאן ת"ק ר"י, דל"י יוסף דעוף לאו בכל סתםبشر, לית לנו הא דברי ר' יוסי דב"ש וב"ה פליינו ב"ש לכולא וב"ה לחומרא, אלא בסותם מתני' דעדויות דלא מנא הא בין הני דב"ש לכולא וב"ה לחומרא אלא הנפק הוא דב"ש לחומרא ואוסרים העלה וב"ה לחומרא דמתירין, ולפיגי אי בשאר עוף בחלב דאוריתא או דרבנן, ולען האי סוגי' דהכא אליבא דר' יוסף אזלה לפרש"י זיל ולאיבי' פליינו ב"ש וב"ה אי בשאר עוף בחלב דאוריתא, אלא דאן לא ס"ל כר' יוסי דקאמר זו מוקול ב"ש. אלא בסותם מתני' דעדויות דו נמי מחומריב"ש, וממילא להלכתא פסיקנו כב"ה ולכולא כמשנה דעדויות, ומושום דלא סתם לנו התנאanca כר' יוסי. ולכן הש"ס כאן פריך לפ"י פשtotת המשנה דבאכילה איכא ל"ת דבר עוף בחלב דאוריתא אדם נפרש משותינו כן הרוי סתם כל התנא כאן כר' יוסי דו מוקול ב"ש ומחומריב"ה, ועי' קמשני אימא אינו בא לידי ל"ת ואשמעין דמותר להעלות סתם כאן כמשנה דעדויות ודלא כר' יוסי דפרקון, ולען יפה פרשי' במשנה כפשות המשנה וודאותי כב"ה דלעיל אליבא דר"י, ולאפוקי מות"ק דעדויות, אלא בגמי' במסקנא לא קיימי הכי, והוא ההלכתא דעוף לאו דאוריתא ומותר להעלות, ונדהה אקומהה דר' אשיל לעיל בריש פרKen דכל הבשר כולל גם עוף ויש מה"ת ויש מדרבן, ומ"מ אסור להעלות גם עוף דהרי סתם גמר' לא ס"ל כן אלא כר' יוסף, זו היא שיטת רשי"ז זיל, אולם שיטת הרוי' והרמב"ז זיל דתפסו תירוץ של ר' אשיל ופסקו דבר עוף רק מדרבן ומ"מ אסור להעלות עם הגבינה, ע"כ מפרשים הא דמסיק הכא אימא אינו בא לידי ל"ת, שלא להתר הعلاה אתה כפרש"י, אלא דלשםעין דבר עוף אין באכילהו איסור תורה וכרכ"ע, וכדי שלא תעטה לומר מר דת"ק ס"ל דעוף דאוריתא וכפשות לשניא דמתני' דריש פרKen דכולל עוף בכלל הבשר, אשמעין דיש מהם דאוריתא ויש מהם דרבנן, וממילא גם חיה מדרבן דכ"ע לפреш דברי הת"ק אתה. שוב עיינתי בפי"מ לרמב"ז וממצאי כדברי זיל, "ומה אמר אינו עובר עליה

מכאן ראי' גמורה להא דכתבנו למעלה, דdam הנבלע בשאר אפילו יוצא אינו מה"ת דאין זה בכלל דם האברים, ולא נאסר מה"ת אלא דם הכנס באברים, וכך הוחתתי דכן דעת הרמב"ז זיל, ולען כל הני סברות דdam מישرك שrisk וכל זמן דטריד לפלוט אפילו ציר אינו בולע דם, אשר עליהם סמכין במליחת בשאר על בשר, לא נאמרו אלא משום דעיקר איסור דם הנבלע בשאר שאינו כנוס אין בו איסור תורה. ולען בטרפה דצירו ודמו היוצא ממנו הוא אסור מה"ת, לא קסמכינו אנחנו סברות שאין להם יסוד. ולען רב מורי דקביעי, ה"י משום דה"י מסתפק ציר של בשר טרפה אסור מה"ת דציר דגים דקתיini במשנה דאסור הוא באמצעות רק מדרבנן דיזיע באعلماء וכגדאמירין לעיל דף הנ"ל, וע"ז השיב לו רבא שפיר, הטמאים לאיסור צירן ורוטבן שהוא מה"ת, וממי לאין להקל בצריך טרפה כמו בדים כשרה הנבלע בשאר שאינו אלא מדרבנן. ודע דלדעת הרמב"ז גם צירן ורוטבן של הטמאים אינם לוקין עליהם, ודלא כמש"כ התוס' כאן דדרשה גמורה היא, כי לדעת הרמב"ז זיל שנלמד מרובי הכתובים אין בו מלכות, ודינו בחזי שיעור דחשב איסור תורה אבל אין בו מלכות, אבל מ"מ חמור הוא יותר מאיסורי דרבנן באعلماء וכגדומוכח מהא דלעיל דף צ"ח ע"א דאל ר' אשיל לממר בריה לאו אמיינא לך אל תזיל בשיעורא דרבנן, ועוד הא אר"י חצי שיעור אסור מה"ת, ולען ע"ג דאין לוקין על ציר טרפה, אבל מ"מ אסור הוא יותר מדם הנבלע בשאר דהוא דרבנן ממש, נclfפ"ד נכון בדור. ועיין לקמן בדף הסמוך בלב אר' ד"ה בגמי' מיתבי, דהביא דעת הא"ה דבאיסור דרבנן אמרינו בכל האיסורים סברת אידי דטרוד לפлот לא בלו וכבלו כך פלוט. וקמתהמה עליו, דא"כ מה פריך מציר של דגים שהוא מדרבנן לציר של טרפה שהוא דאוריתא עי"ש. ובאמת חילוק זה בין ציר דגים לציר של טרפה רק תוס' סברו, אבל לדעת הרמב"ז בשנייהם אין בו מלכות ואסורים מרובי הכתובים שחמורים אצלנו בשל תורה וחזי שיעור כנ"ל.

תוס' ד"ה ורוטבן וכיפה שלhn, וא"ת ותפ"ל ממשרת ליתן טכ"ע וכו' עשה"ד, וש לי תימא רבתא על האי דוחקא שבתוס' שכ' דאיצטריך קרא על שתוי' שהוא כאכילה ברוטבן, ועל ציר הוו"א דוקא כשהקפהו ואכלו. הלא לקמן ק"ד ע"א ד"ה לרבות את השותה, כתבו התוס' דמיידי דשתיי' כגון יין ושמן לא איצטריך קרא דשתיי' בכל אכילה, ורק בmediי דאיינו עומדת לשתיי' כמו חלב ונבלה וחמצז דהוה שלא כדרך להמחות ולשתות בהা צריכין נשפ לרבות את השותה. א"כ אי ציר ורוטבן אסורים הרוי הון עומדים לשתייה ומהיכי תיתי בעין להקפות הציר, ורוטבן נמי הלא הבשר עומדת לבישול כמו לצלוי, וכיוון דטכ"ע ממילא הרוטבן אסורה בשתייה כי עומדת לך, ושאני גורף החלב והחמצז שהמחה שאינו עומדת להמחות ולשתות, אלא דדבר זה קשה גם על הסוגי' דלקמן עי"ש בתוס' ד"ה היכי דלאו איסור הבא מאליו, ובמהרש"ז א"ז ושם אאריך בזה ברצות ד' ודוק'.

על'ש גמור' א"ר מרשטי' אין מחזיקין דם בבני מעיים וכתבו התוס' דאי לאיסור מכח זה למולו בני מעיים עם שאר בשר וכו' דהכא דם מישرك שrisk ואין להתר מטעם שrisk אס הי' שופכין דם בשעת צלי' דזוקא דם הנפלט נופל על הציר וכו' עכ"ל, כבר מליתי אמרה דלדעת הרמב"ז זיל דם הנפלט מן הבשר אין בו איסור תורה, ואס כן הוא שפיר מחלקין עפ"י סברות דקוט וshedpot קדים, בין דם הנפלט עי' צליה ומילחה, לדם הנשפך על הצלוי, אבל לדעת התוס' יותר הראשונים דם הנבלע בשאר איסור מה"ת בלאו לאחר שפירוש, פלא מאייך סמכין על סברות כאלו למולו בשאר על בני מעיים ודוק'.

יתירה ומפקיע, ואח"כ כתב גדי ולא את הבהמה טמאה ולא קשי' ל' דוחה בכלל גדי, וא"כ اي רק תרי גדי כתיבי היינו מוקמינו גדי השני להוציא את בהמה הטמאה ולא את החיה הטהורה שהיא בכלל בהמה טהורה, וא"כ למה לא תיקו רשי' ז"ל גם זה להקדים בהמה טמאה לחיה, אם לא שנאמר דלulos בהמה טמאה שפיר היה בכלל גדי כמו חיה בכלל בהמה אלא דמ"מ מסתבר למעטה משום דאסורה בלא"ה וזאת אפילו למ"ד אסור חל על איסור מ"מ במקומות דআיכא מייעוטי מסתבר לאוקמי על דבר שנאסר בלא"ה ולפיכך באמות מעיוט דבכמה טמאה באחרונה אתה דכל זמן שישמעט דבר אחר לא נמעט בהמה טמאה, ורש"י ז"ל לא חש לבאר זאת דבכמה טמאה ע"פ דוחה בכלל גדי יתמעט מיתורא משום דאסורה בלא"ה משום דזהאי גלי לככל ומתבאר מאליו ודוק"ק. ועיו' עוד لكمן מה שנכתב בהאי מייעוטי דבכמה טמאה בסה"ד ז"ל "אבל בהמה טהורה דלאו גדי כגון פרה ורחל איתרבעאי מקראי" כדכתני בברייתא בגמ' עכ"ל, וכתיב בהගות מהרש"ש ז"ל ז"ל. Ancini לא מצאתי מקומו אליו, ולפ"ע בדורו דרש"ז ז"ל את"ר דלקמן קי"ד ע"א קמכוון, דילוי הלב פרה ורחל מיתורא דקראי דחלב אמרו, וכתיב שם רשי' ז"ל דהאי תנא ע"כ לית לי' דגדי אף פרה ורחל במשמעותו, אלא גדי דוקא אלא דמיתורא דגדי תלתא זימנה לירף בשר חיה ושאר בהמות (ועיין במה שכותבת שס) וכן יleaf נמי מיתורא דammo על הלב פרה ורחל, וכן שפיר כתוב רשי' ז"ל כאן דילוף מיתורא דקראי לרבות גם פרה ורחל אלא דלקמן כתוב דמיתורא דגדי גדי יleaf לחיה ולשאר בהמות, ודלא כר"ע דילוף מיתורא דגדי למייעוטי חיה ועוף ובכמה טמאה, ע"כ ר"ע סובר המשמעות גדי כולל גם טלה ועגל, אלא דיל"ג דגס ר"ע ס"ל גדי דוקא של עזים משמעו, ומ"מ ממעט עוף וחיה ובכמה טמאה, דכיו' דגדי דוקא, ובעינן לריבוי פרה ורחל, שבו ממילא נתמעטו אלו, אלא דמלחש רשי' ז"ל לא משמע דכיון לך, וכעכ"פ לדעת רשי' ז"ל הא דקרו'ר בנם', דגדי גם טלה ועגל, לאו ד"ה הוא, ודלא כתוס' لكمן ד"ה בחלב פרה ורחל, ובאמת גם רישוס'יג דילוף מבלה לחיה, וממעט עוף מחלב אם, ע"כ דלית לי' דגדי פרה ורחל במשמעות דאי ס"ל כן, ומה ליה' לי' היקשא דנבללה כלל, כיון דגדי כולל כל מין בהמה, ועוף לאו גדי הוא, ודוק"ק.

גמר' מה"מ א"ר אלעזר, אמר קרא וישלח יהוד' את גדי העיזים וכו' ויש להעיר והא התם וכן בקרא ואת עורות גדי העיזים, כתיב בפירוש צאן. לך נא אל הצאן. ואשלח גדי מן הצאן, וא"כ א"א למליף מיתורא עזים אלא דסתם גדי קאי נמי אטלה שהוא מן צאן כי צאן כולל עזים ורחלים, וכמוש"כ התוס' لكمן קל"ז ע"א ד"ה מננה"ם, שכתו' דעיזים נמי אקרו צאן, שנ' לך נא אל הצאן珂ח לי' משם שני גדי עזים עכ"ל אבל מנין לך לומר דגס פרה דהינו עגל בכלל גדי, דהוא בקר ולא צאן, ואולי י"ל דלפי מה דמסיק דתרי מייעוטי כתיבי עזים העיזים, יleaf מינ' דגדי כולל רחល וגם פרה, ומושב קושי התוס' דחקשו ל"ל תרי מייעוטי, דבאמת גם למאן דשני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, נמי איצטריך עוד חד מייעוטי, והש"ס קיצור בלשונו, ועודין הדבר צריך אצל תלמוד רדו"ק.

בל"ית ר"ל אין בא לידי ל"ת לפי שבר עוף בחלב עצמו מדרבן הוא כמו שיתברא"ר עכ"ל הרי דרך זאת אתה לאשמעין דעוף דרבנן ומה דלא כתני כן בפשיות משום דרצה עוד לאשמעין דמ"מ אסור להעלותו וכבר עשי דלעיל ריש פרkon גוזרינו גל"ג וזאת נשמע מדקתי אין עובר ממשמע הא אישורה אכן.

ולפי האמור יש להלכタ זו ג' שיטות. דעת הר"ף והרמב"ס ז"ל דבשר עוף דרבנן, ומ"מ אסור להעלותו, דעת התוס' דבשר עוף דאוריתא כר' יוסף דמריש כן משנה דפרקון, וכן מתפרש משניות אלו דהמעלה את העוף אין עובר, אבל על אכילתיו עובר, וכן בשר בהמה טהורה והה עוף ולא פוקוי רק טמאה, וב"ש וב"ה פליגו בפלוגתא דת"ק וע"י, ופסקין כת"ק וככ"ה אליבא דר' יוסי ולחומרא, ודעת רשי' דעת שלישית דר' אשוי נדחה וכיימ"ל כר' יוסף, דת"ק ור"ע פליגו בעוף אי דאוריתא אי דרבנן, אלא דב"ש, וב"ה דפליגו נמי בהכא לא קיימ"ל כר' יוסי, דו מוקול ב"ש ומהומרי בה' אלא כת"ק עדויות דב"ה לkolala דבר עוף לאו מדאורייתא, ונדחה האי כת"ק דהכא ודוק"ק היטב.

על' משנה בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנהנה הנה בריש פרkon דקתן נמי לשון דאסור לבשל, מ"מ שם לא דבר מבישול אלא מאכילה בלבד לדעת הרמב"ס ז"ל, דלא נאסר הבישול בח'י ועוף אפילו מדרבן לא, ולישנא דקרה נקט, אבל כונתו על אכילה, וכן כולל שם כל הבשר גם ח' ועוף וכדאמר ר' אשוי, דמותני לעולם ר"ע הוא ויש מהן מה"ת ויש מהן מ"ס, אבל כאמור מאסור בישול ממש ומאיסור הנהה דשני איסורים אלו נלמדו מדכתיב ג"פ האי לאו דלא לבשל טהורה בלבד, אפילו מדרבן בחיה ועוף אלא בבהמה בלבד, אולס הב"ח ז"ל בריש הל' בב"ח קמתמה, איך נדחה במשנה דריש פרkon דקתן כל הבשר אסור לבשל דלפי דעת ר' אשויatti כר"ע, ויש מהן מדרבן דהינו חיה ועוף דرك אכילה קامر ולא בישול, והביא דברי הרשב"א בריש פרkon דמריש בבישול ואכילה קامر, ועיין בפר"ח שם שדוחה דברי הב"ח ויפה כיון,adam נפרש דלעיל בישול ואכילה קامر ומילא הה' הנהה א"כ כאן דעיקר דין' אלא לאשמעין דאייה נוהג רק בטהורה ולא בטמאה לא הוה ל' להזכיר כלל והנהה אלא סתם בב"ח נוהג בבהמה טהורה ולא בטמאה, ואס רצה דרכ' אגב להשמעינו דבב"ח אסור גם בהנהנה ונקט אגב הנהה גם בישול אז ה' לו לנקט גם אכילה ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דאין לוקין על הננת בב"ח איך השמייט העיקר ונקט הטעול ועיין לעיל בריש פרkon שהארכתי בפירוש המשנה הללו עפ"י דעת הרמב"ס ז"ל ועכ"פ מדרבן ליכא אין לוז' מפסק הרמב"ס, והש"ע דבחיה ועוף אפילו מדרבן ליכא איסור בישול והנהה ואעפ' שבהעלאה גזרו גם בחיה ועוף, עיין לעלה מה שכותבת טעם נכון לה' ודוק"ק היטב.

רש"י ז"ל ד"ה פרט לעוף ולחיה ובכמה טמאה, עיין בהගות הרש"ש שכטב דרש"ז ז"ל הקדים עוף לחיה דמייעוט הראשון יותר מסתבר לאוקמי עופ' שאינו בכלל בהמה ויפה דיבר אלא דאו' להקדים גם בהמה טמאה לחיה לכאיו דיתור מסתבר למעט דהרי רש"י ז"ל על חיה כתוב ע"ג דחיה בכלל בהמה מ"מ אתה קרא

ואיך לא הזכיר הרמב"ם דאייכא יתירה להוציא טמאה, ואדרבה כתב דלא אסורה תורה אלא הטהורה בלבד, משום גדי משמע ולד שור כשב ועוז ולא טמאה ולא עוד אלא הקדים הרמב"ם בהמה טמאה לחיה וועוז, היפך לשון ר"ע להורות לנו דהכל נתמעט מגדי לחוד שאינו יכול אלא ולד שור כשב ועוז. ולעיל כתבנו דיש לתמונה מנ"ל באמת דכולל גם ולד השור דילמא רק ולד הצאן כשב ועוז בהמה דקה, ולא ולד הבקר בהמה גסה, אולם ניחא לי בשנאמר דגמ האי דרש דדרש ר"א מפרט גדי העזים מכל דגדי סתם גם פראה ורחל במשמעותו, אינה דרש גמורה, דהרי תורה גם בעגל כתיב כ"פ בתורה עגל בן בקר וגעלת בקר ובשערירים כתיב שעורי עזים הци נאמר עגל סתם ושער סתם כולל כל מיני בהמה, אלא ודאי דגם כאן סמכו חז"ל על הסברה הפשוטה,DKRA נקט גדי אבל ה"ה שאור מיני בהמות, דין שום טעם לומר דזוקא בשער עז בחלב אסורה תורה ולא בשער רחל ולא בשער פרה, ורק דרך סמק בעלמא דרישו כן, והוציאו את החיה משום דמסתבר דעת בהמה ביתוי קפיד הקרא, והוא ממה שדיבר בלשון הווה גדי בחלב אמרו, כי בחיה וועוז כתיב כי יצוד ציד חיה או עוז, אלא שתלאו ברמא"ד מזכותיב גדי העזים בי"ה' מכל דסתם גדי בל מין בהמה במשמעותו, אבל העיקר על סברתם סמכו, וכן צרכין לומר ברוב דרישות כאלו, וכאשר ביארתי זאת בפתחה ובהרבה מקומות במכילתן ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אתרمر המבשלה בחלב ר"א ור"א, חד אמר לוקה וחוד אמר איןו לוקה וכו', אכילה כ"ע לא פלייג דלא לך, כי פלייגו אבישול וכו', הנה כפי הנראה פלייגו אי עיקר האיסור הוא האכילה, ומושם חומר האיסור אסורה תורה גם הבישול שהוא הכנה לאכילה, וכגדעת המדרש הרבה שהביא הרמב"ם ז"ל בראש פ"ט ממש"א, אשר מה"ט יליף אישור אכילה פלייג דזוקא בתמת הבת,adam אסור תורה הבישול שהוא מצרכי אכילה, כ"ש אכילה עצמה, והוא לפ"ז אישור בישול הרחקה מאכילה כמו בישולו, אבל אם נאמר דאישור בישול הואה איסור בפ"ע לא מביע לפ"ז דעת הראב"ע והרמב"ז ז"ל בראש פסחים שהוא הרחקה יರאה ובל ימצא בחמצז, כתבת הר"ז ז"ל בראש פסחים שהוא הרחקה מאכילה. ואם כן הוא כל שאין לוקין על אכילתו, איך אפשר ללקות אכילה כדכתיב, אבל אם נאמר דאישור בישול הואה איסור בפ"ע לא מכל השקיל וטורי נבנו על הקבלה ועל פשtuות פירוש הכתוב, וכו' תראה בפירוש מפסק הראב"ם ז"ל בעניין זה ז"ל בראש ה"ג ממש"א אין איסור מה"ת אלא בשער בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שני ל"ת גדי בחלב אמו, ונגיד הוא כולל ולד השור ולד השה ולד העז, עד שיפרט ואמר גדי כ"ע לא נאמר גדי בחלב אמו אלא שדיבר הכתוב בהווה (ר"ל דה"ה הזקנים שבמיini בהמה וה"ה חלב שאינו מאמו) אבל בשער וכו' מותר לבשל", ובhalb ח' וכו' בשער היה וועוז וכו' אין איסור אכילה מה"ת וכו' עכ"ל, מסידור הדברים וטעמים שכותב הרמב"ם ז"ל תראה שלא השגית על הנני דרישות דגדי המזוכרים בוגם' דרנה כתוב דלשון גדי כולל כל שלש מיני בהמות טהורות שור כשב ועוז כי הولد מהם נקרא גדי, אם לא שפרט עזים וכמיימרא דר"א בוגם', ומה דלא כתיב בשער בהמה או בהמה לחודה בחלב סתם משום דדיבר בהווה. ולכן ממשילא איתמעט בהמה טמאה, והקדים הרמב"ם ז"ל בהמה טמאה אף לעוז עכ"פ דעוף פשיטה יותר למעט מההמה טמאה משום דעוף וחיה עכ"פ מדרבענן אסורים באכילה, ובהמה טמאה לית בה איסור בב"ח מדרבענן ויש נפקותא בזה כאשר כתבו הפסיקים כיידין, וכו' היה וועוז נתמעטו מגדי דעוף דחיה בכלל בהמה אבל לא בכלל גדי,adam לא תאמיר כן אלא גדי הוא ולד רק מאיזה מין שהיה', אכ' גם ולד רק של הטמאה בכלל וצרכין להוציא בהמה טמאה מיתורה ממש וכדמשמע מפשtuות לשון ר"ע ומשקול וטורי שבוגם'

ע"ב גמור' אמר שמואל גדי לרבות את החלב וכו', עד סוף ההסוגי הנה תמצוא בדרשות אלו ריבויין ומעוטין, והמבוכה גדולה, DR"ע במתני' דרש הני שלשה גדיים למוטyi חיה וועוז ובהמה טמאה, ושמואל דרש אותם לרבות חלב ומתה ושליל ולמעוטyi בהמה טמאה, וכפי המבואר בוגם' משום דסביר אחע"א וילף מהכא, ומ"מ ממעט טמאה ולאו משום דאחע"א דאפיילו מבישול קממעט כמש"כ המהרש"א ז"ל, ולא איתפרש טעמא למה מרובה חלב ומתה וממעט טמאה ולר"ע מסיק לקמן קט"ז ע"א, לחלב ומתה לא צרך קרא, דס"ל בעלמא אחע"א וכן לשיל דגדי מעלי הוא לא צרך קרא, והנה אנו ס"ל להלכתא דאחע"א ובאמת אחלב ומתה לא חלה כ"ב ע"ב ובתוס' שם, ואחריו כל זאת עדין קשה מנ"ל למעט חייה דהוא בכלל בהמה, דכמו דממעטינן בהמה טמאה אף דבלא"ה אאחע"א דאפיילו בבישול מותר, ממעט גם חלב ומתה מבישול, דמסתבר למעט כמו בהמה טמאה, דהאי אסור והאי אסור, ולא נמעט חייה דהוא בכלל בהמה, ולעומת זה קשה להיפך למ"ד בחלב בתה כיוון דאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי, למה לי מייעוט בחלב כיוון דאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי וזה לא יצאו אbehema טמאה. ובכל מה שכתבו האחرونים ז"ל בזה לא יצאו מסובך הדוחקים והקושיות כאשר דרישין לקמן קט"ז ע"ב לאיסור אכילה עוד אלא דהני תלטא לאוין דרישין לקמן קט"ז ע"ב להלכה בטור ואכ' נפלו כל הני והנה ובישול, וחובה דרשת זו להלכה זו להלכה בטור ואכ' נפלו כל הני דרישות דחכא בביבא, דכיוון דעיקר הלאוין מצרך צרכיכי, א"א לדרוש לא לרבות ולא למעט, משום דכתיב גדי ולא כתיב בשער, אלא חדא דרשת ולא תלתא דבאמת תרתי לא שינוי לשונו בלי שום כוונה, ואפילו חדא דרשת לא מצין לדרשת מדתכיב גדי ולא כתיב בשער, דהרי אין אמרין דלאו דזוקא גדי רץ, אלא גם עז זקונה וכן לאו דזוקא בחלב אמו, אלא בחלב אחותה בין גדולה ובין קטינה, אלא שדיבר הכתוב בהווה, דדרך לבשל בחלב דיקי בשער הרק ולא הזקן, וממיאלא קרוב להתבשל בחלב אמו דמונכת לפניו, ואכ' אך מצין לדירוש מגיד ולא בשער, ומחלב אמו ולא חלב סטם, כיון דהכל נכתב משום דדיבר הכתוב בהווה. מכל הליון טעמין אין לנו מנוס אחר אלא לומר, לכל הני דרישות אסמכות בועלמא נינהו, וכדי להגדיל תורה ולסלסלה, אבל הדינים היוצאים מכל השקיל וטורי נבנו על הקבלה ועל פשtuות פירוש הכתוב, וכו' תראה בפירוש מפסק הראב"ם ז"ל בעניין זה ז"ל בראש ה"ג ממש"א אין איסור מה"ת אלא בשער בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שני ל"ת גדי בחלב אמו, ונגיד הוא כולל ולד השור ולד השה ולד העז, עד שיפרט ואמר גדי כ"ע לא נאמר גדי בחלב אמו אלא שדיבר הכתוב בהווה (ר"ל דה"ה הזקנים שבמיini בהמה וה"ה חלב שאינו מאמו) אבל בשער וכו' מותר לבשל", ובhalb ח' וכו' בשער היה וועוז וכו' אין איסור אכילה מה"ת וכו' עכ"ל, מסידור הדברים וטעמים שכותב הרמב"ם ז"ל תראה שלא השגית על הנני דרישות דגדי המזוכרים בוגם' דרנה כתוב דלשון גדי כולל כל שלש מיני בהמות טהורות שור כשב ועוז כי הולד מהם נקרא גדי, אם לא שפרט עזים וכמיימרא דר"א בוגם', ומה דלא כתיב בשער בהמה או בהמה לחודה בחלב סתם משום דדיבר בהווה. ולכן ממשילא איתמעט בהמה טماء, והקדים הרמב"ם ז"ל בהמה טماء אף לעוז עכ"פ דעוף פשיטה יותר למעט מההמה טماء משום דעוף וחיה עכ"פ מדרבענן אסורים באכילה, ובהמה טماء לית בה איסור בב"ח מדרבענן ויש נפקותא בזה כאשר כתבו הפסיקים כיידין, וכו' היה וועוז נתמעטו מגדי דעוף דחיה בכלל בהמה אבל לא בכלל גדי, adam לא תאמיר כן אלא גדי הוא ולד רק מאיזה מין שהיה', אכ' גם ולד רק של הטמאה בכלל וצרכין להוציא בהמה טماء מיתורה ממש וכדמשמע מפשtuות לשון ר"ע ומשקול וטורי שבוגם'

דרך לבשל בחלב, משום שהוא רך ומתבשל בבישול קל כמו החלב ומסתמא מתבשל בחלב אמו שמכונת לפני. ובזה השקיל וטררי מתרפרש כמין חומר דהכי קامر, בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, ר'ל אמו דוקא ואפיו מינו לא, דלפום פשوطות הלשון שהוא דוקא הרוי טעם כמו אותו ואת בנו וכמו זהותם דוקא אם ובנה, ולא זקנה ולידה דעתמא ה'ג' דוקא גדי בחלב אמו ולא בחלב אחותה וממש'כ לא בחלב מין אחר, וכך פרה ורחול מנין, ע'ז' משיב דאייא ק'ו'adam בקרובים שלא נאסרו בהרבעה אסורה התורה מושם תערובות מינימים ממש'כ ברוחקים שנאסרו בהרבעה אסורה התורה תערובות בשר בחלב. ע'ז' קامر דמעיקרא דדינא פירכא ר'ל דק'ו' דידך נבנה על הקדמה מוטעת, DATA שברת דחתums מושם תערובות מינימים, אז יותר מסתבר לאסורה הרוחקים מן הקרובים,-DDILMA הטעם מושם אכזריות של מעשה הבישול, אז נפהוץ הוא דידיוקו גדי בחלב אמו שנאסרו עמו בשחיטה מושם אותו ואת בנו, נאסר עם חלבה בבישול וחדר טעמא אית' לאותו ואת בנו ולבישול בב'ח, וכך קامر הלשון דמעיקרא דדינא פירכא דמה שאתת מחזיק לקל הוא החומר, ומה שאתה מחזק לחומר הוא הקל, דהה דנאסר עמה בהרבעה קולא הוא לגבי ב'ח, וע'ז' קامر ת'ל בחלב אמו פעם שניית והוא אתה לאיסור אכילה, וכדרישת דבר'י لكمון, וכיון דזוכינו דאכילה נמי אסורה תורה ע'כ' דלאו מטעם עין אכזריות אמרה תורה לא תבשל רק הבישול נאסר אגב האכילה וכדעת הרמב'ם בשם המדרש הרבה רב שוב אמרין דגדי בחלב אמו לאו דוקא וכמש'כ בחלב אחותה ובחלב פרה ורחול ולא דבר הכתוב רק בהווה כנפלו'ד נכו' וברור בס'ז.

שוב ראיתני בחודשי ק'ז בעחתת'ס זצ'ל שהעיר קצרה בינה שכתבנו וכותב דהאי ברייתא ATI' קר'ש דדורש טעמא דקרו וציין גמר' ערוכה קידושין ד'כ' ע'ב. ובענייני פלא לפ' מה שכתב ק'ז' ז'יל בעצמו בתשובותיו ליו'ד סי' רנ'ד, דפשיטה דלקולא דוקא לא דרשין טעמא אבל לחומרה ודאי חישין אטטעמא דקרו עי'יש. וא'כ שם דמיירי בדיני ממונות בתי ערי חומה לנוול לחצאיין, איך נסמוד אקי' דניפרך עפ'י טעמא דקרו, להוציא מזה ולהיתן לה. ואכן בב'ח דרצין למדוד חלב פרה ורחול מק'ו, הלא בלאה קשה וכי עונשין מה'ז, עד שפרק זה אתני ולמה לי קרא, אלא ודאי דהאי ק'ו' לא אתה אלא לגנות לך פירוש הקרה, אי גדי בחלב דוקא וכפשותות משמעות' או דלמא דבר הכתוב בהווה, וכל הבשר בכל החלב אסורה תורה, ולפשות ספק זה גם לדידן דלא דרישין טעמא דקרו, צרכיך אנו לחזור אחר הטעם, כי רק ע'ז' הטעם מצין לעיד פירוש האmittiy ודו'ק היבט.

ע'ב גמר' איר אש' מנין לבב'ח שאסור באכילה שי' ל'ת כל תעובה כל שתבעתי לך הרי הוא בבל תאכל. תמהני על סידור הש'ס דהקדים דברי ר'א אחרון שבאמוראים לפני ר'ל ור'י וכמה תנאים בברירות דיש להם שאר לפוטות. אלא דבלאי' הקשו האחרונים ז'יל דהה הוה לאו שבכללות ואיך לokin על אכילת בב'ח. וראיתי בח' ק'ז בעחתת'ס זצ'ל שהביא דברי הכל'ם ריש פ'א מהל' טומאת מטה כתוב, דברי ר'א דילפין מל'ית כל תועבה זה הון דבורי המדרש הרבה שהביא הרמב'ם ז'יל ש', נאסר הבישול וכמש'כ האכילה והוא מהאי קרא דל'ת כל תועבה ועפ'י הדברים כתוב החת'ס דצרכין ג'פ' לא תבשל וגם ל'ת כל תועבה, דמג' פעומים לא תבשל לפנין אכילה והנה באם אין עניין ולא הין לוקין, אבל כיון ילפנין מלואו שבכללות דל'ת כל תועבה שוב ילפנין למלוקות גם מלאו דלא תבשל באם אין עניין, ממש'כ התוס' בב'מ עי'יש, ואם כנים הדברים אז ייל דכליל הילופותות דלקמן לא מצין להלכה, דכל הני או שהוא מריבוי

וחצי זית חלב ודאי לקי ודוק'ק.

גמר' מיתבי המבשלה וכו' הפגול והנותר והטמא שబשלו בחלב חייב וכותב המהריש' א' ז'יל דאייא לאוקמא דזוקא בבישול דלא היה אלא חד אישור חייב, מ'מ איכא לאוותב ל'ק דאייא מאן דסביר דאבישול נמי לא לקי עכ'ל, והנה לפי מה שביארנו לעלה בפרק גה'ג' בחלב בחלב אמרין דלא דבר הקרה רק מבשר הגדי ולא מחלב, וכן גם אבישול לא לקי, אבל באיסור שבא על הבשר דרך הזדמנויות לייא מ'ד דלא ילקה על הבישול דאייא אלא חד איסורה, לא הוועיל המהריש' א' כלום בתירוץ, דכאן בפגול נותר וטמא לכ'ע' לך אבישול, אבל צ'ל דחש'ס לא מצי לתרץ דאבישול ולא אכילה קאי, מושם דאי פשיטה, ומה קמ'ל דחביב אבישול כיון דליך אלא חד איסורה, ואי שלא תאמר מדלא לך אכילה אבישול נמי לא לקי, וה לא לאיסורה חל גם לעניין אכילה לך בקרבו בין רשעים גמורים, ומהיכי תיתטי לא ילקה אבישול. ולא עוד אלא דלפי סברתנו דלעיל גם אכילה מצי לך, באוכל zeit מתערובות הבשר והחולב באופן דליך שיעור בשר לגבי פיגול ונותר וטמא, אלא ודאי דמה דקתני בברית' גם אכילה, והיינו באוכל zeit בשר מפיגול ומ'מ חיבת תרתי אפיגול ואבב'ח' ומשום דהעיה' ועיין בהגחות ביאור מהר'ם שיף ז'יל שכ' דמפרש' נמי משמע דלא כמהריש' ואו והוא אמת ודוק'ק.

רש'י ד'ה, ומור אמר חד ואכו', דאס לא התירו בו מושם אכילת חלב אלא מושם בב'ח, אינו לוקה דלא ATI' איסור בב'ח וחיל איסור חלב עכ'ל, גם מכאן איכא ראי' דאפיו לאיסורה לא חיל אלא נאמר דלאיסורה חל אם לא התירו בי' מושם חלב מהה לא לוקה מושם בב'ח. אלא דלפ'ז' בכל הני איסורים שבאו רק דרכ' הزادמנויות יחד כמו בשר פיגול בחלב אי לא אתרו בי' מושם פיגולilkha משמעו בב'ח, ודבר זה לא הזכיר שום פוסק וצ'ע ודוק'ק.

גמר' ת'ר בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, בחלב פרה ורחול מינון, אמרת ק'ו' וכו', ת'ל בחלב אמו וכו' עכ'ל. הנה הון לפרש'ו' והן לתוס' האי שkil וטררי לפלא בעניין כל רואה ולא נמצא עניין זה בש'ס, וגם קשה מאד לדרוש מחלב אמו אפיו מייתורה לפרט ר'א דקאמר מיעיקרא דדינא פירכא משונה מעד הגם שרשי' ז'יל ריצה לתקנן, אבל לפע'ד לא תיקון כלום, דלא מצינו לשון זה בש'ס הגם דפרק אונתחלת דינא דוק'ק ותשכח.

אבל לפע'ד לפרש הסוגי עפ'י מה שהזכירנו בריש פרקו, וכן לעיל בדף הקודם דיש שני טעמים בעניין ATI' איסור בב'ח או ממש'כ הראב'ע' והרמב'ן ז'יל דמצד אכזריות נגעה בה וכעין שחיתית אותו ואת בנו, או מצד תערובות מינימים וכעין כלאים ושתגען.

והנה אם נאמר דמצד אכזריות נגעה בה, אז עיקר האיסור הבישול כי הוא המעשה המתוועבת לפנין המקום, וזה לא ידענו טעם לאיסור אכילה, כי אותו ואת בנו ושילוח הקון ודאייאת בי' יותר אכזריות, ומ'מ לא אסורה התורה אחר המעשה את הנשחת ואת הניקח כדלקמן בדף הסמו'. ואיך יאסר הכא המתבשל, שניית אם מצד מעשה אכזריות אסורה התורה הבישול, אז ודאי מסתבר לומר דאמו דוקא ואפיו מינו לא, וכאשר כתוב באמת האבן עזרא ז'יל בתורה עי'יש. אולם אם מצד תערובות מינימים וכעין כלאים נאסר, אז עיקר האיסור הוא האכילה והבישול נאסר רק אגב אכילה ומצד הרחקה מאכילה, וכדעת המדרש הרבה שהביא הרמב'ם ז'יל, ואז מסתבר לומר דכש'כ גדי בחלב אחרית ואפיו לאו אכילה והבישול נאסר ר'א דבב'ח, כמו פרה ורחול, דהרי כל שרוחקים יותר, מסתבר יותר לאסור וממילא צ'ל גדי בחלב אמו דכתיב הוא מושם דזוקא כתוב בהווה. דוק'ק גדי

דלים ככתבן אתה, וממילא בעין ילפota דאותו דכתיב בטרפה וכדמפורש בפסחים בסוגי' חזקי' ור' אבוח, זיל דלא חש כאן להאריך וקסמך אסוגי' פסחים שנסדרה קודם סוגי' דהכא, אלא אז לא היה לו להביא כלל האי בריתא דפליגו בה ר'ם ור'י, אלא דברי' ר' אבוח דמדפרט בנבלת היתר הנאה, מכלל דשאר איסורי אכילה אסורים גם בהנאה. ואולי ייל' מושם דפסחה ذקרה נראת לדברים ככתבן וכרכ'י, لكن איצטרך להביא הבריתא דר'ם מפרש דלא אתה לדברים ככתבן, ומה דפרק תחלה מ"ט דר'י' מושם דאם אין לנו הכרע לפרש לדברים ככתבן, אין לחיש איסור מכירה לגר, ואיסור נתינה לנכרי' דבלאי' ה' יעדין ממש'כ התוס' لكن יותר מסתבר לדרוש כר'ם ואתה הקרא לאסור שאר איסורים בהנאה, ולפ'ז ייל' דר'י' אי לאו דעתך ל' אוטו בטרפה דאייתר, "מושם דס'ל חשב'ב לאו דאוריתא, באמת הי' מסתבר לי' נמי לדירוש כר'ם, אלא כיון דעתך ל' אוטו על שאר איסורים דאסורים בהנאה, אייתר ל' האי דנבלה על דברים ככתבם ודוד'ק.

ד"ג כת'ו ע"ג גמר' אלא מעטה מעשה שבת ליטסרי, עיין בח' ק"ז בעהchatת'ס זצ'ל דהסביר בטוב טעם דבמלاكت שבת אין המלאכה מתועבת דהרי בנעשה ממילא או מעיש' וננמרה שבת מותרת, ורק אשביות גופו של אדם קפיד רחמנא, והתמהה על התוס' שהוצרכו לחלק בין שבת לבב'ח מושם דבשבת אינו ניכר שעשה מלאכתו בשבת, אבל בב'ח ניכר, והוא דפרק הש'ס דמעשה שבת ליטסרי מושם דלא נחות לחלק בין גוף העני מתוועב או היוצא ממעשה המתועבת, עד שדרשו מהיא, היא קודש ואין מעשה קודש, וכד'ק ממש כתוב גם הלב ארוי' בתוס' ד"ה חרוש עי"ש, אלא דני תמה אם המקשן לא הבין החלוק בין הנושאים המבוואר לכל מבון, מה לא השיב לו התרצין שאין כאן תועבה ובלא קרא, וממילא דלא הי' מקשה לי' מחורש בשור וחמור ומחוםס פי' פרה, יותר קשה דבב'ח מאן אמר לנו דילמא קפיד רחמנא על מעשה האדם שהוא מעשה אכזריות, וכטעם האבן עזרא והרמב"ן ז'ל. וכך נראה לתרץ חדא קושי' בחברתה דהמקשין שפיר השיג החילוק הנ'ל, אלא דבב'ח גופא לא ברيرا לנו אם העני בעצמו מתועב או מעשה אדם בשבת, וכיון דר'א מ"מ יל'ן איסור אכילה מל'ת כל תועבה, הרי דאפילו אם המעשה של אדם מתועב גם היוצאה ממנה בכל תועבה היא, ואז באמת לא הי' לנו ללקות על אכילת בב'ח, אלא באכל מה שבישל באיסור בישול, וכמעשה שבת, אלא דמ"מ שפיר אמר ר'א בסתם דבב'ח אסור באכילה ונעשה מאליו, כמו שצינו לדרשא ז', שב נפשט דהיא קודש ואין מעשה קודש, וכיון שצינו לדרשא ז', שב נפשט לנו טעמא דבב'ח שהוא מתועב בעצם, דאל'כ למה אמרה תורה לית' כל תועבה אתה על בב'ח, דמ"ש מעשה שבת, וממילא כאשר הקשה לו מחורש וחוםס, השיב לו ק"ו' משפט להתייר, לרוחא דמלטה קאמר ל' האי ק"ז, דבלאי' ה' כבר נפשט לנו דרך אם העני בעצם הוא תועבה כבב'ח, שיק' הללו דל'ת כל תועבה, ולא אם על מעשה האדם קפיד מטעם שביתת גופו או שלא להתחזיר וכדומה, אבל דרך הש'ס לטעמך אילפota תמיד, והרי תראה דהש'ס פריך אח'כ מאותו ואתם בנו ומשילוח הקן דליתשרו, שכתב רשי' ז'ל בעצמן דלא קשי' דמצוי למילך משפט דשרי, ולפי ביאורנו הי' מציא לדוחות מסבריה דין כאן תועבה בגין העין וכמעשה שבת. ודע דלפי הדברים קושי' התוס' ד"ה היא קודש, דלמה ל' לר'י הסנדLER קראDKודש היא לאסור מעשה שבת, תפ'ל מל'ת כל תועבה, וכן קושי' המהרש"א ז'ל דר'י הסנדLER תקشا חורש בשור וחמור

בعلמא, או באם אין עני או בהיקש וסמכים, שכל הני אין דרישות גמורות למלכות כМОון, ולכן כולם צרכין להא דר' אשוי ולאיסורה, ואני אח'כ הני דרישות למלכות, כך ה' מקום לומר אלא דודח גדול לומר בהצטרפות לאו שבכללות בלאו שבאים אין עני איכא מלכות, דהא דלא מלקין אלאו שבכללות ואלאו דבאים אין עני, הכל טעמא, מושם דלא ברירה לך דהכא אתה, וא'כ ה' בשני דרישות דלא ברירה לך נמי לא מלקין, ואני זה דומה להא דכתבו הפוסקים דשני סימנים שאינם מובהקים חשבו כסימן מובהק, דהתמס שני הסימנים מורים על עניין אחד, אבל כאן אין הדרש האחד מורה על אמונות הדרש השני כМОון, וגם מה שהביא ק"ז החת'ס ז'ל ראי' מותס' ע"ז ס'ו ע"א, אין עניון לאן כמאן כМОון לכל רואה, ובבלאי' ה' קושי' התוס' דשם לפע'ד לק'ם, שהקשו לר'ם דקאמר איסורי'ן מצטרפין לכזית מושם ל'ת כל תועבה והקשוי, הא הויה לאו שבכללות, נראה דסבورو דר'מ נמי מותפרש הרא דאתה להוציא לאו על כל איסורי' אכילה שבתורה, והוה לאו שבכללות שכן נתקשו, אך אפשר ללקות עליו אבל לפע'ד לויל שאני כדי אני אומר דר'מ לא אתה הקרא להוציא לאו חדש בכללות, אלא אתה למדנו שככל איסורי'ן מצטרפין לכזית ואין זה לאו שבכללות והבון. וחוץ מכל זה בעדעת הרמב'ס ז'ל פשיטה דין להכניס את זאת, דמה שהכח'ם שם בס' פ"א מוטו'ם כתוב, דמהא דל'ת כל תועבה קאמר, דלא בא הכתוב לאסור אכילה וכו', גם הוא ז'ל הדר' ב' מיד, שכתב עיי' מושם דכדי' שלא יבא לאכול, אסורה התורה אפיקו הבישול והוא האמת דלולי זאת, מה עניין זה לבת הבית שהביא הרמב'ס ז'ל. ובחנוך תמהו על הרמב'ס ז'ל, מהו הניי כל הדרישות בשב'ס' והביא מומרך לחמו ממדרשי רביה. דלפע'ד ברור דרmb'ס ז'ל הי' קשה, דכלל הני הדרישות דעיקר הלאו אתה לבישול, ואין לנו לאו מפורש על אכילה, אלא או לאו שבכללות דל'ת כל תועבה, או הני באם אין עניין, או סמכים, דעל כל זה אין כדי ללקות, ואין לנו מנוס אחר אלא לומר כדעת המדרש רבה דעיקר הלאו לאכילה אתה, ובבישול נאסר רק אגב כדי להרחק מן האכילה. ובאמת על טעמי הש'ס דילן עוד יפלא, מנ'ל Adams נפל מלאלי טפת חלב על החתיכה או שבישלו עכו'ם דלא ניכר הבישול, שי' הי' אסורה באכילה ולוקין עליו, דלא מביע לר' אשוי דדרישת רשי' ז'ל הרי הוא בבל תאכל עולמית, בכל שקשה מאי דמה שכתב רשי' ז'ל תועבה כל שעתבתி לך הוא בבל תאכל, הענינים שהוא בין שבא בעבירה ובין שלא בא בעבירה, הוא דוחק גדול, דמ"ש מעשה שבת ומחרוש בשור וחוםס פי' פרה, דבכל הני דפרק ליטסרי, כיון דליך לאו מפורש אכילה, מסתבר גם לכלי איניך דרישות, כיון דליך לא אסורה בתורה והענינים שהוא בין שבא בעבירה ובין שלא בא בעבירה, והוא דוחק ואת בנו וכדומה, אלא דבנני לא אסורה בתורה האכילה, וכעין טעמא דרבנן דקנסו במעשה שבת והוסיף אכילה, ובפרט לתדרבי' דדריש מג'פ' ל'ת, הרי שלא להנות מאיסורה, והויה בישול בשפה, מה לא נימא דמש'ה' דהוציא רחמנא איסור אכילה בלשון בישול, מה לא תבשל אסורה בתורה האכילה, עיין בבל ארוי' שכתב כן באמת, וכן כתוב לצרכי' גם לדר' אשוי כדי לידע שאפיקו לא בא בעבירה אסור. אבל מי לא יודה שדוחק לחבר שני אכילה בלשון בישול, מה לא תבשל אסורה בתורה האכילה, עיין בבל ארוי' שכתב כן באמת, וכן כתוב לצרכי' גם הגם' בכאן לא סיימה למלאה, דהרי אכן כר'י נגד ר'מ פסקין, הרבה, ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אין לי אלא באכילה בהנאה מנין, כדרא' א, דאר' א כל מקום שני' וכו' כדרך שפרט לך בנבלה וכו', דתני' וכו', הנה הגם' בכאן לא סיימה למלאה, דהרי אכן כר'י נגד ר'מ פסקין,

לי' איסור הנאה, וכן כי' הרץ ז"ל והנה מפרש"י ז"ל משמע, דלא כמנהרש"א ז"ל, שהרי כתוב בד"ה אבל בהנאה לא, קמ"ל מהאי קרא דעתiba אזהרה דידי' גבי פסק דמה פ██ת מבושל אסור באכילה ובנהנה, דכל קדשים שאינם מכח כל פ██ול בקדושים באש תשרף, ואיقا קרא אחרינו עיין בפסחים כד ע"א, אבל הלאו דאל תאכל ממנה נא ובשל מבושל במים רק באכילה קמי, ודעת דהרי כייל נא ומboseל בהדי', ונא ודאי רק באכילה קאמיר, דהרי איינו בשרפאה אלא שיצלהו כל צרכו, וא"כ למה לי לרשי' לכטוס בדוחק במקומות שיש לפניו דרך דר"ל איסור הנאה מד"ר אבוחה יליף, משא"כ לרבי ממש"כ המורה"ש לא כן נראה לפ"ד דהכא ר"י פריך לר"ל כעורה זו ששינה רביבי, ובירושלמי פ██חים ריש פ' כל שעה מבואר, דידי' לית לי הא דר' אבוחה, וא"כ לדידי' לא מצי הש"ס להסביר דאה"ה מדר' אבוחה קיליף, וכן גם אליבא דר"ל מוכרכ רשי' ייל' לומר, דר"ל לית לי דר' אבוחה, דאל"כ תקשה עליו קושי' ר"י, כעורה זו ששינה רביבי. אבל לדידן שפיר מצין למייר דרבי אה"ה מדר' אבוחה נפקא.

ע"ש גמר' דברי' תנא, ל"ת גדי ג"פ אחד לאיסור אכילה ואחד לא"ה ואחד לאיסור בישול האי סדר ודאי איינו מדווקדק דאה"ה מן שלishi' יליף כਮובן והנתנא דמתניתני' סיידר בריש פרkon איסור אכילה ובמשנתנו דהכא איסור בישול ואיסור הנאה, עיין לעיל בריש פרkon מה שכתבתי בזה בארכיות ודו"ק.

ע"ש גמר' תנוי איסי ב"י אומר, מנין לבב"ח שאיסור כאמור כאן כי עם קדוש וכוי' אין לי אלא באכילה בהנאה מנין, אמרת ק"ו וכוי' لكمון בערך הסמוך יליף ר"ש מהאי היקשא דבב"ח לטרפה איסור אכילה והיתר הנאה, והתוס' لكمון נתערכו ע"ז, דאית' מציא יליף אה"ה מק"ו, כיוון דאיתך לטרפה ע"ז ג"ש ואין ג"ש למוחצה, ותריצו דהאי סובר דאהני ג"ש ובעיני יפלא, דאפילו אפשר לומר אהני ג"ש ואהני ק"ו, הינו דוקא במקומות דאיaca ק"ז גם بلا ג"ש, אבל הכא הלא פריך הש"ס ומה לי ג"ש נילוף הכל מק"ו מערלה, וקמתרץ דק"ז פריכא הוה מוחרש בשור וחמור וחוסם פי פרה, ורק אחר דaicא ג"ש אכילה חורן ונעור הק"ו, ואיך נאמר דק"ז כזה שהוא נפרק חורן ונעור ע"ז ג"ש, נגד הגז"ש שאינה למוחצת. גם תירוץ השני שכתבו התוס' נראה לדוחק גדול בעניין, אך נאמר דאתא ק"ז שאינו אלא היקש שכלי, ואיינו מוקובל לדרשו לדוחות דרשה דגוז"ש המקובלת להקייש בב"ח לטרפה המפורש בקרא, ומכח ק"ז נайд מזא ונקייש לבשר קדשים שייצאו חזץ למוחצתו שהוא נגד הכלל דלמה שמאפריש בקרא מקשין. אבל מה שנראה לפ"ד להוסיף קצט קמחא ומים על תי' התוס' דהנה ייל"ד דר' אשி לעיל קאמר מנין לבב"ח שאיסור באכילה, ור"ל קאמר מנין לבב"ח שאיסור. והוא משום דר"א יליף תחליה רק איסור אכילה מקרה דלית כל תועבה, ואח"כ אה"ה מדר' אבוחה, אבל ר"ל דיליף מיתרוא דמבושל שניהם איסור אכילה והנה ייחד لكن קאמר סתם (ומזה ג"כ ראי לפרש"י ז"ל דלא מר' אבוחה יליף אה"ה אלא מפסח גופא) וא"כ איסי ב"י דיליף נמי ריק איסור אכילה מגוז"ש ובעי ק"ז על אה"ה למה לא קאמר כר' אשי מנין לבב"ח שאיסור באכילה וקאמר סתם מנין לבב"ח שאיסור. אבל ניחא בשנאמר דהאי תנא קסמן וכל דר' אבוחה דכל מקום שנאמר לא תאכל אכילה והנהה, لكن גם ובר שבדה טרפה לא תאכלו נמי כול הנאה כאכילה עד שצרכיך קרא דילכלב תשיכון להתר הנאה ולהוציאה מכלל אכילה. ומעטה הגז"ש דkosher דמותה לו לדלא תאכל דכתיב בטרפה נתנו גס בבב"ח, שפיר מצין לומר לאיסור באכילה ובנהנה דהרי בכ"מ דכתיב לא תאכל אכילה

ליתשרי, דלפי הנ"ל לא קשה מידי, דלר"י הסנדל דאית לי' קרא על מעשה שבת ליתשר, היינו אם עבר הוא במאיז ש' שם מחלייה מות יומת, אבל בשוגג ומכו"כ בענשה מלאיה לא, הרי דגס לדידי' נשמע אכן כאן תועבה בענין זה, וממילא Nadu' דגס היוצא מן התועבה כמו בחורש בשור וחמור אין לאיסור, ודז"ק היטב.

ע"ש גמר' מדאסר וחמנא מחוסר זמן לגבוח מכל דלהדיות שרי ומאד קשיא לי הלא מחוסר זמן דהתמס דלא ריצה תוך שמוןת ימים איינו אלא לגבוח, ואין זה אלא פ██ול קדשים ואיך הוה לפינן קדשים מוחלון לענין זה וכפי הנראה התוס' ד"ה מדאסר, רצוי לתקון זאת, אבל לא זכיתי להבין איך נתקון ודז"ק.

ע"ש שילוח הנקו ליתשר, ופירשי' כשבא לפניו אחר שעבר ונTEL וחיבורו שלח ליתשר עולמית, ור"ל אחר שלחה, והוא תמורה לאאור', דידי' לית לי הא דר' אבוחה, וא"כ לדידי' לא מצי הש"ס לשטייטי' لكمון קמ"א ע"א, דלמ"ד קיימא דוקא תכ"ד יכול לתקון, אבל לאחר מכן לוכה ומשלח עי"ש ניחא, דהרי מי שבא לפניו כבר עבר הלאו ואין בידו לתקן, ומ"מ חייב בשילוח ובכחה"ו ליתשר, ומושני דלא אמרה תורה שלח לתקלה, אבל מה עינה רשי' למ"ד בטלו ולא בטלו, הרי כל שלוח אפילו לא עבר אלאו כי לא נגמר הלאו עד שבטל העשה בידים, וא"כ לא מתרץ מידי, דכל שלוח אין כאן תקלה, ועיין لكمון שם בסוף ע"ב מה שכתבתי עוד בזה ודז"ק היטב.

ע"ש גמר' אר"ל מנין לבשר בחלב שאיסור וכו', כאן הי' לי' למיימר ר"ל אמר מהכהא, אלא דכבר כתבנו לעיל דבלאי'ה אין דרכ' לסדר ר"ל אחר ר' אשוי, ולכן התחיליל כאן מחודש אר"ל, ובטעמא דמלתא דהקדים דברי ר"א לפניו כל הני אמוראי קדמאי וברייתות, עיין לעיל מה שכתבנו בזה ודז"ק.

ע"ש גמר' אל' ר"י כעורה זו ששינה רביבי וכו' ב"ח ק"ז זצ"ל נדחק לתוך, דלמה לא פריך ארבע אשוי כעורה זו ששינה רביבי, ולדידי' לא קשיה מידי, חדא דהרי ר"י לר"ל פדיך שהי' הרבה קודם ר"א, ועוד דודאי יותר מסתבר לילוף מל"ת כל תועבה דהוא לאו מפורש על כל שתיעובי לך, מלדריש באם אין עניין לאו דכתוב על עניין אחר, אבל ר"ל וברייתא דרביבי שנייהם דריש בלאו של עניין אחר, באם אין עניין דקאי אבב"ח, אלא דרביבי דריש מלאו דלית' בדים המיותר למגרי ור"ל דרש מתיבת מבושל שמיותר, וא"כ שפיר פריך לי' ר"י דאם ריצה לדרשו באם אין עניין, יותר מסתבר דריש דרביבי דאיaca לא תאכלנו לאו גמור ודז"ק.

ע"ב גמר' ורבי בהנאה מנין לי', נפקא לי' מהכהא, נאמר כי עם קדוש אתה לה' אלוקיכם ונאמר להלן, ולא יהי' קדש בבי' וכו', והא דלא יליף מאנשי קדוש תהיו לי דכתיב בטרפה כדלקמן דאייסי בן יהוד', משום דעת איסור אכילה לא צריך קרא דכך דכתיב אצל מלא תאכלנו דכתיב בדים, ולכן ע"כ דאיתך לקדש דכתיב אצל עריות ולאיסור הנאה, ובזה מיושב קושי' התוס' דלמה לי קרא דלא תאכלנו הא מהאי היקשא דקדש קדש מצוי למלך גס על אליסור אכילה, דאי לאו האי דלא תאכלנו הוה אמרין תפסת מרובה לא תפסת ודיליף קדוש מטרפה לאיסור בב"ח באכילה, ולא להקייש לקדש דעריות ולאיסור גס בהנאה, אבל עתה דעת דעל אכילה כבר איתת לנו קרא דלא תאכלנו, ע"כ ההיקש הוא לקדש דעריות ולאיסור הנאה. ועל תירוץ התוס' דבלא קרא על אכילה ה"א דהנתת הגוף בלא אכילה אסר הכתוב, נתלבטו האחוריים ז"ל עיין מהרמ"ל והראש ישוף, והוא איינו מובן, והוא דלא קאמיר דרביבי יליף הנאה כדר' אבוחה דכ"מ לא תאכל איסור הנאה כשם עיין במו הרש"א משום דבעניini דכם כתיב הרוי הוא כדם ולא משמע

הנאה במשמעותו, אלא כיון דבעניינו דטרופה כתיב הוה מקשין אותו לטרופה, לומר כי היכי דפרט כאן היתר הנאה ה"ג גבי בב"ח הדין כן, אע"ג שלא פרט היתר הנאה בפירוש, וכמש"כ המהרש"א לעיל גם דרשה דרבוי דלא תאכלנו דכתיב בדם, מסתבר להקש לדם דמוותה בהנהה, ועי"מ מהני שפיר הק"יו מערלה שלא נkish בב"ח לטרופה, ולא מקרי זאת גז"ש למוחצה, דהרי גז"ש מהני על כלו ליתן הללו דלא תאכל על בב"ח, ורק הפרט דכלבל חשליכון לא ניתן אבב"ח, ואם תרצה לדקדק יותר הרוי אותו כתיב בטרופה שאתה כמעט חולין שנשחטו בעירה שהוא כטרפה שהוא חוץ למחציתו כמו שפי' רשי"ז "ל בסוגי" חזקיה ור"א וא"כ האי אותו מצי למעט גם בב"ח ומשום הק"יו מערלה, וכל את שמעין מהה דקאמר סתם מני ללבב"ח שאסור, לומר DSTם אכילה גם הנאה במשמעותו, אי לאו דפרט היתר הנאה. אולם ר"ש דבריינא דלקמן לית ל"י דר' אבוח וס"ל דכל אכילה שבתורה רק אכילה ולא הנאה במשמעותו. (עיין Tos' בסוגי" חזקיה ור"א שם). ולכן עכ"ג גז"ש קודש קודש אתה דבב"ח כטרפה דלא תאכל בטרופה רק אכילה במשמעותו וכמו דאי"ה להוציא א"ה אטרפה עי"י איזה דרש דהרי מפורש היתר הנאה בו ה"ג א"א להוציא א"ה אבב"ח דאיתקס עי"ג גז"ש לטרופה. כן לפע"ד לתקן קצת תי" התוס' ודוק".

ובזה יל"י מה שראיתי בהגהו ש"ס ווילנא בפסחים כ"ד ע"ב לאיסי ב"י דיליך הנאה בב"ח מערלה וכ"כ לא יאסר אלא בא"י ולא בחו"ל כערלה וכ"כ שאינם אלא באرض ולפי האמור ניחא דכיוון דעתפ' אינו כטרפה להיות מותר בהנהה שוב אמרין דאכילה כולל גם הנאה וכ"ד אבוח ודוק".

תוס' ד"ה כ"כ יוכיחו בסה"ד, ויל" דאי זה קרי הותר דדוקא חלב דכתיב כל חלב דמשמעות דאפי' דחיה, והדר שרא דחיה וכו' וקי"ב בעחתת"ס צ"ל הביא קושי" עצומה מהגאון ר"ד דייטש צ"ל, מש"ס מנוחות ה' ע"א דקאמר טרפה הותר מכללו במליקת עוף, ובטרפה לא כתיב כלל. וככתב הוא צ"ל דודאי אי הוה מוציא עוף בין חולין ובין קדשים מכלל טרפה, הוה שיק' סברת התוס' דאי זה הותר מכללו כיון דלא כתיב בטרפה כל בש"ר, אבל הלא רק קדשים צא, וזה פשיטה דעוף חולין בכל טרפה, ולכן שפיר מקרי יצא מכלל אישור משום דבלא כל נמי בין חולין ובין קדשים בכלל. וסימן זה ברור בעזיה"ת עי"ש. ולענין עדין התמיה במשמעות עומדת, דהא גופא קשי' כיוון דציוותה, תורה למלך עוף לא היו שדה טרפה רק מבהמה מיררי ולא מעוף, כי היכי דלא להו עוף קדשים יצא מכלל טרפה שהוא עכ"פ חידוש. ולא עוד אלא דקו"ש או קשה גם بلا סברת התוס' דאיפלו נימא דבלא, "כל" נמי מקרי יצא מן הכלל שאני טרפה דמשמעות הקרא באמת בהמה מיררי, דהרי דבר הכתוב בהווה בטרפה חית העיר והוא בבהמה דוקא ולא בעוף ולא עוד אלא דלשון טרפה שהוא נקבה אבהמה קאי, ולא עוף שהוא לשון זכר עין בריש"י לעיל ק"ב ע"א ד"ה ה"ג ואין שחיטתה מטהרתת. ועיין לעיל בחודשנו דף נ"ו על המשנה דאלו טרפות בעוף מה שככתי שם. ואולי ייל דלמא"ד וכדפסקין דיש שחיטה לעוף מה"ת מהקיsha או מהלכה וכמו שביראננו בפתחה בארכוה, עכ"פ מליקה בעוף קדשים חדש הוא, וכן גם לעניין טרפה לא נימא דיצא על כל עוף דלא מיפסל בו טרפה, אבל למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה באמת טרפות בעוף מנ"ל דאסור מה"ת, והדבר צע"ג ודוק".

תנוס' ד"ה המעמיד בעור של קיבה, תימא דגם' מפרש טעמא דאסרו גבינות עכו"ם מפני שמעמידין אותו בעור קיבת נבלה. מי ארוי נבלה אפי' כשרה נמי וכו' עכ"ל. וככתב מהרמ"ש צ"ל דלפי מה שכתב הרמב"ם יותר ראשונים צ"ל, דאיסור מעמיד לייכא בב"ח משום דהיתר בהיתר הוא לך"מ, דבעור כשרה לייכא איסור אלא בנ"ט אבל נבלה אסור משום מעמיד. והנה כפי הנראה הთוי לא גורסו במתני' תיבת כשרה, וכן הוא בהירותה ה"ח דתנית כשרה נמקח, וא"כ מתני' דקנתני סתמא דמעמיד בעור של קבה שהוא בגין' בין כשרה ובין נבלה קامر ועכ"פ פשיטה דגס נבלה קامر, דהרי דבר בירושא מקבה של נבלה שהיא אסורה, וא"כ קתני המעמיד בעור של קבה, ומסתמא אDSLיק מני' קאי, אלא דה"ה

ע"ב רשב"י אומר משום ר"ש בב"ח אסור באכילה ומותר בהנהה שני' כי עם קדוש אתה נמי ואנשי קודש תהיו לי וכו' ויש להעיר למה לא דרש ולא יהי' קדש ב"י כרבוי דלעיל, ולאisor בהנהה, ואיפלו לפי מה שככטו התוס' לעיל דמג"ש זו לא נדע אלא

ממאליהו ולא גרו משום כשרה, אך פ' דעתך משום בב"ח ממש"כ התוס' ע"ז שם,-Decioן דהוא בא בישול ואין בו אלא איסור דרבנן אף' בנ"ט, אך לא שיך כאן זירות הרחקה, ואולי גם כיון דהיתר בהיתר הוא לא שיך לנוזר משום הרחקה מעכו"ם כמובן, והא דקთני והלctaא אין מעמידין בעור קיבת נבלה, לכתלה קאמר אבל בדיעבד כשר, והה בכשרה אלא משום סיפא נקט נבלה או אולי בכשרה אף' לכתלה כשרה משום דין בו בישול וגם נ"ט אז אין באוטו קונסטלאב ע"פ שנעשה מעור נבלות איסור, כיון דליך מצד מעמיד, אך בגבינות עכו"ם אסור הגבינה אבל לא האי קונסטלאב דין בו אלא אותו תמצית השלי"מיהו ששהוא המעמיד, ולא באתי בזה אלא לעורר ולהלכה ולא למעשה קאמינה ודודוק.

ד"ג קי"ז ע"א רשיי ד"ה תיתסר כל אלית כבש באכילה, תמהני למה לא תיתסר כל אליו' אפיו של שור ועז, ואולי ייל' דאלית כשב באמת יותר שמנה בטבעו מלאית שור ועז עין בפסחים צ"ו ע"ב ברשיי ד"ה ואם, שהביא בשם יש מפורשים, דעת אין לו אלה אלא שכתב דעתו הוא בידם דין ליל' קרא למיועטו. ומסתמא השני י"מ לא כחשו המזיאות הנרא לעין כל, אבל דברו דאל' שמנה מקרי אליו דחלבו האלי' מקרי כדאמר ר' אש缸א, וגבי עז והה' בשור אינו שמנה ומסתמא מש"ה באמת אינה קרבה בשור ועז, וכן יפה פרשיי דרך אלית כבש תיתסר, אבל ממה דמתרך הש"ס עלייך אמר קרא כל חלב שור כשב ועז דבר השוה בשור כשב ועז, אין להביא דיש חילוק באלי' בטבעו בין מיני הבהמה, וכוכנות הש"ס דבעין חלב השוה בשור כשב ועז שיוקרב לגביה, וכאשר כתיב בתיר הכי אשר יקריב ממנו לד', דמני' לפנין דרך מה שנקרב לד' קראו חלב ודרש הכא דרך מה שנקרב משור כשב ועז נקרא חלב אבל מה שקרב רק מכבש לחוד לא איקרי חלב ודודוק.

המהר"ם שיפ' זיל בסוף הפרק הביא דברי הג"א בראש פרקן מובא בב"י סי' צ"ב וקמץך דעתו להתריך כבד מטוגנת בחמאה-Decioן דהוא בב"ח דרבנן בטל ברוב, וכל המעיין בי' שם יראה דמפרש דברי הג"א דחותיכת עוף שנתבשלה בחלב בטלה ברוב, אבל לא דחלב מועט בטלהبشر עוף, דזה לא ניתן להאמר دقמעת מין הנמנע שייהי' נבלע בחתיכת חלב כפי ערך הבשר מחיצה על מחיצה, וכן דברי המהר"ש זיל צ"ע.

הדרן עלך פרק כל ובישר

בכשרה דיןיא הוי. וכך סברו התוס' דיןיא חילוק בין עור נבלה לכשרה, דבשניהם בגין איסור ובלא נ"ט מותר, אלא דהקשה המהר"ש זיל לזמן בסוף הסוגי' דקבע הלכתא, אין מעמידין בעור קבת נבלה, דהא בכשרה נמי אין מעמידין, וכך לא שיך תירוץ התוס' עי"ש, ועיין לבב אר"י מה שרצה לתרץ זה, וכפי אשר כתבנו דלගרת התוס' דקתוני סתמא בעור קבה במתני' וככל גם קבת נבלה, הרי מוכח גם להיפך ממתני' דאפילו בקבת נבלה אם אין בה בנ"ט לית לנו בה וזה תימא גדולה דהא מעמיד של איסור לכ"ע ואסר אף בלא נ"ט.

אבל דע דהא מלטה דמשום מעמיד קאסרין גבינת עכו"ם לא נזכר בגמ' אלא שהרמב"ם זיל כתוב כן בפ"ג הי' ממ"א זול' „אבל בימי חממי המשנה גזו על גבינת עכו"ם וכו', ואם תאמר והלא עור הקיבה דבר קטן הוא עד מאי בחלב שעמד בו, ולמה לא יבטל במיעוטו, מפני שהוא המעמיד הגבינה וככו"ם ובעפ"ט הט"ז מחלוקת בין מעמיד בעור קיבת נבלה לעור קיבת כשרה, דלבוי מעמיד בעין דלהוי איסור, וכן נארה הגבינה משום נבלה ולא משום בב"ח, אבל הראב"ד זיל מشيخו שם וסובר דשאני גבינות עכו"ם שלא הלו בו חכמים אחר נתינת טעם, משום שלא פורצוו להתחבר עם העכו"ם. וקשהתו, למה לי טעמא דמעמידין בעור נבלה תפ"ל דהה' בכשרה, אינה צריכה תירוץ עי"ש, ועי"ש בכ"מ ובלח"מ שפירשו דבריו בדרך דחוק ורוחוק. ויהי' פירוש השגת הראב"ד איך שיחי', לפע"ד נראה דלעולם/licא כאן מעמיד מצד הבשר, כי הבשר אין בו שום כח להעמיד החלב להיות גבינה, אלא דבעור קיבת עגל יונק יש בו עוד טור הנקרה בלשון אשכנז שלימייהו, והיא נבלעת מן אותו תמצית החלב שעגל יונק, וכשמייבשין את העור אותו השלי"מיהו נקלפת בעור שלם, והוא כנד' כיס הקורקבין בעוף, וכן בדקיו יש עור זהה, ובווי"ד ריש סי' מ"ז פסק שלא כרשב"ג דס"ל בגם' חולין דף נ' ע"א דסותם, דשם איקבע הלכתא דלא כוותי', ובסי' מ"ט לעין קורקבן יש פלפל באחרונים, אם אותו הכיס שקולפין הנשים עם המאכל שבקורקבן הוא העור השני עי"ן בפ"ת שם בשו"ת ק"ז בעהchatת"ס סי' נ'. ולפע"ד אפילו למ"ד דהינו העור השני מ"מ ודאי פשיטה דין לעור זה דין בש, לא לעין נבלה ולא לעין בב"ח, והוא המעמיד את הגבינה, וכן לא שיך כאן לאיסור מצד מעמיד באיסור, והוא דאמרו בע"ז ליה ע"א דמשום דאייקום איקומי חשוב לי' כבעינא היינו בקייבת עגלי ע"ז, ומכם דאית בי' משום מעמיד נבלה או בבשר ומצד בב"ח, רק מקרים גבינת עכו"ם מפני שעמידים בעור בנותנים בזוך החלב כל עור הקבה ואתה בי' משום נבלה, ואע"פ שבטל גزو' משום הרחקה

פרק העור והרוטב

הכל שוחטין אפיו טמא בחולין וע"י סכך שלא נגע בשבר, וכן קתני בפ"ב דר' ל"ג דהשוחט ולא יצא דם כשרים ונאכלין בידים מסואבות, לפי שלא הוכשרו בדם. וכן שפיר שיך להאי מסכתא דיני טומאת אוכלין. אם לא שאמר דקשי' להו ומה לא סידר התננה האי פרקה אחר הפרקים העוסקים מעניini שיחיטה מיד, והמתין עד אחר גה"ע וכל הבשר. אלא דלשונם משמע דעת עיקר הפרק דין עניינו לכך קמקשו ודודוק.

ד"ג קי"ז ע"ב משנה העור והרוטב וכו' התוס' בקשר למצוא קישור להאי פרקה לשלהמעלה ונכנסו בדוחק גדול לקשרו עם הא דתנאה בפ' בחמאה המקשה, שלאיא אינה מטמא טומאת אוכלין ולא טומאת נבלה, ומהזה נראה דקשו להו דמה ענין פרק זה למסכתא חולין שאין עסקה בטומאות וטוהר. אלא בעסקין הכלש אכילתبشر, ואולם לפע"ד שפיר שיך למס' זו דלמאן דאוכל חולין בטהרה יש לידע דיני טומאת אוכלין וכאשר בריש פרקן לרובה ב"ע קתני

נקראת ערוםה כי הקליפה הדבוקה שהיא הסובין הוא בכלל האוכל, וניהו דודאי אינו אוכל בפ"ע אבל בתוך הקמיה נאכל, אבל התוס' שכתבו דהאי דכתובות דחטה נקברת ערומה, דהיינו קאמר אף כשנקברת ערומה, ע"כ ס"ל דחטה בקליפה ההינו קליפה הדבוקה ונעשה סובין במכחת קאמר, ואע"פ שתוס' ודאי מודים דהאי קליפה נאכלת בשעת הדחק עכ"פ בתוך הקמיה, וא"כ בלוא שומר שפיר מצורף וכן אל וגידין וקרנינים וטיפים דמנני, ונאכלים בשעת הדחק בפ"ע, אבל הסובין רק מעורב בקמיה נאכלין נאכלים בשעת הדחק בפ"ע, אבל נראה בפ"ע בטענה החיצונה עומדת אבל בפ"ע לא. ומעטה בחטה שלמה שהקליפה החיצונה עומדת בפ"ע, לא היתה נחשבת כאוכל לולו שהיא שומר לחטה. עיין בה' ק"ז צ"ל שסתומה על התוס' שכתבו דלפעמים נקברת ערומה. הכי אורעין קמת, ולא הבנתי חמייתו, הכי חטה קלופה מהאי קליפה הדבוקה נשאה קמיה הלא החטה גם בלי הא קליפה גוש אחד הוה וביע פירור ע"י טחינה ואי דקשי לי דرك לקלפה כלל מסלקין אותה הקליפה אבל חטה שלמה אין דרכה לקלפה כלל ואיך קאמר שלפעמים נקברת ערומה הנה התוס' נשמרין מזה שלא כתבו כאשר העתיק החת"ס ז"ל „לפעמים ערומה" אלא כתבו „אף אם נקברת ערומה" וכן במנחות ע"ב ד"ה כדרכם כתבו „אפיקו היהת נקברת ערומה" והיינו בשארע שהחטה קלופה ונזרעת כד' מ"מ יצאת בכמה לבושין, ובאמת יש לתמזה על התוס' מה הカリחו לכнос בדוחק זה, לפרש נקברת ערומה אפילו ערומה שאירע כד, ולא מפרשין בפשיות דלגביה הלבושים שמוציאה אח"כ, נקראת החטה ערומה אף שדבוקה בה הקליפה החיצונה, מאחר שהיא נחשבת כאוכל מחמת שהיא שומר ומctrף להשלים השיעור אבל הני לבושים שיוצאים עליה בשבולת אין מctrף מושם שומר כדלקמן דף קי"ט ע"ב דין שומר ע"ג שומר. ואולי סברו התוס' דחוץ מקליפה הדבוקה אין להחטה רק לבוש אחת וכן נראת מדברי חת"ס שהביא מאחד מן החיצונים שרצה לומר דכוונת ח'ל' על טירקישון וויטצען שהוא יצא בכמה לבושים על הגבעול. אבל באמת זה ליתא דדוק ותשכח שם לחטה יש כמה לבושים י' או ד' כאשר בדקתי ואחד מתלמידי אמר לי שבספרי הפלאנצלעלערע כתוב שיש לו חמשה לבושים וח'ל' נזהרו בלשונם לכתוב כמה לבושים מושם דקשה להעמיד עליהם כמה הם, עכ"פ אין כאן מקום לדברי האי חיצוני כל. ומה שכתב החת"ס דטירקישער וויטצען אין מוציאין אותו לארעה בשום קליפה ואפילו קליפת סובין אין עליי קורא אני עליי במחכ"ת, שמתוך דברי בריבי ניכר שאין בקי בתרגולים, כי קליפת סובין ודאי יש עליי כמו לחטים, אלא שמחמת גודל הנרעין היא מועטת לערך הקמיה.

ודע דעת הרמב"ם ז"ל נמי כדעת רשי ז"ל, דבחלכ' טו"א פ"ה ה"ד כתוב אז' ול' וממן לשומרין אוכליין וכו', חטימ בשעוריהן ושוררים בקליפיהן וכו"ל. הנה משנה הרמב"ם מלשון הברייתא דקתני בכלוں לשון „בקלייפהן" וכותב אצל חטימ „בשעוריהן" ועיין בערך ערך "סער" ששיר נקרה המוץ של התבואה (ולפי דעתך צ'ל בשעריהן בי"ד ולא בו"י) ודוקא לחטין יש להם הני לבושים חז' הקליפה הדבוקה, אבל לשעורין אין להם רק קליפה אחת הדבוקה בגרעון, אבל היא קשה ועבה, משא"כ בחטה שהיא דקה ורכה וכם"כ רשי ז"ל במנחות, ושם בסוגי יש לעין טובא בפירוש השkil וטרוי וגם במה דמחלק בשערואן בין לחות ליבשות שברש"י יש שני פירושים וברמב"ם פי' השלישי היפך מדעת רשי ז"ל, ואין כאן מקוםו להאריך בזה.

תונס' ד"ה ולא שומר לטומאה חמורה, וא"ת דאמר בפ"ש משקיין

ע"ש העור והרוטב והקליפה והאלל והלצמות והגידין והקרניים והטלפים וכו', על הסידור זה יש לעיר דפתח בעור, והניא האלל והעצמות וכו' שהם כולן חלק הבהיר, אלא שאין בשעת קתני הרוטב והקליפה שאינן שייכים כלל להבהיר, והוא דקדוק עצום בישול מתחברים לבשר להיות מאכל אחד. והוא נראה דתניא להא דת"ר לכאר' אבל מזה נראה לע"ד דהוכחה הש"ס דתניא להא דת"ר שומרין לטומאה קלה ולא שומרין לטומאה חמורה. דבاهי עור דתקני במתניתן יש לפרש שני פירושים האחד דמיירי בעור הרך או שלקה וכדאמר רבב"ח לעיל ע"ז ע"ב על הברייתא דקתני בנבלתה ולא בעור ולא בעצמות וכו', דלא נרצה אלא שעשאן צקי קדרה וכאשר נדרב מזה לפניינו. וזאת מctrף לטומאת אוכליין ולא לנבלות דלאו מאל גמור הוה אלא ע"י הדחק נאכל עם הבשר, ולגביה נבלה נתמעט מבנגבלתה אבל לבבי טוב"א אין לנו מייעוט, لكن מצורף עכ"פ אע"ג דבפ"ע גם בל' מיעוט אינו מאל גמור. שנית מצין לפרש דהאי עור גמור ובל' שליקה ולא מצד שנעשה אוכל ע"י שליקה אלא דמצד שומר לבשר מctrף לטו"א, אבל לא לנבלות וכדרשין מקראי בגמרא' דשומרין לטומאה קלה ולא לטומאה חמורה. והתנא בסידורו רצה להשמענו דמצד שומר קדרף, لكن הפסיק בין העור לאל ועצמות וגידין וכי' דהני יכול בראוין לאכול ע"י הדחק כדמפרש לקמן בגמ' וכן הוא בפיה"מ לרמב"ם, אבל העור לאו מה"ט מctrף אלא מצד שהוא שומר לבשר, וכן הפסיק בינוים ברוטב וקליפה וסידר תhalbת העור מצד שומר, הרוטב והקליפה שהם טפחים לבשר, ואח"כ האל וכו' שכולן יש לאכלו בדוחק. וזה נכון וברור בס"ד ועייןbekמן בדיבורים הסטומיין ודוו"ק.

גמר' שומרין לטומאה קלה מנ"ל דתני' וכו' כתבו התוס' דלהכenis ולהוציא לא צrisk קרא דנפיק בק"יו מיד כדמיסיק בגמ' וכי איצטרך לא בקהלית שחומה, כתבו שם התוס' דע"פ דשומר הוה בסתוים, וכן דוחה דהרי לקמן קב"ו ע"ב קאמר בנבלתה בגו' חטה בקליפה התם מרביבן מקרא דצעע זרעו וכו', אבל הכא גלי קרא דשומר לא הוה אלא בשאפר דגע עכ"ל, וא"כ שפיר איצטרך קרא להוציא ולהכenis ע"י שומר סתוים כמו חטה בקליפה שלא נאמר דוחה כמו קולית נבלה דאיינה מטמא ואין כאן ק"ו מיד דוחה בגלוי, ואין ללמד אלא על שומר בגלוי, וכן עור שיש עליו כוית בשר. אלא דמו"ט גוףא מטורץ שפיר דילפנין דשומר לנבי טוב"א מctrף, די' אינו מctrף גם להוציא ולהכenis, לגבי חטה הסתוים מכל צד לא הי' מהני, דהרי הוא טהרה בלווע, והוא כמו קולית נבלה דאיינה מטמא, אבל אי השומר מctrף הרוי הוא חשוב כאוכל והוא הכל בגלוי, וכן בקהלית נבלה דאין השומר מctrף ממש, ממילא גם להוציא לא מהני, מושם דוחה טומאה בלווע אבל בחטה דהשומר מctrף שפיר מכnis ומויציא דכינוי דכאוכל יחשב הוה בಗלו. ולכן נראה לע"ד דכל הסוגי דהכא דקאמר דשומר להכenis ולהוציא לא צrisk קרא אלא לצrisk לאו דזוקא, דלפי מה דשנינו לקמן דשומר סתוים בנבלה לא מהני אף להוציא, ממילא דקראי דצעע זרעו לצrisk אתה וככל"ז.

ע"ש גמר' כדרך שב"א מוציאין לזרעה, חטה בקליפה וכו'. הנה רשי' ותוס' ז"ל פליגו בפירוש האי קליפה, דרש"י מפרש דקליפה העלונה שהחטה מונח בה בעוד שבולת, אבל הקליפה הדבוקה בחטה שמננה נעה סובין בטחינה הוא אוכל גמור, ולא בעין לפותא דמctrף ומטעם שומר. ולפ"ז מה דאמרו בכתובות דחטה נקברת ערומה ומוציאין כמה לבושין העלונה שבבולת ואת כפשוטה דעתה ערומה נזרעת ללא קליפה העלונה שבبولת ואת

לייתי הנך מזוערים בק"ו, משום חומר שיש בהן, דא"כ מה זו דקאמרתו לוי ליתני הנך מתנוור, דהא כבר אסיק אדעת' דאי'א איזה חומר בחנות מה שאינו בזעירין עי"ש. ואני בער ולא אדע, היכי כוונת המהרשות'א דזערעים נילוף מק"ו משניהם בע"א, דזה ודאי ליתא דהא הנך שנים הוה להו שני כתובים הבאים כאחד, ואין מלמדין והוא מדה בתורה ומיעוטא, הנך אין אחרינה לא ואפלו בק"ו א"א לממוד, אלא כוונתו דלפמי מה דאמרו לעיל דבר כל אחד מהני תלת יש חומר מה שאינו באחרינה, הלא יש ללימוד חדא מתרתי בק"ו והצד השווה, דהינו זערעים מנבליה בק"ו, ומה נבליה שאין טומאותו מרובה אית' לי יד ק"ו זערעים שטומאותו מרובה, ואם נפרק מה נבליה שכן טומאתה יצאה מגופה, נשיב תנור יוכיח, ואם נפרק מה לתנוור שכן מטמא מאורי נשיב נבליה תוכיה, וחזר הדין וכו' אלא מה דיש להעיר על המהרשות'א הוא, דילמא רשי' ז"ל נמי כיון לכך, ומה שכנהב דבר כל הנך דקאמר תיתיב בע"א קאמר, כוונתו על חדא מתרתי במה הצד כנ"ל, וקרוי לי' בגין אב משום דפרכינן עלי' פרכנא כל דחו, כיון דהוה חדא מתרתי וככלעיל דף קט"ז ע"א, ואשר כתוב רשי' ז"ל כאן ד"ה מה להנץ שכן מיטמאן ודוק'ק.

ע"ב גמר' ואב' א"סbara, מר סבר הקשר תחלת טומאה הוא, ומ"ס לאו תחלת טומאה הוא, לכארו' נרא דפליגי בהא דאמר ר'ה בר' ר'דר' לעיל, פירות שלא הוכיחו כתנוור שלא נגמרה מלאכתו דמי, דאין זה קולא דזערעים, אין מקבלין טומאה ביל' הקשר מים, דכל זמן שלא בא עליהם מים, לא נגמרו מלאכתן, ולפ"ז ודאי אין כאן מקום לדמות הקשר לטומאה לעין יד, דמה יועל הקשר יד לפירות שצרכין לגמר מלאכתן ביאת מים, אבל לסתם גמר' דלעיל דחשב הקשר מים לקולא, דקיים רחמנא בזערעים, דاع"ג דגנמרו מלאכתן לטומאה מ"מ בעי הקשר מים, ואח"כ נגיעה הרשות' יש מקום לומר תחלת טומאה הוה ביאת המים, וממילא כמו דבטומאה סגי בוגיעת הר'ה בביאת מים, ובזה ניחא נמי אדקטני בבריתא שהביא לסייע לר'וי וכש שאון מקבלין טומאה אלא לכשיטלשו, כך אין מקבלין הקשר אלא לכשיטלשו שנטקשו בתוס' למו תולה הקשר בטומאה ולא בהיפיך טומאה בהקשר שהוא קדום, וא"א שקיבל טומאה קודם שיוכשר, ולפי הנ"ל ניחא דגמ דין זה תליי בסbara הנ"ל,adam קר'ה דלעיל דביאת מים גמור מלאכה היא, א"כ מה לי אם באו המים עליים אחר התליה או קודם התליה שמוך לה, דהרי התליה וביאת מים שנירס מצד גמור מלאכה בעין, ומה לי אם זה קדים או זה, אבל אם תחלת הטומאה הוא אז רק אחר התליה בעין בטומאה, והוא משום דהקשר תחלת הטומאה הוא, لكن קאמר כמו לטומאה, והוא משום דהקשר כבוי בטומאה כמו דלא מהני דמה'ט נמי לא מהני הקשר במוחבר כבוי הטומאה דלא מהני נראה לפע'ד נכו, אלא דקצת קשה דלהה לא פריך מהיא ברייתא על ר'ה בר' ר'דר' לעיל, ואדרבה כפי הנראה נתקבלו דבריו ביל' חולק.

ו"ד דהא דאמרינו אין מקבלין טומאה אלא לכשיטלשו, פרש"ז ז"ל בשם תוו'כ דאם אתה אומר מוחברין טמאין טימאת את הכל וכו', וככטו התוס' דמילא בהקשר נמי כן הוא, ולמה תלה הקשר בטומאה, ותירצzo בדוחק, עיין במהרשות'א ואני רואה דבר חדש ברמב"ם, דבפ"ב ה"א מטו"א כתוב, דأكلין הגדים מן הקrukע אין מקבלין טומאה עד שיעקרו, אבל כ"ז שמחוברין אפלו בשורש קטן שיוכליין לחיות ממנו אין מקבלין טומאה עכ"ל, ולא נתנו טעם לדבר כמו של' רשי' ז"ל, ואדרבה מזכות הרמב"ם ז"ל כ"ז שיוכליין לחיות משמעו דהטעם הוא משום דחחיות מציל מן הטומאה, כמו בע"ח דכתיב כי ימות מן הבהמה הרי דחחיות מציל מטומאות

מיפקד פקידי ולא נטמא המשקין עם האוכל, ואמאי לא נטמא ב涅געה הטומאה לקליפה משום שומר, ויל' דאין שם משקין עליו עד שייצאו לחוץ עכ"ל. והקשה המהרשות'א ז"ל ذקרו להו מה קרו להו, דודאי מה'ט לא נטמא המשקין עם האוכל שבתוך האג, וכפרש"ז ז"ל שם וכוונתו דבלא קושייתם צ"ל כן, דעתין אין שם משקה عليهן להיות נטמא עם האוכל, דהרי האג בעצמו אוכל הוא ומתקבל נטמאו בלא סברת שומר, ומה הוסיף בקשיתם שהקשו דיטמאו המשקים שבתוך טומאה, ומה הוסיף בקשיתם שהקשו דהאג עכ"ז דרכם משום דעתין הוג' מצד שומר כיוון דבלא"ה נטמא האג עכ"ז דרך שומר דעומד לשוחות אין תורת משקה عليهן ואוכל נמי לא הוה משום דעומד לשוחות ולהיות משקה. וע"ז כתוב ק"ז צ"ל בחודשו דלק"ם, דיל' דמש"ה לא נטמא המשקין המפוקדים בתוך האג, משום דהוה טהרה בלוועה מגע בית הסתרים, ולכן הקשו דכיוון דהאג שומר לשקה והשומר בגלי שובי אין כאן טהרה בלוועה, דכיוון דשומר בגליו תו לא מקרי ביה"ס. ולא זכית להבין, דסכ"ס גם بلا שומר הלא האג נטמא, משום דהוא אוכל, ולמה לא יטמא גם המשקה שבתוכו בהדי, וע"כ לומר דלא מתחטאח בחדא משום דלאו אוכל דכוות' חשיבי בהדייהו, ואין חיבור לו כמש"כ שם רשי' ז"ל, וא"כ גם שומר לא מהני לטמא דשומר מחובר לאוכל בעין כאשר כתוב כן הרמב"ם ז"ל בפ"ה ה"ד הנ"ל ז"ל, "ומניין לשומר אוכלין שהן מתחטאין עם האוכל כשהן מחוברים בהו" הרי דבלא חיבור עס האוכל לא מיטמא עריכן لهذا דמטעם טהרה בלוועה ומגע ביה"ס לא נטמאו המשקין המפוקדים דכיוון דלאו כחדא גופה חשבין המשקה בהדי אוכל, אין יטמא אלא עי' נגיעה בהיה"ס, ומגע בית הסתרים לאו מגע הוא, ואפלו לרביבא בפ' בהמה המקשה לעיל עג' ע"א, דחוורי אוכלין כמו דמפרט דמה, ולא הוה מגע בבית הסתרים, באוכל משקה מודה דמגע בבית הסתרים מקרי, ועכ"פ המהרשות'א ז"ל יפה השיג ודוק'ק היטב.

ד"ה ק"י"ח ע"א גמר' שומר דכתב רחמנא למה לי. והיינו דעל כל ער' זרע, ממש"כ רשי' ז"ל ש"מ לצרף, והנה לדעת הרמב"ם ז"ל וכמבעור בתו"כ דלהתמא טומאת עצמן לא בעין שיעור, דאיפלו כ"ש מקבל טומאה, וכאן בקרא הלא לך מסומאת אוכלין שתיטמאו דיבר הכתוב, וכדיםיים וכי יתן מים על ער' ונפל מבטלם עליו טמא הוא לכם, וקשה לומר דברים איינו עניין שדין אוכלין טמאים שטמאין ממי שומר או אוכלין אחרים למאן דאוכל מטמא אוכל, דזאת הוה לי להש"ס להזכיר. אולם לפי מה שבירנו לעיל, גם לרמב"ם בעין הכא צירוף דכיוון דהשומר בתבואה שסובב את כל האוכל אי לאו דמצטרף הוה טהרה בלוועה וביה"ס. ובזה תבון מה שכותבו התוס' ד"ה שומר, דכיוון דיד מכניס ומווציא ושומר מכניס ומוציא, שוב לעין צירוף לא בעין תרי קראי אהנסה ואהוציאה, הכוונה לזה דכיוון דלא מקרי טהרה בלוועה עי' שהשומר מצטרף, הר' דהוא אוכל ממש ולא שייך לומר בשומר שהוא מאן מכניס ומוציא, אלא כל זמן שלא ידעין שמצטרף לשיעור האוכל, אבל לאחר שזכינו שמצטרףתו הוה לאוכל ממש ולא שייך כלל מכניס ומוציא. ועיין בלב ארי' מה שכותב על דברי התוס' ודוק'ק היטב.

ר"ש ז"ה תנור מטמא אוכלין מאויריו וכו', כל הנך דקאמר תיתיב מני' בبنין אב קאמר, וכ' המהרשות'א ז"ל לא ידעת' מי הכריחו לכך, דהא שפיר מציין למיעד ק"ו מהן פירכות דקאמר תלמודא, ועיין בבב אר' דקמתמה על המהרשות'א אדי' אפשר לומר דהא דקאמר

תמה על המגיה במל"מ שרצה למדוד לעניין ברכה דלהוי כמו קבלת טומאה שלא להתחשב אף שהוא בריה, עי"ש. והנה יפה העיר, אבל לא הסביר החלוקת שבין טומאה לצירוף, אבל ההסביר הוא דחישות באיסור נמי לא מהני אלא אם תחולת ברית' הוה באיסור, עיין לעיל צ"ו ע"א בסוגי דבירה בתוס' ובפוסקים, וא"כ ה"ה בטומאה כך ד"א ליהיות טמא טומאה חדשה מצד בריה, כמו ד"א לחול איסור חדש על בריה בפחות מחייב, אבל לענין צירוף שומר לכביצה הרוי אילך שיעור ביצה מתחילה ברית', וכן אף אין צירוף שומר לפחות לפחות מחייב אבל מצד חישות בריה, מהני גם לפחות מחייב, מפני שהצירוף מתחילה ברית' הוה וד"ק.

ע"ב רשי"ד ה"ה חיטין בקהליפתן וכו', וה"ה לאוכל שחלקו, וה"ג הוה מצי לתרוצי בריה שני אלא תירוצא דחיקא הוא עכ"ל, בהגנותו שטמ"ק על הדף בש"ס ווילנא כתוב, דהאי וה"ג וכו' עשה"ד לא נמצא בספר כי, ועיין בח' ק"ז צ"ל דምפרש דברי רשי" דלשוני נמצא בספר צ"ל, דלענן איסור חשבא בריה בירנו גם ר"ה בר"י דרי" לית לי" האיסורה, אבל דלענן דחוק להחשב בריה, אבל לשיעור שלם, מ"מ לעניין שיעור טומאה מצטרף להשלים השיעור, הרי דע"ג זרע בריה הוה, מ"מ בעין כביצה. וטעמא ממש"כ למעלה בטומאה כאיסור דבעין איסור מתחילה ברית', ולכן טומאה חדשה נפלאים ממנו, דאפילו ע"צ הדוחק א"א לומר לדענן טומאה נחשוב בריה, שלא נctrיך שייעורא, דהרי עיקר לפותא דמכל זרע זרע הוא איסור מצטרף להשלים השיעור, הרי דע"ג זרע בריה הוה, מ"מ בעין כביצה. וטעמא ממש"כ למעלה בטומאה כאיסור דבעין איסור מתחילה ברית', ולכן טומאה חדשה דאנן יפה מהק השטמ"ק כל דברי רשי" כבזה, וד"ק.

תוס' ד"ה שומר אוכל שחלקו וכו', וא"ח ואמאי לא משני דאן השומרים מצטרפין, ומימיiri כגן שיש בין כל הגורגרן כביצה בלא שומרון, והשומרון מכניםין ומוציאין וכו' עכ"ל, לפי מה שכתבו לעיל בריש פרkon דשומר האזרען שמקסה את כל הגרעין אי לאו מצטרף לאוכל לא הי' מכניס ומוציא, משום דזהה טהרה בלועה שאינה מקבלת טומאה ניחא, שלא מצריך כן וד"ק היבט.

ד"ג ק"כ ע"א גמר' א"ל אבוי הוה עצמו יטמא טו"א, והתוס' כתבו דהו"מ"ל הוה יטמא טומאת נבייה, וכתבו בא"ג דבאמות טו"ג לא מטמא, דaicא מיili טובא דמטמא טו"א ולא טו"ג, כדתנן השוחט בהמה לעכו"ם ומperfכת עכ"ל, והמהר"ס לובלן צ"ל קמתמה, מה ראי' היא זו הדתם במיתה תל' מלטה דהתורה אמרה כי ימות מן הבהמה, והוא באמות קושי" עצומה על התוס', אבל מה שנלפע"ד באזה, דתנוס' סברו דהא דאמרה תורה כי ימות עד שימות, דכ"ז שperfכת אין בה טו"ג אין הטעם משום דחחות מצל, אבל משום דעתך אין אוכל גמור, דנתקשו להו כמו שהקשה הלב ארוי לסתון בדף ק"כ ע"ב ארוי, דכיוון דחחות מצל מן הטומאה מה לא יכול לגבוי טו"א אוכל סתם מקרוי, ולכן ראייתם מכוננת, אלא דמ"מ דמ"דאורייתא לא מתחייב בבעור בשאים נוגעים החלקים זב"ז, ומ"מ בדכנייש فهو אי אילך חוביל בעור מה"ת. אולם באמת הדבר צריך טעם דמה לי אם השמי חזאי זיתים מושומים סמכים ונוגעים אהדי או רוחקים זמ"ז כיוון דברשותו המה, ואפשר לאכלם תוד כי אכילת פרס, צ"ע כתע וד"ק.

גובלות, ואע"פ שוגסשת ומperfכת מ"מ כל זמן שהוא חי אין כאן טומאה, מכש"כ בטו"א שהוא טומאת נגעה הבהה מחוץ לה שלא תטמא כי"ז שמחובר לפרק שהוא חיות הצומח, והא דבשחיטה כשרה מperfכת מטמא טו"א, עיין לקמן קכ"א ע"ב בלב ארוי ד"ה שם ור"יא ישנה לאברים דבאמת אין זה אלא מדרבן ועיין מה שאכתב אני בהזה לקמן בס"ד. אבל בראש פ"ב לעניין הקשר כתוב דבעין הקשר דוקא אחר שנעקרו מוק הפרק שעבור דבוחור, לא נאמר וכי שאין לך זרע שלא בא עליו מים כשהוא במחוחר, אבל בזאת יתן מים על זרע אלא לאחר שנעקרו האוכlein וכור עכ"ל, הנה כאן הביא האי טעמא שכתבו רש"י ותוס' מזה משמע שלא דלא דהקשר מתחלה טומאה מציל מטומאה כמו כן מהקשר שהוא מתחלה טומאה, והוא לאכו"ר דלא כר"י דס"ל יש יד להקשר כמו לטומאה וכאשר כן פסק הרמב"ס ז"ל, אבל בזאת י"ל דכיוון דבגמ' איכא תרי אב"א, ולחד בקרא פלגי, אי דרשין גם אלפיני פני, א"כ לא ביריא לנו אי ס"ל לר"י דהקשר מתחלה טומאה, וכאשר ביארנו גם ר"ה בר"י דרי" לית לי" האיסורה, אבל בחר הרמב"ס ז"ל בהקשר דלא סגי במחוחר בטעמא דא"כ הקשר את הכל אבל בטומאה לעיל לא כתוב טעם זה, משום דבאמת אין זה טעם אלא הוכחה דהדין כן הוא, אבל הטעם הוא משום דחחות מצל והשemit הרמב"ס ז"ל הוכחה כיון דaicא טעם במלטה, ולא עוד אלא דלא בעין האי הוכחה דהא כיון דלא מקבלו הקשר במחוחר, מミילא א"א לבוא לידי טומאה וכמושי התוס'. אבל מה דקרה על האי הוכחה בהקשר שכתב הרמב"ס, הוא מהה שכתב המהרש"א ז"ל דברי התוס', דהיא איצטריך קרא דכי יותן מים על זרע לאחר שנגמר פרי וונעשה זרע, וזה אין מוכחה שיפלו גשמיים עליהם, ואני מוסיף עוד דהלא אכן בית מים לרצון בעין, ולאחר גמר פרי אין צורך בגשמיים, ואדרבה בימי קוצר חטים גשמיים סימן רע המה, אולם י"ל דהרבmb"ס ז"ל סובר אדרבה היא הנותנת דלא דבר מגשים שנפלו על פירות גמורים בעודם מחוחרים אז הנשס שלא לרצון, אלא דלשון הרמב"ס ז"ל משמע דאפילו הנשים הרצינין להשלמת הגרעין הי' מכשיך דזא כבר אילך זרע אלא לא נגמרה וג"ע וד"ק.

ע"ש גמר' איר אין יד לפחות מכך, עיין בראשי ותוס' דפליינו אי בעין כביצה אוכלין במחוחר דוקא, או סגי לי' בנגעה עלמא לארון, ועיין בלב ארוי מה שהאריך בזה. והנה יש לפע"ד ראי' ברורה דלא בעין חיבור לצירוף אוכlein, מהה דאית בפסחים מה ע"ב, אמר עלא ל"ש אלא בעריבה אבל בבית חיב לבער, מ"ט זימינן דמכניש להו ונפלו לגבי הדדי הרוי מפורש אומר, דגבוי חמץ דעובר אכיזת דוקא, סגי בנגעת שני חי זיתים, ולא עyi חיבור גמור, ואין לומר דבל יראה וחוביל ביעור תלי באיסור אכילה, וכיון דaicilia עובר באוכל בהפסקה רק שהיה' בתוך כדי אכילת פרס, لكن גם חוביל בעור חל על כיון מרדיך, אלא דהא איןו א"כ אפילו אינו מונחים יחד סמכים זל"ז נמי יעbor ויתחייב בבעור, והרי הש"ס לא אמר אלא משום דזימינן דכנייש אהדי דמזה משמע דמ"דאורייתא לא מתחייב בבעור בשאים נוגעים החלקים זב"ז, ומ"מ בדכנייש فهو אי אילך חוביל בעור מה"ת. אולם באמת הדבר צריך טעם דמה לי אם השמי חזאי זיתים מושומים סמכים ונוגעים אהדי או רוחקים זמ"ז כיוון דברשותו המה, ואפשר לאכלם תוד כי אכילת פרס, צ"ע כתע וד"ק.

ד"ג ק"ט ע"א גמר' ת"ש על כל זרע זרוע כדריך שב"א מוצאיין בריה שני אני, עיין בלב ארוי דאף דברי אינו מקבל טומאה בפחות מכביצה, אבל לעניין צירוף שומר שפיר מהני בדיה, ולכן

חייבים עליו משום חנוך מהקיים למצה, ובמצה הרי כתיבת לחם עוני, וধחה מכך האי ברייתא דהמזהו וגמרו, אלא ה"ט דמי פירות אין מחמיצין עיי"ש, וצ"ל האי הקישא לא מהני אלא על גוף עניין חמצ ומצו להשותם, אבל לא לענין פרטני דיניו דכתבי בקראי אחרינא, ולכן אין הוה מקשהanca מ"ש מצה מחמצז דהרי בשניהם כתיבת אכילה, לא ה"י מספק לו התירוץ דבחמצ אתה נפש לרביוי ולגלוות דאכילה דקאמר הד"ה שתיה דיא עדיין לא מיתרך אמריא לא נקי ש biome מצה לחמצ, דכמו דהאי אכילה כולל גם שתיה ה"ג במצה כן הוא, לכן קאמר מיד דהא לא קשה לי' Dunnikש מצה לחמצ לעניין זה, דהרי במצה כתיב קרא אחרינא לחם עוני ולגביה זה לא מהני ההיקש, אבל קשה לי' דהא בחמצ אכילה כתיב ומניין לנו לומר דה"ה שתיה. וממה שאמרנו ג"כ מוכח דהאי יפותא דעתך רק גלו מילתא בעלמא הוא, דאכילה דקרא כולל גם השתייה ולא דילוף זאת ורק מריבוי, וכמ"כ בדיור הקודם ודוק"ק היטב.

ע"ש נבלה לא אתה מנין שכך ענווש כרת, האי פרכה קלישטא טובא ואני דומה לשאר פרכה של קולא וחומרא, דהרי בחלב אפלו כרת וחטאת נמי מתחייב על השתייה, הרי דהוה ממש באכילה אפלו לכרת ומכם"כ בмеди דלית בי' אלא לאו ולמלכות וצ"ע.

תנוס' ד"ה מה להנק בסה"ד, ואפלו למ"ד לאו לאברים עומדת הי' באיסור שאינה זבוחה, עיין בבב ארוי מה שכ' לעניין אישור אינה זבוחה בעוף דנסתפק הפרט"ג אי אית' בי' ומכם"כ דהכא ל"ל קיימין דס"ל אין שחיטה לעוף מן התורה, עיי"ש. ואני בל"ה ביארתי בפטיחה דבכל הני קראי דכתבי ב"ד ספרים שנאמרו להם במדבר לא שיז' כלל לאיסור עשה דאי', דהרי במדבר לא נצטו על הזביחה, ואפלו נחרה לדעת ר"ע דהאלכתא כוות', ואולם בל"ה נמי יש לחמה על התוס' שכתו בלא ה' להם שעת הcores מכך אישור אבמה"ח או עשה דאי', הלא האי קרא דນבלת עוף טהור לא דבר כלל מאיסור אכילה, אלא מטומאת אדם באוכל נבלות עוף טהור, ולגביה טומאה ודאי ה' לה שעת הcores דאבמה"ח נמי מטמא לנבלה, היינו דוקא בהמה ובגנעה מדכתיב כי ימות מן הבהמה וכדלקמן קכ"ח ע"ב אבל אבמה"ח דועף לא שמעין דמטמא בבית הבליה ודוק"ק.

ע"ב גמר' ובכוורים גופיהו מנ"ל דתני ר' יוסי, פרי, פרי אתה מביא ואי אתה מביא משקה, הביא ענבים ודרכו מנין ת"ל תביה. הנה האי ברייתא מתחלת הבאה מדברת וקאמר דין מביין רק פרי ולא משקין היוציאים מהם, חז' מן הענבים ובכ"מ שם, גם משקה שלhn, עיין ברמב"ם ריש פ"ב מבכוורים ובכ"מ שם, ולכן תימא רבתה הוא שביבא ראי' לסתור, ובלא"ה כל הסוגי' קשה להולמה, שמערב הדברים, כי מיחוי של חמצ חלב ונבלה וזה רצה לומר מכך זה דלגי מצוה יוצא נמי בשלא כד"ג וכבר דחו האחוריים את דברין, דודאי אין חילוק בהז בין עשה ללי". והנה לפי האמור לעלה ה' לי מקום לתרץ דנייהו דבעין קרא על המחאה דלא מקרי שלצד"ה ניינו למ"י שיש לו טוחנות ללוועס המאכל בעין קרא, אבל למנן דלא יכול לעוזס ולכך המה את הגוש כדי לשוטתו פשיטה לדידי' כדרך הנאותו מקרי, ולכן הכא דקתני דהמזהה וגמרו דלא יצא ידי' חובה מצה שתמא למי שאינו יכול ודרכו לעשות כן וא"כ לא סגי לי' לומר דמשום אכילה דכתוב במצה לא יצא, תינח למנן דיש לו شيءים לעוזס אבל למנן דאי לו ודרכו להמחות מאכלו למה לא יצא, ולכן הוכרח לומר דמ"מ לא יצא מושם דלחם כתיב והמיחוי לאו לחם מקרי אולם גם בלאו האי סעמא נחא דבפסחים לה' ע"ב רצה לומר דהנילוש במ"י פירות אין

לא פריך דאף טו"ג יטמא וכן כתבו דלא ברירה להקשות כן, אבל לא דס"ל דבאמת אין בשום של נבלה משום טו"ג, ודוק"ק.

ע"ש גמר' תנן התם וכו' אלא המה את החלב וגמרו, אכילה כתיב בי', אר"ל אמר קרא נש לבות את השותה, ואני תהה איך יתחייב חטאת על ריבוי צו דהוא פחות אפיו מאיסור עשה, וקרי לי' לרמב"ם דברי סופרים, כמו ח"ש, דלענינו אחע"א לא חשבין ח"ש כאיסור אינה זבוחה מבואר בתוס' וברמב"ם בסוגי' דאחע"א, ועיין בלח"מ ריש פ"א מחמצ ומצו שהביא דברי הרמב"ם בפ"ג מאבה"ט דכתב הטעם בהמזהה נבלת עוף טהור דמטמא את האכלו משום דשתיה בכל אכילה, וכן משמע מסתימת לשונו בהלכ' ח"מ דכתב אחד האוכל ואחד המחה ושותה דמשמעו דשווין ה'ן מצד שחייה בכל אכילה, וקמתמה הלח"מ שזה נגד דברי הש"ס כאן דיליף ר"ל מנפש דחייב גם על השותה, ולא מטעם שח'י בכפל אכילה וכמ"כ התוס' הכא דבמידי דאכילה לא מצינו דמיליף מותירוש וצ'ה, ונתקח הלח"מ לומר דגם הרמב"ם ז"ל ס"ל להא דר"ל דמכח קרא דນבלת גליין דגם במידי דאכילה שתהיה בכל אכילה. ואני תהה איך לא הרגש דהראם"ס ז"ל דסובר דכל מה דאתה מריבוי הכתובים אין לוקין עליהם, לא מצי מחיב כרת וחטאת ומלקות מכח האי דרשא דນבלת לרבות את השותה, וכן נראה ברור דדעת הרמב"ם דהאי י寥וטא דשבועות מזכיר לי' לתירוש וצ'ה אכילה מהני גם לחלב וחמצ וכדומה, כל שהמזהה גופ המאכל עד שעשו משקה דשתיה בכל אכילה, אלא לעומת ההוו"א דין דרך אכילה צו כדרך אכילתון, דריש ר"ל האי נפש לרבות השותה אבל גם בלא קרא מסתבר לומר כן דכיוון דיש הרבהה בא"ה שאין להם شيئا' וממנים מאכליהם להקל אכילתון, לא מסתבר כלל לומר דזה מקרי שלא כדרך אכילתון, ותடע דהרי לגביה בישול שבת וכן בישול בב"ח סגי' כמאכל בן דורותאי, עיין בפתחה בב"ח לפרט"ג ואע"פ שרך לבן דורותאי וחבריו רואי לאכול, אבל לרוב בא"ה הוא קשה לলעתס, מ"מ לא מקרי שלא כד"ג, וכן אמרה תורה בפסח אל תאכל ממנו נא, ולא מקרי אינו ראי', רק מה שבטלת דעתו אצל כל אדם כמו אוכל חלב חי בפסחים כ"ח ע"ב וכן מכם"כ דהמזהה חמצ או חלב וגמרו דלא מקרי שלצד"ה ניון ור�� לרוחא דמלטה אסמייך ר"ל דבר זה בריבוי דນבלת והגמ' דמשמעותו שמריבוי הכתובים אין לוקין ואין מביאין חטאת ודוק"ק.

ע"ש גמר' בשלמא אם מצה היא וכו', לחם עוני אמר רחמנא וכו', וכתבו התוס' דהוומ"ל נמי אכילה כתיב והוא באמת קושי' עצומה על בעל המסדר, דלמה לי' להביא ממරחק לחמו ולא פריך מני' ובו, מ"ש חמץ ממצה דהכא כתיב אכילה והכא כתיב אכילה, והתח' רצה לומר מכך זה דלגי מצוה יוצא נמי בשלא כד"ג וכבר דחו האחוריים את דברין, דודאי אין חילוק בהז בין עשה ללי". והנה לפי האמור לעלה ה' לי' מקום לתרץ דנייהו דבעין קרא על המחאה דלא מקרי שלצד"ה ניינו למ"י שיש לו טוחנות ללוועס המאכל בעין קרא, אבל למנן דלא יכול לעוזס ולכך המה את הגוש כדי לשוטתו פשיטה לדידי' כדרך הנאותו מקרי, ולכן הכא דקתני דהמזהה וגמרו דלא יצא ידי' חובה מצה שתמא למי שאינו יכול ודרכו לעשות כן וא"כ לא סגי לי' לומר דמשום אכילה דכתוב במצה לא יצא, תינח למנן דיש לו شيءים לעוזס אבל למנן דאי לו ודרכו להמחות מאכלו למה לא יצא, ולכן הוכרח לומר דמ"מ לא יצא מושם דלחם כתיב והמיחוי לאו לחם מקרי אולם גם בלאו האי סעמא נחא דבפסחים לה' ע"ב רצה לומר דהנילוש במ"י פירות אין

דניטז מדים השחיטה על הדלעת בין סימן לסייעו, והאי דם ודאי ניתז בחים דהרי הוא בין סימן לסייעו, וכי מתה עמוד ושותט ואיך יקשר לדעתו דבעין גם בשחיטה דם היוצא לאחר יציאת דם הנפש שכבר מתה, והוא תמייה רבתה. ועיין לעיל שם שכבתבי בזה ודוק". אבל דעתם מותוק האי סוג' נצחים קושי עצומה על שיטת הרמב"ם דסביר דשחיתת נカリ אינה נבלה מה"ת, לדעתו מה לין בהרמה טמאה לטהורה, ובין ישראל ליכרי וצעיג לישב.

על"ב גמר' אמר חזקיי הויאל וכיקול לנורורה ולהעמיד על פחותה מכזית, עיין לבב ארוי זיל דזחו דבר הנגע קצר שיאכלנה כולה וудין תה' מפרקסט. ואני תמה על לשונו שכבתב שהוא נמנע קצר, הלא כבר ביארנו לעיל דף לעיל"ב ובשאר מקומות דעתל הלב לחוד מתה גמורה היה כמו הותז הראש, ואיך יעלה על הדעת לאכול כל בשירה עד שלא תשאר אפיקו צית בשר והיא עדין חי' ומפרקסט. וכך נראה לפע"ד דכוונות חזקיי הוא לומר שלא דלא שיק' כאן סופה לטמא טומאה חמורה כמו בנבלת עוף טהור, דהאי כאשר הוא עתה מצי לטמא טומאה חמורה עיי' אכילה, אבל בהרמה מפרקסט דחichtet מצליל מן הטומאה, אע"פ סופה למות ואז תטמא אין זה מקרי סופה לטמא טומאה חמורה, וכאשר לסברא או כיוננו בתוס' ד"ה ולהעמידה, ולהזק סברא זו קאמר הויאל וכיקול לנוררה וכו', ור' דאלוי ה' במציאות לגרה תחיכות חתיכות לא היתה באה לדי' טומאת נבלות כלל, וניהו דאינו במציאות מ"מ מהני דעתה בעודה בחיותה לא מקרי סופה לטמא טומאה חמורה. ומפני שסבירא זו דחוקה יפה עשה הרמב"ם זיל דדוחה מהלכה ודוק".

על"ש גמר'ומי אמר חזקיי הכי, והא איתמר וכו', חזקיי אמר אינה לאבירים מותה היא וכו' יצאה מכלח חיים ולכלל מתה לא באה עכ"ל הגם. והנה הת"ח קמתמה דחזקקיי למה לי מחשבה כלל כיון דהוה אוכל גמור לבג', והלב ארוי' מוסיף בתימה דמ"ש ברכרי טומאה לא, כיון דאין בה איסור אבמה"ח. והוא נדחק מעד עי"ש. ואני מוסיף בתימה דמ"ש שחיטה דהה נפסקו או עקרו הסימנים נמי הדין כן. אולם לפע"ד נראה ברור דרא דס"ל לחזקיי דשחיתת בה שניים יצאה מכלח חיים דזוקא בשחיטה הוגנת הדין כן אבל שהה ודרס ומכ"ש נחר או עקר הסימנים אינה אלא כטרפה בעלמא, ולא דזוקא אליבא דרי' קאמר כן לקמן בגמ' אלא חזקיי נמי מודה לה, דעיקר טעם דחזקקיי הוא מדרשי כן לאכול אחר השחיטה מיד קודם שתצא נפשה (וכאשר ביארנו בפתחה דהיתר זה לר"ע מוכח מקרא עי"ש) מזה דן דשחיטה הוגנת משווה לה בגיןה חייה עכ"פ, וכן אין בה משום אבמה"ח והתנא במשנתינו אשמעין דהה בטמאו כשלחת ישראל או בטהורה כשלחת נカリ דיש בו צד שחיתה או מצד השוחט או מצד הנשחט, משוו' לי אוכל לא לטמא טוי"א ומילא ה' שלא לחיבב אבר מה"ח ור' אסי מבואר לנו דבעין נמי מחשבה להאכילה כדי שתתחשב אוכל לגבי טו"א, ומילא גם שלא תהא בה משום אבמה"ח. או נאמר דלה לא בעין מחשבה כלל, דההמשה שחותך ממנה אבר לאכלו חשובה יותר מחשבה, אבל כל זאת רק בנסיבות שחיטה הוגנת ובישראל בטמאו ובנכרי בטהורה, אבל בשחרר אחת מהני תנאים אין בו אלא מעשה טרפות בעלמא, אע"ג דנפסקו שני הסימנים, וכח' תחשב hon לגביו טוי"א והן לגבי איסור אבמה"ח.

אבל מה דקרה על דעת חזקיי הוא, וכיון דגס לדידי' רק בשחיטה הוגנת הדין כן, ומכח גזה"כ דהתירה התורה לאכול מיד בעודה מפרקסט, מיל' דהדין כן גם לגבי טוי"א והעמדת והערכה ולגבי הרבעה דלכל מיל' חשיבא כאשרה חייה, דלמא רק לגבי איסור

שכנוסו כדאמר ר'ה, אז מטמא גם טומאת נבלות, אלא קאי על אל דת"ק דעתך לטמא טוי"א, ע"ז קאמר בגמ'adam חישב עליו גם בפ"ע מטמא טוי"א בלא צירוף, ודוק' ועיין עוד לקמן בדף הסיום.

על"ש גמר' א"ר אסי שנין ישראל בטומאה ווע"כ בטהורה צריכין מחשבה והקשר מים ממ"א, מפשות הענן נראה דהאי מחשבה היא לא האכילה בעודה מפרקסט, דאי להאכילה לאחר פירוכס ולא מחשבה נמי עומדת לאכילה, ועוד דאי מחשבה להאכילה לאחר, פירוכס איך משוו' לי' אוכלא קודם פירוכס. אלא דעתך דרב' המרב"ם זיל לא נראה כן, שכתב בפ"ג מג' מאבה"ט ה"ד, דישראל ששחיתת טמאה לעכו"ס, ה"ז מטמא טוי"א כי' שפרקסט. ואני צריכה מחשבה שהר' ישראל שחתה לאכילת עכו"ם, ואני לך מחשבה גודלה מזו, ואני צריכה הכשר שהר' סופה לטמא טומאה חמורה עכ"ל. והכ"מ תמה עליו למה פסק דלא כר' אסי לעני הקשר, וكمתרץ דס"ל דנדחה מכח סוג' דם שחיטה, וכקושי' התוס' لكمן ד"ה ולהעמידה פחות מכך. אבל על הא דפסק דלא צריך מחשבה לא הקשה כלל, ועיין לבב ארוי' שהתעורר בזאת لكمן בד"ה בפרש"י זיל אל' מודה חזקיי'. ובאמת לך' מ' דה' זיל סובר דהאי מחשבה דקאמר ר' אסי אינה להאכילה בעודה מפרקסט, אלא סתום להאכילה לעכו"ם, וכן עכו"ם בטהורה סתום להאכילה לישראל וכפרש"י لكمן ע"ב זיל מטמא טוי"א ודלא כתוס' שם ד"ה ווע"כ והא דקאמר ר' אסי לצריכין מחשבה ע"ג דמסתמא כן הוא מושם דהוא לא הזכיר שחתת/israel לעכו"ם והעכו"ם לישראל, אלא שוני לישראל ולעכו"ם בטהורה, שכן מוכರח לי לומר לצריכין מחשבה והיינו שישחוט/israel לצורך עכו"ם והעכו"ם לצורך ישראל, אבל הרמב"ם שכתב בפירוש דישראל צריכין לעכו"ם וכן עכו"ם לישראל ספר קאמר דלא צריכה מחשבה אחרת דהינו רק מחשבה דקאמר ר' אסי, וכן לא נתקשה לי' להכ"מ רק על מה שפסק דלא בעי' ההקשר מים משום דסופה לטמא טומאה חמורה, זיל דלא כר' אסי.

אבל מה דיש להעיר על האי פסק של הרמב"ם זיל הוא אכן לא בעי' ההקשר מים לגבי עכו"ם בטהורה, לפי מה שכתב הרמב"ם זיל בפ"ב ה"י מאבה"ט, דשחיתת נカリ אין בו טומאת נבלות, א"כ אין סופה לטמא טומאה חמורה. ובוח' ק"ז ציל כתוב בפשיות דהדין כן ד女兒 בטהורה צריכה הכשר ותמה אין איך לא הרגיש כי הוא נגד פסק הרמב"ם דפסק בפירוש ד女兒 בטהורה אינה יסתרו פסקי, דינויו דין סופה לטמא טומאה חמורה מ"מ אינה צריכה הקשר מים משום דם השחיטה מכשרה, דכיון דשחיתת נカリ מה"ת שחיטה הוה לטהר מידי נבלה שוב לידיון הדם כדם שחיטה להקשר. והן אמרת דההרב"ם זיל כתוב בפ"י ה"ג מטו"א דאו בدم השותת לאחר קילוח, א"כ אין במציאות שיוכיר הבשר אלא דם השותת לאחר קילוח, א"כ אין במציאות דם השנפש יצא בו, ובמוש"כ הרמב"ם זיל בפירוש בפ"ו מ"א, וא"כ לאחר שייצא דם הקילוח הוה כמותה גמורה ומטמא טוי"ג כי הפרקוס אחר יציאת דם הנפש איןו אלא כפרקוס לאחר התזת הראש, שאינו אלא צניב הלטאה אלא כבר תמהו הראש יוסף והלב ארוי' על פסק הרמב"ם בזאת עיין לעיל דף לעיל ע"ז דהה דם ממעט שס דם חללים ישתה דיצא דם הקילוח הינו בדם הקאה, אבל לא דם שחיטה דמקשר מקרה דעת הארץ תשפכנו כמו עי"ש בלב ארוי' היטב. ואני הוסיף בתיהם על הרמב"ם זיל דמנוי ובי' הביא את הדין

מתה כל מה דפorsch ממנה ודאי גם بلا קרא כנבהה תחשב, דהא גם היא עומדת למות מיד.

ועיין בח' ק"א בעהחת"ס צ"ל של' לפי דעת הרמב"ס דנקה"ו^ז נבלה מחיים אלא שאינו מטמא מחייבים, וממש"כ שחת בתניים וכי לפ"ז בנכרי בטהורה וምרכסת ואכל כזית ממנה יש בו איסור אבמה"ח ואיסור נבלה עכ"ל. ואם בדבריו כן ה'י, אז אפילו לר' יוחנן נמי הדין נוטן דברש מן המpercסט כזו שכבר אית עלייה איסור אכילת נבלה אלא שהחיות מציל מן הטומאה אם חתך ממנה כזית בשר קרי ב'י כל אשר יגע בנבלתם לטמא, דהרי על האי בשר שם נבלה הוה ואין בו חיות כדי שתצליל מן הטומאה, ואין זה דומה לשארבשר מה"ח שאין בו טומאה, דהרי אין עליו שם נבלה, משא"כ על בשר זה שלוקין עליו מושום נבלה. אבל דעת ר'ז צ"ל נמישך בזה אחריו מפרש הרמב"ס אשר ביארתי בפתחה ובסוגי" דמסוכנת לעיל ד' י"ע, שבמחלוקת לא נחתנו לדעת הרמב"ס כי הרמב"ס בפירוש כתוב גם לגבי איסור אכילת נבלה בעין דוקא מטה גמורה, וכאשר מוכח כן מסוגי" דמסוכנת עיין בלב אר' שם, אלא דעת הרמב"ס דטרפה ונבלה חד לאו הוא וכאשר כתוב פ"ד ממ"א, דמצטרפין מה"ט משומות דטרפה תחולת נבלה ולא חלקון הכתוב לשנים אלא משומות אדם שחט את הטרפה ולא בא הנבלות לידי גמור, מ"מ לוקין גם על הטרפה לחוד שהיא תחולת נבלות, אמרו מעתה בנקה"ו ופסחה ופסחה"ג דתו לא מצינו שחיתה המטהרת מידי נבלה, הרי מיד קרי נבלה ע"ש סופה, ככל דבר שסופו להיות נן בלי ספק, לכ"ע אמרין אגמלל"מ, ואי גם בסנקה"ו בנקה"ה הלא יכול לגרה החיטיות כמו שאמר חזקיי כאן עד שלא Tabא לידי נבלות לעולם, הלא הרמב"ס ז"ל דחיה זאת מולכה כמו שהבאתי לעיל, וס"ל דמקרי סופה לטמא טומאה חמורה, ולא בעי הבשר, וכmesh"כ למעלת דזה דבר שא"א תשחיתה כל כך, אולם אם חתך כזית ממנה האי כזית ודאי יצא מן הכלל של הבעיה, דהרי האי כזית הוא בשר מה"ח ולא נבלה, אבל טרפה הוה אלא דבמה"ח וטרפה חד לאו הוה וכרכ"י לעיל ק"ב ע"ב, וכמו שפסק הרמב"ס ז"ל, אבל בחותך אחר ממנה הרי זה טרפה וגם אבמה"ח, שהם תרי לאוי דלא סטרו אהדדו, אבל אבמה"ח ונבלה מהה תרתי דטרפו וא"א לעבור על חד אבר בשני לאוין אלו, דנבלה הוה בשר מן המת, ואבר מה"ח הוא מן החי דוקא. וכל זאת לר'ז צ"ל דpercסט תקשה מה"ט וא"כ טו"א למה נתמאות מה"ט וא"כ טו"א למה נתמאות מה"ט ולא נארה דבוחות מציל עי"ש. וא"כ טו"א למה נתמאות מה"ט ולא נארה דבוחות מציל וא"כ טו"א בה משום אבמה"ח, הלא גזה"כ הוא לעניין זה בלבד הא לשאר מיל' הוה כח'. וכך נראה לפע"ד בדין לחזקיי ובין לר'ז, הא דpercסט הון בטהורה והונאה דבוחות כשרה ע"י ישראל דטמא טומאות אוכליין מה"ת הוה, וא"ג דלשאר מיל' הוה כח', מ"מ המעשה והמחשבה משווין לי אוכליין, ואין לדמות זאת לדגים ולבן פקועה, דלא נעשה מעשה להשווותו אוכל, ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דבון פקועה שהפריס עג"ק בעי שחיתה מה"ת כאשר ביארתי במקומו, דליך מזה שום ראי' ודוק.

גמר' ר'יא האל וכו', אר'ה והוא שכנסו, ופרש"י ז"ל דעת' שכנסו גלי דעתך דלא בטליה מעירך, אבל נכנס מאלו, וכן שכנסותו תינוקות וכו' עכ"ל, הנה ה'ה אם כניסה גדול בכונה אם אינו המפשטע במpercסט לחזקיי" דיצאה מכלל הוה אלא דעתך לא בא את לכלל

אבמה"ח התירה התורה, ואי כדי שלא תהי גזה"כ ילפין ממש לכל מיili יצאה מכלל היה, סכ"ס גזה"כ הוא דודוקה בשחיטה הונגת יצאה מכלל חיה אבל בנחירה או עקירה לא ע"ג דבטבע הענין אין שום נפקותה בהזאת או נחר ועקר, ועין עוד לקמן אליבא דר' יוחנן בהזאת ודוק.

ע"ש ר'י אמר ישנה לאברים, לאו מתה היא. פי' אלא כי לכל דבריה לעניין אבמה"ח וכן לעניין הרבעה ולענין העמדה והערכה, אלא לעניין טו"א בלבד הוה כמתה וכן שלא תצליל הבלועין בתוכה באחול המת כדלקמן. ועין בלב אר'יDK מהתמה למה לא תצליל החיות גם מטו"א, ומ"ש מגדים ובן פקועה אכן טעונים שחיטה, ומ"מ החיות מציל מטו"א וכmesh"כ התוס' לעיל פ"א ע"ב ד"ה הוαι, ולכן יצא לחדר החדש דהאי דמקבל טומאות אוכליין, בעוד מpercסט באמות רק מדרבנן הוא, הוαι ונראית כשהוחטה, ומ"ה בנהירה אינה מקבלת טו"א דאקדמי אדאורייתא דחחות מצליל, ומוסלק בהזאת מה שעמד בו הראב"ד ז"ל פ"ג מטו"א, אבל לחזקיי דס"ל דpercסט אינה כחיה באמות מקבל טו"א מה"ת עכ"ק עי"ש. ואני תמה דלפי דבריו לחזקיי באמות אין חילוק בין שחיתה לנחירה, ובין טמאה ונכרי לטהורה ושישראל וזה ודאי ליתא כמו שביארנו, והוא ז"ל לשיטתי" איזיל שכתב למעלה דגס לחזקיי אסורהpercסט לב"ג באיסור בעלמא כמו אבמה"ח של עוף לרמב"ס. וכל זה דוקא אחר דוחק ואחרי כל הדוחקים עדיין לא יתישב ומה נקרי בטמאה לא מהני מחשבת עצמו לאכלה להיות משווין אוכליין. הא חדא שנית קשה לי על דבריו דמשמעו דלא קשי לי על ישראל בטהורה כלום ולבן ניחא לי דמדרבנן החמירו בישראל ולנכרי בטהורה דנראת כשהוחטה כשרה דמקבל טו"א מה"ת, ובאמות לפ"ג קושיתו זו ליתא דגס בשחיטתה כשרה באמות תקשה לב"ג באיסור בעלמא כמו אבמה"ח של מטו"א. וזה ה'י מקום לישב לדעת התוס' לעיל פ"ד ע"א ד"ה בעין העמדה והערכה דסביר, דבשחיטה כשרה באמות אינה כחיה לא לעניין הרבעה ולא לעניין העמדה והערכה דבוחא דתירה התורה לאכול בחותך כזית ממנה בעודהpercסט, גلتהلن דחשחיטה הcarsה משווין לה כמתה לגמרי וממילא לכל מיili, אבל מה עינה לדעת הרמב"ס ז"ל דס"ל דגס בשחיטה כשרה הוה כחיה לכל דבריה כמבואר מותו פסקיו בפ"א מה"ל א"ב ובפ"א מאבה"ט עי"ש. וא"כ טו"א למה נתמאות מה"ט ולא נארה דבוחות מציל וא"כ טו"א בה משום אבמה"ח, הלא גזה"כ הוא לעניין זה בלבד הא לשאר מיל' הוה כח'. וכך נראה לפע"ד בדין לחזקיי ובין לר'ז, הא דpercסט הון בטהורה והונאה דבוחות כשרה ע"י ישראל דטמא טומאות אוכליין מה"ת הוה, וא"ג דלשאר מיל' הוה כח', מ"מ המעשה והמחשבה משווין לי אוכליין, ואין לדמות זאת לדגים ולבן פקועה, דלא נעשה מעשה להשווותו אוכל, ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דבון פקועה שהפריס עג"ק בעי שחיתה מה"ת

תוס' ד"ה הוαι ויכול לגרהה ולהעמידה חפות מכזית, פ"ה וכוי ולא ה'י צריך לפרש כן אלא אפיילו חחיות גודלות ובלבד שלא יי' אברים, דבמה"ח לא מטמא וכו' עכ"ל. ולפע"ד נראה דבזקזק גדול פי' רשי' ז"ל דוקא חחיות קטנות דהא לחזקיי קיימין כאן דס"ל דיצאה מכלל חיה, וא"כ אין כאן לא אבמה"ח ולא במא"ח אלא נבלה, ורק בבשר מה"ח אמרין דאיינו מטמא דגס אבמה"ח לויל קרא דכי ימות מן הבמה דמנוי" דרשין لكمן קכ"ח ע"ב דבמה"ח מטמא נבלה לא הוה ידעין דאית ב' טומאה, אבלpercסט לחזקיי" דיצאה מכלל הוה אלא דעתך לא בא את לכלל

הקריעה, ג"כ לטהורה תחשב ואינה מטמא הטהרות שנגעה בה, משום דסופה להקרע לגמרי ונידון ע"ש סופה hon לענין קבלת טומאה שלא ליטמא חלק אחד בגעית הטומאה של חבירו, והן היהות טהורה בעודה מחוברים לקרעים במקצת, משום דהריר עוסק הוא בקריעה, ורובה כולה משום דסופה להיות כן, אלא אדם נפרש המשנה כן, אין מקום לדברי ר"ג דאמר ל"ש וכו', דהה לא מיררי כלל מקרייה כדי לטהרה דהרי ה"ה בטלית טהורה דשוב אין לו חיבור לענין קבלת טומאה, ומה שיק' לומר דחס עליה לקורואה כיון דחצין שהתחיל ולא פסק מלקרוע עד שגמר כל הקריעת אלא דבנתים נגע שרך בה או אם היא טמאה ונגע טהרות בטלית זו קודם גמר הקריעת. וכן אנו מוכרים לפירוש ז"ל דמיירי דוקא בטלית טמא וקורואה כדי לטהרה מטמא, ורובה סגי לטהרה כי בטלה מטורות בגדותו אינה עומדת לתשミשה הראשונה, וע"ז אתה ר"ג לומר דזוקא בגין טבולות יומם דלא חס עליה סגי ברוב, אבל בלא אטבלה אייכא למיחש שיקרע רק מהצה וידמה בנפשו שכבר קרע רובה, דהרי חס עליה ואני קורע אלא מה שצרכיך כדי לטהרה, אלא דלפирוש זה רבו הדקדוקים והקשיות, חדא מה זה דקעתי טלית שהתחיל לקורואה ומה שכתבו התוס' דטהורה למפרע מתחילה הקריעת, האי דינא בעצמו יש לתמוה עליון, אדם מחששתו לבטלה מטורות כל' מהני א"כ גם בלא התחלת הקריעת תהני למפרע כשחישב עליה לקוראה ולבטלה, וא"כ דבענין דזוקא ביטול ממש מה מהני תחלת הקריעת כיון שעדיין עומדת לתשミשה ולא עוד אלא דהמשנה בעצמה אומרת כיון שנקרע רובה שב אינו חיבור, הרי ברור מללו דרך אחר שנקרה רובה אין לו חיבור. וכפי הנראה רשי ז"ל הריגש בחומר לשון זוזה שתחילה בה לקורואה, ורצה לתקן במוה שמספרש דבא לקוראה כדי לבטלה מטורות טלית. אלא דאי"כ הוסיף על חומר דלפ"ז אם היה קורואה לא כדי לטהרה אלא מטעם אחר או שנקרעה מעצמה, נמי הדין כן דטהורה, דהרי שוב אינה עומדת להשתמש בה לתשミשה הראשונה. ולמה קתני התנא האי לישנא דהачילה בה לקורואה. ואני לנו מנוס אחר אלא לומר אדם נקרעה מעצמה לעולם סגי ברובה, אבל אם הוא התחיל לקורואה כדי לטהרה בעין כולה זוקא מחששא דר"ג, דילמא חס עליה ולא אתי למיעבד רובה, אבל מ"מ גם בזיה סגי ברובה בטלית טבולות יומם ומזה הוכיח ר"ג דיננו דכיוון דהתנא אתה לא אשמעין אפילו בהתחיל לקורואה כדי לטהרה סגי ברובה ולא חיישין שחס עליה ולא יקרע רובה, ע"כ בטבולות יומם מיררי. ומילא יודה דוחק על דוחק, דמסתמא מתפרש המשנה להיפך, גם בתחלת לקוראה סגי ברובה, ואיך נכנס בדרכי התנא היפך מזה דבאמת חיש חס עליה ובענין כולה, אלא דבטבולות יומם סגי ברובה כמו בנקרע מעצמה שנית גם היא דקעתי אינו חיבור לפי פרש"ז ז"ל אינו מודקע כלל, הלא אין זה הטעם דין כאן חיבור, אלא משום דבטל מטורות טלית, כמו כי חרס שניקב כמושcia זית טהור, שבת ד"כ צ"ה ע"ב. והכי הול'ל כיון שנקרע רובה בטלה וטהורה. אלום דעת הרמב"ם ז"ל חלק הרבה משיטות רשי ותוס' ז"ל בפ"כ מג' כלים בסופו, טלית שהיא מדรส והטבילה וקודם שייריב שימושה להקרע ממנה קרע, כיון שנקרע בה רובה אינה חיבור וטהרה כולה וכו' שהרי הוא קורע והולך וכו' עכ"ל. דעתו ז"ל לפרש הא דקעתי במשנה דהачילה לקורואה באחת מן הקצוות, לא נטמא החלק השני, ע"ג דעתין לא נחלקה לשניים, כיון דעסוק עתה לחלקם לשנים הוה רובה כולה ואין להם חיבור לענין קבלת טומאה. אלא דכאן הוסיף הש"ס תיבת „וטהורה" ומילא דתו א"א לפרש המשנה כן, אלא דעתין יש לומר דתרתי קאמар דכיון שהגע לרובא שוב אין לו חיבור לענין קבלת טומאה, וכן אם טמאה הייתה והרוטב אליה קודם גמר

בעצמו שאין כאן גilio דעת דלא בטליה, לא מהני להחשב בשם לטמא טומאות נבלות, כאשר מסביר לו רשי ז"ל דמחשבה שאח"כ מהני דוקא לשוו', אוכלה לקבל טו"א, אבל לא לשוו' אבל לא תיכנס מהאליו ע"י תינוקות אורחא דמלתא נקט אבל ה"ה כנסו אחר שלא הפיט, ומילא דזוקא בפלטו סכך אבל בפלטו היה לא מהני להנнос ששו' בשם, דכאן לא שיק' גilio מלתא למפרע, אלא דלפי מה דמייך דר"י אליבא דר' ישמעאל אמר למלאי, דס"ל דעור לא מבטל, א"כ בפלטו היה בלאו כינוי מטמא נבללה ורק בפלטו סכך עיין כינוי מטמא דבטלו מעדת, וא"כ לכ"ע דהעור בעצמו בלא מחשבה מבטל הני חצאי בשר, אין לדין דר' יהוד' שום מקום, אבל הרמב"ם בפ"א מאהבה"ט פסק כר"ע מ"מ פסק הא דר"י וכדמפרש ר"ה והוא שכנסו, וככתב דבין פלטו היה ובין פלטו סכך מהני הениו לששו' נמי בשר, ולידי' כל שמתקנס ע"י גדול ומדעת אפילו איינו המפשיט מהני וכבר השיגו הראב"ז ז"ל, ועין בכ"מ ובלב ארוי מה שכתבו בזה. והעיקר דהרבב"ם ז"ל מפרש דהגמר' במסקנא דקאמר ור"ה דאמר כר"ע על כל השני מימרות קאי, וא"ג דר"ע סובר דהעור מובלן, מהני הениו לששו' בשם לטמא טומאות נבלות, ואם נתכנס בלא מחשבה מאליו אפיו טו"א איינו מיטמא וכדאמר לעיל, והסוגי מתפרש בדוחק, אבל גם לפרש"ז ז"ל הסוגי ז"ל הסוגי אין לו פירוש מרוחה, וכאשר נדחקו התוס' בקושיותם כאשר תראה ודוק' היטב.

דפ' קכ"ב ע"א משנה אלו שעורותיהם כבשרן וכו', ר' יהודה אומר וכו', גירסת הרמב"ם וכן איתי במשניות ר' יוסי. ואולי משום איזה דר' יהוד' גרשין תרי פעומים ר"י למה לי, אבל זה ליאת דלעיל רק הא דאור עור חזיר הבור, דברי ר"י המה, אבל עור חטרת וכו' חזיר לדבורי ת"ק, ורק הפסיק בדברי ר"י שחולק על הא דמדייק הת"ק בחזיר דזוקא של יושב, להוסיף אף חזיר הבר, וא"כ חזיר בדברי ת"ק, וכן הוא بما שתנא אחרי דברי ר"י בתרא, וכולן שעבדן וכו' שהם דברי הת"ק סתם מתני' אלא שהפסיק בדברי ר"י שחולק על הלטאה. אבל דברי ריב"ע שאומר שמנת שרצים וכו' הנני לבסוף אחר שישים דברי הת"ק, כי לא רצה להפסיק כל כך בדברי הת"ק, ומישב בזה מה שדקדק מהרש"ש בהגותיו ודוק' היטב.

תוס' דה עורות אביו ואמו שטיחין, וא"ג דמות אסור בהנאה וכו', מ"מ לא י"ג גרו רבנן מושום ה"ק חשא וכו', והא דלא קשי' להו כיון ד אסור בהנאה למה להו לגוזר טומאה, דבימוא כ"ג ע"ב אמרו דחמירין להו טהרת כלים יותר מהורג את הנפש ועיין פשחים פ"ה ע"א.

תוס' דה עור הרראש של עגל הרך על מעשה הי' שואל וכו' ואני מסתפק ושואל אם בימי ר'יל ור' עדיין הי' נהוג טומאות וטהרות וכעת אין הפנאי לחפש אחר הדבר.

דפ' קכ"ג ע"א גמר' תנן התרטט טלית שהתחיל לקורואה כיון שנקרע רובה שוב אינו חבור וטהורה עכ"ל, הא תיבת „וטהורה" ליאת במתני' דכליס, והברטנורא שם מפרש אינו חבור דאם נטמא הקצה האחד לא נטמא הקצה השני, והכי פירושה של המשנה טלית טהורה שרוצה לקורואה לשננים, כיון שהגע לרוב הטלית וא"ז נגעה טומאה באחת מן הקצוות, לא נטמא החלק השני, ע"ג דעתין לא נחלקה לשניים, כיון דעסוק עתה לחלקם לשנים הוה רובה כולה ואין להם חיבור לענין קבלת טומאה. אלא דכאן הוסיף הש"ס תיבת „וטהורה" ומילא דתו א"א לפרש המשנה כן, אלא דעתין יש לומר דתרתי קאמאר דכיון שהגע לרובא שוב אין לו חיבור לענין קבלת טומאה, וכן אם טמאה הייתה והרוטב אליה קודם גמר

והא דלא פריך מכל שחיקות דעתם דקימל' דרובהaggi, דליקזר דילמא לא אתו למייעבד רובה, מושם דהתאם לא שייך לומר דחס משלוחות הרוב כמו בטלית דחיש מלקרוע, אבל גבי עולת העוף שפיר חיש משום דאסור להבדיל כלה עיי". וככאר' דבריו תמוין, דס"ס אם יארע דלא שחת רך מהכח הסימנים יהיו חס להטריף את הנשחט, ודמה על המכחשה שהוא רוב ושפיר הי' מקום נגור דינבעי כל הסימן, והי' מקום ליישב זאת עפ"י דברי הרשב"א ז"ל בראש מיכלון שכ' על הא דרבא אמר, מומך אוכל נבלות מותר לאכול משחיטתו עי' בדיקת סיכון, משום דלא שבך התירה ואכל איסורה והקשה הוא ז"ל עדין ניחוש דילמא לא שחית רוב הסימנים דבזה לא מהני מומכח דהרי לא בדק בסימנים נבלה, ותירץ דמסתמא יבודק מיד וישלים את הרוב אם ימצא שעדיין לא נשחט, וא"כ ה"ג י"ל דלא מצאו כאן ליגז'ור משום דלא חיש לשוחטו אפיקו כלה, ואם ימצא מצומצם הלא תוק שיעור שהי' יכול להשלים, ולא יכנס בספק, ואם בשביל שיארע שיחיה בבדיקה הסימנים עד לאחר שיעור שהי' הוא מלטה דלא שכיח ולא גרו בה. אלא דא"כ נצחה לנו קושי' עצומה על פסק בעלי השוע' בי"ד ריש סי' כ"א, דסגי ברוב מצומצם עי"ש בטו"ז הא לדידן דמחמרין בשהי' משה ומכש"כ בעופר דלכמה פוסקים מעיקר הדין במשהו, איך נסmock ארוב ולא נגור דגזר ר"ג הכי בטלית שאינה טבולת יום דבעינן דוקא קריעת כלה, משום דילמא יאמר על מכחשה שהוא רוב והוא קושי' עצומה.

וז"ע דהא דפסק המחבר דרוב מצומצם נמיaggi והוא דעת הר"ג והרשב"א ז"ל וכמו שהביא שם הטו"ז בלא"ה מן התקמא, לפי מה שכתב הרמב"ם ז"ל בפי"מ לעיל ל"ב ע"א ר"ש כד' ביקור (טבח חכם למפרש בגמ') דהינו ביקור השחיטה לדעת אם נשחט השיעור שחיב או לא עי"ש, ואני ביארתי שסובך ט' דיפה דיבר הרמב"ם ז"ל בזה דבשחתה מצומצמת קמיiri דבעי הבנת הלב ודקדוק עצום לשער אם הוא מכחשה או כ"ש יותר, וצריך דוקא חכם כמו בבדיקה הסיכון על פגימה כל דחו הנרגשת ולא אוגרת, והרמב"ם ס"ל דמשום לתא דאייסורה ולא משום כבונו של חכם בעין דוקא חכם, וא"כ הוי לו להמחבר לחוש לדעת הרמב"ם לחומר באיסורה דאוריתא, ולהתנות עכ"פ דבעי להביא שחיטה מצומצמת לפני החכם. אבל הקושי' דלעיל דלמה לא נctrיך כל הסימנים כמו הכי דבעינן קריעת כל הטלית דהרי ודאי חס להטריף בהמתנו כמו שחס ליקרע הטלית באמות לק"מ, אלא דברי המהרמ' ז"ל במחייב' נדרים וקושתו אין לה מקום.

דינהה הא דגזרו על טלית שאינה טבולת יום דבעינן קריעת כולה ולאaggi ברובה ואפיקו רוב הנראה לעיניים לא, (זה מוכח מדלא מוקי' בסתם טלית ורובה רוב הנראה לעיניים קאמר) ע"כ אינו אלא במלטה דבידו הוא לעשות דהרי מצ' לקרה כולה אם רוצה לטהרה, וממילא גם בדיעבד אם לא עשה כן ונגעו בה טהרות נטמאו, אבל כיון דגזרו טומאה עלייה עד שנקרה כולה הוא דבר דעתא ממילא, אבל לפסול דבר מפני גירה כזו במקומות שלא ה' חס בעשי', אלא דראייך כך שלא נגמר ולומר דמשום דילמא יאמר על מכחשה שהוא רוב, זה דבר זר דהרי בזה סגי להצrik רוב הנראה לעיניים, או שיכריע בדבר איש אחר שאינו חס על הפסוד, אבל אין לו טעם לאסור ולהפסיד מכל וכל ולבן בכל שחיטה דעתם לא מצ' פריך מיידי דלכתחלה בעין באמות כל השני סימנים, ולדעת הרמב"ם אפיקו בעופר וכדמבעואר בריש פ' השוחט דרובה כמו שהוא אין אלא בדיעבד, ואי בדיעבד כיון דהוא לא מחמתה שהי' חיש עלייה, לא שחת כולם אלא מחמת שאירע כן ע"פ' שכונתו הי'

מעיקר הטלית, והעיקר הרבותה הוא דהנשאר במשמעותו והוא כדי מעפורת נמי טהור, וכי האי "אינו חיבור" על המיעוט של הטלית שעדיין לא נקרו על קרעים, שג' הוא אין לו חיבור מפני שהוא קורע והולך, וחשוב גם האי מייעוט כרוך בחתיות פחות מכדי מעפורת ונתרה ע"ש סופו. ועיין במיל'ם שם שכתב לדעת הרמב"ם צrisk להגיה בגמ' בדברי ר"ג, וקרו על קוליה"ם שכח לומר דמס תיבת ג'ורה" לא אתי למקראה כולה" והמל'ם שכח לומר דמס תיבת ג'ורה" צריך למחקיה דהא עדין באמת לא קרעה כולה, ולא שייך לומר ג'ורה אלא חיישין דילמא יחוּס על הטלית בגמר קריעתו ושאיר כדי מעפורת ממנה. וגם לשון "אינו חיבור" קשה לשמעו, דיתור הויל' שוב סופה להקרע וכקרוע יחשב. וגם אחר כל ההגחות והדוחוקיס, המימרא דר"ג גופא קשה לשמעו, דכיוון דקרו רוב הטלית לקרעים בכונה לקרעה כולה, איך ניחוש דבמעירות האחורי יחוּס מהחabitו מפני שחל עלייה בטלית טבולה מטה'ו ווגם הסוגי' משולל הבנה דמה קשי' מעולת העוף ומפשיט בהמה לשטוח וכאריך האריך בזה המיל'ם וצע"ג וד' יאיר עני ועיין עוד לפניו ודוק'.

ע"ש גמר' ארבע"א, ל"ש אלא בטלית טבולה יום וכו'. והנה מאיד יש לתמונה איך מצרי ר"ג להכניס במשנה ברורה דקתני טלית שנקרה רובה, דמיiri בטלית טבולה יום דוקא, ובטלית דהמים קשים לה דוקא אשר אין זהו שום רמז רמייא בלשון המשנה, וכל זאת בלי שום הכרע, דעתמא דגזרה דילמא לאأتي למיעבד רובה הוא ג'ורה חדשה, והיתכן דהנתנא שלא הזכיר ג'ורה זו כלל, ישנה סתם דטלית שנקרה רובה ויסmock על המבין שיבין מדעתו דנפשיה, שכאן יש מקום לגזר דחס ולא יקרו הרוב וידמה בנפשו דאייכא רובה, וקורא אני על זה וכיו'צא בזה, דברי הגמ' ל�מן דך קכ"ד ע"א, האלקים אי אמר לי יהושע בן נון מפומי לא ציתינא לי'.

אבל כבר ברرتاي לך כל גדול בזה בהרבה מקומות בש"ס, והעיקר לעיל נ"ה ע"א בסוגי' דבשר שתנטעלם מון העין דרב אוסר בשר שתנטעלם מון העין, ומובואר בירושלמי דעפ"י מעשה שראה רב מקילין בשבר ליקח מון העכו"ם, עמד וגזר על כל בשר שתנטעלם מון העין ובכל זאת בש"ס דילן מקשה על רב מכמה משניות וברייתות ומתרכין להסכים עם גיורת רב, והוא דבוק שכתב הטו"ז י"ד מזה דרב גזר ג'ורה זו. אבל העני דכוו שכתב הטו"ז י"ד ריש סי' קי"ז דכל דמפורש להיתר בקרא אין כה ביד חז'ל לאשרו, כן הוא גם לגבי אמוראים דין להם כה לחיש איסור נגד היתר מפורש במשנה או בריתא, ולכן מקשין על איסורו של רב דאמור סתם בשנמה"ע אסור ולא קאמר דגזר תיקון כן להוראת שעה או לעירו זמנו מצד תקנה אלא איסור לכל העולם ולכך זמן קאמר וכזאת א"א לחחד אס מפורש להיפך במשנה או בריתא הקודמת לו בזמן, ולכן הוצרך לשנות שאין היתר זה מפורש משום דיש לדחוק ולפרש המשנה להתחאים עם דינו ואעפ"פ דPsiṭṭa דמעולם לא כיון התנאה זהה, אבל די לו בדוחק זה שלא היה מפורש להיפך, וכן כתบทבי בריש פ' כל הבשר לעניין דמקי' מותני בדכאייב ל' עינא עי"ש, וחדר מלמידי אמר לי שמובא בשם הגאון ר"ג ווילנא ז"ל שכתב בדברי על כל הני חסורי מחסרא והכי כתני شبש"ס וכדומה מון הדוחוקיס, שהם על דרך אסמכתה ונחנתי מאד, אבל אפילו לא זאת נמצאת בשום ספר עד הנה. האמת עד לעצמו, כי לולי עד لكمנו מה שאכתוב בזה ע"ד פסקי הרמב"ם ז"ל ודוק'.

ע"ב גמר' עולת העוף לרaber"ש ליגזר וכו', וכותב המהרמ' ז"ל

ועוד אני אומר דיפה דחה הרמב"ס ז"ל האי תירוץ שבש"ס דברותמה דרבנן מيري, כי על תירוץ זה יש תימה רבתא, דא"כ ר"ג העמיד דין על משנה דכלים שהוא בסדר טהרות האחרון שבסדרי משנה, ואמר לא שנו וכו', למה לא העמיד דבריו על משנתינו הקודמת לומר לא שנו יותר מכדי אחיזה תהיר אלא בטומאה דרבנן, אבל בטומאה אורתיתא בעיןcola, והוא הוכחה גמורה דלא מוקמן באמת המשנה בטומאה דרבנן. ובלא"ה כבר כתבנו לעיל דעתך הגזירה ר"ג בשם רביה ב"א חדש לנו, ולא הייתה בימי המשנה, ועיקרו שגיל וטרוי הוא כדי שלא תהיה משנה מפורשת נגדו, וא"כ הוא אין לנו לקבל האגירה רק במקרה דהינו בקורס טלית כדי לטהרה, אבל לא נלמד מטלית על מפשיט עור וכען שאמרו קנסא לא ייפין אפילו הוא דומה, כן גירה מגירה לא נילוף אלא דעל ר"ג פריך ממשם דאמר דין בו לשון לא שנו, וכען הוא מפרש המשנה כן, א"כ יפרנס המשנה ומפשיט, ומה תאמיר דהתרם לא גרו, א"כ מנ"ל דבטלית גרו, אבל כיון דאנן באמות אמרינן שהగירה היא חדשה שנתחדשה בימי אמראים, אע"ג דר"ג אמרה בלשון לא שנו. וכען מימרא דרב דמביא הש"ס לעיל צח' ע"א בלשון אסור בשר שנמה"ע אסור ולא הזכיר דהוא גור עלי עד שפרק בשביב זה עליו ממשניות ובריותות כמו כן הכא, אבל באמת הוא גורה חדשה, ולא נילוף מטלית על מפשיט בטומאה, אפילו לא נדע לחلك בינם, דהרי חזין דר"ג בטלית קאמר ועל משנתינו לא קאמר מיד', ודז"ק היטב.

רש"י ד"ה בטרפה בסה"ד והיא מטמאו אם נוגע בה כדםפרש ואיזיל. ד"ה מטמאה במקודשין, ככלומר אם של מוקדשין היא עכ"ל. הנה רשי ז"ל מפרש דהאי אמר אבוח דشمואל דטרפה מטמא במקודשים, היינו אם הטרפה מוקדשין היא ואז מטמא את האדים ואת הטהרות אפילו חולין והחרכה ליה משום דכאן טהור בטומאה דהינו אדם טהור. אבל דבר זה הוא פלא והפלא, דמה ראו ח"ל ליגוזר טומאה על הטרפה אם היא מוקדשין אין בזה שום מעלה בקדושים ולשון הגמ' כאן ולעיל דר"ג ע"א, רק אמר טרפה בת טמאה היא, אין דכאובה דshmואל אמר טרפה ששחתה מטמא במקודשין, משמע דלא כרש"י, דאי כרש"י דודוקא בטומאה קדושה אמר דמטמא, הכי הוול"ל הב"ע בבהמה קדושה וכדאבוה דshmואל. וכן הרמב"ס בפ"ב ה"ח מאבה"ט כתוב בפירוש דלא כרש"י וז"ל: "טרפה ששחתה ע"פ שהיא טהורה מה"ת, אם נגע בה הקדש נתמא מד"ס, וזה מעלה יתירה שעשו בקודש" עכ"ל הרי דלא הזכיר כלל שהטרפה צריכה להיות קודש ומטמא אח"כ גם את החולין. וכן פרשי ז"ל צע"ג, ובגמ' צרכין אנו לדוחקי דטהור בטומאה הינו טהרות קדשים ולא אדם טהור דהוא ודאי לא נתמא מן הטרפה.

והנה חד מתלמידי הקשה על הא דכאובה דshmואל למה לא מינה התנא בפ' חומר בקודש בין הני מעילות קודש יתר על התרומה, דטרפה מטמא את הקודש ולא את התרומה ואם נאמר כדעת רשי"ד דהכא הינו ניחא דין זה מעלה בקודש כשאר המעילות שמנה שם. וגם קושי זו צרכיה נגר דפרקנו ודז"ק.

ד"ה קכ"ד ע"א גמור' אל כלקים אי אמר לי יהושע ב"ג מפומי' לא צייתנא ליה. עיין בחדושי ק"ז בעחתת"ס צ"ל שהביא דברי הרב"י י"ד סי' רמי'ב דמוכחים מכאן, דין לאמר אף' אמרה משה רבינו. וככתב הוא ז"ל דין מוכחים מהכא מידי, אבל אמר משה מפי עצמו ומסברא דנפשי' דבר שלא נשמע איינו מחויב לקבלו, אבל הכא עולא משמי' דר"י אמר ואהא אמר אף' אי יהושע בן נוע משמי' דמשה אמרה לא צייתנא לי, אבל אי משה רבינו משמי' דרב'

על כל הסימן לא נاصر לו בדיעבד ואם יש לו שחות להשלים תוק שיעור שהי' ודאי מחייב לעשות כן, ולידיין דמחמרין בשהי' משחו, מה יעשה ולא נاصر מושם זה את הנשחט, אם יש כאן רוב הנראה לעיניים או אם החכם יאמור דaicא רוב מצומצם, משא"כ על עולת העוף לרaber"ש פריך, מאחר דאסור להבדיל וחוסר שלא ימלוק כלו, ה"ל לתוך שימליך לכתחלה עכ"פ רוב הנראה לעיניים וכארש כתבו התוס', דע"כ בלא"ה צרכין לפреш כן, דהרי אסור להבדיל, וגם זאת לא מצין לממיר דקשי' לי' שנפסול בדיעבד אם לא מלך רוק רוב מצומצם, דמהיכי תיתי נבייא קדשים לביה"פ משום האי גורה, וע"כ הקושי' אינה אלא שהול"ל דימליך לכתחלה רוב הנראה לעיניים, וא"כ בשיטתה דעלמא דבאות הדין כן נדרש להדר לשחות כל הסימנים מה ה' לו להקשות, זה ברור ואמת לפער"ד, ובזה נבון ג"כ דברי התוס' ד"ה דילמא לא ATI למייעבד כדי אחיזה שהקשו. דמאי פריך הא לא חיס עלה דמשפט הבמה ורוצח שהי' כולה מופשט וכו', והוא ג"כ תמהוה לכאר', דניהם דלא חס מלחשיט אבל אם אירע טומאה בנתים שנגעו טהרות או אדם טהור בעור שאינה מופשת רק כדי אחיזה, הוא ייחס שלא יטמא ויאמר שהוא יותר מכדי אחיזה, אלא ודאי כדארן דז"ל לא גרו או דינגור בדיעבד רק אלכתהילה במקומות דעהשה בזמנים וחס לעשות יותר, שלא נספיק על זה כיון כלל כנ"ל ולכך קשה יותר, שפיר דכאן בהפשטה דלא חס מלחשיט יותר דהרי רוצח להפשיט כולה אם הוא מפשיט יותר מכדי אחיזה, ומניח כך למה לא נספיק לומר דעתה כל הנוגע בעורה המתפשט טהור, דהרי הוא יותר מכדי אחיזה, מה תאמיר דילמא ידמה על כדי אחיזה שהוא יותר כדי שלא יצטרך להפשיט יותר, דהרי כך לי' אם ישוט קצת יותר או לא, ואי דינגור בדיעבד אם נגע דיש לו נפקותא שלא יהיה טמא, על דיבעד לא נזרו כלל כנ"ל ולכן תרצו גם בכאן איכא משום חיס דרוצה להניח כך זמן מה דנוזו לו לטלטל ולהפשיט אם לא הופשט הרבה, וכך יש מקום לנזרו שלא יתרה בהפשטה זו דחס עלה שלא להפשט בשופי אלא בזמנים עד שיפשיט את כולה וממילא אם נגע בה טהרות קודם שהופשט כולה טמאים כמו בטלית. הן אמרת כי עדיין יש לבעל דין לחלק ולומר דשאני טלית דהקרעה היתה כדי לטהרה ולכן שייך ליגוזר שיקרע כולה אם ירצה לטהרה ולא רובה, אבל כאן בהפשטה לא כדי לטהר העור הוא מפשיט אלא הוא מפשיט כדרכו ומפסיק בנתים, או דירע בשעת הפשטה נגע אדם טהור או טהורות באיה עיר ווא"כ לעולם הנידון כאן אדיעבד ולא אלכתהילה, וא"כ לא ה' פריך הש"ס מיד' מהאי משנה דמשפט בטומאה. ואולי באמות מה"ט לא שית הרמב"ס ז"ל להאי תירוץ דמתרץ הש"ס דמיiri בטומאה דרבנן ופסק סתם דיותר מכדי אחיזה טהור, משום דבאות אין דומה כל הא דמשפט להא דעתית, דשם גרו על הקרעה שיקרע יותר אם רצחה לטהרה וכאן לא שייך שיגזרו על הפשטה כיון דאין מפשיט כדי לטהרה אלא דהש"ס לא נחתת זהה ומדחה בדוחק. ובלא"ה הלא לפי תירוץ התוס' כפי שפירש דבריהם המה"ס לובלין ז"ל, לא שייך חס בהפשטה אלא ברוצח להפשטה עתה ולגמר הפשטה לאח"י, וא"כ בסתם מפשיט שמפשיט והולך עד גמירה דלא שייך חס אם נגע טהרות בעור בעודה לא הופשט רק יותר מכדי אחיזה, למה לא נתהר, וא"כ למה לי לאוקמי בטומאה דרבנן כיון דמצוי לאוקי בסתם הפשטה ולומר דכיוון דaicא מציאות שייה' חס מלחשיט יותר מכדי אחיזה שכן גרו בכל גוונא, זה דוחק עד להפליא, דמנ"ל זאת כדי להקשות על ר"ג וע"כ גם לפ"י דברי התוס' צרכין לומר, דאה"ג קושי' הש"ס לא קשה מה"ט ורק להרואה דמלתא תירץ ומוקי בטומאה דרבנן.

ע"ש משנה קולית המת פרשי ז"ל טמא דהא עצם כשלורה במת בטמא במגע ובמשא כדכתיב או בעצם אדם עכ"ל, אין רצונו הפרש האי טמא דקתני במתני' אז הוו"ל לצין על תיבת טמא דקתני במסנה בערך הסמוך, כי מה דקתני במתני' הנוגע טמא, או דהפרירוש הוא דחאה לאפקוי דמאהיל אינו טמא או קר"י דמפרש נוגע היינו מהายיל כדלקמן בגמ' ורש"י ז"ל לא נכנס כלל עתה לפرش דינא דמשנה רק להקדמה כתוב על קולית המת בטמא, כלל עצם כשלורה במת בטמא במגע ובמשא, והכא דקתני בקולית המת דהנוגע בו טמא, ודאי לאו האי דינא אתה לאশמעין, חדא דין דרכו של תנא לשנות במסנה דבר המפורש בקרא, דין זה תורה שבע"פ אלא מקרה מלא, ולא עוד אלא דמ"ש קולית דעתך, הלא בכל עצם הדין כן וכשלורה מכל עצם מטמא במגע ובמשא. אלא רשי"ז ז"ל כתוב זאת להקדמה וממילא הבין דהאי דינא דעתך דהנוגע בו טמא צריך להתרפרש וכדלקמן אלא גם לאחר האוקמותות שבגמ' עדין קשה טובא, אך שיק hei קולית המת לכואן, דבשלא קולית מוקדשין קטני הכא, מושום דלעומת קולית נבלה ושרץ דיש חילוק בין סתוומים לנוקבון, קתני דבקולית המוקדשין ע"פ שג"כ מצד המוח שבתוכו מטמא, מ"מ אין חילוק בין נקוב לשאיינו נקוב, אבל קולית המת דעתם גופא קמטמא אלא מוח מה שיק לכואן, ועיין בח' ק"ז ז"ל מה שנחכח בה, אלם לפע"ד נראה דהתנא רצח בהז, מושום דבאמת קשה טובא, אך החמייר בשימוש נותר, דנותר גופא אין בו אלא טומאה דרבנן, יותר מוגע בקולית סתוומה של נבלה ושרץ שהמוח מטמא במגע מה"ת, אלא דכוין דמצאו קולית המת בטמא נמי, ניהו דשם מושום דעתם גופא מטמא, מ"מ שבן כך אם גרו עצם שיש בו מוח שיטמא מושום נותר, אבל אי לא hei עצם המת מטמא לא hei מציז גרו טומאה על קולית המוקדשין שייחי' חמור מוקולית נבלה. וכך הcek קולית המת עם קולית המוקדשין דשנים מטמאין סתוומים, משא"כ קולית נבלה ושרץ לדולי קולית המת בטמא במגע ה"י צריכין לגוזר גם על קולית הנבלה והשרץ שיטמאו סתוומים, כדי שיתקיים גזירותם בקולית המוקדשין הכלפע"ד נכוין בס"ד וד"ק.

ד"ה ק"ה ע"א גמר' נוגע אין מהายיל לא לכאור' הפירוש הפshoot דהש"ס מדיק מהายיל לא דאל"כ פשיטה מטמא במגע וכי מקרא אתה לאשמעין, אלא דא"כ מי קמורתץ דליך חיota בשער הרי הדרא קושי' לדוכתי' מי קמ"ל דאש דלא מטמא באוהל מושום דליך חיota במגע מושום דהעור מבטלן וכגדמייך בגמ' אבל לויל זאת אפשר דמטמא במגע למה לא יטמא במשא. ועיין ברמב"ם בפ"א hei מאבה"ט, דפסק באמות דדוקא במשא מטמא אבל לא במגע מושום מאבה"ט, והוא יטמא לא רצוי נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ איך שיק לומר ומודה ר"ע טמא דהא אין נוגע וחוזר ונוגע. ואני בער ולא אדע, דגם עתה איך שיק ומודה דלמאן מודה עי"ש. ואני בער ולא אדע, דגם עתה איך שיק ומודה ר"ע בתוחבן בקיסם, כיון דלר"ע גם במגע מטמא מושום דס"ל מוגע וחוזר ונוגע, וא"כ מי קמ"ל דמטמא במשא פשיטה, כיון דמטמא במגע למה לא יטמא במשא. ועיין ברמב"ם בפ"א hei מאבה"ט, והוא יטמא לא רצוי נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ איך שיק לומר ומודה דדוקא במשא מטמא אבל לא במגע מושום מאבה"ט, והוא יטמא לא רצוי נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ איך שיק לומר ומודה דדוקא במשא, עיין בכ"מ שסתמה על לשון זה כי הטעם ברישא הוא מושום דהעור מבטלן וכגדמייך בגמ' אבל לויל זאת אפשר דמטמא במשא ולא במגע יצ"ע וד"ק.

תנוס' ד"ה נוגע אין מהายיל לא באמצעות הדיבור ואע"ג שלא היה אוול דומי' דנוגע, דנוגע בכ"מ טמא אבל מהายיל לא מטמא אלא בכגד המוח וכי עכ"ל. וקמונתמה המהורש"א ז"ל דהרי לעיל גבי שני עצמות ועליהם שני חצי איזים מוכח גם במנוחים השניים חז' לאוהל אלא שראשי השניים נכנסו לאוהל נתמא מושום דיד ושומר מכenis טומאה לאוהל, וא"כ ה"ה הכא דהושומר מכenis הטומאה אם

קוב"ה, אין לומר שם שטעה בשמייתו ח"ו, דא"כ תפיג תורה כולה וכו' עכ"ל. ולא זכייתי ליריד לסוף דעתו דמלה תפיג תורה ח"ו. דודאי בתושב"כ לא שיק לומר דמשה טעה בשמייה, דלא hei המוצה ית' מניח לכטוב היפך או יתר וחסר מהה ששמע, כי כל עוקץ ועוקץ בתורה מפי הגבורה נאמרה למשה, אבל תושב"פ, מה לי בין משה ליהושע דכי היכי דיהושע מציא לטעות בשמייתו דהינו בהבנתו כך משה אפשר דטעה כי תושב"פ לא נמסרו המלות והאותיות אלה העניין בכלל והשומע למדו לתלמידו כפי הבנתו ולכן שיק בזה טעות באשר אין דעתו ב"א שות', וועරה ששמעו עני אחד כל או"א יבין הדבר כפי שכלי והשתנו, אלא דכך גורה חכמו ית' שהתוסב"פ תהיה נמסר ע"פ העניין ולא המלות, יישרל ע"פ הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ואפילו כתעות של חכמי הדור, וא"כ מה לי משה ומה לי יהושע,adam נאמר דיהושע מציא להבין דברי משה באופן שלא כיון משה, כ"ב נוכל לומר שם השה הבין התורה שבע"פ כפי שכלי והבנתו ולא כיון האמת, אבל מושום זה לא תפוג תורה, כי האמת הוא כמו שהבין משה כי גורה חכמו ית', וכן הוא ביהושע אם לא שנאמר דשאני משאה דלא מציא טעה בשמייתו מושום דכתיב ב"י בכל בית נאמנו הוא ועיין בהקדמה של שכתבתי בעניין הנעללה הלאה באריכות ודו"ק.

תנוס' ד"ה אבל פלטו סכין בטל וא"ת וכי א"נ לדידי' ר' יהודה פlige אר"י ור"ע וס"ל בaczait אפיilo פלטו סכין לא בטל וכ"ו עכ"ל, ולא אדע א"כ למה לי כינוי סייש'C זית במקום אחד, ועיין לעיל בסוגי' שם ובמה שכחתתי ודו"ק.

ד"ה שם תחובים בקיסם והסיטון, וה"ה بلا תחובין ונוגע בהן דטמא וכו' אלא מושום דפליג ר"ע אר"י וכי עכ"ל עין בלב אר"י שסתמה דניהו דאמת דהדין כן לר"ע, מ"מ לר"י בכחגו'ו איןו טמא דהא אין נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ איך שיק לומר ומודה ר"ע דלמאן מודה עי"ש. ואני בער ולא אדע, דגם עתה איך שיק ומודה ר"ע בתוחבן בקיסם, כיון דלר"ע גם במגע מטמא מושום דס"ל מוגע וחוזר ונוגע, וא"כ מי קמ"ל דמטמא במשא פשיטה, כיון דמטמא במגע למה לא יטמא במשא. ועיין ברמב"ם בפ"א hei מאבה"ט, דפסק באמות דדוקא במשא מטמא אבל לא במגע מושום מאבה"ט, והוא יטמא לא רצוי נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ איך שיק לומר ומודה דדוקא במשא, עיין בכ"מ שסתמה על לשון זה כי הטעם ברישא הוא מושום דהעור מבטלן וכגדמייך בגמ' אבל לויל זאת אפשר דמטמא במשא ולא במגע יצ"ע וד"ק.

ע"ב גמור' א"ל ערובא פרח וכו'. א"ל אני היום סמכוני באישיו וכו' עיין בלב אר"י וחוזי ק"ז זצ"ל. ואני אומר מלטה עדיפה מהא דמייניהו בס"ד, והוא דספריו המקובלים כתבו, דלמאן דאדוק בדבוקות למעלה ית', מראין לו תמייד הדריך אשר ילך בה והמעשה אשר יעשה. והנה האי רבה בר"ה hei עיר' מטוריה הדרשה וקשה לו לחשב לשואל דבר דבעי טעמא כמו שפרש"י ז"ל ולמנוע לימוד למי שבא ותאב לשימוש הוא אכזריות, כמו למי שמנוע בר ומazon לרעב המשכים לפתוחו. ולכן ה"י רבה בר"ה נובך בדבר אם יפה עשו למונע התשובה להאי שואל מחייב חולשת גוף או לא, והראו לו מן השמים ערובא פרח לפני ונדתךיבע ולבני ערובא אשר יקרחו, הוא המתאכזר גם נגד ילי ונדתךיבע ולבני ערובא אשר יקרחו, וכן אמר לר' אורא סבא ראה ערובא פרח וזה סימן שנונתנים לי להתאכזר נגיד לבلتה השב לך למדך מפני שיש לי לחוס על גוף העייף מטוריה הדרשה והוא דבר נחמד בס"ד.

דנוגע בחזי שعروה עצם ומאהיל על חזי כזית בשר דליקא כאן שום טומאה וכיון שכן ע"כ האי נוגע בקולית המת מצד נוגע במות נמי אית בי, דלא"כ דרך מושם נוגע בעצם הוה נשמע דנוגע בעצם מצטרף עם מאהיל על המת בדאליכא בכל או"א חזי שיעור, וזה ליתא כדכתיבנא, וזה כוונת התוס' דאי הוה קתני דין זה בשר מן המת, לא הוה ידעינו אלא בשר המת דטמא באוהל כמו במגע, אבל בקהלית אי אית בי חזי זית מוח המתקשש, הו"א דגנעה בו ומאהיל על חזי זיתبشر אחר, אינו מצטרף כי האי קולית לא מצי לבוא לידי טומאת אוהל אלא ע"י צירוף והוא אמינה דבכהגו"ו אינו מטמא וכען שכתבו התוס' לעיל קכ"א ע"ב ב"ה ולהעמידה על פחות מכך, דאע"פ דעת חזי זית אחר מצטרף, מ"מ בסופה לטמא טומאה חמורה לא סגי בחזי זית עי"יש, וה"הanca הוו"א דאין כאן גנעה במוח מושם דאפשר ליטמא באוהל עי"ץירוף, קמ"ל דמ"מ מצטרף, אלא באמת אני מסתפק טובא בדיון זה אם מצטרף בכחגו"ו, דחא האי גנעה בעצם שתהיה חשובה כגנעה במוח עצמו הוא מטעם שומר דמקניס ומווציא, וזה אינו בעצם סתום מכל צד דהוה טומאה בלועה, ורק מטעם דטמא בוקעת ועולה, והנה לא מבעי לפי מה שקיימנו לעלה הלב אר' דלא מהני זאת לשוי' שומר להכenis ולהוציא פנוי שرك עולה למעלה ולא להמשיך לצדדין, אלא אפילו נאמר כדעת הגהות רעך"א ומהרשות' שמקיימין דברי המהרש"א דמהני ג"כ להמשיך הטומאה, ושפיר היה נוגע בעצם כנוגע במוח, מ"מ כיוון דכל זאת נבנה על הכלל טומאה בוקעת ועולה ולכן אין להזהה בטומאה בלועה, אבל כאן בחזי זית מוח המתקשש בתוכו אין שיור טומאה, מנ"ל לומר כל בית טומאה בוקעת ועולה, ואין זה דומה להא ועולה, ואין זה דומה להאידלקון ע"ב דאמר ר"ז בטומאה רצוצה בין ב' מגדים דמיירי נמי בחזי שיעור, ומ"מ אמרין דמצד הללמ"ס טומאה רצוצה בוקעת ועולה עד לרקע גם בחזי זית הדיון כן, דשאני התם דaina בלוועה אלא רצואה וגלו', יכול לנוגע בה ומהני האי דרצואה דהוה האיר כמלא ממנה ואם נוגע בידו אחת בחזי זית ומאהיל בידו שנייה על האי חזי זית שבין המגדלים, חשבין כגע בעיטה שלם ב"ב, אבל כאן בקהלית דסתום והסתימה משווה את הטומאה לטהרה דגניעת בית הסתרים אינו מטמא, וצריכין אנו לשלק האי סתימה עי"ש שנאמר דהטומאה בוקעת את העצם הסותם וmpsik, כיון דרך חזי זית איכה דין בו טומאה, מנ"ל דאמירין בה נמי דבוקע את העצם ועולה, והדבר צריך תלמוד ועינו רב לפע"ד ודוו"ק.

ע"ב גמר' אר"ז בטומאה רצוצה בין ב' מגדים עסקין וכו' סוג' זו מקשי הבנה. א"י מה לו לר"ז לנוד מן הפשו ומובואר במשנה עצמה דרישא מיררי במאהיל הוא עצמו, והוא הוה כען מגע ומctrף, וסיפא באוהל דהמשכה כדקתו ודבר אחר מאהיל עליו ועל בחזי זית, וכדרבא לפקון. ב') למה לא הביא הש"ס באמת אוקמתא דרבא הכא, כדי לקיים תירוץ ר' יוחנן דנוגע היינו מאהיל, כי כן הוא דרך השקיל וטרוי' בנל מקום. ולא עוד אלא דחא אבוי' ורבע לא היה להביא כלל כאן לתרץ סתירת רישא וסיפא דהאי משנה, רק על הברית' דר' יוסי ושם על הברית' לא הביא אוקמתא דר"ז. ג') משלו הנג'י, "מאן האי תנא דקי' לאוּהָל נוגע" משמע דקי' אתיירוץ דר"ז דלעיל דמוקי' נוגע דמתני' דהיאנו נמי מאהיל, והרי לפי פי' רשי' ותוס' ע"י תירוץ של ר"ז נדחה תירוץ דר"ז, דהרי דוקא בטומאה רצוצה קרי לאוהל נוגע ולא כמו שפי' רשי' זל דלר"ז ליכא סייעחא דהרי רישא דוקא בטומאה רצוצה קאמר דמיctrף אבל בשאר טומאות אוהל קתני סיפא דלא מצטרף. ואם נפרש דעת אוקמתא דר"ז בטומאה רצוצה

מאהיל עליו אפיקו שלא כנגד המוח, ועיין בהගות ק"ז רעכ"א ז"ל בהגהות על המשניות ובגהות מהרש"ש ז"ל, דאע"ג דכל שא"א ליגע לא מטמא משום שומר, מ"מ כאן דאפשר לבוא לידי מאהיל כנגד המוח משום דטומאה בוקעת ועולה, והוא כמו מגע כדאר'י, ומהרש"ש מוסיף דגם לולי ר"י, וכיון דאתא לכל טומאת אוהל סגי כאן, כיון דעת טומאת אוהל דין. אלא דכל דבריהם ז"ל נדחים בכוונה שכתוב הלב אר' ז'ל. ואני אסביר את דבריו הקודושים דשאני הכא, דהרי האי עצם אף שהוא שומר מ"מ כיוון דהוא סתום מכל צד הר' הוא מעכבר מלטמא, דטומאה בלועה הוא שאינה מטמא כלל. אלא אדם אין כאן פותח טפח קיימ"ל דטומאת מת בוקעת ועולה, אבל רק עולה ולא לצדין ואנו בעין כאן שקודם שבוקעת לעלות לחוץ תמשוך לאורך העצם כדי שתבוא לתוכו האוהל ועת א"א דהרי הסתימה של העצם מעכבר את הטומאה מלטמא ולכן אויר העצם החலול בלי מוח לא נتمala מן הטומאה כיון שטומאה בלועה היא, אלא בוקעת ועולה למעלה וכיון שהיא חוץ לאוהל מאן יכנסה לתוכו האוהל. והדברים אמיתיים וקילוריון לענין ולכן קושי' המהרש"א על התוס' לך"מ ק"ז בעחתת' ס' זל בחדשו כאן לא זכיתי להבini ודוו"ק.

בא"ד וא"ת ולשוני לי הא מנין ר' יוסי דל"ל טומאה בוקעת ועולה لكمון בשמעתון, ושמא לא מסתבר לי לאוקמא קר"י עכ"ל וכותב המהרש"א זל דה"ה דחוומ"ל דגם ר"י מודה כאן בקהלית דהוה כמות בסוסתו כמש"כ התוס' لكمון, ועיין لكمון על דברי התוס' במהר"ל זל מ"ל מה שכתוב ביה ובאמת ע"כ הש"ס דהכא לא נחות להאת דלמה לי ליפורך ואי דaicא כיitz מוח טומאה בוקעת ועולה, דבר דתלי בפלוגתא, ולא פריך הא מת בסוסתו הו, דבר דהכל מודים בה ובוגוף סברת התוס' עיין لكمון מה שאכתב בזה ודוו"ק.

בד"ה וא"י מוח שבפנים מעלה ארכוה מבחו"ז פי' הק' אע"ג דליך מוח כלל זה דחקו וכוי עכ"ל, והנה רשי' זל בעצמו כתוב لكمון בד"ה נבליה כיוון דמתתקשח הוא בסה"ד דהשתא גרע מוקלית שיש בה בכעדה מוח לח, דההיא מעלה ארכוה הוא עכ"ל, והתוס' כאן הוסיף על דברי רשי' זל תיבת, "כלל זל תיבת" מה שליחא בראשי' שלפנינו וא"כ גם הכא כוונת רשי' זל במה שכתוב, "אע"ג דליך מוח" ר"ל שעור זית אבל עדשה ע"כ איכא דלהכא קתני קולית. ולא עוד אלא בדליך מוח כלל א"א לאוקמי, דא"כ מה קמ"ל, והרי הש"ס ג"כ מהדר לפרש האי קולית המת שיהי' בו שום רבותה ולפי דרכם של תוס' דרש"י זל מפרש דבלא מוח כלל קאמר דאיינו מעלה ארכוה, ייל דחפקו של רשי' הי' ממה דפרק הש"ס, ותו קולית נבליה קולית השרצ' כי נקבו אמאי מטמא. ועיין בגליון הש"ס שכ' דעיקר הפירכא מנבליה, ושרץ דנטקט הוא שיגרא דלישנא, ולפי פרש"י זל אין צורך זה כיון דמיירי בלית ב' מוח כלל דבダイית ב' מוח בכעדה לכ"ע מעלה ארכוה לבשר בחוץ ודוו"ק.

ד"ה א"ה מוקדשין וכו', פירוש בשלמא אי אירוי בדאליכא כיitz אש מוקדשין, אפילו למ"ד בפסחים נותר בככיבת דכל חד אירוי בשיעור דידי' וכו', ויתר הול"ל דלמ"ד נותר בככיבת ה"ה האי קולית המת מציא מיררי בככיבת,adam בכזית אינו מטמא באוהל ה"ה בככיבת ודוו"ק.

תוס' ד"ה ומאי נוגע דקתו הינו מאהיל וקמ"ל דנוגע הינו מאהיל ומctrףין, וא"ת ולתני כיitz מן המת וכו', ייל דלא הוה שמעין מהכא וכו', כל דברי התוס' מוקשים וקשיים להולמים עיין במהר"ל זל ובת"ח ובלב אר' מה שהאריכו בדיבור זה, ולפע"ד בפירוש דבירהם הוא, דחא דנוגע ומאהיל מצטרפין ודאי אינו אלא בוגע ומאהיל על בשר המת דטמא באוהל, אבל פשיטה

ו"ע דבמהרש"א איכא טעות סופר דמוכח, בסה"ד חיבת "איינה" צריך למחוק והלב אר"י העתק הטעות כמוות שהוא.

תוס' ד"ה מאן תנא דפליג עלי' דר"י, ר"ש היא פ"ה וכו', וקשה החתם אפילו ר"י מודה בין לאבי ובין לבבא, דהה לעמלה מטפה אוול להמשכה היא, ועיין בלב אר"י שדברי התוס' אינם מודוקדים דמנ"ל דלמעלה מטפה אוול קמיiri, אלא דaicא לאוקמי לאבי בהכי, ולרבא בפשיותו אתה שפיד דהה מאמורש אוול מהמשכה, וכן הוא בחידושי הר"ץ עכ"ז, ואני אומר אוול הדמשכה אין חילוק בין לעמלה מטפה או למטה, וכן בטורמא רצוצה דכל שהוא ע"י המשכה שוב בטל הרצוצה ואין כאן מגע וכמוש"כ התוס' לעיל בעין דוקא כרוחב ואוריך טפח מגוף ולמעלה דרך מהาย, וכיון דאיין שיערו שהוא איך מצטרף, דמ"ש מהא דעתך בה במעליה י"ז ע"ב דכלל, אמר ר' יהושע דכל שטומאותיו ושיערו שווין מצטרפין, ואפילו טומאותו ולא שיעורא שיעורא ולא טומאותו אים מצטרפין, ואפילו לצד הקל שבשניהם, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"א מטו"א, ולמה יצטרפו כאז נגעה עם מהาย, כיון דין שיעורן לעניין הנגיטה שווה. ובאמאי תראה שהרמב"ס ז"ל בסוף פ"ד מטומאות מת לא חילק כלל, ולא פסק לא כר"ז ולא כאבי ולא כרא אלא דכל נגע ומายיל אינס מצטרפין, והמעין בפיה"מ לרמב"ס בראש פ"ג מהאלות יראה שיש לו שיטה אחרת בכל הסוגי" דהכא, והאמות איגד שקשה לי העיון בעניין זה, באשר לא עסקתי הרבה בטומאות וטהרות ונגעים ואהלוות ולכן י"ה דברי בזה מועטים ודוק"ק.

בナ"ד ונראה לפреш, דאםאי דקאמר לעיל מאן האי תנא דחישב לאוול נגעה ר' יוסי מככל דaicא דפליג עליה, וקאמר מאן הוי האי תנא עכ"ל, ולקי שטה טובא גם על פירושים, דמנ"ל דר"ש פלייג דמدادמר דבתרוד רקב ליא מגע רך אוול ומשא, ליא למשמע מני"י דפליג לומר דאוול בטורמא רצוצה או בפחות מטפה או לרבע אפי' לעמלה מטפה אינס מצטרף עם נגעה, דספר מצי מודה להא דר"י יוסי, אבל הוא נגעה ממש אתא למעט, ואתה גם ר' מודה כדלעיל, דהרי לא מצי נגע בכלל' ועיין לעיל בלב אר"י שהרגיש בזה צ"ע וזוק"ק.

ע"ב ר"ש"י ד"ה ואינה מטמא במגע שאינו נגע בכלל והיינו דפליגי דר"י דמלא תרוד רקב מטמא במגע דקרוי" לאוול מגע עכ"ל, דברי רשי" אלו צרכין עיון, דבמה דפתח לא סייס דהתחל דאיינו מטמא במגע ממש דאיינו נגע בכלל וזה גם ר' יוסי מודה, ואיך כתוב שוב והיינו דפליגי דר"י וכו' ועיין לעיל ודוק"ק.

תוס' ד"ה בnbתלה ולא בדורות סחומה מהאי קרא נמי ממעיטין וכו' וקשה וכו' ע"פ דשותר המהוי בסתום (ולא בסתום) כgon חטה בקליפה התם מרביבן מקרה ذרען אשר יזרע וכו' עכ"ל, עיין לעיל בריש פרkon במה שכתבו ותמצא פירוש נכוון לדברי התוס', והוא כי התם מרביבן שומר, לא להכנס ולחותיא דזה נדע מק"ו DID אלא לצרף בעין האי ריבוי, וכיון דהשומר מצטרף להיות כאוכל שוב מה איכפת לך מה שהוא סותם את האוכל כיוון דהשומר עצמו כאוכל יחש, משא"כ כאן בדורות נבלה דלטומאה חמורה לא מצטרף השומר להיות קוריبشر, אלא להכניס ולהוציא שוב מעכבר הסתימה מליטמאו, דהרי הוה טומאה בלועה שאינה מטמא עי"ש היטב, ואע"פ דלשון התוס' דהכא אינו מורה על עניין זה שכתבנו אבל הדבר בעצמותו אמת לאמתיו אם כיוונו התוס' לכך או לא, כי האמת עד לעצמו ודוק"ק.

ע"ש משנה עבר חציו בשר וחציו אדמה וכו' עיין בפייה"מ לרמב"ס ז"ל שאע"פ שמצוות בע"ח זה דבר מתמיה הו, מ"מ שמע מגידים אין מספר שרואו בעיניהם בריה זו, ועיין בתפרט ישראלי שכטב נגד המלගים והמקחישים מציאות האי בರיה שמצוה בספר מחכם מחכמי האומות המפורסם שנמצא בבריה זו בארץ מצרים ושמה בלשון מצרי דיפוס ואקווליס ובלשון אשכנז שפריגנומי. והתו"ט שם כתוב לדעתו האי ברייה הוא טענה גדולה על מאימני הקדמות. והתפארת ישראל כתוב דכוונתו דאם נהיה חיota חדשה מדומה בלא פ"ר הוא כען מעשה בראשית.

קפרייך, ומאן האי תנא, ע"ז קאמר דר' יוסי הוא דקאמר דמלא תרוד רקב מטמא במגע ובמשא ובוואל, ע"כ האי נגע מהาย הוא ובטורמא רצוצה כדר"ז ודמחיין דאהלות, א"כ מאי פריך והא כתני מהาย, הלא כבר ידע דaicא תרי מיני מהาย, מהาย בטורמא רצוצה ושאר מהาย. ז') הלא הסברא בעצמה דחוקה מאד דינהו דטורמא רצוצה בוקעת ועולה, מ"מ אס מכניס אצבעו בין שני המגדלים, ודאי לא טמא כלו נגע בטורמא, ודוקא מהาย דהינו עכ"פ כמעט טפח בעין, וא"כ איך יצטרף אפילו איקרי לי נגעה ממש דאית ב"י נמי צד נגעה, מ"מ שיעורא אינו שווה דבגיעה סגי מן הצד ובכ"ש מן גופו, ובטורמא רצוצה בעין דוקא כרוחב ואוריך טפח מגוף ולמעלה דרך מהาย, וכיון דאיין שיערו שהוא איך מצטרף, דמ"ש מהא דעתך בה במעליה י"ז ע"ב דכלל, אמר ר' יהושע דכל שטומאותיו ושיערו שווין מצטרפין, ואפילו טומאותו ולא שיעורא שיעורא ולא טומאותו אים מצטרפין, ואפילו לצד הקל שבשניהם, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"א מטו"א, ולמה יצטרפו כאז נגעה עם מהาย, כיון דין שיעורן לעניין הנגיטה שווה. ובאמאי תראה שהרמב"ס ז"ל בסוף פ"ד מטומאות מת לא חילק כלל, ולא פסק לא כר"ז ולא כאבי ולא כרא אלא דכל נגע ומายיל אינס מצטרפין, והמעין בפיה"מ לרמב"ס בראש פ"ג מהאלות יראה שיש לו שיטה אחרת בכל הסוגי" דהכא, והאמות איגד שקשה לי העיון בעניין זה, באשר לא עסקתי הרבה בטומאות וטהרות ונגעים ואהלוות ולכן י"ה דברי בזה מועטים ודוק"ק.

תוס' ד"ה קסביר ר"י טומאה אינה בוקעת ועולה וא"ת וכו' ויל ע"ג דסביר ר"י טומאה טמונה אינה בוקעת, מודה בדורות סתומה שמטמא באוול כמו מת בכשותו דמוודה ר"י דמטמא עכ"ל, ואני בער ולא אדע דמת בכשותו איינו סתום ובלתייה, ולכן אין הכסות מפסיק, אבל האי קולית דסוטם את המוח מכל צד והוה טומאה בלועה שאינה מטמא, ובוקעת ועולה לית ל"ר, א"כ איך יטמא ואפילו הי' שיק בעצם שהוא לבוש בתולדה ביטול, כמו בכשות מ"מ לשויי" האי עצם כמו בשר ע"י ביטול א"א כמו שפרש"י ז"ל לעיל קכ"א ע"ב ד"ה והוא שכנסו, ועוד בשאר מקומות דבטול מהני לשויי" אובל אבל בטומאה חמורה לשויי" בשר לא מהני מחשבה, ולכן דברי התוס' צ"ג בעניין ודוק"ק.

דפ קכ"ז ע"א גמר' ורמי דר"י אדר"י דעתן הכלב שאכל בשר המות ומית הכלב ומוטל על האסקופה רמ"א וכו', הנה מדקפני מוטל על האסקופה משמע דאלו בתוך הבית לעולם הבית טמא, וכן ממה דאמר ר"מ מביא את הטומאה ואיינו מביא את הטומאה נמי משמע, דטומאה חזק בית וצריך להביא ע"י אוול הצואר שהוא פותח טפח. אבל ר' יוסי דקאמר רואין את הטומאה אם הוא מכנד המשקוף עכ"ב דתלי אי הטומאה בבית, ולכן לא כתני מביא ואינו מביא, אלא הבית טמא והבית טהור, ומהנה מוכיח דר' יוסי סובר טומאה רצוצה וטמונה בוקעת ועולה. אלא דמוהרשי" ז"ל נתקשה בזה דאם צואר הכלב חשוב דבר המקובל טומאה, למה לי טומאה בוקעת ועולה, תפ"ל-DD בדור המקובל טומאה אין חוץ מפני הטומאה עיין במרהש"א ומהר"ס' ומרהר"ס' לבילין ולב אר"י ז"ל שהראיינו בפירוש דברי התוס' והגמ', אולם לפ"ד נראה דהא דדור המקובל טומאה איינו חוץ מפני הטומאה הוא משוס דכיוון דמקובל טומאה מן המת ממילא לא מצי חיז' אולם האי בשר המת בתוך הכלב כיון שהוא טומאה בלועה ורצואה, אי לאו דבוקעת ועולה לא מצי מטמא את בשר הכלב טו"א, טומאה בלועה אינה מה טומאה דהרי מגע בית הסטרים הו, וא"כ שפיר חוץ מפני הטומאה וזה ברור ואמת בעניין, ומקום הניחו לחתוגדר בו ודוק"ק היטב.

קאמר יוшибו חلد כי אדם יש גם בים ודו"ק. ע"ש גMRI כל תשחשיש ועיבורן שווה, ופרש"י שימוש שניים פנים כנגד פנים כגון אדם, ובבכורות אמרינו דאי בכל בע"ח שימוש שניים פנים כנגד פנים אלא אדם דג ונחש ושמעתיה שיש מכון תשובה להאמרות שהאדם שרשו מן הקוף וברבות העתים נזדקך דהרי האדם והקוף אין תשמשון שווה.

ע"ש משנה האבר והבשר המודולדים בהמה מטמאן טו"א במקומן וכו', ובגמ' מדיק הא טומאת נבלה לא, ויש להעיר למה לא קתני זאת בפירוש כמו דעתنا באידך משנה ל�מן, האבר והבשר המודולדים באדם טהורין מטה האדם וכו' והכא נמי הדין כן, ולמה השמייט כאן עיקר הדין דבר המודולDEL אין בו מושום אבמה"ח ע"פ שאינו מעלה ארוכה וועוד לפול. ונראה לפע"ד עפ"י מה שבאי בעלמא על המשנה דפוס ווילנא ז"ל הר'ם בכריתות פ"ג נסתפק ר"ע בזה ושאל לר"ג ור"י ע"ז, והכא פשיטה לי, פ"י הראב"ד בפי התו"כ בתור דשמעינו ר"ע מינינו קבעינה במתני' ואגמירינה לתלמידיו עכ"ל, ועיין בתו"ט שם על הא דרואין אלו ק"ו מאדם ז"ל, ובפ"ט דחולין לפינן לה מקרה דכתיב כי יפול עד שיפול ולא דטרח למכתב מלטא בא"ק, שהרי כתבתי שם דעתיך קרא למיתה עשו ניפול ואבר המודולDEL מAMILIA משמע"ע עכ"ל. ופלא והപלא איך לא הרגש דא"כ מה נסתפק ר"ע ומה השיבו לו ק"ו מאדם, כיון דעתך לך קרא על מיתה עשו ניפול, וע"כ לומר דהו ר"ע והוא ר"ג ור"י לא ידעו מהאי דינא דmittah עשו ניפול, אלא שמעו באדם ובלי לידע מנין, ובמה למדנו יחשב, ולמדו ממוני להמה מק"ז ועפ"י סידר ר"ע, שאליבי' נסdro כל משניות, הני תרתי משניות דהכא, חדא בהמה וחדא באדם וכיוון דגוף הדין שמעו באדם ובלי לידע מנין, ובמה למדנו י"ז, لكن שפיר עבר ר"ע דבבמה תנא דמתמא טו"א ולא תנא בפירוש טהורים מטומאת נבלות, וסמק רך אידיוקי כדי להשמעינו דעיקר האי דינא באדם שמעניא ורך ממש נלמד מק"ז אבמה. אולם התנאים שאחריהם צכו לילופota דכי יפול מהם במותם דmittah עשו ניפול דהרי בסיפה קתני דמותה הברמה האבר מטמא משום אבמה"ח ולא משום נבלה אז דברי ר"מ כדקתי נמי לא ברא ר"ע שהוא סידר רישא דמתני' וכן הוא במסנה שאח"ז דהא "דابر והבשר המודולדין באדם טהורין" דברי ר"ע יסוד המשנה והא דאח"כ מות האדם וכו' והבר מטמא משום אבמה"ח דברי ר"מ. ואחר שזקינו לדברי ר"מתו לא צריכין לק"ז הניל' דארדרה בהמה ידיעין מקרא ואדם נילוף מבמה. ולפ"ז הי' לו לרביינו הקדוש לשנות כאן בפירוש דבר המודולDEL טהורין אלא דהמשנה לא זהה מקומה כאשר נשנית מר"ע יסוד המשנה CIDUVAL מ"מ הש"ס פריך שפיר טומאת נבלה ליטמא ולא סגי לי בק"ז מאדם, דהרי מותוך דברי ר"מ מוכחה דעיקר הדין בהמה ולא מק"ז אלא דלפ"ז קשה מניל' למילף אדם מבהמה דילמא שאני אדם דמתמא מהחיים וכק"ז של ר"ג ור"י דשם בכריתות, וקושי זו באמת הקשו התו"ס' שם בכריתות והניחו בליא יישוב. ולכאורה ל�"מ לפי מה שכי התו"ס' ל�מן סוף פרקו ד"ה כיitz דילכאו' נרא דbamha"ח באדם דמתמא מבניין אב דשרצים ובמהמת עיי"ש, וא"כ הוא לא מצין להחמיר באדם יותר מבהמה, כדי לבא מה"ד להיות כנדון, אלא דהתו"ס' בעצם כתבו דמתוך המשנה דפליגו בה ר"א ור"י לא משמעו כן, ועיין בלב אר"י שם דתפס שנעלמו מההתו"ס' ברייתא מפורשת נזיר דף"ג והוא מדברי הספרי ופסקו הרמב"ס בפ"ב מטו"מ דדרשו בחל חרב זה אבמה"ח שלפטו רחוב עיי"ש, וא"כ הדרה הקושי" לדוכתי' מניל' דאיינו מטמא במקומו קודם שנתלש

ולפי דעתינו הנהפוך הוא דלפי חכמי הטבע שאומרים דאי שום מציאות בעולם להווית חיות חדש רק ע"י הטלת ביצים ופו"ר יש תשובה גדולה נגד מאਮני הקדמות, דחוית הראשון מתברא. תוס' ד"ה יכול אף לא ריקמה, וא"ת ולרכמה ל"ל קרא לעניין טומאה, הא לעניין אכילה פשוטה לנו לעיל ס"ד ע"א بلا קרא שams רקמה ואכלת דלוקה, ועיין בלב אר"י ולא הבנתי סוף דבריו דאי שכתבו התו"ס' מכוחו שפיר בשיטות דלעיל. אבל מה שיש מן העיון הוא לדעת הרמב"ס ז"ל דס"ל דבצוי טמאים ושרצים לית בהו מלכות אלא אישור בעלמא בח"ש משום דכל אתה מריבוי הכתובים איון בהם מלכות, וא"כ אם לא נדע ביצה מזורקת דטמאה הן לעניין טומאה והן לעניין אכילה, אלא מריבוי דהטמאים כאשר נראה מהאי ת"ר שהביא כאן מלכות מניל' אבל עז דלשון המשנה מהופך הוא מלשון הברייתא דת"ר, דבמשנה כתני דביצה השרץ המזוקמת תהורה, ניקבה כ"ש טמא, הרי דלא אתה לאשמעין כלל דריוקים טמא כמו השרץ השורץ על הארץ, דזה דבר פשוט ולא צריך קרא, ומימילא גם התנה לא איתטרך לי' לשנות, ורק אדרבה דכל שלא ניקב דטהורה אתה לאשמעין ואתה נלמד מהא דלעיל בקולית סתוםה הן בנבלה והן בשער דטהורה וביצת השרץ שركמה הינו הך, דסתומה היא מכל צד, וכך איזה בה טומאה לא בגען ולא במשא וכדלעיל, ומה דקטני האי דינא בביבת השרץ כל עיקר, ולא סמך אדלעיל בקולית סתוםה, למדתי מדברי הרמב"ס ז"ל יישוב ע"ז דז"ל בפ"ד ה"ו מאבא"ט, "ביבת השרץ המזוקמת ע"פ שהשרץ נראית מותוכה תהורה" עכ"ל, והוסיף על דברי המשנה, "ע"פ שהשרץ נראית מותוכה" למדנו זאת הוא הרבותא נגד קולית השרץ שהביא קודם, דהו"א בביבא שקהרום צלול ונראה השרץ מותוכה לא מקרי סתוםה. אולם הברייתא כתני להיפך דהטמאים אתא לרבות ביצת השרץ, יכול אפילו לא ריקמה ת"ל השרץ וכו', והוא נגד המשנה דאלו ה"י בעי קרא על ריקמה דמטמא לא ה"י שותק התנה דמתניתין מזה, אבל כוונת התנה דברייתא הוא למוד טהורה על לא ריקמה הו"א כמו לעניין אכילה דיש לנו יפותוא דכל היוצא מן הטמא טמא, כמו כן נימא גם לעניין טומאה דהיו צא מן הטמא מטמא כמו הטמא וביצת השרץ טמא כמו השרץ בmouthה ע"ז מביא הדרישה דהטמאים לרבות ביצת השרץ והוא לאכילה דאסורה כמו השרץ אבל יכול לעניין טומאה נמי כן ת"ל השרץ. ובאמת כל אלו הדרשות אסמכות הינה, כי העיקר נבנה על הסברא והשכל הישר דלענין טומאה שאני דמחייב ליכא טומאה נמי כו ת"ל השרץ. ובאמת דבבבמהות כתיב, וא"כ לעניין טומאה לא שייך ויצא מן הטמא דהרי לעניין טומאה הוה יוצא מן הטהורה לנו ליכא טומאה בביבת השרץ כל והא גדרסינן הכא בברייתא גם קולית השרץ, עיין בלב אר"י דבתוכ"כ ליתא, ובאמת אין כאן מקום לקולית השרץ דמה עי קרא דמות הוה כבשר אתמהה ודז"ק היטב.

דף קכ"ז ע"א ת"ר כל מה שיש ביבשה יש בים חז' מן החולדה, אר"ז Mai קרא האזינו כל יוшибו חلد. ולכוארה תימא דהרי גם אדם לא נברא רק על הארץ ולא בים אבל עיין במהרש"א ח"א שכ' דבמאמור זה דימה את האדם לחולדה שאין לו יישוב אלא בארץ, ואם מביא מבול לעולם יכלה מן האדם כלו וגרע משאר בע"ח שנשאר מינים בים. ועדין צ"ע ודז"ק.

שוב ראייתי בgem' בכורות דף ח' ע"א, הדולפנין פרין ורבין בני אדם, אר"ז Mai Dolfenin בני ימא פרשי' דגס יש בים שחצין צורת אדם וחצין צורת דג. ועיין בתו"כ פ' שמיini על קרא דאדם כי מות באוהל למיועדי הסילונית שהוא דג שחציו אדם. וא"כ שפיר

בנהו משניות ר"ע שנאן, והוא לא ידע מדין דמייה עשוה ניפול ודוק'.

ע"ש גמר' נשחתה הבהמה הוכשרו בדינה וכוי' במא' קמיפלגי וכו' לכאורה' נראה דהפשט כמו שאמר ר"א בסוף הסוגי' דבחיטה מכשרת ולא דם פליגו דלר"מ דהדים מכשיר נתקשר גם האבר והבשר המודולל דבחיטה נעשית יד לאבר, אבל ר"ש דסובר בחיטה מכשרת ולא דם, לגבי הקשר השחיטה לא שיק' יד, בשלהמא בהקשר משקין ייל' דכל דנפל מים על היד חשוב כלו נסל על האוכל בעצמו, אבל לגבי הקשר השחיטה, כיוון דאין השחיטה מתרת האבר והבשר לדעת הרמב"ם מה"ת ולדעת התוס' ורש"י מדרבנן, הרי הא'i הקשר א"א לבוא כלל על הא'i אבר ואיך תhani מה שנותר הבהמה להכשר את האבר, וסבירא זו ברורה כל כך, עד שקשה לומר דהני אמוראי קר"א אמר כי חילקו על סברא זו. וא"פ שהתוס' כתבו כן דהני סברו גם בשחיטה שיק' יד להכשר לויל' דבריהם hei' נראה לי, דאפילו נאמר דיידעו מהא ברייתא דלעיל דרי' לע"א דלר"ש השחיטה מכשרת ולא דם, מ"מ נראה להם דר"ש כאן דמהדר לדברי ר"מ דאומר הוכשרו בדינה, לדבורי קמשיב דאפילו לשיטוך דהדים מכשיר לא הוכשרו האברים והבשר המודוללים ומטעמים דקרוaro' הני אמוראי כאו"א לפי דרכו, Dai' משום דס"ל השחיטה מכשרת ולא הדם כבר נשנית לעיל במשנה ובברייתא דעת ר"ש, ומה שיק' הכא ולא עוד אלא דהשון נמי מורה דאהכשר דם דקאמר ר"מ קפיג' דהני המודוללים לא הוכשרו, מדקאמר לא הוכשרו דמשמע הם לא הוכשרו אבל הבהמה הוכשרה Dai' משום דआזכיר הקשר דם פלייג הוליל' לשחיטה מכשרת ולא דם וממילא הוה שמיין דלא שיק' על המודוללים הא'i הקשר וכסבירת ר"א דעל זו לא פלייג שום אדם כנפיע' ודוק'.

ד"נ ק"ח ע"א גמר' ר"מ' א' אם אווח' בקטן וגדור עולה עמו הר' הוא כמו שהוא, התוס' הביאו המשנה בטבול יום שם אם אווח' בגדור וקטן עולה עמו. ולפ"ז צריך לומר דרי' יוחנן לאו דוקא באוח' בקטן ואין גדור עולה עמו אלא באוח' בגדור ואין קטן עולה עמו נמי לר"מ הוה כמחובר וזה לא משמע הכא. עכת' הדתוס', והוא לפלא בעיני דהרי' באבר המודולל אפילו מחובר בחוט השערה סגי, ובכל אופן קתני במתני' דהוכשרו בדינה לר"מ ואיך אפשר לומר דברון דלא לר"מ דוקא בחיבור שה아버 עולה עמה. ועיין במשנה כיריות פ"ג שם הගירא, "עד שהוא מניח בו כשבורה" אלא דהתוס' חדש מגניה, "כשבורה" עפ"י הש"ס ותו"כ ובאמת מכאן משמע דברון עכ"פ חיבור כדי שהקטן עולה עם הגדור וצע"ג.

שוב נתיבתי דגם באוקימיאת דרביה דמווי' ביש יד לאבר ע"י בהמה צריך לעיין איך קתני דהוכשרו מטעם יד הלא בחיבור כ"ש בחוט השערה שאין האבר עולה עם הבהמה הזאת יד איכא כאן כיוון דלא מיטלטל ע"י הבהמה וע"כ דעפ"י הרוב דבר דאיינו מודולל עד בחוט השערה או אולי הא'i בחוט השערה חז' מן העור קאמר דעתך לא שיק' כלל לבשר וצע"ג.

ע"ש ר' תא בא' בר' דרב איקי אמר בנתנקה הדם בין סימן לסייע קמיפלגי. אקורטמא זו דבר תימא עד להפליא הוא, דחוץ ממה שצרכין להכנס במשנה דברים שאין עליהם שום רמז, דמיירי בניתז' דם בין סימן לסייען על המודוללים ונתקנה קודם גמר השחיטה, עד מן התימא מה שייכות יש לפולותא זו אם ישנה לשחיטה מתוע"ס או אין לשחיטה אלא לבסוף לכאן דאין לו עסק בדייני שחיטה, ועיין באזכאים לי ע"א דרבא ס"ל לר"מ אין לשחיטה אלא לבסוף ודוק'.

לגמר' וצע"ג ודוק'.

ע"ב גמר' תניה האבר והבשר המודוללים בבהמה יכול יטמאו טומאת נבלה וכו', כתוב הת"ח נקט בשער ע"ג דבר כ"ל יפול נמי איינו מטמא, לאשמעין דדוקא טו"ג אבל טו"א מטמא עכ"ל לא ידעת מה ליה לשמיינו את זאת, וכי לא נדע זאת מאבר דמ"ש בשער מאבר לעין טו"א, ובלא"ה נראה דהיא, "ואפה' טו"א מיטמו" אינו משלו הברייתא אלא דהgeom' מוסיף זאת לתרץ המשנה, דאפ"ה יפה קאמר התניא דמטמא טו"א. אבל לפ"ע"ד נראה לומר דנקט בשער דמטמא עכ"פ בקדשים כשר טרפה, וכדעליל קכ"ג ע"ב, וע"ג דטומאה זו רק מדרבן, מ"מ שפיר כללו בהדי אבר לומר, יכול יטמאו טו"ג האבר מזורייתא והבשר מדרבן בקדשים. ולעיל נמי קאמר לשון רבים אי דאין מעלה ארוכה אפילו טו"ג נמי ליטמו. וכי על אבר ובשר ומתיישב לפि תירוץ ולא לפ' תי' הת"ח ודוק'.

ע"ש גמר' מסיע לי' לרחב'א וכו', והחולש מהן בשבת חיב, עיין בת"ח שכטב דלא אגופה דדיןיא מסיע, דдельמא נמקו לא הוהCMDOLDELIIM, אלא אהא דקאמר דיש דבר דהויה כתולש לעין טו"א ולא לשאר ملي', מייתי' ראי עי"ש. ולפ"ע"ד לא נראה כן דהרי' הש"ס לא מכח סתירת הדינין פריך מ"ש לגבי טו"א דחשוב כתולש ולטומאות אבמה"ח חשוב כמחובר דיאת ל�"מ, דהרי' בראש פרkon כתני לגבי מפרכסת דמטמא טו"א ולא טו"ג, דלגביו טו"א חשובה ממשהה, אבל לגבי נבלות חשובה כחיה, דריבעה לטמא טו"א ממה שריבעה לטמא טו"ג כדקנתני במתני' שם, אלא דפרק אי דמעלה אוורה הר' הוא מחובר ממש ולמה יטמא טו"א ואי דמיירי' ללא מעלה ארוכה, ותלי ר'ך בחוט השערה, למה לא נחשבזו לתולש יטמא משום אבמה"ח, וע"ז קאמר דיש לנו קרא דכי יפול דאתה נגד הסברא החיצונה. וא"כ הוא, אי לאו דשומאל מהכי ילף נמי לעין שבת דחשוב בצמכו כמחובר, באמת מנ"ל הא'i דינא לחיבו החטא נגד הסברא החיצונה, אלא ודאי דמשם ילף וע"ז קאמר מסיע לי'. ועוד זאת אי כדעת הת"ח הר' התוס' הקשו למה לא הביא סייעטה משנתני ותירצ'ו משום דאין מפורש במשנה דריש מטמא טו"ג אלא מדיוקין, ועדין קשה למה לא מביא המשנה דריש פרkon דשם מפורש במפרכסת דמטמא טו"א ולא טו"ג, דלגביו טו"א חשובה ממשהה ולגביו טו"ג כחיה, וצ"ל משום דמשם ליכא סייעטה על גוף הדין. אבל הא ודאי אמת דעתך אין ראי' דצמכו הוה כמחובר, אבל מהכא שפיר איכא ראי' מודוללים לעין טו"א, דאפשר דהויה כמחובר יותר מחוחר ממה שמחוחר מודולליים לעין טו"א, וע"ז מביא אח'כ לימה מסיע לי' האבר התלוי בחוט השערה, וע"ז מביא אח'כ לימה מסיע לי' מונסתה דירקות שצמכו באיביהם וכמוש"כ התוס' דה' לימה. באופן דמסיע לי' הראשון הוא על סוף דינו דהחולש מהן בשבת חיב, ור"ל דמקרה דכי יפול עד שיפול נוכל למילך לכל מיili' דאפילו חיבור כל שהוא חשוב כמחובר, ואתה פשיטה, אבל עדי' צמכו אין חיבור פחות מהיבור אבר לגוף התלוי בחוט השערה, אבל עדי' אפשר לומר דצמכו הוה כמחוחר יותר ולא קיבל טו"א וע"ז מייתי' מטופסתה דירקות שצמכו, ודוק'.

תולס' דה' דרhamna אמר כי פול עד שיפול תימא Mai' משמע כי יפול לעין זה וכו'. הנה רשי' ז"ל כי' דאיינו קרי' נבלה עד שיפול והוסיף תיבת מובלטם דלא מכி יפול נוכל למילך לכל מיili' דאפילו נבלה כל זמן שיש לו קצת חיota, וכען זה ממש פי' לקמן במתני' דaber ובשר המודוללים באדם טהורם פרשי' משום דכתיב כי ימות ודבקות מעט מצליל מן הטומאה וכן פי' הברטנורא, והתו"ט נתקשה שם ופי' כתוס' דהכא, דמוני' יפול מהם במתום קדרש. ועיין שם וכן לעיל במשנה מה שכתבת דכל זאת ליתא דהרישא

והרמב"ם עיין לקמן.

אבל מה שיש להעיר דמן"ל דבר אחר הון מה"ח והן מן הנבללה לא בעין כזית בין הכל בצירוף גדיין ועכומות, דילמא לעולם כאית. בעין וכמו לעניין אכילה דקאמר רב לעיל ק"ב ע"א דאמבמה"ח צרייך כזית אכילה כתיב בי, ולמה יהי חלוק שיעור טומאה משיעור אכילה באבר, וממצאתה שהעיר בזה בעל משנה אחרונה במשניות ווילנא שם באוחלות פ"א מ"ז, וסימן ז"ל "וז"ל דעיקרו הלכה היא וכן משמע פ"ז דעתות שהשיב ר"א לא אמרו אלאابر מה"ח ולא חיש לקיי דילפי חכמים מושום דהלהה היא ואין דינן ק"ו מולכתה" עכ"ל ולכאורה אדרבה מר' יהושע דין בקיי והלכ' כמוותו נשמע דאית ל' קרא, יישוב ע"ז עיין בדיבור הסמור.

ועכ"פ היוצא לנו מן האמור דלר"א דס"ל באדם דוקאابر מה"ח ולאابر מן המת, ע"כ גם בבהמה ס"ל וכן דוקא אבמה"ח מטמא אבל מנבלה לא אם נאמר דגס בבהמה עיקרו מהלהה, עיין בדיבור הסמור.

ע"ש גמר' אבר מה"ח דמטמא Mai קרא אר"י א"ר, וכי ימות מן הבהמה, והאי מביע לי לאידך דרייא"ר וכו', א"כ לכתב רחמנא מבהמה Mai מן הבהמה ש"מ תרתי עכ"ל הש"ס ומילא יכיר דין דרשאה צו כדי לסמוך עליה לשຽוף תרומה וקדשים וללקות ולהייב קרבן על טומאת מקדש וקדשו וההרטש"ש בהגחותיו כתוב וז"ל "לכתוב מהבהמה וכו' אם זה דקדוק, ק"ל קרא דפ"נ מהעו"ף למנחו וכן מהבהמה למינה ועוד קראי טובא" עכ"ל, ועיין בתורה תמיימה על דרשאה זו שהביא דברי הרמב"ן ז"ל בסה"מ שכתב בכל מקום דקאמר בגמ"י, "mai קרא" הוא דרבנן והקרא איינו אלא אסמכתה בעלמא, ותמה לפ"ז דחאה הכא ואדי מדין תורה אבמה"ח מטמא ולכן כתובatz"ל דעיקר דין זה מהלהה ומ"מ רצה הש"ס לסמכה אקרה, והוא ממש"כ בעל משנה אחרונה שהבאתי לעיל, ומעתה לר"א דל"ל באדם רק אבמה"ח ולאابر מן המת, ה"ה בבהמה ליח לי" דברן מן הנבללה תטמא, ולפ"ז הוול"ל לקמן דפריך על ר"ש דמתהר ממ"י דס"ל קר"מ דמטהר אבר מן הנבללה, כמו שמתרכז לקמן על דמתהר באדם ויל"ו ודוו"ק.

ע"ש גמר' וכי ימות מן הבהמה וכו' זו טרפה ששחתה, בפ' בהמה המקשה ובפתיחה הוכחתו, דاع"פ דשחיטה כשרה מטהר את הטרפה מטומאות נבלה אבל אבר המודולד בה לא ניתר, כי גם החותך אבר ממנו אחר שחיטתה אית' ב' אבמה"ח, כי רק מיתה מוציאה מיד' אבמה"ת, ודבר זה הוא נגד דעת התוס' ויתר הראשונים, אבל מ"מ האמת כן הוא כאשר ביארתי שם בארכוה דוק ותשכח.

ע"ש גמר' בין רבינו לר"ע איכא בגיןיהן ארוכובה, ועיין בתוס' ואני תמה דחאה כי כל הנוגע בנבללה כתיב וקיים נמי על אבר דמרביבן מוכי ימות מן הבהמה, ומובלטה ממעטין לעיל ולא בעכומות, ואיך אפשר שארוכובה שאין עליו בשער כלל תטמא כיון דעת עצמות אין עליו שם נבלה, וצ"ע ודוו"ק.

ד"ג קכ"ט ע"א גמר' אמר אבי הרי אמדנו כופת שואר שיחדה לישיבה טומאותו לאו אורייתא והתוס' התミיה, דא"כ אמא בטלה מטורת חמץ ומותר להניחה בביתו וכותב ק"ז ז"ל דמיiri בביטול דסגי מדאוריתא, ולא הבנתי דהרי כיון שיחדה לישיבה הרי לא כיון עלייה בביטול חמוץ, אם לא שנאמר שבפירוש ביטול האחד, אבל יותר תמורה דהרי משמע דשרי להשתמש בה בפסח לישיבה ואין לך חזקה מן הביטול יותר מזו, אלא דיל' דלגי חמייך דההורה גילתא ביטול בלב ובמוחשנה מהני להנצל מלאו

ע"ש עיי רבי בהמה מהו שתעשה יד לאבר, עיין בת"ח ובהගות המהרטש"ש דהן לעניין טומאה והן לעניין הקשר קמבעי, וכן משמע מדברי הרמב"ם ודלא כרש"י שכטב דהיכא דהוכשר במים לאחר לדולו קמבעי אם נגע טומאה בבהמה מהו שתעשה יד להכenis טומאה על האבר בעודה בחיה, והנה מה ראה רש"י ז"ל בכחה לחלק בין טומאה להקשר, אולם לפע"ד רש"י ז"ל והוכיח זאת מונתני די בהקשר נמי קמבעי, הלא נפשט ממתני דקთני פלוגתת ר"מ ור"ש ולדעת רבה בעל האיבעி בבהמה נעשה יד לאבר קמיפלגי, א"כ למה נקט פלוגתת בשחיטה הבהמה ונתקשרה בדמייה, ולא נקט נכרהה הבהמה בחיה ע"י מים, כי הלא הרישא דקתני מטמאן טו"א במקומו וצריך הקשר מביחיה קאמר, והויל' להביא ע"ז פלוגתת ר"מ ור"ש אי הקשר מים ומגע שרך על הבהמה מהני לאבר, וממילא נדע דהה לאחר שחיתה בהקשר דס דפליגו אי מהני על הדולדלים, וכי לישב זאת הוכיח רש"י ז"ל דלגי הקשר ודאי דלא הוה הבהמה בחיה יד לאבר, لكن לא פליינו אלא בשחיטה הבהמה. וטעמא חלק בין טומאה לעניין זה ודאי קשה, אלא דרביה בעל האיבעி ע"כ הי' סובר איזה סברה, חלק, וזה שמדיק רש"י ז"ל וז"ל "רבה אוקים פלוגתיהו לעיל בבהמה נעשית יד לאבר, עיי רבה וכו'", ולכאורה לרוב אוקימות דלעיל צ"ל דעתא דר"מ הוא דס"ל בבהמה נעשית יד לאבר, אבל להנץ מ"ד כיון דר"ש החולק טעמא אחרת איית לי ובפרט לר' אש' דהוא אוקימתה הייתר פשוטה ממש"כ למעליה, ר"ש חולק מושום דס"ל שחיטה מכשרת ולא דס, ולדידחו באמת האיבעி דרביה אם בהמה בחיה נעשית יד לאבר אליבא דר"מ מציא קאי נמי אחשר, דלדידחו לא מצין למיפשט ממותני" כלום כמובן, ולכו' הרמב"ם צ"ל דמסתמא פסק קר' אש' אוקימתא בתראי' בגמר', שפיר כתוב אדם בבהמה בחיה נעשית יד לאבר אפילו אחשר מסתפק בגמ' ודוו"ק.

ודש דאפיקו נעשה הבהמה בחיה יד לאבר לעניין הקשר וטומאה לא סגי ביאת מים ונגיעה שרך על עורה, דהרי העור רק שומר לבשר ושומר ליד ודאי לא אמרין מ"ז דושמר על גב יד דלא, אלא צריך ביאת כدلעיל קי"ט ע"ב, מכש"כ דושמר על גב יד דלא, אבל בשתיית מים קשה ודאי מים במקומות הדולדול על צד הבהמה, אבל בשתיית מים קשה ודאי לומר דליהו הקשר על המולדלים ודוו"ק.

ע"ב גמר' מותה הבהמה: Mai איכא בין אבמה"ח לאבר של נבלה וכו', הנה גם שניהם מטמאן בכל שהוא וכדנתן בפ"ק דאוולהות דאייריים אין להם שיעור הון במת והן בנבלה ושרצים, והנה באבמה"ח דרש לקמן מקרא דכי ימות מן הבהמה דמטמא, וצ"ל דמק"ז מטמא אבר מנבלה לא פריך הש"ס מנ"ל דמטמא, וצ"ל דמק"ז מטמא וכו' במת ותלו依 בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע כדלקמן סוף פרקון דר"א לא שמע אלא אבמה"ח ולא אבר מן המת, ור"י אומר ק"ז מה חי שהוא טהור אבר הפורש ממנה מטה שהוא טמא לא כס"כ, וא"כ בבהמה נמי רך לר' יהושע אבר מנבלה דמטמא ומוק"ז מאבמה"ח, ואס תקsha לך א"כ איך אפשר דבר מנבלה יהי חמור מאבמה"ח דהא די לבא מן הדין להיות כנדון, ואס בשער הפורש מן אבמה"ח טהור איך בפירוש מאבר מות יהי טמא, לא מהכמיה שאלת את זאת, דהרי באבר שיש עליו כזית בשער לא בעין ק"ז לטמאתו, דהרי לא גרע מכזית בשער דנבלה בעלמא דמטמא, כי רק על אבר שאין עליו כזית בשער בעין הק"ז מאבמה"ח, אולם לפי פ"י הרמב"ם בפיה"מ דלקמן וכן פ"י הרעב"ט במשניות, דר"ש דמטהר בצעית בשער ועכט כשוערה היינו בפירושים מאבר מן המת יש מקום לקושי' או אלא דבר התמייהו רבים וכן שלמים על פיה"מ

התנה דסיפה, אינו מטעם מיתה עשוה ניפול אלאadam כי מות כתיב, דמזה יש לדrhoש דכל המודולל אינו מטמא, כיון שלא מות גמור מקרי וכען דדרשין בנזיר מג ע"א במתעם לאפקי גוסס הרוי דאפיילו קצת חיות מציל ה"ה האי חיבור כ"ד של האבר מציל דיאנו בכל ימות דבעין מיתה ממש, וניהו דעת בשר לא צריך קרא אבל כיון דלאחר מיתת האדם הבשר נמי מטמא נקט גם בשר.

ו"ג דיש מקום עיוון, דמנין לנו באדם דבמה"ח טהור דהרי על אבמה"ח שהוא טמא, לא כמש"כ התוס' כאן דמנבנין אב משרצים ובמהמה ילפינן אלא מקרה דבחلل חרב וכמו שהבבאי כאן הלב ארוי גמור" ארכוה כ"ג והוא מספרי ואשר כתוב הרמב"ס ז"ל בפ"ב מהל' ט" דבחלל חרב זה אבמה"ח שפלטו חרב וקשה טובא אבר מי כתיב כאן, ולמה לא קאמר ה"ה חרב שפלטו בשר מן האדם דהרי בהמה נמי פריך לעיל נימא דגס במה"ח מטמא, ודrhoשו הני תנאים כא"א למעט בשר מו"ח אבל כאן איזה מיעוט איכא למעט במה"ח באדם, אבל אם נאמר אדים כי מות כתיב ובעין ריבוי דחלל חרב דומי" אדים ואז הוה ממש כדעליל, וא"כ הוה ניחא בפשיטות מה דנקט רשי ז"ל אדים כי ימות כתיב, דבעין האי דרשנה כדי לטהר הבשר אחר מיתת האדם, דקתני אח"כ דמת האדם הבשר טהור דלא סגי לי בטעמא דמיתה עשו ניפול, אלא בעין עוד דרשזה זו דאמ"ד כי ימות לטהר במה"ח ודוק".

ע"ש גמר' א"ל ר' יהושע מן החי ולא מן המת וקו"ח וכו', כתוב במגילת תענית פשחא עירא דלא למספ"ד הא רביה למספ"ד וכו', במשנה עדויות ליתה האי ראי' דמגילת תענית, והנה כבר כתבנו לעיל דע"כ עירק הנני דינים דאמ"ח מטמא הון בהמה והון באדם הללמ"ס שם וכע"פ הני תנאים הראשוניים ודאי לא ידעו לא מדרשה דחלל חרב באדם, ולא מדרשה דמן הבמה דהרי ר"א אמר שמעתי שאמה"ח מטמא, והיינו מפני השמיעה ולא מדרש הכתובים ור' יהושע השיב לו דבר המת איכה ק"ו, ומה זה תשובה הלא אין למדים ק"ו מהלכה, ואם אבמה"ח הלכה אז אין זה מספיק ואיכא ק"ו על אבר מן המת, אבל הווסף לו כתוב במגילת תענית וכי ושם הוא יותר מק"י, והוא כמו בת מבת הבת דלקין עליו CIDOU, וה"ה דקען זה ילפין שפיר גס מהלכה, ומ"מ השיב לו ר"א כך שמעתי מן החי ולא מן המת דאי ללימוד גם זאת מק"י ודוק".

ע"ש השתה דأتית להכי בין ת"ק לר"ש נמי כזית בשר ועצם כשבורה א"ב, ופרש"י ז"ל דעת בשר ועצם הפורש מאמה"ח קמתרה ר"ש בשניהם, וכר' יהושע דמתרה בשניהם, ות"ק מטמא באחת מהן או כר"ע או כר"ג, ועיין בתינוי"ט דנראה דוחק דהיה" כאן ההלכה קר"ש נגד ר"מ, ולפ"ע"ד עוד יותר דוחק לומר דיפלגו תנאים האחוריים בפלוגת תנאים הראשונים ר"א ר"ר ור"ג בעדיות פ"ו, יותר דוחק דהרי בדברי ר"מ לא נשמע כלל דמטמא בחדא כר"א או כר"ג דאדربה אם מתרה בשניהם כר' יהושע יותר ניחא ואיך קאמר ר"ש מתרה דבר דלא שמעין מתנה שלפנוי דמטמא ודרכי התינוי"ט דאי כאן דוחק אחר אלא דיהי ההלכה קר"ש נגד ר"מ תומוהים מאריך והאת הכריח להרמב"ס בפיה"מ ואחריו הברטנורא לפרש דעת אבר מן המת קאי. אבל כבר צוחחו על פי' זה כולם כאחד, דכיות בשר מאבר מות הינו כזית מן המת, ואיך אפשר לטהר ויפה דחחה הלב ארוי" דברי התינוי"ט זהה, וכתוב שאין מז מצין דר"א מטהר אבר מן המת ומטמא אבמה"ח, וכותב שאין דמיינו עליה יפה, דתתס באין באברים כזית ומת מהי מק"ו וכמש"כ לעלמה משום דאי למדין ק"ו מהלכה, אבל הכא הלא כזית בשר מאבר מות הינו הך דהרי הוא מן המת.

דבל וראה מכש"כ שיחוד לשיבה תהני לבטו מטורת חמץ, אלא דלפ"ז אין זה אלא לשיטת רשי" ורמב"ס ז"ל דקרה דתשביתו אتا לביטול, אבל התוס' דסביר דביטול הוא מטעם הפקר ולא מקרי, לא שיקך כאן האי ביטול מטעם הפקר, דהרי משתמש בו ושוב מצאתי מקצת דברי בלב ארוי" ודו"ק.

ע"ב א"ל אמצעיתא, נשחתה בהמה הוכשרה בדמי' וכו' ועיין בבב ארוי, ולפ"ע"ד נראה דלנכרי ודאי לא שייך לומר מיתה עשו ניפול, כי האי דרשנה לשישראל נאמרה ולא לב"ג, אלא דלב"ג בלבד, כי האי דרשנה לשישראל נאמרה לא בלאה"ה, דהרי מכח סברא פשוטה פריך לעיל קכ"ז ע"ב אי דאין מעLIN ארכוה טומאת נבלות (זהינו אבמה"ח) נמי ליטמא, הרוי דס"ל להש"ס דכל שאין האבר מצוי להעלות ארכוה כתלוש דמי לענן אבמה"ח, אלא דקרה כתיב כי יפול עד שיפול, וזה ודאי רק לשישראל נאמרה אבל לב"ג אהדרין לשברא חיצונה דכל שעומד לפול כנפול דמי, אלא דיש לעין בדבר דהרי בשחיטה ניתרים המודוללים מה"ת לשישראל, וממילא גם לנכרி מכח מי איכא מיד, וע"כ לומר דגס לנכרי בעין עד שיפול דמכך מי איכא מיד אנו מוכרים לומר דגס לנכרי נאמר האי דין דעד שיפול אבל אס מתה בהמה ודאי לב"ג מותרין כנבלה עצמה, דמיתה עשו ניפול מנ"ל אצל ב"י, וא"כ קשה טובא איך קאמר הש"ס דאסיפה קאי אמתה בהמה הבשר צרך הכהר, וע"ז פלאג ר"ש דאי זהائق הרואי לאחרים, ואמאי איכא מיתה לב"ג ואין לנו מנוס מקושי" ז, אם לא שנאמר דמסברא נמי מיתה עשו ניפול, ורק דרך אסמכתא סמכו דבר זה אקרה דכי יפול מהם במתום ודוק".

משנה האבר והבשר המודוללים באדם טהורין, ופרש"י ז"ל דכי מות כתיב והברטנורא במשניות מוסיף, "אדם כי מות כתיב" והתינוי"ט קמתרה כיון דבסמוך קטני דמת האבר והבשר טהור דמיתה עשו ניפול, ממילא שמעין דבר ובר המודוללים טהורין לאין לנו קרא על מיתה עשו ניפול טהורים עיי"ש, ולא עד דהה אין לנו ילפין גם באדם, ולפי מה שכתבנו באדם אלא בהמה, וממש ילפין גם באדם, ונדע דבאים לעלה סברא היא ולא בעי קרא, אבל כל זמן שהוא הוא נגד הסברא החיצונה, ולכן אין א"א לילוף אדם מבהמה, וכבר כתבנו לעיל דמהה שהתנה השמיית האי דינא לעיל בהמה, ולא קטני בפירוש האבר והבשר המודוללים בהמה טהורין, כמו דקען באדם מוכח דהני משניות ר"ע שנאן דלא ידע כלל מדרשה דמיתה עשו ניפול, דהרי שאל לר"ג ור"י בפ"ג דכՐתיות עלابر המודולל בהמה מה דינו והשיבו לו דשמעו באדם ומשם יש ק"ו על בהמה, ולכן העמיד התנה שהוא ר"ע עירק דין זה באדם, ובכמה נלמד מק"י, והסיפה דמתני" דלעיל וודהכא לאו ר"ע אמרה דהוא לא ידע מימותה עשו ניפול, עיין היטב לעיל, וכעת אני רואה עוד ראי' לדברינו אלו, דהרי האי "בשר" דנקט התנה אינו מדויק, דהרי עיקר דינו הכא הוא, דהჩיבור הכל שהוא מציל מות הטעמה, ולמה קטני כלל בשר בהדי אבר, ואי מושם סייפה דמת האבר הבשר טהור, הלא גם זאת לא צורך, דאי היה קטני רק האבר מטמא מושם אבמה"ח דנסמע מזה דמיתה עשו ניפול, ממילא נדע דהבשר טהור, אבל אם נאמר דר"ע אמרה והוא לא ידע מימותה עשו ניפול, אז ניחא דליידי" אם מות האבר והון הבשר המודולל מטמא מושם אבר ובשר מון המות וריך כל זמן שאדם חי גם שעניהם טהורין, ולכן פרש"י ז"ל מודדק היטב שכטב דעתמא דהאי תנא קמא שהוא ר"ע, ולא

במגע ובמשא ואוהול כמוות, והוא שיהי שלס כבריתו בשר גידין ועצמות" וכוי עכ"ל והנה עיניך רואות כי באבמה"ח מביא הרמב"ם דרשה דבחיל חרב, אבל על אבר המת כתוב סתם דמטמא כמוות בלי להביא דרשה דאו במת דכתיב שם על אבר מן המת, ואין ספקacial דבכוונה השמייט האי דרשה מושם דפסק קר' יהושע נגד ר"א דקאמר ק"ו מן חרי מכש"כ מן המת. הרוי דסובר הרמב"ם דר"א ור"ג נס שנייהם ידעו ודרשו האי בחיל חרב על אבר המת מוצד צית בשר, ולכן מה דקאמר מה איכא בגין אבמה"ח לאבר מון המת היינו לאבר מון המת שאין עליי כיitz בשר אשר זאת אית בי טומאת אבר מן המת, אשר אז חל עליי בהפרידו מן המת, ואז בטל ממנו שם טומאת בשר המת, כיון דחל עליי שם חדש דהינו טומאת אבר המת, שהבשר שבו חלק מן האבר, ולכן בשםפריש האי בשר מן האבר ומוחברו לבשר מן המת להיות צית ע"פ שהזית בשר מעתים מצטרפין מבואר ברמב"ם בראש פ"ד מטו"מ, אבל האי בשר מן אבר המת שהי עליי שם טומאת אבר דלא בעי שיעורתו לא מחייב לוטומאת בשר המת דביני שעיר כזית דזה מקרי אין שיורו שוה דהאי צית בשר של האבר הי מתחלה מטמא בצריך עצם וגידין גם פחות מכך בין הכל, ולכן אבר המת ובשר המת מקרי אין שיורו שווין ולא מצטרפין לדעת ר"ש כנעלע"ד ליישב שיטת הרמב"ם ז"ל לפי חומר העניין, ובפרט מאחר שפרש"י ותוס' אמר א"א לקבלו מרוב הדוחק, והדוחק מתגדל בשנתבונן דלמה לי להש"ס להאי השתא דעתית להכי, כיון דבר נתיישב טעםם דר"ש דס"ל קר"א ומזהר באבר המת, והבן.

ודע גם בלא"ה תהיו קחצינה בהני פסקי הרמב"ם שכتب דחיל חרב היינו שפלטו חרב דאל"כ מה לי חרב מה לי אבן או דבר אחר ובאמת בגמ' שם בנזיר מובללח לחוד קדריש, דחיל בכ"מ הוא הנהרג ע"י אדם ולמה לא קאמר במות שכולל הכל גם במות מיתה טבעית, لكن דרשין בחיל זה האב הנחיל מן החי, (כך גירסת רשי' שם) וחרב דכתיב ATA דחרב הרוי הוא בחיל, ולכן אצל גונע לא כתיב חרב, דחרב מטמא גם באוהל, אבל בחיל כתיב דקאי על אבמה"ח שאין בו כדי להעלות ארוכה, ולא ידעתו למהamina הרמב"ם ז"ל בזה מדרש חז"ל.

עוד זאת בהלכ' ג' באבמה"ח כתוב חסר מן העצם של האבר כ"ש הרוי האבר יכול טהור חסר מברשו אם נשאר עליי כדי להעלות ארוכה בחו"י ויתרפה וישלים ה"ז מטמא במגע ומשא ואוהל, ואם לאו מטמא במגע ובמשא ואני מטמא באוהל. ובHAL' ד' אצל אבר מון המת כתיב, חסר עצמו אם נשאר עליי בשר כזית מטמא כמוות שלם חסר הבשר ולא חסר העצם אם נשאר עליי כדי להעלות ארוכה נזיר כ"ג ע"ב שהביא הש"ס שם ביריתא מספרי דדרש בתל חרבacea באבמה"ח שפלטו חרב. אבל האמת שהתימא חוותות עליהם דאיך עלה על דעתם דר"א ור"י דפלויגו באבר המת אי מטמא ידעו מהאי דרשה, דהרי בהאי ביריתא דרש ג' או במת" דכתיב שם על אבר המת, והוא מוכחה לדריש אדם בתל קאי על אבר הנחיל מן החיל א"כ האי או במת נמי על אבר מון המת קאי, וכן גבי טומאת נגעה דכתיב אח"כ בקרא, ועל הנוגע בעצם או בתל או במת" דרשין שם דף צ"ד ע"א, "בעצם זה עצם כשלורה או בתל זה אבר הנחיל מה"ח ואני בו כדי להעלות ארוכה או מטה"ח אבר הנחיל מן המת ואני בו כדי להעלות ארוכה" ושם ודאי מוכחה לפרש כן דהרי הני רק במגע ומשא מטמאין ולא באוהל, ואי ר' אליעזר ור' יהושע ידעו מהאי דרשה, אי קאמר ר"א שלא שמע רק מאבמה"ח דמטמא ולא אבר המת, ואי השיב לו ר' יהושע מק"ו אם הוא מופרש בקרא, זה כמו זה דמן דדרש בתל על אבמה"ח מוכחה לדריש או במת על אבר מן המת.

בא"ד אבל אי מבניינא דשרצים ודבמה את, אמא אמרו לי לר"א מ"ט כרבה בשר וממעט עצם עכ"ל, ועיין מהרש"ל ומהרש"א ז"ל ואני הלא כבר כתבתי למלילה דר"א דבר מון המת טהור ה"ה אבל מונבלת דטהור דמ"ש. אבל מה דקש"י לי הוא דאמאי מבניין אב ילפנינו, איך שיק לדרוש פסוקים לאוקם על הבניין אבל תורה שבכתב איך יפרש דבר שהוא מפני השםועה תושבע"פ כי צאת לא

אבמה"ח איכא גס באבר שיש עליו בשר הרבה, דהרי הבשר بلا רק באבר שאין עליו צית בשר, כי רק אז איכא עליו שם טומאת אבר טהור ורק בהדי אבר מטמא, אבל טומאת אבר מון המת ליתא מות מצד צית בשר, ולכן מה דקאמר מה איכא בגין אבמה"ח לאבר מון המת היינו לאבר מון המת שאין עליי כיitz בשר אשר זאת אית בי טומאת אבר מן המת, אשר אז חל עליי בהפרידו מן המת, ואז בטל ממנו שם טומאת בשר המת, כיון דחל עליי שם חדש דהינו טומאת אבר המת, שהבשר שבו חלק מן האבר, ולכן בשםפריש האי בשר מן האבר ומוחברו לבשר מן המת להיות צית ע"פ שהזית בשר מעתים מצטרפין מבואר ברמב"ם בראש פ"ד מטו"מ, אבל האי בשר מן אבר המת שהי עליי שם טומאת אבר דלא בעי שיעורתו לא מחייב לוטומאת בשר המת דביני שעיר כזית דזה מקרי אין שיורו שוה דהאי צית בשר של האבר הי מתחלה מטמא בצריך עצם וגידין גם פחות מכך בין הכל, ולכן אבר המת ובשר המת מקרי אין שיורו שווין ולא מצטרפין לדעת ר"ש כנעלע"ד ליישב שיטת הרמב"ם ז"ל לפי חומר העניין, ובפרט מאחר שפרש"י ותוס' אמר א"א לקבלו מרוב הדוחק, והדוחק מתגדל בשנתבונן דלמה לי להש"ס להאי השתא דעתית להכי, כיון דבר נתיישב טעםם דר"ש דס"ל קר"א ומזהר באבר המת, והבן.

ודע דלפי פי הרמב"ם ז"ל לפי מה דמסיק דר"ש מטהר בשר הפורש מאבר המת שאינו מטמא משום בשר המת, ממיילא גם במשנה דלעיל דטהור דטהור ר"ש בnbella נמי מפרשין כן דבשר הפורש מאבר נבלה איינו מצטרף לטמא משום בשר נבלה, והש"ס לא חטא להאריך ולהזכיר אשלה מעלה בדבר שמילא משתמש ובפרט שלידינו אין כאן נפקota דין הלכה קר"ש ודוק"ק.

תוס' ד' היא צית בשר הפורש מה"ח ר"א מטמא, לכוא' נראה דבר האדם מה"ח מב"א דשרצים ובדבמה את' וכו'. כבר כתבנו לעמלה שתפסו האחرونנים ז"ל דמעני בעלי התוס' נעלמו גמר' ארוכה נזיר כ"ג ע"ב שהביא הש"ס שם ביריתא מספרי דדרש בתל חרבacea באבמה"ח שפלטו חרב. אבל האמת שהתימא חוותות עליהם דאיך עלה על דעתם דר"א ור"י דפלויגו באבר המת אי מטמא ידעו מהאי דרשה, דהרי בהאי ביריתא דרש ג' או במת" דכתיב שם על אבר המת, והוא מוכחה לדריש אדם בתל קאי על אבר הנחיל מן החיל א"כ האי או במת נמי על אבר מון המת קאי, וכן גבי טומאת נגעה דכתיב אח"כ בקרא, ועל הנוגע בעצם או בתל או במת" דרשין שם דף צ"ד ע"א, "בעצם זה עצם כשלורה או בתל זה אבר הנחיל מה"ח ואני בו כדי להעלות ארוכה או מטה"ח אבר הנחיל מן המת ואני בו כדי להעלות ארוכה" ושם ודאי מוכחה לפרש כן דהרי הני רק במגע ומשא מטמאין ולא באוהל, ואי ר' אליעזר ור' יהושע ידעו מהאי דרשה, אי קאמר ר"א שלא שמע רק מאבמה"ח דמטמא ולא אבר המת, ואי השיב לו ר' יהושע מק"ו אם הוא מופרש בקרא, זה כמו זה דמן דדרש בתל על אבמה"ח מוכחה לדריש או במת על אבר מן המת.

אבל ראה זה פלא והפליא כי תמיית סיובבת נס על הרמב"ם ז"ל, דז"ל בפ"ב ה"ג מט"א, "aber שנחתק מן האדם הרוי ה"ה כמוות שלם וכו' שאברים אין להם שיורו שנ' כל אשר יגע ע"פ השدة בתל חרב, הדבר ידוע שדין חיל חרב כדין חיל אבן, או חיל שאיר דברים מפי השםועה למדו שלא בא זה אלא לטמא נוגע באבר שפלטו חרב וכו', הלכה ד' אבר הפורש מן המת מטמא

דיפליגו ר"מ ור"ש בפלוגתא דתנאים הראשונים הוא ג"כ דבר זר שלא מצין כמווהו, ואשר כתבנו לעללה דמה"ט נайд הרמב"ם והברטנורא מפי זה ודוק.

הדרן עלך פ' העור ורוביון

נמצא, וכן גם נאמר דמהלכה ידעו דאמנה"ח מטמא, ג"כ לא שייך לדריש פסוקים לפרש את ההלכה שהוא תושבע"פ ודוק.

תוס' ד"ה בין ת"ק לר"ש צוית בשור ועטם כשוורה א"ב, פ"י או עצם כשוורה דבתרויהו ליכא למימר לת"ק טמא וכו' ובלאי"ה נמי איך יחולוק הת"ק שהוא ר"מ על כל הנני תנאים הראשונים ר"א ור"י ור"ג בעדיות שמייה"ו דלא חדוד מיניהם, אלא דאפיילו הא גופא

פרק הארץ והלחיים

בחול' נמסר ההוראה לכוהנים להיות מורי משפטים ותורה לישראל, וכאשר הבא ק"ז בעחתת"ס אצ"ל בתשובה אחרונה לא"ח בשם הגאון מהרצ"ח ז"ל והגם שהוא דחאו, לפחות מכאן איכא ראי' ברורה לדבריו, ולא עוד אלא שהפסק מסיים לעמוד לשרח וכוי' כל הימים. ודורש בספרי כל הימים בין הארץ ובין בחו"ל. וראיתי בתורה תמיימה שכותב דוגמא הדבר לנשיאות כפים שצורך להיות בעמידה עי"ש. ובמחלוקת מכבוזו דבר בטל דבר דדרבה דחרי מאן דיליף בנ"כ שהוא בעמידה משום דכתיב בפ' עקב לשרטו ולברך בשמו, מה שרוט בעמידה אף ברכיה בעמידה, הרי מוכח דנ"כ לא מקרי שירות, וכן הא כתיב לעמוד לשרת ומאן דיליף מלאה עמדו לברך את העם, מה להלן בעמידה וכו' מוכח נמי דס"ל דנ"כ אין זה עבודה ושירות דאי עבודה היאala בעבודה בישיבה מחוללת כמובואר באזכים ט"ו ע"ב. אבל הדבר ברור לעמוד ולשורת הגם דעיקרו בעובד בביהמ"ק קאי דלכןBei עמידה וכפרשי"ע Uh"t שם דאיין שירות אלא מעומד, אבל כיון דמסיים כל הימים דקאי על חול' ושלא בפני הבית רצה לרבות שירות הכהנים באזה"ז דחוא לא לדון ולהורות, וממילא הן פנויים ממלאכה וועסוקים במלאת שמים, והוא מפרש דלא דן האי גז"ש. אלא דתרומה מ"מ ממעוט דאסיר טבל וצריכין להחזקת העס. אבל לא שיך בחו"ל, ובמתנות ורה"ג ותרומה שהוא בכרת ובmittah ודא' לא שיך בחו"ל, דהנתן שמייה"ו דתניא דמשנתינו נהיו דתרומה בתורת קדושת תרומה ליתא בחו"ל, אבל מ"מ ודאי איכא מצות נהינה לכהן העומד על משמרות הקודש בחו"ל לתת לו די מחסורו, וכן במתנות ורה"ג דגס בארץ לית בהו קדושה, במקומה עומדת היא עשה דתנן לו, ור' אילעאי סובר دقמו דתרומה בטלה בחו"ל כי' הנני ממתנות אין המוצה דוקא באלו אלא דבכלל ודאי איכא מצות להחזיק כהני ד' המוחזקים בתורת ד' ולומדים את העם דרכיו ד', ומקרה דהכא דכתיב כל הימים לרבות חול' לשירות וכיון דעת הכהן מוטל האי חיובא לשרת גם בחו"ל, ממילא נשמע דעת העם מוטל לפרנסו אבל לאו דוקא במתנות אלו.

ולע דחא דמרבה בספריו מן כל הימים בין הארץ ובין בחו"ל אינו מדויק דהרבivo הוא על הזמן, וצריך לומר דכוונתו בין בזמן שישראל שרוין על אדמותם ובין בגלוותם ודוק.

רש" דה כל הקדשים שקדום מום קבוע להקדשן וכו' וכל זמן שלא נפדו לא, כדאמר בבכורות דבר האי תנא קד"ד מדרחה מן הבכורה דאיון קדושה חלה על קדושה עכ"ל. עיין מה שאכתוב בזה לקמן אמשנה בכור שנתעורר במאה בסוף הדיבור ד"ה ועוד ודוק.

תוס' דה תיתני מלכות ויתום הוומ"ל נמי תיתני מכךאים וטרפה וכו', רבים מותמיים על התוס' הלא טרפה פטורה ממתנות כדברו ל�מן. ולפע"ד פשט דעיקר דקדוק

ד"ל ע"א משנה הארץ והולה"ק נוהגין בארץ ובחול' וכו', ופרש"י ז"ל דמשום דברי למייר בחולין ולא במוקדשין נקט להו, וה Maharsh"a התמיה על רשי"ד דהלא בראש פ' שילוח הקון אמר דבראשית הגז איצטרכ' בחו"ל לאפוקי מדר' אילעוי וה"ה במתנות כפרשי"ע ז"ל שט, ועיין באחרונים מה שהאריכו בהז, ולפע"ד נראתה בפשיטות דלאפוקי מדר' אילעאי דדורש נתינה נתינה מתורומה לא איצטרכ' התנא לאשמיינו, דבלאי"ה נדע דהנתנא לית לי' דאי אית לי' האי דרישה אשר מכחה נפטר בחו"ל, נגד הכלל שבידנו דמצואה שאינה תלוי בארץ נוהגת גם בחו"ל, אז ה"י מחייב להשמיינו זאת, ולא עוד אלא אתה התנא להשמיינו לאפוקי מהאי דרישה דעתינה נתינה מתורומה הויל' לפרש זאת כמו שמספר לחולין ולא במוקדשין שהי' בדין וכו' ת"ל ואtan אוטם. מה תאמיר שאני ק"ו דאדם דין מעצמו צריך התנא לתת טעם דaicaca קרא לאפוקי מק"ו, אבל בנתינה נתינה דהוא גז"ש דין מעצמו לא צריך לתת טעם למה לא דין גז"ש זו, דהרי כל שלא קבל מרבו איינו יכול לדון. אם כן הוא ודאי דלא איצטרכ' התנא להשמיינו כל האי דינא, דאי הוה מקבל מרבו ודאי ה"י שונה אותו וככל דשתק מני' הרי הוא כמפרש דלא דין האי גז"ש. והש"ס דקאמר לךון דראשת הגז וה"ה מנתנות הס לזריך לאפוקי מדר' אילעאי, אין הכוונה דהנתנא שנאן לאפוקי מדהא, אלא אכן דשמעינו דר"א אנו למדין דהנתנא לא דרש האי נתינה נתינה, ובאמת אני נבוך אם נדחה עיז' ר' אילעאי דע"כ קיבל מרבו גז"ש זו, מפני שרבענו הקודש לא קיבל דהרי לא ראיינו ולא שמענו איינו ראי' דהרי במס' עדויות מלא המסכתא מן ההלכות שקיבלו עיז' עדות ואפיילו של גרדים, ולמה לא נקלט דברי ר' אילעאי שמעיד שקיבל גז"ש זו מרבו אפיילו לא שמעה רבינו הקדוש, ועכ"פ הא פשיטה לי דהנתנא לא יקבע הלכה פשוטה שאינה צריכה, רק כדי שלא יבא אחד ידרוש גז"ש.

אולם לפע"ד במתנות וראשית הגז אף שאינם ממוצות התליות בארץ רבותא הרבה את בהו להשמיינו שנוהגין גם בחו"ל: והוא מפני שהפרשה שם בפ' שופטים שמצוות, זה משפט הכהנים מאית העם ונתן לכהן. הארץ והולה"ק ואח"כ ראשית דגnek וראשית גז אאנך תחן לו מסיים כי בו בחר ד' אלקיים מכל שבטיך לעמוד לשורת שם ד' הוא ובנו כל הימים ויזוע לכל והכי דרטעם המוצה מפורש בקרא לכ"ע דרישין טעמא דקרא, והרי מקרא מלא דבר הכתוב דמש"ה תתן כל אלו לכהן כי אין לו חלק בארץ רק עומד לשורת שם ד'. ומעתה מהיכי תניית נתחייב ליתן בחו"ל שכולנו שווין ככהן עם שאין לנו חלק בארץ, ואין הכהן עומד לשורת עד שבאמת יש לחמו על התנא דמשנתינו מה ראה על כהה לחיבב בחו"ל במתנות ורה"ג גם בתרומה מהו לנו טעם לפטור משום דהוא תלוי בארץ, תפ"ל דאיון בחו"ל שום טעם ליתן לכהן. אולם טעמא דהא מلتא הוא לפע"ד כמו שנראה מפסק הتورה, דגס

לי, אבל עין בדיבורים הבאים ויתגלה לך סוד הענן על בורי' ודודוק'.

ע"ש גופה אר"ח וכו', אב"א משום דכתיב זה, ואב"א משום דזהו ממו שאי לו טובען עכ"ל הגמ', ולכאו' תימא רבתא אייא כאן דבכ"מ דקאמר תרי תירוצים האחד איינו סובר את השני, אבלanca הרוי דקאמר משום דכתיב זה, ע"כ נמי סובר דזהו לי' ממון שאין לו טובען, דעל זה א"א לחוק דמן יתבע ולמי ישלים, וא"כ האי „זה” למה לי ולומר דבמカリ כהונה וכגדמרין גיטין דף לי ע"א דזהו כמו אתה לדידי, ושפיר אית ל' טובען ועל זה אתה קרא דזהה לפטרו. דזה פשיטה ליטתא, דכיון דזהו כתאו לדידי דכהן, אמא יפטור התורה את המזיק ואת האוכל. והנה כפי הנראה התוס' הרגשו בחומר קושי ז', ולכן כתבו דאייא בין הני תרי לישני דלישננא משום דין לו טובען ניהו דין יכול לתבעו בדיונים, בדיוני שםים מיהא מחיב, אבל לילך'DDRISH לי' מ'ז'ה' אפי' בד"ש נמי לא מחייב עכ"ל. אבל הר"ז ז' דעת אהרת עמו דנטקשי' לע' על מה דקאמר משום דזהו ממון שאין לו טובען דמאי אר'י מזיק אפי' אתניינו נמי אין להם טובען, ולכן פ' דהכי קאמר בגין דמנתנות כהונה ממון שאין לו טובען הוא, ניהו וכי אונניינו בעניינו מחייב משום מצוה, כי ליתניינו אין לו טובען הוא, ולא דין ממון הלך פטור לנמר, ולכן לא נתחוור לי' מה ש' התוס' דלאצאת ידי' שםים חיב, דכיון דליך כאן מצוה דהרי ליתניינו שוב אין כאן שום חיוב אפילו לצאת ידי' שםים, מיהא משום מידת חסידות ודאי מחייב גם לשני הלשונות וליכא שום חילוק בין הני תרי לישנא, אלא משום דאייצרך „זה“ לדרשה אחריתא, לכן קאמר ובב"א עכט"ד של הר"ז ז', וכל דבריו אינם אלא דברי תימא, דলפי פירושו עיקר חסר מן הספר, דהא דזהו ממון שאין לו טובען לא מצליל לי' בדאיתניינו, וממילא גם בליתניינו לא מצליל לי', אלא משום דבליתניינו אין מצוה, וזה הול'ל, "משום דמנתנות אין הוא מיותר ומורה היפך דעת הר"ז דהויל'ל", "משום דמנתנות אין לו טובען", אבל מדקאמר „ממונו“ משמעו דאית בה דין דין גם בדליתניינו, אלא שאין לו טובען, ובגופ העניין דין עם התוס' דנייהו דודאי יפה כתוב הר"ז דגס באיתניינו הול'ל אין לו טובען אבל מ"מ מצינו לכופו משום מצות נתינה שעלי' וכמו שכופין על כל המצוות דעתמא אם אין רוצה לקיימן, אבל מה שכתב בدلיחניינו דשוב ליכא גמ' מיעקרא רק מדין מזון לא מזון בלא"ה לא הי' עלי' חיבור גם מיעקרא רק מדין מזונה זה שיק' לכחן שיתבענו, אפילו הי' יחיד בעולם - (דכך כוונתו) זה ליטתא, דמכח המזוחה שעלי' נתהווה חיוב ממונא לגבי השבט, דהרי אכן פסקין כמ"ד בקידושין דף י"ג ע"ב דמלואה הכתובה בתורה כתובה בשטר דמי, ונשתבעדו נכסיו למזוודה זו המוטלת עלי', עד שגס לאחר מותו יורדים לנכסיו, וכן פסק הרמב"ם במחושרי כפורה פ"א הי' ג' האי דינא וז"ל „האהשה שהביהא חטאנה ומטה יביאו הירשים עלתה הע"פ שלא הפרישה אותה מחיים, כבר נשטעבדו נכסיה לקרבן והשיעבוד דין תורה היא" עכ"ל, והנה תראה דחטאנת אם לא הביהא ומטה אין להביה דזהו לי' חטאנת שמתה בעלייה, ומכם"כ שעאן להפריש עליה מהדרה מתים וחופשי מון המצוות, אבל עולתה מביאין ואפי' מפרישן מונכסיה שהניחה, ועיין בשבועות דף ח' ע"אDKRBN YOLDAT AIINA BAHA ALA LEHCHSHERA LAACOL BKDASHIM, וא"כ כיון שמתה אין לך בטל המזוחה יותר מזוז, ואיך כופין את הירשין להפריש עליה שהיתה אמת מחייבת מצד המזוחה וכדי להכירה לאכול בקדושים, עתה אחר שמתה ואין כאן מצוה ואין דמץ' המזוחה שהי' עלי' בחוויה נשטעבדו נכסיה להאי עלה, כי מלוה הכתובה בתורה כתובה בשטר ונתחוויה דבר זה כתוב על

התוס' על הש"ס הווא, דהנה בביברות שס כתני תחלה דלקות פטור ממעשר, ואח"כ כתני במשנה שאח"ז הכל נכסין לדיר להעתשר חז' מן הכלאים והטרפה ויזא דופן ומהUSR זמן והיחסים ונתקשו להו למה בחר התנא אחר ל Kohod דנסנית קודם לכלים שאחריו ודילג את כלום רקס יתומם דקנתני בסוף ולא קשי' להו רק שתרומות יתומם הול'ל כלאים או תרתי מאותו המשנה גופה חז' מליקות דלא כתני שם בהדי איןך, אבל מעולם לא עלתה ע"ד התוס' שיאמר תתי טרפה. אבל לפע"ד דקדוקם לך' מחתנה נקט ל Kohod דקנתני תחלה ויתומם כתני לבסוף משום דבאמת פריך מכולם והוא כמו דאמר מליקות וכו' עד וייחום ורק מקצר ואומר לךו ויתומם, ועיין בה' ק"ז צ"ל שרצה לטרץ דברי התוס' دمشقת טרפה דמותרת בשקף טרפה בטוק העדר דבטל מה'ת ברוב ומזכירין ג' ע"ג מזבח, ומ"מ איינו במעשר דעשרי ודאי אמר רחמנא ולא עשרי ספק. דבר זה במחכ"ת איינו, וכאשר הארכתי בזה בפתחה דודק א בקפץ מן המנויים שכבר נפטר ממעשר בהזאה אמרין דלא מהני הביטול משום דלעולם הביטול משווה את המזיאות להעדר ולא להיפך מן העדר לא יתהוו מציאות, ולכן כל שפטור שהוא החעד לא יתהייב ע"י ביטול שחיי במציאות, אבל טרפה שפטורה ממעשר אינה בעצם פטורה אלא דהטרפות הוא הפסול אותו מהעתשר מחותם איסורו וזה הוה מציאות, דהינו איסור הטרפות וכל שנתבטל וuber הטרפות ונעשה מותר באכילה ואףלו להקרבה ממש"כ החת"ס ז'ל בעצמו מהיכי תיתי לא יתהייב במעשר, כי כל שנסתלק המניעת הרוי הוא כאשר הבהמות שבuder, וזה ברור ואמת לאמתנו בס"ד.

ע"ב גמר' אי אגואי כא מעיל חולין לעזרה, ק"ז ז'ל בחודשו קמתהימה איך אפשר דכל זובייח זבח בריחוק מקום יביאו חז' ושוק לעזרה, אלא משׂו'ה הותר לו בשער תאوة משום כי ריחק ממך המוקם, ואפי' למ"ד דלא דרש כן לעיל י"ז ע"א, אבל דרכיה דרכי נועם כתיב עי"ש. ובמחכ"ת לק"מ דהאי תנופה אפי' בקדשים אינה אלא למצואה ולא לעכב ומכם"כ בחולין ולכן בריחוק מקום יתנס לכחן ויאכלם בני תנופה, אבל הש"ס מדיק שפיר דאם בחולין אין לתנופה שום מציאות, אז מוכח דלא נאמרה מצות חז' ושוק בחולין כלל, וזה פשוט וברור ודוק'.

ע"ש אלא „זה“ למה לי, לד"ר ח' דאר"ח המזיק מנתנות כהונה או שאכלן פטור משללים. מנתנות דקאמר הכא הינו זרע ולהולה"ק וכן כתיב הרמב"ם בראש פ"ט מבקרים דלארעד ולהולה"ק קראו חכמים מנותן סתם, וכן מוכח בפרקון בלשון הגמ', ויש ליתן טעם בקראייה זו משום דלעומת תרומות ומעשרות וחללה וביכורים דבכלן אייא בהן מצות הפרשה אשר על ידה נתקדשו ואין לבעלים בהם אלא טהין של מצות נתינה, קראו זרע ולהולה"ק מנתנות שאין בהם מצות הפרשה ורק נתינה בלבד והוה מנתנה ממש, דקדושה לית בהו, וראשית הגז דכוותי אלא דין זה מידי דאכילה, لكن לא קחشب בהדיינו דין ואיך ונקרה ראשית הגז, והנה אם טעמא דר"ח מקרא דזהה כדאמר בחד אב"א, ניחא דקאמר עירק דין על זרע ולהולה"ק, ושאר מנתנות כהונה נילוף מנניינו, אבל אי טעמא משום דזהה ממון שאין לו טובען כדי אב"א שהוא העיקר, וכאשר פסק נמי הרמב"ם בפ"ט ה"י לדמה אמר ר"ח דינו בהני ולא בכל מנתנות כהונה והכי הול'ל, כל מנתנות כהונה שאכלן או היזק פטור מלשלם, וכן מוכח מון פסק הרמב"ם שהביה דין זה רק בכואן שכטב עבר ואכלן או היזק או מכרו איינו חייב לשלם, ולא עוד אלא שפמא שפסק בריש הלכ' מעשר האי ברייתא דלקמן מניין לע"ב שהליך פירוטיו טבלים וכו' בסתם ודלא אקומה דגמי' בדאותו לדי' בטבליינו, מוכח דלא מטעם דין לו טובען פטור

שביירנו לעיל, ולא הזיק שיעבודו' של חבירו אבל כאן דהbulimus כבר נסתלקו וקיים מה שנצטו לעני ולגר תעוזב אותם, מי שבא ולוקט שלא כדין ודאי מזיך את הענים הוא וחיבר מדין ממען אלא שאין לו טובין, וא"כ מהכי תיתि לא יתחייב ב"יש אם לא שנאמר דעת מעשה עני המותחلك בתוך הבית קאי דחתה"ג נ"כ לבעלים, אבל גם באזה אני אומר בשעה שהבעה"ב נוון לו הרי סילק את עצמו ממנו, והאי עשיר שמקבלו במקומות שעומדים שם עניים גוזל עניים ההו בלתי ספק, דבראותו רגע שהבהעה"ב סילק את עצמו הרוי הוא ממון עניים ולפ"ז הוא דקאמר ר"ח מدت חסידות שניי כאן ע"כ הפירוש לצ"ש ולא מדת חסידות בעלמא. והסוגי בלא"ה תנוה כאשר קמתהה עלי' החל ארי' ז"ל דמה זה דקאמר מדר"א ליקום וליתוב, הלא החכמים לא פליגו עלי' מטעם דהוא ממון שא"ל טובין, אלא משום דעתו הוא באותו שעה, ומצד הדין מגיע לו כשר עניים, עיין בח' ק"ז ז"ל שהביא הרושלמי לדידי' הנה ממון של"ת דענין העיר יכולן לתבעו, וצע"ג וד' יאיר עני ודוד'ק.

אחרי כתבי כל זאת ראיتي בח' הריטב"ז ז"ל שכטב ז"ל, "ודוקא הוא ודכוותי" ר"ל מזיק מתנות כהונה ודכוותי' אבל המזיק הקדש עניים או שאכלו חיב לשלם דמונא הוא גמור וכו',ומי שיש בידו ממון עניים הרוי הגابر שלון יכול לתבעו ממנו וה"ה כל אחד מן העניים וכו' וזה דבר ברור והוצרכתי לכטבו מפני שטעו בו מקצת חכמים" עכ"ל ולא הבנתי איך פרנס הסוגי' דפריך מלשו"פ אמרו ישלים דמ"ש הא משאר ממון עניים וצע"ג.

ע"ש ת"ש מנין לבע"ב שאכל פירותיו טבלין, וכן בן לו שאכל מעשרותיו טבלין שפטור מן התשלמיין, ת"ל ולא יחלו וכו', הא משעת הרמה ואילך מיהא משלם וכו'. כאן אני עומד ומשתומם הרוי תרומה, אע"פ שלאأتה לי כהן התורה חייבה בפירוש בקרא דאיש כי יאכל קודש בשגגה ויסוף חמישתו עליו, ונתן כהן את הקודש עירין ריש פ"י מותרונות במיל"מ שם, וניהו דזה בשוגג נאמר הלא במידת בלא"ה פטור משום דאיינו לוקה ומשלם, ז"ל הרמב"ס בפ"ו ה"ו שם זר שאכל תרומה בזדון וכו' ואינו משלם דמי מה שאכל שאינו לוקה ומשלם עכ"ל. אלא אפילו בדלא אתרו בי' ונידון לגבי תשולמיין בשוגג וחיביו מלוקות שוגגי חיבין בתשלמיין, מ"מ לא פריך הכא מידי כי לדעת הרמב"ס ז"ל ביארתי שבסוגי' דאוכל תרומה חמץ דגס באוכל תרומה במידת אף שלא הגע ליה כהן חייבה עליה התורה לשלם, כי הרמב"ס שם בפ"י הייח' פסק בדיון באוכל שוגג בין באוכל מזיד משלם, ואינו משלם אלא חולין מותרונות. עכ"ס'ל דבשוגג רק החומש לכפירה אתוי, אבל הקרן מחזיב גם במידת, והקרא מס'יע לי' דכתיב ויסוף חמישתו עליו ונתן לכהן את הקודש, והוא מהופך דהויל' ונתן לכהן את הקודש וחמישתו יוסף עליו, כמו דכתיב והשיב אשמו בראשו וחותמישתו יוסף עליון, אלא ודאי דאתה קרא למדנו דרך כפירה אתא אבל הקרן משלם גם במידת באוכל אתרו בי', וכן משמע מה שכתב הרמב"ס בהלי' ה' אכל תרומה במידת וכו', משלם את הקרן ואינו משלם את החומש עכ"ל. וכי אידעליל דבריש פ' דבר מאלל תרומה בשוגג שדיבר מתרומה בין הנעה ליד כהן או לא וכן שכ' שם המל"מ ואח"כ דבר מאכל באוכל מזיד שחייב רק הקרן ולא החומש, ואי הוה ס'ל דבמזיד הוה לי' ממון שאין לו טובין ורק בהגע ליד כהן חייב מדין גזלן, לא הוה רשאי לכתוב סתם אכל תרומה במידת אשר עד עתה דבר מתרומה אף דלא אתא ליד כהן, ובסוגי' שם האררכי' בדבר זה בתכלית הארכיות. ואם כניס דבורי הרמב"ס נבון הינו היטב למזה דבר ר"ח רק מותרונות לפטור האוכל והמזיק מותשלמיין ולא דבר מזוי'ם משום דבתרומה לעולם חייב,

נכשיה, ואע"פ שע"י מיתה בטלה המוצה, אבל החוב כדקימא קיימא, וא"כ הכא ממש דכוותי' הוא דכיוון דבדאיתנייהו בעין היה עלי' חיב מוצה ליתנס להן דהינו לאחד מן השבט הרים נשאה עלי' כתוב לגבי השבט מושום דמלואה הכתובת בתורה הוה כתובה בשטר, כמו דהגבוה זכה בחוב עולה של הילדה דין עלי' אלא משום מוצה להכשרה באכילת קדשים, מ"מ נשאה זה שחייב לשלם כי הני מותרונות מכח המוצה ה' משובדים לשפט הזה על נכסיה להוציאה מירושה כמו כן אחר אכילת או איבוד המותנות, הרוי האוכל או המזיק נידון כמזיק שעובדו של השבט שחייב לשלם כי הני מותרונות מכח המוצה דתנתן לו, וזה ברור כמשמעותם בחירותם, וכן הוא דעת הרמב"ס ז"ל שכטב עבר ואכלו וכו' אין חייב לשלם בגין השבט ה' יחיד כמו קדש שפיר ה' לתבעו ולהוציא בדייניהם הזיק שיעובדו, וכן יפה כתבו ידוע עכ"ל הרוי כתוב פירוש דآخر דליתנייהו הוה לי' ממון שאין לו טובע ידוע, אבל גול השבט איכא, וממילא דבי"ש חייב, אבל מה שיש מן התימא על התוט', הוא להיפך דכיוון דכל זאת אמרתך לא לישנא דמשום דזהה ממון שאין לו טובען, איז נאמר דמן דדריש מ"ז, פוטר גם מדיני' שמים, דקשה מעד לדרש הקרא לפטור מגול השבט שלא יצטרך לצאת ידי' שמים, דה"ה דהויל' דאתה קרא לפטור גם במכיריה כהונה אי אכלן, עכ"ג דאיaca טובע שלא יצטרך לשלם, וכן יותר נראה בא כדעת הר"ז ז"ל דליקא לדינה שום נפקותא בין הני תרי לישנא, אלא דקשיין לא דכיוון דכל' ע"ז הוה לי' ממון שאין לו טובען, למה קאמר בילשנא קמא דדריש מואה לפטו ר' דרישא קמא ה' סובר כיון דמתנות אלו אבל מה שנראה לפ"ד דרישא קמא ה' סובר למני' שיריצה, וא"כ הו"יא דמה לי הן ומה לי' דמיון ואשר פסקין בחומר' ס' רמ"א דהחרצת דמים הוה חרזה ואפי' בגזלה ס'ל להתוט' ב"מ קט"ז ע"א ד"ה וחיב משום ב' כלים, דמקיים מוצות והשיב בחזרת דמים יצא, אלא דהרמב"ס לא ס'ל כן דבריש היל' גולה כתוב דבנשך הצעלה נמי איינו לוקה מושום דעתינו אבל העשה דוחשב לו קיים ובכמה סוגי' האררכי' בזה וא"כ שפיר מצי' לקיים האי מוצה גם בתשלמיין ממון וממילא דכופין אותו לקיים המוצה בדמיון, וכן בשי' קרא דזהה דאיו המוצה אלא בעודן בעין אבל בתשלמיין מעות לייא מוצה, ואידך לישנא סובר דמסברא ידעין דהמוצה דוקא בהן ולא בחלופין, עכ"ג דהכחן מצי' להחליפן ולמכרן וזה נכון בפירוש הנני תרי אב"א, אבל לעני' דינא שווין, דצאת ידי' שמים מחזיב ליתן לאיזה כהן או לכמה כהנים את שווין ודוד'ק היטב.

ע"ש ת"ש בעה"ב שהי' עובר מקום למקומות צריך ליטול לקט שכחה ופהה ומעשר עני, נוטל ולכשיזור ישלים וכו', הפר"ח הביאראי' משקל וטורי' זאת לדעת הר"ן דאך עצת י"ש פטור, ואני בער ולא אדע והוא כאן עכ"ג ה' הר"ז מודה דחיבך עכ"פ עצת י"ש, דבשלמא במתנות דליתנייהו ביד הבעלים סובר הר"ז דליקא עליהם חוב ממון ושיעבוד לשפט, אלא חוב מוצה וכל שנאבדו מן העולם ובטל המוצה, לית כאן דין ממון כלל, אמונם בהני מותרונות עניים דהbulimus כבר סלקו ידיהם, והוא הפקר לעניים, מי שבא ליטול שלא כדין פשיטה דגוזל את העניים, ואין לפטור אלא מיטעם דאיו כאן טובע פרטוי, וא"כ עכ"פ לצאת י"ש ודאי חייב ומה"ט גם על התוט' סובב תמייתי' שכטבו דל"ק דפוטר ר"ח מקרה דזהה פריך שפיר דלהה לא פטור גם הכא למרי, והוא פלא במתנות פטור הקרן את הטבח מושום דלית בה עדין דין ממען דלית לי' להאי לישנא מלאה הכתובת בתורה כתובה בשטר וכמו

טבליים, אם מלחמת שהוא חייב להן צריך להוציא עליהן מעשרות" וכיו"ע^כ, הרי מובהר דחייב מצות מעשרות על המוכר, וה"ה אם ללח בيت המלך את הטבל בחובו דהוה נמי מכוכר. וא"כ מה פריך הכא ל"ח שהוא מדבר ממתנות שנאבדו מן העולם, דיליכא כאן חיוב תשלומיין מצד גזל השבט, משום דהוה ממון שאין לו טובעין, אבל כאן במוכר או נלקח מבית המלך בחובו, דהוה מכוכר והתבואה עדין קיימת ואיכא כאן חיוב מצותתו^מ, כדקתני דחייב לעשר לאו מצד ממונו של כהן ולוי Katainun עליה אלא מצד חיוב מצות מעשר. ורש"י ז"ל נראה דהרגש בזה ורצה לתוך הדבר בפירושו שכטב ז"ל, "קתני מיתה אם בחובו חייב לעשר אלמא יש לו טובעין דאי לאו דין הוא שישלים לו, ע"כ מאי חיוב מצוה איכא הא לא פש בגבי מידיה" עכ"ל. אבל לא זכית להבון אי ליכא כאן חיוב מצוה, איך קתני חייב לעשר דהינו לתקון מן הטבל שבידו על הטבל שלקק בית המלך, והוא געשה תרומה ומעשר וכן כתב הרמב"ם, "צריך להוציא עליהם מעשרות" ואיך אפשר לעשר דבר שאין עליו חייב מצוה וرك מדין גזל השבט, אז ליכא רק חייב תשלומיין ממון, ולא חייב להוציא עליהם מעשרות מן הטבל שבידו דהרי מائق טבל לכחן ולוי. ובלב אר"י ז"ל קמתמה להיפך דמה פיריך הגמ"ע ר"ח דהא כאן קודם הרמה מיריא דין לכהנים שום אכות בהם. ואיך עליה ע"ד המקשן דחייב כאן משום מזיק לכהן דהרי לעיל כבר דרשו דאוכל טבליו פטור דין להם זכות עד אחר הרמה.

אבל לפ"ד כך הון הצעת הדברים. דהנה בב"מ פ"ח ע"ב דרשו عشر תעשר ואכלת ולא מוכר, חובות זרעך ולא לוקה, הרי דמוכר ולוקח שנייהם פטורין מעשר גזל השבט, וזה מדברנו נתחיבנו, וכן פסק הרמב"ם ז"ל בראש פ"ב ממעשר ז"ל, "אינו חייב להפריש מה"ת אלא הגומר פירוטיו לאוכלו לעצמו, אבל הגומרן למכרן פטור מה"ת וחיב מדבריהם שנ' וכו"עכ"ל, עיין במניח מצוה שצ"ה שכטב דמפשטה דגמ"י בב"מ נראה דמוכר טבל פטור, אלא דעת הרמב"ם הוא דתלוי במחשבתו בשעת גמר מלאכתו, ולא ידע מנ"ל לרמב"ם זאת עי"ש. ולפ"ד לא עליה ע"ד הרמב"ם לפטור האוכל אחר שמרן למוכר, ולהיב המוכר אחר שמרן לאכלן, אלא משום דחייבתו ע"מ בא בגמר מלאכתן מבואר זאת בכל הש"ס, ולא מסתבר דהתורה יתנו מכשול לפניו שיחזק בטבלו כל השנה, ישרר בכל פעם ופעם דדומה זה להא דאמרו חז"ל לא אמרה תורה שלח תקללה, כמו שתכטבו מזה בפתחה דע"פ דבטל האי צפור ברובה דעתלמא, מ"מ לא יצוה התורה לבטל לכתלה, ואף כאן ע"פ דהא דלא להשות איסורא דחיישין לתקלה הוא רק חשש דרבנן, אבל התורה לא יתרה את בפירוש בדבר שהוא נהוג בכל איש ובכל יומ תמייד, שישחה טבלו בвитו כל ימות השנה, ויעשר בכל פעם שיטחו לצורכי ביתו, ומרקא מלא דבר הכתוב עשר תעשר את כל התבאות זרעך היוצאה השדה שנה שנה, دمشמע דרבוגי נשנה ישר בפעם אחת, וכן כתיב ראשית דגנך וראשית גזב כל המתינו בהפרשתו עד שיתברר אם באמות יאכלם, וכן להיפך כל שגומרן למוכר אין כאן חייב מעשרות ומותר לאוכל מהן או רעוי כמו קודם הגומר, וכן שפסק כן הרמב"ם ז"ל בראש פ"ד אבל לומר דאם גומרן לאכילה שוב חייב גם אם מוכרן אחר^כ, או שיפטור בגומרן למוכר אף שמתיחס להחזיק לעצמו, לא נשמע מזה. ואבאר יותר הרמב"ם ז"ל לשיטתו^מ מוכחה ה' לתולות זאת במחשבתו כנ"ל, דהנה הוא פסק בראש פ"ד דין הטבל נקבעamusות מן התורה עד שיכניסנו לביתו, שנ' בערתי הקודש מן

ובמעשר אי טbel לתרומות מעשר הרי זה טbel ואי מותוקן הרי כבר הוא ביד כהן ולוי. لكن תימא רבתא הוא איך פריך מהאי דיקא הא משעת הרמה ואילך חייב על ר"ח. ולא עוד אלא דקשה טboa למלה לי' ליפרך מדיקא כל ולא פריך מהא דבעי קרא לפטור את האוכל פירוטיו בטבולן מתשלומיין, הרי דלית לי' הא דר"ח דהוה לי' ממון שאין לו טובעין, דלר"ח ודאי לא בעי קרא והא דלישנא קמא בעי קרא דוזה, כבר בגיןו למלגה משום דהו^א דבמתנות חולין דאיו בהם קדושה, אמרין מה לי ה' ומה לי דמיון, אבל כאן בטבל ותרומה לא שייך זאת. וראה זה פסק הרמב"ם ז"ל ז"ל בפ"א ה' מהלכ' מעשר, "האוכל פירוטיו בטבולן וכו"ע שאל המער שבטלו ע"פ שהן חייבין מיתה לשמים, אין משלמיין המתנות לבעליהם שנ' אשר ירימו וכו' ובוח"ל מותר לאדם להיות אוכל והולך תחלה ואח"כ מפרש תוו"מ עכ"ל ועיין בלב אר"י שקמתמה על הרמב"ם דלמה לי' קרא דאשר ירימו, הא בל"ה פטור מפני מה הוא ממון שאין לו טובעין. גם מה שכ' עפ"י שם חייבין מיתה לשמים אין מובן דמשמע דמתנתה זה ה' מקום לחיביו בתשלומיין, ובאמת נהפוך הוא דהרי איכא מ"ד דאף מיתה ביב"ש פוטר מתשלומיין. עי"ש איך נדחק ותולה א"ע בשינוי לשון הרמב"ם דכאן כתוב "אין משלמיין" ובhalb' בכורים אצל המתנות כתוב "אינו חייב לשלים", דקדוקו נכון אבל תירוצו אינו עולהיפה. אבל דעת הרמב"ם ז"ל ברור מללו ומפרש הבריתא לפי שיטתו, דס"ל דתרומה ע"פ שלא הגעה לכך, האוכל בין בשוג ובין בזמיד משלם פירות חולין, אלא דבשוג נעשה התשלומיין קודש מגז"כ, אבל בזמיד לא נעשי קודש. ומעתה הו"א דגס בעודה טבל כיון דפטימי בי' תרומה כדאיתני בגמי ועיין בתוס' קידושין ל"ח ע"א ד"ה וה"ה לערלה בשתיים, ישלם האוכל התרומה שבו בפירות כמו בתרומה שהרמה, וע"ז ATA קרא דאשר ירימו דין לך בהן כלום עד שירימו ממש, וזה שכ' הרמב"ם ז"ל, "ואעפ"י שהן חייבין מיתה לשמים" הרי לך דחויבין אוכל טבל כאוכל תרומה לעניין עונש לשמים, יכול דגס לעניין תשלומי תרומה האוכל טבל כאוכל תרומה דבון בזמיד ובין בשוג ישלם פירות הראוין כפי מה שאכל, מ"מ "אין משלמיין המתנות לבעליהם" ובדקדוק עצוםrina לשונו ולא כתוב פטור או אינו חייב דזה פשוט אינו חייב משום גזל השבט דהרי הוא כשאר מזיק מתנות כהונה או שאכלן שפטור, אבל כאן ה' מקום לומר דאיכא משום תשלומי תרומה דמשעת הרמה ואילך באמות משלם הון בשוג והן בזמיד ולא משום גזל השבט דהרי בזמיד גם בתרומה פטור אלא באוכל דוקא מצד הקרא וזר כי אכל קודש. והרי תראה דבריש פ' עשר מתרומות כתוב ג"כ זר שאכל תרומה משלם קרו וחווש ולא כתוב חייב לשלים, ובhalb' ה' כ' אכל תרומה בזמיד וכו' משלם הקרא וחווש ולא משום החושש ולא כתוב חייב לשלים. וזה ברור ואמת בכוונות הרמב"ם ז"ל, אלא דפ"ז אין אנו יודעים לפרש הסוגי בכאן דמה פריך הכא לר"ח כנ"ל וצ"ל דרשוגי באמות לא ס"ל דאוכל תרומה בזמיד צרכיך לשלים פירות מצד אוכל כמו בשוג דזה תלוי בנסיבות תנאים ואמוראים אי גם הקרן שייך לכפרה או לא אבל הרמב"ם פ' לי' ההלכתא מפרש ספר הבריתא כנ"ל, ומミלא לא שייך כאן הא דר"ח כל ודוק היטב.

ד"ג קל"א ע"א גמר' ת"ש הרי שאנסו בית המלך גרכנו אם בחובו חייב לעשר, ואם באנפרוט פטור מלער. קוש"ז או קשה מאד להולמה, דהרי חייב לעשר קטני ולא חייב לשלים, וכיון דמצאו מעשר מטבל אחר טבל שבידי, דהרי הוא כמוכר, ואישר פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ז ה"ט מהל' מעשר ז"ל: "אין פורען חוב מן הטבל מפני שהוא מכוכרו". וכתב הכך^מ שם, שדין זה נלמד ממה שיבוא בסמוך והוא בהלכה י"ד ז"ל, "מי שלקוו בית המלך את פירותיו והם

דכל שמוסר מתנות לתנוקות להוליכם לכהן ודאי אין מקפיד על כהן ידוע רק שיגיע ליד כהן כדי לתקן בהמותו, כי מאחר שדרך הכהנים לחזור אחר מתרנות ולחוטפן וכאשר אמר אבוי לקמן קל"ג ע"א מריש היה החטפנא מתנתה הרוי דכהנים היו נגליים בכך, ולכן אם הבעה"ב hei מקפיד שיגיעו דיקי ליד כהן ידוע hei מוסרנו ביד גדול היודע לשמרן מן הכהנים הלהוטים לחוטפן, אבל מי שמסרן רקטען מסתמא לא ציווה לו כלל לתתם לכהן ידוע אלא לכהן שימצא ראשון, ולכן אין באזה לא משום גזל הכהן שלחו אליו, ולא משום טו"ה של הבעלים, וזה נראה לפ"ד ברור בכוונת רש"י זל' ודז"ק.

וע"ז הפלוגתא שבין הב"ח והש"ך זל' בס"י ס"א, אי לוי בר קבולי מתנות זהה למ"ד דאיינו בכלל עס, עיין באחרונים מה שהאריכו בזה, והנה הסברא גותנת דגם ללו שאין לו חלק בארץ ועומד לשרת שם בקדוש, וعليו נאמר ירו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ואשר התורה כתה לו מעשר חבות הארץ, שרואו ליתן לו גם חלק במתנותبشر, כי לא על הלחת לבדו יחי' האדם, ומה דכתיב וזה משפט הכהנים מאת העם אם עם איןו כולל שבט לו דיינו בכל העם, מפני שהוא עומד לשרת בקדוש, א"כ שפיר הוא בכל כהנים לעומת העם וכדכתיב ובני דוד הכהנים. והוא דלא אמר אי לא איקרו עם מיחטו נמי ליחטו, דבכוב"כ לאו שפיר עבר כדלקמן קל"ג ע"א, דדרש ונtru ולא שיטול מעצמו ודז"ק.

ע"ב אמר לך רב, תנאי היא, דתני וכוי דמר סבר איקרו עם ומר סבר לא איקרו עס. לכארו' hei מכאן ראי' נגד הב"ח הנ"ל דלפי דעתוadam לא איקרו עס הוא בכלל כהנים, למה לא אמר דמן דמוקי יכפר על עבדים ולא אלויים בכלל כהנים, אלא דזה ליתה דא"כ אידך דמוקי אלויים ס"ל דיינו לא בכלל כהנים ולא בכלל עם הקгал, א"כ רב דספוקי מספקא לי' דלא כמוון, ואם אמר דרב ספוקי מספקא לי' בהאי תנא דמוקי יכפר על עבדים ולא אלויים אי משום דחוו בכלל כהנים אי דחוו בכלל עם הקгал, דاز לא הוה לי' לרבע לפ██וק כהאי תנא כיון דלאידך ודאי לא הוה בכלל כהנים או עס וביטה פטור ממתנות, ולאידך אפשר דאפיון בכלל כהנים המה ואיך קאמר מסתומים דלא שקין מני' דחא בדין הוא דלא שקין מני', אלא דעל רב גופא קשה דילמא באמות האי תנא דדרש יכפר על עבדים ס"ל דלוים הו בכלל כהנים וצע"ג ודז"ק.

ד"נ קל"ב ע"א גמור אר"ה בר חייא Mai Chayib נמי, דקאמר חייב בחצי מותנות, עיין בלב אר"י שהקשה דמ"ש מספק ויבם שבאו לחלוקת בנכסי סבא דאמרין דהכל של יבם משום דאין ספק מוציא מיידי ודאי בפ' החולץ. וכעין שהקשוח התוס' ריש מס' בב"מ, בזה אמר כולה של' זה אמר ח齊ה של' עי"ש מה שהאריך, ולידי' לק"מ דשאני התם דלולי האי ספק היה היבם היירוש ייחידי, וכן בב"מ שם דלולי האי טענת ח齊ה של' hei אידך מכח מציאתו זוכה בכולה וכן שיעץ לומר דין אין הספק יכול להחליש את הוראי שהי' לולי הספק, אבל בכבי' הבא על התתיששה מה תאמיר דלולי הצבי ה' האי ולד' כולה שה, הלא לولي הצבי לא hei נולד מידי, כי בלא אב אין הרינו ולידה, וא"כ האי ספק ספק דמעיקרא הוא והשיות נולד במומו עמו בספק זרע האב שהוא צבי וזה ברור ואמתה ודז"ק.

משנה בכור שנטערב במאה בזמן שמה שאוחטין את כולו פטור את כלם, ותימא רבתא תמהתי הלא מה"ת חד בתרי בטל אפי' בע"ח, וא"כ ליכא כאן שום קדושות בכור ומותרין כולו בגיןה ועובדיה ולמה לא יתחייבו כולו במתנות כיון דכלו חולין גמורים מהה לכל מיל' מה"ת עכ"פ, ובעינוי מתחתתי את ספרא דק"ז החת"ס

הבית, ולכן כתוב דאפיון נקבע בששה דברים בגורו, איןו לוכה על אכילתו עד שיקבע בכניסה לביתו. והנה עיקר הפרשת תומ"ה הוא בגורו, והרי הרמב"ם ז"ל בעצמו פסק בפי"ב הי"ז מתרומות דין ישראל חייבן ליטפל בתרומה ולהביאה מן הגורו לעיר ומון הדבר לשישוב, אלא הכהנים יוצאים לגרנות וישראל מותנים להם חלקו שם. והוא מבריתא סוף פרקן, ומעתה איך יתאמתו שני דברים אלו, הלא מה"ת אין הגורו קובל לתומ"ה אלא הכנסה לבית, ואיך יפריש בעודם פטורין, אלא ודאי דכל שגומר מלاكتון כדי להכניםם בבית שוב וכי מפריש עליהם מה"ת ועיין במנ"ח. אבל גומון ע"מ מכך למכרן לא נקבע כלל למעשר אפיקו יכnisם לביתו, אבל מ"מ מכך מודה הרמב"ם ז"ל, אם מוכרכן לבסוף אחר שגמרן לאכילה, ולא הפריש אז, דפטור מה"ת וכן משמעו מלשונו שנ' בפ"ד הנ"ל "וכן האוכל מפיירות שדעתו להוליכן לשוק אחר שנגמרה מלاكتון, איןו לוכה אלא מכת מרדות כמו שביארנו שאין הגומר למכור חייב במעשר אלא מדבריהם עכ"ל. והנה אחר שנגמרה מלاكتון שכותוב ע"כ קאי אוכל מפיירות, וכמו דאמר האוכל פירות אחר שנגמרה מלاكتון. ונגמרה מלاكتון היינו כניסה לבית דאי קודם لكن בלא"ה איןו אכן מלקות על טבל. וא"כ ה' לו לכתוב,,שהיה דעתו להוליכן לשוק" ולא,, שדעתו להוליכן לשוק,, עתה הרי דס"ל דזוקא אם עדיין דעתו להוליכן לשוק פטור מה"ת באוכל ארעי, אבל אם חזם ממחשבתו, ע"פ שבעת גמר מלاكتו hei דעתו למכרן, לא מהני האי מחשבה שנטבעלה לפטרו מעשר. ועכ"פ הי' איך שייה' האי דין דקתני כאן בבריתא, דאנס המלך גורנו בחובו דחיביב לעשר, ע"כ רק מדרבנן חייב, דהרי הוא כמכרו לו ומוכר פטור מעשר ואפי' תפיש דרכי הרמב"ם כמו שהבון המנ"ח, דזוקא אם חייב בשעות גמר מלاكتו למכרן, אז פטור מה"ת, אבל חישב לאכלו חייב הלאanca הא ננס את גורנו כתני, והוא קודם שהכניסו לביתו שלדעת הרמב"ם אין כאן חייב מעשר מה"ת עדין.

ולפ"ז hei סובר המקשן דהא דחיבבו רפנן את המוכר לעשר הוא מטיעס גזל שבט, שלא יפסידו הכהנים חלוקם וא"פ דעתך לא הורמו ובטבל ליכא משום גזל השבט כדלעיל, התם כבר נאכל ולי' לא חייבו בהפרשה ונתנית תומ"ה, لكن גם תשולםן לא תקנו חכמים דחא בלא"ה איך לא עלי' חיזוב מיתה על אכילתו אבל הכא כיון דהittel בעין ואיכא לחיבבו בהפרשה ונתינה חייבורו רבנן, משום שלא יפסידו הכהנים חלוקם. ולכן פריך במתנות נמי ניהו דליתנייהו וא"א לחיבבו בנתינה, אבל כיון דליך איסור באכילתון הויל לחזיל לחיבבו מדרבנן בתשלומי המתנות משום פסידא דכחון, דחווה כמוכר, כמו שחייבו מדרבנן לעשר במוכר או אנס בחובו, דחווה כמוכר, ע"ז משני דשאני התם דקמشرطני לי', ור"ל דלאו משום לא' הי' כאו"א מוכר דכחון חייבו לעשר במוכר, אלא משום שלא' הי' לא' מוכר ולקח שישתרשו לי' התומ', لكن הוכרח חז'ל לחיב המוכר והולקה בתומ', אבל כיון במתנות הרי הוא עובר אבטול מ"ע אם אוכל או מזיק המתנות, וא"כ אין כאן מקום לחיב בתשלומין כדי שלא יאכלם דהרי בלא"ה לא יבטל מ"ע בידים לנפלע"ד לפי חומר העניין ליישב הסוגי' וממלא מתוڑת קוש' התוס' דחא גם באוכל מתנות אישטרשי לי', כМОבן ודז"ק היטב.

ע"ש גמר ההוא ליוואה דחווה חטף מותנתא, ופרש"י ז"ל כשהיו התינוקות מוליכין הזרע והלהו"ק לכחן, חוטפם מידייהם עכ"ל, עיין בח' ק"ז זצ"ל, דבעי רשי ז"ל בזה שלא hei גזל גמור לא מצד הכהן שנשלח לו, ולא מצד הבעלים שיש להם טו"ה, ולכן קאמר דשלח עי' תינוקות דלא hei לכחן עי"ש. ובעינוי תמורה לומר דכל שולח אדם מתנה לחברו עי"ז קטן אין בו משום גזל אטמהה, אבל לפע"ד נראה

אף פסחמה"ק וכו', אל' למאי מגדמת להו, אי לחולין אווא"ב נהוג בו, ואיל' לקדשים אווא"ב נהוג בו, אל' אי הכל' גבי חלב נמי נימא הכל' וכו', לאו מי אמורת אך ולא חלבן אימא נמי אך ולא אווא"ב, עכ"ל הנמו' הנה היצא לנו מתוק האי סוני' דלאו מצד קדושה אסור הגיהה ועובדת פוטרין אותן ממכורה וממתנות, דאי' כ' למה לי אך חלק לדגבי אווא"ב וחלב אין לו דין צבי ואיל' וכאשר פריך שם דברין חולין ובין קדשים הני נהוגין בהן, אלא משום דמגזה"כ פסחמה"ק שעאן הכתוב צבי ואיל', ועין שם בתוס' דמה"ט מונחיג שור פסחמה"ק לוקה משום מנaging כלאים. וכן מה"ט אין פודין בפסחמה"ק פטר חמоро, והתוס' הקשו שם דנימא נמי דלבעי CISIOI בשחיטה, ותרצוי משום דכתיב בפסחמה"ק על הארץ תשפננה כמים, עי"ש. ואל יהי הדבר הזה איז בעיניך איז נאמר משום דאיתקש לצבי ואיל' לעניין בכור ומתנות דפטורין דנאמר דהקרא משוה אוטם לחיה ממש עד שנTier חלבן ואויא"ב ונצרך CISIOI הדם בשחיטה, דיפה דרשוי חז"ל כן אדם נאמר דחדך דפסחמה"ק עדין צד קדושה יש בהן דיסורים בגיהה ועובדת, ולכן אין בכורה ומנתנות נהוג בהן, האי הקישא צבי ואיל' הו היא הפך האי טעמא דהרי צבי ואיל' לא שייך בו לעולם שום קדושת קרבן ופסחמה"ק משום דעתך איכא עליו צד קדושת קרבן, אין בו משום בכור ומנתנות והוא"ל להקישן לקדשים להשמעינו, דמצד שעידין יש עליו קדושה דין' שהוא לעניין בכור ומנתנות כקודם שהומנו ונפדו, אבל לא להקישן לצבי ואיל' שאין שיק' בהם שום קדושת קרבן, ולכן הוכרכו חז"ל לדירוש דהתורה עשאן צבי ואיל' ולא מצד קדושה שבתמים דאסורים בגיהה ועובדת, אלא מגזה"כ, ולכן הו"א לכל מיל' כן דין' חייה עליהם לעניין חלב ואויא"ב וכיסוי אשר על כל זה בעינן מיעוטים. ופלא והפלא אני רואה הרמב"ם ז"ל דלא נוחות לזה, ז"ל בפ"ה המכורות ה"ח כל הקדשים וכו' ואם קדם מום עובר להקדשן או שהקדשן תמיימים ואח"כ נולד מום קבוע ונפדו, פטורין מן הבכורה שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר מפנייהם אסורים בגיהה ועובדת עכ"ל וזה נגיד הגמ' הנ"ל דדרשין מכבי ואיל' דהוה צבוי ואיל' משום צד קדושה דאית בהו, והרי בהא דין' פודין בהם פטר חמור דאמרין בכורות דף י"ב ע"א נמי מטעם דהוה צבוי ואיל' והרמב"ם בפ"ב מבקרים ה"ט כתוב פודין בגין פקועה אבל לא בפסחמה"ק שהרי נאמר בהן צבוי ואיל' אין פודין אף פסחמה"ק אין פודין בהן עכ"ל, וכיון דבחדא באם בסוף פקועה נקט דין דפסחמה"ק, ע"כ חדך טעמא אית' ברו' בז' דפוזין ובזה דין' פודין, והרי בגין פקועה פליגו ר"א ומיר זוטרא לעיל דש ע"ב اي'שה מעליה היא או לא, ופסק הרמב"ם ז"ל קר"א דכיו' דרحتיט ואיזיל שה מעליה קרינן בי' ע"ג דלענין אכילה כבשרה בדיקולא חשוב ופלן פודין, אבל בעין פקועה לאין פודין דלא הוה ש מעליה, דהרי איתקש לצבי ואיל', ואיך שנייה הראינה ז"ל טעמו הכא גבי האיסור, שוב ממילא ראוי' לקרבן. וא"כ לכארו' הכא דכוותי' דבקדשים אין מנתנות נהוגין בהן משום דמייעט רחמנא קדשים מנתנות ומעתה אם נתבטל הבכור בשאר בהמות חולין עד שפרק הקדושה ממן מכל וכל והותר בגיהה ועובדת, ממילא חזר להיות בחולין גמורים, ולמה לא יתחייב במתנות דהרי המניעה של קדשים נסתלק. אבל הtot איזיך ושמע דבכור שהומס וכן כל פסולין מקדשים שנפדו דפטורין מבכורה וממתנות, לא משום צד קדושה דאית בהו פטורין מבכורה וממתנות, אלא משום דאיתקש לצבי ואיל' דהיהו דהתורה אמרה דפסח"מ מהה כחיה ממש לעניין הני דברים, עי' ברכות דף ט"ו ע"א, דקתיini הטעם בבריתא דמה צבוי ואיל' פטורין מן הבכורה וממתנות, אף פסחמה"ק כן, ואח"כ קאמיר אי מה צבוי ואיל' חלבן מותר אף פסחמה"ק חלבן מותר ת"ל אך חלק ואח"כ פריך ר"פ לאבוי אי מה צבוי ואיל' אין אווא"ב נהוג בהן

ז"ל ומצתתי שהוא ז"ל יש על מדוכה זו, וכותב ז"ל הנה צל"ע הא מה"ת אפי' בע"ח ודבר חשוב בטל ברוב ואי ה"י התערבותות או"ה ה"י בטל אפי' היתר באיסור דס"ל לרמב"ן בعلמא אין דרך היתר להתבטל מ"מ היינו להתבטל ולהזור ההיתר לאיסור אבל כל דפריש מורה פריש אמרין וכו' האמנים מבואר בחו"מ סס"י רל"ב, בהאי דינא ממש חזקת ממון של בעליים עדי', וזה בכלל אין חולין בממון אחר הרוב (ר"ל שלא אמרין כל דפריש מרובה פריש), אך מ"מ מבואר لكمון קל"ד ע"א אפי' בספק השקל לא מהני חזקת ממוון של בעליים נגד מנתנות כהונה דאמרין צדק משליך ותן לו, מכש"כ היכי דרובא מסיע' לכחן וכו', וצע"ג לפע"ד ואין לי מקום לישב קושי' זו אלא לומר כיון דעתך פ"פ מדרבנן בע"ח לא בטלו נמצאו אסורים כולם בגיהה ועובדת מדרבנן הם פטרוה מנתנות שלא יבואו לזלزل בגיהה ועובדת וכו' עכ"ל העתקתי לשונו הטהורה כדי לדקדק בו, כי לפע"ד במחכ"ת לא כיון כאן האמת, כי היתכן שחכמי התלמוד יעברו בשתייה על משנה כזו שלא לפרש דעתמא דפטורי משום גירה, ועקרו חז"ל מצות נתינה בשוא"ת, מחש נגיה ועובדת, וגם גורו הגורה קשה להולמה, כיון דמה"ת באמת מותרין כל גיהה ועובדת, איך יעקרו מ"ע דאוריתא ולעשות גורה לאורה והרי לעיל בכוי לא פטרוה מלכוסות דמה כדי שלא יאכלו חלה וחייב בכיiso כחיה ואיסור חלה כבמה והחחות"ס הרגיש באיה וכותב דעשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה. אבל לא מצין דוגמא לה שאיעקרו מ"ע כדי לעשות חיזוק יתר משל תורה, ועכ"פ עיין זה ה' ה' למג' פפרש בשкол וטורי' ולא לשток מני' וגם הרשונים ז"ל לא היו מניחים חידוש זהה לאחד מן האחרנים שבאחרונים להתגרר בו.

אבל דע דהאמת כמו שכ' החת"ס בשם הרמב"ן, דהיתר באיסור לא מתבטל ואיסור הארכתי בהז' בפתיחה, וכן לעיל בריש פרקו על התוס' ד"ה תיתני, דלעולם לא נעשה מהיתר שהוא ההעדר להתחפה עי' ביטול לאיסור שהוא המציגות, ואת נלמד מהא דאמרו בב"מ בקפץ אחד מן המניין לתוכה דכלון פטורין מעשר משום דעשרה ודאי אמר רחמנא ולא עשרי ספק, ולא שדרשין זאת מקרה ובמשער בהמה דוקא, אלא דבכ"מ דאי' חד פטור ממצותה ונתעורר בכמה שחיבטים שוב א"א לקיים המצויה ודאי אלא ספק, אלא דיש חילוק בדבר אם הפטור הוא בעצם זאת שייך סברה הנ"ל, דאי' להעשות חיוב מן הפטור עי' ביטול, אבל אם הפטור הוא עי' איזה פסול או איסור שוב כל שנטבטל הפסול והאיסור, מילא העשה ראוי' למוצה, ומה"ט בריש פ' כל האזכרים בטרפה שנתערב בזבחים פריך ונבטיל ברובא וככשינויו דניידי', משום דטרפה הוה פסול לגביה מקרה דמן הבקר לחוץ את הטרפה, ולא בעצם איינו ראוי' לקרבן, וכן כל שע"י הביטול נסתלק הטרפות לגבי האיסור, שוב ממילא ראוי' לקרבן. וא"כ לכארו' הכא דכוותי' דבקדשים אין מנתנות נהוגין בהן משום דמייעט רחמנא קדשים מנתנות ומעתה אם נתבטל הבכור בשאר בהמות חולין עד שפרק הקדושה ממן מכל וכל והותר בגיהה ועובדת, ממילא חזר להיות בחולין גמורים, ולמה לא יתחייב במתנות דהרי המניעה של קדשים נסתלק. אבל הtot איזיך ושמע דבכור שהומס וכן כל פסולין מקדשים שנפדו דפטורין מבכורה וממתנות, לא משום צד קדושה דאית בהו פטורין מבכורה וממתנות, אלא משום דאיתקש לצבי ואיל' דהיהו דהתורה אמרה דפסח"מ מהה כחיה ממש לעניין הני דברים, עי' ברכות דף ט"ו ע"א, דקתיini הטעם בבריתא דמה צבוי ואיל' פטורין מן הבכורה וממתנות, אף פסחמה"ק כן, ואח"כ קאמיר אי מה צבוי ואיל' חלבן מותר אף פסחמה"ק חלבן מותר ת"ל אך חלק ואח"כ פריך ר"פ לאבוי אי מה צבוי ואיל' אין אווא"ב נהוג בהן

בו, הגם שרהיט ואזיל כשה מעלה והבן.

וְדָע עוד דגש מרשי"ז^ט יש להוכיח DSTOVER כדעת הרמב"ם דפטור בכורה ומנתנות בפסח"מ הוא מטעם קדושה דעתית בהו, דהיינו איסור גיזה וعبادת, DRISHI פרkon במשנה שם ד"ה כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן בסח"ד כתוב וז"ל קסביר הא תנא קדושת דמים מדחה מן הבכורה, דין קדושה חלה על קדושה עכ"ל. ועיין בטז"ז י"ד סי' ס"א סק"א דנטקשה לי' בדמתנות הקדש לתוכו הcis דלב"ע מועל בשוציא חדא פרוטה מושם דסביר דמבייא אשם תלי על ספק מעלה עיי' והרי שם רוב המעות חולין ואפילו אף פרוטות אבל כיון דלא בטלה האי פרוטה של הקדש מה"ת ומטעם שבאירטה בריש פ' שלוח הקון, שוב הוה קבוע וכמחצה על כאיסו, שוב הוה לא ממשנה סוף מעלה בנפלת פרוטה של הדין דמשנתינו דהאי בכור בע"מ דהוה פסחמה"ק דnidon חייה לעניין מנתנות לעולם נשאר ממות שהוא פטור מנתנות, אף שנתבטל איסורו של גיזה וعبادת ברוב מה"ת, אבל מה שהשווה התורה אותו מגזה^ב להיות חייה לעניין מנתנות עדין במקומו עומד. וכך כל או"א מן השוחטים יאמור לכחון אי"ת ראי' דידי לאו פסחמה"ק הוא דחויב חייה לעניין מנתנות, וככל המוציא מחבירו עליו הראה. ומה שכתוב ק"ז צ"ל דלו יהיו ריק ספק מ"מ בנתנות כהונת אמרין לקמן דלא מהני חזקת ממשן צדק משלך ו吞 לו, במכח"ת גם באזה לא כיון המטרה, דהרי הש"ס מחלוקת בין פרה לקמן דפרה בחזקת פטורה קיימה, וכמה בחזקת חיובא קיימת, ועיין מה שאכתב בהזאת ללקמן בס"ד, ותוך הדביס דהאי חזקת פטור וחזקת חיזב לאו חזקה ממש קامر אלא דקרה עני ורש הצידקו דדרשין וכוי' דצדך משלך ו吞 לו, מוקמין במקומות דאייכא חיוב מבורר או"ג דנולד לנו ספק אם זה שייך להאי חיוב או לא, כמו בקמיה דאייכא כאן חיוב לקט עליה, אלא שמוספקים על חתים אם נפל לפני קצירה או בשעת קצירה. ע"י אמרין צדק משלך ו吞 לו אבל במקומות דאייכא ספק אם יש כאן חיובא כלל, כמו בפרה של גר דשמא נשחתה קודם גירות, זה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממוני לא קולא לנתקע גם בנתנות כהונת, אמרור מעתה כאן בנטערב פסחמה"ק בשאר בנתנות הרוי דומה ממש לפרה של גר דומה לי אם מצד דומה ש办好 שהבעל הפרה הי' פטור מפני שעדיין לא נתגיר או שאולי הפרה חייה ואינה בת חיובא, והרי כאן טוען כל או"א שמא שחטתי אני דבר שאין בו חיוב מנתנות וליכא כאן חזקת חיובא כלל כמו בגר. וזה פשוט ואמת לאmittion בס"ד. וכך הדין דמשנתינו דין אמרות מה"ת דכל שנטערב בכור בע"מ כלון פטורין ואין בו אישור גיזה וعبادת, דהאי צרכי יחשב ולא יתהוו להיות כשה ע"י הביטול, ע"פ שמוטר בוגייה ועובדת מה"ת. אבל בכור תס נתבטל ואין בו אישור גיזה ומ"מ בנתנות גם על הבכור, דהרי מה"ת בת ברוב חולין ופקע הקדושה מנני' ונעשה חולין וממיela חייב בנתנות בכור תס לא איטקש לצבי ואיל ופקע הקדושה מה' המותנות הוא מכח דכללו לך. ועתה שנטערב ופקע הקדושה מנני' למה לא יתחייב בנתנות, אלא דכיון דמדרבען בע"ח לא בטלו וכולו ירעו עד שישתאבו, אין לדין זה מציאות.

והנה הא דכתב הטור והשו"ע סי' ס"א ט"ו, "ואינה נהגת בקדשים ולא בכור", הוא חתום וסתום מאד, בכור ודאי בע"מ קאמר, דברו תס הוא יכול לכתנים ומאי לימירא דין כאן חיוב מנתנות ובקדשים אם נמי בע"מ קאמר למלה חילוק לשנים, הכי הול"ל בפסולי המוקדשין אין נהגות ונכלל בזה גם בכור בע"מ ועד טעמא אית להוא דנטקשה לצבי ואיל. אלא ודאי דהאי קדשים הינו קדשים תמיימים ודינא דמתני' קאמר דקתני בחולין אבל לא במוקדשין, וכן ציין העין משפט על האי דינא בגיבי וαιיל ואו"ב ופטור כיסוי ומ"מ אין פודין בהן מושם דהשווה התורה אותן לעניין בכור ומנתנות ואיל גם לעניין כלאים להחשב חייה, מכש"כ בגין פקועה דהוה כשותט לעניין אבמה"ח שלא נפדה

וא"כ כל שלקה הוה כלכך מן הקבוע ולא תימא דהרי הוא קבוע שאינו ניכר דאיינו אלא מדרבען, דזה ליתה דעת מאה קבוע שאינו ניכר רק מדרבען, משום דמה"ת בטל מילא הוה הקביעות רק דרבנן אבל בהיתר באיסור דההтир מה"ת לא נתבטל ולא נתהפק להיות כאיסו, שוב הוה לי' קבוע דאוריתא וכמחצה על מוחצה דמי. וראי' ברורה לאז המשנה סוף מעלה בנפלת פרוטה של הקדש לתוכו הcis דלב"ע מועל בשוציא חדא פרוטה מושם דסביר דמבייא אשם תלי על ספק מעלה עיי' והרי שם רוב המעות חולין ואפילו אף פרוטות אבל כיון דלא בטלה האי פרוטה של הקדש מה"ת ומטעם שבאירטה בריש פ' שלוח הקון, שוב הוה קבוע וכמחצה על כאיסו ניכר. זאת ממש כמו כאן. ואת מה שכתוב ק"ז צ"ל דלו יהיו ריק ספק מ"מ בנתנות כהונת אמרין לאו פסחמה"ק דnidon חייה לעניין מנתנות עדין במקומו עומד. וכך כל או"א מן השוחטים יאמור לכחון אי"ת ראי' דידי לאו פסחמה"ק הוא דחויב חייה לעניין מנתנות, וככל המוציא מחבירו עליו הראה. ומה שכתוב ק"ז צ"ל דלו יהיו ריק ספק מ"מ בנתנות כהונת אמרין לקמן דלא מהני חזקת ממשן צדק משלך ו吞 לו, במכח"ת גם באזה לא כיון המטרה, דהרי הש"ס מחלוקת בין פרה לקמן דפרה בחזקת פטורה קיימת, וכמה בחזקת חיובא קיימת, ועיין מה שאכתב בהזאת ללקמן בס"ד, ותוך הדביס דהאי חזקת פטור וחזקת חיזב לאו חזקה ממש קامر אלא דקרה עני ורש הצידקו דדרשין וכוי' דצדך משלך ו吞 לו, מוקמין במקומות דאייכא חיוב מבורר או"ג דנולד לנו ספק אם זה שייך להאי חיוב או לא, כמו בקמיה דאייכא כאן חיוב לקט עליה, אלא שמוספקים על חתים אם נפל לפני קצירה או בשעת קצירה. ע"י אמרין צדק משלך ו吞 לו אבל במקומות דאייכא ספק אם יש כאן חיובא כלל, כמו בפרה של גר דשמא נשחתה קודם גירות, זה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממוני לא קולא לנתקע גם בנתנות כהונת, אמרור מעתה כאן בנטערב פסחמה"ק בשאר בנתנות הרוי דומה ממש לפרה של גר דומה לי אם מצד דומה ש办好 שהבעל הפרה הי' פטור מפני שעדיין לא נתגיר או שאולי הפרה חייה ואינה בת חיובא, והרי כאן טוען כל או"א שמא שחטתי אני דבר שאין בו חיוב מנתנות וליכא כאן חזקת חיובא כלל כמו בגר. וזה פשוט ואמת לאmittion בס"ד. וכך הדין דמשנתינו דין אמרות מה"ת דכל שנטערב בכור בע"מ כלון פטורין ואין בו אישור גיזה וudad ועבדת מה"ת. אבל בכור תס נתבטל ואין בו אישור גיזה ומ"מ בנתנות גם על הבכור, דהרי מה"ת בת ברוב חולין ופקע הקדושה מנני' ונעשה חולין וממיela חייב בנתנות בכור תס לא איטקש לצבי ואיל ופקע הקדושה מה' המותנות הוא מכח דכללו לך. ועתה שנטערב ופקע הקדושה מנני' למה לא יתחייב בנתנות, אלא דכיון דמדרבען בע"ח לא בטלו וכולו ירעו עד שישתאבו, אין לדין זה מציאות.

וְדָע דלענין פדרין פטור חמור DSTOVER הראב"ם ז' ל' קר"א דפודין בגין פקועה אייכא מאן דגרס ברמ"ס דין פודין וכמר זטרא עיין לעיל בפסקים ובפרשני הש"ס שם. והנה באמת יותר מסתבר לפ███ דאיון דמ"ש מפסחמה"ק דאלין שאר מיל שפה מעלה הוא ודיננו ג' כ' כשה לא צביב ואיל, ע"ג דלענין שאר מיל שפה מעלה הוא ודיננו ג' כ' כשה לגיבי וαιיל ואו"ב ופטור כיסוי ומ"מ אין פודין בהן מושם דהשווה התורה אותן לעניין בכור ומנתנות ואיל גם לעניין כלאים להחשב חייה, מכש"כ בגין פקועה דהוה כשותט לעניין אבמה"ח שלא נפדה

לטבח אינו יכול לדחותו ולומר לו לך לבעליים, ואני יכול להגיד
כונתם בזה, סכ"ס כיון דעתו של בעליהם הר או אין יכול ליתן לכחן
ההבעו ובלאה'ה הלא אמרו לקמן דין לכחן לטעו חלקו בפה
לא עוד דברי יכול לדחותו שיתנהו לכחן אחר, ולעיל דין מ"ד ע"ב
כתבתי על הא דבריו מה דאמר יחזקאל ולא בא בפיبشر פיגול,
שלא כל מבהמה שלא הורמו מונתניה, דמש"ה קרי לי' בשר פיגול
כיון דהדין עם הטבח, והכוונה שהטבח מזוהה שלא ישוחט בעליים
עד שייה' בטוח שיתנו המונות לכחן, וכל שושוחט בלי' שחישיב על
הכהן שיגיע לחקלו, הוא השחיטה כעין פיגול, דהמחשבה פוסלת
בקדשים עיי"ש, וכיון שאין זה אלא חומרא בעלמא שימושה בז'י'
חיזקאל לנו לא הביא הרמב"ס ז'ל להלכה, כנפער'ך ודוק'.

ע"ש גמר' דרש רבא מאת העם, ולא מאת הכהנים מאת זובחי
הזבחת הו אומר אפיקלו טבח כחן במשמעו. והנה רשי' ז'ל פירש
דאדם כחן נעשה טבח למכוור חייב מר'ה'ת ליתן מונות לכחן אחר.
והחותס' הקשו עלייו דאי'ך איך פטרונו שנין או שלושה שבועות,
ועיין בראשונים שתצריך זאת, אבל ק'ז'צ'ל' קמתמה דעת'פ' מ"ש
מתורותם תבאותו סגי בהפרשה, אבל איןנו נותן לכחן אחר, ולעיל
תתניין בפירוש דין מוציאין מכחן לכחן.

ומה שראו לפער' ד בזה הוא עפ"י הכלל שהזכרתי כ"פ דחצ"ל
דרשו המקראות להשווות לסבירתם, והנה נראה עד כמה רחוק
ההדמיון של תוי"מ מן התבואה, למוגנות מזביחת הזהב. דבתבואה
לפי שהפרק נחלקה היהתה שוה בשווה ואני נזכרת לחלוتين,
סתמא דמלטה לא הי' לשום בעל הקרקע יתרון גדול למכור
לאחרים, ולכן פטורו את המוכר לגמרי כמו שהבאתי לעיל דרשת
ולעלומת זה בבשר הנפק כי סתמא דמלטה אין בעל הבמה שוחט
עלצמו כי חוץ ממה שהוא טרחה יתרא וצריכה אומנות לשוחט
ולפשות ולחקל לחתיכות, אין לב"ב אחד צורך בהמה שלמה,
ובפרט לשור, וכן כאן לא הקפידה תורה לחיב' דקא בשוחט
מעדרן מבקרו וצאנו למיועט לוקח, דהרי לא כתיב מאות העם
אובייח' בקרים וצאנס כדי למיועט לוקח זובח, אלא מאות זובייח'
הזהב סתמא כתיב, שהם הטבחים הלווקחים בהמות בשוק מן
המנגדלים בקר וצאנו ועל הטבחים הטיל את החיוב ליתן המוגנות
לכלחן, ואין זה חס על הטבחים אלא על העם המוכר לטבח, כי
התבח מחשב שווי' של בהמה לשחיטה כמה ליטרא בשיר יש בה
למכור וכיוון דהמוגנות מגיע לכהנים ייכה זאת משוי' וזה פשוט,
ומעתה אם הכהן טבח יפטור מליתן מוגנות, הוא יקח את הבמה
בשוק ביותר ממה שיקח אותה הטבח ישראל, מפני שלדיידי' שווי'
יותר, ואם יקח בשווה עם חברו ישראל, אז הוא ירווח יותר
במסחרו מן הישראל חברו וזה דבר שאינו מן הרואין, וכן צרכין
אנו לחלק ולומר אם בעל הבמה שוחט כאשר באקרייר זאת
דשות ומלחק הידר לשכניינו, אז הישראל חייב במוגנות והכהן
פטור, וכן שהוא בח"מ של התבואה, אבל אם הוא טבח הלווקחים
בהמות ומוכר בשאר באיטליה, אז מה לי כהן ומה לי ישראל, כי
אין הכהן הנוטן רק הבעלים של הבמות, או לוקחי הבשר כי
התבח מנכח בעל הבמה מן דמי שווי' את משקל המוגנות, או
טיטיל את מחירים על הלווקחים, ורבא הכניס את זאת במילות הקרא
הപלא ופלא דהקרה הטיל מס זה על העם דעתיב מאות העם ר"ל
אנס באקרייר ישוחט בעל הבמה מבקרו וצאנו, או יקח לעצמו
לאכול ולחקל לשכניינו, אז יצאו הכהנים מחייב זה, וכן דרשינו
מאית העם ולא מן הכהנים, ואח"כ אמר ומאות זובייח' הזהב שהם
התבחים שאומנותם בכך ליקח בהמות ולמכרן באיטלי ובזה גם
הכהנים בכלל. ומה מאי מושב בזה קושי' התנוס' על רשי"ז לדמי

דאותם נטעמו ממתנות, ובכור בע"מ משום דעתך לאבד ואיל.
ומה שכתב שם הטו"ז סק"א דרש"י כתוב הטעם דין קדושה
חללה אקדושה הוא פלא והפלא דרש"י ז"ל כתוב כן אקדמי בה"ב
קדום מום קבוע להקדשין, וגם זה ליתא אלא הטעם ממש"כ התוס'
בבכורות דמתת העם' כתיב ולא מנת הגבוח, דהוה כשותט להן
ולעכו"ם, אבל אקדשים תמיימים הטעם דכתיביהם. ובאמת
כל עיקר דין זה דאיינו נהוגות בקדשים לא ידעת מה הביאו
הטור והמחבר, דהרי אין קדשים נהוגין בהז"ז והרי תראה דכל
הני בחולין ובמקדים ולא במוקדשין דהאי מסכתא לא
הזכירו הטור והשו"ע כלל דוק ותשכח ורק הרמב"ם הזכיר, וכן
כאנו במתנות נמי השמיוט בעלי השווי' את יתר דין המשנה בעניין
קדשים, כמו דין שכותב הרמב"ם בפ"ט ה"ב כל הקדשים שקדם
מוס קבוע להקדשין ונפדו חיבים במתנות, ע"כ לומר דהביא כאן
דאיינו נהוגות בקדשים אותו בכור קתני, וזאת הי' בעוכרי הטו"ז וכן
הפרישה על הטור שכותב ג"כ הטעם דין קדושה חלה על קדושה
כדי שהיא חד טעמא לבכור בע"מ עם קדשים תמיימים. אבל מאחר
שברرتี้ דזה ליתא, דשני דיןיהם משני טעמים הם. א"כ באמת לא
הי' להטור והשווי' להביא כללראי דין דאיינו נהוגות במוקדים,
כמו שלא הביא זאת, לא באוא"ב ולא בגה"ג ולא בראשית הגז
ולא בשילוח הקון, והוא תימא רבתא על הטור והמחבר ונתן מוקם
לאחרונים לטיעות זה חד טעמא אית לקדשים תמיימים ולבכור
בע"מ ודורי"ק.

על' ש במשנה בזמן שמאה שוחטין את כולו וכוי, אחד שוחט את כולם וכו', מלשון המשנה משמעו דחכל תלוי בשוחט אם מהא שוחטין או אחד שוחטו, אבל של מי מהה כך לי אם של אחד או של מהא, ולזה ה' מקום לפי מה שאמר רבא דהדיין עם הטבח, "כ' אם שחת הוא לכל מהא בעלי הזבח לא מצי מיפותרי אלא מחדא אבל איןן כולן צריך ליתן לכחן דהרי אין כאן ספק לגבי הטבח בשחט רק אחד שהוא בכור והשאר כולן חיבים". אלא דמלשון הרמב"ם זיל' מבואר דאינו כן שהוא זיל' شيء מלשון המשנה וכותב זיל', "בהתמת קדשים שנפלה במומה ואני חביבת במתנות שנעטerva בבהמות אחרות אפילו אחת במאה בזמן שכל בהמה מהם לאחד כולן פטורים וכו', היה אחד הוא השוחט את כולם פוטר מתנות אחת מהן בלבד" עכ'ל, הנה ברור מליו בחולקה ראשונה דאם כל בהמה יש לו בעל אחר. כולן פטורין בין שוחט אחד את כולם או כל או"א שוחט לעצמו, כי לא דבר מן השוחט כלל, אלא אם של בעלי הרבה המה ונינויו דהדין עם הטבח, מ"מ הלא השוחט להכח ולנכרי פטור, מפני שרך אז הדין עם הטבח אם שחת עלמי שחביב במתנות, ומיעטה אם בעל הזבח מצי פטור את עצמו באומר דילמא הזבח של הייא הבכו, הרי מミילא גם הטבח אין עלי שום דין, אלא דבחולקה שנייה לשונו אינו מדויק שכותב היה האחד הוא השוחט את כולם, דמשמעו דתלו בשוחט והכי הול'ל ה' כולן של אחד לא פוטר אלא מתנות אחת בלבד, אלא דמ"מ פירוש דבריו הוא אדם של אחד המה ואחד הוא השוחט את כולם הינו דשלו הינה. אבל מעשה הזריחה מאי עבד' מהא שוחטין ודוק'.

ע"ב גמר' מר רבא זאת אומרת הדין על הטבח, לעיל אמר אליבא דרי"א דיליף זאת מאות זובייח האבה, וכותב בחדושי הר"ז ז"ל דה"ה לרבען דר"א נמי דרשו מזכותיב זובייח ולא זובייח, משמע فهو תרתי דרישות. אלא דани רואה דהרמב"ם ז"ל המשmitt הא דרבא דהדין עם הטבח, וקשה לומר דס"ל דלית הלכתא כוותי דהרי לא מצינן חולק עליו בגמר'. אלא דלפער"ד ממש"ה המשmittיו מושם לדלידנא אין שום נפקותא בדבר דהרי כתבו הרשב"א והר"ז ז"ל דלאו למיימר דани טו"ה לבעלים אלא אדם כהן בא לתבעו

ודוק"ק היטב.

ע"ש גמר' וארא"ח כ"ד מתנות כהונה כל כהן שאינו בקי בהן אין נותנין לו מיתה, ולאו מלטה היא דתני ריש"א אומר כל כהן שאינו מודה העובדה וכו' ופירש"י שאמר בלבו דברי הבל הן ולא צוה המקום וכו', ולכן אמר תמורה דמןיא ידעינו שאומר כן בלבו כדי שלא ניתן לו חלק בקדושים, ואולי מה"ט ארא"ח כל כהן שאינו בקי בהן דמןיא כלל בקי, מסתמא משום דאיינו מודה בה, והש"ס דוחה ולאו מלטה היא, אלא בעין היכר אחר דאיינו מודה בעובדה דמאלל בעובדה וכדומה. והוא שלא מפרש ריש"ז"ל דבאומר בפה מלא משום דעתמא דמלטה כהן מקבל מתנות כהונה וכל מהיתו מקדשי ד' לא גלה את לבו להכחיש בעובדה אלא שמחשבתו ניכרת מותוק מעשו וד"ק.

ד"ר קליג' ע"א גמר' בדק לנו ר' יוסף האי כהנא דחטיף מתנותא חובי קמחבב מצוחה או זלאיל' קמיאלל במצויה, לא הבנתי איך מצוחה קעבד כהן בקבלת ואכילת צורע ולהחימס וקבה כי אכילת תרומה מצין דאיקרי עבודה בפסחים ריש דף ע"ג, אמר לו הרי הוא אומר עבודות מתנות את כהונתכם וזהו הקרב ימות, עשו אכילת תרומה בגבליין בעבודת ביהם"ק, משמע דוקא אכילת תרומה, אבל לא אכילת צורע והלו"ק שהוא חולין ונأكل גם לנכרי ולכלבים, ולעיל דאמר ר"ח מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי וברחידל מ"ט אמר קרא למשחה לדולח, דמייה משמע דאכילת המתנות למצויה יחשב גם עליון אני דן דמןיל', דהאי קרא קאי נמיamatנות צורע והלו"ק כי שם כתיב בפ' קרא, "ואני הנה נתני לך את משמרת תרומותיך לכל קדשי ב"י לך מתנות למשחה ולבניך לחך עולם" ושם מונה והולך כל המתנות כהונה, אבל מזערע ולחימס וקבה אין ذכר למו, כי היא מצוחה מהמודשת במשנה תורה פ' שופטים, וכל הגני דמנה בפ' קרח אית' בהו קדושה ונאכלות דוקא בטהרה ולכהנים או לב"ב דוקא, אבל הני מתנות מן הזובי זבחיהם חולין גמורים, ונאכלין אפילו לכלבים מנ"ל לר"ח דאיכא באכילתן שום מצוחה כדי לדרשו האי למשחה דכתיב בפ' קרח על תרומה וקדושים, גם על הגני מתנות חולין דכתיבו בפ' שופטים, ולהיפך נמי קשה לי אי אכילת הגני מתנות מצוחה איך רשאי למקרים לנכרי ולבטל מצוחה זו בידים, וצ"ע בעת ודוו"ק.

ע"ש גמר' ביוון דשמעنا להא דתני הצניעים הישנין את ידיהן וכו' משקל נמי לא שקיןנה לבר ממעלין יומאDCFורי לאחיזוק נפשאי בכחני, ולפרוס ידיה אונס"י לעידניתה עכ"ל, הנה הרמב"ם והטור השמיטו כל השקיל וטרוי ופסקו האי דינא בזה"ל, "לא יחתוף הכהן המתנות ולא ישאל בפיו אלא א"כ נותנין לו בכבוד ובזמן שהם רבים ב biome"ט הצניעים מושכין ידים והגרננים נוטלין, ואם ה"י כהן צנען ואין מכירין אותו שהוא כהן ה"ז נוטל כדידי שידוע לכל שהוא כהן" עכ"ל הרמב"ם, וקרוב זהה ממש לשון הטור, ועיין מה שהאריכו בזה הדרישת הב"ח והתו"ז ואחריהם הלב ארוי"ז, ובאמת הסוגי תמורה מад, דהא דאבי לא שkil מפני שמע האי ברייתא דצניעים מושכין ידיהן בתילוק לחם הפנים לכאן" אינו מספיק כלל, דלמה לא שkil אם שלחו לו לבתו בדרך כגד, וע"כ לומד דלא ה"י הדרך לשולח המתנות לשום כהן אלא מתחלקות בשוק של טבחים שיש מתאפסים הכהנים, כמו בלחה"פ שנטאפסו בערלה, ומה דשקל במעלי יומא ואחראה כתבו התו"ז משום דהאי יומא המתנות מרובות, והכהנים מתאפסין, ואלו לא ה"י נוטל ה"י אומרים שאינו כהן עכ"ל ור"ל שאז מפני רוב המתנות לא היו חוטfine משום דהיא מתנות לרוב כדי שיגיע לכל או"א ככל הצורך ולכך אז הלכו גס הצניעים שמשכו ידים כל השנה, אבל במעלי

ב' וג' שבועות דפטרוهو לכחן ההינו בدلالة קבע מסכתא כדאמר בגמ' ואז מדין תורה ה"י פטור לעולם, דהרי הוא כשותח עצמו ומחלק היתר לשכניו בלי להיות טבח קבוע למכור באיטליין, אלא כדי שלא יתחכם לעשותו בן תמייד הטילו חכמים עליו לשלם אחר ב' וג' שבועות לפי ראות עיני השופט והדין, אבל בקבוע מסכתא דחיב מיד הוא דין תורה דהרי הוא בכלל זובי הזבח שהמה הטבחים. והוא נכון ואמת בס"ד.

ע"ש גמר' ואמר רב"א ארוי' כל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים, ולית הלכתא כוותי. כבר כתבתי לעלה דכיו שחדין עם הטבח הרוי מהשhotalo לו, בידעו שאינו נותן מתנות, ולכן שחייבנו פיגול אלא דלית הלכתא כוותי, ואולי משום דלעיל דף מ"ד ע"ב ר' נתן אמרו דבשר פיגול דקאמר חזקאל, הוא בהמה שלא הורמו מתנותיה, אבל הת"ק פליג שם ואמר שהוא בהמה שהורה בה חכם, והתוס' כתבו דכלו אוכל טבלים ממש, דמתנות ילפין נתינה מתרומה. ולא זכתי להבין דהא גם בתמורה אין הנתינה מעכבות להיות הכרוי טבל, רק ההפרשה מעכבות וכאן הלא המתנות המה מופרשים ועומדים, וליכא אלא מצות נתינה ואיך יהי חמור יותר מן הטבל דשם הנתינה אינה מעכבות, וכאן תעכ卜, ואולי כוונת התוס' לומר דמן אוכל מן המתנות עצמן קאמר אלא אז הווליל' כלו אוכל תרומה, וצ"ע ודוו"ק.

רש"י ד"ה כהן אומרם לו עשה סוכה שעשה לולב שאין בהם חסרון כס כולי האי. ועיין בלב ארוי, ועיין ב"ח ק"ז ז"ל שכטב דריש"ז"ל רמז למה שכ"ה יוז"ד קני"ס קי"ג דבמ"ע אין צרי' לבזבז יותר מחומש. ולפע"ד לא זה כיוון ריש"ז"ל, דהרי גם בהני מצות מצי להיות עני ואני השוו בע"פ מכך ליקח ארבע כסות, אבל הנוטל מן התמחוי, מוכר כסותו ליקח להוציאו הוצאה שאין לפי יכולתו, אבל כוונה אחרת היתה עם ריש"ז"ל, דהרי מי שאינו עשה סוכה לו לב וציצית מפני חסרון כס, אבל לפי אומדן סיפוק בידו לעשות, הרוי יורדין לנכסיו וושין לו סוכה ולוקחין לו לולב וציצית ואני מן הצורך להלקות עד שתצא נפשו, וכאשר שניינו שם בכתובות פ"ו ע"א לענין פריעת בע"ח דגובין חובו מנכסיו, וא"כ כאן נמי נמי הכי, דעתוון לו סוכה לולב וציצית, וכן פריש"ז"ל דכיוו דהני מצות לית בהו חסרון כס כולי האי, כי היכי דנייא דמנני חסרון כס נמנע מלעשותון, אלא ודאי דבוצעת בהם ואינו רוצה לקיים ומילא אפילו נעשה לו סוכה לא ישב בה, ואפייל נושיב אותו ע"כ בה מ"מ לא יציא ידי חובתו, דעא"פ שגילה דעתו דלא ניחא לי לקיים המצווה לא מהני הכפיה, דעא"פ דאין מצות צ"כ אבל היפך כוונה מבטלת لكن מוכרים להכותו אותו עד שייאמר בפיו רוצה אני, ואז מחשבתו הרעה נתבטלה ע"י אמרה שלו, וכהסביר של הרמב"ס ז"ל הידוע, משא"כ בפריעת בע"ח דאן סהדי דרך מחמת חסרון כס אינו רוצה להקיים מצות פריעת בע"ח, ומילא כל שאינו יורדין לנכסיו ופורען את חובו שוב ממי לא ניחא לי בזכות המצווה דבכוב"כ מעותיו אבודין. ובלא"ה כתבתי שס דתכלית המצווה שישיג המלואה מעותיו השגנו גם אם הוא לא קיים המצווה המוטלת עליו, משא"כ בסוכה וכדומה אי לא קיים הוא המצווה אי אכן תכלית זלוטו. אורם במצבה דאיכא חסרון כס הרבה, באופן שלפי האומד משום חסרון כס הוא נמנע הרי אם נרד לנכסיו וניקח לו הלולב באلف זוז ונותנים בידו, ע"כ אין סהדי דרוצה בגוף המצווה רק מחמת חסרון כס לא רצה בה ולמה נלקח אותו במקומות דאפשר לבוא לתכלית הנרצה ללא מכות

האי הסבר עדין קשה לי כאשר פריך הש"ס מאידך ברייתא דעתך מהני למה לי לתרץ דפלוינו אי ע"ש שירא הוא דיויתר מסתבר לומר דלכ"ע לאו שירא דלשון ע"מ מורה על תנאי, אלא דלמאן דמהני ס"ל דנעשה כאמור ע"מ שתtanן ל' המתנות.

אולם התוס' ס"ל דתנתני באזה, בין אם אמר ע"מ שהם שלוי, ובין שאמר ע"מ שתנתנו לי, לא מהני משום דהוה מתנה ע"מ שכתוב בתורה, דתורה הרשותו ליתנים לכל כהן שירצה, ואת קשה מאד להבון אם לא שאמר דכוונת התוס' דהוה כמו כוכר הטו"ה לכחן זה שהוא אסור מן התורה, כמו שפסק הרמב"ם בפי"ב מטורמות ה"יח דאסור לכהנים ולווים ולסייע בבהיה"ג ואסור לכהנים לחטוף תום"מ ואפילו לשאול בפיהם והכי דמוכר ע"מ שיתנו לו המתנות עוד גרע מזה דמカリח את הלוקח ליתן לו המתנות, אלא דלשון התוס' לא שמען כן, ולשון הרמב"ם סתום שכותב,, הוואיל ולא שיר לו בהן שותפות לא קנאן בתנאי זה" ולא קמפרש מ"ט לא קנאן בתנאי זה וצ"ע ודוק.

ע"ש גמר' אמר רב ל"ש אלא שקל לעצמו אבל שקל לו הטבח הדין עם הטבח וכו', הכהן במתנות כהונה נגילת קמיפלא וכו', עכ"ל. הנה הרמב"ם פסק כהא דר"ח דלעיל, דמייק מתנות כהונה או שאכלן פטור, אלא דחויסיף ג"כ או מכרן, ומסתמא אפילו הם עדין בעין, אדם כבר נתאכלן מה חידוש אתה לא שמעין דמ"ש אכלן בעצמו ממכרן לאחר והליך אכלן, כי קשה לומר דמשום דממכרן מקרי אישתרשי ל"י ולא באכלן וכmesh"כ התוס' לעיל, דבאכלן לא מקרי אישתרשי ל"י, דה' מצי להתענות דאם هي הרמב"ם סובר שיש חלק בזה אלא שהוא דוחה חילוק זה מסברא דעתPsi, הוליל ויראה לי דה' מכרן כדרכו בבל"מ. וכיון שכן קשה טובא איך פסק אדם מכרן במשקל נותנים לכחן ומזכה לטבח מן הדברים, דהא הטבח כבר גזל ופטור משלם, ואיך יהי להאי לוקח בח על הטבח להוציא ממנו ממון. ובעצמו כתוב בהלכ' י"דadam עבר ולתקון ה"ז מותר לאכלן מפני שמתנות כהונה נגילות, צ"ל בדוחק דס"ל לרמב"ם דניהםadam מכרן הטבח מותר לlokח לאכלן אך"פ דעבד איסורה בליךחה והומור במכירה מ"מ במתנאי דמייר' במכר לו בני מעי של הבמה ולא כיון לגוזל המתנות יתנו המתנות לכחן ומזכה באזה את הטבח במצוות על כרחו דהיאנו אפילו הטבח רצח לגוזל המתנות כנראה בימה שקלן במשקל בתוך שאר הב"מ, וכיון דטהבתה זכה במצבו אפילו שלא מרצינו, יכול לנכות הדברים ממשנו ועדין הדבר צ"ע אצלי כי מפשטות הסוגי' נראת דלית לי רב הא דר"ח דלעיל דהוה ממון שאלא"ת ודוק.

ע"ש משנה ג' שנתגיר וכו' ספק פטור דהממע"ה, האי ذكري לי ספק, משום דליקא כאן חזקה דמעיקרה דלמא השთא הוה נשחתה דין אנו יודעים למצום הזמן, לא של הגירות ולא של השחיטה וכן ליכא כאן חזקה דהשתא לומר דפרה השთא הוה דאישתחה דבמו כן נימא דגם השתא הוה דאגיר, והוא ממש כמו לעיל דף י"ז ע"א בשחת את הזושט ונמצאת הגרגרת שמטוה, ואני יודע אם קודם או לאחר שחייטה נשפט דהוה ספק והשקל דעת שני מעשים אלו מוספקים איזה מהם קודם לנו ליכא כאן חזקה דמעיקרה ועיין לעיל בחודשנו שם, ומה דקאמר לקמן פרה בחזקת פטודה קיימת לאו דוקא וכאשר אבאר לקמן דלית לי

ע"ש גמר' אמר רבא הכא פרה בחזקת פטורה קיימת. כמה בחזקת חיווא קיימת. הנה כתבתי לעיל דבפרה אכן ספק השקול דעת שני המעשים של הגירות והשחיטה שנעשה בזמן אחת בקרוב וכmesh"כ התוס' לעיל קל"א ע"א ד"ה יש בהן טו"ה, אלא דאחרי

יוםא דכיפורין הילכו כולם, אלא דא"כ למה נתן אבי כדי לאחזקי בכחני, תפ"ל דהיל כמו כל הצניעים שהילכו אז מפני שהי' די' סיוף כולם. אבל הנראה לפע"ד בהז דהן אמת שביניהם ההז היא המתנות מרובות لكن הילכו גם הצניעים, אלא דע"י שהילכו שוב ה' בא לידי חטיפה, ואולי כדי להקדים עד שלא היה דרך לבוד עמוד שם ולקבל מתנות ומ"מ עמד אבי שם כדי לאחזקי נפשי' בכחני, אלא דא"כ גם על שאר צניעים סובבת הקושי' דפריך הש"ס ולפרוס כפיו, ולא יצטרכו לבוא לידי בזין, וכן צריכין אנו לחלק בין שאר כהנים לאביי, דודאי סתם כהן שאינו אדם מסוימים ונכבד בעירו אם עלה לדוכן בין אחיו הכהנים מלטא דלא רמי' על הצבור הוא, לידע אם הוא ג'ב בתוך העולמים, או לא, لكن כל הצניעים היו מוכרים לקבל מתנות בעיוה"כ כדי לאחזקי בכחני ולא מהני فهو הדוכן, אבל על אביי דהוה הי' מסוייא ונכבד בעירו, פריך שפיר דעליתו לדוכן ודאי עשרה רושם על הצבור, והוא לא היה בטל בתוך שאר הכהנים פשוטי העם וע"ז הוצרך לתוך דאונס' לי' עידנא ולפ"ז יפה הוציא הרמב"ם ז"ל מתוך האי שkil וטררי' דודקה במקומות דaicca חש בזין כבוד הכהן יש למשך מלקבב, אבל אם מכירין אותו ר"ל שאין איש מסוים ראוי לקבל כדי לאחזקי נפשי', ודוק' היב.

ד"ג קל"ד ע"א גמר' ע"מ אחוזץ קרמית, חז שירא ע"מ לאו שירא, עיין בי"ד ס"י ס"א סע' כ"ט ב"ד וט"ז, מה שתמוהו על הרמב"ם ז"ל שפסק כאן דע"מ לאו שירא והתנאי בטל, ובפ"ז מעשר בבנו לוי שמכר שדה לישראל ע"מ שהמעשר שלו פסק דשפיר קיים התנאי והמעשר של המוכר דשיורי' משיר בשדה וכמובאר בגמ' ב"ב, והאחרוניים כולם נחתקו מאי לישב סתרה זו, וגם אני עננה חלקו, והוא דהתנס בשדה לא הי' מצי למוכר לו חז' מחלק העשيري שבו דאי לא הי' הלוקח חורש וזרע וקוצר את חלק העשيري, והאי מוכר הלא רצה לקבל התבואה מכלק העשيري בלי עמל וטורח, וכן שמספר אמרין דלעולס לשירא קמכוין ומה דאמר בלבשו ע"מ משום דהרי רצח שהлокח יעבד את כל השדה וייתן לו מפרות חלק העשيري, אבל כאן במתנות אי לשיעורא קמכוין למה לא אמר חז' מן המתנות שאינו מוכר לו, כי הלא הינה עומדים מוכרים לו ולא צרי' להлокח לתקן בהם מאומה, כי השחיטה צרי' לכזיתبشر כמו לכולה והמתנות גופו אין מולגן אותן ואין מפשיטין אותן, אלא יתנו לו בעורן ובצمرן כאשר פסק הרמב"ם והשוו"ע, لكن כאן ע"מ דקאמר לתנאי איכזון שיזכה הлокח בכל הבמה, אבל ע"מ שיתן המתנות דידי' לו ולא לאחר, כנפער' נכו' לפי חומר הענן.

אולם בגין הדין דלא מהני כאן תנאי דעתך, יש כאן פלוגתא בין רשי' ותוס' דרש"י ז"ל כתוב דהטעם מפני שהמתנות אינם שלו אלא של הכהנים ורק הטו"ה שלו, لكن לא מצי לאתוני' שיתנן דידי' לו.ומי כחכם יודע פשר זה דלא מבעי אי טו"ה ממון דמצוי שפיר להתחייב ליתנים להאי כהן ולא לאחריתא דהרי מצוי ליקח סלע מבו' ביתו של כהן בשביל טו"ה, אלא אפילו איינו ממון מ"מ למה לא מצי להתחייב שיתנן לו כיון דהוא דבר שבדו' לעשות.

אבל הנראה לפע"ד דלשטי' אי הוה מתנה ע"מ שיתנו לו המתנות הוה מהני שפיר, אלא דכיו' דאמר ע"מ שהמתנות של תיב' שהוא דבר שא"א שהרי אין להוקח אלא טו"ה ולא גוף המתנות, ואין אפשר שיהיו שלו דהлокח יסלק את עצמו מהם והוא מילא שלו זה א"א, גם אם הлокח יסלק מהם הרי' הם של השבט, וכל כהן הקודם בהם זכה בהם, וכמו בכל המתנות שאין בהם טו"ה לבלים וכmesh"כ התוס' לעיל קל"א ע"א ד"ה יש בהן טו"ה, אלא דאחרי

להפרישה כדי לתקן העיטה מאיסור טבל, עיין בתפארת ישראל על המשניות שנ복 בזיה. וא"כ אין כאן פסידה דממונה, ומ"מ דוקא בספק איסור מיתה חייב להפריש ולא בספק איסור לאו, אלא דיל' דסובר רשי' דכי היכי דמהני סברת פרה בחזקת פטורה קיימה לשלק הא夷 עשה דעתך מלך ה"ה דעתך שפק איסור לאו, ולא ס"ל כמו שתבנו דין כאן שום חזקה אלא דעל חיוב צדק משלך גופא אנו מסופקים אם יש עליו דבאמת סבירה זו קלישטה דהרי עתה באשר דין עליו הרוי הוא גור וחייב לקיים צדק משלך וע"כ הפ"י דפרה בחזקת פטורה קיימת כמו שתבנו לעיל במשנה דבכור שנתעורר וצ"ע.

ע"ב גמר' א"ל לעני ולגר תעוזב אותך ולא לעורבים ולא להטלפים, יש להעיר נינו דפטור מן העשה, אבל הלא דלא תלקט מנ"ל דלתיא, אבל מזה יש ראי' ברורה למה שכבתתי לעיל ד"ז ע"א לפרש הגם' יוניא אמרין שם דלא תלקט וכן לאו דנבלת לאו לאי מעליה נינהו דלא כפרש' ותוס' משום דעתך לעשה, אלא משום דכל עצמיות הלאו נצמה מן העשה עי"ש היב. וא"כ גם כאן ניחא דכל דיליכא עשה דתעוזב אותך ממילא דיליכא לאו דלא תלקט ודוק'.

ועיין בהגנות מהרש"ש מה שתפס על הש"ך י"ד סי' של"ב שכתב דרך בחול' דמתנות ענים איןם אלא מדרבני. דסידור לשון הטור אטעתית. וכ"ז צ"ל בחודשו כתוב דזהאי דרשה תוספתה היא ולא הביאה הש"ס משום דלית הלכתא כוותה דין דרישין לא תלקט לעני להזיהר העני על שלו, אבל בחול' דרבנן מקלין מהאי תוספתה ולוי דזרע בקשר חול' הוה עי"ש. והנה לומר דלית הלכתא מהאי תוספתה משום דרישין לא תלקט לעני להזיהר על שלו הוה דבר שאין כי דרשה זו דלעני ולא לעורבים היא פשוטה. ומסתבר ולא נדחית מפני האי סמכין דלעני אדלעיל קאי אלא תלקט, ולא עוד אלא משום דדרשין אדלעיל הци יוצאת המקרא מידי פשוטה דאי'א עשה דלעני ולגר תעוזב אותך, וממי לא נשמע במקום דיליכא ענים אין כאן מצות עיזבה, וכל המעיין בלשון הרמב"ם ז"ל יראה שאין זה דרשה משום איזה יי'טור, אלא מכח הסברא מפרשן הקרא כך. ועוד זאת אי משום דרבנן הי' מושיב לו ר' ששת דלא לעורבים ולא לטלפים, מה פריך לי' מותרומה וממתנות דדאוריתא הם, لكن ודאי דברי הש"ך תמהין ועומדים ודוק'.

הדרן על פרק הזרע והחלים

ואין אנו יודעים גם על אחת מהם צמצום הזמן לומר דגירות נעשה בחוץ היום והספק על השחיטה אי קודם החות או לאחריו דاز הווה מוקמינן הפרה בחזקת חי ולאחר החות אישחט ואם להיפך דחשיטה הייתה בחזקת חייתו ואמרין דלאחר החות אי קודם אי לאחריו הווה מוקמינן אותו בחזקת חייתו ואמרין דלאחר החות אי תיגיר אבל האי ספק דמתני' מיררי באין אנו יודעים שום אחת מהם מתי נעשה לנו ספק השkol מקרין, וכן בקמה דאנו מסופקים על הנני חיטים שמצונו בחתונותים אם המה לקט או לא, הוא ספק השkol ומ"מ קאמר רבא דמנני שהתורה אמרה עני ורש הצדיקו צדק משלך וتون לו, ע"ג דבר שאמר ממן כל ספק להקל להנטבע, אבל לגבי עניים אמר התורה הסתלק גם מן הספק, אבל זה דוקא אם עכ"פ הגברא בקח חיובא בודאי, אבל כאן בגר על זה גופא אנו דין אם הי' עליו האי חיובא דעני ורש הצדיקו, באין לא אמרה התורה שיחמיר על עצמו. ולפ"ז האי פרה בחזקת פטורה והמה בחזקת חיובא שניהם לאו דוקא, אלא אגרבר קאי דבפרה הגברא גופא הי' פטורה אף' מקרא דעני ורש הצדיקו, ואם כן הוא, אז לכואו' יפה הקשה ק"ז צ"ל לעיל על המשנה דבচור שנטערב במאה דלמה לא יתחייב כולם משום עני ורש הצדיקו, דהרי עכ"פ ספק הוה ולחומרה במתנות כמו שאמרו כאן. וליתא מהו שכבתתי למלחה דהתמים דומה לפרט, דהרי אין כאן חיוב ברור כלל משא"כ בקמה דאי'א עכ"פ חיוב על הקמה, דלפי ביאורנו אין הכוונה משום דאיכא חיוב לקט על הקמה דהרי רק אז איכא חיוב אי איכא לקט על הנני חיטים און מסופקים אי מלקט קאטו. אבל מ"מ נראה לי דקושי ק"ז צ"ל לעיל לק"מ דהתמים כיון דעכ"פ איכא חד גברא בטח דפטור למגררי, כל או"א מצי אמר אני הוא, ולא שייך עני ורש הצדיקו אלא במקומות דלא נוציה בודאי ממעון שלא כדי, אבל בהני מאה ששותחים כיון אדם נחיב כל או"א ודאי נחיב אחד מהם שלא כדין ונגוזל את האחד בודאי, בה לא מסתבר דמשום עני ורש הצדיקו לעות את הדין נגד אחד בק�"ע, וזה ברור לפע"ד בס"ד ודוק'.

ע"ש א"ל אבי והרי עיטה, א"ל ספק איסורה לחומרה ופרש' ז"ל שיש בה עז מיתה הלך לא סמיכין אחזקה יש למדוד מדברי רש"י אלו בספק לאו לא איזין לחומרה והוא פלא אלא דיל' דכאן כיון דאי'א חזקתו פטור כדאמרין פרה וה'ה עיטה בחזקת פטורה קיימת, הי' סובר רשי' ז"ל דלא מסתבר להחמיר בספק, אלא דלפי שביארנו לעיל אין כאן שום חזקה רק ספק השkol. ובאמת לא בעי ליתן חלה לכהן אלא מצי מכחה, אלא צריך

פרק ראשית הגז

דיתנו מן המובהר, אבל הקושי' מעיקרא ליתא דהרי פסוק זה במשנה תורה כתיב ומסתמא לצרכו הוכפל מצות נתינת תוי'ם, וכן לא כתיב חלב אלא קרי' לי' ראשית משום דבעינו מן המובהר, וכן כאן שום יי'טור וגם הספרי לא כיון לומר דמכאנו אנו ילפינו דבעינו מן המובהר, אלא דמפירוש תיבת ראשית. אמן מצות ראשית הגז היא מצוחה מחדשת במשנה תורה דלא נמצא בפ' קרח שモונה שם כל המתנות, ובודאי אתה האי שם ראשית דיתנו לו מן המובהר שבגיהה, אלא דלא נמצא דרשה זו לא בגמ' ולא בספר',

דף קל"ה ע"א משנה ראשית הגז וכו' הא דカリ לי' ראשית או דאתה על הזמן שיהי' מן הקודם בזמןן, או באיכות שיהי' מן המובהר. והנה על ראשית דגנד' דרישין בספר' שיאין תורמיין אלא מן המובהר, וכן פסק הרמב"ם ריש פ"ה מתורות דאן תורמיין אלא מן היפה, אלא שambilא קרא אחרינא מפ' קרח בהרימכים את חלבו ממנה. וראיתי בת"ת עה"ת דנתערור ע"ז, וככתב דזהאי לאו, ואידך לעשה, ולא נראה כן מרמב"ם שיהי' בלאו ועשה. ובלא"ה לא ידעת מה הוועיל בתירוץ הלא כמה פעמים כתיב שם בפ' כל חלב דגן תירוש ויכהר ואת חלבו ממנה וכdomה, הרי איכא עשה טובא

להתורא לא כתוב קרא כביבמות ריש דף ע"ח, וכותב עוד משום דוחה מהבב"ע, הנה טעם זה האמור לא הבנתי דהרי בשופר של עליה לבלתי דמעל דנפקא לחולין יצא כדאמרין בר"ה כ"ח ע"א, וליכא משום מהבב"ע, והכא בגז עלה להחזיק בגזיה הרי מעל ויצאה הגזיה לחולין, ולמה יפטור משום מהבב"ע הא חדא, שניית לא שמענו מעולם לפטור אדם מהיובה דרמי' עליה משום מהבב"ע אלא אמרין לא יצא וציריך לקיים המצווה בדבר אחר, אבל לפטרו מהיובה דעתיו פשיטה דלא, שלא יהי חוטא נשכר. כמו שלא נפטר את הנושא נשים בעבירה ואפילו חיבי כריתות מלמול ולפדות את בנו דנולד בעבירה. ומה שאמרו הרוי שגוז סאה חיטים וחונן ואפאו וمبرך אין זה אלא מנאץ כבר כתבו דלא אותו חז"ל לפטרו מברכת המזין או מברכת הננהן בשלב שלחמו בא מן הגז אל לומר שלא יעלה לרצון לפני יות' אבל לעולם חייב לבך. והכא ודאי פשיטה דלא יפטור מליתן לכחן הגזיה משום דבר עבירה במא דגוז כאן קדושים, אבל טעמא קמא די לחתירה לא כתוב קרא נכון הוא, וא"כ הא צאנק ע"כ לאו למיעוטי קדשי מזבח אתה, אלא דמ"מ הדין דין אמרת דפטוריין אדם נמעט מצאנק צאן שותפות של ישראל או של נכרי כדלקמן אז ממילא דשל קדשים נמי איתמעט דלא גרע משאר שותפות דאפילו לריו"ג קדושים קלים ממון בעליים הם, מ"מ הרי עכ"פ אית לגבוה חלק בהן עד שלא מקרי צאנק. וא"כ לכארוי קשה למה לא מצי מيري בקדשי מזבח ובעבר וגוז, והקרא באמת לא אתה אקדושים אלא אשותפות וקדושים קדושים ורק ממילא נשמע ממיעוט דשותפות א"כ גם התנא די לאשמעינו עיקר הדין דשותפות ישראל או נכרי פטור אשר זאת נלמד מקרה צאנק, וקדושים ממילא נשמעו, וגם אין לפреш דלא במוקדשין היינו בפסחמן"ק, דפסחמן"ק לא נקראו קדושים דחולין מהה כל דבר, אלא אסורים בגזיה ועובדיה, אולם התוספתא דלא קתני הא דאי נוגה במוקדשין שפיר עבי הני תרתי דקדם ממון להקדשן ונפדו דחיבי ברה"ג, כדי לדיק>Dבלא נפדו פטורין ומיטעם שפטור במתנות, אלא דרש"י ותוס' שם בבכורות פליגו בהא דקאמר בגמ' שם דקדושת דמים נמי מדח"י הפירוש דילפין קדושת דמים מפסחמן"ק דנתמעט ודאתקשו לצבי ואיל, והתוס' סברו דמאת העם כתיב ולא מאת ההקדש, וכאשר הארכתי בזה למלعلا בפ' הזרוע. וא"כ קתני דבהקדשן קדם לממון ונפדו דהיא ינו פסחמן"ק דפטור ואע"ג אסורים בגזיה מ"מ הקרא דאיתקשו לצבי ואיל לאו לרה"ג אתה אלא לכל שאר מילוי וממילא גם רה"ג בכל דבר וגוז, ובקדשי מזבח בעבר וגוז דפטור לרש"י קו"ו הוא מפסחמן"ק, דהרי רק מצד קדושת איסור גזיה ועובדיה פטור להו מכש"כ בלא נפסלו למצבח. ולתוס' מאחר דאםעט שותפות או דישראל או דרכי ה"ה קדשי מזבח דעכ"פ אין צאנק מקרי.

ואחרי הצעת הדברים יש לתמונה על הרמב"ם שהביא המשנה וגם התוספתא והוא לפלא בעניין, דהאי דין דקהדי' בה"ב שנפדו שחיב, לא הי' ציריך להבאים מושום דפשיטה ולדיוקא דבלא נפדו פטור ל"צ דהכי מפורש אומר כן בהא דאי נוגה במוקדשין דמפרש הרמב"ם דקהדי' בה"ב קא. והדין השני בפסחמן"ק בעבר וגוז דפטור, שהוא מטעם דאית ב"י צד קדושה כי כן שיטת הרמב"ם ז"ל בשיטת רש"י וכמו שביארנו בפ' הזרוע לעיל, וא"כ מכש"כ קדשי מזבח שלא נפסלו וקדשי בה"ב שלא נפדו דפטוריין מושום קדושה דאית בהו, ולא בעיין מיועט אצתך והרמב"ם הביא על פטור דקהדי' בה"ב משום דין זה צאנקו, ובאמת אין זה צורך דטא"ל משום קדושה שבו פטור ומגמ' דדרש מצאנק למיעוטה צאן קדשי בה"ב אכן ראי נפלאה נגד רש"י והרמב"ם ז"ל, דפסחמן"ק דוקא אימעטו משום דהתורה קראן צבי ואיל וכמש"כ התוס' שם בבכורות, אבל

ולעומת זו כתוב הרמב"ם בהכל' ט"ו, "רה"ג מצותה בתחילת, ואם הפריש בין באמצע ובין בסוף יצא" עכ"ל, והוא מותספתה כאשר הביא שם ה"כ". ויש לתמונה למה לא נדרש גם האי ראשית בגז כמו ראשית דכתיב בדגן דבעין מן היפה והmobach, ולא על הזמן שגוז בתחילת יתנו לכחן.

ומה שנראה לפע"ד בזה הוא, דמכאן אייכא ראי' למה שהסבירו הפסיקים האחרונים ذריזין ומקדימין למצווה עדיף מצווה מן המובהר. וכך יותר מסתבר לדריש ראשית בגז דיתן לו מיד CID שגוז CSI נתיינה לכחן ולא ימיתין עד גמר הגזיה כדי ליתן לו מון המובהר שבגיאה אבל בדגן דבעין מירוח ודגן א"א לומר בראשית קאי על הזמן שיתן לו בתרתת המירות דהרי אין תורמי מונה שנגמר מלאכתו למה שלא נגמר מלאכתו כמו שפסק הרמב"ם תרומות פ"ה ה"ד, וכך מוכרכין לדריש דעל איכות התבואה קאי שתהי' התורמה מן המובהר והיפה ואולי גם פשוטות לשון ראשית יותר משתמע על הזמן כמו בראשית בראשית ברא דראשית ממלכתו. ומ"מ הדין ذריזין ומקדימין עדיף מצווה מן המובהר נשמע מקרה זה, דכיוון דציויתה התורה להקדים הנטינה ולא הקפידה יותר שהיא מולבו. וליכא מלטא דלא רמייה באוריינט ודוו"ק.

ע"ש בחולין אבל לא במוקדשין הרמב"ם בראש פ"י מהל' בכורים מפרש, "יכיז הרוי שהקדיש בהמות לה"ב וגוזין, יכול יהי' חייב לפדות וליתן לכחן, או שהקדיש בהמה חוץ מגזיתה יכול יהי' חייב בראשית הגז, ת"ל צאנק אין אלו צאננו" עכ"ל ועיין בכ"מ מה שהביא בשם הר"י קורוקס שתמה עלי, ומה שכתו האחים ז"ל.

וגם אני ענה חלקי כדיורים הבאים ביישוב הני פסקי הרמב"ם אבל כתע Auror על קושי' חדש שלא נתעוררו שום אחד מן האחרונים ונושאי כלוי, והוא דהרבנן'ס הוסיף עוד מה שלא נזכר במשנה. דכל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו שחיבים ברה"ג, אבל אם קדם הקדשן את מום ו_nfdu פטורין מורה"ג. והכ"מ ציין לדין זה משנה דריש פ' הזרוע ופ"ב דבכורות כי לעין זרוע והלו"ה"ק, וכן לעין בכורות תנא התנא דמשניות הני דיןין, ובגהה שם כתוב דהנתנא דמתני לא נהות לאשמעין דיןין אלו ברה"ג, אבל מוקדם בתוספתא שהרמב"ם הביא ממש לשון התוספתא. והנה הא דעתן דין לא נחות לדינים אלו ברה"ג כמו במותנות לעיל ובבכורות, י"ל משום דחיב רה"ג בקדושים בה"ב שנפדו שהן חולין גמורין לכל דבר אפילו לגזיה ועובדיה ולהאכלן לכליים, אין שום חידוש ולא קתני فهو לעיל ובבכורות אלא לדיקא דקדום שנפדו אין נוגה בהן וכגדמדייך כן שם בבכורות י"ד ע"א דalgo ברישא דמתני' דקטני נוגה בחולין אבל לא במוקדשין מחייב מזבח מيري, כמבואר במשנתינו לעיל דלא פוקי מקו"ו אתה, אבל כאן בראשית הגז דהאי אבל לא במוקדשין עכ"ב אקהדי' בה"ב קאי דקהדי' מזבח אסורים בגזיה וכמבואר בgem', א"כ האי דין אדים נפדו ופקע קדושתייה למניין דחיב הוא משנה שאינה זריכה. ודין השני קדם הקדשן את מום וnfdu דהיא ינו פסחמן"ק דפטוריים מרה"ג הרי היא הך קדשי מזבח דפריך עלייהו בגמ' טעמא דכתיב צאנק ולא של הקדש וכו' הא לאו בני גזיה ועובדיה נינחו, והרי פסחמן"ק נמי אסורים בגזיה ועובדיה מה"ת אולם התוספתא לא קתני כלל האי רישא דמתני' דנותג בחולין ולא במוקדשין (ופלא והפלא דבפ' הזרוע לא קתני מזינה בפסחמן"ק א"כ לרישום) דהמשתתף עם הכהן צריך לרשות קתני בפסחמן"ק א"כ לרישום) וכן קתני בקהדי' בה"ב שנפדו דחיב, ומילא נדע דבשלא נפדו והא דקתני דבפסחמן"ק שנפדו דפטור ע"פ אסורים בגזיה מ"מ גוז' משמעינו דפטור ומה דלא נחא לי' להש"ס לאוקמא מותני בקהדי' מזבח ועובדיה גוז', כתוב בה' ק"ז ז"ל, משום די

שיהי', ה' מקום לומר דאסור ללבוש בגד ממנה קודם שנtran לכהן חלקו. אלא דיש לעין למה לי לרמב"ם ליתן האי טעמא בהמה שלא הורמו עתנותיה דהרי בטבל דגון איתן לו קרא דלא יחללו את קדשי ב' י' אשר רימנו, שמשם ידעינו איסור טבל, אבל כאן לא לית לנו קרא, ומה דעתא מ"ד דהאכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה אבל אוכל טבלים כתבנו לעלה, שהוא מצד השחיטה דחידין על הטבת, וכל שלא ה' רשאי לשוחות עד שידע שייתנו המתנות להן שחיטתו פיגול לא ירצה וצ"ע ודוק'.

ע"ש גמר' ה"ב"ע בקדשי בה"ב וכוכ' ס"ד"א ליפורוט וליתוב לי וכוכ' עכ"ל הגמר', האי אוקמתא ע"כ לית לי להא דרבא לקמן דיצה מאחוsur גוזה פ"ד" ונתינה דהרי מקרא מצאנך ולא של הקדש קממעט, וזה נראה לי טעמא דרמב"ם ז"ל דהשמיít הא דרבא, דהרי הוא לא חס לפירכת הש"ס וקבעו העמדה והערכה, ויפה כתוב באזה ק"ז צ"ל ד"ע"ג ד"ס"ל לרמב"ם קדשי בה"ב בכל העמדה והערכה, אבל הגיזה עומדת לגוזן נגוז דמי, וכוקשי התוס' דהוה מקדייש עצים ואבנין. אע"גadam הקדש בהמה סתם כל המחבר לה בכל הקדשו, אבל לעניין העמדה והערכה אין הגיזה בכלל, וא"כ קיימת האי אוקמתא ונתמעט מצאנך, וכאשר כתוב הרמב"ם דלאו צאנו הווא ע"כ דל"ל דרבא ופסק כאוקימתא דגמי' דמצאנך נתמעטו קדשי בה"ב, ואי קשי' לך, הלא לעניין כייסוי הדם וכן לעניין כתיבת גט במחובר פסק הרמב"ם כהאי דרשיה דקרא, דושפיך וכסה יצא מחוסר פדיי', וכותב ונתן יצא מחוסר קציצה. ולפע"ד נראה לדדרשה זו אין לה מקום אלא בשני פעלים זאת, ושפיך וכסה, וכותב ונתן וכדומה, דזאת מורה על תכיפות שני המעשים שלא יהיו צורך להפסיק בינוים באיה תיקו וכן מצאתי כתוב בת"ת עה"ת בפ' אחריו על דרשיה זו דושפיך וכסה עיי"ש, אבל כאן ברה"ג דכתיב הראשית גז צאנך חתו לו, אין מקום לדרשיה זו וכן לען לא פסקו הרמב"ם ז"ל, ודוק'.

ע"ש אר"מ ב"פ משום ר' ניאי הכא במקדייש בהמותו בה"ב חז מגיזותי' וכוכ' דאמר חז מגיזה וכחישה עכ"ל, גם כאן תפסו על הרמב"ם ז"ל שכטב בהקדש בהמותו חז מגיזותיה, והشمיט הא דכחישה. ולפע"ד נראה דכל שמקדייש צאנו חז מגיזותיה היינו דיגזו תחלה ואח"כ ימסור הצאן הנגוז להקדש, דהרי לא אמר חז מצמירה אלא מגיזותיה שהוא הצמר התלוש, וע"כ כוונתו לנוז תחלה, וא"כ הא דאמר בגמי' דאמר חז מגיזה וכחישה לאו דוקא, אלא דהוא כאמר דיגזו תחלה ואח"כ ימסור הצאן הנגוז, וזה נכון מאי אולם מכח זה נצחה לי קושי' עזומה על הרמב"ם שפסק בליך גז צאנו של עכו"ם דפטור דוקא בליך אחר שנגן עכו"ם, אבל לך הצאן לנוזן ע"פ שחזרן הצאן לעכו"ם אחר הגיזה חייב, שכן החזיב אלא בשעת הגיזה עיי"ש בכ"מ וכוונת הרמב"ם ז"ל מבוארת, דמי' שליך לנוז צאן של עכו"ם, הרי הצאן שלו מקרי עד אחר הגיזה, דהרי אכן כחשיך צאנך ולא יכול בעל הצאן לעכב כהן קאמר, וכמו בשאר מזיק מתנות כהונה, ור"ל דאינו מוחייב ליתן מן הצמר, אבל לעולם אפשר דחביב לשם, דPsiטיאלי דא"א לקיים המצווה בתשלומיין אלא בגיןה דיקי, וכמו במתנות זרע והלוה"ק דלעיל בסוף הפרק דבמקרים שאין שם כהן מעlein אותו בדים וואכלין מפני הפסד כהן, משמע דמשום מצות נחינה לכחן ליכא. ולא עוד אלא שאני מסתפק ברה"ג אי אינו טובל, עד שמקיימים מצות נתינה לכחן, לפי מה שכטב הרמב"ם בפ"ט הי"ד לעניין מותנות ויל"ר, "ברמהו שלא הורמו מותנותיה מותר לאכול ממנה. שאינה דומה לטבל שהרי מותנות כהונה מובדלין והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן". וכוכ' עכ"ל הנה נתן טעם לדמה פסקינו במתנות דאין לטבל דאסר משום דהן מובדלין וועמידין, ולפ"ז ברה"ג דעל כל הגיה מוטל חזיב נחינה ממנו מאייה

חדשין הן של מזבח והן של בה"ב לא נתמעטו מה, וכמו שהארכנו למעלה בפ' הזروع ולכן עניין כאן קרא דעתך למיועטה קדשי בה"ב וגם קדשי מזבח בעבר וגוז אלב הרמב"ם מזכה כאן שטרו לבי' תרי לפ' שיטותו ננ"ל וצ"ע ודוק'.

ע"ש משנה מלובן ולא צוא, ופרש"י שלא נתלבן עדין כלו. כוונתו دقינו דקתני מלובן פשיטה דלא צואו لكن מפרש דלא נתלבן כלו ודוק'.

ע"ש לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור ופרש"י ז"ל דקני' בשינוי והוא לי' מזיק מתנות כהונה או שאכלן עכ"ל, הנה הגם דבגמי' ב"ק ס"ו ובשאר מקומות הbia האי דינא לעניין שינוי קונה, מ"מ נראה לפע"ד דלא שייך כאן לומר דקני' בשינוי דהא גם לפני השינוי דידי' הוא, דהא רק מצות נהינה עלי, ולא עוד אלא דעכ"ב בצבעו כל הגיזה דוקא פטור כמש"כ התוס' בבב"ק וכן ביאר המל"מ בפי' ה"ה מבקרים, וא"כ איה קני' שידי' בשלו, ועוד דלא משמע כלל שצבעו כדי לוז השבט, אלא ארע שלא הספיק ליתן עד שצבעו, וכי נימה דבפקדו נמי יקנה הנפקד את החפש ע"י' שינה ויכול להחזיק בחפש של חבריו ושילם שווו אתמה? אבל הכוונה כאן דכל שנשתנה שצבעו לא נקרהתו גיהה, וממילא פקע החזיב נתינה ממשנו, דגוז אמר רחמנא ולא צמר צבעו דלא נקרה גז. וממילא שמעין מני' דלענין גזלו נמי تو לא קריין בי' והשיב את הגזלה אשר גזל בעין שגאל, ולכן מה שכטב רשי' ז"ל דקני' בשינוי לאו דוקא אלא נפטר ממצות נתינה ע"י' השינוי והא דלא מהני השינוי, לפטו מותווים ואפילו ייון ונעשה חומץ דודאי שינוי גמורה היא, משום דחתם אישור טבל לא פקע ע"י' שינוי ומזה אيكا ראי' גמורה נגד דעת רבנו יונה שמתייר אסורי ע"י' שינוי ומכאן מוכח דליתא והחולוק שבין אישור טבל לחזיב נתינה הוא דיסורי תורה אישורי החפツא נינהו ולא פגמו ע"י' שינוי, משא"כ מצות שהמה חיזובי גברא כל שנשתנה החפשתו ליכא חיזיב אגברא, ולפי מה שביארנו במ"א באיסורי חפツא ג"כ רק מטעם יוצא מן הטמא טמא לא מהני השינוי, ולדעת הרמב"ם דאין באיסורי יוצא מלוקות אלא אישור בעלמא באמות יש לעניין בין טבל שנעשה חומץ אי אيكا בי' לאו מעלי' של טבל וצ"ע. ווד דמה שלא הקשתי על טבל דגוןadam טחינו ואפאו דודאי שינוי גמור הוא דשאני טבל דגון דכל שאסורה תורה אכילת טבל כדרכך אכילה אסרו דהינו לאכול הפת ממשנו או התבשיל כדרכו אבל בין ונעשה חומץ יש לעניין אם יכול לתקנו ע"י' הפרשה, ולפ"ז ביון טבל שנעשה חומץ יש לעניין אם יכול לתקנו ע"י' הפרשה, כי על חומץ אין כאן מצות הפרשת תומ", ורק אישור טבל עלי' מצד יוצא מין טבל וצ"ע ואכ"מ להאריך ודוק'.

ועל מה שכטב רשי' ז"ל דהוה לי' מזיק מתנות כהונה שפטור מלשלם, הקשו התוס' לקמן קל"ע ע"ב דא"כ הא דר"ח מתני' היא ומה קמ"ל. ולפע"ד נראה פטור ממצות דריש"י ז"ל דPsiטיאלי דאינו מוחיב לכחן קאמר, וכמו בשאר מזיק מתנות כהונה, ור"ל דאינו מוחיב ליתן מן הצמר, אבל לעולם אפשר דחביב לשם, דPsiטיאלי דא"א לקיים המצווה בתשלומיין אלא בגיןה דיקי, וכמו במתנות זרע והלוה"ק דלעיל בסוף הפרק דבמקרים שאין שם כהן מעlein אותו בדים וואכלין מפני הפסד כהן, משמע דמשום מצות נחינה לכחן ליכא. ולא עוד אלא שאני מסתפק ברה"ג אי אינו טובל, עד שמקיימים מצות נתינה לכחן, לפי מה שכטב הרמב"ם בפ"ט הי"ד לעניין מותנות ויל"ר, "ברמהו שלא הורמו מותנותיה מותר לאכול ממנה. שאינה דומה לטבל שהרי מותנות כהונה מובדלין והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן". וכוכ' עכ"ל הנה נתן טעם לדמה פסקינו במתנות דאין לטבל דאסר משום דהן מובדלין וועמידין, ולפ"ז ברה"ג דעל כל הגיה מוטל חזיב נחינה ממנו מאייה

ומצאנך ולא של שותפות, ר"ל כיוון דחייבא דברא תלו בKENIN צאן, וכואנו אין כאן KENIN בכמויות אלה באיכות.

ועתה נחזה בשותפות עכו"ם מה דינו, הנה באין מגייע כשיעור על חלקו של ישראל פשיטה דפטור לכ"ע ובלא שום קרא, דבר אשר נאמר דשם השותפות הוא מושג בפ"ע, והן אף נאמר דעתם כאשר כאו"א מתחלק הקניין בנסיבות, אין כאן חיבך מבון, וע"כ הא דמעטינן שותפות עכו"ם לכ"ע כפי האי ס"ד שבגמר' רק בדאיKa כשיעור לישראל בהאי שותפות. ועתה נראה לפי דרך הראשון שהחכמים מחייבין בישראל גם בדיליכא שיעור לכאו"א ומוטעם דשם השותפות הוא מושג בפ"ע, שפיר פטור בשותפות עכו"ם אפילו מגיע לישראל כשיעור מה"ט גופא דהרי בהאי מושג השותפות פתיכי בי טכו"ם דלאו בר מיעבד מצוה הואה אבל לר' אללעיא דפטור בשותפות ישראל בדיליכא שיעורא לכאו"א, משום דיש קניין פרטיכי בנסיבות לכל שותף ושותף בשותפות עכו"ם בדאיKa כשיעור לכל או"א אין כאן טעם לפטור את חלקו של ישראל, אם לא מגזה"כ, ולכן יפה מופרש כפשוטו מה דפרק הש"ס ולר' אללעיא שותפות העכו"ם מנ"ל אף דכבר דרש מצאנך לפטור שותפות דישראל משום דהאי שותפות דישראל לית בי שיעור לכאו"א, אבל היא שותפות דנכריอาทיה בי" שיעורא ומסבראה הי' חיבך אלא מגזה"כ פטור, ולהחכמים דמחייב בשותפות ישראל בדיליכא שיעורא פשיטה דפטורין שותפות עכו"ם גם בלא קרא מה"ט גופא דהרי השותפות מושג בפ"ע ופתיכי בי עכו"ם אבל אם נפרש דelogתתם בדאיKa שיעורא לכאו"א ופליגו בהאי סברא, אי שותפות עליון בפ"ע או לא דלחכמים דמחייב בשמגעיו שיעור על כאו"א ופוטרין בדיליכא שיעור לכאו"א, ע"כ משום דס"ל דכל שותף יש קניין בפ"ע בחולקו הגם שאינו מצווין ומ"מ פוטרין בשותפות עכו"ם הגם דיש לישראל כשיעור חמץ אזן לחלקוק, הרי זה מגזה"כ מלטה בלא טעמא ור' אללעיא דפטור אפילו בשותפות ישראל משום דשם השותפות מושג בפ"ע והتورה לא חייבה רק אישים נפרדים. הא דפרק הש"ס ור' א שותפות דעכו"ם מנ"ל הפירוש,adam אין לו קרא למיעט שותפות דעתכו"ם דלמא צאנך למעט שותפות דעכו"ם, אבל דישראל חייב震اع"פ שהשותפות מושג בפ"ע מ"מ חייבה התורה.

והנה כמה דקತני בבריתא בהמות השותפות חייב ולא חייב ע"כ דעת האדם קאי והי' לו לומר חייבין, וכן הוא ברמ"ס שכטב השותפות חייבין ברה"ג, ע"כ בכוונה כתני ה כי, שלא נטעה לומר דמייר' דבין הכל איכא רק חמץ צאן וחיבין השותפות כמו אישichi ברא"ג, لكن כתני חייב, ותו לא ציד' לפреш דהינו דוקא בדאייכא שיוערא לכל חד וחד, אבל הרמב"ס שכ' השותפות חייבין הוזק לפреш והוא שיהי בכל חלק מהן כשיוער. ע"ז עוררנו בני הרב מוח' עקיבא שחי' ופה דבר, וכן יש ראי' אלה ממלה דפרק המש' מ"ט דר' אלעאי ולא מ"ט דרבנן, די פלוגתם ה' באין בין הכל רק שייעור חמץ, אז אדרבה עפ' סברא החיצונה ה' לו לפטור ומאן דמחייב בעי טעמא. ולפ' זה לחכמים אליבא דרבא בשותפות ישראל חייב בדאייכא בחלק כא"א כשייער, אבל בדיליכא כשייעור רק בגין הכל פטור, ובלא קרא כלל דכיון דחובבין כאו"א לבע"ב בעפ' הרי אין לו שייעור ולמה יתחייב ולכן תמהני על ה'כ"מ שכ' דהרמב"ס למד דין זה מדין חלה בעב' נשים שננתנו לנחתום, וכבר צוח הלב אורי ע"ז, דאדרביה בחהלה בעיסת השותפות חייב כמבואר ברמ"ס בעפ' ה' מבקרים, והוא ע"כ אפיילו כש-bin הכל רק שעור אחת עיין בלב ארי. ולא עוד אלא דוגם במתנות זרע והולאה'ק חייב בהמות השותפות, ולמה יפטור כאן ברה"ג, אבל באמת לך' מ"ד בלא שום קרא פטור כל שאין כשייעור לכל חד וח' כי על השותפות לא מצין להטייל חיויא רק במקום דאיכא קרא

כאן אנו רוצים לחיב את המקדש דחצאן שלו שיפדה את הגיהה
ויתן מגיה של צאנו כיוון דבידו הוא לפדות, ואי דקשי' לי' כיוון
דבעשут הגיהה הגיהה של ההקדש ופטור, אך יתרהיב לפדות, הלא
קשה' ז' קושי' התוט' הוא בד"ה רה"ג לפרק וליטוב ל', דקושי' ז'
קשה אקומוטא דלעיל וה"ה אקומוטא דרבא, וכק"ז ז' תפס בצד
ראשונה של הקושי' דלא הקדש חלקו של כהן כמו במכר, אלא
דמ"מ בלא פדי' לא מazi ליתן לכחן גיהה אחת מבני הגיווות משום
ברירה עיי'ש, ובמהכח'ת כד שכב ונויים כתוב דבר זה, דברירה לא
שיך אלא בשאנו דניין על הדבר קודם שהוברר כמו בשני לוגין
שאני עתיד להפריש, אם מותר לשותות על סמך שיוברר אח"כ,
וכן הוא בכלל ברירה שבש"ס, אבל לאחר שהוברר לכ"ע מהני
אפיקו אלמפרע ומכ"ש אלהבא דלית כאן משום חשש ברירה והוא
פשות יותר מביעא בכותחא. ואפיקו אם כי כדברי ק"ז ז' ג"כ
לא הוועיל בתירוץ כלום, אז קשה דה' להמשנה חלק במוקדשין
כמו במכר אדם שיר לעצמו חיב המקדש ליתן מגז ששיר, ואיך
קונטי סטמא דבמקדשין איינו נהג.

ועכ"פ מתוך הדברים נזכר לנו תירוץ מרוחק למה השמייט הרמב"ם "יל הא דרבא, דהרבנן" סובר דרבנן ע"כ לית לי' דלא מכיר או מקדיש חלקו של כהן, אבל הרמב"ם דפסק בפיורוש בפ"י כי בלוח גז צאנו של חבריו הנזוז, משומש דחזקאה אין אדם מוכר מתנות כהונה, ואם לא שייר הלויק חייב להפריש עי"ש, א"כ ממילא דינו של רבא נדחה וחייב בהקדיש הגיאה ליתן לכחן חלקו שלא הקדיש, ועיין עוד מה שאכתבו בסוף פרקנו בס"ד ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא צאנך למאי אתה לכדתני בהמת השותפין חיב' ברה"ג, ור' אלעאי פטור מ"ט דרא", א"ק צאנך ולא של שותפות ורבנן למיעוטא שותפות עו"כ וכו' עכ"ל הגמ', הנה האי בהמת השותפין דפליגו בה חכמים ור' אלעאי לא יידענו מה היא, אם גם בגין כל השותפות יותר מחמש רוחות הצירכות כדי להתחייב נמי חינבו חכמים, ור' אלעאי פטור משום שלא מגע לכל שותף כדי להתחייב אבל בדיליכא בשותפות חמיש לכל שותף גם ר"א מודה דחיבין, וטעמא דחכמים דמחיבי אף בדיליכא שייעור לכל שותף, משום דהאי שותפות אנו מחשבין כבר' שיש לו כמה ראשון אבל הוא איש אחד, ובשלו אשכנז איינע יורדי ישע פרازן, וכאשר אבאר לך מ"ט חשבין איך שחקלו ללקחות, דהינו שכאו"א לקחו מן השלישי, דהינו השותפות, ובשותפות שאינו עומד להתחalk רך אחר שנים הרבה ועד אותן זמן לוקח כל או"א מן השותפות כי צורכי ביטו, ולבשו באים להסביר ומתחALKים עס הנמצא אז. אפילו למ"ד יש ביריה הדין כי, כי הלא הגיזות אין עומדות להתחalk בין השותפני, הרי דיש לכל הגיזות רק בע"ב אחד והוא השותפות, ולכן חיב'ו חכמים דרא"א גם בליכא רק חמיש בכל השותפות. ויש דרך אחרת לומר בדיליכא בכל השותפות רק חמיש להחכמים פטורין כמו לר"א משום דס"ל דהשותפות אינו בעל קניין בפ"ע, אלא גם בגין עומד להתחalk בפירוט השותפות מיד, מ"מ לעניין הקניין שם כא"ו"א לבדו נקרא עליו כי חלקו למחצה שליש ורביע, וכך כל שאין מגיע לכל או"א כשייעור אין כאן חיבור לא על רבובן ולא על שמעון, אבל בדיליכא שייעור לכל או"א מחיבין מה"ט גופא, דהרי יש לכאו"א בפ"ע חמיש, הגם שאינו מצינוizia חמש הם שלו, אין בכך כלום דיש קניין גם בדבר שאינו מצויין במקום, ור' אלעאי פטור אפילו ביש שייעור לכאו"א ומכח"כ בדיליכא שייעור משום דס"ל דין קניין בנסיבות לשום אחד אלא שם השותפות נקרא על הכל, והתוורה לא ציווה מצוותה אלא לאישים מיוחדים, ולא לשוחות שתוא בריה בפ"ע שיש לו כמה ראשין, וממעט זאת

שחלקו כלקוות, וכמו שאמרו באחין שחלקו דאין מביאין בכוראים דהוה כלקוות וחוזרין ביובל, וא"כ בתורה מה"ד א"ב הוה אחר החלוקה כא"א כלוקח ופטור מה"ת, אלא דמדרבנן חיב, אבל לא לוקח מן הנכרי דפטור אף מדרבנן מבואר ברמב"ם ריש הל' תרומות ובשו"ע סי' של"א. אלא דמה שאמר רבינו דטבל וחולין מעורבין זב"י, זה אינו אם נפרש אין ביריה היינו דין כל חטה וחטה שאין בו חלק של שנייהם, כי מאן דמפרש כן, אז עד חלק שבתלי מתחלק אנו אומרים כן וכאשר כתבנו על מעלה דאנו משווין הני תרי שותפין נכרי וישראל כאיש אחד דשם השותפות על כל חלק קטן שבקטנים דין לזה ואין לה כלום בנסיבות, אלא באיכות הנקין יש לכל א"א חלק, וכאשר חלקו בנסיבות אנו משווין כא"א ככלו הם קונים מן השוק שבאו לкупנות מן השותפות, וא"כ אין כאן חיובתו מ"ל אלא על חלקו של נכרי ולא על חלקו של ישראל, ואפילו מדרבנן, כי לקחו מן שותפות גוי וישראל שהיה פטורין. אבל הא תנא דאמר דטבל וחולין מעורבים זב"י, מפרש האי דין ביריה בע"א וכמו שכתו התוס' גיטין ס"פ השולח דاضר שחלקו המגע לו בשעת חלוקה ה"י מעותך לחברו, ועתה נתחלו ואפשר כלו או מקצתו נתחלף, ואין אתנו יודע עד מה, אז ודאי יפה כתוב המהרש"א דלחומרא צרכין לעשר כל חלק וחולק, אבל לא די בחזי אלא לפיו כלו, והנה דבר זה דביריה הוא עניין עמוק מיל' מיצאנו ואני כתבתתי ע"ז קונטרס מיוחד ועיין גם מה שכבתבי לעיל בפ"ק ז"ח י"ד בסוגי' דשותה בשבת מזה, ותמצית עניין ביריה תלוי בידיעה ובחירה הנראה כסותרים א"ז, ולכן אין בה קביעת הלכתא אלא דבדאוריתיא פסקין א"ב ולחותمرا, ובדרבנן פסקין יש ביריה ולוקלא ופסקין הדיניםanca בעינן תומ"מ קשה להולמים, ולא אריך עתה בהזה ודוק".

ע"שواب"א תרוייהו לר' אלעאי מיצאנך נפ"ל, שותפות דעכו"ם מ"ט משום דלא מייחדא לי דישראל נמי לא מייחדא לי. לפע"ד נראה דהני תרי רישנא אי דשל ישראל דומה של עכו"ם ומיצין למייעוטי מחד קרא או לא, נמי תלוי בסברא שנזכרת לעיל דאמ' אמר דשותפות אין לשום אחד חלק בנסיבות אלא באיכות, א"כ מה לשותפות ישראל או שותפות עם נכרי דכיון דין לשום אחד חלק בנסיבות, הרי לא מצי מתחייב אפילו אי אילך כאן שיעור גדול לחיב שנייהם, אם ה"י נפרדים אבל כ"ז שהשותפות קיים אין לחיב האישים הנפרדים כיוון דין לשום אחד חלק בנסיבות רק על כל חלק קטן שבקטנים שם של השותפות עלי, אבל אם בכל השותפות אנו מכין לכל א"א חלקו בנסיבות לפי ערך חלקו, אלא שכן חלקו מבורר היה הוא, אם בczפונה או בדרומה ואם צאן זה שלו, אי אידך אבל איתת לכל אחד חלק בנסיבות אז יש לחלק בין שותפות ישראל לעכו"ם ובאופן שיש בכל הנסיבות כדי לחיב שנייהם, אז בישראל חיים גם שנייהם, דמה איכפת לי דין חלק כא"א בישראל חיים חלק, ולמה נימא ממש דגנץ, א"כ גז צאנך נמי כן הוא משא"כ בשותף נכרי כיוון דכל זמן שהשותפות קיים אין חילקו של ישראל מבורר אין כאן מקום לחול החוב על החוץ, דעת הספק לא מצי חיל חובה, ע"ג DAGGERA מצי חיל, אבל אחפצא לא מצי חיל ודוק".

ד"נ קל"ו ע"א גמר' מנתנות ע"ג דכתב רחמנא ונtru, אייכא למימר ילף נתינה מרה"ג וכוי' כתוב רחמנא מנת זובייח הזבח וכו', אה"נ מאת זובייח הזבח ליל לcdrava וכוי', ותמונה על הרמב"ם ז"ל שכטב דבהתמן השותפי חיבת במנתנות דמתא זובייח הזבח כתיב, ועיין לבב אר', וכבר כתבתתי לעלעה בארכיות דפרק לרבעה מצין למילך מתרומה וכן מרה"ג לחכמים דר"א, אם נפרש דחכמים מהיבין גם באין בכל השותפות יותר מחמש צאן, אבל

מיוחד ע"ז, וכך הביא הרמב"ם קרא במתנות מנת זובייח הזבח וכאשר נברר לפניו בס"ד, וכך כאן ברה"ג דליך קרא לחיבור בשותפות בגין שיורר לכוא"א, פטור מסבירה. אולם בשותפות עכו"ם ובדאיכא שיורר לישראל דנתמעט לפי מה שאמר כאן מצאנך לחכמים, מזה לא הזכיר הרמב"ם כלום, ואדרבה נהא דחיבך דרכ לרבעה אתה צאנך למעט שותפות דעכו"ם דאע"ג שהוא נגד הסברה לפי מה שביארנו, אבל כיוון דין למעט מצאנך ד"א רק שותפות דעכו"ם, מוקמין הקרא להכי גם נגד הסברה, אבל לפי הני אוקימות דלעיל וכאשר פסק הרמב"ם כלום, צאנך אתה למעט צאן שהקדיש לה"ב לא פליגו חכמים ור' אלעאי בדרשה דקרה כלל, אלא דחכמים מחיבין השותפות בין של ישראל ובין של נכרי ובדאיכא כשיעור לכוא"א כמו בחו"מ דדרשו דגנץ על דיגון עכו"ם דלא, ומהיבין גם שותפות עכו"ם בלבד קרא ור' אלעאי הוא דדרש דגנץ וצאנך הן שותפות עכו"ם והן שותפות ישראל לפטור, ומטעם דלא מייחדא לי' כדי אמר בגמי' لكمן בא"א האחורי, דמה עוד קרוא נפקא, "ל דלמאן דאיצטראך קרא דגנץ ודצאנך ננ"ל גם ר' אלעאי לאו אקרא לבד קסמק לפטור אלא דמסבירה אין ציווי לשותפות שהוא מושג בפ"ע, ועיין עוד لكمן מה שאכתוב בישוב פסקי הרמב"ם ז"ל ודוק"ק היבט.

ע"ב גמר' ור' אלעאי אידי דהאי קדושת דמים והאי בדה"ג פסוק فهو והדר ערבי להו. בני הרב הנל"ש חי" עורני לפי מה שכבתבי בראש פרקן דהני תרי ראשית אין פירושם שוה, דראשית דגנץ הינו מן המובהר שבדגנץ וראשית גז צאנך היינו תחולת הגיזה, ולהקדמת הזמן קאטא ע"י"ש, נחאת טובא למה כפל האי ראשית. וipher כיוון פלא דחש"ס לא נהית להז, כי כפי הנראה הוא פשוט. ומה דקאמר לעיל לא נכתב לא ראשית ולא ויי', אין ר'ל דיכתוב גז צאנך بلا ויי' דהרי עיי' לחבבו עם ראשית שבתחלת הקרה, אלא דוויי' של ויצהרך הוא הנוספת דהוו"ל לכתוב ראשית דגנץ תירושך יצחרך וגז צאנך תחן לו, והוה מיותר ראשית השמי ויי' דויצהרך. אבל מה דקשי' לי הוא אדם לא ה' כתיב ראשית אצל גז צאנך רק נסמק על ראשית שבראש המקרא אידי היינו דורשים צאנך כלל, דהרי תראה דלא דרשין תירושך ויצהרך רק דגנץ וע"כ משום דנקט הני בסוף משום דגנץ, א"כ גז צאנך נמי כמו דגנץ. ורק ע"י שהפסיק בראשית מצין למידרש צאנך כמו דגנץ. וצ"ע ודוק".

ע"ש ואב"א שותפות עכו"ם בתמורה רבנן חיובי מחיבי וכו', ופרשי' דחלקו של ישראל חייב וחלקו של נכרי פטור, דגנץ ממש דפליג דמי וכותב המהרש"א דלרשב"ג דס"ל יש ביריה כל זה ניחא, אבל לרבי דאי ביריה, בשל נכרי למה פטור למורי אם לקחה ישראל, ובשל ישראל למה夷' על הכל, כיוון דבכל חטה וחיטה יש לשניהם חלק, ולמה נימא ממש דגנץ דמי. ועיין בח" ק"ז צ"ל שכטב ע"ז וצ"ל ולפע"ד לא נהית רשי' לך. אלא הכי פירושו, בשלמה בתמורה אפשר למיליג הדגן, יהיו יש ביריה או א"ב, עכ"פ עתה חלקו הדגן ומקרי דגנץ ממש מאין ואילך ע"ג שלא הוברר למפרע, והח"ע אי הוה כתיב ראשית גז ה' דומה לרראשית דגנץ מכיוון שחלקו הגז הזה גז של ישראל, אבל הכא כתיב צאנך ותלי' צאנך ולא בגזיה וכו' עכ"ל, הנה כאן הוודה ק"ז ז"ל להא דכתבתี้ לעיל דלא שיך ביריה אלא לדוק על הזמן שקדם הבירור, אבל לאחר שהוברר ודאי דמהני הבירור. אלא דכאן לא העיל בהא דגנץ גם למ"ד א"ב במחכח"ת זה להיא דהא גם בתמורה הריבר, וכבר כתבתתי לעלעה בארכיות דפרק לרבעה מצין ממעתיקון בב"מ פ"ח ע"א, ולא לוקח, ואכלת ולא מוכך, וא"כ למ"ד א"ב והוה להו הני שותפין

הצאן קני לולוח עולמי, רק עד אחר הגזיה ובשניהם קנווים לו כדי לגזון דהינוו שלא יוכל המוכר לעכב הגזיה מפני חשי דעתן, ולומר לולוח שימתין עד שישחט הצאן. אבל לדעת הרמב"ם מובן היטב החילוק דבלוק גז צאנו אחר שנזון אין לו שום שייכות עם הצאן, אבל לך כדי לגזון הרוי הצאן משועבד לו לגזיה ומקרי גז צאנך, אלא דלפי פירושו עיקר הדין דמתניתין הוא משנה שא"ז דומהיכי תיתי הו"א דמי שלוך גזזה תלושה מן העכו"ם יהי' חיב ברה"ג, אבל גם לפירושו צ"ל דלקח הגזיה מן העכו"ם קודם שנזאה לאחר גזיה דהינו שעהכו"ם ימסרים לאחר גזיה והוא"א דרך שליחותי דלקח קבוע, והוא"ג גם כאן הצאן משועבד לולוח לגזיה קמ"ל דלא ודוו"ק.

ודע דקשי התוס' דלקמן ע"ב ד"ה שהמתנות נוהגות, דליתני נמי הא דלקח גז צאנו קבוע, בין חומריו דוורו והלו"ק לרה"ג. לפירוש הרמב"ם לק"מ ודוו"ק.

תוס' ד"ה אמי מה תרומה חייבין עליה מיתה וחומש, וא"ג דברה"ג לא שייכא בי' אכילה הנאת רה"ג היא אכילתה עכ"ל. וудין אינו מתיישב דהא אין כאן הנאה של כל"י ועל מה יוסיף חומש, כיון דמצוי ליתן אותה עצמה לכהן, ובאל"ה נמי קשה כיון שכבר מיעוט דאין רה"ג טובלת, הרי ע"כ ממש דאין בו קדושת תרומה דמשום דפטיכי ב"י טובלת. וע"כ לומר דדרך הש"ס להסמיד אקריא גם מה דפשות בלא קרא, והא גוף דרה"ג אינו טובلت נמי בא בעי קרא, Adams אמר דטובלת תהי' חמורה מתרומה דחררי לא כתיב בי' הפרשה אלא נתינה ובתרומה לאחר הפרישה אף דלא נתנה לכהן הכרוי מתוקן, וכאן הי' כל הגזיה טבל, עד שיתן ראשיתה לכהן, אלא גם זאת רק לרוחוא דמלתא קמסמץ אקריא, ובזה מישוב מה שהעיר הלב אר"י דלפי מה דדרש כאן מראשית דאיינה טובלת, איך קאמר לעיל דלא איצטריך ראשית אלא ממשום דהאי קדה"ג והאי קד"ד ודוו"ק היטוב.

ע"ב גמר' חומר בזורע וכו', וליתני אמר רבינא ה"מ ר"ש פטור את המשאכ' במתנות, אמר רבינא ה"מ ר"ש היא, דתני' ר"ש פטור את התרופות מרה"ג.

הנה הרמב"ם ז"ל פסק דרה"ג נוהג בתרופות, וכותב הר"ן ז"ל דכלאורי הוו"ל למיפסק כר"ש מאחר דתנא דמשנתינו סתם כוותי, ועיין בלב אר"י מה שהאריך בזה להצדיק את הרמב"ם, דמכח סוג'י דנדזה דחה השקאה ולפי דעת כל הפוסקים שהעבiron עינם משיטת הרמב"ם כאן ובהלכ' כיסוי הדם, כי אני אומר דעת הרמב"ם ז"לograms במתנות חיב בטרפה בכברשה. דנהה הרמב"ם לא הביא דין זה דפטור בטרפה במתנות הנם שהוא דין מפורש כאן בגמ' ובספריDDRASH מאת זובי היזבח ולא את הטרפה, ולעומת זה משתייחסות לשונו משמעו דגם בטרפה חייב, דכן כתוב בראש פ"ט מבקרים מ"ע ליתן כל זובי בהמה טהורה לכהן, ואם דוקא בשחיטה ראוי' לאכילה קאמר, מה לו להוסיף האי טהורה על מגן דהלא אין זובי הנטה, אם לא שכונתו למדינו דכל שזובי בהמה טהורה ע"פ שהיא טרפה כיוון הלוקח גז צאן ע"כ פטור מרה"ג, הא צאנו לגוזז חייב ופרשי"ז ז"ל דהлокח גז קודם שנזאה פטור, אבל לך העדר قولו ע"פ שגדלה הגזיה אצל עכו"ם חייב, אבל הרמב"ם ז"ל אינו מפרש כן אלא מתניתין בלקח הגזיה אחר שנזון עכו"ם דפטור, אבל לך הצאן כדי לגוזן ע"פ שחזרין הצאן לעכו"ם אחר הגזיה חייב ע"י". והנה גם רשי"ז ז"ל لكمון סוף פרקן הוכחה לפרש דרך עד שנזאה מכר לו הצאן ואח"כ חזרת לבעליה ומ"מ בлокח גז צאנו מפרש דאפיו עד שלא גזזה ולקחה לגוזז דפטור. וקשה מאד לחلك בין הני שני אופני המכירה, כיון דבשניהם אין גוף

לפי ההלכתא שהוא דלא כרבא, החכמים לא מוחייבין ברכה"ג אלא בדיאכיה שיעורא לכל שותף ושוחף, ובתו"מ חיבורו השותפות ואפיקו של עכו"ם כיון דלא בעין שיעורא, ומשום דס"ל דכל שוחף יש לו חלקו בכמות נ"ל, וא"כ מה"ט גופא ה'ין לפטור במתנות בהמה משום דאין לכל או"א אלא החצי, לויל הקרא דמאז זובי היזבח, וכן הדין בחלה ומשום דכתיב ערישותיכם, והלב אר"י ראה קצחו של הדברים ולא כולם ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא גנדק למי עוטי בתי' כנסיות ובותי מדירות, נתעורرت עלי מה דפסק הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' בה"ב ה"ג דביהיל ה'י' כ' אמות מעקה והוא ממשנה מדות, והלא כאן מעיטין בתי' כנסיות מעקה, וכבר עמד בזה המלב"ם וכן המנ"ח מצה חקמ"ז והוא הקשה, דיוטר יש למעט של הקדש כדדרשינו בכ"מ היכי דכתיב ב"י חיס הקניין לך, ולא של הקדש, ולכואר' ה'י' מקום לומר דמשום הא לא אר"י, דהרי גגון וועלות לא נתקדשו, אלא דזה ליתא דנייהו דלא נתקדשו קדושת עזירה והיכל, אבל קדושת בה"ב הלא הי' עלייהם, دمشל הקדש בנבו אבל אמרתי לישב דבלאי"ה קשה הלא מעקה סגי בי"ד טפחים כאשר מבואר בשיש"ע ולמה כאן בהיכל ג' אמות, אלא דשם במשנה וברמב"ם איתי דב' אמות מעקה ואמה אחת טס של ברzel כמו סייף ע"ג המעקה סביר כי דידי שא ניחוח עלי' העופות והוא נקרא כלה עירוב, רשי"ש שם במשנה כתוב כי ה' חד מאי והעופות חותכין רגליהם על האי טס ולפי"ז ניחא ניחו דפטור ההיכל מעקה, אבל לעשות מזיק בידים פשיטה דאסור. וידוע אריך האדם כשמגביה את ידיו הוא ד"א עירובין מ"ח תוס' ד"ה גוףו של אדם ג' אמות, וא"כ היו מוכרכין להגביה את האי כליה עירוב עד ד"א, כדי שלא ליתן מכשול לאותם המשמשים שם בגג שלא יחתכו ידיםם, ומה דאיתו בספרי בית לרבות גג ההיכל עי"ש במלב"ם שהוא עפ"י האי משנה דמדות והוא גירסה מוטעית דהגאון הגר"א ז"ל מגיה בית פרט לאולם עי"ש, והדבר ברור דכן הוא.

ודע דרש"י ז"ל כתוב בטעם דמיועטה בתי' כנסיות ומדירות, משום שאין חלק לאחד מהם בו שף לבני עבר הים הוא, ועוד שאינו בית דירה עכ"ל, והנה טעם הראשון אין בו טעם דהרי מש"ה לא כמעט מגג שותFINE מדקתי כי יפול הנופל ממנו, ור"ל דחו"ל לא דרשו מלטא ללא טעמא דכו"ן דמבעור טעם המצווה בקרא דעשית מעקה הוא כדי שלא יפול הנופל ממנו, מה לי בית מיוחד לאחד או לשניים, וממילא גם לרבים ואפיקו של כל העולם אין לבנות בית ללא מעקה, כדי שלא יפול הנופל. אבל הטעם השני קרוב לשמעו דאינו בית דירה, ולכן אין משתמש על גנות של בתי' כנסיות ומדירות, אלא לעתים רוחקים וממילא דגס בגג ההיכל ע"פ שהאמנים ה'י' מניחים כליהם שם מבואר בפסחים ذר ס"ז ע"א מ"מ תשמשם שם ה'י' ארעוי וחושש נפילת קלישטה, ויש לרמז זאת בלשנא דקרה דכי יפול הנופל כתיב, והנופל מורה על התמידית שהוא עלול ליפול וזאת דוקא בתשmiss קבע ולא ארעוי, ודוו"ק.

ע"ש גמר' והתנן הלוקח גז צאן ע"כ פטור מרה"ג, הא צאנו לגוזז חייב ופרשי"ז ז"ל דהлокח גז קודם שנזאה פטור, אבל לך העדר قولו ע"פ שגדלה הגזיה אצל עכו"ם חייב, אבל הרמב"ם ז"ל אינו מפרש כן אלא מתניתין בלקח הגזיה אחר שנזון עכו"ם דפטור, אבל לך הצאן כדי לגוזן ע"פ שחזרין הצאן לעכו"ם אחר הגזיה חייב ע"י". והנה גם רשי"ז ז"ל لكمון סוף פרקן הוכחה לפרש דרך עד שנזאה מכר לו הצאן ואח"כ חזרת לבעליה ומ"מ בлокח גז צאנו מפרש דאפיו עד שלא גזזה ולקחה לגוזז דפטור. וקשה מאד לחلك בין הני שני אופני המכירה, כיון דבשניהם אין גוף

ומוכרח לשנות דהשותט את הטרפה פטור ולא השוחט וננתנה בידו. הרי ברור דגש כאן פליגו ר"מ ור"ש כמו באוא"ב ולא הביאה פלוגתא זו כאן כמו שלא הביאה בפ' כסוי הדם משום דקסקמה על מה שהביא פלוגתא זו בפ' אוא"ב כי חד טעמא חד דינא בכל הנני שלשה אוא"ב כסה"ד ומונتون, דבשותט את הטרפה פליגו ר"מ ור"ש. ע"כ הא שקליל וטררי שבגמי כאן לאו דסמא הוא. ואל תמהה על הדבר שהרמב"ם דחה השקליל וטררי שבגמי לומר, דשלא בדקוק פריך הש"ס וליתנא וכו' דראה זה בהאי עניינה ממש דכוותי הפלא לפלא, שכל הפסוקים הראשוניים העבירו עניינם הזרווע בהגותות מלא הרוועים שיפה כתוב בזה דסתם ספרי ר"ש דס"ל ששאר"ר לש"ש ומילא מתמעט מזובייח האבה. שחיות טרפה, אלא דחש"ס אן דפרק על סתם מונע' דאת' ר"מ ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן דפרק על פ"ה לעיל ע"ב ובפ' השוחט כ"ז ע"ב דהשותט וצריך לדם חיב לכסות, כיצד עשה או נחרו או עקרו. ולא ראיית בשום אחד מן המפרושים והפסוקים שיריחסו, כי הרמב"ם ז"ל השמייט האי דינא שהוא תוספתא מופרשת בפ' כסה"ד ומובהה בגמ' בשתי מקומות. ובען משפט ציון הרמב"ם בפי"ד בין שני חצאי לבנה. והוא פלא והפלא דלא הביא לא האי דינא דהשותט וצריך לדם, וגם לא הא דשותט לרפואה לעכו"ם ולכלבים דחיב לכסות, שנשנית ג"כ בתוספתא דשם וכאן בפ"ט מבקרים לעניין מותנות הביא הרמב"ם האי דינא שבתוספתא. והראב"ד ז"ל כתוב עלייו דנלמד מדין דשותט וצריך לדם חיב לכסות, והכח"מ תמה עליו דלמה צריך ללמדו משם, כיון דהוא מפורש כאן בתוספתא, ולא חלי ולא הריש דבכתה"ד גופא אשר גם שם מפורש בתוספתא השוחט וצריך לדם וכן השוחט לרפואה וכי' דחיב לכסות, לא הזכיר הרמב"ם ז"ל כלום מדינים אלו, ואני אומר דעת"פ דהרי"ף ז"ל הביא ג"כ האי תוספתא דשותט וצריך לדם חיב לכסות אשר מזה נרא דפסק במוותה, ומשום דגם הש"ס לעיל פ"ה ע"ב הביאו ומקשה ממנה על רבי דאל לר' חייא שkol עופא ושוחט על בוביוא דמייא, והוצרך לתרצ' דאמר צא וטורף לחוד מ"ד, או צא ונחר לאייך מ"ד. מכל מקום הרמב"ם שלא הביא לא דין זה ולא דין דשותט לרפואה, ע"כ דחאה מהלכה ולגביה כסה"ד דיקי והדין עמו כי ד' עמו שהלכה כמותו בכ"מ וכל הפרש ממנה ומהלכתיו כאלו פורש מן החיים.

דלהנה כבר ביארתי לך לעיל דהתוספתא לא ידעה ולא סברהαι הכרעה דרבינו עיקר שנה באוא"ב ר"מ ובכתה"ד ר"ש. ושם בכסה"ד ביארתי דבאותם עיקר פלוגתא ישנה של ר' ישמעאל הני קראי הוא, אלא דפלוגתת תלוי בפלוגתא דלהנה ר' ישמעאל ור"ע דר"מ כרי"ש דלא הותר נהירה מעולם, רק שחיטה היהת גם במדבר ומהזה נצמלה דלית ג"כ היתר מפרקסט, אלא ס"ל דבעין מיתה שע"י שחיטה, ולא מתרת השחיטה איסור אבמה"ח אלא מטהרת מיידי נבלה, ומהזה נצמלה ג"כ סברתו דבין שחיטה ראו"י לאינה ראו"י אין שום חילוק, דשניתם מטהרים מיידי נבלה, ובשניתם אכן איסור אבמה"ח כ"ז שפרקסט, אבל ר"ש קר"ע ס"ל דבמדבר הותר להם הנחירה, אז היהת תלוי בmittah אבל שנכננו לארץ ונצטו על מצות ואבותות ואיתסר להם הנחירה נתחדש להם ההיתר לאכול מיד בעודה חי כיון נשחטה אבל היתר זה לא ניתן להם אלא בשחיטה הרוא"י דאיכא מצוה, אבל לא בשוחט את הטרפה דיין כאן מצוה לאזבות, ומילא אכן חילוק בין שחיטה הרוא"י שמתורת מיד איסור אבמה"ח ובין שא"ר שאינה מתרת מיד עד שתממות עי"ש, ובפתחה עיקר אי' בארכיות.

ולפ"ז אכן דקיימ"ל קר"ע נגד ר"י"ש הוה לנו למיספק קר"ש נגד ר"מ בשאר"ר דהרי תלויין זב"ז ופלא ראיית כי בתוספתא בק' פ' מרווחה קתני בשוחט שחיטה שא"ר דחיב בד' וה' דברי ר"מ אבל חכמים אומרים עד שישחות שחיטה הרוא"י לאכילה. הרי לך דתוספתא

על זה שום פוסק או מפרש ורק בתורה תמיימה על התורה ראיית כי המחבר מתמיה על הרמב"ם שלא הביא דין זה דטרפה פטור מן המתוות השני" בספריו, וכן בסוגי שלפנינו בפתרונות, עד דפרק בלי להביא האי ספרי וליתני חומר ברא"ג מbulletנות כאלו היא משנה שא"צ דטרפה פטור מbulletנות.

והנה רשי"זיל מפרש דטרפה אינה בכלל מbulletנות דכתיב תנתנו לו ולא לכלבו, והר"ן ז"ל מגיה ונתן לכחן לו ולא לכלבו. ולכארו' גם רשי"זיל העביר עניינו מהאי ספרי, אבל עין לעיל בריש פרק הזרווע בהגותות מלא הרוועים שיפה כתוב בזה דסתם ספרי ר"ש דס"ל ששאר"ר לש"ש ומילא מתמעט מזובייח האבה. שחיות טרפה, אלא דחש"ס אן דפרק על סתם מונע' דאת' ר"מ ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן דIRECTLY טרפה מbulletנות ומונע' דהוא ס"ל שא"ר לש"ש ולא מצין כמעט זביחת טרפה, لكن הוכרח רשי"זיל להמציא האי דרש דלו ולא לכלבו, דגש ר"מ ס"ל. אלא דבאמת לא הוועיל כולם בזה אן נאמר דהוא דרשה פשוטה עד שהגמ' סמך עליה בפשיטות ליפרק וליתני וכו' למה לי' לספרי שהוא ר"ש לדרוש זאת מזובייח והוא נדרש לכמה דרישות, וגוף התיבה בלא"ה איננו מיותרת כלל ולמה להדרש דרשה ש"מ בר פלוגתא לית לי' אם מצי למידרש נתן לכחן, לו ולא לכלבו. ולא עוד אלא דבאמת אן לית לו דרשה זו דגש בתרומה רצה הש"ס פסחים ל"ג ע"א לידרוש תנתן לו ולא לאورو, ופרק עלי' והחורים מן הטמא על הטהור תרומתו תרומה ומכם"ב מן הטמא מנין ובו' דלכתחלה צריך לעשות כן, אסור לתרום מן הטהור על הטמא, ומשי"ע ז"ל דלא ממוטין אלא דבר שלא הייתה לה שע"כ וכגון דחומר במחובר עיין תוס' יבמות פ"ט ע"א, ועיין ברמב"ם דלא פסק האי דינא כלל, דבנטמא קודם חיוב הפרשה שאין תורמין ממנו, כי נדחה האי תירצ'ו דלו ולא לאورو, ממה שדרש שם ר"ה ברדר"י אמר קרא ראשית שהי' שריריה ניכרין עי"ש וא"כ איך אפשר דהש"ס סמך להקשوت בפשיטות דפטר מbulletנות מונען לכחן דדרש ש"מ דדרשו דדרשו דחו"י גבי תרומה. ולכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר דדרשו דטרפי קסם להקשות וליתני וכו', והגמ' לא נחות בהאי שkil וטרדי דרשה דספרי דיחידי דהינו ר"ש. ותנא דbulletני שהוא ר"מ לית לי' דרשה זו ומילא ליכא חומר בזה ברא"ג מbulletנות, דבשניהם חיב בטרפה כך היתה שיטתו של הרמב"ם ז"ל בדור כשם בザחים וחולין מן התוספתא.

דלהנה התוספתא בפ"ה הביא פלוגתא דר"מ ור"ש בשוחט את הטרפה או שוחט ונמצא טרפה, דר"מ אסור משום אוא"ב, ור"ש מותיר, ואח"כ קתני השוחט לרפואה לאכילת עכו"ם ולאכילת כלבים אסור משום אוא"ב, השוחט וננתנה בידו מותר משום אוא"ב, ובפ"ז קתני השוחט עכ"ל כאן לא הביא פלוגת ר"מ ור"ש בשוחט וכו' פטור מלכוסות עכ"ל קתני השוחט וננתנה בידו מותר משום אוא"ב, את הטרפה כתנא דמשנתינו, מהז מוכח דבעל התוספתא לא סבר כהאי הכרעה של רבינו באוא"ב בלשון חכמים כדברי ר"מ, ובכסה"ד בלשון חכמים כדברי ר"ש, וכן קסם שלא להביא גבי כסה"ד פלוגת ר"מ ור"ש על מה שכבר תנא בפ' הקודם באוא"ב, כי משם נלמד גם לכך כי בשוחט את הטרפה פליגו ר"מ ור"ש, דאל"כ אלא דהתוספתא ידעה וסבירה כהאי הכרעה דרבינו, איך תנא השוחט וננתנה בידו דפטר מלכוסות, אשר מני' משמע אבל בנמצאת טרפה חיב לכסות, והקדמה זו אמת לאמתה ואין לפkap עלייה בשום אופן, אמור מעתה בפ"ט שהביאה התוספתא כמו כן ממש כלשון שבפ' כסה"ד "השוחט לרפואה וכו' חיב במbulletנות השוחט וננתנה בידו וכו' פטור מן המbulletנות" אם אכן במbulletנות לכ"ע בין לר"י' ובין לר"ש פטור בשוחט את הטרפה, הלא הי'

מודה בשוחט לרפואה ולכלבים דאיינו בכלל שא"ר, لما משמענו זאת בב"ק שאון עיקר עסקו בענייני שחיטה רק דרך אגב, והשmittiy זאת כאן במקילתן שהוא עיקר עסקו בדייני שחיטה. אולם אם אמר דרבנן דדרש בכשה"ד אשר אכן פוטר גם בשוחט לרפואה ולכלבים השmittiy מדעת האי דיןא, דאי הוה קתני לי במקילתן הוול' למיטני באוא"ב כמו בב"ק לגבי גנוב וטבה דר"ש פוטר בשני אלו, ובמשנה דכסה"ד וחכמים פוטריין בכל אלו ובאמות ר"ש ששנה כאן בלשון חכמים לא הזכיר זאת בפירוש כל דהרי בכשה"ד לא הי' מחולק עס ר"מ מעולם כ"א באוא"ב, וממש אינו למדין דפליגו גם בכשה"ד וכאשר באמות בתוספתא לא נזכר פלוגתם רק באוא"ב ואנו ידעין מAMILא דגמ בשאר דיני תורה לר"מ בכ"מ שא"ר ש"ש, ולר"ש בכ"מ שא"ר לש"ש. וא"כ רבינו דחידש דכסה"ד בלא"ה פטור מכיסוי ממשום דאשר יאלל כתיב, לא רצחה לתלות דבר זה בחכמים דבר דר"ש גופא לא אמרה, דמן"ל לרבי דס"ל לר"ש דהאי אשר יאלל אתא למיעוטא כל שוחט שלא לצורך אכילה ולשנות דין שוחט לרפואה באוא"ב ולהשmittiy בכשה"ד ודאי לא רצחה זאת נשמע מזה דשוחט לרפואה חייב בכיסוי כמו באוא"ב لكن שיכל את ידיו והשmittיו הן באוא"ב והן בכשה"ד. ואחריו נמשך הרמב"ם והשmittiy האי דיןא בכשה"ד וכן השוחט וצריך לדם, ממשום לדעת רבינו פטור בכל hei מכיסוי, וזה אמת לאmittתו שכן דעת הרמב"ם. והטור והשו"ע אלו hei נוחותים להה ודאי לא העמידו דין זה לחיב בכיסוי, ובברכה אשר לדעת הרמב"ם הוא ברכה לבטלה. ומוקם הניחו לי להתגדר בו ודוק' היטיב.

אחרי כתבתי כ"ז, ראייתי בח"י ק"ז ל"ש שכטב ג"כ דהרבנן"ם וגם הראב"ד משמע דס"ל בטרפה הייב במתנות, אלא ש'ך' דתחן לו דדרש אשר יאלל נ"ל כל שלא לצורך אכילה לא בעי כייסוי. וכן לעיל כ"ז ע"ב דפריך מהאי תוספתא על המ"ד אשלעמה"ת עי"ש בתוס' ד"ה בשפיקה, ובראש יוסף שם דהאי בריתיא ע"כ כר"מ ATI דהרי קאמר כיצד יעשה נחרו או עקרו, ולא קאמר טרפנו, וכן לא נוכל להתרץ כמ"ש בגמ' פ"ו ע"א שלא מביע טוף דלא בעי כייסוי, אלא אפילו נחרו לאפוקי למ"ד אשלעמה"ת דהרי קאמר או עקרו ותמורתו ודאי הוול' טרפו עי"ש, וכבר ביארתי דר"מ ע"כ כר' ישמעהל ס"ל, וממילא גם עוף בעי שחיטה דזוקא ולא נחירה, והיינו דגמר ר"מ שפיקה שפיקה מש"ח, ומה פריך הש"ס למ"ד אשלעמה"ת דرك אליבא דר"ע וכי אמר כי מהאי תוספתא ATI כר"מ, אלא דגמ שם צ"ל דחש"ס שקל וטררי בלי לשום עין ממי על מי פריך ובאמת הקושי בלאייה לך"מ, עיין שם במה שכתבתי, ומה"ט השmittiy הרמב"ם האי תוספתא בכשה"ד,

על"ש גמר, וכל אשר יעבור תחת השבעת פרט לטרפה שאינה עברת, ופרש"י ז"ל כגון נתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה, וממי' לפינן שאר טרופות, ובתוס' התמיוחו דגמ מן הארכובה ולמטה אינה עברת, וכתבו שמא באמות גם היא אינה נכתנת לדיר להתעשר, וכל זאת פלא והפלא אדם נימא כמו שעלה ע"ד התוס' דא"פ מן הארכובה ולמטה נתמעט, מה עניין זה אצל טרופות דהרי הכל תלוי ביכולתה לעבור, ואם כפרש"י דזוקא מן הארכובה ולמעלה התימא שבתוס' במקומה עומדת, דלמה דזוקא מן הארכובה ולמעלה וה"ה שאר טרופות, דלמה כפשווטו דגמ מארכובה ולמטה וממייל דאיין לו עניין לטroppות כלל, אבל דעת דגמ מכאן אייא ראי' נפלאה לדעת הרמב"ם ז"ל שביארנוו בטיהה לטroppות, טרפה המפורשת בקרא היא שהוכתה מכיה שאינה יכולה להתרפא ממנה ואיינה יכולה לעמוד מחמתה על רגליה, כי רק אז היא ראוי' לכלב דאיינה עומדת לכחים רק לכלב, אבל בהוכתה מכיה שאין לה תרופה וסופה במותה ממשנה אחר עידן וידין, אבל הולכת ואוכלת כאשר בראות אני אסורה בלאו דטרפה, אלא מכיה העשה דחיה אכל שא"ח ל"ת, שעליה בא ההלכה של ח"ט וא"כ בכל מקום שהקרא ATI כמעט טרפה לא על טroppות של הלהקה אתה אלא על הטרפה המפורשת בקרא אשר מה"ט כתוב ג"כ הרמב"ם דטרפה אסורה לבבואה מקרא דהקרבו נא לפחתיך, אע"פ דגמ' ממעניין את הטרפה מקרא דמן הבקר ממשום דהאי מיעוטא אטרפה המפורשת בתורה אתה, אבל לאסור מה שאנו קורין טרפה צריך קרא דברי קבלה דהקרבו נא לפחתיך עי"ש אריכות דברים בזה. וא"כ הכא דכו"ת' הוא דהנה חז"ל בכל דרישותיה השთפות עכ"פ הסברה, וכן דכל אשר יעבור, אמת דיש שני דרכים לפניינו או למעט טרפה

הכריע להלכה כר"ש בכ"מ ושנוו בלאשון חכמים. היפך מסברת רבינו שהכריע בכ"מ כר' מאיר ורוק בכשה"ד כר"ש אבל רבוי מ"מ פסק כר"מ ולא מטעמי' אלא משום דראיה לפסוק כמותו וללימוד מש"ח דשנא"ר ש"ש, ומ"מ פסק כר"ש בכשה"ד ג"כ לא מטעמי' דר"ש דס"ל שא"ר לש"ש, אלא משום דעתך אשר יאלל וראה רבוי לפרש האי אשר יאלל לא למיעוט עוף טמא דזוקא, אלא ה"ה טרפה שא"ר לאכילה, וא"כ גם כל שאין כוונת השוחט לצורך אכילה נמי יש לפחות דהרי בטרפה לאו מצד שא"ר קאtiny עליה, דהרי אנו למדין מש"ח דשם שחיטה, אלא משום דלא לצורך אכילה שחיטה, ומ"ש אי מazi יאלל ממשנו או לא מazi אכל ממשנו, ולכן קושי' הגמי' על רבינו איך אמר לר"ח שקול עופא ושות על בוביאתה דמי' מtosפתא הנ"ל לא קשה מיד', דהרי התוספתא לא ס"ל האי הכרעה דרבינו אלא דר"מ ור"ש בכ"מ פליגו, אי שא"ר ש"ש או לא, וליכא שום חילוק בין כסה"ד לאוא"ב דהאי לא יאלל גם לר"ש רק למיעוטה עוף טמא הוא דאתא דאיון במיינו שחיטה, וא"כ שפיר סבירה לי' לתוספתא דבשוחט וצריך לדם או בשוחט לרפואה לכ"ע חיב לכסות, וכמו שחייב באוא"ב בשוחט לרפואה כdmporush בתוספתא אולם לרבי דפסק בכשה"ד כר"ש ולא מטעמי', אלא משום דדרש אשר יאלל דاع"ג דשוחט את הטרפה שמה שחיטה כמו שילפין מש"ח, אבל כאן לא חייבה תורה בכיסוי אלא השוחט כדי לאכול ולא כדי להשליך לכלבים, וא"כ מה לי אם משליך לכלבים ממשום שהוא טרפה או משום דהוא שחיטה לצרכם. ולא צרכינא לתרץ דברי רבינו, וכך וטורף או צא ונחרור אמר לר"ח. והש"ס לא נחות ליה אבל האמת כן הוא דרבינו צא ושותות אמר דהיא לשיטתי'DDRASH אשר יאלל נ"ל כל שלא לצורך אכילה לא בעי כייסוי. וכן לעיל כ"ז ע"ב דפריך מהאי תוספתא על המ"ד אשלעמה"ת עי"ש בתוס' ד"ה בשפיקה, ובראש יוסף שם דהאי בריתיא ע"כ כר"מ ATI דהרי קאמר כיצד יעשה נחרו או עקרו, ולא קאמר טרפנו, וכן לא נוכל להתרץ כמ"ש בגמ' פ"ו ע"א שלא מביע טוף דלא בעי כייסוי, אלא אפילו נחרו לאפוקי למ"ד אשלעמה"ת דהרי קאמר או עקרו ותמורתו ודאי הוול' טרפו עי"ש, וכבר ביארתי דר"מ ע"כ כר' ישמעהל ס"ל, וממילא גם עוף בעי שחיטה דזוקא ולא נחירה, והיינו דגמר ר"מ שפיקה שפיקה מש"ח, ומה פריך הש"ס למ"ד אשלעמה"ת דרכ אליבא דר"ע וכי אמר כי מהאי תוספתא ATI כר"מ, אלא דגמ שם צ"ל דחש"ס שקל וטררי בלי לשום עין ממי על מי פריך ובאמת הקושי בלאייה לך"מ, עיין שם במה שכתבתי, ומה"ט השmittiy הרמב"ם האי תוספתא בכשה"ד, ויש לי עוד ראי' נפלאה לדעת הרמב"ם. מהה דרבינו הקדוש השmittiy במשניות דואוא"ב וכשה"ד את הדין דשוחט לרפואה וכו' דבאמת אייא באזה רבותא שלא תאמר דר"מ ור"ש פליגו גם באזה מטעם הנ"ל, דהנה כל השוחט שלא לצורך אכילה אין כאן מצות זבחת, וכן כתבו התב"ש והפר"ח דאיין צריך לברך ברכת השחיטה, והי' מקום לדבשחיטה שאינה של מצוה, אין כאן יותר איסור אבמה"ח, וממילא הוה כשותט את הטרפה דפליגו בה ר"מ ור"ש, וכן יפה עשה תוספתא להשミニינו דבזה ליכא פלוגתא, דכל שס"ס מותר לאכול ממנה מורתת גם מיד, והדבר מובן דכל של שיאלכל ממנה אגמל'ם דשחיתתו מצוה הוה, וממילא דיניה כשותטה הרואוי' גם לעניין באוא"ב, וכל שאר מילויו. אם כן קשה למא השmittiy תנא דידן את האי רבותא להשミニינו, ואל תשיבנו דתנאי דמשנתינו לא חס להשミニינו זאת מרוב פשיטתו הרוי אראך דב"ק דף ע' ע"א במשנה כתני לה באזה"ל: „גנוב וטבה לרפואה או לכלבים והשותט ונמצאת טרפה השוחט חולין בעירה משלם תלומי ד' וה' ר"ש פוטר בשני אל", עכ"ל. ומלי לא יודה שהוא תמייה רבחא, אדם רבי מצא בו צורך להשミニינו דר"ש דפוטר משום דס"ל שא"ר לש"ש

שאני טוענת הטבל וטריפות הנשכנות שהמה סיבות ע"י מאורעות
ואין הסברה נוותנת דתורתה הוצאים מן הכלל בשליב סיבה שאירע,
אבל גז שור שאין מינו ראוי ללבישة מסתבר להוציא שפיר, והקרא
asmachta בעלמא ודבר זה הוא כלל גדול בדרכי חז"ל כאשר כתוב
כאן הרמב"ם בפיה"מ, ושמור לך כלל זה בכ"מ ודוח"ק.

ע"ש גמר' בשלמא לב"ש תרתי נמי איקרו צאן, אלא לב"ה מ"ט,
אר"כ אמר קרא עשוויות וכו', הנה צאן כל גדוול בדרכי חז"ל כאשר
בשות אופן על אחת מן המין لكن צרכיך אנו לידע כמה בעינן כדי
לחייב ברה"ג, ואמרו ב"ש דמארח דמצין בדברי הנביא שקורא
שתים צאן ואין לנו קבלה מכמה חיב' מסתמא כל שנופל עליהם
שם המין צאן חיב' והוא שתים, ולכן פריך הש"ס שפיר, בשלמא
ב"ש שלא למזהו מהאי קרא דישע' רק שם על שתים נופל לשון
צאן והחייב ברה"ג לא למדדו ממש, אלא דכיון שלא גלחת התורה
כמה מסתמא גם שנים חיבים כיוון דקרו צאן ניחא. אבל לב"ה
שמבאים קרא דושמאלו, דחמש צאן עשוויות, מה רצוי בהזאת
הוכיחו ב"ש דגש שנים איקרו צאן ומכח"כ חמץ, אבל מניין דבעינן
דזוקא חמץ, וע"ז קמתרץDDR שיבת עשוויות שמעשיות את בעליין
עשיות מצוה. והנה כאן ודאי קשה דאית נילוף מדרבי קבלה שעיר
חייב רה"ג, ועוד אתה שמואל מנא ידע, וע"כ לומר דודאי היה
שיעור זה הקלה בידם כשאר שיעורי התורה, אלא דכאן מצאו רמז
על האי שיעורא אבל מה דקשי"ט טובא הוא, דעת ר' יוסי קלסלי"
רבי דקאמר ד' מדכתיב וארבע צאן תחת השה, עליו נשארה קושי"
הגמר' שהקשה על ב"ה מ"ט, דהלא ב"ש יפה בבררו דגש על שנים
ונופל לשון צאן, וכי מצין לדחות זאת משום דמצין בתורה על
ארבע ג' לשון צאן את מהה? ואולי מה"ט דחה הרמב"ם זיל'
קלוסי" דרב, וגם דברי ר"י שאמר שמי' שמוועה מחגי זכר'י ומלאכי
אמרה מהלה ופסק כב"ה דבעינן חמץ. אבל מ"מ צרכיך אנו
ליישב סוג' הש"ס פריך על ב"ה מ"ט, ולא פריך על ר' יוסי מ"ט.
ואולי ייל' דיל' יוסי באמת לא הי' קבלה מהלמלמ"ס כשר שיעורי
התורה, ולכן קאמר דההתורה דלא נתנה שיעור ע"כ סמכה Dunnud
מקרא ארבע צאן ואיך דמקרה ד' דבפחות מארבע לא מצין בתורה
דיה"נ נקרא צאן, ואיך דמקרה דישע' שמעין דגש שנים איקרו צאן,
אבל עד אתה ישע' לא נקבע זאת בלשון האומה לקרוא לשנים
צאן. וудין לא נתפרק דעתך בהזאת וצ"ע ודוק"ק.

ע"ב ותוס' ד"ה עד שבעעו פטור, עיין מה שכתבתי ע"ז במשנה
ברשי" שם, והנה הא דהביאו התוס' מפרש"י מכ"ש שפירש שקדום
שגיא' חמץ צאן צבע, והעביר לעליי קולמוס דמשמע מתוס', דלפי
פי' זה לא הי' קשה קושיות מה קמ"ל ר' מתני' היא, זהה אינו
דטעמא דרש"י זיל' שמק פירוש זה, משום דבגמי' לקמן פליינו ר'ח
ורגב"ה בגז' ומכר, ר'ח מחייב ורבנן"ה פטור, ופלוגתא זו על האי
משנה איתмер, דהרי הציוון שבגמ' הוא, לא הספיק ליתנו וכו', ופליגו
בפירוש המשנה דר'ח מפרש אפילו בצעעו אחר גמר הגיה ופטור
משום מזיק מתנות כהונה כشماعت' דאלו משום דצעעו קודם חיובא
מעט מעט, בהזאת נפטר הגז' ומכר חייב, ורבנן"ה ס"ל דמתני'
בעצעו מעט מעת קודם דأتה לידי חיובא בגז' ומכר פטור, וכן
מחק רש"י פירוש זה שהוא דלא כר'ח אלא דלפ"ז מישבת קושי'
התוס' דהרי ר'ח מפרש המשנה כشماعت', אבל אין הכרע זהה,
דהרי רבנן"ה פליין, וקרוב לדברים אלו כתבו התוס' בעצם אלא
שלא ביארו דבריהם כלל ה蟲ך, דהינו דשני מ"ד דלקמן פליינו
בפי' המשנה וחדר מיניהם ר'ח בפרש המשנה כشماعت', ודוק"ק
ועיין עוד בדיור שלآخر זה.

ד"ג קל"ח ע"א גמר' איתמר גז' ומכר ראשונה ר'ח'א חייב רבנן"ה
אמר פטור. כבר כתבתי בדיור הקודם דר'ח כشماعت' אמרה

המופרשת בתורה שהיא אינה עוברת, או נא' קרא כדכתיב דאפילו
אינה עוברת מלחמות חתיכת רgel למטה מן הארץ והיא זולת זאת
שלמה וביראה נמי אינה מטעשת, אלא דפירוש האחرون הלה הוא
נגד הסברה, דהרי אין בחתיות רgel זהה אלא מום בעלמא, והרי
במעשר בהמה לא הקפידה תורה על המומין דבפירוש אמרה לא
יבקר בין טוב לרע, וכל מום רע נכנס לדיר להתעשר, ולמה נזקcia
דווקא פישח, וכן פשיטה לחז"ל דעל הטרפה אתה, ומזה כתוב
לעbor לאפוקי אינה עוברת מושם דכל טרפה אינה עוברת.

ומה מעד מיושבת זהה ג'כ' קושי' התוס' ד"ה למילך צאן צאן
מכוכר, שהקשוו דל"ג גז' לחיב' טרפה ברה"ג דמהיכי תיתני לא
ינרג בטרפה, ותויזט לא זכויות להבון דאם נאמר דאין זה גז' ש
רק גילי מלטה בעלמא היאך פוטר ר'ש מכח האי גiley מלטה
טרפה מריה"ג נגד הסברא החיצונה. אבל לפ' האמור למלטה
דמטרפה שאינה יכולה לעמוד מחמת שהיא גוססת ועומדת למות
מעיטין ניחא, דהנה בתוספותה כתני רה"ג נהוג בטרפה אבל לא
במותה ומסתמא הטעם דמתה לאו צאן מקרי אלא בשיר, וכדרשינו
בב"ק שלא יכול את בשרו דושא"נ אתה בעבדי' כעון בשיר, הרי
שור או צאן לא מקרי אחר המיתה, נידון כמתה ופטור מריה"ג, ובאמת
אין דרך לגז' אלא צאן העומד על רגליו, אבל לא המושב על
הארץ וכן שפיר בעינן גז' ש Robbins דטרפה שאינה עומדת על
רגליה אינה חשובה כמותה לענין זה. וכאשר ביארתי בפתחה
לדעת הרמב"ם טרפה ונבלה חד לאו הוא, ובפ' משפטים דכתיב
טרפה ולא נבלה מושום דטרפה שהיא תחולת נבלות כולל נבלה
ג'כ' ובמשנה תורה דכתוב נבלה ולא טרפה מושום דכל, מרבה את
הטרפה חדשינו בספר. וכיון דnable פטורה מריה"ג, שפיר בעינן
ג'ש לרבות דטרפה חייבות, ודוק"ק היטב.

ד"ג קל"ז ע"א גמר' מנח"מ, אר"ח אחיא גיזה גיזה, וכתבו התוס'
ע"ג דדברי תורה מדברי קבלה לא ילפין, גiley מלטה בעלמא
הוא וכו', ובפיה"מ לרמב"ם כתוב ג'כ' דאין זה אלא רמז בעלמא,
אלא לפ' שאצלם אינו ראוי למלbos צמר אחר צולת צמר כבשים,
לכן מעיטין, וכבר ביאר זאת בתקלת חיבור זה עי"ש. והנה
מכאן ג'כ' תראה כי חז"ל על סברתם סמכו לרבות ולמעט ותלו
הדבר באיזה דרישה כמות שהיא, וראה זה דפרק כאן ונילוף גיזה
ניזה מבוכר, ומתרץ דנאמר תנן לו ולא לשקו, הנה כבר כתבתי
למעלה דלגי תרומה לא דרשינו תנן לו ולא לאورو, אבל באמת
גם כאן רק דרך רמז בעלמא מшиб דמתן לו נידחה הילposta
מכוכר, דהנה בבכור דכתיב לא תעבוד בבכור שורך ולא תנז
בכור אכן, מסתבר דדי' הכתוב בהווה, מושום דרך לעבוד
בשור, ולגוז הצאן, אבל ה"ה ומכח"כ בשעבוד בצאן וגוז' השור,
פשיטה דחילל את קדושות הבכור בהזאת, אך אם שהוא כדרכו
אסורה התורה, מכח"כ עבודה וגיזה שלא כדרכו, אבל כאן ברא"ג
הסביר נוותנת ההיפך, דמה שהוא הווה לגז' חייבה התורה
לייתן להבן, אבל ממה שאין דרכו לגז' מהיכי תיתני. ובכל
זאת פריך הש"ס נילוף גיזה מביבר, ולא מшиб לו תנן לו ולא לשקו, ואני זה
מורים על ההיפך, אלא דמשיב לו תנן לו ולא לשקו, והנה לעיל
עיקר הטעם אלא העיקר הוא דהסביר נוותנת ההיפך, והנה כתובנו
דבמוניות לא מ齊ין למעט טרפה מכח תנן לו כמש"כ רשי"י
ז"ל, דמ"ש מתרומה דלא דרשינו כן, ואע"פ דכאן דרשינו לו ולא
לשקו, אלא דבאמת הכל תלי בסברה, ובittel ומוניות בשינויים
שיהי' לכחן לחם ובשר לשבוע ולא לארו ולא לכלבו, כמו אבל
ברה"ג דהתקלית ה' שייה' לכחן להלבש גופו, ולא לשקו אבל

לפי הרמב"ם ז"ל בהא דלעיל דהלווקח גז צאנו של עכו"ם דמייר שאחר שגazon, דמסתמא בחד גוונא מיيري עם הסיפה דהלווקח גז צאנו של חבירו ובכאן ע"כ מيري שלקה הגז אחר גיזוזין אט קודם נזיזון כמו שפי' רשי ז"ל, מ"ש בעכו"ם דפטור ומ"ש בחבירו דחיב, דחרבי בשינויים הלוקח שהוא הגז פטור דין לו גז שהרי מכון, והרי גז צאנך כתיב, והמורט פטור דין לו גז שהרי מכון, ולא אתה לכל חיב כל מפני שלאחד אין לו גז אן ולאחד אין לו גז, וזה ראי' ברורה לשיטת הרמב"ם ז"ל ודוק' היטב.

וראיתי להזכיר כאן מה שرأיתי בפתח יו"ד שכ"ב אות ב' וז"ל, "כתב בר"י על אודות האשעה שהפרישה חלה והנחתה עצלה, אדהכי בא עזף ואכל החלה שהפרישה. הדבר ברור דעתן שהי' נוגנים החלה לכחן, הייתה חיבת באחריותה כמו ברה"ג סי' של"ג ס"ה. והיתה מחויבת להפרישנית וכוכ' עכ"ל". וכל רואה ישנותם כי הוא שגנת הוראה, דחרבי הלכה רוחות דafilו מזיק בידם מת"כ פטור כר"ח. ושאני ברה"ג דליך מצוות הפרשה רק מצוות נתינה מצד המצווה חיב באחריות. אבל בחלה שהיא כתרומה, אין כאן

הפרשה אחר הפרשה והוא פשוט ודוק'.

הדרן עליך פרק ראשית הגז

למלת"י דס"ל דמייך מתנות כהונה פטור, וכך מצי לפרש המשנה דהפטור הוא משום מזיק מתנות כהונה, אבל אין לו הכרח לפреш כו, כדי זה והה ס"ל גז ומכר ראשונה פטור היה מצי לפреш המשנה כו, צבעו לאט לאט קודם דאתא לידי חיבא, ולא תקשה לי' דבלא"ה נמי פטור, ואפלו צבעו בב"א משום מזיק מתנות כהונה, דהא ליתא דעתך מזיק מתנות כהונה לא מיפטר אלא בצעע כל גיזוטיו שיש לו, אבל שיר קצת בלי צביעה חייב ליתן מן השior גם על מה שצבע כמו אמרין גבי מוכר אם שיר לעצמו עליו ליתן משום דמסתמא לא מכר חלקו של כהן, וה"ה בצעע הדין כו דמ"ש, ולכן לא נפטר משום מזיק מת"כ אלא בצעע הכל, אבל צבע קודם שבא לידי חיבא מה שצבעתו לא מתחייב. וממילא רנ"ה דבאמת מפרש כן המשנה שפיר מצי מודה להאי דינא דר"ח דמייך מ"כ פטור אלא דמתני' לא מיירי בדלא שיר כלום ללא צביעה, אלא דשיר ומי' על מה שצבע קודם שהי' חמש גיזות בב"א פטור ליתן מהאינו צבואה עליהם, ומש"ה לא מזכיר כאן הש"ס דר"ח כמשמעותי אמרה למלא' ודו"ק.

ע"ש גמ' הלוקח גז צאנו של חבירו וכו', מאן תנא דהיא דaicא שיוורא גבי מוכר בתור מוכר אולין וכו', ומסיק רבא דעתמא דמתני' הוא דעתנות דבחן מסתמא לא מזוני' אישי. הנה מזה ראי' ברורה

פרק שלוח הקן

אלא בנקבות כתוב הלב ארוי ז"ל דין זה קולא בשח"ק, דכיון דמצوها בשנים אם ובנים הא אב ובנים ליכא בעופות. ותמהני עליו הרי אם רובצת על בגין עצמה דוקא,لالא גס על בגין חברחה נמי, וא"כ אם אירע שעוף זכר רובץ על בגין ה"י אפשר למצות שה"ק, ומ"מ פטור דבעני נקבה דוקא ולא זכר ודוק'.

ע"ש גמ' במוקדשין אמראי לא, דאמר קרא שלח תשלח את האס במני שאחיה מצווה לשלחו, יצא זה שא"א מצווה לשלחו אלא להביאו לידי גבר. התוס' הביאו בשם רשי"ד דעתמא משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה. והקשו דלשניא לא משמע הци' ור' ל' דהollow'ל כל שאתה רשאי לשלחו יצא זה שאינו רשאי לשלחו לתקלה. ויתר ה' להם לתמורה, דלמה מביא קרא דשלח תשלח ליה, דבלא שום דרשעה מקרא, הול'ל דמקדשין לא, דלא אמרה תורה שלח לתקלה. ועוד זאת דפלירושים דפשטי' דקרה קדריש, דמשמע דבמידי דיכול לשלחו ולא بما מצווה להביאו ליד גבר סכ"ס למה לי האיך דרשעה כיוון גם איסורה איכה ומסתמא לא אמרה תורה שלח לתקלה. אבל מה שנראה לפע"ד דבלא"ה קשה למה לא נימא בקדשי בה"ב, דיפרנקנו ישלחו וכאשר פדייך כו בריש פרק רה"ג, ליפריך וליתיב ה'ג ליפריך ולשלוח, ולכן שפיר משלח כאן דרשעה לאפוקי שלא מחייב ליפריך תחילת וקידוש שפיר משלח תשלח שהמקור בחיבור הציווי מורה שעומד לשילוח ולא להביאו תחילת ליד גבר או בעצם או לפדותו, ואי דנימא שישלחנה אף שהוא קודש, ע"ז כתוב רשי"ז' דPsiṭṭa דלא אמרה תורה שלח לתקלה, אבל הדרשעה בעין דלא נימא ליפריך ולשלוח, ומושב שפיר דבעוף והרג את הנפש סני לי' בהא מצווה להביאו לב"ד

ד' קל"ח ע"ב משנה שלוח הקן נהוג וכו' בחולין אבל לא במוקדשין ופרש"י בגמ' מפרש היכי מוקדשי. ור' ל' דמפרש אייזה מציאות איכא דיה' שיק' מצוות שה"ק במוקדשין ויפור, משום דבאי להביאו לידי גבר ולא לשלחו, וכדפרק אח'כ הש"ס בדף הסמוך הני מוקדשין היכי דמי. אבל אין לפреш אבל לא במוקדשין משום דבאמת ליכא מציאות שיתחייב במוקדשין. דhair לא משום מוקדשין איינו חיב אלא מטעם אחר וכדמפרש בגמ' ודוק'.

ע"ש חומר בכח"ד משה'ק וכו', ולכאורה' מה עניין בסה"ד לשח"ק עד שהתנאה מעמיד זה כנגד זה. אבל ניחא לפי מה שכתב הרמב"ן ז' בפ' כסא"ד דהטעם ג'כ' מצד אוצריות כי אין לאדם לשפוך זם בע"ח גם לצרכו, ובquo' התורה האילת בשר לאדם, ובשר בהמה על הרוב נזרק הדם על המזבח ומשולחן גבוה קזci בבשר לאכול, וחיה ועו"ש שאין במנינו זולת תורים וב"י שמרקיבות ציוויה התורה עכ"פ לכוסות זם הנשפק מהם עיי"ש. וא"כ הוא דומה מצוות כסא"ד בטעם לא ממצוות שה"ק שהוא ג'כ' מצד שלא נתאזר ליקח ולאכול האם על הבנים, וכמ"כ ג'כ' הרמב"ן ז' במקומו. ולכן קאמר דכסה"ד נהוג בין מזומנים ובין באינו נהוג אלן אבל שה"ק רק באינו מזומן, והוא דקאמר דשה"ק אינו נהוג אלא בעוף ולא בחיה, ולכאורה' איך שיק' בחיה, אבל ר' ל' דבחיה לא הקפידה התורה לשפוך זם דחיה ובניה בב"א, כי אווא"ב לא אסירה התורה אלא בשור ושה, ושה"ק הוא כען אווא"ב, וכאשר מדומה הש"ס לעיל דף ע"ח ע"ב. ועל מה שהקשו התוס' דליתני חומר בכח"ד דנוהג בין בזכרים בין בנקבות, ושה"ק אינו נהוג

מעילה מן דבר שמי". אבל כשהגעתי לשקל ולטרוי' דהכא, ראיתי כי הקושי' מעיקרה אין לה מקום, דהרי אמרו כאן דל' הארץ ומולאה, וכל היכי דאיתני להקדש ב' גזא דרhamna איתני, ואפיו עוף שברח למדבר ומטבע שנפלה לים הגודל לא זכה בהן המוצא, ולא נפקע מקדושה מושום של' הארץ ומולאה וא"כ הר' ביטול חד בתרי עדיף מזותו של ים אטמרה. וכך כל של הקדש אין לו מציאות לצאת מרשות נבוה בכל מקום שהוא. ובאמת hei מציא הש"ס פורוך על רב ור' ל' דלא נחטו לסבירא הלו, מהאי משנה דנפלה פרוטה של הקדש לתוך הכיס דעתלן בה, אלא דבלא"ה הדר ר' ל' וקיבול דברי ר'.

ויש להוסיף הסבר על הדבר כי אכן לא שייך ביטול בשל גובה, לכל הארץ ומולאה לד' ולולוי' נתן הארץ לבני אדם והוא מועלין בכל. וכן אמרו חז"ל בברכות לישוב סתרת הנני שני כתובים, כאן קודם ברכה וכאן לאחר ברכה, הרי דלהנתן מעוז' צרך הורמנה ורשותא כי הכל לגביה. ומעתה איך יתבטל מה שבאמת הקדשו לגביה, בחולין שהוא ג'כ' של גביה, אלא דהתורה התרה לנו ודי להפקידו את עצמו ולא שיגורר את של גביה עמו ור' ע' דס' דמעול אפיו בהוציאה פרוטה אחת מן הכיס עין לעיל קל'ב' במשנה דברו שנתעורר במאה שבארתוי דכל שלא בטל היה קבוע אף שאינו ניכר. ואם תשאל אל' בנהבדה מטבח של הקדש בעולם, אסורו כל המטבחות שעולם, מחמת האי תעירבות עד שיפדוו בכ"מ שהוא, לא מהCommerce שאלת את זאת דדוקא במקום דאיתחזק איסורה אמרין כל קבוע כמו"מ, אבל לא שמא בא האיסור לכך ידי או ליד חבירו והוא פשוט וכ"פ העני הוא עני נעלם דהקדש לא שייך ביטול מה"ת ומקום הניחו לי להתגדר בו תלית' וד"ק היבט.

ובני הרב מו"ה עקיבא שיחי אמר ד"יל' דמש"ה פרוטה של הקדש אינה בטלה ברוב מושום דברל בטל דעת בעלים כאשר כתוב הרמב"ן בח' ע"ז ובהקדש הרוצה שיתבטל היינו שיפקע שם הקדש וכי ניס לרשوت הדירות היינו המעילה ובמידה הלא איןיו יצא לחולין אל' א"א לבטל דבלא דעת בעלים לא מתבטל דעת בעלים וזה מעילה במאיד ודף"ח וד"ק.

ע"ב גמר' ת"ר כי יקרה ק"צ לפניך מה ת"ל לפי שנ' שלח תשלח יכול חוזר בהרים וגבועות כדי שימצא קו וכו'. מכאן הוכיח החוי' שהבאתי לעיל דאפיו אינו רוצה ליקח מאומה מצואה עלי' לשלח את האם ולוקח את הבנים, דהרי דרש כי יקרה כדי לפטרו שלא חוזר בהרים וגבועות אחר מצוא זו. ואני תמה דהרי היא מה שאמרו שלא תאמור שהיא מצואה החלטות לחזור אחריה מפני כתיב שלח תשלח וכפרש"י ואז' וdae היהת חייבת ומוחלתת, אבל להכי כתיב כי יקרה שלא אמר כך, וממילא גם אם יקרה רוב לא תכוibility לשלח האם רק אם רוצה ליקח הבנים. והחו' היבא שם דברי הואה"ק שטעם המצואה כדי העיפה תצער ותפרח ממוקם למקום לבקש את בניה. ועי' יתעוררו רחמי המקום ית' על בנין שבגלות עיי"ש. אבל ידוע כי הטעמים שפע"י הסוד עפ"י רוב לא תכוibility אל הלהקה כי כן הראותך בגה"ג דעפ"י זהה הוא לתקן חטא של שתי אחיות שנשא יעקב שהוא מכון לגה"ג בין השס"ה גידין שהמה נשגד השס"ה לאוין, וזאת יצדק לר' דסובר גה"ג אינו נהוג אלא באחת ולא לחכמים דנוהג בשתייה, וכן טעם התפילין על יד כהה מושום דהוא נגד הלב אינו כהלה דלפי טעם זה באיטר יד הוא לך למיזיל בתר שמאל דעתלן, וכן הרבה, וגם מדברי חידושים הר' ז' כאן מוכח דלא כחו' וד"ק.

בלי דאית ב' שלח לתכלת, דבಹקדש באמת ליכא עלי' שאינו בעלין, לא מצות פדי' ולא מצוחה להביאו ליד גזבר אלא משום מצותה שהק' קאמר דה' עלי' מצוחה לפודתו כדי לקיים מצותה שהק' כמו ברה'אי לאו קרא דמחוסר פדי' וד"ק.

ד' קל"ט ע"א גמר' אבל במקדיש תרגולתו לה' ב' דקדשות דמים בعلמא הוא כיון דמרדה פקעה קדשותהו, והקשה הר' בחידושיו, וא"ת וקדושא שבחו להיכן הלכה, ות' ביוון דנטיאש הגזבר מחמת שמרדו הוה כהפרק עיי"ש, ואין לפרש דמכח יאוש קאטינו עלי', דהרי כיון שניכרת ובאותה ליד המשתרם כלתת האישוש, ושוב חייב להחזיר להקדש דהרי בייאוש בעינן אתה ליד זוכה דוקא וכן בהקדש אם נימא דקינה מצד יאוש הר' היא המעליה דקינה מזו הרהקדש, אבל הכוונה דזהה כהפרק גמור ווד קודם שבא ליד זוכה יצא משרות הקדש, כי ברחה ומרדה הוה כמו זוטי של ים דפקע מינין שם בעלים עוד קודם דأتא ליד זוכה, וכן מוכח מהה שכתבו התוס' דאווזין ותרגולים שברחו מבעליהם הוה הפרק והחזקק בהן זוכה בהן, ולא מטעם מציאה אלא מטעם הפרק ממש וד"ק.

ע"ש גמר' אלא דחزاן בعلמא ואקדשי', ובה' ק"ז הקשה דילמא בתוק' ד"א אקדשי', והנה לפי דעת החוי' תש' ס"ז דחויב מצות שילוח היא החלטות אף שאינו רוצה ליקח מזומה, בלבד לא מצי מיריב בהכי, דמיד כשחזי הקן מוטל עליו חובא דשה'ק קודם דاكتשינו, וככפריך הגמר' אנטל האם ואקדשה, מעיקרה אי חיב בשלוח מקמי' דاكتשי' ובגוף דברי החוי' עין עוד لكمן מה שאכתב באזה וד"ק.

ע"ש גמר' ושמואל אמר כל היכי דאית' ב' גזא דרhamna איתני דכתיב לד' הארץ ומולאה, והכי הלכתה דר' נמי אמר היכי' ור' ל' בר פלוגתני קובל'י אחר דשםע' מורי' ולכן משנתינו בקדשי' בה' ב' שמרדו ולילדי דاكتשי הוי הפרק ואנו מזומן וראוי לשילוח, וכמוש'כ התוס' דבחולין הаг'וו אף שמכיר המזומה אווזין ותרגולים שמרדו בבעליהם, כל המחזק בהם זוכה בהן, דהאי מרידה דאזולו לעלמא לחלוון שלא לחזור עוד لكن שלחים, הוה כמו זוטו של ים דכל המציג מזומו זוכה, מ"מ לגבי הkadsh דלה' הארץ ומולאה לא זוכה דכל היכי דאית' ב' גזא דרhamna איתני, ומסתמא ה'ה בנפלה מטבח של הקדש בזוטו של ים, מי שモציאה לא זוכה בה, וצריך להביע לא לד הגזבר כי לעולם אין הקדש מעילות או עי' פדיון, וזה אמת או עי' מעילה בשוגג שמביא קרבן מעילות או עי' פדיון, וראה זה מציאה מצאתי כמוש'א של רב לישוב בזה עצומי' וחמורה שנטיגעו בה בעלי התוס', ואחריהם כל המפרשים ולא מצאו מענה המתישבת על הלב, והוא בסוף מעילה דשנינו במשנה פרוטה של הקדש שנפלה לכיס, או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש דמעול לר' ע' שהוחזיא את הראשונה ולהחכמים כהוזיא כל היכיס, והקשרו בתוס' למה לא בטל האי פרוטה של הקדש כשאר איסור דעלמא עיי"ש. וכל הנאמר בזה אין לו שום התחלה, ועיין בשווית מהר' ז' ל' יוז' ס' ק"ל שפה העיר דלא די שקשה דמה'ת בטל האי פרוטה ברוב, אלא דין מהני פדיון על דבר שכבר בטל ופקע איסורי', ואין לו פדיון על מה לחול והוא אמת וצדק, וגם כל מה שדנו דעתנו דאחרים א"א ליבטול ג'כ' בורכח הוא דודאי גם ממונו של חיירו שנפל לכיסו שפיר בטל, אלא דמחיב לשלומי כמו בכל עלי' ביטול, דגילה דעתנו בעי לשלומי, אבל החפש עצמו שפיר קנה עי' ביטול, דכל שאינו ניכר הוה לנפל לאו טעם של ים דמי יוציאנו, אלא כיון דעתעשר בממוני של חיירו אישעתבד לשלומי לי' שווי' מכיסו, וא"כ בפרוטה של הקדש נמי ניהו דבעי לשלומי להקדש כמו להדיות אבל

ובגוף הקושי יותר ה' להמקשן להקשות למה לא יליף מחלב דהתרה התורה כדי ליפ בלבירות דף י' ע"ב, ודילא הפה טרפה הוה, אבל לפיה שבאירטוי בסוג'ו' דרוב מהיתר איסורים לא מציא למיליף כלל, דילמא מכח ספקא לקולא וכמ"כ מחלב וביצים לדעת הרמב"ם אין בהם אלא איסור בלא מלוקות חazzi שיעור, דוידי פשיטה דספקא שלחן עכ"פ מה"ת מותרין ודוק'.

ע"ש עופט רובץ וכו', בשלמא עופט טמא וכו', כדאמר ר"כ תקה לך ולא לכלביך, ה' תקה לך ולא לכלביך, והיכא איתמר דר"כ אהא דתני, אס טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרופות פטור משילוח, מהנה' מאר"כ אמר קרא תקה לך ולא לכלביך עכ"ל הגמ', ותמייה לי, ומה העמיד ר"כ דרישתו דליך ולא לכלביך על הברייתא ולמעט אפרוחים טרופות, ולא על המשנה דעופט טהור רובי על ביצים טמאים, שוב ראיתי שהת' הקשה בהזח וחזרו אינו מספיק דהרי מדקנינו דנוגה בטהור ולא מטמא נמי נשמע דעתך טרפה חייב.

אבל מה שנראה לפע"ד בא דלפי מה שכתבתי למפללה בפ' רה"ג קל"ז ע"ב, על הא דדרש תנתן לו, ולא לשקו, דאע"ג דלו ולא לאورو בתמורה לא דרישין, וכן נתנו להן ולן לכלביו גבי מתנות זרע ולזה'ק נמי לא דרישין, דרמב"ם חייב אף בטרפה במתנות, מ"מ לו ולא לשקו דרישין, ומשום דלא ממיעטין אלא מני שאינו ראוי להיות נוגה בו, אבל ממיעטין דבר שرك במרקחה אינו ראוי לנחינה כי מסתבר דלא פלוג התורה לפטור מהפרשת תרומה ע"י שאירע סיבה שנטמא הטבל או לפטור ממתנות ע"י שנמצאה בהמה טרפה דעת העופט דיבר הקרא, אבל לו ולא לשקו דממיעטין מין שאינו ראוי לבגדים, כונן שעור עי"ש לעיל, וא"כ קשה אייך ממעטן כן מתקח לך ולא לכלביך אפרוחים טרופות דזוקא בגין עופט טמא יש למעט שהוא מין טמא, אבל לא אפרוחים טרופות דרך עי"ש סיבה נטרפו. אבל ייל' דשאני הכא דעופט טהור שה' רובי על ביצי עופט טמא בלי עשיית אדם אלא ממילא דהרי באינו מזומן דבר כתוב, הוא כמעט מן הנמנע, והמשנה דקANTI דין זה הוא על מציאות רחוק אם אירע שאדם הושיב עופט טהור של לדרשו עי"ז, וממילא נדע גם דין זה דביצי עופט טמא, ולא שייך כאן לומר דבר שהוא רק בדורש הקרה ע"י במקום הפקר על ביצי עופט טמא של הפקר. אבל לדריש הקרה ע"י במקום שיש למעט אפרוחים טרופות שהוא עכ"פ יותר שכיח, ודאי עדיף לדרשו עי"ז, וממילא רק במרקחה איי מעת דדרבה האי מקרוה הוא האזורה שכיח מין המין טמא דהוא לא שכיח כלל שיזידמן כן. וכי להשミニינו זאת لكن העמיד ר"כ דרישתו על הברייתא שדיברה מאפרוחים טרופות ולא על המשנה שמיירி מביצי עופט טמא וזה נכון מאוד בס"ד ודוק'.

ע"ב גמר' א"כ ציפור למעוטי עופט טמא למה לי. לפי מה שהבאתי לעיל בשם הרמב"ן ז"ל דכמה תנאים לא ס"ל דצפור טהור במשמעו, א"כ להני תנאים באמת גם אם טרפה אינה חייבת לשלהה, עפ"י כתוב קודש זקני זצ"ל דמה"ט פוטר הרמב"ם מלוקות גם בסам טרפה, מושם דלא ברירה לי' הא מלטה. ולא אוכל ליריד לסוף דעת קדשו, דאייך רוחה לפרש דמה שכי' הרמב"ם בHALCI י"ב בשחת מקצת סיימנים וכו'. ואס לא שלח איינו לוכה, דקאי נמי אדלעיל מנני' בהליך י"א דהיתה האט טרפה חייב לשלהה. זה ממי' גיטא דאי מפרש כדעת הטור דשחת מקצת סיימנים אס קאי אז ודאי לעיל מני' באט טרפה הו"ל לומר דאיינו לוכה, ונדע ממילא גם בדיון שלabhängig ואס נאמר דהאי גרע, מושם דהוא עשה טרפה, עי" מעשיינו אינה בת שליחות, א"כ קשה אייך סמך הרמב"ם בירושא באט טרפה על הסיפה בעשאה טרפה לכתוב שם אינו לוכה. ואס נפרש כדעת ה'כ"מ וכאשר כן האמת דרמב"ם נמי

ע"ש מנה"מ, אר"י דאמר קרא כי יקרה כן ציפור לפנייך, עופט ממשמע לנו בין טהור ובין טמא, צפור טהור אשכחן דאיירי צפור, טמא לא אשכחן דאיירי ציפור. תמייה לי איה משכח דטהור איקרי צפור לחוד, אדרבה בכ"מ דבעין טהור כתיב ב' טהור או טהורות, ובמקום דדייבר בין מטהור ובין מטמא כתיב ציפור סתם, אלא דהרבמ"ז דכתיב טהור או טהורות למלטה אהיריתא אתה. אלא דהרבמ"ז עה"ת מביא דאייכא באזה פלוגתא דתנאי, או שם צפור כולל הוא שם עופט בין טהור ובין טמא, ונפ"מ לדינא ה' עופט טרפה אי חייב בשילוח או לא, ועיין בה' ק"ז ז"ל ועיין בדברנו זהה לקמן ודוק'.

דפ' ק"מ ע"א גמר' אי טרפה בהדי' כתיב ופרש' נו"ט לא יاقل לטמאה בה ובגהותו מהרש"ש קמתמה דהרי האי קרא לעניין טומאה זההיר כמו שפרש' בעצמו שם עה"ת ולמה סגי לי מקרו דבשער בשדה טרפה ל"ת. ואני אומר דיפה כתיב רשי' ז"ל מקרו דבבלה וטרפה דازהיר על טומאת נבלות עופט טהור דיש במינו טרפה שמעין דשייך טרפה בעוף, אבל מקרו דבשער בשדה טרפה לא שמעין דסתמא דקרו בהמה איירידי דפי' המקרא הוא בשער בשדה מן הטרפה דבשער לשון זכור אבל קאי על בהמה שנטרפה ואח"כ שחתה שלא נאכל מבשר של בהמה הטרפה. ולכן רק מקרו דנו"ט לא יاقل לטמאה בה נדע דבעוף טהור יש טרפה ודוק'.

ע"ש טרופות מוחית נפקא הניחא למ"ד טרפה חייה וכו'. עיין במה שכתבת בריש פרק אלו טרופות זה.

ע"ש בגמי בשלמא עופט טמא וכו' אפילו עופט טהור רובי על ביצי עופט טמא הא צפור הוא, כדאמר ר"כ תקה לך ולא לכלביך. ב' ק"ז ז' הביא קושי' מספר שיחת חולין דילוף דאלין בתר רובה מכוה דאמורה תורה תקה לך ולא לכלביך, ואי דלא איזלן ב"ה, דלמא הביצים שתתחיה נגמרה לאחר שנטרפה אמה, והיא נשלחת וא"א לבדקה עי"ט טעינה שנייה. והנה קושי' זו היא במחכ"ת שיחת חולין וייתר מזה שיחה בטלה, כי ביצים טרופות אינם פטורין משה"ק, דהרי במשנה רק רובי על ביצי עופט טמא, ולא ביצי טרפה פטור, ורק באפרוחים טרופות קטני דילוף ומושום דאיינן בני קיימת דהיניו שאים יכולם להוציא אפרוחים, דעיקר הביצים גדל אפרוחים, ומאחר דביצות טרפה מגדל אפרוחים כשרים, וכאשר פסק הרמב"ם בפ"ג ממי' הא"י אפרוח שנוול מבייצ טרפה מותר שאן במינו טמא עכ"ל, אין למעט מתקח לך ולא לכלביך דהרי שפיר ראייך לגדל אפרוחים ואין שום פוסק הזיכיר ביצים טרופות אלא אפרוחים טרופות ומטעם לך ולא לכלביך. ותדע דמתני' דיבר מביצי עופט טמא ולא מביצי טרפה והברייתא דיברה מטרופת נקעה אפרוחים ולא ביצים וזה ברור ואמת.

ולפי האמור יש לתמורה נס אתו' דעיל ס"ד ע"א ד"ה שאם דקמה שכתבו דביצה דשרי' ולא הוה אבמה' ח' יעדין מתקח לך ולא לכלביך, והוא פלא שוב רב ראיתי בח' הר"ז ז"ל שכ' ביצים מזורות שאין אפרוח נולד מהם ובDSL פנא מרער ואצ"ל אם הביצים נוצר בהם אפרוח שזיה אייך חייב לשלח דכיוון דהביצים אסוריות קרי ב' תקה לך ולא לכלביך, אלא ש"ל שאם ח' יכול לשום הביצים תהיך עופט חייב לשלח עכ"ל, ושמחתי כל הון וכמוץ שלל רב שכונתי לדעת קדשו והוא האמת דכל שרואין מהן אפרוח אף שאסורים באכילה שפיר קרין ב' לך ולא לכלביך ודוק'.

לדרוש אלא עוד פ"א, וא"כ לא ה' התנא נקט ד' וה' דאי אדרשה קסמייך ליכא לריבוי רק פ"א דהינו תרי זימנא, ואי דממילא נדע דה' ה' יותר ויתור אז ה' לו לתנא לנוקוט אפיל מאה, אבל לא ד' וזה שאנן זה הפלגה נגד תרתי, ולכן הוצרך להוציאן מטעות דלא מריבוי דתשלח מרבה חדא ואידך מסברה, אלא שלא שלח לחוד הרבה משמע ונקט התנא ד' וה' לרמז על הריבוי חדבזה יידע גם על מהאה. ופלא אני רואה כי הרמב"ם ז"ל כאן הביא המשנה כצורתה מלאה במלחה ולא שת ליבבו על האי פירושא דרבא דבגמ' דמשלח לחוד קמרבנן ואפי' מאה פעמים, ובhalbכות גולה ואבדה פ"א ה"ז שינה מלשון שהוא ממש כמו כאן עפ"י תיקונו של רבא ז"ל: „החוירה וברחה אפי' ק' פעמים חיב להחזר שנאמר השב תשיבם השב אפי' ק' פעמים וכ"ו עכ"ל הלא דבר הוא. ומה שנראה לפע"ד וזה וצריך ליישבו כדמטרץ בגמ' לטעות בשוחטה מצורע אתה ואיך מביא הרמב"ם ראי לסתור וצ"ע.

בשחת מקצת סימנים של האפרוחים, וכפרשיי, וא"כ הא דאיינו לוקה כאן הוא משום דהוא איבעי' שלא איפשטי'. ומה שייקות יש לזה עם הדין של אס טרפה השני בהלכה הקודמת, ולכן אין ספק שהרמב"ם לא חש להני תנאים דלא הזכיר בוגמ' כאן משום דסתם מתניתין נמי מסיע להאי ברייתה Adams טרפה חייב בשילוח, דכיוון דקתוינ במשנה עוף טמא פטור משליח הדיקוק מני" דעוף טרפה חייב, וכאשר בתבנו למעלה דעוף טמא על ביצים טהורים במקומם הפקר הוא כמעט מן הנמנע, ואי התנא ה' סובר דה' עוף טרפה פטור משילוח ה' נקט מה דשכיה יותר. ועל מה שיש להפליא, הוא הופיע הפימ' ש' לרמב"ם שכ' דצפור נופל רק על עוף טהור שי' כל צפור טהורה עכ"ל, והוא פלא דדרבנה מהאי קרא קשה על כלל זה וצריך ליישבו כדמטרץ בגמ' לטעות בשוחטה מצורע אתה ואיך מביא הרמב"ם ראי לסתור וצ"ע.

ומה שכ' ק"ז ז"ל כאן דף ק"ס דהכ"מ כיון במה שכטב דהගירסה האמיתית ברמב"ם הוא דשcht מקצת הסימנים. (והג'ה שם לא הבין מה תילקו), שכונתו משום דסימנים לשון רבים עכ' אפרוחים קאי, אך אס דהכשרה בס' אחד, לא הוול"ל דעוף השרו מקצת סיימון דאושט קאי, לא הבנתי מה רצה זהה שכ' דעוף השרו בס' אחד, דהרי הרמב"ם הוא דס' דגס עוף עבי לכתיה שנוי סימנים שלמים ומה"ת, אבל ודאי דכאן מקצת ולא מרוב דבר, וממילא דלא קאי על הקנה רק על השותט, אבל בשביל זאת מ"מ דרך לדבר על ב' הסימנים אפילו אם המדבר מונחת אחד משום דהקרה לעולם נשחת תחללה, והרי שהה במיעוט סימנים והחליד במיעוט סימנים דלעיל ד' ל' ול"א ולמן דמפרש דמייעוט קמא קאי, נמי כתני סימנים לשון רבים, ולא קאי אלא השותט, דבנה לית לנו בה. אבל כוונת ה'ם לאפוקי מגירסת הטור שהבאיה, "שהחט במיעוט סמניה" דלפי גירסא זו עכ' אס קאי הגיה ה'ם, "מקצת סימנים" דז' אפשר לפרש דאפרוחים קאי ודז'וק.

ע"ש במשנה היו שם אפרוחים מפריחין או ביצים מוזרות פטור משלוח וכו', מה אפרוחים בני קיימת אף ביצים בני קיימת. ור"ל אפרוחים בני קיימת לאפוקי טרופות דאים בני קיימת ונוטעטו מתקח לך ולא לכלביך, אף ביצים בעין ראוין להolid לאפוקי מוזרות, ואע"ג דהתנא דמתני' לא תנא בפירוש אפרוחים טרופות לפטור, נשמע זאת מהא דקתוינ עוף טהור על ביצי עוף טמא דפטור, חד טעמא איקא דליך ולא לכלביך ובדאמר בגמ' לעיל, עין ברמב"ם ז"ל שכטב בהלכ' ט' וצ"ל: „היו אפרוחים טרופות הר' אלו בכיביצים מוזרות ופטור משלוח", עכ"ל. ולא הבנתי הלא אפרוחין טרופות נטמעטו מתקח לך ולא לכלביך, אבל ביצים מוזרות נפש היפה תאכלם, אבלطعم הפטור משום דאים ראוין להolid ולא בני קיימת נינחו, ואיך תולה הרמב"ם אפרוחין טרופות בכיביצים מוזרות. וצ"ע כתעת ודז'וק.

ד' קמ"א ע"א שלחה וחורה אפילו ב' פ' וה' פעמים חיביב, שנ' שלח תשלח את האס עכ"ל המשנה, וכצורתה תנן נמי ב' מ" ד' ל' לעניין השבת אבודה. והאי מדרבנן דאמר ל' לרבע ואימא שלח חדא זימנא תשלח תרי זימנא, ה' סובר דד' וה' נקט היא דזוקא ולא יותר, لكن פריך דמן"ל לרבות מיתורא דתשלח יותר מתריז זימנא, דאי ידע דהאי ד' וה' לאו דזוקא ואפילו מהא פערם נמי מה פריך דילמא באמות לא מצין לרבות מיתורא רק עוד הפעם, אבל מ"מ נדע מזה דה' מהא פעמים דמ"ש, כיון דלא יצא בפ"א וצריך עוד העש הפעם לשלח מה ל' פעמים ומה ל' מאה פעמים, אלא דלפי' ה' די לתרץ לו דהאי ד' וה', לאו דזוקא דה' מהא ולעולם מרים ביומיות תשלח אלו ליכא ועשה איכא, ולפי' דברי החכ"ץ, הלא בPsiות הול"ל דכל שנוטל רק האס ליכא לאו רק עשה. והנה אני רואה כי

אם מצوها קלה שהיא כאיסר וכי' או על שלוחה האם קאי הלא ה' מוכרכה לשולח שלא לocketה, ואפי' שלא בהתראה הרי הוא רשאי ונפסק לעדות ולשבועה, ומה הוה ל' למיעבד אלא ודאי או דקי' אליבא דרי', והוא מצי' ליקח האם לטהרת מצורע או אף' לאכילת רשותם בלא הבנים, ולא עבר אלא אעשה כי אליבי' דוקא בלקיחת שנייהם איכא לאו דלא תינח וכדעת החכ'צ' הנל', או דרבנן על המניעה מכל וכל קאי והויה מצי' לשולח האם וליקח הגולות, והוא נמנ' מהז והפסיד כאיסר שוו' הגולות.

ועתה אריך אך אין פסק הרמב'ס ז"ל מכונים לכל מה שכתנו דהנה בראש הל'ש בשມונת המצוות כתוב "שלא ליקח האם על הבנים, לשולח האם אם לקחה עמו הבנים", הרי דלא הזכיר שי' שה'ק' מצואה מוחלטת, וגם לא מצואה תנאיות דהינו אם ירצה ליקח הבנים וכמו שחייבת האם ירצה לאכול אלא שהוא מצואה המתיקנת עויתו אם לקחה, וכן מבואר בפסקיו בפי' שכתב הлокח האם על הבנים (והיינו מעל הבנים) ושותה לוקה על שחיתת האם שנ' וכי' (דהינו מושם דעת' שחיתה ביאל המ"ע בידים זאת אפילו למ"ד בטלו ולא בטלו) וכן אם מטה קודם שישלחנה לוקה (והיינו למ"ד קיימו ולא קיימו דפסק כוותי'), "ואם שלחה אחר שלקהה פטור", פטור אבל אסור כמו אסור להחותר ע"מ שישראל הנוטר וזה ברור בדבריו, והוסיף בהלכה ב', וכן כל מצות ל"ת שנתקע לעשה וכו', הרי ذكري ל' מצות ל"ת מה שלקה האם קרי ל' ניתוק לעשה מה שלחה אחר שלקהה, אבל ממ"ע בא לא שעבר תחלה אין זכר במון, ואדרבה כתב בהל'ג' ב', בא אחר וחטף האם מידיו או שברחה מידיו שלא מדעתו לוקה שנ' שלח תשלח עד שישלח עצמו, והרי לא קיים העשה שב'ה' עכ'ל, הרי דמפרש האי תשלח המiyor בקרא, שאם לא קיים בעצמו העשה המתיקנת עויתו לוקה ע"פ שנותק'ים העשה ממילא, וזה נגד הגמ' שמספרת האי תשלח בלקיחה ע"מ לשולח דליך לאו אלא עשה, וחייב על העשה אפילו אצידק ל' לטהרת מצורע שהוא חמורה, הרי שלך לפניו לדעתה הרמב'ס זה ליתא, אך ניחא דרשאי, לעבור על לאו דלא תח ע"מ לקיים העשה המתיקנת הלאו, כמו דלא דמותר לגוזל או להותיר כדי לקיים והשיב, או באש תשרופו, אלא העשה בא כאן שאם עבר ולכך לתקן את הלאו שעבר. הרי דפסק בחכמים דליך כאן עשה בלי לאו, אבל איכא עשה המתיקנת את הלאו, ובhalbca י"ט הביא דין של המשנה האחרון וז"ל, "אסור ליטול אם על בנים אפילו לטהר בהן את המצורע שהוא מצואה, ואם לך חייב לשולח, ואם לא שלח לוקה שאין עשה דוחה ל"ת ועשה וכו'" עכ'ל, הנה לא האביר כלל דינה דליך ע"מ לשולחו דליך רק האם על גוזל או גוזל החמורה לא דחיה עשה דשה'ק, מושום דכתיב תירא כסוג'י דידן, רק המשנה כצורתה דאפי' לטהר מצורע אין לך, ואם לך לוקה, ועוד'ג' דהרבמב'ס אית ל' קיימ' ולא קיימ', מ"מ הלא מפרש דמאי לתקן הלאו כי' שהאמ ח' בידו, וא'כ' גוזל איכא לאו ועשה העומדת לתקן, וכן נtan טעם לדבר משום דאי' עשה דוחה ל"ת ועשה, והכ' מ' תהמה עלי' וכותב דרבנן דס' מל' משלח ואני לוקה דלא תחת, אין כאן אלא ל"ת ולא עשה, והרי ה'ק' מ' השיג לדעתה הרמב'ס שפסק בחכמים קודם שלוח אין כאן שום עשה אלא ל"ת דלא תחת, אבל לא ידעתני מה עמי מן הרמב'ס, הלא על הגמ' תמייתו, אך אמרו בגמ' דaicא ל"ת ועשה והוא אליבא דרבנן כדמוככי מתוך הסוג', אבל באמות אין כאן קושי' דינוי איזן אלא ל"ת דלא תחת, אבל אם נתיר לו לוקח לטהרתו המצורע יעבור על הל'ת' וגם יבטל העשה המוטלת עלי' אחר הלקיחה לתקן הלאו, וזה קרי ל"ת ועשה, אבל, עכ'פ' שמעין מזה לדעתה הרמב'ס ליכא שום מציאות עשה בלא לאו לחכמים, ומדוחה כל השקיל וטרוי' שבגמ'

גם החוי' ה' מפרש על הבנים עם הבנים כח'צ'adam קרשי' דעל האם לחוד איזהיר שלא ליקח מעל הבנים, אין מצי' לפרש שהעשה דשלח תשלח היא עשה מוחלטת, אך ישלח בלבד התראה אמרה לא תח האם מעל הבנים, וא'א לשולח בלא לעבור אלא דלא תחת, אבל הקרה לא מתישב בשום אופן הכி, דהיינו הול'ל' תחלה המוצה המוחלטת דשלח תשלח את האם, וא'כ' הלאו דל'ת האם מעל הבנים להחיק בה לאכלה, ועכ'פ' אם הקדמים הלאו דלא תח הוו'ל לפרש לא תח האם מעל הבנים להחיק, כי סתם לא תח איינו במשמעותו להחיק בה דוקא, כי עיקר(acziorot) של האי מעשה הלקיחה הוא משום שמסלול אותה מן יליה שמרחפת עליו'ן לשמרן, וכאשר כתוב הרמב'ס בהל'ג' ז' ו'ל: "לא אסורה התורה אלא לצד אותה והיא יכולה לפרוח בשביב הבנים שהוא מרחפת עליו'ן שלא ילכו, שנ' והאם רובצת על האפרוחים" וכי' עכ'ל, וא'כ' טרם שנדע ההיתר דשלח תשלח לצורך לקיחת הבנים, ודאי הינו מפרשין לא תח האם מעל הבנים כלל, אלא עכ' דחוי' ג'כ' ה' מפרש דל'ת האם על הבנים עם הבנים, וליכא לאו רק בלקיחת שנייהם, ואם מדויק העשה אחריו הלאו לומר, אבל שלח תשלח את האם והבנים תח לך אם תרצה, ואז השילוח הוא החלטי ולא תנאי שאם תרצה ליקח הבנים אז תשלח האם, אלא שלח תשלח לחלו'ין ואם תרצה תח לך ה' הבנים. ומעתה אני אומר כי בדבר הזה האם פירוש על הבנים הוא עם הבנים ה' הבנים היא הפלוגתא שבין ר'וי ווחכים במשנה שא'ז', דרי' אומר הנוטל האם על הבנים לוקה ואני משלח, ומפרש בגמ' דסוב' שלח מעיקרא ממשמע והיינו דמפרש דעל הבנים הוא עם הבנים, ולכן כל שעבר על זה ולפק האם על הבנים גם שנייהם עבר אלiao זה ותו ליכא שום מצואה כדי לתקן את הלאו, דומה דכתיב אח'כ שלח תשלח את האם ואת הבנים תח לך מעיקרא ממשמע, דהינו עשה מוחלטת לשולח האם, ואם ירצה יכול ליקח את הבנים ואין הפרש דהכל רשות שאם תרצה תוכל לשולח את האם וליקח את הבנים, דא'כ' גם להיפך שפיר דמי ליקח את האם ולשלחalo להניח את הבנים דגס אז לא עבר אלao דלא לתקן האם עם הבנים, ולכן עכ' פ' דשלח תשלח למ'ע אתה, ואם לך האם והניח הבנים או שלח עבר אהאי עשה, אבל החכמים דפליגו אר'וי ואומרים משלח ואני לוקה, ודנו אותו ללא הניתק לעשה כדקטני במתני', מפרשין הלאו דל'ת האם על הבנים כפרשי' מעל הבנים, הלאו מוחלט בלקיחת האם לחוד עובר, لكن מוטב שלא יגע בקן זה כלל, והעשה דשלח תשלח לא בא אלא לתקן הלאו אם נטול האם מעל הבנים, וכמו והшиб את הגזלה דבאה העשה לתקון הלאו דלא תגוזל, כן מתרחש גם כאן הקרה דשלח תשלח אם עברת ולקחת, אבל ודאי מוטב שלא ליקח כלל האם מעל הבנים, כמו בכל לאו הניתק לעשה דלא נימא דaicא רשות גוזל כדי לכי'ים והшиб, או להוtier מבשר הקדשים כדי לכי'ים מצות שריפת נותר, וכן הדין נוטן לפי הטעם המוסכם ברמב'ס ואבע'ז' יותר מפרש טעמי המצוות, כי מצד שלא נטאizar בלקיחת האם מעל הבנים שהוא צער גדול לה, וא'כ' המניעה היא המוצה ועליה קבעה התורה השכר למען ייטב לך והארכת ימיים, אבל שלוח האם מעל הבנים ולקחת הבנים הוא תיקון הלאו שעבר בלקיחה, ואין על זה האי שכר כי די בתיקון שלא לocketה, אלום לר' יהודה דשלח מעיקרא ממשמע איכא מצוה החלטה בלקיחת האם מעל הבנים לשולחה, ועפ' טעם הזוהר שהבאתי לעיל, ואליבי' איזה האי עובדא דסוף פרkon, بما שעלה לברא להביא גוזלות ושלח את האם היכן אריכות עשה, נאמר אליבא דחכמים לא על האי תיקון הלאו עכ'פ' שהיא עשה, והרי קתני בה ומה האי שכר. ותדע מלשון המשנה גופה דבן הוא, דהרי קתני בה ומה

לא קשהaimא חשלח תרי זימנא ותו לא, אלא להיפך קשה מה קמ"ל פשיטה Adams חזרה איכה הלאו דלא תחק מקודם, ומוק"ו כמו שכתבנו בריש דברינו ולכן ה' די לרמב"ס לשנות הדין כמו שהוא במסנה מבלי להוסיף עליו מאומה, משא"כ שם בב"מ לענין מצות השבת אבידה דהיא מצוה החלהית שם מבאר כתירוץ של רבא ודוק' היטב בכל הדברים שכתבתי כי הן קילורין לענין ואמייניטים להלכה בס"ד.

גמר' ותו לר"י דאמר שלח מעיקרה משמע אפילו עשה נמי ליכא לפי מה שביארנו למעלה לר"י דשלח מעיקרה משמע, הרי הוא מצוה החלティ ליקח את האם מעל הבנים ולשלחה, כאשר קתני במתנ"י אמר הריני נוטל את האם ומשלח את הבנים חיב, ובמשנה שבמשניות קטני חיב לשלח, והנה שתי הגירושות אמיטיות דלחכים דר"י דאמרו משלח ואין לוקה למ"ד קיימו ולא קיימו, וכפרש"י תנך כ"ז אם לוקה האם ולא שלחה מיד חיב מלכות וחיב לשלח, ולר"י דס"ל שלח מעיקרה משמע חיב לשלח אצל איןו לוקה וכדעת החכ"ץ זיל, דהרי לא לקחה עם הבנים, וא"כ מייקאמ, ותו לר"י אפילו עשה אין כאן, אבל ניחא בשנאמר דהא דאמר דתשלח אתה להיכא דעבר וشكלי' לאם דלאו עבר', היינו לחכים, אבל לר"י מירידי דשקל גם שניהם האם עם הבנים, ואז לר"י לוקה ואני משלח, אלא דלר"י לא צריכין לאוקמא תשלחblkach שיחסם אלא דתשלח אתה שאפילו לஹרת מצורע לא יקח האם לחודה, דין בה אלא עשה דעבר על שלח, וכחכ"ץ וכתרוץ של מ"ר בר"א דאמר כגון שנטלה ע"מ לשלחזה דהוא לחחים, נכלל גם לר"י דלא צריכין לדידי' כלל לומר דעתה אלא דמעיקרה אין כאן אלא עבירה עשה אם נוטל האם בלבד הבנים. אבל רשי זיל לא פירש וכן ונתקח טובא hon בkowski' הגמ' לפרש דלר"י בנטלה האם לחוד ג"כ לוקה ואני משלח, ואם לוקה ע"מ לשלחזה גם לר"י לא עבר אלא, וממילא גם לא על העשה.ומי כחכם ויבין את זאת, ואמת דlisnia דגמ' דחוק לפ' פירושינו אבל מ"מ האמת כן הוא ודוק'.

תוס' ד"ה לא צריכא דעבר וشكלי' מכון קשה לפ' ריב"א וכו', קושי התוס' קשה להולמה, דהקשה לדעת הריב"א דהלאו לעולם נרחה ולא נשאר רק עשה, לעולם צריכין קרא דתשלח להורות דכאן ליה אם עבר ולקחה לטהרת מצורע, והוא פלא דס"ס אין זה יותר מעשה דתשלח ואיך נלקה עשה אפילו כתיבא כמה פעמים, וצ"ע ודוק'.

משנה הנוטל אם על בניים ר"י לאוקה ואני משלח בתוספתא הגירושא נוטל האם מעל הבנים, ולפי ביאורינו לעלה גירסא זו משובשת דר"י איןו לוקה אלא בנותל שניהם.

ע"ב **גמר'** עד כמה משלחה, ופרש"י אם נטלה. ולא ידעת מה רצתה בהז' ואולי יש לומר דחוקא לחכמים קמבעי' ל' דס"ל דשלח לאחר שuber ונטלה סגי לי' עד שתצא מת'י, אבל לר"י דשלח מעיקרה משמע בעין שלוח לחלוין, והטעם דלחחים דכבר עבר אלאו דלא תחק, אלא שמתוך בשילוח, כל שיצאה מת'י, כבר קיים העשה ויכול אח"כ לתפשה, אבל לר"י דשלח מעיקרה משמע מצוה הכרחית היא והוא מטעם שכטב הזוהר כדי שתחזרו ותבקש את בניה ויתעוררעו ע"י זה רחמי שמיים על ישראל בגלות, א"כ לא נגמר העשה במה שיצאה מת'י כਮובן אלא דקשה להכניס זאת בכוונת רשי זיל, כיון שלא הזכיר מכל זה מאומה וצ"ע.

אולם הרמב"ס זיל לא מפרש כפרש"י דأتא לאשמעין דסגי בשיצא מת'י ומותר אח"כ לתפשה דלא האזכיר מזה כלום אלא

מהלכ' דלאו סמכה הוא, וממצאי בח' ק"ז זיל שכ' על הא דאמרו בגמר' שנטלה ע"ד שלח דלאו ליכא וכו', אין להשתבש וללמוד מהו זה דמותר לכתילה לעבור על הלאו לקיים העשה, ומותר להחותיר ע"מ לשורוף הנורת, ولكنות חמץ בפסח ע"מ לבعرو וכו' איך קאמר שנטלו בידו לשחו דלהרמב"ס צrisk ליטלו בגפו או ברגלו ולשלחו, ולרש"י נהי דסגי במקיש על הקון שתפרחת, מ"מ אס משלחו בידו שפיר דמי ואז אחר שהיתה בידו לשלהה נדע לו שהוא צrisk לטהרת מצורע, ומסיים וזה אמת ברור ונכוון ואל תשח相反, והנה לא ידעת מה תיקון בכל דבריו, אמת דלדעת חכמים אין כאן עשה הקודמת להלאו, אלא דהאי שלוחה הוא תיקון הלאו שעבר, כמו שrifת נותר, אז א"א ליטול האם מן הבנים בלי לעבור אלאו דלא תחק, דמי התהי לו השילוח בעצמו הוא ע"כ ע"י עברית הלאו נעשה, ואיך נאמר דלא עבר אלאו ע"י שלוחה מעל הבנים שהוא ג"כ לקייה מעל הבנים, אלא דהוא כעובר אלאו ומקרים התקין בב"א, ואולי גרע דהוא מצוה הבא בעבירה וליכא תיקון כלל, וכע"פ פשיטה דלהרמב"ס זיל סובר דהאי דברי מר בר"א לאו דסמכא הוא, וכן למ"ד קיימו ולא קיימו לפי דעת הרמב"ס איכא תיקון הלאו כ"ז שמשלו, אשר על כן לא פסק הרמב"ס כהאי תירוצא שבגמ' דקרה דתשלח אתה לחיב בשילוח בדאייה עשה לחוד נגד עשה דמצורע, וקרא דתשלח אתה לדעת הרמב"ס על חטף אחר מידו או ברחה מידי דלא תיקון בזה הלאו, וק"ז זיל בעצמו הרגש לעיל מני' בזה, בד"ה לדבר מצוה מנין תיל' תשלח, שכ' דאי הוה רבע סובר לצריך לאחזה בגפה או רגליה ולשלחה בידיו, אשר זאת נפקא לרמב"ס מתשלח לא ה' צrisk לשינוי כל heiени דחיקא, בנטלה ע"מ לשלחזה גם כל שינוי דשים דלעשות שלם בין איש לאשתו וכו' עכ"ל. הרוי לך ברור ואמת דלהרמב"ס הי' מדחה כל השקיל וטרוי הלאו מהלהכה, וגם הר"ף זיל לא הביאה. ולכן תמה אקרוא על יתר הראשונים, החינוך והטור ואחריהם הבית יוסף בשוע' כולם, מסידור דבריהם נשמע דaicaca בשעה' מצווה החלティ, שהה אינו אלא לדעת ר"י דסובר שלח מעיקרה משמע, ונמשכו כולם אחר פשוטות הסוגי' שלפניו וגם אחר האי' אגדה דסוף פרקן יותר לשונות שבגמ', דמשמע דaicaca מצוה בשילוח הקו טכ"פ כמו שחיטה למי שרוצה לאכול, כן במי שרוצה ליקח הבנים שモותר לכתילה ומזכזה עליו ליקח האם ולשלחה תחליה ואח"כ יקח הבנים וכל זה איננו אלא לר"י ולא לחחים, וזה הפלא וכל, והב' בכם שלו בעצמו הרגש לדעת הרמב"ס ליכא עשה כ"ז שלא לוקח, ומ"מ לא שת ליבו בפסקין שי"ע שלו על האי עני גدول וקבוע הלהכה נגד דעת הר"י והרמב"ס זיל, וגם המשנה עצמה מסיע לרמב"ס, דהרי בכל הני דין קתני במשנתינו הטעם משום שני' שלח תשלח, ובמשנה אחרונה דלא יטול האדם אם על הבנים אפי' לטהר את המצורע לא מסיים משום שני' שלפניו. ועתה דלא צrisk להאי דינה דרשיה דתשלח שאמרו בגמ' שלפניו. ונשוב למה שהחילנו דלהרמב"ס זיל גם בהאי דינה דשלחה וחורה אפי' ד' זה' פעמים לא שת לבו לתקן המשנה עפ' תירוצו של רבא דאפי' מהא פעמים ומשלח לחוזא, כי לפי ביאורינו לדעת חכמים דאיון כאן מצוה שלוח אלא תיקון הלאו שuber וטוב מזה ולא יטול, לא האם ולא הבנים, א"כ באמות ציל שום יפותא שלא יטול האם אחר שחורה על בניה פשיטה דהלאו במקומו עומד, ואות שאיון כאן מצוה אלא תיקון מתשלח נשמע לצrisk בידייו לשלהו, ואס לא אז נלקה על הלקיחה, ומהשנה באמות בין לר"י ובין לשחים, ולחחים שפסק הרמב"ס לא שחש להאריך על הלאו כשותה, ולכן צrisk רק לר"י ולא לחחים, דלא יטול הראוי פירושא דרבא דעיקרו צrisk רק לר"י ולא לחחים, דלא יטול

והנה קושי זו גם לחכמים קשה לכטורי' דכל שלוח לבסוף הרי תיקו הלאו וליכא תועבה, ומ"ל יותר אם לkerja וחיטה דבר השיר מותר כמש"כ הרמב"ם בריש פ"ג, וניהו דרש"י דלמ"ד קיימו ולא קיימו בעין דוקא תכ"ד אבל אח"כ לוכה ומ"מ משלח ניחא, מ"מ לרמב"ם דס"ל דמצוי לקיים העשה כל זמן שהאמ קיימת קשה, וגם לרשי' קשה למ"ד בטלו והרי כל שלוחה ליכא תועבה, ע"כ לומר דריש' שם שהקשה שה"ק ליתסרה הי' סובר, אע"פ שנטתקן הלאו ע"י שלוחה היינו דנפטר מעונש מלכות אבל מ"מ איסורה דעדב עבד ומקרי תועבה אף דאיינו לוכה, הכי נמי י"ל לר"י לפי מה שביארנו לדידי' בנטול האם בלא הבנים עbor רק העשה דשלוח וועליו לשלו כלazon שהיא בידו, זאת קתני במשנה דאמר הריני נוטל את האם ומשלחת את הבנים דחיב לשלוח, וזה בין לחכמים ובין לר"י וא"כ גם לר"י עבר אעשה במה שלקחה ע"מ להחיזק בה ונעשה תועבה ומ"מ אמרה תורה שלוח גם אחר שעבר אעשה - כן יש לדחוק - ודוק'.

ד"ג קמ"ב ע"א משנה לא ייטול אדם אם על בנים אפילו לטהר את המצווע. האי דין נשנה לכ"ע בין לר"י ובין לחכמים לר"י דשלוח מייקרא ממשע"כ כל שנטול אם על בנים עבר בלאו ועשה בב"א, ולא אתה עשה דמצווע לדוחות לאו ועשה וליקח האם לבדה דליקא לר"י אלא עשה דשלוח, גם זאת נתמעט לר"י מותשליח יתרה כמש"כ במלعلا, ולהחכמים דליקא עשה מייקרא אלא לאו דלא תקח, מ"מ כיוון דאם לcker איכא עליו עשה לתקן הלאו חשוב בעשה ול"ת, ולא נדחה מפני עשה דמצווע, ולידיחו לא צרך תשלוח על זה כמש"כ לעיל, והמחלוקת מוכיחה כן דכמו דבדיניהם של מעלה קתני במשנה משום שנאמר שלח חשלח, ה"ג הוול"ל אהאי משום שנ' תשלוח ואפילו לדבר מצווה, אלא ודאי דבלא שום דרישה קאמר דאיינו נדחה מפני עשה דמצווע משום דזהה עשה ול"ת, וכן פסק הרמב"ם וכמו שהארכנו לעיל.

ואח"כ אמר ומה מצוה קלה שהיא כאיסר וכו' גם זאת מתרפרש לכל או"א באופן אחר לר"י מתרפרשת, אם משלח האם ואני נוטלה, שלא ה' עbor בנטילת האם לחוד רק אעשה והוא מקיים העשה ומשלחה אינה נוטלה אבל על שאינו נוטל האם עם הבנים גם שניהם ומיניהם הרי ביטול מ"ע, לדידי' יש חיוב הכרחי לשלוח אבל לחכמים כל שלוח את האם ושלחנה ונטל את בנייה, איינו מגייע לו שכර דהרי אדרבה עבר עבירה בליך לא שתקנה ע"י השילוח וכל שעבר ל"ת וקיים אח"כ העשה המנתקת הלאו איינו מן הדין שיקבל שכר,ומי שלא עבר כלל כשבא הלאו לא יוכל שכר, אלא גם כאן הכוונה אליבא דחכמים שמי שקרה לו קו ציפור והניחו ולא נגע בו, לא באם ולא בבניה מקבל שכר זה הקבוע לו על שקיים מצוות ל"ת דלא תקח האם מעל הבנים, וכאשר אמרו בקידושין סוף פ"ק דמי דעתך לו עבירה וכבש צרו ולא עברה נוותנים לו שכר אבל קיים מצווה בידים. כן כmortפרש האי משנה לפ"ז דעת הרמב"ן שהארכתי בו לעיל ודוק'.

גמר' תני ר' יעקב אומר אין לך כל מצוה ומזכה שמתן שכרה בצדה שאון תחה"מ תלוי בה. עיין بما שכתבתי בארכות בעניין זה לעיל דף ק"י ע"ב ודוק'.

קישור סוף המסתכתא לתחלה תמצא בריש מכילטן

שכתב בהלכ' ג' ו"ל "בא אחר וחטף האם מתחת ידו ושלחה, או שברחה מות"י שלא מדעתו לוכה, שני שלח התשלח עד שישלח עצמו, והרי לא קיים העשה שבה" עכ"ל, והכ"מ ז"ל עמד על הלכה זו ולא צין אליה מקומה בוגם". ולפע"ד נראה ברור דהרמב"ם ז"ל מפרש כן דברי רב יהודה דאמר, כדי שתצא מות"י דהינו שישלח הוא בעצמו ולא אחר שחטף אותה מות"י או שברחה שלא מדעתו, ודרש זאת מקרה יתירא דתשלח ודלא כרבא דלעיל דדריש חכמים דליך אפי' לדבר מצוה וכמו שהארכתי לעיל והוא לדעת חכמים דליך מציאות עשה بلا לאו. ولكن אתה תשלח על האי דין אadam עבר ונטליה יכול לתקן הלאו דוקא ע"י שלוח מתחת ידו ממש, אבל לא מתוקן הלאו אם אחר חטף ושלח או ברחה מעצמה, אבל לר"י דס"ל שלח מעיקרא ממשע' אם חטף אחר או ברחה מידו הרי לא עבר אלאו, דלא לךה עם הבנים ואעשה נמי לא עבר דהרי סכ"ס נשלחנה ממליא, ולר"י ודאי אתה קרא דתשלח אלף לדבר מצוה דידי' בלקיחת האם לחוזא אין כאן אלא ביטול עשה דשלוח, והו"א דעשה דמצווע החמורה תדחה עשה דשלוח ולפ"ז גם אידך מימרא דבמה משלחה חד אמר ברגליה חד אמר בכנפה ג"כ לחכמים נאמר, וב עבר ולכך אבל לר"י אי לך האם עם הבנים כבר עבר ולוכה ואין משלח, ואם עדיין לא לך יכול לקיים מצוות שלוח גם במקיש על הקון שתפרח האם, שהאי תשלח לר"י לא אתה שבעין דוקא מתחת ידו, אלא דאפילו לדבר מצוה כנ"ל, וא"כ בכל גוונא שתפרח נתקיים העשה ודוק'.

ע"ש גמר' האי דגינחו לגביה ושלחה ואח"כ תפשה נגדי ר"י וכו', עיין במל"מ פ"ג הי"ד מהל' עבדים דקמתמה מכון על שיטת מקטצת ראשונים דאפילו בלאו הנחיק לעשה כמו הענק תעניק כיון דמתן שכחה בצדיה אין ב"ד קופין עלי', אך נגדי ר"י להאי. ותמה אני על תמייתו דשאני הטעם דהלאו אין בו מעשה ובלא"ה אין לוקין עליו, וחקרו אי קופין על העשה מצד שמ"מ מנטקה ומתקנת הלאו, או גם בזאת אמרין דאיון קופין כיון שמתן שכחה בצדיה, אבל כאן הלא עבר הלאו דלא תקח שהוא בקו"ע ופשיטה דкопין על העשה לתקן הלאו. וכאשר באמת ציווה עלי זיל רבבי לה גדרה ושלחה, ומה נגדי ג"כ הלא פריך עליו הש"ס ומשני דברבן ומכת מרודות משום דתחכם לעבור על הלאו ולתקן ברמיה, זה פשוט וברור ואין כאן מקום להקשות מיידי ודוק'.

ע"ש גמר' וליחס לחשדיה. ורקשי לי הא לא הורה רבא מידי דהרי אל האי לא ידיע לך מתני' היא דאפי' ביצה אחת חייב לשלח, ואי דתימה עוף טהור הוא הלא גם זאת דרך מתימה קאמר, הרי לא ידע האי גברא דעוף טהור חייב לשלח משמע דתימה ה' מפ魯סם לכל דעוף טהור הוא, והי' אוכלין אותה אם לא שנאמר דמאחר דברך לך אי חייב לשלח תלו בפלוגתא דר"י ורבנן, لكن מקרי הוראה מה שחייב רבא לשלחו בחכמים ודוק'.

ולהשלמת העניין אציע כאן קושי' אחד הנה שהביא ק"ז ז"ל מבנו הגה"ק מוי"ה שמעון זצ"ל בעודוILD שעשוים וכן היא בהגנות ק"ז רעכ"א ז"ל על המשניות והוא דרש"י דס"ל שלח מעיקרא ממשע' וכל שלוח לוכה ואני משלח, נשאר קושי' הש"ס לעיל קט"ו ע"א שה"ק ליתסר מצד כל שתעבטי לך, ותירץ הש"ס דשם שלא אמרה תורה שלח לתקלה ליתה, דרש"י לא אמרה תורה שלח אלא קודם שנעשה העבירה והניא הקושי' בצע"ע עי"ש.

א מ ר ה מ ח ב ר

מקום ATI להציג פה הערכה מבני הרב מ"ה עקיבא שיחי' והשיכת לסוף סוג' דשיכלא קמא פרק אלו טרפות ואיזהו תשובה שערכתי אליו בעגין אבל המודול השיכת לסוג' דנוהג בטמאה סוף פגה'ן.

של טרפה ובלא מלכות אין מקום לאיבע' הגמ' מהו למגווע חלבו וכוקשינו דבאסור דלית בי' מלכות לא שייך ב' איסור היוצא מן הטמא, ואין לתרץ כתירוץ הנ'ל, דהוא ציר של אמה'ח דהא איסור אמה'ח כבר אזהה לה עי' שחיטת האם גם מאבר היוצא לשיטות הרמב'ס וرك בנוולד כיוון דיש איסור אמה'ח על הוולד כלו יש מקום לאיבע' דכיון דלהאי אבר היוצא אין לו היתר אכילה אחר השחיטה ממילא החלב שלו קודם השחיטה אין מותר כחלב דעלמא והוא ציר של אמה'ח.

וראה זה דבר נפלא דהרבמ'ס בהי'ב כת' באזה'ל: עobar שהוציא אבר ונארס **"ואח'ב נולדי"** ותק מלמר או נשחת כמו שכתב בהיל' ט', ובש"ע יוז' סי' י"ד כתוב עobar שהוציא אבר ונארס **"אחר נשחתה"** ולא נקט נולד, והוא ממש היפך לשון הרמב'ס ומ' לא יודה כי שנייה זה בלשון הש"ע מלשון הרמב'ס יסודו בפוגות' הש"ע והרמב'ס במה שכתבתי לעיל, והצעתי דבר זה לפני הגאון מראדמישל וקלסי' מאד.

אלא דלפי מה שהוציא אמו'ר הגאון שליט'א בחיבורו דלשיטת הרמב'ס כל שהפריס עג' קרע בעי' נמי שחיתה מה'ית עין היטב בפניהם אז לשיטתו ליכא חילוק בין הנולד או נשחתה אמו'ר דכל שנתגדלה ונחלבת ממילא בעי' שחיתה ויש היתר לאיסור אמה'ח של אבר היוצא נמי ולא נשר רק איסור של טרפה שאין בו מלכות, ולפ' צ'ל דהרבמ'ס באמת לאו דוקא נקט נולד וה'ה לנשחתה אמו'ר וגדר הולך שהוא כמו נולד להרמב'ס דבכל אופן בעי' שחיתה מה'ת, ועיין בבי' סי' י"ד שכותב על הטור שהביא לשון הרמב'ס בנולד, וכותב עליו הב' דה'ה אם נשחתה אמו'ר והוציאווחי' וח' ורבנו חד מאנניחו נקט עכ'ל והוא פלא דרך אי נאמר דרמב'ס כשהוציאווחי' ח' ונתגדל בעי' שחיתה מה'ת אז שפיר יש לומר נולד וה'ה נשחתה דמ"ש כיוון דשניהם דין אחד יש להם אבל להב' דלא ס'ל כן בשיטות הרמב'ס וס'ל דבנשחתה האם עע'פ' שנתגדל הולך לא בעי' שחיתה מה'ת אז בנשחתה באמת החלב מותר וכוקשינו. ואיך אפשר לומר דהרבmb'ס נקט נולד וה'ה נשחתה הלא נולד בעי' שחיתה מה'ת ונשחתה האם לא בעי' רק מדרבנו ואיך אפשר לכלול היא בהא, שני דברים שונים והוא פלא ודוק'.

תשובה א'

ב"ה מוש'ק פ' ויצא תרע'ה לפ'ק קל'ב יצ'ו

הי' שלום בחילך שלוחה בארמוןתייך לך אהובי בני רחומי' הרה'ג ח'וב' טובא מופלג בהפלגת חכמים ונבונים בש'ת מ"ה עקיבא שיחי' רב דק'ק ט'ם והגילדות

אחרש'ה וכו' וע"ד מה שרצית לישב קושי' החמורה שהקשתי' איך קאמר בחולין ק'ג ע"א דלא'ם תלש אבר וטרפה בה דaicא על האבר אמה'ח וטרפה משום דבחדி הדדי קאחו הלא

אמר בן המחבר הגאון שליט'א! הקושי' שהקשה אמא'ר הגאון שליט'א לשיטת הרמב'ס דס'ל דאיסור יוצא מן הטמא לא שייך רק באיסור מלכות אבל לא באיסור שעשה א'כ הלא החלב מותר כיון דאיינו אלא יוצא מן הטמא שאין בו מלכות א'כ פרנס הא דיבע' בಗמ' חולין ס'ט מהו למגווע חלבו של בהמה דאית לה אבר היוצא. הנה קושי' עצומה הלווא הקשתי' מדונפשי' וכשצחתי' להיות באותו אדר' הגאון העצום מראדמישל שליט'א הצעתה לפניו והשיב לי ממש בדברי אמא'ר הגאון שליט'א דוכנות הש"ס היה דכיון דאיין להאי אבר היתר עי' שחיתה ממילאתו הווה על החלב של האי אבר היוצא שם איסור של ציר אמה'ח כמו על חלב דעלמא אלא דחלב דעלמא כיון דאית לוי' היתר עי' שחיתה מותר אבל חלב של אבר היוצא כיון דאיין לו היתר עי' שחיתה לא פקע מיני' איסור של ציר אמה'ח. ואני הבאת ראי' מכרחות לאמתת סברא זו.

דנהנה הראשונים ז'ל פליגי אי האי אבר היוצא איסור אמה'ח יש בו או איסור טרפה, עיין בפמ'ג סי' י"ד במשבצות ס'ק'ב שהאריך בהז' לבאר שיטות הראשונים ז'ל ותמצית דבריו היא דלשיטת הרשב'א וב'י משום אמה'ח נגעה בי' ומשום דלא הועילה שחיטת האם להאי אבר היוצא, ולרמב'ס ליכא כלל משום אמה'ח דשחיטת האם מועלת לסליק איסור אמה'ח אפילו מאבר היוצא אלא דין טרפה יש בו מקרה דבר שבדה טרפה בשר שיצא חוץ למחיצתו. ולפנ'ז' נראה דבזה גופא תלי' ג' מה דפליגו ב'י' ושאר הראשונים בהא אי נולד הולך באבר היוצא بلا שחיטת האם אי אית ל' תקנה להאי אבר עי' שחיטת עצמו של הולך או לא, עיין ברמב'ס פ' מה' מ"א ה'ט שכותב שם דבנשחת או נולד הולך אותו האבר אסור משום טרפה, וכותב עליו ה'כ' מ' דעתו הוא לומר בדעת הרמב'ס דבנולד بلا שחיטת אמו'ר יהא ג'כ' אסור וכשית הכלבו אלא דבנולד כיון שיש לו שחיטתה עצמו השחיטה מועלת גם לאבר היוצא, וכוונת הרמב'ס שכותב נולד היא שהוציאו את הולך ח' לאחר שחיטת האם עי'יש', ולא זכיית להבין דברי ה'כ' מ' ולפנ'ז' נראה ברור דבר זה תלי' בהא דאיזה ש איסור איכא על אבר היוצא דודאי לשיטות הרשב'א ודעמי' מצatz איסור אמה'ח קאtiny עלה שפיר ז'ל דבנולד כיון דיש לו שחיטת עצמו ממילא ניתר האבר עצמו דמ"ש, אבל לשיטות הרמב'ס מצatz איסור טרפה קאtiny עלה איך תועל שחיטת הולך לסליק איסור טרפה של אבר היוצא.

ואם כנים אנחנו בדברים הללו נצמחה מזה נפקותא גדולה לגבי חלב של אבר היוצא דלשיטת הב'י' ורשב'א אין שום מקום לאיבע' הש'ס על חלב של אבר היוצא בולך הנולד דכיון דיש לו שחיטת עצמו ומהני לסליק גם איסור אמה'ח של האי אבר היוצא ממילא גם חלבו מותר, וע'כ לומר דאבי' הש'ס היה דוקא בנשחתה האם באופן דגס הולך ניתר דז' ליכא תקנה להאי אבר היוצא ואיסור החולב מצatz ציר של אמה'ח וכ'ל. אבל לרמב'ס מצatz איסור טרפה קאtiny עלה היא להיפך דבנשחתה האם כיון דאייז אמה'ח אזהה לה גם מהאבר היוצא ואין כאן רק איסור גרידא

בדיקולא ואני בקונטראס הילכה למשה השגתי על גוף הדין הילא משום דברתני דלידין גם הקנה אינה כמון דמנחא בדיקולא אבל באבר המודולל דליך ע"מ ממנהא בדיקולא ע"פ שהשחיטה מועלת מנגזה"כ גם על האבר אבל טרפות לא שייך בו כדמות מר'יל הרי בחיבור זה לא מהני להיות נטרף לא הבמה ולא הריאה עצמה ע"ג דפסקין יש טרפות לחץ חיות ואם לא מהני נקבות הריאה על עצמה מכש"כ דנקות הדקין לא תhani עלי' שתאסור והטעם מבואר דהא אפיו חצי חיות אין בו אלא דמגוז"כ מהני השחיטה עלי', ולכן כל פסה"ג אין הריאה נטרפת עם הבמה אלא וזה אבר המודולל, וכן אנו מוכרים לומר לדעת הרמב"ז'יל בסוגי' דרכוביה דר' ע"ז דחתוכו מכאן ומיתה וחתוכו מכאן וחיה מה תה' באותה חתיכת רgel במקום צוה"ג אם חתק אח"כ למעלה הכי נאמר גם אותה החתיכת חורת להכשרה אלא ודאי דלא נארה מצד טרפה לעומם.

ובפרט לדעת הרמב"ם דאייכא על אבר המודולל עכ"פ איסור תורה לאכלו א"כ ייל' דגס אינה זבוחה אית' כי אלא דלא הוה במא"ח ללקות עלי' מארח דהבהמה נשחתה ולא שייך לומר דעתך מה"ח ואפיו לדידן דאייכא בו מה"ת שום איסור יש לומר דאייסור עשה דאיינו זבוחה لكن אין באבר זה משום דהאי איסור בשרשיו אין על החפש אלא חיברא דגברא דאמרה תורה אם תרצה לאכול מצוחה עלי' לזבוח ומהאי מצוחה דגברא נתהוו איסור על הבשר דהינו איסור עשה דאיינו זבוח ולכך כל שקיים המצוחה ושותט את העב"ח ניחו דלא פעל על אבר המודולל איזה חיבוטו כלום אבל חיבוא גברא נתקיים וממילא ליכא איסור על אבר המודולל, ולפ"ז גם באבמה"ח גופא אויל' ליכא איסור עשה דאי' דעשה לא שייך ורק אגררא לשוחטו וכל שאפשר לקיימו עדין איך הי' על האבר שנטלש איסור עשה ובזה הי' מקום לישיב קושי' התוס' שבעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל שהקשו איך חל איסור אבמה"ח על עשה דאי' ודוק' הקיטב.

תשובה ב' בעניין הנ"ל להנ"ל

אחדש"ה וכו' ומה שכתבת דלפי דברי איך תה' באבר המודולל אם מטה הבמה ע"י הכאה על ראש או תחיבת סcin בלבה באופן שמתה בפ"א האם לא נאמר כאן מיתה עשו ניפול, הנה לא דקדמת בלשונך כי בהכאה על ראש או תחיבת סcin בלבה אינה מטה מיד אלא בתהי' ראש או חתק כל הלב מגופה כי אז מטה מיד והפורוס הוא צנגב הلتאה.

הנה בזה יפה הערת ותית לי כי בשעת כתיבת תשובי הראונה עליה בדעתך חיקירה זו אבל יישבת לי את הדבר עפ"י מה דאמרו בחולין ל"ז ע"ב דאפילו בעשאה גיסטרוא א"א דלא לה הי מסכנת פורטוא מקמא דלייפסק לרובה וא"כ ה"ה בתזאת הראש וחתיכת הלב מגופה ג"כ איכא קצית המשך למשה ועד דשייך לומר דבහאי רגע כמיירא קודם גמר התזה נשעה האבר המודולל ניפול והוא אמרת ונכו.

ומה שכתבת עוד הנה עירובם דברים ראייתי כאן כי בפירוש כתובתי דל"ל דניקבה ריאה בין סימן לסייען כשר ה"ה דלא נטרפת ע"י נקיית הדקין וכן פסה"ג דטרפה הבמה אבל הריאה לא נטרפת עמה וכקושיתו אבל פשיטה דרייה אסורה מצד אבמה"ח דמיתה עשו ניפול, ואפילו שחטה הלא שחתיכת טרפה אינה מטהרת מידי אבמה"ח וכמו שהוחתיכי דבר זה בארכיות בקונטראס הילכה למשה.

כל שנטלש האבר איך יתחייב משום טרפות הבמה שאון לאבר שום שייכות בה והלא אבמה"ח וטרפה של ח"י טרפות המה דברים המתנגדים זל"ז וא"א לבוא בב"א דטרפה הוה לי' מחייבים דכן אמרו בגמי' חולין דר' ל"ב ע"ב ובחים ע' וא' ואבמה"ח היא לאחר מיתה דכן דרישנו קרא לאבמה"ח בחולין דר' קכ"ח ע'ב דכי ימות מן הבמה זה אבמה"ח דטמא כנבה ואיך יחול טרפה של בע"ח על אבר מות שנפרש ממנו.

וע"ז השבת לי דכוונת הש"ס אינו שטלשו למגורי בב"א אלא שעאו תחללה אבר המודולל ונינויו דעדין לכיא אבמה"ח אם תה' נשחתה אבל עכ"פ כמו למ"ד לאברים עומדת דמקררי אבמה"ח בעודה שלמה ממש דעומדת לאברים ה"ה למ"ד לאו לאברים עומדת עכ"פ באבר המודולל מודה דהרי עומדת לפול אלא כיון דעתך מעורה עד שהשחיטה פועלת עלי' להתרו מה"ת עכ"פ ממילא ה"הadam ג"כ, ותדע דכן הוא דהא גם בכל אבר המודולל דקייל' דמיתה עשו ניפול יש להקשות איך יש אבמה"ח לאחר מיתה אלא ודאי דאבמה"ח עוד מחייבים חל גם למ"ד לאו לאברים עומדת דהאי אבר המודולל ודאי לאבר עמד עכ"ד.

ולפום ריהטה יפה כתבתת ודבר שכלי אמרת אבל אחרי העין נראה דאיין מקום לדבריך, ובסוף דבריך אתה נتفس דהאי דמיתה עשו ניפול הכוונה דרביע אחד חשבין כניפור רגע קודם השחיטה נפל מן החי אבל בשחיטה לא חשבין כניפור רגע קודם השחיטה דהא לא עשה דבר אבל במיתה טבעית ידוע דברים החיצונים מותים תחללה ואח"כ הלב והראש ולכן האי חיבור קל של אבר המודולל שהוא עכ"פ אבר חיצוני לאבר חיצוני יופרד קודם מיתת הלב והראש משכנן חיותו, וכלל זה תקח בידך דבכל מקום שדרשו חיציל' ה'יהם סבירה שכילת על העניין דאפילו למאן דלא דריש טעמא דקרה אבל דרישות חז'יל' צרכין טעמא דריש וחקירה וכל זמן שלא הגענו לטעמא דמלטה נשחש באפיליה, וכן הכא עכ"פ שדורשין כי יופול מהם במותם על מיתה עשו ניפול ואין שהחיטה דה' דרומנה כי האי דריש היא מאי דריש רוחקה מאי דריש הסבירה היא נפלאה ואמתית, ומעתה לדבריך מה בין שחייטה למיתה הלא שניים מיטלים איסור אבמה"ח, ר'יל' דלאחר מיתה או שחייטה לא שייךתו אבמה"ח ואם במיתה אנו אמורים דלא מהני לאבר המודולל משום דבר חל למפרע מה לא נאמר כן בשחיטה, אלא ודאי דאפילו למ"ד לאברים עומדת אין הכוונה דאייכא איסור מוחלט מחייבים אלא דאייכא איסור לחתק ממן אבר ואם לבסוף לא נחתק ונשחט או מות אין כאן שום איסור ללא חתיכת ומ"מ באבר המודולל חשבין כנחתק רגע קודם מיתה, וזה ברור.

וממילא גם מה שכתבתת דבابر המודולל גם למ"ד בהמה לאו לאברים עומדת מודה דלאבר עומדת זה אינו דכוון דמחסור חתיכת דעד שיפול אמרה תורה ואפשר בשחיטה מהיכי תית' לומר דלאבר עומדת דהינו לחתיכת מחייבים או למיתה אבל אפיו נניח לך' סברתך מ"מ קושיתית במקומה עומדת דאי' דחלול איסור טרפה על אבר המודולל והוא מוכרכ ממה דאמר ר'יל' דר' ל"ב דשחטת הינה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה דרייה כמאן דמנחא בדיקולא דמי' הריא דרייה כיוון דהיא ל"ל כאשר המודולל לא מיטרפי תו אס נקבה ווע"ג דשחיטת הוושט מועלת עכ' גם על הריאה להתרה מ"מ תו לא מיטרפי בנקייתה וא"כ ק"ז דלא מטרפי הריאה בנקיית הדקין, ונינוי דאנן ל"ל להא דר'יל' הינו משום דאנן לא ס"ל דلغבי קנה גם מאן דמנחא בדיקולא אבל עיין בו"ז סי' כ"ז דلغבי קנה גם לדידןתו לא שייך טרפות כיוון דקנה גם לדידן מאן דמנחא

חחי ולפר"ח נ饥ר בשחיטה עצמו וכו' עי"ש. הרי דהפרמ"ג עכ"פ דרך לכאו' כתוב דברו שנמצא במעי טרפה שנשחתה אכן אבר מן החי ואם הדין כן בעבור ה"ה באמו דכל מה שפעלה השחיטה על אמה פולה גם על ערבה, ואיך אפשר דברמה ליכא אבר מן החי ובולדה איכא, ועכ' למור דעת הولد איכא אבר מן החי דאייה איסור יהי' דהא איסור אינה זוכה נמי ליכא דהא נשחתה אמה והוא עמה ומכם"כ לר"מ דס"ל שחיטה שאינה רואה שם שחיטה אבל האמת עד לעצמו שחיטה אינה פעולה אלא שלא תטמא כנבלה אבל איכא אבר מן החי בעודה מפרקסת וכן בולדה כל מן חי ואמ' מטה אסורה כנבלה, היא גם ולדה משום נבלה אלא דאיינו מטמא כי איסור נבלה ואבר מן החי וטומאת נבלה ואבר מן חתירה מיini נינהו וממילא גם באבר המודלד מהני שחיתות הטרפה על האבר להוציאו מיד' טומאת אבר מן החי כי טומאת אבר מן החי לפין מקרה דוכי ימות מן הבבמה וכל שעיקר הbhמה לית בה טומאה בmittata שחיתה ה"ה באבר המודלד בה נמי ליכא טומאת אבר מן החי דח' דינא אית' לחו אבל לגבי איסור אבר מן החי לאכילה לא מהני שחיתה כמו דלא מהני על אמה ומה DNSתפק לי' להפרמ"ג פשיטא לי' והוא אמת לאמינו וכל החולק ע"ז מתעקש ומשתבש כי לoli זאת מלטמא וטוען שחיטה וכאשר הארץ בזה וממנו אין לו.

כ"ד אביך הנאמן דש"ת

ה"ק משה שמואל גלאזנר

אב"ד דפה קהלתנו והגליל

ומוה שככetta דהה"ז פריכא דשאני ניקבו הדקין דהבהמה נטרפת לכון נטרפת הריה עמה אבל בניקבה הריה דהבהמה אינה נטרפת משום דכמאן דמוני בדיקולי דמי איך טטרף הריה, הנה הלא ע"ז סובבים דברי דאס ניקבו הדקין יפלו גם על הריה ע"פ דכמאן דמוני בדיקולי דמי משום הדלול והחיבור מעט שיש לה א"כ קי' שהנקב בריה עצמה תפעול עלי' עכ"פ ואיך אפשר שתכחיר הריה זהה קי' שאין לו פירכא לפען"ד.

תשובה ג' בעניין הניל להניל

חדש"ה שמחתי במכתבך בראותי כי עדין לא נח דעתך ולא שקטה רוחך במא שככetta ולא נסגת אחריו גם אחרי דברי כבושין שככetta לך על קשיות ערך כי כך דרכי החכמים שאין מחניפים בתורה ומקבלים האמר ממי שאמרו ודוחין השקר ממי שאמרו, והנה לפי דעתך מציאה מצאת נגד מה שככetta דאיין אבל המודלד ניתר בשחיטת טרפה מאיסור אבר מן החי מהא דאיתא בדף ע"ב ע"א דאמריו להם ר"מ אם טהרה שחיתה טרפה אותה ואת אבר המודלד בה וכי' ובדף עי' ע"ב מוכיה מהא דאיון שעשו ניפול הרי דאיין כאן איסור אבר מן החי ושוב כתבת דמיליא נפל פיתה מכל וכל בבירא דגס מה שחדשתי שחיתות טרפה לא מהני זו דכיוון דמוני על אבר המודלד להתריר איסור אבר ממכם' על עצמה, וככתבת שנעלם ממנה לפיה שעה אותה סוג'.

ופלא עלייך איך עלה זאת על דעתך הלא הבאת ב麥כתבי בריתיא זו, והנה אוראך כי כפי הבנתך גם מפרמ"ג געלאה הסוגי' דז"ל בס"י י"ד במשבצות סק"ב: והנה שוחט טרפה ונמצא אבר טהור הוא מלטמא מבואר ולענין איסור לכאו' דיש בו אבר מן החי לכל העובר בפנים אמנים של עיין בי' ואם הוציא עובר את ידו היא מחלוקת, היב"ח והש"ך סברו דאיון תקנה לאוטו אבר והוא אבר מן

ת' ו' שי ל' ב' ע'

נעשה ונגמר עי' מסדרי האותיות העוסקים במלאת הקודש

ה"ק יחזקאל שרנא שפיטץ מכפר אמבאץ

ה"ק יהושע וויסי מער קלוייזנבורג

ה"ק מרדכי פארקאש מער קלוייזנבורג

ועי אומן-מכונות: ה"ק יעקב צבי שאלאמן מער קלוייזנבורג